

שעה"כ

3		הקדמת המו"ל
4		הקדמה
5		הקדמה
7		הקדמה בענין צרות המשיח
11		נטילת ידים וכו'
20		אשר יצר
23		אלקי נשמה
24		ברכת השחר
37		כוונת הברכות הק'
45		כוונת הברכות הק'
50		עניני שבת ואבגית"ן
51		כניסה לבית הכנסת
52	ציצית הם אור מקיף	ציצית א
58	ציץ ציצית ושערות	ציצית ב
69	ציצית ותפילין וכניסת המוחין בשניהם	ציצית ג
76	תכלת ולבן	ציצית ד
84	עוד בציצית ותפילין	ציצית ה
88	מנהגי אריז"ל בעשיית ציצית	ציצית ו
90	כוונות בביטול מצות ציצית תפילין תפילה וק"ש	ציצית ז
92	סדר כוונת כתיבת התפילין	תפילין א
95	סדר כתיבת התפילין	תפילין ב
102	למה יש ד' בתים בתפילין של ראש וא' בתפילין של יד	תפילין ג
104	ש ול"ז, וענין הרצועות	תפילין ד
105		תפילין ה
133		תפילין ו
138		תפילין ז
140		תפלת השחר א
143		תפלת השחר ב
147		תפלת השחר ג
167		קדיש א
193	פסוקי דזמרא	תפילת השחר א
213	למה אין ק"ש במנחה, ולמה אין נפילת אפיים בערבית הפרש שיש בארבע בחינות של הק"ש שבכל יום	קריאת שמע א קריאת שמע ב
218	ג' בחי' הזיווג ז"ן כתוצאה בד' בחי' קריאת שמע הנ"ל	קריאת שמע ג
223	עוד בשינוים בין ד' מיני ק"ש ובעיקר במילת ישראל ובמילת אחד	קריאת שמע ד

שעה"כ

227	כוונת המשך ק"ש וברכת ק"ש ותפילת י"ח	קריאת שמע ה
238	פירוט כוונת ק"ש וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד באריכות	קריאת שמע ו
		חלק ב'
246	אדנ"י שפתי תפתח כתפילה אריכתא דמיא	עמידה א
247		עמידה ב
		חלק ג'
268	גלות מצרים, דור יוצאי מצרים היו מק"ל שנים של טפ"ק של אדה"ר, וענין דם	פסח א
294	הגדלת ז"א	פסח ב
300	מעלת ליל פסח שבה עלה ז"א למעלה מהתעוררות דלעילא ללא התעוררות דלתתא	פסח ג
309	חמוץ ושאור	פסח ד
320	סדר פסח בקיצור	פסח ה
323	סדר פסח באורך	פסח ו
337	ספירת העומר	פסח ז
339	עוד כוונה בספירה, וענין חול המועד, ושביעי של פסח	פסח ח
343		פסח ט
345		פסח י
351		פסח יא
359		פסח יב
380		שבועות
389	פירוש תוספות בתפילה	ראש השנה
		הקדמה
396		ראש השנה א
413	ב' ימים של ר"ה	ראש השנה ב
415	נסירה	ראש השנה ג
425		ראש השנה ד
426		ראש השנה ה
428		ראש השנה ו
429		יוה"כ הקדמה
433		יוה"כ א'
435	מעלת ימים שבין יוה"כ לסוכות, נטילת לולב, ליל הו"ר, ליל שמחת תורה	סוכות הקדמה
438	מעלת ימים שבין יוה"כ לסוכות	סוכות ג
442	ענין הסוכה	סוכות ד
443		פורים

שעה"כ

הקדמת המו"ל

הנה קודם כל אביא כעין לשונו בכוונות תפילין פרק ב: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתשרה שכינתך במעשה ידי, ותצליחני בכתיבתי זאת, שאני כותב ספר זו לשם קדושת תלמוד תורה שציונו ה' אלהינו, ותצילינו מטעות הכתיבה ומטעות הכוונה, אמן כן יהי רצון, ויהי נועם ה' אלהינו כו', עכ"ל.

הנה ספר זה ככל ספרי, אמור לעזור ללומד להבין דברי האריז"ל ולכן הבאתי היכן שדבריו היה עשירים מקום אחר, ובפרט בפע"ח, ועי' לשון הלש"ן בהק' לשער הפונה קדים: ספר הנורא פרי עין חיים הנה הדפוס היותר משובח והיותר מתוקן שראיתי הוא דפוס דובראוונא תקס"ד, אמנם גם הוא משובש הרבה ואפשר להגיהו מספר שער הכוונות הנדפס בירושלים ע"ה ת"ו. כי בימינו זכינו שנדפסו בירושלים ע"ה ת"ו כל השמונה שערים, והם: שער הקדמות, שער הכוונות, שער מאמרי רשב"י עם שער מאמרי רז"ל, שער הפסוקים עם ספר הליקוטים, שער המצות, שער הגלגולים, שער רוח הקודש. וכל אלו השמונה שערים הם מה שסידרם מהרש"ו ז"ל בנו של מהר"ח ז"ל מכתב"ק של מהר"ח ז"ל. והגם שעיקרן כל הדברים הנאמרים בכל השמונה שערים הנה הם בהספרים שחשבנו לעיל, עכ"ז הנה נמצא בהם חידושים רבים ג"כ. וגם הרי אפשר לתקן מהם כל השיבושים שבהספרים הקודמים שהם נדפסו מהעתקות שונות, אבל כל השמונה שערים הרי הם מכתב"ק של מהר"ח ז"ל. אמנם הנה בכל הספרים הקודמים שחשבנו לעיל נמצא ג"כ חידושים רבים למאד מה שלא נמצא בהשמונה שערים כלל. וכו' ונמצא בפרי עין חיים ענינים רבים מה שלא נמצא בשער הכוונות. וכו' וסדר הלימוד בעין חיים למתחילים כתבנו שם בהקדמה ע"ש. ועכ"פ הוא כי העין חיים הוא העיקר לכל, ומצורף אליו הספר מבוא שערים, ואח"כ הפרי עין חיים, אלא שנצרך להגיהו מספר שער הכוונות כנ"ל, ואח"כ שאר כל הספרים הנזכרים. [יש להדגיש שאחרי ע"ח לומדים פע"ח ולא שעה"כ, ונראה לי שזה יותר קריא, וכמו שכל לומד יראה לעצמו, ועוד שהרי נראה מסידור הרש"ש שהוא גם כן לקח הפע"ח כמקור לדברי הכוונות כמו השעה"כ עצמו].

שעה"כ

שער הכוונות

הקדמת מוהרש"ו ז"ל לשער הכוונות

השער השישי שער הכוונות

הקדמת מוהר"ר שמואל ויטאל ז"ל בנו של מוהר"ח ז"ל לשער הכוונות

{א ע"א} אמר הצעיר שמואל בן הרב הגדול המחבר כמהר"ר חיים ויטאל ז"ל, באשרי כי אשרני ה' והנחני בדרך אמת ובמעגלי יושר וזכני והחיני וקיימני לגמור את חיבורי הגדול שחיברתי ביאור על חמשה חומשי תורה וקראתי שמו תוצאות חיים, ואחריו תיכנתי ותקנתי ספר שני בדרושים נאים עולת חדש בחדשו לחדשי השנה, למשמרות ערב ר"ח וקראתי שמו ספר מקור חיים. וגם מצאה ידי ותקנתי סדר נאה ויאה בהלכות גיטין וחליצה ומיאונין, וקראתי שמו ספר חכמות נשים, מלבד ספר שאלות ותשובות אשר מתחדשין בכל עת ועדיין לא נשלם, וקראתי שמו ספר באר מים חיים.

ובראותי כי אחרי רדף לבן אמרתי אני אל לבי עד מתי יהיה ספר אבא מארי ורבי ז"ל גנוזים תחת ידי ואני ובני וביתי נעבוד את ה' ואין לזולתי חלק בהם להיות כי כל הקורא בהם ילאה להיותם רובם ככולם מפורדים ומפורדים כנתינתם מסיני ואין מוקדם ומאוחר בתורה אחת למעלה ושבע למטה אחת הנה ואחת הנה פתח בכ"ד וסיי"ם בחי"ת והנה אבא מארי ז"ל להיות לבו רחב כפתחו של אולם וכל רז לא אניס ליה והוא המאסף הוא המשביר בר לרעב ולצמא לא שת לבו לקרבה אל המלאכה הזאת ולתת סדר בכל ספריו וכעת העיר ה' את רוחי וטרחתי ויגעתי ומצאתי והוצאתי לאור משפט הספרים האלו כאשר עיני כל העוסקים בהם תחזנה משרים בעוה"י וחלקתי אותם לה' שערים כרצון אבא מארי ז"ל כי לעשות רצונו נתכונתי האמנם שניתי דרכו בכמה מקומות לצורך שעה ותקנתי וסדרתי השמונה שערים בדרכים אחרים כדי להיות נקל מאד בפי הקורא בהם ומובטח אני בחסד עליון ית' שבאמצעות המלאכה הזאת תמלא הארץ דעה את ה' בהיות שטרחתי מאד בגופי ובממוני וגם אור עיני אינם כאתמול וכשלשום כי כשל בעוני כחי וקרבו ימי הזקנה וכשל כח הסבל מלסבול וחסרון כים קשה מכולם האמנם תהיה זאת נחמתי כי אהיה מזכה את הרבים עד ביאת משיחנו בב"א ומלאו פני תבל בזיו חכמת הקבלה ובא לציון גואל אבי"ר

ועוד זאת הוספתי לעשות בסוף הספר מפתחות מפותחות פתוחי הותם תכנית

תוספות טובה מרובה על העיקר כאשר עיניך תחזנה מישרים בעה"י.

ואלו הם פרטי השערים:

השער הראשון יפתח בכל ההקדמות של החכמה מראשית האין סוף, דרוש אחר

דרוש, מקושרים כשלהבת קשורה בנחלת עד סוף עולם העשיה, וקראתי שמו שער ההקדמות.

השער השני יפתח בכל מאמרי חכמת האמת כמו ספר התיקונים וספר הזוהר,

פרשה אחר פרשה כסדרה, וגם איזה מדרש של רשב"י ע"ה כמו בשיר השירים או במגילת רות או בספר יצירה או בפרק שירה ובספרא דצניעותא, וקראתי שמו שער מאמרי רשב"י.

השער השלישי יפתח בכל מאמרי חז"ל בין בכל התלמוד ובין בכל שאר מדרשי

חז"ל כמד"ר ותנחומא וספרי וספרא והילקוט וכיוצא וקראתי שמו שער מאמרי חז"ל

שעה"כ

השער הרביעי יפתח בביאור הפסוקים פרשה אחר פרשה ונביא אחר נביא ראשונים גם אחרונים והמה בכתובים דרך ישרה שיבור לו האדם וקראתי שמו שער הפסוקים

השער החמישי יפתח מכל פירושי המצות מעשה ולא תעשה, מסודרים על סדר הפרשיות כל מצוה ומצוה במקומה כנתינתה מסיני באמת ובאמונה, וקראתי שמו שער המצות.

השער השישי יפתח מכל הכונות שבתפילות בימי החול ובשבתות ובימים טובים ובימים גוראים, וכונת המצות כלליות ופרטיות, ות"ת כנגד כולם, וקראתי שמו שער הכונות.

השער השביעי יפתח בהקדמות נאות לרוח הקדש ולנבואה וגם יחודים וכן רבים ואזהרות לתיקון הנפש ותיקונים למי שרוצה לשוב מהטאיו כמשפטו וכדינו וקראתי שמו שער רוח הקודש

(א ע"ב) השער השמיני יפתח בכמה הקדמות בענין הנשמות ובענין שכר הצדיקים וגם עונש הרשעים ודרושים בענין ד' יסודות ארמ"ע וכל הנבראים ודרושים רבים ונפלאים בענין הגלגולים ונזכר בהם גלגולים של כללים ופרטים וקראתי שמו שער הגלגולים ואלה שמותם כסדרם וכצביונם שער הקדמות א' שער מאמרי רשב"י ב' שער מאמרי חז"ל ג' שער הפסוקים ד' שער המצות ה' שער הכונות ו' שער רוח הקדש ז' שער הגלגול ח' פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים בינ"ו

שעה"כ

הקדמה אחת קמנה. דע כי כל תפילה היא בעולם העשיה²¹, בסוד תפילה לעני (תהלים קב א), והיא המלכות⁴³ השואלת צרכיה ומתפללת אל זעיר אנפין⁵. וסימנך ואני תפלה⁷⁶ (שם קט ט ד), וזהו הטעם שכל לשון תפלה נכתב בתורה בלשון שפיכת נפש, כמו שאמר הכתוב (שמואל א' א טו) ואשפוך את נפשי לפני ה', והיא בחינת מלכות דאצילות או עולם העשיה הנקרא נפש⁸.

מצאתי כתוב בספרי המקובלים שהאומר שם זה הקדוש בשומע תפלה שאין תפלתו חוזרת ריקם, ולא כתבתי ניקוד אלפא ביתות וניקוד השמות, לפי שאין אתנו יודע עד מה, עד ישקיף וירא ה' משמים. ונלע"ד חיים כי הוא שם זה ארארית"א⁹, כי ראשי תיבותיו הוא, אחד ראש אחדותו ראש יחוד תמורתו אחד¹⁰.

- מאיר הכוונה -

¹ מלכות לעשיה (פע"ח 7 ע"7).

² עי' לקמן יב ע"א ואולי מתחילה שם, וצ"ע גדול מאד, ונראה שכוונתו למידת המלכות בכלל, שהיא עולם העשיה שבאצילות.

³ לזה ועניה (פע"ח ס).

⁴ עי' זהר ח"א כד ע"א: דצלותא איהי מצוה, ודא שכינתא ואורייתא דאיהו קב"ה, לא צריך הפסקה ביניהו (ש"ש). ועי' זהר (ח"א השמטות דף רסב ע"ב) צלותא דאיהי שכינתא אדני סלקא לגבי בעלה דאיהו יהו"ה וסליקת כלא דבזמנא דאיהו מתכסי מינה באלין קליפין איהי אתקריאת עניה יבשא ולית לה אלא מה דיהבין עבדין בחשאי.

תרגום: התפלה, שהיא שכינה, אדני, עולה לבעלה שהוא יהו"ה, ומעלה הכל. שבזמן שהוא מתכסה ממנה בקלפות הללו, היא נקראת עניה יבשה, ואין לה אלא מה שנותנים עבדים בחשאי. ועי' תיקו"ז סה ע"א: ועוד שכינתא אתקריאת צדקה וקודשא בריך הוא בעל צדקה ובגלותא איהי עניה ובנהא עניים וקודשא בריך הוא כביכול איהו עני כד איהו בר מאתריה ובגינה אתמר הן אראלם צעקו חוצה וכו' ובאן אתר איהו עני ואיהי עניה בצדיק דאיהו ברית ובגין דחאבו ביה ישראל לתתא איהו נהר יחרב ויבש בבית ראשון ושני.

תרגום: ועוד שכינה נקראת צדקה והקדוש ברוך הוא בעל צדקה ובגלות היא עניה ובניה עניים והקדוש ברוך הוא כביכול הוא עני כשהוא מחוץ למקומו ובגללה נאמר הן אראלם צעקו חצה וכו' ובאיזה מקום הוא עני והיא עניה בצדיק שהוא ברית ומשום שחטאו בו ישראל למטה הנהר ההוא יחרב ויבש בבית ראשון ושני

מהתיקונים משמע שיש עניות של הדעת שהוא הפנימיות והמתקלא גם אצל הז"א.

עי' שער הק"ש פרק ה ד"ה כוונת יחוד ק"ש שתפילה דרבנן ובנה"י וי"ל כי כל נה"י נקרא עשיה כי עשיה היא נוק' וכל נה"י נתן לנוק', עי' זהר ח"א קנא ע"ב ג' עדרי צאן [הובא לקמן הערה 742] (ש"ש).

⁵ שיתן לה חסרונה (נוסף בפע"ח ס).

⁶ עי' תיקו"ז ז ע"א.

⁷ כי אני היא המלכות (פע"ח ס).

⁸ כי שנהים נקראים נפש (פע"ח ס). ס"א לכן התפילה נקראת בלשון שיה, דכתיב תפלה לעני וכו' ישפוך שיהו, כי תפלה היא בחי' המלכות, לעני לית לה מגרמא כלום ולפני ה' דהיינו ז"א הנקרא י"י, שואלת לרכיה, וזהו נאמר בין במלכות לעשיה בין במלכות דיצירה, כי כל אחת שואלת ממה שלמעלה ממנה (פע"ח ס).

⁹ אַרְאֲרִיתָא (ש"ש על פי ספר הקנה, אמנם אצלנו זה בספר הפליאה עמוד ריח). וז"ל הספר הפליאה: על מה שנקרא אראריתא ר"ל אחד ראש אחדות ראש יחודו תמורתו אחד ר"ל לא תוכל למצא אם תרצה להמירו בשום ענין אלא אחד שהוא ראש לכל ראש וסוף לכל סוף. ועי' אריכות בספר פרדס רמונים (שער כא פרק ג) הנה בתפלת רבי נחוניא בן הקנה ע"ה יחס בכתר זה השם שהוא ארארית"א ושם לו סימן בר"ת "אחד" ראש "אחדותו" ראש "יחודו" תמורתו "אחד. ע"ב.

ועי' ע"ח שער פו"ח דרוש יג שזה שם הכתר.

¹⁰ מע"ח דע כי יש מלאך א' ממונה על התפילה ומעלה אותה למעלה צעת ההיא ככח סס י"י [י"ה – ליקוטי תורה] קעמו צנה [לייר – ליקוטי תורה] הקצ"ה את העולמים ולכל עולם ועולם מהלך ת"ק שנה וצעת אחד מהלך אותם והנה על אלו המלככים נאמר ורגליהם רגל ישרה כי

שעה"כ

הקדמה אחת בענין צרות המשיח¹¹. צריך לדעת מ"ש חז"ל די לו להקב"ה באבלו ודי להם לישראל באבלם¹². ומאמר זה יובן בהקדמה אחת, והיא כי קודם דור המבול ודור הפלגה היה הקב"ה משפיע שפע נשמותיו הקדושות ששים רבוא נשמות קדושות, עד שדור המבול קלקלו כ"כ שבחר השי"ת לכלותם, כדי לצרוף אותם בנח ובבניו כמו שנבאר אח"כ¹³. וכן בדור הפלגה היו ג"כ שפע הנשמות הקדושות על דרך הכולל, עד

- מאיר הכוונה -

אותיות ישרה הוא ת"ק י"ה [שעולה ת"ק שנה בחי' י"ה לז"א – נוסף בליקוטי תורה] והנה תפילה [ואתחנן – ליקוטי תורה] כמנין ישרה וזהו רמז משה ואתחנן אל ה' צעת ההיא ר"ל כי צעת ההיא כנ"ל [חלתי פני מלאכים שיעלו תפלתי העולה כמנין ואתחנן – ליקוטי תורה] מעלין התפילה ת"ק שנה הלכה לכן ישרה תפלה ואתחנן מנין א' לרמז כל הנ"ל [וזהו צעת ההיא היינו צעת שהתפלות עולין ע"י המלאכים המעלין התפלה ע"י שם י"ה – ליקוטי תורה]. (פע"ח 7 ע, 7) – לא מלאחי לו מקום יותר טוב.

¹¹ עי' לקמן דרושי תפילין דרוש ה והערה 555.

¹² עי' סנהדרין צז ע"ב: אמר רב כלו כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים ושמואל אמר דיו לאבל שיעמוד באבלו כתנאי רבי אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין אמר ליה רבי יהושע אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב. וז"ל הש"ש: דיו להקב"ה באבלו, ר"ל שנפרע בעונם ע"י הגלות והריגה ודיו לישראל באבלם ר"ל שסבלו עונם ע"י הגלגול והריגה ובזה נמחל עונותם ואין צריך עוד תשובה ובלא שתשובה הם נגאלים.

¹³ עי' ענין דור המבול ודור הפלגה וכו' בדרושי הפסח א', בענין פסח ויציאת מצרים הנה נודע מ"ש ז"ל כי אותם הדורות הראשונות דור אנוש ודור הפלג' סילקו את השכינה למעלה מרקיע השביעי מחמת עונותם ודע כי ישראל שהיו באותו הדור של שעבוד מצרי' היו בחי' אותם הנצוצות של קרי שהוציא אדה"ר באותם ק"ל שנים עד שלא נולד שת כמ"ש ז"ל ואח"כ באו בגלגול בדור המבול ולכן היו גם הם משחיתים זרעם על הארץ כעין השורש אשר משם נוצרו וחוצבו עד שנימוחו וזה מה שאמר הכתוב וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ ונודע כי הקרי נק' רע והמוציאו נק' רע כמו שאמר הכתוב ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וכתוב אוי לרשע רע וכתוב לא יגורך רע כנדרש בס"ה ונמצא כי הדור ההוא היו ממש רעת האדם הידוע הוא אדה"ר וזה מה שאמר הכתוב אמחה את האדם אשר בראתי הוא אדה"ר עצמו שנברא ע"י השי"ת עצמו ואלו ניצוצותיו ורצה למחותם ואח"כ הם עצמם חזרו ונתגלגלו בדור הפלגה ועליהם כתיב וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם בנוי דאדם קדמאה והבן זה ולכן נק' בני האדם לרמז כי היו טיפות קרי ולכן הם בני האדם דכורא בלי {עט ע"ב} נוק' וגם אז הוסיפו לחטוא עוד למרוד בעליון אבל לא היו באותו עון הא' של השחתת זרע כדור המבול וצריך שתדע כי ענין הנשמות הם כענין הזהב הנוצר בבטן האדמה וכשמוציאין אותו הוא מלא טינוף וסיגים דבר אשר לא ישוער ולא תואר זהב לו ולא הדר עד יתחכם הצורף להגות סיגים מכסף פעם אחר פעם זיכוכ אחר זיכוכ לא ראי זה כראי זה ובכל זיכוכ מזדכך לאט לאט עד אשר כל הסיגים נפרדים מן הזהב ואחר כך ניכר היותו זהב וכן הענין בנשמות כי בחטאו של אדה"ר נתערב טוב ברע ובפרט בניצוצות האלו של הקרי שהוליד בק"ל שנים וכבר נתבאר אצלנו בדרוש שכיבת הלילה ובק"ש שע"ה כי ניצוצות הקרי הם חשובות מאד וקדושות אלא שיוצאים ומתערבים בקליפות וצריכים בירור אחר בירור לתקנם ועד"ז היו אלו הניצוצות הולכות ונתקנות לאט לאט עד אשר התחילו להתקן ולהראות בחי' הזהב שבהם וזה היה בדור מצרים ובזה תבין טעם נכון למה נגזר עליהם אותו השעבוד הקשה שאין כמותו כי כגד מה שחטאו בדור המבול להשחית את זרעם נגזר עליהם כל הבן הילוד היאור' תשליכוהו דוגמת עונש המבול עצמו וכנגד מה שחטאו בדור הפלגה הבה נלבנה לבנים כו' נאמר וימררו את חייהם בחומר ובלבנים כו' וכבר הארכתי במ"א בזה בסוד שבת ודינין במרה איפקוד וע"ש היטב ואמנם היות השעבוד בארץ מצרים הטעם הוא כי הנה נודע שכל הנשמות באות מן החסדים והגבו' אשר במוח הדעת כי שם תלוי סוד הזווג כמו שאמר הכתוב והאדם ידע את חוה אשתו כו' ואיש לא ידעה לכן נקרא דעת להורות כי משם נמשכת טפת הזווג הנק' בלשון ידיעה כנז' ומה גם אותם הנשמות של הדור ההוא של מרע"ה וכבר נתבאר אצלנו כי משה הוא מבחי' הדעת וכן כל הדור ההוא הם מבחי' הדעת אלא שהם יצאו אל הקליפו' לסבת היותם טיפות קרי בק"ל שנים קודם שנולד שת אבל משה היה מבחי' שת עצמו כנודע ולכן עליו אתמר ותרא אותו

שעה"כ

שפגמו בעון המגדל וחלקם הקב"ה לשבעים שרים, ובירר לישראל לו שנאמר (דברים לב ט) כי חלק ד' עמו. וכשישראל נכנסו לארץ והיו ששים רבוא נשמות קדושות דור אחר דור ופגמו ג"כ בעון ע"ז ש"ד ג"ע וכיצא, והיה משלה להם נביאי להוכיח לראות אם יחזרו בתשובה כדי שלא יהיה צורך לעשות צירוף הצריך לנשמתם כמו חרב ורעב כו'. וכשהעונות גברו ולא רצו לחזור בתשובה, וראה בחכמתו שצריך לעשות להם צירוף כולל מפני שכבר לא יועיל להם להמית אותם במיתה כדרך בני אדם ושיתזרו בגלגול, כי העונות גברו כמו בדור המבול, ואז נחרב הבית. וא"ת והרי אותם שעבדו ע"ז בדור אחר, או אותם שהמיתו לזכריה במקדש לא קבלו ענשם שכבר מתו, זה אינו, שהקב"ה המיתם כדי לגלגלם, ואותם עצמם שעבדו ע"ז בדור אחר או שהמיתו לזכריה, הם עצמם באו בגלגול לקבל ענשם בחורבן הבית, וכל אחד קבל ענשו כפי מה שחטא. יש שנהנה בעבירה מעט יהרג בצער היותר נקל שאפשר וימות תיכף, ויש שנהנה הרבה ובעל בעילות הרבה או כדומה, הנה לאיש הזה ידקרוהו ויחיה ימי מספר ברעב ובחוסר כל, ויראה את בניו שחוטים לעיניו ח"ו, הכל במדה במשקל כדי למרק כל אחד כפי מה שחטא. ואותם בני ישראל שנשארו מן החורבן היה כור ומצרף להביא כל אותם הנשמות שנהרגו, ולכך בימי גלות בבל ובית שני היו פרים ורבים הרבה, ע"כ¹⁴.

אסור לאדם להתפלל תפילתו בעצבון, ואם נעשה כך אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה. אמנם בעת שמתודה הוידוי ומפרט חטאיו אז טוב להתעצב בלבד, אבל בשאר התפילה נמשך לו נזק נפלא גדול על ידי עצבותו. אבל צריך להראות לפניו ית' הכנעה גדולה באימה ויראה, אמנם תהיה בשמחה יתירה וגדולה בכל האפשר כדמיון העבד המשמש את רבו בשמחה יתירה, ואם משמשו בעצבות עבודתו נמאסת לפניו¹⁵, וכמעט שעיקר המעלה והשלמות והשגת רוח הקודש תלויה בדבר זה, בין בעת תפילתו ובין כשעושה איזה מצוה משאר המצוות, וכמו שאמרו בגמרא (ברכות ל ע"ב)

- מאיר הכוונה -

כי טוב הוא ואינו כשאר טיפות רעות של אדה"ר בק"ל שנה כי אחר כלם נולד שת בדמותו כצלמו אבל האחרים היו בדמות שדין ורוחין ולילין ולכן אמר משה עליהם ואל אראה ברעתי. ועי' שעה"פ שמות: ועתה נבאר עניינם בקצור, הנה נתבאר לעיל, בפסוק לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו, כי צפה ברוח הקדש, שהיו ניצוצות קרי של נשמות קדושות, שהוליד אדה"ר בק"ל שנים הראשונים, הנקראים נגעי בני אדם, ר"ל, אדה"ר. וע"י ענוג שהיה מתענג בהוצאתם, בסוד (קהלת ב ח) ותענוגות בני אדם שידה ושידות, הם לילית ונעמ"ה וכו'. ונתהפכו ונעשו נגעים, תמורת ענוגים. ולכן גיירם, ומהל אותם:

והנה הענין הוא, במה שנתבאר אצלינו, בענין קין והבל בפרשת בראשית שרוב הנשמות באות, מבחי' חו"ג המתפשטות בגופא דז"א, ולא מן הדעת עצמו. אמנם הטפות הנזרקות ע"י שכבת זרע לבטלה, הם מתאוות הזכר לבדו, שנתעורר דעתו אל הזווג, והוציא הטפות ההם מלמעלה, מן הדעת עצמו העליון, ולא מצא את נוקביה מוכנת לכך בעולם האצילות, כי ירדה למטה ע"י הפגם, ואז יצאו לחוץ, ולקחום הנקבות של הקליפות, ונצטיירו בגופם והולידום, והם שדין ורוחין ולילין, ונקראים נגעי בני אדם, כמבואר אצלינו באורך, בענין הק"ש של זמן השכיבה, וע"ש היטב:

נמצא, כי כל אותם השדין ורוחין, שנבראו באותם ק"ל שנה שפירש אדם מחוה כנודע, כלם נשמות עליונות קדושות מבחי' הדעת, ונתערבו בקליפות, וצריכות גלגולים רבים לצרפם וללבנם, עד תום חלאתם מהם, ע"י גלגולים רבים. ולכן תמצא, כי לא נולדה אומת ישראל, עד יעקב ואילך, כי כל רוב הנשמות היו מעורבות בקליפות, והיו הולכות ומתבררות, ומתגלגלות מדור לדור, ולא התחילו תיקונם, עד יעקב בחיר שבאבות, שתקן את אדה"ר, וגם אז התחיל תקון בניו, הם הנשמות הנזכר, והיו מתבררים והולכים בגלות מצרים, עד שיצאו ישראל ממצרים.

¹⁴ עי' ש"ש שנראה לו שזהו מכתבת הרמ"ק.

¹⁵ עי' פע"ח (&): כשאר התפלה לא יקום נגד עיניו שום עצבות אפילו לאגות עבירות שחטא בהם וכו' ודע שהתפלה צדמע מרובה לפי שהדמעות נמשכין מחו"צ וכשאלו צ' ספירות נפתחים אז יחול אור כתר עליהם וימשכו רחמים לכל המדות הר"ל הלוי להר"מ קורליווארני.

שעה"כ

מההוא דהוה קבדה טובא כו' ואמר תפילין קא מנחנא¹⁶, ואל תבוז לענין זה כי שכרו גדול מאד¹⁷.

- מאיר הכוונה -

¹⁶ ז"ל: מאי וגילו ברעדה אמר רב אדא בר מתנא אמר רבה במקום גילה שם תהא רעדה אביי הוה יתיב קמיה דרבה חזייה דהוה קא בדח טובא אמר וגילו ברעדה כתיב אמר ליה אנא תפילין מנחנא רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי זירא חזייה דהוה קא בדח טובא אמר ליה בכל עצב יהיה מותר כתיב אמר ליה אנא תפילין מנחנא.

¹⁷ עי' זהר ח"ב קסה ע"א: ועלזו לפניו מלפניו לא כתיב אלא לפניו דהא לית מאן דינדע ביה כלום אבל לפניו מאן דעייל לקמיה דהאי רקיע אצטריך למיעל בחדוה ולא בעציבו כלל בגין דהאי רקיעא גרים דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל דהא תמן כלא איהו בחדוה ועל דא כהן גדול דקיימא לקמיה לא הוה עאל לבי קודשא בר בחדוה ולאחזאה חדוה דהא אתרא גרים ועל דא כתיב (שם ק ב) עבדו את יהוה בשמחה באו לפניו ברננה דהא אצטריך דלא לאחזאה בה עציבו ואי תימא אי הכי מאן דאיהו בצערא ובדוחקא דלא יכיל למחדי לביה ומגו דוחקיה אית ליה למתבע רחמין קמי מלכא עלאה אי הכי לא יצלי צלותא כלל ולא ייעול בעציבו כלל דהא לא יכיל למחדי לביה ולאעלא קמיה בחדוה מאי תקונא אית ליה להאי בר נש אלא ודאי הא תנינן כל תרעין ננעלו ואסגירו ותרעין דדמעין לא אסגירו ולית דמעה אלא מגו צערא ועציבו וכל אינון דממנן על אינון תרעין כלהו מתברין גזיזין ומנעולין ועיילין אינון דמעין וההיא צלותא עאלת קמי מלכא קדישא כדין ההוא אתר אית ליה דוחקא מההוא עציבו ודוחקא דההוא בר נש כמה דאת אמר (ישעיה סג ט) בכל צרתם לא צר תיאובתיה דההוא עלמא עלאה לגבי האי אתר כדכורא דתיאובתיה תדיר לגבה דנוקבא כד מלכא עאל לגבי מטרוניתא אשכח לה בעציבו כדין כל מה דאיהי בעאת בידהא אתמסר וההוא בר נש וההיא צלותא לא אהדר בריקניא וקודשא בריך הוא חייס עליה זכאה חולקיה דההוא בר נש דאושיד דמעין קמי קודשא בריך הוא בצלותיה תרגום: ועלזו לפניו לא כתוב מלפניו אלא לפניו שהרי אין מי שידע בו כלום אבל לפניו מי שנכנס אצל הרקיע הזה צריך להיכנס בשמחה ולא בעצב כלל משום שהרקיע הזה גורם ששם לא שורה עצב ורגז כלל שהרי שם הכל בשמחה.

ועל זה כהן גדול שעומד לפניו לא היה נכנס לבית הקדש רק בשמחה ולהראות שמחה שהרי המקום גורם ועל זה כתוב עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה שהרי צריך שלא להראות בו עצב.

ואם תאמר אם כך מי שהוא בצער ודחק שלא יכול לשמח את לבו ומתוך דחקו יש לו לבקש רחמים לפני המלך העליון אם כך לא יתפלל תפלה כלל ולא יכנס בעצב כלל שהרי לא יכול לשמח את לבו ולהיכנס לפניו בשמחה מה התקון שיש לאדם הזה.

אלא ודאי הרי שנינו כל השערים ננעלו ונסגרו ושערי דמעות לא נסגרו ואין דמעה אלא מתוך צער ועצב וכל אותם הממנים על אותם השערים כולם משברים חתיכות קשות ומנעולים ומכניסים אותן דמעות ואותה תפלה נכנסת לפני המלך הקדוש.

ואז לאותו מקום יש דחק מאותו עצב ודחק של אותו אדם כמו שנאמר בכל צרתם לא (לו) צר תשווקת אותו העולם העליון למקום הזה כזכר שתשווקתו תמיד אל הנקבה כשנכנס המלך למלכה ומוצא אותה בעצב אז כל מה שהיא רוצה נמסר בידיה ואותו אדם ואותה תפלה לא חוזרת ריקם והקדוש ברוך הוא חס עליו אשרי חלקו של אותו אדם ששופך דמעות לפני הקדוש ברוך הוא בתפלתו.

ועי' שער המצות פרק א': גם דע כי העושה מצוה אין מספיק לו במה שיעשה אותם שהרי מצינו בדברי רז"ל שאמרו כל העושה מצוה א' מטיבין לו ומאריכין לו ימיו וכיוצא בזה אמרו כל המקיים מצוה פלוני יש לו כך וכך והנה אנחנו ראינו כמה וכמה מצות שעושים בני אדם ואינם מתקיימים דברי רבותינו ח"ו בענין גודל שכרם אפילו בעולם הזה אבל השרש שהכל נשען עליו הוא שבעשיית המצוה אל יחשוב שהוא עליו כמשא וממהר להסירם מעליו אבל יחשוב בשכלו כאלו בעשותו אותה המצוה ירויח אלף אלפים דינרי זהב ויהיה שמח בעשותו אותה המצוה בשמחה שאין לה קץ מלב ומנפש ובחשק גדול כאלו ממש בפועל נותנים לו אלף אלפים דינרי זהב אם יעשה אותה מצוה וז"ס הפ' תחת אשר לא עבדת את ה' אלקים בשמחה ובטוב לבב וכו' וז"ס רב ברוגא דחד יומא סמך גאולה לתפילה ולא פסק חוכא מפומיה כל ההוא יומא וזה יורה על היות אמונת בטחונו בבורא ית' בתכלית האחרון יותר משאם היה השכר מזומן לפניו בפועל וכפי גודל שמחתו באמת ובטוב לבב הפנימי כך יזכה לקבל אור עליון ואם יתמיד בזה אין ספק שישירה עליו רה"ק וענין זה נוהג בקיום כל המצות כולם בין בעת שעסוק בתורה שיהיה בחשק גדול נמרץ בהתלהבות עצום כאלו עומד לפני המלך ומשרת לפניו בחשק גדול מצוא חן בעיניו לקבל ממנו מעלה יתירה וגדולה.

שעה"כ

¹⁸ קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת מפרשת העקידה ואילך, צריך שיקבל עליו מצות (ויקרא יט יח) ואהבת לרעך כמוך. ויכוין לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי ע"י תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות¹⁹ ישראל, ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי. ובפרט אהבת (א ע"ג) החברים העוסקים בתורה ביחד, צריך כל אחד ואחד לכלול עצמו כאלו הוא אבר אחד מן החברים שלו. ובפרט אם יש להאדם ידיעה והשגה לדעת ולהכיר לחברו בבחינת הנשמה, ואם יש איזה חבר מהם בצרה צריכים כולם לשתף עצמם בצער, או מחמת חולי או מחמת בנים ח"ו, ויתפללו עליו. וכן בכל תפילותיו וצרכיו ודבריו ישתף את חברו עמו, ומאד הזהירני מורי ז"ל בענין אהבת החברים שלנו של חברתינו²⁰.

- מאיר הכוונה -

¹⁸ ש"אחר שישב צ"כ (פע"ח).

¹⁹ נמחק בפע"ח.

²⁰ ע"י זהר ח"ב קצ ע"ב: אמר רבי אבא כל אלן חברייא דלא רחמינן אלן לאלין אסתלקו מעלמא עד לא מטא זמנייהו כל חברייא ביומוי דרבי שמעון רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו ובגין כך בדרא דרבי שמעון באתגלייא הוה דהוה אמר רבי שמעון כל חברייא דלא רחמינן אלן לאלין גרמינן דלא ליהך בארץ מישר ועוד דעבדין פגימו בה דהא אורייתא רחימו ואחווה וקשוט אית בה אברהם רחים ליצחק יצחק לאברהם מתחבן דא בדא יעקב תרווייהו אחידן ביה ברחימו ובאחווה יחבין רוחייהו דא בדא חברייא כההוא דוגמא אצטריבו@כו@ ולא למעבד פגימו כיון דחמא סימן באנפייהו ואמר לון הכי אמרו ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא והכי אצטריך לן למנדע בכה רבי שמעון ואמר חד מלה מאינון מלי דלחישו לי מגו ריש מתיבתא דגנתא דעדן דלא אמרו באתגליא מלה דא סתרא איהי ואימא לכו בני רחימאי בני רחימין דנפשי מה אעביד אמרו לי בלחישא ואנא אימא באתגלייא ולזמנא דנחמי אנפין באנפין כל אנפין יסתמכון בדא

תרגום: שאמר רבי אבא כל החברים הללו שאין אוהבים זה את זה מסתלקים מהעולם טרם שהגיע זמנם כל החברים בימיו של רבי שמעון אהבת נפש ורוח היתה ביניהם ולכן בדורו של רבי שמעון היו בגלוי שהיה רבי שמעון אומר כל החברים שאין אוהבים אלה לאלה גורמים שלא ללכת בדרך ישירה ועוד שעושים בה פגם שהרי בתורה אהבה ואחווה ואמת יש בה אברהם אהב את יצחק ויצחק את אברהם היו מתחבקים זה בזה ביעקב שניהם אחוזים באהבה ובאחווה נותנים רוחם זה בזה גם החברים באותה דוגמא הם צריכים ולא לעשות פגם.

כיון שראה סימן בפניהם ואמר להם כך אמרו לו ודאי רוח נבואה שורה על המנורה הקדושה וכך אנו צריכים לדעת בכה רבי שמעון ואמר דבר אחד מאותם דברים שלחשו לי מתוך ראש הישיבה של גן עדן שלא אמרו בגלוי דבר זה סתר הוא ואמר לכם בני אהובי בני אהובי נפשי מה אעשה אמרו לי בלחש ואני אמר בגלוי ולזמן שנראה פנים בפנים כל הפנים יסתמכו בזה.

וע"י שעה"ג (הקדמה לט): ונחזור לענין, כי א"ל מורי ז"ל, כי אני מוכרח להשתדל שאלו החברים שלי, יתקנו מעשיהם, לפי שאני יש לי רוחא בהם, ונמשך לי ריוח אם הם יהיו צדיקים, אבל הם אין להם רוחא בי, ואין להם תועלת במעשי, באופן שבכל המצות שהם עושים, יש לי חלק בהם ע"י ההוא רוחא שלי שבהם. וברור הענין כך הוא, דע, אין לך צדיק וצדיק שאין לו ב' נשמות, כנזכר בזוהר בריש פרשת נח בתוספתא על נח נח, משה משה, שמואל שמואל. וזה פירושו, כי הנה יש בחי' נשמה פנימית, וזו באה עם האדם. ויש נשמה מקפת, וזו עומדת על ראש האדם בעולם העליון למעלה, וזו בחי' צנור שיש לאדם לעלות למעלה, ע"י אותה הנשמה. וכאשר ח"ו אותה הנשמה הפנימית של האדם היא חוטאת, היא יורדת למטה בקליפות מעט מעט, עד שתרד כלה, והכל כפי גדר הענין של העונות. וכאשר ירדה כלה למטה בקליפות, אז הנשמה המקפת יורדת בתוך פנימיות האדם, ונמצא כי שתיהם ירדו ממעלתם. וגם נמצא, שאין עתה אל האדם רק נשמה אחת, כי האחרת ירדה אל הקליפות. וז"ס פסוק ונכרתה הנפש ההיא, כי היא נכרתת ונכנסת בקליפות. אבל הצדיק, יש לו ב' נשמות קיימות, אחת בבחי' מקיף, ואחת בבחי' פנימית. וז"ש פרשת נח ענין נח נח וכו', שכל צדיק יש לו ב' נשמות. והנה דרך אותה הנשמה המקפת שיש לי, משם נמשך כל אור ושפע הנמשך לאלו החברים, מצד ההוא רוחא די הוא בגוייהו, והכל עובר דרך שם, ואז מאותו האור שלהם, הנמשך להם דרך שם, נמשך אלי גם כן מאותו האור שלהם וחלק שלהם, אל נשמתי הפנימית. ולכן אני צריך ומוכרח להשתדל שיתוקנו על ידי, וילמדו על ידי. אבל בנשמה הפנימית שלי אין להם שתוף בה, ולכן אינם יונקים מן המצות שלי.

שעה"כ

גם הזהירני מאד מורי ז"ל שלא להכניס האצבע לתוך האזנים כדי לנקות הזוהמא שבהם בתוך התפלה כלל²¹, מהתחלת הברכות עד גמר עלינו לשבת, ואם עשה כך צריך נטילה.

גם מעולם לא התפלל תפילתו בקול רם, אפילו סדר התפילה של מיושב כגון הזמירות וכיוצא בהם, להורות הכנעה ואימה ויראה לפני השי"ת²². ואמנם ביום שבת היה מרים ומגביה קולו בנעימה בתפילה דמיושב יותר מעט ממה שהיה עושה בחול. ואף זה לא היה עושה אלא מפני כבוד השבת. גם הייתי נוהג לומר בכל בקר קודם התפלה פרשת המן ועשרת הדברות וכיוצא בזה בפרשיות אחרות, ומנעני מורי ז"ל שלא לאומרם²³ ובפרט בעשרת הדברות הזכיר לי טעמו של דבר, כי הרי בימי הראשונים קבעום בתפלה, ומפני המינין שלא יאמרו שאין עוד ח"ו תורה מן השמים אלא עשרת הדברות בלבד, לכן בטלום, ומי זה יערב אל לבו לחזק את המינין ולנהוג מה שביטלו רז"ל בנמרא (ברכות יב ע"א).

ענין מורי ז"ל בקומו בלילה אף אם היה קודם אור היום היה מסדר כל הברכות של שחר עד פרשת העקידה, ואח"כ היה קורא ועוסק בתורה, ובהאיר היום היה מתעטף בתחילה בציצית ואח"כ היה מניח תפילין הפך מן המקדימין התפילין אל הטלית, וטעות גמור הוא בידם, כמו שיתבאר סודם למטה בע"ה. ואח"כ היה מתחיל תפלתו ואומר מן פרשת העקידה ואילך.

כל הח"י ברכות שיש מן על נט"י²⁵²⁴ עד סוף ברכת התורה, כולן חייב האדם לסדרם ולברכם בכל יום אע"פ שלא נתחייב הוא בהם, לפי שכולם הם רמזים נפלאים אל אורות עליונים, ואין לבטלם אפילו אם האדם לא ישן בלילה או אם לא הסיר מצנפתו או בגדיו או סודרו או מנעליו וכיוצא בזה, צריך לברכן בכל יום כולן אע"פ שלא נתחייב בהם, לפי שעל מנהגו של עולם נתקנו, חוץ מברכת שעשה לי כל צרכי ביום ט' באב ויום הכיפורים, שאז כל העולם יחפים²⁶, וגם חוץ מברכת ענטי ומברכת אשר יצר, ששתי ברכות אלו אם לא נתחייב בהם אין לברך עליהם²⁷.

- מאיר הכוונה -

²¹ עי' אר"ח (סימן צב סעיף ז) מקום מטונף היינו מקומות המכוסין באדם לפי שיש בהם מלמולי זיעה וכן אם חיכך הראש: הגה ולכן אסור ליגע במקומות אלו בשעה שעומדים בתפלה או עוסק בתורה (כל בו) וכן בצואת האוזן והאף כ"א ע"י בגד (מהרי"ל).

²² גם ראיתי למורי זלה"ה שלא היה מרים קולו בתפלתו אפילו בזמירות ובתפלה דמיושב לפי שצריך להראות הכנעה לפני השי"ת כעבד המתחנן לקונו ואמנם ציוס השצת היה מרים קולו מעט יותר מימי החול והיה אומר בנעימה מפני כבוד השצת גם כל הזמירות והקרבנות ותפלה דמיושב שהוא דיוצר היה אומר הכל מסידור שבידו (פע"ח כח ע"ג).

²³ לאומרם (פע"ח כט ע"א).

²⁴ עי' פע"ח שער הזכרות פרק ד: הח"י זכרות וזכרות שיש מן ענ"י עד זכרת התורה היה וכו' כל הח"י זכרות שהוא מן הנותן לשכוי עד סוף זכרת התורה חייב אדם לזכר בכל יום אע"פ שאינו חייב בהם (פע"ח).

²⁵ הנותן לשכוי בינה (ש"ש ועוד).

²⁶ שאז הכל אסורים בנעילת הסנדל (פע"ח).

²⁷ ענין ח"י זכרות שהוא מן הנותן לשכוי בינה עד סוף זכרת התורה כבר ביארנו שהם י"ח זכרות דמטטרו"ן של עשיה והם זחי' ו' אירופים של שדי שיש צו' כלים האמצעים דז"א דעשיה כמבואר במקומו (פע"ח).

שעה"כ

גם בענין הי"ח ברכות הנזכרות אשר נהגו העולם לסדרם בבית הכנסת וכל העם משיבין אמן אחריהם, ויש מפקפקין ומגמגמין בדבר זה לומר שכיון שענו השומעין אמן אחר האיש הראשון שבירך אותם כבר יצאו כולם ידי חובתן ואסור להם לחזור ולברכן. וראיתי את מורי ז"ל שהוא לא היה מסדרם בביה"כ אלא בביתו בקומו ממיטתו כפי סדר הנזכר בגמרא (ברכות ט ע"ב), אבל כשהיה איזה אדם מברך ומסדר הברכות בביה"כ, היה עונה אחריהם אמן, ואפילו אם היה באמצע הזמירות, היה מפסיק לענות אחריהם אמן, אף אם היו המברכים רבים.

גם הי"ח ברכות שיש מברכת ענט"ם²⁸ עד סוף ברכת התורה, הנה הם כדוגמת הי"ח אזכרות שיש באותם הפסוקים של יהי כבוד ד' לעולם כו', וכנגד הח"י אזכרות שיש בשירת הים, ושם ביארנו סודם ע"ש (לקמן יא ע"ד ויז ע"ד, ועי' עוד פע"ח ברכות פרק ה) (שהם בז"א דעשיה).

ונבאר תחילה דרך כללות ענין ב' הברכות הראשונות של יפנה ויטול ידיו וזה עניינם: דע כי שתי המעשים האלו הם בסוד תיקון עולם העשיה²⁹, וזה עניינם: יפנה ויעשה צרכיו. הכוונה בזה הוא דע יש באדם העליון ב' בחינות שערות, אם שערות הראש ואם שערות דיקנא. והנה שערות הזקן דו"א הם תקיפין ודינין קשים מאוד³⁰, שהיותם משתלשלים ויורדין למטה נעשה מהם המותרות³²³¹ שהם סוד הקליפות. ואמנם שערות דיקנא דאריך אנפין הם רחמים, יען כי הם לבנים³³, ולכן הם כופין את הדינין. אבל בז"א הם שערות הזקים מאד, יען כי הם שחורים, והם דינין תקיפין. וזהו הטעם כי בנוקבא דזעיר אנפין לא יש בה בחינת זקן, לפי שדינין שבדיקנא הם חזקים מאד³⁴, ואם הנקבה שהיא האחרונה שבכולן הסמוכה אל הקליפות היתה לה זקן, היה אל החיצונים אחיזה גדולה בה, והיו הדינין מתרבים לאין קץ. וא ע"ד) והנה מסוף הדיקנא יצא מותרות בחי' הקליפות³⁵, ומקום יציאת המותר הזה הוא נקב האחור העומד בין נצה והוד, תרי ירכין בבחינה החיצונית שבהם, בסוף אדם דעשיה, אשר שם סמוך לו הוא מקום הקליפות, וזהו סוד יפנה.

אבל שערות הראש אינם כ"כ קשים, ולכן הם נמצאים גם בראש הנקבה, ועל כן אין נמשכים מותרות קליפה כמו אותם שבזקן. ואמנם יוצאים מהם מותרות דינין תקיפין

- מאיר הכוונה -

²⁸ עי' לעיל הערה 24.

²⁹ עי' לקמן דרוש תפילת השחר יא ע"ד והלאה.

³⁰ עי' אד"ר קלה ע"ב, ועי' ע"ח א"א ה כלל ב.

³¹ אבל שערות הזקן הם דינים תקיפים מאוד יותר משערות הראש ובהיותם יורדים למטה אז נעשה מותרות בחי' הקליפות ממם והנה סוף סיום השערות אלו של הזקן הם יוצאים המותרות שלהם והם בחי' הקליפות (פע"ח).

³² עי' אד"ר קלד ע"א שתיקון ט' היא מותרת מוחא, אמנם הגר"א בספד"צ משמע שזה כל הדיקנא, ועי' גר"א יהל אור שזה כך בשערות הראש גם @להוסיף. ועי' מים אדירים מג, שהם באים מעכירת ופסולת המוח.

³³ עי' אד"ר קכח ע"ב.

³⁴ עי' אד"ז רצו ע"א שערות דנוקבא כלילן ביה גווי (ס"א גווי בגו גווי), כדכתיב ודלת ראשך כארגמן (שם ז), אתקטר גבורה בחמש גבוראן. תרגום: @

³⁵ המותרות שלהם והם בחי' הקליפות (פע"ח).

שעה"כ

מאד, אבל לא קליפות. ועיקר מוצאם הוא דרך היסוד³⁶, אשר שם הוא המעבר הב' הדוחה מותרות המים דרך פנים ולא דרך אחר.

ואלו הב' מיני מוצאות הם גדולים וקטנים אשר באדם העליון³⁷ דעשיה. והרי ביארנו ענין יפנה האדם בבקר, וכל זה הוא בעשיה כנוכר בזוהר פרשת במדבר (קכ"ב)³⁸,

- מאיר הכוונה -

³⁶ עי' שער מאמרי רשב"י י ע"א ז"ל: דע כי האבר הקדוש העליון יש לו שתי צנורות בתחתון כי מבשרי אחזה אלוה והאחד מזריע זרע קודש והצינור השני דוחה המותרות ומותרות אלו הם שור' הדינים וכמ"ש בס' הכוונות בדרוש יפנה ויטול וגם שם נתבאר שכל זה הוא בז"א דעשיה ומוציאן לחוץ ושתי הצנורות האלו הם סמוכין זה לזה כי אין ביניהם אלא כקליפת השום וכנגדם ח' וט' זה קדש וזה חול וזמ"ש דהא ח' לקבנך כי הם סמוכין זה לזה ובדבר מועט אפשר להתערב קדש בחול ח"ו ולפיכך אין ראוי לברא העולם בבחי' זו.

³⁷ ז"א.

³⁸ ז"ל: ת"ח רזא דמלה אע"ג דצלותא תלייא במלולא ודבורא דפומא כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולבתר בדבורא ובמלולא דפומא מאן עובדא אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא כגוונא דצלותא הוא ולא יצלי בר נש צלותא עד דיתחזי עובדא בקדמיתא כגוונא דצלותא עובדא דקדמיתא (ס"א בקדמיתא עובדא) בשעתא דבר נש קאים בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא ולבתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפלין (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד ולא תקנא לון בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא כמה דאוקימנא שמאלו תחת לראשי וגו' וכתוב שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך והא אוקימנא ודא הוא עובדא בקדמיתא לבתר בשעתא דב"נ עאל לבי כנישתא ידכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא לבתר יקבל עליה האי עול מלכות לפרשא על רישיה (פרישו דמצוה) בשבחי דוד מלכא כגוונא דעובדא דפריש על רישיה פרישו דמצוה ולבתר צלותא דמיושב לקבל תפלה של יד לבתר צלותא דמעומד דהיא לקבל תפלה דרישא ודא כגוונא דדא עובדא כגוונא דדבורא ודאי בעובדא ומלולא תלייא צלותא ואי פגים עובדא מלולא לא אשכח אתר דשריא ביה ולא אויהו צלותא ואתפגים ההוא בר נש לעילא ותתא (ולא עוד אלא) דבעינן לאחזאה עובדא ולמלא מלולא עליה ודא הוא צלותא שלים ווי ליה לבר נש דפגים צלותיה פולחנא דמאריה עליה כתיב כי תבאו לראות פני וגו' גם כי תרבו תפלה אינני שומע דהא בעובדא ובמלולא תליא מלתא:

תרגום: בא וראה סוד הדבר, אף על גב שתפלה תלויה במלל ודיבור הפה, הכל תלוי בעיקר המעשה בתחלה, אחר כך בדבור ובמלל הפה. איזה מעשה, אלא אותו מעשה שעושה האדם בתחלה, כדוגמת תפלה הוא, ולא יתפלל אדם תפלה עד שיראה מעשה בתחלה, כדוגמת התפלה מעשה ראשון/בתחילה (בראשונה מעשה) בשעה שאדם קם, צריך לטהר עצמו בתחלה ואחר כך יקבל עליו עול זה, יפרש על ראשו פריסת מצוה, אחר כך יקשר קשר היחוד שהם תפלין, (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד, ולתקנם בקשר אחד בשמאל ועל הלב כפי שבארנו, "שמאלו תחת לראשי וגו'" וכתוב "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך", והרי בארנו, וזהו המעשה שבתחלה. אחר כך בשעה שאדם נכנס לבית הכנסת, יטהר עצמו בתחלה בקרבנות בדבור הפה, אחר כך יקבל עליו עול מלכות, זה לפרש על ראשו (פרישת מצוה) בשבחי דוד המלך, כדוגמת מעשה שפורס על ראשו פרישת מצוה, אחר כך תפלת מיושב כנגד תפלין של יד, ואחר תפלת מעומד שהיא כנגד תפלין של ראש, וזה כדוגמת זה מעשה, כדוגמת דיבור, ודאי במעשה ודיבור תלויה התפלה. ואם פוגם את המעשה, הדבור לא מוצא מקום ששורה בו, וזו לא תפלה, ונפגם האיש ההוא למעלה ולמטה. (ולא עוד אלא) שצריך להראות מעשה ולמלא דיבור עליו, וזוהי תפלה שלמה, אוי לאיש שפוגם בתפלתו עבודת רבונו, עליו כתוב "כי תבאו לראות פני וגו' גם כי תרבו תפלה אינני שומע" שהרי במעשה ודיבור הדבר תלוי.

לדכאה גרמיה היא יפנה.

ועי' פרי עץ חיים (שער התפלה - פרק א): דע, כי בכל ד' עולמות אבי"ע, יש ב' בחינות - הא', הוא ענין חיצונית, שהוא כללות העולמות בחיצונותם. הב', הוא ענין פנימיות העולמות שהוא בחי' הנשמות, שהם נפשות בעשיה, ורוחין ביצירה וכו'. וכנגדם יש ב' בחי' בתפלה, ונזכר בזהר פרשת במדבר ופרשת ויקהל דר"א ע"א, והן - המעשה, וסדר התפלה בעצמה. וכל בחי' מאלו הב', נחלקות לד'. כי המעשה נחלק לד', והם [נטילת ידים ואח"כ - לש"ו] יפנה ויבדוק נקביו, ואח"כ ענין הציצית, ואח"כ תפלה של יד, ואחר כך תפלה של ראש. וכנגדן ד' חלקי סדר התפלה, והם - הקרבנות שהוא מתחלת כל הברכות, עד ברוך שאמר. ואח"כ הזמירות, שהם מתחלת ב"ש, עד סוף ישתבח. ואח"כ יוצר, וכל ברכת ק"ש, עד העמידה. ואח"כ העמידה עצמה, של ח"י ברכות. הרי נתבאר ד' חלקי בחי' המעשה, וד' חלקי בחי' התפלה עצמה:

ועי' תיקו"ז עג ע"א: שימני כחותם דא נשמתא דאיהי חקוקה בכורסיא בזמנא דאיהי אתערא לתתא בצלותא כורסיא אתער לעילא כחותם דא רוח דאיהו ציורא (דיש) (נ"א דש) חקיקא במלאכיא בזמנא דאיהי אתערא לתתא מלאכיא אתערון עמיה לעילא על זרועך דא נפשא דאיהי

שעה"כ

כי כנגד זה הוא תיקון סדר הקרבנות שאנו אומרים בתפלה⁴⁰³⁹, ונודע שהם בעשיה, וגם זה יתבאר אצלנו לקמן היטב מאד ע"ש.

ואמנם ענין יטול האדם⁴¹ הוא באופן אחר, כי כמו שיש שערות באדם העליון דעשיה שהם בחינת הדינין הקשים כנוכח, גם מלבד זה יש באדם עצמו סוד חמש מיני גבורות שהם: פ"ה, וחוט"ם, וזרוע, וי"ד, ואצבעות, כמבואר אצלנו באידרת נשא⁴². והנה

- מאיר הכוונה -

חקיקא בארבע סטרין דעלמא בזמנא דאתערא איהי בצלותא לתתא ארבע סטרין דעלמא מתערין עמה.

תרגום: "שימני כחותם", זו הנשמה שהיא חקוקה בכסא, בזמן שהיא מתעוררת למטה בתפלה, הכסא מתעורר למעלה. "כחותם", זו רוח, שהיא ציור (של יש) (של ש) החקוק במלאכים, בזמן שהיא מתעוררת למטה בתפלה, המלאכים מתעוררים עמה למעלה. "על זרועך", זו הנפש, שהיא חקוקה בארבעת הצדדים של העולם, בזמן שהיא מתעוררת בתפלה למטה, ארבעת הצדדים של העולם מתעוררים עמה.

³⁹ עי' שער המלות לט ע"א:

שער המלות – פרשת עקב

[כ] ונחזור לבאר ענין רחיכה ונטילה זו יותר צביאור רחב. הנה נת"ל שהרחיכה והנטילה כוונתם לגרש את הקלי' אשר שם. ואמנם [כא] כבר נתבאר ששער הכונות צענין נט"י לשחריה לרוש זה בתכלית הביאור וע"ס [כב] ושם נתבאר כי כל בחינת מעשה הוא בעשייה ויש בו פנימיות וחילוניות והנט"י היא לגרש הקלי' שצחינויות העשייה, אבל הוא צחינת היצירה שבעשייה [מ"א פב] והוא בז"א דעשייה שהוא הנוטל ידיו להעביר הקלי' ההיא הנחצת בארבעות ידיו כדי לאכול ולא יתאחז באכילתו [כג] כמבואר אצלנו דכרושי הי"ט ששער הכונות.

עי' פע"ח (&): יפנה ויזדוק נקביו ועי"ז מתקן נפש דעשיה

עיי' (&): מהחזרים ענין התפילה וסודה צדוקר ישכים ויפנה ויטול ידיו והכוונה כי האדם כריך לתקן ד' עולמות בעובדא ובמלולא דאיונון עשייה ויצירה שצארבעתן כדליתא בזוהר בעובדא הוא כשיפנה שהוא נגד עשיה ויטהר גופו ויכוין ג"כ שיטהר לעולם עשייה מהקליפות היינו עשייה שבו אח"כ יכוין שמתקן עשייה שצליירה לפיכך הצליית שצטלית

עי' עולת תמיד ז ע"א: ספר עולת תמיד – שער כללות התפילות

דע כי בכל ד' עולמות אבי"ע יש שתי בחינות, הא' היא ענין חילוניותם שהוא כללות העולמות צחינויותם, הב' הוא ענין פנימיות העולמות שהוא צחינת הנשמות שהם נפשות בעשיה ורוחין ציירה וכו', וכנגדם יש שתי בחינות בתפלה, ונזכרו בזוהר צפ' במדבר (דף ק"כ ע"ב) וצפ' ויקהל דף ר"א א', והם המעשה וסדר התפלה בעלמה. וכל בחינה מאלו השתים נחלקת לד', כי המעשה נחלק לד' והם יפנה ויזדוק נקביו, ואח"כ ענין הצליית, ואח"כ תפלה של יד, ואח"כ תפלה של ראש. וכנגדם ד' חלקי סדר התפלה והם קרבנות שהוא מתחלת כל הזכרות של שחר עד כרוך שאמר, ואח"כ הזמירות שהם מתחלת כרוך שאמר עד סוף ישתבח, ואח"כ יואר וכל זכרות ק"ס עד העמידה, ואח"כ העמידה עצמה של י"ח זכרות:

⁴⁰ עי' לקמן יב ע"א.

⁴¹ נדצ"ל ידיו.

⁴² קלז ע"ב: ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי זעיר אנפין ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן ומתפשטאן בחוטמוי בפומא בדוועוי בידין באצבעין ובג"כ כתיב מי ימלל גבורות יי' (תהלים קו) גבורת כתיב הכא גבורות וכתוב התם (ד"ה א כט) לך יי' הגדולה והגבורה אלא הכי תאנא כד אתחבראן כלהו גבוראן כחדא אקרי גבורה חדא.

תרגום: ולמדנו: חמש גבורות הן בזה הז"א ועולות לאלף וארבע מאות גבורות ומתפשטות בחוטם, בפה, בזרועות, בידים, באצבעות. לכך נאמר "מי ימלל גבורות ה'". כתוב כאן "גבורת"? כתוב כאן "גבורות"! ונאמר שם "לך ה' הגדולה והגבורה"? אלא כך למדנו: כשמתחברות כל הגבורות כאחת, אז נקראות גבורה אחת.

שעה"כ

שערות הזקן הם סביב החוטם וסביב הפה וסביב הזרוע⁴³ וכו'. אמנם אלו עצמם הנז' הם נמשכים ומתפשטין עד סיום האצבעות, ומשם יונקים החיצונים, כי כל גבורות האלו הם מתפשטין דרך הזרוע אל סיום האצבעות, ולכן יש ה' אצבעות ביד ימין כנגד ה' אותיות מנצפ"ך שהם ה' גבורות הנזכרות, אשר סיום התפשטותם הוא באצבעות. וכבר ידעת כי הם אותיות כפולות, ולכן הם ג"כ ה' גבורות אחרות ביד שמאל, בה' אצבעותיו השמאליות. ואמנם כל זה הוא בז"א, לפי ששם אפילו בחסד שלו יש סיגים כנודע⁴⁴, כי גם מן הכסף יוצאים סיגים, וכן מן המים שהם בחסד יש בהם עכירות ושמרים כנודע. וכן על דרך זה יש ברגלים ממש בה' אצבעותיו הימנים וה' השמאלים, ולכן לא תמצא אבר שיתגלו בו מציאות כל העשר אלא בידיים וברגלים, לפי ששם הוא סיום השתלשלות הדינין.

וזהו הטעם יטול ידיו בבקר אף אם לא עשה צרכיו, וזה לסיבת כדי להעביר מהם הזוהמא, כי כל זה הוא בסוד העשיה, אשר שם הוא סיום התפשטות הדינין ויציאת המותרות. ואמנם אף אם ביארנו כי יטול ידיו הוא בסוד עולם העשיה, הנה הוא בו בבחינת היצירה אשר [בה], רוצה לומר בז"א אשר בעשיה, והבן זה ואל תתמה אם תמצא במקום אחר שהוא ביצירה. והנה כבר ידעת כי יש ראשון לטומאה, ויש שני ושלישי ורביעי, והנה הם מלמטה למעלה. כיצד: הראשון הוא בעשיה, כי הקליפות אשר שם נקרא ראשון, והקליפה שביצירה נקרא שני, ולכן החולין הם ביצירה, והידים הם שניות, ושני עושה שלישי בחולין⁴⁵, והתרומה הוא בבריאה, והקליפה אשר שם סביב לבריאה נק' שלישי, ומטמא את התרומה שהיא בבריאה. והרביעי הוא פוסל בקדשים כנגד הקליפה שבאצילות, המטמא את הקדשים שהוא אצילות הנקרא קדשים. ואמנם המת הנקרא אבי

- מאיר הכוונה -

ועי' ע"ח שער כב פרק ג: והנה, כשירדו אלקים דקטנות אל ג' אמצעיות דז"א, אז נעשו ב' הידים דז"א מבחי' ב' שמות דאלקים, כי כפי הזמנים כך משתנים הפעולות. ועתה, כשירדו אל הזרועות⁴², אז נעשו בחי' ידים של ז"א מן מוחין דאלקים, ואז ה' אצבעות היד מה' אותיות אלה"ם, גם י"ד פרקין של אצבעות הם מילוי שם אלקים, והם י"ג אותיות⁴², ובהם כללות השם, כנגד י"ד פרקין, והזרוע כולו כנגד השם אלקים עצמו, ולכן שורש הדינין בזרועות, כי הם סוד מנצפ"ך כפולות בימין ושמאל. והנה הדינין יש להם ה' מקומות כנזכר באדרא (קלז ע"ב), וא' מהם הוא הזרוע, וזהו הטעם שהקליפות נאחזות שם תמיד, וז"ס נטילת ידים.

ועי' שער לא פרק ב ז"ל: ואמנם צריך לידע על איזה סבה היתה כך, כי הרי אנו רואין שקו האמצעי נמשך ביושר בלי הפסק, ובב' הקוין ימיני ושמאלי יש הפסק בין חסד ונצח, ובין גבורה להוד, כי הרי הזרועות הם בפירוד מן השוקיים, ואין הקוין מחוברים יחד. ולהשיב את כל זאת צריך שנבאר לך מה ענין הצפרנים של האדם, גם ענין הקליפות והחצונים שמצינו לרז"ל (זהר ח"א רכג ע"ב) שיניקתן מן הצפרנים, לכן צריך הקוצצן ליטול את ידיו. גם אמרו (זהר ח"א קפד ע"ב) כי בשחרית רוח רעה שורה על הידים, ואינה מסתלקת עד שיטול ידיו במים. גם להבין ענין נר"ה שהם (ברכות ו ע"א) ברכי דרבנן דשלהי מנייהו הוי, כי שם מתאחזין הקליפות בסוד (תיקו"ז עג ע"ב) שקר אין לו רגלים, ובסוד (איכה א יג) כל היום דר"ה היפך הוד, וכיוצא בזה. והרי נר"ה הם סוד ערבי נחל (ויקרא כג מ), סתומים ואין להם פתח פתוח כמו היסוד, וא"כ מהיכן הם יונקים⁴².

אבל הענין דע, כי הקליפה מקום יניקתה הוא מסוף האצבעות מקום הצפרנים, כי משם אר"פ בוקע ויוצא בין בצפרני ידיו בין בצפרני רגליו, כי מן הידים בוקע אור לצאת ולכנס בראשי הירכיים כנ"ל, ואז יונקים משם בעודו מגולה שם. וז"ס שארז"ל (שבת יד ע"א) כי הידים עסקניות הן ושניות לטומאה, וצריכין נטילה אפי' לחולין קודם אכילה, גם בקום האדם בבוקר ממטתו בלילה כבר שרתה עליהן רוח רעה וצריכין נט"י שחרית כנודע. כי לעולם החצונים כל יניקתן הוא מן הקצוות ומסיומן, כי אין להם רשות לעלות אל מקום הקדושה, אבל יונקים ממקום סיומא. והנה בקצוות ההם של הזרועות ושל הירכיים שם אחיזתן ויניקתן. והנה אנו רואין בחוש הראות כי הבשר שבסוף האצבע נבקע, ומתוכו יוצא וגדל הצפורן ויוצא לחוץ, ודרך אותו בקיעה יוצאין האורות הנ"ל, ויונקים משם החצונים לפעמים כשיש פגם ח"ו בישראל ולא תמיד.

⁴³ וסביב הזרוע נמחק כפע"ח.

⁴⁴ עי' אדר"ר קלז ע"א לגבי ז' צבעי העיין, שאפילו החסד שבז"א נחשב כדין.

⁴⁵ בתרומה (פע"ח יב ע"ג).

שעה"כ

אבות הטומאה אינו בכלל אלו הארבעה, ויתבאר במקומו. וגם עיין בשער המצות בפרשת עקב בענין נטילת ידים של המזון (לח ע"א), כי שם נתבאר ענין זה היטב.

ועתה נבאר סדר נטילת ידים של שחרית, הנה בתחילה יטול הכלי של המים בידו הימנית ונותנו בידו השמאלית⁴⁶, ואח"כ שופך מים מידו השמאלית על ידו הימנית, ואח"כ ישפוך מים מידו הימנית על ידו השמאלית, הרי פעם אחת, וחוזר כסדר הזה פעם ב' וג', באופן שתרחוץ כל יד ויד ג' פעמים. ולא תרחצם יחד ג"פ כל יד, אלא פעם אחת ביד זו ופעם אחרת ביד הב' בסרוגין, כי ע"י כן רוח הטומאה הנקראת שיבת"א⁴⁷ בת מלך היא ומקפדת ודולגת וקופצת עד שנעתקת לגמרי משם, ואם לאו אינה נעתקת וכן נמצא בזהר בכ"י (##*)⁴⁸.

ועתה נבאר כוונת ברכת על נטילת ידים, הנה בברכה זו יש י"ג תיבות, והם כנגד י"ג מידות דא"א דעשיה, וכמו שביארתי לך כי נט"י היא בעשיה בסוד יפנ"ה ויטול ידיו כנ"ל⁴⁹, ואנו צריכים להעלותם ולזוקפם⁵⁰ ולמתקן⁵¹ המש הגבורות שבהם ע"י מימי החסד

- מאיר הכוונה -

⁴⁶ ע"י זהר ח"א קצח ע"ב: ז"ל: הא תנינן דכד בר נש קם בצפרא בעי לאסחאה ידוי מגו נטלא דמיא דאיהו מאנא ליטול מניה מיא מגו מאן דאסחי ידוי בקדמיתא כמה דאוקמוה ותא חזי בגין נטלא דא אוקימנא מלה ותו דבעיא ליה לבר נש לנטלא ידא ימינא בשמאלא בגין לשלטאה ימינא על שמאלא ויסתחי ימינא מן שמאלא ובגין כך איהו נטילא ועל דא מאן דנטיל ידוי יטול ימינא בשמאלא לאשלטא ימינא על שמאלא בגין דלא יהיב דוכתא ליצר הרע לשלטאה כלל והא אוקימנא.

תרגום: הרי שנינו, שכשאדם קם בבוקר, צריך לרחוץ ידיו מתוך נטלה של מים, שהוא כלי ליטול ממנו מים, מתוך מי שרחץ ידו בראשונה, כמו שבארוהו. ובא וראה, בשביל הנטלה הזו בארנו את הדבר. ועוד, שצריך אדם ליטול יד ימין בשמאל, כדי להשליט ימין על שמאל, וירחץ הימין מן השמאל, ומשום זה היא נטילה. ועל כן מי שנוטל ידו, יטול ימין בשמאל, להשליט הימין על השמאל, כדי שלא יתן מקום ליצר הרע לשלוט כלל, והנה בארנו.

⁴⁷ חולין קו ע"ב ושבת קט ע"א

⁴⁸ ע"י פע"ח: נלע"ד נתן הטעם הוא שאין הקליפה הולכת אלא דוקא בסירוגין ג"פ הכוונה הוא כי ע"י ברכת הנהנין והמנות אנו ממשיכין שפע ברכה לג"ר דעקיה כנ"ל בשער התפלה ועתה אנו ממשיכין ומעמידין ע"י הנטילה הזווג לאו"א והוא כי אבא נקרא ימין ונטול הכלי בידו שהוא יסוד שלו ונתן לאמא שנקראת שמאלית ואז תיכף השמאלית שהיא אמא שפכת מים שהוא מ"נ שמתעוררת ונותנת לימין שהוא אבא ואז הימין שהוא אבא מתעורר ונתן מ"ד לשמאל שהוא אמא ואח"כ יסוד אמא שהוא דעת דזעיר שפכת המים לחסד דזעיר דרועא ימינא וחסד דז"א שופך המים לגבורה דז"א דרועא שמאלית ואז הגבורה על ידי ת"ת קו האמצעי שופך המים על נכח דז"א ונלח דז"א שופך המים אל הוד דז"א הרי כבר נשלמו ג"פ דילוג מימין אל שמאל ומשמאל אל ימין ופעם ד' צריך לשפוך ב' הידים ביחד להורות כי אח"כ ההוד דז"א משפיע ביסוד דז"א ושם מתערבים כל החסדים יחד לאו"א והוה השפסוף ואח"כ מיסוד דז"א יורד השפע למטה עד חג"ת דז"א דעקיה שהם הידים שלו ולכך צריך לפשוט ב' כפות הידים כדי לקבל בתוכו הארה הזאת

והנה מאחרי עיקר הארה זו הוא יסוד לאבא שהם החסדים שלו ולכן אח"כ רומזים בצרכת אשר יכר ומפליא לעשות שהוא סוד פלא יועץ שהיסוד לאבא נקרא פלא בסוד פתחי לי אחותי שר"ת פלא והוא ממתק הצקר שהם הגבורות של עשיה כמ"ס לקמן

כלל העולה שכל זמן שלא הגיע התפשטות החסדים לאבא עד הוד דז"א בסוד דילוג כנ"ל אין הקליפה מסתלקת משם מפני שהקליפה יונקת מהוד בסוד והודי נהפך עלי למשחית וכשמגיע לשם החסדים לאבא אז הקליפה אינה יכולה לסבול האור שלהם וצורחת משם כי אבא מגרש כל החיונים כנודע והנה ביארנו סוד הסירוגין ג"פ צעת נט"י והבן זה היטב ע"כ מהר"ן ז"ל

⁴⁹ בסוד יפנ"ה ויטול ידיו כנ"ל – לא מופיע בפע"ח שער הברכות פרק ה.

שעה"כ

שהם ה' חסדים. ולפי שאין המים ניטלים בזרועות אלא בידים⁵², לכן לפחות אנו צריכין וְ ע"א} לחבר יחד שתי הזרועות באופן שלא יצאו קשרי הזרועות לאחור, בסוד כל אחוריהם ביתה (מלכים א' ז כה)⁵³. גם צריך לפשוט כפות הידים כמי שרוצה לקבל בהם איזה דבר, וזה לרמוז קבלת המהרה⁵⁴. והנה ענין עליתם אינם עולים לעולם אלא בשם בן מ"ב⁵⁵, והנה

- מאיר הכוונה -

⁵⁰ עוד כוונה אחרת צענין הגזכה הידים למעלה שהיא עליית הידים אלו שצדקה חל היצירה ע"י קס מ"ב שצדקה כמ"ס צכוונת הצרכות ע"ס ותחלה נבאר לך ענין המים כי תכוין בהם כאשר תקח בידך קודם שתרחץ בהם תכוין כי כל בחי' המים אלו הם צ' אותיות מ"י של קס חלקים ויכוין בא' וחמשים יודי"ן ש"ס צד' אחוריים של ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה צ"ן וצד' אחוריים של ד' שמות אהי"ה צ' יודי"ן וא' לחלפין וא' להי"ן וצ"ג אחוריים של ג' שמות חלקים יודי"ן לחלפין דהיי"ן והם כמנין מ"י של חלקים (פע"ח).

⁵¹ הסדר כאן ל"ד, ועיקרו הוא למתקם ולעלותם ולזקפם (ש"ש). לפי הש"ש אין פסיק אחר ולזקפם, ולכן צ"ע אולי כוונתו להעלות הה"ג.

ע"י ע"ח שער לא פרק ב: גם הבן סוד נט"י, שלא אמר רחיצת ידים אלא בלשון נטילה, לרמז שצריך לשאת ולנטלם בסוד (תהלים קלד ב) שאו ידכם קודש, כנזכר בגמרא (סוטה לט ע"א) ובזוהר (ח"ג דף יג ע"א). והטעם כי הנה רחיצת ידים סבתה הוא להרחיק הקליפות מקצוות אצבעותיו ומצפרנים, כי שם מקומם כנ"ל, וזהו ע"י מימי החסד, וכדי שלא יחזרו הקליפות להתאחז באור היוצא מהם, צריך להגביה כלפי ג"ר הנקרא קדש, ואז אור היוצא חוזר ונכנס תוך המוחין ממש ממקום שיצאו.

⁵² ע"י שער מאמרי רשב"י מב ע"א: מן נקב השמאלי שהוא צורת נ' כפופה הפוכה משם מתפשט רוחא דחיי שבו דרך הזרוע ד"א כי גם הזרוע הוא צורת ו' פשוטה ויען כי הזרוע סגור וסתום ואין לו פתח פתוח בסופו להוציא אורו משם אל המלכות לכן אין רוחא דחיי דנקב שמאלי דחוטם דאריך אפין יוצא אל המלכות רק בסתום גמור ואינו נגלה כנז' אצלנו ענין יציאת האורות דרך סופי האצבעות במקום הצפרנים. ואיך משם נעשות פרצוף לאה. אבל לעתיד לבא יתבסמו דיני הזרועות ואז יוכל לצאת רוחא דחיי דרך הזרוע אל המלכות בגילוי גמור.

⁵³ ע"י זהר (&): תו א"ר אלעזר הא דאתמר לאה אולידת שית בנין וברתא חדא הכי הוא ודאי רחל תרי בנין ודאי בני שפחות ארבעה תקונא דלהון היך קיימי אלא אינון ארבע קשרים דאקרון אחוריים¹ דכתיב (מ"א ז כה) וכל אחוריהם ביתה דהא בדרועא ימינא תלת קשרין אבל קשרא חד באמצעייתא דאיהו רב ואיהו אחור דאשתאר לבר וכן חד בדרועא שמאלא וכן חד בירכא ימינא וכן חד בירכא שמאלא וכד אתתקן כלא אשתכחו כלהו ביתה² לקיימא קרא דכתיב וכל אחוריהם ביתה כל שאר קשורין כלהו אתחזיין במישר ואלין נפקין לבר מדרועין ולבר מירכין לאתחזאה בבני השפחות דאע"ג דאינון במניינא לא חשיבי כבני רחל ולא וביני כן נפקי לבר דבר אחר אלין אינון ארבע דכל שאר קשרין נטלי בגינייהו ואלין נטלי לון אמר רבי אבא הכי הוא ודאי (נ"א א"ר אבא דא לאו דא) ועל דא כלא מתתקן כחדא:

תרגום: עוד אמר רבי אלעזר, זה שנאמר לאה הולידה ששה בנים ובת אחת, כך זה ודאי. רחל שני בנים ודאי. בני השפחות ארבעה. תקונם איך עומדים, אלא אותם ארבעה קשרים שנקראים אחוריים, שכתוב "וכל אחוריהם ביתה", שהרי בזרוע ימין שלשה פרקים, אבל פרק אחד באמצע שהוא גדול, והוא אחור, שנשאר בחוץ. וכן אחד בזרוע שמאל, וכן אחד בירך ימין, וכן אחד בירך שמאל. וכשהכל נתקן, נמצאו כולם ביתה, לקיים את הפסוק שכתוב "וכל אחוריהם ביתה". כל שאר הפרקים, כולם נראים ביושר, ואלו יוצאים מחוץ לזרועות ומחוץ לירכיים להראות בבני השפחות, שאף על גב שהם במנין, אינם חשובים כבני רחל ולא, ולכן יצאו בחוץ. דבר אחר, אלו הם הארבעה שכל שאר הקשרים נוטלים בשבילם, ואלו נוטלים אותם. אמר רבי אבא, כך זה ודאי, (אמר רבי אבא, זה לא זה) ועל כן הכל נתקן יחד.

¹ שרשם של בלהה וזלפה הוא באחוריים דרחל ולא (ח"ג נ"ה). וע"י ע"ח שער הקלי' פרק ב' (הקדו"ש מד ע"ד).

² משא"כ בסטרא אחרא שאחוריהם לחוץ ככתוב בפרשת פקודי רמד ע"ב (ד"א).

⁵⁴ ע"י שער המצות עקב לח ע"ב: והנה נתבאר ענין תרין ידין וכו' יד רמה באמצעייתא והיא בסוד הדעת שהוא באמצע וגם בו נעלמו הזרועות ולכן היו בו יד אחרת אמצעייתא בה' אצבעות וכו' ובזה יובן ענין נטילת ידים שהוא לשון נשיאות כמו וינטלם אשר ביאורו הוא שבעת רחיצתם יגביהם למעלה עד כנגד ראשו וכו' והטעם לזה הוא במה שנתבאר אצלנו כי כשנאצל ז"א בתחילת אצילות לא היה בו רק ו"ק חג"ת נה"י ואז היו החג"ת משמשין בו תמורת ג"ר שבראש וכו' ואח"כ הגדיל והיו בו ג' מוחין ממש שהם חב"ד וחזרו החג"ת להיותם בחי' תרין דרועין וגופא

שעה"כ

נרמז שם בן מ"ב בשלשה הידים הנזכרין בתקונין (י ע"ב⁵⁶) בסוד יד הגדולה (שמות יד לא) ויד החזקה (דברים ז יט) ויד רמה (שמות יד ח) באמצעותא, כיצד יהו"ה אלקינו יהו"ה בימין, כו"ז במוכס"ז כו"ז ביד שמאל, יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע, הרי מ"ב⁵⁷.

- מאיר הכוונה -

וכו' ולכן צריך עתה בנטילת ידים להגביהם למעלה כנגד הראש ולהעולתם אל מדרגתם הראשונה שהיו בבחי' רישא. ועיי"ש עוד לט ע"א: בנט"י כוונתו היא לגרש משם הקלי' הנאחזות בהם לטעם הנז' ובתחילה אנו שופכים מימי החסד עליהם ורוחצין אותם להעביר הזוהמא שהיא הקלי' הנאחזת בהם וזו היא בחי' הרחיצה ואח"כ היא נט"י והגבהתן למעלה אחר הרחיצה כדי שלא יחזרו הקלי' להתחזז בהם כבראשונה.

ועי' ש"ש שהתקשה בלשון קבלת טהרה, ועי' חסד לאברהם (מעין ז נהר כז): המדה היא כך, האדם מתוודה וכוונתו בודוי לקבל עליו טהרה, כענין שאמר דוד הרב כבסני מעוני, ע"כ. היינו שזה לשון כמש"כ בשער המצות דף לט שרוצים לשמור אותו וצ"ע. ועי' עוד פרי עץ חיים (שער חג השבועות - פרק א): וזה סוד הטבילה ההיא, ארז"ל חייב אדם לטהר א"ע ברגל, בכל ערב י"ט, צריך לטבול, ויכוין הו"ה אה"ה בידו"ן גי' רגל, וגם כוונת המקוה גימ' אה"ה דהה"ן. ואחר שיטבול, יתפלל מנחה, ויכוין כי אותו שעה שמכין להתפלה, שמדת המלכות עולה למקומה שהיתה קודם הקטרוג, ולכן יכוין בכריעה וזקיפה כמו בע"ש בתפלתו תחלה וסוף כנ"ל בע"ש: והענין - כי בלילה נכנס כתר עליון דז"א, אך היא אינה עולה עמו, רק מקבלת טהרה משם במקומה

⁵⁵ עי' לקמן דרושי קדיש דרוש א: אין שום עליה בעולמות אלא ע"י שם בן מ"ב ושם זה של מ"ב הוא אשר מעלה כל העליות שיש בכל העולמות משום דאיהו סליק ולא נחית כנז' פ' תרומה קל"ב ע"ב. ועי' עי' שעה"מ מ ע"א, שהוא מ"ב של פשוט ומילוי ומילוי דמילוי.

וז"ל הזהר תרומה ז"ל: שמא דמ"ב אתון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרן בעלמא עלאה ועלמא עלאה במה דלעילא (ס"א וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף) ועל דא סליק ולא נחית ואתעטר גו מחשבה עילאה זכאה חולקא דמאן דידע ליה ואזדהר ביה.

תרגום: השם של מ"ב אותיות הסוד שלו האבות שמתעטרים בעולם העליון והעולם העליון במה שלמעלה (ועולה הסוד שלמעלה למעלה עד שמתעטר באין סוף) ולכן עולה ולא יורד ומתעטר בתוך המחשבה העליונה אשרי חלקו של מי שמכיר אותו ונזהר בו.

ועי' שם טו ע"ד שעיקר המעלה הוא הג' י"ד?

⁵⁶ ז"ל: יד יהו"ה מימינא דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה מסטרא דחסד יד רמה מסטרא דתפארת דאתמר בה ובני ישראל יוצאים ביד רמה יד חזקה באמצעותא דאיהי יד יהו"ה הויה למהוי רחמי מכל סטרא דינא כבוש באמצעותא יד רמה עלה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ ותלת זמנין י"ד אינון מ"ב אזכרות דתפלין דיד ותפלין דרישא

תרגום: יד יהו"ה מימין, שנאמר בה "וירא ישראל את היד הגדולה" (שם יד לא) מצד החסד. יד רמה מצד התפארת, שנאמר בה "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" (שם ח). יד חזקה באמצע, שהיא יד יהו"ה הויה להיות רחמים מכל צד, דין כבוש באמצע. יד רמה, עליה נאמר "והיה יהו"ה למלך על כל הארץ", ושלוש פעמים י"ד הם מ"ב אזכרות של תפלין של יד ותפלין של ראש.

ד"א - הסיבה ששם היד רמה שהיא הת"ת בשמאל והיד חזקה באמצע היא בחי' תפלין דר"ת שהחסדים סובבים את הגבורות.

ועי' עוד לט ע"א: תגין {לט ע"א} תליין במחשבה דלבא ומוחא⁵⁶ נקודין בדבורא דפומא אתון בעובדא דאברין ולאלין (נ"א ומאלין) נקודין וטעמי ואתון עביד ההוא סתים וגניז כורסיא טמירא עלאה ועליה אתמר אתה ה' לעולם תשב וכו' מאי אתה ההוא דאתמר ביה ה' אלק"י אתה ארוממך בההוא דאתמר ביה רום ידיהו נשא ובגין דא אתמר למי נושאין כפים לרום השמים⁵⁶ הה"ד רום ידיהו נשא ומאי ניהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו חכמה כ"ח מ"ה⁵⁶ ועליה אתמר [מ ע"א] כ"ח מ"עשיו ה"גיד לעמו והאי איהו כ"ח פרקין דידין דמלכא עלאה דאינון כו"ז במוכס"ז כו"ז כנויין דיחודא עלאה דאיהו יהו"ה אלהינו יהו"ה ובגין דאסתלק האי חילא מישראל אתמר בהון וילכו בלא כח לפני רודף

תרגום: התגים תלויים במחשבת הלב והמח, הנקודות בדבור הפה, האותיות במעשה האיברים. ולאלו (ומאלו) הנקודות וטעמים ואותיות עושה אותו סתום וגנוז כסא טמיר עליון, ועליו נאמר "אתה יהו"ה לעולם תשב וכו'" (&), מה זה "אתה", אותו שנאמר בו "יהו"ה אלה"י אתה ארוממך" (&), באותו שנאמר בו "רום ידיהו נשא" (&), ובשבילו נאמר, למי נושאין כפים לרום השמים, זהו שכתוב "רום ידיהו נשא", ומיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא חכמה כ"ח מ"ה, ועליו נאמר "כ"ח מ"עשיו ה"גיד לעמו" (&), וזהו כ"ח הפרקים של ידי המלך העליון, שהן כו"ז במוכס"ז כו"ז. הכנויים של היחוד העליון, שהוא יהו"ה אלהינו יהו"ה. ומשום שהסתלק הכח הזה מישראל, נאמר בהם "וילכו בלא כח לפני רודף" (&).

⁵⁷ ואמנס הכוונה צעת הנטילה ענמה הס ג' נטילות בסירוגין ציד ימין וג' נטילות בסירוגין ציד שמאל ואח"כ צריך לשפסף שתייהן ביחד ויג ע"אן צסוד היד הגדולה צימין יד החזקה צשמאל ויד

שעה"כ

היצירה, וע"י ג' ידות אלו דיצירה אנו מעלין את עולם העשיה. גם יכוין כי ר"ת ענמ"י הוא עני בגימ' ק"ל, שהוא הריבוע והאחוריים של הוי"ה דמ"ה דאלפין דיצירה, להמשיך משם אור ג"כ אל עולם העשיה. וכבר ידעת כי ה' אצבעות הם ה' גבורות מנצפ"ך והם כפולות, וכנגדם ה' אצבעות ביד ימין וה' ביד שמאל⁶⁶. וצריך להעלותם עד ג' ראשונות, ואז נטהרים ע"י המים, שהם ה' חסדים. גם תכוין למה שהודעתך איך אור המוחין דז"א נמשכין דרך צפרני האצבעות ושם נאחזים החיצונים, ואמנם ע"י העלתם למעלה אינם נאחזין לפי שאין יוצאים אז האורות משם⁶⁷.

ברכת אשר יצר היא כנגד אבא⁶⁸ [דזו"ן]⁷⁰⁶⁹ שבעולם העשיה, ולכן יש בה מ"ה תיבות⁷¹ כמספר אדם שהוא חכמה אבא⁷³⁷². וז"ש "אשר יצר את האדם בחכמה", כי מסוד

- מאיר הכוונה -

ועי' קב ע"א: יד הגדולה דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה ותניינא יד החזקה הה"ד (דברים ד') וביד חזקה וכו' ורזא דמלה ה' אלקינו ה' יד הגדולה (כוז"ו במוכס"ז כוז"ו י"ד) החזקה ואינון (נ"א אימא עלאה ואימא תתאה) יד עלאה מסטרא דימינא יד תתאה מסטרא דשמאלא תרגום: יד הגדולה אחת שנאמר בה וירא ישראל את היד הגדולה והשנית יד החזקה זהו שכתוב וביד חזקה וכו' וסוד הדבר יהו"ה אלהינו יהו"ה י"ד הגדולה כוז"ו במוכס"ז כוז"ו י"ד החזקה והם יד עליונה מצד הימין יד תחתונה מצד שמאל.

מקור?⁶⁴

היינו שם מ"ה עי' נקודות פרק א.⁶⁵

עי' לעיל הערה 42.⁶⁶

ולמטה אלא שחוזרים ונכנסים בהמוחין דז"א ממקום שיצאו מפע"ח (לש"ו), וכן הוא בע"ח לעיל הערה 51.⁶⁷

עי' לקמן הערה 91 וכאן הוא אבא הכולל אר"א עלאין, ולכן עיי"ש בסידור שכוללת גם אמא במילת יצר.⁶⁸

ואמנם העודף מלפרנים מכנגד בשר האכזב עס הוא אחיזת הקליפות ויניקתן מאותן האורות הזקעים מתחת הלפרנים ולכן כריך לחתוך אותם הלפרנים שגדלו יותר מדאי ולהיות כי עס אחיזת הקליפות על כן כריך לטול הידים צמים שהם בחי' החסד הכולל ה' חסדים ועיי"כ נמתקים הה' גבורות דמנפך הכפולות בה' אצבעות יד ימין ויד שמאל ואז הקליפות שהיו נאחזים באותם הה' אצבעות הכפולות כנזכר הם נדחים ומתגרשים ומסתלקים משם ע"י הה"ח כי לעולם החסד דוחה ומגרש הקליפות משם אך אנו יראים שאם נניח האצבעות כפופים למטה ימשכו האורות ב' מוחין דזעיר הנמשכים לך הקוים ימין ושמאל לך הזרועות וילאו לך בקיעות הלפרנים ויחזרו הקליפות להתאחז עס ולניק משם על כן תיכף אחר הנטילה שנסתלקו הקליפות אנו מעלים הידים למעלה ומגביהים אותם עד הראש וע"י הגבהת הידים חוזרים האורות שהיו מתפשטות בהם ללאת לך הלפרנים ונכנסים במקומם וחוזרים עם המוחין דזעיר עצמו ממקום שילאו ועיי"כ הקליפות אינם חוזרים להתאחז עס עוד (פע"ח).

ועי' פע"ח: וטעם הדבר לכוין כי תחלה היו בחי' רישא דז"א והענין צמה שנודע כי מתחלה צעת שנאלל ז"א היה חג"ת בצחינת רישא דלילה ונ"ה בצחינת זרועות ויסוד בצחינת גוף ואלח"כ נכנסו בו ג' מוחין ואז נעשו בו חז"ל וחג"ת נעשו בצחי' ב' זרועות וגופא ונה"י ב' סוקין ואמה ולכן אנו מגביהים אותם בשעת הזכרה לכוין ולרמוז ולהעלותם אל מדגתם הראשונה שהיה לזעיר בצחי' ראש ממש

לא מופיע בפע"ח, וכן לא בסידור.⁷⁰

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בחכמה. וברא בו נקבים נקבים. חלולים חלולים. גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יסתם אחד מהם או אם יפתח אחד מהם אי אפשר להתקים אפלו שעה אחת. ברוך אתה ה', רופא כל בשר ומפליא לעשות.

היינו כ"ח מ"ה (פע"ח שער הזכרות פרק ו)⁷²

שעה"כ

החכמה העליונה⁷⁴ נוצר זה האדם⁷⁵ שנרמז בו. ולפי שהיצירה קודמת אל העשיה לזה אמר "אשר יצר את האדם", כי ע"י היצירה נעשית העשיה. והנה לפי שהג' ספירות עליונות הם סוד הבריאה⁷⁶, והאדם שהוא חכמה הוא א' מן הג', לזה אמר "וברא בו", כי הוא מבחי' הבריאה. וזהו לשון "בו", כי בו, באדם עצמו שהוא בחי' הבריאה שבעשיה, ברא בו. כנודע כי ג"ר דעשיה הם בריאה שבעשיה, והו"ק הם יצירה שבעשיה, והעשירית עשיה שבעשיה.

והנה נקבים אלו הם בחינת ז' נקבים שבראש האדם שהוא אבא כנוכר בר"מ פרשת משפטים (ק"ז ע"א⁷⁷). ואמנם הם סוד עינים [ואודנין] והו"טם ופה וכו', והם סוד ז' דגלגלתא⁷⁸. והנה הענין הוא כי אין אנו צריכין כאן בעשיה אלא בחי' אור הנקבים האלו⁷⁹, לפי שהדינין הם צורך קיום העולם, כדי שיוכלו לקבל אור העליון ע"י המדה הניתנת בהם⁸⁰, ע"י הדינים הקוצבים קצבה ומדה באורות שלא ישפיעו יותר מדאי. ובפרט בעולם העשיה, אשר שם צריכין הדינין בהכרח, כי שם הוא ענין סנדלפון⁸¹ שהוא בגמ' פ"ר,

- מאיר הכוונה -

⁷³ ע"י זוהר (חלק ג דף לד ע"א): אש עלאה כסא רחמים, אש תתאה כסא דין, ואינון בינה ומלכות, מלכות אש עולה, בינה אש יורד, יהו"ה עמודא דאמצעייתא אחיד בתרווייהו, בינה יהו"ה מלכות. תפארת כד אחיד לון, שריא עליה חכמה, דביה כ"ח מ"ה, מ"ה, איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כ"ח דיליה, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף.

תרגום:

וע"י שער העקודים פרק ח.

⁷⁴ היינו חכמה דיצירה (סידור וש"ש), וצ"ע למה לא לומר חכמה דאצילות (וכ"ה ביפ"ש), ע"י ע"ח שער אצילות פרק א: אור א"ס בכח התלבשותו בחכמה דא"ק זה האציל תחתיו עולם האצילות, וז"ס (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית.

⁷⁵ היינו חכמה דעשיה.

⁷⁶ ע"י ע"ח שער מול"מ ב דהג"ר הם כחד חשיבון, וע"י דע"ה ח"ב קטו ע"ג שם מביא רבינו ראה לכך מתיקו"ז כד ע"ב: אימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירן עלאין.

⁷⁷ ז"ל: ולעולם דינא דמלכותא דינא ודינא בלב ואתמר ביה הלב רואה ובגין דא אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות והכא לית דיין אלא קודשא בריך הוא מה שענינו רואות (ד"ה ב טז ט) כי יהו"ה ענינו משוטטות (איוב לד כא) ענינו על דרכי איש ובהון (שיר ב ט) משגיח מן החלונות בשבע נוקבין דבר נש בתרין עיינין ותריין אודנין ותריין נוקבין דחוטמא ופומא הא שבע דאמא עלאה והכי בעובדוי אסתכל בשבע מסטרא דשכינתא תתאה בתרין ידין וצואר תלת וגוף וברית תרין הא חמש תרין רגלין הא שבע י"ה יו"ד ה"א בשבע אתוון דיליה אסתכל בשבע נוקבין דרישא נקבים על שם נקבה דנקביה פתוחות לקבל ר"ה וא"ו ה"א בשבע אתוון דיליה אסתכל בשבעה אברין דלתתא דאינון תקונא דגופא דבהון עשיית המצות

תרגום: ולעולם דין המלכות הוא דין והדין בלב ונאמר בו הלב רואה ולכן אין לו לדין אלא מה שענינו רואות וכאן אין דין אלא הקדוש ברוך הוא מה שענינו רואות כי ה' ענינו משוטטות ענינו על דרכי איש. ובהן משגיח מן החלונות בשבעת נקבי האדם בשתי עיניים ושתי אזנים ושני נקבי החסם והפה הרי שבע של האם העליונה וכך במעשיו הסתכל בשבע מצד השכינה התחתונה בשתי ידין וצואר שלש וגוף וברית שתיים הרי חמש שתי רגליים הרי שבע י"ה יו"ד ה"א בשבע אותיותיו מסתכל בשבעת נקבי הראש נקבים על שם נקבה שנקביה פתוחות לקבל ר"ה וא"ו ה"א בשבע אותיותיו מסתכל בשבעה האיברים שלמטה שהם תקון הגוף שבהם עשית המצוות.

קשה שמשמע שהז' נקבים הם בראש אימא, ואולי הג"ר יחד כנ"ל?

⁷⁸ היינו נקבי גלגלתא שמשפיעים וממילא מקבילים לז' אברי הגוף, וע"י ש"ש, וכאן אין הכוונה כבפשט שזה מדבר על נקבי יציאת המותרות, אלא כאן כוונתו לשפע עליון הבא מהמוחין לגוף, ואם כן צ"ע למה תקנו על עשיית צרכיו, ואפשר שכאן רואים דוגמא בעולם התחתון שבו רואים שפע במדה.

⁷⁹ היינו מיעוט האור, ע"י שבירה פרק ב' וכן ע"י בהג"ר א על ספד"צ ב ע"ג ד"ה ולזה וז"ל: וזהו עיקר התיקון להתמעט האור שיוכלו התחתונים לקבל האור.

⁸⁰ כסוד בולניאל דקרלינותא הנותנת קצבה וקו המדה והכי כי אין תיקון אלכא ע"י הדינין (פע"ח).

⁸¹ ע"י עץ חיים (שער מג פרק ב): עולם העשיה נק' עולם האופנים סנדלפון כי הוא סנדל של השכינה והשכינה מבפנים וזהו סנדלפון כי השכינה נקרא רגל בסוד והארץ הדום רגלי וזהו סנדלה והבן זה. וע"י עוד שער מו פרק ז.

שעה"כ

שהם סוד ה' גבורות מנצפ"ך שהם בגימ' פ"ר. והנה אם בחינת הרחמים יפתחו יותר מדאי דרך אותם הנקבים, ודאי הוא כי יתבטלו הדינין שבעשיה ויתבטל העולם, וכן אם יסתתמו יותר מדאי ולא ימשכו הרחמים יתרבו הדינין ויהיו הם לבדם בלתי רחמים, ועי"ז "א"א להתקיים אפילו שעה אחת", דהיינו בחי' מלכות שבעשיה⁸² הנקרא שעה א' כנו' בתיקונים תיקון ס"ט (קטו ע"ב⁸³) בסוד מזל שעה גורם (שבת קנו ע"א) ובסוד שעה עומדת לו (עידובין יג ע"ב). ועי"כ⁸⁴ "רופא כל בשר" בסוד מיתוק הדינין ע"י הרחמים, כי הבשר הם דינים בישראל סומקא (זהר ח"א כח ע"א), והוא בעשיה כי משם הוא סוד הבשר.

ועל כן⁸⁵ הוא "מפליא לעשות", ר"ל כי הוא⁸⁶ ממשיך הנתיב העליון⁸⁷ הנק' פל"א⁸⁸ עד עולם העשיה, כדי למתק דיני' וזהו "ומפליא לעשות". ונרמזה העשיה במלת לעשות. ומ"ש "גלוי וידוע"⁸⁹ לפני כסא כבודך", הוא בעולם האצילות⁹⁰, אשר הוא יותר פנימי

- מאיר הכוונה -

82 ???

83 ז"ל: ובגין דא אתמר ביה דור הולך ודור בא ולית דור פחות משיש רבוא ולעילא דור הולך דא ו' דסליק לשתין רבוא בשית ספירן והארץ לעולם עומדת דא שכינתא דאיהי עומדת ליה ואיהי שעתא דקיימא ליה ובגינה אתמר לית מזל יומא גרים אלא מזל שעתא גרים {קטז ע"א} ולית לכל בר נש קיימא שעתא דהא אית בר נש צדיק דלא קיימא ליה שעתא דלא קיימא שעתא אלא לבעלה והאי שעתא מינה בני חיי ומזוני לבר נש ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא מאי מזלא דילה בעלה ולבעלה לית מזל כמה דאוקיימא אין מזל לישראל ואף על גב דכלא תליא במזלא אפילו ספר תורה שבהיכל היכל שכינתא תתאה ספר תורה צדיק ותריסר מזלות אינון ואינון ו' (דאשתכח ו') (נ"ל דאשתכחו מאת א') ודא רזא דוא"ו וא' תמן ו' עלאה דאיהו מזלא עלאה דסליק במחשבה [ק ע"א] דאיהו א' תמן ו' דאמצעייתא דאת א' איהו מזלא דכלא דסליק באת י' עלאה דאיהי ברישא דאת א' וכד סליק במחשבה אתמר ישראל עלה במחשבה דאיהי י' דעל רישא דא' ובגין דא לית מזל לישראל (דהא במחשבה סליק וכל מזלא איהו ממנא על שעתא מ"ב מזלות) דאיהו מזלא דכלא וכל מזלות מניה תליין דאינון ו' ו' די ממנן על תריסר שעתא דאינון ה"א ה"א זכאה איהו מאן דקיימא ליה שעתא תרגום: ומשום זה נאמר בו דור הולך ודור בא ואין דור פחות משיש רבוא ולמעלה דור הולך זה ו' שעולה לשיש רבוא בשש ספירות והארץ לעולם עומדת זו שכינה שהיא עומדת לו והיא השעה שעומדת לו ובשבילה נאמר אין מזל היום גורם אלא מזל השעה גורם ולא לכל אדם עומדת השעה שהרי יש אדם צדיק שאין השעה עומדת לו שלא עומדת השעה אלא לבעלה ומשעה הזו בנים חיים ומזונות לאדם ומשום זה פרשוה בעלי המשנה בנים חיים ומזונות לא בזכות הם תלויים אלא במזל תלוי הדבר מה המזל שלה בעלה ולבעלה אין מזל כמו שבארנו אין מזל לישראל ואף על גב שהכל תלוי במזל אפלו ספר תורה שבהיכל היכל שכינה התחתונה ספר תורה צדיק ושנים עשר מזלות הם והם ו' (שנמצא ו') (שנמצאו מהאות א' וזה הסוד של וא"ו וא' שם ו' עליונה שהוא המזל העליון שעולה במחשבה) שהוא א שם ו' של האמצע של אות א הוא המזל של הכל שעולה באות י' העליונה שהיא בראש האות א וכשעולה במחשבה נאמר ישראל עלה במחשבה שהיא י' שעל ראש הא' ומשום זה אין מזל לישראל (שהרי במחשבה עולה וכל מזל הוא ממונה על שעה משנים עשר מזלות) שהוא המזל של הכל וכל המזלות תלויים ממנו שהם ו' ו' שממונים על שתיים עשרה שעות שהם ה"א ה"א אשרי הוא מי שעומדת לו השעה

84 ועי"כ נמחק צפע"ח ובמקומו איתא ולכן.

85 ועל כן נמחק צפע"ח ובמקומו איתא ולכן.

86 עשיה (ש"ש), נ"ל היינו המברך.

87 עי' לקמן ג ע"א והערה 196.

88 הרב אמר שכל זה באצילות, ולא יצירה.

89 ב' לשונות האלה ל"ע בהם, ול"נ קידוע גליוניו ית' בעליונים מכונים מופלח ומכוסה, וההפך של מופלח היא ידוע, וההפך של מכוסה היא גלוי, ול"ע. ולגבי הלשון מופלח ומכוסה עי' עי' בהגר"א על תיקון קלח ע"א, ז"ל, מכוסה הוא ח"ס עלאה אוירא עלאה ומופלח הוא רישא עילאה לכל רישון, עי' ל"ץ ביאורים ח"א כ ע"ד שמסנה הגרסא כאן, שמכוסה למעלה ממופלח. ועי' אד"ז רפח ע"ב, האי עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, לא אדכר ולא אשתכח ובגין דאיהו רישא עלאה לכל עלאין, לא אדכר בר רישא חדא כלל גופא, לקיימא כלל והאי טמיר וסתים וגניז מכללא.

שעה"כ

מכסא הכבוד שהוא הבריאה, וזמ"ש "לפני כסא כבודך", ומשם נגלים וידועים בחי' הנקבים האלו למתקם משם ע"י הנקבים ההם, מן האצילות היושב פנימי מן כסא כבודך שהוא הבריאה כנו'.

ברכת אלקי נשמה שנתתה בי כו'. ברכה זו סמוכה לחברתה לפי שהיא כנגד אימא⁹¹ [דזו"ן]⁹² דעשיה המחוברת תדיר עם אבא⁹³, [והבן] זה⁹⁴. הנה אעפ"י שלא כל אדם זוכה לחלק הנק' נשמה⁹⁵, עכ"ז הנה יש לו חלק בנשמת אדה"ר שהיה כולל כל הנבראים⁹⁶, אעפ"י שהאדם {ב ע"ב} הוה עדיין לא זכה אליה הוא בעצמו.

ואמרו "טהורה היא"⁹⁷ כנגד עולם האצילות אשר משם נשמה לנשמה. "אתה בראת", כנגד חלק הנשמה הבאה מן הבריאה. "אתה יצרת", הוא סוד הרוח הבא מן היצירה. "אתה נפתחה בי"⁹⁸, הוא סוד הנפש שבעשיה. ונמצא כי באמרו "נשמה שנתת בי", כלל כל הד' חלקים הנז', וקראם כלם בשם נשמה. "ואתה עתיד ליטלה ממני כו'", הוא בסוד מ"ג, ואח"כ אתה עתיד להחזירה בי, בבקר בסוד (איכה ג נג) חדשים לבקרים⁹⁹.

- מאיר הכוונה -

⁹⁰ מלותן נקבים העליונים של האצילות (פע"ח).

⁹¹ עי' סידור שהוא ישו"ת וצ"ע גדול שאיתא שם שמחוברת תמיד עם אבא.

⁹² לא מופיע בסידור.

⁹³ שהיא זינה עם החכמה ללא פסיק זיווגייהו מזינייהו (פע"ח), עי' זהר ח"ג ד ע"א.

⁹⁴ קשה שהרב לא מזכיר שום דבר בענין אמא או ישו"ת ועוד הוא מפרש את כל הברכה על האדם עצמו ולא על תיקון העולמות כמש"כ לעיל באשר יצר.

⁹⁵ עי' זהר בהעלותך קנב ע"א: ז"ל: אורייתא אית לה גופא ואינון פקודי אורייתא דאקרון גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאינון ספורין דהאי עלמא טפשין דעלמא לא מסתכלי אלא בהוא לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי במה דאיהו תחות ההוא לבושא אינון דידעין יתיר לא מסתכלן בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא. חכימין עבדי דמלכא עלאה אינון דקיימו בטורא דסיני לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהו עקרא דכלא אורייתא ממש (ולעלמא) ולזמנא דאתי זמינין לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא, ע"כ.

[תרגום: תורה, יש לה גוף, והם מצות התורה הנקראים גופי תורה. אותו הגוף מתלבש בלבושים שהם סיפורים של זה העולם. טפשי העולם אינם מתבוננים אלא באותו הלבוש שהוא סיפור התורה ואינם יודעים יותר מכך, ולא מתבוננים במה שהוא מתחת אותו הלבוש. אלה שיודעים יותר, לא מתבוננים בלבוש אלא בגוף שהוא תחת אותו לבוש. חכמים עבדי המלך העליון, אלה שעמדו בהר סיני לא מתבוננים אלא בנשמה שהיא עיקר של כל התורה ממש, ולעתיד (ולעולם) לבא, עתידים להתבונן בנשמה דנשמה של התורה.] אנדנוט?

⁹⁶ עי' שמ"ר (פ"מ סי' ג) עד שאדה"ר מוטל גולם הראה לו הקב"ה כל צדיק וצדיק שעתידי לעמוד ממנו יש שהוא תלוי בראשו של אדם ויש שהוא תלוי בשערו ויש שהוא תלוי במצחו ויש בעיניו ויש בחוטמו ויש בפיו ויש באזנו ויש במלתין.

⁹⁷ לא מופיע בפע"ח.

⁹⁸ לא מופיע בפע"ח.

⁹⁹ והנה המלכות נוטלת הנשמה לבחי' מ"ג בלילה ואחר כך בבוקר היא מחזרת אותה בסוד חדשים לבקרים וגם לעתיד יהיה כן (פע"ח) (ונודע כי ואתה היא מלכות) (פע"ח).

זהר ויקהל ריג ע"ב (לש"ו),

ז"ל:

תרגום:

עי' שער הנסירה פרק ג: וכמו שנשמת הצדיקים מעלין מ"ן בכל לילה בעת השינה אל המל', והיא מחדשת אותן בסוד (איכה ג נג) חדשים לבקרים.

ועי' לקמן (נג ע"ב) והנה ז"ס חדשים לבקרים רבה אמונתך כי המלכו' הנק' אמונה נעשית גדולה ורבה בכל לילה ע"י כל נשמות התחתונים העולים בכל לילה להכלל ולהתעבר בתוכה כדי להתחדש שם בהיותם בתוכה ואח"כ בבקר יוצאות משם מחודשות וזמ"ש חדשים לבקרים.

עלייתה לתועלת גדול לגוף כי על ידי זה הוא מתחדש בכל יום בכח וחיות חדש תמיד (ביאורים ח"ב כו ע"ג) והנה אנו רואין בכל עינינו פעולה ומעשה, הן בפעולה שכליית הנתחדש ונולד בהשכלת בני אדם, והן בפעולה מעשיית הנעשה בכחות הפועל בעסקו ועשייתו, הנה הוא יוצא

שעה"כ

ברכת הנותן לשכוי בינה כו'. כבר הודעת¹⁰⁰ כי ליל הוא קודם חצות הלילה, ולילה הוא אחר חצות הלילה¹⁰¹. ועל כן אנו מברכים ברכה זו אחר חצות לילה ואילך.

- מאיר הכוונה -

ונמשך רק ע"י התעוררות, אם בהתעוררות שכלו והשכלתו, אם בהתעוררות כחותיו. וכל התעוררות הנה הוא בהבחנת תנועה שכחות השכל או כחות הגוף הם מתעוררים ומתנועעים, וכל תנועה הנה הוא בבחי' העתקה שנעתק כח מכת, והוא בבחי' פירוד וריבוי, שכחות השכל או הגוף מתנועעים האחד מחבירו, ומתגלה ריבויים, ומתלהטים זה בזה, ומאירים לחוץ, ונעשה מזה פעולה חדשה. (דע"ה ח"א ז ע"ג)

ע"י זהר ח"א יט ע"א: בר נש לתתא אית ליה דיוקנא וציורא ולא איהו בקיומא כגוונא דהני דלעילא ציורא ודיוקנא דלעיל מצטיירין בציוריהון כמה דהויין בלא מלבושא אחרא לאצטיירא ובגין כך אינון בקיומא תדיר ציורא דאדם לתתא מצטיירין בציוריהו במלבושא ולא כגוונא אחרא ובגין כך קיימין בקיומא זמן ועידן ובכל ליליא וליליא מתפשט רוחא מהאי מלבושא וסלקא וההוא אשא דאכלא אכיל ליה ובתר אתהדר כמלקדמין ומצטיירין בלבושיהו ובגין כך לית לון קיומא כאינון דיוקנין דלעיל ועל דא כתיב (איכה ג כג) חדשים לבקרים בני נשא דאינון חדשים בכל יומא ויומא מאי טעמא רבה אמונתך רבה איהו ולא זעירא רבה אמונתך ודאי רבה דיכלא לנטלא כל בני עלמא ולאכללא לון בגוה עלאה ותתאה אתר רב וסגי איהו דכליל כלא ולא אתמליא יתיר ורזא דא (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים אינו מלא וגו' אזלי לגבי ימא וימא נטיל לון ואכיל לון בגויה ולא אתמליא ובתר אפיק לון כמלקדמין ואזלי ובג"ד רבה אמונתך ביומא דא כתיב כי טוב כי טוב תרי זמני בגין דיומא דא אחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת אמר להאי סטרא כי טוב ולהאי סטרא כי טוב ואסכים בינייהו ובגין כך אית ביה תרין זמנין ויאמר הכא רזא דשמא דארבע אתוון גליפא מחקא סליק לתריסר אתוון בארבע דיוקנין בארבע סטרין רשים על כורסא קדישא:

תרגום: אדם למטה יש לו דמות וציור, ואינו בקיום כדוגמת אלה שלמעלה. ציור ודמות שלמעלה מצטיירים בציוריהם כמו שהיו בלי לבוש אחר להצטייר, ולכן הם בקיום תמיד. הציור של אדם למטה, מצטיירים בציוריהם בלבוש ולא בצורה אחרת, ולכן עומדים בקיום של זמן ועידן, ובכל לילה ולילה מתפשט רוח מהמלבוש הזה ועולה, ואותה אש אוכלת, אוכלת אותו. ואחר כך חוזרים כמו מקדם ומצטיירים בלבושיהם, ולכן אין להם עמידה כמו הדמויות הללו שלמעלה, ועל זה כתוב "חדשים לבקרים", בני אדם שהם חדשים בכל יום ויום. למה, "רבה אמונתך", רבה היא ולא קטנה, "רבה אמונתך", ודאי גדולה, שיכולה לקחת כל בני העולם ולהכלילם בתוכה עליונה ותחתונה, מקום גדול ורב הוא שכולל הכל ולא מתמלא יותר. וסוד זה, "כל הנחלים הולכים אל הים והים אינו מלא וגו'", הולכים לים, והים לוקח אותם ואוכל אותם בתוכו, ולא מתמלא. אחר כך הוא מוציא אותם כמו מקדם והולכים, ובגלל זה "רבה אמונתך". ביום זה כתוב "כי טוב" כי טוב" פעמיים, בגלל שיום הזה אחוז לשני צדדים ומפריד מחלוקת. אמר לצד זה "כי טוב" ולצד זה "כי טוב", ומסכים ביניהם. ולכן יש בו פעמיים "ויאמר" ויאמר". כאן הסוד של שם של ארבע אותיות חקיקה מחוקקת עולה לשתיים עשרה אותיות בארבע דמויות בארבעה צדדים רשום על הכסא הקדוש.

¹⁰⁰ ידעת (פע"ח).

¹⁰¹ ע"י זהר (ח"ב לח ע"ב): ותא חזי כתיב ליל שמורים הוא ליהו"ה להוציאם וגו' הוא הלילה הזה ליהו"ה שמורים לכל בני ישראל וגו' האי פסוקא קשיא כיון דאמר ליל מהו שמורים ולא שמור שמור מבעי ליה וכתוב הוא הלילה הזה ליל קאמר בקדמיתא ובתר לילה. אלא הכי תנינן כתיב (דברים כב כג) כי יהיה נערה בתולה נער כתיב מאי טעמא משום דכל זמן דלא קבילת דכר אתקרי נער מדקבילת דכר אתקרי נערה אופ הכא ליל עד לא קבילת דכר ואף על גב דכתיב ביה שמורים דכר הוה זמין לאתחברא עמה ובשעתא דאתחבר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה ליהו"ה שמורים שמורים דכר ונוקבא ובגיני כך כתיב הלילה הזה. ובאתר דאשתכחו דכר ונוקבא לית שבחא אלא לדכורא והכי שבחו ישראל בתושבחתיהו לדכורא ולא לנוקבא.

תרגום: ובא וראה כתוב ליל שמורים הוא לה' להוציאם וגו' הוא הלילה הזה לה' שימורים לכל בני ישראל וגו' פסוק זה קשה כיון שאמר ליל מה זה שימורים ולא שמור היה צריך (לכתב) שמור וכתוב הוא הלילה הזה בהתחלה אמר ליל ואחר כך לילה. אלא כך שנינו כתוב כי יהיה נערה בתולה למה כתוב נער משום שכל זמן שלא קבלה זכר נקראת נער משקבלה זכר נקראת נערה אף כאן ליל עד שלא קבלה זכר ואף על גב שכתוב בו שמורים זכר היה עתיד להתחבר עמה ובשעה שהתחבר עמה זכר כתוב הוא הלילה הזה לה' שימורים שימורים זכר ונקבה ומשום כך כתוב הלילה הזה. ובמקום שנמצאו זכר ונקבה אין שבח אלא לזכר וכך שבחו ישראל בתשבחותיהם לזכר ולא לנקבה.

שעה"כ

ושכוי הוא גבריאל¹⁰², סוד הגבורה¹⁰³. ובחצי הלילה נמשכת הארת הבינה בגבורה, וזמ"ש הנותן לשכוי בינה¹⁰⁴, ואז היא מתמתקת בסוד מה שאמר הכתוב (בראשית כז כה) ויבא לו יין וישת¹⁰⁵ דארמי ביה מיא¹⁰⁶, בסוד יין המשמה¹⁰⁷, והוא סוד היום. אבל הגבורה בעצמה

- מאיר הכוונה -

כי אז מתבסמים הדינים בסוד נער ונערה כמבואר אצלינו בסוד לאה המתפשטת אחר חצות לילה בכל קומת זעיר (פע"ח).

עי' לקמן (דרושי סדר שבת דרוש א) והנה בחצות לילה אז לאה נגדלת פב"פ עם בחי' ישראל ויעקב שהוא כל שיעור ז"א כולו ואז לאה כאלו היא ממש בחי' רחל ולכן אז נמתקים הדינים וז"ס ליל ולילה הנז' בפ' בא בס"ה בפ' ליל שמורים וכו' הוא הלילה הזה כו' והענין הוא כי קודם חצות נקרא לאה ליל אבל אחר חצות לילה אז לאה נקרא לילה והענין הוא כי כיון שהיא נגדלת גם מן החזה ולמטה שהוא חצי התחתון של ז"א לכן נק' לאה חצות לילה כי לוקחת לאה הנקרא לילה גם בחי' החצי התחתון דז"א.

¹⁰² עי' זהר ח"ג קעא ע"ב: תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר כגוונא דגבר אחרא עלאה עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניח שלהובא אחרא ומטי לון תחות גדיפיהו וקראן איהו.

תרגום: "תא הרצים" עד חצות הלילה, מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת, עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כדוגמת גבר אחר עליון ממנו, כיון שמכה בו גבר זה קורא ונותן ששה קולות וכולם בהשכל. בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים ויוצאת ממנו שלהבת אחרת, ומגיעה תחת כנפיהם, וקוראים.

¹⁰³ עי' זהר ח"ג כג ע"א: פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה י) ולא אמר איה אל"ה עושי נותן זמירות בלילה תא חזי בשעתא דאתער רוח צפון ואתפליג ליליא הא אוקמוה דשלהובא חד נפיק ובטש תחות גדיפוי דתרנגולא ואקיש גדיפוי וקארי וההוא שלהובא בזמנא דמטי גביה ואתער לקבליה אסתכי ביה ואזדעזע וקארי ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה למעבד רעותיה וקארי לון לבני נשא ועל דא אקרי שכוי אשגח ואקרי גבר בגין דאתער בשלהובא דגבורה בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא כדין אינון בני מהימנותא קיימין ויהבין גבורה וחילא לכנסת ישראל וכדין אקרי רנה דאורייתא ועל דא ירית דוד מלכותא הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין וכד תרנגולא קארי ובני נשא נימיי בערסייהו ולא מתערי תרנגולא קארי לבתר ואמר מה דאמר והא אוקמוה לבתר בטש בגדיפוי ואמר ווי לפלניא נזיף דמאריה שבקא דמאריה דלא אתער רוחיה ולא אשגח ליקרא דמאריה כד נהיר יממא כרוזא קרי עליה ואמר ולא אמר איה אל"ה עושי נותן זמירות בלילה לסייעא ליה באינון תושבחן ולמהוי כלא בסיועא חדא עושי עושני מבעי ליה מהו עושי אלא בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא ואשתדל ברנה דאורייתא דרנה דאורייתא לא אתקרי אלא בליליא וכד איהו אשתכח באורייתא כד נהיר יממא קודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה בחד חוטא דחסד לאשתזבא מכלא ולנהרא ליה בין עלאין ותתאין:

תרגום: פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, בא וראה בשעה שמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, הרי בארו ששלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול ומקיש את כנפיו, וקורא, ואותה שלהבת בזמן שמגיעה אליו ומתעוררת כנגדו מסתכל בה, ומזדעזע וקורא ומסתכל ומשגח בשביל כבוד רבונו, כדי לעשות רצונו, וקורא לבני האדם. ולכן נקרא שכוי, השגחה, ונקרא גבר שמתעורר בשלהבת הגבורה, בצד של הגבורה הוא בא לעורר את העולם, ואז אותם בני האמונה עומדים ונותנים גבורה וכח לכנסת ישראל, ואז נקראת רנת התורה. ולכן דוד ירש את המלכות הוא ובנוי לעולמים, ולדורי דורות. וכשהתרנגול קורא, ובני אדם ישנים במטותיהם ואינם מתעוררים, התרנגול קורא אחר כך ואומר מה שאומר, והרי פרשוה. אחר כך מכה בכנפיו ואומר אוי לפלוני הנזוף של רבונו, שעזב את רבונו ולא עורר את רוחו, ולא משגח על כבוד רבונו. כשמאיר היום הכרוז קורא עליו ואומר, ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, לסייע לו באותן התשבחות, ושיהיה הכל בסיוע אחד. עושי, היה צריך להיות עושני, מה זה עושי, אלא בשעה שאדם קם בחצות הלילה ועוסק ברינת התורה, שרנת התורה לא נקראת אלא בלילה, וכשהוא נמצא בתורה כשמאיר היום, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל מתקנים לו בחוט אחד של חסד להנצל מן הכל, ולהאיר לו בין העליונים והתחתונים.

ועי' לקמן קב ע"ד: הנה התרנגול נק' גבר, כי הוא בחי' ה"ג אשר ביסוד דנוק'.

¹⁰⁴ אז בחצות לילה מאירה כח הבינה מילוי ס"ג שהוא ל"ז בגבורה וזהו ר"ת "הנותן לשכוי בינה" (פע"ח שער הברכות פרק ז).

¹⁰⁵ עי' זהר ח"א קמב ע"ב: שני גדיי עזים ומתרוייהו טעים יצחק ואכיל ויבא לו יין וישת (בראשית כז כה) ויבא לו יין רמז רמיז מאתר רחיק קריב ליה מההוא אתר (דעשו) רבי אלעזר אמר רמז מההוא יין דכל חדו אשתכח ביה בגין לחדתא ליה ליצחק דבעי חדוה כדקא בעיין חדוה לחדתא סטרא (דליואי) דיליה ועל דא ויבא לו יין וישת:

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

תרגום: שני גדיי עזים, ומשניהם טעם יצחק ואכל. "ויבא לו יין וישת". "ויבא לו יין" רמז רימז ממקום רחוק קירב אותו, מאותו מקום של עשו. רבי אלעזר אמר, רמז מהיין הוא שכל השמחה נמצאת בו כדי לשמח את יצחק, שצריך שמחה, כשרוצים שמחה לשמח את צד (הלויים) שלו, ועל כן "ויבא לו יין וישת".

ועי' זהר ח"ג קפט ע"א: תנינן שבעה רקיעין אינון ואינון (שבעה) היכלין ושית אינון וחמש אינון וכלהו נפקי מגו יין עתיקא קדישא עלאה ההוא יין משיך ליה יעקב מרחוק וסחיט ליה מענבים דההוא גפן כדין יעקב אמשיך ליה ההוא יין דקא אתחזי ליה וחדי ושתה הה"ד ויבא לו יין וישת הכא אתכליל עילא ותתא

תרגום: שנינו שבעה רקיעים הם, והם (שבעה) היכלות, וששה הם, וחמשה הם, וכולם יוצאים מתוך יין עתיק עליון. אותו יין משכו יעקב מרחוק, וסחטו מענבי אותה הגפן, אז יעקב המשיך אותו יין שנראה לו, ושמח ושתה, זהו שכתוב "ויבא לו יין וישת", כאן נכלל למעלה ולמטה ¹⁰⁶ דארמי ביה מיא – נמחק בלש"ו ולא מופיע בפע"ח.

עי' זהר ח"ג קפט ע"ב: פתח איהו ואמר ובגפן שלשה שריגים וגו' עד הכא חזיונא דמלה דהא מכאן ולהלאה חזיונא דיליה הוה דכתיב וכוס פרעה בידי אבל חזיונא דמלה בגיניה דיוסף הוה ולבשרא ליה דישמע יוסף וינדע תנינן שבעה רקיעין אינון ואינון (שבעה) היכלין ושית אינון וחמש אינון וכלהו נפקי מגו יין עתיקא קדישא עלאה ההוא יין משיך ליה יעקב מרחוק וסחיט ליה מענבים דההוא גפן כדין יעקב אמשיך ליה ההוא יין דקא אתחזי ליה וחדי ושתה הה"ד ויבא לו יין וישת הכא אתכליל עילא ותתא וע"ד ארחיק מלה ומשיך לה במשיכו דתרי תנועי והיינו לו ליה לתתא ליה לעילא (בתרין סטרין אחיד) חנוך מטטרון אמר ויבא לו יין דארמי מיא בההוא יין ואי לאו דארמי ביה מים לא יכיל למסבל ושפיר אמר חנוך מטטרון ובג"כ אמשיך לו בתרי טעמי דהא בתרין סטרין אחיד וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא וכלהו טעמין ביה עד דיוסף צדיקא טעים ליה דאיהו דוד נאמן הה"ד כיון הטוב הולך לדודי למישרים

תרגום: פתח הוא ואמר "ובגפן שלשה שריגים וגו'", עד כאן חזיון הדבר, שהרי מכאן והלאה חזיונו היה, שכתוב "וכוס פרעה בידי", אבל חזיון הדבר היה בגלל יוסף, ולבשרו שישמע יוסף וידע. שנינו שבעה רקיעים הם, והם (שבעה) היכלות, וששה הם, וחמשה הם, וכולם יוצאים מתוך יין עתיק עליון. אותו יין משכו יעקב מרחוק, וסחטו מענבי אותה הגפן, אז יעקב המשיך אותו יין שנראה לו, ושמח ושתה, זהו שכתוב "ויבא לו יין וישת", כאן נכלל למעלה ולמטה, ולכן הרחיק הדבר, ומשכו במשיכות שתי תנועות, והיינו לו, לו למטה, לו למעלה (בשני צדדים אחז). חנוך מטטרון אמר "ויבא לו יין" ששם מים באותו יין, אם לא ישים בו מים לא יכול לסבול ונאה. אמר חנוך מטטרון, ומשום זה המשיכו בשני טעמים, שהרי בשני צדדים אחוז, ואותו יין הלך מדרגה לדרגה וכל הטעמים בו, עד שיוסף הצדיק טעם אותו, שהוא דוד נאמן, זהו שכתוב "כיון הטוב הולך לדודי למישרים",

ועי' נה"ש שמביא את הענין.

ועי' הגהות מהר"ו: דע כי יצחק סוד הגבורות שביסוד דאימא והוא יין החזק והנה יעקב באותו יין שהשקה לאביו הטיל בו מים שהם החסדים שביסוד דאבא כי משם שורש יעקב וז"ס תרין טעמי שהם דמות שני ווי"ן רמז שחיבר ב' יסודות דאון, א כי יסוד הוא בחי' ו' קטנה.

תרי טעמי

עי' בפסוק (בראשית כז כה): ויאמר הגשה לי ואכלה מציד בני למען תברכך נפשי ויגש לו ויאכל

ויבא לו יין וישת:

¹⁰⁷ עי' זהר ח"ב קמז ע"א: מאן אתר נהרין הדר ואמר מיין מההוא יין דמנטרא מההוא יין דאיהו חדוה דכל חדוון ומאן איהו ההוא יין דיהיב חיון וחדוה לכלא דא אלהי"ם חיים יין דיהיב חיון וחדוה לכלא

תו מיין מההוא שמא דאקרי יהו"ה דא איהו יין דחדוה דרחימו דרחמי ומן דא כלהו נהירין וחדאן אתו חברינא ונשיקו ליה ברישיה (כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו מלין קמיה) תרגום: מאיזה מקום מאירים חזר ואמר מיין מאותו יין המשמר מאותו יין שהוא שמחת כל השמחות ומיהו אותו היין שנותן חיים ושמחה לכל זה אלהים חיים יין שנותן חיים ושמחה לכל. עוד מיין מאותו שם שנקרא יהו"ה זהו יין של שמחה של אהבה של רחמים ומזה כולם מאירים ושמחים באו החברים ונשקוהו בראשו (כשהגיעו אל רבי שמעון סדרו הדברים לפניו).

ועיי"ש בהגהות מהר"ו שהשם היא הז' יודין בע"ב וס"ג.

עי' גר"א תיקו"ז מז ע"א: יין המשמח הוא הוי"ה בניקוד אלקים

עי' זהר ח"ג ק ע"א: ויבא לו יין דא יין דמנטרא יין דהוא חדו דלבא רזא דעלמא דאתי.

שעה"כ

היא יין המשכר¹⁰⁸, והוא סוד הלילה. וזה מה שאמרו "להבחין בין יום ובין לילה"¹⁰⁹, שהוא ע"י היין המשמח הנמשך מבינה, והיא המבחין בין יום ובין לילה.

ברכת הנותן ליעף כח כו'¹¹⁰. נכון לאומרה, והיא אחת מן י"ח ברכות האלו שתקנו קודם התפילה, ואעפ"י שיש מגמגמין בדבר זה¹¹¹, עכ"ז ראוי הוא לאמרו עכ"פ וכמו שנבאר סודה בע"ה. והטעם שהשתי ברכות אלו שהם: מלביש ערומים וברכת הנותן ליעף כח, נתקנו לסוד מה שנבאר עתה בע"ה. והוא, כי הנה אין אדם בארץ אשר לא יחטא¹¹², וע"י כך מפשיטין מעליו לבוש הקדושה ומלבישין לנשמתו לבוש הקלוי¹¹³, בגדים צואים, כדמיון מה שאמר הכתוב (שמות לג ו) ויתנצלו בני את עדים¹¹⁴, ונמשך עליהם זוהמת הנחש, וכדמיון אדה"ר שנאמר בהם (בראשית ג ז) וידעו כי ערומים הם, ואח"כ כתיב (בראשית ג כא) וילבישם כתנות עור, משכא דחויא (תיקור"ז יב ע"א).

והנה הכל הוא כפי ערך החטא, כי אם החטא הוא קל, מתחלש כח הלבוש ההוא בסוד (דברים לב יח) צור ילדך תשי כו', אבל איננו מסתלק מעליו. ואם החטא הוא חמור, מסתלק הלבוש לגמרי מעליו. וכנגד ב' בחי' אלו נתקנו ב' ברכות אלו, וענינם הוא, כי הנה בכל לילה כאשר האדם מפקיד נשמתו ביד המלכות העליונה, בסוד (תהלים לא ו) בידך

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁸ עי' זהר ח"א ע ע"א: אתא רבי ייסא ונשקיה אמר ומה כל הדין טבא אית תחות ידך ולא ידענא ביה אמר אהדרנא מן אורחא ונתחבר בהדך אזלו אמר רבי חזקיה ארחא דא בהדי שכינתא נהך דהא מתקנא קמן אחיד בידא דההוא ינוקא ואזלו אמרו ליה אימא לן קרא חד מאינון דאמר לך אבוך פתח ההוא ינוקא ואמר (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו דא הוא תאובתא עלאה דיפוק (דנפקא)¹⁰⁸ רעותא מפומא (לנשקא) ולא¹⁰⁸¹⁰⁸ נפיק מחוטמא כד אשא נפקא דהא כד אתחבר פומא לנשקא נפיק אשא ברעותא בנהירו דאנפין בחדוה דכלא באתדבקותא דניחא ובגין כך כי טובים דודך מין מההוא יין (יין)¹⁰⁸ דמחדי ונהיר אנפין וחייכין עיינין ועביד רעותא ולא מין דמשכר (דשכיר)¹⁰⁸ ועביד רוגזא ואחשיך אנפין ולהטאן עיינין יין דרוגזא ועל דא בגין דחמר דא טב נהיר אנפין וחד עיינין ועביד תיאובתא דרחימו מקריבין ליה כל יומא על גבי מדבחא תרגום: בא רבי ייסא ונשקו. אמר, ומה כל הטוב הזה תחת ידך ולא ידעתי בו. אמר, אחזור מהדרך ונתחבר עמך. הלכו. אמר רבי חזקיה, בדרך זו עם השכינה נלך, שהרי מתוקנת לפנינו. אחז בידי אותו תינוק והלכו. אמר לו, אמור לנו פסוק אחד מאותם שאביך אמר לך. פתח אותו התינוק ואמר, "ישקני מנשיקות פיהו", זוהי השתוקקות העליונה שיוצא (שיצא) רצון מהפה (לנשק) ולא יוצא מהחוטם, כאשר יוצאת אש, שהרי כשמתחבר הפה לנשק, יוצאת אש ברצון בפנים מאירות, בשמחת הכל, בהתדבקות של מנוחה. ולכן "כי טובים דודך מין", מאותו יין (יין) המשמח ומאיר פנים והעינים מחייכות, ונעשה הרצון. ולא מהיין המשכר (שמשכיר) ועושה רוגז ומחשיך פנים, והעינים לוחטות, יין של רוגז. ועל זה, משום שישן זה טוב מאיר הפנים ומשמח העינים ועושה השתוקקות של אהבה, מקריבים אותו כל יום על גבי המזבח ועי' שער מאמרי רשב"י כ"ד ע"ג וז"ל, וביום שני זה נתגלה גוון הגבורה, שהיה נעלם במלכו' והוא גוון סומק, וירית גוון דהבא מאימא עלאה אשר שם הזהב, והיא הנקראת גם כן אלהים אלהים חיים, דכולא גוונא חדא, שזו גבורה עלאה וזו גבורה תתאה, אלא שזה זהב בסוד היין המשמח וזה בסוד היין המשכר, ויונקת היא התחתונה מהעליונה דהא מסטרא דאימא נפיק גבורה כנודע, עכ"ל.

¹⁰⁹ עי' לקמן יט ע"ג: אחר חצות הלילה מתעורר השמאל לחבק את המטרוניתא לצורך היום מה שיהיה אח"כ, בסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת ראשי

¹¹⁰ כו' היינו גם ברכת מלביש ערומים וכדלקמן (שער התפלה פרק ב).@שוטנשטיין?

¹¹¹ היפך ממה שפסק בש"ע (פע"ח ה ע"ב).

עי' שו"ע אורח חיים (סימן מו סעיף ו) יש נוהגין לברך הנותן ליעף כח ואין דבריהם נראין: הגה אך המנהג פשוט בבני האשכנזים לאומרה.

¹¹² עי' פע"ח שמביא הפסוק: (&) אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא

¹¹³ קליפת הנחש (פע"ח).

¹¹⁴ עי' גר"א בספד"צ ג ע,א שזה מוחין דאו"א, היינו הכתרים, והרי זה פנימיות, ולמה לא הביא הפסוק של יהושע כה"ג ובגדיו הצואים.

שעה כ

אפקיד רוחי, הנה היא מחדשת אותה בסוד (אינה ג כג) חדשים לבקרים¹¹⁵ כו, ומי שנסתלק ממנו לבושו נותנת אליו בבקר בחי' לבוש. ומי שיש לו לבוש אלא שנחלש, היא נותנת כח בלבוש ההוא. ושני בחי' אלו נעשות בעת הבקר, בסוד חדשים לבקרים והבן זה. וחידוש זה נעשה ע"י השם אל, המתעורר בבקר, בסוד החסד, כמ"ש חסד אל כל היום (תהלים נב ג)¹¹⁶, ובסוד (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר, ובסוד¹¹⁷ מה שביארנו על מה שתיקנו בברכת יוצר אור המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית (ברכת יוצר) ע"ש. והנה ז"ס ענין המלבוש, כי מלבוש בגימ' או"ר פניא"ל¹¹⁸, שה"ס שם אל¹¹⁹, וה"ס שע"ה נהורין אשר בפנים העליונים¹²⁰ כמשי"ת לקמן בע"ה¹²¹ (##*)¹²¹, והוא בגימ' חשמ"ל (ע"ח שער א"א יד)¹²², לבוש הבינה המלבשת את זו"ן. ולזה תכוין באומרו מלביש ערומים, אל מלבוש הנז', והכל נמשך משם א"ל. והוא כי ב' שמות א"ל במילואם עולים בגי' שע, ע

- מאיר הכוונה -

¹¹⁵ עי' לעיל הערה 99.

¹¹⁶ עי' זהר ח"ב כא ע"ב: בבקר תשבועו לחם, משום דאקרי חסד ההיא שעתא, וכתוב (תהלים נג ג) חסד אל כל היום, וכתוב (בראשית א ה) ויקרא אלהים לאור יום, דאיהו מצפרא. תרגום:

¹¹⁷ וזהו מה שאנו אומרים בברכת יוצר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית (פע"ח).

¹¹⁸ עי' ע"ח שער יג פרק יד ז"ל: והנה דע כי אלו הש"ע נהורין [דחוררתא דא"א] דאנפין עלאין נמשכין עד היכל הו' דהוד הנקרא היכל עצם השמים, ושם האי רוחא דביה הנקרא אור פני"אל, ואותו הרוח של ההיכל נקרא כך כנזכר פ' פקודי (דף רמו ע"ב), לפי שאלו הש"ע נהורין נמשכין שם, והם גימטריא אור פניא"ל. וגם ההבנה (ב"א ההכנות) שלו הם אותיות נחלקות, אור פניא"ל, ר"ל אור הפנים העליונים הנמשכין מא"ל, שהוא ב' א"ל במילוי, וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו, והם לשון רבים, ב' ס"ג, ב' א"ל כנ"ל, גם נקרא חשמ"ל כנזכר שם (רמז ע"א), שגם הוא גימטריא פני"ח. [הנמשכין מא"ל שהוא ב' א"ל במילוי וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו והם לשון רבים ב' ס"ג ב' א"ל כנ"ל (נמחק בקה"י)].

עי' תיקו"ז קמח ע"ב וז"ל, אית עיינין מכמה גוונין כגון ארגמ"ן רגמ"ן ר' רפא"ל ג' גבריא"ל מ' מיכא"ל ו' נוריא"ל ורזא דמלה מרכבו ארגמ"ן א' אור דנהיר באלין ארבע גוונין א' אורפניא"ל ואיהו מטטרין, אור פניא"ל, ובגין דא אתקרי שר הפנים ואיהו רזיא"ל ואיהו אוריא"ל.

תרגום:

וע"ש בבהגר"א שאור פניא"ל הוא פנימיות ד' המלאכים שבמרכבה. והוא החשמ"ל הפרטי דעולם הבריאה, על שם האור הפנים העליונים דא"א הנמשך עד ההיכל הזה. ועי' ליקוטים תצא דף קטו ע"ב שרוחא זו מאירה למטה וכופה את כל הקליפות, וכן נשמות הצדיקים כשרוצים לעלות למעלה הם מקבלים מאותו הרוחא לבוש א' כדי שהחיצונים לא יתאחזו בהם (דע"ה ח"א סב ע"ג).

סוד המלבוש הוא בשם אורפניא"ל, שכן הוא בגימ' מלבוש, ונקרא "אור פני א"ל" מכיוון שהוא נעשה מאור הפנים של עצמותו ית' המתחילה ממרכז א"ל ומשם נמשך ההוא רוחא דאקרי אור פניא"ל בהיכלות דבריאה בהיכל ב', והוא מאיר ג"כ בעולם היצירה ויוצאים ממנו שע"ח מלאכים כמנין שמו (הקד"ש עט ע"א).

¹¹⁹ שה"ס שם אל – כנראה שזה טעות, ומובן לקמן, ולא מובא בפע"ח.

¹²⁰ עי' אד"ר קלה ע"ב שהש"ע שייכים לא"א אמנם בתיקונים גם ז"א זוכים אליהם. ועי' נה"ש: וענין מלבושים אלו הוא זה, דע כי הענין הזה הוא בכל פרצוף דנרנח"י בכל פרצוף דפרטי אבי"ע ונדבר בזו"ן ומהם יובנו השאר, ע"כ. ולכן אולי כל התיקון בזו"ן ודוגמתו בא"א אבל עכ"ז למה רק מובא הכוונה בא"א.

עי' לקמן בענין מנעלים ששם איתא שהחשמ"ל אינו מקיף לז"א אלא חיצוניות דכלים דאימא, והיינו הך.

¹²¹

¹²² עי' פע"ח שמחלק גם זה ענין חשמ"ל שהוא גימטריא מלבוש והוא לבוש הבינה המלבשת לזו"ן, היינו שהלבוש שהוא מהארת הפנים עליונים איננו אותו לבוש בינה, וכן הוא ביפ"ש.

אמנם עי' נה"ש: עתה בברכת מלביש ערומים והנותן ליעף כח יכוין להמשיך לפנים של המלבוש הנז' דזו"ן שע"ח ריבוא נהורין כמספר אור פני"אל שהוא מספר מלבוש וכמספר חשמ"ל, ע"כ, וכנראה שכוונתו להמשיך הארת החוורתית לא"א לאמא וצ"ע.

שעה"כ

ועם ח' אותיות א"ל אל"ף למ"ד¹²³, הרי שע"ח גימטריא מלבוש. וכבר ידעת מ"ש בסבא דמשפטים (דף צו ע"ב) בפ' בבגדו בה, כי לבוש הנשמה נמשך משם אלוה שפירושו הוא א"ל ו"ה, כי המלבוש נמשך משם אל לו"ה שהם זו"ן הנק' ו"ה¹²⁴. והרי נת' ברכת מלביש

- מאיר הכוונה -

¹²³ עי' סידור שהח' חיוורת היא ב' פעמים ע"ב, וצ"ע מקורו שזה לא בפע"ח ולא בעולת תמיד. אמנם עי' ע"ח שער ד פרק ה: הרי ו"פ ס"ג גימ' שע"ח נהורין, ש"ע נהורין הנמשכין אל הפנים עם ח' אותיות של ב' הוי"ת דחזורתי דברי שא דחזורתי מצד פני הראש הנמשכין אל הפנים.

¹²⁴ ז"ל בשלימות: ואי תימא אינון נשמתין דיעבדון טב לעלמא לאו הכי דכתיב אם רעה בעיני אדניה דיחמיץ ההוא גברא בה לבתר יומין אי אתקיים בה דא אתעשקת ואחרא לא אתעשקת ועל אלין כתיב (קהלת ד א) ואראה את כל העשוקים וגו' והיינו אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה לא באלף כתיב אי תימא דהא בההוא סטרא אחרא אזמין לה קודשא בריך הוא מיומא דהות לא והשתא בגלגולי טיקלא לו יעדה בוא"ו מה דלא הות מקדמת דנא והפדה מאי והפדה פריק לה קודשא בריך הוא השתא דסלקא ריחא עד לא תחמיץ וסליק לה לרומי מרומים במתיבתא דיליה ואי תימא כיון דאתעשקת מההוא סטרא אחרא יהיב לה כמה דאמרו לחסידי שאר עמין ולאיון ממזרי¹²⁴ תלמידי חכמים אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשול למכרה ודאי בבגדו בה דעשיק לה בעשיקו דגלגולא דטיקלא אלא לישראל ודאי ולא לאחרא וכד נפקת מן טיקלא לא תצא כצאת העבדים אלא מתעטרא בעטרה בארמא על רישה ואי תימא דהאי סטרא אעילת לה בההוא ינוקא לאו הכי אלא נטלת לה וחדאת בהדה ופרחת מן ידהא ועאלת בההוא אתר ואיהי פקידת לההוא ינוקא וחדאת ביה וחייכת ביה ותאיבת לההוא בשר עד דלבתר נטיל קודשא בריך הוא נשמתיה והיא לגופא ולבתר כלא איהו ברשותא דקודשא בריך הוא:

תרגום: ואם תאמר [ש]אותן נשמות יעשו טוב לעולם לא כך שכתוב אם רעה בעיני אדוניה שיחמיץ אותו האיש בה לאחר ימים אם יתקיים בה זו נעשקת ואחרת לא נעשקת ועל אלה כתוב ואראה את כל העשוקים וגו' והיינו אם רעה בעיני אדוניה. אשר לא יעדה לא כתוב באל"ף אם תאמר שהרי באותו הצד האחר הזמין לה הקדוש ברוך הוא מיום שהיתה לא ועכשיו בגלגולי המאזנים לו יעדה בוא"ו מה שלא היה מקודם לכן. והפדה מה זה והפדה הקדוש ברוך הוא גאל אותה עכשיו שמעלה ריח טרם שתחמיץ ומעלה אותה לרומי מרומים בישיבה שלו ואם תאמר כיון שנעשקה מאותו הצד הרע נותן אותה כמו שאמרו לחסידי אומות העולם ולאותם ממזרים תלמידי חכמים בא הכתוב ומוכיח "לעם נכרי לא ימשל למכרה" ודאי "בבגדו בה" שעושק אותה בעשק של גלגול המאזנים אלא לישראל ודאי ולא לאחר וכשיוצאת מן המאזנים לא תצא כצאת העבדים אלא מתעטרת בעטרתה בהרמה על ראשה. ואם תאמר שהצד הזה הכניס אותו לאותו תינוק לא כך אלא נטלת אותו ושמחה עמה ופורחת מידה ונכנסת לאותו מקום והיא פוקדת את אותו תינוק ושמחה בו וצוחקת בו ותאבה את אותו הבשר עד שאחר כך נוטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו והיא לגוף ואחר כך הכל ברשותו של הקדוש ברוך הוא.

ביארנו בזוהר פרשת לך לך כי אל"ה ר"ל א"ל ו"ה פ' הדבר כי הלבוש שהוא מן א"ל הוא נמשך אל הזו"ן הנקראים ו"ה שבהויה ופ' זה נתבאר אצלנו בענין שמות הג' כלים שיש בספירת החסד של ז"א ושם ביארנו כי שם הכלי האמצעי שבו הוא נקרא שם אלוה הוא בחי' אל כפול כנ"ל שהוא במילוי גימטריא שע"ח עם ו' אותיות המילוי וכן עולה עש"ה עם הכולל וב' אותיות ו"ה שבשם אלוה הוא ענין מה שארז"ל ו"ה עם זכרי רמ"ח הם רמ"ח מ"ע והבן כל זה היטב (פע"ח).

גליונות הלש"ו – חסר ומשובש כאן וכצ"ל מספר עולת תמיד שם אלוה ומשם נעשה לבוש אל הנשמה כמש' מנשמת אל"ה ואבדו והוא החותם הנזכר בסבא דמשפטים (צו ע"ב ועי' פרשת לך לך צד ע"א) ונודע מ"ש בפ' ויחי דף רכז כי הלבוש נעשה ע"י מצוות עשה של האדם והם רמ"ח כנודע ושני אותיות ראשונות של אל"ה הוא בחינת א"ל כפול הנ"ל שהוא במלואו שע"ו עם ו' אותיות המלוי.

ז"ל הזהר לך לך צד ע"א: פתח איךך ואמר (איוב יט כו) ומבשרי אחזה אל"ה¹²⁴ מאי ומבשרי ומעצמי מבעי ליה אלא מבשרי ממש ומאי היא דכתיב (ירמיה יא טו) ובשר קדש יעברו מעליך וכתיב (בראשית יז יג) והיתה בריתי בבשרכם דתניא בכל זמנא דאתרשים בר נש בהאי רשימא קדישא דהאי את מניה חמי לקב"ה מניה ממש ונשמתא¹²⁴ קדישא אתאחידת ביה ואי לא זכי דלא נטיר האי את מה כתיב (איוב ד ט) מנשמת אל"ה יאבדו דהא רשימו דקב"ה לא אתנטיר ואי זכי ונטיר ליה שכינתא לא אתפריש מניה אימתי מתקיימא ביה כד אתנסיב והאי את עייל באתריה (מצוין דתניא מאי טעמא וא"ו ה"א אזלין כחדא אלא חד דכר וחד נוקבא)¹²⁴ אשתתפו כחדא ואקרי חד שמא כדין חסד עלאה שרייא עלייהו באן אתר שרייא בסטרא דדכורא ומאן חס"ד חס"ד א"ל דאתי ונפק מחכמה עלאה ואתעטר בדכורא ובגין כך¹²⁴ אתבסמת נוקבא (נ"א דתנן רזא דוי"ו ה"א אזלין כחדא כגוונא דדכר ונוקבא אשתתפו כחדא ואינון חד כדין חסד עלאה שרייא עלייהו ואתעטר בדכורא ואתבסמת נוקבא)¹²⁴:

שעה"כ

ערומים שנתקנה כנגד מי שנתפשט מעליו לגמרי מלבוש הקדושה, והנה הוא מתחדש עתה בבקר לגמרי. וכנגד הבחי' השניה שנחלש מלבושו אך לא נפשט לגמרי, תקנו ברכת הנותן ליעף כח, והדבר מבואר.

ודע שאין טוב לאדם ללבוש ב' מלבושיו ביחד והעושה כן קשה לשכחה. וסוד הדבר הוא כי הנה מלבוש האדם הוא מן הקדושה¹²⁵, וע"י העבירות שהאדם עושה, גורם להתלבש בקלי', ושיתאחזו הקלי' במלבושיו¹²⁶. והנה המלבושים יש בהם בחי' אור המקיף מחוץ להם, כנודע כי יש אור פנימי בפנים ונכלל בתוך הגוף, והמלבוש סובב את הגוף, ועל המלבוש הם האורות המקיפים ועומדים מחוץ המלבושים. והנה לכל לבוש {ב ע"ג} ולבוש יש בחי' אור מקיף, ואין לך דבר שדוחה את הקלי' כמו אור המקיף¹²⁷, לפי שאין

- מאיר הכוונה -

תו תנינן אלוה הכי הוא א"ל¹²⁴ נהירו דחכמתא ו' דכר ה' נוקבא אשתתפו כחא אלוה אקרי ונשמתא קדישא מהאי אתר אתאחדת¹²⁴ וכלא תליא בהאי את ועל דא כתיב (איוב יט כו) ומבשרי אחזה אלוה דא שלימותא דכלא מבשרי ממש מהאי את ממש ועל דא זכאין אינון ישראל קדישין דאחידן ביה בקב"ה זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב (דברים ד ז) ואתם הדבקים ביה"ה וגו' ובגין כך חיים כלכם היום:

תרגום: פתח אחר ואמר, "ומבשרי אחזה אלוה". מה זה "ומבשרי", היה צריך להיות ומעצמי. אלא מבשרי ממש, ומה היא, שכתוב "ובשר קודש יעברו מעליך", וכתוב "והיתה בריתי בבשרכם". ששינונו, בכל זמן שנרשם אדם ברושם הקדוש של האות הזו, ממנה רואה את הקדוש ברוך הוא, ממנו ממש, והנשמה הקדושה נאחזת בו. ואם לא זוכה, שאינו שומר את האות הזו, מה כתוב "מנשמת אלוה יאבדו", שהרי הרושם של הקדוש ברוך הוא לא נשמר. ואם זוכה ושומר אותו, אין השכינה נפרדת ממנו. מתי מתקיים בו, כאשר הוא נושא [אשה], והאות הזו נכנסת למקומה. (ששינונו, למה וא"ו ה"א הולכות יחד, אלא אחת זכר ואחת נקבה). משתתפים יחד, ונקרא שם אחד, אז שורה עליהם החסד העליון. באיזה מקום שורה, בצד הזכר. ומי החסד, חס"ד א"ל שבא ויוצא מהחכמה העליונה ומתעטר בזכר. ולכן נתבשמת הנקבה. (נ"א ששינונו, הסוד של ו"ו ה"א הולכים יחד כדוגמת זכר ונקבה משתתפים יחד והם אחד. אז שורה עליהם החסד העליון, ומתעטר בזכר ונתבשמת הנקבה).

עוד שנינו, אלוה כן הוא, א"ל, אור החכמה, ו' זכר, ה' נקבה, כשמשותפים יחד נקרא אלוה. והנשמה הקדושה נאחזת מהמקום הזה, והכל תלוי באות הזו. ועל כן כתוב "ומבשרי אחזה אלוה", זו היא שלמות הכל. מבשרי ממש, מהאות הזו ממש. ועל כן אשריהם ישראל קדושים שאחוזים בקדוש ברוך הוא, אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "ואתם הדבקים בה' וגו'", ולכן "חיים כלכם היום".

ע"י עוד בפע"ח קלו ע"ב שער הקדישים פרק ד (גליונות הלש"ו על הפע"ח)

ע"י עוד בפרשת תרומה קעב ע"ב (גליונות הלש"ו על הפע"ח).

ז"ל: פתח רבי שמעון ואמר (איוב לה ז) ולא אמר איה אלוה עשי נותן זמירות בלילה האי קרא אוקמוה ואתמר אבל עושי עושי מבעי ליה מאן עושי אלא שמא דאלוה שמא כליל איהו דאתחזי הוא ובי דיניה דא שמא שלים איהו דכליל דכר ונוקבא א"ל ו"ה ובגיני כך עושי

תרגום: פתח רבי שמעון ואמר (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נתן זמירות בלילה הפסוק הזה פרשוהו ונתבאר אבל עושי עושי היה צריך להיות מה זה עושי אלא שם האלוה הוא שם כלול שנראה הוא ובית דינו זהו שם שלם שכולל זכר ונקבה א"ל ו"ה ולכן עשי.

¹²⁵ ע"י מבר"ש נה ע"ג: אלו המקיפים הם מקיפים כל האדם סביבותיו ע"ד מלבושיו ממש אבל עיקרם הם לעמלה על הראש אלא שגם הם יורדים ומקיפים סביב האדם בבחי' המלבושין של האדם כמעט שהמלבושין הם כלים שלהם אבל הענין הוא שיש להם כלים רוחניים מאד ואותם כלים מתלבשים בלבושי האדם ובאותם הכלים מלובשים האורות סביב האדם נמצא כי לבושי האדם הם כלים אל הכלים והבן זה.

¹²⁶ ע"י הגהות רמ"פ עול"ת יג ע"א: דהיינו בחשמ"ל שלו מתלבש בקלי' הנק' נוגה.

וע"י שער החשמ"ל פרק א': כלל העולה כי הנשמות נקראו פנימיות, והכלים שהוא הגוף נקרא חיצוניות השני, והעור הוא חיצון השני, וזה העור הוא בחי' המלכים שלא נתבררו, ונקרא קליפת נוגה, ונקרא חשמ"ל כנזכר במ"א, והוא הערלה המכסה על היסוד. והענין כי חשמ"ל גימטריא מלבוש, וכללות של העור כולו נקרא מלבוש.

¹²⁷ ע"י שער מב פרק יג: והנה הקליפות והחיצונים הם העומדין בין אר"פ אל המקיפין, פניהם אל האר"פ של המל' ואחוריהם אל אור המקיף, כי אין בהם כח להסתכל ולניק מן המקיף כי הוא גדול מהפנימי כנודע.

שעה"כ

יכולת בקלי' לינג ולהתאחו באור המקיף, לכן הוא עומד בחוץ ואין לו פחד מן הקלי'.
ונמצא כי המחבר שני מלבושיו ולבושם ביחד אינו נותן מקום לאור המקיף ליכנס תוך
שני המלבושים יחד ולהקיף בין כל לבוש ולבוש, ועי"כ אין הקלי' נדחות משם¹²⁸. ונודע
שאין השכחה מצויה אלא מחמת הקלי', כי הזכירה היא מצד הקדושה¹²⁹, בסוד (ברכות לב
ע"ב) ואין שכחה לפני כסא כבודך¹³⁰.

וכאשר האדם לובש מלבושיו בכל פעם שלבושם צריך לזהר לקחת ב' צדי הלבוש
ביד ימינו בצד ימינו, ואח"כ¹³¹ ישאיר צד הימני ביד ימינו ואח"כ יתן צד שמאל של
המלבוש ביד שמאלו דרך האחור, ואח"כ ילבש צד הימני של המלבוש ביד ימינו, ואח"כ
ילבש צד שמאלי של המלבוש ביד שמאלו. ותמיד יכוין לכלול הכל בימין, ואח"כ הימין
נותנו אל השמאל. ועיין כמה שיתבאר עתה בענין לבישת המנעלים.

ענין לבישת המנעלים כבר ידעת המחלוקת¹³² שיש בסדר נעילתם, ומה שתקנו
הפוסקים¹³³ לצאת ידי המחלוקת, הוא שילבש תחילה של ימין ולא יקשרנו, ואח"כ ינעל
השמאל ויקשרנו, ואח"כ יקשור של ימין¹³⁴. ואם אין קשרים במנעל ינעל תחלה של ימין
ואח"כ של שמאל¹³⁵. והנה מה שצריך לכוין בזה הוא, כי הנה אימא עילאה¹³⁶ היא
המנעלת את ז"וין בניה, בסוד (דברים לב יא) כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף, ומשים אותם
תוך כנפיו. והנה מן המלבוש החיצון דאימא עילאה¹³⁷ הנק' חשמ"ל, כי כן חשמ"ל בגימ'
מלבוש כנ"ל, וזה המלבוש הוא מלביש ומקיף את ז"וין.

- מאיר הכוונה -

¹²⁸ מן המלבושים (עולת תמיד יג ע"א)

¹²⁹ עי' ע"ח שבירה ב: אר"א בחי' פב"פ הוא הו"ה דידול"ן באבא ואה"ה דידול"ן באמא, ושניהן
גימ' רג"ל, והוא גימ' זכור, כי הזכירה בה מצד פנים. ובחי' אב"א הם אחוריים של ב' שמות הנ"ל,
שהם אחוריים דהו"ה כזה, יר"ד, יר"ד ה"י, יר"ד ה"י ו"ו, יר"ד ה"י ו"ו ה"י באבא, ואחורי אמא כזה,
אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יר"ד, אל"ף ה"י יר"ד ה"י, אשר שניהן גי' תשכ"ח, כי השכחה מצד
אחוריים, ואמנם קר"ע שט"ן גי' תשכח עם הכולל כמנין האחוריים לרמז על נפילת אחורי אבא
ואמא.

ועי' שער הזווגים ו: והנה כשנצרך ב' שמות האלו יהיו גימטריא תשכ"ח, כי הנה אלו הם
אחוריים העליונים כנ"ל, ומהם נעשה פנים למטה מהם. ונמצא שיש בהם בחי' בינה הנקרא ס'
ובחי' תבונה הנקרא מ' שתומה, והקלי' שכנגד בינה ותבונה נקרא מ"ס, וזהו הטעם ששר של
שכחה נקרא מ"ס, כי אלו השמות שהם גימטריא תשכ"ח הם בבינה ותבונה הנקרא מ"ס¹²⁹, ומשם
יש שכחה לפי שהם אחוריים והקליפות הנקרא מ"ס אוחזין בהם. וז"ס שארז"ל (חגיגה ט ע"ב) אינו
דומה שונה פרקו ק' פעמים לשונה פרקו ק' פעמים, לפי שעד ק' פעמים יש לו שליטה כמנין מ"ס
ולא יותר. ואמנם הפנים של אר"א הם עולין גימטריא רג"ל כנזכר, והם גימטריא זכור, ומשם בא
הזכירה שהם אותיות זכ"ר י"ה, שהם אר"א הנקרא י"ה, לפי ששם אין קליפה נאחזת¹²⁹.
עי' שעה"מ ואתחנן: ומאלו השני אחוריים נמשכת השכחה לפי שאין אחיזת החיצונים אלא
באחוריים שאין השכחה מצויה אלא ע"י אחיזת החיצונים ועל שני בחינות אלו כתוב בתורה זכור
אל תשכח.

¹³⁰ עי' לעיל סוף ברכת אשר יצר ש"לפני כסא כבודך" מרמז על עולם האצילות.

¹³¹ ילבישנו וישאר צד כנף ימינו של המלבוש בצד ימינו ואח"כ יסבב צד שמאל המלבוש דרך
אחוריו עד שמאלו ואח"כ ילבוש תחלה יד הימנית בבית יד ימינו של המלבוש ואח"כ מלביש יד
שמאלו (פע"ח ע"א). ילבישנו – ר"ל שילביש על כתיפו הימנית (גליונות הלש"ו על הפע"ח).

¹³² שבת סא ע"א.

¹³³ ומה שתקנו הפוסקים נמחק בפע"ח ואיתא מה שאמרו רז"ל.

¹³⁴ עי' פע"ח ה ע"ב שגורס לקשור של ימין קודם, ונמחק בלש"ו.

¹³⁵ תוס' שם.

¹³⁶ "אימא עילאה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "לעולם בינה".

¹³⁷ דאימא עילאה נמחק בפע"ח ובמקומו איתא בינה.

שעה"כ

ואל תטעה ותחשוב כי זהו האור המקיף דז"א, כי אע"פ שאור המקיף שלו הוא מן הבינה, עכ"ז הוא בחינת אור אחר. אך זה שאנו עסוקים בו, הוא בחי' החיצונית והלבוש דאימא המלביש את ז"א בבחינת לבוש בלבד ולא בבחי' אור מקיף¹³⁸. וטעם הלבוש הזה הוא לסיבת מה שנודע לך, כי אין כח בחיצונים להתאחו אלא בזו"ן בלבד, אבל לא באימא שהיא למעלה מזו"ן. ולכן כדי שלא יוכלו החיצונים להתאחו בהם, הנה אימא מוגינה עליהם ומפסקת בינם לבין החיצונים ע"י זה החשמל המכסה עליהם, אשר אורו מועט מאד מן אור זו"ן¹³⁹, אמנם לסיבת היותו נמשך מן אימא עילאה, אע"פ שאורו ממועט אינם יכולים להתאחו בו החיצונים כנז¹⁴⁰.

וגם לסיבה אחרת, כי עביות זה החשמל מפסיק ואינם יכולים להתאחו בהם, כי הנה מושב הקליפות הוא בין האור הפנימי לאור המקיף, לפי¹⁴¹ שכבר ביארתי לך (ע"ח שער דרושי אבי"ע פרק ג) איך אריך מלביש לעתיק¹⁴², ואו"א מלבישין לא"א¹⁴³, וזו"ן מלבישין לאו"א, ונמצא כי בבחי' אור הפנימי, הנה אור פנימי דעתיק הוא יותר פנימי מכולם, ואור פנימי דנוקבא דז"א הוא יותר חיצון מכולם. האמנם בבחי' האורות המקיפין הוא להפך, כי אור המקיף נוק' דז"א הוא יותר סמוך וקרוב אל האור הפנימי של נוקבא עצמה, ועליו מקיף אור דז"א כו', עד שנמצא כי המקיף דעתיק הוא חיצון מכולם, ומקיף על כולם, וכולם הם בתוכו מוקפים ממנו. וטעם הדבר הוא לפי שכיון שאור מקיף של עתיק הוא גדול

- מאיר הכוונה -

¹³⁸ עי' ע"ח שער דרושי אבי"ע פרק ד' ונראה כי צ"ל כאן לבוש עור חיצונית (גליונות הלש"ו על הפע"ח).

ז"ל הע"ח: ונבאר ענין החשמל וקליפת נוגה הנזכר פ' ויקהל (רג ע"ב). הנה כמו שג' גופות דבינה נכנסו תוך ז"א כנודע, כן גוף חיצון מכולם שהוא העור נשאר בחוץ סביב עור דז"א. והענין, כי תוך כלי הבשר דז"א נכנס כלי הבשר דנה"י דאמא ובתוכו נפש פנימי דז"א, ואח"כ תוך כלי ב' שהוא גידין דז"א נכנס כלי ב' דגידין דאמא ובתוכם הרוח פנימי דז"א, ואח"כ יש כלי ג'¹³⁸ דעצמות ז"א ובתוכם כלי ג' דעצמות דאמא, ובתוכם נשמה פנימית דז"א. נשאר עתה עור דבינה שהיה מהראוי שיכנס ג"כ תוך כלי העור דז"א ע"ד השאר, אכן לא כן היה, אלא נשאר מבחוץ ע"ג העור דז"א עצמו, ונשאר בבחי' עור ע"ג, עור ומבחוץ לכולם הם הצלמים שהם אורות מקיפים דיושר דז"א שהם הלבושים שלו כנ"ל. והקליפה כבר נתבאר לעיל שהם בין הלבושים והאור המקיף דיושר ובין עור דז"א, וע"כ הושם עור בינה מחוץ לעור ז"א כדי שלא יוכלו הקליפות אשר שם לינק מז"א כי עור הבינה מפסיק, והוא בחי' החשמל והלבוש כנזכר אצלינו שנעשה לזו"ן¹³⁸ מבינה בסוד (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, ואין זה מכלל הלבושים ממש רק הם בחי' עור ממש. ובזה העור נאחזת הקליפה הדקה שבכולם הנקרא קליפת נגה, יען בפנימיותו יש נגה ואור רפ"ח ניצוצין של המלכים שנשאר לברר, וזו הקליפה היא רוצה לדבק בז"א או בנוקבא וזה החשמל משמרן. וכאשר העונות גורמין, אז החשמל מסתלק ונשאר עור ז"א לבדו, ויש בו ניצוץ קדושה בפנימיותו והוא ו' שבתוך עור, והעור עצמו נשאר רע שהוא קליפת נוגה, והיא יונקת משם. וכשמשיע ז"א בנוקבא, יונק' קליפה ההיא ונאחזת בעור יסוד של הנוקבא, ואז מושכת אליה טפת יסוד דכורא ומוציאתו לחוץ בסוד פולטת ש"ז, והבן זה מאד. וז"ש פרשה תרומה (קמ"ד ויקהל רג ע"ב) ובהאי נגה מפתי סט"א לחוה, כי נדבק בה בסוד ערלה שהוא רע שבעור הה'¹³⁸ שהוא נוקבא הנקרא ה', ויונקת מטפה קדושה.

¹³⁹ ז"ל ע"ח שער המוחין פרק יא: אמנם דרך כלל היא כך, כי ג' כלים עצמן דז"א נקרא חיצונית, ומהם נעשו העולמות והמלאכים, ומהאורות דז"א שהם נר"ן נעשו הנשמות ונקרא פנימיות, ומהג' כלים דאמא ומהג' מיני מוחין שבתוכם נעשו הלבושין דנר"ן של הנשמה הפנימית. והענין, כי ודאי שהנשמות דז"א גדולים מכלים דאמא, אך כלים דאמא הם יותר גדולים מכלים דז"א.

¹⁴⁰ אורו גס יותר מאחוריים דז"א.

וגם לסבת עביותו מפסקת כמ"ש (פע"ח ה ע"ג).

¹⁴¹ כמ"ש (פע"ח).

¹⁴² עי' כללים ח"ב סח ע"ג שעל אף שאו"א הם קצרי קומה היינו שרק מתפשטים עד טבור

דא"א, אמנם לצורך זו"ן הם מתפשטים עד סוף א"א.

¹⁴³ עי' פע"ח תפילין פרק ד' עו סוף ע"ב (גליונות הלש"ו על פע"ח).

שעה"כ

מכולם, ולכן אין כח בשום אור אחר לסובלו בתוכו ולהלבישו, ולכן נשאר חוץ מכולם. וכן עד"ז בשאר אורות המקיפין, כי הגדול מחבירו עומד חוץ ממנו ומקיפו.

ונחזור עתה לעניינינו. כי הנה הקלי"ה הם עומדים באמצע בין אור המקיף לאור הפנימי, פניהם אל נוכח אור הפנימי¹⁴⁴, ואחוריהם אל האור המקיף, לפי שאין בהם כח להסתכל ולהתאחו¹⁴⁵ באור המקיף. ונמצא כי מקום הקלי"ה הוא ממש באמצע בין אור פנימי דנוקבא דז"א לבין אור מקיף שלה עצמה. ולכן אע"פ שאמרנו שהקלי"ה נאחזים בנוק' דז"א וגם בז"א עצמו, הנה אינם יונקים מז"א עצמו אלא באמצעות נוקבא, לפי שהיא קרובה אל החיצונים יותר מז"א. ובוזה נבין טעם אל האמור לעיל, כי אם האור מקיף דעתיק היה מקומו כאן אצל אור פנימי דנוק' דז"א, היו הקלי"ה קרובים אל האור הגדול ההוא, ולכן הונח שם האור המקיף היותר קטן הערך שבכולם שהוא אור מקיף נוק' דז"א כדי שהחיצונים והקלי"ה יהיו נתונים באמצע בין אור פנימי הקטן שבכולם ובין אור מקיף הקטן שבכולם, ושאר האור המקיף והפנימים היותר גדולים התרחקו מן הקלי"ה, כל אחד כפי ערך גדלותו כך ערך התרחקותו מהם. עד שתמצא נוק' דז"א מלבשת ומכסה על כל האורות כולם, הן בבחינת האור פנימי הן בבחי' אור מקיף.

ונחזור עתה אל הדרוש הנז"ל, כי הנה אנו יראים מן החיצונים פן יתאחו ויקחו מאור פנימי דנוק' דז"א להיותה סמוכה אצלם כנוז', ולכן בהכרח אימא עילאה הסתירה¹⁴⁶ בסתר כנפיה היא החשמ"ל הנז'. ועניינו הוא במה שנודע כי הנה"י דאימא מתפשטים תוך המוחים דז"א ברישיה¹⁴⁷. ואמנם הלבוש היותר חיצוני מכל (וב ע"ד) לבושי נה"י הנז', אינו נכנס תוך רישא דז"א, ונשאר מבחוץ דו"ן, ומלביש וסובב אותם, וז"ס החשמ"ל דאימא עילאה¹⁴⁸, אשר ע"י אין הקלי"ה יונקת מן האור פנימי דז"א מפני רוב עביות החשמל הזה המפסיק ביניהם.

באופן כי רוב הזכות והדקות או רוב העביות והגסות¹⁴⁹ מונע את הקלי"ה להתאחו, כי אינם יכולים לקחת אלא מן האור הבינוני. כי הנה מן האור המקיף של הנקבה אינם יכולים לקבל מרוב זכותו, ומן החשמל של הבינה ג"כ מרוב עביותו. האמנם כאשר ח"ו האם מסתלקת מעל הבנים¹⁵⁰ ומתגלים זו"ן¹⁵¹, אז החיצונים יכולים לינק מן האור הפנימי

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁴ ליינק משם (נוסף בפע"ח).

¹⁴⁵ וליינק (פע"ח).

¹⁴⁶ הלבישה (פע"ח).

¹⁴⁷ הנה"י דאימא הכלים שלהם הם המלבישין את המוחין דז"א ונכנסין תוך רישא דז"א (פע"ח).

¹⁴⁸ החשמ"ל העליון של הבינה (פע"ח). ועי' דע"ה ח"א סא ע"ג: החשמל העליון שאמרנו, הנה הוא העור דהנה"י דהבינה דאצילות אשר היא מלביש ומקיף על העור דהז"א ומלכות נוקבא, שהוא החשמל והקליפת נוגה דהז"א והנוק' עצמן.

¹⁴⁹ נמחק בפע"ח. זכות ודקות הם שמות נרדפים, וכן עביות וגסות (ש"ש).

¹⁵⁰ נשארו ארומים ח"ו (פע"ח).

¹⁵¹ עי' שער מאמרי רשב"י ט ע"ג: עאלת את ס' אמרה קמיה רבון עלמין ניחא קמך למברא בי עלמא דאית בי סמיכ' לנפלין דכתיב סומך ה' לכל הנופלים כו'. הנה בינה יש לה שתי בחינות אם בחי' ס' סתומה והיא כד יתבא רביעה על בנין ואז מתפשט עד הוד ואם בחינת ס' בהעלותה בחכמה ונגנזת החכמה בתוכה ואז לא יתבא על בנין ובזמן הגלות מסתלקת האם מעל הבנים בעו"ה והבנים נופלים ובעלותה למעלה בחכמה בסוד ס' משם משפעת אור לבנים וסומכת אותם בגלות ואלו לא היה לבינה בחינה זו להתעלות להיות היכל לחכמה לא היה תקומה ח"ו לבני' העליו' בנופלים בגלות ולא היה להם סמך והכוונה היא כי אילו הי'

ועי' פע"ח ק"ש פרק יח: ועוד, בינה אתפשטותא דילה עד הוד דיליה, וצריך לידיע שיש לבינה בחינת ס', שהיא מסתלקת מעל בנין, ואז יש להם זיווג למעלה בין או"א. ויש לה בחי' ס' סתומה, כאשר יתבאר, ורביעה על בנין, וראשה נגד דרועין דאבא, ואז אין זיוג. ואם היא מסתלקת ע"י עון,

שעה"כ

שלחם שהוא אור בינוני¹⁵². והנה החשמל הזה הוא מלביש וסובב אותם מבחוץ מכל סביבותיהם ואפי' מתחת רגליהם, והבחי' המקפת אותם מצדדיהם נק' מלבושים, והבחי' הסובבת מלמטה מתחת רגליהם נק' מנעלים. ולכן כאשר תלבש מלבושך תכוין אל הבחי' הראשונה, וכשתנעול מנעליך תכוין אל הבחי' הב'¹⁵³.

ונבאר עתה ענין המחלוקת הנז'ל, כי הנה ימין ושמאל הם בחי' הזכר והנקבה¹⁵⁴, ובהיות אימא מלבשת בניה זו"ן על ידי החשמל הנז', יש ספק בדבר אם בתחי' מתפשטת בז"א ואחר כך מתפשטת בנוק', וא"כ נמצא כי מנעל ימין שהוא הזכר ינעול תחילה. או אם נאמר כיוון שעיקר תועלת הנעילה הזאת היא לצורך הנקבה שהיא קרובה אל הקל' כנז'ל, ועיקר היראה אינו אלא כדי שלא ינקו ממנה ולא מן הז"א עצמו, א"כ ראוי לנעול תחילה מנעל השמאל¹⁵⁵. ולכן תקנו תקנה זו שינעול תחילה הימין ולא יקשרנו בו' כנז'ל, ובוה יתקיימו שני הדברים הנז'. ונמצא שהכונה שתכוין בעת נעילת המנעלים היא שאימא היא הנועלת את בניה זו"ן כנז', ותכוין ג"כ אל סיבת צורך תיקון הזה למה היה כנ"ל.

גם תכוין כי אלו המנעלים שנעשים מחשמל דאימא כנ"ל הוא מבחי' נו"ה דאימא. וכבר ידעת כי ג' שמות של אהיה יש באימא, א' דיודין בג"ר, וא' דאלפין בג' אמצעותו, דההין בג' אחרונות, והרי איך נעל עם הכולל גי' אהיה דמילוי ההין ותכוין לזה. עוד אעריך בענין הנעל הזה, כי הנה הוא בחינת המסך ההוא שנת' אצלינו שמפסיק בין עולם האצילות ובין עולם הבריאה¹⁵⁶. וכבר ידעת כי כל פרצופי עולם

- מאיר הכוונה -

ע"ז נאמר לא תקח האם על הבנים, וזהו גילוי ערותה, כשהיא רביעא נכנס יסוד ערותה תוך ז"א, והיא מכוסה. וכשמסתלקת, פתחה פתוח ומגולה ערותה, ואז דינין מתערין, ואז אין הזיוג להנחיל עטרין. וכשהיא מתפשטת כשם שהמלכות הוא י' דילה, כן הת"ת ד' שבבינה כוללים עד הוד דיליה, דהיא ס' היינו ד' דילה, ואז נעשין מוחין, והוא סותם את פתחה, וע"כ עד הוד אתפשטת, דהיינו מדת ד' דילה, ומכה אור הבינה הה' דילה בה'¹⁵² והכל באמצעות הנוק' (פע"ח).

¹⁵³ עי' לקמן (&): נודע אצלנו בסוד החשמל בענין נעילת המנעלים בברכת שעשה לי כל צרכי כי הקל' נתונות בין אור פנימי לאוה"מ. וז"ל הסידור בברכת שעשה לי כל צרכי: יכוין בברכה זו להמשיך התפשטות החשמל הנ"ל שנמשך לזו"ן בחי' מלבוש בברכת מלביש ערומים הנ"ל עתה יכוין להמשיכו שיתפשט גם עד מתחת רגלי זו"ן לבחי' מנעלים שכל נע"ל בגימ' אהיה, דההין כדי להפסיק בזה בין אור פנימי דיושר דזו"ן לחיצוני' [חיצונים היינו קלי'?] וגם כדי שלא יתפשט עצמו אור דפרצוף האצילות למטה לבי, ע אלא דרך המשכה הנז' שתחת רגלי זו"ן יתפשט הארת אור די, ס דכל פרצופי האצילות להחתם בב"ע.

וצ"ע גדול שהרי בסידור מכוונים אה"ה דההין בעשה לי כל צרכי, ולא מכוונים אה"ה במלביש ערומים, וצ"ע גדול מאד שלא מוזכר האזהרה במלביש ערומים שזה לא מקיף אלא זה חשמל דאימא.

ונ"ל שבמלביש ערומים כלול הכתנות אור, ולכן מברכים ביוה"כ, וזה הכוונה בל"מ דצלם, אבל מנעלים הם רק כתנות עור, (עי' נהר שלום כב ע"ד - ועשה מלבוש לנפשו מחשמל דיסוד דנוק' דעשיה הנקרא ג"ע התחתון וזה המלבוש נקרא כתנות אור ועל המלבוש הנזכר עשה לו עוד מלבוש אחר מקליפת נוגה ונקרא כתנות עור משכא דחויא, וצ"ע אם יש מלביש ערומים על כתנות עור ואור, ויש כתנות אור ביוה"כ).

¹⁵⁴ עי' זר"ח (&): דף סג ע"ב ובדפוס ווינציאה לה ע"ב ר' נחמיה פתח ספר הבהיר מז ע"א במאמר נעשה אדם. סימן לח שבע צורות קדושות יש לו להקב"ה וכולן כנגדן באדם שנא' בצלם אלקים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם. ואלו הן שוק ימין ושמאל. יד ימין ושמאל. גוף וברית הרי שש. והא אמרה שבע. שבע הוי באשתו והיו לבשר אחד מלה"ד למלך שעלה בלבו ליטע בגנו ט' אילנין זכרים והיו כלם דקלים אמר כשיהיו כלם מין אחד א"א להתקיים מה עשה נטע אתרוג ביניהם

¹⁵⁵ עי' גמ' שבת סא ע"א: אמר רבי יוחנן כתפילין כך מנעלין מה תפילין בשמאל אף מנעלין בשמאל מיתבי כשהוא נועל נועל של ימין ואחר כך נועל של שמאל.

¹⁵⁶ עי' שער מב פרק יג: ונודע כי אור העובר דרך מסך אינו עצמות האור הראשון רק תולדתו, וע"כ נקרא משם ואילך בשם בריאה חדשה ואיננו מכלל עולם אצילות וזהו הפרש שביניהן

שעה"כ

האצילות הם מלובשים זה בתוך זה כנ"ל, כי עתיק מלובש תוך א"א כו', והנה דרך זה המסך מאירין הפרצופין דאצילות למטה בבריאה, כי יוצא האור דרך רגלי עתיק ועובר דרך רגלי אריך כו', עד שמאירים רגלי זו"ג, ועוברת הארתם דרך המסך הנז', ועי"ז נחתמים כל אורות האצילות ונחקקים למטה בבריאה, כל הי"ס דבריאה כדמיון הי"ס דאצילות, ואותם הי"ס דבריאה נקרא חותם של הי"ס דאצילות כמבואר אצלנו בשער שמות ספי¹⁵⁷ וע"ש. וכמו שיוצא ועובר אור הרגלים ממש דרך המסך ההוא, גם כל אורות שיעור קומת הפרצוף שלו עובר ויוצא דרך הרגלים, ועובר ויוצא דרך המסך אל הבריאה. וכן עד"ז מבריאה ליצירה, ומיצירה לעשיה כנודע. ונלע"ד¹⁵⁸ כי לסבת החשמל הזה דאימא אמרו בתיקונים (כד ע"א) דאימא עילאה מקננא בכורסיא והבן זה.

בברכת המעביר שינה כו' תכוין הפך ממה שית' בכונת ברכת המפיל כו' (דרוש הלילה דרוש ו), וכל הפרטים ההם הם עתה בהפך, וע"ש ומשם תבין כאן. ועתה נבאר ענין הק' ברכות¹⁵⁹ שתיקן דוד המלך ע"ה לברך בכל יום¹⁶⁰, והוא להתברך ז"א מן הברכה¹⁶¹ העליונה שהיא (אמו) אימא עילאה¹⁶², ק' ברכאן בכל יום¹⁶³. ובדרוש ששה בני לאה מי הם¹⁶⁴, ביארנו ענין מאה ברכות אלו¹⁶⁵, ע"ש. ופה נבארם דרך

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁷ עי' ע"ח שער מד פרק א: ואח"כ מאלו הי"ס דאצילות האירו והוציאו ניצוצין והם סוד החותם, והם נקרא י"ס דבריאה [זה היה קודם החטא אבל אחר החטא ירדו המלכיות שלהם עצמן כמ"ש לקמן ע"ב (לש"ו)]. וגם בעולם הבריאה יש בו י"ס הנחלקות לא"א ואו"א וזו"ג דבריאה ע"ד הנ"ל באצילות, רק שאלו הם חותם דאצילות אשר נתפשט ממנו. אח"כ מכח אלו י"ס דבריאה האירו והוציאו ניצוצין והם הנקרא י"ס דיצירה, והם בחינת חותם ב' הנחתם מבריאה המתפשט ממנו. וגם הי"ס אלו נחלקין לא"א ואו"א וזו"ג דיצירה ע"ד הנ"ל. ואח"כ מכח אלו הי"ס דיצירה נחתמו י"ס דעשיה, והם חותם לאותן של יצירה, וגם בזה יש א"א ואו"א וזו"ג דעשיה ע"ד הנ"ל. והנה כל ספירה אלו הנ"ל כולם הם אלהות אחדות גמור מתחלת י"ס דאצילות עד סוף י"ס דעשיה.¹⁵⁸ נמחק בפע"ח.

¹⁵⁹ עי' זהר ח"א עו ע"ב: כד בעיא (נפש) לנחתא להאי עלמא אומי לה קודשא בריך הוא למיטר פקודי אורייתא ולמעבד רעותיה ומסר לה מאה מפתחאן דברכאן דכל יומא לאשלמא לדרגין עלאין כחושבן ל"ך ל"ך דהא כלהו אתמסר לה בגין לאתקנא בהו לגנתא ולמפלח לה ולנטרא לה מארצך דא גנתא דעדן (ומולדתך דא גופא דאתקרי אילנא דחיי דאיהו תריסר שבטין עלאין ומבית אביך דא שכנתא אביך דא קודשא בריך הוא שנאמר (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע וגו' ואין אביו אלא קודשא בריך הוא ואין אמו אלא כנסת ישראל אל הארץ אשר אראך דא איהו האי עלמא) (נ"א ומולדתך דא אילנא דחיי ומבית אביך תריסר תחומין שבטין עלאין אל הארץ אשר אראך דא איהו האי עלמא)

תרגום: כשרוצה (הנפש) לרדת לעולם הזה, משביע אותה הקדוש ברוך הוא לשמור את מצוות התורה ולעשות רצונו, ומסר לה מאה מפתחות של ברכות של כל יום להשלים את הדרגות העליונות כחשבון ל"ך ל"ך. שהרי כולם נמסרו לה כדי לתקן בהם את הגן ולעבדה ולשמרה. "מארצך", זה גן העדן. ("ומולדתך" זה הגוף, שנקרא עץ החיים, שהוא י"ב שבטים עליונים. "ומבית אביך", זו השכינה. "אביך" זה הקדוש ברוך הוא, שנאמר "גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע וגו'". ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא, ואין אמו אלא כנסת ישראל. "אל הארץ אשר אראך", זה הוא העולם הזה). ("ס"א "ומולדתך" זה עץ החיים, "ומבית אביך" י"ב תחומים, שבטים עליונים, "אל הארץ אשר אראך" זהו העולם הזה).

¹⁶⁰ במדר רבה קרח כא תנחומא שם יב (לש"ו על פע"ח)@.

¹⁶¹ הבריכה (פע"ח).

¹⁶² עי' תיקו"ז: ומתברכין בשבע ברכאן מסטרא דאימא עלאה דאיהי ברכה.

דע"ה ח,ב נה ע"ב אמצע@

הקדו"ש כז ע"ד עליון

הק' ברכות והם בחי' נה"י דאמא הנכנסים בזעיר בבחי' מוחין והם בחי' ברכות ממש וגם זה מלשון ברכיים כי ברכי אמא שהם נה"י הם מתפשטין בו (פע"ח).

¹⁶³ עי' עולת תמיד טו ע"ב.

¹⁶⁴ עי' פע"ח סוכות ד שמביא, עי' שעה"פ ויצא: ענין בני לאה, שהיו ששה זכרים ואחת נקבה. כבר נתבאר לעיל בפסוק ויאהב יעקב את רחל. ועוד נבארם בע"ה, הנה הודעתך, כי לאה עומדת

שעה"כ

כללות. וענינם הוא במה שהודעתך איך נה"י דאימא עילאה מתפשטים תוך ז"א¹⁶⁶. והנה אימא עילאה נק' הוי"ה דס"ג כנודע, והנה יסוד שלה מכסה על החסידים המתפשטים עד החזה דז"א כנודע (ע"ז לידת המוחין פרק ג)¹⁶⁷, ובחי' מקום המכוסה הוא ס"ג¹⁶⁸. ואח"כ מן החזה ולמטה מתגלים החסידים שבה כנודע (שס)¹⁶⁹, ושם במקום הגילוי הוא מילוי הוי"ת ס"ג שהוא ל"ז¹⁷⁰. ואם תחבר ס"ג ול"ז יהיו מאה, והם מספר מאה אורות וברכות הנתנים אל זעיר אנפין מאימא¹⁷¹.

עוד ירצה עם האמור, כי כללות ק' ברכות שרשם הוא ס"ג, ומילוי שלו בלתי אותיותיו הפשוטות שהוא בגי' ל"ז. והנה ס"ג ול"ז הם ק' ברכאן, וכשמתחברין בשם אדני¹⁷², אז היא ג"כ בסוד ק' ברכות בזה האופן הוא, כי תצייר א' של אדני בצירור יו, וגם תצייר אות נ' של אדני בצירור ינ כזה¹⁷³, הר יו די ני¹⁷⁴, וצירור הזה עולה בגי' ק'.

- מאיר הכוונה -

באחורי ז"א, ויוצאת מן הארת היסוד דאימא, המלוּבש תוך ז"א, ומסתיים עד מקום החזה. ולכך גם לא היוצאת מכח היסוד הנזכר, נגמר קומתה עד מקום החזה. ונמצא שיש לה שיעור קומה בשש ספירות ושליש, שהם, כח"ב דעת גדולה גבורה ושליש עליון דת"ת דז"א. וכל ספירה היא כלולה מ"ס כנודע, הרי הם בגימטריא ס"ג.

ובזה תבין, למה ההוי"ה דס"ג היא באימא, לפי שקומת ז"א הוא מאה אמות, בסוד אדה"ר שנתמעט עד מאה אמות, כמש"ה ותשת עלי כפכה. והוא, כי הלא יש בו י"ס, כל א' כלולה מעשר הרי מאה. אבל אימא עילאה, הנה"י שבה בלבד, הם המתלבשות תוך ז"א כנודע, ואלו הנה"י גם הם מתפשטות בבחי' מאה כמוהו. וז"ס הוי"ה דס"ג שבאימא, עם מלוי שלה בפני עצמו שהם ל"ז, יהיה הכל מאה.

יסוד הענין הוא, כי אימא נחלקת לב' בחי', האחת היא במקום הכסוי, שהוא מרישא דזעיר עד החזה, שבו נשלם היסוד שלה, המלביש את האורות בתוכו כנודע, ומקום זה הוא שיעור ששה ספירות ושליש, והוא בחי' ס"ג דאימא כנזכר. השנית היא מן החזה ולמטה כי שם אורות אימא מתגלים, ושם הוא בחי' המלוי דס"ג שהוא ל"ז. לפי שלמעלה הוא בחי' אימא עצמה, אבל למטה מן החזה, אין אימא עצמה מתפשטת, אלא המלוי שבתוכה, שהם החסידים שהיו נעלמים תוך היסוד שבה, הממלאים חלל היסוד שבה, ואותו המלוי יצא לחוץ, בבחי' ההבל היוצא מפי היסוד שלה לחוץ. ולכן תראה, כי מלבד שהוא בחי' מלוי, להורות כי אינו העצמות, אלא מה שהוא בתוכו. גם נתוסף, כי המלוי הזה הוא בגימטריא הבל, להורות על זה:

עוד הוראה שלישית, כי גם מספר ל"ז יורה על התפשטות המלוי הזה, בשני שלישי הת"ת ובנה"י, כל אחד כלול מעשר, הם ל"ז, ע"ד מה שנתבאר בס"ג. וכנגדם ילדה ששה בנים, שהם כנגד הששים. ובאחרונה ילדה בת, כנגד הג', שלישי דת"ת, כי שם מלובשת עטרת היסוד דאימא, שהיא נקבה:

¹⁶⁵ "ביארנו ענין מאה ברכות אל" נמחק בפע"ח.

¹⁶⁶ פע"ח: והם בחי' נה"י דאימא הנכנסים בזעיר בבחי' מוחין והם בחי' ברכות ממש וגם זה מלשון ברכיים כי ברכי אמא שהם נה"י הם מתפשטין בו.

¹⁶⁷ שהם ו' ספירות ושליש שסה כחב"ד ח"ג ושליש ת"ת (פע"ח).

¹⁶⁸ וכל זה הוא מקום הסתום (פע"ח), ועי' תיקו"ז כח ע"ב שמא סתים דאיהו יו"ד ה"י וא"ו ה"י.

¹⁶⁹ והם ב' שלישי הת"ת ונה"י דז"א ה"ה ל"ז (פע"ח). ולא מוזכר ענין המילוי בפע"ח אלא רק היות ו' ספירות כל א' כלול מ' ושליש שהם ס"ג וג' ספירות כלולים ב' וב' שלישים שהם ז'.

¹⁷⁰ עי' שער יט פרק ב מ"ת: והנה, מה שנכנס תחלה באלו הכלים להחיותן אינם הג' שמות בעצמן, רק המילוי שלהן נכנסין תחלה, שהם מדרגות השפלות מן השמות עצמן, כמ"ש בדרוש רפ"ח ניצוצין. והנה, מספר המלויין לבדם של אלו השמות אחר שנסיר מהם שמות הפשוטין הם אלו: מילוי ע"ב, כשתסיר הפשוט שהוא גימ' כ"ו, נשאר מ"ו. ומילוי ס"ג על דרך ה"ל הוא ל"ז.

¹⁷¹ ואח"כ צריך להמשיכם גם כן אל המלכות הנקראת אדני¹⁷¹ ותכוין לצייר שם זה באופן זה כי אות א הוא צורת י ו י ו נ היא צורת ינ כי הי' יושבת קוץ על ראש הנ' ותמצא שזה צורת השם אדני הוא בזה האופן יו"י דיני והוא בגימטריא ק' (פע"ח).

¹⁷² פע"ח: ואח"כ צריך להמשיכם גם כן אל המלכות הנקראת אדני

עי' תיקו"ז (קנד ע"א): ברי אית פקודין דתליין ברגלין דאתמר בהון ורגליהם רגל ישרה על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו דא אדני דעליה אתמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואינן מאת אדנים למאת הככר דנחתין למאה ברכאן ודא ק' מן צדקה דאיהי צלותא צ' תשעים אמנים ד' ארבע קדושות ק' מאה ברכות ה' חמשה חומשי תורה והאי צדקה איהי אימא עלאה צדק אימא

דרושי כוונת הברכות

הקדמה אחת רבת התועלת לידיעת ההפרש בין כוונת ברכת המצות ובין כוונת ברכת הנהנין, חוץ מ"ח ברכות העמידה¹⁷⁵. הנה ברכת המצות והנהנין יש להם כוונה א' בפני עצמה, חוץ מ"ח ברכות העמידה.

וזו היא כוונת ברכת הנהנין והמצות¹⁷⁶: במלת ברוך תכוין אל ההוא שביל דקיק¹⁷⁷ המחבר חכמה עם בינה, וע"י אנו מורידין שפע אל ז"א כדי שיוכל לעלות למעלה. וביאור ענין זה הוא כי שני מיני שפע הם¹⁷⁸: הא', הוא לקבל בתחלה בחי' שפע, לשיהיו ראויים

- מאיר הכוונה -

תתאה דאתמר בה צדק לפניו יהלך צדק יקראהו לרגלו דא דינא ודא רחמי צדק אימא תתאה צדקה אימא עלאה

¹⁷³ פע"ח: ונ' היא צורת ינ כי הי' יושבת קוץ על ראש הנ'.

¹⁷⁴ נדצ"ל י"י ד' י"נ י'.

¹⁷⁵ כוונה כוללת בכל ברכת המצות או ברכת הנהנין חוץ מברכת העמידה בלבד והוא כי בכלם המשכת השפע מלמעלה למטה חוץ מח"י ברכות העמידה שהם להעלותם מ"ן מלמטה למעלה (פע"ח).

¹⁷⁶ עי' פע"ח יא ע"ג: אמנם בברוך שבברכת הנהנין וברכת המצות הוא מלמעלה למטה כי תיכף בעלות ברכת האדם בכוונה למקום המלכות ירד השפע מעולם הנעלם למטה וזהו כי ברוך ירמוז לבניה סוד נקודה האמצעית שבה בהתחבר בזאת הנקודה דעת עליון והוא נתיב לא ידעו עיט וז"ס ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו ואל יקשה בעיניך באמרנו שבברוך ירמוז לבניה ומ"ש בזוהר פרשת ואתחנן (דף רסד ע"ב) ואי תימא עלמא דאתי איקרי ברוך לאו הכי דהא נקודה עילאה הוא דכר ועלמא דאתי היא נוקבא איהו ברוך ואיהי ברכה ברוך דכר ברכה נוקבא שכבר נתרץ קושיא זו במאמרנו שאין נקרא ברוך אלא בסוד דעת עליון המתחבר עמה בסוד שביל דקיק דנחית מן י' שהוא חכמה

ונמצא כי ברוך הוא סוד מלכות בינה הנרמזת בב' ויסוד חכמה הנרמזה בר' דהיינו ראשית חכמה וסוד דעת הנרמז בו' עילאי וסוד כתר נרמז בכ' פשוטה כי נתיב לא ידעו עיט הוא שער הנ' והוא כתר עליון כנזכר בתיקונים דף ק"ט ע"ב לפי שממנו נמשך הטיפה העליונה והנעלמה והכל נכלל בברוך והוא דוגמת ברוך שבתפילה שפירש אותו בתיקונים ב' תרין שכינתא עילאה ותתאה וכו'

וז"ל הרש"ש (רחבונות הנהר כ ע"ג): והענין הוא כי בעלות ברכת האדם בכוונה יורד מן הכתר עליון שהוא השורש עליון דכתר הטיפה הנעלמה לחכמה שהוא עתיק.

- כלומר משורש עליון שבכתר עליון שהוא בחי' פנימיות כתר שעל גבי חב"ד שבכתר (פתח עיניים ב ע"א), אמנם הרב אמר שזה מלכות דעקודים, ועי' גר"א ביהל אור ח"ב טז ע"ד ז"ל: רעותא עילאה לעילא לעילא - הוא מלכות עקודים אחר התנוצצות ז"ת דילה ונעשה רדל"א, ע"כ.

¹⁷⁷ פע"ח: שהוא יסוד דחכמה. וכן הוא לקמן.

עי' זהר ח"א יג ע"ב: פרשתא קדמאה (שמות יג ב) קדש לי כל בכור דא י דאיהי קדש בוכרא דכל קודשין עלאין פטר כל רחם בההוא שביל דקיק דנחת מן יו"ד דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואיבין כדקא יאות ואיהו קדש עלאה

תרגום: פרשה ראשונה "קדש לי כל בכור", זו י' שהיא קדוש, הבכור של כל הקדושים העליונים. "פטר כל רחם", בשביל הדק ההוא שיוורד מיו"ד, שהוא פותח את רחמה לעשות פירות כראוי, והוא קדוש עליון.

¹⁷⁸ עי' ע"ח שער כג פרק ו: והנה בכל פעם שרוצין להמשיך להם מוחין, צריך שתחלה יזווגו או"א, ומשם ימשכו המוחין לזו"ן. אמנם בזווג ההוא צריך שיעלו זו"ן מ"ן¹⁷⁸, וענין העלאתן מ"ן הוא המוח שלהם, שהם בחי' נשמה הפנימים שלהם.

והנה קודם שיעלו בסוד מ"ן צריכין לקבל הארה מלמעלה¹⁷⁸, וא"א לקבלם אם לא ע"י זווג או"א¹⁷⁸, ופי' הדבר כמ"ש, שב' זווגים יש באו"א¹⁷⁸: א', זווגם הוא בסוד חיצוניתה, והוא תמיד להחיות העולמות חיות מוכרח לצורך עצמן, ואם זה הזווג יתבטל אפילו רגע א' יתבטלו כל העולמות ח"ו. והב', הוא בסוד הפנימיות והוא לתת מוחין לז"א ונוק', כדי שהם יולידו נשמות בעולם שהוא פנימיות העולמות כנודע, וזה אינו תדיר. והנה זווג א' התדיר א"צ שיעלו זו"ן בסוד מ"ן, אמנם ההוא רוחא דשביק אבא באמא בביאה ראשונה¹⁷⁸, אשר ההוא רוחא שורש זו"ן וכל

שעה"כ

ומוכנים לעלות. ואחר שכבר עלו, אז הם מקבלים שפע האמייתי הנכון והנאות להם. ולכן בתחילה צריך להוריד שפע עליון ע"י ברוך הנז' אל אתה שהוא החסד¹⁸⁰¹⁷⁹, ואח"כ אל

- מאיר הכוונה -

שאר הנשמות הנמשכין מזווג אר"א, והוא רוחא מספיק אז למ"נ. אך הזווג הב', הוא לצורך מוחין, שהוא לצורך זווג זר"נ להוליד נשמות שהם פנימיות העולמות, אז זר"נ ממש עולין במ"נ. הארה מלמעלה - ואפילו זה עליית המ"ן היא רק כפי ההארה מלמעלה (דע"ה ח"א יב ע"ד), והארה למעלה היא רק על ידי זווג דדו"ן שלמעלה (ביאורים ח"ב לז ע"ב).

¹⁷⁹ בסוד (ו) אתה כהן לעולם (תהלים קי ד) (פע"ח).

ע"י זהר ח"ב קד ע"א: ידענא חברייא ידענא דהא אתה שמא דא אתון אמרין לאתר אחרא עלאה דכתיב (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם בימינא עלאה שפיר איהו דהא כיון דרבי¹⁷⁹ שמעון אודן ליה עלאין ותתאין וזכה לכלא כל מה דאיהו אמר הכי איהו ושפיר

אבל כד תהוון מטאן לגביה אמרו ליה ואדכרו ליה יומא דתלגא כד זרענא פולין לחמשיין ותרין גוונין דהא אתה כהן¹⁷⁹ הכא אתקשר כוס דברכה¹⁷⁹ בימינא בלא פרודא כלל ובגין כך אתה כהן לעולם הכא אתקשר כוס בימינא כדקא יאות

תרגום: ידעתי חברים ידעתי שאתה הרי השם הזה אתם אומרים למקום עליון אחר שכתוב (תהלים קי) אתה כהן לעולם בימין העליון יפה הוא שהרי כיון שרבי שמעון מודים לו עליונים ותחתונים וזכה לכל כל מה שהוא אומר כך זה ויפה.

אבל כשתהיו מגיעים אליו אמרו לו והזכירו לו את יום השלג כשזרענו פולים לחמשים ושנים צבעים שהרי אתה כהן כהן נקשר כוס של ברכה בימין בלי פירוד כלל ולכן אתה כהן לעולם כאן נקשר כוס בימין כראוי.

כל השעה"כ בנוי על הזהר ע"י הערות סופיות.

¹⁸⁰ ע"י זהר ח"ב רע ע"ב: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' (&) ולאכלת וסצעת וזרכת את יי' אלהיך וגו' (&) פקודא דא לזרכא ליה לקב"ה על כל מה דאכיל וסתי ואתהני בהאי עלמא ואי לא בריך אקרי גזלן לגבי קב"ה דכתיב (&) גוזל אביו ואמו והא אוקמוה חברייא בגין דזרכאן דבריד ז"נ לקב"ה אתי לאמשכא חיינ ממקורא דחיי לשמיה דקב"ה קדישא ולארכא עליה מההוא משחא עלאה ואתי לאתמשכא מתמן לכל עלמא וכתביב ולאכלת וסצעת וזרכת את יי' אלהיך ואינון זרכאן אריק ז"נ באינון מלין מההוא מקורא עלאה ואתזרכאן כל אינון דרגין ומקורין ואתמליין לארכא על כל עלמין ואתזרכאן כלהו כחדא וע"ד אכטריד ז"נ לשואה רעותיה ברזא דזרכאן בגין דיתזרכון אבהן ובנין כלל כחדא ומאן דמזכר לקב"ה אתזכר ונטיל חולקיה מאינון זרכאן בקדמיתא לכל עלמא לתתא כיון דשמא דקב"ה מתזכר מתמן נחית ושרא על רישיה חולקא קדמאה והא אוקימנא דכתיב (&) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וזכרתיך (אזכיר כד"א) (&) יזכור כל מנחותיך כיון דהאיא זרכא אתייא ושרייא על רישיה מתמן אתפשט בכל עלמא זשעתא דאינון זרכאן נחתין מתערין גו חקל תפוחין קדישין ופגעי בהו כמה דרגין דממנן בעלמא ונחתיה בהו ואמרי ומכריזי דא איהו דורונא דשדר פלוני לקב"ה מאן אתר נחתי לזתר נחתי מאתר רישא חדא דלדיק תמן סלקין מתערי לנחתא אחרנין מלעילא ואתמלייא מלעילא ומתתא הה"ד (&) זרכות לראש לדיק כיון דהאי דרגא אתמלייא אריק להאי כלה ומתמן נגדין ואתמשכן לתתא:

כד סלקין אינון זרכאן מתתא לית פתחא ופתחא לעילא ולית ממנא לעילא דלא פתח כל אינון פתחין ומכריזי ואמרי בכל אינון רקיעין דא איהו דורונא דמלכא דשדר פלוני דא הוא דורונא דקיומא דקא יאות ומאן איהו זרכא דאתיבו עליה אמנ דכל זרכא דאתיבו עליה אמנ דא איהו דקיומא דקא יאות וכיון דהאי זרכא סלקא כל דרגין דלעילא כלהו זמינין לגבי ההוא נהורא דלא נהיר בגין לאנהרא לגבה וכל שכן אי היא זרכתא דסגיאין מזרכן לה ומעטרין לה בעטרין קדישין ברזא דאמנ אמנ הוא רזא דקשרי דכל יחודא וקדושה ברזא דמאריה ומעטר להאיא זרכתא בעטרין עלאין דקא יאות וקב"ה אתרעי בהו באינון דמזכרין ליה ותיאוצתיה בזרכתא דלתתא דהאיא זרכתא סלקא ואנהיר בזאינא דלא נהיר ואתקיף לה בתוקפא תקיפא לסלקא לעילא ועל רזא דא כתיב (&) כי מכבדי אכבד אליון אינון דמזכרין ליה לקב"ה ובוזי יקלו אליון ללא מזכרין ליה לקב"ה ומנעין זרכתא מפומייהו:

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

רזא דרזין לחינון דידעי חכמתא דמאריהון למנדע רזא דברכאון צפקודי אורייתא וצכל הגאון וכסופין דהאי עלמא לארקא ברכאון מעילא לתתא כד (ס"א בר) ברכאון לצלותא לחינון תקונא דמאריהון מתתא לעילא ומעילא לתתא ברכאון דלחו אינון בצלותא סלקין מתתא לעילא עד דמטו גו נהורא דלח נהיר ומתערי (לעילא) בתוקפא ליהורא נהורא דלח נהיר בההיא ברכה וסלקא אתערו לעילא עד דמטו לכרסייא עלאה מקורא דכל חיין כדין נפקו מההוא מקורא עלאה ברכאון אחרנין ואערעו חלין בחלין ונשקי חלין לחלין וחלחו ושריין לריש דיק לארקא לתתא וכד נחתין אתצרכן אבהן וצנין וכל שרגין ללהון:

ורזא לחלין ברכאון לאתערעא מעילא לתתא ברזא דח ברוך דח רזא דמקורא עלאה מכלא לארקא ולחמשכא ולחנהרעא כל צולינין ואיהו ברוך (נ"א בריד) תדיר דלח פסקין מימיו ומתמן שירותא דחקרי עלמא דחתי ואיהו קצה השמים דההיא קצה קצה עלאה איהו בגין לחית קצה כגוונא דח לתתא ואיהו עלמא תתא וחקרי חוף הכי ברוך לקבל תתאי לארקא לתתא ולאתערעא מתתא לעילא בצרכאון לצלותא וצרוך (קדמאה) דח חקרי הכח ברזא דחכמתא עלאה דחמלי ליהורא אחר צהדי שציל דיק דלעיל ציה:

אתה לבתר שארי לאתגלייא דהא האי ברוך סתים איהו ובג"כ חקרי צארה סתים ברוך מקורא עלאה דלח אתגלייא אתה שירותא לאתגלייא לצר ובג"כ חקרי אתה ומאן איהו דח רזא דימינא וחקרי כהן לגבי ההוא אחר ורזא דח (&) אתה כהן לעולם מאן כהן ליהורא עולם אתה ודח איהו ימינא עלאה דהא אשתכח לאתגלייא:

יהו"ה דח רזא דחמאעיתא רזא דמהימנותא צכל סטריין

לחיינו דח סטרא דשמאלא דכליל צימינא וימינא ציה ואחכלילו דח צדח לחמיו חד ועד הכח אחקשו ברכאון דכיון לחלין אתצרכאון כלחון דלתתא אתצרכאון לבתר לחינון אתצרכאון ונטלי ברכאון לגרמייהו אתהדרו כלילן כחד ליהורא מקורא לחינון לח יכלין לאתהדרא לגבי ההוא אחר עד דאתצרכן כיון דאתצרכן בקדמיתא אתהדרו ועאלין לגבי ההוא אחר לנטלח ברכאון יתירין אחרנין לארקא לתתא ועד לחינון אתצרכן לח עאלין ולח תאצין לגביה ורזא דח (&) ולח יראו פני ריקס וכד חצין לגבי ההוא אחר ועלין תמן כדין חקרי ההוא אחר מלך ומלך לח אתקרי צר כד לחינון מתקרבין לגביה מתצרכן ומלכח אימתי חקרי מלך כד רצרכנוי חתיין לגביה עתירין מסתפקן צכל מה דאצטריכו צלח חסרונא כדין איהו מלך מלך לתתא כד חלין מעטרן ליה בצפוקא צעטריין קדישין והכי חקרי מלך ומאן איהו העולם אשר קדשנו וצונו ובגין לחיהו עלמא דלח אתגלייא לצר ואיהו סתים קרי ליה הכי צארה סתים ועל דח לח חקרי חלח צארה סתים:

ולעולם ימינא אתה כמה לחתמר ועל דח כהן כפיף לגבי ההוא אחר צרישא ובסופא ועלמא תתא כד אתקשר לימינא ואתדבק ציה קרי מתתא לעילא ברוך ולח חקרי ברוך צר ברזא דמקורא דאתדבק ציה ועייל ציה וחמלי ליה אתה רזא דההוא כהן לאתדבקא צהדיה וע"ד צללותא צ"נ כורע בצרוך לחיהו עלמא כפוך לגבי עילא ודח איהו שנוי צין ברוך לצלותא וצין ברוך דשאר ברכאון וכלח ברזא עלאה איהו לארקא ברכאון לצכל עלמין ברוך לצלותא צ"נ כורע ציה בצרכוי וגחין רישא צאתה בגין לחתה חקרי ראש וע"ד כהן נטיל צראש ואיהו ראש תדיר ובג"כ כריעה בצרוך וגחיו דרישא צאתה וכהן צכל אחר לחקרי אתה גחין בצלותא מלך צתר דגחין חו לח זקיף מ"ט קב"ה אמר לה לסיהרע זילי אצעיירי גרמיך חו לח זקפא ובג"ד ברכתא דצ"נ בריד לקב"ה אתער לארקא ברכאון מלעילא לעלמין כלהו כמה לחתמר זכאין לחינון ישראל צעלמא דין וצעלמא לחתי כתיב (&) כי אתה אצינו כי אצרהם וגו' תנינן לצמנא לחתי חמרין ליה ליצחק וכו' בגין דשמאלא אחכליל צימינא אצל ימינא מנלן לחקרי אצ דכתיב (&) וישמהו לו לחב ולכהן ורע"ג דלעילא חקרי רב ואפילו לנהורא דלח נהיר צשעתא לחתדבק צימינא חקרי אתה כד"ח (&) אתה יי אצינו גואלנו וגו':

תרגום: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' ואכלת וצבעת וצרכת את ה' אלהיך וגו'

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

מאורו זו לצורך את הקדוש ברוך הוא על כל מה שאוכל ושותה ונהנה בעולם הזה ואם לא ברוך נקרא גזון לקדוש ברוך הוא שכתוב גזול אביו ואמו והרי פרשה החברים משום שהברכות שמצדד אדם את הקדוש ברוך הוא באות להמשיך חיים ממקור החיים לשמו של הקדוש ברוך הוא הקדוש ולהריק עליו מאותו השמן העליון ובא להמשיך משם לכל העולם. וכתוב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך ואותן הברכות מוריק אדם באותם הדיבורים מאותו המקור העליון ומתברכים כל אותן הדרגות והמקורות ומתמלאים להריק על כל העולמות וכולם מתברכים כאחד. ועל זה נריך אדם לשים לבנו בסוד הברכות כדי שיתברכו אבות ובנים הכל כאחד ומי שמצדד את הקדוש ברוך הוא מתברך ולוקח חלקו מאותן הברכות בתחלה של כל העולם שלמטה כיון ששמו של הקדוש ברוך הוא מתברך משם יורד ושורה על ראשו החלק הראשון והרי בארנו שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך (אזכיר כמו שנאמר יזכר כל מנחותך) כיון שאותה ברכה באה ושורה על ראשו משם מתפשטת בכל העולם. בשעה שאותן הברכות יורדות מתעטרות בתוך שדה התפוחים הקדושים ופוגשות בהן כמה דרגות של ממונים בעולם ויורדות עמן ואומרות ומכריזות זהו הדרון ששלח פלוני לקדוש ברוך הוא מאיזה מקום יורדות לאחר שיורדות ממקום ראש אחד של הגדיק שם עולות מתעוררות להוריד אחרות מלמעלה ומתמלא מלמעלה ומלמטה זהו שכתוב ברכות לראש גדיק כיון שדרגה זו מתמלאת מוריקה לכלה הזו ומשם שופעות ונמשכות למטה.

כשעולות אותן הברכות מלמטה אין פתח ופתח למעלה ואין ממונה למעלה שלא פותח את כל אותם הפתחים ומכריזים ואומרים בכל אותם הרקיעים זהו דורון של המלך ששלח פלוני זהו דורון בקיום כראוי ומי הוא הברכה שהשיבו עליה אמן שכל ברכה שהשיבו עליה אמן זהו בקיום כראוי. וכיון שהברכה הזו עולה כל הדרגות שלמעלה כולם מזומנות לאותו האור שלא מאיר כדי להאיר לה וכל שכן אם היא ברכה שרבים מצרכים אותה ומעטרים אותה בעטרות קדושות בסוד של אמן אמן הוא סוד הקשרים של כל יחוד וקדושה בסוד של רבנו ומעטרת אותה הברכה בעטרות עליונות כראוי. והקדוש ברוך הוא רואה בהם באותם שמצרכים אותו ותשוקתו בברכה שלמטה שאותה ברכה עולה ומאיר הגר שלא מאיר ומחזק אותה בתוקף חזק לעלות למעלה ועל הסוד הזה כתוב כי מכדי אכבד אלה אותם שמצרכים את הקדוש ברוך הוא ובזוי יקלו אלה אותם שלא מצרכים את הקדוש ברוך הוא ומונעים ברכה מפיהם.

סוד הסודות לאותם שיודעים חכמת רבונם לדעת את סוד הברכות במאות התורה ובכל ההגאות והכסופים של העולם הזה להוריק ברכות מלמעלה למטה. כאשר (פרט/חוז) ברכות התפלה שהן תקון של רבונם מלמטה למעלה ומלמעלה למטה הברכות שאינן בתפלה עולות מלמטה למעלה עד שמגיעות לתוך האור שלא מאיר ומתעוררים (למעלה) בתוקף לאותו האור שלא מאיר באותה הברכה ועולה התעוררות למעלה עד שמגיעים לכסא העליון מקור כל החיים ואז יולאות מאותו המקור העליון ברכות אחרות ופוגשות אלה באלה ונושקות אלה לאלה ובאותן ושורות על ראש הגדיק להריק למטה וכשיורדות מתצרכים האצות והבנים וכל נרותיהם.

וסוד הברכות הללו לעורר מלמעלה למטה בסוד זה ברוך זה הסוד של המקור העליון מהכל להריק ולהמשיך ולהאיר את כל המאורות והוא תמיד ברוך (מצדד) שלא פוסקים מימיו ומשם הראשית שנקראת העולם הבא והוא קאה השמים שאותו קאה הוא קאה עליון משום שיש קאה כדוגמא זה למטה והוא העולם התחתון וגם הוא נקרא ברוך כנגד התחתונים להריק למטה ולהתעורר מלמטה למעלה בברכות התפלה והברוך (הראשון) הזה נקרא כאן בסוד החכמה העליונה שממלא אותו המקום בשביל אחד דקיק שנכנס בו.

אחה אחר כך מתחיל להתגלות שהרי הברוך הזה הוא נסתר ולכן נקרא בדרך נסתר ברוך המקור העליון שלא התגלה "אחה" הראשית להתגלות בחוץ ולכן נקרא אחה ומיהו זה סוד הימין ונקרא בהן אכל אותו מקום וזה סוד אחה כהן לעולם מי הכהן לאותו עולם אחה וזהו הימין העליון שהרי

שעה"כ

הויה שהוא הת"ת, ואח"כ אל אלהינו שהוא הגבורה, וע"י זה השפע יכולים¹⁸¹ לעלות אל הבינה, ואז בעלותם אל הבינה נק' הוא מלך, כי אין מלך בלתי חיילות אשר הוא מולך עליהם¹⁸², וגם היא נק' העולם¹⁸³. ואז לוקחים¹⁸⁴ השפע האמתי הראוי להם, וזהו אשר קדשנו כו', פי' אשר הוא בבינה, וקדשנו בת"ת, במצותיו הם נו"ה, וצונו יסוד. ואח"כ תשלום הברכה כמו פרי העץ או בורא פרי הגפן וכיוצא¹⁸⁵, הכל הוא במלכות. וענין הנז' להשפיע שני מיני שפע הוא צורך בכל התפילות והעבודות וזכור ואל תשכח.¹⁸⁷¹⁸⁶

- מאיר הכוונה -

נמצא להתגלות.

יהו"ה זה סוד האמצע סוד האמונה בכל האלדים

אלהינו זה כל השמאל שכלול צימין והימין בו ונכללים זה בזה להיות אחד ועד כאן נקשרו הברכות כציון שאלה מתצרכים כולם שלמטה מתצרכים. לאחר שהם מתצרכים ולוקחים ברכות לעצמם חוזרים כלולים כאחד לאותו המקור שהם לא יכולים לחזור לאותו המקום עד שמתצרכים כיון שהתצרכו בתחלה חוזרים ונכנסים לאותו מקום לקחת ברכות יתרות אחרות להריק למטה ועד שהם מתצרכים לא נכנסים ולא תאבדים אליו וזה סוד ולא יראו פני ריקס. וכשצדים לאותו מקום ונכנסים לשם אז אותו מקום נקרא מלך ומלך לא נקרא רק כשהם מתקצבים אליו ומתצרכים ומלך מתי נקרא מלך כשגדוליו באים אליו עשירים מספקים בכל מה שהצטרכו בלא חסרון ואז הוא מלך מלך למטה כשאלו מעטרים אותו בספוק בעטרות קדושות וכאן נקרא מלך ומיהו העולם אשר קדשנו וצונו ומשום שהוא עולם שלא התגלה בחוץ והוא נסתר קורא לו כך בדרך נסתר ועל זה לא נקרא אלא בדרך נסתר.

ולעולם אתה זה ימין כמו שנתבאר ועל זה כהן כפוף לאותו מקום בראש ובסוף והעולם התחתון כשנקשר לימין ונדבק בו קורא מלמטה למעלה ברוך ולא נקרא ברוך רק בסוד המקור שדבק בו ונכנס בו וממלא אותו אתה הסוד של אותו הכהן להדבק איתו ועל זה בתפלה האדם כורע בברוך שהוא העולם שכפוף אל מעלה וזהו השנוי בין ברוך של התפלה ובין ברוך של שאר ברכות והכל הוא בסוד עליון להריק ברכות לכל העולמות. בברוך של התפלה אדם כורע בצרכיו וגוחן ראשו באתה משום שאתה נקרא ראש ועל זה כהן לוקח בראש והוא תמיד ראש ולכן כריעה בברוך וגחינת הראש באתה והכהן בכל מקום שנקרא אתה גוחן בתפלה המלך אחר שגוחן שוב לא זוקף למה הקדוש ברוך הוא אמר ללצנה לכי והקטיני את עצמך ושוב לא זקפה ולכן הברכה של אדם מצדד לקדוש ברוך הוא מתעוררת להוריק ברכות מלמעלה לעולמות כולם כמו שנאמר אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא. כתוב כי אתה אבינו כי אברהם וגו' שנינו לעתיד לבא אומרים ליצחק וכו' משום שהשמאל נכלל צימין אצל הימין מנין לנו שנקרא אב שכתוב וישמהו לו לאב ולכהן ואף על גב שלמעלה נקרא אב ואפילו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק צימין נקרא אתה כמו שנאמר אתה ה' אבינו גואלנו וגו'.

¹⁸¹ שלשתם (נוסף בפע"ח).

¹⁸² עי' פרקי דר' אליעזר יא וז"ל: העם ממליכין את המלך, ואין המלך ממליך את עצמו אם אין העם ממליכין אותו.

¹⁸³ והנה הבינה היא הנקראת עולם ועתה שעלו חיילותיה אליה אז היא נקראת מלך העולם (פע"ח).

¹⁸⁴ ועתה שכבר עלו שם הם מקבלים (פע"ח).

¹⁸⁵ כמו פרי העץ או בורא פרי הגפן וכיוצא – נמחק בפע"ח ועולת תמיד.

¹⁸⁶ והנה גם צריך לרמוז אל [עלית – לש"ו] המלכות שגם היא עולה עמהם דבוקה בחזה הת"ת מאחוריו ואז [וזה] תכוין ג"כ במלת מלך העולם שהוא לשון מלכות, כי כמו שהבינה נקראת מלך עליון [בעולם העליון – עולת תמיד לש"ו] בעליונים כן המלכות היא מלך בתחתונים ואחר שעלו כולם וינקו משם השפע אז הם יורדים ומביאים השפע למטה בסיום הברכה כפי מה שתהיה נוסח הברכה (פע"ח).

שעה"כ

עוד ירצה יותר באורך כי כונת ברכת הנהנין וברכת המצות, כולם הם מלמעלה למטה, כדי להמשיך השפע. חוץ מן י"ח ברכות אלו דעמידה, שהם כדי להעלות ממה למעלה, כנ"ז זה באר היטב בפ' עקב בר"מ וע"ש¹⁸⁸.

- מאיר הכוונה -

¹⁸⁷ כוונה אחרת בדרך פרט הנה עיקר כוונתינו היא להעלות [ז"א עם – נמחק בעולת תמיד – לט"ו] המלכות אל הבינה שתקבל שפע והיא ע"י ג' הידים המעלים אותה שהם חג"ת ז"א, כנודע שהם בסוד באר חפרוה שרים. והנה ענין חג"ת אלו לפי שבשאר היום כשהוא שלם בשעת התפלה והעמידה. אז זעיר אין לו מוחין, ואינו עומד אלא בצחי' ו"ק לבד, ואז החג"ת שלו הם בצחי' ראש אליו כנודע. ואז המלכות דבוקה עמהם בחזה של התפארת מאחוריו ואז עולין¹⁸⁷ ז"ו יחד שניהם אל הבינה לניק ממונה בסוד היניקה. כי כשהוא תינוק¹⁸⁷ שאין בו רק ו"ק לבד, אז הוא יונק משדי אמו, ואז חג"ת שלו הם העולים עם צבינה לניק. וכאשר עלה ת"ת אז גם המלכות הדבוקה עמו עם עולה עמו לניק. ואמנם נה"י דזעיר אין לורכ שיעלו, כי הוא יונק דרך ג"ר¹⁸⁷ שלו. ואח"כ הם יורדים ומציאים השפע למטה לזו"נ ולכל [לכל – עול"ת, לט"ו] העולמות כולם.

וע"כ בתחלה אנו מעלים אותם ע"י שם מ"ב, והוא כי בכל הוי"ה יש מ"ב אותיות, שהם ד' פשוטות, ועשר אותיות המילוי, וכ"ח אותיות מילוי המילוי, הרי מ"ב. ולכן אנו מורידין מ"ב הראשון של הוי"ה דיודין דע"ב אל החסד להעלותו, ומ"ב השני דקס"ג אל הגבורה להעלותה, ומ"ב הג' דהוי"ה דאלפי"ן אל הת"ת להעלותו. וג' מיני מ"ב אלו נרמזו בתיבת ברוך, כי ג' מ"ב גימטריא קכ"ו, וג' מילויים הנזכרים בלתי הפשוטים שהם מ"ו ל"ז י"ט שהם בגימטריא ק"ב, הרי קכ"ו וק"ב גימטריא ברוך. (פע"ח).

¹⁸⁸ דף ר"ע (פע"ח).

ז"ל הזהר ח"ג ער ע"ב: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך וגו' פקודא דא לברכא ליה לקב"ה על כל מה דאכיל ושתי ואתהני בהאי עלמא ואי לא בריך אקרי גזלן לגבי קב"ה דכתיב גוזל אביו ואמו והא אוקמוה חברייא בגין דברכאן דברך ב"נ לקב"ה אתי לאמשכא חיין ממקורא דחיי לשמיה דקב"ה קדישא ולאראק עליה מההוא משחא עלאה ואתי לאתמשכא מתמן לכל עלמא וכתוב ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך ואינון ברכאן אריק ב"נ באינון מלין מההוא מקורא עלאה ואתברכאן כל אינון דרגין ומקורין ואתמליין לאראק על כל עלמין ואתברכאן כלהו כחדא וע"ד אצטריך ב"נ לשואה רעותיה ברזא דברכאן בגין דיתברכו אבהן ובנין כלא כחדא ומאן דמברך לקב"ה אתברך ונטיל חולקיה מאינון ברכאן בקדמיתא דכל עלמא לתתא כיון דשמא דקב"ה מתברך מתמן נחית ושרא על רישיה חולקא קדמאה והא אוקימנא דכתיב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך (אזכיר כד"א יזכור כל מנחותך) כיון דההיא ברכה אתייה ושרייה על רישיה מתמן אתפשט בכל עלמא בשעתא דאינון ברכאן נחתי מתערין גו חקל תפוחין קדישין ופגעי בהו כמה דרגין דממנן בעלמא ונחתי בהו ואמרי ומכריזי דא איהו דורונא דשדר פלוני לקב"ה מאן אתר נחתי לבתר דנחתי מאתר רישא חדא דצדיק תמן סלקין מתערי לנחתא אחרנין מלעילא ואתמלייה מלעילא ומתתא הה"ד ברכות לראש צדיק כיון דהאי דרגא אתמלייה אריק להאי כלה ומתמן נגדין ואתמשכן לתתא:

תרגום: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו' מצוה זו לברך את הקדוש ברוך הוא על כל מה שאוכל ושותה ונהנה בעולם הזה ואם לא ברך נקרא גזלן לקדוש ברוך הוא שכתוב גוזל אביו ואמו והרי פרשוה החברים משום שהברכות שמברך אדם את הקדוש ברוך הוא באות להמשיך חיים ממקור החיים לשמו של הקדוש ברוך הוא הקדוש ולהריק עליו מאותו השמן העליון ובא להמשיך משם לכל העולם. וכתוב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך

ואותן הברכות מוריק אדם באותם הדיבורים מאותו המקור העליון ומתברכים כל אותן הדרגות והמקורות ומתמלאים להריק על כל העולמות וכולם מתברכים כאחד. ועל זה צריך אדם לשים רצונו בסוד הברכות כדי שיתברכו אבות ובנים הכל כאחד ומי שמברך את הקדוש ברוך הוא מתברך ולוקח חלקו מאותן הברכות בתחלה של כל העולם שלמטה כיון ששמו של הקדוש ברוך הוא מתברך משם יורד ושורה על ראשו החלק הראשון והרי בארנו שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך (אזכיר כמו שנאמר יזכר כל מנחותך) כיון שאותה ברכה באה ושורה על ראשו משם מתפשטת בכל העולם. בשעה שאותן הברכות יורדות מתעררות בתוך שדה התפוחים הקדושים ופוגשות בהן כמה דרגות של ממונים בעולם ויורדות עמן ואומרות ומכריזות זהו הדורן ששלח פלוני לקדוש ברוך הוא מאיזה מקום יורדות לאחר שיורדות ממקום ראש אחד

שעה"כ

ונבאר עתה כוונת ברכת המצות והנהגין.

דע כי כל ברוך הוא ביסוד, וצריך לכונן כי זה הברוך הוא ביסוד העליון של חכמה הנק' שביל, ותכוין להמשיך בו השפע ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה הנק' נתיב¹⁸⁹. והנה השביל נק' ברוך, והנתיב נק' ברכה¹⁹⁰, ושניהם שוין בחשבון אחת, גם ברוך וברכה עם הכללות הם רכ"ח, ואם תוסיף עליהם ד' אותיות של ברוך יהיה בגי' רל"ב, והם בגי' ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וארבעתן נמשכין¹⁹¹ אל השביל העליון הנק' ברוך. וגם תכוין במלת ברכה הנרמז בברוך הנז', ותכוין כי גם היא בגי' רל"ב¹⁹². באופן זה כי ביסוד הבינה שם הוא אהיה במילוי ההיך, ושאר שמות דאלפין ויודין נמשכין שם. והנה זה האהיה בגי' רל"ב בבחינת ציורו, בזה האופן, כי ד' ההיך שבשם זה אם תציירם בציור ד"ו ובציור ד"י ובציור ג' וויין, כל א' מד' ההיך יהיו בגי' קס"ח, ואות יו"ד בגימ' ק'. ואם תצייר הד' בב' וויין שהם י"ב, תהיה היוד בגימטריא ל"ב, ותחבר הל"ב עם קס"ח הם ר'. עוד תקח אות א' ותציירה בציור יוד כזה א', ותצייר היוד בציור יו"ד¹⁹³ הנ"ל שהוא ל"ב, ותחבר ר' עם ל"ב, הרי רל"ב¹⁹⁴. ונשארים ב' אותיות לף מן המלוי, ותחברם עם אות א' עצמה, ואז יהיו אלף שהם אותיות פלא, וה"ס השביל הדקיק הנק' פלא, דלא אתיידע לא לעילא ולא לתתא כנז' בפ' בראשית (דף כט ע"ב)¹⁹⁵ ובמקומות אחרים¹⁹⁶.

- מאיר הכוונה -

של הצדיק שם עולות מתעוררות להוריד אחרות מלמעלה ומתמלא מלמעלה ומלמטה זהו שכתוב ברכות לראש צדיק כיון שדרגה זו מתמלאת מוריקה לכלה הזו ומשם שופעות ונמשכות למטה.

¹⁸⁹ ונמצא כי במלת ברוך תכוין אל יסוד דאבא גם תכוין אל יסוד דאמא הנקרא גם היא ברכה (פע"ח). עי' תיקו"ז הובא לעיל הערה 162.

כבר ידעת כי כל בחי' זיווג או"א דברכת הנהגין והמצות הוא זיווג חיצוניות העולמות וחיותם שהוא זיווג תדיר דלא פסיק לעלמין, וע"כ ב' אלו היסודות שלהם נרמזין יחד במלת ברוך כי שניהם לעולם בזיווג, ולכן נקרא זה השביל דלא אתיידע לא לעילא ולא לתתא כי לעולם הוא בזיווג עם הנתיב ולא אתיידע אם הוא לעילא בחכמה או לתתא בבינה מרוב חבורו עמה (פע"ח).

¹⁹⁰ עי' לעיל זהר הובא בהערה 176.

¹⁹¹ עי' לעיל הערה 176. אמנם מהפע"ח בהערה & משמע שזה עסמ"ב דאבא.

¹⁹² ותכוין שיש גם רל"ב אחרים ויומשכו גם ביסוד של בינה הנקראת ברכה כנ"ל שהיא ג"כ רל"ב כמנין ברכה עם ד' אותיות והכולל (פע"ח).

¹⁹³ ותצייר היוד בציור יו"ד נמחק בפע"ח ובמקומו איתא "ותחלק ג"כ הד' לב' וויין".

¹⁹⁴ אלף יהוה יהוה יהוה יהוה יהוה.

¹⁹⁵ ז"ל: כגוונא דהוא שביל סתים וטמיר וגניז לעילא בר דחד שביל דקיק וחד ארח הוא דלתתא ארח כמה דאת אמר (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נוגה והוא דלעילא שביל דקיק כדכתיב (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט

תרגום: כדוגמת אותו שביל סתום וטמיר וגנוז למעלה, פרט לשביל אחד דק ודרך אחת. אותו שלמטה דרך, כמו שנאמר "ואורח צדיקים כאור נוגה". ואותו שלמעלה שביל דקיק, כמו שכתוב "נתיב לא ידעו עיט".

¹⁹⁶ אחרי מות סא ע"ב בלק קצג ע"ב (לש"ו).

ז"ל באחרי מות: ת"ח כתיב ונהר יוצר מעדן להשקות את הגן האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים כדי¹⁹⁶ האי עדן (זווגא) בההוא נתיב דלא אתיידע לעילא ותתא כד"א נתיב לא ידעו עיט ואשתכחו ברעותא דלא מתפרשן תדירא חד מחד כדין נפקין מבויעין ונחלין ומעטרי לבן קדישא בכל אינון כתרין כדין כתיב בעטרה שעטרה לו אמו ובההוא שעתא ירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואמיה כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא ותאנא בשעתא דמלכא עלאה בתפנוקי מלכין יתיב בעטרוי כדין כתיב עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו דא יסוד דאפיק ברכאן לאזדווגא מלכא קדישא במטרוניתא (בהא דרגא) וכדין אתייהבון ברכאן בכולהו עלמין (ונפקין) ומתברכן עלאין ותתאין

תרגום: בא וראה כתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, הנהר הזה התפשט לצדדיו, בשעה שמזדווג עמו בזווג שלם, כאשר העדן הזה (זווג) באותו נתיב שלא נודע למעלה ולמטה, כמו שנאמר נתיב לא ידעו עיט, ונמצאו ברצון שלא נפרדים תמיד אחד מאחד, אז יוצאים מעיינות ונחלים ומעטרים את הבן הקדוש בכל אותם הכתרים, ואז כתוב בעטרה שעטרה לו אמו, ובאותה שעה ירש אותו בן ירושת אביו ואמו, ואז הוא השתעשע באותו עונג ותפנוק, ולמדנו בשעה

שעה"כ

ופי' הענין הוא כך, כי זווג או"א הוא זיוג תדירי¹⁹⁷, ואינו במקרה לפרקים כזווג זו"ן, ולכן השביל שהוא היסוד דאבא הוא מחובר תדיר עם הנתיב שהוא היסוד דאימא, ותמיד גנוז שם, ולכן לא אתידע אם הוא לעילא בחכמה או אם הוא לתתא בבינה, כי לעולם הוא בבחי' זווג תדירי דלא פסיק. לכן זה השביל הנק' פלא הוא מתעלם ונגנז תוך היסוד דבינה הנק' אלף של אהיה דההין.

והנה נת"ל כי שם זה דאהיה עולה בגי' רל"ב, וא"כ כאשר תחבר עמו פלא יהיה בגי' גש"ם שה"ס מ"ן דבינה ביסוד שלה הנק' גבורות גשמים. וגם הוא בגי' בשם עם הכולל, וז"ס ואתה אמרת ידעתך בשם (שמות לג יב), כי מבחי' זו נמשך¹⁹⁸ משה רבינו ע"ה¹⁹⁹, וגם הוא בגי' שביל ע"ה, לרמוז כי השביל של החכמה הוא גנוז שם תמיד. [וזהו] אשר נרמוז לעיל בביאור דברי הזוהר באומרו, לא אתידע לא לעילא ולא לתתא.

והנה כאשר תחבר פל"א²⁰⁰ זה למעלה עם השביל של החכמה, יהיו שניהם בגימ' (ג ע"ב) גנ"ת, ועם כללות שניהם תנ"ה, והם ג' אהיה, א' דיודין קס"א, ודאלפין קמ"ג, ודההין קנ"א, להורות כי הכל א'²⁰¹. גם המספר הזה הוא בגימ' נתיב, כי שביל ופלא עם שני כוללים שלהם הם תנ"ה, ועם ד' שמות הוי"ה העולים רל"ב כנז"ל, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, אשר הם בשביל העליון, ועם ג' אהיה הנז', הם ז' שמות, ועם תנ"ה הרי הכל בגי' נתיב. הרי נתבאר היטב ענין שביל וענין נתיב מה ענינם בכל מקום שתמצאם בזוהר או במ"א, שהשביל הוא יסוד דחכמה, ונתיב הוא יסוד דבינה.

ונחזור לבאר מלת אתה, כי מלת אתה הוא ר"ת של פסוק אשר תנ"ה הוד"ך על השמים (תהלים פ"ב)²⁰². והכוונה כי אחר שעוררנו היסודות דאו"א במלת ברוך כנז', הנה

- מאיר הכוונה -

שהמלך העליון בתפנוקי מלכים יושב בעטרותיו, אזי כתוב עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו, זה היסוד שמוציא ברכות לזווג את המלך הקדוש עם המלכה (בדרגה הזו), ואז נתנות ברכות בכל העולמות, (ויוצאים) ומתברכים עליונים ותחתונים.

וז"ל בבלק: ורב המנונא סבא אמר הכי כי עשית פלא פלא דא הוא חד דרגא מאינון פלאות חכמה ומאן איהו דא נתיב לא ידעו עיט תרגום: ורב המנונא סבא אמר כך, "כי עשית פלא", פלא זוהי דרגה אחת מאותם פלאות חכמה, ומיהו זה נתיב לא ידעו עיט" והוא פלא.

ועיי"ש בהגהות מהרח"ו אות ח' ש"חד דרגא" היא יסוד אבא.

¹⁹⁷ עי' שער טו פרק א: מצינו בזוהר באדר"ז (רצ ע"ב) דאו"א לא מתפרשין לעלמין והוי זווגייהו

תדיר

¹⁹⁸ (נשמת) נוסף בפע"ח).

¹⁹⁹ יסוד דבינה, כן הוא בפע"ח, ועי' שער הפסוקים (פרשת עקב): משה מסוד הדעת, ומסוד הבינה כנודע, וביאורו הוא, כי הנה יסוד דבינה, הוא דעת דזעיר, שהוא המוח האמצעי. ובחי' מלכות דאימא, היא כנגדו באמצע העורף. נמצא כי באמצעות יסוד דמלכות דבינה, משם היה משה. ובזה יתבאר לך, איך משה מבחי' הדעת, ומבחי' הבינה, ומבחי' היסוד, והכל אמת.

²⁰⁰ בא לבאר בזה שמרומז ביסוד דחכמה כל הג' אה"ה ג"כ הוא כי הרי האלף דאה"ה דהה"ן הוא הבחי' פל"א שהוא היסוד דחכמה כנ"ל וזה כבר אמר לעיל כי באה"ה דהה"ן יומשכו האה"ה דיודי"ן דאלפין ג"כ וא"כ נמצא שבמה שמרומז ביסוד דחכמה האה"ה דהה"ן ע"י הפל"א שהוא האלף שבו הנה מרומז בו ממילא ג"כ כל הג' אה"ה כולם אשר הם ג' תנ"ה וזה הגימ' דג"כ דמילות פל"א ושביל עם הב' כוללים ומילות פלא ושביל הם שניהם שמות דיסוד חכמה הרי שיש ביסוד דחכמה בחי' תנ"ה שביסוד הבינה. (לש"ו על פע"ח).

²⁰¹ ואמנם כאשר תחבר בחי' פלא לבד עם השביל עצמו העליון שהוא יסוד דחכמה הוא בגימטריא תנ"ה עם ב' הכוללים והם ג' אה"ה דיודין דההין דאלפין וזה להורות איך נקשר זה בזה כי הפלא העליון קשור ביסוד דבינה שהוא אלף דאהיה דההין כנזכר גם אהיה דיודין דאלפין דההין שהם ביסוד הבינה נקשרים עם השביל העליון דחכמה להורות הקשר העליון הגדול והנמרץ דלא פסיק כלל (פע"ח).

²⁰² עי' זהר ח"ב מט ע"ב: פתח רבי יוסי ואמר (תהלים ח ב) יהו"ה אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ יהו"ה אדונינו כד בעי קודשא בריך הוא לתברא חילא דעמין עעכו"ם אתקיף דיניה עלייהו ותבר לון ואעבר מקמיה שולטנותא דלהון אשר תנה הודך על השמים אשר נתת מבעי ליה או תנה

שעה"כ

עתה במלת אתה נתחברו שניהם יחד ביסוד שלה, ועתה נק' היסוד שלה אש"ר, כנז' בתיקונים (תיקון ל דף עו ע"א פח ע"ב²⁰³), כי הזכר נק' ראש והנקבה נקרא אש"ר. אח"כ נמשך שפע אל מלכות דבינה, שהיא בחי' עמרת דיסוד שבה, שה"ם שיפולי מעיים כנזכר בתיקונים (***) ובגמרא (יבמות פ ע"ב). ויוצא השפע מן היסוד שבה, ונמשך אל המלכות, דהיינו העטרה שבה. והנה זאת העטרה נק' תנ"ה, לפי ששם הם ג' אהיה, במלוי יודין אלפין ההין, העולים בגימ' תנ"ה. וכל זה הוא בבחי' הה"ה שנותן לה אבא. ואמנם גם היא יש בה ה"ג וכבר ידעת כי כולם מתקבצו בעמרת היסוד שלה הנקרא מל' שבה, והיא נק' הודך לפי שה' גבורות המתפשטות בה הוא מחסד עד הוד שבה וכולן נק' הודך. ואחר כך מתחברות כולם בעמרת היסוד שלה, והרי נתבאר ג' תיבות אשר תנה הודך הרמוזות במלת אתה שבברוך אתה.

ונבאר מלת יהוה, כי צריך אתה לכיין כי כבר יצא השפע הנז' מחיין למלכות דבינה, והגיע לד' מקיפין של הד' מוחין דז"א הנק' הוי"ה, וז"ס שני מילות אלו "על השמים", שנזכרו אחר "אשר תנה הודך", ולז"א על השמים ולא בשמים, להורות שהם בחינת מקיפים על ראש ז"א הנקרא שמים. ומה שתכוין בזה ההויה הוא כמ"ש לך, כי הד' מוחין דז"א הם ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וצריך להמשיכם ולכלול כולם בהויה אחרונה דב"ן, לפי שעתה ז"א הוא בסוד ו"ק, בן היונק מאמו²⁰⁴. וצריך לכיין בהויה זו דב"ן לציירה באופן שתהיה בגימטריא ברוך, ועם ד' אותיות יהוה, רל"ב, באופן זה, כי ד' ההין שבהויה זו בג' ציורין שבה שהם די דו ג' ווו, בכל א' מן ד' ההין, הרי הם קס"ח, ויוד מליאה בגימטריא כ', וכשתצייר הד' של יוד בציור ב' ויין הרי י"ב, ועם העשרים של יוד הרי ל"ב, ועם קס"ח הרי ר', ואות ו' במילואה היא י"ב, ותהווה ותקח הד' ההין בפשוטן שהם בגי' עשרים, הרי ל"ב²⁰⁵, ועם ר' הרי רל"ב כמנין ברוך עם ארבע אותיותיו.

הקדמה א' קטנה

הנה בכל פעם שאתה מזכיר ומברך ומוציא מפיה שם ההויה, בכל מקום תכוין לכלול ביחד הויה אדני²⁰⁷²⁰⁶, לפי כי בכתיבתו הוא הויה, ובקריאתו הוא אדני כנודע

- מאיר הכוונה -

הודך מהו אשר תנה הודך אלא דא הוא רזא דנהרא עמיקא דכלא ודוד בעא בעותיה למנגד מניה על השמים ודא הוא אשר כמה דאת אמר (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה בשעתא דהאי נהרא עמיקתא דכלא נגיד ונפיק על השמים כדין כלא בחידו ומטרוניתא אתעטרת במלכא וכל עלמין כלהו בחידו ושלטנותא דעמין עעכו"ם אתעבר מקמי מטרוניתא וכדין זקפין רישא כל מאן דאחידו בה:

תרגום: פתח רבי יוסי ואמר ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ ה' אדנינו כשרוצה הקדוש ברוך הוא לשבור את כח העמים עובדי כוכבים ומזלות מחזק דינו עליהם ושובר אותם ומעביר מלפניו את השלטון שלהם. אשר תנה הודך על השמים היה צריך לכתוב אשר נתת או תנה הודך מהו אשר תנה הודך אלא זהו סוד של הנהר העמק של הכל/מכל ודוד בקש בקשתו להמשיך ממנו על השמים וזהו אשר כנאמר אהיה אשר אהיה. בשעה שהנהר הזה העמוק של הכל/מכל נמשך ויוצא על השמים אז הכל בשמחה והמלכה מתעטרת במלך וכל העולמות בשמחה והשלטון של העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות מועבר? מלפני המלכה ואז זוקפים ראש כל האחוזים בה.

²⁰³ ז"ל: מסטרא דאבא ראש מסטרא דאימא אשר

פע"ח: כי יסוד הזכר חכמה נקרא ראש ויסוד שלה נקרא אשר כנזכר בזוהר פרשת ויחי דרמ"ו ובתיקונים דע"ז, לא מצאתי בזהר ויחי.

(3) זוהר חלק א דף טו/א

בגלופא דעיטרא) אש"ר היכלא טמיר וגניז, שריאותא דרזא דראשית אש"ר, רא"ש דנפיק מראשית,

²⁰⁴ ובמלך העולם והמעשה מצוה הוא בבחי' גדלות (ש"ש).

²⁰⁵ יוה יהוה יהוה וו יהוה יהוה ההה

²⁰⁶ עי' תיקו"ז (&):

שעה"כ

(פסחים נ ע"א). גם צריך לכוין בכל פעם שתוציא מפיך שם הוי"ה בכל מקום שיהיה, הזהר לכוין בזה כי הוא סוד קשר המלכות עם ז"א באופן זה, כי הנה כתוב בשם הוי"ה, ותכוין כי ג' אותיות יה"ו הוא ז"א, וה"א אחרונה שבשם שהיא מלכות, תכוין שנעשה שם שלם, שהיא שם אדני, באופן שתצייר שם הוי"ה בלבך, ותכוין בה' אחרונה לשם אדני שהיא הנוק"י²⁰⁸, והיא ה"א אחרונה של ההוי"ה²⁰⁹.

- מאיר הכוונה -

קום אליהו הנביא לכבוד הקב"ה ושכינתו, ויתעוררו עמך שאר הנביאים, ועשה לו קן בחבור הזה, ולכל המחנות שהולכים מגורשים אחר הקב"ה ושכינתו, לחברם בחבור הזה, שתמלא בו מנוחה למחנות הללו של הגשמות, שהולכים מגורשים מהשכינה, שהיא יחידה "איכה ישבה בדד", ולהמלא בו מנוחה למחנות הקב"ה, שנאמר בהם "הן אראלם לעקו חוה"ה מלאכי שלום מר יציון", ואין שלום אלא הקב"ה.

קום לחברם בחבור הזה, שהרי כשיש בישראל משכילים מאלו שנאמר בהם "והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע", זה שנקרא ספר הזהר, שיודעים לעבוד את רבונו, ולהוציא אזכרות של השמות של הקב"ה ושכינתו בכוונה, ולחברם בקול של קריאת שמע ודיבור של תפלה, שהם שני השמות יאהדונה"י, שבהם כלולים כל ההוויות והכנויים ועשר הספירות, כמה מלאכים שהם חיות המרכבה, ושרפים ואופנים וכל עשר הכחות, שכלולים בהם, שמשמים את עשר הספירות כולם, ופניהם וכנפיהם פרודות לפיו כנגד האזכרות הללו, שהן יאהדונה"י, זין בקריאת שמע זין בתפלה, זין בשירות ותשבחות והודאות, שכלל אזכרה שיוציא מפיו בכל מקום ובכל דיבור, כריך לכוון הדבור באלדני"י, וקול ביהו"ה, וליחדם כאחד ביחוד, שהוא יחיד נעלם שמחבר אותם ומיחד אותם כאחד, ובו כריך הכוונה שלא תלוי לומר בו קול ודבור אלא מחשבה.

יאהדונה"י ²⁰⁷ סידור של אהבת שלום:

יהוהאדנה אהדונה"י ²⁰⁸ סידור יר"א:

²⁰⁸ גם צריך שבכל פעם שאתה מברך ומזכיר שם הוי"ה שתכוין לכלול ביחד הוי"ה ואדני"י והענין כי הנה בכתיבתו הוא הוי"ה ובקריאתו אדני"י וביותר מזה צריך שתכוין אפילו בכל פעם שאתה מזכיר שם הוי"ה אפילו שאינו בברכה תכוין אל קשר המלכות אל ז"א באופן זה כי הג'

שעה"כ

הקדמה א' בענין בית הכנסת

הא דאמרינן מצוה על האדם להיות מעשרה ראשונים בבית הכנסת (ברכות מ"ז ע"ב). צריך שאחר שיבא לבית הכנסת א' מעשרה ראשונים, לא יצא משם עד שישלים תפילתו שם, לא כאותם הנוהגים להיות מעשרה ראשונים בבית הכנסת זה, ואח"כ חוזרים והולכים להתפלל בבית הכנסת אחרת, שלא היו שם מעשרה ראשונים, טעות הוא בידם, ולא תחשב למצוה כלל. ראיתי למורי ז"ל שלא היה נוהג להיות מעשרה ראשונים, ואמר לי הטעם, מפני שהוא היה חולני, והיה צריך לשהות {ג ע"ג} בביתו כדי לעשות צרכיו. ועוד סיבה אחרת, כדי שאח"כ ילבש טלית ותפילין בביתו, וילך מעוטר ומעוטר בטלית ותפילין לבית הכנסת²¹⁰, והיה מוכרח לעשות כן ביום, כי בלילה לאו זמן תפילין הוא. והי ראשונים היו מקדימין לבית הכנסת באשמורת טרם אור היום, ולכן לא היה יכול לקיים מצוה זו לסיבות אלו²¹¹.

הנכנס לבית הכנסת צריך לזוהר מאד להתעכב מעט בפתח קודם שיכנס, ולהראות עצמו ירא וחרד ומזדעזע לכנס בהיכל מלכו של עולם. וענין זה מועיל מאד אל השלימות של האדם ואל ההשגה²¹². וז"ל הפסוק ומקדשי²¹³ תיראו (ויקרא יט ז)²¹⁴, גם

- מאיר הכוונה -

אותיות ראשונות יה"ו הוא דז"א וה' אחרונה היא מלכות ותכוין שנעשית זאת ה' אחרונה שם שלם הנקרא אדני והרי נתחברו יחד הו"ה ואדני בשם הו"ה (פע"ח).
צ"ע בדבריו האם א' זה בברכה, והשני בלימוד תנ"ך, אבל בפשטות דברי הסידור מכוונים שניהם בכל כוונה וכוונה, וצ"ע אם זה יאקדונקי היא זיווג והשני היא שורש גילוי הבל"ע אשר באצילות.

ע"י גר"א בספד"צ: שמשא, ואת המאור הקטן, סיהרא, במיעוטה שנעשית ראש לשועלים²⁰⁸ ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של הו"ה זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות בל"ע²⁰⁸, ששם (שיה"ש ב טו) שועלים מחבלים כרמים²⁰⁸, דבאצילות (תהלים ה ה) לא

וצ"ע אם השם אלקים שם שייך לאדני כאן ואז האדני כאן שורה מתחילת הפיסקא.
עוד צ"ע אם

ע"י הקד"ש נא ע"ב: ודע כי מה שאמרנו כי השמות דאלה"ם ואדני"ם הם בבל"ע, הנה האמת הוא כי עיקרם הוא ג"כ רק באצילות עצמו, וכמ"ש הרב (בשער הירח פ"א ובכ"מ), כי המלכות דהאצילות כאשר נשלמת להיות פב"פ עם ז"א, הנה עומדת אז בהגילוי דשם אלה"ם ודשם אדני"ם, וע"י {נא ע"ג} עוד בזוה"ק (ויקרא יא ע"ב ופ' תרומה קנט ע"ב) והוא נודע ופשוט, אך מה שאמרנו כי הם בבל"ע, ר"ל כי השמות דאלה"ם ואדני"ם הם מתפשטים ומתגלים בבל"ע, משא"כ השם הו"ה ב"ה הוא רק בפנימיותם, והוא נעלם, וכל המציאות דהבל"ע והנהגתם הוא רק בהגילוי דשמות אלה"ם ואדני"ם, וכמו שנאמר בכל מעשה בראשית רק השם אלה"ם, כי בו נתגלה בהעולמות בל"ע. ולכן הוה שם אלה"ם גימט' הכסא, שהוא עולם הבריאה, מפני ששם הוא מתפשט ומתגלה, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (ה סע"ב) וכן הרב ז"ל (בלק"ת ריש פ' בראשית).

ע"י לקוטי תורה (פרשת וישב) לפעמים שם אדני דבריאה עולה לזיווג אצילות

209 - סידור

210 כנזכר בזהר (פע"ח).

ע"י זהר ח"ג רסה ע"א: מאן דייעול קמיה לבי כנישתא כד נפק מתרעיה ולא תפילין ברישיה וציצית בלבושיה ואומר אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך קב"ה אמר אן הוא מוראי הא סהיד סהדותא דשקרא

תרגום: מי שיכנס לפניו לבית הכנסת כשיוצא מהשער שלו ואין תפילין בראשו וציצית בלבושו ואומר אשתחוה את היכל קדשך ביראתך הקדוש ברוך הוא אומר איה הוא מוראי הרי מעיד עדות שקר.

ע"י הקדמה לשעה, ק אות ב' מהעשה טוב: ילך לבה"כ קודם עלות השחר קודם חיוב טלית ותפילין, להזהר שיהיה מ' ראשונים. וצ"ע גדול.

212 והשגת רוח הקודש עליו והוא קודם שתכנס תמתין מעט ותשהה ותכוין ליכנס במורא ופחד לפני אלהים ית"ש ולא תכנס בפתע פתאום כמי שאינו מתיירא ח"ו (פע"ח).

213 ומקדשי

שעה"כ

זמ"ש בגמרא²¹⁵ בענין אחיתופל שלמדו לדוד ע"ה פסוק בבית אלקים נהלך ברגש (תהלים נה טו)²¹⁶, ורמז ג"כ ענין ברגש שיתרגש האדם ויזדעזע בעת כניסתו בבית אלקים שהוא בית הכנסת.

עוד נרמז ברגש אל שם אבנית"ץ שהוא בגימט' ברג"ש עם המלה בעצמה. והענין הוא, שצ"ל כשנכנס בפתח בית הכנסת פסוק, ואני ברוב חסדיך אבא ביתך כו' (תהלים ה ט), ותכוין כי רוב חסדיך הוא החסד העליון אשר אנו צריכין תמיד אליו, ובפרט כשאנו נכנסין להיכל המלך לשאול בקשתינו, כי החסד הזה הוא הנק' יומא דכולהו²¹⁷, ולכן בכל

- מאיר הכוונה -

²¹⁴ הנכנס לבה"כ כבר נודע משארז"ל (יבמות ו ע"ב) שחייב אדם לנהוג מורא בבה"כ כמ"ש וממקדשי תיראו וגם זש"ה בבית אלהים נהלך ברגש ר"ל שירגיש האדם וירתיע בעצמו בהכנסו לבה"כ מרוב פחדו עליו איך נכנס בבית אלהים ית"ש (פע"ח).

²¹⁵ רמב"ם [אולי זה רש"י] (אבות פ"ו מ"ג): מצאו אחיתופל לדוד שהיה יושב ועוסק יחידי בתורה אמר לו למה אתה עוסק בתורה יחידי והלא כבר נאמר חרב על הבדים ונואלו. שוב פעם אחרת מצאו שהיה נכנס לבית מדרשו בקומה זקופה אמר לו והלא כבר נאמר שצריך לו לאדם ליכנס שם במורא כדי שתהא אימת שמים עליו. וי"א שהיה נכנס לבית המדרש יחידי ואמר לו בבית אלהים נהלך ברגש כתיב שחייב אדם ליכנס שם בקבוץ עם לפי שנאמר ברוב עם הדרת מלך ורגש הוא לשון אסיפה כמו למה רגשו גוים וי"א רגש הוא לשון אימה ופחד. ואתה אנוש כערכי חשוב כמותי:

(1) מסכת כלה פרק שמיני

שכן מצינו בדוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים מאי נינהו אמר רבא מגופיה דקרא לאו שמעת מינה נמתיק סוד א"ל דוד למה אתה יושב לבדך ועוסק בתורה אין דברי תורה מתקיימין אלא בחברים בסוד מה סוד הפר מחשבות באין סוד אף הכא נמי ומנא אסבריה דכתיב הסכת עשו עצמכם כתות כתות ואיך א"ל כי אתיה לצלויי רהוט באיניש דאזל בתר מלכא ומנא אסבריה דכתיב אחרי ה' אלהיכם תלכו ומנין שחזר דוד ושבחן דכתיב אשר יחדיו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך ברגש וכתוב מכל מלמדי השכלתי וכתוב דרך מצותיך ארוץ:

²¹⁶ גם זמ"ש בגמרא²¹⁶ בענין אחיתופל שלמדו לדוד ע"ה פסוק בבית אלקים נהלך ברגש (תהלים נה טו) – נמחק בפע"ח.

²¹⁷ עי' ע"ח שער הזווגים פרק ה: כמ"ש בדרוש אחר (שער א"א פרק ח), כי ב' כתרין דא"א הם בגרון א"א, אשר שם הוא בחי' בינה דא"א [עי' שם בגליונות הלש"ו שר"ל ישס"ת שבא"א כמ"ש באנ"כ ח']. גם בארנו [שער כה פרק ב כללי ח"ג אות ח'] בפ' (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו, כי יש ב' מיני חסד²¹⁷, א', הוא חסד עליון אחר הבינה, אשר מקום זה הוא ברישא דכתפין דא"א, קודם התפשטות והתחלקות הב' זרועות, ושם הוא מקום החסד העליון הנקרא יומא דכולהו בס"ה (אמור קג ע"ב, בלק קצא ע"ב).

ועיי"ש במב"ש: א' הוא החסד הפרטי שהוא בזרוע ימין, ואח"כ הגבורה הולכת בזרוע השמאלית, וכן כיוצא, עד שנגמרים הה"ח להתפשט בהוד דא"א. ויש חסד גדול מכולם אשר הוא נמשך מדכורא דא"א, שהוא החכמה שבו, והחסד של זו החכמה יורד למטה עד הבינה שהוא הגרון. והענין כי כל שפע מזון וחיות ואכילה הנמשך לתחתונים הוא ע"י החסד דדכורא, שבו מתלבש השפע, ואז החסד עצמו מלביש השפע ההוא ויורד ונותן לבינה, והבינה נותנת לעולמות שתחתיה ע"י התלבשות אותו החסד הנק' יומם, יומא דכולהו, וכמ"ש בפ"ב ענין השפע הזה וענין האכילה הזו התלבש בחסד, ועיי"ש היטב כדי שתבין כל מה שנבאר לך כאן.

עי' תיקר"ז עה ע"ב וז"ל וכלא [כל הז"ת] אתכליל בשביעית, דאיהי מלכות השביעי, ה' ודאי בכל שביעיות כלילא, ואיהי ה' דיום הששי, יום דא צדיק, עליה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ וגומר, איהו יום הששי ויום השביעי, יום דכלהו יומין, עכ"ל. ועי' שם בבהגר"א ז"ל, וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות על החסד, ואמר דאזיל בכלהו, כי יום נק' ע"ש האור כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום ואור הוא בחסד וכל ו"ק שנק' יום ע"ש שמקבלין החסדים על ידי ה"ח ונק' כ"א יום באורו וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית, עכ"ל. והנה חסד זה אינו החסד הפרטי שבז"ת אלא התפשטות השפע מהבחינות העליונות הנקרא חסד המתפשט ביסוד דבינה, עי' בהגר"א על ספד"צ ה ע"ב ד"ה אלא נ"ל והערה 604.

אם כן כאן זה חסד עליון שהוא שורש כל הו"ק, ול"נ שהוא דעת המתפשט שהוא פנימיות הו"ק ונקרא חסד, שכל שפע הוא חסד, אמנם עי' שער מאמרי רשב"י י"ח ע"א שזהו חסד פרטי (וכן הוא בשער כה פרק ב' אות ז'), וצ"ע שיש לי מקור באריז"ל שהולך כגר"א, ועי' פת"ש עקודים א' שמשווה אותם יחד שזה החסד המשך של הדעת, וצ"ע. ועי' זהר פרשת אמור קג ע"ב ופרשת בלק קצא ע"ב.

שעה"כ

הימים וגם בכל תפלה מג' תפלות ערב ובקר וצהרים שאתה נכנס לבית הכנסת, תכוין
בחסד הזה שהוא יומא דכולהו²¹⁸.

ותכוין אל שם אבגית"ץ שהוא בחדר כנודע²¹⁹. וז"ס בבית אלקי"ם נהלך ברגש,
ר"ל עם שם אבגית"ץ העולה בגימ' ברג"ש עם המלה עצמה כנו'. ואחר שאמרת פסוק זה
בפתח בית הכנסת, אז תכנס אח"כ בבית הכנסת, ולא תאמר הפסוק הזה אחר שנכנסת,
כי מנהג זה הוא טעות ביד הנוהגים אותו.

עוד ירצה, כי כבר הודעתך שקודם שנכנס יאמר פסוק, ואני ברוב הסדך כו',
ויכוין לשם אבגית"ץ העולה במספר ברג"ש. והענין הוא כי השכינה היא נקרא בית
הכנסת, ונקרא בית אלקי"ם, וזמ"ש בבית אלקים נהלך ברגש, כי קודם שיכנס האדם
לבית הכנסת שהיא השכינה²²⁰, צריך לימלך באבהן ולומר פסוק ואני ברוב הסדך, כנו'
בספר הזוהר²²¹, כי בפ' זה רמזים ג' האבות. ויכוין באבגית"ץ הנק' רוב הסדך. גם יכוין
לעשות מנהג"י דז"א ג' מוחין חב"ד אל נוקבא דז"א כנודע²²². וזה יכוין בר"ת בבית אלקים
ג' נהלך ב' רגש ב"ן²²³, והכונה הוא שימשיך ג' מוחין הנז' אל הנוק' הנקרא ב"ן שהיא הוי"ה
דההין כנודע.

ודע כי אעפ"י שהכונה זו כוללת בכל הימים, ובכל שלשה זמני התפילות שבכל
יום כנו', עכ"ז יש שינוי אחר, והוא כי אעפ"י שבכל יום תכוין אל שם הנזכר, עכ"ז ביום
ראשון של השבוע תכוין בפרטות אל אות אחת של שם הזה, ותכוין כי אות זה גוברת
ביום הזה באופן זה: אות א' גוברת ביום ראשון של השבוע, ואות ב' ביום ב' של השבוע,
ואות ג' ביום ג' של השבוע, ואות י' ביום ד' של השבוע, ואות ת' ביום ה' של השבוע,

- מאיר הכוונה -

²¹⁸ ואמנם באמך ברוב חסדך תכוון אל שם אבגית"ץ שהוא בחדר (פע"ח).

²¹⁹ היינו בשם מ"ב שאבגית"ץ הוא חסד, והשם קר"ע שט"ן גבורה.

²²⁰ עי' תיקו"ז (&): תליתאה כמראה אש בית לה סביב (שם כז) ודא שכינתא דהכי אוקמוהו
רבנן דנשמתין דומין קדם שכינתא כנרות לפני האבוקה ובגין דא כמראה אש בית לה ואיהי בי
כנישתא דלעילא א"ש נג"ה (שם) כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים (ישעיה נו ז) ואיהי אש בית
לה מסטרא דגבורה דאיהי ב' יומא תניינא דאתברי ביה גיהנם א' יומא קדמאה דאתברי ביה גן עדן
ודא חסד עמודא דאמצעיתא כמראה אדם כליל תרוייהו וא"ו לימינא אח"ד ל"ב לשמאלא יו"ד ה"א
ה"א

תרגום:

²²¹ עי' ח"א יא ע"א: בצפרא קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמיעל לביתיה ולמסגד קמי
היכליה בדחילו סגיא ובתר כן יצלי צלותיה ויסב עיטא מאינון אבהן קדישין דכתיב (תהלים ה ח)
ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך הכי אוקמוה לא לבעי ליה לבר נש
לאעלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב בגין דאינון תקינו צלותא
לקמי קב"ה ה"ד ואני ברוב חסדך אבא ביתך דא אברהם אשתחוה אל היכל קדשך דא יצחק
ביראתך דא יעקב ובעי לאכללא לון ברישא ובתר כן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה כדין כתיב
(ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

תרגום: בבוקר, קם ממטו, צריך לברך לרבנו, ולהכנס לביתו, ולהשתחוות לפני היכלו ביראה
רבה, ואחר כך יתפלל תפלתו. ויקח עצה מאותם האבות הקדושים, שכתוב "ואני ברוב חסדך אבוא
ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך". כך פרשו, שאדם צריך שלא להכנס לבית הכנסת אלא
אם נמלך בתחילה באברהם יצחק ויעקב, משום שהם תקנו התפלה לפני הקדוש ברוך הוא. זהו
שכתוב "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך" זה אברהם, "אשתחוה אל היכל קדשך" זה יצחק, "ביראתך"
זה יעקב. וצריך להכלילם בראש, ואחר כך יכנס לבית הכנסת ויתפלל תפלתו. אז כתוב "ויאמר לי
עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".

עי' שם בד"א שיעקב נמחק, וכן בדפ"מ בפירוש הפסוק וצ"ע גדול מהיכן הגיע גרסתנו. וכל זה
לא מובא בפע"ח.

²²² עי' ש"ש שהקשה שזה בק"ש דרוש ח' ולא מתקנים את זה כאן.

²²³ עי' פע"ח: יכוין בר"ת "בבית" אלהים "נהלך" ברגש שהוא ר"ת גימטריא ג' וב"ן ויכוין לעשות
ג' מוחין חב"ד אל הנוקבא מלכות מנה"י דז"א והם ר"ת ג' וב"ן כי ג' הם חב"ד וב"ן היא המלכות.

שעה"כ

ואות צ' ביום ו' של השבוע. וענין כוונה זו תכוין בכל ג' תפלות, יום ראשון תכוין כי אות הא' גוברת, וכן על זה הדרך בשאר הימים.

והואיל דאתא לידן נגמור גם הכונות של יום שבת²²⁴, כי אז תכוין ביום ההוא אל שם מ"ב האחרון²²⁵ הנקרא שקוצי"ת, כי שם זה גובר בכולן ביום שבת²²⁶, והוא נחלק לג' חלוקות. כיצד, בליל שבת קודם שתכנס לבית הכנסת תכוין לב' אותיות הראשונות, שהם ש"ק²²⁷, ובבקר יום שבת תכוין לשתי אותיות אמצעיות ו"צ, ובמנחה תכוין לשתי אותיות אחרונות י"ת²²⁸.

עוד תכוין בליל שבת בשתי אותיות ש"ק, לפי שבלילה נק' המלכות חקל שהיא חיבור ד' שמות יהו"ה אהי"ה יהו"ה אדנ"י, ובשחרית נקרא המלכות תפוחין, ובמנחה נק' קדישין. והנה בלילה עולה המלכות לנה"י של ז"א, והם סוד ש' וסוד ק' כמבואר אצלנו (סג ע"ג)²²⁹, וז"ס שבת ש' בת (זהר ז"ב רד ע"א), כי המלכות הנק' בת עולה אל נה"י הנק' ש'. ובמנחה יכוין בשתי אותיות י"ת, כי אז היא נקראת קדישין כנו', וקדוש הוא בגימ' י"ת, והם סוד ת"י נימין שברישא דז"א (אד"ר קכז ע"ב)²³⁰.

גם צריך לכוין בקצור כל זה בלילה בג' פעמים שאומרים ויכולו כו' בליל שבת. והנה בויכולו הראשון יכוין באותיות ש', לפי שאז הנה"י דז"א, שהם ג' ענפי אות ש', נעשו מוחין אליה. בויכולו הב' יכוין באות ק', כי אז היא נק' תפוחין, לפי שג' מוחין שלה נעשה לה עתה יותר מלמעלה, והוא מן חג"ת שבז"א, והם סוד ג' אבות שבכולם נרמו אות ק', כי ביצח"ק ויעק"ב כבר נמצא בהם אות ק' ממש, ובאברהם נרמו בו במה שהוליד לק' שנה. וכן הנה"י עצמם נעשים ק', שהם ג'פ' ל"ג ל"ג ל"ג, בקבלתם עתה שפע מן חג"ת כמבואר אצלנו (לקמן בד"ה ובאות ק'), ועי"ש. וביכולו הג' יכוין בחב"ד שהם יותר (ג ע"ד) עליונים²³¹, ובכל קוץ ת"י נימין כמנין קדוש.

עוד ירצה כוונת הענין בארוכה, וביאור הענין הוא, כי בליל שבת אומרים ב' פעמים ויכולו, הראשון בתפילת ערבית, והב' הוא אחר העמידה, שאומרים כל הקהל יחד. ושם (לקמן ויעבור דודש ה') הודעתוך כי ויכולו הראשון הוא רומז במלכות שעולה עד נה"י של ז"א. וביאור הענין הוא במה שנתאר אצלנו כי הנה"י של אימא הם מוחין אל הז"א, והם מתפשטין בכל ז"א, וג' פרקים האחרונים מהם הם בנה"י של ז"א, ואלו נעשין עתה מוחין אל המלכות. וכנגד זו העליה תכוין באות ש' של שקוצי"ת, כנודע כי אות ש' נחלקת לג' ויין שיש בצורת ש"ן, ורומזין לנה"י הנז'. והנה הג' ויין הם עולים בגימ' י"ת, וז"ס וכל שיח השדה (בדאשית ב ה), ולכן תכוין כי עתה המלכות נק' חק"ל, שהוא תרגום של שדה, שהוא סוד הנה"י הנז' הנק' שיח השדה.

ובאות ק' של שקוצי"ת תכוין בויכולו הב', שהוא עליה הב', שבה מקבלת המלכות במוחין שלה אור מן חג"ת דז"א, אשר שם ג' פרקין האמצעים דנה"י דאימא, כי גם הם נק'

- מאיר הכוונה -

²²⁴ שהרי יש רק ו' אותיות באבגית"ץ.

²²⁵ נדצ"ל האחרון דמ"ב.

²²⁶ עי' כוונת אנא בכח שבכל יום א' גובר וצ"ע.

²²⁷ צ"ע שכאן לא מוזכר שזה גובר אלא רק מכוונים את זה לבד .

²²⁸ פע"ח דרוש השבת פרק יא.

²²⁹ דרוש תחום שבת שער המצות בשלח (ש"ש)?

²³⁰ וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי

עי' לקמן איתא שזה בהארית הא"א ברישא דז"א ולכן אין שאילה.

²³¹ עי' ש"ש שמתקשה בגרסא ומעלה שיש ג' קוצין, וצ"ע מה"ת.

שעה"כ

מוחין, כי כל בחי' הנה"י דאימא נק' מוחין. ואמנם לפי שאין המלכות עולה עתה עד שם, רק שאור חג"ת דו"א מתפשט בנה"י דו"א למטה במקומה, ולכן נרמז מציאות זה באות ק'. וביאור הענין הוא, כי אם תחלק אות ק' לג' חלקים, יהיה כל חלק מהם לג' חלקים, כי ג' פעמים לג' הם ק', והוא כי חג"ת, כל אחד מהם כלול מעשר, והם שלשים, ואלו חג"ת נכללין ויורדין למטה בכל א' מן חג"ת תחתונות הנקרא נה"י המאירים במלכות, ולכן הם ל' וג'. וכאשר תכלול ג' פעמים השלשים עם כל א' מהג', יהיו ג"פ לג' לג' לג', שהם ק' עם הכוללות, כי כונתינו הוא להוריד החג"ת שהם ל' אל נה"י שהם ג'²³².

ובשחרית תכוין לאות ו' כנגד ישמח משה (שחרית דשבת), שהוא אות ו'²³³. ובמוסף תכוין לאות צ' שהוא כנגד היסוד, צדיק יסוד עולם (משלי י כה), כי אות צ' רומז אל היסוד שהוא הצדיק, שבו תפלת מוסף²³⁴. ובמנחה תכוין לאות י' מן שקוצי"ת, באומרך (תהלים טט יד) ואני תפלתי לך ה' כו', ומלת תפלתי ר"ל תפלת י'. וביאור הענין הוא כי עתה עולה עד מקום הדיקנא דא"א כמבואר אצלינו ונודע. והוא כי בהיותו ז"א למטה, היה יורד השער של רישא דא"א נמשך בראש ז"א להשפיע לו, והשער הזה הוא סוד ת"י נימין כמנין ב' אותיות י"ת של שקוצי"ת.

וכבר ביארנו²³⁵ באדרת נשא (דף קכח ע"ב) כי הם ת"י נימין כמספר קדוש, ובסוד ת"י עלמין ות"י עיבר הנז'. והנה בחינה זו היא סוד שם יהו"ה דע"ב דמלוי יודין, ויש עשר אותיות במילואו, וזהו ואני תפלתי, תפלת י', כי עתה עולה עד עשר אותיות ההם. ומה שהיה בתחילה מקבל השפע הזה בריחוק גדול, דרך אותם השערות, הנה הוא עתה עולה עד שם ומקבל השפע בקירוב גדול, כי השערות ההם הם נמשכין מזאת ההוי"ה שיש בה י' אותיות דמילוי יודין כנז'. וז"ש, לך ה' עת רצון, כי ע"י עליית ז"א בדיקנא דא"א, יש בו כח לקבל שפע מן מצחא דיליה הנק' מצח הרצון (אד"ר קכט ע"א).

ולאות ת' של שקוצי"ת תכוין כנגד תפלת המנחה, שבה אנו אומרים אתה אחד ושמך אחד כו'. והענין הוא כי הנה ד' יודין יש בשם ע"ב הנז', וכל י' מהם כלולה מי' הוא ק', ונמצאו ארבעתם עולים בנימ' ת', וזהו אתה אחד, ר"ל א"ח ד'²³⁶, כי עתה הז"א הנקרא א"ח עולה עד מקום ד' שהם הד' יודין הנז', וז"ס אחד.

ואחר שנכנס לבה"ב, שמעתי בשם מורי ז"ל שבכניסתו ישתחוה כנגד ההיכל, ואחר כך יאמר מזמור (תהלים טו ב) אלקים יחננו ויברכנו, אשר יש בו ז' פסוקים, וכנגדם יקיף ז' הקפות סביב התיבה שבאמצע הבה"ב²³⁷. וטוב הוא שיכוין לגמור פסוק א' בכל הקפה מהזו, עד שיגמור הזו' הקפות בז' פסוקים, ויכוין כי התיבה היא כנגד המלכות, ותכוין להמשיך אליה ז' אורות מקיפין שהם מן החסד עד המלכות. ואור המקיף של המלכות ג"כ אנו ממשכינן אליה והיא מכלל ז' המקיפין. ותכוין לכלול עצמך לקבל מן ז'

- מאיר הכוונה -

²³² הויכולו השלישי?

²³³

(2) ספר עץ חיים - שער לח פרק ו מ"ת

נלעד"ח שזהו כוונת הפסוק שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו ר"ל כי משה יסוד דאבא המלוּבש תוך ז"א שהוא ו"ק שהם אותם הס' רבוא ואנכי בקרבו דייקא]

²³⁴ ע"י תיקו"ז (&): בשבת, תפלת מוסף דא צדיק, דכליל כלהו צלותין, וביה אמרין בצלותא

דמוסף כתר יתנו לך ה'

²³⁵ צ"ע שכל הנזכר כאן איתא באד"ר עצמו, וצ"ע.

²³⁶ ע"י הערה 662.

²³⁷ ולא את הבית הכנסת (פע"ח).

שעה"כ

אורות המקיפין האלו, אתה והמלכות ביחד. וביום א' תכוין לפסוק ראשון, שהוא אלקים יחננו כו', ותכוין שהוא גובר על הז'²³⁸ פסוקים והוא תגבורת החסד על ו' התחתונים. וביום הב' תכוין כי פסוק הב' גובר על כולם, וכן תכוין עד יום הו', כי אז תכוין בפסוק הו' שהוא גובר על כולם. ואמנם ביום השבת איך צריך להקיף רק הקפה א' בלבד. וספק²³⁹ בדבר אם הוא כנגד הת"ת הנק' שבת וכולם כלולות בו, או אם הוא כנגד הבינה הכוללת לכל²⁴⁰ הז' ולכן אין בשבת רק הקפה א', ע"כ שמעתי בשם מורי ז"ל.

אבל אני ראיתי שהוא (ד ע"א) היה בא לבה"כ, ולא היה מקיף שום הקפה, ואפשר כי בשביל שלא היה הוא מן הי' הראשונים, לפי שהיה מתאחר לבא כנ"ל, ולכן לא היה מקיף מפני הרואים, שנראה כיוהרא, כנלע"ד²⁴¹.

ואמנם מה שאני שמעתי ממורי ז"ל, הוא שיכוין כי בית הכנסת הוא בחי' שם הוי"ה דמילוי ההי"ן העולה בגימ' ב"ן, שהוא בית כנוסיא לג' שמות העליונים ממנו, שהם ע"ב ס"ג ומ"ה ושם ב"ן זה הוא המלכות, ויש בה י"ם ואם תמנה עשר הויות דההי"ן של ב"ן יהיו בגימ' כמנין כנסת, עם הי' כוללים שלהם²⁴². גם ראיתי למורי ז"ל נזהר בתכלית הזהירות שלא לדבר כלל בבה"כ, אף שלא בשעת התפלה. וכמעט שאפי' בדברי מוסר ותוכחות ותשובה²⁴³ לא היה רוצה לדבר, כדי שלא ימשך מזה איזה דיבור של חול. גם ראיתיו נזהר מלרוק בבה"כ, ואם נזדמן לו רוק היה מבליעו בטליתו או בולעו בגרונו.

גם כל הזמירות והקרבנות והק"ש היה מורי ז"ל נזהג לאומרם מתוך סידור התפלות שבידו, אבל בתפלת העמידה דלחש, היה עוצם עיניו ואומר על פה, וגם בחזרת הש"ץ היה עוצם עיניו ושומע ומתכוין לדברי הש"ץ²⁴⁴.

דרושי ציצית דרוש א

דרוש א' בענין הציצית. דע כי ענין הציצית הוא בחי' אור המקיף, כנודע אצלנו כי יש א"מ ויש א"פ. וכבר ידעת כי ז"א בהיותו בתוך אימא בסוד העיבור, לא היה אלא בבחי' שש קצוות בלבד, ג' כלילן בתלת. ולא היו אז בו לא בחי' ראש ולא בחי' זרועות²⁴⁵, אלא גוף א' פשוט בלבד. וכנגד זה הוא הציצית הקטן, שאין מתעטפין בו לא את הראש ולא את הזרועות²⁴⁶. אבל הציצית הגדול, המעטף את הראש, הוא בחי' אור המקיף דז"א

- מאיר הכוונה -

²³⁸ הו' (פע"ח).

²³⁹ ויש ספק (פע"ח).

²⁴⁰ כל (פע"ח).

²⁴¹ לא היה מורי ז"ל עושה אותם כי היה מתאחר לבא בבה"כ ושלא יראה כיוהרא לכן לא היה עושה הקפות אך כשהיה משכים בבית מדרשו היה מקיף (פע"ח).

²⁴² בסוד הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים וכו' ואח"כ יאמר הרי קבלתי עלי עול מלכות שמים שלימה שתקנתי בע"ה שהסרתי הקליפות מאב"ע ויהי נועם וגו' (פע"ח).

²⁴³ אפילו בדבר מוסר ויראת שמים לא היה משיב תשובה עד שיצא מבה"כ (פע"ח).

²⁴⁴ פע"ח: גם ראיתי למורי זלה"ה שלא היה מרים קולו בתפלתו אפילו בזמירות ובתפלה דמיושב לפי שצריך להראות הכנעה לפני הש"ת כעבד המתחנן לקונו ואמנם ביום השבת היה מרים קולו מעט יותר מימי החול והיה אומר בנעימה מפני כבוד השבת

²⁴⁵ היינו שהכל מכופל, עי' נדה & ורק נתגלה הרגלים. עי' כללים ח,א לא ע"א: אמנם מה שיש להקשות בזה, כי מאחר שכל הנה"י הם באמת רק לבר מגופיה, ועיקר מציאותו הוא רק החג"ת, א"כ אלמה נסדר ראשית התהוותו של האדם רק בבחי' נה"י, וכמ"ש בנדה (דף ל ע"ב) למה הולד דומה במעי אמו, לפנקס שמקופל כו' וראשו מונח לו בין ברכיו כו', והוא סוד תלת כלילן בתלת כנודע

²⁴⁶ מכאן משמע שאין אר"מ לטלית קטן, וצ"ע.

שעה"כ

כשהגדיל²⁴⁷ ונעשו לו י"ם גמורות, ונתפשו ראשו וזרועותיו. ולכן שיעור זה הטלית הגדול של העטיפה הוא כדי לכסות ראשו ורובו כמ"ש בגמ' (מנחות מ ע"ב). והנה זה הטלית איננו מגיע רק עד החזה,²⁴⁸ שהוא רובו של גוף האדם²⁴⁹, כי שם מאחורי החזה דו"א יצאת נוק' דידיה²⁵⁰, ואין שם בחי' טלית. וזהו הטעם שהנשים פטורות מן הציצית. וד' הציצית יוצאים ממנו ומקיפין את הנקבה אשר שם מתחת החזה, ולכן נק' ציצית לשון נקבה ולא ציץ, להורות על שהם מקיפין את הנקבה²⁵¹. והנה לסיבה זו הצריכו הגאונים להתעטף עטיפת ישמעאלים, ומחזירים ב' הציציות שבצד ימין אל צד שמאל²⁵², באופן שיתחברו שם בצד השמאל מאחוריו כל הד' ציציות²⁵³, ויהיו תלום מאחוריו בצד שמאל, במקום התחלת בנין הנקבה מאחורי החזה²⁵⁴. גם רבינו סעדיה ז"ל כתב בפירושו שחיבר בלשון ערבי בפרשת בא ענין עטיפה זו, וטוב ונכון לעשות כך, ולפחות ישאר מעוטף כך כדי שיעור הליכת ד' אמות בעת שמתעטף בציצית. ואח"כ יסיר העיטוף מעל צוארו, וכך היה מנהגו של מורי ז"ל. ולכן בהיות האדם שלא בשעת התפילה בשאר היום אינו חייב בעיטוף ציצית הגדול רק בציצית קטן²⁵⁵, די לו כי אז הז"א בתוך ביתו שהיא אימא עילאה²⁵⁶, ועומד בתוכה כי שם ביתו. אמנם אחר שהגדילו ב', זו"ן, ובא הוא לבית הכנסת שהיא הנוק' בית בנוסיא לכל, אז מתעטף בטלית גדול²⁵⁷. ועתה נבאר ענין ד' ציציות איך מקיפין את הנוק' כנ"ל. והענין הוא, כי אלו הד' ציציות הם יוצאים מן הצדיק העליון, הנק' צדיק ויסוד²⁵⁸, כמו שאמר הכתוב, מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק כו' (ישעיה כד טז)²⁵⁹. והענין הוא, כי כמו שמן הדעת העליון²⁶⁰

- מאיר הכוונה -

²⁴⁷ עי' לקמן דרוש ו' שזה יניקה.
²⁴⁸ שליש ת"ת (פע"ח). עי' לקמן הערה 310. עי' לקמן פרק ב' ד"ה ונחזור לענין ראשון והערה שלנו שם 311, ששמע שיש ב' מיני מקיפים בטלית, א' ישר והוא עד הסוף וא' חוזר והוא עד הראש או עד הגרון אור עד החזה (עי"מ), והציצית יוצאין בחזה כדלקמן פרק ב' ד"ה וא"ת והרי הטלית, ושם משמע שאפילו בבחי' אור מקיף הישר זה רק עד החזה לגבי ההלכה שבו.
²⁴⁹ היינו רוב הספירות כאשר כוללים גם שליש ת"ת עי' סוף פרק ב'.
²⁵⁰ עי' ע"ח שער לד פרק ד וצ"ע שזכור לי שהפרגוד יורד כנגד הטבור מאחורא, וצ"ע בענין נוק', אמנם הכתר עולה עד החזה.
²⁵¹ משמע שציצית עצמם מקיפים את הנוק', והבגד מקיף לז"א. ועי' הערה 314.
²⁵² צד שמאל היא בחי' נוק' עי' לקמן דרושי ר"ח עו ע"ב וכן לעיל ב ע"ד.
²⁵³ עי' לקמן הערה 344.
²⁵⁴ כי שם הוא עיקר מציאת המלכות (פע"ח).
²⁵⁵ עי' הקד' השעה"ק: צריך שיהי' עוסק בתורה מעוטף בטלית ותפילין. וכנראה שזה מציאות של תיקון, אבל שאר היום של אלומדים או מתפללים אין ענין.
²⁵⁶ בעיבור (עולת תמיד).
²⁵⁷ בהיות אדם בתוך ביתו אז אין לו רק ציצית קטן שהוא בחי' זעיר בהיותו בעיבור תוך הבינה כי שם ביתו אמנם בבואו לבה"כ שהיא מקום כניסה לכל והוא בחינת המלכות כי זה אחר שהגדילו שניהם ז"ן אז הוא בחינת טלית גדול (פע"ח).
²⁵⁸ מן היסוד הנקרא צדיק עליון (פע"ח).
²⁵⁹ כנראה שכוונתו ליסוד אמא שהיא בחזה דז"א וצ"ע. ועי' למקן הערה 263.
²⁶⁰ כנזכר בזוהר פרשת שלח לך דף קעה ע"א (פע"ח?).
ז"ל הזהר: כתיב מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו' מכנף הארץ דא כנף דציצית דאיהו כנף הארץ ומירות שמענו אלן שאר חוטיין דנפקין ותליין מאתר עלאה גו אינון שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים דאינון חוטיין אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטה כלילא בתרין סטריין וכד אסתכלנא אמינא רזי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין

שעה"כ

שהוא בחי' הלשון יוצא ממנו בחי' ההבל שהוא אור מקיף המלביש²⁶¹ כנודע²⁶², כן מן היסוד התחתון יוצא הבל המקיף והמלביש, והם סוד ד' ציציות²⁶³. וענינם הוא במה שנודע כי הם²⁶⁴ ה' חסדים וה' גבורות, והה"ג הם ה' אותיות מנצפ"ך שהם מן הבינה כנודע, כי אור המקיף דו"ן הוא שם²⁶⁵ אהי"ה שהיא אימא עלאה, כי ממנה הוא הכתר המקיף²⁶⁶, ולכן אלו ד' ציציות שהם ענין הה' גבורות הם בחי' אור המקיף²⁶⁷.

- מאיר הכוונה -

תרגום: כתוב "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק", ואמר "רזי לי וגו'". "מכנף הארץ", זה כנף הציצית, שהוא כנף הארץ, "זמירות שמענו", אלו שאר החוטים שיוצאים ותלויים ממקום עליון, תוך אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה. "צבי לצדיק", זה צדיק חי העולמים, שאותם חוטים אלו יפיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים, וכשהסתכלתי אמרתי, רזי לי רזי לי, שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים.

עי' שעה"כ ר"ה ז שרזי רזי פעמים היא חך גרון שהוא יסוד דא"א.

²⁶⁰ שבתוך הפה (פע"ח)

²⁶¹ המקיף ומלביש (עולת תמיד).

²⁶² עי' ע"ח שער כה פרק ב: אמנם משה זכה לדעת עליון, וז"ש בזהר בראשית דתרווייהו בדעת אלא דא בגופא ודא בנשמה, כי זה בדעת המתפשט בגופא, וזה בדעת עליון שבראש, הנקרא נשמה לזה התחתון. והנה זה הדעת עליון, מקורו נמשך מב' פנים דא"א שהם תיקון ז' מ"ג ת"ד, הנקרא ואמת, והוא כולל כל ו' תיקונים קדמאין, והוא שביעי להם, וכולל כולם. לכן יש בו ז' שמות ס"ג כנודע, והם גימ' ואמ"ת. והנה מז' שמות אלו מתפשטין ז' מלואים בלבד, שהם ז"פ הבל, והם ז' הבלים דקהלת. ולהיותן מס"ג נמשכין כולם עד אמא עלאה, ואח"כ הם נמשכין נגד פיה ויוצאין משם בסוד ז' הבלים היוצאין מהפה, כנזכר בסוד השופר (שעה"כ ר"ה דרוש ו' ז'), ועיין ביחוד חוטים, ושרשם מתגלין בפה שלה. וז"ס (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו, כי תורת אמת הוא ז"א הנמשך מ"ואמת" תיקון ז' דדיקנא, ונמשכה והיתה בפיהו דאמא. ואמר בפיהו ולא אמר בפיו או בפיה, לרמז על מילוי דס"ג המתפשט מתיקון ואמת, שהוא סוד ס"ג עצמו כנזכר ביחוד של חוטים, וזהו בפיהו, כי ה"י ו"ו במילוי גימטריא הבל, ע"ש שיוצאין ז' הבלים אלו מפיה, ומקיפים בסוד אור הבל המקיף אל הז"ת שלה עצמה כנ"ל. ומאלו הז' הבלים המקיפים לז"ת שבה נמשך סוד דעת עליון דז"א, ונכנס תוך יסוד תבונה בין ב' מוחין דח"ב, בתוך נו"ה דתבונה, ומכריע ביניהן בסוד צלם דז"א. ונמצא, שדעת זה נעשה מז' הבלים והם גימטריא ס"ר עם הכולל, ולהיות שמושה הוא מרכבה אל הדעת הנז"ל, לכן נאמר בו (שמות ג ד) וירא ה' כי ס"ר לראות, ועיין שם במקומו. והנה הדעת התחתון נמשך מב' כתפין דא"א שהם חו"ג ונעשין בו ה"ח וה"ג המכריעין בין ב' עטרין דחו"ג, והם י' היות כמנין ס"ר ג"כ, כמו העליון. והנה גם ע"ז רמז וירא ה' כי סר לראות, ואלו מתפשטים בגופא דז"א החסדים בו והגבורות בה כנודע. ודע, שגם לפעמים אפשר להמשיך הגבורות שבדעת העליון ג"כ בנוק', וזה זכה משה לעשות כמ"ש במקומו בע"ה.

ועי' שער ט"ל דרוש יא: (ב) ענין נשמות בני אדם הבאים מן הנשיקין ויש באים מזווג תחתון ונלע"ד שהבאים מהנשיקין הם בחי' אור מקיף והבאים מזווג תחתון הם בחי' אור פנימי שהנשיקין הוא הבל היוצא מן הפה הנקרא מקיף ואלו הם בחי' נדב ואביהו ואליהו מקיף הפנימי:

²⁶³ למהר"ח וזה"ה נלע"ד מש"ל {טו ע"א} כי ציצית הוא מקיף אמא לזו"נ נ"ל חיים שזהו חצי תפארת דתבונה ונ"ה החדשים היורדין ומקיפין מחוץ לראש עד כתר רחל כי עד שם מגיעין עד החזה וזהו ענין מציאת הטלית אך לכתר רחל אז הם ד' ציצית היוצאין מיסוד תבונה והענין כי גם אין זה בחי' תבונה עצמה אלא מקיף חיצון דז"א והבן זה מאד ואם כן יסוד דתבונה זו תוך יסוד מקיף דז"א ומשם יוצאין להאיר לרחל ויש מקיף יותר פנימי כנודע כי הם ג' מקיפין וגם יש שם נה"י דתבונה חדשים והם בחי' התפילין והרצועות מכסים ללאה קשר של תפילין ויורדין ועושין כתר לרחל לתפלה של ראש והרצועות כעין ציצית ע"כ (פע"ח).

²⁶⁴ היינו הארות היוצאים מיסוד, ועי' לקמן הערה הבאה שהה"ח נשארים בפנים וה' גבורות מקיפים, ועל אף ששם מדובר בפה, וכאן ביסוד, היינו דברי רבינו כמו שמן הדעת העליון וכו' שהם דומים זה לזה.

²⁶⁵ משם (פע"ח).

²⁶⁶ המקיפן (עולת תמיד), ועי' ע"ח שער כג פרק ב: אמרו בתקונים (קמב ע"ב) כי כל הכתר הוא אהי"ה. והענין הוא כי מבחי' אמא, הנקרא אהי"ה כנודע, נעשית כתר דז"א.

²⁶⁷ ועי' ביאורים ח"א כב ע"ג: אך עומק הענין כז"ו הוא, כי סוד פורקן הסרסוס לאור המקיף ולאור הפנימי, הנה הוא מלאך א"ס המקיף והמוקף, וכו' עיקר האדם שהוא הרוח שבו²⁶⁷, וכן כל הנכנח"י העיקרים אשר בהם נשלב על שלמותו, הנה הם מסוד אור א"ס המוקף, שהוא סוד הקו

שעה"כ

וכבר ידעת כי אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה בלי (סנהדרין כב ע"ב)²⁶⁹.
וביאורו הוא, כי הנוק' דו"א לא היה לה בתחילה רק הוי"ה אחת פשוטה בד' אותיות

- מאיר הכוונה -

לאור א"ס הנמשך ומתפשט בתוך הצמאום, כי ממנו נעשה לורת צנין כל העולמות כמו שהם כולם
עתה לפנינו, וממנו הוא לורת צנין האדם בכל הנרנח"י שבו, כי הצמאום שהוא סוד היסודות
והעגולים, שם הוא רק השורש. וכו' הנה מלבד זה הרי מתנהג גם עתה המלאכות ג"כ בעוד הנהגה
עליונה מזה הנמשך מאור המקיף את הקו מכל סביביו, שהוא אינו מוצמאם בכלי כלל, והוא שולט
על האור הפנימי להטותו לחפזו, והוא מנהיג את האור הפנימי ג"כ שיהא הולך ונמשך בכל הנהגתו
רק ע"פ הכוונה התכליתית תמיד. אמנם הנהגה הזו היא בהעלם גדול, כי התכלית האחרון הנה
נעלם השגתו מכל צריה, אבל עכ"פ הוא כי היא שולט בהעלם תמיד, ומשם הוא סוד כל הכבשי
דחמנא²⁶⁷, וסוד לדיק ורע לו רשע וטוב לו (צרכות ז ע"א), וכן כמה פליאות שאנו רואין בהנהגה
תמיד, כי הוא מהנהגת אור המקיף המשלח הארתו לאור הפנימי להנהיג את הכל תמיד רק ע"פ
הכוונה התכליתית. והרי נמצא, כי וכו' ע"א¹⁰ באור המקיף הנה הוא פועל גבורות תמיד, כי זו הוא כל
הנהגה אשר נגד החק והטבע. כי כל החק והטבע הוא רק ע"י אור הפנימי אשר הוא מוצמאם
בהגוף וכלי, אבל אור המקיף שהוא מצחוץ הנה ממנו הוא כל הנסים והנפלאות, וזו הוא פועל
גבורות תמיד. וכו' והנה הוא אור המקיף צבחי' נוק', וצסוד נקבה תסוצב גבר (ירמיה לא כא),
שהיא לוקחת אליה אל חדר הורתה להעשות בה כל תכלית פעולת הזכר, כן הוא אור המקיף עם
אור הפנימי, שכל הפעולות שנעשה בו הנה ממשך האור המקיף את הכל אליו והם נשמרים בו,
ונעשים בו להכוונה התכליתית שבהם. והרי עושה אור המקיף צ' מיני פעולות: כי בתחילה משלח
הארתו באור הפנימי לשלוט עליו ולשמרו, שיהא כל הטייתו ופנייתו אליו וכו"ל. ואח"כ לוקח הוא
כל מה שנעשה בו ויאח ממנו, וממשך אותם בתוכו לשומרם ולהשלימם לכוונתו ולחפזו התכליתית,
והם נשמרים בו לעת קץ הימין. וכ"ז הנה הוא פעולת נוק', וצסוד (משלי יב 7) אשת חיל עטרת
בעלה, שבה יתעלה ויושלם כל פעולתו לתכליתם האחרון. והנה הוא אור המקיף הישר מסוד
היחידה שצכל פראוף וצצכל עולם, שהוא הכתר המיוחד בא"ס כמ"ש צרע"מ (פ' צא 77 מצ ע"ב,
ופ' פינחם 77 רנח סע"א), כי כן הוא האור המקיף הראשון אשר להקו, הנה הוא מאור א"ס
המקיף, אשר בו יוחזר הכל ויתוקן הכל לסוד האחדות הנעלמה. שהוא תכלית כל התכליות שאין לו
קץ ותכלית.

והנה נמשכין כל המקיפים רק מצבינה, כי הכתר עצמו הוא נעלם, וכל גילוי הוא רק ע"י הבינה,
ולכן נקרא הבינה ג"כ צסם אהי"ה שהוא שם הכתר, כי בה הוא כל גילוי, וכמ"ש הגר"א בתקונים
(77 מו ע"7). וכן הוא אור המקיף הראשון הכללי המקיף להקו, הנה הוא נמשך שם ג"כ מסוד שורש
צחי' צינה צצמלכות דא"ס²⁶⁷, כי על ידה נצחן הענין לאור א"ס המקיף, כי לולא הבינה לא היה
הצמאום כלל, כמו שמתבאר בדברינו בהקדו"ש שער הפונה קדים פ"ה. ועומד הצמאום על עמדו רק
ע"י הבינה, ונצחן עי"ז מאור א"ס המקיף, וכל גילוי הוא בה, וכן נמשך על ידה ג"כ האור המקיף
להקו.

²⁶⁸ עי' שער כה דרוש ב (ב): חמשה מוצאות היוצאת מן הפה העליון. ואמנם כבר הודעתך כי
ה"ח הם נכנסין תוך הגוף, והם א"פ. אמנם ה"ג הם פוגעות ברדתן אל הגרון בפה ויוצאות משם
לחוץ, ושם נעשין אור מקיף מבחוץ בז"ת, והם סוד ז' הבלים דקהלת, וכנגדן הם ה"ח מבפנים.
והנה החסדים ודאי שהם גדולים ומעולים מן הגבורות, ואמנם להיות החסדים תוך הז"א והגבורות
מקיפים חוצה לו, הם מאירות יותר, ויש להם בבחי' זו מעלה על החסדים. ואמנם ביסוד דז"א שם
כח הגבורות שנתפשטו מבפנים נקבצות שם, והם א"פ. אמנם יוצא הבל מפי היסוד דרך העטרה
לחוץ, וחוזר ועולה ומקיף את היסוד מבחוץ, והבל זה היוצא הוא בחי' החסדים, והפנימי בחי'
גבורות, ע"כ. ועי' לקמן דרושי פסח יא

²⁶⁹ עי' שער טל פרק ז, שהעשיית כלי היא הנתינת רוח הנזכר לקמן, והוא כריתת הברית.

שעה"כ

בלבד, ואחר שבא עליה ז"א²⁷⁰, יהיב בה בחי' ההוא רוחא דשביק בה בעלה²⁷¹, כנז' בסבא דמשפטים (דף צט ע"ב)²⁷², ועליו נאמר, ויהי בצאת נפשה כי מתה (בראשית לה יח) כנודע²⁷³. וזה הרוחא הוא בחי' מילוי ההוי"ה (ד ע"ב) הנז' דמילוי ההין, העולה בגימ' ב"ן. והנה ה' אותיות הם במילוי הזה, והם ו'ד'הו"ה', והם בחי' ה' הסדים דיהיב בה בבואה הראשונה הזאת, אבל²⁷⁴ לא היה בה רק ד' אותיות יהו"ה כנז'.

האמנם עכ"ז נודע הוא כי הנקבה היא בסוד ד' אחורי הוא"ו, שהיא הנוק' באחורי דכורא²⁷⁵. ונמצא כי היא נרמזת באות ד' שאצל אות ו' שהם מילוי יו"ד. ונמצא כי גם בה יש ה' אותיות, לפי כי גם היא נכללת באות ד' כנז', ואלו הם הה' גבורות שנמשכים בה²⁷⁶. וזהו ענין ה' קשרים וד' אורים שיש בכל כנף וכנף, כי הה' קשרים הם סוד הה' הסדים של היסוד הנק' קשר ושורוק כנודע²⁷⁷, והם כלולים בד' אורים שהם ד' אותיות פשוטות של הוי"ה אשר בה כנז', כי כל בחי' אור היא בנוק'²⁷⁸. ואמנם כפי האמת אינם רק [ד'] מילויים כי שתי אותיות ו"ד הראשונות הם מילוי אות אחת בלבד, שהיא אות יו"ד הראשונה.

- מאיר הכוונה -

²⁷⁰ עי' ע"ח רפ"ח ג: שם של ב"ן דמילוי ההי"ן אשר במלכות הוא ב' הוי"ת יחד ממש, {פז ע"ב} והיא הוי"ה כפולה, ונקרא מערת המכפלה כנודע, כי ו"ד דמילוי יו"ד גי' י' כחשבון אות הפשוט, וכל השאר הם אותיות הוי"ה כפולה ממש. והנה ענין ב' הוי"ת אלו ענינם הוא, כי הוי"ה א' בחי' ז"א, והוי"ה הב' הוא בחי' הנוק' עצמה. וכאשר מתחברים הז"א בנוק', אשר אז מאיר ז"א בנוק', הנה אז הז"א נותן הארת הוי"ה שלו אליה, ואז נעשין ב' הוי"ת בנוקבא, ואז נעשית בה שם ב"ן שהוא בחי' ב' הוי"ת וזכור הקדמה זו²⁷⁰.

²⁷¹ (עי' שער ט"ל פרק ז): ואותה רוח שהשאיר ונדבקה באותו הכלי לא נאבדה שהרי אין אפילו דבר קטן בעולם שאין לו אתר²⁷¹ ומקום להטמן ולהתכנס לשם ולא נאבד לעולמים ולכן אותה הרוח שהשאיר באותו כלי שם הוא ודאי רודף אחר העיקר והיסוד (שלו) שיצא ממנו ומביא אותו ובונה אותו במקומו במקום של אותה רוח בת זוגו שיצאה עמו ובנה שם כמקדם וזוהי בריה חדשה עכשיו בעולם רוח חדשה וגוף חדש. משם משמע שזה משפטים דף צד וצ"ע.

²⁷² ז"ל: והוא רוחא דשבק ואתדבק בההוא מאנא לא אתאביד דהא לית מלה אפילו זעירא בעלמא דלא הוי ליה אתר ודוכתא לאתטמרא ולא תכנשא תמן ולא אתאביד לעלמין ובגין כך ההוא רוחא דשבק בההוא מנא תמן הוא²⁷² ודא רדיף בתר עקרא ויסודא (נ"א דיליה) דקא נפיק מיניה ואייתי ליה ובני ליה בדוכתיה באתר דההוא רוח בת זוגיה דנפקת בהדיה ואתבני תמן כמלקדמין ודא איהו בריה חדתא השתא בעלמא רוחא חדתא וגופא חדתא

תרגום: ואותה רוח שהשאיר ונדבקה באותו הכלי לא נאבדה שהרי אין אפילו דבר קטן בעולם שאין לו אתר²⁷² ומקום להטמן ולהתכנס לשם ולא נאבד לעולמים ולכן אותה הרוח שהשאיר באותו כלי שם הוא ודאי רודף אחר העיקר והיסוד (שלו) שיצא ממנו ומביא אותו ובונה אותו במקומו במקום של אותה רוח בת זוגו שיצאה עמו ובנה שם כמקדם וזוהי בריה חדשה עכשיו בעולם רוח חדשה וגוף חדש.

²⁷³ עי' ע"ח שער ט"ל פרק ח: ויהי בצאת נפשה כי מתה כי בנימין לקח אותו החלק עצמו הנשאר באמו שהוא הנפש שלה ממש ובלדתה אותו יצאה נפשה ממש ואז מתה והבן זה.

²⁷⁴ היא (נוסף בפע"ח).

²⁷⁵ כנזכר באח"ף ג'.

²⁷⁶ והטעם כי לעולם היא בבחי' ד' אחורי הו' שהוא נוקבא אחורי דכורא לכן היא נרמזת באות שאצל הו' שהם במילוי אות יו"ד נמצא כי גם היא יש בה ה' אותיות לפי שגם היא נכללת באות ו' כנ"ל ואלו הם הה"ג שהם נמשכין בה (פע"ח).

²⁷⁷ הנקרא קשר שבו נקוד שר"ק (פע"ח). ועי' לקמן דרושי עמידה דרוש ו' בברכת שים שלום דף לז ע"ג (ש"ש). עי' תיקו"ז קכא ע"א: יסוד באמצעיתא איהו שרק עי' תיקו"ז (קנא ע"ב): שר"ק קשר המרכבה, ועי' גר"א תיקו"ז כה ע"ד: שרק הוא קשר בהיפך

אתוון

²⁷⁸ עי' דעה ח"ב קנח ע"א שמביא מקור מספר הבהיר (סי' נה דף י"ז רע"א): מ"ט אתקריאת נקבה על שם שנקביה רחבים, ויש לה נקבים יתרים על האיש.

שעה"כ

נמצא כי הם ד' מילויים בלבד לד' אותיות ההוי"ה, ולכן הם ד' ציציות וכן ארבע אותיות הפשוטות שלה, וד' המילויים [אלה], הם ה' חומיין שבכל כנף.

ועתה נבאר ענין ד' מילויים אלו שבהוי"ה דההין העולה ב"ן מה ענינים דע כי ד' בחי'²⁷⁹ נמשכים אל הנקבה הא' היא בחי' הנפש שנותן בה היסוד לעורר המ"ן²⁸⁰ ועל ידה נעשית כלי הב' הוא מ"ש בפ' תרומה (דף קסו ע"א) ע"פ אור זרוע לצדיק כו'²⁸¹. והענין הוא כי נשמות הצדיקים הם מזדווגות ממש עם הנוק' ממש הנק' מלכות. ומהזווג ההוא נבראים נשמות הגרים. וז"ס פסוק, ואת הנפש אשר עשו בחרן (בראשית יב ה). ודע, כי רוב הזווגים הנעשים בזמן הגלות, הם באופן הזה, ולזה נתכוין שם בריה דרב ספרא²⁸². הג' והד' הם

- מאיר הכוונה -

²⁷⁹ ע"ח ריש שער תקון הנוק', ושער מ"ד ומ"ן פרק יא כלל כ' וסוף שער דרושי אבי"ע ועי' שער הגלגולים הקדמה יח [והענין הוא, כי אחר החרבן נתפרדו ז"א מנוקבא, והגנן העליון שהוא יסוד, איננו זרוע גנתו. אמנם גנתו מזרעת מאיליה, מן הספיחים שיצאו וצמחו בה מתחלה, ומהם חוזרת וצומחת. והנה הספיחים הם נשמות הצדיקים, אשר טרם החרבן זרעם הגנן בגנה העליונה וצמחו בה. וכאשר חוזרת ונפטרים מן העה"ז, חוזרים לעלות שם בה בסוד מ"ן, או ביסוד שהוא הגנן העליון בסוד מ"ד, ומהם חוזרת וצומחת. וז"ס פסוק אור זרוע לצדיק, שכבר האורות האלו נזרעו בתתלה בגנה העליונה, והם עצמם שחוזרים ונזרעים, ואין זה זרע חדש והבן זה], ושער המצות בהר כז ע"א [שזה בחי' ספיחין שכל העבודות האסורים בשביעית היא מ"ד של ז"א בארץ] ועי' מקדש מלך בראשית על ביאור הזהר דף ו ע"א (לש"ו).

²⁸⁰ ענין ד' מילואים אלו כבר נתבאר בדרוש מ"נ שהם ד' בחינות הנמשכין אל הנוקבא בביאה ראשונה שהם בחי' הנפש ובחי' החיה נשמות הצדיקים בסוד אור זרוע לצדיק (פע"ח).

²⁸¹ עי' זהר ח"ב קסו ע"ב: האי אור זרע ליה קודשא בריך הוא בגנתא דעדנוי ועביד ליה שורין שורין על ידו דהאי צדיק דאיהו גננא דגנתא ונטיל להאי אור זרע ליה זרועא דקשוט ועביד ליה שורין שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועביד פרין ומנייהו אתון עלמא הדא הוא דכתיב (שם צז יא) אור זרוע לצדיק וגו'

וכתיב (ישעיה סא יא) וכגנה זרועיה תצמיח מאן זרועיה אלין זרועיה דאור קדמאה דאיהו זרוע תדיר השתא אוליד ועביד איבין והשתא זרוע איהו בקדמיתא עד לא ייכול עלמא איבא דא אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא שכיך ועל דא כל עלמין אתזנו בספוקא דההוא גננא דאקרי צדיק דלא שכיך ולא פסיק לעלמין

בר בזמנא דישראל בגלותא ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב (איוב יד יא) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש היך עביד תולדין אלא כתיב (תהלים צז יא) זרוע זרוע איהו תדיר ומימא דאפסיק ההוא נהר גנתא (ס"א בגנתא) לא עאל ביה ההוא גננא וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומניה ומגרמיה אזרע כקדמיתא ולא שכיך תדיר כגנתא דעביד תולדין ומההוא זרוע נפיל ביה באתריה ומגרמיה עביד תולדין כדבקדמיתא ואי תימא דאינון תולדין ואיבין הוו כמה דהוה בזמנא דגננא תמן לאו הכי אבל לא אתמנע זרוע דא לעלמין

תרגום:האור הזה זרע אותו הקדוש ברוך הוא בגן עדנו ועשה אותו שורות שורות על ידי הצדיק הזה שהוא הגנן של הגן ונטל את האור הזה וזרע אותו זרע אמת ועשה אותו שורות שורות בגן והוליד והצמיח ועשה פרות ומהם נזון העולם זהו שכתוב אור זרוע לצדיק וגו'.

וכתוב (ישעיה סא) וכגנה זרועיה תצמיח מי הם זרועיה אלה הם הזרעים של האור הראשון שהוא תמיד זרוע ועכשיו מוליד ועושה פרות ועכשיו הוא זרוע בראשונה בטרם שיאכל העולם את הפרי הזה הוליד הזרוע הזה ונותן פרי ולא שוכך ולכן כל העולמות נזונו בספוקו של אותו הגנן שנקרא צדיק שאינו שוכך ולא פוסק לעולמים.

פרט לזמן שישראל בגלות ואם תאמר בזמן הגלות כתוב אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש ואיך עשה תולדות אלא כתוב זרע והוא תמיד זרוע ומיום שנפסק אותו נהר לא נכנס לגן (בגן) אותו הגנן ואותו אור שהוא תמיד זרוע עושה פרות וממנו ומעצמו נזרע כבראשונה ולא שוכך תמיד כמו גן שעושה תולדות ומאותו הזרוע נופל בו במקומו ומעצמו עושה תולדות כבראשונה ואם תאמר שאתם תולדות ופרות היו כמו שהיה בזמן שהגנן שם לא כך אבל לא נמנע הזרוע הזה לעולמים.

²⁸² עי' ע"ח שער תיקון הנוק' פרק א: דע שד' בחי' נמשכות אל המלכות, א' הוא ענין הנפש שלה שנתן היסוד של הזכר בה כדי שתוכל לעורר מ"נ בעת הזווג, כי ע"י הנפש הזו היא נעשית כלי. והב', הוא רוח. והג', הוא נשמה שנותן בה, והם שם מ"ה ושם ס"ג. והד', הוא מ"ש בפ' תרומה (קסו ע"ב) בריה דרב ספרא ע"פ אור זרוע לצדיק, שהנה נשמות הצדיקים הם עצמם מזדווגים עם המלכות והם העושין נשמות, כמ"ש (בראשית יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן, והנה רוב הזווגים הנעשים בזמן הגלות הם באופן זה. והנה אלו הד' בחי' הנ"ל הם אלו הד' בחינות המלוין הנ"ל,

שעה"כ

בחי' הרוח והנשמה שנותן בה, והם בחי' הוי"ה דמ"ה והוי"ה דס"ג. וכנגד ד' בחי' אלו היו ד' מילויים בד' אותיות הפשוטות שבהוי"ה אשר בה כנו'. ואמנם כל ד' בחי' אלו נכללים בבחי' הראשונה הנק' נפש, שהיא כללות המילוי הזה, לפי שכל ההוי"ה הזאת במילואה דההין נק' נפש כנודע, אלא שבנפש הזאת נפרטים ד' בחי' הנז' והבן זה. ועתה נבאר טעם למה כל שאר המילויים דע"ב וס"ג ומ"ה, כל א' מהם היא בסוד עשר אותיות, והויה זו דההין אין בה אלא ט' אותיות. אבל הענין הוא, לפי כי בחי' היסוד אין בה²⁸³, והוא במה שהודעתך, כי שיעור קומת הנקבה הוא באחורי²⁸⁴ נה"י דז"א. והנה הנצח וההוד הם ארוכים, אבל היסוד הוא קצר²⁸⁵, ולא נתפשט עד היסוד אשר בה, ונשארה חסרה ממנו. אבל הנצח וההוד הארוכים נתפשטו עד נצח והוד שבה. וזהו הטעם שהמלכות נק' נקבה²⁸⁶, לפי שלא נבראת בסוד היסוד לסיבה הנז'. אבל אימא עילאה היא נק' עלמא דדכורא כנו' בפ' ויצא (קמז ע"א), לפי שאיננה כמו המלכות כנו'²⁸⁷. גם בזה תבין טעם למה אין בנוקבא רק תרין מוחין כנו' באדרת האזינו (דף רצו ע"א) וז"ל: ונהירו דתרין מוחין גליפין בה כו', לפי שהם מבחי' הנצח וההוד דז"א²⁸⁸. אבל מן היסוד דז"א נברא שיעור קומת גופה הכולל ו"ק, כי גם היסוד נק'²⁸⁹ ו' זעירא (זהר ח"ג יא ע"א), ולכן ממנו נעשית גוף הנקבה בו"ק, אבל בסוד היסוד שבה אין בה ו' שניה, לפי שאות ו' שניה דיסוד דז"א שהוא היסוד שלו, נעשית ו' ראשונות דנוקביה כנוכר, וחסר ממנה ו' שני. וזהו הטעם שחשק ותאות הנקבה להדבק בזכר²⁹⁰ למלאות חסרון ו' זו השניה אשר אין לה.

דרוש ב' בענין הציצית

- מאיר הכוונה -

וארבעתן נכללין בבחי' הא' שהוא כללות המילוי והוא הנקרא נפש, נמצא שזה המילוי כולו בכללו בחי' נפש, אך בו נרמזין כל הד' בחי' דרך פרט. עי' קסו ע"א רב חיי אורבי אבא שור בבי אושפיזיכו, ועי' קסח ע"א שזה בנו של רב ספרא. היינו בחי' הע"ב שבו תלוי כח הולדה, ובזמן הגאולה זה ע"ב דז"א ובזמן הגלות זה ע"ב דנוק' עצמה שהיא נוק' דז"א וצ"ע, וצ"ע אם בשבת זה כמו בזמן המקדש, עי' שעה"פ וירא: ודע כי הנה מש"ל, כי בכל זווג דז"ן, ממשיכים מוחין חדשים מלמעלה מן האין סוף, דרך המדרגות, והוא לוקח שפע מ"ד, והיא מ"ן, דע, כי זה הוא בענין הנשמות החדשות הבאות מלמעלה, בזווג ליל שבת וי"ט. אבל בזווגים של ימי החול, אחר חרבן הבית, כבר ביארנו במצות שביעית, פרשת בהר סיני, כי כל המ"ן של אז, הם מהבירורין המתבררים מן המלכים שנפלו בקליפות, ומהם נעשים הנשמות ההם שבאלו הזווגים. והוא בסוד (תהלים צ"ז י"א) אור זרוע לצדיק, הנזכר בפרשת תרומה, בענין בריה דרב ספרא. וזכור הקדמה זאת. ועוד צ"ע אם בחי' נשמת הצדיקים היא מש"כ בריש תיקון כא מחמר אבתריה עי' גר"א ריש מא ע"ד.²⁸³ עי' שער כט פרק ח: אמנם הנוקבא באה מצד הגבורות שהם דינין, אין בה רבוי אור כדי להוציא בה בחי' יסוד בולט ממש, אמנם הוא אור בלתי מורגש²⁸⁴ עי' שער לד פרק ב אות י"ג: הנקבה התחילה שיעור קומתה מנה"י דדכורא. אמנם מלקמן שמשמע שכל זה נתקן בזיווג, אז בודאי זה אחורי ז"א. ועי' שער כא פרק ב' וצ"ע.²⁸⁵ צ"כ כוונתו בזה, ועי' שער כט פרק ד' בענין הארת נה"י דתבונה בז"א שיסוד קצר שיש לו רק ב' פרקים, וצ"ע.²⁸⁶ עי' לעיל הערה 278.²⁸⁷ עי' שער לד פרק ב' אות יב שכאשר היא מקבל הארה מז"א בביאה ראשונה היא כבר דכורא. ובאמא יש זיווג תמיד.²⁸⁸ עי"ש בשער מאמרי רשב"י נו ע"ג שדעת שלה בגופה, ועי' & דעת קלה שזה דעת דגבורות, והיינו הך. ועי' גר"א תיקו"ז & שיסוד שלא בשעת הזיווג היא אבר מת.²⁸⁹ יש בו (מבו"ש נה ע"ג).²⁹⁰ עי' ויקרא רבה (יח א): ותפר האביונה זו התאוה שהיא מטילה שלום בין איש לאשתו ר' עי' שבת קנב ע"א שלום – לשאול לפליטו

שעה"כ

דע כי בזהר פרשת שלח לך (דף קעד ע"ב²⁹¹) אמרו כי ציצית מלשון הסתכלות, כמו (שיה"ש ב ט) מציץ מן החרכים, גם ציצית מלשון (יחזקאל ח ג) ויקחני בציצית ראשי²⁹², והם בחי' השערות הנקראות ציצית. וביאור ענין זה הוא, כי הציצית הוא סוד אור המקיף אל כל ז"א כולו²⁹³, אשר עליו ארוז"ל, מלמד שנתעמף הקב"ה בטלית לבנה²⁹⁴, והבן זה. ולפי שאור המקיף גדול מאד ואין בנו כח להשיגו, ולכן אין הקדושה חלה על הטלית עצמו²⁹⁵ כמו התפילין. אבל הציציות הנמשכים ויוצאים מן הטלית הזה, יש לנו בהם יותר השגה, ולכך נק' תשמישי מצוה כמ"ש חז"ל (טור כא)²⁹⁶. {ד ע"ג} ועתה נבאר ענין הטלית וענין הציציות.

דע כי מרישא דא"א נמשך חד קוצא דשערי דתליא עד רישא דז"א²⁹⁷, כנזכר באדרת נשא (דף קכט ע"א²⁹⁸ וקלא ע"ב²⁹⁹)³⁰⁰. והנה הוא מאיר במוחין דז"א ומוציא

- מאיר הכוונה -

²⁹¹ ז"ל: ציצית פקודא דא איהו לאדכרא כל פקודי אורייתא בגינה כד"א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד כתיב ועשית ציץ זהב והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רזא דכל אינון פנים עלאין דאינון פנים דקשוט פנים דאמת דכלילן באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא רזא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא ציץ דכר ציצית נוקבא ודא לכל ב"נ ציץ לכהנא.

תרגום: ציצית. מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם", זהו סימן המלך להזכיר ולעשות. כתוב "ועשית ציץ זהב", והרי בארנו סוד הציץ להתעטר בו כהן גדול, וזהו ציץ להסתכל בו בעיניים שהוא סימן של עולם העליון שהתעטר בו כהן גדול. ומשום זה, הסתכלותו מכפרת על עזות פנים, שלא עומדת לפניו אלא פני אמת, סוד של כל אלו הפנים העליונים שהם פני אמת, פנים של אמת שכלולים באמת של יעקב. ציצית היא נקבה, סוד עולם התחתון, הסתכלות להזכיר. ציץ זכר, ציצית נקבה, וזה לכל אדם, ציץ לכהן.

²⁹² כאן מקום הזהר בפע"ח שהזהר לא מדבר מלשון מציץ מן החרכים.

²⁹³ עי' לעיל פרק א' שזה רק עד החזה שזה רוב ז"א, אמנם עי' לקמן ד"ה ונחזור לענין ראשון שזה עד היסוד. ועי' הערה 248.

²⁹⁴ כשאמר ויעבור (פע"ח).

עי' מדרש תהילים (מזמור קד): ר' שמעון בן יהוצדק שאל את ר' שמואל בר נחמן, ואמר לו, כיצד ברא הקב"ה את האורה. אמר לו, נתעטף בטלית לבנה והבהיק את העולם באורו. אמנם עי' גמ' ר"ה (דף יז ע"ב): ויעבור ה' על פניו ויקרא אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה אמר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ועי' ר' בחיי (במדבר טו לח): והכוונה במאמר הזה שבא ללמדנו סדר תפלה ובקשה איך נתחנן לפניו, שנתעטף בטלית ושנזכור לפניו שלש עשרה מדות בכוונה וימחול לנו בזה. ובאמרו נתעטף פירוש בטלית לבנה שהוא סימן סליחה וכפרה.

ועי' ספר הקנה (&): הטלית רומז בחכמה עילאה, וזהו שארז"ל שנתעטף הקב"ה בטלית לבנה ר"ל נתעטף הבינה בחכמה.

אמנם עי' תיקו"ז (סג ע"א): איהי טלית דקודשא בריך הוא ובה אתעטף קודשא בריך הוא כמה דאת אמר (&) עוטה אור כשלמה ואיהי ציצית דצדיק דאיהו עני בגלותא הה"ד תפילה לעני כי יעטף (תהלים קב א) עני ודאי דביה אתעטף בגין דאיהי (שמות כב כו) כסותה לבדה היא שמלתו לעורו דא משכא דתפלי דאתמר בהון ויעש ה' אלהי"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (בראשית ג כא).

תרגום: היא טליתו של הקדוש ברוך הוא, ובה מתעטף הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "עוטה אור כשלמה". והיא ציצית של צדיק, שהוא עני בגלות, זהו שכתוב "תפילה לעני כי יעטף", עני ודאי, שבו מתעטף, משום שהיא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו זה עור התפילין שנאמר בהם ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם

²⁹⁵ אפילו תשמיש מצוה, עי' לקמן הערה 460.

²⁹⁶ עי' לקמן הערה 453.

²⁹⁷ במקום העורף מכנגד המצח שלו (פע"ח).

שעה"כ

הארתם לחוץ כנודע. וגם בז"א נמשך מן רישיה חד קוצא דשערי ותליא עד רישא דנוקבא³⁰¹. וקוצא דשערי דא"א הם שערות לבנות, ושל ז"א הם שערות שחורות, כנזכר באדרת נשא (דף קמח ע"ב). ושם בפרשת שלח לך ביאורו³⁰² דאית ציין ואית ציצית, כי ציין הוא דכורא והוא קוצא דשערי דא"א. ונקרא ציין דכורא, משום דאתפשט עד רישא דז"א דהוי דכורא, אבל קוצא דשערי דז"א אקרי ציצית, נקבה, משום דאתפשט עד רישא דנוק³⁰³. ונמצא כי ב' ציין וציצית נקראים כך על שם ויקחני בציצית ראשי, שהם בחינת השערות.

וגם ענין ציצית שהוא לשון הסתכלות כנ"ל, הטעם הוא מפני שאלו השערות אשר בקוצא דשערי דא"א או דז"א היו נמשכים ותלויין לקבל אנפייהו דא"א או דז"א, והו

- מאיר הכוונה -

²⁹⁸ ז"ל: וכל קוצא וקוצא מתלהטן ותליין מתתקנן [קוצים הינם עיקרם ותחלתם של השערות, והיינו בעודם בשרשם שבמו"ס (שעה"כ ציצית פרק ב), ושם הם "מתלהטין" ע"י שורש הגבורות ששם ובסוד בוצינא. אח"כ, ביציאתם לתוך האוירא שם הם 'תליין', דהיינו שמתגדלין קצת וממילא שם הם בבחינת "תליין" בלבד. אמנם עיקר הארתם של השערות הוא כאשר הם מתתקנין בגלגלתא, ואזי הם עצמם מכונים "תיקונים" (ב"ע לט ע"ב)]. בתקונא יאה בתקונא שפירא²⁹⁸ מחפיין על גולגלתא [אמרו "תיקונא יאה" מצד השערות עצמם, שהם מתגלים ויופיים נראה. אמנם המבוע הנמשך מתוך השערות הוא נעלם ואינו מתגלה, ועליו בא מאמרו "תיקונא שפירא"²⁹⁸. והנה שניהם כאחד 'מחפיין על גולגלתא' כלומר שמכסין על החיבורתי דגלגלתא שלא יתגלו חיבורתא כי אם דרך משיכו דשערות (ב"ע לט ע"ב)]. מתתקני קוצי דנימין מהאי סטרא ומהאי סטרא עד²⁹⁸ גולגלתא [שערות דע"ק מאירים לשערות דז"א. והנה כל ענייני ז"א הם בב' בחי', ה"ה דין ורחמים, וכמש"כ (זהר משפטים קכב ע"ב)] רישא דמלכא אתתקן בחסד ובגבורה. [שכן על אף שבעתיקא כולא ימינא ולית שמאלא, מ"מ שורש הדינים אינו נמצא אלא בו, והוא על ידי כך שהשערות הינם ע"ג הגלגלתא. ובגלגלתא עצמו מאיר חסד דבינה דרדל"א (בהגר"א על ספד"צ י"ב ע"ד ד"ה וכבר אמר), וגבורה דרדל"א מתלבש במו"ס, הרי לנו שנכללים בשערות חו"ג בשורשם, שכן המה גילוי הארת המו"ס והגלגלתא (ב"ע לט ע"ב)].

או: בפלגותא דשערי אתחזי חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין ומההוא ארחא אתפרשן שית מאה ותליסר ארחין דאתפלגין בארחין דפקודי דאורייתא דכתיב (תהלים כה) כל ארחות יי' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו.

²⁹⁹ ז"ל: אלא כל נימין שקילין דרישא ודיקנא [דהיינו ששניהם מסתיימים בשוה כנגד רישא דז"א (ב"ע צב ע"ב)] דרישא אריכין על כתפין למיגד מרישא לרישא דזעיר אפין מההוא משיכא דמוחא למוחא דיליה ובגיני כך לא הו קשיין [זהו הטעם ששערות הראש הינם יותר דינים משל דיקנא, שכן שערות הראש דא"א יורדים לז"א (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ד וידוע). מוחין דז"א מקבלים מהעמר נקי (בהגר"א על ספד"צ כא ע"ג ד"ה בעמר עד אתון²⁹⁹), דהיינו שהעמר נקי ממשך את ההארה ממו"ס למוחין דז"א. אין תכלית שערות העמר נקי אלא למיזן²⁹⁹ את המוחין דז"א משא"כ שערות הדיקנא אשר תכליתם גם לשבור את השונאים²⁹⁹. ולכן אין שערות הראש קשים כשערות הדיקנא. (ב"ע צב ע"ב)] וע"ד אתחזן למהוי רכיכי [דהיינו ששערות הראש אינם כ"כ רחמים כשל הדיקנא, ורק למראה העין הוא ש"אתחזן למהוי רכיכי", למימרא שפעולתם אינה לתברא שנאין וכנ"ל (ב"ע צב ע"ב)].

³⁰⁰ רק מצאתי בדף קמא ע"ב: כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא, תלייא חד קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אפין [זה נקרא קוצא דשערי שאז השערות והקוצים³⁰⁰ נכללים כא', שכן נ' שערי הבינה אתקשרו בל"ב שבילין (מים אדירים יח)]. ותלי עד רישא דנוקבא [שערות אלו מכסות על לאה כדי שלא ינקו ממנה החיצונים, שכן היא דינא קשיא, אמנם את שערותיה של רחל עלה ברצונו ית' לעשותם אדומים, כדי שלא תהיה שם יניקה לקלי' כלל, אלא רק שורש דינים בלבד ובסוד מאמרם ז"ל האי שחור אדום הוא אלא שלקה (נדה י"ט ע"א) (ב"ע רלב ע"א)]. וצ"ע שכנראה כוונת האריז"ל היא שכמו שיש קוצא מז"א לנוק' כמו כן מא"א לז"א ועל אף שרק מוזכר שם ענין השערות, וכאן חד קוצא, אמנם אחרי המים אדירים אולי היינו הך.

³⁰¹ עד רישא דנוקבא במצח שלה ממש כמ"ש בע"ה בענין תפילין של יד (פע"ח). הציצית הם עצמן בחי' הקוצין היוצאין מן המוחין הפנימים של הקטנות דעיבור של ז"א והם ד' מוחין וכנגדן ד' ציצית ולהיותן הם מתחברים ארבעתן יחד דרך אחורי ז"א כנ"ל לכן נקרא חד קוצי דשערי בלבד והבן זה מאוד אם לבחי' ז"א אם לבחי' א"א (פע"ח).

³⁰² נדצ"ל ביארו.

³⁰³ כי הטלית עצמו הנה בחי' אחרת כמ"ש (פע"ח).

שעה"כ

מכסיין עניייהו דלא יסתכלון לא א"א בז"א ולא ז"א בנוקביה להאיר זה בזה, וע"י מעשינו במצות הציצית רמינן להו להנהו שערי באחורייהו דא"א ודו"א כי היכי דיסתכלון א"א בז"א וז"א בנוקביה³⁰⁴. ודא איהו לישנא דציץ וציצית, ציץ אסתכלותא דא"א בז"א, וציצית אסתכלותא דז"א בנוקביה. והנה ע"י הכאת ההוא קוצא דשערי ממוחין דז"א, יוצא הארתם לחוץ ובולטת במצחו ונקרא ציץ דכורא, והארת מוחין דרישא דנוק' הבולטת ע"י הכאת קוצא שערי דז"א נקרא ציצית נקבה.

³⁰⁵ועתה נבאר ענין השערות דרישא דז"א. דע דברישא דז"א יש שלש מיני שערות, ונקרא: קוצין ונימין ושערות. ופשר הדבר הוא, כי כבר ביארנו שיש בז"א ג' בחינות, והם: עיבור ראשון, ויניקה, ועיבור שני דגדלות. והמוחין דעיבור ראשון ויניקה הם שמות של אלקים, ומוחין דגדלות הם של הויות.

גם נתבאר כי בבא המוחין דגדלות בראש ז"א, נדחין המוחין דקטנות למטה, אלא שעב"ז עולה הארתם למעלה מתתא לעילא. ונמצא כי מכל ג' בחי' המוחין הנזכרים צומחין בראש ז"א, הקוצין שהם תקיפין יוצאים ממוחין דעיבור. והנימין דאינון שעיעין יתיר, אינון ממוחין דזמן היניקה. והשערות דאינון שעיעין יתיר מכולהו, אינון ממוחין דגדלות³⁰⁶. וטעם הדבר הוא כי שער הם אותיות עשר, והוא בחינת המוחין דגדלות שהם הויות, דמילויים שבכל אחת יש בה י' אותיות, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן³⁰⁷. גם שער הוא אותיות עשר בסוד י' אות ראשון של הויה.

והנה השערות הנקראין קוצין שהם ממוחין דעיבור, יוצאין בתחילה, ולכן הם ארוכים ונמשכים עד החזה דז"א, עד רישא דנוק' נק' רחל³⁰⁸. ואח"כ בזמן היניקה צומחין שערות אחרות בין השערות הנקראין קוצין, ואלו נקראין נימין, אבל הם יותר קצרים ונמשכים עד הגרון דז"א, עד רישא דנוק' עילאה הנקראת לאה. ועיין בהקדמה ביאור אדרא האזינו (שער מאמדי רשב"י נו ע"א), בענין קשר תפילין של ראש, שנלע"ד שם. ואח"כ צומחין ביניהם שערות אחרות ממוחין דגדלות, והם יותר קצרים מכולם, ואינן נמשכים רק עד גולגלתא דרישא דז"א בלבד, והם לצורך עצמו ולא לזולתו³⁰⁹.

והנה עוד שמעתי דרוש אחר ממורי ז"ל בזה, כי קוצין הם נמשכין ויוצאין ממוח חכמה דז"א, ונימין ממוח בינה דז"א, ושערות מן הדעת דז"א הכולל חסדים וגבורות. ונימא

- מאיר הכוונה -

³⁰⁴ לא נ"ל שיש לזה מקור באדרא.

³⁰⁵ כי ג' בחינות יש בזה הא"מ של השערות הנזכר (פע"ח).

³⁰⁶ עי' זהר ח"ג קלו ע,א: יתבין קוצי מסתבכין ותקיפין מנהון שעיעין ומנהון תקיפין ובכל קוצא וקוצא יתבין נימין תלין על תלין מתלהטן ותליין כגיבר תקיף מארי נצח קרבין בתקונא יאה בתקונא שפירא תקיפא (בחור כארזים) רברבין ותקיפין הה"ד (שיר ב) בחור כארזים. תרגום: יושבים קוצין מסתבכים וחזקים. יש מהם רכים, ויש מהם קשים. ובכל קוץ וקוץ ונמצאים שערות תלים על גבי תלים. מתלהטים ותלויים כגיבור חזק בעל ניצחון מלחמות בתיקון נאה יפה וחזק (בחור כארזים), והם גדולים וקשים. זהו שנאמר "בחור כארזים".
³⁰⁷ יש לו רק ט' אותיות.

³⁰⁸ והנה הקוצין היוצאין ממוחין דעיבור הם קודמין לצאת טרם כל השאר והם הולכים וגדלים מעט מעט עד ביאת המוחין דגדלות ואז הם גדולים כל צרכם ומגיעים למטה עד רישא דנוקבא כנגד החזה (פע"ח).

³⁰⁹ אמנם השערות הם יותר קטנים והם גדלים באמצע בתוך הנימין והם יוצאים באחרונה ממוחין דגדלות וע"כ הם קצרים יותר מכולם ואלו אינם מתפשטים רק הם עומדים בגולגלתא וברישא דז"א עצמו לצורך עצמן וע"כ אלו השערות היוצאים ממוחין דגדלות אינם כפופים ונמשכים לצד מטה אמנם הם זקופים למעלה בגולגלתא כדי להאיר בבחי' א"מ אל רישא עצמה דז"א ואלו היו כפופים היו אורם יורד למטה מהגולגלתא ולא היו מאירין בהגולגלתא עצמה דז"א אבל הקוצין והנימין שהם להאיר לרישא דלאה ורחל הם כפופים ויורדים ונמשכים למטה עד רישא דלאה ורחל כנ"ל (פע"ח).

שעה"כ

בנימ' שהוא סוד הוי"ה דס"ג ומילוייה, שהוא בנימ' ל"ז בהסירך אותיות הפשוטות, וס"ג ול"ז הם ק', ונודע כי הוי"ה זו היא בבניה, ולא שמעתי עוד בדרוש זה.

ונחזור לענין ראשון, והוא כי הטלית בעצמו אשר הציצית יוצאין ממנו ונתלין בו, הוא בחינת אור המקיף על כל ז"א כולו, עד סיום היסוד שבו³¹⁰. ותוך זה המקיף הגדול יש אור מקיף קטן ממנו, ולכן הוא בתוכו, וגם הוא מקיף את ז"א, אלא שאין מקיף לו רק לג' ראשונות שלו, והוא מבחינת השערות הנו', אשר סודן הוא בתחילה אור פנימי שנכנס בז"א, וחוזר ועולה ממטה למעלה בראשו בבחינת שערות, ומקיף סביב הראש מבחוץ, ולכן אלו השערות דמוחין הגדלות דרישא דז"א, הם קצרים והם זקופים מעומד ואינן כפופים ותלולים, כי אם היו כפופים ותלולים כלפי מטה, היה אור המקיף למטה מן הגולגולת³¹¹. אבל בהיותם זקופים הם מקיפין באור שלהם אל הראש עצמו דז"א³¹².

ואמנם בחינת זה המקיף הקטן הפנימי הנמשך גם מן הנימין דזמן יניקה, כבר ביארנו שמתפשטין עד רישא דלאה, שהוא עד גרון דז"א עצמו³¹³.

ובחינה היוצאת גם מן הקוצין דזמן העיבור, אלו הם מתפשטין עד החזה דז"א ברישא דנוק' התחתונה הנקראת רחל. ובחינה זו של הקוצין הם סוד הציציות³¹⁴ היוצאות ונתלות מן הטלית שהוא המקיף (ד' ע"ד) העליון החיצון הכולל כל ראשו וגופו דז"א עד סיום היסוד שבו כנ"ל, וכמה שנבאר בע"ה. וזמ"ש באדרת נשא (דף קמה ע"ב) כד אתברי פרצופא דברישא דנוק' תליא חד קוצא דשערי מאחורוי דז"א ותלי עד רישא דנוק' בו³¹⁵.

והנה כיון שאלו ד' ציציות הם בחינת קוצא דשערי דרישא דז"א ממוחין דעיבור, והם סוד א"מ השני הפנימי, א"כ היה ראוי שהציציות יהיו תלויין באמצעו של הטלית, במקום שמשמיץ אותו על הראש, ולא שיהיו תלויין בקצוות הטלית הנוגעים על החזה דז"א. אבל הטעם הוא, כי כיון שאור המקיף הזה הוא קטן מן האחר³¹⁶, ולכן הוא פנימי ממנו, ולכן לא נתגלו ממנו אלינו אלו ד' ציציות מלמעלה אלא בסיום הטלית, שהוא המקיף הגדול החיצון ממנו, המקיפו גם הוא.

ועוד טעם אחר, כי אור המקיף העליון הנק' טלית לבנה³¹⁷, אורו גדול מאד מאד והוא מבטל הארת המקיף הפנימי הנק' ציציות, כדמיון אור הנר בפני השמש, דשרגא בטיהרא מאי מהניא³¹⁸. ואע"פ שביארנו כי אין אור הטלית מושג אלינו, אשר לסיבה זו

- מאיר הכוונה -

³¹⁰ לעיל איתא עד החזה שז"א, ועי' הערה 248. עי' גר"א תיקו"ז נ ע"ד: התחלת הנוק' שם שהיא נגד נה"י כי שם הדעת שהוא ביסוד וב' כליות נו"ה אלא שראשה נגד נה"י הפנימים וגופה נגד נה"י החיצונים וחג"ת עד טיבורה הוא עד סיום יסודו סיום הדעת והנה התחלתה מטבורא דלבא ופיה נגד טבורא וטיבורה נגד עטרה שלו, ועי' לקמן ד ע"ד ד"ה נראה לע"ד אחרת, וכן שם ד"ה ואם תאמר. וצ"ע שיש רגלים למטה מיסוד.

³¹¹ עי' שער המקיפים פרק א' שזה אור מקיף החוזר (חיה) שונה מאור מקיף הישר (יחידה), וכן משמע בשער מב פרק ג.

³¹² עי' לעיל הערה 309. היינו שהשערות יוצאים טיפה מהראש ולא יותר.
³¹³ אפילו שזה אותו שיעור מאחורה, אבל מקדימה זה אחרת וצ"ע. ונראה יותר שכל שערות הראש נמשכים עד שם, וכן ברחל והחזה, ששערות הראש לא נמשכים מקדימה.

³¹⁴ ממקום עמדיתן היה יותר מתאים לומר הציצית הם הארה היוצא ממקיף דעיבור דז"א אל נוק', וכן עי' לקמן הערה 329. וכן עי' לעיל דרוש א' ד"ה והנה זה הטלית שהם מקיפים לנוק'.
³¹⁵ ז"ל בשלימות:

תרגום:

עי' לעיל הערה 300.

³¹⁶ היינו יושר דז"א.

³¹⁷ עי' הערה 294.

³¹⁸ טעם הב' שזה מבטלו, והראשון שזה מכסה עליו.

שעה"כ

אין בו קדושה, עכ"ז זהו בערכינו אנהנו, אבל לא מפני זה נאמר שאין אורו מכבה ומבטל אור הציציות כנו.³¹⁹

עוד טעם שלישי, והוא במה שנודע, כי היסוד דאימא נתפשט בסוד מוח הדעת בתוך פנימיות דז"א (עי' לקמן דרושי פסח), הנה [הוא] מתפשט עד החזה דז"א בלבד, ועד שם יושבים אורות החסדים והגבורות שבתוכו מכוסין ביסוד ההוא, ואין אורם בוקע ויצא לחוץ להאיר באלו הציציות³²⁰. ובפרט³²¹ כי אלו הציציות, בהיותם נמשכים עד החזה דז"א הם שחורים, בסוד (שיה"ש ה יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, כנזכר באדרת נשא (דף קלו ע"א שורה ג') וז"ל: תנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ורבוא רבבן קוצא דשערי אוכמי כו³²², כנודע כי שערי דא"א הם חורין, ודז"א הם אוכמין, ודנוק' הם אדומים כארגמן, כנזכר באדרת נשא (דף קמא ע"ב שורה ח') וז"ל: ואתערו שערי ברישאה כולהו סומקי דכלילן בגו גוויי הה"ד ודלת ראשך כארגמן כו³²³. ונמצא כי אלו הציציות הם שחורות, ואינם ניכרות ונגלות עד הגיעם אל החזה דז"א, ושם הוא מקום גילוי החסדים כנו, והם מאירים באלו הציציות ומלבינים אותם, ואז הם ניכרים ונתגלים³²⁴. ולפיכך אין תליית הציציות ניכר אלא בסיום הטלית במקום החזה.

ועוד כי שם במקום החזה מתגלה היסוד דאבא, המאיר אור גדול גם הוא באלו הציציות, וע"י כך מתלבנים ומתגלים. וזהו הטעם שצריך שהציציות יהיו לבנים, כנודע בסוד התכלת והלבן³²⁵.

ואם תאמר והרי הטלית הוא א"מ לכל ז"א כולו כנ"ל, א"כ איך הציציות מתגלים בחזה, והרי עדיין אין הטלית נפסק שם, והוא מתפשט יותר למטה. וי"ל כי כיון שהטלית איננו מושג אלינו כלל, ואינו אלא לזכר בעלמא, ולהכיר איך הציציות יוצאין ממנו, ולכן

- מאיר הכוונה -

³¹⁹ וע"כ לשני סיבות אלו אין הציציות ניכרין ונגלין אלא בסיום הטלית מהחזה ולמטה כנזכר למטה כי משם ואילך אין שם בחי' טלית בד' כנפות ואינן דבר בפ"ע (פע"ח).
³²⁰ כל א"מ הוא ממש עד המוחין שבפנים וכמו שבפנימית אין האורות נגלים אלא מהחזה ולמטה ששם הוא סיום יסוד דאמא הפנימית המתלבש תוך ז"א לכן עד שם אין כח באורות לבקוע ולצאת לחוץ להאיר בשערות לכן אינן מתגלין עד למטה במקום גילוי האורות (פע"ח).
ואם קשה שהרי איך פנימי משפיע על מקיף להפכו ללבן, ואם זה אורות מוחין דאמא שבפנים שמאירי למקיפים דז"א אין קושי, אבל צ"ע.

³²¹ בפע"ח זה עוד טעם.

³²² ז"ל בשלימות: תאנא בגולגלתא דרישא אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא ולית חושבנא לנימין דכל קוצא וקוצא דאחידין בהון דכין ומסאבן ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא בכל אינון סטרין דאינון מסאבן תרגום: למדנו, בגולגולת הראש אלף אלפי רבוא ורבוא רבבות קוצי של שערות שחורים. והם מסובבים זה בזה ומעורבים זה בזה, אין שיעור לשערות שיש בכל קוצא וקוצא שנאחזים בהם, טהורים וטמאים. ומכאן נאחזים טעמי התורה בטהור וטמא, בכל אותם הצדדים שהם טמאים.
³²³ ז"ל בשלימות: כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אפין ותלי עד רישא דנוקבא ואתערו שערי ברישאה כלהו סומקי דכללן בגו גוויי הה"ד ודלת ראשך כארגמן (שיר ד) מהו ארגמן גוויי דכלילן בגו גוויי.

תרגום: כשנברא פרצוף הראש של הנקבה, נתלה קוץ אחד של שערות מאחורי ז"א והוא תלוי עד הראש של הנקבה, ונתעוררו שערות בראשה, כולם אדומים, הכלולים בתוך שאר הגוונים. וזהו שנאמר "ודלת ראשך כארגמן". מהו ארגמן? גוון הכלול בתוך שאר הגוונים.

³²⁴ ולהיות כי החסדים עדיין לא נתגלו בפנים לכן לא הלבנו השערות בחוץ אבל בסיום החזה ששם מתגלים החסדים וגם כי שם יסוד אבא מתגלין ויוצאין כל אלו האורות לחוץ ומלבינים השערות ועל ידו מתגלים השערות שהם הציציות ולטעם זה הדין הוא שיהיו הציציות לבנים (פע"ח).

³²⁵ עי' תיקו"ז (קמז ע"ב): בין תכלת ללבן ואשתמודע הכא תכלת מסטרא דשמאלא לבן מסטרא דימינא תרגום:

שעה"כ

אין אנו חוששים אליו. וזהו הטעם שארז"ל ששיעור הטלית הזה הוא כדי שיכסה ראשו ורובו ולא יותר. ושיעור זה הוא עד מקום החזה, כי כיון שאין לנו השגה בו, וגם שכבר הציציות נתלבנו במקום החזה ונתגלו שם, לכן אין אנו חוששים אל הטלית שיכסה למטה מן החזה, ודי שיהיה שיעורו עד החזה כנוז, אשר זהו שיעור ראשו ורובו, לפי שלמעלה מן החזה יש ה' ספי' כח"ב חסד גבורה, שהוא מחצית הי"ם, ויש עוד שלישי העליון של ספי' הת"ת עד החזה שבו.

ומ"ש רז"ל שיכסה ראשו ורובו של קמץ³²⁶, הטעם הוא לפי שאלו הציציות הם ממוחין דעיבור הנק' מוחין דקטנות, ולכן תלו הדבר בקמץ ולא בגדול. ונמצא כפי זה, שצריך להקפיד בשיעור רוחב הטלית שיקף כל ראשו וגם כל גופו עד החזה פנים ואחור ודי בזה.

ונראה לע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי טלית בגימ' עשר הויות דאלפין שהם בגימ' מ"ה, להורות כי הוא א"מ לי"ם דז"א, אשר הוא סוד מילוי אלפין דמ"ה כנודע (ע"ח עגו"י ה), ואני מסופק בזה.

ולהיות כי הציציות הם ממוחין דקטנות אשר קדמו אל המוחין דגדלות, לכן צריך להקדים ולהניח הציציות קודם התפילין. ואפילו הטלית הגדול של העיטוף לסיבה הנז', הפך סברת קצת המקובלים המניחים התפילין קודם הציציות הגדול, אחר שהניחו ציצית קמץ. ומכ"ש שאין לעשות כדברי האחרים האומרים שהתפילין קודמין לכל בחי' הציציות. ומי שיעיין בס' הזוהר³²⁷ ימצא האמת כדברינו³²⁸.

וא"ת מאחר שהציציות הם ממוחין דקטנות והם עיקר המצוה, כי הטלית עצמו אינו אלא זכר בעלמא, א"כ למה הקמץ פטור מהציציות. והתשובה כי אין הקוצין דמוחין דקטנות גדלים ונעשים ציציות תלוין עד החזה ועד רישא דנוק' אלא בהמשך הזמן עד אשר נכנסו המוחין דגדלות, והם הולכים וגדלים מעט מעט³²⁹, כי זה ע"א} הרי לסיבת קדימתם בזמן נתאריך שיעור אורכן יותר מן הנימין והשערות כנ"ל.

ונשלים עתה לבאר ענין תלית הציציות בארבע כנפות הטלית. כי הנה ביארנו למעלה כי הטלית עצמו הוא אור המקיף הגדול לכל הי"ם דז"א עד סוף היסוד שלו. וכבר

- מאיר הכוונה -

³²⁶ עי' לקמן הערה 726.

³²⁷ עי' לעיל הערה 38, מש"כ לפרשא על רישיה פרישו דמצוה. אמנם סברת האגור המובא בב"י (ריש סימן כה) היא שאחרי שיש טלית קטן, אין סיבה להקפיד על טלית גדול לפני התפילין.

³²⁸ עי' פע"ח יד ע"ג: ענין חילוק בין ציצית גדול לקטן הוא זה ובו נתבאר מ"ש לעיל כי ציצית קטן הוא ביצירה ואמנם אנו רואים כי ציצית קטן אינו רק בעשיה אך הענין הוא זה כי לעולם בחי' הטלית הוא א"מ של הבינה אשר מקפת לז"א ויש בה ב' בחי' א' בזמן קטנות דזעיר אשר הוא בסוד עיבור בתוכה כי אז הוא בבחינת תלת כלילין בתלת ואז היא מקפת עליו והוא בתוכה בבחינת עיבור ואז נקרא ציצית קטן שמקפת אותו בזמן דקטנותו ואז הוא כנגד העשיה כי אז אין בזעיר אלא בחי' עשיה בלבד ונמצא א"כ כי הטלית קטן הוא ביצירה אלא שהוא בהיותו בקטנות בסוד עשיה לבד אבל הבחי' הב' הוא טלית גדול שאז הוא בבחינת יצירה דגדלות ממש אך התפילין הם מקיף על המוחין והטלית מקיף על מקיף דמוחין דזעיר שהם התפילין.

עי' פע"ח (&): ונחזור אל הנ"ל כי ענין הציציות הם עצמן בחי' הקוצין היוצאין מן המוחין הפנימים של הקטנות דעיבור של ז"א והם ד' מוחין וכנגדן ד' ציציות ולהיותן הם מתחברים {טו ע"ד} ארבעתן יחד דרך אחורי ז"א כנ"ל לכן נקרא חד קוצי דשערי בלבד והבן זה מאוד אם לבחי' ז"א אם לבחי' א"א ובה תבין הטעם למה משימין הטלית בראש קודם הנחת תפילין כנזכר בזהר פעמים הרבה והענין הוא מפני שהתפילין הם ממוחין דגדלות ואלו הם ממוחין דעיבור שקדמו למוחין דגדלות.

³²⁹ ועיקר כוונת הציצית הוא בעבור הנוקבא (פע"ח).

שעה"כ

הודעתך כי ג' גבורות התחתונות מן הה' גבורות אשר ביסוד דז"א³³⁰, הם לבדם ממותקות עם החסדים אשר שם כמבואר במקומו³³¹, ולכן אין להטיל ציציזות בטלית עד שירחיק ג' אצבעות בלבד³³² מסיום שפת הטלית כלפי מעלה³³³, לפי שלמעלה ממקום זה אע"פ שנתגלו החסדים, עכ"ז עדיין לא נמתקו הגבורות, וע"כ אין הציציזות מתגלות אלא בג' אצבעות התחתונות, שהם ענין ג' גבורות הממותקות כנז'.

והיותם נק' אצבעות³³⁴ הוא במה שהודעתך כי אלו החסדים והגבורות שבדעת ז"א הם מבחי' ב' הזרועות דא"א³³⁵ וה' אצבעות הימנים הם החסדים וה' אצבעות השמאלים הם הגבורות.

גם ארז"ל (רמב"ם ציצית פ"א ה"ז, שו"ע סי' יא סעיף יז) שלא יפחות מקשר גודל³³⁶, והוא שיעור חצי אצבע של הגודל³³⁷. וטעם הדבר הוא במה שהודעתך, כי סדר האצבעות כך הם: גודל, חסד, אצבע, גבורה, אמה, ת"ת. קמיצה, נצה. זרת, הוד. והנה כאשר החסדים שנפלו³³⁸ ביסוד דז"א, חוזרים משם לעלות בסוד אור חוזר ממטה למעלה להגדיל את ז"א כנודע (שער דרושי הצלם פרק ב), הנה אז מסתלקת ההארה והמיתוק של הגבורות. אמנם אין הסתלקותם שוות, כי הגבורה שבגבורות חוזרת כולה ואובדת את מיתוק שלה, ות"ת שבגבורות נמתקת כולה, לפי שכשעולים החסדים מתמתקים ג' גבורות הנק' הנ"ת, ונמצא כי הת"ת שבהם ממותקת ב' פעמים כמו שיתבאר³³⁹ במקומו (??), ולכן כולו נמתק. אבל החסד שבגבורות אינו נמתק כי אם חציו, לפי שלהיותו בחי' גבורה, נשאר חציו התחתון בלתי מיתוק, כי הוא רחוק מן החסדים אחר שעלו למעלה, ולהיותו בחי' החסד שבגבורות, וגם לפי שכבר נמתק בתחילה, לכן חציו העליון נמתק. ונמצא כי הוא ממוצע, ולכן אנו הולכין אחר המיצוע, ואין אנו משערים אלא באמצע שהוא החסד שבגבורות, ולכן לא ירחיק אלא כמלא קשר גודל, שהוא חציו של גודל, כי הגודל אין בו אלא ב'

- מאיר הכוונה -

³³⁰ עי' שער כה פרק ב היינו יש ה"ח וה"ג שבתבונה השלישי שיורדת לז"א וסוף הגעתו היא ביסוד ז"א, אמנם שם מדובר לפני החטא, וכאן בקטנות, ואחרי החטא, ולכן אי אפשר לדמות כלל, שהי שם שאר הגבורות נתמקות בדרך עליית החסדים.

³³¹ הטעם לגבורות עי' לעיל & שהציציזת הם מקיפים לנוק' והנוק' מקבלת את הגבורות הנ"ל.

³³² עי' לקמן הערה 340. ועי' פת"ש גדלות דז"א לג.
³³² עי' שו"ע (אורח חיים סימן יא סעיף ט) יעשה נקב באורך הטלית לא למעלה מג' אצבעות (היינו גודלין) (כל בו סימן כ"ב ומיימוני והגהות סמ"ק סימן ל"א) מפני שאינו נקרא כנף ולא למטה מכשיעור שיש מקשר גודל עד הציפורן משום שנאמר על הכנף ואם היה למטה ממלא קשר גודל היה תחת הכנף: הגה ולא יותר (פע"ח).

³³³ מאחר והציציזת מקיפים לנוק', והגבורות עבור הנוק'.

³³⁴ עי' זהר ח"א א ע"א: כוס של ברכה אצטרך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא דחמש אצבען תרגום: כוס של ברכה צריכה להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו שהשושנה יושבת על חמשה עלים חזקים שהם דוגמת החמש אצבעות.
³³⁵ כי החו"ג הם הזרועות של א"א (פע"ח).

השורש של החו"ג דז"א הם או"א שהם במקום זרועות א"א [עי' עץ חיים - שער הכללים פרק ב: כי מזרוע ימין דא"א מן ג' פרקין שבו עם חלק הגוף עד החזה של א"א נעשה פרצוף שלם של אבא ומזרוע שמאלי גבורה עם חלק הגוף עד החזה נעשה פרצוף שלם אמא].

³³⁶ אגודל (פע"ח). מקשר גודל עד הצפורן (שו"ע), אמנם ברמב"ם כתוב כמש"כ כאן.

³³⁷ של הגודל (נמחק בפע"ח).

³³⁸ היינו יש ב' חסדים (חו"ג) ושליש ת"ת נשארו סתומים תוך יסוד אמא, ועוד יש נו"ה וב' שלישי ת"ת אינם סתומים ולכן יורדין במרוצה גדולה ונופלין דרך קו היושר עד היסוד דז"א ואז כשיורדין ביסוד דז"א חוזרין ועולין מתתא לעילא. אמנם כל זה נגד הע"ח.

³³⁹ כנזכר (פע"ח).

שעה"כ

קשרים, והגודל הוא החסד שבגבורה וממוצע שבכולן, ולכן ארוז"ל כי לא ירחיק מקשר גודל כלפי מעלה, ולא יקרב כלפי מטה פחות משלש אצבעות. ואעפ"י שג' האצבעות האלו הממותקות הם נצח והוד ות"ת כנודע, והנה הם אמה וקמיצה וזרת, עכ"ז שם אצבע הוא כולל בכולן, לפי שכולם הם גבורות, והגבורות שבהם נק' אצבע כנוז, ולכן כלם נק' גבורות ואצבעות על שמה.

ואמנם הטעם למה אלו הג' אצבעות נמדדות ברחבן ולא באורכן, ומלא קשר גודל הוא לאורכו, הטעם הוא במה שהודעתך, כי הגבורות הם יורדות בתחילה ביסוד דז"א, ואח"כ יורדים שלשה החסדים המגולים וממתקין אותם³⁴⁰. וכאשר יורדין אלו החסדים

- מאיר הכוונה -

³⁴⁰ קשה מאד שזה הפוך ממ"ש הע"ח שער כה פרק ב (א), אמנם בכללי חו"ג אות ט רואים אחרת. ועי' שעה"פ בראשית: פגם ששי, כלול משני פגמים, או שלשה, והוא, כי בתחלה שמוח הדעת היה למעלה, במקום צר מאוד, היו החמשה חסדים מתחילים להתפשט בתחילה, ולירד דרך מעבר הגרון, שהוא צר מאוד. ולהיות כי החסדים הם בחי' מים, הם מקדימים לצאת, ומרחיבים הפתח, כדרך טבע המים הנגרים, שמרחיבים דרך מעבר שלהם, ואז היו הם מתפשטים בגופא דזעיר, מחסד עד הוד שבו כנודע. ואח"כ היו הגבורות מוצאים פתח פתוח לרוחה, ויורדים גם הם עד היסוד דזעיר, וניתנים אל הדעת שבנוקבא, המכוון כנגד אחורי היסוד דזעיר, כנודע. ועי"כ לוקח ז"א עיטרא דחסדים, שהיא חלקו, ונותן הגבורות לנוקביה, שהיא חלקה. ועוד תועלת אחר, כי כיון שקדמו החסדים לצאת, הגבורות שירדו אח"כ, היו מתמתקות עם החסדים, בודתם ביסוד, כנודע אצלינו. ועוד תועלת שלישי, כי כל החסדים והגבורות של בחינות התפשטות בגופא דזעיר, כלם היו מתפשטים כנודע, כי שרשיהם נשארים בדעת, וענפיהם מתפשטים בגופא.

אבל עתה [אחר החטא] שירד מוח עצמו של הדעת, למקום רחב, בתרין כתפין דז"א [עי' לעיל בשעה"פ פגם ג': ועתה אשר הוחשך האור של הכתר כנוז', ואין בו כח להאיר במקומו. ומכל שכן, שאין בו כח להאיר בדעת ולהעלותו. ואז נפל מוח הדעת דז"א דמצד אימא למטה, בשליש העליון דת"ת עד החזה, בין שתי הכתפים דשני זרועותיו, הנקרא חו"ג, ונתרחק מן תרין מוחין חו"ב המאירים בו כנודע. והנה, כיון שנפל מוח הדעת במקום הגוף, אינו נקרא מוח, ויש בו אחיזה לחצונים כנוז"ל, ובפרט להיות שעדיין אין שם מוחין דאבא, המבטל לגמרי אחיזת החצונים, וזה הוא פגם גדול, שיתאחזו החצונים אף בשרש המוח עצמו של הדעת, וגם שם ערב רע, ואל זה רמזו רז"ל בס"ה, האומר כי חטאו של אדה"ר הוא, שאכל מעץ הדעת טוב ורע], והנה הגבורות הם אש לוהט, דינים תקיפים, ומתגברות על החסדים, ומקדימים לצאת, ואז הם מתפשטים בגופא דזעיר, והחסדים נשארים בדעת, ואינם מתפשטים.

והנה יש בזה כמה פגמים: האחד הוא, כי אין הגבורות מתבסמות עם החסדים למטה בגופא דזעיר, כמו שהיה בתחלה. הב', הוא, כי תשש כח זעיר כנקבה, ונתפשטו בו הגבורות תמורת החסדים. הג' הוא, כי בתחלה היו כל החמשה חסדים מתפשטים מחסד עד הוד, ועתה שירד הדעת למטה בת"ת דזעיר, אין מקום התפשטות אלא בג' אחרונות, שהם נה"י דזעיר. ונמצא, כי כל הה' חסדים, וגם שתי הגבורות העליונות הנקרא חו"ג, נשארו למעלה בשרשם בדעת, וג' הגבורות תחתונות שהם נקראים תנ"ה, הם לבדם ירדו ונתפשטו למטה, בג' אחרונות שהם נה"י דז"א.

עי' לקמן פסח דרוש ז': ודע כי במוחין גדלות, מקדימין החסדים לצאת מן הדעת ולהתפשט בגופא דז"א ואח"כ יוצאות הגבורות, אבל במוחין דקטנות אז הגבורות מתחילות להתפשט בגופא דז"א ואח"כ יוצאים החסדים. והטעם הוא³⁴⁰ לפי שהמוחין דקטנות הם דינים קשים, וזהו ג"כ סוד היצה"ט והיצה"ר³⁴⁰, כי החסדים הם יצה"ט שבאדם, והגבורות הם היצה"ר, ובימי הקטנות של האדם מתחיל היצה"ר להתפשט באדם קודם שיבא היצה"ט וזכור הקדמה זאת.

[ולכן עי' ריש פרק א' וכן הערה 328 שטלית גדול הוא בגדלות, וטלית קטן בקטנות, ולכן יש חיוב להרחיק רק עד ג' אצבעות בשניהם, וכל א' מטעמו]

ולענין יצר הטוב וכו' עי' עי' ע"ח שער קיצור אבי"ע פרק ג': ונבאר עתה ענין ב' המלאכים הנקרא יצ"ט ויצה"ר, כי הנה במ"א נראה כי יצ"ט ויצה"ר הם השומרים את אדם ומיעצים אותו לטובה, כנזכר פרשת וישלח (קסה ע"ב) ע"ש, ובמ"א אמר שהיצ"ט הוא מלאך והיצה"ר הוא שד. אך הענין, דע כי חטא האדם בעץ הדעת כאשר נתבאר אצלינו כי עץ הדעת הוא סוד הדעת הכולל חו"ג, אשר בקדושה שניהן טובים, וכשהחצונים יונקים אז יכול להיות טו"ר כמ"ש. והענין, כי תחלה היו החסדים קודמין להתפשט בגופא דז"א קודם הגבורות, אך ע"י חטא אדה"ר ירד הדעת למטה בין תרין כתפין, ובהיותו שם ירדו הגבורות תחילה כמבואר בדרוש חטא אדה"ר. וע"ש כי ביארנו שם איך הגבורות נמתקין ע"י החסדים, וכיון שהגבורות ירדו תחלה לא נמתקו ע"י החסדים, והרי פגם א'. וגם פגם ב', כי לכן הגבורות מתפשטות תחלה בגופא דז"א, ואין שם עדיין התפשטות חסדים והחצונים נאחזין בהם. גם פגם ג' בחסדים עצמן המגולין, שהחצונים נאחזין בהם, אמנם כל אחיזת החצונים אינן אלא בגבורות, כי הרי הם שמרי הגבורה, אך אחיזתן בחסדים

שעה"כ

יורדין אחד לאחד ולא בדרך קוים. ואעפ"י שהגבורות הם שם דרך קוים, אין החסדים יורדין רק אחד לאחד, ולכך משערים ג' אצבעות ברוחבן זו ע"ג זו, להורות מיתוקן שבדרך ירידה. אבל כשהיא דרך עליה, אז כולן עולות דרך הקו האמצעי, ואינן נוגעין לא בקו ימין שהוא הנצח, ולא בקו שמאל שהוא ההוד. ומעם הדבר הוא לפי שאם היו מתפשטין ועולים דרך קוים, היו מאירים גם בשתי הגבורות של נצח והוד פעם שני בדרך עליה³⁴¹, והיה מתמעט אור החסדים העולים, ועל כן עלו דרך קו האמצעי בלבד. אבל בהגיעם אל שתי הגבורות העליונות, אשר לא נמתקו בתחילה, אז הם מתפשטים בדרך קוים, כי למתקן נמצא אין מי שיתמתק ב"פ בעליה ובירידה אלא הגבורה הנק' ת"ת בלבד. גם נמצא כי כשעולין דרך עליה אינן עולין זה ע"ג זה אלא דרך קו האמצעי בלבד ביושר, ואינן עולה מן ההוד אל נצח ומן הנצח אל הת"ת, ומשם לחסד והגבורה. ואם הדבר היה כך, היה צריך שנמדוד ג' אצבעות אלו זה ע"ג זה, אבל כיון שהם עולים מעומד ביושר דרך קו אמצעי, לכן אנו משערין קשר הגודל בהיותו זקוף ולא לרחבו, ואעפ"י שהוא עולה דרך הקו האמצעי שהוא הת"ת, ולא דרך הגודל שהוא החסד, כבר ביארנו למעלה כי אנו משערים במיצוע שהוא הגודל הנק' חסד כנ"ל.

- מאיר הכוונה -

הוא דבר מועט מאד. והנה כשחטא אדם בעץ הדעת, שהיא מוח ג' דז"א הכולל חו"ג, וגרם בו ג' פגמים הנ"ל, נתאחזו בהן החיצונים, ואותן קל' דנוגה נתאחזו בהן החיצונים ולקחו אותן האורות, ואז קל' נוגה נעשית עץ הדעת טו"ר, לפי שהחסדים לעולם נשארין טוב, ואין שם שדים אלא בח' מלאכים ממש דממנין על צבא השמים כנזכר בתקונים ס"ו (דף קיב ע"ב), וכו'. וכשאדם נולד, הנה אותו הנפש שלו צריכה לברר אותן הניצוצין המגיעין לחלקו שנפלו ממנה ע"י חטא אדה"ר בקל' נגה, אשר זה כוונת לידת האדם בעולם הזה והבן זה. והנה ע"י המצות מבררת אותן החלקים שנפגמו ונפלו שם. וכו' העולה מזה כי יצר טוב ויצה"ר שניהן הם מלאכים, בח' חו"ג של חלק אותו הנפש כנ"ל, כי המוחין הם כלים והנפש הוא עצמות, ולכן הנפש הוא מתלבשת באלו שני המלאכים שהם המוחין חו"ג. אך העצמות שהם הנפש דגדלות, אינה נכנסת כולה תכף בפ"א אלא כפי השנים והמצות. והנה אחר שנכנסו המוחין שהם הכלי יכולה הנפש ליכנס, כי א"א להכנס העצמות שהוא הנפש קודם הכלי. וז"ס בזוהר משפטים (צ"ח וק) דבהוא יומא דזכי לתליסר שנין נקרא בן לכ"י, לפי שהוא בחינת נפש. גם בזה תבין ענין האדם שאפשר שכל ימיו לא יזכה להשלים נפשו לפי שלא עשה מצות לברר הלבוש שהוא בנוגה, ואין הנפש יכולה ליכנס בו. ואפשר לומר כי בהכנס היצה"ר שהם הגבורות נכנס בח' הנפש של הגבורות, וכשנכנס היצ"ט נכנס בח' הנפש של החסדים ואז נשלם.

גם תבין למה נקרא זה יצ"ט וזה יצה"ר. והענין כי אותו קליפת נוגה מדעתה ומרצונה עושה אותן מלבושין לנפש כדי לצוד את הנפש לחלקה ליהנות ממנה וז"ס כתנות עור משכא דחויא והיא נהנית שמתלבש הנפש טהורה שם. ואמנם הנשמות הקדושות שכבר נטהרו, נעשה להם לבושין מכתנות אור, אך אותן הנשמות שלא נטהרו לגמרי, תכף בצאתן נעשה להם מלבוש גוף מכתנות עור, וגם מזווג זכר ונקבה שבקליפת נוגה כנזכר פרשת ויקהל (ר"ט ע"ב) ע"ש היטב בענין הפסוק (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ, ושם תבין כי הלבוש והגוף הוא נקרא יצה"ר שעליו נאמר לפתח חטאת רובץ. נמצא כי הלבוש הנעשה לנפש מצד הגבורות אשר בקל' נוגה הם היצה"ר, כי עדיין לא נזדככו, והם עדיין מלאים קליפות וסיגים ונקרא שד, אך בבא היצ"ט שהוא לבוש החסדים, תכף בצאתן מקל' נוגה הם נקרא יצ"ט, כי כבר נתרחקו מן הרע ואין הרע שולט בהם, כי הם חסדים. ואז דוגמת חסדים הממתקין הגבורות כנודע, יען הם זכר ונקבה, כן יצ"ט אחר הכנסו ממתיק את היצה"ר, ויכול לאחזרה ליה משד למלאך כנזכר פ' תצא (דף רעז ע"א), ואז שניהן נקראים מלאכים השומרים את האדם, כי אף הגבורה טהורה היא אלא שנעשית שד, ובהסיר ממנו הרע שבה חוזר למלאך טוב. והבן סוד זה היטב הרמז פרשת וארא (דף כו ע"ב) על בכל לבבך דא יצ"ט ויצה"ר, דא ימינא ודא שמאלא כו', הרי מבואר כי הם החו"ג הנקרא ימינא ושמאלא. והרי מובן בביאור איך היצה"ר יכול להיות טוב גמור כמו יצ"ט ממש. גם תבין כי ז"ס קין והבל, יצ"ט ויצה"ר, כנזכר בתקון ס"ט (דף קלה ע"א), כי קין הם הגבורות לכן נקרא יצה"ר, שכל זוהמת נחש בקין אתתקפה שהוא הגבורות, משא"כ בהבל שהוא החסדים. והוא סוד יעקב ועשו, וכל הגרים הבאים מעשו היו מהגבורות ארץ אדום, שכן עשו נקרא אדום, והבן זה.

³⁴¹ ז"ל ע"ח שער כה פרק ב: אם יתפשטו ויעלו דרך קוין יחזרו הגבורות אשר שם להתמתק פעם ב' דרך עליה, וישארו אלו הגבורות ממותקים ב"פ, ושאר הגבורות לא יתמתקו כלל.

שעה"כ

ואחר שביארנו ענין הטלית והציצית, נבאר ענין העטיפה. כי הנה נוק' דז"א בתחילה היא עומדת באחורי הז"א כנודע. ולכן כשמתעמף האדם בטלית, צריך שיאחז בצד הימני של הטלית בשתי הציציות שבו וישליכם לצד שמאל סביב גרונו על הכתף השמאלי לאחור³⁴², (ה ע"ב) כדי שיגיעו הציציות ברישא דנוקבא העומדת שם באחור בצד שמאל, כנודע דנוק' בשמאלא אתאחדת³⁴³, שהם הגבורות³⁴⁴, ושתי הציציות האחרות השמאלים ישארו תלויים דרך פניו של אדם ולא באחור. וטעם לזה הוא, כי הנה אלו ד' ציציות יוצאין מן ד' מוחין³⁴⁵, ולכן שתי הציציות לבדם שהם בחי' חסדים וגבורות אשר במוח הדעת ניתנין לנקבה בהיותה בצד האחור³⁴⁶. וכאשר חוזרת פב"פ, אז לוקחת גם שתי הציציות האחרים שנשארו בפניו של האדם, שהם מן החכמה והבינה. ואעפ"י שכל ד' ציציות הם חד קוצא דשערי, וכולם נמשכין דרך האחור, עכ"ז להיותם בתוך הטלית, שהוא האור המקיף הגדול, ואלו בפנים ממנו כנודע, לכן האור המקיף של הטלית הוא מולך את אור ב' הציציות האלו דרך היקף מבוהין סביבות ז"א, וממשיכן כנגד פני ז"א, ונשארים שם.

גם יש אופן אחר, והוא כי להיות מקום גילוי הציציות במקום שמתגלים החסדים שהוא מן החזה ולמטה כנ"ל, לכן האור שלהם בוקע דרך האמצע³⁴⁷ של ז"א ועובר בתוך גופו של ז"א ממש ויוצאים דרך הפנים³⁴⁸.

עוד יש אופן אחר³⁴⁹ והוא כי המציאות הנו³⁵⁰ נחלק לב', לפי שהיסוד דאבא הוא באמצע גופו דז"א ונמשך בתוכו, ויש ג"כ חלק אור הציציות שבוקע בתוכו, ויש שמקיף וסובב אל היסוד של אבא ויוצא דרך פני הז"א.

והרי הם ג'³⁵¹ בחי', וכולם נמצאים בבית אחת, ולכן כאשר אנו מניעים לומר קריאת שמע דשחרית ביוצר אור, אנו אוהזין בד' ציציות ומשימין אותם בחזה, להורות כי עתה שימשכו המוחין והחסדים למטה, יאירו כולם דרך פנים³⁵², וכנזכר בהגהות מיימוני (ציצית פרק ג אות 9) בשם המדרש (שוחר טוב לה), ע"פ כל עצמותי תאמרנה כו'³⁵³. וזה מה

- מאיר הכוונה -

³⁴² עי' הערה 353.

³⁴³ מקור?

³⁴⁴ עי' לעיל ד ע"א ד"ה והנה לסיבה שמביא שכל הד' אחוריו, וכן בפע"ח מצאנו ב' הדרכים. וצ"ע אם א' טלית גדול וא' טלית קטן. אמנם בסידור רק מביא ככאן. אמנם עי' הערה 438.

³⁴⁵ "דקטנות" נוסף בעולת תמיד. עי' סידור יר"א עמוד 277 ז"ל:

וּפְנֵי לְהַמְשִׁי לְזוֹף לְלֵס דְּמֵי וְדַמְיָי לְנוֹס מִחַגְּתֵי זֹאף דְּתַבּוּ לְפִי הָאֵמֶלֶשׁ זֹאף יוֹהֵטִית הַנֶּאֱ
בְּחִי יְחִידָה לְלֵס הַנּוֹ וְהַטְּבוֹת הַס נֶפֶשׁ דְּחִיָּה לְלֵס הַנּוֹ עַד הַנּוֹ כְּטִלִית גְּדוֹל לֵאסָהִס
לְ טְבוֹת כְּנֶגְדֵי לְהִיס דְּמֵי דְּחֵב וְסוּג דְּמֵלֵךְ אִי כְּפִלִיס סוּגִיס חוּמֵי דְּאֵבָא "

³⁴⁶ עי' נקודות ו' שח"ג מגדילים אחוריים.

³⁴⁷ קו האמצעי (פע"ח). מכאן משמע שזה אורות הפנימיות דז"א, והרב התקשה.

³⁴⁸ כנ"ל שהציצית מהחזה ולמטה, וכאן סיבה למה הציצית גם לפנים.

³⁴⁹ והוא בשעת ק"ש, ול איתכן שהרי אין זיווג ז"נ אז (הרב), וצ"ע.

³⁵⁰ הארת ז"א או הב' ציציות מקדימה. ##

³⁵¹ ב' (פע"ח).

³⁵² עי' ברכת אהבת עולם שזה לא פב"פ אלא רק בזרוע.

³⁵³ כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, אמר לו הקדוש ברוך הוא דוד מה אתה עושה לי, אמר לו אני אשבחך בכל אבריי, בראשי אני כופף וקודה בתפלתי, בשערות ראשי אני מקיים לא תקיפו פאת ראשכם (ויקרא יט כז), ועוד אני מניח תפילין בראשי, בצוארי אני מקיים מצות עטיפת ציצית, בעיני אני מקיים וראיתם אותו (במדבר טו לו), וכו', בחזה שימת ציצית כנגד הלב כל זמן שאני קורא את שמע, שנאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך (דברים ו ו), מאחרי ומלפני השלכתי הטלית, שתי כנפות לאחור, ושתי כנפות לפנים.

שעה"כ

שאמר הכתוב תוחלת ממושכה כו³⁵⁴ (משלי יג יב), כי על הבחי' המקיפות וסובבות נאמר תוחלת ממושכה, ועל האורות אשר עוברות דרך יסוד דאבא עצמו נאמר, ועץ החיים תאוה באה (שם)³⁵⁵.

והנה ענין טלית דו"א כבר נתבאר. ועוד יש בחי' טלית של יעקב, כנודע אצלנו ענין יעקב היוצא בפני ז"א מן החזה ולמטה (ע"ח פרצופי זו"ן פרק ה). וענין הטלית עצמו שלו יובן מן הטלית של ז"א הנ"ל, כי גם ביעקב יש בו שערות בראשו, ומהם נעשים בחי' הציציות שבו כנ"ל, כי הציציות נעשים מבחי' השערות של הקטנות הנק' קוצין כנ"ל. אמנם בז"א שיש לו ב' נשים מאחוריו, שהם לאה ורחל, צריך ג' בחי' שער: הא', דמוחין הגדלות לעצמו. והנימין דיניקה ללאה. והקוצין דעיבור לרחל. אבל יעקב אין לו רק אשה א' לבד הנקרא דור המדבר כמבואר אצלנו (ע"ח הארת מוחין דזו"ן א), ולכן אין צורך לו אלא ב' בחי' שער: א' לעצמו, וא' לנוקביה. ודע שאין להקפיד להניח סימן בטלית לשים תמיד צד א' של הטלית על הראש כמו שנוהגים האשכנזים³⁵⁶, כי אין שורש למנהג ההוא.

דרושי ציצית דרוש ג

בענין הציצית וק"ש וב' מקושרים יחד. וצריכין אנו לבאר תחילה ענין המוחין דו"א כדי שיובנו אלו הדרושים. הנה נתבאר אצלנו כי בז"א יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אימא, והמוחין דמצד אבא באים מלובשים בתוך נה"י דאבא, והמוחין דמצד אימא באים מלובשים תוך נה"י דאימא, ואחר כך נתלבשו נה"י דאבא תוך המוחין עצמן דמצד אימא, וכל הבחי' האלו מתלבשים ביחד תוך ז"א³⁵⁷.

והנה המוחין דאבא נק' חכמה ובינה חסד וגבורה³⁵⁸, וכן המוחין של אימא נק' ג"כ כך, ומהם נמשכים המוחין דו"א. כי מד' מוחין דאבא נמשכין ד' מוחין אל ז"א מלובשים תוך נה"י דאבא, ומד' מוחין דאימא נמשכין ד' מוחין מלובשים בנה"י דאימא. האמנם יש חילוק בין המוחין דאבא למוחין דאימא, כי מוחין דאבא הם כולם בחי' שמות של הויות במילויים, ודאימא הם שמות דאיהיה במילויים.

אבל אין זה שאנו מדברים עתה אלא בחכמה ובינה בלבד דאבא או דאימא. ואח"כ נבאר ענין ב' המוחין האחרים הנק' חסד וגבורה דאבא או דאימא. וגם דע כי אין אנו מדברים עתה אלא במוחין דו"ק הנכנסים בז"א בעת קריאת שמע, כי אח"כ בזמן הגדלות יורדין אלו המוחין בהג"ת דז"א, ובאים לו מוחין אחרים לחב"ד שלו, כמבואר שם בענין הק"ש, וזכור ואל תשכח ענין זה.

עוד יש חילוק בין חכמה דאבא לבינה דאבא עצמו. והוא כי אמת הוא ששניהם הם הויות וכנוז, לפי שלעולם באבא הכל הוא בחי' הויות, אבל ההפרש הוא כי חכמה דאבא היא הויה בד' אותיות, אבל בינה דאבא היא הויה בג' אותיות לבד, והם יה"ו, לפי שאע"פ שהוא בחי' אבא, עכ"ז היא בינה שבו, ולכן אין בה רק ג' אותיות יה"ו, להורות כי היא בגימ' אהי"ה, אלא שאינה רק הויה {ה ע"ג} העולה בגימ' אהי"ה. נמצא כי להיותה

- מאיר הכוונה -

³⁵⁴ מחלה לב.

³⁵⁵ וכולם נמצאות ביחד ועל הבחי' המקפת וסובבת נאמר תוחלת ממושכה מחלה לב ועל העוברת דרך יסוד אבא בעצמו נאמר ועץ חיים תאוה באה וע"כ כאשר אנו מגיעים לשמע ישראל אנו מקבצים הד' ציצית ונוטלין ביד ומשימין אותן בחזה להורות כי עתה יומשכו המוחין והחסדים בק"ש ויאירו כולם בבחי' פנים (פע"ח).

³⁵⁶ עי' השל"ה הקדוש - מסכת חולין - פרק נר מצוה יט.

³⁵⁷ עי' ע"ח שער המוחין פרק יב, וע"ש שנוסף שנפס דז"א בפנים כולם.

³⁵⁸ דעת כלול מחסדים וגבורות (עולת תמיד כב ע"א, וכן בפע"ח).

שעה"כ

מצד אבא היא הו"ה, ולהיותה מצד בינה היא יה"ו העולים כמנין אהיה כנו'. וחכמה ובינה שבאימא הם על דרך הנז', כי שתיהן בחי' אהי"ה, אלא שחכמה דאימא היא אהיה, ובינה דאימא היא אה"י.

אמנם החסדים והגבורות להיות שאינן מוחין ממש אלא מכריעין³⁵⁹, לכך אינם לא שמות הויה ולא שמות אהיה, כי שתי שמות אלו אינן אלא בחכמה ובינה בלבד כנודע, אבל החסדים והגבורות בין אותם דאבא ובין של אימא הם בחי' אחרת, והוא שמות אהו"ה הנרמז בפ' (בראשית א & א) א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, כנו' בזוהר בפ' בראשית בכת"י (זו"ח ז ע"ג)³⁶⁰, והחילוק שיש בין אבא לאימא הוא כי אבא הוא שם אהו"ה, בין בחסדים בין בגבורות, ואין הפרש ביניהם אלא במציאות מילוי השם. אבל החסדים והגבורות דאימא הם ג' אותיות אה"ו לבד, והחילוק שיש בין החסדים להגבורות הוא במציאות מילוי השם.

והנה כאשר נזדווגו או"א להוציא מאלו המוחין שלהם טיפות, כדי שיהיו מוחין אל ז"א, נתערבו יחד כולם בתוך היסוד של אימא, שהוא הרחם שלה, ע"ד מה שביארנו בענין עיבור הראשון דז"א של בחי' תלת כלילין בתלת (ע"ח שער מ פרק ד), שאמרנו שנק' שם אהיה בסוד ד' בתי תפילין של ראש, וביארנו כי הטעם הוא לפי שהיו ז' בחי' של מלכים, ונכללו זה בזה בעת העיבור, ונמצאו שהם ג"פ ז' שהם כ"א כמנין אהיה. והנה גם בעיבור הזה של המוחין היה כך, כי נכללו אלו ד' מוחין אלו באלו. ונמצא כי מוח החכמה כלול מד' מוחין האחרים שהם חו"ב וחו"ג, ועד"ז ג' מוחין האחרים. ונמצא כי הם ד' מוחין, כל א' כלול מד' מוחין האחרים הם י"ו בחי', וכל ד' מוחין הכלולים במוח הא' נק' כולם חכמה, וד' הכלולים במוח הב' נק' כולם בינה, וכן השאר, וכל זה הוא במוחין דאבא, ועד"ז ג"כ במוחין דאימא.

וזה סדר כל אלו המוחין בקיצור נמרץ: מוח חכמה דאבא כולל ד' מוחין, והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן: חכמה, יוד ה"י וי"ו ה"י. בינה, יוד ה"י וא"ו ה"י. חסד, יוד ה"א וא"ו ה"א. גבורה, יוד ה"ה וי"ו ה"ה³⁶¹. מוח בינה דאבא הוא ג"כ על סדר הנז', אלא שהן מן ג' אותיות: חכמה, יוד ה"י וי"ו ה"י. בינה, יוד ה"י וא"ו ה"י. חסד, יוד ה"א וא"ו ה"א. גבורה, יוד ה"ה וי"ו ה"ה³⁶². מוח חסד דאבא הוא שם אהו"ה, ע"ד המילוי הנז', אלא שהשם הד' ביודין והוא י"ו שבו חסרה כזה: חכמה, אלף הי וי"ו ה"י. בינה, אלף ה"י וא"ו ה"י. חסד, אלף הא ואו הא. גבורה, אלף הי וו ה"י³⁶³.

- מאיר הכוונה -

³⁵⁹ עי' שער דרושי הצלם פרק ב כללי חו"ג אות יז.

³⁶⁰ בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ ראשי תיבות אהו"ה דביה לאתבריא שמיא וארעא א"ה בזה אתבריא שמיא ו"ה ביה אתבריא ארעא וכל מה דאית בה והוא יהיב תיאובתא בכל אילנין ועשבין די בארעא והוא מה דאמרו אין לך עשב ועשב מלמטה שאין עליו מלאך מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל שנאמר (איוב לח לג) הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ.

תרגום: בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ ראשי תבות אהו"ה שבו נבראו שמים וארץ א"ה בו נבראו השמים ו"ה בו נבראה הארץ וכל מה שיש בה והוא נתן תשוקה בכל האילנות והעשבים שבארץ והוא מה שאמרו אין לך עשב ועשב מלמטה שאין עליו מלאך מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל שנאמר (איוב לח) הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ. עי' בגר"א בתיקו"ז עג ע"ב וז"ל, חותמא דגושפנקא - טבעת שעשוי העטרה כעין טבעת, והיא טבעת המלך, והוא חותמא דגושפנקא דחתים שמים וארץ, בר"ת את השמים ואת הארץ, בדעת יחודה דהו"ה אה"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, עכ"ל

³⁶¹ רל"ב (לש"ו).

³⁶² מקו"ם (לש"ו).

³⁶³ תר"ו (לש"ו).

שעה"כ

מות גבורה דאבא הוא שם אהו"ה ג"כ, וסי' מילוי הוא יהא"ה, ר"ל יודין, ההין, אלפין, ההין, אלא שג' ויין הא' שבג' השמות הם חסרים, והוא ו' האחרונה שבשם הד' היא מלאה באלף, כזה: חכמה, אלף ה"י ו"ו ה"י. בינה, אלף ה"ה ו"ו ה"ה. חסד, אלף ה"א ו"ו ה"א. גבורה, אלף ה"ה וא"ו ה"ה³⁶⁴.

וזה השבונם כדי שלא תשעה. מות חכמה הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גימ' רל"ב, מות בינה הם נ"ז מ"ח ט"ל מ"ב סך הכל גי' קפ"ו, מות חסד הם קס"ג קנ"ד קל"ו קנ"ג גי' תר"ו, מות גבורה הם קנ"ג קמ"ג קל"ה קמ"ד גימ' תקע"ה, וסך כללות כל הי"ו מוחין דאבא הם אלף תקצ"ט.

וזה סדר מוחין דאימא: מות חכמה דאימא ד' אהיה, ב' דיודין וא' דאלפין וא' דההין, כזה: חכמה, אלף ה"י יו"ד ה"י. בינה, אלף ה"י יו"ד ה"י. חסד, אלף ה"א יו"ד ה"א. גבורה, אלף ה"ה יו"ד ה"ה³⁶⁵.

מות בינה דאימא הם על סדר הנז', אלא שהם מן ג' אותיות אה"י כזה: חכמה, אלף ה"י יו"ד. בינה, אלף ה"י יו"ד. חסד, אלף ה"א יו"ד. גבורה, אלף ה"ה יו"ד³⁶⁶. מות חסד דאימא הם כדוגמת מות חסד דאבא, אלא שהם מן ג' אותיות כזה: מות חכמה, אלף ה"י ו"ו. מות בינה, אלף ה"י ו"ו. מות חסד, אלף ה"א ו"ו. מות גבורה, אלף ה"י ו"ו³⁶⁷.

מות גבורה דאימא דוגמת גבורה דאבא, אלא שהיא מן ג' אותיות כזה: חכמה, אלף ה"י ו"ו. בינה, אלף ה"ה ו"ו. חסד, אלף ה"א ו"ו. גבורה, אלף ה"ה וא"ו³⁶⁸. ואכתוב השבונם, חכמה דאימא, קס"א, קס"א, קמ"ג, קנ"א, סך הכל עולים תר"ו. בינה דאימא, קמ"ו, קמ"ו, קל"ז, קמ"א, וכולם הם תק"ע. חסד דאימא, קמ"ח, קל"ט, ק"ל, קל"ח, וכולם הם תקנ"ה. גבורה דאימא, קל"ח, קל"ג, קכ"ט, קל"ד, וכולם הם תקל"ד. והנה סך כל המוחין דאבא אלף תקצ"ט, וסך כל המוחין דאימא שני אלפים רע"ה. וסך שניהם יחד הם ג' אלפים תתע"ד.

הנה נתבאר בחי' המוחין היוצאים מן או"א לז"א בעת קריאת שמע אשר אח"כ נעשים בחי' מוחין לז"א לחג"ת שבו בעת תפלת י"ח כמו שיתבאר במקומו. אבל דע כי אשר אלו המוחין נכנסין להתלבש תוך נה"י דאבא או דאימא, אינם נכנסים כסדר הזה. אמנם הם מתערבין (ה ע"ד) באופן אחר. והוא כי הב' מוחין דחכמה וחכמה דאו"א³⁶⁹, ושני המוחין דחסדים וחסדים דאו"א, כולם מתלבשים תוך נה"י דאבא באופן זה: חכמה דאבא בנצח דאבא, והוא מות חכמה דז"א. וחכמה דאימא בהוד דאבא, והוא מות בינה שבז"א. וחסד דאבא ביסוד דאבא, והוא מות חסדים שבז"א. וחסד דאימא ביסוד דאבא, והוא מות הגבורות שבז"א. נמצא שהחכמה והחסד דאימא להיותם נקבות, כאשר מתלבשים בנה"י דאבא, נקרא בינה וגבורה. וגם נמצא, כי המוחין דאבא כולם חכמות וחסדים וכולם רחמים.

אבל שני המוחין דבינה ובינה דאו"א, ושני המוחין דגבורות וגבורות דאו"א, כולם מתלבשים תוך נה"י דאימא באופן זה: בינה דאבא בנצח דאימא, והיא מות חכמה בז"א.

- מאיר הכוונה -

³⁶⁴ תקע"ה (לש"ו).

³⁶⁵ תר"ו (לש"ו).

³⁶⁶ תק"ע (לש"ו).

³⁶⁷ תקנ"ה (לש"ו).

³⁶⁸ תקל"ד (לש"ו).

³⁶⁹ חכמה דאבא וחכמה דאימא, וכן כולם.

שעה"כ

בינה דאימא בהוד דאימא, והוא מוח בינה בז"א. גבורה דאבא ביסוד דאימא, והוא מוח חסדים שבז"א. גבורה דאימא ביסוד דאימא, והוא מוח גבורה שבז"א. ונמצא כי הבינה והגבורה דאבא, להיותן דכורין, בהתלבשם בנה"י דאימא נחשבין לבחינת חכמה וחסד. ונמצא כי מוחין דאימא כולם בינות וגבורות וכולם דינין.

והנה סיבת התלבשות אלו המוחין מעורבין שלא כסדרן, הוא בסוד הנז' בס"י (פ"א מ"ד) הבן בחכמה וחכם בבינה, שצריך לשתף בינה בחכמה וחכמה בבינה ולמזגם יחד, ועוד כי בהיותם כך, אין חיבור גדול מזה³⁷⁰. ובוזה נמצא איך או"א שריין כחדא (א"ד"ז רצ ע"ב), דלא מתפרשין לעלמין (זהר ח"ג ד ע"א). וכ"ז נעשה ע"י זווג או"א, וע"י העיבור שבתוך אימא נתערבו ונעשו כסדר הנז'³⁷¹.

והנה במש"ל, דאימא אין בה רק ג' אותיות יה"ו, יתבאר לך מ"ש בתיקונים ובוזוהר, כי שם יה"ו הוא באימא, וז"ל בתיקון י"ט (דף מא ע"ב מא ע"א) דכל שמא מג' אתוון באימא איהו כו'³⁷². והנה שם יה"ו הוא גימ' אהיה, שהוא ג"כ באימא, והוא לפי שהוא בבינה דאבא הנק' ג"כ בינה, ובפרט אחר העירוב הנז', כשנתלבשו תוך הנה"י שאמרנו, כי זו הבינה דאבא נעשית חכמה במוחין דאימא³⁷³. ונמצא כי שם יה"ו הוא בבינה.

- מאיר הכוונה -

³⁷⁰ ונבאר ה' דרכים בענין שם הוי"ה דרך א' הוא זה ובו יתבאר מה שאמר בספר יצירה הבן בחכמה וחכם בבינה הנה נודע כי אבא נחלק לשני פרצופים הראשון עד החזה והוא הנקרא אבא עלאה הב' הוא ישראל סבא מהחזה ולמטה ועד"ז הוא באמא שנחלקת לב' ועד החזה היא נקראת אמא עלאה בינה ומשם ולמטה נקרא תבונה והנה ב' אותיות ראשונות של הוי"ה שהם י"ה הם רומזים לאר"א ולכן צריך שיהיו בו כל הד' בחינות כנ"ל וכל זה יתבאר כמש"ל בענין סדר כתיבת השם וביאור הענין זה דע כי באות י' שבשם בה נרמזו או"א עילאין ובאות ה' נרמזו ישראל סבא ותבונה

והענין כי האות יו"ד במילוי הם ג' אותיות י' הוא אבא הנקרא י' וגם הוא רומז ל"ס שבו וב' אותיות ו"ד מילוי היו"ד הם רומזים אל הבינה כי גם הם גימטריא י"ס של אמא וגם ציורה היא נעשית ה' בסוד ד על ו' כי כבר ידעת כי הבינה נקרא ה' ולפי שאמא עלאה טמירא יתיר מן תבונה לכן לא נרמזה בציור אות י' עצמה רק במילואה לבד כנ"ל משא"כ בשאר פרצופים וזהו להורות ההעלם הגדול

וגם נודע כי לעולם כל מציאות הנוקבא היא בחי' מילוי הזכר לרמז שהיא טפלה אליו והוא כדוגמת מלכות עם ז"א כי לקח תרין עטרין של ח"ג ואח"כ נותן הגבורות לנוקבא ותחלה היתה אותו עטרא דגבורה בתוכו ומילוי גופא של ז"א היו בחי' הגבורות לכן נקרא הנוקבא מילוי של זכר גם הענין הוא כי הז"א הוא שם מ"ה דאלפין ומילוי הוא י"ט ומשם נעשית המלכות הנקרא חוה גי' י"ט שהוא המילוי של שם מ"ה גם ענין כי מילוי גימטריא אלהים והוא דין(ו) ולפי שהנוקבא הוא דין לכן לוקחה המילוי שלו שהוא דין (פע"ח).

³⁷¹ עי' ביאורים ח"ב צח ע"ג: כמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) ואנת הוא דקשיר לון ומייחד לון. ואמר עוד שם, ואלין עשר ספירן אינון אזלין כסדרן חד ארוך וחד קציר וחד בינוני, שהם הקישורים בג' קוין כנודע. ואמר שם עוד ואתקריאו בתיקונא דא חסד דרועא ימינא, גבורא דרועא שמאלא, ת"ת גופה, נצח והוד תרין שוקין, יסוד סיומא דגופא מלכות כו', וכ"ז הוא הכל רק ע"י אור א"ס שמתייחד בהם. אבל כאשר נסתלק האור מהם נפרדה הרכבתם וירדו זה למטה מזה, כי נשארו כל א' רק בעצמותית {צח ע"ג} העיקרית שבו לבד, ולא נכלל האחד מחבירו כלל, כי כלילת כל א' מכולם הוא רק ע"י יציאתם בזווג ועיבור (וכמ"ש בשער המלכים פ"ז ובספר שער הכוונות דרוש יציאת דרוש ג) וכמ"ש בדע"ה סי' ג' ד' ה', וע"י הרזא דמתקלא.

³⁷² ז"ל: ותא חזי כל שמא דאיהי מן תרין אתוון כגון כי ב"ה ה' צור עולמים תליא מן חכמה ומן תלת אתוון תליין מן בינה ומן ארבע תליין מן שכינתא תתאה ומן חמש תליין בחמש ספירן ומן שית תליין מן צדיק.

תרגום: ובא וראה, כל שם שהוא משתי אותיות, כמו "כי ב"ה יהו"ה צור עולמים" (&), תלוי מחכמה. ומשלש אותיות תלויים מבינה. ומארבע אותיות תלויים משכינה. התחתונה ומחמש תלויים בחמש ספירות. ומשש תלויים מצדיק.

³⁷³ ומשנים את שמם כדלקמן ריש ו ע"א עי' הערה 381.

שעה"כ

ויש טעם בזה, לפי שנודע שסוד ד' אותיות הוי"ה נרמזות באו"א וזו"ן, ולכן אבא הכולל את כולם יש בו כל הדי' אותיות, ואף שיש להקשות, כי כפי זה היה ראוי להיות בה ג' אותיות ממנה, אין בה רק ג' אותיות. ואף שיש להקשות, כי כפי זה היה ראוי להיות בה ג' אותיות הוי"ה לא ג' אותיות יה"ו. כבר תירצתי זה במקומו (&). גם בזה תבין למה הוי"ה דמילוי ס"ג הוא באימא, והוא כי הנה בד' שמות יה"ו אשר בבינה דאבא, שנעשית חכמה במוחין דאימא כנוז', יש בהם ל"א אותיות, וה"ס שם א"ל היוצא מהוי"ה דס"ג, שהם ג' יודין ואלף שיש בהוי"ה זו, אשר הם שרש אל הוי"ה דס"ג כנודע³⁷⁴, וכנרמז בפ' פינחס בר"מ (דף רמו ע"ב)³⁷⁵. והטעם הוא לפי שהיא חכמה דמוחין דאימא, ולכן הג' יודין וא' שהם שרש הוי"ה דס"ג, יוצאים מחכמה דאימא. גם בזה תבין כי לעולם כל הוי"ה היא באבא, וכל אהיה היא באימא³⁷⁶, אבל כאן שהיא בינה דאבא ואח"כ נעשית חכמה דאימא, לכן מכת זה לקחה וקנתה אימא הוי"ה דס"ג, אבל בתחלה לא היתה אלא שם של אהי"ה לבד כנודע³⁷⁷.

אמנם שאר ל"ב דמספר הוי"ה דס"ג הם יוצאים מן בינה דאימא, שיש בה ל"ב אותיות, ועמהם נשלמת אימא בשם ס"ג. והרי ביארנו לך איך יש הוי"ה דס"ג באימא, אעפ"י שאין בה הוי"ה אלא אהיה. והוא כי מאלו השני מוחין הראשונים, שהם חו"ב, נעשית בה בחי' ס"ג שלם כנוז'. אבל השני מוחין אחרים שהם חו"ג, הם מכריעין ואינם מוחין ממש כנ"ל. אבל השרש דס"ג שהוא שם א"ל, יוצא מחכמה שבה, שהיא הראשונה, ושאר אותיות ס"ג שהם גימ' ל"ב יוצאים מבינה דאימא, שבה יש ל"ב אותיות בד' שמות אה"י במילוי כנוז' וזכור כלל זה.

ובזה תבין ג"כ מ"ש בזוהר בראשית (דף יח ע"ב): ה' אלהינו ה', גוונין סתימין דלא אתחזן ואתקשרן אל מקום א' יחודא חדא עילאה כו', יחודא עילאה שמע ישראל ה'.

- מאיר הכוונה -

³⁷⁴ עי' א"א יג ושער כו פרק ג. עי' עוד בענין בבהגר"א על תיקו"ז מז ע"ד ד"ה הולך סגולתא, ועי' תיקו"ז קח ע"א (בנ"א). עי' לקמן קר"ש דרוש ה, וז"ל, אל הוא שם ייא"י שבהוי"ה דס"ג והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא.

³⁷⁵ ז"ל: ד"א (&) ויחלום והנה סלם רעיא מהימנא מה ל' אסתלק על כל אתוון הכי את עתיד לאסתלקא על כל בריין בגין דאסתלק לשמא דיר"ד ה"י וא"ו ה"י דביה יי"י דחושבניה ל' דבקדמיתא הוית בשם יר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו יאאא ב"ג מכילן דרחמי דאינון אחד כען תסתלק באל דאיהו ייא יודין אלין יתקיים בך (&) ירום ונשא וגבה מאד במ"ה דהכי סליק מא"ד לחשבן אד"ם ובהפוך אתוון מאד הוא אדם ירום בארבע אנפין דאריה דאינון (&) יברכך יהו"ה ונשא בארבע אנפין דשור דאינון ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום רביעאה יהו"ה ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (&):

תרגום: דבר אחר "ויחלום והנה סולם", רועה נאמן מה ל' עולה על כל האותיות, כך אתה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יר"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י' י' י', שחשבונן שלשים, שבהתחלה היית בשם יר"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יאא"א ב"ג מדות של רחמים, שהן אח"ד. כעת תתעלה בא"ל שהוא אותיות ייא"י ששני שמות הם עדים "הלא אל אחד בראנו", זהו שכתוב "הלא אל אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו". ובשלש יוד"ן אלו יתקיים בך "ירום ונשא וגבה מאד". במ"ה, שכך עולה מא"ד לחשבון אד"ם, ובהפוך אותיות מאד הוא אדם. "ירום" בארבע פנים של אריה שהם "יברכך יהו"ה", "ונשא" בארבע פני שור שהם "ישא יהו"ה" בשמאל, "וגבה מאד" "יאר יהו"ה" באמצעיתו, וזה יוד הי ואו הי, "ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום". רביעי יהו"ה, "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".

³⁷⁶ עי' שער המוחין פרק י: כל אבא הוא חכמה, או חכמה דב"ן או חכמה דבינה דמ"ה, אך לעולם אמא היא בינה או בינה דבינה דמ"ה או בינה דב"ן. נוסח אדם ישר: כל אבא הוא חכמה, או חכמה דבינה דב"ן או חכמה דבינה דמ"ה, אך לעולם אמא היא או בינה דבינה דמ"ה או בינה דבינה דב"ן.

³⁷⁷ עי' שער ד פרק ג: בינה אהי"ה דיוד"ן אל"ף ה"י יר"ד ה"י, ותבונה היא שם ס"ג. ועי' שער כ פרק י: אהי"ה הוא בחלק מ"ה, אך ס"ג הוא בחלק ב"ן.

שעה"כ

אלהינו ה' אחד, דא לקבל דא, יקוו המים מדידו דקו ומשחתא כו³⁷⁸. וענין זה ביארנוהו

- מאיר הכוונה -

³⁷⁸ ז"ל בשלימות (יח ע"א): ו"יאמר אל"הים יק"וו "המים וגו' (בראשית א ט) בארץ קו למהו בארץ מישר דהא מרזא דההיא נקודא קדמא נפיק כלא בסתימו עד דמטי ואתכניש להיכלא עלאה ומתמן נפיק בקו מישר לשאר דרגין עד דמטי לההוא אתר חד דכניש כלא בכלל דכר ונוקבא ומאן איהו חי עלמין המים דנפקי מלעיל מאת ה' עלאה מתחת השמים ו' זעירא ועל דא ו'ו' חד שמים וחד מתחת השמים כדין (שם) ותראה היבשה דא ה' תתאה דא אתגלי וכל שאר אתכסי ומגו האי בתראה אשתמע בסוכלתנו ההוא דאתכסי אל מקום אחד בגין דהכא הוא קשורא דיחודא דעלמא עלאה יה"ה אחד ושמו אחד תרין יחודין חד דעלמא עלאה לאתיחדא בדרגוי וחד דעלמא תתאה לאתיחדא בדרגוי קשורא דיחודא דעלמא עלאה עד הכא איהו חי עלמין תמן אתבסיס ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה ובגין כך אקרי מקום אחד כל דרגין וכל שייפין מתכנישין תמן והוו כלהו ביה חד בלא פרודא כלל ולית דרגא דאתיחדן תמן ביחודא חד אלא האי וביה אתכסיין כלהו בארץ סתים בתיאובתא חד עד הכא בדרגא דא אתיחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עלמא דאתגלייא אתיחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא איהו עלמא דתתא"ה (ישעיה ו א) ואראה את אדנ"י (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל (במדבר יד י) וכבוד יה"ה נראה (שם יז ז) וירא כבוד יה"ה (יחזקאל א כח) כמראה הקשת וגו' כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יה"ה ודא איהו רזא ותראה היבשה (שם) כמראה הקשת זה חי עלמין וזהו (בראשית ט יג) את קשתי נתתי בענן דא מלכות נתתי מן יומא דאתברי עלמא ביומא דעיבא דאתחזי קשת (דאתער שמאלא לאתתקפא) מראה דמות כבוד יה"ה (יחזקאל א כח) אתער שמאלא לאתתקפא נפקת רחל ותקש בלדתה מיכאל בסטרא דא רפאל בסטרא דא גבריאל בסטרא דא ואינון גוונין דאתחזין בההוא דמות חיוור וסומק וירוק כן מראה הנגה סביב נהירו דאתכסייא בגלגולא דחיוור דעינא הוא מראה דמות כבוד יה"ה גוונין דאתיחדא יחודא תתאה לפום יחודא דאתיחד יחודא דלעילא יה"ה אלהינו יה"ה גוונין סתימין דלא אתחזין ואתקשרין אל מקום אחד יחודא חדא בעלאה גוונין בקשת לתתא לאתיחדא בהו חוור סומק וירוק כגוונין סתימין ואינון יחודא אחרא רזא ושמו אחד בשכמלו יחודא דלתתא יחודא עלאה (דברים ו ד) שמע ישראל יה"ה אלהינו יה"ה אחד דא לקביל דא יקוו מדידו דקו ומשחתא הכא שית תיבין והכא שית תיבין משחתא בוצינא דקרדינותא דכתיב (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים ודא איהו (בראשית א ט) יקוו המים הכא שעורא דיוצר עלמין יו"ד ה"א וא"ו ה"א קדו"ש קדו"ש קדו"ש (ישעיה ו ג) דא איהו יקוו המים יה"ה צבאות דא איהו אל מקום אחד ברזא דשמא דא מלא כל הארץ כבודו דא ותראה היבשה רזא גליפא שמא דיחודא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו.

תרגום: "ויאמר אלהים יקוו המים וגו'", בדרך קו, להיות בדרך ישרה. שהרי מסוד של אותה נקודה ראשונה הכל יצא סתום, עד שהגיע והתכנס להיכל עליון, ומשם יצא בקו ישר לשאר הדרגות, עד שמגיע לאותו מקום אחד שכונס הכל בכלל של זכר ונקבה, ומיהו, חי העולמים. המים שיוצאים מלמעלה מאות ה' העליונה. "מתחת השמים" ו' קטנה, ועל זה ו'ו, אחד שמים, ואחד מתחת השמים, אז "ותראה היבשה" זו ה' תחתונה. זה התגלה, וכל השאר התכסה. ומתוך האחרונה הזו נודע בתבונה אותו שהתכסה. "אל מקום אחד", בגלל שכאן הוא קשר היחוד של העולם העליון. "יה"ה אחד ושמו אחד". שני יחודים, אחד של העולם העליון להתייחד בדרגותיו, ואחד של העולם התחתון להתייחד בדרגותיו. קשר היחוד של העולם העליון עד כאן הוא. חי העולמים שם מתבשם, ונקשר העולם העליון ביחוד שלו, ולכן נקרא מקום אחד. כל הדרגות וכל האיברים מתכנסים שם, ונהיו כולם בו אחד בלי פרוד כלל. ואין דרגה שמתייחדת שם ביחוד אחד אלא זו, ובו מתכנסים כולם בדרך סתום, בהשתוקקות אחת. עד כאן בדרגה זו מתייחד העולם הנגלה בעולם הנסתר. העולם הנגלה מתייחד גם כן למטה, ועולם הנגלה הוא עולם התחתון, "ואראה את ה'", "ויראו את אלהי ישראל", "וכבוד ה' נראה", "וירא כבוד ה'", "כמראה הקשת וגו' כן מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה'". וזהו סוד "ותראה היבשה". "כמראה הקשת" זה חי העולמים, וזהו "את קשתי נתתי בענן", זו מלכות, נתתי מיום שנברא העולם. ביום מעונן, כשנראית הקשת (כשמעורר השמאל להתגבר) מראה דמות כבוד ה', מתעורר השמאל להתגבר. יוצאת רחל ותקש בלדתה. מיכאל בצד זה, רפאל בצד זה, גבריאל בצד זה. והם הצבעים שנראים באותה דמות, לבן ואדום וירוק. "כן מראה הנוגה סביב", האור שהתכסה בגלגול מראה העין, הוא מראה דמות כבוד ה'. הצבעים שהתייחדו היחוד התחתון הם לפי היחוד שהתייחד יחוד עליון. "ה' אלהינו ה'". צבעים סתומים שלא נראים ומתקשרים אל מקום אחד. יחוד אחד בעליון, הצבעים בקשת למטה להתייחד בהם, לבן אדום וירוק, כמו צבעים סתומים, והם יחוד אחר, סוד ושמו אחד. "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", היחוד שלמטה. יחוד עליון "שמע ישראל יה"ה אלהינו יה"ה אחד". זה כנגד זה. "יקוו", מדידות של קו ומדה, כאן שש תיבות וכאן שש תיבות. מדידת הנר החזק, שכתוב "מי מדד בשעלו מים", וזהו "יקוו המים". כאן שיעור של יוצר העולמות, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. "קדוש קדוש קדוש" זהו "יקוו המים". "ה' צבאות", זהו "אל מקום אחד", בסוד

שעה"כ

בסוד קריאת שמע ע"פ שמע ישראל, כי אז נכנסין כל אלו המוחין בז"א במלת אחד, כי הוא סוד א"ה ז"א³⁷⁹, ד' נוקביה, המקבלים אלו המוחין. וגם יש בו פירוש אחר, כי הא"ה שהוא ז"א מקבל ד' מוחין, ונמצא כי גם פסוק (בראשית א ט) יקוו המים, ה"ס כניסת המוחין ברישא דז"א, בסוד מדידו דמשחתא דקו המדה כנו' אצלינו שם. והנה אומרו אל מקום א', ירמוז כי המוח חכמה דאימא הנה הוא ד' שמות יה"ו במילואם כנ"ל, והם בגימ' מקום, והם ל"א אותיות, והם נכנסין בזו"ן הנק' אחד, וזהו אל מקום אחד. (ו ע"א)

ומוח בינה דאימא יש בה ד' שמות אה"י, והם בג' תק"ע, שה"ס מ"ן דאימא, והם נמשכין ממוח הבינה שבה, וה"ס ה"ג מנצפ"ך כפולות, שהם בגימ' תק"ע³⁸⁰. ומוח בינה דאבא³⁸¹ הם בגימ' תרי"ו, ועם כללות הד' שמות הם בגימ' כתר. והוא במה שידעת, כי כל כתר דז"א הוא מצד אימא, כנו' בתיקונים³⁸². ומוח חסד דאימא שהיא³⁸³ גבורה דאבא, הוא גימ' תקנ"ה, ועולה כמנין ג"פ א"ל במילוי. והנה גבורה דאבא הוא חסד דאימא כנו', וכבר ידעת כי שם א"ל הוא בחסד, גם ג' שמות של א"ל הם בסוד: אל שדי, א"ל הויה, א"ל אדני, כנודע אצלנו בסוד ביע"ע³⁸⁴. ומוח גבורה דאבא שהיא חסד דאימא, הוא בגימ'

- מאיר הכוונה -

של שם זה. "מלא כל הארץ כבוד", זה "ותראה היבשה", סוד חקיקת שם היחוד כוז"ו במוכס"ז כוז"ו.

³⁷⁹ עי' הערה 662.

³⁸⁰ צ"ל תק"ס ועם כללות י' אותיות עי' לקמן ר"ה דרוש ח'.

³⁸¹ עי' לעיל ה ע"ד ד"ה והנה במש"ל שזה היה חכמה דאמא ונחלף לבינה דאבא.

³⁸² עי' תיק"ז קנט ע"א: ואינון מסטרא דאריך אנפין דאיהו וא"ו ואינון ה"א ה"א יר"ד איהו כ' כתר ברישא דא' (נ"א דא) דאיהו ארך אפים דאיהו וא"ו א' איהי אורייתא דאיהי אתייהיבת בתרין לוחין דאינון ו' ו' ואית כתרא דזעיר אנפין דאתמר ביה כתר לי זעיר ואחוי וכמה כתרין אינון כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות

מאי אית בין כתר לעטרת אלא כתר איהו מסטרא דא' דאיהו בדיוקנא דאת יר"ד דסליק כ' ודא א' מן אה"ה דאיהו כתר דאריך אנפין א' מן אדני' כתר דזעיר אנפין י' מן יהו"ה איהי עטרה על ספר תורה דאיהו ו' ואית י' לתתא ואיהי י' מן אדני' דאיהי עטרה ברישא דכל צדיק לית ספירה דלא אית לה עטרה על רישא וכתר ועטרה דאיהי י' איהי עטרה דברית מילה דסליק למאה עשר זימנין עשר מאה ואיהי על כל פקודא ופקודא וכמה עלות אינון על עלות דסלקין על כל ברכאן ופקודין

תרגום: מהו שיש בין כתר לעטרת, אלא כתר הוא מצד של אות א' שהוא בצורה של אות יר"ד שעולה כ' וזהו א' מן אה"ה שהוא כתר של ארך אפים א' מן אדני, כתר של זעיר אנפין, י' מן יהו"ה היא עטרה על ספר תורה שהוא ו' ויש יש למטה והיא י' מן אדני', שהיא עטרה בראש של כל צדיק אין ספירה שאין לה עטרת על הראש וכתר ועטרה שהיא י' היא עטרה של ברית מילה שעולה למאה עשר פעמים עשר מאה והיא על כל מצוה ומצוה וכמה עילות הם על עילות שעולים על כל ברכות ומצות

עי' ע"ח שער כג פרק ב : ופשוט הוא כי הכתר גדול מכל הט"ס כולם של הז"א לגמרי, ואמנם עכ"ז, נקרא כתר של ז"א, עם היות שאין לו שייכות עמו. והטעם הוא לפי שכאשר אמא שהיא התבונה רוצה להעטיר ולהכתיר את בנה, ז"א, בסוד (שיה"ש ג יא) בעטרה שעטרה לו אמור³⁸², הנה היא יורדת ומשפלת גופה למטה עד שיעור חצי ת"ת שלה כנ"ל, ומקפת ומסבבת ראשו של ז"א, ונעשית לו בחי' כתר ועטרה, ואז נחשב כאלו הוא מבחי' ז"א עצמו, לסיבת התחברותו והתדבקותו עמו. וז"ס מ"ש בתיקונים (קמט ע"ב [וגבוהים עליהם אלין אינון אבא ואימא כתרא על ראשיהון דאינון על גבי שרפים דתליין מכורסיא*###]) הכתר הוא אמא על ברא. גם אמרו בתיקונים (קמב ע"ב) כי כל הכתר הוא אה"ה. והענין הוא כי מבחי' אמא, הנקרא אה"ה כנודע, נעשית כתר דז"א כנודע כפי מה שבארנו.

אולי סג ע"ב: בההוא זמנא דשמחת תורה שויין (נ"א שריא) עטרה בריש כל צדיק לעילא כמה דאת אמר בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו ביום חתונתו דא שכינתא תתאה וביום שמחת לבו דא שכינתא עלאה והכי צריכין ישראל לאתעטרא בכלא (נ"א כלהו) בעטרה על רישיהו [נו ע"ב] ביומא דשמחת תורה ולקחתם לכם ביום הראשון פרי

³⁸³ בחילוף.

³⁸⁴ עי' אד"ר (קלב ע"א): עלמא קדמאה דנפיק מתקוונא קדמאה שליט ונחית וסליק לאלף אלפין ורבוא רבבן מארי תריסין ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא

שעה"כ

תקע"ה שה"ם ב"פ מנצפ"ך, שהם אותיות כפולות, ונכללין החמשה בחמשה האחרים שהם יותר בחי' חסדים, והרי הם תקע"ה. ובוזה תבין כי גם ביד ימין יש בה מנצפ"ך, לפי שהם מגבורות דאבא והם ביד ימין ובקו ימין. וכבר נתבאר ענין המוחין דז"א מצד אבא ומצד אימא, אותם הנכנסים בפסוק שמע ישראל בעת קריאת שמע כנ"ל.

דרושי ציצית דרוש ד

ונבאר עתה ענין³⁸⁵ הציצית³⁸⁶.

דע כי הציצית הוא הארות יוצאים מאלו המוחין הנז', בסוד אור מקיף היוצא מן אור הפנימי של המוחין, דרך שערות ז"א, כנ"ל בדרושים הקודמים בענין הציצית³⁸⁷. כי סודו הוא אור מקיף. וכל מ"ש בענין הציצית בדרוש הזה, הוא בבחי' אור מקיף. ואל תטעה עם היות שאנו מבארים דרך סתם, והטעם הוא כי כל מה שיש במוחים הפנימיים, הוא ממש כך במוחין דאור מקיף דרך השערות בסוד ציציות כנ"ל.

ודע כי ב' מיני ציציות הם, התכלת והלבן. ר"ל כי בזמן שבית המקדש קיים, היה חוט תכלת עם הלבן, ובזמן הזה לא יש כי אם לבן. והענין הוא כי כבר נתבאר ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א, אם מצד אבא אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כהן גדול, שהוא ממוחין דאבא³⁸⁸, ולכן

- מאיר הכוונה -

עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא שליט ונפיק ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדן מניה לאכפייא בקודלא בחיורא (ס"א בחיזרא)
עלמא תליתאה דנפיק מהאי תיקונא לצ"ו אלפין מארי דיללא ומתאחדן מני' בבוסטיא לקוסיטרא (ס"א כבוסטיא לקוסרא)
תרגום: העולם הראשון שיצא מהתיקון הראשון שולט, ויורד ועולה לאלף אלפין ורבוה רבבות, בעלי מגינים וממנו נאחזים במידה קטנה בטבעת גדולה.
העולם השני שיצא מהתיקון הזה שולט, ויוצא ויורד ועולה לחמשים ושבעה אלף מדרגות. בעלי יבבה נאחזים ממנו [כדי] לכפות בעורף, [בחלק הלבן].
העולם השלישי שיצא מהתיקון הזה שולט, ויורד ועולה לתשעים וששה אלפים בעלי יללה. נאחזים ממנו בתואר הפנים שבשטר ומושל.
עי' זה הרקיע ש"עלמא קדמאה" הינו העולם הראשון מבין ג' העלמין בי"ע שנתבררו מג' מלכים הראשונים שכולם נתבררו במר"ס ואח"כ נתגלו בתיקון הא' דדיקנא, ומשם נתפשטו בג' עולמות שהם כנגד ג' פעמים א-ל: "א-ל שד" בבריאה, "א-ל י-הוה" ביצירה, ו"א-ל א-דני" בעשיה. ועי' מבר"ש כט ע"ב שזה מדבר באמת על בינה ת"ת ומלכות דאצילות וענפיהם שהם בי"ע ועי' ב"ע צט ע"ב שזה מדבר על ג' מוחין דמר"ס ותולדותם בבי"ע.

³⁸⁵ כוונת (פע"ח). ????

³⁸⁶ היינו דעד עתה לא קשרנו הארות מוחין מאו"א לציצית וכאן נקשר את זה לענין ציצית.

³⁸⁷ עי' לעיל הערה &.

³⁸⁸ עי' אד"ר קלב ע"ב: ומה דיקנא אתגלייא, דיקנא דכהנא רבא עלאה – דיקנא דאבא עלאה (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב ד"ה בתליסר). אבא נכלל במזל העליון הרי הוא בחינת הדכר, ואילו אימא נכללת במזל התחתון הרי הוא בחינת הנקבה. מזל עליון כולל את כל ח' התיקונים הראשונים, כנגד ח' בגדי הכה"ג (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע) שכן התיקונים מכונים בגדים. ובאמת בתחילה לא התלבשו על דיקנא דע"ק אלא ט' ת"ד. והנה אם כי משה רבינו ע"ה הזכיר בתורה את י"ג המדות, הם אינם אלא חיצוניות י"ג ת"ד דא"א שנעשו פנימיות לדיקנא דז"א. ולכן נקראים הם על שם ז"א, ככל חיצוניות של בחינה עליונה שנעשית פנימיות לבחינה תחתונה יותר ואעפ"כ נקראת על שם התחתון³⁸⁸. והנה ז"א מכונה כהנא רבא³⁸⁸ ונוק' מכונה כהן הדיוט (והוא משתמש בד' בגדים בלבד, שכן אין לנוק' אלא אותם ד' ת"ד הפנויים משערות³⁸⁸ (דהיינו תיקונים ג' ה' ז' י"ב)). והת"ד דא"א שמתלבשים בדיקנא דז"א מכונים כהנא רבא עלאה (ב"ע קו ע"א). עיקר הדיקנא דהכה"ג הוא באבא³⁸⁸, שכן הוא הראשון לקבלת אור א"ס, ועל ידו משתמש אור א"ס בכל גילוייו. וזאת על ידי שהוא מקבל מהמזל העליון הרי הוא התיקון הח' דדיקנא, וכלול מכל ז' התיקונים העליונים³⁸⁸ (לש"ו דע"ה ח"ב קד ע"א). אבא מכונה כה"ג מכיוון שהוא נכנס לפני ולפנים לקבל מאור א"ס³⁸⁸ (לש"ו כללים ח"ב ע"א). והנה בחינה זו שייכת גם בא"ק, שאבא דא"ק עולה באור האוזן (לש"ו כללים ח"ב יז ע"ב)³⁸⁸.

שעה"כ

נקרא ציץ דכורא כנוז, בפ' שלח לך (דף קעד ע"ב בר"מ) וע"ש³⁸⁹. אבל הציצית הוא ממוחין דאימא, ולכן נקרא ציצית בלשון נקבה³⁹⁰.

וזהו הטעם שציץ של כהן גדול היה נתון למעלה מן התפילין ולמטה מן המצנפת³⁹¹. והטעם הוא, כי גם התפילין הם אורות מוחין דאימא כנוז"ל (&), אבל הציץ הוא ממוחין דאבא³⁹². וזהו הטעם שהיה מפותח על הציץ קדש לה', כמו שידעת שכל קדש הוא באבא, בסוד (&) קדש לי כל בכור³⁹³. ונודע כי כל קדושה היא בסוד המוחין, ובפרט באלו מוחין דאבא. וגם במה שהודעתך (שער מאמרי רשב"י מ ע"ב) באד"ר (דף קכח ע"ב³⁹⁴)

- מאיר הכוונה -

³⁸⁹ עי' לעיל הערה 291.

³⁹⁰ פ"ח: מן המוחין דאבא הנ"ל של ו"ק המלובשים בנה"י דאבא מהם היה בחי' ציץ של כ"ג כנ"ל אבל מן המוחין דאמא מבחי' ו"ק המלובשים בנה"י דאמא כנ"ל ואלו הם בחינת ציצית

³⁹¹ עי' זבחים יט ע"א ז"ל: כתיב ושמת המצנפת על ראשו תנא שערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניחין תפילין, וכן נפסק ברמב"ם כלי המקדש פ"י ה"ג. ויש מגיחים כאן למטה מן התפילין. וצ"ע אולי זה מדבר על חוט תכלת, ורצועות התפילין?

³⁹² עי' טעמי המצות (פרשת תצוה) ועתה נבאר הדברים באורך הנה אהרן בדוגמת ז"א וכשם שהז"א הוא משים על לבו אורות יסוד דאמא המתגלים מחזה ומרוב הארה אשר שם על לבו הארות בוקעים ומאירים ויוצאים לחוץ וכן הציץ הוא באופן זה מיסוד אמא שכנגד המצח ששם מקום המוח' כולן הן האורות מאירים לחוץ וכנגדו היה אהרן לובש ציץ וחושן כמו שיש באדם העליון הבגדים האלו מן

(90) ספר טעמי המצות - פרשת תצוה

מצות ציץ נזר הקודש, הנה ממוחין דאבא שבתוך ז"א יוצאים מצדם הארות לחוץ במצח דז"א בבחי' אור המקיף למוחין ההם ואותו אור המקיף בחי' ציץ של כה"ג ונק' ציץ לשון זכר כי הם מוחין דאבא שהוא זכר ולכן ציץ של כה"ג היה נתון במצחו למעלה מן התפילין כי תפילין הם ממוחים דאמא והציץ ממוחין דאבא ולכן כתוב בו קדש לה' (נ"א שז"ס ל' של לה' ה' דצלם שהוא בחי' המקיף כנודע) [נה"י דאבא] כי כל קודש הוא במוחין כנודע ובפרט במוחין דאבא שנקרא קודש כנודע שכל קודש בחכמה. והענין כי באבא יש הו"ה דיוד"ן ויש בו ד' יוד"ן וכל י' עולה ק' נמצא שד' יוד"ן דע"ב הם גי' ת' וכללות ד' יוד"ן עצמן הרי הכל גי' קדש כמבואר אצלנו, והי' בוקע אור ד' מוחין הפנימים דאבא לחוץ במצח דז"א מב' צדדי המצח אצל האזנים [סוד הצדעים] והיתה יוצאת הארת חכמה דאבא וחסדים שבדעת דאבא מצד זה והארת בינה וגבור' מצד זה והיו כלם מתפשטים בכל המצח ונעשה בחי' ציץ של כה"ג, ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל ג"כ שהו"ה הכתובה בציץ היתה עד"ז י"ו בצד ימין זה ע"ג זה וה"ה בצד שמאל זה ע"ג זה ואיני זוכר היטב. והנה הכ"ג דוגמת איש העליון ולכן היה לובש בגדי אדם עליון וכל אדם שעובר לפני הציץ אם כשר היה ניכר במצחו כי הבינה שבו נגלה במצח והאותיות בבינה כנ"ל ולכן אותיות מגלים במצח שהוא בינה שבו ואם היה רשע פניו נופלים בס"א ומתבייש לפני קדושה והיה שב בתשובה:

ועי' בהגר"א על ספד"צ ו ע"ג ד"ה ואמר רעוא שהמצח של הציץ היא בדווקא במקום שאין שום שערות.

³⁹³ עי' זהר ח"א יג ע"ב: פרשתא קדמאה (שמות יג ב) קדש לי כל בכור, דא י' דאיהי קדש. ועי' ח"ב מג ע"ב: קדש דא קדושה עלאה, רזא דחכמתא עלאה, דמתמן כלא אתקדש. ועי' תיקר"ז ריש תיקון יד. ועי' לקמן הערה 880.

³⁹⁴ ז"ל: מאן דבעי לאתקנא ולמעבד יתקן בקדמיתא תקונוי תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין אתתקן ואזדמן (כלומר אשתכח ולא אשתכח לא אשתכח ממש אבל אתתקן ולית דידיע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין) (אבל בתקונוי ידיע) כחד סבא דסבין עתיק מעתיקין טמיר מטמירין ובתיקונוי ידיע ולא ידיע מארי דחוור כסו (ס"א בסומק) וחיזו בוסיטא דאנפוי יתיב על כורסייא שביבין די נור לאכפייא לון ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגולגלתא ומנהירו דהאי חוורא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ד' מאה עלמין הה"ד (בראשית כג) ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר

תרגום: מי שרוצה לתקן ולעשות, קודם לכל דבר יתקן תיקונו.

למדנו בספרא דצניעותא: עתיקא דעתיקין (זקן הזקנים) נסתר הנסתרים נתקן והוכן (כלומר, נמצא ולא נמצא. לא נמצא ממש לא נתקן, ואין שיודע אותו, משום שהוא עתיק העתיקים) (אבל ידוע בתיקונו).

שעה"כ

בענין ת' אלפי רבוא עלמין דאתפשטו מהוורא דרישא דא"א, כי אבא הוא הוי"ה דע"ב דיודין, ובה ד' יודין, וכל יו"ד כלולה מק³⁹⁵, והוא סוד ק"ש, ועם הד' יודין עצמן הרי קדש, והיה אור המוחין דאבא בוקע משני צדדי האזנים³⁹⁶ ובמצח, אור החכמה וחסד³⁹⁷ מצד ימין, ואור בינה וגבורה³⁹⁸ מצד שמאל, והיו האורות מתפשטין בכל המצח. ונלע"ד כי שם ההויה הכתוב בו היה ג"כ עד"ז, י"ה מצד זה, ו"ה מצד זה³⁹⁹.

ואמנם אני מסופק במה ששמעתי ממורי ז"ל, אם הציץ היוצא ממוחין דאבא הוא ע"ד תפילין היוצאים ממוחין דאימא, וכפי זה היו ג"כ בחי' ציציות יוצאין מן מוחין דאבא כמו שיוצאים ג"כ ציציות ממוחין דאימא⁴⁰⁰. או אם נאמר דממוחין דאבא לא היו יוצאים רק אורות הציץ לבד⁴⁰¹ וצ"ע.

ונבאר ענין הציציות, כי הנה נת"ל כי שני מיני ציציות הם: הא', מלבן ותכלת כמו שהיה בזמן שבהמ"ק קיים. והב', כולו לבן כמו שאנו נוהגים עתה בזמן הזה. והנה שני בחי' אלו של הציציות שניהם ממוחין דאימא לבד לא מאבא, אלא שהציציות דתכלת ולבן⁴⁰² הוא יוצא ממוח חכמה דאימא אשר בתחלה היתה בינה דאבא כנ"ל⁴⁰³, (ו ע"ב) ולכן היה נוהג בזמן שבית המקדש קיים. אבל ציצית הלבן שאנו נוהגים בו היום, הוא מד' מוחין הכלולים בבניה דאימא שהיא עצמה בינה דאימא בתחילה. וזהו הטעם שאין לנו תכלת בזמן הזה⁴⁰⁴.

- מאיר הכוונה -

כאחד שהוא זקן יותר מכל הזקנים, עתיק יותר מכל העתיקים נסתר יותר מכל הנסתרים, ובתיקוניו ידוע ולא ידוע, בעל הלובן כסו (באדום), ומראה תואר פניו יושב על כסא של ניצוצי אש כדי להכניעם.

לארבע מאות אלף עולמות התפשט הלובן של הגולגולת ומהארת אלו חלקי הלובן יורשים הצדיקים לעוה"ב ארבע מאות עולמות. זהו שנאמר "ארבע מאות שקל כסף, עובר לסוחר".³⁹⁵ וכל יו"ד [כלולה מי"ד] הרי ק' (עולת תמיד), וכן הוא בשער מאמרי רשב"י.

³⁹⁶ ?

(32) תלמוד בבלי מסכת סוכה דף ה/א

תפשת מרובה לא תפשת תפשת מועט תפשת ונילף מציץ דתניא ציץ דומה כמין טס של זהב ורחב שתי אצבעות ומוקף מאזן לאזן וכתוב עליו שתי שיטין יו"ד ה"א מלמעלה וקדש למ"ד מלמטה ואמר רבי אליעזר ברבי יוסי אני ראיתו ברומי וכתוב עליו קדש לה' בשיטה אחת דנין כלי מכלי ואין דנין

³⁹⁷ וחסדים (עולת תמיד וכן טעמי המצות פרשת תצוה).

³⁹⁸ וגבורות (עולת תמיד וכן טעמי המצות פרשת תצוה).

³⁹⁹ י"ה בצד ימין זה על גב זה ר"ה בצד שמאל זה על גבי זה (פע"ח). י"ו בצד ימין זעג"ז ה"ה בצד שמאל זעג"ז (עולת תמיד).

⁴⁰⁰ היינו כמו שיש ב' התגלויות של מוחין דאמא א' למעלה במקומם וא' למטה במקום התפשטותם, כן הוא במוחין דאבא א' למעלה בציץ וא' למטה. אבל יתכן שהם בכלל בגדי כה"ג שלא נוגע בכלל לנו.

⁴⁰¹ ואני מסופק אם שמעתי ממורי זלה"ה שגם בחינת ציצית הם היו יוצאין מן המוחין דאבא זולת הציץ כדרך שיש ב' מיני ציצית במוחין דאמא ציצית לבן וציצית תכלת (פע"ח), וכן הוא בעולת תמיד).

⁴⁰² נמחק בפע"ח אמנם איתא שם ד' ציצית דתכלת, וצ"ע.

⁴⁰³ מחמת החילוף שבדרוש ג'.

⁴⁰⁴ אעפ"י שהציצית שאנו נוהגין עתה לאחר החורבן הם היוצאים ממוח בינה דאמא לבד עכ"ז ודאי שאין אור ד' ציצית במוח דחכמה דאמא שהוא בינה דאבא נמנע מלצאת שם למעלה אלא שאין הדבר נעשה על ידינו אמנם יוצא הוא בהתלבשות תוך ציצית בינה דאמא (פע"ח). וז"ל הנהר שלום (טז ע"א): ויכוין להמשיך הארת הציצית שבזמן שבהמ"ק שהוא התכלת והם ד' שמות יה"ו שהם מוח חכמה דאימא כפולים ושזורים עם מוח חסדים דאימא שהם ארבע שמות אה"ה וכו'##, היינו בזה"ז מכוונים לציצית של זמן המקדש.

שעה"כ

והרי נתבאר לך ענין הד' ציציות שהם מוח א'. וגם אמרנו שהם ד' מוחין, כנז"ל בדרוש שקדם לזה. והכל א', כי הם ד' מוחין הכלולים במוח בינה דמצד אימא כנז', האמנם משני מוחין דחו"ג אין ציציות בפני עצמן, כי אינן סוד מוחין אלא בחינת מכריעין, ולכך נטפלין להם כמו שיתבאר לקמן.

ונבאר תחילה ענין הציציות שהיו נוהגים בזמן שביהמ"ק קיים מתכלת ולבן היוצאין ממוח חכמה דאימא שהיתה תחילה בינה דאבא. והנה בחכמה זו דאימא יש בה ד' שמות יה"ו, וכנגדם הם ארבע ציציות בארבע כנפות הטלית. ובאלו הארבע שמות יש א"ל אותיות, לפי שג' שמות הראשונים, כל אחד יש בו ח' אותיות⁴⁰⁵, כנגד שמונה חוטיין שבכל כנף. אבל השם האחרון דמילוי ההי"ן⁴⁰⁶, אין בו אלא ז' אותיות, ולכן היו ז' חוטי לבן ואחד של תכלת משלים לח' חוטיין. והענין הוא, כי השם הד' הוא סוד מילוי ההי"ן, וכל ההי"ן הם במלכות, וגם בחי' התכלת הוא מלכות כנודע (זהר ח"ג ג' ע"א), אשר ה"ס הה' אחרונה דהויה החסירה משם יה"ו. וכדי להשלים חשבון הל"ב חוטיין, אנו לוקחים את המלכות, שהיא התכלת עמהן, כדי להשלימן.

אבל כפי זה לא היה צריך להיות התכלת אלא חוט בכנף רביעי, ולא בכל ציציות מהד'. אבל הענין הוא, כי עיקר הבחי' המשלמת לל"ב חוטיין הוא בכנף רביעי, שהוא במילוי ההי"ן, שה"ס הנקבה כנ"ל, אלא שגם בשאר ג' ציציות אנו מניחים בהם תכלת דרך רמז בלבד, יען כי הם דבורין ואינן צריכין אליו. והנה אף בזה הכנף הד', אין אנו לוקחים המלכות עצמה, שא"כ היתה הו"ה שלימה, והרי אין כאן אלא שלש אותיות יה"ו בלבד. אבל מה שאנו לוקחין הוא המילוי שלה בלבד. והענין הוא כי מן הה"א אחרונה של ההו"ה הכוללת או"א וזו"ן יוצאת הו"ה א'⁴⁰⁷ במילוי ההי"ן הרומזת במלכות, וכשנקה אותיות מילוי המילוי של ההויה ההיא, יהיו כ"ג אותיות כמנין חוט, כזה: יו"ד וי"ו⁴⁰⁸ דל"ת ה"ה ה"ה וא"ו וא"ו ה"ה ה"ה, וזהו סוד החוט החסר ממנין הל"ב חוטיין כנ"ל, ואנו משלימין אותו ע"י המילוי הזה בסוד התכלת.

והנה בפסוק לא נזכר חוט אלא פתיל תכלת (&), והוא לרמז כי בסוד המלכות, הנקרא פתיל תכלת, היא ג"כ כלולה מעשר כנודע (&). ונמצא כי יש בה עשרה הויות דההי"ן, שכל הויה בגימ' ב"ן, ועשרה פעמים ב"ן הם בגימ' פתיל. ובוה ית' לך ענין התכלת, כי יש מאמרים בזה ובזה ובתיקונים שנראין דפליגי אהדדי, וכולם הם אמת. כי התכלת הוא בג' מקומות, וכולם א'⁴⁰⁹. והוא, כי הלא הוא בחי' המלכות שבחכמה דאימא הנקראת בתחילה בינה דאבא.

- מאיר הכוונה -

⁴⁰⁵ יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו.

⁴⁰⁶ יו"ד ה"ה וי"ו.

⁴⁰⁷ אחרת (פע"ח).

⁴⁰⁸ וא"ו (פע"ח).

⁴⁰⁹ ויתורץ בזה מה שמצינו מדרשים חלוקים בזה כי בתיקונים אמרו שהתכלת הוא בחי' החכמה גוון ספיר ובזה אמרו כי התכלת היא המלכות גם אמרו במ"א שהיא בינה וג' מקומות אלו הם אמיתים כי הנה בחי' המלכות של בינה דאבא הנקראת חכמה דאמא והמוח הזה נקרא עתה מוח דחכמה דאמא (פע"ח).

ז"ל הזהר: @@@@ @@@@

חכמה:

(4-5) תוספות דף שא/א

(עוד שם) ומאי ניהי ארץ דנחצבה ממנה שמים והיא כסאו של הקב"ה והיא אבן יקרה והיא ים החכמה וכנגדה תכלת בטלית ציצית דאמר ר' מאיר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני

שעה"כ

וכנגד מ"ל אותיות שיש בארבע שמות אלו⁴¹⁰ דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הם מ"ל כריכות שבציצית⁴¹¹ שהם י"ג חוליות⁴¹².

והנה מן החו"ג של המוחין דאימא אינם יוצאין ציציות בפני עצמן, כי הם נכללין בשני המוחין העליונים, וזהו הטעם שצריך שיהיו החוטין כפולים ושזורים. ודבר זה הוא לעיכובא, כי הם בחי' חו"ג אשר אינם נחשבים למוחין בפני עצמן אבל נכללין בעליונים, ולהורות זה צריך להיותם כפולים ושזורים יחד. האמנם באלו הציציות של התכלת שבזמן בית המקדש אשר אינם אלא ממוח חכמה דאימא, ומוח חסדים אשר למטה מהם בדעת הם נכללים בציציות התכלת (והל"ב), והנה הם ל"ב חוטים אחרים שהם כנגד ל"ב אותיות שיש בד' שמות אהו"ה שבמוח החסד דאימא, שהיה נק' תחילה גבורה דאבא כנ"ל. ואלו הל"ב דחסדים נכללים עם הל"ב דחכמה דאימא, ונעשים ל"ב חוטים שזורין יחד, והבן זה. והנה ע"י היות ל"ב חוטין (ו ע"ג) באלו החסדים, היה בנו כח להשלים גם את הציציות דחכמה דאימא לל"ב חוטין עם התכלת, שאם לא כן לא היה בנו כח להוסיף החוט ההוא החסר למעלה⁴¹³.

ונבאר עתה הציציות שאנו נוהגים בזמן הזה שהם לבן בלתי תכלת, כי אמת הוא שאף בזמן הזה אין אור חכמה דאימא נפסק מלהאיר ולצאת בסוד הציציות הנז' עם התכלת, אלא שאין לנו עתה כח שיעשה הדבר ההוא על ידינו, אבל ודאי הוא שג"כ הוא יוצא בהתלבשותו בציצית היוצא ממוח בינה דאימא. וא"כ כפי זה, מוכרח הוא שיהיה הציצית דחכמה דאימא רמוז בציצית דבינה דאימא כמשי"ת למטה בע"ה. והנה כדוגמת מה שנתבאר בציציות היוצאים מחכמה דאימא, כך הוא ממש בציציות היוצאים מד' מוחין הכלולין במוח בינה דאימא, לפי שאין בנו כח עתה רק עד מה בינה דאימא ולא יותר. והחילוק שביניהם הוא, כי שם היה חסר חוט א' להשלימן לל"ב, ולכן הניחו בו חוט של תכלת שהיא המלכות לחברה עמהם כנ"ל. אבל בבינה דאימא יש ל"ב אותיות

- מאיר הכוונה -

שתכלת דומה לים. והים דומה לרקיע. הרקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר וכתוב כמראה אבן ספיר דמות כסא ע"כ: מדרש רות השייך לתחלת פ' כי תצא תמצא בזהור חדש דפוס אמשטרדם דף סט בימי ר' בון כל יומא הוה בקסרין וכו':

מלכות:

(2) רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רכו/ב

מתלבשין ביה עשר ספיראן י' וביה הוה אתחזי קב"ה בשכינתיה דאיהי כלילא מעשר ספיראן לנביאי ומסטרא דשכינתא דאיהי עשיראה תכלת שבציצית איהו תכלת דכל גוונין דאיהי תכלית ד' ספיראן

⁴¹⁰ דהוי"ה (נוסף בפע"ח).

⁴¹¹ ז, ח', י"א, י"ג בגימ' ל"ט.

⁴¹² כל ג' כריכות עושין לחוליא אחת.

⁴¹³ וקשיא לי טובא כי הרי החסדים לבד הם ל"ב חוטין כנגד ל"ב אותיות שיש בד' שמות ממולאים וכן הגבורות לבדן הם בחי' ל"ב חוטים ואיך כל הס"ד יהיו כלולים בל"ב חוטין לבדם של מוח הבינה ואחר כך זכרתי שאמר לי מורי זלה"ה שהחסדים היו נכללין בחכמה והגבורה בבינה ובזה נ"ל כי הכל מבואר והוא כי הד' ציצית דתכלת שמצד חכמה של אמא כנ"ל גם הם שזורים וא"כ ל"ב חוטין דמוח החסדים הם נכללין בהם אבל הל"ב חוטין דגבורות לבד הם הנכללין בד' ציצית דלבן דמוח דבינה דאמא שהם שזורים וכפולים ג"כ

גם זכרתי עוד אח"כ שאמר לי מורי ז"ל כי הנה נתבאר כי בד' ציצית היוצאין מן מוח חכמה דאמא אין בהם אלא ל"א חוטין בלבד ועם שזירתן שהם ל"ב נשלמו והענין הוא עם הנ"ל כי החוטין השזורין הם הוראות כלולות ל"ב חוטין של החסדים עמהם וכיון שאלו החוטין של החסדים הם שלימים גם הל"א חוטין העליונים יושלמו לל"ב על ידי אלו נמצא כי צריך ב' דברים הא' הוא ע"י שלמות אלו החוטין של החסדים והב' היא ע"י התכלת כנ"ל ואם לא היתה בחינת שזורה המשלמת לא היינו יכולים להשלים ע"י התכלת כיון שאין שם בחי' כנ"ל שאינם רק שמות של ג' אותיות יה"ו (פע"ח).

שעה"כ

שלמות בד' שמות שבהם, כנגד ל"ב חוטיין וכולו לבן, כי אין צורך אל תכלת שהוא מלכות להשלימם.

ובזה תבין איך גם בזה"ו שאין לנו תכלת, אין התכלת מעכב את הלבן כנו' במשנה (&)⁴¹⁴, והלבן לבדו הוא מצוה גמורה מן התורה, והוא כי להיות שהם ב' מיני ציציות, א' מחכמה דאימא וא' מבינה דאימא, ולכן התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת, ואלו הכל היה בבחי' א' היה ראוי שהלבן היה מעכב את התכלת והתכלת את הלבן.

עוד יש בחי' אחר, כי בטלית⁴¹⁵ של תכלת היו החוטיין השזורין והכפולין מבחי' החסדים דאימא⁴¹⁶ הנכפלות והנכללות עם חוט החכמה דאימא כנ"ל, אבל בטלית הלבן שלנו, החוטיין השזורים והכפולים הם בחי' הגבורות דאימא הנכללות בחוטיי בינה דאימא ע"ד הנ"ל ממש.

ועתה נבאר מש"ל, כי אף בזה"ו יוצא האור של מוח החכמה דאימא בסוד ציציות בהתלבשות ציצית בינה דאימא, אלא שאינו על ידינו, וא"כ מוכרח הוא שיהיה נרמז ציצית חכמה בציצית בינה דאימא. והענין הוא כמש"ל, כי המוחין דז"א נקרא חיים שהם חיי המלך⁴¹⁷, כמבואר אצלינו בסוד התפילין (&), ושני המוחין האלו שהם חו"ב דאימא נק' שנות חיים (משלי ג ב), כי עיקר שם חיים הוא בחו"ב ולא בדעת, וגם נק' שנות כי השמות שלהם הם בנימי' שנות⁴¹⁸.

והנה כל הארות אלו המוחין אינם יוצאים בגלוי תוך ז"א, אלא מן החזה ולמטה אחר כלות יסוד דאימא, וכולם עוברים בתוכו ויוצאין⁴¹⁹ לחוץ⁴²⁰. וכבר הודעתך שהיסוד נק' יוסף⁴²¹ העולה בנימי' קנ"ו⁴²². והענין הוא כי יסוד דאימא לוקח קנ"ו אורות מאלו

- מאיר הכוונה -

⁴¹⁴ ובזה תבין מ"ש בגמרא התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת נמצא כי כל א' וא' מהם היא מצוה בפ"ע וקשה כיון שאין תכלת למה אין אנחנו פטורין מן הציצית לגמרי אך הענין כמש"ל כי כל בחי' מהם הוא דבר בפ"ע ומצוה בפ"ע כי אלו הם של מוח חכמה דאימא ואלו הם של מוח דבינה דאימא וכולם לבנים ל"ב חוטיין ואין צריך אל התכלת להשלים מספרם (פע"ח).

⁴¹⁵ לשון מגוגם וצ"ל טלית שיש לו חוטים של לבן ותכלת.

⁴¹⁶ שהיו גבורות דאבא כנ"ל ד"ה והנה מן החו"ג.

וקשה שהרי לא מצאנו בעוד מקום שיש חסדים לבד דדעת או גבורות לבד דדעת.

⁴¹⁷ עי' ע"ח שער כט פרק ט: הטעם כי המוחין נקרא חיים של ז"א שהוא המלך, ואלו החיים נמשכים לו מאו"א הנקרא חיים כנודע. עי' זהר ח"ב קיז ע"א: עץ החיים תפארת, חיים דיליה חכמה ובינה, חיי המלך ודאי.

עי' בבהגר"א על ספד"צ יג ע"ד ד"ה והחיות, ועי' לג ע"ב ד"ה ואמר דכתיב, דמיניה משמע די שחלק בין 'חיי האדם' ל'חיי המלך'. והוא, שהכח של 'וחי לעולם' הרי הוא חיי המלך, הבאים ממוחין דאו"א עי' זיווגם פב"פ. ואילו לענין חיי האדם עי' מש"כ הגר"א לקמן יג ע"ד ד"ה וענין רצוא, שחיי אדם (כוונתו שם לחיות האדם) באים מאו"א המצויים בבחינת זיווג אב"א בזיווג דלא מתפרשין לעולם. ועי' בהגר"א על תז"ח טז ע"ג ד"ה ואיהו, שם משמע שבחינת "חיי האדם" היא חול לגבי בחינת "חיי המלך".

⁴¹⁸ והענין הוא כי אם נחבר ד' שמות יה"ו הממולאים שבמוח חכמה עם ד' שמות אה"י הממולאים שבמוח בינה יהיה הכל כמנין שנות חיים וז"ס ויוסיפו לך שנות חיים וכו' כי החו"ב יחד נקראים חיים משא"כ במוח הג' הנקרא דעת (פע"ח). נדצ"ל כמנין שנות בלא חיים.

⁴¹⁹ ממנה (נוסף בפע"ח).

⁴²⁰ עי' לעיל דרוש ב' דף ד ע"ד ד"ה עוד טעם שלישי.

כל האורות עוברים בתוכו ויוצאין ממנה לחוץ תוך ז"א בגילוי (פע"ח).

⁴²¹ עי' זהר ח"ג רלו ע,א: עצמות צדיק יסוד עלמין דרגא דיוסף הצדיק.

⁴²² בכל כנף ט"ל כריכות ד"פ ט"ל כריכות הם קנ"ו כמספר יוסף (פע"ח).

שעה"כ

המוחין, ושאר האורות יוצאין מתוכו לחוץ בגופא דז"א. ואם תסיר קנ"ו משנו"ת, ישארו ת"ר כמנין ציצית.

ונמצא כי מספר האורות היוצאים מיסוד דאימא הנעשים ציצית⁴²³, הם ת"ר אורות כמספר ציצית, וזכור ואל תשכח מה שהקדמתי לך לעיל בתחילת הדרוש, כי כל דרושינו זה הוא בסוד אור המקיף, מלבד שה"ס הציצית אשר הוא כדמיון מה שיש באור הפנימי⁴²⁴. ודע, כי זה שכתבתי לך, כי היסוד הלוקח קנ"ו אורות הוא היסוד דאימא, זהו מה שכתבתי מדברי מורי ז"ל.

וגם הבנתי מדבריו הבנה אחרת, והיא יותר אמיתית בעיני⁴²⁵, והוא מה שהודעתך במקום אחר (דף נא ע"ד) שזווג הנעשה בתפלת המנחה הוא מישראל עם לאה, אשר איננה מתפשטת רק עד החזה דז"א, ושם בחזה ההוא יש בחי' יסוד אשר בו מזווג ישראל עם לאה הנז'. ושם ביארנו עניינו. והנה גם היסוד הזה ראוי לקרותו יוסף ג"כ, כי הנה הוא יסוד דכורא, וגם כי יוסף עצמו שהוא בחי' יסוד למטה הוא העולה למעלה בסוד הזווג⁴²⁶ הנז', כמ"ש בפרשת פקודי דהיכלות, כי יוסף איהו לתתא ואיהו לעילא⁴²⁷, וזה היסוד הוא הלוקח קנ"ו אורות לצורך זווג לאה, והשאר הם נעשים בחי' הציציות כנז'⁴²⁸. ולכן אין הציציות נתלים אלא מן החזה ולמטה כנ"ל בדרוש שקודם לזה וע"ש.

והנה לפי שהן נמשכין דרך היסוד דאימא, אשר נודע כי הוא שם אהיה במילוי ההיץ⁴²⁹, והוא⁴³⁰ בגימ' כנף עם הכולל, וז"ש מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק (ישעיה כד טז)⁴³¹, כנף שהיא אהיה דהיץ⁴³². גם אפשר לומר כי גם כל הג' אחרונות שבה, שהם

- מאיר הכוונה -

⁴²³ היינו הארה דיסוד אימא.

⁴²⁴ זכור זה כי כל זה ג"כ בחי' אור מקיף השערות כנ"ל ואל תטעה כי בו אנו מדברים כי הם בחי' הציצית הנ"ל (פע"ח).

⁴²⁵ נלע"ד בתחלה ממה שהבנתי בדבריו שזה הוא היסוד דאימא כנ"ל ונלע"ד ממה שהבנתי מתוך דבריו והוא יותר אמיתי (פע"ח).

⁴²⁶ עולה בכאן לבחי' זיווג וכמ"ש בזהוה פרשת שלח על ונסכו רביעית ההיץ (פע"ח).

ז"ל קסב ע"ב: בצלאל רביעאה איהו לנהורין עלאין יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמא סליקו דלעילא חביבא דכלא עליה כתיב (&) ונסכו רביעית ההיץ בקדש וגו' מאן דיסתכל וחמי יסמון עיניה מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח

תרגום: בצלאל רביעי הוא לאורות עליונים, יוסף רביעי הוא תוך אורות אדם הראשון, עליה של מעלה חביבת הכל עליה כתוב "ונסכו רביעית ההיץ בקדש וגו'", מי שיסתכל ויראה יסמא עיניו, מי שלא יסתכל יראה ויפתחו [עיניו]

⁴²⁷ עי' שם ח"ב רנט ע"א: תרין אינון יעקב איהו לעילא יוסף לתתא תרין תיאובתין אינון חד היכלא שתיתאה וחד האי היכלא שביעאה תיאובתא לעילא באינון נשיקין דנטיל יעקב תיאובתא לתתא בהאי שמושא דנטיל יוסף מתרין סטרין אלין נטיל ארון הברית רוחא דחיי מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי דלעילא דאתדבק ביה באינון נשיקין ואעיל באינון נשיקין (נ"א ועייל) רוחא דחיי דלעילא ביה לאתזנא מניה מסטרא דיוסף דאיהו לתתא בסיומא דגופא בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתין לארקא לתתא להאי עלמא.

תרגום: שנים הם יעקב הוא למעלה ויוסף הוא למטה שתי תשוקות הן אחד ההיכל הששי ואחד ההיכל השביעי הזה התשוקה שלמעלה באותן נשיקות שנוטל יעקב התשוקה שלמטה בשמוש הזה שנוטל יוסף משני הצדדים הללו נוטל (זה) ארון הברית את רוח החיים מהצד של יעקב נוטל את רוח החיים שלמעלה שנדבק בו באותן נשיקות ומכניס (באותן נשיקות) (ונכנס) את רוח החיים שלמעלה בו להזון ממנו מהצד של יוסף שהוא למטה בסיום הגוף בהיכל הזה נוטל רוחות ונשמות להריק למטה לעולם הזה.

⁴²⁸ הם לבחי' רחל כדלעיל דרוש א' (ש"ש).

⁴²⁹ עי' שג"ת אה"ה דהה"ן.

⁴³⁰ קנ"א.

⁴³¹ עי' לעיל הערה 259.

⁴³² עי' לעיל דרוש א' שהכל יוצא מהיסוד.

שעה"כ

נה"י, יש בהם שם א' של אהיה דההין כמבואר אצלנו (ע"ח הולדת אר"א וז"ן פרק ג), כי בהיותם באימא עצמה יש שם אהיה דיודין בג"ר שבה, ואהיה דאלפין בג' אמצעיות שבה, ודההין בג' אחרונות שבה. והנה כשנכנסים נה"י שבה בז"א, אז נעשה מהן ו' ע"ד {פרצוף א' שלם מי"ס, ואז נעשה אהיה דיודין בנצח, ודאלפין בהוד, וההין ביסוד⁴³³. ואם כך הוא, נמצא כי הד' מוחין לוקחין מהארץ לבוש⁴³⁴ הבינה אשר להם, והם⁴³⁵ ד' אהיה דההין, שה"ס ד' כנפות הטלית. ובבחי' ראשונה שאין אהיה דההין אלא ביסוד, עכ"ז בעוברם דרך שם לוקחים ההארה משם, והוא בסוד אהיה דההין, והם ד' כנפות, ארבע פעמים כנף. והנה גם בסוד זה המלבוש הנק' כנף, הוא ג"כ מורה על שם ציצית, כי ד' פעמים כנף הם בגימ' ציצית.

והנה אחר צאתם לחוץ, אע"פ שכולם לקחו הארה מאהיה דההין הנז', עכ"ז מציאותן של עצמן לא נתבטלה. והוא כי נודע כי בחו"ב חו"ג דמוחין דאבא יש בהם ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכנגדם באימא הם ד' אהיה במילואם, ב' הראשונים ביודין, והג' דאלפין, והד' בההין. וא"כ אלו הד' מוחין היוצאין הם ד' בחי' אלו של אהיה.

והנה ב' הציציות מהם הם כלפי פנים דז"א, ושני הציציות מהם הם כלפי אחר דז"א⁴³⁶. ושני הציציות שהם כלפי אחריו הם לצורך נוק' דז"א, ושל כלפי פניו הם לצורך יעקב⁴³⁷. והענין הוא, כי הד' אהיה אלו הם בגימ' יתר"ו, ואם תסיר מהם י"ו אותיות הפשוטות, ישאר ת"ר כמנין ציצית, הרי כמה פעמים רמזנו ענין הציצית.

ועתה נבאר ענין הי"ו אותיות הנז' מה נעשה בהם בהסירנו אותם כנז'⁴³⁸. והוא, כי השני אהיה דיודין הם מצד פנים והם ליעקב, שהם גימ' שכ"ב, כי הוא בחי' טפת הזכר, ולכן נרמזו בלשון שכיבה. ושני אהיה דאלפין ודההין הם לרחל מצד אחריו הז"א, והם בגימ' רצ"ה⁴³⁹ עם הכולל, וכשתסיר מהם ה' אותיות הפשוטות כנז' ישארו רפ"ז⁴⁴⁰ שהוא רפ"ו ע"ה, וה"ס פרו ורכו (&), כי בכח אלו הנקבה פרה ורבה, וה"ס מנצפך העולה פרו"ו עם הכולל⁴⁴¹. והנה אם תצרף ה' אותיות הנז' עם שכ"ב הנז' של יעקב, ועם ה' אותיות אחרות הפשוטות של שני אהיה דיודין דיעקב, יהיו כולם גי' וישכב, וז"ס מה שאמר הכתוב, וישכב עמה בלילה ההוא (בראשית ל טז)⁴⁴², כי אלו שני אהיה הנז' נותנן אליה בעת שוכבו עם הנקבה, והוא ג"כ סוד וי"ש כ"ב⁴⁴³, שהם כ"ב אותון, כי הה' אותיות מנצפך הכפולות

- מאיר הכוונה -

⁴³³ עי' ע"ח שער כו פרק ב במ"ב.

⁴³⁴ הארה מלבוש נה"י (פע"ח).

היינו בחי' התחתונה שהיא היסוד?

⁴³⁵ היינו הארת הלבוש.

⁴³⁶ עי' לקמן הערה 445.

⁴³⁷ רישא דיעקב (פע"ח).

⁴³⁸ והענין כי אלו הד' ציצית כבר נתבאר לעיל בדרוש הקודם לזה שארבעתן הם לרחל אבל להיותה היא אב"א אינו לוקחת רק שני ציצית לבד כנ"ל בסדר העטיפה שב' ציצית הם דרך פנים דז"א וב' ציצית הם באחור דז"א (פע"ח).

⁴³⁹ רצ"ד (פע"ח).

⁴⁴⁰ רפ"ו (פע"ח).

⁴⁴¹ עם ה' אותיות והכולל של כל מנצפך (פע"ח).

⁴⁴² ז"ל הפסוק: ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה הוא.

⁴⁴³ הנזכר בזהר (פע"ח). ועי' שער לה פרק ג.

עי' תיקו"ז קנד ע"ב: חמש תקונין אינון בפומא דאתמר בספר יצירה אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנת זסשר"ץ ובהון אבנים [קלב ע"ב] שלמות תבנה לקודשא בריך הוא בכמה צלותין ופולחנין ועליהו אמר יעקב וישכב במקום ההוא וישכב וי"ש כ"ב אתון במקום ההוא י"ש להנחיל אוהבי

שעה כ

כבר לקחתם רחל⁴⁴⁴. ובוזה לא פליג עם מש"ל בדרוש אחר בענין הציצית, שאמרנו כי כל הד' ציצית הם לרחל, וב' דרושים אלו מכוונים אל האמת, כי בתחילה לוקחת רחל ב' ויעקב ב', אח"כ בעת הזווג שהזורות פכ"פ אז ניתנים אליה כל הד' הנז'⁴⁴⁵.

דרושי ציצית דרוש ה

ענין הציצית והתפילין וההפרש אשר ביניהם. כבר הודעתך כי הציצית הוא בחי' אור המקיף אל ז"א, וזהו בשני מציאויות: הא', הוא בזמן היותו בסוד העיבור תוך אימא עילאה. והשני, הוא בזמן היניקה. וענין זה איננו חסר לעולם⁴⁴⁶, לפי כי שני בחי' אלו דעיבור ויניקה אינן חסרים אפי' לבחי' העולמות אחר החרבן, ויש להם אור מקיף אפי' בבחי' העולמות.

אבל התפילין הוא אור מקיף מבחי' זמן הג' דו"א הנק' גדלות דמוחין, והוא יותר גדול ומעולה מבחי' הציצית. וענין זה לאחר החורבן חסר לעולמות החיצונים כנודע, כי אחר החורבן אין זוג אלא לבחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות⁴⁴⁷, ואין זוג לבחינת

- מאיר הכוונה -

יש כ"ב בך יברך ישראל בך בטחו אבותינו כי בך ארוץ גדוד ובך בחר ה' אשר נשבעת להם בך נגילה ונשמח בך בהון ב'רוך כ'בוד ה' ממקומו תרגום: יש חמש תיקונים בפה, שנאמר בספר יצירה אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ, ובהם אבנים שלמות תבנה להקב"ה בכמה תפילות ועבודות ועליהם אמר יעקב וישכב במקום ההוא, וישכב, ויש"ש כ"ב אותיות במקום ההוא. יש"ש, להנחיל אוהבי יש. כ"ב, בך יברך ישראל, בך בטחו אבותינו, כי בך ארוץ גדוד, ובך בחר ה' אשר נשבעת להם בך, נגילה ונשמח בך, בהם ב'רוך כ'בוד ה' ממקומו.

גרא: וישכב כו' יש להנחיל כו' - יש הוא חכמה וזהו אוהבי יש וע"ל קכ"ח א' י' אתלבש באנשי כו' ותמן כו' ויש הוא ל"ב נתיבות דחכמה שאחד הוא אין והשאר יש בל"א נתיבות ומתמן נקודין כמ"ש בז"ח ש"ה וב"ך אותיות הם בבינה והכל הוא בפומא שם הוא ב"ך אתון בה' מוצאות הפה שהוא ה' דבינה

⁴⁴⁴ והוא כי ה' אותיות מנצפ"ך הם ברחל כנ"ל אבל אלו שביעקב הם כ"ב אותיות הפשוטים (פע"ח).

⁴⁴⁵ נתבאר לעיל בדרוש הקודם לזה שארבעתן הם לרחל אבל להיותה היא אב"א אינו לוקחת רק שני ציצית לבד כנ"ל בסדר העטיפה שב' ציצית הם דרך פנים דז"א וב' ציצית הם באחור דז"א כנ"ל בדרוש הקודם (פע"ח). ועי' לקמן יט ע"א ענין החזרת ד' ציציות לפניו.

⁴⁴⁶ שער מ פרק א: תחלה נכנס העיבור ראשון דקטנות והם נה"י כלולין בחג"ת, ואח"כ נכנסה היניקה דקטנות והוא התפשטות נה"י וחג"ת כל אחד לעצמה, ובחינות אלו לא יחסרו ממנו לעולם. אמנם בהיותו בעיבור א', אשר נכנסו נה"י דתבונה בחב"ד דז"א, אז אין בו דעת כנזכר במ"א, כי אין כלי חיצון ליסוד דתבונה. ואחר כך ביניקה נכנסו חג"ת בחב"ד דז"א, וירדו נה"י בחג"ת דז"א, אז יש לו ג' מוחין דיניקה וזהו תמיד בז"א.

⁴⁴⁷ עי' דע"ה ח"א מד ע"ג: [טו] ועוד קשה, כי הרי נודע הוא מכמה מקומות במה שמסתפק הרח"ו הרבה מאד בענין עליית העולמות, אם שיש איזה עלייה להחיצוניות כלל, ונוטה דעתו יותר לומר שאין שום עלייה להחיצוניות העולמות מאומה, וכמ"ש בפע"ח (שער התפילה פ"ו) שאין עלייה לחיצוניות העולמות אלא בביאת המשיח דוקא, וכן אמר בשער פנימיות וחיצוניות (דרוש ח'), כי אם שהיה עלייה להחיצוניות ג"כ היינו רואין בעינינו את עלייתן, וכן אמר ג"כ בלקוטי תורה (פ' בראשית דף י"ג ע"א), ור"ל שהיינו רואין בעינינו שמזדככים מחומרותם ועביותן ונתעלו ונעשו לפנים חדשות ממה שהיו.

עי' שער מ פרק ג: כל עליית התפלה אפי' בשבתות אין עלייה והתכללותם רק בפנימיות העולמות ולא בחיצוניות עד ימות המשיח דוקא ועי' שער מ דרוש ח: אין חיצוניות העולמות עולין, דא"כ היינו רואין בעינינו עלייתן.

ז"ל פרק ח': גם תבין היטב כי הרי אמרנו שבחול אין עלייה רק לפנימיות שהם הנשמה והמוחין. והרי אנו רואים כי גם בחול עולין חיצוניות ופנימיות, והענין הוא כמ"ש במ"א, והוא כי לעולם אין עולה היצירה אל הבריאה רק פנימיות ג"ר דיצירה ולא חיצוניות. ואע"פ שעולין החיצוניות הוא מניה וביה בעולם היצירה עצמו, אך אינו משתנה חיצוניות יצירה להעשות בריאה. אך פנימיות יצירה חוזר להעשות בריאה, וזה נקרא עלייה, משא"כ בחיצוניות. וכעד"ז מבריאה לאצילות, ומעשיה ליצירה. אמנם יש שינוי בעשיה (כי גם) שחיצונית דג"ר דעשיה {פב ע"ג} מלבישין

שעה"כ

העולמות בימי החול⁴⁴⁸, שאז נאמר, הן אראלם צעקו חוצה (ישעיה לג ז)⁴⁴⁹, כי המלאכים הם חיצוניות בבחי' העולמות ואין להם זוג בימי החול⁴⁵⁰.

ובזה תבין למה צריך ללבוש הציצית קודם התפילין, לפי שהציצית הוא בחי' אור המקיף לב' בחי' הראשונות שהם עיבור וניקה, אשר כנגדם הם ד' כנפות, ציצית קטן כנגד עיבור, וטלית גדול כנגד יניקה. ואין טלית ג' כנגד הגדלות של המוחין, ולכן אח"כ מניחין התפילין שהם כנגד זמן הגדלות של המוחין. גם בזה תבין טעם למה צריך שהטלית יכסה על התפילין, והוא לפי שהציצית הוא כנגד העולמות החיצוניות, והתפילין כנגד אור מקיף של בחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות⁴⁵¹, ולכן הציצית החיצונית יכסה על מקום התפילין שהם הפנימיות. גם בזה תבין טעם איך גדולה קדושת התפילין מקדושת הטלית. ואמנם ענין הציצית הוא זה, וכתוב, ויטע אשל בבאר שבע (&)⁴⁵², כי אברהם שהוא סוד מימי החסד גורמין להצמיח שערות הראש שהם דמיון אֶשְׁלִים ואילנות, ויש ג' מיני שערות אדום שחור לבן, ר"ת אש"ל⁴⁵³. והנה שערות רישא דנוק' דז"א הם אדומים,

- מאיר הכוונה -

לפנימיות מלכות דיצירה, ואעפ"כ אין זה עלייה, כי כבר ירדה מלכות דיצירה בעשייה כנזכר שם, לכן עדיין חיצוניות ג"ר דעשייה הם בעשייה עצמה והבן זה היטב. ואמנם בשבת שעולין מעלות רבות, אז נמצאו כי כל עשייה אף חיצוניות, חוזרין להיות יצירה או בריאה כנזכר ושמור זה היטב. וגם תבין, כי כיון שכל חיצוניות עליונות ירדו להיות מוחין בתחתונים שהם פנימיות, וא"כ כשחוזרין לעלות בימי החול, חוזרין לקדמותן כשהיו.

ונמצא כי אין עלייה כלל בחיצוניות העולם, כי לא עלה מחלקם דבר רק מהעליונים, משא"כ בימי השבת. אמנם צריך שתדע מ"ש בסוד הקדוש, עולה כל העשייה ביצירה, וכן כל היצירה בבריאה. אך (מלכות הנ"ל) נ"ל כי אינם עולין רק פנימיות הנשמה לבדם כנ"ל, אך החיצוניות לא עלה רק מה שהיה קודם הקדוש לבד, וראייה לזה שהרי העמוד שבין עולם לעולם היא כנקודה בעולם, ואיך כל העולם יעלה דרך אותו עמוד. ויתורץ במ"ש שאינן עולין רק הנשמות דרך העמוד כנזכר פרשה ויקהל ופ' ויחי (ריט ע"א). וצ"ל ולתרץ מ"ש במ"א, כי אין חיצוניות העולמות עולין, דא"כ היינו רואין בעינינו עלייתן. אך כיון שאין עולין רק הפנימיות של קליפת נוגה, להיות חיצונית לחיצוניות מלכות דעשייה, אך כל שאר הקליפות והחומר נשאר במקומם. וראיה לזה שהרי נשאר חלל ביום השבת בין הקדושה לקליפה ולעוה"ז י"ד מדרגות כנודע. ונמצא כי הנשמות עולין עשייה ביצירה, ויצירה בבריאה, ובריאה באצילות, והכל נכלל באצילות.

⁴⁴⁸ עי' פע"ח שער הקדישים סוף פרק א' דף לב ע"ב וכן בשעה"כ טו ע"ב ועי' עוד לקמן פט ע"ג ועי' שער הנ' פרק ו' ושעה"כ יא ע"ד ונט ע"ב וע"ש סח ע"א דרוש ג' והוא לקמן שער השבת פרק י ועי' פר"ח דורש ה' ג' ט"ו (לש"ו הגהות על פע"ח).

⁴⁴⁹ ר"ל מפני שנשארים בחוץ ואין להם יכולת לעלות עד המלכות מן העשייה [יכולת להתעלות עם המלכות ולכנס בפנים עם המלכות מן העשייה (לש"ו מעולת תמיד)] ליצירה ולבריאה ועד האצילות אבל הפנימיות של נפשין ורוחין וכו' הם עולין לבד וטעם הדבר מפני כח נפשיותו ורוחיותו ונשמתיותו שהם משם הבאים מן הפנימיות משא"כ המלאכים שהם מן החיצונית ולכן יש כח בתפילתו להעלות פנימיות הנפשין ורוחין ונשמתין אפילו בימי החול אבל לא חיצונית העולמות אמנם ב"ט ושבת ור"ה וי"כ וכיוצא בהם [הם] עולין עם השכינה בסוד מ"נ [עם השכינה בסוד מ"נ (נמחק בלש"ו מעולת תמיד ועי' שער הקדוש סוף פרק ב) (פע"ח ז ע"ב)].

⁴⁵⁰ ופעם א' שמעתי ממורי זלה"ה בענין פגם העולמות ע"י חטא אדה"ר כי קודם שחטא היו כל העולמות ממש בכל בחינותם למעלה ועתה בימי הגלות אפילו ביום השבת אין אנו יכולין להעלות רק הפנימיות העולמות ולא חיצונית העולמות כי אם היו עולין חיצונית העולמות היינו רואין בעינינו עליות העולמות בשבת (פע"ח ז ע"ג).

⁴⁵¹ עי' לקמן תפילת השחר ג' שתפילין כנגד בריאה, ולכן מובן שער מ פרק ב שתפילין בחיצוניות העולמות.

⁴⁵² עי' ז"ח ס ע"ב: ויטע אשל בבאר שבע, הקיצוץ שקצץ אדם הראשון, תקנו אברהם, והוא בבאר שבע, שהיא המלכות. ד"א אש"ל, גונוני מדות, שהם חג"ת "אדום" שחור "לבן" המשיך לה מהם, בסוד ג' עדרי צאן רובצים עליה, ע"כ. בענין עדרי צאן, עי' לקמן הערה 742.

⁴⁵³ עי' פע"ח: ונחזור עתה אל הענין כי הנה נתבאר אצלנו בענין האורות והמקיפים כי יש ב' מקיפים אל ז"א הא' הוא מקיף החיצון העליון מכולם שמעולם לא נכנס בפנים תוך ז"א אלא נשאר בחוץ ומקיף לכל כללות ז"א והב' הוא מקיף יותר קטן ממנו שאחר שנכנס אור הפנימי תוך ז"א חוזר ובוקע ועולה מאור המוחין הפנימים למעלה בבחי' שערות הראש ושם הם בבחי' א"מ

שעה"כ

כמ"ש ודלת ראשך כארגמן (&), ודז"א הם שחורות כמ"ש (שיה"ש ה יא) קצוותיו תלתלים שחורות כעורב, ודא"א הם לבנות כמ"ש (דניאל ז ט) לבושיה כתלג חוור ושער ראשיה כעמר נקי. והנה ענין השערות דז"א ה"ם הציצית כמו שית⁴⁵⁴. כבר ידעת כי קוצא חד דשערי יש ברישא דא"א נגיד עד רישא דז"א (ז ע"א) ומכה ובטש במוחין דז"א, שהם כפולים מצד אבא ומצד אימא כנודע, ומוציא הארתם לחוץ, ומן ההארה היוצא ממוחין דמצד אבא, נעשה בחי' הציץ של כה"ג, וזהו ציץ דכורא⁴⁵⁵, ולכן לוקחו ז"א לעצמו והארה היוצאת ממוחין דמצד אימא נעשה הציצית נוקבא, ולכן ג"כ נותנו ז"א לנוק' כמשי"ת.

- מאיר הכוונה -

חוזר בג"ר שבו לבד שהוא מקום הראש ונמצא שכל מה שיש בפנים שהם ג' מוחין פנימים ג"כ עד"ז ממש בחוץ בבחי' א"מ חוזר והם בחי' שערות הראש כנזכר ונמצא כי זה א"מ של שערות הראש הוא מקיף פנימי שברישא דז"א בלבד ואלו הם בחי' הציצית של הטלית כמ"ש ב"ה אמנם הטלית עצמו הוא אור מקיף עליו והוא אור יותר חיצון ממנו והוא יותר גדול ממנו והוא מקיף לכל כלות ז"א כולו

אמנם התפילין הם מקיפים אחרים שמן הכאות או"מ הפנימי דאריך הנקרא קוצי דשערי המכה בעורף ז"א גורם שיוצא אור המוחין הפנימים לחוץ ובוקע במצח דז"א דרך יושר ובוטט אור המוחין במצח ונעשה שם א"מ באופן אחר אמנם אינו המקיף של הציצית שהם בחי' אור השערות ובדרוש התפילין יתבאר כל זה בע"ה והנה ביארנו איך הטלית הוא מקיף חיצון כולל כל ז"א אך הציצית הם מקיפים הפנימים שהם השערות שאינם מקיפים רק הג"ר לבד

וכ"ז והנה כיון שזה המקיף שהם הציצית הוא מובלע ונתון תוך המקיף הגדול שהוא הטלית ועוד לפי שאור הטלית שהוא המקיף הגדול הוא אור גדול מאד אע"פ שאינו מושג אלינו כנ"ל שע"כ אין קדושה בטלית אבל עכ"ז הוא בעצמו למעלה אורו גדול מאד וע"כ לשני סיבות אלו אין הציצית ניכרין ונגלין אלא בסיום הטלית מהחזה ולמטה כנזכר למטה כי משם ואילך אין שם בחי' טלית בד' כנפות ואינן דבר בפ"ע עוד ט"א כי כבר ביארנו כי כל א"מ הוא ממש עד המוחין שבפנים וכמו שבפנימית אין האורות נגלים אלא מהחזה ולמטה ששם הוא סיום יסוד דאמא הפנימית המתלבש תוך ז"א לכן עד שם אין כח באורות לבקוע ולצאת לחוץ להאיר בשערות לכן אינן מתגלין עד למטה במקום גילוי האורות

⁴⁵⁴ והציצית הם רמז לשערות א"כ היו ראוי שיהיו שחורות וג"כ ראוי לדעת למה הם ח' חוטין ולא יותר מאחר שהם רומזים לשערות וג"כ למה הם הציצית בקצוות היה ראוי שיהיו בראש אבל כבר ידעת שהמוחין של ז"א באים לו מאו"א ומוחין של אבא ד' ומוחין של אמא ד' הרי ח' והמוחין של אבא הם ד' היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וד' יה"ו לבד מהיות הנ"ל ושל אמא ד' שמות אה"ה ב' בידו"ן וא' באלפ"ן וא' בהה"ן וד' אה"ה לבד מאה"ה הנ"ל כנזכר ביחוד ק"ש לכן כנגדן ח' חוטין והשערות למעלה הם שחורות ואלו השערות נכללין בטלית למטה והם מתלבנים לפי שלמעלה החסדים הם מכוסים וכשירדין מהחזה ולמטה מתגלים החסדים ונמתקים הדינים ומתלבנים חוטי הציצית כנודע כי דינין דדוכרא קשין ברישא ונייחין בסיפא והוא מטעם זה כי למטה מתגלים החסדים ומטעם זה אנו לוקחין הציצית בידים ומשימין אותם נגד הלב כי משם מתגלים החסדים ומתלבנים ומתמתקים השערות כנ"ל

והטעם שהם לבנים מפני כי להיות כי שערות אלו הם שחורות כעורב להיות באים ממוחין דקטנות שהם אלק"ם והם הציצית לכן אח"כ בבקיעות יסוד בינה כשנבקע תוך ז"א מבחי' גדלות אז יוצא אותו הארה לאחורי דז"א ומתמתקין ומתלבנים השערות דמוחין דקטנות הם הציצית והטעם שישים הציצית בכנף ולא יותר למעלה מג' אצבעות מפני שהגבורות הם ה' וג' מהם ממותקים לבד ע"י גילוי החסדים פי' התחתונים של ת"ת נו"ה והב' שלמעלה של חו"ג הם בלי מיתוק והיינו דאמרינן דינין דדוכרא תקיפין ברישא ונייחין בסופא לכן לא יותר מג' אצבעות שלא יפגעו בגבורה הד' שהוא בלא מיתוק ולא יפחות מקשר אגודל מפני שנה"י דבינה כשהן נכנסין תוך הז"א הב' פרקין מהן לבד נכנסין בשעת ק"ש וכשנבקע יסוד יורד השפע וחוזר לאחוריו בסוד שערות הראש וכשחוזר עולה מפרק א' לגמרי פי' מאלו הב' שנכנסו מפרק הראשון בראש הז"א ממש לגמרי עולה האור לאחוריו ומוציא לחוץ קצותיו תלתלים ונשאר בלי הארה ומן פרקין השניים שהוא התחתונים דנה"י דאמא שירד כדי שירד הארה לפחות מהפרק שיש ממנו רשימו ז"א אנו עושין הנקב בכנף על קשר אגודל כדי שירד הארה לפחות מהפרק שיש ממנו רשימו ז"א שאם עושין הנקב בפחות מן גודל ירד הארה מפרק שאין ממותק כנ"ל ואין בו הארת מתוק כלל שהרי עדיין לא הגיע שם שום פרק מנה"י אמא לכן במקום הזה שיש בו קצת רשימו שם נקב הציצית שיהיה בהם קצת הארה (פע"ח).

⁴⁵⁵ ע"י לקמן יא ע"ג ד"ה והנה הבטישא שזה היה בזמן בית המקדש ובזה"ז רק שייך בשעת ק"ש ותפילה ולכן לובשים אז תפילין, וע"י יא ע"א ד"ה והנה ביארנו בדרוש, ששל אבא תפילין דר"ת ושל אמא תפילין דרש"י.

שעה"כ

נמצא כי ציין וציצית הוא מאות צ' של צלם דאבא וצלם דאימא⁴⁵⁶. והנה ענין הציצית ה"ם הארה עליונה של ל' דצלם⁴⁵⁷ שנעשה אור מקיף לז"א, והוא סוד בחי' הטלית. אמר הכותב חיים, הנה פליג דידיה אדידיה בתחילה אמר שהוא צ' דצלם ולבתר קאמר שהוא בלמד דצלם.⁴⁵⁸

והנה ענין המקיף הזה כבר ידעת עניינו, כי אור המקיף היוצא משערות אריך שהוא כתר, הם מקיפין לו לעצמו, וכן החכמה המקיף שלה הוא לעצמה. אבל אור המקיף דבינה הנק' פום ממלל רברבן (דניאל ז ח, סד"צ לג ע"א)⁴⁵⁹, משם יוצא אור מקיף לז"ק תחתונות, והנה מקיף ז"א הוא הטלית⁴⁶⁰.

וצריך לבאר למה הציצית נקרא תשמישי מצוה והתפילין תשמישי קדושה. והענין, כי הציצית נק' תשמישי מצוה, לפי שהם מאירים אל הנוק' דז"א הנק' מצוה (&⁴⁶¹). אבל התפילין הם נק' תשמישי קדושה, לפי שהם בחי' אור מקיף אל המוחין דז"א הנק' קדושה⁴⁶².

- מאיר הכוונה -

⁴⁵⁶ פי' מיסודות של שניהם שניהם תוך ז"א (פע"ח). א"כ הטלית שאנו מתעטפין בו הוא רמז לא"מ דזעיר אנפין (פע"ח).

⁴⁵⁷ ענין ל' דצלם ל אמובא בפע"ח אלא בשם החברים.

⁴⁵⁸ עי' לעיל דרוש ב' שהציצית יוצאים מהטלית, והטלית הוא האו"מ עצמו.

⁴⁵⁹ עי' טנת"א ג' ועי' הטעם שהיא נקראת "פום ממלל רברבן", הוא מכיוון שיוצאים מפיה אורות מקיפים לזו"ן והם גדולים בהרבה מהאורות הפנימיים. אמנם עיקר מה שנקרא "פום ממלל רברבן" הוא א"א [עי' בבהגר"א על ספד"צ לג ע"ב]. אמנם אין אורות א"א יוצאים לז"א אלא על ידי או"א, לכן גם אמא נקראת פומא ממלל רברבן (ביאורים ח"א נה ע"ב). מכתר שהוא א"א יוצא דרך השערות ומקיף לו לעצמו וכן צלם חכמה וצלם בינה סוד המקיפין שלהם הם להם בעצמם חוץ מבינה הנקרא פום ממלל רברבן המקיף לז"א בהבל היוצא מפיה לז"ק (פע"ח).

⁴⁶⁰ והנה יש מקיף א' שהוא מקיף אל כל הז"א וז"ס הטלית שאמרו עליו במדרש שנתעטף הקב"ה בטלית לבנה כשאמר ויעבור והנה אין בנו כח להשיג קדושת אור גדול של המקיף הזה ולכן נקרא תשמיש מתשמישי קדושה ואינו נזרק אבל הציצית יש בהן קצת השגה ולכן נקרא תשמיש מצוה כנודע (פע"ח).
⁴⁶¹

ח"ג (3) השמטות דף רסו/ב

לית ליה סליקו ומחשבה איהו אד"ם יו"ד ה"א וא"ו ה"א תפאר"ת מצוה מלכותא כלילא מארבע חיון

(4) תיקוני זהר דף י/ב

ואורייתא דאיהי תר"א מתרוייהו אתיהיב לישראל ודא עמודא דאמצעיתא, מסטריה אתקריאת מלכות תורת ה' (תמימה), ואיהי מצוה דיליה בכל תר"ג פקודי דתליין משמיה, דאינון שמ"י עם "ק שס"ה, זכר"י עם ו"ה רמ"ח, היא בצלמו כדמותו:

⁴⁶² עי' זהר ח"א ה ע"א: אמר ההוא טייעא דהוה טעין בתרייהו⁴⁶² ומהו ומקדשי תיראו אמר ליה דא קדושה דשבת א"ל⁴⁶² ומהו קדושה דשבת א"ל דא קדושה דאתמשכא מלעילא א"ל⁴⁶² אי הכי עבדת לשבת דלאו איהו קדש אלא קדושה דשריא עלוי מלעילא אמר רבי אבא והכי הוא (ישעיה נח יג) וקראת לשבת עונג לקדוש יהו"ה מכובד אדכר שבת לחוד וקדוש יהו"ה לחוד אמר ליה אי הכי מאן קדוש יהו"ה א"ל קדושה דנחתא מלעילא ושריא עליה תרגום: אמר [להם] אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם, ומה זה "ומקדשי תיראו". אמר לו, זה קדושת השבת. אמר לו, ומה זה קדושת השבת. אמר לו, זה הקדושה שנמשכת עליו מלמעלה. אמר לו, אם כך, עשית שהשבת אינה קודש, אלא קדושה ששורה עליו מלמעלה. אמר רבי אבא, וכך זה, [שכתוב] "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד". הזכיר שבת לבד וקדוש ה' לבד. אמר לו, אם כך, מה זה קדוש ה', אמר לו, הקדושה שיורדת מלמעלה ושורה עליו. ועיי"ש במ"מ שהקדושה היא המוחין דא"א שיורדים לזו"ן.

לכן שיוירי קדושה דהיינו רצועות או תפילין נגזים ובזה לא תקשה כי כפי הנ"ל שהציצית א"מ לז"א אם כן הוא גדול מן התפילין אך הענין הוא כי הציצית הוא לצורך הנוקבא ותפילין הוא לצורך הז"א לכן זה תשמיש מצוה וזה תשמיש קדושה כנ"ל (פע"ח).

שעה"כ

והנה שערות רישא דז"א יש בהם ג' בחי, ואלו הם: קוצים ממוח הדעת, וז"ש קווצותיו תלתלים (&), כי הקוצים הם מי' שמות אלקים שבדעת, ה"ג וה"ח מבחי' הקטנות, כנודע כנ"ל כי הציצית אינו מן הגדלות. והנה עשרה פעמים אלקים הם גימ' ת"ל ת"ל, ת"ל ת"ל הסדים ות"ל גבורות, ועם ו' אותיות שבהם, עשרה פעמים ה', הרי ו', הרי תלתלים. והנימין הם ממוח הבינה.

והשערות הם ממוח החכמה.

ודע כי השערות הם קטנים, והם אור מקיף לז"א עצמו. והנימין הם בינונים, והם אור מקיף ללאה. והקוצים הם ארוכים והם אור מקיף לרחל. ודע, כי השערות למעלה הם שחורים, לפי שהסדים הם מכוסים תוך יסוד אימא, וגם להיותם מבחי' מוחין דקטנות דאלקים שהם דינים, אבל כאשר נמשכים מן החזה ולמטה ומתגלים, אז מתלבנין חוטי הציצית, כנודע שהם שחורים, כי הוא סוד, דינים דדכורא קשין ברישא ונייחין בסופה (דפ"צ נו ע"ב, אד"ר קמב ע"ב)⁴⁶³. וגם כי אח"כ בבא מוחין דגדלות, נבקע היסוד דאימא שבמקום החזה⁴⁶⁴, ויוצא הארה משם ומאיר ומלבין חוטי הציציות השחורות שבבחי' הקטנות.⁴⁶⁵

ולטעם זה צריך ליקח ולקבץ כל הד' ציציות בעת הק"ש וישימם כנגד החזה והלב, כי שם מקום גילוי הארת החסדים דגדלות, כדי שיתלבנו הציציות ויתמתקו הדינים שבהם. ואמנם הם ח' חוטין, לפי שכיון שהחוטים הם השערות היוצאות מן מוחין דקטנות. והנה בדעת דז"א יש בו מצד אבא ב' אלקים שהן ארבע, וכן בדעת דמצד אימא יש בו ב' אלקים שהן ארבע, סך הכל ח' אלקים. אמר הכותב חיים נלע"ד שטעה השומע, וכן צ"ל⁴⁶⁶ שהם ד' מוחין דמצד אבא וארבע דמצד אימא, וכולם בחי' אלקים. וכן עד"ז יש בו ד' מוחין דמצד אבא, שהם ד' יה"ו במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וד' אחרים מצד אימא שהם ד' אה"י, ב' דיודין וא' דאלפין וא' דההין, וכולם מבחי' מוחין דגדלות, ולכן היו ח' חוטין ג"כ. ומ"ש רז"ל שנקב הציצית בטלית לא יפחות מקומו משיעור קשר גודל, הטעם הוא לפי שכשנכנסים הנו"ה דאימא בתוך ז"א, אינו נכנס רק ב' פרקים שבהם לבד, וכשבוקע ירד השפע וחוזר לאחוריו וחוזר ומסתלק מן אלו ב' פרקים שנכנסו תחילה והיו בלתי הארה כלל, אבל בפרקים השניים לא נסתלק מהם השפע והאור לגמרי, כי עדיין נשאר בהם קצת רשימו של הארה, ולכן שם במקום ההוא שיש בו קצת רושם הארה, צריך לעשות נקב הציצית כדי שיהיה להם קצת הארה, ע"כ.

דרושי ציצית דרוש ו

ועתה נבאר קצת דקדוקים שיש בענין הציצית וגם מנהגי מורי ז"ל.

- מאיר הכוונה -

⁴⁶³ עי' לעיל הערה 454.

⁴⁶⁴ עי' לקמן דרושי ויעבור דרוש ז'.

⁴⁶⁵ וגם כי אח"כ בבא מוחין דגדלות, נבקע היסוד דאימא שבמקום החזה⁴⁶⁵, ויוצא הארה משם ומאיר ומלבין חוטי הציציות השחורות שבבחי' הקטנות. מוקמו אחר הדינים שבהם בפע"ח.

⁴⁶⁶ והנה בדעת דז"א יש בו מצד אבא ב' אלקים שהן ארבע, וכן בדעת דמצד אימא יש בו ב' אלקים שהן ארבע, סך הכל ח' אלקים. אמר הכותב חיים נלע"ד שטעה השומע, וכן צ"ל - נמחק בפע"ח.

שעה"כ

הנה מ"ל כריכות שיש בציצית הם בחי' מ"ל אותיות שיש באהיה דההין בפשוט, ומלוי, ומילוי המילוי⁴⁶⁷. לפי שסוד הציצית הוא באהיה דההין, העולה כנף כנ"ל (ו ע"ד). ולכן נבאר ענין עשית הציצית כפי מנהג מורי ז"ל.

הנה צריך הציצית לעשותו שלישי א' גדיל וב' שלישי ענף. והטעם הוא, לפי שכיון שהציצית לצורך הנקבה, והנה מקומה הוא בחזה דז"א, שהוא בסוף שלישי העליון דתפארת שבו⁴⁶⁸, וכנגדו יעשה שלישי א' גדיל, וכנגד שני שלישים התחתונים דת"ת אשר שם היא הנוק', יעשה שם שני שלישי ענף. ואמנם הגדיל יעשהו חוליות חוליות, כל חוליא מג' כריכות. (זו ע"ב) ובתחילה יקשור שני קשרים סמוך לכנף, ויכרוך ז' כריכות, ויקשור ב' קשרים אחרים ויכרוך ח' כריכות, ויקשור ב' קשרים אחרים ויכרוך י"ג כריכות, ויקשור ב' קשרים אחרים. והרי הם מ"ל כריכות כמנין מ"ל אותיות אהיה דההין כנ"ל, כמספר יהוה אחד. ובענין קשירת ראשי כל חוט וחוט של הציצית כדי שלא יתפרדו משזירתן, ראיתי למורי ז"ל שלא היה מוחה בזה, אף כי יש בזה מפקפקין⁴⁶⁹, ואדרבה נ"ל שהיה חפץ בקשירת ראשיהם⁴⁷⁰.

גם ראיתי למורי ז"ל, שבציצית קטן היה עושה שני נקבים סמוכים זל"ו, כעין נקודת צירי בכל כנף מד' כנפות הטלית, והיה מוציא חוטי הציצית דרך שני הנקבים ההם, באופן שיהיו שני קצוות חוטי הציציות מתגלין בצד א' החיצון⁴⁷¹. וסברא זו הביאה בספר האגור⁴⁷², אבל מורי ז"ל לא היה עושה כן אלא בציצית קטן ולא בגדול.

גם צריך לכסות התפילין שבראש בטלית כנו' אצלינו טעם הדבר לעיל (ו ע"ד)⁴⁷³.

ובענין שנהגו להתעטף בטלית גדול בליל יוה"כ יתבאר ג"כ זה ע"ש (&).

ובענין הטלית הגדול נודע ענין עטיפת הראש משא"כ בטלית קטן, אבל מורי ז"ל כשהיה לובש טלית קטן ביום, וכשהיה יוצא מבית המרחץ או מבית הטבילה וכיוצא בזה, היה נוהג לעטף ראשו בו ממש, והיה מברך להתעטף בציצית, ואח"כ היה שומטו מעל ראשו ומורידו על שני כתיפיו כדרך לבישתו.

- מאיר הכוונה -

⁴⁶⁷ כנגד ט"ל אותיות שיש בד' שמות דהו"ה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן (פע"ח), גם שם מובא הענין של אה"ה דהה"ן.

⁴⁶⁸ עי' גר"א בס"י ה ע"א: היא מתחלת כנגד שני שלישי התחתונים דז"א, ועיקר בנינה נה"י דז"א ושם קומתה, כי ב' השלישים דת"ת הן כתרה שהן ב' בחינות שבכתר

⁴⁶⁹ עי' או"ח סי' יא מ"ב סק"ח אמנם עי' שם רמ"א סעיף ד' וש"ע סעיף יד.

⁴⁷⁰ גם אין לחוש בזה שנוהגין האשכנזים לעשות סימן לטלית כדי שתמיד יניח הצד ההוא על ראשו (פע"ח).

⁴⁷¹ נמחק בפע"ח.

⁴⁷² העטור (פע"ח).

⁴⁷³ שער מא פרק ג: והנה ענין עור שהוא לבוש⁴⁷³ דז"א עצמו, אפשר שגם בו יש בחי' ג' לבושין דמיון הכלים, אך נלע"ד כי הנה הם ב' לבושים לבד: א' הוא העור, וא' הוא השערות, בסוד (זכריה יג ד) אדרת שער. ובזה תבין איך הקליפות יונקים משערות, ונקרא סערה על שמם. וכנגדן יש ב' לבושים אחרים של מצות: א' של תפלין בסוד עור, וא' ציצית בסוד החוטין דמיון לשערות. אמנם אלו הם הלבושים של האדם בעוה"ב, בסוד (תיקו"ז קיז ע"א) כי היא כסותה זה ציצית, היא שמלתו לעורו חלק⁴⁷³ הפנימי של העור והם התפלין. והענין, כי ציצית ביצירה ותפלין הם יותר פנימי' בבריאה. נמצא כי עור דיצירה נקרא טלית דציצית, והעור דבריאה נקרא תפלין כי הם יותר קדושים. והם במוח לבד, כי כן הבריאה בחי' ראש, אך היצירה סוד הגוף, לכן הציצית סובבים⁴⁷³ כל הגוף וגם הראש, להורות כי יצירה מלבוש לבריאה. אך עור העשיה אין כנגדם במצות, כי בהם נאחזים החצונים לגמרי. אך בעור האצילות אין כנגדן רק עור האדם עצמו, כהדין קמצא דלבושא מיניה וביה (ב"ר פכ"א פ"ה), ואין לבושו נפרד {פח ע"ב} ממנו כמו בבריאה ויצירה, ששם שלהם שהוא לבושם נפרד, בסוד תפלין וציצית. אך בעשייה אפי' בכלים עצמן יש אחיזה בסוד (ישעיה כח ח) קיא צואה, ובסוד (ברכות טו ע"א) יפנה ויטול ידיו, ובסוד (ישעיה ל כב) צא תאמר לו.

שעה"כ

גם ראיתי למורי ז"ל שהיה מברך להתעטף בציצית כשהיה בבית הטבילה כנוז. גם הטלית קטן היה לובשו למטה משאר מלבושיו ע"ג חלוקן, שלא כאותם המתיהרים ללבשו ע"כ⁴⁷⁴ בגדיו⁴⁷⁵, וטעות גדול הוא בידם הפך האמת⁴⁷⁶. גם לא היה מסיר תפילין וטלית עד שהיה גומר כל התפילה ועלינו לשבח ועל כן נקוה לך כו'. והנה בענין הטלית קטן, צריך שתדע מה שיתבאר לקמן בסדר עליית התפילה של שחרית דחול, איך עולים העולמות, ושם נתבאר כי ציצית קטן הוא בחיצוניות היצירה ולא בפנימיות. ובמקום אחר אנו מוצאים כי ציצית קטן הוא בעשיה. והענין הוא [כי] הציצית קטן הוא בהיותו בבחי' הקטנות דעיבור ראשון דג' כלילן בג', וזה עצמו ה"ס העשיה. והענין הוא, כי אז אין בז"א אלא סוד העשיה. אבל הטלית גדול הוא בסוד היצירה דגדלות ממש, ונמצא כי טלית קטן הוא ביצירה בהיותה בקטנות שהיא סוד העשיה.

דרושי ציצית דרוש ז

בכוונת האדם בעת שמתעטף בציצית, ובו יתבאר ד' כוונות שיש בד' מצות הרמוזות בד' אותיות של הויה, ואלו הם: תפילה, וציצית, ותפילין, וק"ש. דע כי ד' כוונות יש בד' מצות הרמוזות בד' אותיות הויה, וטוב הוא לכוין בהם תמיד באופן שנבאר. הנה לפעמים האדם מבטל א' מד' מצות הנז' בשונג או אפילו במזיד, וארבעתן הם מצות עשה מן התורה⁴⁷⁷, וכאשר האדם איזה פעם מתבטל מלהתפלל, ביטל מצות עשה, שנאמר (תענית ב ע"א) ועבדתם את ה' אלקיכם זו תפלה. והעובר על מצוה זו פוגם בה' אחרונה של הויה.

והמבטל מצות ציצית פוגם באות ו' של הויה.

והמבטל מצות תפילין פוגם בה' ראשונה של הויה.

והמבטל קריאת שמע פוגם באות י' של ההויה.

הרי ארבעתן כסדרן מלמטה למעלה. וכדי לתקן הפגמים הנז', צריך האדם לייחד ד' יחודים אלו שנזכיר, כל יחוד כפי הפגם שכנגדו. וזה סדרן מלמעלה למטה: כנגד פגם היוד דביטול קריאת שמע, תכוין כשאתה קורא קריאת שמע ביחוד זה, והוא שתכוין לעשות הויה באופן זה: תחילה תקח אות ה' אחרונה לבדה, לרמוז אל המלכות המתעוררת תחילה, ואח"כ תחבר הה' הנז' עם אות הו' לרמוז אל התחברות המלכות עם ז"א. ואחר שנתחברו להעלות מ"ן למעלה לאו"א, אז תחבר שני אותיות י"ה זו עם זו, לרמוז אל חיבור או"א, ותכוין כי חיבור זה הוא בגימ' א"ל בזה האופן, ה' הו' י"ה, הם בגימ' א"ל, וה"ס שם ייא"י היוצא משם ס"ג⁴⁷⁸, כמושי"ת לקמן בכונת מלת אחד דפסוק שמע ישראל.

וכנגד פגם ה' ראשונה בביטול מצות תפילין, תיחד זה היחוד שהוא בה"א ראשונה באופן זה, תחילה תחבר ב' אותיות י"ה שהם או"א שרוצים להזדווג לתת מוחין לזו"ן, ואח"כ עולה ה' אחרונה ומתחברת עם ו', שהוא סוד התחברות זו"ן כדי להעלות מ"ן אל או"א שנתחברו כנזכר. ואח"כ יורדת ה' עילאה ומתחברת עם אות ו' שהוא ענין כניסת נה"י דאימא תוך ז"א לעשות לו מוחין, ועי"כ יוצאין התפילין כמו שית' לקמן. ותכוין כי

- מאיר הכוונה -

⁴⁷⁴ נדצ"ל ע"ג.

⁴⁷⁵ עי' לקמן יב ע"ג ד"ה ואח"כ ע"י ב'.

⁴⁷⁶ שלא כדעת קצת המקובלים שמניחין אותו למעלה מן המלבושים והוא שיבוש אמנם יניחנו על החלוק וטעם הדבר הוא כי ענין ציצית קטן הוא בחי' הפנימית של ג"ת דיצירה וט"ג הוא בחינת החיצונות שלהם (פע"ח).

⁴⁷⁷ עי' לקמן כא ע"ג שתפילה מדרבנן (ש"ש).

⁴⁷⁸ עי' לעיל הערה 374.

שעה"כ

חיבור זה הוא גימ' הבל, שהוא מילוי שם ס"ג, לפי שאימא היא הויה דס"ג, והיא הגורמת להוציא {ז ע"ג} תפילין כנו' בתיקונים, דאימא על ברא נעשית בחי' תפילין⁴⁷⁹, והוא באופן זה: י"ה ה"ו ה"ו בנ"י ל"ז שהוא הב"ל.

וכנגד פגם ו' של ההויה בביטול מצות הציצית, תיחד יחוד זה, ותכוון לחבר י"ה שהם או"א עם ו' שהוא ז"א, הנעשה לו אור מקיף שהוא הטלית. ואח"כ תחבר אות ו' עם ה' אחרונה, והוא רמז שנותן הז"א לנוקבא בחי' אותם הציציות הנוטפין עליו כנו' בדרושים שקדמו. ותכוין כי חיבור זה הוא גימ' ל"ב, והוא באופן זה יה"ו ו"ה, הרי ל"ב לרמוז אל הל"ב ציציות, כנגד ל"ב נתיבות חכמה (ס"ו פ"א מ"א).

וכנגד פגם ה' אחרונה בביטול מצות התפלה, תיחד זה היחוד ותכוין בתחילה להעלות אות ו' עם ה' ראשונה, ואח"כ עולים יחד אות ה' ראשונה ואות ו' אל אות י' ומתחברין שלשתן, ואח"כ נקשרת אות ה' אחרונה עם שלשה אותיות הנז', ותכוין כי חיבור זה עולה גי' ח"ן⁴⁸⁰ בזה האופן: ו"ה וה"י ה"ו ה"י.

והנה מקום כונות אלו היחודים, תכוין בהם כל יחוד במקומו. כיצד, כשתאמר קריאת שמע דשחרית או דערבית, כי אלו⁴⁸¹ הם בלבד מ"ע, קודם שיתחיל קריאת שמע, יכוין ביחוד שלו וכנ"ל. וכשיניח תפילין, יכוין ביחוד שלו. וכשיתעמף בציצית יכוין ביחוד שלו. וכשיתפלל תפילת י"ח שהיא ג"כ מ"ע ערב ובקר וצהריים, יכוין ביחוד שלו, אחר שיאמר פסוק ה' שפתי תפתח (&) קודם שיתחיל ברכת אבות.

ואמנם גם בעת שכבך על מיטתך בלילה, כאשר תאמר וידוי כנו' אצלינו במקומו, באמרך, אם הטאתי לפניך ופגמתי באות י' ראשונה של הויה כו', אז תכוין על ביטול קריאת שמע, ותכוין אל יחוד שלו, וכן בשאר ד' אותיות.

גם כשתברך להתעמף בציצית, תכוין בר"ת שהם ל"ב חומי הציציות, והוא סוד ל"ב נתיבות חכמה (ס"ו פ"א מ"א).

ודע, כי האדם צריך להסתכל בציציות בכל שעה ורגע, כמו שאמר הכתוב (&) וראיתם אותן, והוא תועלת גדול לנשמה שלא יזדמן חטא לידו, אם יזהר בכך, וגם ישיג תועלת גדול. אבל בכונת ההסתכלות יש ב' כונות, כי המסתכל בהם בעת תפלת שחרית בק"ש, דהיינו כשאומר פרשת ציצית, צריך לכוין באופן אחר וכמו שנבאר שם במקומו בע"ה. אבל המסתכל בהם שלא בזמן התפילה, צריך לכוין כוונה אחרת שנבארה בע"ה שם במקומה, והיא זו, דע כי צריך להסתכל בהם ב' פעמים זה אחר זה ומה שצריך לכוין הוא זה, כי הנה עין גימ' ק"ל⁴⁸², והוא בחי' רבוע שם מ"ה כוה: יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א

- מאיר הכוונה -

⁴⁷⁹ משמע מלקמן צה ע"ב שזה תחילת ההקדמה ואולי ג ע"א: ועוד אלן דקשרין לשכינתא עם קודשא בריך הוא בקשורא דתפילין אתמר עליהו לא תקח האם על הבנים ואינן דלא קשרין לון כחדא אתמר בהון שלח תשלח את האם

תרגום: ועוד אלו שקושרים את השכינה עם הקב"ה בקשר של תפילין, עליהם נאמר "לא תקח האם על הבנים". ואלו שלא קושרים אותם יחד, בהם נאמר "שלח תשלח את האם".

אולי ד ע"א: בכ"א אזכרות דתפילין דרישא ובכ"א אזכרות דתפילין דיד ודא אימא עלאה תפלי דמארי עלמא קרינן ליה תפילין על רישא דעמודא דאמצעייתא

תרגום: בעשרים ואחד אזכרות התפילין של ראש, ובעשרים וא' אזכרות התפילין של יד, וזו האם העליונה, תפילין של רבוננו של עולם, קוראים לו תפילין על ראש העמוד האמצעי

⁴⁸⁰ ור"ל כדי שימצא תפילתו חן בעיני הקב"ה והוא סוד התפלה שהיא המלכות ה' אחרונה תמצא חן בעיני ז"א ו' (לש"ו).

⁴⁸¹ ולא ק"ש על המטה ולא לפני תפילה.

⁴⁸² והענין הוא כי תכלת של הציצית הוא סוד החושך שאין בו עינים לכן הוא דין לכן צריך להסתכל בציצית ולכוין כאלו יש שם תכלת ואז יסתכל ב"פ בוראיתם אותו ותכוין להמשיך אליה סוד עינים עליונים וראיה עליונה ותכוין ב' פעמים ק"ל שהם ב' עינים עליונים להמשיך הראיה

שעה"כ

וא"ו, יוד ה"א וא"ו ה"א. ובעת שהוא מסתכל יכוין כי הכנף הוא סוד אהיה דמילוי ההין, וכשתסיר ממנו הפשוט, ישארו אותיות המילוי בגימ' ק"ל כמספר עין כנו'. וכאשר יסתכל ב' פעמים רצופות⁴⁸³, יהיו ב' פעמים ק"ל, שהם ב' פעמים עין, והם בגימ' ר"ס, וו"ס (&) וירא ה' כי סר לראות, כי ע"י ס"ר הנז' הוא הראות. ותכוין אל עשרה הויות פשמות של החו"ג שעולים בגימ' ס"ר. ואח"כ תכוין אל שאר הכונות הנ"ל בדרוש זה אם תרצה. ואמר לנו מוריננו ז"ל, שעדיין לא היה בנו כח לכוין בהסתכלות ציציות דז"א רק בציצית⁴⁸⁴ יעקב, כנ"ל שיש ציצית לז"א וציצית ליעקב, ויש לי ספק אם שמעתי ממנו שנכוין בציציות היוצאות לרחל, והראשון עיקר, ע"כ הגיעו דרושי הציציות.

שער הכוונות דרושי תפילין

דרוש א' בענין התפילין

ובתחי' נבאר סדר כתיבתם. כבר ידעת שפרשיות של הראש נכתבים ד' שורות בכל פרשה ופרשה, ופרשיות של יד נכתבים ז' שורות בכל פרשה ופרשה. וזה סדר חילוקם בפרשיות של הראש, פ' קדש ארבע שורותיהם הם אלו: וידבר, מזה, בחדש, בצאת. פרשת והיה כי יביאך, ד' שורותיהם הם אלו: והיה, וכל פטר, ה' ממצרים, פטר רחם. פרשת שמע, ד' שורותיהם הם אלו: שמע, נפשך, לבניך, לאות. פרשת והיה אם שמוע, ד' שורותיהם הם אלו: והיה, ונתתי, יבולה, בשבתך. תפילין של יד, פרשת קדש, ז' שורותיהם הם אלו: וידבר, את היום, בחדש, זבת את, שבעת, ה' לי, ה' ממצרים. פרשת והיה כי יביאך, ז' שורותיהם הם אלו: והיה, רחם, ואם לא, זאת, לשלחנו, לה' כל, עיניך. פרשת שמע, ז' שורותיהם הם אלו: שמע, את, מארך, היום, בביתך, לאות, על מזוזות. פרשת והיה אם שמע, ז' שורותיהם הם אלו: והיה, ובכל נפשיכם, ואכלת, ה' בכס, אשר ה', בין עיניכם, ביתך ובשעריך.

ונבאר כוונת כל פרשה ופרשה, מה שיכוין הסופר בעת שיכתוב אותה, ואח"כ נסדר הכונה הזאת כפי סדר השטות אשר בהם פרשת של ראש.

פרשת קדש היא הי' של ההויה⁴⁸⁵, ואחריה והיה כי יביאך באות ה' ראשונה של ההויה, ואחריה שמע באות ו', ואחריה והיה אם שמוע אות ה' אחרונה של הויה. והרי נתבאר איך יש הויה א' פשוטה בארבע פרשיות תפילין של ראש. עוד דע, כי מזאת ההויה הפשוטה (זו ע"ד) נמשכין ויוצאין ממנה ד' שמות הויה, והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן⁴⁸⁶, ונכללים בה, והם ע"ב באות י', ס"ג באות ה', מ"ה באות ו', ב"ן באות ה' אחרונה. וגם ד' שמות אלו כוללין הארבע פרשיות של תפילין על הסדר שלהם.

עוד דע, כי מזאת ההויה נמשכין ויוצאין ממנה ד' שמות אלו, כי מאות י' נמשך שם אהיה במילוי יודין, ומאות ה' שם אהיה במילוי אלפין, ומאות ו' נמשך שם אהיה במילוי ההין, ומאות ה' אחרונה נמשך שם אדני במילואו. ואלו הד' שמות ג"כ כוללים ד' פרשיות של תפילין על הסדר שלהם, כל שם בפרשה א' נמצא. שקודם שיכתוב פ' קדש, יכוין כי

- מאיר הכוונה -

משם לסוד התכלת שהוא עולימתא שפירתא דלית לה עיינין דוגמת הכוס שנותן עיניו בו ולכן ביום נוהגין הציצית שאז יכולין להמשיך הראיה משא"כ בלילה שהדינין גוברין ואז אין בידינו כח להמשיך ראיה (פע"ח)

⁴⁸³ וצריך להסתכל ולחזור ולהסתכל ב"פ (פע"ח).

⁴⁸⁴ בטלית (פע"ח).

⁴⁸⁵ עי' כל זה בתיקו"ז עג ע"א.

⁴⁸⁶ עי' רפ"ח & שהמילויים הם תולדות ופחות מרמה מהפשוטה.

שעה"כ

כל הפרשה הזאת היא י' של ההויה פשוטה, והיא הויה א' דע"ב דיודין, והיא ג"כ שם אהיה דיודין.

וקודם שיכתוב פרשת והיה כי יביאך, יכוין כי כל הפרשה הזאת היא ה' ראשונה של ההויה פשוטה, והיא הויה א' דמילוי ס"ג, והיא ג"כ שם אהיה דאלפין.

וקודם שיכתוב פ' שמע יכוין כי כל הפרשה הזאת היא ו' של ההויה פשוטה, והיא הויה א' דמילוי אלפין שהיא מ"ה, והיא שם א' של אהיה דמילוי ההין.

וקודם שיכתוב פ' והיה אם שמוע יכוין כי כל הפ' הזאת היא אות ה' אחרונה של ההויה פשוטה, והיא הויה א' דמילוי ההין שהיא ב"ן, והיא שם א' של אדני מלא כזה אלף דלת נון יוד.

ואחר שיכוין הכונה הנז' קודם שיכתוב כל פרשה ופרשה עוד יחזור ויכוין בשעת כתיבת השיטות כזה: קודם שיכתוב שיטה א' של קדש דתפילין של ראש, יכוין באות י' פשוטה של הויה הפשוטה, ויכוין באות י' דמילוי שם ע"ב דיודין, ובאות אלף דמילוי אהיה דיודין. ובשיטה ב', יכוין באות י' פשוטה של ההויה פשוטה, ויכוין באות ה"י דמילוי שם ע"ב דיודין, ובאות ה"י דמילוי אהיה דיודין. ובשיטה ג', יכוין באות י' פשוטה של הויה פשוטה, ויכוין באות ו"ו דמילוי שם ע"ב, ובאות יוד דמילוי אהיה דיודין. ובשיטה ד', יכוין באות י' פשוטה של ההויה פשוטה, ובאות ה"י דשם ע"ב, ובאות ה"י דשם אהיה מילוי יודין.

ועד"ז תכוין בד' שיטות של פרשת והיה כי יביאך, כי בשיטה א' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ויכוין באות יוד דשם ס"ג, ובאות אלף דמילוי אהיה דאלפין. ובשיטה הב' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ויכוין באות ה"י דמילוי שם ס"ג, ובאות ה"א דמילוי אהיה דאלפין. ובשיטה ג', יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ו"ו דמילוי ס"ג, ובאות יוד דאהיה דאלפין. ובשיטה ד' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ה' דמילוי ס"ג, ובאות ה' דאהיה דאלפין.

ועד"ז תכוין בד' שיטות של פרשת שמע, כי בשיטה א' יכוין באות ו' פשוטה של הויה פשוטה, ויכוין באות י' דמילוי שם מ"ה, ובאות א' דמילוי אהיה דההין. ובשיטה ב', יכוין באות ו' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ה"א דמילוי שם מ"ה, ובאות ה"ה דאהיה דההין. ובשיטה ג', יכוין באות ו' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ו' דמ"ה, ובאות יוד דאהיה דההין. ובשיטה הד', יכוין באות ו' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ה"א דשם מ"ה, ובאות ה"ה דאהיה דההין.

ועד"ז תכוין בד' שיטות של פרשת והיה אם שמוע, כי בשיטה א' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות יוד דשם ב"ן, ובאות אלף דשם אדני. ובשיטה ב', יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ה' דמילוי שם ב"ן, ובאות דלת דשם אדני. ובשיטה ג' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ו' דשם ב"ן, ובאות נון דשם אדני. ובשיטה ד' יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ה' דשם ב"ן, ובאות יוד דשם אדני.

אבל כוונת כתיבת ד' פרשיות של יד הם באופן אחר, לפי שהם בז' שיטות, וצריך לחלק הכוונות לז' בחי' חלקים. ונבאר כוונת שלהם דרך כלל בתחילה, והם אלו: ראשונה, יכוין אל הויה פשוטה כוללת ד' פרשיותיה, עוד יכוין כי ד' שמות יוצאים מד' אותיות הויה הנז', והם שם ס"ג באות י', שם מ"ה באות ה', שם ב"ן באות ו', שם אלף דלת נון יוד בהא אחרונה. עוד יכוין, כי ד' שמות יוצאין מד' אותיות הויה הנז', והם אהיה דיודין באות יוד, ואהיה דאלפין באות ה' ראשונה, ואהיה דההין באות ו"ו, ושם אלף דלת נון יוד באות ה' אחרונה. וכל ג' בחי' אלו נחלקים בד' פרשיות של יד, כי קודם שיכתוב שיטה א' מפרשת

שעה כ

קדש, יכוין באות י' של הוי"ה פשוטה ובשני שמות שהם אהיה דיודין והוי"ה דס"ג משולבין זב"ג, ויקדים אותיות אהיה לאותיות הוי"ה דס"ג לפי שהוא תפלה של יד, שהיא נקבה. ואח"כ יחלק השילוב של ב' שמות הנז' לז' חלקים בז' שיטות, והם עשרים אותיות, ויצרף עמהם אות י' של הוי"ה הפשוטה בתחילת {ח ע"א} הכל, ויהיו הכל כ"א אותיות, וכשתחלקם יהיו ג' אותיות בכל שיטה בזה האופן: יא"ל פי"ו דה"י הי"י וד"ו או"ה יה"י.

וכן עד"ז יכוין קודם פ' שנייה אל ה' ראשונה דהוי"ה פשוטה, ואל שילוב ב' שמות שהם אהיה דאלפין והוי"ה דאלפין, ויקדים אהיה להוי"ה לטעם הנ"ל, ואח"כ יחלקם לג' ג' אותיות בכל שיטה מן הז' שיטות ע"ד הנ"ל.

וכן עד"ז יכוין בפ' שמע, קודם שיכתוב אל אות ו' דהוי"ה פשוטה ולשילוב שני שמות דהוי"ה דההין ואהיה דההין יחד, ויקדים אהיה להוי"ה לטעם הנ"ל. ואח"כ יחלק הכ"א אותיות הנ"ל לג' ג' אותיות בכל שיטה ושיטה מז' שיטות ע"ד הנ"ל.

וכן עד"ז יכוין קודם שיכתוב והיה אם שמוע אל ה' אחרונה דהוי"ה פשוטה ואל שם אדני במילואו. והנה אין בהם רק י"ג אותיות, ולכן תחזור לכוין פעם שנית אל אות ה' הפשוטה אחר כל הי"ג אותיות הנז' וישלמו ליד אותיות, ותחלקם {ח ע"ב} לז' שיטות, ב' אותיות בכל שיטה.

ודע שמלבד זה יש עוד כוונה אחרת באלו הד' פרשיות של יד, והוא שבפרשה הראשונה תכוין אל מ"ב אותיות שיש בפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהוי"ה דע"ב דיודין, ותחלקן לז' חלקים, שהם ששה אותיות בכל שיטה ושיטה. ובפרשה שניה תכוין ע"ד הנ"ל אל מ"ב אותיות שיש בפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהוי"ה דס"ג, ותחלקם לז' חלקים ע"ד הנז"ל, שהם ששה אותיות בכל שיטה. ובפרשה הג' תכוין ע"ד הנ"ל מ"ב אותיות שיש בפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהוי"ה דמ"ה דאלפין, ותחלקם לז' ע"ד הנ"ל. ובפרשה ד' תכוין תחילה אל שם ס"ג ואל שם אהיה דיודין ואל שם מ"ה דאלפין ואל שם אלף דלת נון יוד על סדר הזה ממש, והם מ"ב אותיות כסדר הנז', ותחלקם לז' חלקים בשבעה שיטות כנז"ל. והנני מסדר לפניך הכל באר היטב כדי שלא תטעה.

תפלה של יד

קדש י	והיה ה	שמע ו	והיה ה
שיטה א' יהו היו יאל	שיטה א' יהו היו ואל	שיטה א' יהו היו ואל	שיטה א' יהו היו האל
שיטה ב' דהי ויו פיו			
שיטה ג' היי ודו דהי	שיטה ג' היי ודו דהי	שיטה ג' האי ודו דהה	שיטה ג' היי ודו דהא
שיטה ד' יוד לתה היי	שיטה ד' יוד לתה היי	שיטה ד' אוד לתה ההי	שיטה ד' יוד לתה האי
שיטה ה' ייו דוי ודו	שיטה ה' ייו דוי ודו	שיטה ה' אאל פוא ודו	שיטה ה' ייו דוא ודו
שיטה ו' ויו דוי אוה	שיטה ו' ויו דוי אוה	שיטה ו' ואל פוא והה	שיטה ו' ואל פוא אוה
שיטה ז' והי יוד יהי	שיטה ז' והי יוד יהי	שיטה ז' והי יוד אהא	שיטה ז' והי יוד אהא
שיטה ח' והי יוד דה			

תפלה של ראש

קדש י	והיה ה	שמע ו	והיה ה
שיטה א' יוד אלף			
שיטה ב' הי הי			
שיטה ג' ויו יוד			
שיטה ד' הי הי			

שעה"כ

{ח ע"א} עוד צריך להבין מ"ט בתפילין של ראש יש ד' שיטות בכל פרשה, ובתפילין של יד יש ז' שיטות בכל פרשה. והענין הוא, לפי שבראש ז"א אינם מקיפין רק ארבע בלבד. אבל בתפילה של יד שהיא המלכות, יש בה ז' מקיפין, כי ארבע מוחין הראשונים הם מתלבשים בנה"י דאימא, ונכנסים בגולגלתא דז"א כנודע, ואח"כ אלו הם נעשים בבחי' מקיפין אל המוחין של הנקבה. והנה הם ארבע גו תלת, שהם ז', וכנגדם יש שבעה שיטות בתפילין של יד.

עוד כוונה אחרת קטנה כוללת בענין פרשיות התפילין של ראש ושל יד. הנה בפרשה ראשונה מתפילין של ראש, תכוין לשם אהיה דמילוי יודין, ובשניה תכוין לשם אהיה דאלפין, ובשלישית לשם אהיה דמילוי ההין, וברביעית לשם אדני במילואו. והענין הוא כמ"ש לך מ"ש בזה"ק פרשה ואתחנן (&) שארבע פרשיות של התפילין הם חו"ב חו"ג, ובמ"א אמרו כי התפילין ש"ר הם אימא על ברא⁴⁸⁷. אבל הביאור הוא, כי כל ארבע פרשיות אלו ה"ם אהיה שהוא בינה, ובערך זה אמרו שהתפילין הם אימא על ברא. ועוד לטעם אחר, והוא לפי שאלו ארבע מוחין מתלבשים בנה"י דאימא כנודע. והנה כל אלו השלשה שמות של אהיה הם בחי' הכתר אשר בכל פרשה מאלו הד' פרשיות, וכנגד אהיה דמילוי יודין שבמחה ראשון הנק' חכמה, יש שם הויה במילוי ס"ג שיש בו ג' יודין כמו שיש שלשה יודין בשם אהיה דיודין הנז'. וזו ההויה היא בז"ת שבחכמה זאת, ונעשית מלבוש אל שם אהיה דיודין הנז', כי הוא נשמה אליו, לפי שהוא בחי' ג"ר שבה. וכן שם אהיה דמילוי אלפין הוא בחי' כתר שבמחה הנקרא בינה דז"א, והיא נשמה אל שם הויה דמילוי אלפין, אשר שם בז"ת שבו. אבל שם אדני במילואו הוא במלכות שהוא כנגד "והיה אם שמוע", ואין לו התלבשות אחר במה להתלבש כמו האחרים כנז', וע"כ בתפילה של יד תכוין בד' פרשיותיה אל ארבע שמות האחרים הנז', שהם הויה דס"ג ודמ"ה ודב"ן שם אדני במילוי.

דרושי תפילין דרוש ב

בסדר כתיבת התפילין. הנה תחילה צריך {ח ע"ב} שיכתוב התפילין של ראש ויתקנם לגמרי, ויתפרם וישחירם, ואחר כך יכתוב תפילין של יד, ויתקנם וישחירם. גם צריך לזוהר לכתוב כל הד' פרשיות של ראש או של יד רצופים יחד, ולא יפסיק ביניהם בשום דיבור כלל ועיקר, ומכ"ש באמצעים. ואם הוא זקן או חולה ואינו יכול לכתוב כל הד' פרשיות ביחד, יכתוב שלשה פרשיות הראשונות ביחד, ואח"כ יכתוב הד' לבדה. ואם גם זה קשה עליו, יכתוב עכ"פ ב' פרשיות הראשונות בלבד בלתי הפסק בנתיים בשום אופן, ואח"כ יכתוב ב' הפרשיות האחרות יחד.

והנה אם כתב ב' הפרשיות הראשונות והפסיק אח"כ, כשיבוא לכתוב פרשת שמע צריך שבתחילה יעביר הקולמוס בדיו, ויכתוב על תיבת וידבר של פרשת קדש, ועל תיבת והיה של פרשה שניה, ואח"כ יכתוב מ"שמע" ואילך, ועי"כ נקרא קצת חיבור. ואם כבר כתב שלשה פרשיות והפסיק, אז יעבור הקולמוס גם על תיבת שמע שבפרשה ג', ואח"כ יכתוב פרשה רביעית כולה ביחד.

גם קודם שיתחיל לכתוב, יתפלל ויאמר יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתשרה שכנתך במעשה ידי, ותצליחני בכתיבתי זאת, שאני כותב תפילין אלו לשם קדושת מצות תפילין שציונו ה' אלהינו, ותצלינו מטעות הכתיבה ומטעות הכוונה, אמן כן יהי רצון, ויהי נועם ה' אלהינו כו', ואח"כ יתחיל לכתוב תכף עם הכוונות הנ"ל.

- מאיר הכוונה -

⁴⁸⁷ עי' לעיל הערה 479.

שעה"כ

גם יכוין כי בפרשה הראשונה יש בה עשרה פסוקים כנגד י"ס, וכנגד יו"ד של ההויה פשוטה כנ"ל. ובפרשה שניה יש בה ששה פסוקים כנגד אות הא במילוי אלפין. ובפרשה הג' יש ששה פסוקים כנגד אות ו' שבפרשה הזאת כנ"ל. ובפרשה הרביעית יש ט' פסוקים לרמוז שהיא במלכות המקבל מן ט"ס שעליה⁴⁸⁸ שהם כח"ב הג"ת נה"י, גם יכוין כי כל הפסוקים של ארבע פרשיות הנז' הם בנימי' שם א"ל היוצא משם ס"ג⁴⁸⁹ כנז' בזהר פרשה פנחס בר"מ (&), שהוא שלשה יודין וא', גם הוא כנגד שם א"ל היוצא משם אהיה במילוי יודין, שיש שם ג"כ ג' יודין וא'. והכונה זאת היא בארבע פרשיות תפילין של ראש, אבל בארבע פרשיות דתפילין של יד יכוין בשם א"ל היוצא משם אהיה במילוי יודין כנ"ל, וגם אל שם א"ל שהוא בחסד, כמו שאמר הכתוב חסד אל כל היום (תהלים נב ג) כנז' בזהר פרשה ויקרא (&). (ח ע"ג)

גם תכוין כי כל ההויות שיש בארבע פ' התפילין הם כ"א אזכרות כמנין אהיה, ולכן כשכותב ההויה הראשונה יכוין לאות א' של אהיה, ובה' הויות אחרות יכוין בה' של אהיה, ובי' הויות האחרות יכוין ליוד של אהיה, ובה' הויות האחרונות הנשארות יכוין בה' אחרונה של אהיה.

אמנם סדר פרטן הם ז' הויות בפרשה א', וז' הויות בפרשה שניה, וג' הויות בפרשה ג', וד' הויות בפרשה ד'. ויכוין להמשיך ז' הויות שבפרשה א' כג' הויות שבפרשה ג', וז' הויות שבפרשה ב' בד' הויות שבפרשה הד', בסוד חכמה וחסדים, בינה וגבורות כמשי"ת לך בע"ה ממה שית' למטה.

והנני כותב הטעם לפניך. הנה בתפילין של ראש יש כ"א אזכרות כמספר שם אהיה כנ"ל, ובהם ד' בתים כנגד ד' אותיות של שם אהיה, ובהם ד' פרשיות כנגד ד' אותיות של שם הויה⁴⁹⁰, כנז' בתיקונים בהקדמה (דף ט ע"א י ע"ב⁴⁹¹). ונבאר טעם לזה איך האזכרות שהם פנימיים מכולם, והבתים שהם חיצוניים מכולם, נרמזים בשם אהיה, והפרשיות שהם בחי' אמצעית, נרמזים בשם הויה. גם נבאר טעם אל ארבע שיטות שיש בכל פרשה ופרשה מהד' פרשיות תפלה של ראש.

- מאיר הכוונה -

⁴⁸⁸ עי' ע"ח המיעוט הירח א': מיעוט הירח מאי ניהו דאמר לה (חולין ס ע"ב) לכי ומעטי את עצמך, היינו דכולהו מלכיות דידה דהוי בכל הט"ס, כולהו הפילו ונחתו לתתא בהדה מה דליתא הכי בכל ספיראן. דכולהו אית להו חולקיהו בספיראן דלעילא⁴⁸⁸ (בר) מנייהו⁴⁸⁸, דהא כתר כלול מכולהו וכן חכמה וכן כולם⁴⁸⁸, אבל מלכות אתנטלית מכולהו⁴⁸⁸, וכולהו הוי ט' בלבד דכל⁴⁸⁸ מה דהוי מינה לעילא בהדייהו נחית לתתא בהדה, ואיהי שלימא דכולהו, דבר מינה הוי כלהו ט"ס, דכולא⁴⁸⁸ דילה נחית לתתא. ומשו"ה הוי אור חוזר דלית לה מדילה⁴⁸⁸ כלום, ובעית⁴⁸⁸ להדרא ולסלקא לעילא, והיינו דלית לה מגרמא כלום⁴⁸⁸, ולא קאמר דלית בה אלא⁴⁸⁸ כולא לתתא⁴⁸⁸, ומשו"ה בעינן לסלקה לה לעילא דלהדרו לאתרייהו כולהו מלכיות דידה ואיהו בהדייהו. וז"ס (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה.

⁴⁸⁹ עי' לעיל הערה 374.

⁴⁹⁰ עי' הערה 1439.

⁴⁹¹ יהו"ה בארבע בתי תפלי דרישא אינון ארבע אתוון אהי"ה.

ועי' סג ע"א: ארבע בתי דרישא אינון אהי"ה ארבע פרשיין דאינון קדש לי (שמות יג ב) והיה כי יביאך (שם יא) שמע ישראל (דברים ו ד) והיה אם שמוע (שם יא יג) דא יהו"ה ארבעה בתי דידי דא אדניי ארבע פרשיין דא יהו"ה

תרגום: ארבעת בתי הראש הם אהי"ה, ארבע פרשיות שהן: "קדש לי", "והיה כי יביאך", "שמע ישראל", "והיה אם שמע", זה יהו"ה. ארבעת בתי היד זה אדניי, ארבע פרשיות זה יהו"ה. ז"ל הגר"א שם: אינון אהי"ה - דסוד אהיה הוא החשמל, דלבוש מלבו"ש, ואהי"ה מורה על מנין אזכרות שבתוכו כמו שמפרש והולך, ובהון ארבעים ותריין כו', ה' בס, ר"ל הויות כמנין ב"ס.

שעה"כ

והענין הוא במה שנודע שהתפילין ה"ם אימא על ברא כנוכר בתיקונים⁴⁹². וכבר הודעתך כי ד' בתים של התפילין הם נגד ארבע אותיות אהיה, וד' פרשיות כנגד ארבע אותיות הויה, וכ"א אזכרות שבהם כנגד שם אהיה, שהוא בגימ' כ"א. והרי הם ג' שמות אהיה הויה אהיה בתפילין של ראש, שהם גימ' חיים, ונקרא חיי המלך⁴⁹³, לפי שהם מצד אימא⁴⁹⁴ הנעשים תפילין של ראש דז"א. וע"כ ארו"ל (מנחות מד&)) המניח תפילין מאריך ימים, שנאמר ה'⁴⁹⁵ עליהם יחיו⁴⁹⁶. כי המלך הוא ז"א, וחיי המלך הנז' נמשכים לו מאו"א הנקראים חיים כנודע⁴⁹⁷. וכבר הודעתך כי ג' בחינות היו בז"א, ושנים מהם, הראשונה והשלישית נקראים עיבור, והאמצעי נקרא זמן היניקה⁴⁹⁸. ולכן הראשונה והשלישית נרמזים בשם אהיה, ששם אהיה מורה על בחי' העיבור, וכמ"ש פ' ויקרא (יא ע"א) דאהיה ר"ל אנא זמין לאולדא⁴⁹⁹.

- מאיר הכוונה -

⁴⁹² עי' לעיל הערה 479.

⁴⁹³ עי' לעיל הערה 417.

⁴⁹⁴ אימא נקראת אלקים חיים עי' עי' לקמן הערה 1474.

⁴⁹⁵ מלה"פ ישעיה (לח טז) אָדְנִי עֲלֵיהֶם יָחִיו וְלִכְלֹ בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחְלִימֵנִי וְהַחֲיֵנִי, וצ"ע שזה שם אדנות ולא שם הו"ה.

⁴⁹⁶ עי' שער מאמרי רז"ל (סנהדרין): לעלות בסוד העבור בתוך א"א כמו שהיה בעת בריאת העולם ונודע כי כל חזרת העבור הוא לחדש מוחין שלהם ועי"כ יהי' בהם כח להגדיל אור הלבנ' כאור החמ' שהם זו"ן והנה המוחין ההם נק' חיי העוה"ב כי הם החיות שלהם כנודע כי המוחין נק' חיי המלך בסוד מ"ש רז"ל המניח תפילין מאריך ימים שנא' ה' עליהם יחיו כי הם החיים הנמשכים אל העוה"ב שהיא אימא

⁴⁹⁷ עי' בהגר"א בספד"צ ג ע"א ד"ה וזיוניהון ז"ל, או"א נקראו חיים כמ"ש (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה, ובינה נקראת חיים כמ"ש בזהר (אחרי מות נח ע"א) ומה שמיה דההוא נהר, חיים שמיה, ונקראת אלקים חיים.

ז"ל הזהר אחרי מות: תא חזי כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן ותנינן מה שמיה דההוא נהר הא אוקימנא יובל שמיה דכתיב (ירמיה יז ח) ועל יובל ישלח שרשיו ובספרא דרב המנונא סבא חיים שמיה דמתמן נפקין חיים לעלמא ואינון אקרון חיי מלכא תרגום: בא וראה כתוב ונהר יוצא מעדן, ושנינו מה שמו של אותו נהר, בארנו ששמו יובל, שכתוב ועל יובל ישלח שרשיו. ובספרו של רב המנונא סבא חיים שמו, שממש יוצאים חיים לעולם, והם נקראים חיי המלך.

עי' שער הגלגולים (הקדמה כד) שחיי העולם הבא היא אבא, שעולם הבא היא אימא.

⁴⁹⁸ עיבור ראשון והב' הוא יניקה והג' הוא עיבור ב' דגדלות (פע"ח).

⁴⁹⁹ ביאור שם זה מורה שאו"א זמין לאמשכא ולאולדא כנזכר בזהר פרשת אחרי (פע"ח).

ז"ל זהר אחרי מות סה ע"ב: ורזא דמלה הכי הוא אהיה דא כללא דכלא דכד שבילין סתימין ולא מתפרשן וכלילן בחד אתר כדין אקרי אהיה כללא כלא סתיים ולא אתגלייא בתר דנפק מניה שירותא וההוא נהר אתעבר לאמשכא כלא כדין אקרי אהיה אשר אהיה כלו' ע"כ אהיה אהיה זמין לאמשכא ולאולדא כלא אהיה כלומר השתא אנא הוא כלל כלא דכלא דכלא פרטא אשר אהיה דאתעברת אמא זמינת לאפקא פרטין כלהו ולאגלייא שמא עלאה לבתר בעא משה למנדע פרטא דמלה מאן הוא עד דפריש ואמר אהיה (ס"א יהו"ה) דא הוא פרטא והכא לא כתיב אשר אהיה ואשכחנא בספרא דשלמה מלכא אשר בקיטורא דעדונא קסטירא בחברותא עלאה אשתכח כד"א (&) באשרי כי אשרוני בנות אהיה זמינא לאולדא:

תרגום: וסוד הדבר כך הוא. אהיה זה כלל של הכל, שכאשר שבילים סתומים ולא מתפרשים וכלולים במקום אחד, אז נקרא אהיה, הכלל של הכל, סתום ולא נגלה. אחר שיצאה ממנו ראשית, ואותו נהר עבר למשוך את הכל, אזי נקרא אהיה אשר אהיה, כלומר על כן אהיה, אהיה מזומן להמשיך ולהוליד הכל. אהיה, כלומר עכשיו אני הוא הכלל של הכל, הכלל של כל פרט. אשר אהיה, שהתעברה האם ועתידה להוציא את כל הפרטים ולגלות את השם העליון. אחר כך רצה משה לדעת מהו פרט הדבר עד שפרש ואמר, אהיה (יהו"ה) זהו פרט, וכאן לא כתוב אשר אהיה. ומצאתי בספרו של שלמה המלך, אשר בקשר של עדון הממשלה נמצאת בחברותא עליונה, כמו שנאמר באשרי כי אשרוני בנות, אהיה עתידה להוליד.

שעה"כ

והענין הוא כי בתחילה בהיותו במעי אמו, לא היה כי אם ג' כלילין בג', דהיינו ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה⁵⁰⁰, ונקבה שלו היתה רמוזה בו בסוד פסיעה לבר, בסוד רגל הו' כמבואר אצלנו⁵⁰¹ פ' בלק (דף רג ע"ב)⁵⁰². והנה בהיות הנוק' ⁵⁰³ שם הנה כל אחד כלולה מן הז"ת שהם הו"ק, והמלכות היא ז' בסופם כנו', אבל לפי שאינם רק ג'⁵⁰⁴, לכן הם ג"פ ז', והם גימ' כ"א אזכרות. ולפי ששם היו במעי אימא והיו מעולין שם יותר, והיו בתכלית הדקות בבחי' מוחין, להיותם תוך אימא, ולכן נרמזו בבחי' אזכרות והיות⁵⁰⁵. וענין היותם ד' פרשיות הוא אחר שנולדו ויצאו לחוץ ונתפשטו אל ו"ק שלימים, ואז המלכות היתה ז' להם, ואז נוק' אין בה רק ב' מוחין בלבד כנודע⁵⁰⁶, ולוקחת אותם מן

- מאיר הכוונה -

⁵⁰⁰ עי' זהר ח"א יח ע"א וח"ב קטו ע"ב, ח"ג יא ע"א ועוד הרבה, ותיקו"ז סוף תיקון מז.

⁵⁰¹ נמחק בפע"ח. ואולי שער מאמרי רשב"י מו ע"ג וצ"ע.

⁵⁰² ז"ל: עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור (&) זכר נא הו' דכיר במטו מינך מה יעץ השתא אית לאסתכלא מה הוה עיטא דבלק על עמא קדישא (חסר כאן) ואורייתא לא חשיבת ליה לבלק כלום כמה דהוה ללבן דכתיב (&) ארמי אובד אבי אשורנו וגו' (&) ציורא ודיוקנא דאבוי אתרשים ביה ממש ומהווא זמנא דהוה במעהא דאמיה מסטרא דילה אתמתח ואושיט פסיעה לבר יתיר כי מראש צורם אראנו דא דיוקנא וציורא דאבוי (ממש) כיון דהוה במעהא דאמיה אשורנו אושיט פסיעה לבר כגוונא דא ר' ודא הוא ומגבעות אשורנו במתיבתא עלאה גבעת חסר ו' (רמאה דכלא ההיא עלאה דכלא) במתיבתא דרקינא ומגבעות באת ו' ואשלים לתרין סטרין חד דהא האי גבעת לא אתפרשא מן ברה לעלמין ולא שבקת ליה וע"ד אתכליל ו' בהדה לעלם וחד דהא גבעה דלתתא ברא דאתכליל בה אצטריך לזמנא דאתי כד ייתי מלכא משיחא לנטלא ליה גבעת עלאה ולאעלא ליה גו גדפהא בגין לאתקפא ליה ולאוקמא ליה בחיין עלאין ומנה יפוק בההוא יומא משיחא דדוד ורזא דא אספרה אל חק יי' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך זמין אנא לומר לההוא אתר דאקרי חק ולבשרא ליה (אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך) בההוא יומא ממש יפיק ליה ההוא חק מתחות גדפהא בכמה חיין בכמה עטרין בכמה ברכאן כדקא יאות וההוא חק לא ישתאר בלחודוי יתכליל ביה משיחא אחרא בריה דיוסף ותמן יתתקף ולא באתר אחרא ובגין דאיהו גבעה תתאה דלית בה חיין ימות משיח דא ויתקטל ויהא מית עד דתלקוט חיין גבעה דא מההיא גבעה עילאה ויקום:

תרגום: "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור", זכר נא, ה' זכר בבקשה ממך מה יעץ, כעת יש להתבונן מה היתה עצת בלק על העם הקדוש, והתורה לא החשיבה את בלק כלום, כמו שהיה ללבן שכתוב "ארמי אובד אבי". "אשורנו וגו'", ציור ודמות אבוי נרשם בו ממש, ומאותו זמן שהיה במעי אמו, מצד שלה התמתח והושיט פסיעה לחוץ יותר, כי "מראש צרים אראנו", זו דמות וציור אבוי (ממש), כיון שהיה במעי אמו, "אשורנו", הושיט פסיעה לחוץ כדוגמא זה ת'. וזהו "ומגבעות אשורנו", בישיבה העליונה, גבעת חסר ו', (גבוהה הכל, אותה עליונת הכל) בישיבת הרקינא, "ומגבעות" באות ו', ומשלים לשני צדדים, אחד שהרי הגבעת הזו לא נפרדת מבנה לעולמים, ואינה עוזבת אותו, ועל כן נכלל ו' אתה לעולם. ואחד שהרי גבעה שלמטה, בנה שנכלל עמה צריך לעתיד לבא כשיבא מלך המשיח לקחת לו גבעת עליונה ולהכניסו תוך כנפיה, כדי לחזק אותו ולהעמידו בחיים עליונים, וממנה יצא באותו יום משיח של דוד. וסוד זה "אספרה אל חק ה'", אמר אלי, בני אתה אני היום ילדתיך, עתיד אני לומר לאותו מקום שנקרא "חק", ולבשרו (אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך) באותו יום ממש יוציא אותו החק ההוא מתחת כנפיה, בכמה חיים, בכמה עטרות, בכמה ברכות כראוי. ואותו חק לא ישאר לבדו, יכלל בו משיח אחר, בן יוסף, ושם יתחזק ולא במקום אחר, ומשום שהוא גבעה תחתונה שאין בה חיים, ימות משיח זה ויהרג, וימות עד שתלקט גבעה זו חיים מאותה גבעה עליונה ויקום.

⁵⁰³ נמחק בפע"ח.

⁵⁰⁴ והנה בהיות שם כל א' מאותן התלת היה כלול מז' שהם ו"ק עם המלכות שבסופם (פע"ח).

⁵⁰⁵ נמחק בפע"ח. ועיקר הכוונה היא שמאחר שהם באימא הם נרמזים באה"ה.

⁵⁰⁶ מבחי' נ"ה דז"א ואלו הנ"ה עצמן דז"א היו נכנסין תוך הנוקבא והם עצמן היו נעשין בתים אל ב' מוחין דילה היה בנוקבא ב' בתים כדוגמת הנ"ה דאמא שנכנסין תוך ז"א הם עצמן אבל כאן אינו כך כי הארה שלהם בלבד הוא הבולטות אל המלכות לכן שניהם נחשבין לבית א' לבד גם טעם אחר ובו יתבאר מ"ש בזהר בראשית דף כ"ח ע"ב דשמואל מהוד אתנבי דרגא רביעאה וקשה שהרי נצח הוא הרביעי וההוד הוא החמישי וכבר ביארנו זה במ"א ושם נתבאר כי הזכר והנוקבא הם אב"א נמצא כי אחור הנצח שלו עומד כנגד אחור ההוד שלה וכן אחור ההוד שלו עומד כנגד אחורי הנצח שלה וכן נתבאר שם כי מצד הפנים של נ"ה דזכר הם חלוקים לב' לפי שלגבי הזכר הם בחי' רגלים וע"כ צריכין לחלק לב' רגלים ומצד האחוריים שלהם מחוברים ביחד

שעה"כ

הו"ק, והד' הנשארים מן הו'⁵⁰⁷ הם נשארים אל ז"א עצמו, וכנגדם הם ד' פרשיות, כנגד שם הויה, כי שם אהיה אינו נרמוז אלא בבחי' העיבור כנז'.

וענין היותם ד' בתים הוא כנגד העיבור הב' למוחין דגדלות, כי אז חזרה עוד אימא והיתה בסוד עיבור, ונתנה ד' מוחין לז"א שהם כחב"ד, אז יהיו חו"ב ודעת כלול מב', או⁵⁰⁸ חו"ב וב' עטרין דדעת שהם חו"ג, והם כנגד ד' אותיות אהיה המורה על זמן העיבור כנז'.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל טעם אל היות העיבור השני הזה נקרא בשם אהיה, לפי שכיון שהוא בחי' עיבור, לכן נתקשרו שם כל הז' קצוות מהסוד עד מלכות, ונכללו כל הז' בסוד ג' זימנין⁵⁰⁹ ז' כמו שביארנו בעיבור ראשון, ולכן נקרא גם הוא אהיה, שהוא כ"א, שהם ג"פ שבעה כנז'. וטעם היותו נרמוז בד' בתים ולא בד' פרשיות שהן מוחין עצמן, הוא כי בתחילה לא היתה אימא בסוד בית אלא בבחי' מוחין⁵¹⁰, ועתה נעשית בית ממש אליהם, כמו שנתבאר אצלנו זאת ההקדמה. גם הענין הוא, כי כבר הודעתך כי מוחין אלו אינם מאימא לבדה, אלא שהם כלולים מאו"א, משום דתרווייהו כחדא שריין לעולם⁵¹¹, וא"כ נמצא כי ארבע מוחין דאימא נעשים ארבע בחי' בתים אל ארבע מוחין דאבא, כי אימא בית לאבא⁵¹², והבן זה. ולכן נרמוזו ארבע בתים בשם אהיה שהוא באימא כנודע. וענין היות בתפלה ש"ר ארבע שיטין, הוא מפני שהמוחין הם ארבע, וכל אחד כלול מכולם, ולכן כל פרשה כלולה מארבע שיטין.

וענין תפילה של יד, הנה כ"א אזכרות שבהם, הם ממש על דרך שביארתי בתפילין של ראש, כי גם הנוק' כלולה מכל הז' ג' זמנין, והרי הם כ"א אזכרות. וענין ד' פרשיותיה, הוא במה שנודע, כי תרין מוחין דילה הם נז"ה דדכורא, וכל אחד מהם כלול

- מאיר הכוונה -

מפני שהם משמשין לראש הנוקבא והם מוכרחין להתחבר יחד ממש כי הם עצמן נעשין ראש הנוקבא כי הנ"ה של ז"א הם משמשין לזו"ן ומהן נעשין שניהן וכותל א' מפסיק ביניהן רק שמצד הפנים הם חלוקים לב' כנ"ל ומצד האחוריים הם מחוברים כנ"ל וזהו אחד מן הטעמים שנה"ה נקראים ב' פלגי גופא ואם כן כיון שמהם ממש נעשה ראש הנוקבא הוא מוכרח שיתחברו לכן אינם רק בית א' לבד כי אין בנוקבא רק ב' מוחין לבד ואלו הב' נעשו בית א' בלבד לטעם הנ"ל וגם לטעם זה נקרא בית זה שם אדנ"י כנ"ל לפי שהוא עצמו נהפך ונעשה ראש של הנוקבא הנקראת אדנ"י

אבל נ"ה דבינה אין הראש לז"א נעשה מהם אבל הם נכנסים בתוכו וכשהם נכנסים בתוכו אז נחלקים בב' חללי דגולגלתא ימני ושמאלי לכן הם נקראים ב' בתים וגם לטעם זה נקרא שם אה"ה ע"ש הבינה עצמה הנקראת כן אבל בנוקבא אשר הנ"ה דזעיר אנפין מצד האחוריים אינם נקראים כלל על שם הז"א אך הם עצמן ראש הנוקבא ממש לכן נקרא אדנ"י על שמה (פע"ח) ??? עי' ע"ח שער כו פרק ג בסוף הפרק ג' חילוקים בין דעת דז"א לדעת דנוק', ונראה שכוונתו שאין לנוק' אלא חו"ב ולא דעת, וצ"ע עי' שער כא פרק ב: בזכר יש ג' מוחין חב"ד, ופרטן ד', לפי שדעת כלול מב' בחי' שהם חו"ג, אבל דעת הנוקבא הוא ק"ל, ואין בו רק גבורות לבד. עי' לקמן הערה 539.

בבנין נוקבא דז"א שאחרי תיקונה לא נזכרת דעת, שהרי הדעת שלה אינה בחשבון הספירות שלה, שכן אין בה אלא עטרת דגבורות, בסוד "נשים דעתן קלות" (שבת ל"ג ע"ב) (פת"ש שבירה יז).

⁵⁰⁷ היינו שהיה חב"ד דזו"ן בז"א והעביר אליה חו"ב.

⁵⁰⁸ כחב"ד, אז יהיו חו"ב ודעת כלול מב', או – נמחק בפע"ח.

⁵⁰⁹ שהם חב"ד? יורת נראה שהם נה"י דאימא.

⁵¹⁰ עי' שער הנסירה פרק א' שבתרדימה המוחין דז"א הם רק נה"י דאימא ללא הארה של אבא. ועי' פו"ח י': המוחין דקטנות דעיבור ויניקה אינם רק הלבושים דנה"י אמא בלבד, והרי הם עצמן המוחין, אך בגדלות יש לבושים דנה"י דאמא, והם אה"ה הפנימים, ועוד מוחין ממש בתוכם והם היות. ועי' לקמן פ' ע"ג דרוש ב' באריכות, וצ"ע.

⁵¹¹ עי' אד"ו &

⁵¹² עי' תיקו"ז נקודה בהיכליה

שעה"כ

משנים, לפי שהנקבה נעשית מאחורי נו"ה דז"א, הנקרא תרי פלגי גופא (רע"מ פנחס רלו ע"א⁵¹³), (ח ע"ד) והנקבה⁵¹⁵ עצמה נחלקה גם היא באחוריה לב' פלגי גופא, הרי הם ארבע כנגד ארבע פרשיותיה. והיותם כולם בבית אחת לברו, הטעם הוא לפי שכיון שהם בסוד פלגין כנ"ל, נמצא שארבעתן אינם רק אחד בלבד, ולכן הם בית אחד לבר, והוא כנגד שם אדני. וענין היות ז' שימין בתפלה של יד, הוא כי הנה תרין מוחין דנוקבא הם נו"ה כנוז, והנה היא צריכה לקבל הארה גם מתחילת ראשית המוחין דז"א, בעלה דידה. והנה ד' מוחין דיליה ועוד חג"ת דיליה, הרי הם ז', כנודע שמשם נמשך הארה בנו"ה, וכנגד זה היו ז' שימין.

וענין המעברתא של התפילין⁵¹⁶, הוא סוד ג' שמות הנז' שהם אהיה הויה אדני⁵¹⁷, והם בגימ' יב"ק⁵¹⁸, וז"ס (&) ויעבר את מעבר יב"ק, כי דרך ג' שמות אלו עובר ונמשך השפע מתחילת האצילות עד סופו⁵¹⁹.

וענין ד' קלפים לבנים שכורכים בהם הפרשיות, נתבאר כברת אבות דר"ה ע"ש (צה ע"ב). גם דע כי לעולם יש בחי' מוחין בין בז"א בין בנוקבא, אמנם הענין הוא כי קודם הנחת תפילין, אז יש לז"א מוחין בבחינת רוח, כי כן ז"א הוא רוח, ואז יש לנוקבא בחי' נפש, כי כן נוקבא היא נפש. אבל אחר הנחת תפילין, אז יש לז"א מוחין בבחי' נשמה, ולנוקבא בבחי' רוח. ונלע"ד כי אלו הנק' רוח הם מוחים דיניקה, שהם כלים האמצעים כנודע⁵²⁰.

גם כשכותב שם ההויה, אז קודם שיכתוב אותה, יקדש את השם כבראשונה כדת וכהלכה (ע"י אר"ח סי' לב סי"ט), ואח"כ כשכותב אות יו"ד, יכוין שנחלקה לשלשה קוים⁵²¹,

- מאיר הכוונה -

⁵¹³ ע"י בהגר"א על ספד"צ ז ע"ג, שמביא מקור לדבריו אלו מתז"ח בסופו (נא ע"ד): 'כל אומנותיה דחבריה איהו עביד'.

⁵¹⁴ ע"י שער השמות פרק ו: נצח והוד דז"א, דע כי נו"ה דז"א⁵¹⁴ הוא סוד חד גופא בבחי' חיזונים, אבל בבחי' פנימי' הם תרי פלגי גופא כנזכר בזוהר (פנחס רלו ע"א). וכו' ובזה תבין למה נו"ה נקרא תרי פלגי גופא, כי לפי שמצד פנים נקרא שוקי האיש והם נפרדות, ומצד אחור הם גוף א' של הנוקבא, ובזה תבין איך נו"ה דז"א בסוד⁵¹⁴ האחוריים הם מחוברים ובסוד הפנים הם נפרדים.

⁵¹⁵ הנוה דנוק' (לש"ו על הפע"ח). ול"נ שזה חו"ב וישסו"ת שהם אחוריים דחו"ב, וע"י יפה שעה שזה נו"ה דז"א וח"ב דנוק', וע"י פע"ח שגורס נחלקה היא באחוריו (לשון זכר) *##.

⁵¹⁶ אמנם ע"י לקמן ריש ט ע"א שזה ודאי הנו"ה דז"א היינו הארתם שיוצר את הבית. ספר שושן סודות - אות נג: ודע התיטורא רומז בשל ראש לת"ת ושל יד למלכות ומעברתא רומזת לצינורות אשר על ידם יושפעו הדברים האלהים [האלה/האלהיים] למלאכים ולעולם השפל.

⁵¹⁷ ע"י לקמן הערה 620.

⁵¹⁸ ע"י תיקו"ז קמט ע"ב

וע"י גר"א בתיקו"ז (קנד ע"ב): ויחוד דיליה שמע ישראל - דכולל ברכה וקדושה שהן עשרה ז' ברכות וג' קדושין והן יב"ק: א"כ משמע שברכה בהו"ה, קידוש באה"ה ויחוד באדני, וצ"ע.

⁵¹⁹ ע"י ת"ז קמב ע"ב: אשכחנא תקונא כגוונא דא, אק"ק כתר עלאה, יהו"ה עמודא דאמצעייתא, אדני' שכינתא תתאה.

⁵²⁰ והנה נתבאר לעיל כי כל צורת היודין תתאין דאותיות אלפ"ן אשר נכתבין בתפילין הם צורת דלת"ן כזה א כנזכר בתיקונים דאית א' שהוא בצורת יו' ואות א' שהוא בצורת יוד ולפי שהתפלה של ראש הם אמא על ברא ע"כ אלפ"ן שבהם בצורת יו"ד מה שאין כן שאר כל האותיות שהם ש"ין צדי"ק ע"ין וכיוצא כי כולם סוד יודין ולא זיינין (פע"ח).

⁵²¹ והענין בענין כתיבת שם הו"ה אבאר לך מאמר זוהר פרשת ויקרא דף י"א ע"ב ובו יתבאר לך סדר כתיבתו אמר מאן דבעי למיכתב שמא קדישא וכו' וענין כתיבת שם זה הוא זה כי תחלה יכתוב אות י' ויעשה קוצי קדמאה ואח"כ קוצי תניינא ואחר כך תליתאי ויכוין כי באות זו כלולים ג' ראשונות וגם הם רומזין לג' אותיות שיש במילוי יוד שהם כוללים כל ה"ס כנודע כי באות י'

שעה"כ

והם כח"ב, ובהם נכללין כל הי"ם בעיבור, שהכתר כולל כל קו האמצעי שהם כתר ת"ת יסוד, והחכמה כולל כל קו ימין שהם חכמה חסד נצח, ובינה כוללת כל קו שמאל שהם בינה גבורה הוד, והמלכות כוללת את כולם.

וכשכותב אות ה' יכוין אל החכמה ביחוד עם הבינה, ובחמשים שעריה מחולקים בחג"ת נו"ה, והיסוד כוללם ונותנם אל המלכות⁵²².

וכשכותב אות ו', יכוין לחג"ת נה"י והמלכות כוללתם בשיתא סדרי משנה שלה כנודע (&). ותכוין אל ראש אות ו' אל הדעת העליון הנמשך מכח"ב⁵²³.

וכשכותב אות ה' אחרונה, יכוין אל י"ם הנכללין בה, כי היא אות ה"א, וצורה היא ד"ו שהם עשר⁵²⁴.

גם תכוין ביוד אל שם ע"ב, ובה' אל שם ס"ג, ובו' אל שם מ"ה, ובה' אחרונה אל שם ב"ן.

גם בצורת האותיות של כתיבת התפילין יש קצת שנויים ואלו הם: באות אלף יכוין כי כל האלפין יהיו בציוור יו"ד⁵²⁵ מלמעלה כנז' בתיקונים (סוף תיקון י"ט קלג ע"א)⁵²⁶, ומלמטה תהיה בצורת ד' כנז' בתיקונים שם, שצורת א' היא יו"ד⁵²⁷. וטעם הדבר הוא לפי שהתפילין של ראש הם אימא על ברא⁵²⁸ כנז' בתיקונים, ולכן כל צורת האלפין שבתפילין הם כצורת הנז' א'. משא"כ בשאר כל האותיות כמו השינין והעיינין והצדי וכיוצא בהם, כי כולם הם בחינת יודין לא צורת זיינין.

באות ה' ראשונה של שם ההויה, כולם יהיה להם כעין קוץ אחד קטן מאד למטה בסיום רגל ו' זעירא שבתוך אות ה', והוא הנז' בזהר בשם פסיעה לבר בזהר בלק (דף רג ע"ב) כמבואר שם אצלי, וזה צורתה⁵²⁹.

באות ו' כולם יהיו להם גוף וראש וקוץ קטן על הראש, וזה צורתה ו'.

באות י', כולם יהיו להם ג' קוצין א' למעלה וא' למטה וא' באמציעתה וזו צורתה

530

- מאיר הכוונה -

נכללין כח"ב בג' קוצין שבה ואות ו' היא כוללת ו"ק ואות ד' כוללת המלכות גם היו"ד גימטריא כ' שהם י"ס מתתא לעילא מעילא לתתא (פע"ח).

ע"י זהר בלג רג &

⁵²² אח"כ יכתוב אות ה' וכדי להורות ענין חיבור אות יו"ד בה' בסוד ונהר יוצא מעדן דלא אתפרש לעלמין אין לכתוב ה' זו כשאר הה"ן אבל קודם שיכתוב ה' יכתוב צורת אות י' ואח"כ ישלים צורת ה' כי יתפשט קו א' לאורך וקו א' לרוחב וקו ג' תלוי ועומד כזה ובה נמצא שאות י' קשורה באות ה' והנה הג' קוין הם חסד דין ורחמים שהם חס"ד נצ"ח גבורה הו"ד ת"ת יסו"ד ואלו הששה הם כלולים בג' קוין שבה המתפשטין ויוצאין מן י' שבקרבן זויות הימיני של הה' כמצוייר למעלה והרי בזה היא מקושרת ה' עם י' שלפניה ועם ו' שלאחריה והרי ג' אותיות יה"ו כלולים ביחד (פע"ח).

⁵²³ ע"י תיקו"ז כט ע,ב יעקב מלבר משה מלגאו

⁵²⁴ יכתוב אות ה' שנייה דוגמת ה' ראשונה לרמז גם כן הקשר שיש לה עם התפארת אמנם יש שינוי א' כי תמורת מה שכתבנו שיעשה צורת י' בקרבן זויות הימני דה' ראשונה יעשה צורת ו' בקרבן זויות וזהו צורתה והנה בזה כל ההו"ה קשורה ביחד. והזהר שאין כוונתי לומר שיניח ההין פרודות כמצוייר לעיל אלא הענין הוא כי בעת שכותב יכתבנו בדרך הנ"ל שיכתוב תחלה אות י' ואח"כ יכתוב ויציר עליו צורת ה' בשלימותה ויעבור הקולמוס על היו"ד גם כן בשוה לשאר צורת ה' ויעשנה כשאר כל ההין וכעד"ז יעשה באות ה' השניה (פע"ח).

⁵²⁵ נדצ"ל י'.

⁵²⁶ נמחק בפע"ח.

⁵²⁷ ✕

⁵²⁸ ע"י לעיל הערה 479.

⁵²⁹ לתקן בזהר ובע"ח.

שעה"כ

באות ט' כולם יהיו קו שמאלי שבהם כעין ז' וזה צורתה ט'.
באות ע' כולם יהיו הקוין שבהם כעין ווין ולא כעין זיינין, וזה צורתה ע'.
באות צ' כולם יהיו שני ראשים כעין שני יודין, והימיני יהיה כעין י' הפוכה
לאחריה, ושמאלי כעין נון כפופה למטה, ויוד ישרה על ראש הנון כפופה, וזה צורתה צ'.
באות ש' כולם יהיו הג' קוים שבהם כעין ג' ווין ולא כעין ג' זיינין, וזה צורתה ש'.
ושאלתי את פי מורי ז"ל בענין צורת האותיות אשר כמה שינויים וחילוקים יש בין
כתיבת הספרדים לכתיבת האשכנזים. וא"ל כי לכולם יש רמז וסוד נרמז למעלה, כי לכמה
ציורים ושנויים וצורפים משתנים צורת האותיות. וא"ל כי בפרט בענין צורת הא' שכותבים
האשכנזים שעושים י' ראשונה שבאלף כעין זיין שיש בזה רמז בס' התיקונים, גם תענין
במ"ש בזהר פ' ויקרא (&) בענין כתיבת ההויה הנז' שם היטב, ואיך צריך הסופר לזהר
בכתיבה שלה.

דרושי תפילין דרוש ג

נבאר בו ענין תפילין של ראש, למה יש להם ארבעה בתים, ושל יד בית א' לבד.
ובמ"א⁵³¹ ביארנו טעם אחר לזה. ונבאר עתה יותר בפרטות, במה שנעורר שאלה אחרת,
והוא, כי הנה גם⁵³² הד' בתים דתפילין של ראש הן מנה"י דאימא, וא"כ לא היה צריך אלא
שיהיו שני בתים בלבד: אחד, מנה"ה, תרי פלגי גופא (רע"מ פנחס רלו ע"א⁵³³). ואחד, מן
היסוד. ושם⁵³⁴ תירצנו שהיסוד נבקע ונחלק לשני בתים בעצת אורו לחוץ בסוד אור
המקיף⁵³⁵. אבל ענין הנו"ה עדיין צריך לתרץ, שיהיו שניהם (ט ע"א) בבית אחד בלבד.
אבל הענין הוא שבמלכות⁵³⁶ אין הנו"ה דו"א עצמן נעשים בתים במלכות, רק
הארתם בלבד בולטת ויוצאת לחוץ אליה, ולכן אינן נחשבים בה שניהם רק לבית א'. אבל
בז"א אשר הנו"ה עצמן דאימא נכנסין בתוכו, לכן נחשבים לשני בתים⁵³⁷.
גם יובן זה במ"ש בפ' בראשית (דף כא ע"ב) כי שמואל אתנבא מן הוד דרגא
רביעאה, והקשינו שם⁵³⁸ שהנצח הוא הרביעי לא ההוד. ושם ביארנו שהענין הוא שנו"ה

- מאיר הכוונה -

⁵³⁰ עי' זהר ח"ג ר"ג ע"ב וז"ל, כל יחודא שלים הכא איהו יי' אלקינו יי', דהא רזא דיליה מראש
צורים איהו, ואתיחד ברישא בגזעא ושבילא, יי' דא רישא עלאה אוירא דסלקא, אלקינו דא גזעא
דאתמר גזע ישי, יי' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתיחד ביה כדקא יאות, עכ"ל, ועי' שער
מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת
הנז' באדרא רבא ונרמזים ביו"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וגו' (נ"א ושוריק) באמצעיתא,
והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב.

⁵³¹ פרק ו'?

⁵³² כמו שמוחין דנוק' מנ"ה דז"א כך של ז"א מנה"י דאימא.

⁵³³ עי' בהגר"א על ספד"צ ז ע"ג, שמביא מקור לדבריו אלו מתז"ח בסופו (נא ע"ד): 'כל
אומנותיה דחבריה איהו עביד'.

⁵³⁴ נראה שהוא תפילין ו' ועי' לעיל ציצית ה'.

⁵³⁵ עי' פע"ח (&) וז"ש באדר"ז דף רצ"ב, כי מן המוחין מנהירו, נהיר אנפוי, ואסהיד באו"א,
גוונא דאנפוי, וז"ש והיו לטוטפות בין עיניך, כי א"מ זה אשר במצח דז"א, הם עצמן סוד התפילין
ממש, אשר הם במצח דז"א, שהם א"מ אל כל הפנים שלו, ומקומן הם בין שתי העינים, במצח,
במקום הנחת תפילין, ושם בולט אור מקיף הזה, מכנגד בין שתי העינים, ומקיף הפנים של ז"א,
אשר הם למטה מן העינים, כנודע כי הם נקראין תרי תפוחין כנזכר באידרא: ע"כ. והיינו שכל
התילין של ראש הוא אור מקיף.

⁵³⁶ נדצ"ל פרצוף נוק'.

⁵³⁷ עי' לעיל הערה 514.

⁵³⁸ עי' שער מאמרי רשב"י (יג ע"א): שם בדכ"א ע"ב שורה א' וז"ל רזא דכתיב ביעקב ויזרח לו
השמש גו ודאי כד אתכליל בההוא פנות ערב מכאן ולהלאה והוא צולע על ירכו דא איהו נצח

שעה"כ

דז"א הם מועילים ומשמשים לזו"ן, ומהם נעשין שניהם, וכותל אחד מפסיק בין שניהם. אמנם מצד פנים, הנו"ה הם נחלקים לשנים, לפי שלגבי ז"א הם לו בחי' שני רגלים, ולכן נחלקים לשנים, אבל מצד האחוריים שלהם הם מחוברים יחד, משום דלגבי הנקבה הם משמשים לה בבחי' הראש שבה, כי מהם ממש נעשה הראש של הנקבה, ולכן הם מוכרחים להתחבר ולהיות בחי' אחת.

ובזה תבין ענין מ"ש כי נו"ה הם תרי פלגי גופא, כי זהו עיקר הטעם, כי הנו"ה הם שנים נחלקים מצד פניהם, ומצד אחוריהם הם בחי' אחד בלבד, ולכן אין בנקבה רק בית א' בתפלה שלה, כי גם זה הוא ענין מ"ש באדרא זוטא (רצו ע"א) וז"ל ונהירו דתרי מוחין גליפין בה⁵³⁹, שאין בה רק תרי מוחין⁵⁴⁰ ושניהם נעשו א' לסיבה הנ"ל. וגם לסיבה זו נקרא בית זו של תפלה של יד בשם אדני, כנז' בשם התיקונים (&), לפי שהוא עצמו מתהפך ונעשה ראש ממש אל הנקבה הנקרא אדני, כי בחי' האחוריים דנו"ה דז"א אינם נקראים כלל ע"ש ז"א, כי אם רישא דנוקבא ממש. ולכן נקרא אדני על שמה ולא על שמו. אבל דנו"ה⁵⁴¹ דאימא אינם הם עצמם בחי' הראש דז"א, אמנם הם מתלבשים בתוך ראשו⁵⁴².

- מאיר הכוונה -

ישראל ירכו כתיב ולא ירכו דא דרגא רביעאה דלא אתנבי בר נש מתמן עד דאתא שמואל כו'. בענין נצח והוד דע כי הנה ז"א ונוקבי' בראשונה היו אחור באחור ונמצא כי אחור הנצח של ז"א היה דבוק באחורי ההוד של נוקביה וההוד דז"א היה דבוק בנצח דנוקביה ונמצא כי כאשר פגם סמאל ונחש בכף ירך יעקב הימנית שהיא הנצח בהאבקו עמו הגיע הפגם ההוא גם בהוד דנוקביה. וזהו סוד נתנני שוממה כל היום דזה כי ההוד שלה נהפך והיתה דזה וזה הטעם שאז"ל כי איסור גיד הנשה נוהג בימין ובשמאל לפי כי הוא נצח ימין דז"א והוד השמאלי דנוקבי' ושניהן נפגמו. אמנם עיקר הפגם הי' בנצח דז"א וממנו נמשך אל הוד דנוקביה וכאשר בא שמואל הנביא ע"ה תיקן את נצח דז"א ולכן נתנבא שמואל משם כמש"ה וגם נצח ישראל לא ישקר כו' וההוד של הנקבה נשאר עדין פגום עד שנחרב בית המקדש וזמש"ה כל היום דזה בקמץ תחת הוא"ו שהוא לשון נקבה ולא בסגול שהוא לשון זכר וכאשר בא יהושע בן נון נתנבא מהוד דז"א. וזמ"ש יהושע אתנבי מהודו של משה כי משה הוא בדכורא אבל ההוד של הנקבה היה פגום כנז'. אמנם כאשר משח שמואל למלך את שאול ואת דוד אז נתעלית הנקבה הנקראת מלכות כי משם נמשכת מלכות המלכים ואז נתקן גם ההוד של הנקבה ונמצאו נצח דז"א והוד דנוקביה שניהם נתקנים וז"ש ותו קב"ה כליל ליה בהוד שהוא בחיני' הוד הנקבה הכלולה ודבוקה בנצח הזכר כנז' ובענין ד' בתים דתפילין של ראש נתבאר היטב מאמר הזה שהוא קשה ההבנה.

אמנם הלשון כאן מאד קשה וצ"ע.

⁵³⁹ ז"ל בשלימות: אתפשט דכורא בדעת ואתמליין אכסדרין ואדרין מרישא דגולגלתא שרי ואתפשט בכל גופא מחדוי ודרועוי ובכלא מאחורוי אתדבק ניצוצא דבוצינא דקרדינותא ולהטא ואפיק גלגלתא חדא סתימא מכל סטרוי ונהירו (ס"א ונחיתו) דתרי מוחי גליפין בה ואתדבקת בסטרוי דדכורא בגין כך אתקרי יונתי תמתי (שיר ה) אל תקרי תמתי אלא תאומתי ודאי תרגום: הזכר נתפשט בדעת, ונתמלא אכסדראות וחדרים, מתחיל מתחילת הגולגולת ומתפשט בכל הגוף בחזה שלו ובזרועותיו ובכולו. מאחוריו נדבק ניצוץ מהנר הקשה ולוהט, והוציא ראש אחד סתום מכל צדדיו, והארת (וירידת) ב' מוחין חקוקים בו, ונדבק בצד הזכר. משום זה נקראת "יונתי תמתי". אל תקרי "תמתי" אלא "תאומתי" ודאי.

⁵⁴⁰ עי' לעיל הערה 506.

⁵⁴¹ היינו לבושין דנו"ה דאימא.

⁵⁴² עי' שער כא פרק א: בחי' הכלים של נה"י דאמא בלבד הם אשר נתלבשו בהם בתוכם רוחניות ונשמת המוחין דז"א, ואח"כ נתפשטו הכל ביחד תוך ז"א כנ"ל (שער המוחין יב). ועי' שער כג פרק א: לפי שכבר נסתלקו אורות שלהם ונכנסו אורות הז"א במקומם, לכן אלו הנה"י [הכלים דנה"י – אוצ"ח]⁵⁴² דאמא מתחלפין מטבעם הראשון ונהפכים להיות עצם מעצמו ובשר מבשרו של הז"א עצמו⁵⁴², וכגוף עצמו דמיין ממש, ואינן נקראין אלא בשם גופא דז"א ממש. עי' בהגר"א בסד"צ ט"ו ע"ב וז"ל, וזה יקרא בשם יעקב בינה, דהיא נחתא רביעא על בנין ונכנסת בראשו של ז"א, ונעשית עצם מעצמו, כידוע שנה"י דילה נעשין גופא דילה, כמ"ש בא"ז (דף רפ"ט ע"ב) ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא, ועייל ברישא דז"א ואתעביד חד מוחא ומתמן אתמשיך ונגיד בכל גופ' ואשקי כל אינון נטיעאן, עכ"ל.

[צ"ע שהרי מש"כ נחתא לרבעא על בנין משמע מזהר תרומה כזו ע"א, וכן מאד"ז רצ ע"ב שזה בדווקא בשעת היניקה, וצ"ע*## ויתכן שאפילו ביניקה זה כך

שעה"כ

ובהתלבשם בתוכו, נשארים נחלקים בחללי גלגלתא דז"א, ואינן צריכין להתחבר. ולכן שם הם נקראים בשם ב' בתים נפרדים זה מזה.

ולטעם זה ג"כ נתבאר למה אינם נקראים הבתים דתפילין של ראש בשם הויה בדרך שנקרא בית תפילין של יד אדני ע"ש הנקבה, אבל הטעם הוא כי שם מתהפכין ונעשים ראש שלה ממש, ולכן נקרא על שמה, אבל כאן שאינם נעשים בז"א בחי' ראש, אלא שמתלבשים בתוכו ולכן נק' הבתים ע"ש הבינה עצמה בשם אהיה⁵⁴³.

דרושי תפילין דרוש ד

בענין השינין שבתפילין של ראש, שין דתלת רישין ושין דארבע רישין⁵⁴⁴, והם שבעה רישין⁵⁴⁵. והענין הוא במה שביארנו כי המוחין הם ד'⁵⁴⁶, ומתלבשים בנה"י דאימא שהם שלשה אחרים, והרי הם שתי בחי'. וכנגדם הם שין של ארבע רישין מצד א' ושין דתלת רישין מצד אחר.

גם יש סיבה אחרת, והוא שהמוחין הם ארבע ובהתלבשם תוך נה"י דאימא⁵⁴⁷ נעשים תלת מוחין לבד כנודע, וכנגד שתי בחי' אלו במוחין עצמן היו שני שינין, א' דתלת רישין ואחד דארבע רישין⁵⁴⁸.

עוד יש ענין גדול, והוא כי הנה השינין והבתים הם בחי' עור בלבד ואינן בחי' כתיבה ממש, וגם הם שחורים כנודע⁵⁴⁹. והטעם הוא, כי אלו הם סוד המוחין דקטנות אשר נעשים אח"כ בחי' בתים ולבושים אל המוחין דגדלות, שהם הארבע פרשיות דתפילין כנודע. ולכן אינן רק בחי' עור בלבד, כי הם בתים ולבושים אליהם. וגם לזה הם שחורים להורות אל היותם דינין תקיפין.

והיותם שתי שינין, אחד דתלת רישין ואחד דארבע רישין, הם ע"ד הנ"ל, כי בתחילה הם ארבע מוחין דקטנות, ואח"כ נעשים שלש לבד, והרי הם שבעה. גם הם ארבע

- מאיר הכוונה -

⁵⁴³ לא בגלל שכל בית קיבול היא נוק', ולכן צריכים לקרא את הכלי על שם הנוק'?

⁵⁴⁴ עי' תוס' מנחות לה ע"א ד"ה ש"ן של תפילין הלכה למשה מסיני - כתב בשימוש רבה דתפילין צורה דשי"ן דימינא ג' רישי ודשמאלא ד' רישי ואי אפיך לית לן בה.

⁵⁴⁵ עי' תיקו"ז (י ע"ב): שין של תפילין הלכה למשה מסיני ש' דתלת ראשין ו' דארבע ראשין לקבל שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך (אסתר ב ט) ואינון בשחר שתיים לפניו ואחת לאחריה ובערב שתיים לפניו ושתיים לאחריה ולקבל אליו שבעה אית שבעה רואי פני המלך היושבים ראשונה במלכות (אסתר א יד).

תרגום: שין של תפילין הלכה למשה מסיני (שבת כח ע"ב), ש של שלוש ראשים, ו' של ארבע ראשים, כנגד "שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך". והם בשחר שתיים לפניו ואחת לאחריה, ובערב שתיים לפניו ושתיים לאחריה (ברכות יא ע"ב). וכנגד השבע האלה, יש שבע "רואי פני המלך היושבים ראשונה במלכות".

⁵⁴⁶ חו"ב חו"ג. עי' לעיל דרוש ב' והערה 508.

⁵⁴⁷ נה"י דאימא נמחק בפע"ח (יח ע"ג) ובמקומו איתא ז"א.

⁵⁴⁸ עי' ע"ח שער כו פרק ב: ענין המוחין דז"א איך נכנסו בנה"י דאימא הוא כך, כי יסוד אבא נכנס בנצח דאימא, ויסוד דאימא נכנס בהוד שלה עצמה. וב' המלכות שהם מלכות דאבא ומלכות דאימא, שניהן נכנסו במלכות דאימא (נ"א ומלכות דאבא נכנסו במלכות דאימא), ואז נצח דאימא נעשה חכמה דז"א, והוד דאימא בינה דז"א, ומלכות דאימא דעת דז"א, וז"ס ש' של תפילין דג' רישין נגד נה"י דאימא, ושל ד' רישין כזה ו' נגד ד' מוחין, שהם יסוד ומלכות דאבא ויסוד ומלכות דאימא.

ועי' שער הכללים פרק ה: החו"ג תחילה הם נפרדין ונחלקין לב',⁵⁴⁸ מוחין בסוד ס' דצלם,⁵⁴⁸ ואחר שיתלבשו תוך נה"י של אימא, אז נכללין החו"ג תוך יסוד אימא ונעשים חד מוחא סוד ל' דצלם, ואז נקרא חד עטרה, וזהו בעטרה שעטרה לו אמו לשון יחיד. וזה סוד ש' של תפילין, של ד' ראשין ושל ג' ראשין, שמתחלה היו ד' מוחין, ואח"כ נעשו ג' מוחין לבד.⁵⁴⁹ עי' פע"ח: כי הקטנות הם דינין.

שעה"כ

מוחין דקטנות ושלש נה"י דאימא לבושים אליהם, הרי ג' וארבע, שהם ז' רישין. ובוזה תבין טעם היותה בבחי' שינין, והוא כי שיין גימ' אלהים דיודין העולה ש', והוא בגימ' מצפ"ץ שהוא תמורת שם הוי"ה בא"ת ב"ש, כנודע שהם בחי' המוחין דגדלות שהם הויות. וזה מה שאמר הכתוב (&) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, וא"ר אליעזר הגדול אלו הן תפילין של ראש (&). והענין הוא כי ר"ת "שם יהוה נקרא" הוא אותיות שיין. והענין הוא, כי להיותם בחי' מוחין דקטנות שהם שמות אלהים, לכך ויראו ממך, כי היראה היא משם אלהים. והנה שיין בגי' ש"ס, ואם נמנה ז' רישין שבשתי השינין שהם בחי' ארבע מוחין ותלת נה"י דאימא כנוז', יהיו בגי' שס"ח עם הכולל, ואלו הם עצמן שס"ח מנים שהיו בקטורת הסמים, כי מאלו המוחין דקטנות שהם אלהים נמשכין י"א סמני הקטורת, שהם רוחניות הקלי' כמבואר אצלנו (וג ע"א)⁵⁵⁰. ולכך כל בחי' הקלי' הם מצד אלהים, אלא שהקלי' עצמן נקרא אלהים אחרים.

גם טעם אחר אל היותם שבעה ראשין, הוא לפי שהארת המוחין דגדלות הם ארבע ותלת, כנודע הם שבעה {ט ע"ב} הארות. ואם תחברם עם שם אלהים דמוחין דקטנות העולה בגימ' ש', יהיה הכל שס"ח מנים שבקטורת. ולכך שס"ח מנים הם העיקרים כנגד שס"ה ימות השנה שהם המוחין עצמן דקטנות שהם שיין העולה ש"ס, ועם ד' מוחין דגדלות הרי שס"ד, ועם הכולל הרי שס"ה מנים. אבל ג' מנים היתרים שבקטורת הם כנגד נה"י דאימא⁵⁵¹.

ענין הרצועות כבר נודע שצריך שיעבדם לשם קדושת תפילין (&), וטוב שתעבד שתי עורות, א' לתפילין של ראש, דהיינו לרצועות, ואחד לרצועות תפילין של יד. וכשתשים העור תוך הסיד והמים, אם העור הוא לצורך רצועות הראש, יכוין שהוא לשל ראש, ויכוין לשם ההויה. ואם הוא לצורך רצועות של יד, יכוין שהוא לשל יד, ויכוין לשם אדני. גם צריך שישחירם פנים ואחור⁵⁵² שחורות כעורב, גם טוב לכוין ברצועות כי רצועה בגימ' שע"א, והם ב"פ א"ל במילואם העולים ש"ע והכולל הרי שע"א, וה"ס ש"ע נהורין הנודעים⁵⁵³.

שער הכוונות דרושי תפילין דרוש ה

נבאר בו טעם למה אנו מניחים התפילין ביום ולא בלילה, וג"כ למה תפלה של יד קודמת לשל ראש, כי לכאורה היה נראה לשום תחילה של ראש הקודמין לבא מוחין דז"א קודם ביאת מוחין בנוקבא. ואגב יובן למה נקשרת בשמאל, וגם למה אנו מניחין אותם קודם התפילה, והרי בחי' התפילין הם הארת המוחין אחר שנכנסו בפנים ויצאו לחוץ בסוד אור מקיף⁵⁵⁴, וכיון שהמוחין הפנימיים אינם נכנסים לגמרי עד זמן העמידה של ח"י

- מאיר הכוונה -

⁵⁵⁰ ועי' שער השבירה פרק ב: והנה נתבאר מה שנפל מאו"א גם בחי' היותן נחלקים לד' פרצופים כנ"ל, וגם נתבאר סדר יציאת ז' מלכים. ונמצא כי ירדו ז' המלכים שהם זעיר ונוקבא, ועוד ד' אחרונים דאו"א עלאין וישסו"ת, סך הכל הם י"א בחי' שירדו, ומהם נתברר ומהסיגים שלהם נעשה קליפות, והם י"א סמני הקטורת שהם י"א אורות שנשארו מאלו הי"א בחי' כנ"ל שירדו, ולא יכלו אורות אלו להתברר ונשארו נתונים תוך הקליפות כמבואר אצלנו בסוד פטום הקטורת (שעה"כ תפילת השחר פרק ג').

⁵⁵¹ והם הנקרבים ביוה"כ – וכן הוא בהגהות רש"י.

⁵⁵² ?

⁵⁵³ עי' לעיל הערות 118, 123.

⁵⁵⁴ ספר עולת תמיד - שער התפילין - אז ע"י ההוא קוצא דשערי יוצאים התפילין כמו שנבאר

ב"ה.

שעה"כ

ברכות, א"כ איך ולמה קודמין התפילין לתפילה. וגם מהו הטעם של חכמים הראשונים שהיו מניחים התפילין בראשם כל היום, כי הרי מאחר שכניסת המוחין אינם אלא ג"פ ביום בג' זמני התפילות כנודע, א"כ בשאר היום שאין מוחין מהיכן יש תפילין. וענין זה ית' בע"ה בסדר שכיבת הלילה, וע"ש גם בפרשת ויחי בשער המצות (&) במצות אבילות נת' טעם פטור הקטן והאבל מן התפילין ופטור יום השבת, ומצאת שם כי תדרשנו וע"ש.

- מאיר הכוונה -

אי אפשר שיצאו אורות המקיפים במצח דז"א או דנוקבא שהם בחי' התפילין רק אחר שכבר נכנסו המוחין פנימים ברישא דז"א ואז מכה ההוא קוצי דשערי בהם ובולטים במצח ונעשה תפילין בראש וכן עד"ז בתפילין ש"י (פע"ח).

שעה"כ

⁵⁵⁵ ולבאר זה צריך שנבאר ענין א' בתפילות, כי הנה נתבאר אצלנו כי בכל

- מאיר הכוונה -

⁵⁵⁵ עי' פע"ח שער התפילה פרק ז: ענין כללות אורך התפילה בכללותה מה עניינה דע כי אין לך דבר שאין מבחי' אותן המלכים הז' שמתו בארץ אדום וכל העולמות כולם הם מבחי' אלו המלכים והנה אם אלו המלכים לא היו מתים ומתבטלין ונעשין קליפות מהם היו הם עצמם מזרזים ומתוקנים ולא היו כריכין להתזרר לשום תיקון כלל אמנם כיון שמתו ונתבטלו ונעשה מהם בחי' הקליפות וע"כ צריך שיתקנו ויתזררו ויזרפו ויתלבנו כל הקדושה אשר בהם וישארו הסיגים למטה שהם הקליפות וכשיושלם הזיכרון והזיכרון הזה לגמרי ולא ישאר שום ניאוף קדושה למטה וכל הניאופות של הקדושה יעלו אז ישארו הסיגים לבדם למטה בלתי חיות כלל ואז יתקיים הפסוק בלע המות לנחם וזה יהיה אחר ביאת המשיח ב"צ

והנה אי אפשר שיתזררו הניאופין מחליהן אם לא ע"י מי שיזררו אותם והוא כי על ידי התפלה והמלות כולם של בני אדם התחתונים נעשה הזיכרון הזה וע"י סיוע הי"ס עליונות לאילנות [בספר הגלגולים פרק א' וב' מבואר שהוא בחי' השכינה ע"ש (לש"ו)] כי הנה התחתונים כריכין לסיוע עליון להספיק דברים אלו שיעשו על ידם וגם העליונים כריכין למעשה התחתונים וכמ"ש תנו עוז לאלהים והענין הוא כמ"ש לעיל כי אין דבר בעולם שלא נעשו מחלו המלכים ויש בהם זיכרון האריך אל ד' עולמות אבי"ע הם בעצמם ויש בהם זיכרון נשמות התחתונים כי מה שנשאר אחר הזיכרון האריך לעולמות הנ"ל משם יסודם של הנשמות ומלבד זה אפילו כל ענייני העולם הזה השפל האמחים וב"ח וכל הנבראים כולם הם מזיכרון אותן המלכים אחר זיכרון הנשמות כנזכר וכל זה {ז' ע"ד} נעשה ע"י תפלות ומלות התחתונים בעוה"ז וזהו כח סיוע העליונים כנ"ל

והענין כי ע"י מלות של אדם בעולם הזה ובפרט מן תפלות התחתונים בעוה"ז שהם עיקר ושורש לכל זה ואין דבר גדול יותר לענין זה כמו התפלות וע"כ קראו רז"ל אל התפלות דברים העומדים ברומם של עולם וע"י התפלות גורם אדם זיווג עליון ואז מתזררים המלכים הנ"ל ועולין למעלה בזחינת מ"נ ושם הם מתוקנים ומתזררים לגמרי כנזכר אצלנו בדרוש תיקון המלכים ובדרוש מ"נ וע"ש גם יתבאר ענין זה בדרוש השבת ובספר טעמי המלות פרשת בהר

והנה קודם שחטא אדם הראשון היו כל העולמות העליונים למעלה במקומן כמו שהיו בעת האילם ובריאה ראשונה ואחר שחטא אדם הראשון ירדו כל העולמות ממקומם וענין הירידה הזאת תכליתה היא כדי לזכר זיכרון המלכים הנ"ל שהם למטה ואין ענין זה נעשה רק בימי החול כי אז התרו כל המלאכות והוכר הזיכרון והתיקון בכל ענינם ובכל מיני מלאכות ואז יורדין כל העולמות העליונים כדי לזכר ולתקן זיכרון המלכים הנ"ל והם מתלבשים במדרגות התחתונים אשר למטה מהם וזה הטעם שירדה ז' דאילות ומתלבשות למטה בששת ימי המעשה ימי החול כדי לזכר זיכרון המלכים על ידי זיווגם שהם מזדווגים שם בהיותם למטה במקומן והנה אין כח בזה רק בז"א בלבד לפי שהוא הזכר ויש בו כח לזכרון הזיכרון הנ"ל ע"י זיווגם ולכן הם ו' ימי החול בלבד כי הו"ק דז"א מתלבשים בהם והם המזרזים בלבד אמנם זיווגם השבת שהוא נגד המלאכות והיא נקבה ואין בה כח לזכר ואדרבה ע"י מה שנתקן בימי השבוע היא עולה זיווגם השבת שהוא יום שלה ומתחדשת עם ז"א ואז כל העולמות ההם עולין למעלה במקומן כמו שהיו בתחלת האילות ואז לא יש זיכרון כלל ועיקר כנ"ל כי לזכרון זה הם עולין למקומן ואז מולידים נשמות חדשות זיווגם השבת

כלל העולה כי כל ימי החול העולמות כולם הם למטה ממדרגתן והיה זה כדי לזכר זיכרון המלכים בסוד מ"נ ומה שאנו עושין בתפילתינו בימי החול כנ"ל הוא ב' הכנות א' הוא לתקן תחלה את ז' המקומן למטה כי בתחלה שלא בשעת התפלה היו חסרים כי ז"א לא היה לו רק ו"ק והמלאכות נקודה אחת ואח"כ ע"י תפילתינו נתקנו שניהם בפרט גמור כל אחד מהם כלול מ"ס שלימות וכל זה בהיותן עדיין אחר באחור ואח"כ ההכנה הז' היא להחזירם פ"פ ואז ע"י ב' תיקונים אלו הם מזדווגים זה בזה ומזרזים זיכרון המלכים ומעלין אותן בסוד מ"נ כנ"ל ואחר

שעה"כ

תפילה ותפילה נכנסים המוחין, ואחר התפילה חוזרים ומסתלקים. וראוי שתדע כי הענין אינו כפשוטו, לומר שהמוחין עצמן שבאים הם הם מסתלקים והם הם שחוזרים ובאים בכל תפילה, לכן דע לך שאין כן הדבר. אבל הענין הוא, כי בכל תפילה ותפילה באים מוחין חדשים גמורים לגמרי, בעבור כי אין לך כל תפילה ותפילה שלא יתחדש למעלה אור שפע חדש לא ראי זה כראי זה כלל⁵⁵⁶. ונמצא כי בכל יום ויום ובכל תפילה ותפילה באים מוחין אחרים חדשים לגמרי כמבואר לקמן בע"ה ע"ש. וכפי זה צריך שנודיע ונבאר מה שביארנו בסוד שכיבת הלילה, כי אחר התפילה חוזרים להסתלק המוחין, א"כ להיכן הם מסתלקין ומה נעשה מהם.

אבל סוד הענין הוא כי אחר התפילה חוזרים להסתלק המוחין ההם ויוצאין מן רישא דז"א ועולים ועומדין על ראשו דז"א בבחי' אור מקיף על ראשו. אמנם כבר הודעתך כי כל דבר קדושה ורוחניות אע"פ שמסתלק, עכ"ז נשאר שם לעולם בחי' רשימו⁵⁵⁷ זעיר⁵⁵⁸ תמיד ואינו מסתלק משם⁵⁵⁹. ונמצא כי אע"פ שאלו המוחין נסתלקו למעלה בסוד מקיפין

- מאיר הכוונה -

התפלה חוזרין ומתמעטין כזכראשונה וזה עושין תמיד בכל תפלה ותפלה של ימי החול כמו שכתבתי בע"ה כל דבר ודבר במקומו וגם כל זה התיקון אינו רק בהיותם למטה במקומו האמיתי שהיו בשעת הזריחה שנבראו ובמקומו נבאר בע"ה ענין ירידה אחרת שיש להם יותר מזו והוא אחר התפילה שחוזרין ומתמעטין התפלה ב' ירידה אחרת יותר תחתונה והיא שלל בשעת התיקון וכלילה כמ"ש כל הענין במקומו בע"ה

אמנם ביום השבת תיכף כלילה בתחלתה נעשין מאליהם ב' התיקונים שאנו עושין בתפלת החול וחוזרין פז"פ במקומם למטה ואחר כך ע"י תפלתנו ביום השבת אז חוזרין מעלה אחר מעלה עד מקומם שהיו בשעת האלילות ועומדים שם פז"פ ולא כל בחי' זיווגם שם למעלה הוא לזכרא נשמות חדות לא מזכור המלכים

⁵⁵⁶ עי' שער הפונה קדים קד ע"ב שה"ה בכל מצוה ומצוה בכל יום ויום. ועי' ספר הכללים ח"ו & קו ע"ד: והנה אותו הצלם הנה הוא מהנצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח המתבררים בכל יום, ונמשך בירורם ע"י ה"ב צרופי הו"ה השולטים בכל יום, י"ב צרופי פנים בה"ב שעות דהיום, וי"ב צרופי אחר בה"ב שעות דהלילה, ומתחלק ומתגלה כל א' לתת"ר צרופים, שהם תת"ר רגעי השעה. וכן גם כל אותן הצרופי הו"ה, הנה הם בכל יום ויום בגילוי מיוחד, שאינו דומה אור הצרופים דיום אחד לחבירו, ע' פרדס שער פרטי השמות (פרק ב), ובהגר"א בליקוטים סוף ספר יצירה (דף כ"ג ע"ד מדפוס ווארשא תרמ"ד), ע"ש ותמצא כ"ז. והנה מזה הוא שינוי ההנהגה והמאורעות שבכל יום, והוא לפי חלוקי איכות הניצוצין המתבררים בכל יום שמשונים בכל יום מזולתו כמ"ש בפע"ח שער התפילה (פרק ז) וכן בשעה"כ (נט סע"א), ונעשה בירורם בכח אור הצרופים דהשם הו"ה ב"ה המתחדשים ג"כ ומתגלים ומתחלפים בכל יום כנז'. ומאותן הניצוצין המתבררים ומתחדשים בכל יום ע"י ה"ב צרופי הו"ה ב"ה המתחדשים ג"כ בכל יום, הנה מחדש הקב"ה {קז ע"א} בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית (ברכת ק"ש). עי' לקמן דרושי סדר שבת הקדמה.

⁵⁵⁷ עי' ב"ע בשם האר"י שזה בחי' המלכות וצ"ע מקורו.

ספר עץ חיים - שער כג פרק ה מ"ק

ואין כן במלכות שהמלכות שבכולם אחר הקטרוג ירדו בין מלכות ז"א ובין מלכות נוקבא בין מלכות דא"א בין מלכות דא"א כולם ירדו ממש למטה אלא שמאירים אליה ממקומם ולא נשאר למעלה רק רשימו לבד א"כ היה אפשר לומר ח"ו דהשתא לא נשארו רק הט' בכל בחי' ותו לא שהרי העשירית ירדה ונפלה לכן אמר י' ולא ט'. ואמר י' ולא י"א כי אין זה רק הרשימו לבד כדי כשתעלה תדבק בשרשה למעלה דהיינו הרשימו וז"ס לעולם ה' דברך נצב בשמים שהמל' דז"א אף שנפלה למטה לעולם הרשימו שלה למעלה וזה דברך שהוא מל' נוקבא דז"א הוא נאמר על הרשימו ואמר שלעולם היא שם בשמים למעלה בז"א שהוא שמים וכן בכל בחי' ובחי':

⁵⁵⁸ נמחק בעול"ת.

⁵⁵⁹ עי' לקמן הערה 569.

שעה"כ

כנז, עכ"ז נשאר⁵⁶⁰ רשימו דילהון גו ז"א כל היום כולו⁵⁶¹, ועי"ז אין זו"ן מתמעטין אלא נשארים כל היום כולו במדת גדולתם שהיו בעת תפילת שחרית, בכח אותו הרשימו הקטן הנשאר בהם, אעפ"י שאינן מוחין גמורים. וכמו שיוצאים מרישא דז"א כך יוצאין אחר התפילה מרישא דנוק', ועומדין לה בסוד מקיפין ג"כ, ואין נשאר בתוכה רק רשימו זעיר כל היום כנז, והוא מעמיד אותם בשיעור קומת גדלותם כל היום כלו.

וכאשר הוא לילה⁵⁶², תיכף מסתלק מהם אף אותו הרשימו הנז', והרשימו דז"א יוצא אז תיכף בתחילת הלילה, ונעשה אז אור מקיף על ראשו, והמוחין הפנימיים שבו שהיו בסוד מקיפין על ראשו כל היום כנז, הם עולים עתה למעלה יותר מן המקום ההוא. וכמו שביום בצאת המוחין הפנימיים ממנו אחר התפילה ועולים להיות בסוד מקיפין, ואז המקיפין הראשונים העיקריים כנודע, הנה הם עתה עולין ממקומם לתת להם מקום, כן עתה בתחילת הלילה נתעלו כולם מדרגה אחר מדרגה, והמקיפין הראשונים העיקריים עלו למעלה מאד, והמוחין הפנימיים עלו וישבו תחתיהן, והרשימו הזה שיצא בתחילת הלילה עלה וישב תחתיהן של המוחין הפנימיים, והיה שם בסוד אור מקיף כנז. (ט ע"ג) וכדי שלא נאריך לא נוכל לבאר עתה מקומם ומדרגתם, איך הם עולים כל אחד ואחד בפרטות.

סוף דבר כי הרשימו דז"א עולה בתחילה⁵⁶³ הלילה ונעשה בחי' אור מקיף על ראשו, אבל הרשימו דמוחין דנוק' הנקרא רחל עקרת הבית, הוא מסתלק בלילה ממנה ונכנס תוך גופא דז"א ממקום מוצאו שיצא בתחילה⁵⁶⁴, שהוא בחזה דז"א, ושם עומד בתוך ז"א, ומשם הוא מאיר אליה למטה, ושם הוא עומד בבחי' מקיפים אל רחל נוק' דז"א.⁵⁶⁵ והרי ביארנו השינוי שיש בין היום ובין הלילה.

ובזה נבא אל הביאור הנ"ל. כי הנה בכל היום אשר נשאר עדיין רשימו של המוחין תוך זו"ן, הוא זמן תפילין דרישא ודרועא, כי מכח אותו הרשימות יוצאים ג"כ בחי' תפילין⁵⁶⁶. אבל בלילה שאין שם רשימו לא בז"א ולא בנוק' כלל, אז אין זמן תפילין לא דרישא ולא דדרועא. גם בזה תבין ענין התפילין מה עניינם, כי דע לך שאין נעשין התפילין⁵⁶⁷ אלא מאותו הרשימו הנשאר מן המוחין הראשונים שנשלקו אחר תפלה שקדמה. וכאשר אנו חוזרים ומתפללים תפלה אחרת בשחרית, חוזרין ובאין מוחין אחרים חדשים, והם בחי' מוחין ממש גו רישא דזו"ן, ואז הרשימו שעבר יוצא ונעשה בחי' התפילין⁵⁶⁸, ולעולם אין התפילין אלא מבחי' הרשימו שהיה מן המוחין של אתמול, ואותם

- מאיר הכוונה -

⁵⁶⁰ חד (נוסף בעולת תמיד)

⁵⁶¹ בסוד לעולם ה' דברך נצב בשמים (פע"ח).

עי' ע"ח (שער כג פרק ה): וז"ס לעולם ה' דברך נצב בשמים שהמל' דז"א אף שנפלה למטה לעולם הרשימו שלה למעלה וזה דברך שהוא מל' נוקבא דז"א הוא נאמר על הרשימו ואמר שלעולם היא שם בשמים למעלה בז"א שהוא שמים וכן בכל בחי' ובחי'. @לבדוק עוד פעם@

⁵⁶² אחר תפלת ערבית כמ"ש במקומו (פע"ח).

⁵⁶³ בתחילת?לבדוק הנוסח.

⁵⁶⁴ מובן הוא שהרי היא חזרה להיות נקודה ואין מקום למקיף אז.

⁵⁶⁵ ועד"ז עולין היצירה עצמה אז יכולין לעלות ג"ר דיצירה בג"ת דבריאה ממש וכן ביוצר אור

שאז הוא תיקון הבריאה אז יעלו ג"ר דבריאה בג"ת דאצילות (פע"ח).

⁵⁶⁶ נראהש כוונתו שהרשימו הנשאר בפנים מאיר בחוץ לבחי' תפילין.

כאשר זה הרשימו של המוחין הראשונים הוא חוזר ונכנס תוך ז"א ונוקביה כנ"ל אז חוזר האור שלהם ונעשים בחי' תפילין במצחיהם (פע"ח).

⁵⁶⁷ עי' לעיל הערה 554.

⁵⁶⁸ עי' לעיל הערה 566, וכאן בחי' יותר עליונה והיא שהתפילין והמקיפים הם בחי' הרשימו עצמם ואל הארתם.

שעה"כ

החדשים הבאים עתה בתפלת שחרית הם מוחין פנימיים ממש גו רישא דילהון. ולכן אנו מקדימין להניח תפילין קודם התפלה, כי התפילין הם מן רשימו דאתמול שנעשה בחי' תפילין, ובתפלה באים אח"כ מוחין חדשים פנימיים. גם למעם זה עיקר מצות התפילין הוא בבקר בעת התפילה לפי שאז יש מוחין גמורים, אבל בשאר היום שאינם אלא מכח רשימו בלבד, לכן אינה כ"כ מצוה וחובה כמו בעת התפילה.

ועתה צריך שנבאר ענין הרשימו הזה שמסתלק בלילה, ובו נבאר ג"כ פסוק (שיה"ש) (פ' ח) ו' שימני כחותם על לבך כו', אשר בספר הזוהר⁵⁶⁹ והתיקונים⁵⁷⁰ ביארוהו על תפילין של יד. והוא דע כי יש חילוק בין ז"א לנוקבא, כי הרשימו דז"א מסתלק ועולה על ראשו, אבל רשימו דמוחין דנוקבא נשאר תוך ז"א ממש, תוך החזה שלו, אשר שם נתון לב ז"א, ומשם יוצאת הארת אל הנוקבא. וכבר ידעת כי כל הארות שמאיר ז"א אל נוקבא, כולם הם

- מאיר הכוונה -

יש הפרש בין שעת התפלה לשאר היום כי בשעת התפלה שאז יש מוחין גמורים ממש ברישא דז"א ולכן עיקר של מצות תפילין הוא אז בשעת התפלה אבל בשאר היום שאין תפילין אלו אלא מכח הרשימו בלבד ולכן אין התפילין אז מצוה וחובה כמו בשעת התפלה (פע"ח).

⁵⁶⁹ עי' ח"א רמד ע"ב: תא חזי בתר דאתדבקו דא בדא והיא קבילת רעותא היא אמרת שימני כחותם על לבך אמאי כחותם אלא ארחיה דחותם כיון דאתדבק באתר חד אף על גב דאתעדי מיניה הא אשתאר רשימו בהווא אתר ולא אעדי מניה דכל רשימו וכל דיוקנא דיליה ביה אשתאר כך אמרה כנסת ישראל הא אתדבקנא בך אף על גב דאתעדי מינך ואזיל בגלותא שימני כחותם על לבך (שיה"ש ח ו) בגין דישתאר כל דיוקני בך כהאי חותם דישתאר כל דיוקניה בהווא אתר דאתדבק ביה

תרגום: בא וראה, אחר שנדבקו זה בזה והיא קבלה רצון, היא אומרת, "שימני כחותם על לבך". למה "כחותם", אלא דרכו של חותם, כיון שנדבק במקום אחד, אף על גב שעוזב ממנו, הרי נשאר רושם באותו מקום ולא עוזב ממנו, שכל הרושם וכל הדמות שלו נשאר בו. כך אמרה כנסת ישראל, הרי נדבקתי בך, אף על גב שעזבתי ממך והלכתי לגלות, "שימני כחותם על לבך", כדי שישאר כל דמותי בך, כחותם הזה שישאר כל דמותו באותו מקום שנדבק בו. אמנם שם מדובר על ענין הרשימו, וצ"ע אם לשימו למעלה.

ועי' לענין תפילין, זהר ח"ג נד ע"ב: תו פתח ואמר (שיר ח ו) שימני כחותם על לבך וגו' שימני כחותם כנסת ישראל אמרה דא לקודשא בריך הוא שימני כחותם מאן הוא חותם דא חותם דגושפנקא דקשוט כחותם על לבך דא חותם של תפילין דאנח בר נש על לביה כחותם על זרועך דא יד כהה דמנח בהווא זרוע ומנו יצחק וכנסת ישראל קאמר שימני כחותם חותם מבעי ליה מאי כחותם כאינון תפילין דרישא דאתי שבחא לכל גופא ועל דא תפילין בזרוע על הלב ובדא אשתכח בר נש שלים כגוונא דלעילא.

תרגום: עוד פתח ואמר שימני כחותם על לבך וגו', שימני כחותם, כנסת ישראל אמרה את זה לקדוש ברוך הוא, שימני כחותם, מי הוא החותם, זהו חותם הטבעת של האמת. כחותם על לבך, זהו חותם של תפילין, שמניח אדם על לבו, כחותם על זרועך, זו יד כהה, שמניח באותה זרוע, ומיהו יצחק. וכנסת ישראל אומרת, שימני כחותם, היה צריך להיות חותם, מה זה כחותם, כאותן תפילין של ראש שמביא שבח לכל הגוף, ועל כך תפילין בזרוע על הלב, ובזה נמצא אדם שלם כדוגמא שלמעלה.

⁵⁷⁰ ז"ל (יט ע"ב): איהי חותם דיליה (דמות דיליה) ועלה אתמר שימני כחותם על לבך דהכי (נ"א אמרת שכינתא) אמרין ישראל בגלותא אף על גב דאנת תסתלק לעילא דיוקנך לא אתעדי מנאי לעלם כהווא חותם דבהווא אתר דאתדבק ביה רשימו דמארי חותמא לא אתעדי מניה דיוקנא דחותמא לאשתמודעא ביה ובגין כך אמרה כנסת ישראל (נ"א אמרי ישראל בגלותא) שימני כחותם על לבך כרשימו דתפילין דיד דאינון לקבל לבא כחותם על זרועך כתפילין דרישא דאינון תליין רצועין לכל סטרין על לבא ודרועא ובהון אינון רשימין דאינון עמיה דקודשא בריך הוא ועוד שימני כחותם דא חותם דאות ברית קדש והוא אות ברית שבת קדש וימים טובים

תרגום: היא חותם שלו (דמות שלו) ועליה נאמר "שימני כחותם על לבך" (שיה"ש ח ו), שכך (אמרה השכינה) אומרים ישראל בגלות, שאף על גב שאתה תסתלק למעלה מהעולם, דמותך לא תזוז ממני לעולם, כמו אותו חותם שבאותו מקום שנדבק, בו רשום של בעל החותם, לא זה ממנו הדמות של החותם, להיות ניכר. ולכן אמרה כנסת ישראל (אמרו ישראל בגלות) "שימני כחותם על לבך" (שיה"ש ח ו), כרושם התפילין של יד שהן כנגד הלב, כחותם על זרועך, כמו תפילין של ראש שתלויות רצועות לכל הצדדים על הלב והזרוע ובהן רשומים אלו שהם עמו של הקדוש ברוך הוא. ועוד "שימני כחותם על לבך", זהו חותם של אות ברית קודש, והוא אות ברית שבת קודש וימים טובים.

שעה"כ

עד"ז. ונמצא כפי זה, כי נוקבא לא הפסידה כמוהו, וזהו ענין הפסוק שימני כחותם כו', והוא לשון שאלת הנקבה אליו, ששימנה כחותם כו', פירוש כי אלו המוחין הנכנסין תוך רישא דז"א הם מוחין עיקריים, לפי שהם בחי' המוחין עצמן הנכנסין בו עם בחי' נה"י דאימא עצמה כנודע. אבל מוחין דרישא דנוקבא, הם נקרא חותם בלבד, כי אינם רק הארת חותם הנחתם בה מן המוחין דרישא דז"א, שהם מוחין עיקריים כנז'.

והנה נודע, כי ביום יש קירוב לז"א עם נוקבא, לפי שיש בהם בחי' מוחין. אבל בלילה שהמוחין מסתלקים לגמרי, שאף הרשימו מסתלק, אז הוא זמן פירוד בין ז"א לנוקביה, לפי שהבחי' שהיתה מקשרת אותם היו המוחין הנמשכין ונתנים ממנו אליה, ועתה בהסתלקותם יש פירוד ביניהם, ואז היא שואלת אליו ואומרת לו, שימני כחותם כו', ופי' אע"פ שעתה הארתך מסתלקת ממני, עשה באופן שאותו החותם שלי שהוא הרשימו של המוחין שלי הנשאר בי ביום, ועתה גם הוא מסתלק, עשה באופן שתשים זה החותם והרשימו שלי על לבך, וישאר שם במקום החזה כנ"ל, ולא יסתלק לגמרי אל המקום אשר באו משם, כאשר עשו המוחין שלך שנסתלקו לגמרי, אמנם ישארו על לבך כנז'. וטעם הדבר הוא, מפני רוב האהבה שיש לי עמך, וזמ"ש (&) כי עזה כמות אהבה, ואיני יכולה להתפרד ממך לגמרי⁵⁷¹. ולכן בהשאר אותו הרשימו שלי על לבך, אז תוכל להמשיך לי הארה משם, משא"כ אם נסתלק יותר למעלה.

ונמצא כי כפי זה שבליילה הוא זמן המעטת זו"ן, שמתמעטים מגדלותם, והוא חוזר בסוד ו"ק בלבד, והיא בסוד נקודה בלבד, ולכן התעוררות הדינים הם בלילה. משא"כ ביום, כי אף אחר התפלה שמסתלקים המוחין, ואינו נשאר רק הרשימו בלבד, עכ"ז אינם מתמעטים אבל נשארינן בגדולתם ע"י אותו הרשימו.

ומ"ש במקום אחר, כי אחר התפלה הם מתמעטין, אין הכונה לומר מיעוט ממש, אלא כיון שאין נשאר בהם רק הרשימו בלבד, הרי זה נק' מיעוט, אבל נשארים הם בגדלותם כל היום. משא"כ בלילה, ואז בלילה היא אומרת אליו שימני כחותם כו', ואז בלילה נמצאת היא יתירה עליו, לפי שהרשימו של המוחין שלו נסתלקו לגמרי, אך רשימו דמוחין שלה נשאר קיים בחזה שלו שהוא על לבו ומאיר בה משם.

והנה תיכף בהתחלת הלילה מסתלק הרשימו שלו ושלה כנז', וכבר (ט ע"ד) נתבאר אצלנו בענין שכיבת הלילה, כי זיוג של חצות לילה הוא עם לאה, לא עם רחל הנק' נוק' דז"א האמיתית, ושם ביארנו ענין זה איך הוא. כי הנה רחל נוקבא דז"א יש בה י"ס, והספי' העשירית שבה⁵⁷² היא שורש עצמות שבה, ואינה יכולה להתערב ולהתחבר

- מאיר הכוונה -

⁵⁷¹ המשך הזהר ח"ג נד ע"ב: כי עזה כמות אהבה מאי כי עזה כמות אלא לא אשתכח קשיותא בעלמא כמה דפרישו דנפשא מגופא כד בעיין לאתפרשא (ועל דא) כך אהבת כנסת ישראל לקודשא בריך הוא דלא אתפרשן לעלמין ובגין כך תפלה של יד אתקשרא בזרוע לקיימא דכתיב (שם ב ו) שמאלו תחת לראשי

תרגום: כי עזה כמות אהבה, מה זה כי עזה כמות. אלא לא נמצאת קשיות בעולם כמו פרידת הנפש מהגוף כשרוצים להיפרד, (ועל זה) כך אהבת כנסת ישראל לקדוש ברוך הוא, שלא נפרדים לעולמים, ולכן תפלה של יד נקשרת בזרוע, לקיים את הכתוב שמאלו תחת לראשי.⁵⁷² עי' לקמן היא כתר.

הוא הנקודה שהיה לה בצאתה בעולם הנקודות והוא הכתר שלה אמנם הוא רק המלכות דהכתר כי הט"ר הם יצאו רק לאחר התיקון. ולכן אמר הספירה העשירית כי היא רק המלכות ור"ל המלכות דהכתר י' כי הג"ר יצא כ"א בי' מלכיות דהי' ספירות שבכ"א והיה חסר הט"ר דכל ספירה והז"א יצא בו' מלכיות דהחג"ת נה"י והיה חסר מכל הג"ר ומהט"ר דחג"ת נה"י שבו והנוק' היא יצאה רק נקודה אחת שהוא המלוכות (המלכות) דהכתר והיה חסר לה הט' עליונים דהכתר והט' אחרונים הם היו חסרים בה לגמרי וכ"ז הוא בהב"ן הכללי אבל המ"ה הכללי היה חזר (חסר) אז בכולם מכל וכל (לש"ו) @.@.

שעה"כ

עם לאה, אמנם הט"ם האחרות הבאים לה ע"י תוספת, אלו הם יכולות להתערב ולהתחבר בפרצוף לאה, ועי"כ נגדלת לאה אחר חצות לילה בכל אורך ז"א כולו, ע"י אלו הט"ם שלוקחת מרחל.

ושם כתבנו כי היה ספק אצלי⁵⁷³ אם שמעתי ממורי ז"ל שהט"ם דרחל הם יורדין בלילה בעולם הבריאה, או אם שמעתי שהספירה העשירית היא היורדת⁵⁷⁴. ועתה אבאר לך אמיתות הדבר בלתי ספק. ודע כי שני ספרות אלו שמעתי ממורי ז"ל, ושניהם הם אמיתיות. והענין הוא באופן זה, כי בחצי הלילה יורדת הספ"ה העשירית דרחל בעולם הבריאה בהיכל הז' העליון הנקרא היכל ק"ק דבריאה כנודע (&), ועומדת שם עד אור הבקר. וכל אותה חצות לילה⁵⁷⁵ יושבת ומזמרת וקוראה אל ז"א, וז"ם (&) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל, כנז' בפרשת לך לך (דף פו ע"א)⁵⁷⁶. וט"ם האחרות הם

- מאיר הכוונה -

⁵⁷³ ע"י לקמן נד ע"ב ובספר עולת תמיד ד ע"א (לש"ו).

⁵⁷⁴ בשער המלכים (פרק ו) שהט' אחרונים עולים ומסתלקים בעת הפגם, ובשער מיעוט הירח (פרק ב) אמר כי הט' עליונים מסתלקים ויורדים בעת הפגם. ע"י דע"ה ח"ב קטו ע"ב: מה שאמר בשער הכוונות (כח ע"ד דרוש ב) כי הכתר נשאר לעולם באצילות, הכוונה הוא על הכתר דכתר הנז', שהוא אינו יורד לעולם, וכן הט' אחרונים הפרטיים דהמלכות אשר מתחת כל הכתר הנז', והם באו ג"כ רק בעת התיקון וכנ"ל סי' ג', הנה הם אינם יורדים ג"כ לעולם בבי"ע, וכמ"ש בשער המלכים (פרק ו) שהם מסתלקים ועולים בעת הפגם בעת המיעוט נסתלקו הט' עליונים הכלליים והט' אחרונים הפרטיים מהמלכות שלה. אמנם בעת הפגם יורדים עמה ט' העליונים הכלליים ג"כ, והם יורדים עמה לעולמות ב"ע. כל הנ"ל הוא בט' הכלליים. אמנם ט' האחרונים הפרטיים דאותה המלכות אינם יורדים אפי' בעת הפגם, אלא שהם מסתלקים למעלה כמו בעת המיעוט. והטעם, מכיוון שאם היו יורדים הם היו נפגמים יותר מדאי ח"ו, שהרי הם למטה מהכתר הנז', ואין חשש בהם כ"כ, ואדרבא הוא, שכל הברור נעשה לעולם רק על ידם, שהרי הם יורדים עם אור המ"ה ג"כ כנז', ואור המ"ה הוא המברר לעולם.

ועכ"ז שהכתר דכתר נשאר אף הוא באצילות, אלא שקיימת בו עלייה וירידה באצילות גופה, ובעת שעולה הוא נכלל בנוק' ועולה עמה בכל העליות כולם. אמנם בעת הפגם ח"ו, הוא יורד למקומו הראשון, הרי הוא למטה מיסוד דז"א.⁵⁷⁵ היינו מחצות ואל"ך.

אינה מחרשת ושוקטת ודומיה כל הלילה לשבח להקב"ה לכן ראוי לאדם לשתף עצמו עמה לעשות כמעשיה לכן צריך האדם להרבות ולבכות ולצעוק בכל לילה על גלות השכינה שהיא רחל וחורבן בית המקדש ואח"כ לעסוק בתורה וז"ס דוד המלך שכל לילה היה עוסק בשירות ותשבחות לסייע לשכינה (פע"ח).

⁵⁷⁶ ז"ל: דבר אחר (ישעיה מא ב) מי העיר ממזרח דמתמן שרותא דנהורא לאנהרא בגין דדרום ההוא תוקפא דנהורא דיליה מגו מזרח איהו ועל דא מי העיר ההוא נהורא דדרום ממזרח בגין דאיהו נטיל ואתזן בקדמיתא ותיאובתא דההוא רקיעא עלאה למיהב ליה למזרח צדק יקראהו לרגלו דא מערב דאיהו קרי ליה תדיר ולא שכיך כמה דאת אמר (תהלים פג ב) אלה"ם אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל בגין דמערב אתער תדיר לגביה יתן לפניו גוים ומלכים ירד דהא מניה קביל תוקפא לאכנעא כל אינון עמין דעלמא.

תרגום: דבר אחר, "מי העיר ממזרח", שמשם ראשית האור להאיר, משום שהדרום, אותו הכח של האור שלו הוא מן המזרח, ועל כן, "מי העיר" אותו האור של הדרום, "ממזרח" משום שהוא נוסע ונזון בראשונה, ותשוקתו של אותו הרקיע העליון לתת למזרח. "צדק יקראהו לרגלו", זה המערב, שהוא תמיד קורא לו ולא שוקט, כמו שנאמר "אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל". משום שהמערב תמיד מתעורר אליו. "יתן לפניו גוים ומלכים ירד", שהרי ממנו מקבל את הכח להכניע את כל אותם העמים של העולם.

ועי"ש ע"ב: רבי אלעזר הוה אזיל לבי חמוי והוו עמיה רבי חייא ורבי יוסי ורבי חזקיה אמר רבי אלעזר הא חמינא דאתערותא דלעילא לאו איהו אלא כד אתער לתתא דהא אתערותא דלעילא בתיאובתא דלתתא תלייא (מלתא) פתח ואמר (תהלים פג ב) אלה"ם אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל דא הוא אתערותא דלתתא בגין לשלטה אמר דוד אלה"ם אל דמי לך לאתערא לגבי עלאה ולאחברא גבי ימינא מאי טעמא בגין (שם ג) כי הנה אויביך יהמיון וגו' (וכתיב) כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרותו ובגין כך אלה"ם אל דמי לך לאתערא לגבי עילא דהא כדן אתערת ימינא וקטירת לה בהדה וכד אתקשרת בימינא כדן אתבר שנאין דכתיב (שמות טו ו) ימינך יהוה נאדרי

שעה"כ

מתחברות עם פרצוף לאה, ועי"כ נגדלת בכל קומת ז"א, ונשארינן כך עד אור הבוקר. ובאור הבוקר מתמעטת לאה וחוזרת לשיעורה הראשונה בלבד⁵⁷⁷, ועומדת באחורי ז"א במקומה כנודע. ואז אותם הט"ס שלקחה מן רחל, הם יורדות למטה גם הם בעולם הבריאה להתחבר עם אותה הנקודה עצמית של רחל שירדה בחצות הלילה, ואז אותה הנקודה העשירית שירדה שם בחצות הלילה, היא עולה עתה באצילות, לפי שבתחילה דחתה אותה לאה שהיתה מתפשטת ולוקחת מקומה כנז' שם במקומו. ועתה אשר כבר נתמעטה לאה כנז', אינה דוחה אותה, ואז היא עולה למעלה באצילות. וגם טעם אחר יש בזה, והוא כי ע"י עסק התורה שעוסקים ישראל הקמים אחר חצות לילה, הם מוסיפם בה כח והיא עולה מעט מעט, עד שנמצא כי באור הבוקר גמרה היא לעלות באצילות, אבל הט"ס ירדו למטה בבי"ע כנז'.

ודע כי הנקודה העשירית הנז'⁵⁷⁸ היא בחי' הכתר שברחל, והיא שרשית ועיקרית בה⁵⁷⁹. והט"ס האחרות הם התחתונות שמן החכמה שבה ולמטה, ואלו הם הבאים לה בסוד תוספת כמבואר אצלינו. ועיין היטב בברכת למשומדים כו' (&), כי שם נתבאר דרוש זה היטב, וגם בברכת המפיל חבלי שינה כו' (&), וגם בדרוש א' של תפילת ר"ה בברכת אבות, וצ"ע שם, כי נראה שהוא הפך ממה שכתוב כאן. אבל הנקודה הקטנה לבדה היא היושבת בבריאה, ועולה בברכת אבות, ובהקדמת ברכת אבות דשחרית דחול כתבתי (&) הנלע"ד בזה.

והנה באור הבקר עלה הכתר דרחל באצילות⁵⁸⁰ ושאר הט"ס התחתונות ירדו למטה בבי"ע, ואז אותה נקודת הכתר דרחל, להיותה שרש רחל ועצמותה, לכן בעלותה באצילות, יושבת עם ז"א פב"פ. ובפרט כי עתה נכנס בה אותו הרשימו שנסתלק ממנה

- מאיר הכוונה -

בכח ימינך יהו"ה תרעץ אויב ותא חזי בשעתא דאתחברו כל אינון מלכין לאגחא קרבא עליה דאברהם אתייעטו לאעברא ליה מן עלמא וכיון דשלטו בלוט בר אחוה דאברהם מיד אזלו דכתיב (בראשית יד יב) ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו מאי טעמא בגין דדיוקניה דלוט הוה דמי לאברהם ובגין כך וילכו דכל ההוא קרבא בגיניה הוה מאי טעמא בגין דהוה אברהם אפיק בני עלמא מפולחנא נוכראה ואעיל לון בפולחנא דקב"ה ותו קב"ה אתער לון בעלמא בגין לגדלא שמה דאברהם בעלמא ולקרבא ליה לפולחניה ורזא דמלה כיון דאברהם אתער למרדף אבתרייהו כדן אלהי"ם אל דמי לך עד דאתקשר כולא באברהם וכד אתקשר כולא באברהם כדן אתברו כלהו מלכין מקמיה כדקא אמרן דכתיב ימינך יהו"ה תרעץ אויב וגו'.

תרגום: רבי אלעזר היה הולך לבית חמיו, והיו עמו רבי חייא ורבי יוסי ורבי חזקיה. אמר רבי אלעזר, הנה ראיתי שהתעוררות של מעלה אינה אלא כשמתעורר למטה, שהי ההתעוררות של מעלה תלויה (הדבר) בתשוקה של מטה. פתח ואמר, "אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל", זו היא ההתעוררות של מטה, כדי לשלוט. אמר דוד "אלהים אל דמי לך", להעיר אל העליון ולהתחבר אל הימין. למה, משום, כי הנה אויביך יהמיון וגו', (וכתוב) "כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרותו". ולכן "אלהים אל דמי לך", להעיר כלפי מעלה, שהרי אז מתעורר הימין וקושר אותה עמה. וכאשר נקשרת בימין, אז נשברים השונאים, שכתוב "ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב". ובא וראה, בשעה שהתחברו כל אותם המלכים להילחם מלחמה על אברהם, התייעצו להעבירו מן העולם, וכיון ששלטו בלוט בן אחיו של אברהם, מיד הלכו, שכתוב "ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו". למה, משום שדמותו של לוט היתה דומה לאברהם, ולכן "וילכו", שכל אותה המלחמה היתה בשבילו. למה, משום שאברהם היה מוציא את בני העולם מעבודה זרה ומכניס אותם לעבודת הקדוש ברוך הוא. ועוד, הקדוש ברוך הוא העיר אותם בעולם כדי לגדל את שמו של אברהם בעולם ולקרב אותו לעבודתו. וסוד הדבר, כיון שאברהם התעורר לרדוף אחריהם, אז "אלהים אל דמי לך", עד שהכל נקשר באברהם. וכשהכל נקשר לאברהם, אז נשברו כל המלכים מלפניו, כמו שאמרנו שכתוב "ימינך ה' תרעץ אויב וגו'".

⁵⁷⁷ עי' לקמן כ ע"א שזה סוד ויהיה בבקר והנה היא לאה.

⁵⁷⁸ שער הנסירה פרק א ועי' מיעוט הירח פרק ב (לש"ו).

⁵⁷⁹ עי' ע"ח שער לד פרק ב כלל ח: אותה הנקודה שלה לעולם נפרדת ממנו, והיא בחי' בפ"ע,

אך אותן הט"ס חלקים אחרים הם מתדבקים בו ולפעמים ננסרין והבן זה מאד.

⁵⁸⁰ עי' שורה הקודמת שזה בברכת אבות.

שעה"כ

בלילה כנז"ל וכמו שנבאר. והענין הוא, כי בלילה היא אומרת (שיה"ש ח ו) שימני כחותם על לבך, כנז"ל שיוצא רשימו דילה ועומד בחזה שבו. ובאור הבוקר היא אומרת לו (שס) כחותם על זרועך, והוא כי בעלות ספירת הכתר שבה מן הבריאה לאצילות וחוזרת עמו פב"פ כנז', הנה להיותה בחי' נקודה בלבד ואינה פרצוף שלם, לכן מקום חזרתה הוא בזרועו השמאלי הנקרא גבורה, לפי שכל עצמה של הנוקבא היא גבורות כנודע, ולכן היא מתקשרת עמו בזרועו השמאלי. וז"ס מ"ש בזהר (&) דיצחק אתער בלילה ואחיד לה לנוקבא בהדיה, ובבוקר אז אתער אברהם כו⁵⁸¹.

ונמצא כי בזרועו השמאלי עומד הכתר דרחל פב"פ עם ז"א, וע"ז נאמר כחותם על זרועך, כי היא נקשרת עמו בזרועו בחוץ ואינו בתוכו על לבו, אבל בחי' הרשימו של המוחין שלה אשר יכולים לכנס תוך ז"א עצמו, עליו נאמר שימני כחותם על לבך, כי מקומו הוא נתון בלבו דז"א בפנימיותו ממש, ויושב שם עד אור הבקר. וכשעלה הכתר דרחל ונקשר בחוץ כחותם על זרועו, אז יוצא אותו הרשימו דמוחין דרחל מתוך פנימיות ז"א מלבד ממש שהוא כנגדה, ויוצא לחוץ ונכנס תוך רישא דכתר דנוק' דז"א, ושם משמש זה הרשימו בסוד מוחין של הנקודה ההיא. ואז בהכנס אותו הרשימו תוך אותה הנקודה, אז נקראת אותה הנקודה תפילין של יד. פי' כי אותה הנקודה נקשרת בזרוע השמאלי דז"א במקום הקיבורת שהוא מכוון כנגד הלב ממש, כדי לקחת אותו הרשימו שלה העומד שם בפנים כנז', ואז נעשים בראשה בחי' תפילין. נמצא שבערך ז"א נק' תפילין של יד, ובערך נוקבא נק' תפילין של ראש שלה ממש. ובוה לא יקשה לך מאמרי הזוהר⁵⁸² אם התפילין של יד הם תפילין דזרוע ז"א או אם הם תפילין דנוק', כי הכל אמת, (וי ע"א) והם תפילין גמורים ממש בראש רחל כענין תפילין שבראש ז"א.

והנה מן הראוי היה שכמו שהאיש מניח תפילין כדמיון תפילין של ראש ז"א, כן גם האשה תחייב בתפילין כדמיון הנוקבא דז"א שמנחת תפילין בראשה כנז'. אבל הטעם הוא, לפי שאלו התפילין בראשה דרחל הם בהיותה בבחי' נקודה א' בלבד, ואין בה עדיין פרצוף כלל, ולכן אינה נרמזת בענין התפילין רק הז"א, אשר הוא מקשר עמו אותה הנקודה בזרועו עם אותה התפילין שבה ונק' תפילין של יד דז"א. וביאר הטעם ואמר, כי עזה כמות אהבה (שיה"ש ח ו), וכיון שאהבתינו היא עזה מאד, ראוי שתשימני בתחלה כחותם על לבך בלילה בבחי' אותו הרשימו, ואח"כ באור הבוקר תשימני בבחי' נקודת הכתר הזה כחותם על זרועך בחוץ בסוד תפילין של יד, כי הרי היא עזה כמות אהבה.

והנה אחר שהנחנו תפילין של יד, אח"כ צריך להניח תפילין של ראש. והענין הוא כי בראות ז"א אשר הרשימו של המוחין דנוקבא שהיו עומדים על לבו בפנים בלילה, חזר באור הבוקר ע"י עסק התורה של התחתונים שעסקו בלילה כנז', ועלתה נקודת הכתר שלה למעלה, ונקשרה בזרועו ע"י עסק התורה של התחתונים שעסקו כנז'. ואותו הרשימו ג"כ נכנס בנקודה ההיא בכח המצות שעושים התחתונים בהניחם תפילין של יד, וגם ע"י הברכה של להניח תפילין⁵⁸³, ואז נעשית בה בחי' תפילין⁵⁸⁴. אז מתקנא גם הוא בה, וממשיך ושואב בו גם את הרשימו שלו שנסתלק ממנו בלילה, ונכנסו בו ונעשים בו

- מאיר הכוונה -

⁵⁸¹ לא מצאתי שום זהר כזה, וענין זה לא מופיע בפע"ח.

⁵⁸² ##*

⁵⁸³ עי' ע"ח שער מ פרק ב: כל המעשה הוא וברכותיה הכל הוא בחיצוניות⁵⁸³, או"פ כנגד

המעשה, ואו"מ כנגד הברכה.

⁵⁸⁴ ואחר כראות ז"א שכבר היא יש לה תפילין בראשה מחמת שנתקרבה בזרועו אצל הרשימו

שלה אשר שם בחזה (פע"ח).

שעה"כ

תפילין של ראש, וגם זה ע"י מצות תפילין שמניחין התחתונים, כי אין דבר נעשה למעלה אלא בכח מעשה התחתונים, וזמ"ש (שיה"ש ח ו) קשה כשאל קנאה⁵⁸⁵. והרי נתבאר איך תפילין של יד קודמת לתפילין של ראש. גם נתבאר איך כל בחינת תפילין קודמים אל התפלה, כי במצוה המעשית ובברכתיה בעת הנחת התפילין,

- מאיר הכוונה -

⁵⁸⁵ אחרי מ"ש כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה (פע"ח). וא"ת לא יניח תפלה ש"ר עד שיאמר ק"ש ותפלה שבאותו זמן נכנסים ב"פ של נ"ה אמא בראש ז"א בק"ש ובעמידה אז נכנסין ג' פרקין והאחרים שנכנסו קודם יורדין למטה ואז נכנס יסוד אמא בדעת ז"א ונעשו המוחין אבל תשובה לזה שפי' הטעם כי עזה כמות אהבה דז"א לנוקבא קשה כשאל קנאה מאחר שיש לנוקבא הארה ג"כ פי' לנוקבא יש הארה ולא לז"א ובזה הוא מקנא ועולה לקבל המוחין שלו שנסתלקו אז הם באו לו בסוד תפילין וטעם הדבר שזו"ן נקראים דודים אשה ובעלה ויש אהבה ביניהם לזה אמרה שימני כחותם על לבך כי עזה כמות אהבה מז"א לנוקבא לכן מתחברים ומתדבקין עמו כי הם דודים אשה ובעלה (פע"ח).

ע"י זהר ח"א רמה ע"א: תקיפו דרחימו דכנסת ישראל לגבי קב"ה כתקיפו דמותא בשעתא דבעי רוחא לאתפרשא מן גופא קשה כשאל קנאה (שם) כל מאן דרחים ולא קשיר עמיה קנאה לאו רחמותיה רחמותא כיון דקני הא רחמותא אשתלים מכאן אוליפנא דבעי בר נש לקנאה לאנתתיה בגין דיתקשר עמה רחמותא שלים דהא מגו כך לא יהיב עינוי באינתו אחרא מהו קשה כשאל אלא מה שאל קשיא בעינייהו דחייביא למיחת ביה כך קנאה קשיא בעינייהו דמאן דרחים וקני לאתפרשא מרחימותא

תרגום: חוזק האהבה של כנסת ישראל לקדוש ברוך הוא כחוזק המות בשעה שרוצה הרוח להיפרד מהגוף. "קשה כשאל קנאה", כל מי שאוהב ולא קושר עמו קנאה, אין אהבתו אהבה. כיון שקנא, הרי האהבה השלמה. מכאן למדנו שצריך אדם לקנא לאשתו כדי שיתקשר עמה אהבה שלימה, שהרי מתוך כך לא יתן עינו באשה אחרת. מה זה "קשה כשאל". אלא מה שאל קשה בעיני הרשעים לרדת אליו, כך קנאה קשה בעיני מי שאוהב ומקנא להפרד מאהבה.

כאן רואים הקנאה בין ז"א לנוק', וגם הקשור למיתה, שהרי כאן זה הרשימו שהיא הנשאר בקבר, וצ"ע.

ע"י זהר ח"ג (נד ע"ב): קשה כשאל קנאה (&) בכל דרגין דגיהנם לא אית קשיא כשאל דנחית לתתא מנייהו בר ההוא דרגא דאקרי אבדון ודא אשתתפו כחדא ודא קשיא להו לחייביא מכלא כך קשה כשאל קנאה דלית קנאה אלא ברחימותא ומגו רחמותא אתי קנאה ומאן דקני לההוא דרחים יתיר קשיא ליה לאתפרשא מניה מההוא דרגא דאקרי שאל דאיהו קשיא מכל דרגין דגיהנם

תרגום: קשה כשאל קנאה, בכל דרגות הגיהנם, אין קשה כמו השאל, שיורד למטה מכולם, פרט לאותה מדרגה שנקראת אבדון, וזה וזה השתתפו כאחד, וזה קשה לרשעים מהכל. כך קשה כשאל קנאה, שאין קנאה אלא באהבה, ומתוך אהבה באה קנאה, ומי שמקנא לאותו שאוהב ביותר, קשה לו להיפרד ממנו מאותה דרגה שנקראת שאל, שהיא קשה מכל דרגות הגיהנם.

וע"י תיקו"ז (יט ע"ב): כי עזה כמות אהבה תקיפא איהי אפרשותא דקודשא בריך הוא ושכינתא מישראל כפרישו דנשמתא ורוחא ונפשא מגופא ותו כי עזה כמות אהבה כד ישראל מייחדין שמא דקודשא בריך הוא ברחימו ואמרי הבוחר בעמו ישראל באהבה קשה כשאל קנאה דקודשא בריך הוא יקני עלייהו בזמנא דיפקון מן גלותא דאיהו יהא בההוא זמנא קנא ונוקם ובעל חמה רשפיה רשפי אש (שיה"ש ח ו) בההוא זמנא יתער שמאלא בשלהובין דיליה דאינון רשפי אש שלהבת י"ה ויוקיד כמה היכלין דבתי עבודה זרה ויטול נוקמין מעמלק דאיהו אומי בתרין אתוון דשמא קדישא דאינון י"ה לנטלא נוקמא מיניה הה"ד ויאמר כי יד על כס י"ה ודא איהו רשפי אש שלהבת י"ה⁵⁸⁵

תרגום: "כי עזה כמות אהבה" (שיה"ש ח ו), חזקה היא הפרדת הקדוש ברוך הוא והשכינה מישראל כמו הפרדת הנשמה ורוח ונפש מהגוף. ועוד, "כי עזה כמות אהבה", כשישראל מיחדים את שם הקדוש ברוך הוא באהבה, ואומרים הבוחר בעמו ישראל באהבה, "קשה כשאל קנאה" (שם) של הקדוש ברוך הוא שהוא מקנא עליהם, בזמן שיצאו מהגלות, שהוא יהיה באותו זמן קנא ונוקם ובעל חמה, "רשפיה רשפי אש" (שם), באותו הזמן יתעורר השמאל בשלהבות שלו, שהם רשפי אש שלהבת י"ה, וישרוף כמה היכלות של בתי עבודה זרה, ויקח נקמות מעמלק, שהוא נשבע בשתי האותיות של השם הקדוש, שהם י"ה, ליטול נקמה ממנו, זהו שכתוב "ויאמר כי יד על כס י"ה" (שמות יז טז), וזהו "רשפי אש שלהבת י"ה".

ואח"כ ע"י התפלה של ראש, בלתי ברכתה, נעשו מוחין דעולמות אצילות פנימי לבד, כי המקיף נעשה שלא על ידינו, ויורד אור מנפש דאצילות עד העשיה לבד, הנקרא נפש בערך שאר העולמות, לפי שעד עתה לא עשינו רק מעשה שהוא בעשיה, וזה למה שנוגע אל מעשה האדם. אך בחי' העולמות שאינם תלויים במעשה האדם, נעשה כולם מעצמם על ידי מעשה לבד, ואפשר לומר כי גם ג' עולמות אב"י לא נתקנו לגמרי רק קצתם מדרגות (פע"ח ט ע"ד).

שעה"כ

הספיק לתת בהם מכה אותו הרשימו שעבר בחי' תפילין דיליה ודילה. ואח"כ ע"י מצות התפלה והק"ש, באים מוחין אחרים חדשים לצורך זיווג זו"ן⁵⁸⁶, ואינם המוחין של התפילין כנ"ל.

גם נתבאר איך התפילין של יד הם בחי' רשימו דמוחין של רחל עם בחי' דעת שלה ג"כ, שהוא הקשר דתפילין של יד כמבואר אצלנו בהקדמת ביאור אדרת האזינו באורך (נז ע"א) וע"ש, וכל זה נקרא מוחין⁵⁸⁷. אמנם פרצוף רחל עצמו אינו נרמז לפי שהיא נקודה א' בלבד כנו', ולכן אין אנו עושין רמז וזכר אלא על התפילין שלה בלבד, שהם המוחין עצמן שלה אשר הם מוחין שלימים בבחי' שלימות כל פרצוף רחל כולו כנו'. אבל רחל עצמה שנתמעטה בסוד נקודה א', אין אנו עושין זכר לה, ולכן אין הנשים חייבות בתפילין⁵⁸⁸ רק נקרא תפילין של יד טפל אל ז"א, יען כי היא נקשרת ונתונה בזרוע שמאל כנו'. וזה סוד הפסוק (שיה"ש ח ו) רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה⁵⁸⁹, ר"ת ראש"י. והענין הוא כי הנקודה הזאת הוא הכתר דרחל כנו' ונקרא ראש"י של הנקבה, והיא הנקשרת בזרוע השמאלי הנקרא גבורה שהוא בחי' אש, וז"ס רשפיה כו'. וביאר ואמר מה הם, אלו התפילין שלה. ואמר שהם שלהבת י"ה, כי הארות ושלהביות היוצאות מן י"ה שהם או"א, כמבואר אצלנו באורך בהקדמת ביאור אדרת האזינו (&), כל בחי' אלו התפילין שלו ושלה מה ענינו. ושם ביארנו כי הד' פרשות דתפילין של יד הם ממוחין דחו"ב דאבא וממוחין דחו"ב דאימא אשר בו"א. ונמצא כי או"א נק' י"ה, וגם המוחין עצמן הם בחי' חו"ב הנק' י"ה וזהו שלהבת י"ה.

- מאיר הכוונה -

⁵⁸⁶ צ"ע אם רמת המוחין דתפילין משתנים, עי' לעיל הערה. ##*

⁵⁸⁷ עי' ע"ח שער כה פרק ב אות יג: דעת דנוקבא אינו רק מחציה⁵⁸⁷, שהוא עטרה דגבורה לבד. ואף גם בחי' זו אינו למעלה ברישא, אלא בגופא בשליש עליון דת"ת שבה, באמצע בין ב' הכתפיים שלה. וז"ס קשר יו"ד של תפילין של יד כמבואר במקומו⁵⁸⁷. לפי שהמוחין דזו"ן שהם חכמה ובינה שלהן הממשיכין או"א בעת זיווגם ממוחין שלהן עצמם, ולכן נשארים ג"כ בראש זו"ן, אך הדעת שבז"א (ונוקבא) לא המשיכוהו מדעת עליון שלהם, אלא היה מהחוג המתפשטין בו"ק דאו"א. לכן גם בנוקבא דז"א היה כך כנ"ל, שירדו ונתפשטו בתחלת הו"ק בשליש עליון דת"ת בין הכתפיים כנ"ל⁵⁸⁷.

⁵⁸⁸ בחי' אלו התפילין ש"י הוא בהיות אותה הנקודה נקשרת בזרוע שמאלי דז"א ואין בה פרצוף כלל עדיין לכן אין אנחנו עושים אז רמז אליה עדיין (פע"ח).

⁵⁸⁹ בשיה"ש היא מילה אחת שלהבתיה.

המשך הזהר ח"ג נד ע"ב: רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה (&) ומאן איהו שלהבת י"ה דא אשא דנפיק מגו שופר כליל מרוחא ומיא ומגו ההוא שלהובא כד מתלהטא בכנסת ישראל אוקיד עלמא בשלהובתא בקנאה דקודשא בריך הוא ובשעתא דהיא מקנאה ליה ווי דאערע בשלהובתא דאיהו יתוקד בהו:

תרגום: רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, ומי היא שלהבת י"ה, זו אש שיוצאת מתוך שופר כלולה מרוח ומים, ומתוך אותה השלהבת כשמתלהטת בכנסת ישראל, שורפת העולם בשלהבת, בקנאה של הקדוש ברוך הוא. ובשעה שהיא מקנאה לו, אוי לפוגש בשלהבת שהוא ישרף בהם.

שעה"כ

ונבאר עתה ענין שאר הט"ס דרחל שירדו בבקר⁵⁹⁰ בבי"ע מה נעשה מהם⁵⁹¹. והנה אח"כ ע"י תפלה של שחר שמתפללין התחתונים, הם מעלים אותם מעולם לעולם. עד שמתפללין ברכת אבות, ואז בברכת אבות עצמה אנו מעלים הט"ס האלה עד אחורי ז"א, ושם נעשית פרצוף רחל, מחכמה שלה ולמטה פרצוף גמור אהור באהור עם ז"א. ואחר שעלו שם אלו הט"ס, אז חוזרת הנקודה היא שהיא כתר דרחל, שהיתה עד אז עומדת פב"פ עם ז"א כנודע⁵⁹², בזרועו השמאל, וחוזרת אל האהור, ומתחברת עם הט"ס תחתונות שבה, ונתקנת עמהם יחד ע"י המוחין החדשים שבאו לה מחדש. ואז בברכת אבות עצמה חוזרת אח"כ פ"ב⁵⁹³ הנקודה היא המחוברת עם כל הט"ס וכל הי"ס שלה ביחד, חוזרים פב"פ עם ז"א ועם יעקב כנודע. ואז יעקב עומד בקו ימין בחסד ונצח דז"א, ורחל עומדת בקו שמאל שהוא גבורה והוד שבו⁵⁹⁴, במקום שהיתה הנקודה דכתר שבה בתחילה קשורה בסוד תפילין של יד בזרועו השמאלי, ושם הם {ע"ב} מזדווגים יעקב ורחל בימי החול כמבואר אצלינו.

ומעתה אל תתמה אם כתבתי כאן שזו הנקודה עומדת פב"פ עם ז"א מעת הנחת תפילה של יד⁵⁹⁵, ושם בביאור ברכת אבות כתבנו⁵⁹⁶ כי אין רחל עומדת קודם ברכת

- מאיר הכוונה -

⁵⁹⁰ בנה"ש ד' כ"ז ע"ב כתב "העומדת בהק"ק דבריא"ה" - השד"ה (לש"ו). ועי' פע"ח (שער התפילה פרק ד דף ו ע"א): אמנם ענין עליות ז"ל דאצילות בבחי' מ"ן באופן זה כי הנה רחל שהיא נקודת המלכות שירדה בלילה בהיכל ק"ק דבריא"ה כנודע היא עולה עד האצילות ונכללת שם עם לאה העומדת שם בפרצוף של י"ס

⁵⁹¹ והנה נתבאר שם כי באור הבוקר תיכף קודם התפלה אותה הנקודה העיקרית של רחל שהיא הכתר שבה עולה מלמטה מהיכל ק"ק של בריאה עד זרוע שמאלי של הז"א ועומדת שם פב"פ עמו אך הט' נקודות אחרות מחכמה שבה ולמטה יורדות אז למטה בב"ע ועומדת שם עד תפלת שחרית ואז ע"י התפלה הם עולין כמ"ש בע"ה ואז אחר אור הבוקר שעלתה אותה נקודה העיקרית שעמדה בזרוע של ז"א פב"פ אז הרשימו של המוחין דזעיר אנפין חוזר למקומו תוך ז"א באור הבוקר וגם הרשימו של נוקבא שהוא בלילה ניתן בפנימית החזה של ז"א בלבו כנ"ל הנה עתה יוצא משם ולחוץ ונכנס ברישא דההוא נקודה והם שם בבחינת מוחין של הנקודה הנ"ל פב"פ עם הגבורה של ז"א אמנם תחלה נמשך הרשימו שלה ואח"כ הרשימו דיליה כמ"ש עתה בע"ה בענין התפילין (פע"ח).

⁵⁹² ונבאר טעם למה לפי זה תפלה של יד קודם לתפלה של ראש והענין הוא כי אותה הרשימו של רחל שהיה נתון תוך החזה של ז"א ממש וע"י עסק התורה אחר חצות כנזכר במקומו היה עולה נקודה זו של כתר דרחל למעלה בעת אור הבוקר ממש ואז יוצא אותו הרשימו דילה שבתוך החזה שלו ונכנס באותה הנקודה כנ"ל ועושה בה בחי' תפילין בראשה בהיותה קשורה בזרועותיו וזה נעשה ע"י שאנו מקיימין מצות התפילין ומברכין הברכה וע"כ נעשה זה המעשה הנ"ל (פע"ח)

⁵⁹³ פנים בפנים?

⁵⁹⁴ עי' דרושי עמידה ב' שנ"ה היא בלחש, וחז"ג בחזרת הש"ץ.

⁵⁹⁵ עי' לעיל הערה 591. ועי' פע"ח (&) והנה ענין התפלה הנעשה בה באותה הנקודה של רחל זה שאמר הכתוב כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עתה שעלתה אותה הנקודה באור הבוקר עד זרוע שמאלי של זעיר אנפין ועמדה שם פב"פ עמו אז נשלם ענין כחותם על זרועך כי רשימו של המוחין שלה היה בפנים בלבו של זעיר אנפין (א) אך זו הנקודה היא בחוץ ונתונה בזרוע השמאלי דזעיר אנפין מבחוץ ואז בהיותה שם הנקודה יוצא הרשימו שלה מתוך לבו של זעיר אנפין ונכנס באותו הנקודה בהיותה עמו על זרוע ואז משמש הרשימו ההוא לאותה הנקודה במקום המוחין ואז בהכנס הרשימו ההוא לתוך אותה נקודה אז נקרא אותו נקודה תפלה של יד כי אותה נקודה נקשרת אז בזרוע שמאלי דז"א במקום הקיבורת לפי שהוא כנגד הלב של ז"א כדי לקחת אותה הרשימו שלה אשר שם כנ"ל ואז נכנס בה אותה הרשימו ונעשין בראשה בחינת תפילין ונמצא כי בערך הז"א עצמו הן תפילין בזרוע על לבו אבל בבחי' הנוקבא הם תפילין של ראש שלה

ועי' עוד: ובזה יתבאר לך ענין שינוי מאמרי הזוהר אם הם תפילין בזרוע של ז"א או אם הם תפילין של ראש דנוקבא כי הכל א' ונמצא כי תפלה זו של יד היא תפילין גמורים כמו התפילין ש"ר דז"א ועתה צריך שנבאר דא"כ למה הנשים פטורין מתפילין דבראש (ב) {כא ע"ד} אך הענין הוא כי בחי' אלו התפילין ש"י הוא בהיות אותה הנקודה נקשרת בזרוע שמאלי דז"א ואין בה פרצוף כלל עדיין לכן אין אנחנו עושים אז רמז אליה עדיין אבל אנו רומזים אותה בבחי' זעיר

שעה"כ

אבות אלא בבחי' אחור באחור, ובברכת אבות היא חוזרת פנים בפנים. ויובן זה במ"ש כי הנקודה היא לבדה עומדת פב"פ תמיד⁵⁹⁷, ושאר הט"ס הם אחור באחור עד בברכת אבות, ואח"כ בברכה זו עצמה חוזרת כל הי"ס שלה ביהוד לעמוד פב"פ⁵⁹⁸ כנ"ל. אבל בביאור ברכת אבות דר"ה⁵⁹⁹ נראה בהפך ממ"ש כאן, כי המלכות עומדת בסוד הנקודה קטנה בבריאה, והיא לבדה עולה בברכת אבות עד הכתר דז"א אחור באחור, ואח"כ נעשית פרצוף ג"כ בבחי' אחור באחור. ודע כי כל ענייני התפילין של ראש ושל יד נתבארו באורך גדול בהקדמת ביאור אדרת האזינו (נה ע"ג⁶⁰⁰).

- מאיר הכוונה -

אנפין עצמו שהוא קושר אותה הנקודה עמו בזרוע ע"י אותו הרשימו הנ"ל וכל זה הוא מחמת אהבתו אותה וז"ש כחותם על זרועך לפי כי עזה כמות אהבה שאני אוהבת אותך ועי' עוד: ונבאר טעם למה לפי זה תפלה של יד קודם לתפלה של ראש והענין הוא כי אותה הרשימו של רחל שהיה נתון תוך החזה של ז"א ממש וע"י עסק התורה אחר חצות כנזכר במקומו היה עולה נקודה זו של כתר דרחל למעלה בעת אור הבוקר ממש ואז יוצא אותו הרשימו דילה שבתוך החזה שלו ונכנס באותה הנקודה כנ"ל ועושה בה בחי' תפילין בראשה בהיותה קשורה בזרועותיו וזה נעשה ע"י שאנו מקיימין מצות התפילין ומברכין הברכה וע"כ נעשה זה המעשה הנ"ל ואחר כראות ז"א שכבר היא יש לה תפילין בראשה מחמת שנתקרבה בזרועו אצל הרשימו שלה אשר שם בחזה אז מתקנא בה ואז הוא ממשיך הרשימו שלו אשר למעלה ונכנס בו בראשו ואז בו גם כן תפלה ש"ר ואף גם זאת הוא על ידי המצוה שאנו מקיימין מצות תפילין בהנחת תפילין ש"ר כנודע כי אין דבר נעשה למעלה אלא על ידי מעשה תחתונים בעה"ז וז"ש הכתוב קשה כשאל קנאה אחרי מ"ש כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה עי' ש"ש שאין הכוונה שזה פב"פ ממש, אלא רק לצד הפנים והיינן ובזרוע שמאל.

⁵⁹⁶ עמידה ב' (ש"ש)

⁵⁹⁷ היינו אחרי עלות בעליית הכתר דאחור למעלה.

⁵⁹⁸ עי' ע"ח שער לד פרק ב אות ח: כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אב"א, אז חוזרת להיות נקודה קטנה בפנים, פירוש הוא על אותה נקודה מבחינת⁵⁹⁸ פנים שעדיין בבחי' פנים שלה, אין לה רק נקודה אחת, אמנם כל האחוריים הם שלמים לגמרי והבן זה מאד⁵⁹⁸.
⁵⁹⁹ דרוש ו' (ש"ש).

⁶⁰⁰ ונתחיל לבאר ענין אותם הארבעה נימין דשערין הנמשכין מאחורי רישא על רישי כתפין למיגד ברישא דז"א מה ענינם. ואח"כ נבאר שאר התשעה חוורתיו דרך פנים וענין ליקנא דא"א הנמשכת דרך פנים וענין אלו הארבע נימין לאחורי רישא הם גורמין דחינה השקית לאור מקיף דמוחין דז"א שהם סוד התפילין כנ"ל. וזה ענינם דע כי אור המקיף הזה של דחינה השקית דומה אל האור המקיף דחינה הרביעית כי אותו אור המקיף הוא מקיף מכנגד נה"י דאימא אשר המוחין דז"א מלוכזסים בתוכם בפנים והנה הוא למעלה מעל רישא דז"א ומקיף כל ראשו וגלגלתו וכל המוחין פנימיים אשר בתוכו. אבל אור המקיף הזה דחינה שקית (ע"ז) הוא יולא מן הארת המוחין הפנימיים דבגו רישא עלמה דז"א ואם מן המוחין ילא והוא גרוע מהם איך יקיף אותם דחינה אור מקיף אשר הוא גדול מן האור הפנימי ולכן איננו מקיף כי אם דחינה פנים דז"א בלבד וילא מן המלח בין העינים ומשם עומד ומקיף את הפנים אשר תחת העינים והם בחי' תפילין ממש וזמ"ש באלרת האזינו לרנ"ז ע"ז ונהיר אנפוי ואסהיד צאו"א גווי לאנפוי כו'. וזהו סוד והיו לטוטפות בין עיניך ואעפ"י שבאלרת הזו נראה שאינו מדבר אלא דחינה הדעת זה יתבאר לקמן כי עיקר יציאת אור המקיף הוא במלחא מכנגד הדעת כי שם מקום דחינה באלרת האור מצפנים על ידי הכאת קולא דשערי לריך מן האחור כמו שיתבאר. ולהבין ענין התפילין האלו נבאר מ"ש שם באלרת נשא דקכ"ט ע"ז ודקל"א ע"ז דענין נימין דשערי לרישא דלריך שנמשכין על כתפין בגין לנגדא ממוחא דיליה למוחא דז"א. ולריך להבין למה אלו השערו' נמשכין דרך האחור ולא דרך פנים או למעלה על גבי רישא ממש בצמנאע הראש דיליה. ועוד כי הרי נתבאר לעיל כי אין מתחיל ז"א רק מטיבורא דליבא דלריך ולמטה וא"כ איך אותם הנימין מתפשטין עד רישא דכתפין והרי היה ראוי שיתפשטו עד למטה מטיבורא דליבא כלי שימשכו שפע ברישא דז"א המתחי' שם גם לריך שבאלרת מ"ש באלרת

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

והענין הוא צמה שביארנו כי שני אורות מקיפין יש למוחין דז"א אחד למעלה על ראשו שהוא קודם שנכנסו בו המוחין הפנימיים והשני הוא במלכו בסוד התפילין אחר שנכנסו בפנימיותו וחזרו ללכת במלכו כנ"ל ונמצאו שלשה בחינות אור מקיף עליון ואור פנימי ואור מקיף שני ושלשתם נרמזו בענין תפי' כיון שהם הבחינה האחרונה מכולן כריך שיתגלו בה כל שלשה הבחינות ובסוד האחד ועשרים אזכרות שיש בתפילין נרמזו בחי' אור המקיף העליון כמו שהודעתיד (ע"ד) כי כל אור מקיף הוא שם אהי"ה כמנין כ"א אזכרות הנז' אשר לרוב מעלתם נתעלמו ולא נתגלו עד אחר שנכנסו בסוד ארבעה מוחין פנימיים שהם כנגד בחי' ארבעה פרשיות התפילין. אבל עיקר מציאותם הוא למעלה בבחינת אור המקיף אלכא שהם מתגלים למטה בתוך הפרשיות כשירדו ונתלבשו למטה במוחין בתוך שלשה חללי גלגלתא. וארבעה הפרשיות הם כנגד ארבע אותיות ההוי"ה שהם בחינת הארבע המוחין שנתלבשו תוך ז"א בארבע חללי גלגלתיה ואז אינם בסוד שם אהי"ה המורה על בחינת אור המקיף כנז' אלכא בבחינת אור פנימי שהם ארבע המוחין עצמן שנכנסו גו תלת חללי גלגלתא ואז הם בסוד שם יהו"ה והם סוד ארבע הפרשיות. אמנם כבר נתבאר כי גם נרמזו בארבע פרשיות האלו נילוות אור המקיף העליון והם האחד ועשרים אזכרות לפי שבמקומם לא יכלו להתגלות ואח"כ חזרו הארבעה מוחין ללכת לחוץ בסוד ארבעה בתים לתפילין כי אז בבחינת אור המקיף תחתון ולכן הם בחינת בתים מקיפין ומלבשין בתוכם ארבע הפרשיות והם כנגד ארבעה אותיות אהי"ה כנ"ל כי כל אור מקיף הוא שם אהי"ה והרי נרמזו בתפילין רישא דז"א בשלשה בחינותיו התחתונות שהם מקיף ופנימי ומקיף תחתון וכנגד שני מציאות האלו שהם בחינת היותם ארבע מוחין בחוץ ושלשה מוחין בהיותם בפנים לכן נעשו שתי שינין בתפילין של ראש אחת של ארבע ראשים ואחת של שלש ראשים:

ונבאר עתה ענין הקשר של תפלה של ראש מה ענינה (נ"ו ע"א) כבר הודעתיד ענין יעקב שנשא רחל ולאה והוא בחינת ז"א שיש לו שתי נשים לאה ורחל זו למעלה וזו למטה כי רחל מתחלת מן החזה שבו ולמטה ולאה מתחלת מאחורי הדעת שבו עד החזה שבו והנה ענין זו העליונה הנקראת לאה היא בחינת הקשר של תפלה של ראש וטעם אכילותה שם הוא כמ"ש למעלה כי המוחין דז"א ירדו מלובשין בתוך נה"י לאימא תוך שלשה חללי גלגלתא דז"א. והנה אין ספק כי המלכות לאימא שהיא למטה מן היסוד לאימא גם היא ירדה ונכנסה לתוכו והיא שם דבוקה ומחוזרת בדעת דז"א אבל אינה בכלל מוחין שלו גם ידעת כי כל אור שבעולם יש לו בחינת אור חוזר ואם כן זה האור שבלט במלכו ויאלץ בסוד תפלה של ראש מוכרח הוא שיהיה לו אור חוזר אחוריו שהוא בעורף אשר שם עומדים הנהו קווי דשערי דא"ל ומכים ומאירין שם כנ"ל כי מכאם יאלץ אור תפלה של ראש ועתה יש לו אור חוזר עד שם ונמצא כי אור ארבע פרשיות תפלה של ראש חזר ונכנס לפנים השלשה המוחין הפנימיים ובלטו אורן לחוץ דרך אחר במקום העורף ונעשה האור ההוא בחינת קשר של תפילין דראש בצורת ד' שהיא סוד ד' לאחד והענין הוא כי בהכנס אור החוזר אל תוך המוחין הפנימיים אז האירו ארבעה אורות אלו שם בפנים ונתלבשו באותה ד' שהיא המלכות לאימא ולכן נקראת ד' כנגד הארבעה אורות אלו המתלבשים בה ואז נוקב הארתם לחוץ בעורף ונעשה שמה אותו הקשר של תפלה דראש ושם מתגלית בחינת אותה המלכות לאימא ובתוכה מלובשין ד' האורות הנז' של הארבע (דף נ"ה ע"א) מוחין ולפי שאין שם רק מציאות אותה המלכו' לבד לכן אין הקשר ההוא אלכא בחינת עור אחד לבד ואין שם שום פרש' וכתיבה כלל לפי שהפרשיות הם בסוד מוחין והעור בסוד המלכות והואיל ואין שם מוחין ממש לא יש שם רק בחינת עור בלבד. והנלע"ד בזה הוא כי זה הקשר הוא אור מקיף דמוחין ללאה ואינו לאה עצמה והוא כדמיון תפלה של יד שהוא אור מקיף דמוחין דרחל וזה מוכרח לעניות דעתי וכמו שביארתי לקמן בתפלה של יד שיואלת מהכאת קולא דשערי דעיבור דז"א שהם ד' הצי"ו' וכן יש ארבע צי"ויות דנימין דמוחין דיניקה

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

המכים בראש לילה ומוציאין בה אור מקיף דמוחין בסו' קשר וכמ"ס בדרוש הליכות בענין נימון דיניקה שנמשכין על רישא לילה:

ונבאר ענין הרצועות של תפלה של ראש איך נמשכות מן הקשר הגז' ואיך מתחברות למטה עם התפלה של יד דע כי כל מה שיש בתפלה של ראש שהיא ברישא דז"א יש גם כן בתפלה של יד שהיא ברישא דרחל נוקבא דז"א. וכמו שאמרנו שיש מקיף עליון על רישא דז"א והיא הבחינה השנית שבמוחין דיליה כך זאת הקשר בתפלה של ראש הנק' לילה היא בחי' אור המקיף העלמי והעקריי של נוקבא דז"א הנקראת רחל ולכן זו הקשר עומדת כאן למעלה והיא למטה ומכאן היא נעשית אור מקיף העלמי אליה והבן זה. והנה ענין הרצועות הם בחינת המשכת הארבע מוחין למטה ונדע כי הארבע מוחין נתלבשו בנה"י של אימא כנ"ל. והנה אם נחלקים לשתי חלקים ימין ושמאל תהיה חלוקתם כך כי בבחינת הנלח והוד ויסוד לאימא. הנה היסוד כולל תרין עטרין דלעת שהם חסדים וגבורו' ולקמן יתבאר כי עיטרא דגבורה כולו או רובו ניתן אל הנקבה ועיטרא דחסד כולו או רובו ניתן בז"א ומה שנסאר ממנו נמשך ביסוד שבו וניתן סם. וסם עומד אותו החסד שירד סם. לכן אין היסוד של הבינה נזכר כאן רק הנלח וההוד שלה בלבד ואלו הן תרין רצועין ימנית ושמאלית. וקריך שתדע כי בכל מקום שיש בחי' נלח והוד בכ"מ שהם עליהם נאמר והקרניים גבוהות והאחת גבוהה מן השנית כמבוא' בהקדמת התיקונים ד"ט ע"א. ובפ' פנחס ב"מ דרכ"ח ע"ב. והענין הוא כי ספי' הנלח של א"א ושל א"א ושל ז"א כולם הם יותר קצרות משיעור ספירת ההוד שבהם כי ספירת ההוד מתפשטת למטה מן הנלח ונמצאת ספירת הנלח הקצר' שהיא גבוהה יותר למעלה מספירת ההוד. וטעם הדבר הוא כמה שנודע כי הנלח הוא בסוד התפארת וההוד בסוד המלכות כמ"ס ב"מ התקונים איהו בנלח ואיהי בהוד וזהו סוד שנקראים הנלח וההוד שחקים שהם שתי ריחיים זו על גב זו הטוחנות מן לדיקים שהם לדיק ודק. והרי איך הם זו על גב זו לפי שזו גבוהה מזו. ונמצא כי כאשר אימא עלאה המשיכה הנלח שלה בחוד ז"א לתת בו מוחין כנז'. והנה הנלח שבה נכנסה תחילה ולא המשיכה רק עד טיבורא דליבא דז"א. (ע"ב) (ע"ב) והוא הטעם של רצוע' הימני' ששהיה קצרה ושיעור' עד החזה בלבד כי הרצועה הזו שהיא רצועת נלח היא לאורך זעיר אפיון עצמו כנז' דאיהו בנלח ועיקר מציאות ז"א הוא עד החזה שבו כי משם ואילך מתחיל בנין נוקביה. ואח"כ נכנס הוד לאימא ונתפשטה עד למטה בהוד דז"א כדי להשלים בנין המלכות. כי הנה מוח הבינה של הנקבה נעשה מן הוד זעיר אפיון כנודע. ונמצא כי אימא עלאה הנקראת בינה נמשכה עד מוח הבינה שבמלכות. ולפי שבטיבורא שלים כנז' באדרת נשא דק קמ"א ע"ב לכן שיעור הרצועה הזו היא עד טיבורא. וזמ"ס בתקונים דף ט' ע"ב ואתפשטותה דבינה עד הוד אתפשטת. כי לשון הזה מורה על מה שאמרנו כי ההוד שבה היא אשר נתפשטה יותר משיעור הנלח. גם בזה תבין טעם שיעור הגז' בהקדמת התקונים בדף ט' ע"א בענין הרצועות ושיעורן. גם תבין כי מאמר זה של התיקונים חולק עם מאמר ר"מ ר"פ פנחס דף רכ"ח ע"ב כי כאן נאמר דרצועת ימין קצרה והשמאל ארוכה. וסם אומר להפך. אבל הענין הוא כי ב'פ' פנחס מדבר בבחינת המניח את התפלין כי הארוכה מימיו ושל שמאלו קצרה אבל בבחי' אימא עלאה עצמה הוא להפך כי הנה הימין שבה הוא השמאל שבו והשמאל שבה ימין שבו:

ונבאר ענין הרצועות בבחינת המוחין כי עד עתה ביארנום בבחינת הנלח וההוד לאימא שהם לבושי המוחין ועתה נדבר בבחינת המוחין הנה מן קשר התפלין של ראש שהיא אות ד' כנז' נמשכין שתי רצועות אחת כנגד הימין ואחת כנגד השמאל וברצועת הימין יש סם בחינת חכמה וחסד דז"א ובשמאלית גבורה ובינה דז"א שהם הארבעה מוחין. והרי הם שתי רצועות הכוללות ארבע המוחין כסדר הגז'. וכדוגמת הדלת עצמה שהיא הקשר שאינה אלא בחי' עור בלבד גם ורצועות הם בחי' עור בלתי בחי' פנימיו' בתוכן כמו שיש בתוך עור ארבעה בחי' התפלין. ואמנם בחינת הרצועות האלו הם גם כן בבחינת אור המקיף ונמשכין מלד חוץ ולא בפנים והימני' היא היותר קצרה כמו

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

שביארנו בריש הקדמת התיקונים ד"ס ע"א והיא מסתיימת בטיבוצרא לביבא דז"א וסם נגזת ונכנסת בפנים והטעם הוא כי כבר נתבאר כי תרין עטרין יס בדעת חד אקרי חסד וחד אקרי גבורה. והנה ז"א רוצו הוא מאל החסד ונוקביה היא מאל הגבו' ולכן הזכר הוא לוקח כל בחי' עיטרא דחסד לעלמו ואין נשאר ממנו אל נוקביה רק מעט מזער בתכלי' וזהו הטעם שהת"ת מטה כלפי חסד. ולטעם זה הרצועה הימני' שסם הוא העיטרא דחסד הנה היא נגזת בתוך טיבוצרא לביבא כנ"ל שהוא במקו' החזה לפי שמשם ולמטה הוא התחלת בנין הנקבה והוא כלה ונפסק שם בחזה ומה שנכנס בפנים אינו רק דבר מועט מאל שנכנס ויורד עד היסו' דז"א עלמו (ע"ג) כנודע כי שם עומד ומתקבץ. האמנם עיטרא דגבור' עם מוח הבינה דז"א שהיא ברצועת השמאל אינה נגזת בחזה אבל נמשכת בחוץ בסוד אור מקיף גם את הנקבה עד טיבוצרא דז"א לפי שסם הוא התחלת נה"י דז"א ונכנסת שם כדי להיות אותם המוחין מתלבשים שם בתוך נה"י דז"א להיותם מוחין לנוקביה ע"ד מוחין דז"א שנתלבשו בנה"י לאימא כנ"ל. והנה לפי שהז"א לקח לעלמו רוב עיטרא דחסד לכן לא הורד לקח מעיטרא דגבורה רק דבר מועט ונשארה כולה או רובה אל נוקביה כנ"ל. ודע כי אעפ"י שאמרנו כי עיטרא דחסד נפסק במקו' החז' ונגזו שם בפנים עכ"ז בחינת מוח החכמה דז"א שגם היא ברצועה הימנית כנ"ל לא נפסקה גם היא לרוב גדול הארתה. אמנם גם היא נמשכה ונתפשטה למטה עד הטיבוצר והקיפה גם את נוקבא דז"א המתחלת מן החזה ונכנסה גם היא בטיבוצרא מצפנים ואז נמלאו שם ג' מוחין שהם חכמה ובינה ועיטרא דגבורה ואלו השלשה נתלבשו בנלח והוד דז"א חכמה בנלח ובינה וגבורה בהוד ושם עמדו מלובשין כדוגמת הבינה השלישית שביארנו במוחין דז"א בסוד אור פנימי. ואז ילאו גם שם בחינת אור המקיף שלהם לחוץ מהם כדמיון הבינה הרביעית דז"א ואח"כ נכנסו בחללי גלגלת לנוקביה בסוד מוחין פנימיים שהיא בחינה החמישית. ובהיותם שם נקראים שני מוחין בלבד. וטעם הדבר הוא לפי שעיטרא דחסד שדעתו כולו לקחו הז"א לעלמו ואותו המועט שנשאר נשאר ביסוד דז"א ונשארו בה תרין מוחין בלבד באופן זה מוח חכמה שבה מלובש בנלח דז"א בחלל גלגלת הימני ומוח בינה עם עטרא דגבורה מלובשין בהוד דז"א בקי שמאל וזוהו תבין איך הנקבה היא תמיד אתכליל' בשמאלל' כי הרי רובה היא (ע"ג) מן השמאלל' כי בימינל' אין בה רק חכמה ובשמאלל' יש בה גבורה ובינה אבל כריך שתדע כי גם היסוד דז"א נכנס בה בסוד מוח הדעת אלל' שאין בו רק בחינת עטרא דגבורה לבד כי בחינת החסד שבו הוא דבר מועט הנשאר בו כנ"ל ועיקר מה שיש בו היא זאת העיטרא דגבורה. וזהו סוד מ"ש בתיקונים כי היסוד הוא גבורה בסוד יחחק ק"ץ ח"י דנטייל לשמאלל' ומכאן נתפשטו אח"כ הגבו' במלכות ביסוד נקודת ליון שבה כנודע ומכאן באו שם כל הגבורות ההם וזהו סוד מ"ש בפ' בשלח דף ק"ע ע"א דנשים דעתן קלה ולל' אמרו שאין בהם דעת כלל והכוונה היא כי אין להם רק מחינת הדעת שהוא עיטרא דגבורה ובפסוק בלחם הקלוקל נתבאר ענין הגבורה הנקראת ק"ל וע"ס. גם עיין בפ' שלח כנז' גם זהו סוד באדרת האזינו דרל"ו ע"א ונהירו דתרי מוחי גליפו בה הרי שאין בה רק שני מוחין והם נמשכים מנהירו דמוחין דז"א בלבד ולכן נקרא נהירו דתרי מוחין כי הם אור נמשך מתרי מוחי דז"א. ואעפ"י שאנו אומרים כי אלו התרין עטרין הם ביסוד עכ"ז שרשם ועיקרם תלוים בחכמה ובינה שבנלח והוד דז"א רק שאח"כ מתחברין ביסוד ללורך הדעת שבה כמו שנבאר אבל עיקרה אינה רק שני מוחין בלבד שהם חכמה ובינה בנלח והוד דז"א כנ"ל. עוד כריך טעם אחר אל מ"ש באדרת האזינו שאין בה רק נהירו דתרי מוחי בלבד והענין הוא במה שנתבאר (ע"ד) למעלה בענין התפלה של ראש כי הדעת דז"א הוא כולל מתרין עטרין שהם חסדים וגבורות שנמשכו מן המוח הדעת לאו"א שנתפשט בגופל' לילהון ובו' קאוות שלהם ואינן מן הדעת שבראש עלמו לאו"א. משא"כ בתרי מוחין דחכמה ובינה שנמשכו מן המוח עלמו לאבא ואימא ולפי זה היה מן הראוי שבז"א יהיה הדעת שלו למטה בגופיה ולל' בראשו וסם ביארנו טעם הדבר שהוא כי הכתר שבו הוא הת"ת עלמו לאימא בבחינת כלי ואור שבתוכו ולהיות הכתר שלו גדול בתכלית

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

לפי שהוא מאימא היה בו כח להמשך ולהעלות את הדעת בראשו דז"א תחות תרין מוחין דחכמה ובינה שבו אצל בנוקב' דז"א שהכח שלה איננו רק מת"ת דז"א אין בו כל כך כח לעלו' את הדעת שבה למעלה בראשה ואין בראשה רק תרין מוחין בלבד כנ"ל. אצל הדעת שלה שהם חמש הגבו' דעיטרא דגבו' ירדו למטה בגופ' לילה כפי השרש אשר משם חוצבו כנ"ל והם באמצע ממש בין זרוע חסד לזרוע הגבורה. וכדרך שביארנו לך בענין חטאו של אדם הראשון שהוריד גם את הדעת דז"א בין תרין כתפין ליליה כדוגמא נוק' בשליש הראשון של הת"ת שבה והרי נתבאר כי שלשה מוחין יש לנקבה כנמצא בס' הזוהר אצל החכמה והבינה שבה הם לבדם בראשה והדעת הוא למטה בגופא כנזכר:

ונבאר עתה ענין התפלה של יד מה ענינה ובכללה יתבאר תפילין דיעקב. הנה אחר שנכנסו המוחין פנימיים בנוקבא דז"א הנקראת רחל שהיא הבחינה החמישית האירו ונלכו אורותיהם בסוד אור המקיף במאחא לילה והיא הנקר' תפלה של יד כמו שנבאר וזו היא הבחינה הששית למוחין דרחל כדוגמת תפלה של ראש דז"א וזה סדר התנוול' האורות האלו ללאת במאחא לילה. דע כי כמו שנתבאר לעיל כי אין תפלה דראש דז"א יולאין רק ע"י ההיא קולא דשערי דאריך אפין הנמשכין עד כנגד העורף דרישא דז"א ומכה ובטש תמן ובוקע ונכנס ואח"כ מוליא אורות המוחין לחוץ במאחא כך ברישא דז"א יש חד קולא דשערי הנמשך מאחורי רישא דז"א עד מאחא דרישא דנוקביה כנז' בפ' נשא דקמ"א ע"ב וז"ל כד אתברי פרופא דרישא דנוקבא תלייא חד קולא דשערי מאחורוי דז"א ותלי על רישא דנוקבא כו' ונלע"ד כי זה הקולא דשערי הם ארבעה הליכות הנמשכות ממוחין דעיבור דז"א והם המוליאין תפלה של יד ועיין למטה דברושי הליכות כי הוא מוכרח והנה נוקבא דז"א הנקראת רחל איננה מלבשת את ז"א כדרך שז"א מלביש את אימא אצל היא עומדת מאחוריו דבוקה אחור בלחור מן החזה שלו ולמטה. ואמנם כל אורך גופא הוא שטחיי ורחב הוא מתדבק בו אצל ראשה שהוא עגול מאחוריו איננו מתדבק כל שטח רוחב אחורי ראשה בת"ת דז"א רק באמצעו לבד אצל שתי דלדיו אינן מתדבקים מלד ימין ושמאל עם אחורי הת"ת דז"א ונשאר אויר פנוי בשתי הדלדיו. וכשנסתכל ונשער מקום דבקותו (ע"ד) יהיה באחורי המוח דדעת שלה היושב באמצע אצל אחורי תרין מוחין דחכמה ובינה הם נפרדים מאחורי הת"ת דז"א והם שם בשתי מתדבקים. עוד אם נסתכל נראה (דף נ"ו ע"א) כי ראש הנקבה הוא עגול וז' ואחורי הת"ת דז"א הוא רחב ושטחיי ובהכרח נשאר מקום פנוי באחורי הת"ת דז"א שאין ראש הנקבה מתדבקה שם. כי אין רוחב ראשה ורוחב הת"ת שוים ונמצא כי כאשר קנה התחתון דהוא קולא דשערי דז"א מכה במאחא דרחל היושבת בסוד אחור בלחור ונמצא כי קולא דשערי הנז' נוגע במאחא אצל איננו מכה במאחא רק מן הדלדיו באחורי הת"ת דז"א עצמו במקום שאין שם התדבקות רישא דנוקבא כנז'. עוד סיבה שלישית והיא כי זה הקולא דשערי ודאי שיותר היה חפץ להתדבק בגופו עצמו ולכן אינו מכה אלא באחורי ת"ת גופא דז"א משתי דלדי רישא דנוקביה. ואם קולא דז"א לא הנה בגופו עצמו אלא ברישא דז"א היה לפי שא"א נעלם ומתלבש גופו בתוך אבא ואימא ובתוך ז"א ואיננו יכול לפגוע ולנגוע בו אצל כאן שאין הנקבה מלבשת את גופא דז"א נמצא שזה הקולא דשערי שאו יכול להתדבק בגופו עצמו דז"א וכיון שכן מתקרב אלל עצמו ושם מאיר בו ומכה ובטש להאיר בו היטב. והנה נתבאר לעיל כי תרין מוחין דז"א חכמה ובינה שבו מתפשטין כל אחד בכל קו שלו זה בכל קו ימין וזה בכל קו שמאל. ואעפ"י שבערך ז"א עצמו אינם נקראים מוחין אלא הבחינה העליונה שבהם דבגו חללי גלגלתא עכ"ז בערך נוקבא דז"א איקרו מוחין גמורין כי הרי המוחין שלה מנלח הוד ויסוד דז"א נעשו וכן לגבי יעקב בפני ז"א פנים באחור כמבואר במקומו כי פנים דז"א הם כלפי אחור דיעקב וגם לגבי יעקב הם בחינת מוחין ממש ונמצא כי קולא דשערי דז"א מכה ובטש שם בשתי הקוים הימני והשמאלי אשר שם התפשטות תרין מוחין חכמה ובינה שבו וכבר ידעת כי מוחין דז"א הם כפולים חכמה ובינה ודעת מלד אמא ובתוכם חכמה ובינה ודעת לאבא ואז

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

מכה בשתי חכמות דקו ימין ובשתי בינות דקו שמאל אצל דעת ז"א שהוא באמצע כנגד מלחא דרחל איננו מכה בו כי הוא באמצע אחורי הראש במקו' ליבוק ראש הנקב' באחורי ת"ת ז"א. והנה להיות קולא לשערי מכה בקו הימין והשמאל בלבד כנז' הנה הוא בוקע ונכנס הארתו תוך שני הקווים הנז' עד שתי חכמות למלך או"א המתפשטות בקו ימין ז"א ועד שתי בינות למלך או"א המתפשטות בקו שמאל ומוציאין הארת ארבעה המוחין האלו כלפי פנים ז"א כי ההכאה שבאחור מוציא האורות כלפי פנים ז"א במקום שם עומדת רישא דיעקב פנים באחור עם ז"א כנז'. וכשיוצאת האורות מתוך ז"א פוגעים באחורי רישא דיעקב שהוא כלפי פנים ז"א ובוקעים אותה במקום העורף דיעקב ונכנסת ההארה היא לתוך המוחין דיעקב ובוקעין במלח דיעקב ומוציאין ההארות במלחו כלפי פנים דיעקב ושם נעשים בחינת תפלה של ראש דיעקב ממש כדוגמת תפלה של ראש ז"א הנ"ל. ושם נעשים ארבעה פרשיות מארבע מוחין שהם חכמה ובינ' למלך אבא ז"א ובינה למלך אבא ז"א כי לא בטש ההוא קולא לשערי ז"א אלא בקו ימין ושמאל ז"א ולא בקו האמצעי וזה סדרן פרשת קדש חכמה לאבא. והיה כי יציאך בינה לאבא. שמע חכמה לאימא. והיה אם שמע בינה לאימא, כי חכמה ובינה לאימא (ע"ב) הם בבחינת חסד וגבורה לאבא ובערך זה אמרו בזוה' כי כל פרשת שמע והיה אם שמע חסד וגבורה. וכבר ישבנו זה בתפלה של ראש ז"א שהם תרין פרקין לחסד וגבורה' דא"א הנקראי' תרין עטרין אצל האמת הוא שאינם כאן דיעקב אעפ"י שהם חכמה ובינה לאימא כיון שהם בערך חסד וגבורה לאבא הרי הם נקראים גם כן חסד וגבורה. אצל האמת הוא שאינם כאן דיעקב רק חכמה ובינה לאימא ואינן חסד וגבורה ממש. ובענין תפלה של יד שהם תפילין של רחל יתבאר למה אין קולא לשערי ז"א מכה גם באותם שני החסדים המתפשטים בנלח והוד ז"א כי גם הם מן האדלדין עומדין ויהיה בחינת אלו החסדים סוד הדעת ברחל או דיעקב וע"ש הטעם. הנה מכה ההכאה דקולא לשערי עד שהוציאה תפלה של ראש במלחא דיעקב כנז' היה גם כן בחינת אור חוזר ע"ד הנז' בתפילין דראש ז"א וחזרו האורות ליכנס דרך אחור במוחין דיעקב הפנימיים ומשם יאלו לחוץ בעורף שלו ושם נעשה בחינת הקשר של התפילין דיעקב שהיא גם כן בחינת לילה אחרת אשת יעקב והיא הנקראת אכלנו בשם דור המדבר כמבואר במקומו (נ"ז ע"א) ואלו"כ חוזר עוד האור ההוא לאחור ונכנס תוך שני קווי ז"א ימין ושמאל וחוזר ויוצא משם דרך האחור ופוגע בעורף רחל נוקבא ז"א אשר לבוקו היא כנגד פני הת"ת ז"א ונוקב שם ונכנס תוך המוחין דרישא דרחל נוק' דיעקב ומוציא הארתם דרך אור חוזר לאחור עד מלחא לילה שהוא פונה כלפי אחור כנודע ושם עוש' במלחא תפלה של ראש על דרך תפלה של ראש ז"א ודיעקב וזהו סוד תפלה של יד כי לגבי רחל נקראת תפלה של ראש ולגבי ז"א נקראת תפלה של יד כמו שנבאר. והרי נתבאר כי כל בחינות התפילין כולם אינן אלא במלח או במלחא ז"א או דיעקב או לוקביה כי בחינת התפילין אינה אלא סוד הארת המוחין הפנימיים שבולטות במלח בסוד אור מקיף על הפנים אצל לא יעלה דעתך כי מן המוחים שבזרוע ז"א יוצאת תפלה של יד כי זו טעות גמורה כי לגבי ז"א אין המוחין אשר שם נקראים מוחין בשו' אופן כלל כנ"ל וכמו שנבאר בע"ה מה ענין קשירת תפלת היר בזרוע השמאל של האדם. והנה הארבעה פרשיות שבתפלה של יד שהם התפילין שברישא דרחל נוקבא ז"א הם הם ממש כדמיון ארבע פרשיות תפלה של ראש דיעקב שהם חכמה ובינ' מלך מוחין לאבא וחכמה ובינה מלך מוחין לאימא שבז"א ומ"ש באדרת האזינו לר"י ע"א שו' או' וז"ל ונהירו דתרי מוחי גליפין בה ואתדבקה בסטרוי דלכורא כו' והענין הוא כי אעפ"י שיש בה ארבעה מוחין הנה כללותם אינם רק תרין מוחין הנקראים חכמה ובינה בלבד אעפ"י שהם כפולים כי אם היו נמנין כל אחד בפני עצמו היה ראוי למנות בז"א שמונה מוחין ארבע' מלך אבא וארבעה מלך אימא ויהיו שמונה פרשיות בתפלה שלו אצל מן הדעת אין בה כי נשים דעתן קלה כנ"ל שאין בה רק עיטרא דגבורה לבד. אצל העיטרא דחסד היא כנגד פרשת שמע אין בה ונמלך כי חכמה ובינה למלך אימא השלימו מקומם לחסד

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

וגבורה שזלעת כנ"ל ואם תאמר והרי יש בה עיטר' לגבורה ויהיו חמשה פרשיות ותשובת דבר זה תתבאר (ע"ג) בענין קשר תפלה של יד זו כמו שיתבאר בע"ה. וכן כתב מורי זלה"ה במקום אחר וז"ל ונהירו דתרי מוחין גליפין בה כו' ענין זה נתבאר בכמה מקומו' בהקדמ' ביאור אדרת האזינו ובפרט בענין התפלה של יד. גם נתבאר בצרכת אבות של תפלה שמנה עשרה לשחרית גם יובן במ"ש צפ' שלח לך דק"ע ע"א בענין נקיים דעתן קלה כי שתי דיעות הם שעליהן נאמר דעתן קלה. והמלכות אין בה רק שני מוחין חכמה ובינה שבה שהם שתי הויות לע"ב ודס"ג העולים בגמטריא קל"ה אבל מוח השלישי הנק' דעת אין לה. וכבר נתבאר באדרת האזינו ובצרכת אבות כי מנלך והוד דז"א נעשין בה אלו השני מוחין עכ"ל. והנה היות כל הארבעה פרשיו' דתפילין של יד שהם בראש רחל בסוד בית אחת בלבד ולא בד' בתים כמו בתפלה של ראש הטעם הוא מפני שז"א נמשכו בו ארבע מוחין עמנו דאו"א אלא שבהו מלובשין בנה"י דאימא ולכן היו בו ארבע בתים דתפילין אבל בנוקבא דז"א המוחין שלה אינו רק בחי' נה"י דאימא שנתפשטו תוך ז"א ובלטו אורם לחוץ במנחו ואח"כ חזרו בעורף ועשו שם הארת ד' ללאה ומשם נמשכו ארבעה מוחי נוקבא דז"א כנ"ל. ונמלא כי עיקר המוחין שלה אינו אלא מנלך והוד דאימא ולא מן המוחין עצמם ועוד כי הנלח וההוד דז"א הם לבדם המתלבשין בראשה בסוד מוחין אבל לא היסוד כנ"ל וכללות ארבע מוחין שלה אינו אלא בנלח והוד בלבד הנ"ל ונדע כי נלח והוד תרי פלגי גופא אינון ושניהם אינם רק גופא חדא לכן אין הבתים בתפלה של יד רק בית אחד כי הבתים מנלך והוד נעשו שהם בחינה אחת אבל הפרשיות הם ארבעה משום הארבעה מוחין עצמם שבתוך הבתים נלח והוד. והנה אחר שבלטו אור המוחין במנלך דרחל נוקבא דז"א חזר האור פעם שנית בסוד אור חוזר גם כן ונכנס תוך המוחין פנימיים שלה ומתחברין ארבע מוחין אלו בתוך היסוד דז"א המלובש תוך ראשה ואז בחי' היסוד הזה בולט דרך אחר בעורף שלה והוא סוד קשר תפלה של יד אורת יו"ד כי היוד הוא יסוד וכתובו מלובשין ההארות ארבע מוחין שבה על דרך שביארנו בקשר דתפלה של ראש דז"א ודע כי ענין זה שמעתי בתחילה ועוד שמעתי אז כי הארבעה פרשיו' שבתפלה של יד הם חכמה ובינה וחסד וגבורה ואעפ"י שעטר' דחסד אין בה כי נשאר לזכר כי היא דעתה קלה כנ"ל אבל הענין הוא כי על ידי כח הארת הכאת קולא דשערי במוחין דילה במקו' היסוד דז"א מלובש בתוכם נגדל איתו המעט שנשאר בי מן וע"ב) עיטרא דחסד כנ"ל והספיק ליעשות בחינה שלמה ונשלמו בה ארבעה פרשיות. אבל אח"ך מורי ז"ל גילה לי הדברי' יותר בפירוש ואמר לי מה שכתבתי לעיל בענין הארבעה פרשיות דתפלה של ראש של נוקבא דז"א הנק' תפלה של יד שאינו אלא חכמה ובינה דאבא וחכמה ובינה דאימא כנ"ל. וגם בענין הקשר של תפלה של יד גיל' לי הדבר באמיתותו ונקשר במ"ש בזהר צפ' פנחס דף רל"ו ע"ב וז"ל יו"ד לא אטרוד ללא יעדי כלל מגו תפלה של יד ללא ועבד פירודא כו'. והענין הוא זה דע כי מלינו בענין קולא דשערי דז"א יתרון גדול על קולא דשערי דז"א כי ההוא קולא לא האיר הארות גדולות רק בחינת הארת תפלה אחת במנחו (ע"ד) דז"א בסוד אור ישר והארת קשר דתפלה של ראש בסוד אור חוזר אבל האי קולא דשערי דז"א האיר הארות עצומות והם תפלה של ראש בראש יעקב וקשר תפלה שלו בסוד דור המדבר ותפלה של ראש ברחל נוקבא דז"א וקשר תפלה שלה הם ארבעה הארות. אבל התשובה היא כי האמת הוא שלא הוויא רק שלשה הארות אבל ההארה הרביעית שהוויא קשר תפלה של יד לא הוויא כמו שנבאר ענינה למטה ועכ"ז עדין קלת קושיא במקומה עומדת שהרי הם שתי הארות וכאן הם ג' הארות והטעם הוא לפי שבהיו' המוחין למעלה ברישא דז"א הם סתומין ומלובשין בנה"י דאימא כנודע. ולכן אין כח בקולא דשערי דאריך להכו' שם ולהוויא משם הארו' יתירו' אבל במקו' שמכה קולא דשערי דז"א שהוא למטה בת"ת שבו כנ"ל ששם מתגלים החסדים דאימא בגילוי גדול כי כבר נפסק ונסתיים היסוד שלה שהיתה מלבישתם בחזה דז"א. ואותם החס' המגולי' אשר שם הם מאירי' אל הכלדי' בנלח והוד דאבא ובנלח והוד דאימא המתפשטים בקו ימין ושמאל' דז"א ולא עוד אלא שגם באותם הקוים יש

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

התפשטו' ממך של חס' לאימי' כנודע ונוסף ע"ז כי היסוד לאבא המתפשט תוך הת"ת דז"א הגה הוא מגולה. ואין היסוד לאימא מכסה עליו כי נפסק בחזה הגז' ואור היסוד לאבא הוא גדול במאד מאד והוא מאיר גם כן בנצח והוד לאבא ואימא שבשני הקוים כנז'. ונמצא כי כמעט יותר הארות יש כאן למטה ממה שיש למעל' ברישא דז"א לסיבו' הגז' שהם בגילוי גמור ולכן היה כח בקולא דשערי דז"א להאיר שם להוסיף הארה שלישית יתירה על מה שהוסיף קולא דאריך ברישא דז"א וגם בטענות האלו יובן איך ממקו' הזה התחתון שאינו בחינת מוחין נעשו מוחין ברישא דיעקב ודרחל אבל הטעם הוא כי אעפ"י שבדרך ז"א אינם שם בבחינת מוחין הגה בערך יעקב ורחל הם מוחין גמורים לסיבות הגז' שהם אורות מגול' וגדול' ועוד טענה אחרת והיא כי הגה כל דרך הליכה אחת היא וכל דרך חזרה אחת היא. נמצא כי בהיו' האור יולא מקולא דשערי דז"א ונמשך דרך יוסר כלפי פנים האיר בכל המקומו' במנחם בדרך הליכתו עד לאתו במנחם דיעקב וכן בחזרתו האיר כל הבחינות שמנחם דרך חזרתו עד לאתו במנחם דרחל נוקבא דז"א ואם קולא דשערי דז"א היה מנחם גם כן שם למעל' פרופים אחרים גם היה מאיר בהם ומוסיף בהם אורות תפילין אלא שלא היו שם רק בחינת ז"א ולא כנ"ל. ובזה הטעם האחרון יתורץ איך לא הוסיף קולא דשערי דז"א הקשר תפלה ליד בראש רחל כיון שאמרנו שהאור האלו הם גדולי' מאד ומגול' אבל הטעם הוא כי טבע האור היוולד על ידי הכא' ובטישה בכח גדול הגה יהיה בו כח לרוץ דרך ישרה בהליכה ולחזור אח"ך בסוד אור חוזר פעם שנית כדרך הזרקת אבן בכח שהולכת במרוצה דרך יוסר ואח"כ חוזרת לאחור אל מקו' שזרקו אותה אבל שתחזור עוד פעם שלישית דרך יוסר אין זה כח לחזור. ולכן לא חזר האור ממנחם דרחל למקום העורף שבה לעשו' לה קשר תפילין והנה עתה צריך לבאר אם כן איך אנו מוסיפים שיש קשר בצורת יוד בתפי' ש"י כנ"ל בשם ס' הזוהר בפ' פנחס דרל"ו ע"ב והענין הוא כי אין (דף נ"ז ע"א) קשר הזה דומה אל קשר תפלה של ראש ז"א כי אותו הקשר היה יולא על ידי הכאת קולא דשערי דאריך אפי' ועוד כי היה בסוד אור חוזר בעורף דז"א להוסיף ד' לאחד שהיא לכה אשת ז"א העליונה. ועוד כי היו בחי' הארת האורות דרך חזרה כנ"ל אבל אינו כאן בשו' אופן מאלו כי אין אורך ברחל להוסיף קשר מאחורי שהיא נקבה ואינה מוסיפה נקבה אחר' ולכן הקשר שבה אינו אלא בסוד אור יוסר דרך פני' שלא כדמיון התפילין שלה שהם במנחם אבל זה הקשר הוא יותר למטה וע"ג) במקום פנים כנגד מקום הדע' שבה אשר ביארנו לעיל בסוד הרצועות תפלה של ראש כי מקום דעת של הנקבא הוא למטה בגופא בין תרין כתפין דילה בשליש העליון דת"ת שבה ואינו בדעת דכורא שהוא למעלה בראשו ממך. וגם נתבאר שם כי הדעת שבה הוא קל ואין בו רק בחינת עיטר' דגבורה בלבד. וכמו שהמוחין שבה בלשו כלפי פנים במנחם שלה גם הדעת שבה היושב בין תרין כתפין בלשם שם במקומו בסוד אור מקי' גם כן לחוץ כלפי פנים. וזהו בחינת קשר תפלה של יד שהוא אור המקיף עצמו של הדעת שלה ואינו אור מועט חוזר ממנו אח"כ דרך אחר בעורף שלה בקשר תפלה של ראש והבן זה מאד. ובזה יתורץ איך אין בתפילין שלה חמשה פרשיות שהם הארבעה מוחין הנ"ל ועוד בחינת הדעת הזה של עיטרא דגבורה ובה נתרצה קושיא זו כי הארבעה מוחין ילאו למעלה במקומם במנחם והדעת שלה ילא למטה במקומו בין הכתפים גם כן כלפי פנים והוא שם גם כן בבחינת מוח מקיף אלא שהוא למטה ולהורות הדבר הזה כי גם הקשר הזה הוא מכלל המוחין שלה עם היותו למטה בגופא. לכן אצטרך דיו"ד לא לא יעדי כלל מגו תפלה ליד ויחזרהו תמיד עמו בגין ללא יעבי' פרודא כלומר שלא יעשה פירוד בין המוחין שלה ולא יאמרו שזה המוח דלעת שבה אינו ח"ו בחי' מוח והוא נפרד מהם כיון שהוא למט' בגופא כנז' כי אם נפריד ח"ו ביניהם נמצא שתהיה הנקבה בלתי דעת כלל ואין פגם גדול מזה. משא"כ בקשר תפלה של ראש כי הוא פרוץ אחד נפרד הנק' לכה אשת ז"א ואריך להפרידה ממנו להורות כי הוא פרוץ בפני עצמו. ומ"ש בזה שם כי יו"ד זו בדכורא איהו ולא בנקבא כו' מפורש עם הנ"ל כי אלו החמשה גבו' דלעת שבה בלו אליה בהיותם מלובשים בתוך היסוד דז"א והוא ההוא הוא ארת

שעה"כ

עוד טעם ב' להניח תפילין קודם התפלה, כי לכאורה היה ראוי להניחם אחר התפילה, לפי שהתפילין נעשים מבחי' מוחין הפנימים שיוצאים מבחי' אור מקיף בבחי' התפילין כגודע, ואם המוחין אינם באים אלא בתפלה, איך התפילין באים קודם התפילה. אך הענין הוא, כי התפילין הם בבריאה, ושם הוא בבחי' אלו המוחין, מאותם שירדו בלילה אל עולם הבריאה. ואפשר כי זהו בחי' הרשימו של יום אתמול שירד בלילה בבריאה, כנ"ל בדרוש שקדם.

עוד טעם שני למה קדמו תפילין של יד לתפילין של ראש, עם היות שהמוחין שלו קודמין למוחין שלה, דע כי תחילה נעשין לנקבה מוחין מצד הבריאה כמבואר אצלנו, כי

- מאיר הכוונה -

יו"ד והוא לכורא וכל חדוה לנוק' בהאי יסוד הוא ואין להפרידו ממנה כנז' קס כזוהר והרי נתבאר היטיב ענין הקשר הזה איך איננו צחינת מוח הדעת ברישא לנוק'. ולכן איננו ג"כ צחינת פרשה חמישית בתפלה של יד אבל הוא צחינת קשר וגם שהוא צחינת עור ולא צחינת פרשה כצחינת לפי שאינו צחינת פרשה אלא מה שהוא מוח גמור בראש אבל המוח הזה כיון שהוא למטה בגופא איננו מכלל מוח ולכן ג"כ הוא בחי' עור בלבד ולכן גם כן הוא למטה נפרד מהתפנה שג יד עלמו אבל להורות כי גם הוא בחי' מוח אלא שירד למטה לכן אצטריך ללך יעדי האי יו"ד מגו תפלה ויתחברו (ע"ב) יחד תמיד כנ"ל. גם יתבאר כי איננו בסוד קשר מאחורי העורף דרחל אלא כלפי פנים כנ"ל בסוד מוח ממש ועדין צריך לחקור למה לא היתה פרשה חמישית מצחינת דעת ממש דחסדים למעלה בראש נוקבא דז"א מאותם השני החסדים המתפשטים בשני קוים ימין ושמאל דז"א המגולים כנ"ל וכאשר מכה קולא לשערי בנלח והוד לזבא ואימא להו"יא אורס לחוץ בסוד תפלין למה אינו מו"יא גם הארת שני החסדים האלו לחוץ ויעשו פרשה חמישית בסוד דעת דחסדים בראשה לנוקבא דז"א. ואם תאמר כי עטר' דחסד אין בה חלק אל הנקבה זה אינו כי הרי נתבאר אללנו כי כל בנין הנקבה הוא על ידי אותם שני החסדים המגולים בנלח והוד דז"א. אבל התשו' היא כי הלו"א שספיקו אלו החסדים לבנות פרטון הנקבה בעצמה ועוד כי אלו השתי חסדים צריכין גם כן להאיר באלו המוחין שבנלח והוד דז"א הארות רבות להו"יא תפלה דיעקב דרחל וקשר דיעקב וקשר דרחל כנ"ל כי לא היה אפשר במוחין ההם להו"יא מהם כל כך הארות לולי ע"י הארות אלו החסדים המגולים בהם ולכן אין בהם כח להו"יא גם כן בחי' מוח דעת דחסדי' ועתה צריך לבאר כי מאחר שאלו הם תפלין של ראש דרחל איך נקראת תפלה של יד אבל הענין הוא צמה שגודע כי ראש רחל מתחלת מן החזה ולמטה דז"א ונמצא כי התפלין דראש רחל קם הם מקומם בחזה דז"א ושם היה ראוי לינתן אבל להיי' כי הנקבה ליקחת עיטר' דגבו' וזהו עיקר מה שהיא לוקחת כי שאר המוחין שיש לה אינם רק הארה בלבד כי עיקרם לקחם ז"א לעצמו ולא נשאר לה רק הארתם בלבד אבל עיטר' דגבו' לא לקח הז"א כי אם האר' מועט ורובה נשאר לנוקב' כנ"ל והנה זו העיטר' דגבו' כבר נתבאר לעי' כי היא בחי' פרק התחתון של הזרוע השמאלי דז"א שהוא הדבוק עם הכתף שלו ולכן נקשר' זו התפלה דראש דרחל בפרק התחתון דזרוע שמאלי של ז"א הסמוך אל הכתף:

והרי נתבאר טעם למה נקשרה בזרוע ולמה הוא בזרוע שמאלי ולמ' הוא בפרק הסמוך אל הכתף ונמצ' כי בערך רחל נקר' תפלה של ראש שלה ובערך ז"א נק' תפלה ש"י דיליה (ע"ד) והבן זה ואמנם עדין צריכין לנו אל טעם אחר נתבאר אללנו בסוד התפילין של יד שמניחין בבקר קודם התפלה של שחר מה ענינם ושם נתבאר הטעם האמתי והוא כי אז עדין נוקבא דז"א בסוד נקודה קטנה בלתי פראוף ולכן אין הנשים חייבות בתפלין כי צחינת תפלה זו של יד הוא בהיות רחל נקודה קטנ' ואז היא קשורה ממש בזרוע ז"א השמאלי בסוד שימני כחותם על זרועך כל הלילה עד הבקר בתפל' שחרית שבאין מוחי' חדשי' ואז נעשי' בחי' פראוף גמור לרחל וחוזרת עמו אפי' באפי' ובחי' הראשון' היא הנשאר' קשורה עמו בזרועו בסוד תפלה ליד דיליה וע"ס היטב:

שעה"כ

תפילין של יד הוא בבריאה, ואנו עושין לז"א מוחין שלו בעולם האצילות. ואח"כ נמשכין אליה ונעשין לה מוחין מן האצילות, והוא כי אחר שהנחנו תפילין של ראש שהם בבחי' ד' מוחין שלו שהם ד' פרשיות בראשו שהם הקרקפתא והנה אח"כ נמשכין ממנו שתי רצועות המקיפות את ראשו בחי' חו"ג ונמשכין דרך אחורי הראש⁶⁰¹, ושם אנו עושים קשר א' והוא בחי' הת"ת, כי שם הוא קשר כל הספירות כנודע (&), ושם נרשמת בחינת המלכות, כי שם מקומה אחורי החזה דו"א, כנגד הת"ת שבו. ולכן בקשר ההוא עושין צורת ד' גדולה, שהוא סוד ד' של יהודה כנרמו אצלינו⁶⁰², ומשם נמשכין עוד שני הרצועות בסוד נו"ה, ואז על ידה נמשכין עד התפילין של יד, ונעשים שם מוחין לנקבה, בסוד האצילות. וענין קשירת תפילין של יד בזרוע השמאלי, זה יובן במ"ש באדרת נשא (דף קל ע"ב⁶⁰³) בענין ב' נקבי דפרדשקא, דמנקב שמאלא דידיה עתיד לאתקא רוחא דחיי על מלכא משיחא שהוא נוקבא דז"א.

טעם לסדר הנחת תפילין, כבר ידעת שהתפילין ה"ם אור מקיף, והנה צריך לאושטא שמאלא כנו' בזהר (ח"ג נה ע"א⁶⁰⁴), והכונה הוא להורות כי ז"א מניח שמאלו

- מאיר הכוונה -

⁶⁰¹ ושם מאירין באורם המלכות אשר שם שהיא צורת ד' הנקרא קשר של תפילין בסוד התפארת שהוא הקושר, ובאחוריו הוא המלכות, ואח"כ נמשכין ב' הרצועות שהם נ"ה עד תפלה ש"י שהוא נוקבא דז"א ואז נמשכין ונעשין אליה מוחין בסוד האצילות ופעם אחר שמעתי טעם אחר למה התפילין ש"י קודמין לתפילין ש"ר ואמר כי הטעם הוא כי התפילין הם בבריאה ושם הם אלו המוחין והם מאותן שירדו בלילה אל עולם הבריאה (פע"ח).

⁶⁰² עי' ע"ח שער כח פרק ד אות ו' (אם שינוי קל משעה"ק סט ע"ד): ⁶⁰² ו' ג' בחי' היה לז"א: א', בהיותו במעי בינה, כי היה ו' זעירא⁶⁰², ג' כליל בג'⁶⁰², ובחי' המלכות שבו בסוף הו' בסוד פסיעה לבר (זהר בלק רג ע"ב). ואח"כ כשיצא לחוץ, אז נתפשטו כל הו"ק ו' שלימה, ובסופה סוד המלכות. ואח"כ בקניית המוחין נשלם ל"ס, הרי ג' בחינות. והראשונה היא סוד ראובן שמעון לוי בז"א ואח"כ הד' יהודה בסופם הוא נוק'

⁶⁰³ ז"ל: ותא חזי מה {קל ע"ב} בין עתיקא לזעיר אפין דא מאריה דחוטמא מחד נוקבא חיינ ומחד נוקבא חיינ דחיינ האי חוטמא הוא פרדשקא דביה נשיב רוחא לזעיר אפין וקרינן ליה סליחה והוא נחת רוח דרוחא דנפיק מהכא מאיננו נוקבי חד רוחא נפיק לזעיר אפין לאתערא (ס"א חיינ מכל סטרינ חירו מכל סטרי חיינ דחיינ) ליה בגנתא דעדן וחד רוחא דחיי דביה זמין לאתערא לזמנא לבריה דדוד למנדע חכמתא

תרגום: ובא וראה: מה (ההפרש) בין עתיק לז"א? זהו בעל החוטם, מנקב א' יוצא (הבל שנקרא) חיים, ומנקב א' יוצא (הבל) חיים של חיים.

זה החוטם הוא עמוד חלול שבו נושב רוח (החיים) לז"א ואנו קוראים אותו "סליחה", והוא נחת רוח.

הרוח היוצא מכאן, מאלה נקבים, הבל אחד יוצא לז"א לעוררו בגן עדן, והבל אחד של חיים שבו עתידה להתעורר להזמין את בן דוד לידיעת החכמה.

וז"ל השער מאמרי רשב"י שם: כל הגבורות אשר בז"א מתקבצות כולם בתוך החוטם שלו וכדי לאכפייא כל אותם הגבורות שבחוטם ההוא דז"א (ע"ד) צריך להמשיך רוחא דחיי מחוטמא דעתיקא שהוא אריך אפין אל ז"א ונוקביה הנקרא מלכא משיחא בסוד המלכות

⁶⁰⁴ מאן דאנח תפילין כד מנח תפלה של יד בעי לאושטא דרועא שמאלא לקבלה לכנסת ישראל ולקשרא קשרא עם ימינא בגין לחבקא לה לקיימא דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני לאתחזאה בר נש כגוונא דלעילא ולאטעטרא בכלא וכדין בר נש שלים בכלא בקדושה עלאה וקודשא בריך הוא קארי עליה (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים יז א) שמעה יהו"ה צדק וגו' כמה חביבה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא דבכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמיה דקודשא בריך הוא קודשא בריך הוא אזדמן לקבלה הדא הוא דכתיב שמעה יהו"ה צדק הקשיבה רנתי האזינה תפילתי אמר דוד אנא אתקטרנא בכנסת ישראל כמה דהיא אשתכחת לקמך אנא נמי אשתכחנא ובגין כך שמעה יהו"ה צדק בקדמיתא ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפילתי בלא שפתי מרמה (&) מאי בלא שפתי מרמה אלא הכי תנינן כל מלה ומלה דצלותא דאפיק בר נש מפומיה סלקא לעילא ובקעת רקיעין ועאלת לאתר דעאלת ותמן אתבחנת ההיא מלה אי היא מלה דכשרא אי לא אי איהי מלה דכשרא עאלין לה קמי מלכא קדישא למעבד רעותה ואי לאו סאטין לה לבר ואתער בההיא מלה רוחא אחרא:

שעה"כ

תחת ראשה וימינו תחבקנה, בסוד יד ימין הכורך את הרצועה סביב הזרוע השמאל. וסוד הדבר הוא, לפי שהנקבה עדיין היא למטה, ואין קומתה כשיעור קומתו עדיין, אבל ראשה הוא במקום⁶⁰⁵ החזה דו"א. ונמצא כי ראשה נתון בין זרועותיו, ונמצא שהחיבוק הזה אינו חיבוק גמור⁶⁰⁶, אלא חיבוק בראשה בלבד. וז"ס ב' פסוקים הנז' בשיר השירים: הא' (ח ג) שמאלו תחת ראשי. והב' (ב ו) שמאלו תחת לראשי.⁶⁰⁷ וכנגד החיבוק הנז', שהוא בראשה בלבד, אמר שמאלו תחת ראשי, כי ראשה נתון שם בשמאלו. וכנגד חיבוק האמיתי, הנעשה בכרכת אתה גבור, שאז החיבוק הוא בגופא ממש, לפי שכבר הגדילה, ונמצא כי שמאלו הוא נתון עתה בגופה, שהוא במקום שהיה בתחילה מקום ראשה, ועתה הוא מקום גופה ממש, וזהו תחת לראשי הבכור⁶⁰⁸, שהוא מחבקה ונותן זרועו תחת המקום שהיה בתחילה ראשי, אבל עתה הוא גופי. משא"כ בתחילה, שזרועו היה נתון תחת ראשה ממש, וראשה שוכב על זרועו. אבל עתה גופה שוכב על זרועו, וזרועו נתון למטה ומחבק גופה מלמטה, וימינו למעלה, וגופה נתון בין שני הזרועות, זה למעלה וזה למטה. וכבר ביארנו כי בהיותה כן, שראשה אצל החזה שלו, נמצא שהד' פרשיות של תפילין שלה, הוא סוד

- מאיר הכוונה -

תרגום: מי שמניח תפילין, כאשר מניח תפלה של יד, צריך להושיט זרוע שמאל לקבל את כנסת ישראל ולקשר קשר עם הימין, כדי לחבק אותה, לקיים את הכתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שיראה האדם כדוגמא שלמעלה, ולהתעטר בכל. ואז האדם שלם בכל, בקדושה עליונה, והקדוש ברוך הוא קורא עליו ישראל אשר בך אתפאר. רבי חזקיה פתח ואמר, שמעה ה' צדק וגו', כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל זמן שכנסת ישראל באה לפני הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא מזדמן כנגדה, זהו שכתוב שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי. אמר דוד, אני התקשרתי עם כנסת ישראל, כמו שהיא נמצאת לפניך, גם אני כך נמצא, ולכן שמעה ה' צדק בראשונה, ואחר כך הקשיבה רנתי האזינה תפלתי בלא שפתי מרמה. מהו בלא שפתי מרמה, אלא כך שנינו, כל דיבור ודיבור של תפלה שמוציא אדם מפיו עולה למעלה ובוקע רקיעים ונכנס למקום שנכנס, ושם נבחן אותו הדיבור, אם זה דיבור כשר אם לא, אם זה דיבור כשר מכניסים אותו לפני המלך הקדוש לעשות רצונו, ואם לא מסטים אותו החוצה ומתעוררת באותו דיבור רוח אחרת.

⁶⁰⁵ כנגד (פע"ח).

⁶⁰⁶ בגופה (נוסף בפע"ח).

⁶⁰⁷ וז"ס הפסוק שמאלו תחת ראשי ולא אמר לראשי כנזכר בפרשת אחרי אלא תחת ראשי ממש (פע"ח).

ד"ל עד ע"א: ר' יוסי אמר בשעתא דאסגיא זכאין בעלמא כתיב (&) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ובזמנא דאסגיא חייבין בעלמא כתיב (&) השיב אחור ימינו ר' חזקיה אמר מהכא (&) ונרגן מפריד אלוף כלומר פריש מלכא מן מטרוניתא הה"ד (&) ערות אביך וערות אמך לא תגלה: תרגום: רבי יוסי אמר בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, כתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ובזמן שמתרבים רשעים בעולם, כתוב השיב אחור ימינו. רבי חזקיה אמר מכאן, ונרגן מפריד אלוף, כלומר מפריד את המלך מהמלכה, זהו שכתוב ערות אביך וערות אמך לא תגלה. ועי' ר"ה דרוש ד אם זה שונה מכאן.

⁶⁰⁸ בלמ"ד (לש"ו).

שעה"כ

תנה"י דז"א, כמבואר אצלנו בתיקונים (דף ל ע"ב לד ע"א⁶⁰⁹) בענין קרית ארבע ד' שמהן דיליה וע"ש⁶¹⁰.

סדר הנחת התפילין: בתחילה יקשור תפילין של יד בזרועו השמאלי על הקיבורת, ויכסה זרועו בטלית, כדי שתהא הנחת תפילין בהצנע⁶¹¹. ואח"כ יכרוך הרצועה סביב זרועו ז' כריכות, כנגד שבעה נערות הראויות לתת לה (&) כמבואר אצלנו עניינם⁶¹². ואחר

- מאיר הכוונה -

⁶⁰⁹ ז"ל: מעילא לתתא יהו"ה אה"ה תרוייהו חד בכתר עליון כגוונא דא יאקקויק"ק בחכמה ובינה יהו"ה אה"ה בתרין דרועין יהו"ה אה"ה בעמודא דאמצעייתא תרוייהו כחדא בנצח והוד יהו"ה אה"ה דא לימינא ודא לשמאלא בצדיק תרוייהו ביחודא כחדא וכן במלכות תרוייהו ביחודא חדא כגוונא דא יהו"ה אדנ"י ובה מתחברין יהו"ה אה"ה ובגין דא איהי קרית ארבע חבורא דארבע שמהן דאינון בארבע פרשיין דתפילין דיד ובארבע בתי דתפילין דרישא תרגום: ממעלה למטה יהו"ה אה"ה שניהם אחד בכתר עליון כמו זה יאהויה"ה. בחכמה ובינה יהו"ה אה"ה בשתי זרועות, יהו"ה אה"ה בעמוד האמצעי שניהם כאחד, בנצח והוד יהו"ה אה"ה זה לימין וזה לשמאל, בצדיק שניהם ביחוד כאחד. וכן במלכות שניהם ביחוד אחד כמו זה יהו"ה אדנ"י, ובה מתחברים יהו"ה אה"ה, ומשום זה היא קרית ארבע, החבור של ארבעה שמות שהם בארבע פרשיות של תפילין של יד, ובארבעה בתי תפילין של הראש.

⁶¹⁰ עי' שער מאמרי רשב"י (א ע"ג): שם בתיקון י"ח בדף ל"ד ע"ב וז"ל ובגין דא איהי קרית ארבע חבורא דארבע שמהן דאינון בארבע פרשיין דתפילין דיד ובארבע בתי דתפילין דרישא עכ"ל. הנה נודע כי במוחין דז"א יש אור מקיף ואור פנימי והנה כשהם בבחינת אור המקיף הם ארבעה מוחין מבחוץ כי הנה התפילין הם אור המקיף ואז הם ארבע תרין נצח והוד שנעשין חכמה ובינה ותרין עטרין הנכללים בדעת הרי הם ארבעה ואלו הם ארבע שמהן אלו הנז' שהם יהוה אהיה בחכמה ובינה ושם יאהדונהי כלול משתי שמות הוא בדעת ועיין במה שכתבתי בדרוש סוד התפילין בטעם למה ארבעה בתים דיליה הם בסוד אהיה ושם ביארתי כי זה היה עיבור שני לתת מוחין לז"א בתוך הבינה ולכן הם בסוד אהיה כי כל בחי' התפילין הוא בחי' אור המקיף ואין עיבור אלא בסוד אהיה ואז אותם הד' מוחין נעשים לו ארבעה בתים מקיפים ואז חסד גבורה ות"ת שלו נתעלו אז ונעשו בחינת (ע"ד) פנימיים ובחינת נה"י דבינה נעשו לו ארבעה בתים אבל בנקבה הם פרשיין ממש כי נצח והוד דז"א נעשין לה פרשיין ולא בתים ואינם בסוד אהיה לפי שאין אהיה אלא בסוד עיבור:

והנה אמרנו בתיקונים תיקון י"ח ובגין דא הוא קרית ארבע חבורא דד' שמהן דאינון בד' פרשיות דתפילין דיד ובד' בתים דתפילין דרישא וצריך להבין למה אמר בתחלה בד' פרשיות גבי תפלה דיד וגבי תפילין דרישא אמר בתי אבל הענין הוא כי הנה הז"א יש לו מוחין פנימיין ומקיפין ובחי' מקיפין בחוץ הם ד' מוחין חו"ב ודעת דכלל ב' עטרין ואלו הם ד' שמות הנז' כי החו"ב הם הו"ה אה"ה והחו"ג הם הו"ה אדנ"י ואלו הם בחינת תפילין שהם א"מ של המוחין והנה ד' בתים הם שם אה"ה לפי שזה עיבור ב' של הז"א בתוך בינה לעשות לו מוחין לכן הם בחינת אה"ה כי הבתים לעולם בחינת א"מ סוד התפילין ואין עיבור אלא בסוד אה"ה כנ"ל ואז אותן הד' מוחין נשארין לו ד' בתים מקיפים אמנם חג"ת שלו נתעלה אז בסוד הפנימית אבל אור נה"י דבינה הם סוד ד' בתים אלו אבל בנוקבא הם פרשיין ממש כי נה"י דדוכרא נעשין לה פרשיין ולא בתים כי אז אינם בסוד אה"ה כי אה"ה אינו אלא בסוד עיבור והנה התנה"י שלו שהם ד' ספירות נעשה בה בחינת התפילין שלה

וזה הוא שאמר באדר"ז דף רצ"ב בחללא דגלגלתא נהירין ג' נהורין וכו' פירוש כי כבר נתבאר באדר"ר דף קל"א כי כשהם בבחי' מוחין אינם רק ג' מוחין כי הב' עטרין הם מתחברים בתוך הדעת אבל בבחי' א"מ שלהם שהם בחינת התפילין אז הם ד' מוחין כי הב' עטרין נחלקין לב' וזהו מה שהקשה כאן ואמר ואי תימא תלת ארבעה אינון וכו' כי לעולם כשהם בבחי' א"מ הם ד' שהם אחסנתא דאבוה ואמא ותרין עטרין וז"ש דמתעטרין כולה ברישא ואינון תפילין דרישא כי העטרה והתפילין הם בחי' אור מקיף אבל לבתר כשהם בבחי' א"פ שהם מוחין דלגאו אז הם ג' חללי דגולגלתא כי אז אינם רק ג' מוחין וז"ש ולבתר מתחברין ונהרין ועאלין גו ג' חללי דגולגלתא כי עד עתה בבחי' א"מ היו ד' ועתה שנכנסו בפנים הם ג' לבד וביאר הטעם ואמר משום דמוחא תליתאי כליל מאינון ב' עטרין ולכן אינם רק ג' לחוד (פע"ח).

⁶¹¹ עי' ש"ש שואל על של ראש.

⁶¹² עי' שער מו פרק ו: ודע כי היכלי זו"נ דבריאה⁶¹² הם נקראים ז' נערות אסתר, לפי שהן נוקבין בערך אותן ז' היכלין דאור"א דבריאה, אבל הם נקראים שבעת הסריסים המשרתים, ונקרא⁶¹² דוכרין.

ועי' שער מאמרי רשב"י ויגש: דע כי שבע נערות אלו הם בבריאה ואלו הם מבית המלך שהוא הבריאה כנודע והם הם ההיכלות של המלכות

שעה"כ

שיכרוך הז' כריכות, אז יניח תפילין של ראש, ולא קודם הכריכות. ואחר שכבר הניח וי ע"ג תפילין של ראש שהוא בעלה, אז יתן לה הבעל קדושין, שה"ס כריכות הרצועה סביב האצבע האמצעי, הנקרא אמה, כדרך הטבעת העגול של הקידושין הניתן באצבעה. וצריך לכרוך שם ג' כריכות, והכריכה העליונה תהיה בפרק האמצעי של האצבע הזה, וב' כריכות תחתונות בפרק התחתון המחובר אל כף היד, שלא כדברי המתיהרים לכרוך כל הג' כריכות בפרק התחתון, ושיבוש הוא בידם.

ומורי ז"ל היה נזהר שלא להוציא תפילין של ראש מכיסן עד שיניח תפילין של יד ויקשרנו למעלה במקום הקיבורת, ואח"כ לא היה הושש מלהוציאם, אע"פ שלא כרך עדיין הז' כריכות סביב זרועו כנ"ל. אבל ודאי שצריך לכרוך הז' כריכות האלו קודם שיניח תפילין של ראש בראשו.

ובענין הרצועות ראיתי מקפידין להניחן תלויות, ולא להניחם באבנט כדי שלא יגיעו לארץ אם הם ארוכות, ומורי ז"ל אמר לי כי אדרבא, ראוי הוא להניחם באבנט, דהיינו לשום קצוות הרצועות תחת האבנט, כדי שלא יגיעו לארץ.

בענין כוונת התפילין, ביארנו לעיל בסדר הכונה בד' אותיות הויה, שיש בהם ד' יחודים כנ"ל בדרוש הציצית (&) וע"ש. אמנם הנלע"ד יותר באמיתות הוא, שצריך לכוין ליחד בתחלה ב' אותיות י"ה זו בזו, ואח"כ יכוין להעלות ה' תתאה עד אות ו', שהוא חיבור נוקבא בז"א, ואח"כ יכוין להוריד ה' ראשונה עד אות ו', כי הוא סוד נתינת המוחין. עוד תתבאר הכונה הנז' ביתר שאת.

כבר ביארנו לעיל בדרוש הציצית (&) ענין ד' מצות עשה הרמוזים בד' אותיות הויה, והם, ק"ש ותפילין וציצית ותפלה, וכוונת כל א' מהם תתבאר במקומה ג"כ בע"ה. ונבאר עתה כוונת התפילין⁶¹³. הנה תניח תחילה תפילין של יד מיושב ולא מעומד, וקודם שתברך הברכה, תכוין לחבר ב' אותיות י"ה, שהוא סוד התעוררות או"א להדווג יחד⁶¹⁴, כדי להמשיך מוחים אל זו"ן, כדי שמחם יבואו התפילין, כנודע. ואח"כ תכוין להעלות ה"א תתאה עם אות הו"י⁶¹⁵ כזה, הו"י⁶¹⁶ אל ה"א⁶¹⁷ ראשונה, בסוד העלאת מ"ן⁶¹⁸. ואח"כ תכוין להוריד ה"א ראשונה אל שתי אותיות ו"ה, שהוא סוד כניסת המוחין ע"י נה"י דאימא עילאה ברישא דזו"ן. ואח"כ תקשור התפילין ותברך עליהן, וזה סוד ההויה הנז', יה הוה הוה⁶¹⁹, ותכוין ע"ד שנבאר בתפילין של ראש, והוא שתכוין תחילה בסוד עיבור

- מאיר הכוונה -

ועיי"ש (&): דע כי שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך הם תיקונוי דסיהר' קדישא גם שבעה רואי פני המלך בהם עולה למעלה ובה הנערה באה אל המלך⁶¹³ והנה ענין הכוונה שתכוין בעת הנחת תפילין של רש"י הוא כך כי תחלה תכוין אל מה שכתוב למעלה כי תפלה ש"י בבריא ושר"ר הוא באצילות (פע"ח). ויחוד תפילין הוא בה' ראשונה וצריך שתכוין שיתוקן הפגם שפגם האדם אם איזה פעם חטא ולא הניח תפילין ופגם בה' ראשונה ויכוין ליחד יחוד זה לתקן הפגם הזה וזהו כוונתו תכוין לחבר ב' אותיות י"ה והוא חיבור או"א לעשות זיווג כדי להמשיך מוחין לזו"ן כי מהמוחין ההם יצאו תפילין (פע"ח).

⁶¹⁴ על אף שאו"א בזיווג תמידי עכ"ז עי' &

⁶¹⁵ נדצ"ל ו'. שהרי בפע"ח איתא עם הו'.

⁶¹⁶ זה כתוב הפוך שזה עליית מ"ן.

⁶¹⁷ ה' (פע"ח).

⁶¹⁸ להיות מ"ן אל הזיווג הנ"ל [היינו זווג או"א עי' לעיל הערה 613] (פע"ח).

⁶¹⁹ ופ"א שמעתי שלא יכוין רק להוריד ה' ראשונה לגבי ו' כזה ה"ו והנה אם תחבר כל {כד ע"ד} בחי' הם י"ה ה"ו ה"ו יהיה גימטריא ל"ז והוא מילוי דהו"ה דס"ג שהוא באמא שהיא מניחה את התפילין וכמ"ש בתיקונים וגם בזוהר שהתפילין הם אמא על ברא ותכוין כי היחוד הזה הוא באות ה' ראשונה של הו"ה (פע"ח). ועי' סידור יר"א עמוד 278 שיש ב' הכוונות

שעה"כ

ראשון אל אהיה פשוט, ואח"כ בד' פרשיותיה אל סוד היניקה אל שם הויה פשוט, ואח"כ בבית שלה בסוד עיבור שני דגדלות אל שם אדני במילואו אלף דלת נון יוד. ואח"כ תכוין כי ג' שמות הנז' אהיה הויה אדני עולים גי' יב"ק⁶²⁰, וה"ס הויה אלהים, שה"ס המלכות בסוד מעבר יב"ק (&).

ואח"כ בהניחך תפילין של ראש, תכוין באופן אחר, כי תחילה תכוין בסוד עיבור ראשון לשם אהיה במילוי יודין, ואח"כ תכוין לסוד היניקה שהוא הויה, והוא ד' מוחין שהם חו"ב וחו"ג, ותכוין למה שהודעתך בדרוש הציצית, כי כל אחד מד' מוחין כלול מד', ולכן תכוין אל ד' שמות יה"ו במילואין בסוד ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והוא מוח החכמה. ואח"כ תכוין אל ד' שמות אה"י מן שם אהיה, והשנים הראשונים יהיו במילוי יודין, והג' באלפין, והד' בההין. וטוב לשלב ולחבר יה"ו הראשון עם אה"י הא', וכן עד"ז כל הד' יה"ו עם ד' אה"י. והנה ד' שמות אה"י הם בגימ' תפילין, ואל זה תכוין באומרך ברכת להניח תפילין, אל ד' אה"י אלו. גם תכוין במילת תפילין, אל שם פסתם⁶²¹, והוא שם של כ"ב כנודע, והא ג"כ בגימ' תפילין. ואמנם ה' שמות האחרים שיש בד' מוחין דחסד ובד' דגבורה, מספקא לן אם צריך לכוין בהם. והנלע"ד כפי דברי מורי ז"ל, שאין צריך לכוין אלא בחו"ב, אבל בחו"ג הם כלולים בהם על דרך מה שכתבנו כיוצא בזה בענין הק"ש במלת א' ע"ש. ואח"כ תכוין אל שם אהיה דיודין אל סוד עיבור השני דמוחין דגדלות. ואח"כ תכוין אל ג' שמות הנ"ל שהם אהיה הויה אהיה העולים בגי' חיים, וה"ס חיי המלך⁶²² כנ"ל, וגם הם בגימ' בינה להורות, כי כל זה נמשך מן הבינה אל ז"א כנודע.

והם גם כן כ"א אזכרות וד' פרשיות וד' בתים, כמבואר אצלנו לעיל בדרוש אחר. ואח"כ תכוין ותחבר אל שני הכונות שהם יב"ק דתפילין של יד וס"ה דתפילין של ראש, שכולם בגי' ק"ף, כמנין ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה. והנה נודע מ"ש חז"ל (&) שאסור להסיח וי

- מאיר הכוונה -

⁶²⁰ עי' זהר ח"ג רטז ע"ב: מאי להצהיל פנים משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר דאינון מיכאל אריה ארבע אנפין דיליה (יְהוָה) יהו"ה ארבעה אנפין דשור ואיהו גבריאל ואינון (יְהוָה) יוד ד' אנפין דנשר ואיהו נוריאל ואינון (יְהוָה) יהו"ה ואינון ממנן תחות חס"ד פח"ד אמ"ת דרגין דתלת אבהן ואוקמוה רבנן האבות הן הן המרכבה וסלקין (ס"א נקודין) נהורין לחשבן יב"ק ואינון מלך מלך ימלוך יהו"ה אה"ה אדנ"י סך הכל יב"ק. תרגום: מה זה "להצהיל פנים משמן" אלו שנים עשר פנים, ארבעה של אריה, ארבעה של שור, ארבעה של נשר, שהם מיכאל אריה ארבע פנים שלו יהו"ה, ארבע פני שור והוא גבריאל והם יהו"ה, ארבע פני נשר והוא נוריאל והם יהו"ה, והם ממונים תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגות שלשת האבות, ופרשוה רבותינו האבות הן הן המרכבה, ועולים (נקודים) האורות לחשבון יב"ק, והם מלך מלך ימלך, יהו"ה אה"ה אדנ"י, סך הכל יב"ק. ועי' רכט ע"א: יב"ק בחושבן אדני במעשה יהו"ה בדבור אהיה במחשבה. עי' תיקו"ז קמט ע"ב: תלת שמהן אלין כחושבן יב"ק אה"ה כתר עלאה יהו"ה עמודא דאמצעייתא אדנ"י שכינתא תתאה

⁶²¹

(1) סדור תפלה - נוסח ספרד - סדר תפילת מוסף לשלש רגלים
יהי רצון מלפניך יוד אלהי ואלהי אבותי, שתעשה למען קדשת חסדיך וגדל רחמיך הפשוטים ולמען טהרת שמך הגדול הגבור והנורא, בן עשרים ושתיים אותיות היוצאים מהפסוקים של ברכת כהנים (אנקת"ס פסת"ם פספס"ם דיונס"ם) האמורה מפי אהרן ובניו עם קדושיך, שתהיה קרוב לי בקראי

(3) ספר שושן סודות - אות רפג - הסבר לשמות:

ואותו שמעו בסיני והוא תפארתך והנה הרמיז מן אנא עד יחד מתנו תך שם בן כ"ב והוא אנקת"ם פסת"ם פספס"ם דיונס"ם והוא יוצא מר"ת של יברכך ה' יאר ה' ישא ה' ואלה השם תיבות עולה ????? עי' לעיל הערה 417.⁶²²

שעה"כ

ע"ד} דעתו מתפילין⁶²³, ואפילו בהיותו מתפלל, ובכל רגע צריך לחזור ולכוין בהם, זולת בעת שאתה עוסק בתורה איזה זמן שיהיה, או בעת שאתה מתפלל תפילת י"ח, אבל בכל שאר התפילה צריך לכוין בהם בכל רגע. ולכן כדי שלא תטרד בכונה⁶²⁴, בהיותך מתפלל שאר התפילה, עשה זאת איפא, ובעת שתניח ותקשור התפילין תכוין כל הכונות הנז', ואח"כ בשאר שעות היום או בשאר התפילה, תכוין כוונה זו בקצרה באופן זה, תכוין תחילה בתפילין של ראש בג' שמות אהיה הויה אהיה פשוטים, ואח"כ תכוין בתפילין של יד שהם ג' שמות אהיה הויה אדני פשוטים. ותכוין כי חבור כולם ביחד הם בגימ' ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה, והכונה זו תכוין בכל רגע ורגע, אפילו בעת שאתה מתפלל שאר התפילה, חוץ מכשאתה מתפלל תפלת י"ח, או בעת שאתה עוסק בתורה כנ"ל, שאז אתה פטור מכוונת אלו.

דע כי צריך להתפלל כל התפילה אחר שתניח תפילין, ואחר שתגמור עלינו לשבח ועל כן נקוה לך, אז תסיר בתחילה תפילין של יד מיושב כדרך שהנחת אותו מיושב כנוז', ואח"כ תסיר תפילין של ראש מעומד⁶²⁵, ואח"כ תסיר הטלית. כי כמו שהנחת הטלית קודם התפילין, כך יהיה הטלית בראשך עד אחר שתסיר התפילין, וצריך לחלוץ תפילין של יד מיושב עכ"פ.⁶²⁶

דרושי תפילין דרושו

בענין תפילין דר"ת. דע כי מורי ז"ל בתחילה היה מניח תפילין דרש"י ור"ת ביחד⁶²⁷, ומתפלל בהם תפילתו בשחרית, כמ"ש בפ' הקומץ (&) כי מקום יש בראש להניח בו ב' זוגות. ובמנחה לא היה מניח אלא תפילין דר"ת. ואח"כ עשה זוג תפילין דרש"י כסברת שמושא רבא, שהם אצבעיים על אצבעיים וחריצין שקועין עד מקום המעברתא⁶²⁸, באופן שיהיה כל בית ובית חלוק ומפורד מחבירו. ובעת התפירה היו חוטי הגידים מפסיקים ועוברים בתוך החריצים ממש, מצד זה לצד זה. ובבוקר היה לובש שני

- מאיר הכוונה -

⁶²³ ומורי זלה"ה היה מזהיר בענין זה מאוד מאוד כי ענין היסח הדעת גורם לסלק מוחין העליונים ואין לך פגם גדול יותר מזה (פע"ח).

⁶²⁴ אין להסיח דעתו מן התפילין אפילו בתפלה עצמו כנ"ל ולא תוכל לכוין זו הכונה בכל רגע כי אתה טרוד בכוונת התפלה לכן די לך שתכוין כוונה הנ"ל בעת הנחת תפילין ואחר כך בשעת התפלה או באמצע היום תכוין כוונה קצרה כזו (פע"ח).
⁶²⁵ נגד השו"ע ואינו בפע"ח.

⁶²⁶ והנה תכוין ברצועות כי שם א"ל במילואו קפ"ה וב' א"ל במילואם הם גימטריא רצוע"ה והם סוד ש"ע נהורין

והנה בכוונת התפילין דר"ת לא קבלתי ממורי זלה"ה והנלע"ד מדבריו שצריך אל כוונה קצרה הנ"ל והוא בש"ר אה"ה י"ה ה"ו אה"ה ובשל יד אה"ה י"ה ה"ו אדנ"י הם גימטריא ק"פ כמנין ע"ב ס"ג מ"ה

גם כוונה אחרת של הד' שמות של יה"ו וד' של אה"ה נלע"ד שצריך לכוונם ג"כ כאן אלא שכל שם מהם יהיה מן ד' אותיות שלימות כי אלו הם המוחין דאבא שהם הויות ואה"ה גמורים כנ"ל בק"ש

ואל תתמה איך יש אה"ה בתפילין דאבא כי כבר נתבאר לעיל כי בינה דאבא הוא חכמה דאמא וגם מלבד הנ"ל נודע כי כיון שהתפילין של אבא הם מתלבשים תוך של אמא לכך נקראו שם אה"ה כמותן (פע"ח).

⁶²⁷ התפילין כסברת רש"י ור"ת הפוסקים אמרו כי ראוי הוא להניח שני זוגות תפילין מספק א' כסברת רש"י וא' כר"ת ודע כי ב' הסברות אמיתיות וכמ"ש בפרק הקומץ מקום יש בראש להניח ב' תפילין (פע"ח).

⁶²⁸ ותפילין אלו היה מניח תמיד במנחה אחר שעשה תפילין האלו והיה אומר כי התפילין האלו עולין כב' הסברות כרש"י וכר"ת כי המוחין שניהם מתערבים ביחד ונעשין תפילין א' לכן שיעורם אצבעיים אצבע כנגד אבא ואצבע כנגד אמא (פע"ח)

שעה"כ

זוגות דרש"י ור"ת⁶²⁹, ובמנחה של שמושא רבא לבר, והיה אומר דתפילין אלו דשמושא רבא הם כפי שני הסברות דרש"י ור"ת, ועולין במקום ב' הסברות, כי מוחין דא"א שהם תפילין דרש"י ור"ת, שניהם מתחברים יחד, ונעשין זוג תפילין א', וזהו טעם היותם אצבעיים כנגד או"א.

ואמנם אופן הנחתם הוא זה, כי תחילה יכניס בזרועו תפילין של יד דרש"י, ואח"כ תפילין של יד דר"ת⁶³⁰, ושניהם יניחם במקום הנק' קיבורת של פרק העליון שבזרוע השמאלית. ודרש"י יהיה למעלה סמוך כלפי צד הכתף, ודר"ת סמוך לפרק אמצעי. וכן בתפילין של ראש יניח בתחילה דרש"י, ואח"כ יניח דר"ת למעלה מרש"י. וכן גם הקשר של תפילין דרש"י יניח בעורף יותר למטה מן הקשר תפילין של ראש דר"ת, וטעם הקדמת הנחת תפילין דרש"י, הוא לפי שבתחילה קודמין ליכנס מוחין דאימא, ואח"כ נכנסין מוחין דאבא⁶³¹, שהם תפילין דר"ת, כמושי"ת בע"ה. ולכן כשאתה כורך הרצועות סביב הזרוע, תשים הרצועה דר"ת תחת הרצועה דרש"י, באופן שלא תתגלה הרצועה דר"ת, כי כן אורות אבא מכוסים באורות אימא.

והנה נת"ל מה שצריך לכוין בתפילין דרש"י, אמנם דר"ת לא קבלתי ממורי ז"ל מה שצריך לכוין, אבל מה שהבנתי מדבריו הוא זה, שיכוין בשל ראש בג' שמות אהיה יהה"ו אהי"ה, ובשל יד אהי"ה יהה"ו אדני, אשר חיבור ששה שמות אלו הם בנימ' ק"ף, כמנין ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה. ואין הפרש בין דרש"י לר"ת, אלא בענין ההויה, כי כפי סברת רש"י היא כסדרה, וכפי סברת ר"ת היא בסוד יהה"ו, הויות אהדדי. ואל תתמה אם יש בתפילין דר"ת אהיה מאחר שהוא מוחין דאבא, כי כבר הודיעני מורי ז"ל, שכשנכנסין מוחין דאבא והם תוך מוחין דאימא, נקראים אהיה כמותם ממש.

גם נלע"ד שצריך לכוין בד' שמות יה"ו במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, כמבואר אצלנו בתפילין דרש"י, אלא משום דתפילין דר"ת הם מוחין דאבא, והם בסוד ד' אותיות גמורות כנ"ל בדרוש הציצית, לכן צריך בד' הויות גמורות דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, אלא שצריך להקדים שם ב"ן לשם מ"ה, בסוד הויות אהדדי, וזהו ענין ביאור תפילין דר"ת.

הנה בזהר פ' פנחס (בר"מ דף רנח ע"א⁶³²) וכן במקומות הרבה בתקונים הוזכרו שני אלה הסברות דרש"י ור"ת, ושם⁶³³ אמרו כי תפילה דר"ת הם תפילין דעלמא דאתי

- מאיר הכוונה -

⁶²⁹ תפילין דרש"י הם מאמא ודר"ת הם מאבא ושל שמושא רבא הוא מא"א לכן הם שקולים כנגד רש"י ור"ת כי א"א כולל בתוכו לא"א (פע"ח). תפילין דר"ת הם באבא בסוד נקודות ולכן צריך לכסותן ותפילין דרש"י הם באמא ולכן הם מגולים והנקודות קטנות מן האותיות לכן צריך שיהיו בתים דר"ת קטנים (פע"ח).

⁶³⁰ עי' עול"ת מד ע"ב שתחק ב' התפילין של יד ביחד ותכניסם בזרוע (ש"ש ולא מצאתי בעולת תמיד).

⁶³¹ צ"ע גדול אם כוונתו כאן לאבא או לא"א וכן אמא היא ישס"ת.

⁶³² ועוד ד' רבתי ד' בתי תפילין דמנח להון א"ח ואתעטר בהו ואינון פאר על רישיה ואינון יה"ה (ס"א יהה"ו) י' עטרא על ה' דאיהי ברתיא והיינו (&) יה"ה בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתיא ה' אמא עלאה עטרה על ו' דאיהו ברא והיינו (&) כונן שמים בתבונה באמא כונן ברא והאי איהו דעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם וברתיא איהי תפלה של יד כה"ה י' קשר דיליה ה' עלאה אימא תפלין דרישא על ראש תפארת תפלין דיליה כסדר יה"ה דאיהו קדש לי והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע אבל בעלמא דאתי הויות באמצע דאינון ה' ו' ובג"ד אמר הנביא (&) בזאת י"תהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידוע אותי כי אני יה"ה ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין דאית ברישא אתר לאנחא תרי זוגי דתפלי ודא זכי לתרין פקודין דאוקמוה עלייהו לא כל אדם זוכה לשתי שולחנות

תרגום: ועוד ד' רבתי, ארבעה בתי תפלין שמניח אותם א"ח, ומתעטר בהם, והם פאר על ראשו, והם יה"ה (יהה"ו), י' עטרה על ה' שהיא בת, וזהו יה"ה בחכמה יסד ארץ, אבא יסד בת, ה' אמא עליונה, עטרה על ו' שהוא בן, וזהו כונן שמים בתבונה באמא כונן בן, וזהו שעולם הבא

שעה"כ

ותפילין דרש"י הם {יא ע"א} תפילין דהאי עלמא, ולכן תפילין דר"ת הם הויות אהדדי, בסוד שם יהה"ו, היוצא מר"ת (&) י"תהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידוע.

ודע כי פעם אחת שמעתי ממורי ז"ל, כי ענין הפרש שיש ביניהם, הוא תלוי בחקירה⁶³⁴, אם נכנסה תחילה עיטרא דגבורה או דחסד ברישא דז"א, כי כפי סברת רש"י, נכנסת תחילה עיטרא דחסד, שהיא פ' שמע, ולכן קודמת לווהיה אם שמוע, שהיא עיטרא דגבורה. ולסברת ר"ת הוא להפך. ואח"כ פעם אחרת שמעתי ממנו באופן אחר, והוא זה הדרך שנבאר עתה בע"ה, ונלע"ד שזה הדרך מפרש הדרך הא' הנז' ולא פליגי ושניהם אמת, ובוזה נבין דרש"י ור"ת לא פליגי, וב' הסברות הם דברי אלהים חיים, שלא כדברי החושבים שסברא א' היא האמת והאחרת במילה, חלילה מלהאמין דבר זה⁶³⁵. וזהו ששמעתי בדרך השני: הנה במקומות רבים ביארנו שיש לז"א שני בחי' מוחין, והם ד' מוחין מסטרא דאבא, וד' מוחין מסטרא דאימא. ומן המוחין דאבא יוצאין תפילין דר"ת, וממוחי' דאימא יוצאין תפילין דרש"י. ובהכי לא פליגי ושניהם אמת דברי אלקים חיים. והענין הוא במה שנודע, שהיסוד דאימא הוא רחב ויש בו מקום לסבול ולהכיל בתוכו תרין עטרין דדעת, שהם החו"ג, ביחד באופן זה, כי החסדים הוא מצד פנים, והגבורות מצד אחר, והיסוד דאבא מפסיק ביניהם, ומכריע בין החו"ג דיסוד דאימא. ואמנם כאשר נבקעים נה"י דאימא לצאת מתוכן ההארות בסוד תפילין, נבקעים בתחלה עליונים שהם חו"ב, ואח"כ נבקע היסוד, ואז בולטין כסדרן במצח ז"א, חכמה ואח"כ בינה, ואח"כ החסדים שהם מצד פנים, ואח"כ הגבורות שהם מצד האחר. ואלו הם ד' פרשיות דתפילין דרש"י ז"ל.

אבל תפילין דר"ת הם ממוחי' דאבא, והוא כי הנה היסוד שלו צר מאד, שהוא ארוך ואינו רחב כיסוד הנקבה, ואין מקום להכיל החו"ג. ובתחילה נכנסין החסדים לתוכו, יען הוא עיטרא מעולה מעטרא דגבורה, ואחריו נכנסת עטרא דגבורה. וכיון שהמקום צר, דוחין הגבורות את החסדים למטה ויוצאין מפי היסוד לחוץ. ואמנם ודאי הוא שאינם יוצאין לחוץ ממש, שהרי נתבאר אצלינו שהיסוד דאבא מתפשט עד היסוד דז"א⁶³⁶ וארכם

- מאיר הכוונה -

אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. ובת היא תפלה של יד, כה"ה, י' קשר שלה, ה' עליונה אמא, תפלין של ראש, על ראש תפארת, תפלין שלו כסדר יהו"ה, שהוא "קדש לוי", "והיה כי יבאך", "שמע", "והיה אם שמע". אבל בעולם הבא הויות באמצע, שהם ה' ה', ומפני זה אמר הנביא "בזאת י"תהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידע אותי כי אני יהו"ה". ומפני זה פרשוהו בעלי המשנה, שיש בראש מקום להניח שני זוגות תפלין, וזה זוכה לשתי מצוות, שפרשו עליהן, לא כל אדם זוכה לשני שלחנות.

⁶³³ נזכר בזוהר במקומות רבים ובתיקונים ובפרשת פנחס בר"מ דף רכ"ח דאית תפילין דעלמא דאית דאינון הויות באמצע ובג"ד אוקמהו מארי מתניתין אית ברישא מקום להניח ב' זוגי דתפילין וע"כ צריך לבאר ענינם (פע"ח).

⁶³⁴ עי' לקמן ר"ה דורש א' מח' ר"א ור"י.

⁶³⁵ עי' גר"א בתז"ח מו ע"ג - ואיהו עיקרא דתפילין כו' - ר"ל כמ"ש (&) ע"ג מחלוקת דאיהו בין חבר בתפילין כו' בימינא ושמאלא איהו אבל בעד"א לית תמן מחלוקת בגין דאיהו עיקרא דגמרא כו' ור"ל מחלוקת שהוא בין רש"י ור"ת בתפילין⁶³⁵ הוא בימינא ושמאלא שימינא הוא דעת רש"י כסדר ושמאלא הוא דעת ר"ת הויות באמצע כמ"ש (&) בתיקונים שהויות באמצע הוא בשמאלא ע"ש אבל בעד"א אין שם מחלוקת כי הוא מכריע והוא מכריע לימין כידוע והוא כדעת רש"י וז"ש כאן ואיהו עיקרא דתפילין וביה צריך לסדרא לון כגוונא דא כו' וכן הוא בכל מחלוקת כמו ב"ש וב"ה כאלו ואלו דברי אלקים חיים והלכה כב"ה שב"ה מימין וב"ש משמאל כמ"ש לעיל (%) ובימינא ושמאלא מחלוקתן ואלו ואלו דברי אלקים חיים בינה שמשם אצילתן אבל הלכה בעד"א ששם מקומה של הלכה כב"ה שהוא נוטה לימין כנ"ל (%) דף פ"ה בספירות מסט' דימינא כו' ומסט' כו' ואי לא אסתכמו תרווייהו בעד"א.

⁶³⁶ עי' שער הצלם פרק ג ושער לב פרק א'

שעה"כ

שזה⁶³⁷, וא"כ אי אפשר שיצאו לחוץ מיסוד ז"א⁶³⁸. אבל הענין הוא כי עתה בעת כניסת ראש היסוד דאבא בראש ז"א, עתה הוא שיוצאין לחוץ בסוד התפילין, אבל אחר שנתפשט כולו בתוך ז"א, אז אין הדבר כן, אלא כמו שיתבאר בע"ה. וסוד הענין הוא באופן זה, כי החסדים מגיעים עד מקום עמרת היסוד דאבא, ונודע כי עד שם יש ב' עורות מלבישין את היסוד⁶³⁹, אבל במקום העמרה, כבר נכרת ונסתלק עור א' ע"י הפריעה, ולא נשאר רק מסך א' של בשר כנודע. ובהגיע החסדים למקום ההוא, נוקבים המסך הדק והוך ההוא, ויוצאים לחוץ, ושרשם נשאר בפנים, מפני היותם עוברים דרך המסך, משא"כ אלו היו יוצאין ממש דרך פי היסוד לחוץ, היו יוצאים לגמרי.

והנה ביארנו בדרוש הציצית שהח"ג דאימא הם שמות של אה"ו, אך הח"ג דאבא הם שמות שלמים מד' אותיות אה"ו⁶⁴⁰. והנה אח"כ כשנכנסים הגבורות תוך היסוד דאבא, גם להם קצר המצע מהשתרע, ולכן יורדין ההיין אחרונות של שם אה"ו של הגבורות למטה עם החסדים, לפי שהיסוד דאבא הוא דכורא, והוא צר מאד, ואינו מכיל אותם למעלה. והנה החסדים הם עומדים מן העמרה ולמעלה מחוץ ליסוד, ומקיפין אותו מבחוץ סביב, וז"ש (&) והבוטח בה' חסד יסובבנו, כי מעלת הבטחון הוא באבא, ולכן שכרו הוא חסד יסובבנו כדמיון חסדים דאבא שסובבים היסוד שלו סביב כנו'. ונמצא כפי זה, כי ביסוד דאימא יש ח"ג דאימא וגם חסדים דאבא, אבל ביסוד דאבא לא יש אלא גבורות שלו בלבד, ומזה הטעם נקרא היסוד י"ה⁶⁴¹, כמבואר אצלינו בסוד מספר רפ"ח ניצוצין, כי יש בו ט"ו ח"ג כמנין י"ה⁶⁴². והנה בהכנס נה"י דאבא תוך רישא דז"א, אז נבקעים גם הם ע"י קוצא דשערי דא"א המכה באחורי רישא דז"א, ונבקעין אלו הנה"י דאבא, ואז יוצאות הארת המוחין לחוץ בסוד תפילין דר"ת, כדמיון יציאת התפילין דרש"י ממוחין דאימא⁶⁴³. והנה סדר יציאתם הוא כך: תחילה הוא יוצא מוח החכמה, ואח"כ הבינה, ואח"כ עיטרא וגבורה שהוא בתוך היסוד דאבא, וזהו ענין הויות אהרדי, שהם בינה וגבורה, ואחר שיצאו הגבורות לחוץ כבר נפנה המקום, והחסדים יש להם מקום לעלות. ומה שהיו בתחילה מקיפים סביב היסוד, הנה עתה חוזרים ונכנסים לפני תוך העמרה ממקום שיצאו, ועולים החסדים יותר אל היסוד בתוך פנימיותו במקום שהיו הגבורות עומדות, ואז גם הם יוצאות משם לחוץ, ובולטים במצח אחר שיצאו הגבורות. וז"ס פ' שמע, שהיא חסד, אחר פרשת והיה אם שמוע שהיא גבורה, כסברת ר"ת ז"ל.

ועתה צריך לדעת {יא ע"ב} כי הנה החסדים בהיותם מקיפים סביב היסוד, למה לא יצאו משם לחוץ במצח דז"א טרם יציאת הגבורות, ולמה הטריחו עצמן לחזור ולהכנס תוך היסוד, ולחזור ולצאת לחוץ. כי בענין זה הוכרחו להתעכב ביציאתו עד שיצאו הגבורות. אבל הטעם הוא, כי אי אפשר לחסדים לצאת לחוץ אלא בהיותם מלובשים בתוך נה"י דאבא, כי מהם נעשים בתים של התפילין, ולכן הוכרחו לחזור ולהכנס תוך נה"י דאבא, כדי שיקחו מהם ויצאו לחוץ מלובשים. והנה כל זה הוא בתחילת הכנסתם, אבל אחר שנעשה מהם בחי' התפילין, והם יורדים עוד ומתפשטים נה"י דאבא תוך ז"א, אז אותם המוחין המתפשטים תדיר, כנודע שבכל רגע נמשך התפשטות שפע המוחין מן או"א אל ז"א, ואז

- מאיר הכוונה -

⁶³⁷ הנה אורך היסוד דאבא הוא מסתיים ממש בסיום היסוד דז"א בעת גדלותו (פע"ח).

⁶³⁸ אי אפשר שיצאו החסדים לחוץ בתוך ז"א עצמו (פע"ח).

⁶³⁹ דאבא (פע"ח).

⁶⁴⁰ עי' לעיל הערה 360.

⁶⁴¹ עי' מבר"ש יא ע"ב.

⁶⁴² ה' גבורות דיסוד אימא וה"ח וה"ג דיסוד אבא (רפ"ח ב).

⁶⁴³ לא זכור לי סדר זו אצל מוחין דאימא וצ"ע.

שעה"כ

ע"י אותו השפע הנמשך אח"כ בהתמדה, הם חוזרים להפך, כי תחילה נכנסים הגבורות ויוצאות לחוץ תוך יסוד דאימא, ואח"כ נכנסים החסדים ונשארים בפנים, הפך ממה שהיה בתחילה כנ"ל.

ובענין זה יתבאר מ"ש בענין דרוש עשרה הרוגי מלוכה⁶⁴⁴, שאמרנו שהם בחי' העשרה גבורות דאו"א אשר כולם עומדים תוך היסוד דאימא. והנה זה הוא הפך מן הנז"ל, ובמ"ש עתה יתיישב, ולא פליגי אהרדי. ובוה תבין מ"ש בווהר (&) דתפילין דר"ת נקרא תפילין דעלמא דאתי, פי' כי כיון שהם ממוחין דאבא, א"כ הם גדולים מן אימא הנקרא עלמא דאתי כנודע⁶⁴⁵, ואלו הם תפילין דידה ממש, שהם למעלה ממנה. גם זהו מ"ש שם, כי ז"ס (ברכות יז ע"ג) צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. והוא כי נודע כי עטרא דחסד הוא דדכורא דז"א, והם נמשכין בסוד התפשות הה"ח אל יסוד, ואלו הם סוד הצדיקים. ואמנם עיטרא דגבורה הוא למעלה מהם, שהיא עיטרא דנוק', כי פרשת והיה אם שמוע קודמת לפרשת שמע, וז"ס ועטרותיהם בראשיהם, כי המלכות נק' עטרא כנודע⁶⁴⁶, והגבורות שהיא בחי' המלכות נקראת ג"כ עטרא, והיא למעלה מראשיהן. משא"כ התפילין דסברת רש"י, אשר עטרה שהיא הגבורה היא תחת הזכר בהאי עלמא, שהוא עולם זו"ן, אשר היא יושבת תחתיו. והרי נתבאר איך התפילין דר"ת הם בסוד שם יהו"ו ומוחין דאימא הם בסוד יהוה. אמנם כל שאר הפרטים אין הפרש בין תפילין דרש"י לדר"ת.

עוד ירצה, כי כבר ידעת כי זווג או"א הוא לצורך זו"ן לתת להם מוחין⁶⁴⁷. והנה המוחין הם חו"ב, וחז"ג הנקרא תרין עטרין, אמנם חו"ב הם לצורך ז"א שהוא זכר, ונודע כי כשהאשה יולדת זכר, היא מזרעת תחילה (&), א"כ נמצא שאימא הזריעה תחילה טיפת המוח הנק' בינה, ואח"כ נתן בה אבא טיפת מוח הנקרא חכמה. וכבר נודע שהנכנס ראשון יוצא אחרון, וע"כ בתחילה נולד חכמה שהיא פרשת קדש לי, ואח"כ נולדה הבינה שהיא פרשת והיה כי יביאך. אבל תרין עיטרין שהם חו"ג, הם לצורך נוק' דז"א, והנה היולדת נקבה הוא מזריע תחילה, וא"כ נמצא שאבא הזריע תחילה, וכשבא זמן הלידה, נולדה הנקבה תחלה שהיא גבורות פרשת והיה אם שמוע, ואח"כ נולד הזכר שהוא חסד פרשת שמע, ואלו הם התפילין כסברת ר"ת ז"ל, והסיבה היא זו כאמור.

- מאיר הכוונה -

⁶⁴⁴ שעה"ג הק' כו: הרי מצינו חמשה מיני זווגים [א] ז"א הנקרא ישראל, עם נוקביה הנקראת רחל, (ב) זווג יעקב עם רחל, (ג) זווג יעקב עם לאה, (ד) זווג ישראל עם לאה, (ה) זווג יעקב עם לאה], ולהם חמשה מיני יסודות, ומכל אלו היסודות יצאו טפות קרי, ואמנם אלו הטפות [של שז"ל] שיצאו מהיסוד העליון במעשה של יוסף עם אשת פוטיפרע] הם סוד לבושי הנשמות.

ונבאר עתה כל אלו החמשה בחי', הבחי' א', שהוא הזווג היותר מעולה שבכלם, הוא זווג ישראל עם רחל. והנה יש בו ב' בחי', משא"כ בשאר הזווגים, והוא, שביסוד האמיתי של ישראל שהוא המזדווג עם רחל, יש בו חמשה חסדים וחמשה גבורות, הנמשכים שם ממוחין דאימא, וגם חו"ג ממוחין דאבא. כי הנה היסוד דאבא המתלבש תוך ז"א, הנה הוא מגיע ומתפשט עם סיום היסוד דז"א ממש, והנה העשר גבורות, שהם, חמשה דאבא, וחמשה דאימא, הם בחי' עשרה הרוגי מלכות, אשר נשמותיהם נתלבשו באלו הטיפות.

⁶⁴⁵ עי' לעיל הערה 632. ועי' שער הזווגים סוף פרק ה' שכוונתו לתבונה לפי שהיא יורדת למטה ומתגלית תמיד, אבל בינה עליונה נשארת למעלה ואינה יורדת ולכן נקראת לעתיד לבא.

⁶⁴⁶ עי' שער כה פרק א שזה מלכויות דאו"א, ועי' ביאורים ח"ב לד ע"א: כלומר עטרת היסודין וזה דוגמת כל כתר דתחתון הוא במלכות דעליון. וכן הוא בשער לד פרק ב אות ט' שזה העטרת של היסוד שהוא בחי' המלכות.

⁶⁴⁷ עי' הערה שער הזווגים סוף פרק ה' שכל המוחין באים מתבונה ולא מאמא, וצ"ע אם זה תולדה מאו"א או שזה שאו"א וישסות מתחברים יחד כמש"כ בשער ז"א פרק א.?

שעה"כ

דרושי תפילין דרוש ז

בענין תפילין מחודש בקיצור בכל ענייניו.

אחר עטיפת הציצית יניח תפילין, והמניה הוא ז"א, בסוד מ"ש חז"ל (&) שהקב"ה מניח תפילין. וענין התפילין עצמם הם בסוד המוחין שלו, כי הנה נתבאר אצלנו כי בתחילה הם ד' מוחין, ואח"כ כשמתלבשין תוך נה"י דאימא טרם שנכנסין תוך ז"א עצמו, חוזרים להיות שם בסוד ג' מוחין בלבד, ואחר שנכנסין בז"א, נמשך קוצין דשערי דאריך אחורי רישא דז"א במקום העורף, ומוציא הארת הד' מוחין לחוץ במקום המצח דז"א, וגם מוציא הארת מלבושיהם שהם נה"י דאימא, ולכן הם ד' פרשיות כנגד הארת ד' מוחין עצמן, והד' בתים כנגד הארת מלבושיהן שהם נה"י כנו". ואע"פ שאינן רק ג', עכ"ז הוצרכו להתחלק לד' בתים, כדי להלביש בחוץ את ד' הארות המוחין. גם טעם אחר לזה, והא כי נודע כי זו"ן היו בתחילה ביחד בסוד העיבור תוך אימא, אבל הז"א היה בחי' ג' נו' בסוד נה"י נו' חג"ת⁶⁴⁸, ונוקבא היתה ז' להם בבחי' העטרה קשורה ביסוד. וכשנולדו ויצאו לחוץ, חזר הז"א להיות בסוד ו"ק גמורים, גם נוקביה נתפשטה וירדה במקומה, ולכן היו הבתים ד' כנגד נה"י ומלכות, ולהורות אל סוד העיבור הנז'.

נמצאו כאן כ"א אזכרות כמנין אהיה בתפילין של ראש ושל יד. והענין הוא כי בהיותם בסוד העיבור היה הז"א בסוד ג' קוים לבד ג' נו' ג', והמלכות בסוד עטרה כנו', הרי ז'. וכל א' מאלו הז' נכלל בכל א' מהג' קוים הנז', והרי הם ג"פ שבעה, הם כ"א. ולהיות כי אימא הנקרא אהיה, ובתוכה היה העיבור, ולכן נרמזו האזכרות בסוד מספר אהיה. וא"ת א"כ יהיו כ"א שמות של אהיה ולא שם הויה, הטעם (יא ע"ג) הוא כי שם אהיה מורה בחי' התפשטות, אמנם ההויה מורה על היותו כמו שהוא עתה טרם שנתפשט במוחין⁶⁴⁹.

והנה הבטישא דקוצא דשערי הנז' (יא ע"א) לא הועילה רק להוציא הארה בלבד של המוחין, ואינה אלא בזמן שבהמ"ק קיים, אבל אחר החורבן כבר נתבאר אצלנו כי המוחין הגדלות מסתלקין וחוזר ז"א לקטנות בכל יום ויום, בסוד (עמוס ט ה) חדל נא מי יקום יעקב כי קטן הוא⁶⁵⁰. ואמנם בשעת ק"ש ותפלה, יש בנו כח להחזירם בו, ואחר התפלה מסתלקין, אבל עכ"ז נשאר שם כל היום קצת רשימו של הארה, ולכן כל היום הוא זמן תפילין, אבל בלילה מסתלק אפי' הרשימו, ולכן לילה לאו זמן תפילין הוא.

וענין הרצועות דתפילין של ראש הם נו"ה דאימא שעומדים בסוד אור מקיף על ראשו של ז"א, ועי"ז נמשכת הארה כל היום עד הלילה כנו'.

וענין המעברתא של ראש ושל יד ה"ס ג' שמות אהיה הויה אלהים⁶⁵¹ שמספרם יב"ק⁶⁵², ואלו הג' עומדים בתוך המעברתא⁶⁵³, וז"ס (&) ויעבר את מעבר יב"ק. אמנם

- מאיר הכוונה -

⁶⁴⁸ כן הוא בשער כט פרק א אמנם עי' שער לד פרק ד שזה חג"ת תוך נה"י.

⁶⁴⁹ כפי מה שהוא עתה כשהיא במקומה בלי התפשטות במוחין דז"א (פע"ח).

⁶⁵⁰ פסוק זו לא מובא במקום אחר לא בשעה"כ ולא בפע"ח.

⁶⁵¹ עי' ספר הליקוטים: מי יקום יעקב כי קטן הוא – ר"ל מ"י שהיא אימא עילאה יקום יעקב ויעשהו גדול ואמר כי קטן הוא ר"ל כי קטן הוא כשיעקב בבטל אמו שאז נק' קטן וכשנפתח הנ' שערי בינה אז נק' מי אז יקום יעקב מקטנותו.

ודע כי הבטישה הנ"ל דקוצי דשערות להוציא את התפילין הנ"ל היא הארה לבד ואינה אלא בזמן שבהמ"ק היה קיים ובעבור הגלות מסתלקין המוחין שמוחין אינם אלא בגדלות וחזר הז"א לקטנותו ואז נאמר עליו בגלות מי יקום יעקב כי קטן הוא (פע"ח).

⁶⁵¹ אדנ"י??? וכן הוא בפרק ב', ועי' סידור שיש ב' מיני יב"ק וא' פהו"ה אלקים.

ועי' י ע"ג ששניהם נמצאים.

⁶⁵² עי' לעיל הערה 620, ותפילין ב' ד"ה וענין המעברתא

⁶⁵³ כי דרך אלו עובר כל שפע מתחלת אצילות עד סופה (פע"ח).

שעה"כ

תפילין של יד הוא בנוק' דז"א. והענין הוא כי קשר תפילין של ראש היא לאה, ותפילין של יד היא רחל נוקבא דז"א, ועניינה כי נה"י דז"א נעשו מוחין בראש דרחל כנודע, וקוצא דשערי דרישא דז"א נמשך עד רישא דרחל ע"ד הנ"ל⁶⁵⁴, ומכה בערפה ויוצאין ד' הארות מוחין שלה במצחה. ולפי שהראש שלה היא מאחוריו דז"א כנגד הלב, לכן אנו מניחין תפילין של יד בזרוע שמאלי דז"א בפרק הג' ⁶⁵⁵ שהוא כנגד הלב דז"א. ועוד טעם אחר, והוא כי הדעת דרחל הם הה"ג הניתנים לה מן היסוד דז"א כנודע (ע"ח שער האונאה פרק א), והוא עומד למטה, והדעת הוא מקומו יותר למעלה כנגד הלב דז"א⁶⁵⁶, ולכן צריך להעלות ולקשר תפילין של יד בזרוע שמאל כנגד הלב, כי על ידי כן הה"ג העומדות למטה ביסוד דז"א, יעלו בסוד אור חוזר למעלה עד הלב במקום זרוע שמאלי הנקרא גבורה, וגם הם הה"ג מסוג של הגבורות ג"כ, ואז יאירו הה"ג בסוד אור חוזר, ויהיו למעלה כנגד הלב ברישא דנוקבא. וז"ס מ"ש בזוהר פינחס (&) דבעי לאזדהרא דלא יעדי יוד שהוא קשר תפילין של יד מן התפילין עצמם, והטעם הוא כי היוד הזאת שהוא קשר של תפילין⁶⁵⁷, ה"ס היסוד כנ"ל של הה"ג, שממנו נעשה דעת הנוקבא, ולפי שהוא תחתון למטה, צריך להעלותו למעלה עם התפלה עצמה היושבת למעלה כנגד הלב, ולקשרו שם שלא ירד ממקומו. וע"ז נאמר (שיה"ש פ"ח ו) שימני כחותם על לבך כו' כמבואר אצלינו.

וע"ש גם ענין פסוק זה הוא, כי הנה שני בחי' היו כאן: הא', הוא ענין בטישת קוצא דשערי דז"א בראש הנקבה, אשר אינו מכה רק בחו"ב שלה בלבד, כי עד שם מגיע קוצא דשערי בלבד, שהוא עד החזה דז"א, אבל בדעת שלה שהוא יותר תחתון, לפי שנעשה מן היסוד שלו כנוז', אין קוצא דשערי מגיע שם, ולא בטש ביה. בחי' הב', היא לתועלת הדעת שלה, גם הוא להעלותו עד מקום הלב. וזה נעשה ע"י הקשירה, דיוד קשר עם התפילה עצמה כנוז', ולכן כנגד הבטישה בתרין מוחין כתיב שימני כחותם על לבך, כי שם מקומם. וכנגד קשירת גבורות הדעת, ולהעלותו ולקשרו בזרוע שמאל, אמר (שס) כחותם על זרועך. ונתן טעם לכל זה ואמר (שס) כי עזה כמות אהבה, אהבת ז"א לנוקבא, ולכן מעלה אותה ומחברה עמו, כענין חיבור האשה בבעלה. וענין זה נקרא אהבה ממש. ואחר שכבר הניחה הנקבה תפלה שלה בתחילה משום אהבה הנוז', אז מתקנא בה הז"א, ומניח גם הוא התפילין של ראש. וז"ס (&) קשה כשאל קנאה. והרי נתבאר טעם למה מקדימין תפילין של יד לתפילין של ראש.

וא"ת והרי גם אימא הנעשית תפילין של ראש לז"א, גם היא אוהבת אותו כאם על בנה. והתשובה היא, כי תפילין של ראש אינה אלא מכה בטישת קוצא דשערי דא"א כנוז', ואינו עושה אותן מפני אהבה שיש לו עם ז"א, כי ז"א ברא דאז"א הוא ולא דא"א, ולא עשה זה מחמת אהבה רק מחמת (&) כי חפץ חסד הוא⁶⁵⁸, הוא דייקא, כי א"א הנקרא הוא⁶⁵⁹, חפץ תמיד לעשות חסד עם זולתו, ולכן התפילין של יד הנעשית לסיבת אהבה

- מאיר הכוונה -

⁶⁵⁴ היינו יא ע"א בענין קוצא דשערי דא"א שיורד לז"א.

⁶⁵⁵ הדבוק אל הכתף (נוסף בפע"ח).

⁶⁵⁶ עי' ע"ח שער לידת המוחין סוף פרק ב' הטעם להבדל במקומתם של דעת דז"א ושל נוק'.

וכן שער דרושי הצלם דרוש ב' (ב) אות יג.

⁶⁵⁷ עי' שער מאמרי רשב"י נז ע"ג: והיסוד ההוא הוא צורת יו"ד והוא דכורא וכל חדוה דנוק' בהאי יסוד הוא ואין להפרידו ממנה כנוז'.

⁶⁵⁸ ועי' מול"מ ב' שלומד את זה על בינה ולא א"א, אמנם עי' שער לד פרק ב אות כב.

⁶⁵⁹ עי' זהר ח"א קנח ע"א שלומד את "הוא" על עלמא עלאה. ועי' שערי אורה (סז ע"ב): והשם

העליון אה"ה, וכינויו בתורה הו"א, כמו והו"א רחום יכפר עון ולא ישחית (שם עח לח), כי חפץ חסד הו"א (מיכה ז יח), וכן כיוצא בזה.

שעה"כ

גמורה שיש לז"א עמה, כאהבת איש לאשתו, משתדל לתקנה בתחילה ונקדמת, ואז הז"א נותן בה אותו הרשימו שלה שנשארה בו⁶⁶⁰. ועושה אותה בחי' תפילין של יד כמבואר אצלנו.

ואח"כ מתקנא בה, ואז א"א בטש ביה משום כי הפיץ חסד הוא, ומחזיר בו גם הרשימו של המוחין שלו שנסתלק בכל לילה כנ"ל, ונעשית בו תפילין של ראש אח"כ. ובביאורינו למעלה יובנו כל אלו הדברים על מתכונתם וע"ש.

⁶⁶¹ והנה נתבאר אצלנו כי כאשר לאה מתפשטת בכל אחורי קומת ז"א אחר הצות לילה, מאותו האור הגדול (יא ע"ד) לוקחת רחל מוחין בהיותה בבוקר למטה בעולם הבריאה. וגם לסיבה זו מניחין תפילין של יד בתחילה, לפי שנעשית מן ההארה הנז' אשר קבלה רחל מן לאה אחר הצות לילה. אבל התפילין דז"א של ראש, נעשים מכת ההארה הנמשכת ע"י ישראל הקמים בחצות לילה ועוסקים בתורה, ולכן נעשית אח"כ. ואחר היות שניהם זו"ן בבחי' התפילין, אז אומרים ק"ש כמו שית' לקמן בע"ה בענין הק"ש.

והנה ד' פרשיות דתפילין של יד הם כנגד ד' אותיות הויה, והבית כנגד אדני, וה"ם זו"ן. ובשעת הקשירה יכוין שקושר הנוקבא עם ז"א כדי לייחדם אח"כ בק"ש במלת אחד, ר"ל א"ה ד'⁶⁶², שהם זו"ן קשורים יחד בשני קשרים, קשר יד וקשר יו"ד, וה"ם שני יודין שבשם יאהרונה"י, בסוד (&) פותח את ידיך וקרנין ביה (&) יודיך. ע"כ הגיעו דרושי התפילין.

דרושי תפלת השחר דרוש א'

ונבאר עתה כללים שיש בסדר תיקון תפלת השחר.

דע כי מן תחילת התפלה עד ברוך שאמר הוא עולם העשיה, ומברוך שאמר עד יוצר אור הוא עולם היצירה, ומן יוצר אור עד סוף ברכת אבות הוא עולם הבריאה, ושאר כל העמידה הוא עולם האצילות.

וסדר העשיה הוא מתתא לעילא, וכדי ליחד את העשיה ביצירה. והנה יש בה קלי' קשות וחזקות, לכן צריך ליחד תחילה ראש היצירה בראש העשיה, ואח"כ שאר היצירה הוא מתתא לעילא, וכן הבריאה הוא מתתא לעילא. וברכת אבות הוא ראש הבריאה הנקרא היכל ק"ק דבריאה, עד סוף ברוך אתה ה' מגן אברהם⁶⁶³ ושאר כל העמידה כולה היא באצילות.

וזה ביאור כל הנז': כי הי"ח ברכות שיש מן על נטילת ידיים⁶⁶⁴ עד ברכת התורה הם ח"י ברכאן⁶⁶⁵ דיסוד דעשיה⁶⁶⁶. ומן הודו עד ברוך שאמר הוא רישא דעשיה, היכל ק"ק

- מאיר הכוונה -

⁶⁶⁰ היינו החסדים שבדעת, עי' שער כה &.

⁶⁶¹ מכאן עד הסוף לא נמצא בפע"ח (ש"ש).

⁶⁶² עי' זהר ח, ב, קטז ע, א: ועליה אוקמוה מארי מתניתין בחגיגה על מה העולם עומד על עמוד אחד ששמו צדיק שנאמר (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם ובודאי איהו ברית דשבועה דעליה קיימין א"ח ד' דאינון שמיא וארעא דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת' א"ח שמים הדא הוא דכתיב (מ"א ח ל) ואתה תשמע השמים ד' הארץ הדא הוא דכתיב (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי

תרגום: ועליו בארו בעלי המשנה בחגיגה על מה העולם עומד על עמוד אחד ששמו צדיק שנאמר וצדיק יסוד עולם ובודאי הוא ברית של שבועה שעליו עומדים א"ח ד' שהם שמים וארץ שכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת' א"ח שמים זהו שכתוב ואתה תשמע השמים ד' הארץ זהו שכתוב והארץ הדם רגלי.

⁶⁶³ עד סוף ברוך אתה ה' מגן אברהם נמחק בפע"ח ואין נ"מ?

⁶⁶⁴ עי' לעיל הערה 24.

⁶⁶⁵ עי' תיקו"ז ג ע"ב ועוד הרבה מקומות שיסוד היא חי עלמין, וח"י ברכות.

שעה"כ

שלה. וברוך שאמר הוא היכל ק"ק ראש היצירה, ולכן הם י"ג ברוך כמנין אחד⁶⁶⁷. והוא סוד י"ג מכילין דרחמי אשר בעולם היצירה⁶⁶⁸. ולכן יש בברוך שאמר פ"ו תיבות ככתוב בנוסח שנעתיק לקמן בע"ה, לרמוז כי הוא ראש היצירה, שעליו נאמר (&) ראשו כתם פז⁶⁶⁹, ולכן צ"ל המהולל בפה עמו, שעולה בנימ' פ"ו, ולא ככתוב במחזורים בפי עמו. ואח"כ ח"י שמהן שיש באותם הפסוקים של יהי כבוד ה' לעולם עד תהלה לדוד, כנודע (&). והנה הם ח"י ברכאן דיסוד דיצירה, ולהיות כי נודע כי בכל עולם מארבע עולמות אבי"ע יש כל הי"ם וכל הפרצופים, שהם א"א ואו"א וזו"ן, ולכן בסוף היצירה אנו חוזרים להזכיר ח"י היות בשירת הים, וי"ג שבחים דישתבה, שהם שיר ושבתה הלל וזמרה כו'.

⁶⁷⁰ והנה בהיותו בסדר העשיה, שהוא מתחלת התפלה עד ברוך שאמר כנ"ל, יכוין לעלות כל הנפשות אשר שם אל עולם היצירה⁶⁷¹. ובסדר היצירה יכוין לעלות כל הרוחין אשר שם אל עולם הבריאה. ובסדר הבריאה יכוין לעלות כל הנשמות אשר שם אל עולם האצילות ואז מלכות עילאה נכללת מכל אלו הנפשיין ורוחין ונשמתין, ועי"כ נעשין בה בחי' מ"ן⁶⁷². וצריך לשתף גם את עצמו בכל חלקיו, דהיינו להעלות נפשו עם הנפשות דעשיה, ורוחו עם הרוחין דיצירה, ונשמתו עם נשמתין דבריאה, והבן זה היטב⁶⁷³. וכבר ביארנו⁶⁷⁴ ענין עליית העולמות⁶⁷⁵, שאינם עולים⁶⁷⁶ רק בחינת הנפשות והרוחות והנשמות אשר בהם בלבד⁶⁷⁷, אבל העולמות עצמן אינן עולים, וכן בירידת הנשמות אחר העמידה, תכלול נפשך ורוחך ונשמתך עמהם על דרך הנז' בעליה.

- מאיר הכוונה -

⁶⁶⁶ עי' אריכות בנהר שלום כב ע"ב.

⁶⁶⁷ צ"ל וא"ו וכן הוא בפע"ח לז ע"ד (גלינות הלש"ו על פע"ח).

⁶⁶⁸ עי' לקמן (יג ע"ב) ד"ה ודע כי כמו שנתבאר ב"ג מידות.

⁶⁶⁹ שהוא מעורר למעלה לז"א דאצילות המקנן ביצירה וכן עולם עשייה מתעורר למלכות דאצילות וכן תיקוני עולם בריאה מעורר אמא דאצילות ותקוני אצילות מעוררין לאבא דאתנהיר ממזלא נמצא התעוררות זה מגיע למעלה בתלת רישין ומהן יוצאין שפע רב לזו"נ שיכינו עצמם לזיווג אחר הנסירה (פע"ח).

עי' לקמן תפילת השחר א' לגבי ברוך שאמר.

עי' סוף נא ע"א פירוט בברוך שאמר, וצ"ע למה זה שם.

⁶⁷⁰ ונבאר כוונה אחרת כוללת בד' חלקי התפלה שבד' עולמות אבי"ע הנ"ל (פע"ח).

⁶⁷¹ כי זה הוא עיקר כוונתנו להעלות מ"ן למעלה ואז תכוין לחבר נפשך ולכללה עמהם (פע"ח).

עי' לעיל הערה 449.

⁶⁷² עי' ע"ח שער השמות פרק א: אמרו בתקונים (כד ע"ב) ג' ספירות עלאין מקננן בבריאה שהם הנקרא⁶⁷² כורסייא כנודע. וזה שאנו אומרים שג"ר דבריאה מאירין, אינו רק על ג"ר דנוקבא⁶⁷² דז"א דבריאה⁶⁷², כי גם היא כלולה מ"ס, כי כל הג' עולמות ב"ע הם דוגמת עולם האצילות כנ"ל. ועי' דע"ה ח"ב קיח ע"ב: כלומר הג"ר דנוק' דז"א דאצילות המתפשטים בבריאה. ועי' שער תיקון הנוק' ב' אות א' – שט"ת ירדו לבי"ע, ועי"ש שצריך להיות שגם מהז"א ירדו.

⁶⁷³ וכן בירידת העולמות אחר עמידה עד עלינו לשבח תכוין ע"ד זה ג"כ (פע"ח).

⁶⁷⁴ עי' ש"ש שזה לא מופיע לעיל.

⁶⁷⁵ עי' שער פר"ח ח: אין חיצוניות העולמות עולין, דא"כ היינו רואין בעינינו עלייתן, אך כיון שאין עולין רק הפנימית.

⁶⁷⁶ עי' לקמן טו ע"ב וסח סע"א, ובע"ח שער מ' דרוש ג' ה' טו ושער נ' פרק ו (לש"ו).

⁶⁷⁷ נראה כי גם חיצוניות העולמות יכולין לעלות למעלה ממקומם⁶⁷⁷ ע"י הכללות בפנימית העולמות שהם נפשיין ורוחין ונשמתין כנזכר בנוסח הקדמה הראשונה והנה שמעתי ממורי זלה"ה ענין זה פעמים רבות אלא שיש בהם דברים הפכים ואיני זוכר תירוצם ותשובתם והנה בתפלת ר"ה כתוב כי בימי החול שלאחר החורבן אין העולמות החיצונים עולין כלל ע"י הזיווג שאנו עושין וזה הוא שכתוב הן אראלים צעקו חוצה ר"ל מפני שנשארים בחוץ ואין להם יכולת לעלות עד המלכות מן העשייה⁶⁷⁷ ליצירה ולבריאה ועד האצילות (פע"ח).

שעה"כ

פנימיות העולמות, שהם בחי' הנפשות של בני אדם דעשיה, והרוחות שביצירה, והנשמות שבבריאה כו'. וכל בחי' מהם יש לה בחי' אור פנימי ואור מקיף. והנה נודע מ"ש בזה"ק (פרשת ויקהל דף רא ע"ב⁶⁹⁴ ובפ' בהר קב ע"א ק"ב ע"ב⁶⁹⁵) שבתחלה צריך לעשות התיקון בבחי' המעשה, שהם ד' תיקונים, והם אלו: יפנה ויתעטף בציצית ויניח תפילין של יד ואח"כ תפילין של ראש. וכנגדם הם סדר קרבנות של שחר, וסדר הזמירות, וסדר יוצר, וסדר תפילת י"ח, וצריך לבאר כל זה.

הנה בתחילה צריך בסוד המעשה לתקן בחי' היצוניות כל העולמות במקומם אשר להם⁶⁹⁶, והוא כי ע"י אשר יפנה צרכיו⁶⁹⁷, הנה הוא מתקן עולם העשיה בבחי' הנקרא נפש⁶⁹⁸. וע"י ברכת אשר יצר, שהוא סוד הבל היוצא מן הפה בעת שמברך, הוא מתקן אור המקיף העולם העשיה. ואח"כ ע"י הטלית שמתעטף בראשו הוא מתקן היצוניות עולם היצירה הנקרא רוח⁶⁹⁹, ועל ידי כן יורד אור מן בחי' הנפש דיצירה אל בחי' הרוח אשר בעשיה הנק' יצירה שבעשיה. ובסוד הברכה שבציצית, נעשה אור מקיף אל היצירה. ואח"כ ע"י התפילה של יד נתקן עולם הבריאה, ואז יורד אור מן נפש דבריאה אל הנשמה שבעשיה. וע"י הברכה נעשה אור מקיף אל הבריאה. ואח"כ ע"י תפילין של ראש, נתקן עולם האצילות. האמנם בענין הברכה יש מחלוקת לפי שמר סובר כי גם בעולם האצילות צריך לעשות ע"י מעשינו אור מקיף שלו, ולכן צריך לברך גם על תפילין של ראש, לעשות

- מאיר הכוונה -

בריותיו בצדקה ואין צדקה אלא תפלה שהיא צ' תשעים אמנים ד' ד' קדשות בכל יום ק' מאה ברכות ה' חמשה חמשי תורה וזה וצדקה תרומם גוי ועליו נאמר לאברהם ויחשבה לו צדקה וכשהוא רוצה להגן בה נאמר בה (ישעיה נט) וילבש צדקה כשריון מצד ה' היא צדקה ומצד י' היא כובע על ראש צדיק אות ברית עטרה בראש כל צדיק ומצד ו' נאמר בה ארכה מארץ מדה מצד ה' עליונה ורחבה מני ים וכשרוצה הקדוש ברוך הוא להמשיך נבואה כל הספירות כלולים בה ונקראו נביאים ומלכות היא דמיון כלם שנאמר (הושע יב) וביד הנביאים אדמה כמה שנאמר ודברתי על הנביאים שהיא כמו אספקלריא שכל הפנים נראים בה וכן כל הספירות מראים בה כחם ודמיונם וצורתם לכל נביא כפי השגתו למעלה וכמו כן למטה היא מתלבשת בכסא הכבוד ובכל המלאכים והאופנים וחיות הקדש ובכל הרקיעים והכסאות⁶⁹³ שבהם המלאכים התלויים מהם שיש מלאכים גבוהים עליהם שנאמר (קהלת ה) כי גבה מעל גבה שומר וגבוהים עליהם וכן בכל כוכב ומזל כמו שנאמר ומלכותו בכל משלה וזהו וביד הנביאים אדמה לכל אחד נדמה כפי כחו שהיא נשמתו והבן אמרם העונה אמן בכל כחו ה' הוא בכתר שהיה קדם שנברא העולם הוא ושמו לבד בכתר כשברא העולם במדת ראשית ירד עליו ולא היה חסר מלמעלה וכן בכל ספירה וספירה כמדליק נר מנר ואינו חסר מן הראשונה ולא מחברתה עד אין סוף ואין תכלית ומי שמכיר אותו בזאת כאלו מכיר אותו בעליונים ובתחתונים בעבור שהיא כלולה [פג ע"ב] מהעליונים והיא יחוד וקשר כלם והיא מתלבשת בכל התחתונים ועל זה אמר הנביא (ירמיה ט) כה אמר ה' אל יתהלל חכם כי אם בזאת וגו' השכל וידוע אותי היא נקראת נבואה מצד הנביאים חכמה מצד החכמים שכל הספירות נקראים חכמה.

⁶⁹⁴ דבעי ליה לבר נש כיון דאתקין גרמיה בפולחנא דעובדא בתקוני דמצוה וקדושה ליחדא לביה בתקונא דפולחנא פנימאה דמאריה ולשוואה לביה ורעותיה בההוא פולחנא דאינון מלין (ד"א דקאמר) דהא מלה סלקא

תרגום: שצריך לו לאדם שכיון שהתקין עצמו לעבודת המעשה בתקוני מצוה וקדושה ליחד לבו בתקון של העבודה הפנימית של אדונו ולשים את לבו ורצונו באותה עבודה של אותם דברים (שאומר) שהרי הדיבור עולה.

⁶⁹⁵ זהר בדף קב מדבר על שעיר לעזאזל, ולכן נראה שכוונתו לדף קכ ועי' לעיל הערה 38.

⁶⁹⁶ תחלה ירחץ ידיו ועי"ז מתקן היצוניות עשיה וע"י ברכה מקיף (פע"ח ה ע"א).

⁶⁹⁷ ויבדוק נקביו (פע"ח) - נטילת ידים ואח"כ יפנה (והם א' כי הם שניהם בעשיה כמ"ש למטה

בסמוך) (גליונות הלש"ו על פע"ח). ועי' לעיל א ע"ג ד"ה ונבאר תחילה.

⁶⁹⁸ נפש דעשיה (פע"ח).

⁶⁹⁹ הנקרא רוח - נמחק בפע"ח.

שעה"כ

אור מקיף אליו. ומר סבר דאור מקיף דעולם האצילות שהוא בחי' נשמה לנשמה, אינו נעשה על ידינו, ומעצמו הוא נעשה, כי אין בנו כח לעשותו⁷⁰⁰.

והנה כל הד' עולמות נתקנו בבחי' היצוניותם שהוא כללות העולמות בעצמם בכללותם, בבחי' אור פנימי עם אור מקיף שלהם, ע"י אלו המצות מעשיות הנו"ל. אבל האדם בעצמו לא נתקן רק בחי' הנפש שלו בלבד, לפי שכל אלו הם מצות מעשיות, שהם מצד הנפש, ואפי' בברכה שלהם היא מצד מצות (וב ע"ב) מעשיות בלבד, ולכן כדי לתקן בחי' שנית, צריך סוד הדבור בתפלה.

וזה פרטן: כי באומרו סדר קרבנות⁷⁰¹ של שחר, יכוין לכלול העשיה ביצירה, אחר שכבר נכללו⁷⁰² ונתקנו כל העולמות בכללותם. ואמנם כדי להעלותם למעלה ולכלול אותם ביחד, אי אפשר לעשותו אלא ע"י הכללות הנשמות⁷⁰³, שהם בחי' פנימיות העולמות כולם, ולכן אנו אומרים הקרבנות, שעל ידי כן אנו כוללים עולם העשיה בבחי' פנימיותו, שהוא סוד הנפשות שבו, עם אור מקיף שבהם ג"כ, הנעשה⁷⁰⁴ ע"י הדיבור, ואז גם החיצוניות שהוא כללות עולם העשיה נכלל עמהם, ואז אנו מעלים עולם העשיה⁷⁰⁵ אל עולם היצירה, וכוללים אותו עמו בבחי' הנפשות שבעולם העשיה, שהם פנימיות העשיה כנו', וזה ע"י הקרבנות, ואז נעשין מוחין דאור פנימי לבחי' הנפשות, וגם אור המקיף שלהם, ע"י הדיבור⁷⁰⁶.

ואח"כ ע"י הזמירות של ברוך שאמר עד היוצר⁷⁰⁷, אנו מעלים⁷⁰⁸ את הרוחין שבעולם היצירה, בבחי' מוחין דאור פנימי ובבחי' אור מקיף⁷⁰⁹ עד עולם הבריאה. ואז גם בחי' היצוניות דעולם היצירה, אור פנימי שלו עם אור מקיף שלו, הם עולים ונכללים עמהם בבריאה.

ואח"כ ביוצר אור עד העמידה, אנו מעלים⁷¹⁰ הנשמות שבעולם הבריאה בבחי' אור פנימי ואור מקיף שלהם עד⁷¹¹ עולם האצילות, ואז גם היצוניות עולם הבריאה אור פנימי שלו עולים ונכללים בהם.

והנה נתבאר כי ע"י תפילה של יד שהיא בבריאה וע"י התפילין של ראש שהיא באצילות, נעשים מוחין פנימיים דאור פנימי, וגם אור המקיף שלהם בבחי' היצוניות העולמות⁷¹². ואמנם עתה ע"י ק"ש שאומרים ביוצר, אנו ממשיכין ומורידין מוחין פנימיים

- מאיר הכוונה -

⁷⁰⁰ עי' דע"ה ח"ב כג ע"ג: וכן מטעם זה כתב הרמ"ז ז"ל באיגרות הרמ"ז סי' ה' שאין לברך על תפילין דרבינו תם, משום שהם מוחין דאבא כמ"ש בדרושי תפילין (דרוש ו), ואין בנו כח לתקן את הענין אשר הברכה מרמז עליו ע"ש.

⁷⁰¹ עי' נהר שלום כה ע"א וע"ב

⁷⁰² נמחק בפע"ח (ה ע"ד).

⁷⁰³ עי' לעיל הערות 675, 676, 677.

⁷⁰⁴ היינו ההתכללות.

⁷⁰⁵ פנימיות והמקיף (נוסף בפע"ח).

⁷⁰⁶ אחר אשר עשינו אל הנפשות האלו שהם פנימית דעשייה בחי' מוחין פנימיים וגם א"מ להם במקומם למטה ואחר כך עולין ונכללין ביצירה (פע"ח).

⁷⁰⁷ יוצר אור. של ברוך שאמר עד היוצר – נמחק בפע"ח.

⁷⁰⁸ אנו מעלים נמחק בפע"ח ובמקומו איתא נעשין.

⁷⁰⁹ ואז עולים (נוסף בפע"ח).

⁷¹⁰ אנו מעלים נמחק בפע"ח ובמקומו איתא נעשין.

⁷¹¹ ואז עולים (פע"ח).

⁷¹² אחר כך בקרבנות אנו מעלים עשייה ביצירה הפנימית והעולמות ובזמירות היצירה בבריאה הנשמות והעולמות אח"כ ביוצר אז עולים הבריאה באצילות נשמות ועולמות ואמנם עדיין הנשמות צריכין למוחין פנימיים ואז ע"י ק"ש מזדווגים או"א באצילות ועושין מוחין פנימיים לבד

שעה כ

דאור פנימי בבחינת פנימיות העולמות⁷¹³, שהם הנשמות כנ"ל. ואח"כ בעמידה⁷¹⁴ אנו נותנים להם בחינת אור מקיף שלהם, ובביאור ברכת אבות דר"ה במלות אלהינו ואלהי אבותינו, יש סיוע לזה ע"ש היטב.

והנה עתה אשר עלו היצירה והעשיה בבריאה, שהם בחי' מלכות ות"ת, בני הבריאה, אנו צריכין עתה להעלותם בבריאה בסוד מ"ן, אל אמם, שהיא עולם הבריאה, כדי שיתנו להם מוחין פנימים דאור פנימי בבחי' אותם הנשמות, שהם פנימיות של העולמות. וצריך שיתייחדו בתחילה ויזדווגו או"א דאצילות לתת מוחין לזו"ן דאצילות, ועי"כ יומשך שפע לאו"א דבריאה, שיזדווגו גם הם לתת מוחין לזו"ן אשר שם, שהם בחי' היצירה והעשיה שעלו ונכללו עתה שם כנוז.

וכדי להיות בנו כח לעשות הדבר הזה, נצטוינו במצות ק"ש, שהיא בחי' דיבור ואינה מעשית. ועי' מצוה זו, יהיה בנו כח לגרום הזווג הנז', כדי שיתנו מוחין אל זו"ן דבריאה כנוז⁷¹⁵. וכדי לבאר ענין זה, הוא מוכרח לבאר פה קצת מן כוונת ק"ש.

והענין יובן במה שנתבאר אצלינו, כי יעקב יש לו שתי נשים לאה ורחל. והנה בחי' לאה היא בבחי' הקשר דתפילין של ראש שבועולם האצילות, ויש לה פרצוף שלם מי"ם כנודע. ואמנם עתה אנו מעלים את רחל, שהוא אותה הנקודה של מלכות אשר עומדת⁷¹⁶ בהיכל ק"ק דבריאה, ועולה עד לאה⁷¹⁷ הנז', שהוא סוד אות ד' דאחד, ונכללת עמה ומתחברת אז אותה הד' עם הז"א שהוא סוד אח"ד, א"ה ד'⁷¹⁸, נעשין מ"ן אל או"א דאצילות, ואז מורידים ונותנים מוחין פנימין לז"א וללאה הנז'⁷¹⁹. ואמנם המוחין של רחל אינם יורדין, לפי שעדיין היא בבחי' נקודה, ואין לה פרצוף לקבל מוחין. ולכן המוחין שלה נשארים למעלה עם הד' דאחד שהיא לאה.⁷²⁰ וכאשר אנו אומרים בשכמל"ו, הכל הוא בסוד בחי' לאה והבן זה.

- מאיר הכוונה -

דנשמות דזו"ן דאצילות ואז נמשכין מוחין גם לאו"א דבריאה והם מורדין מוחין פנימים ומקיפים דנשמות לזו"ן דבריאה כי כ"כ הוא פנימית דאצילות כפנימית ומקיפין דבריאה וא"כ בבריאה נגמרין מוחין דג"ר דפנימים ונשמות לזו"ן דאצילות (פע"ח י ע"א)
⁷¹³ ללא מקיפים (נוסף בפע"ח). זה סותר הקטע הקודם, ועי' בסוף הפרק שזה אורות דאצילות ולכן אין סתירה.

⁷¹⁴ לפני אבות או אחרי כן.

⁷¹⁵ עי' לקמן כג ע"ב וז"ל: הנה כוונתינו בתחילה היא לזווג זווג חיצון דאו"א, אמנם לפי שהוא נעשה מעצמו שלא ע"י העלאת מ"ן של זו"ן כנוז', לכן אין אנו מכוונין אותו בענין היחוד דק"ש כי הנה הוא זווג תדירי ואינו נפסק ונעשה מעצמו, אבל כוונתינו היא להוריד הארה ושפע מן הזווג ההוא אל זו"ן לשיהיה בהם כח לעלות בסוד מ"ן אל צורך זווג האחר של הפנימיות במלת אחד, ע"כ.

⁷¹⁶ ירדה בלילה (פע"ח).

⁷¹⁷ האצילות ונכללת שם עם לאה העומדת שם בפרצוף שלם של י"ס והיא אות ד' דאחד

(פע"ח)

⁷¹⁸ ז"א ולאה (פע"ח). ועי' לעיל הערה 661.

⁷¹⁹ ולרחל אמנם אין כח ברחל לקבל מוחותיה לפי וכו' (פע"ח)

⁷²⁰ והנה כל הענין זה נעשה ע"י יחוד ק"ש שהיא מצוה בדיבור ואינה מצוה מעשית כמו התפילין ועי' הק"ש נעשין מוחין של פנימים ומקיפים לזו"ן דבריאה בבחי' נשמות ופנימיות בריאה כנ"ל אך ע"י התפילין שהיא מצוה מעשית נעשין מוחין דחיצוניות כללות העולם כנ"ל (פע"ח).

ועי' בזהר במדבר קב [קט ע"ב - לש"ו*## נדצ"ל קכ ע"ב??] ענין פנימיות וחיצוניות העולמות והנשמות בכל הנ"ל.
ז"ל הזהר:

שעה"כ

ונמצא כי אז⁷²¹, ע"י זווג דאו"א, יורדין מוחין פנימים לז"א ולאה, ומכח האור הזה הגדול, נעשה עשיה ויצירה ג"כ מ"ן אל הבריאה⁷²², ואז יורדין להם מוחין גם דאור פנימי ואור מקיף, כי כ"כ הוא מוחין פנימים בלבד באצילות, כמו לתת מוחין פנימים ומקיפים בבריאה. נמצא עתה כי בבחי' העולמות בחיצוניותם, יש להם מוחין פנימים דאור פנימי ואור מקיף, ובבחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות, יש להם ג"כ מוחין דאור פנימי ואור מקיף בג' עולמות ב"ע חוץ מעולם האצילות, כי אין שם לבחי' הנשמות רק מוחין דאור פנימי בלתי אור מקיף. ואח"כ ע"י העמידה בתפילת י"ח, נעשים להם ג"כ בחי' אורות המקיפין דמוחין כמשי"ת בע"ה בתפלת ר"ה ע"ש:

דרושי תפלת השחר דרוש ג'

על הגז' בסדר חילוק תפילת השחר דחול. הנה תחילה צריך לתקן ד' עולמות אבי"ע ע"י מצות מעשיות שאנו עושים למטה בעוה"ז, וכוונת התיקון הזה הוא לתקנם במקומם עצמם, שהקליפה אשר סביבותיהם שנתאחזו בהם בלילה⁷²³, יתפרדו עתה מהם, לפי שהוא יום ואין הקלי' גוברת. והנה תחילה נוטל אדם ידיו שחרית, ויכוין כי ע"י נטילה זו נפרדים הקליפה דג' אחרונות דעולם העשיה, ונפרדים מהם בבחי' החיצוניות. ואחר כך יפנה ויעשה צרכיו, ועל ידי כן יתקן גם הפנימיות ג' אחרונות דעולם העשיה הגז', כי הנה בעולם העשיה יש אחיזת הקלי' אפילו בפנימיותה, (יב ע"ג) כנודע כי בעשיה ויצירה יש תערובות טוב ורע⁷²⁴, וע"י מה שנפנה גורם להפריד ולהוציא הקלי' מן פנימיות דעשיה. והנה ע"י ב' דברים אלו, שהם יטול ידיו ויפנה, נתקנו ג' אחרונות דעשיה בבחי' אור פנימי

- מאיר הכוונה -

⁷²¹ נראה ה' אלקינו ה'.

⁷²² באחד.

⁷²³ כי הנה הקליפות אשר בסביבות כל העולם מהם הנה נתדבקו ונתאחזו בקדושה בלילה ויונקים משם כנודע כי אז הוא זמן יניקתן כנזכר פרשת ויחי בענין הני תרין צפרין כמבואר אצלנו ועתה ביום אנו צריכין להפרידן מן הקדושה ושלא יתאחזו בה ביום כמו שנאחזו בה בלילה וכל זה נעשה על ידי תיקון המעשה כנ"ל כמ"ש בע"ה (פע"ח ו ע"א).

ז"ל הזהר ריז ע"ב: כל יומא ויומא קלא דכרוזא אשתמע במאתן וחמשיין עלמין תנא עלמא חדא אשתמודע לעילא⁷²³ וכד כרוזא נפיק ההוא עלמא מזדעזעא ומתחלחלא נפקי תרין צפרין⁷²³ דאסתלקו מההוא עלמא דמדוריהון תחות אילנא דחייזו דחיי ומותא ביה נפקא חד צפורא לסטר דרומא וחד צפורא לסטר צפונא⁷²³ וחד צפורא כד נהיר יממא וחד כד אתחשך יממא כל חד וחד קרי ומכרזא מה דשמעין מההוא כרוזא לבתר בעו לאסתלקא לאתריהו ומשתמטי רגליהו בנוקבא דתהומא רבא ומתלכדן בגויה עד דאתפליג ליליא כד אתפליג ליליא כרוזא קרי (קהלת ט יב) וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם⁷²³:

תרגום: כל יום ויום קול הכרוז נשמע במאתים חמשים עולמות. שנינו, עולם אחד נודע למעלה, וכשהכרוז יוצא, אותו העולם מזדעזע ומתחלחל, יוצאות שתי ציפורים שעולות מאותו העולם, שמדורם תחת העץ שמראה החיים והמות. יוצאת צפור אחת לצד דרום, וצפור אחת לצד צפון, וצפור אחת כשמאיר היום, ואחת כשנחשך היום, וכל אחת ואחת קוראת ומכריזה מה ששומעים מאותו כרוז. אחר כך רוצות להתעלות למקומן, ונשמטות רגליהן בנקב תהום רבה, ונלכדות בתוכה עד שנחלק הלילה, וכשנחלק הלילה הכרוז קורא, "וכציפורים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם".

⁷²⁴ עי' שער מז פרק ד: והבריאה חציו טוב וחציו רע, אבל אינן מתערבין יחד. וביצירה חציו טוב וחציו רע והם מעורבים יחד. והעשיה רובו רע ומעוטו טוב ומעורבים יחד. אמנם בשער מח פרק ג איתא שהם מעורבים, ועי' דע"ה ח"ב ט ע"ד, תערובות הרע בטוב אשר בבריאה ויצירה וכן ערך כמות הרע אשר בעולם הבריאה היא תלוי במעשה האדם, ומש"כ כאן כי בהבריאה טו"ר מעורבים ר"ל כי שם אפשר להם להתערב על ידי מעשה בני אדם וכ"ש בו' ראשונות דיצירה משא"כ באצילות וכן בעולם העשיה שם הוה לעולם עד התיקון האחרון הרע מרובה וגובר על הטוב ומעורב שם.

שעה"כ

מבחי' חיצוניות ופנימיות שבהם⁷²⁵, ואמנם ע"י שני ברכות שמברכין על נטילת ידים כשנוטל ידיו, ואשר יצר כשיפנה, נתקן אור המקיף שלהם בבחי' פנימיותם ובבחי' חיצוניותם, כנודע כי כל מצוה הנעשית בדיבור ובהבל הפה הוא בחי' אור מקיף. והרי נתקנו ג' אחרונות דעשיה במקומם עצמם בבחי' חיצוניותם ובבחי' פנימיותם, ע"י ב' מעשים הנז'.

ואח"כ ע"י ב' הטליתות, טלית קטן וגדול, הם שני תיקונים אל ג' אחרונות דעולם היצירה, כנודע כי סוד טלית היא במטטרו"ן אשר ביצירה כנו' בפ' פנחס (דף רכו ע"ב⁷²⁶) בר"מ. והנה מט"ט הוא מתלבש בטלית הזה, אבל הטלית קטן הוא כנגד פנימיות ג' תחתונות דיצירה, ולכן הוא נלבש על החלוק מתחת המלבושים, שלא כאותם הנוהגים ללבוש על המלבוש, שטעות הוא בידם. והטלית גדול הוא כנגד חיצוניותם, ולכן הוא נלבש על כל המלבושים. ואמנם הפנימיות דיצירה אינו פנימיות גמור כמו פנימיות העשיה, אשר הוא בתוך הגוף ממש, בסוד יפנה כנ"ל, לפי שאין אחיות הקליפה ביצירה כמו בעשיה⁷²⁷. ואח"כ ע"י ב' ברכותיהם נתקן אור המקיף שלהם. והנה בהיותינו בעולם העשיה, לא נתקנו רק ג' תחתונות אשר שם, אבל עתה שנתקנו ג' אחרונות דיצירה, ממילא נתקנו כל הי"ס⁷²⁸ שבעשיה אשר הם למטה מג' תחתונות דיצירה. אמנם לא נתקנו רק בבחי' חיצוניותם בלבד. נמצא כי עתה⁷²⁹ נתקנו ג' אחרונות דיצירה בבחי' פנימיות וחיצוניות, וז' עליונות דעשיה בבחינת חיצוניות בלבד, וג"ת דעשיה בבחי' פנימיות וחיצוניות.

ואח"כ ע"י התפילה של יד נתקנים ג' תחתונות דבריאה, וע"י הברכה נתקן אור המקיף שלהם, וזה בבחי' החיצוניות לבד, כי לבחי' הפנימיות שלהם אין צורך לעשות תיקון אחר, ע"ד הנז' ביצירה ועשיה. והטעם הוא שאין הקל"י נאחזות בפנימיות הבריאה רק בחיצוניותה, ומכל שכן בעולם האצילות. וכנודע אצלינו, שבבריאה אין רע וטוב מעורבים והבן זה היטב⁷³⁰.

והנה עתה אשר נתקנו ג' אחרונות דבריאה, מכ"ש שנתקנו החיצוניות בלבד של הז' עליונות דיצירה, אשר הם למטה מג"ת דבריאה, וגם נתקנו הפנימיות דז' עליונות דעשיה. אח"כ ע"י תפילין של ראש, נתקנו ג' אחרונות דאצילות בבחי' חיצוניותם, אלא שהוא בסוד אור פנימי שלהם בלבד, ואין התפילין של ראש צריכה לברך עליה, לפי שאור מקיף שלהם נעשה מאליו, ואינו נעשה על ידינו. אך סברת חכמי אשכנז המברכים גם על התפילין של ראש, לפי שהם סוברים שגם אור המקיף שלהם, אעפ"י שהוא באצילות, הנה הוא נעשה על ידינו.

והנה פנימיות עולם האצילות אין צורך לתקנו כנ"ל, כי אפי' בפנימיות עולם הבריאה אין הקל"י נאחזות אלא בחיצוניות בלבד. והנה עתה אחר אשר נתקנו ג'

- מאיר הכוונה -

⁷²⁵ וכל זה בחיצוניות.

⁷²⁶ ז"ל: סימנא חדא דיהא רשים בצלותיה בתכלת בכנפי מצוה ציצית דאיהו דמי לרקיע דאיהו מטטרון דיוקנא דיליה תכלת שבציצית ובגין דא שיעור הציצית אוקמוה רבנן טלית שהקטן מתכסה בה ראשו ורובו והאי איהו דאתמר ביה (&) ונער קטן נוהג במ תרגום: סימן אחד, שיהיה רשום בתפלתו בתכלת בכנפי מצוה ציצית, שהוא דומה לרקיע, שהוא מטטרון, דמותו תכלת שבציצית. ומשום זה שיעור הציצית פרשוהו רבותינו, טלית שהקטן מתכסה בה ראשו ורובו, וזהו שנאמר בו "ונער קטן נוהג במ".

⁷²⁷ עי' לעיל הערה 724.

⁷²⁸ ז' עליונות (פע"ח ו ע"ב).

⁷²⁹ ע"י מעשים שביצירה (פע"ח).

⁷³⁰ עי' לעיל הערה 724.

שעה"כ

התחונות דאצילות בסוד החיצוניותם, מכ"ש שנתקנו גם חיצוניות דז' עליונות דבריאה אשר למטה מהם, וגם נתקן הפנימיות דז' עליונות דיצירה. ונמצא כי כבר נתקנו כל הי"ם דעשיה בבחי' חיצוניות ופנימיות, באור פנימי ואור מקיף, וכל הי"ם דיצירה ע"ד הנז' חיצוניות ופנימיות, באור פנימי ואור מקיף. אבל הי"ם דבריאה בבחי' חיצוניות לבד באור פנימי ואור מקיף, אבל בבחי' הפנימיות, אין צורך לתקנו כנ"ל. והג' תחונות דאצילות בבחי' חיצוניותם לבד, ובסוד אור פנימי לבד, אבל אור מקיף שלהם, וגם כל בחי' הפנימיות שלהם דאור פנימי ואור מקיף, הוא נעשה מאליו, ואין צורך לתקנו. ומכ"ש הז' ראשונות דאצילות, שלא הוצרך בהם שום תיקון לשום בחי' מהם כלל ועיקר, והרי נתבאר כל בחינות המעשה.

ועתה נבאר בחי' הדיבור כנ"ל בשם הזוהר ויקהל (דף רא ע"א) ופ' במדבר (דף קכ ע"ב⁷³¹). והנה עד עתה, ע"י המעשה נתקנו העולמות במקומן, ונסתלקו מהם הקלי', כדי שאח"כ ע"י הדיבור של התפלה נוכל להעלות עולם בעולם ולקשרם ולהעלותם יחד⁷³². ונתחיל לבאר סדר עלייתם. הנה ע"י הי"ח ברכות דשחרית מברכת עני⁷³³ עד פרשת התמיד, אנו מורידים שפע גדול והארה גדולה אל הג' ראשונות דעשיה, כדי שהחיצוניות שלהם יזדכך ויחזור להיות בבחינת פנימיות, כגודע לעיל כי בכל עולם יש ב', חיצוניות העולמות ופנימיות העולמות, שהוא הנשמות אשר בהם. וע"י אלו הברכות דפנימיות מתברך חיצוניות, ומקבל הארה גדולה, וחוזרין בערך פנימיות. אח"כ ע"י פרשת קרבן התמיד, אנו מעלים פנימיות ג"ר דעשיה למעלה, ונעשין בחי' חיצוניות בלבד אל ג"ת דיצירה, וז"ס קרבן התמיד שהוא לקרב התחתון בעליון ולהעלותו עד שם למעלה.⁷³⁴ ונמצא כי ע"י קרבן התמיד עולים (יב ע"ד) פנימיות ג"ר דעשיה, ונעשים חיצוניות אל ג' תחונות דיצירה, ואז הפנימיות של שלשה התחונות דיצירה מתעלה גם הוא יותר למעלה, ונשאר חיצוניותם בסוד פנימיות. ופנימיות ג"ר דעשיה נעשה להם בחינת חיצוניות⁷³⁵, ופנימיות ג"ת דיצירה עלו ונעשו חיצוניות לשלשה אמצעיות דיצירה, וחיצוניות שלשה אמצעיות דיצירה נעשים פנימיות להם, ופנימיות שלשה אמצעיות דיצירה עולים ונעשים חיצוניות אל שלשה ראשונות דיצירה, וחיצוניות שלשה ראשונות דיצירה נעשין בחינת פנימיות להם כנז', ופנימיות שלשה ראשונות דיצירה עולים ונעשים חיצוניות אל המלכות דבריאה. וחיצוניות מלכות דבריאה נעשים פנימיות להם, ופנימיות מלכות דבריאה עולה ונעשה חיצוניות אל הג"ת דבריאה, והחיצוניות ג' תחונות דבריאה נעשה פנימיות להם, ופנימיות ג' תחונות דבריאה עולים ונעשים חיצוניות אל הג' אמצעיות דבריאה, וחיצוניות ג' אמצעיות דבריאה נעשים פנימיות אליהם.

וכעד"ז עולים כסדר המדרגות הנז', עד שנמצא כי פנימיות ג"ר דבריאה עולים ונעשים חיצוניות אל המלכות, נוקבא דז"א דאצילות, וחיצוניות מלכות נוקבא דז"א דאצילות, נעשית פנימיות אליהם. ופנימיות מלכות דנוקבא דז"א דאצילות עולה ונעשה חיצוניות אל ג"ת דילה שהם נה"י שבה, וחיצוניות נה"י שבה נעשין פנימיות אליהם.

- מאיר הכוונה -

⁷³¹ עי' לעיל הערה 38.

⁷³² עי' לעיל הערה 677.

⁷³³ עי' לעיל הערה 24.

⁷³⁴ והנה כבר הודעתך כי בכל העולמות יש פנימיות וחיצוניות א"כ צריך בתחלה להאיר בג"ר דחיצוניות [דפנימיות - לש"ו] דעשייה כדי שיוכלו להזדכך ולהיות בחי' פנימיות ממש כדי שאח"כ יוכלו לעלות מוחין [נמחק בעולת תמיד - לש"ו] פנימיות ג"ר דעשיה אל היצירה כנזכר (פע"ח ו ע"ב).

⁷³⁵ עי' לעיל הערה 677.

שעה"כ

ובכד"ז עולים כסדר המדרגות, עד שנמצא כי פנימיות ג"ר דילה עולים ונעשים היצוניות אל המלכות דז"א דאצילות, והיצוניות מלכות דז"א נעשים פנימיות אליהם, ופנימיות מלכות דז"א עולה ונעשה היצוניות אל ג' תחתונות דז"א, והיצוניות ג' תחתונות דז"א נעשים פנימיות אליה. וכד"ז עולים כסדר המדרגות, עד שנמצא כי פנימיות ג"ר דז"א עולים ונעשים היצוניות אל מלכות דאז"א, והיצוניות מלכות דאז"א נעשים פנימיות אליהם.

ובכד"ז עולים כסדר המדרגות עד עתיק יומין דאצילות⁷³⁶, ובזה ית' לך מ"ש בזהר פ' צו (דף כו ע"ב⁷³⁷) ובסוף פ' פקודי (&⁷³⁸) כי רעותא דקרבנין סלקא עד א"ס⁷³⁹ לעילא לעילא. פירוש, כי ע"י קרבנות עולים העולמות ומתקשרים זה בזה, מדרגה למעלה ממדרגה עד א"ס. ובזה יתבאר לך מש"ל⁷⁴⁰, כי העולמות הנקרא היצוניות אינם עולים כלל, אמנם נשארים במקומם וחוזרים להיות בחינת פנימיות.

ועתה צריך לתת טעם אל הנ"ל, איך המלכות דבריאה נעשית היצוניותה בחינת פנימיות אל ג"ר דיצירה, כי היא א' והם ג', וכן איך פנימיותה עולה ונעשית היצוניות אל כל ג' שלמעלה ממנה. וכד"ז תפול קושיא זו במלכות דנוקבא דאצילות ודז"א דאצילות כו' עד רום המעלות.

אבל סוד הענין הוא במה שהודעתך, כי שיעור קומת המלכות היא לעולם בסוד נה"י⁷⁴¹, כי הם שלשה עדרי צאן רובצים עליה⁷⁴², וה"ס⁷⁴³ שלשה קוים אשר מהם נעשית

- מאיר הכוונה -

⁷³⁶ יותר למעלה עד א"ס וז"ש בזהר (פע"ח).

⁷³⁷ ז"ל: רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי ואמר הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא אתדבקותא דרעוא דכהני ליואי וישראל לעילא עד היכן איהו סלקא אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף דכל קשורא ויחודא ושלימו לאצנעא בהוא צניעו דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה

תרגום: רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו ואמר, הרי הקשר של הכל נקשר בקודש הקדשים כדי להאיר הדבקות של הרצון של כהנים ליום וישראלים למעלה, עד היכן היא עולה. אמר לו הרי בארנו, עד אין סוף, שכל קשר ויחוד ושלמות להצניע באותה צנעה שאינה מושגת ולא נודעת, שבה רצון כל הרצונות.

⁷³⁸ רס ע"ב: היכלא שביעאה אדני שפתי תפתח רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע קלא הכא איהו רעותא דלבא לאתכוונא ולסלקא רעותא מתתא לעילא עד אין סוף ולקשרא שביעאה בשביעאה (וכלא חד בחד) דא בדא מתתא לעילא ולבתר מעילא לתתא לאמשכא ברכאן בכלהו עלמין ממקורא דחיי דאיהו שביעאה לעילאה (ודא שכנתא) ברעותא דלבא ובסתימו דעינין ברזא דאתון דשבע שמהן עלאין קדישין

תרגום: ההיכל השביעי אדני שפתי תפתח סוד הסודות בלחש שלא נשמע הקול כאן הוא רצון הלב להתכון ולהעלות רצון ממטה למעלה עד אין סוף ולקשר שביעי בשביעי (וכל אחד באחד) זה בזה (ממטה למעלה) ואחר כך ממעלה למטה למשך ברכות לכל העולמות ממקור החיים (שהוא שביעי למעלה) שהוא ההיכל השביעי העליון (וזו השכינה) ברצון הלב ובסתימת העינים של סוד האותיות של שבעה שמות עליונים קדושים.

רסח ע"ב: חביתין וכל שאר מנחות לאתערא רוחא דקודשא ברעותא דכהנא ושירתא דליואי וצלותא דישראל ובהווא תננא ושמנא וקמחא דסליק מתרוון ומסתפקי כל שאר מארי דדינין דלא יכלי לשלטאה בהווא דינא דאתמסר לון וכלא בזמנא חדא תא חזי כלא אתעביד ברזא דמהימנותא לאסתפקא דא בדא ולאסתלקא לעילא מאן דאצטרך עד אין סוף

תרגום: חביתים וכל שאר המנחות לעורר רוח הקודש ברצון הכהן ושירת הלויים ותפלת ישראל ובאותו הענין והשמן והקמח שעולים נרוים ונהנים כל שאר בעלי הדין שלא יוכלו לשלט באותו דין שנמסר להם והכל בפעם אחת בא וראה הכל נעשה בסוד האמונה להנות זה בזה ולעלות למעלה מי שצריך עד אין סוף.

⁷³⁹ עי' גר"א בספד"צ. ועי' תציקו"ז שבפנימות נקרא א"ס ובחיצוניות נקרא כתר.

⁷⁴⁰ עי' לקמן הערה 1820.

⁷⁴¹ המלכות עומדת אחורי נה"י (פע"ח ו ע"ג).

שעה"כ

המלכות. ולסיבה זו יש יכולת בחיצוניות המלכות להתלבש בתוך הפנימיות של ג"ר שלמטה ממנה, ויש יכולת בפנימיותה להלביש את חיצוניות הג"ת שלמעלה ממנה.

ונמצא עתה, כי יש ב' מיני שינויים מעולם העשיה אל שאר העולמות: השינוי הא', הוא כי פנימיות ג"ר דעשיה נעשית חיצונית אל ג"ת דיצירה, אבל הג"ר דיצירה אינם מלבישין אלא אל המלכות דבריאה בלבד ולא לג"ת דבריאה. וכן בג"ר דבריאה כו', וכן בשאר עולמות העליונים כולם. ומעם הדבר הוא, לפי שסדר הקרבנות עד ב"ש, הכל הוא בתיקון עולם העשיה בלבד. והנה עולם העשיה ה"ס המלכות כנודע (&), ולכן כיון שאנחנו עתה בתיקון עולם העשיה, לכן נשלם כל תיקון עולם העשיה לגמרי, ויכולים לעלות עד מקום הראוים להם, שהוא בשלשה אחרונות, שהם נה"י דיצירה. אבל העולמות שלמעלה מן העשיה, אין עתה זמן תיקונם, כי כברוך שאמר, הוא זמן תיקון היצירה, וביוצר אור הוא זמן תיקון הבריאה כנ"ל כו'. ואף אם תראה עתה כי גם עולמות העליונים נתעלו ממדרגתם כנ"ל, אינו אלא לצורך העשיה עצמה, לתת מקום פנוי אל ג"ר דעשיה שיעלו ביצירה, ולסיבתה הוכרחו כל העולמות להתעלות מדרגה אחר מדרגה⁷⁴⁴ על צד ההכרח אף ע"פ שאין עתה זמן עלייתם מצד עצמן. ולכן הלואי שהעולמות העליונים יתוקנו עתה אע"פ שאינו זמנם בבחי' חלק העשיה שבכל עולם מהם, שהוא מלכות שלהם, ויתקון ע"י תיקון עולם העשיה התחתון, שהוא מן הסוג שלהם. ולכן אין כח בג"ר דיצירה לעלות אלא עד המלכות דבריאה בלבד, אשר היא לבדה נתקנה ע"י תיקון עולם העשיה התחתון, כי גם היא בחי' עשיה שבבריאה, אבל למעלה מזה אי אפשר להם לעלות.

ואמנם כשיהיה זמן תיקונם אזי יהיו גם הם דומים אל תיקון העשיה⁷⁴⁵, והוא כי בתיקון ברוך שאמר, שהוא תיקון היצירה, יכלו ג"ר שבה לעלות עד שלשה אחרונות דבריאה ממש, וכן בתיקון יוצר אור, שהוא תיקון הבריאה, יוכלו ג"ר שבה לעלות עד ג"ת דאצילות, (וג ע"א) וכן בתפלת י"ח, שהוא תיקון עולם האצילות יהיה ג"כ ע"ד הנז'.

- מאיר הכוונה -

⁷⁴² עי' זהר ח"א קנא ע"ב: וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה באר דרגא דאדון כל הארץ בשדה חקל תפוחין קדישין שלשה עדרי צאן תלת דרגין עלאין קדישין מתתקנן על ההוא בירא ואינון נצ"ח והו"ד ויסודא דעלמא ואלין משכין מיא מלעילא ומליין להאי בירא בגין דההוא מקורא יסודא דעלמא כד שארי בגו ההוא בירא עביד פירי ונביע תדיר ואתמליא ההוא בירא מניה כיון דאתמליא ודאי כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים אלין אינון כל אוכלוסין ומשריין קדישין דכלהו ושקין ושתאן מההוא בירא וכל חד וחד כמה דאתחזי ליה: "וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה". "באר" הדרגה של אדון כל הארץ, "בשדה", שדה התפוחים הקדושים. "שלשה עדרי צאן", שלש דרגות עליונות קדושות מתוקנות על אותה הבאר, והן נצח והוד והיסוד של העולם. ואלו מושכות מים מלמעלה וממלאים את הבאר הזאת. משום שהמקור ההוא, יסוד העולם, כששורה בבאר הזו, הוא עושה פירות ונובע תמיד, ואותה הבאר מתמלאת ממנו. כיון שהתמלאת, ודאי כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, אלו הם כל האוכלוסים והמחנות הקדושים, שכולם משקים ושותים מהבאר ההיא, וכל אחד ואחד כראוי לו.

כלומר שלעולם מקבלת מלכות מנה"י (דע"ה ח"א כא ע"ג), והנה"י הוא בחי' בהמה (דע"ה ח"ב כב ע"ד). עיקר האדם הוא בחי' החג"ת שלו, והנה"י הם בחי' הב"ן ה"ה בחי' בהמ"ה וכמש"כ כאן (כללים ח"א לא ע"א). הנה"י נכללים בנוק' (ביאורים ח"ב יב ע"ג), גם הנה"י וגם המלכות המה לצורך התחתון ושורש לתחתון (ביאורים ח"ב סו ע"ד).

עי' שער כז פרק ב ושער ל פרק ב, ז"ל: פרצוף של המלכות אין פחות משיעור זה בסוד וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה שהם נה"י כנזכר בזוהר ופחות מג"ס אין נקרא פרצוף.
⁷⁴³ שהם בחי' (פע"ח).
⁷⁴⁴ זו אחר זו עד א"ס כנ"ל (פע"ח).
⁷⁴⁵ אך עתה הם בהשאלה לבד (פע"ח).

שעה"כ

ונלע"ד חיים ששמעתי ממורי ז"ל, כי עד ברוך שאמר עלה הפנימיות דג"ר דעשיה והלביש לחיצוניות ג' אחרונות⁷⁴⁶ דיצירה⁷⁴⁷. אבל אחר ב"ש, נתקן היצירה ע"ד הנז', כי ג"ר שבה עולה פנימיות⁷⁴⁸, ומלביש לחיצוניות ג"ת דבריאה, ואז ממילא ניתוסף תיקון והארה בעשיה. והוא כי עלה גם החיצוניות דג"ר דעשיה ונתחברו עם⁷⁴⁹ הפנימיות שלהם שעלה בתחילה ביצירה כנ"ל. ונמצא עתה כי ג"ר דעשיה, חיצוניותם ופנימיותם, הם עומדים עתה במקום ג' אחרונות דיצירה. וחיצוניות ופנימיות ג' אחרונות דיצירה, במקום ג' אמצעיות דיצירה כו'. וכן ביוצר אור⁷⁵⁰, נתקן ממילא גם עולם היצירה ע"ד הנז', וכן בעמידה נתקן ממילא גם עולם הבריאה ע"ד הנז'.

עוד יש שינוי שני מעולם העשיה אל שאר העולמות, והוא כי בשאר העולמות כאשר עולים ג"ר דיצירה בג"ת דבריאה, או עדי"ו בשאר העולמות, הנה הם עולים ג"ר בד' תחתונות דכל עולם, כי המלכות דבריאה נכללת בג"ת שהם נה"י דבריאה, ואז באלו הארבעה תחתונות דבריאה, עולים הג"ר דיצירה ונכללים בהם. אבל בעשיה אינו כן, אמנם בעשיה, הג"ר עולים בג"ת שהם נה"י בלבד דיצירה, אבל המלכות דיצירה היא נשארת למטה בז"ת דעשיה⁷⁵¹ לעולם וכמשי"ת בע"ה. ומעם הדבר הוא, לפי שכל בחינת המלכות הוא בחינת עשיה⁷⁵² כנודע, ולכן צריך שהמלכות דיצירה הדבוקה עם העשיה, שתהא ממש למטה במקום העשיה עצמה ולא בעולם היצירה, ולכן מתקשרת עם הז"ת שבעשיה, ועומדת בעולם העשיה⁷⁵³, ואינה נקשרת עם ג"ר דעשיה, לפי שכבר עלו ביצירה.

ונחזור עתה לעולם העשיה שעד עתה נתעסקנו בענין פנימיות ג"ר שבה, איך עלו אל היצירה כנ"ל, ואיך כל שאר העולמות נתעלו ממקומן בסדר מדרגתם, ועתה נבאר שארית עולם העשיה. כי הנה עתה חסרים ממנה פנימיות ג"ר שבה, וצריך עתה להשלים חסרונו ולהביאו ממקום אחר, והלא הוא אותו החיות אשר בתוך הקלי⁷⁵⁴, והיא בחינת הקדושה המחיה הקליפה, וה"ס י"א סמני הקטורת, ולכן תיכף אחר פרשת התמיד, אנו אומרים סדר פטום הקטרת קודם פסוק (&) וערבה לה' מנחת כו', ולא כאותם הנוהגים לאומרו קודם פרשת התמיד, ומעוה הוא בידם. וע"י פטום הקטרת הזה שאנו אומרים, גורמים לסלק חיות הקדושה אשר בתוך הקלי' העשיה שהם י"א יריעות עזים, ואנו מסלקים אותם ע"י סמני י"א קטרת⁷⁵⁵. ובתפלת ר"ה יתבאר לך ענין אלו י"א סמני הקטרת. גם בפ'

- מאיר הכוונה -

⁷⁴⁶ דחיצוניות (נוסף בפע"ח).

⁷⁴⁷ היינו שזה מתחיל בפרשת התמיד (לעיל סוף יב ע"ג) ונגמר עד ברוך שאמר (ש"ש).

⁷⁴⁸ יעלו ג"ר שבה דפנימיות (פע"ח).

⁷⁴⁹ "ונתחברו עם" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "והלבישו את".

⁷⁵⁰ שהוא תיקון הבריאה (פע"ח).

⁷⁵¹ בז"ת דעשיה נמחק בפע"ח ובמקומו איתא בעשיה עצמה.

⁷⁵² שכל בחינת עולם העשיה היא בחי' מלכות (פע"ח).

⁷⁵³ עצמה (נוסף בפע"ח).

⁷⁵⁴ בסוד ומלכותו בכל משלה (פע"ח).

⁷⁵⁵ ע"י מבר"ש ש"ב ח"ג פ"ח דף יח יט [טז ע"ב] [לש"ו על ע"ח שער ט פרק ב]. וז"ל, והם הם י"א סמני הקטורת אשר בהקטירם אותם עולים למעלה ומסתלקים מתוך הסיגים הנקראים מות ואז מתבטלים הסיגים והמות והמגפה נעצרה והבן זה ואמנם שרשם אינם רק ט' לבד כנזכר ולכן נרמזו בשם ב"ן שהוא מקורם כנז' אשר הוא כנוי אל המלכות ולכן נקראו גם הם מלכים כנז"ל והנה מצינו בשם ב"ן במילוי ט' אותיות ומשם נרמזים ונאחזים וכמ"ש בפ' זה ויהי בימי אמרפל כו' ע"ש בליקוטים דף ק"ו ע"ב ודע כי כל הט' מלכים שהם י"א בחינות כנ"ל כולם נקראים בחי' אחת והוא בתוך עשרה קליפין בסוד ומלכותו בכל משלה והיא סוד ונגה לו סביב והיא קלי' נוגה הנזכר בכל מקום שהיא טוב ורע ולכן נקראו הקלי' י"א יריעות כי הי' הם קליפין והחיות המחיה

שעה"כ

תרומה (רף קסד ע"ב⁷⁵⁶) ביארנוהו בסוד עשתי עשרה יריעות וע"ש, ומשם ית' לך כי י"א

- מאיר הכוונה -

אותם נק' הכל בחי' א' ואינם בתוכם רק בסוד דמקיף וחופף עליהם ולכן איהי בגרעו כנ"ל בפר' תרומה ע"כ.

כלומר לא האורות, אלא הניצוצין, דהיינו הרפ"ח ש"ך ושכ"ה ניצוצין (כללים ח"ב קלג ע"ג). ועי' פע"ח שער הזמירות ה' שרפ"ח ניצוצין יצאו מן ו"ה בסוד י"א סממני הקטורת. ונמצא כי כל מה שנפל מכל הבחינה שהם ז' מלכים ואחוריהם דד' פרצופים או"א וישו"ת הם י"א בחינות, אשר מהפסולת שבהם נעשו הקלי', ומה שלא נתברר מהם עדיין הם נתונים תוך הי"א קלי', הלא הם סוד י"א סממני הקטורת שהם האורות שם תוך הקלי' כנז' בפרשת יתרו דף סט ע"א ובפרשת ואתחנן ובתיקונים תיקון יח דף לו דלית סטרא אחרא דלית בי הנהירו דקיק חד דנהיר סחרניה, כד"א ונגה לו סביב וכו', וז"ס ומלכותו בכל משלה, ובכל יום יום אנו מבררים מהם ומעלים אותם, ולכן מועיל הקטורת למיתת המגפה כי המגפה מן הבירור כמ"ש בע"ה (מבר"ש ט ע"ב).

⁷⁵⁶ ז"ל: תו בזמנא דקודשא בריך הוא אתי לבי כנישתא (דאיהו מקדש מעט) וכל עמא אתיין כחדא ומצלאן ואודן ומשבחן ליה לקודשא בריך הוא כדן הדורא דמלך איהו דמלך סתם דא מלכא קדישא (ד"א משיחא) דאתתקן בשפירו ובתקונא לסלקא לעילא ובאפס לאם מחתת רזון וכד איהו אקדים לבי כנישתא ועמא לא אתיין לצלאה ולשבחא ליה לקודשא בריך הוא כדן כל ההוא שלטנותא דלעילא וכל אינון ממנן ומשריין עלאין כלהו אתברו (ס"א אתעברו) מההוא עלויא דמתתקני בתקוני ההוא מלך מאי טעמא בגין דבההיא שעתא דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון ומשבחן למלכא עלאה כל אינון משריין עלאין מסדרין שבחין ומתתקנן בההוא תקונא קדישא בגין דמשריין עלאין כלהו חברין אינון בישראל לתתא לשבחא לקודשא בריך הוא כחדא למהוי סלוקא דקודשא בריך הוא עלא ותתא כחדא

וכד אינון מזדמנן למהוי חברים בהו בישראל וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ובעותהון ולשבחא למאריהון כלהו משריין קדישין שלטנותא עלאה אתברו (ס"א אתעברו) מתקוניהון דהא לא סלקין בסלוקא ולא יכלין לשבחא למאריהון כדקא יאות בגין דשבחי דקודשא בריך הוא אצטריך למהוי כחדא עלא ותתא עלאין ותתאין בשעתא חדא ועל דא מחתת רזון ולא מחתת מלך

ואפילו דלא אסגיאו בבי כנישתא אלא עשרה באינון עשרה מזדמנן משריין עלאין למהוי עמהון חברים מאי טעמא בגין דכל תקוני דההוא מלך אינון בעשרה ועל דא די בעשרה אי לאו אינון יתיר:

תא חזי במשכן מה כתיב (&) ואת המשכן תעשה עשר יריעות עשר בגין דתקונא דמשכנא (נ"א דשכינתא) בעשרה איהו למהוי כדקא יאות עשר מאי טעמא עשר ולא עשרה אלא עשר בכל אתר איהו בלא שכינתא דלאו איהי בחושבנא כגוונא דא (מ"ב ז כח) עומד על שני עשר בקר שכינתא לאו איהי בחושבנא דהא איהי קיימא לעילא דכתיב (שם) והים עליהם מלמעלה ובאלין דוכתי דרמיזי לרזא דלעילא דחסר מנהון (ס"א ה') הא שכינתא יתיר על ההוא חושבנא דלאו איהי בחושבנא

לסטרא אחרא יהבי חושבנא יתיר ואיהי במניינא בגרעו (ד"א לא תימא חושבנא יתיר אלא תוספת את וחושבנא בגרעו) כגון עשתי והא אוקמוה ובכל אתר דאתון אתוספן כגוונא דא איהו לגרעיותא כגון (ש"ב יג כ) האמינון אחיך דסגיא אמנון ובסטרא דקדושה גרע את ואיהו תוספת תרגום: עוד בזמן שהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת (שהוא מקדש מעט) וכל העם הולכים כאחד ומתפללים ומודים ומשבחים את הקדוש ברוך הוא אזי הוא הדורו של מלך שמלך סתם זה מלך הקדוש (המשיח) שהתתקן ביפי ותקון לעלות למעלה.

ובאפס לאם מחתת רזון וכשהוא מקדים לבית הכנסת והעם לא באים להתפלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא אז כל אותו שלטון שלמעלה וכל אותם ממונים ומחנות עליונים כולם נשברים (מעברים) מאותו עלוי שמתתקנים בתקוני אותו המלך.

למה משום שבאותה שעה שישראל למטה מסדרי תפלותיהם ובקשותיהם ומשבחים את המלך העליון כל אותם מחנות עליונים מסדרים שבחים ומתתקנים באותו תקון קדוש משום שכל המחנות העליונים כולם חברים עם ישראל למטה לשבח את הקדוש ברוך הוא כאחד להיות עליתו של הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה כאחד.

וכשהם מזדמנים להיות חברים עם ישראל וישראל למטה לא באים לסדר תפלתם ובקשתם ולשבח את אדונם כל המחנות הקדושים של השלטון העליון נשברים (מעברים) מתקונייהם שהרי לא עולים בעליה ולא יכולים לשבח את רבונם כראוי משום ששבחי הקדוש ברוך הוא צריכים להיות כאחד מעלה ומטה עליונים ותחתונים בשעה אחת ועל זה מחתת רזון ולא מחתת מלך.

ואפילו שלא התרבו בבית הכנסת אלא עשרה באותם העשרה מזדמנים המחנות העליונים להיות עמהם חברים למה משום שכל תקוני אותו המלך הם בעשרה ולכן די בעשרה אם אינם

שעה"כ

סמני הקטרת הם ⁷⁵⁷ הי"ם דעשיה. והנה יש י"ם דקליפה ועוד כח א' קדוש המחיה אותם, הרי הם י"א. וע"י אלו הי"א סממנים, שהם הי"ם דעשיה ⁷⁵⁸ ועוד אותה נקודה קדושה העליונה המחיה את כולם, ואז ע"י כך נדחין הקל"י, ואנו מסלקים משם אותה הנקודה אשר היתה מחיה אותם, ואח"כ אנו ממיתין את העשר קליפות, ולכן כיון שהקדושה והחיות שבהם מסתלק מהם, אז נשארים הם מתים, וז"ס למה הקטרת מכפר על הנגף ומבטלה ⁷⁵⁹, כמ"ש (&) ויתן את הקטרת וכפר על העם. והטעם שהקטרת ממית מלאך המות, ועי"כ אין בו כח להמית. והנה ע"י הקטרת נסתלק החיות והקדושה מתוך הקל"י, ועתה צריך לתקן מקום בעשיה, לחבר שם החיות הזה שיהיה שם ⁷⁶⁰.

ולחבין זה צריך שנתחיל לבאר מראש העשיה, הנה נת"ל כי המלכות דיצירה נשארה למטה בעשיה, והנה נחלקת לב' בחינות, והם הפנימיות והחיצוניות ⁷⁶¹. והנה אנו מעלים את היצוניות ג"ר דעשיה אשר נשארו למטה בעשיה כנז', ובהם אנו מלבישים את פנימיות מלכות דיצירה אשר ירדה בעולם העשיה, ונשארה החיצונית של מלכות דיצירה וחזרה לבחי' פנימיות. ואז עולים פנימיות ג' אמצעיות דעשיה ומלבישים היצוניות המלכות דיצירה ונעשית היצוניות אליה, והיא נעשית בבחינה פנימיות אליהם. והנה להיות כי שתי בחינות אלו, שהם היצוניות ג"ר ופנימיות ג' אמצעיות, כל אלו הם עשי', והם נעשים היצוניות להיצוניות ופנימיות מלכות דיצירה, ונמצא כי העשיה חזרה להיות יצירה.

- מאיר הכוונה -

יותר.

ובא וראה במשכן מה כתוב ואת המשכן תעשה עשר יריעת עשר משום שתקון המשכן (השכינה) הוא בעשרה להיות כראוי עשר למה עשר ולא עשרה אלא עשר בכל מקום הוא בלי שכינה שאינה בחשבון כגון זה (מלכים א' ז) עמד על שני עשר בקר השכינה אינה בחשבון שהרי היא עומדת למעלה שכתוב והים עליהם מלמעלה ובמקומות הללו של רמזים לסוד שלמעלה שחסר מהם (ה') הרי שכינה יתרה על אותו חשבון שאינה בחשבון.

לצד האחר נותנים חשבון יותר והיא במנין בגריעות (לא תאמר חשבון יותר אלא תוספת אות והחשבון בגריעות) כמו עשתי והרי פרשוה ובכל מקום שנוספות אותיות כגון זה זה לגריעות כמו האמינון אחיך שמספיק אמנון ובצד הקדושה גורע אות והיא תוספת.

ועי' שער מאמרי רשב"י כ ע"ג: ואת המשכן תעשה עשר יריעות כו' הענין הוא כי הנה בסוד פטום הקטורת ביארנו ענין אחד עשר סמנין אשר בו שהם בחינת הקליפה אשר יש בה עשר ספירות בקליפ' ובתוכן יש כח אחד של קדושה המחיה אותם אמנם איננה מצטרפת עמהם ולכן נקראים עשתי עשר כי איננה מחוברת בהם. ונמצא שהיותם נמנין בחשבון יתר אדרבה גרעון הוא להם כי אינ' מצטרפ' עמהם אבל בקדושה אינו כך כי הנקודה אשר מחיה אותם בין בעשר ספיר' דעשיה ובין ב"ס דבריאה כו' הנה היא נכללת ודבוקה עמהם ולכן היא והם נכנסין במנין עשרה בלבד ונמצא כי גריעות מספרם הוא עליוי ושבח להם.

⁷⁵⁷ י' פנימים ואחד עשר הוא האור המקיף עליהם (פע"ח)

⁷⁵⁸ ותחלה שמעתי ממורי זלה"ה ענין זה כי י"א סמני הקטורת הם י"ס דעשיה והנה יש י"ס דקליפה עוד לוקח כח א' של הקדושה המחיה אותה והם י"א ואלו י"ס דעשיה עם אותו הכח של הקדושה המחיה י"ס דקליפה הם י"א סמני הקטורת וכשאנו מסלקין הכח המחיה אותם אז אותן י"ס דקליפה נשארים מתים ואין להם חיות וזהו הטעם שהקטורת מבטל מותנא כי הוא שממית המלאך המות ואין לו עוד חיות ואין בו כח להמית אח"כ ולכן אנו אומרים אותו קודם כל תפלה בשחרית ובמנחה אך בערבית שהוא לילה אין בנו כח (פע"ח).

ועי' ע"ח שער יא פרק י שמזכיר שזה י' קל"י דנוגה. ⁷⁵⁹ וזהו הטעם שהקטורת מבטל מותנא כי הוא שממית המלאך המות ואין לו עוד חיות ואין בו כח להמית אח"כ (פע"ח).

⁷⁶⁰ ופ"א שמעתי ממורי זלה"ה כי אלו י"א סמני הקטורת הם עשר ניצוצי הקדושה של אור פנימי המחיה את הקליפות ויש ניצוץ א' שהוא אור המקיף ונודע כי א"מ כיון שמקיף מבחוץ אינו נחלק לעשר ונקרא אחד ונמצא כי זה המקיף עם י' דא"פ הם י"א סמני הקטורת (פע"ח).

⁷⁶¹ כי הפנימית שבה מתלבשת בג"ר דעשיה דחיצונית ועולין שם להעשות חיצונית אל פנימית המלכות דיצירה ועולין פנימית ג' אמצעיות דעשיה ועושין חיצונית אל חיצונית מלכות דיצירה וחיצונית שבה נעשין פנימית אליהם וכל זה למטה בז"ת דעשיה עצמה וכו' (פע"ח). ???

שעה"כ

ולכן צ"ל תיקון שם בן מ"ב הרמוז באנא בכח גדולת כו' כנודע, והוא בעולם היצירה, ועל ידו אנו מעלים אותה⁷⁶², אע"פ שכל זה הוא בעולם העשיה, אשר שם ירדה מלכות דיצירה כנ"ל. וז"ס מה שתקנו לומר אחר פטום הקמורת אנא בכח כו', שהוא מ"ב אשר ביצירה, ועל ידו יש יכולת בעשיה לחזור לבחינת יצירה, ולהלביש כנו'. הנה בכל יום ויום תכוין להעלותם ע"י כל הז' שמות הכלולים בשם מ"ב, אמנם יג ע"ב} בהיותך ביום א', תכוין שאז גובר שם של אבגית"ץ על כולם, ובו נכללים כולם. וביום ב' נכללים כולם בשם קרע שט"ן, וכעד"ז בשאר הימים, עד שנמצא שביום השבת גובר שם של שקוצי"ת, ובו נכללים כולם.

וכבר נת' אצלינו בענין שם בן מ"ב אשר אומרים בעת השכיבה על המטה (לקמן נה ע"ב), כמו שאמר הכתוב (&) בשתיים יכסה פניו כו' כנו' שם. וכן עתה תכוין כוונה היא להעלות הפנימיות⁷⁶³ בשתי אותיות הראשונות של השם הגובר כפי יומו כנו', ובשני אותיות האמצעיות תכוין לכסות רגלי העולים, ובשני אותיות האחרונות תכוין שבהם מעופפים ועולים. ואח"כ תאמר בשכמל"ו בלחש. גם תכוין כי המדרגות⁷⁶⁴ הנכללים במלכות דיצירה הם ו' מדרגות, שהם היצוניות ג"ר דעשיה בפנימיות המלכות דיצירה, ופנימיות ג' אמצעיות דעשיה בחיצוניות המלכות דיצירה.

ונודע שהמלכות דיצירה ה"ס שם אחרון שבשם מ"ב שקוצי"ת, ויש בו ו' אותיות, ותכוין כי ע"י ששה שמות⁷⁶⁵ דאבגית"ץ, קר"ע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ר צת"ג, חק"ב טנ"ע, יג"ל פז"ק, אנו מעלים ששה מדרגות הנז' של העשיה אל הששה אותיות שבשם שקוצי"ת שהוא המל' דיצירה, ולכן צריך לכוין ולשלב שם אבגית"ץ באות ש' של שקוצי"ת. ושם קרע שט"ן באות ק' של שקוצי"ת. וכן שאר ששה השמות בששה אותיות שקוצי"ת. אח"כ בשאר הסדר.⁷⁶⁶

- מאיר הכוונה -

⁷⁶² עי' לעיל טו ע"א: אין שום עליה בעולמות אלא ע"י שם בן מ"ב, ושם זה של מ"ב הוא אשר מעלה כל העליות שיש בכל העולמות, משום דאיהו סליק ולא נחית כנו' פ' תרומה קל"ב ע"ב. אמנם שם מדובר על פשוט ומלא ומילוי דמילוי. הרב אמר שהשם מ"ב של עולם העשיה היא אנא בכח ושל אצילות היא מילוי דמילוי ושל בריאה אהיה יה"ו, ועי' קמן הערה 875. עי' דרושי קבלת שבת דרוש א'.

⁷⁶³ הפנים (פע"ח).

⁷⁶⁴ העולים עתה (נוסף בפע"ח).

⁷⁶⁵ הראשונות דשם מ"ב (פע"ח).

⁷⁶⁶ ועתה נבאר הכוונה שצריך לכוין בשם מ"ב הנה נודע כי יש ב' בחינות באצילות א' שהוא רוצה לעלות למעלה לשרשו אלא שיש להם יראה גי' גבורה וזהו יראה פנימית ויראה חיצונית היא שלא ירד שום בחינה למטה ממדרגתו וכ"ז ע"י שם מ"ב שמעכב שלא יעלה לשרשו כי מעיקרא קודם התיקון היו כל הבחינות בסוד גלגולת ופנים לבד ואח"כ בא התיקון ונתפשט ג"כ הגוף והוא רוצה לעלות לשרשו ושם מ"ב מעכבו

והנה שם מ"ב מתחלק לד' אותיות הפשוט שהם העיקר בכתר וי' אותיות המילוי הם בח"ב וכ"ח אותיות מילוי המילוי בז"ת וזה בכל בחינה ובחינה וי' אותיות וז"ש בשתיים יכסה פניו וכו' כי מאלו הו' אותיות שבכל בחינה בב' אותיות מהם מכסה פניו כדי שלא יעלה למעלה למקום שהיה גלגולת בתחלה בהיותה סוד נקודה א' וצריך ב' אותיות א' לעכב א"פ והב' לא"מ

פניו גי' קמ"ו שהם ב' שמות ס"ג עם י' אותיות הם ב"פ ע"ג והם בב' פניו א' בימין וא' בשמאל והם כמנין פניו ואלו השמות הם פנים עליונים כמו שנבאר בסוד ואמת שבי"ג מדות שהם הב' תפוחין שהם ז' שמות ס"ג שהם כמנין ואמת כי הפנים בסוד ס"ג ועולה עם כל ע"ג מאלו הפנים מילוי מ"ה שהוא י"ט גימטריא חוה והנה י"ט וע"ג כמנין צ"ב וזהו ר"ת "בשתיים יכסה פניו וב' אותיות מכסים הפנים "ובשתיים יכסה רגליו ר"ת רי"ו וז"ס אשר שמתי חול גבול לים חק עולם ב"פ חק גימטריא רי"ו וז"ס "קול דודי דופק ר"ת גימטריא חק שדופק למטה והם ב' חק א' נגד המקיף וא' נגד הפנימי שלא יעבור מהגבול ובשתיים יעופף עד מקום הפנים שבנקודה לבד כלהבה זו שעולה למעלה אצל השרש ולכן אין יכולת לעלות רק למקום שהיה תחלה בחינת הפנים בהיותם סוד נקודה והם ב' אותיות א' של אלקים נגד הפנים וב' שם אה"ה דיודין נגד המקיף וזהו

שעה"כ

ובפרק איזהו מקומן, אשר כל זה אינו פסוקים של תורה אלא דברי רז"ל לבר, וע"י כל זה אנו מעלים שאר העשיה⁷⁶⁷. והוא כי עתה עלה פנימיות שלשה אחרונות דעשיה ונעשים בחינת היצוניות ג' אמצעיות דעשיה, והיצוניות ההוא נעשה פנימיות אליהם. ועולה פנימיות מלכות דעשיה ונעשה היצוניות אל היצוניות שלשה אחרונות. ועולה אותו החיות של הקדושה שעלה ע"י י"א סמני הקטרת כנ"ל, ונעשה בחינת היצוניות אל היצוניות מלכות דעשיה. והרי ע"י כך נשלמו י"ס שלימות דעשיה, ע"י בחינת מלכות דיצירה שירדה בעשיה וע"י החיות הזה של קטרת. ויש עוד הפנימיות דג"ר דעשיה שעלו למעלה ונכללו למעלה ביצירה, אשר הוא סוד זעיר אנפין הנקרא תורה שבכתב, ולכן אנו אומרים עתה גם הברייתא דרבי ישמעאל אומר בי"ג מידות התורה כו', שה"ס העשיה שנעשית י"ג מדרגות כנו', יועלו ליצירה השלשה מהם, וע"י אלו הי"ג מידות התורה שהיא היצירה נדרשת בהם.

עוד יש טעם אחר למה שנהגו לומר פרק איזהו מקומן לא זולתו⁷⁶⁸, מפני שאין שום פרק בכל המשניות בלתי מחלוקת לבר פרק זה⁷⁶⁹, ונקרא הלכה פסוקה. והנה בעלית העולמות אנו צריכים אל השלום ולא אל המחלוקת, ולכן בחרו פרק זה כנו'.

והנה לענין ברייתא דר' ישמעאל נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל שהוא באופן אחר, כי בעולם העשיה עצמה לבדה נשארו י"ג מדרגות⁷⁷⁰ זולת הפנימיות של ג"ר שבו שעלו אל היצירה, והוא כי הנה היצוניות המלכות עם י"א סמני הקטרת שנעשו היצוניות אליה, הרי ספירה א', ופנימיות המלכות עם היצוניות נה"י, הרי ג' ספירות אחרות. ופנימיות נה"י עם היצוניות חג"ת, הרי ג' ספי' אחרות. ופנימיות חג"ת עם היצוניות מלכות דיצירה, הרי שלושה ספירות אחרות. והיצוניות כח"ב עם פנימיות מלכות דיצירה, הרי ג"ס אחרות, הרי בין כולם י"ג ספירות שלימות בעשיה לבדה.

ודע כי כמו שנתבאר בי"ג מידות אלו שה"ס עולם העשיה, שנעשה י"ג מדרגות ע"י עליית ג"ר שבה אל היצירה, וכן עולם היצירה נעשה י"ג על דרך הנו', והם רמוזים בי"ג ברוך שבברוך שאמר. וכן ג"כ בבריאה יש י"ג שבחים שיש בישתבח שמך כו', שיר ושבחה כו' כנ"ל בס' הזוהר⁷⁷¹. וכן עד"ז בעולם האצילות עצמו, יש בו י"ג, וה"ס י"ג ברכות אמצעיות של שאלת צרכים שיש בין ג"ר ונ' אחרונות דתפלת י"ח.⁷⁷²

- מאיר הכוונה -

יעופף יע"ו ג' אלהים פ"ף ג' קס"א ע"ה ואלה"ם לעולם בסוד ראש כי אלהים ביוד"ן גימטריא ש' ואלהים דאחוריים גימטריא ר' ואלהים באחוריים דהה"ן גימטריא אלף הרי ראש וטעם שמעכב שם מ"ב לעלות הוא כדי שלא תתבטל מתיקונה שלא תוכל לקבל האור (פע"ח כט ע"ג).

⁷⁶⁷ אמנם ג"ר שעלו ביצירה ממש היה ע"י תורה שבכתב שהוא פרשת התמיד כנ"ל (פע"ח).

⁷⁶⁸ שיש בו ענין הקרבנות מפני שהוא כולל כל מיני הקרבנות (פע"ח).

⁷⁶⁹ עי' ריטב"א (עבודה זרה דף יט ע"ב): וזה שבררו להם פרק איזהו מקומן יותר משאר הפרקים אומר מורי נר"ו מפני שכולו שנוי בלא שום מחלוקת כלל.

⁷⁷⁰ והם ג"ר שעלו עד ג"ת דיצירה כנ"ל וי"ס שלימות דעשיה עלו עם י"א סמני הקטרת ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה באופן אחר (פע"ח).

⁷⁷¹ עי' ח"ב קלב ע"א: כיון דמטי בר נש לישתבח נטל קודשא בריך הוא ההוא כתרא ושוי ליה קמיה וכנסת ישראל שריאת לאתקנא למיתי קמי מלכא עלאה ואצטריך לאכללא לה בתליסר מכילן דרחמי עלאי דמנהון אתברכת ואינן תליסר בוסמין עלאין כמה דאת אמר (שיר ד יד) נרד וכרכום קנה וקנמון וגו' והכא אינן שיר ושבחה הלל זמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה ותפארת קדושה הא תריסר ולבתר לחברא לה בהדיהו ולומר ומלכות הא תליסר בגין דאיהי מתברכא מנייהו

תרגום: כיון שמגיע אדם לישתבח נוטל הקדוש ברוך הוא אותו הכתר ושם אותו לפניו וכנסת ישראל מתחילה להתתקן לבא לפני המלך העליון וצריך לכלל אותה בשלש עשרה מידות הרחמים העליונות שמהן מתברכת והם שלשה עשר בשמים עליונים כמו שנאמר (שיר השירים ד) נרד וכרכום קנה וקנמון וגו' וכאן הם שיר ושבחה הלל זמרה עז וממשלה נצח גדולה ותפארת

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

קדושה הרי שנים עשר אחר כך לחברה עמם ולומר ומלכות והיו שלשה עשר משום שהיא מתברכת מהם.

⁷⁷² והנה אין ספק כי התורה התחתונה שנדרשת ב"ג מדות אלו שנמשכים אליה מ"ג מדות עליונות תורה שבכתב הנדרשת ב"ג מדות אלו דוגמת י"ג אלו כי כל מה שיש בתחתונים יש בעליונים ומשם נתפשט בתחתונים והנה תורה עליונה שהיא ת"ת נחלקת בסוד ו"ק שבה כלולה מדין ורחמים וכללותה הרי י"ג

מקל וחומר דרשא זו מצד המלכות שמקבלת מהת"ת פעם כך ופעם כך כי פעם תקבל מחו"ג שבת"ת וזהו מקל כי קל רמז לרחמים המקילים את הדין ומרחמים על העולם וחומר רומז אל הדין המחמיר לדון את העולם הרי מדה א' ומדה זו כשהעולם נידון קצת ממנו בדין גמור וקצת ממנו ברחמים גמורים ומרחם על העולם

מגזרה שוה לפעמים תקבל מת"ת שבת"ת שהוא מכריע בקו השוה בין החו"ג ואז יהיה העולם נידון בדרך ממוזג לא רחמים גמורים ולא דין גמורים אלא גזרה שוה לשניהם ממוצעת בסוד הת"ת מבנין אב מכתוב אחד לפעמים תקבל מצד הת"ת הנקרא אב בנטותו לצד הנצח או ההוד הנקרא כתוב אחד וזהו בנין אב מכתוב אחד

מבנין אב משני כתובים לפעמים בהכרעה בין שניהם נ"ה זו ב"א מב"כ שהם נ"ה מכלל ופרט לפעמים תקבל המלכות מכללות ת"ת מכל הו"ק וזהו מכלל ופרט כלל ואח"כ פרט ותהיה אז ההנהגה במדת המלכות כי אין בכלל אלא מה שבפרט

מפרט וכלל לפעמים תקבל המלכות מכללות הת"ת כנ"ל ומתגבר מדת הת"ת עליה ותתנהג העולם על ידו ומדת מלכות נכללת בו והוא יהיה עיקר בהנהגה כי פרט וכלל מתרבה הכלל ויהיה הכלל עיקר כי יתגבר ו"ק שלו על ו"ק שלה ולפעמים להיפוך זה מכלל ופרט מפרט וכלל כלל ופרט וכלל וכו' לפעמים תעלה המלכות למעלה מן היסוד ותכריע היא בין היסוד והת"ת וזהו כלל ופרט וכלל כי כלל הוא הת"ת שבו כלולים ו"ק ופרט היא המלכות דלית לה מגרמה כלום ועוד ששם הדברים נפרטים ומתפרשים בסוד ופרט כרמך לא תעולל לעני ולגר תעזוב אותם כי שם מקומם וכלל הוא היסוד הנקרא כל דכליל שית בקרטופא חדא ואז יתנהג העולם כפי הכרעת מדת מלכות וזהו אי אתה דן אלא כעין הפרט שהוא מדת המלכות

מכלל שהוא צריך לפרט וכו' כי לפעמים תעלה המלכות למעלה בסוד עטרת בעלה ותשפיע לת"ת ויתנהג העולם ע"י ברדתה למטה בבחינה זו וזהו מכלל שהוא צריך לפרט שהכלל הוא ת"ת הנזכר צריך לפרט שהיא מלכות שהיא למעלה ממנו ולפעמים תחסר אור המלכות ותצטרך לקבל מת"ת האור כדי להשלים עצמה ותתנהג העולם בבחי' זו הגרועה שאין לה אלא לצורך עצמה ולא להשפיע כי כל הבחינות שנזכר לעיל הם שמקבלת המלכות שפע לצורך העולם מלבד צורך עצמה אמנם מדה זו היא שצריכה לצורך עצמה ואין לה לצורך אחרים וזהו מפרט שצריך לכלל

וכל דבר שהיה בכלל וכו' לפעמים מקבלת מן הת"ת בסוד למודי ה' ע"י נצח או הוד ותהיה המלכות בהוד והת"ת בנצח בסוד שם הו"ה בנצח ואדני' בהוד והנה זו הנהגת תחלת בריאתו של עולם כי תחלה היו למעלה ד"ו פרצופים והמלכות שנקראת דבר היתה בכלל הת"ת הנקראת כלל ונכללה בו ויצא מן הכלל שהוא ת"ת ונדבקה בלמודי ה' וזהו כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד ע"ע יצא על המלכות לבד שתהיה היא לבדה בלמודי ה' למטה אלא ללמד על הכלל כולו יצא שגם הת"ת ידווג עמה שם בלמודי ה' למטה כיצד ת"ת בנצח בימין בשם הו"ה והמלכות בשמאל בשם אדני' ויתחברו אז שניהם ע"י היסוד בסוד יאהדונה"י כנזכר בתיקונים נמצא שעי"י ירידתה במקום הת"ת ירד הת"ת ג"כ עמה בלמודי ה' שהוא {ל ע"ב} נ"ה וזהו אלא ללמד כו' ועוד כאשר ירדה המלכות מאת פני המלך למטה לא לבד גרמה לת"ת שנקרא עצמו כמשארד"ל משה מפי עצמו אמרו שהוא המקום שהיתה שם תחלת אצילותה בין ב' זרועין כי יצטרך המלך כאשר ירצה לדבר עם הכלה לרדת למקומה בלמודי ה' כי זולת זה א"א להתדבק גופא בגופא אלא גם ראש המלך בסוד רישא ירד גם הוא למטה כדי שיהיה החיבוק שלם גופא בגופא אנפין באנפין דרועין בדרועין רגלין ברגלין וזהו ללמד על הכלל כולו יצא לומר שהת"ת כולו בכלל ירד בלמודי ה' ולא הת"ת בלבד שהוא בסוד גופא ועוד גם טרם רדתה למטה יצדק אומרו כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד כי נוקבא יצאה מאחוריו בין ב' דרועין דיליה לעומת החזה ומשם נעשה לה ראשה וזרועותיה שהם חו"ג שבה נגד נ"ה שבזכר ונ"ה שלה שהם למודי ה' יצאו מן הכלל שהוא ת"ת ואין להם על מה שיסמוכו בת"ת והוצרך הזכר העליון למשוך את רגליו למטה ג"כ להיות היא עזר כנגדו ולא חוצה לו וזהו כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד הם נ"ה שיצאו מן הכלל סוד הת"ת לא ללמד ע"ע כו' אלא ללמד על הכלל כולו יצא שהוצרכו למודי ה' הזכר העליון להתפשט למטה וכל זה בכלל מדה שמינית

וכל דבר כו' לפעמים יתנהג העולם בסוד עיבור המלכות להוליד למטה דוגמת עליונים בסוד תיבת נח שיצאו ממנה ג' גוונים שם חם ויפת שהן דין ורחמים וכללותם דמיון הת"ת הכולל דין ורחמים אלא שלפעמים תתעבר בסוד הרחמים בלבד ויהיו כל הג' גוונים נוטים לצד הרחמים וזהו כל דבר שהיה בכלל בסוד האצילות למעלה מת"ת ויצא לטעון טעון א' למטה בסוד עיבור

שעה"כ

ונחזור עתה לבאר קצת פרטים בפ' קרבן התמיד⁷⁷³ ובפסוקים הקמרת, ענין (&) צו את בני"ו כו', את קרבני לחמי כו'. כבר ביארנו כי כל אלו הקרבנות הם למטה בעולם העשיה, וכבר ידעת כי עולם העשיה ה"ס שם אל אדני, שהם בגימ' צ"ו, וזהו רמוז באומרו צו את בני ישראל⁷⁷⁴, וכמ"ש בזהר בפ' צו (כו ע"ב⁷⁷⁵) כי הקליפות הנאחזות בעשיה הם

- מאיר הכוונה -

ונתעברה בג' גוונים הנז' כלולים זה בזה בסוד הרחמים שהוא כענינו כענין ו' הוא בסוד הת"ת נוטה לצד הרחמים ואזי יצא להקל בסוד הרחמים להוליד ג' גוונים כולם בסוד הרחמים ולא מצד הדין וכל דבר שהיה בכלל כו' ולפעמים בסוד דין ורחמים ביחד ולא כענין ו' שהוא ת"ת נוטה לצד הרחמים ואזי יצא להקל ולהחמיר ותתעבר ותלד למטה ג' גוונים דין ורחמים וממוזגים וכל דבר כו' ויצא לדון כו' ולפעמים מתנהג העולם במדת המלכות ברדתה למטה ממקום אצילותה עם הת"ת ותדד למטה ביצירה בסוד מטטרון⁷⁷⁶ שהוא נער חגור חרצין בסוד ס' פולסי דנורא שהם ס' גבורים מצד הדין וזהו ויצא לדון ולפי שמטטרון⁷⁷⁶ תמיד מתחדש כמד"א אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ כנזכר בזהר פינחס וזהו בדבר החדש ואז ברדתה למטה בסוד מטטרון⁷⁷⁶ הוא סוד הגלות בסוד אי לך ארץ שמלכך נער וזהו אי אתה יכול להחזירו לכללו כי הזווג הוא בטל בזמן הגלות ואין לה יכולת לעלות אצל בעלה עד שיחזירנו הכתוב שהוא סוד נצח כמד"א למנצח על אילת השחר שחרין דאילתא ולפי שההוד הוא בגלות כמ"ש כל היום דוה צריך נצח עם ת"ת להחזירה למקומה ותהיה החזרה נגלית לעיני כל חי ולא תהיה סתומה אלא מפורשת וזהו עד שיחזירנו הכתוב לכללו בפירוש דבר הלמד מענינו כו' לפעמים יתנהג העולם הנקרא דבר סוד מלכות בנ"ה ונ"ה שבה מקבלים מת"ת וזהו הלמד מענינו מענין ו' הוא הת"ת או יהיו מקבלים נ"ה שבה מסוף הת"ת שהוא יסוד וזה דבר הלמד מסופו סוף ו' הוא ת"ת וסופו הוא היסוד סוף הת"ת

וכאן שני כתובים וכו' ולפעמים מתנהג העולם ע"י נ"ה שבמלכות שהם ב' כתובים המכחישים זא"ז זה דין וזה רחמים וע"י היסוד שהוא הכתוב הג' המכריע ביניהם יתמזגו ויתנהג העולם ע"י מיזוג היסוד והכרעתו בתוך המלכות דידה וזהו המדה ה"ג ע"כ מדברי הרח"ו זלה"ה שמצא מכת"י האר"י זלה"ה בעצמו (פע"ח).

⁷⁷³ רבון העולמים וכו' ושחט אותו על ירך המזבח וכו' הפסוקים שנוהגים לומר עורי צפון ובואי תימן וכו' לא היה נוהג מורי זלה"ה לאומרם לפי שאין אנו ראויים עכשיו כ"כ שיעורר הצפון לקבל חלקם בקרבנות (פע"ח).

⁷⁷⁴ כי הקליפות אשר בעשיה הם רעות וקשות מאוד ונקרא ע"ז וצריך לשרפם באש כמ"ש היא העולה על מוקדה על המזבח כו' כנזכר בזהר שם (פע"ח).

ע"י זהר ח"ג כז ע"א: תא חזי כתיב (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה אמר רבי חייא האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא (זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דהיא סלקא ומתעטרא לעילא לעילא לאתקשרא כדקא יאות עד אתר דאקרי קדש קדשים) (דבר אחר) זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטאה ליה מארח קשוט היא העולה היא דסלקא ואסטיאת ליה לבר נש ובעי לאוקדא לה בנורא בגין דלא יתיהיב לה דוכתא לאסטאה ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה מאן לילה דא כנסת ישראל דאיהי זאת בגין דאתי לדכאה לבר נש מההוא רעותא על מוקדה בגין דנהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שולטניהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה ואתכפיא ולא שלטא ועל דא כד אתכפיא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו דילה כד אתכפיא האי חילא אחרא ואתפרש מנה ובגין כך בעינן ברזא דקרנא לאפרשא להאי סטרא מרוח קודשא ולמיהב לה חולקא בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא.

תרגום: בא וראה כתוב זאת תורת העולה, אמר רבי חייא הפסוק הזה בארנוהו בצורה הזו, (זאת תורת, זו כנסת ישראל. העולה, שהיא עולה ומתעטרת למעלה למעלה להתקשר כראוי עד המקום שנקרא קדש קדשים.) (דבר אחר) זאת תורת, זו כנסת ישראל. העולה, זו מחשבה רעה שהיא עולה על רצונו של האדם להסיט אותו מדרך אמת. היא העולה, היא שעולה ומשטינה על האדם וצריך לשרוף אותה באש כדי לא לתת לה מקום להשטין, ולכן על מוקדה על המזבח כל הלילה. מי הלילה, זו כנסת ישראל, שהיא "זאת", משום שבאה לטהר את האדם מאותו רצון. על מוקדה, משום שנהר דינור הוא מקום לשרוף כל אלו שלא עומדים בקיומם, שהרי מכניסים אותם באותה אש בוערת, ומעבירים את שלטונם מן העולם. וכדי שלא ישלט, צריך על מוקדה על המזבח כל הלילה, ונכנע ולא שולט. ולכן כשזה נכנע, עולה כנסת ישראל, שהיא רוח הקודש שעולה ומתעטרת למעלה, שהרי עלייתה כשנכנע הכח האחר הזה ונפרד ממנה, ולכן צריכים בסוד הקרבן להפריד את הצד הזה מרוח הקודש, ולתת לו חלק כדי שרוח הקודש תתעלה למעלה.

⁷⁷⁵ ???עיי"ש כו ע"ב: רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי ואמר הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא אתדבקתא דרעוא דכהני ליואי וישראל לעילא עד היכן איהו סלקא

שעה"כ

קשות וחזקות מאד, וצריך לשרפם באש, כי זהו סוד מ"ש חז"ל (&) אין צ"ו אלא ע"ז, כמו שאמר הכתוב (&) כי הואיל אפרים הלך אחרי הצו. והטעם לפי שיונקים ונאחזים בשם אל אדני שהוא בעשיה.

- מאיר הכוונה -

אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף דכל קשורא ויחודא ושליומו לאצנעא בהווא צניעו דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף ולא למעבד ראש דאין (נ"א ראש כמה דאין) קדמא אפיק ראש וסוף מאן ראש דא נקודה עלאה דאיהי רישא דכלא סתימא דקיימא גו מחשבה ועביד סוף דאקרי סוף דבר אבל להתם אין סוף לאו רעותין לאו נהורין לאו בוצינין בהווא אין סוף כל אלן נהורין ובוצינין תליין לאתקיימא בהו ולא קיימי לאתדבקה מאן ידיע ולא ידע לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין אין וכד נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקו לא ידעין בר ריחא כמאן דארח בריחא ואתבסס ולא דא נייחא (ס"א ניחח) דהא כתיב (ויקרא כו לא) ולא אריח בריח ניחחכם דהא ריח ניחח ריחא דרעותא דכל הני רעותא דצלותא ורעותא דשירותא ורעותא דכהנא דכלהו רזא דאדם כדן כלהו אתעבידו רעותא חדא וההיא אקרו ניחח רעותא כתרגומו כדן כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר (ויקרא ו ב) רזא הכא דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה והכא אתיהיבת ליה לאתוקדא ההוא מחשבה רעה ולאעברא לה מגו קודשא בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן בגין לאתעברא מן קודשא והאי צו ברשותיהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא מגו האי קרבנא ואי תימא צו את בני ישראל הכי נמי דהא ברשותיהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא יכלא לשלטאה עלייהו והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא לעילא ולאפרשא לה לדא רוח טומאה לנחתא לה לתתא דא ברעותא ובצלותא כדקאמרן ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה והאי קרא מוכחא עלייהו דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר צו דא עבודה זרה רוח מסאבא לאמר דא אתתא דאקרי יראת יה"ה כתיב הכא לאמר וכתב התם (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו והיא אוקמוה בגין כך כלא אתמר וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי אורחי דאורייתא ואזלי בה בארח קשוט עלייהו כתיב (ישעיה לח טז) יה"ה עליהם יחיו מאן עליהם אלן ארחי דאורייתא יחיו יתקיימון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

תרגום: רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו ואמר, הרי הקשר של הכל נקשר בקודש הקדשים כדי להאיר הדבקות של הרצון של כהנים ליום וישראלים למעלה, עד היכן היא עולה. אמר לו הרי בארנו, עד אין סוף, שכל קשר ויחוד ושלמות להצניע באותה צנעה שאינה מושגת ולא נודעת, שבה רצון כל הרצונות. אין סוף אינו עומד להודיע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש של אין (ראש כמו שאין). הראשון הוציא ראש וסוף, מ' הראש זו הנקודה העליונה, שהיא ראש של הכל, הסתום שעומדת בתוך המחשבה, ועושה סוף שנקרא סוף דבר, אבל לשם אין סוף אין רצונות ואין אורות ואין נרות, באותו אין סוף כל האורות והמאורות הללו תלויים להתקיים בהם, ולא עומדים להשגה {להתדבק}, מי שיודע ולא יודע, אינו אלא רצון עליון סתום של כל הסתומים, אין וכשהנקודה העליונה והעולם הבא התעלו, אינם יודעים פרט לריח, כמי שהריח ריח והתבשם, ואין זה נחת (ניחוח), שהרי כתוב ולא אריח בריח ניחוחכם, שהרי ריח ניחוח (הוא) ריח של רצון שכל הרצונות הללו, של תפלה ורצון, של שירה ורצון. הכהנים שכולם סוד של אדם, אזי כולם נעשים רצון אחד, וההוא נקרא ניחוח, רצון, כתרגומו. אז הכל נקשר ומאיר כאחד כראוי, כמו שנתבאר. ועל כן נתן הצד האחר ביד הכהן, שכתוב צו את אהרן ואת בניו לאמר. סוד כאן, שהרי בארנו אין צו אלא עבודה זרה, וכאן נתן לו לשרוף את אותה מחשבה רעה, ולהעבירה מתוך הקודש ברצון הזה שעולה למעלה, ובעשן הזה ובחלבים שנשרפים, כדי שיעברו מן הקודש. וה"צו" הזה עומד ברשותם להפרידו מן הקודש מתוך הקרבן הזה. ואם תאמר צו את בני ישראל, כך גם, שהרי ברשותם עומד להפריש אותה מן הקדושה, כל זמן שעושים רצון רבונם, שלא יוכל לשלוט עליהם. והפסוק הזה הכל בא להראות סוד הדבר, לעטר את רוח הקודש למעלה למעלה, ולהפריד את רוח הטומאה הזו ולהורידה למטה, וזה ברצון ובתפלה כפי שאמרנו, וזה במעשה, הכל כמו שראוי לו. והכתוב הזה מוכיח עליהם, שכתוב צו את אהרן ואת בניו לאמר, צו זו עבודה זרה, רוח הטומאה. לאמר, זו האשה שנקראת יראת ה'. כתוב כאן לאמר, וכתוב שם (ירמיה ג) לאמר הן ישלח איש את אשתו, והרי פרשוה, לכן הכל נאמר. והכהן עומד לתקן את הכל בסוד של אדם ובהמה, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים את דרכי התורה והולכים בה בדרך אמת, עליהם כתוב (ישעיה לא) ה' עליהם יחיו. מי עליהם, אלו דרכי התורה. יחיו, יתקיימו בעולם הזה ובעולם הבא.

שעה"כ

גם בפ' (&) עולת תמיד העשויה כו'⁷⁷⁶, תכוין במלת עולת אל מה שנת' אצלנו, כי יש תולעת בקדושה, וה"ס פסוק (&) אל תיראי תולעת יעקב, וה"ס שם אבנית"ץ, שהוא בגי' תולע. כי ה"ס החסד המתגבר ומתגלה ומאיר בכל בקר ובקר, כמבואר בזוהר (&). וכבר ידעת כי שם יג ע"ג הנז' הוא בחד. אמנם להיות שרשו בגבורה, שהוא שם בן מ"ב, אלא שהוא בבחי' החסד שבגבורות, ולכן נקרא (&) תולעת שני, וכמבואר אצלנו⁷⁷⁷ בפסוק (&) ותכלת וארגמן ותולעת שני בפ' תרומה (קלו ע"א קלט ע"א⁷⁷⁸), כי גוון אדום בסוד תולעת שני, לפי ששרשו גבורה אבל הוא בחי' החסד שבגבורה⁷⁷⁹. ולהיותו משורש הגבורה, לכן נק' ישראל על שמו, תולעת יעקב, לפי שהם מכלים את העכו"ם בסוד הגבורה, כדמיון התולעת הרך המרקיב ומכלה את העץ הקשה והחזק. והנה כדמיון התולעת הזה שבקדושה, יש כנגדו תולע א' בקל' בס"א, וגם הוא מתעורר בכל בוקר לכלות את העולם ה"ו, וה' ית' ברחמיו מגלה התולע שבקדושה, שהוא אור החסד הנז', בסוד (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר, וז"ס ענין התמיד הנאמר בו, עולת תמיד, כי אותיות עולת הם היפוך תולע, וע"י עולת תמיד הנעשית בכל בוקר, היה נכנע התולע הטמא דס"א. ובפסוק (&) אל תיראי תולעת יעקב כו', ביארנו ענין התולע הזה.

ואמנם ענין העולה של התמיד, דע כי כל עולה היא בחי' לאה⁷⁸⁰ העליונה, אשר בה כל בחינת הדינין והגבורות החזקות כנודע. ולכן היו מקריבין כנגדה עולת תמיד, כדי למתק הדינין שבה, כדי שלא יגבר התולע הטמא הנז', וז"ס עולת תמיד. והנה תיבת תמיד הוא חסר יו"ד⁷⁸¹, כי כתיב תמד וקרינן תמיד, וכבר ידעת מ"ש בפסוק (&) ומדת ימי מה - מאיר הכוונה -

⁷⁷⁶ עולת תמיד וכו' יכוין כי עולת גי' אבנית"ץ ונודע כי שם זה בחסד והוא מדת החסד המתגלה בכל בקר בסוד וישכם אברהם בבקר והוא סוד אל תיראי תולעת יעקב ויש כנגדו קליפה של תולע שהוא מכלה הכל וכל בקר ובקר מתגלה אותו תולע הטמא לכלות כל העולם כולו כי כמו שמתגבר תולעת יעקב בכל בקר כן כנגדו מתגבר אותו תולע הטמא להרקיב ולכלות העולם ע"כ הש"ת ברחמיו צוה להקריב קרבן תמיד להתגבר תולעת שבקדושה על תולע שבקליפה כדי שלא תגבר בכל בקר ויתבטל (פע"ח).

⁷⁷⁷ לקוטי תורה תרומה: דע כי תולע עולה שור גימ' אב"ג ית"ץ כי היא גבורה ראשונה ונוסף בו ת' תולעת גימ' שק"ו צי"ת שהיא אחרונה כי לעולם הגבו' הם ז' נגד ז' שמות שבאנא בכח הה' המתפשטים והכולל ביסוד וגם במלכות הרי ז' ולכלול כולם ביחד נרמזו בתולעת הגבורה ראשונה ואחרונה וכולם נכללים ביניהם:

דע כי המשכן רמז לי"ס שרשים מקורות דא"א והנה כבר ידעת כי סביב הקדושה יש ג' קליפות רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת וז"ס יריעות תכלת ועורות אילים ויריעות עזים והמשכן קודש הילולים לה' בתוכם ??? (ש"ש).

⁷⁷⁸ ז"ל: תולעת שני ושש תרין גוונין כחדא דימינא ושמאלא חירור וסומק ושש בוצא איהו דשית חוטינ מתחברן ודא איהו דכתיב (שם ו) וגויתו כתרשיש ובאלין תרין כלילן תרין אחרנין תרגום: תולעת שני ושש שני צבעים כאחד של ימין ושמאל לבן ואדם ושש הוא בוך שששה חוטים מתחברים וזהו שכתוב וגויתו כתרשיש ובשני אלה כלולים שני אחרים.

⁷⁷⁹ וז"ס לדעת לעות את יעף דבר כמבואר אצלנו (פע"ח). ז"ל הפסוק: (ישעיה נ ד) אדנ"י יהו"ה נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר יעיר בבקר בבקר יעיר לי און לשמע כלמודים:

(4) תנא דבי אליהו זוטא פרק יד שנאמר (שם ט) לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי ואומר (ישעיה נ) ה' אלהים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר יעיר בבקר בבקר יעיר לי און לשמוע כלמודים. הא למדת שאין דברי תורה נבלעים בלב האדם אלא במי שהוא עיף להם. וכך היתה רוח הקודש מבשרת את התלמידי חכמים

⁷⁸⁰ דע כי כל עולה הוא בחינת לאה שהיא העליונה ששם נאחזים כל הדינים הקשים ולכן היה בא עולת התמיד למתק הדינים והקליפות אשר בה כדי שלא ימשול וישלוט התולע הטמא ותולע יחזור לעולת (פע"ח).

⁷⁸¹ לא מצאתי כזה פסוק.

שעה"כ

היא⁷⁸², כי לאה הנק' מדת, שהם אותיות תמד, לפי שהיא לוקחת ד' אלפים מד' שמות אהיה שהם בנימי' מדת⁷⁸³.

ובענין פטום הקטורת, ג"כ נודע מ"ש בזה פרשת ויקהל (דף ריט ע"ב) וז"ל, ובג"כ עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלותא כו'⁷⁸⁴, הנה לעיל נתבאר עניינו, כי הלא יש בו י"א סממנים⁷⁸⁵, שהם סוד אותם אורות המחיים את הקלי'. וכונתנו בזה לסלקם מתוכם, ולהעלותם למעלה⁷⁸⁶, וישארו הקליפות מתים. וז"ס מה שאנו אומרים פטום הקטרת בשחרית קודם התפילה אחר קרבן התמיד כנ"ל, וגם בתפלת המנחה קודם העמידה, כי כונתנו היא להעלות העולמות ע"י התפילות, לכן אנו אומרים אותו שלא יתאחזו הקליפות, ויעלו בעלית העולמות, ולכן אנו אומרים אותו קודם שני תפלות הנז'. וכן בסוף תפלת שחרית, אנו חוזרים ואומרים אותו כנודע, והטעם הוא כדי שלא ינקו הקליפות מן השפע היורד ונשפע לעולמות כנ"ל. אבל בתפלת ערבית אין בנו כח לעשות כך.⁷⁸⁷

והנה⁷⁸⁸ ענין י"א סמנים אלו, ה"ס עשרה ניצוצי הקדושה המחיה הקלי' בסוד אור פנימי, ויש ניצוץ א' שהוא בסוד אור המקיף להם, ואין המקיף הזה מתחלק לעשר כדמיון אור הפנימי, לפי שאור המקיף הוא אור פשוט אחד, ונקרא אור א' בלבד⁷⁸⁹. ונמצא שהאור הפנימי הנחלק לעשרה והאור המקיף שאינו נחלק, בין כולם הם י"א סממני הקטרת.

ונבאר התחלקותם בפסוק (&) קח לך סמים הרי ב', כמ"ש חז"ל בגמ' (כריתות ו ע"ב)⁷⁹⁰, והם ת"ת ונצח. נטף ושחלת וחלבנה, ה"ס הוד יסוד ומלכות, והרי הם ה' תחתונות. ויען שהניצוץ האחרון שבמלכות הוא ניצוץ קדושה, נקודה קטנה, ומועטת מאד יותר מכולם, ולכן הקליפה גוברת במקום ההוא, לכך החלבנה ריחה רע, עם היותה בכל י"א סממני הקטורת דקדושה כנז'. סמים הם ה' סמים אחרים, והוא כמ"ש חז"ל בגמרא (שם), והם ה' ספירות עליונות כסדרן⁷⁹¹, והם כח"ב ח"ג. ולבונה זכה, ה"ס אור המקיף לכולם, ולהיותו אור מקיף מבחוץ ואינו מוגבל תוך הקלי', לכן נקרא זכה, משא"כ באור פנימי המוגבל בתוך הקליפות, כי איננו נקרא זך כמוהו. ובוזה תבין טעם נפלא אל כל המכשפים

- מאיר הכוונה -

⁷⁸² עי' שער לח לאה ורחל פרק א.

⁷⁸³ עי' כוונת ק"ש בכוונת בשכמל"ו (ק"ש ה ו).

⁷⁸⁴ ז"לב שלימות:

תרגום:

⁷⁸⁵ עי' לעיל הערה 758.

⁷⁸⁶ עי' דע"ה ח,ב קטז ע"ד: הז"ת דהנקודות עם הד' אחוריים, שהם ה"א אורות הנז', עדיין לא נבררו בשלימות כלל, ויש מהם עדיין ניצוצין הרבה הטבועים בעמקי הקליפות רח"ל. והנה הם מתבררים ומתקנים תמיד ע"י התורה ומעש"ט, ובפרט ע"י ה"א סימני הקטורת, שהם סגולה גדולה לתיקונם.

⁷⁸⁷ אך בערבית שהוא לילה אין בנו כח לכן בזמן המגפה ח"ו נוהגין לומר טוב הוא ומורי זלה"ה היה נוהג בזמן המגפה לאומרו אחר חצות לילה כי אז נכנעת ממשתלן ובפרט אם יאמרו יו"ד אנשים ביחד ויהיו יראי ה' ולפי שכונתנו להעלות העולמות (פע"ח).

⁷⁸⁸ ופ"א שמעתי ממורי זלה"ה (פע"ח).

⁷⁸⁹ עי' ביאורים ח"ב קג ע"ב: משום שהמקיף אינו מצומצם נקרא אור אחד אע"פ שבאמת הוא כולל ג"כ י"ס מ"מ נקרא אחד לבד, ועי' עוד מב"ש שער הקלי' פרק א.

⁷⁹⁰ ז"ל: אמר רבי יוחנן י"א סממנין נאמרו לו למשה בסיני אמר רב הונא מאי קראה קח לך סמים תרי נטף ושחלת וחלבנה הא חמשה וסמים אחריני חמשה הא עשרה ולבונה זכה חד הא חד סרי

⁷⁹¹ סמים הם ה' סמים אחרים כמספר ה"ר (פע"ח).

שעה"כ

המקטירים אל הקליפות העליונות, אשר עיקר וראש הקטרוניהם היא הלבונה⁷⁹², והיא חביבה להם מכל שאר הקטרת, כדי ליהנות מאור המקיף הזה.⁷⁹³

בר בבד יהיה, זה יובן במ"ש אצלינו בענין בגדי הבד אשר לכהנים, כי בר באתב"ש הוא ש"ק, כי הש"ק שהם הקלי⁷⁹⁴, הם מתלבנים ונעשים בגדי בר לבנים. וגם בר הוא פשתן, אשר גם חלקו של קין מצד ס"א כנודע (&)⁷⁹⁵.

והנה אלו הסמים היו מוחין לקלי, ועתה נכנסין במוחין דקדושה, וזמ"ש "יהיה", שהם שני שמות י"ה י"ה, כמ"ש במקום אחר⁷⁹⁶, כי ב' מוחין דנוק' הם ב' שמות י"ה י"ה, ועתה נבאר התחלקותם בלשון הברייתא ואלו הם: הצרי כתר, והצפורין יסוד, והחלבנה מלכות, והלבונה אור מקיף. וכוונתנו היא לקשר המלכות, שהיא החלבנה, עם אור המקיף, שהוא הלבונה להאיר בה. ואין די לה בהארת הנמשכת אליה מהכתר. אבל הצפרין שהוא היסוד⁷⁹⁷, אנו מקשרים אותו עם הצרי שהוא הכתר, שיאירו בו מור הוא החסד בסוד אברהם הנקרא הר המור. וקציעה גבורה, ושבלת נרד הוא ת"ת, כי הוא קו האמצעי בין שני ענפי קו הימין וקו שמאל, כדמיון השבלת עם ענפיו מן הצדדין. וכרכם הוא נצח, כי יג ע"ד} גם הוא יש לו ריח כדמיון המור, אע"פ שאינו כ"כ חשוב כמוהו, כי איננו חסד גמור כמו החסד. וקושט הוא חכמה, קלופה היא בינה, קנמון הוא הוד. והרי נשלמו כולם.

והנה נתבאר אצלינו (שבירה ב) כי אלו הי"א סממנים הם בחי' הז' מלכים דמיתו, ועוד יש ד' אחוריים עליונים דאו"א וישסו"ת, שגם הם נפלו עמהם, וסך כולם הם י"א. והיותם שס"ח מנים נתבאר אצלינו לעיל בענין סוד השינין דתפילין של ראש, ע"ש (תפילין דרוש ד'), ואיך הם סוד המוחין דזמן הקטנות שהם שמות אלהים אשר במילואן ביודין בגימ' ש', ושיין במילואה היא בגי' ש"ס, ועם ד' המוחין וג' נה"י דאימא, שבהן מתלבשין המוחין⁷⁹⁸ כנוז, ועם כללותם, הרי הם שס"ח. וז"ס מנים שס"ח מנין שהיו בקטרת, לפי שמן המוחין דזמן הקטנות נמשכין י"א סממני הקטרת, שהם רוחניות הקלי' כנוז"ל. וזהו הטעם שכל בחי' הקלי' נאחזים בשם אלהים, והקלי' עצמם נק' אלהים אחרים. וגם ז' ראשין שיש בשתי השינין דתפילין של ראש, ה"ס ז' בחי' הארות המוחין דגדלות שהם ד' מוחין וג' נה"י

- מאיר הכוונה -

⁷⁹² או חלבנה שהוא כנגד המלכות הקרובה אליהם יותר מן הכל או לבנה זכה שהוא עליונה שבכולם (פע"ח).

⁷⁹³ וכן כשמקטירין לפני ע"ז שלהם הוא לבנה (פע"ח).

⁷⁹⁴ עי' תיקו"ז (פ ע"א): ומשה אתמר ביה של נעליך מעל רגלך דא בהפוכא דאחרנין דלא צריך לאתחזיא קדם שכינתא בקליפה ורזא דמלה כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק ולגבי אבהן לא אתחזיא אלא בנעלים הה"ד מה יפו פעמים בנעלים בת נדיב אבל לגבי משה בלא כסויא כלל ורזא דמלה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י ושמי ה' לא נודעתי להם ומשה אתמר ביה ואמרו ל"י מ"ה שמ"ו מ"ה אומר אליהם

תרגום: ובמשה נאמר של נעליך מעל רגליך זה בהפך של אחרים שלא צריך להראות לפני השכינה עם קלפה וסוד הדבר כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק ולאבות לא נראה אלא בנעלים זהו שכתוב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב אבל למשה בלי כסוי כלל וסוד הדבר וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י ושמי יהו"ה לא נודעתי להם ובמשה נאמר ואמרו ל"י מה שמ"ו מ"ה אומר אליהם ועי' שער לו פרק ג.

⁷⁹⁵ *##?עי' שער המצות פרשת קדושים

⁷⁹⁶ *##ש"ש ציין לשער מאמרי רשב"י באד"ז ומצאתי באד"ר ולא מצאתי הבנה בכלל

⁷⁹⁷ אמנם היסוד שהוא התחתון משאר קצוות אבל הוא עליון יותר ממנה כדי שיאיר הכתר העליון לכן אנו מחברים אלו ד' שנים בשנים עד"ז מור זה אברהם כמ"ש אלך לי אל הר המור (פע"ח).

⁷⁹⁸ וג' לבושיהם שהם ג' מוחין דקטנות (פע"ח).

שעה"כ

כנ"ל, ואלו הז' הארות עם שם אלהים העולה בנימי' שין, יהיה הכל גימ' שם"ח מנים שהיו בקטרת.⁷⁹⁹ ולכן השם"ה לבדם היו העיקריים, כמנין ימות החמה, שהם המוחין עצמם דקטנות, שהם שי"ן. והמוחין דגדלות, שהם ד', והכולל הרי שם"ה⁸⁰⁰. אבל הג' היתרים, הם כנגד נה"י דאימא, לבושי המוחין, ולכן אינם מכלל העיקריים, והם ג' מנים היתרים. ונלע"ד חיים כי להיותם נה"י דאימא, לכך היו משמשין ליוה"כ, שגם הוא סוד אימא עליאה כנודע (&).⁸⁰¹

והנה צ"ל קלופה ג' ולא קליפה, כי כך שמו קלופה. גם צ"ל כל הברייתות הכתובות בסידור שלנו, עד פסוק (&) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו כו'⁸⁰². ואח"כ תאמר ג' פסוקים אלו: (&) ה' צבאות עמנו כו' (&) ה' צבאות אשרי כו' (&) ה' הושיעה כו', מפני שהם מסוגלים מאד לאומרם אחר פטום הקטרת, וכן היה מנהג מורי ז"ל לאומרם בכל פעם שהיה אומר פטום הקטרת קודם התפלה ואחריה, וקודם תפלת המנחה, וכן בזמן המנחה ח"ו בר מינן.

תיקון אחד שיכוין בי"א סממני הקטרת⁸⁰³, שהעשרה הם עשר ניצוצות הקדושה שירדו למטה בתוך הקליפה להכניעם, והא' הנוסף עליהם הוא אור מקיף לעשר הנוכח, ולכן התיקון הוא שיכוין לסלקם מתוכם, ועיי"כ ישארו הקליפות מתים בלתי חיות. התיקון השני, הוא להחזיר לבני אדם בתשובה, כי בזה מכניע הקליפה. עוד יחוד אחר א"ל מורי ז"ל לזמן המנחה בר מינן, וזה ענינו, כבר הודעתך כי כל הנשמות של בני אדם הם ממה שמתברר מן ז' מלכי אדום דמיתו, וז"ס אומרם ז"ל (&) כל ישראל בני מלכים הם⁸⁰⁴. וכאשר בתוך הבירורים יש קצת פסולת שלא הוברר, זה

- מאיר הכוונה -

⁷⁹⁹ לכן תמצא כי עיקר ימות השנה הם כמנין שם"ה שהם המוחין דקטנות שהם שי"ן וד' מוחין דגדלות הם שם"ד וע"ה הם שם"ה אבל הג' היתרים הם נגד הג' נה"י דאימא שהם הלבושים (פע"ח).

⁸⁰⁰ ???

⁸⁰¹ ושמעתי ממורי זלה"ה כאשר יש לו מוחין דאימא הם נקראים קטורת וכשיש בו מוחין דאבא נקרא שמן והענין כי שמן הוא בחשאי כנזכר בזוהר תזריע וכן אבא הוא בחשאי הנקרא מחשבה שהוא בחשאי ואז נקרא ז"א שמים גימטריא שמן וז"ס שמן וקטורת ישמח לב ולכן היו נעשים ביחד שהוא העלאת נרות המנורה וענין הקטורת אמנם ענין הקטורת הם המוחין מצד אמא המלובשים בנה"י דאימא שהם המחיתה שבה היו נותנין {כט ע"ג} הקטורת ונודע כי נה"י דאימא הם ג' שמות אהיה דיווד"ן דא"לפין דה"הין שהם גימטריא מחתה ע"ה כמ"ש בענין נדב ואביהוא ע"ש.

הגהה: במהדורא בתרא כתב הרח"ו זלה"ה כי מוח אבא הם בסוד יה"ו והנה יה"ו דאלפ"ן עולה ט"ל והם סוד חב"ד דבינה דאבא כנז' בכוונת ציצית והנה י"פ ט"ל גי' שמים וז"ס ויתן לך מטל השמים וז"ס כשמן הטוב כו' וכטל חרמון וכו' ע"כ (פע"ח).

⁸⁰² גם צ"ל כל הברייתות הכתובות בסידור שלנו, עד פסוק (&) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו כו' - לא מופיע בפע"ח.

⁸⁰³ עי' לעיל הערה 758.

⁸⁰⁴ עי' טעמי המצות כי תצא

(16) ספר טעמי המצות - פרשת כי תצא

ע"י בינה המבררת ולזה רמזו רז"ל כסף מטהר ממזרים כי כסף גי' קס"א ע"ה שהוא שם הבינה והיא המברר ומטהרת ממזרים שהם בחינת רפ"ח ניצוצין וז"ס משארז"ל כל ישראל בני מלכים הם פי' כי הם בירורים הנמשכים מבירור אותן הזמ"ל ולזה לא נאמר כל ישראל מלכים רק בני מלכים כי אינם המלכים עצמן במדרגתם הראשונה רק ממדרגתם אחר התיקון שלהם כי אז נבררים מהם סוד הנשמות ולכן נקראו ני, ונלע"ד כי זה יובן במה שידעת כי מבירור המלכים נעשה שם ב"ן אחר התיקון שהוא הנוקבא לשם מ"ה כמבואר אצלינו ודע כי בהיכל ז' שבס"א שם באותו היכל יש נשמות מעורבות מטוב ורע ואלו הם נשמות ממזרים ושם נאמר ומהכא נפקין כל אילין זיקין דמיתדעכו לאלתר משום דהכא נשארו מן הרפ"ח ניצוצין שנפלו מה שלא הוברר והם היו אור חזק דהיינו מן המלכים הראשונים:

שעה"כ

הפסולת נעשה ארס וסם המות הממית לאדם בזמן המגפה, וה"ס פסוק (&) ידבק ד' בך את הדבר⁸⁰⁵. והענין הוא, כי אותם הקלי' שיש באותם בירורים כנו', הם המכים ונוגפים לאדם בזמן המגפה, ואחר שהכו אותו, אינם נפרדים ממנו, ותמיד דבוקים עמו ומקיפין אותו מכל סביבותיו שיעור כמה אמות. ולא עוד, אלא אפילו באותה השכונה שעומד שם המוכה, או אפילו איזה כלי ומלבוש שלו, צריך להתרחק ממנו, וכל ההולך ומתדבק שם, הוא מתדבק באותם הקלי' הנז', ויכול להזנק. וזהו טעם שבשאר החולאים והמכות שבפרשת כי תבוא, לא כתוב בהו "ידבק", כמו בענין הדבר והמגפה, לפי שבשאר החולאים אין הקליפה ההם מתדבקים שם. משא"כ במכת הדבר והמגפה, שהיא מבחי' קלי', הבירורים הנז' הם דבוקים בו ובמלבושיו ובשכונתו ובכל כליו.

וכבר הודעתוך בענין פטום הקטרת, כי אותם י"א סממני הקטרת הם מה שנשאר בתוך הקלי', שלא יכלו להתברר, והם י"א אורות שבקדושה המחיים את הקליפות. וכאשר יעלו למעלה, יסתלקו מתוך הקליפות, וישארו בלתי חיות וימותו, ואינן מזיקים.

- מאיר הכוונה -

אמנם עי' זהר ח"א כז ע"ב ועוד ועי' לקמן סוכות ד' שזה מצד בחי' המלכות דאצילות, ולא המלכים קדמאים.

⁸⁰⁵ עי' ספר הליקוטים פרשת כי תבוא: ענין המגפה ב"מ. הסוד הוא, דע, כי הכל מלד הצירורין. כי הלך כל הגשמות, הם מלד המלכים ומצירורם, כמבואר אלכינו על כל ישראל בני מלכים הם. וכאשר בתוך הצירורים יש פסולת, ולא הוצרכו, וזהו סם המות, הממית האדם צעת המגפה ב"מ. גם ענין המגפה, הוא בא, כאשר אין הארבעה שמות של הוי"ה מאירים, ומסתלקים הארבעה הוי"ה, ונשארים הארבעה מלוויין לבדם, שהם, מ"ז ל"ז י"ט כ"ז, יעלו כולם קכ"ח, ועם הארבעה כוללים והכולל, יעלו כולם כמנין נג"ף, ומזה בא הגוף ב"מ. ולכן טוב לכון תמיד בזמן המגפה, בשם זה שהוא נג"ף, והוא שם קדוש. ותנקה אותו כפי תנועת האותיות, שור"ק חירי"ק ציר"י, כזה, נגף. ופירוש תנועת האותיות שאמר, הם, נו"ן, הרי שורק, גימל, הרי חיר"ק, פה, הרי ציר"י:

גם טוב לכון צפיטום הקטורת, בצקר ובמנחה, כאשר תאמר פסוק ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וכו'. והוא, שהכוין במלת סמים הראשון שבפסוק, ותחליף אותו באי"ק בכ"ה, ויולא ממנו שם אחד, והוא מתק"ו. ואמנם נקודתו איני זוכר. והנה כשאנו מוציאים שם באי"ק בכ"ר בחלוף, לעולם תקח האות ההיא שאתה רוצה, ותחליפנה באות האחרונה הסמוכה לה כילד, אות א' תחליפנה באות יו"ד, ואות י' באות ק'. ואם היא אות ק', אז תחזור למעלה, ותחליפנה בא'. וכן עד"ז, בשאר האלפ"א בית"א:

וחילוף מלת סמי"ם, היא מתחלפת מג' מלות, שהם, דמ"ת, וס"ם, אי"ק. כילד, אות ס' של סמים, מתחלפת באות מ"ם של וס"ם, ואות מ' של סמים, באות ת' של דמ"ת. ואות י' של סמים, באות, ק' של אי"ק, ואות ס' אחרונה של סמים, באות ו' של וס"ם. כי כבר הודיעתיך, אם האות היא אות אחרונה מן אי"ק, תחזור למעלה ותחליפנה בא', וכן בשאר האלפ"א בית"א, וכן בכאן, אות ס' אחרונה של סמים, היא מתחלפת בס' של וס"ם, וחזרת ומתחלפת בו' של וס"ם. הרי לך, כי סמים מתחלפת בשם מתק"ו, מן ג' מלות, אי"ק בכ"ר, גל"ש דמ"ת, הנ"ך וס"ם, וכו':

ועוד תכוין בזה השם של מתק"ו ג"כ, שעולה ג"כ כמנין ע"ב, וכמנין שם אהי"ה דיודי"ן, כזה, וצריבעו כזה, אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד ה"י, שעולה תקמ"ד. ות"ק עם מ"ו, שהוא מלוי שם ע"ב, הרי תקמ"ו. והמ"ד, הוא ריבוע ד' אותיות השורש של אהי"ה, שעולה ד"ם, כזה, א' אה"י אהי"ה. א"כ, מלוי ע"ב הוא מ"ו, ומלוי אהי"ה צריבעו לבד שהוא ת"ק, הרי תקמ"ו, שהוא מתק"ו. ע"כ.

שעה"כ

וזה"ס הנז' בזהר פ' וירא במדרש הנעלם (ק"ע"ב⁸⁰⁶) שטוב לומר פטום הקטרת בזמן המגפה. וכן מצינו במגפת עדת קרח, שנעצרה ע"י הקטרת שהקטיר אהרן, ולכן טוב מאד בזמן המגפה בר מינן. שבעת אומרו פטום הקטרת בתפלת שחרית ומנחה, יכוין בה באותה כוונה האמורה למעלה בסדר הקטורת. וג"כ כאשר האדם קם אחר הצות לילה לעסוק בתורה, אחר שיאמר תיקון הצות ככתוב במקומו, אח"כ יאמר פטום הקטורת בכוונה ההיא, לפי שאחר הצות נכנעת ממשלת הקליפה, ובפרט אם יתחברו י' אנשים יראי ה', ויקראו סדר פטום הקטורת יחד בכוונה הנז', יעשה רושם גדול למעלה, אם יהיה אחר הצות לילה כנז'.

ואמנם זהו מה שצריך (יד ע"א) לקרות בשעת הנז' אחר הצות לילה, אחר שתגמור הסדר הנז', תאמר פסוק (&) ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמי ולבונה זכה בד בבד יהיה, ותאמר אותו ג' פעמים ישר, ואח"כ ג"פ הפוך כזה, יהיה בכד בד זכה ולבונה סמים וחלבנה ושחלת נטף סמים לך קח משה אל ה' ויאמר. ואח"כ תאמר ג"כ אותיות הפסוק למפרע ג"פ ותנקד האותיות בנקודת תיבות אלו הד', והם נטף שחלת וחלבנה ולבונה, וכשיושלמו תחזור מתחלתן לסופן וזה סדרן: הַיְהִי דְבָרְךָ הַזֶּה הַנְּבִלָן מִיָּמֶם הַנְּבִלָחוּ תִלְחָשׁוּ פִּטְוֹן מִיָּמֶם כֹּל חֶק הַשָּׁמַיִם לֹא הִנְהִי רְמָאִיו.

ודע כי מורי ז"ל מסר לנו כמה כונות ושמות בכל תיבה ותיבה, ולכל אחד מן החברים שהיינו שם עמו אמר לו שיכוין במלה א' מזה הפסוק, כל א' וא' כפי שרש נשמתו, ואיני זוכרם. ואלו ג' תיבות זכרתי שמסר אותם לג' חברים, כל א' תיבה הנכונה לו. הא' היא סמים הראשון שבפסוק, תחלף אותה באי"ק בכ"ר, ויהיו אותיות מתק"ו, והוא שם קדוש, ואיני זוכר נקודותיו.

ודע כי כשתרצה להוציאו ולהחליפו באי"ק בכ"ר, לעולם צריך שתקח האות ההיא שאתה רוצה ותחליפנה באות שאחריה היותר סמוכה, כגון א' דאי"ק תחליפנה באות י',

- מאיר הכוונה -

⁸⁰⁶ ז"ל: רבי פנחס פתח קרא דכתיב (במדבר יז יא) והנה החל הנגף בעם וכתוב (שם) ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה וגו' וכתוב (שם יג) ותעצר המגפה כתיב הכא מהר וכתוב התם מהרי שלש סאים מה להלן קרבן לאשתזבא אף כאן קרבן לאשתזבא אמר רבי פנחס זמנא חדא הוינא אזלי בארחא וערעית ביה באליהו אמינא ליה לימא לי מר מלה דמעלי לברייתא אמר לי קיים גזר קודשא בריך הוא ועאלו קמיה כל אלין מלאכיא דממנן לאדכרא חובי דבר נש די בעדנא דיזכרון בני אנשא קרבניא דמני משה ושוי לביה ורעותיה בהו דכלהו יזכרון ליה לטב ועוד בעדנא דיערע מותנא בבני אנשא קיימא אתגזר וכרוזא אעבר על כל חילא דשמיא דאי ייעלון בנוהי בארעא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ויימרון ברעות נפשא ולבא ענינא דקטרת בוסמין דהוו להו לישראל דיתבטל מותנא מנייהו:

אמר רבי יצחק בא וראה מה כתיב ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת אמר לו אהרן למה אמר כי יצא הקצף מלפני יהו"ה וגו' מה כתיב (שם יב) וירץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם וכתוב (במדבר יז יג) ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה ולא יכיל מלאכא דמחבלא לשלטאה ונתבטלה מותנא:

תרגום: רבי פנחס פתח פסוק שכתוב "והנה החל הנגף בעם", וכתוב "ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה וגו'", וכתוב "ותעצר המגפה". כתוב כאן מהר, וכתוב שם מהרי שלש סאים, מה להלן קרבן להנצל, אף כאן קרבן להנצל. אמר רבי פנחס, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגשתי את אליהו. אמרתי לו, יאמר לי מר דבר שמועיל לבריות. אמר לו, ברית גזר הקב"ה, ונכנסו לפניו כל המלאכים שממונים להזכיר חטאי האדם, שבזמן שיזכירו בני אדם הקרבנות שצוה משה, ומכוון לבו ורצונו בהם, כולם יזכירו אותו לטוב. ועוד בזמן שיארע מות בבני אדם, הברית נגזרה, והכרוז עובר על כל חיילות השמים, דאם יעלו בניו בארץ בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ויאמרו ברצון נפש ולב ענינים של קטורת בשמים שהיו להם לישראל, שיתבטל המות מהם.

אמר רבי יצחק, בא וראה מה כתוב, "ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטורת". אמר לו אהרן, למה, "כי יצא הקצף מלפני ה' וגו'". מה כתוב, "וירץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם", וכתוב "ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה". ולא יכל מלאך חבלה לשלוט ונתבטל המות.

שעה"כ

ואות י' תחליפנה באות ק', ואם היא אות אחרונה כגון ק', אות ק' תחזור לאות הראשונה ותחליפנה באות א'. ועד"ז בשאר אותיות של האלפא ביתא זו, וכן עד"ז בשאר האלפא ביתות שהם הג' אותיות, אח"ס בט"ע וכיוצא.

והנה צריך שתכוין בשם הזה כוונה גדולה גמורה. וגם תכוין כי הוא בגימ' מילוי הויה דיודין אשר באבא, העולה ע"ב, ומילוי מ"ו. גם הוא בגימ' מילוי שם אהיה בריבועו דיודין אשר באימא, העולה תקמ"ד. ומילוי ת"ק, וזהו שם תקמ"ו הנז'.

הב' הוא נטף, תחליפנה באתב"ש, ויהיה שם קדוש מְנוּ. ונלע"ד שנקודותיו יוצאים מן האותיות לְךָ פּ או מן בְּנָה וְ.

הג' הוא ושחלת, תחליפנה באלב"ם ויהיה שם קדוש, והוא שם פיק א"כ. ונלע"ד כי נקודותיו יוצאים מן אותיות חֲלָךְ פּמ.

ושאר שמות היוצאים מן שאר תיבות איני זוכרם, אך מה שאני זוכר, הוא שיודע אני שיוצאין שאר התיבות בחילוף אלפא ביתות הנז', גם טוב לכוין בזמן המנפה תמיד בכל רגע אל שם זה הקדוש גִּנְף ותנקדהו בתנועת האותיות שורק חיריק צירי.

והענין הוא, כי סוד הדבר הוא, כי גם אחת מסבות מכת הדבר, הוא נמשך מזה, כי כאשר ארבעה הויות דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן אינם מאירים, אז מסתלקים אותיותיהם הפשוטות, ונשארים המלויים שלהם לבר, שהם מ"ו ל"ז י"ט כ"ו, סך ארבעתן קכ"ה, ועם כללות ארבעתן קל"ב, וכללות כולם קל"ג, כמנין שם נג"ף, כי לסיבת הסתלקות הנז' מן המלויים, בא נגף בעולם. ולכן תכוין בשם הנז' לתקן הענין, יאמר בכל יום קודם התפלה פסוק זה ג"כ ישר והפוך (&) ואני אשר עוזך וארנן לבקר הסדך כי היית משגב לי ומנום ביום צר לי. לי צר ביום ומנום לי משגב היית כי הסדך לבוקר וארנן עוזך אשר ואני.

משם הרב הגדול ז"ל גם יאמר אחר פטום הקמרת בכל יום, וכוונתו כנז"ל, אלו הפ' ג"פ ביושר, ואלו (&) הן ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה כו', (&) מעל המזבח ושים קמרת והולך מהרה אל העדה וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפני ה' החל ויד ע"ב) הנגף, (&) ויקח אהרן דבר משה וירץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם ויתן את הקמרת ויכפר על העם ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המנפה. וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמנפה נעצרה. ובכל פעם מהג"פ הנז' תכוין אל שם טפספיה כתוב בצבע זהב, ויוצא מאלו התיבות שתציירם לפניך, ואלו הם: ט' של קמרת, פ' של וכפר, ט' של הקמרת, פ' של וכפר, י' מן ויעמד, ה' מן נעצרה. גם טוב לכוין שארבע פסוקים הנז' הם ס"ג תיבות, ויכוין לשם ס"ג שהוא באימא עילאה, המבררת את הסיגים של שבעה מלכי אדום, אשר ממותריהם ומן הפסולת שלהם נעשין המזיקין המכים את בני אדם כנז"ל.

גם יאמר בכל יום בכל עת שתרצה, או לפחות ג"פ ביום, דהיינו קודם תפלת שחרית ומנחה וערבית, אלו הפסוקים שבפרשת ויקהל (שמות לו יז-יט) וַיַּעַשׂ אֶת הַמִּנְחָה זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה עָשָׂה אֶת הַמִּנְחָה יָרֵכָה וְקִנְיָה גְבִיעֵיהָ כַּפְתָּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמְּנָה הָיוּ וְשֵׁשֶׁת קָנִים יִצְאִים מִצְדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה קָנֵי מִנְרָה מִצְדֵּה הָאֶחָד וְשְׁלֹשָׁה קָנֵי מִנְרָה מִצְדֵּה הַשֵּׁנִי שְׁלֹשָׁה גְבָעִים מִשְׁקָדִים בְּקִנְיָה הָאֶחָד כַּפְתָּר וּפְרָח⁸⁰⁷. כן לומר (שם יט - כד)⁸⁰⁸הקנים היצאים מן המנרה ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתר ופריחיה ופריחיה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היצאים ממנה

- מאיר הכוונה -

⁸⁰⁷ המשך הפסוק: ושלשה גבעים משקדים בקנה אחד כפתר ופריח פן לששת הקנים היצאים מן המנרה; וצ"ע אם לקטוע פסוק
⁸⁰⁸ התחלת הפסוק: שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופריח ושלשה גבעים משקדים בקנה אחד כפתר ופריח פן לששת

שעה"כ

פְּתִיחֵיהֶם וְקִנְיָתָם מְמַנָּה הָיוּ כְּלָהּ מְקַשָּׁה אַחַת זָהָב טָהוֹר וַיַּעַשׂ אֶת נִרְתִּיָּהּ שְׁבַעַה וּמִלְקָחֶיהָ וּמִחֲתֻתֶיהָ זָהָב טָהוֹר כְּכָר זָהָב טָהוֹר עָשָׂה אֶתָּה וְאֶת כָּל כְּלֵיהָ. וְתַכּוּיִן רַ"ת וּס"ת פ' זו, וְהֵם ו"ה, וְאֶחָד פְּסוּק א' בִּישְׁעֵיהּ, וְהוּא זֶה (לח כ) יְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי וְנִגְיָנוֹתַי נִגְנָן כָּל יְמֵי חַיֵּינִי עַל בֵּית יְהוָה, וְתַכּוּיִן כִּי רַ"ת ס"ת פ' זֶה הֵם יְהוָה, וְהָרִי הַשֵּׁם שְׁלֹם בְּרַ"ת וּס"ת פְּסוּק זֶה וּפְסוּק הַנּוֹז, וְלִכֵּן אָמַר זֶה הַפְּסוּק וְזֶה הַפְּסוּק ז' פְּעָמִים, וּבְכָל פַּעַם תַּכּוּיִן אֵל הוּיָה שְׁלִימָה כְּנֹז. אֶחָד תַּחֲזוֹר וְתֹאמַר הַפ' הַזֶּה שֶׁל ה' לְהוֹשִׁיעֵנִי, וּפְסוּק א' מִפְּרִשְׁת בְּהַעֲלַתְךָ (&) וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנוּרָה כּו' כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנוּרָה, אֲשֶׁר גַּם רַ"ת וּס"ת פְּסוּק זֶה הוּא ו"ה, וּמִפְּסוּק ה' לְהוֹשִׁיעֵנִי רַ"ת וּס"ת הוּא י"ה, הָרִי הוּיָה א' שְׁלִימָה.

גַּם יֹאמַר בְּכָל יוֹם אַחַר פְּטוּם הַקְּטוּרֹת קוֹדֵם פְּסוּק ה' צְבָאוֹת כּו' פְּסוּק (&) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם, אִם כֵּן אֵיפֹה זֹאת עָשׂוּ קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכָלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה מֵעַט צָרִי וּמֵעַט דְּבֶשׂ נִכְאֹת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׂקָדִים, וְתַכּוּיִן תַּחֲלִילָה לְשֵׁם נְעוּרֵירוֹן הַיּוֹצֵא מִרַ"ת נ' מִן כֵּן, ע' מִן עֵשׂוֹ, ו' מִן קָחוּ, ר' מִן מִזְמֶרֶת, י' מִן בְּכָלֵיכֶם, ר' מִן הָאָרֶץ, ו' מִן וְהוֹרִידוּ, נ' מִן מִנְחָה. עוֹד תַּכּוּיִן בְּשֵׁם רוּמָא הַנְּרַמֵּז בְּאוֹתֵיּוֹת ר' מִן צָרִי, ו' מִן וּמֵעַט, ט' מִן וּמֵעַט, א' מִן נִכְאֹת. גַּם תַּכּוּיִן כִּי הַשֵּׁם הַנּוֹז עוֹלָה בְּנִימ' רִי"ו, כְּמִנִּין גְּבוּרָה. גַּם תַּכּוּיִן בְּשֵׁם צְדֵנְלִבֶּשׂ, וְהוּא יוֹצֵא מִרַ"ת, צָרִי דְּבֶשׂ נִכְאֹת לֹט בְּטָנִים וּשְׂקָדִים. וְדַע כִּי כָל אֲשֶׁר תוּכַל לַכּוּיִן בְּכָל רֵגַע תַּמִּיד בְּשֵׁם נְעוּרֵירוֹן הַנּוֹז, יוֹעִיל מְאֹד, וְלִכֵּן יִהְיֶה תַּמִּיד נֹגֵד עֵינֶיךָ.

גַּם תֹּאמַר בְּכָל יוֹם אַחַר תַּפְּלַת עֶרְבִית וּמִנְחָה וּשְׁחֵרִית, אַחַר הַעֲמִידָה קוֹדֵם אֱלֹהֵי נְצוּר, מִזְמוֹר ס"ז, וְהוּא מִזְמוֹר לְמִנְצַח בְּנִינּוֹת מִזְמוֹר שִׁיר אֱלֹהִים יַחֲנֵנוּ כּו', וַיְכּוּיִן שִׁישׁ בּו ז' פְּסוּקִים זוֹלַת פְּסוּק א', וַיֵּשׁ בּו מ"ט תִּיבוֹת, וְכוּנְתָם, מִזְמוֹר נִרְמֹזָה בְּכוּנַת הַעוֹמֵר. וְעוֹד יְכוּיִן כִּי רַ"ת ג' פְּסוּקִים הָרֵאשׁוֹנִים הֵם אֱל"י, וְרַ"ת וּס"ת פְּסוּק הָאֲמֻצְעֵי הֵם י"ה, וְרַ"ת ג' פְּסוּקִים הָאֲחֵרוֹנִים הֵם י"א, כְּמִנִּין שֵׁם אֱהִי"ה, וּס"ת ג' פְּסוּקִים הָרֵאשׁוֹנִים הֵם, הַכֶּסֶם, כְּמִנִּין שֵׁם אֲדָנִי. וּס"ת ג' פְּסוּקִים הָאֲחֵרוֹנִים הֵם מוֹיָן, כְּמִנִּין קוּל.

הָרִי נִתְבָּאָר כִּי שְׁבַעַה פְּסוּקִים הַנּוֹז הוּא אֱלִיָּיָא, וְעוֹלָה כְּמִנִּין שֵׁם ע"ב. וּס"ת כָּל הוּ פְּסוּקִים זוֹלַת פְּסוּק הָאֲמֻצְעֵי, הֵם קו"ל אֲדָנִי, וְרַ"ת ס"ת פְּסוּק הָאֲמֻצְעֵי הוּא י"ה. נִמְצָא קו"ל י"ה אֲדָנִי ע"ב. גַּם תַּכּוּיִן כִּי מִסְפַּר כָּל הָאוֹתֵיּוֹת שֶׁל זֶה הַמִּזְמוֹר הֵם רִי"ו אוֹתֵיּוֹת שְׁבַעַם ע"ב הַנּוֹז.

גַּם (יֵד ע"ג) אָמַר בְּכָל יוֹם מִזְמוֹר (&) יוֹשֵׁב בְּסֹתֵר כּו' וְתַתְּחִיל מִפְּסוּק הַקּוֹדֵם לוֹ, וַיְהִי נוֹעַם ה' כּו', וְצָרִיךְ לְאֹמְרוֹ ז"פ, וּבְכָל פַּעַם מֵהֵם תַּכּוּיִן בְּס"ת פ' כִּי מִלֵּאכִיו יִצוּה לָךְ, אֵל שֵׁם יוֹה"ךְ. גַּם תַּכּוּיִן בְּאוֹת כ' שֶׁל, כִּי, וְאוֹת ל"ךְ מִן מִלֵּאכִיו, לְשֵׁם כָּלֶךְ. וְתִזְכּוֹר בְּפִיךָ ב' שְׁמוֹת יוֹה"ךְ כָּלֶךְ אַחַר שְׁתַּסִּיִּים הַפְּסוּק הַנּוֹזֵר, כִּי מִלֵּאכִיו יִצוּה לָךְ לְשִׁמְרֶךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ.

דרושי הקדיש דרוש א

סדר הקדיש בע"ה

ועתה נבאר סדר הקדיש של קודם הודו לה' קראו כו', ואגב נבאר סוד כל

הקדישים בעזרת האל יתברך.

שעה"כ

דע⁸⁰⁹ כי הנה עד עתה נכללת העשיה ביצירה, אבל עדיין לא קבלו הג"ר דעשיה מן היצירה אלא בחי' נפש של היצירה, ואנו צריכים לתת להם עוד בחי' רוח ממש של היצירה, וזה נעשה ע"י הקדיש שאומרים קודם הודו לה'. וצריך לכוין בזה הקדיש כי יש בו ב' פעמים כ"ח וב' פעמים מ"ב, והכ"ח ומ"ב הראשונים הם של אותיות, כי כ"ח אותיות הם מן יהא שמייה רבא מברך כו' עד מלת עלמייא, שהם ז' תיבות, ובהם כ"ח אותיות. והמ"ב אותיות הם גימ' של ז' אותיות, והם ז' וויין⁸¹⁰ שבר"ת וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שעולים מ"ב. ותכוין בשם הויה במילוי אלפין דמ"ה שהוא בעולם היצירה, שיש בו בחינת כ"ח אותיות דמילוי המילוי, וגם יש בו מ"ב אותיות בכל כללותו, שהם ארבע אותיות הפשוט, ועשרה דמילוי, וכ"ח דמילוי המילוי. וע"י זה הכ"ח והמ"ב תכוין להמשיך רוח דיצירה אל ג"ר דעשיה שעלו שם.

ואח"כ תכוין עוד בכ"ח של תיבות, שהם כ"ח תיבות שיש מן יהא שמייה רבא כו' עד דאמירן בעלמא ואמרו אמין⁸¹¹. ותכוין גם במ"ב דתיבות, והם ז' תיבות עצמם של וישתבח כו' עד ויתהלל, ובכל תיבה מהם יש בה ו' אותיות, הרי מ"ב. והנה אלו המ"ב והכ"ח האחרים תכוין אל הוי"ת ס"ג שיש בעולם הבריאה, שיש בו כ"ח ומ"ב כנ"ל בהויה דמ"ה דאלפין⁸¹². וטעם כוונה זו עתה היא, לפי שכונתנו עתה הוא להמשיך כח בחי' הרוח דיצירה עד סוף כל העשיה, ולכן צריכין אנו להאיר אור גדול עליון משם ס"ג דבריאה, מן הכ"ח והמ"ב דבריאה אל ג"ר דעשיה, כדי שע"י יוכלו לתת אח"כ כח רוח יצירה בכל העשיה כנוז.⁸¹³

ונבאר כל הקדישים שיש בתפלת שחרית, ואגב יתבאר לך שאר הפרטים של התפלה.

הנה נת"ל כי מן התחלת התפלה עד ברוך שאמר הוא בעולם העשיה, ומשם עד יוצר אור הוא עולם היצירה, ומשם עד תפלת י"ח הוא עולם הבריאה, ותפלת י"ח הוא עולם האצילות. ואח"כ אלו יורדים מעילא לתתא, לפי שבימי החול אין בנו כח להעמיד כך, רק ליחדם לפי שעה, ותיכף חוזרים למקומם. הנה מן אשרי עד תפלה לדוד⁸¹⁴ הוא

- מאיר הכוונה -

⁸⁰⁹ והנה מתחלת הברכות עד עתה כללנו ו' היכלות תחתונים דעשיה דרך כללות זה בזה כנזכר ועתה ע"י הקדיש עולה למעלה עולם העשיה אל היצירה והם ב' מיני העלאות כי הנה כל התיקון הנעשה עד עתה הוא ו' היכלות העשיה ואח"כ מהודו עד ב"ש הוא היכל ק"ק דעשיה ולכן ע"י הקדיש הזה אנו מעלים הז' היכלות כי קדיש הוא בחינת העמוד כנזכר בזוהר פקודי בהיכלות ואמר שם שיש עמוד אחד באמצע כל היכל ודרך העמוד ההוא עולה כל היכל בחבירו ונכלל בו ובחינת העמוד הזה הוא בחינת הקדיש שאנו אומרים בין כל עולם ועולם ובקדיש הזה אנו מעלים את העשיה אל היצירה ולכן יש באיש"ר וגו' כ"ח תיבות וכ"ח אותיות כמ"ש למטה באורך בע"ה וע"י הכ"ח אותיות אנו מעלים הו' היכלות לפי שלעולם כל בחינת אותיות הם הגבורות כנודע בשם ע"ב שיש בו רי"ו אותיות כמנין גבורה אך התיבות הם ע"ב כמנין חסד ולכן ע"י האותיות אנו מעלים הו' היכלות וע"י כ"ח תיבות אנו מעלים היכל הז' שבעשיה למעלה והענין הוא כי לעולם אין שום יכולת לעלות שום עליה אלא בכח שם מ"ב והוא המעלה כל עליות שבעולם וז"ש בזוהר תרומה דשם מ"ב סליק ולא נחית כו' (פע"ח).

⁸¹⁰ והוא בחי' מ"ב דאותיות (גליונות הלש"ו על פע"ח), עי' הערה 809.

⁸¹¹ וצריך לומר לעילא מן כל בכתא בב' תיבות כדי שיהא כ"ח תיבות (פע"ח), ולא מכל (לש"ו).

⁸¹² היינו במילוי דמילוי ובכללות.

⁸¹³ לכן הראשונים נרמזו במ"ב וכ"ח אתון והשניים נרמזו במ"ב וכ"ח תיבין שהם יותר מעולים וע"כ במ"ב וכ"ח דאתון התחתונים אנו מעלים ו' היכלות דעשיה התחתונים וע"י מ"ב וכ"ח תיבין העליונים אנו מעלים היכל ק"ק דעשיה (פע"ח).

⁸¹⁴ היינו שיר של יום?

שעה"כ

עולם הבריאה, ומשם עד⁸¹⁵ אין קדוש כה' כו', הוא עולם היצירה, ומשם עד עלינו לשבת, הוא עולם העשיה. ולכן תקנו קדיש אחד בכל שינוי עולם ועולם.

ונתחיל מן הראשון, שהוא הקדיש שקודם הודו לה' כו', והנה כבר הקדמנו לך הקדמה אחת בענין מיעוט הירח⁸¹⁶, כי הכונה היא כי בתחילה היתה נוקבא דז"א במקום שהוא מאחורי ז"א מן החזה ולמטה, ושיעור קומתה מראשה ועד רגליה הם כשיעור נה"י דז"א. גם ביארנו⁸¹⁷ כי אור כל הספירות דאצילות מתנוצץ בג' עולמות בי"ע, ואינם הם עצמם רק אור המתפשת מהם ולמטה.⁸¹⁸ ואמנם המלכות עצמה דאצילות, שהיתה בתחילה במקומה למעלה בנה"י דז"א, היא עצמה בעת מיעוט הירח נתמעטה וירדה למטה בהיכל ק"ק דבריאה, ושם בהיכל ההוא נכללו כל חלקיה וכל שיעור קומתה הראשונה שהיתה בתחילה באחורי נה"י דז"א דאצילות, הם עתה בזה ההיכל⁸¹⁹ הכולל ג"ר בעולם הבריאה. והרי הם שלשה כנגד שלשה, כי תמורת שלשה ספירות נה"י דז"א, לוקחת עתה ג"ס ראשונות דבריאה. ומכאן נקיש אל שאר העולמות, כי כן המלכות דבריאה היא בהיכל ק"ק דיצירה, והמלכות דיצירה היא בהיכל ק"ק דעשיה.⁸²⁰

- מאיר הכוונה -

⁸¹⁵ ותפלה לדוד עד פיטום הקטורת יצירה וקטורת עצמה הוא עשיה (פע"ח).

⁸¹⁶ שער לו פרק ב?

⁸¹⁷ שער לו פרק ה?

⁸¹⁸ וכבר נודע כי מן תנה"י דז"א נתהווה אור ד' מוחין דנוקבא דז"א עליונה אשר באצילות וכל מציאות ה"ס שבה ולעולם שיעור קומתה הוא בד"ס תנה"י דז"א בלבד לכן נקראת ד' כנודע וגם ממנה נתהווה אור א' כלול מד' אורות וד' אורות אלו נתהוו מתנה"י שבה ואלו יורדין ומתלבשין בהיכל העליון הנז' בז' היכלות אשר בו כנז"ל ואל תחשוב כי תנה"י עצמן דמלכות דאצילות הם נעשין מוחין למטה רק שמאירים הד' אורות הנז' והם יורדים למטה בהיכל הנז' והם הנקראים כסא כבוד

והנה בעת מיעוט הירח שאמר לה לכי ומיעטי את עצמך היה באופן אחר כי המלכות הנז' שהיתה תחלה באחורי הזכר מן החזה ולמטה היא עצמה ירדה למטה בהיכל ק"ק דבריאה ולא נתלבשה בהיכל עצמו אלא באותן הד' אורות שנתהוו מתנה"י שלה ונכנסו בהיכל ק"ק דבריאה שהוא בחינת כחב"ד דבריאה עצמה ואותם הד' אורות הם הכסא כבוד עצמו והם נשמות של בריאה והם המתלבשים בהיכל ק"ק שהוא כחב"ד דבריאה ונעשה נשמה* תוך כסא הכבוד הזה שהוא נשמת הבריאה שהם אותם הד' אורות הנז' שם נתלבשה מלכות דאצילות וכן עד"ז בכל הד' עולמות אלא שיש שינוי ביניהם והוא כי המלכות דאצילות כל כלותה וכל י"ס שבה וכל שיעור קומתה שהיה תחלה כשיעור ד"ס של הזכר שהם תנה"י באחורים שלהם כ"ז ירדה למטה ונתלבשים באותם הד' אורות הנקרא כסא כבוד המתלבשים בהיכל קדשי קדשים דבריאה שגם הוא בחינה ד' שהם כחב"ד דבריאה ושיעור קומתה שהיא בד"ס של ז"א היא מתלבשת עתה בשיעור קומת הכסא הזה שהוא ד' אורות ג"כ וגם היא שיעור קומת כל היכל ק"ק שגם היא ד' כחב"ד דבריאה (פע"ח).

* ר"ל המלכות עצמה אשר ירדה באותן הד' אורות שנתהוו מתנה"י שלה היא נעשה נשמה לאותן הד' אורות ואותן הד' אורות הם נקרא כסא והם נשמה להבריאה ונמצא כי המלכות עצמה היא נשמה לנשמה להבריאה (לש"ו).

⁸¹⁹ אמנם אינה עומדת בזה ההיכל אלא רק ע"י שמתלבשת בהכסא שהיא הנשמה דההיכל הנעשה מהאורות שנתפשטו מהתנה"י שבה והם הכסא והנשמה דההיכל ובתוך אותה הכסא שם מתלבשת המלכות עצמה אחר שירדה שם בעת המיעוט (לש"ו).

⁸²⁰ אמנם המלכות של הבריאה כאשר ירדה למטה בעולם היצירה לא ירד רק חלק העשירי שבה בלבד שהוא המלכות שבה ירדה למטה בהיכל הנקרא ק"ק דיצירה ונתלבשה שם וכן עד"ז המלכות של עולם היצירה חלק הי' שבה ירדה ממנה ונתלבשה בהיכל ק"ק דעשיה א"כ נמצא [צ"ל והנה נודע הוא שבכל (לש"ו)] שבכל ד' עולמות אבי"ע יש בכל עולם מהם ב' בחינות א' הוא ענין ו' היכלות תחתונים שבעולם ההוא בעלייתם הם עולים ונכללים זה בזה דרך כללות ע"ד הנז"ל שעולין פנימית ג"ת ומלבישין חיצונית ז"א כו' ובחינה הב' הוא בחינת היכל ק"ק שבאותו עולם שכשהוא עולה ונכלל למעלה הוא חוזר להיות ממש בבחי' העולם שלמעלה ממנו ע"י המלכות של עולם העליון ההוא ע"י שמתלבשת בהיכל העליון הז' הזה שבעולם שלמטה ממנו ושומר כלל זה בידך והוא ע"ד תוספות שבת בענין הקליפות נוגה כי לפעמים היא קדושה ולפעמים היא טומאה (פע"ח).

שעה"כ

וצריך שנקדים לך עוד הקדמה א', וגם בזה יובן מה שיתבאר לקמן בע"ה בענין עזרת אבותינו, וד' אמת שנתקנו בו, ע"ש (&), ובו יתבאר לך איך בהיכל הרצון יש בתוכו ששה היכלות אחרים⁸²¹, והיכל ק"ק יש בו ד' היכלות. והנה נתבאר במ"א (יג ע"ב) כי ארבע עולמות הם הנקראים אבי"ע, וכל א' מהם הוא בחי' עשרה ובהי' י"ג.

ונתחיל מן הבריאה, והנה הבריאה {יד ע"ד} היא מי"ס, והם נק' שית דרגין דכורסיא, וארבע רגלין דכורסיה הרי הם עשרה כו⁸²², כנו' פרשה בא ברע"מ⁸²³ (דף מא מג ע"א⁸²⁴) דשית דרגין וארבע רגלין אית לכורסיא, וכולם הם עשרה, וכלא איהו כורסיא. וצריך להבין המאמר הזה, שאם בחינת הי"ס הם הרגלין והדרגין, א"כ הכסא⁸²⁵ עצמו מי הוא.

אבל הענין הוא, כי השית דרגין לכורסיא הם ששה היכלות שיש מן לבנת הספיר עד היכל הרצון מתתא לעילא, וארבע רגלין דכורסיא הם ארבע היכלות שיש בהיכל ק"ק, וזה ההיכל עצמו נקרא ארבע רגלין דכורסיא. והרי נשלמו י"ס דבריאה. האמנם ענין הכסא הוא ענין ג' אורות שנמשכין ויורדין מן אימא דמקנא בכורסיא בג"ס כנו' בתיקונים (נד ע"ב)⁸²⁶, ואותם השלש אורות הם נשמת הבריאה, והם הנק' כסא הכבוד, והם נקראים

- מאיר הכוונה -

⁸²¹ עי' שער מו פרק א ב ה ??

⁸²² והנה בזה תבין מ"ש בזוהר פ' בא (פע"ח).

⁸²³ בזהר (פע"ח).

⁸²⁴ ז"ל: ובמלכות קרא שמה מלך ולו הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כ"ל בשמים דאיהו צד"ק ולו הממלכה דאיהו מלכות כלא ברשותיה למחסר במאנין ולאוספא בהון נביעו ולמחסר כפום רעותיה (ס"א בהון) ביה ולית עליה אלהא דיוסיף ביה או יגרע ביה: לבתר עבד משמשין לאלין מאנין כרסייא בארבע סמכין ושית דרגין לכרסייא הא עשר וכלא איהו כרסייא כגון כוס דברכה דתקיננו ביה עשרה דברים בגין תורה דאתייהבת בעשרה דברן בגין עלמא דאיהו מעשה בראשית דאתברי בעשרה מאמרות ותקין לכרסייא כתות לשמשא ליה דאינון מלאכים אראלים⁸²⁴ שרפים חיות אופנים חשמלים אלים אלהים בני אלהים איש"ם ולאלין עביד שמשין סמא"ל וכל כתות דיליה דאינון כעננים למרכב בהון לנחתא בארעא ואינון כסוסין לון ומנלן דעננים אקרון מרכב הדא הוא דכתיב (ישעיה יט א) הנה יהו"ה רוכב על עב קל ובא מצרים ודא ממנא דמצרים ומיד דחזו (ממנא) דאלהא די הוא (אלהא) ממנא דלהון חזו ליה כסוסיא תחות מרכבתיה דקודשא בריך הוא מיד ונעו אלילי מצרים מפניו ולבב מצרים ימס נעו מאמונה דלהון ולב דלהון נמס כדונג מההיא אמונה ואמרי וכי עד כען אמונה ממנא דילן כסוסיא הוה נע לבהון מאמונה דלהון ונמס כדונג ומנלן דימס לשון נמס כדונג איהו כמה דאת אמר (תהלים כב טו) היה לבי כדונג נמס בתוך מעי:

תרגום: ובמלכות קרא שמו מלך ולו הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים שהוא צד"ק ולו הממלכה שהיא מלכות. הכל ברשותו לחסר בכלים ולהוסיף בהם נביעה ולחסר כפי רצונו (בהם) בו ואין עליו אלוה שיוסיף בו או יגרע בו.

אחר כך עשה משמשים לכלים הללו כסא בארבעה עמודים ושש דרגות לכסא הרי עשר והכל הוא בכסא כמו כוס של ברכה שתקנו בו עשרה דברים משום התורה שנתנה בעשר דברות ומשום העולם שהוא מעשה בראשית שנברא בעשרה מאמרות. ותיקן לכסא כיתות לשמש אותו של אותם⁸²⁴ מלאכים אראלים שרפים חיות אופנים חשמלים אלים אלהים בני אלהים איש"ם ולאלה הוא עשה שמשים סמא"ל וכל הכיתות שלו שהם כמו עננים לרכוב בהם לרדת לארץ והם כמו סוסים להם. ומנין לנו שעננים נקראו מרכב זהו שכתוב הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים וזהו ממונה של מצרים ומיד שראו (ממונה) שאלוה שהוא (אלוה) ממונה שלהם ראו אותו כמו סוס תחת מרכבתו של הקדוש ברוך הוא מיד ונעו אלילי מצרים מפניו ולבב מצרים ימס נעו מאמונה שלהם ולבם נמס כדונג מאותה אמונה ואומרים וכי עד עכשיו אמונה ממונה שלנו כמו סוס היה נע לב שלהם מהאמונה שלהם ונמס כדונג ומנין לנו שימס לשון נמס כדונג הוא כמו שנאמר היה לבי כדונג נמס בתוך מעי.

⁸²⁵ עי' ביאורים ח,ב סו ע"ד: אותו הד' הנמשך מן הבינה, הנה הוא רק בסוד הכסא, וכמו שהוא באצילות שמתפשטים ונמשכים ד' אורות מהד"ת דהמלכות דאצילות להעשות לסוד כסא, והמלכות עצמה הוא האדם היושב על הכסא ומתלבש שם להנהיג את העולמות בי"ע, ע' שער כסא הכבוד (פרק ה סמוך לסופו).

⁸²⁶ עי' בסדר אבי"ע סוף פרק ה וכסא הכבוד שם פרק א' (הגהות הלש"ו על הפע"ח).

שעה"כ

קודש קדשים, קדש חד, קדשים תרין, הא תלת. ואלו הג' אורות הנז' הנק' קה"ק מקננא ומתלבשן בזה ההיכל העליון דבריאה, הכולל ד' היכלין בתוכו, הנקרא ד' רגלין דכורסייא כנז', וע"כ נק' ההיכל הזה קה"ק, ר"ל בהיכל שבו מתלבשין ג' אורות עליונים הנקרא ק"ק. והרי נתבאר כי עולם הבריאה עצמו הוא עשר היכלות הנז', והג' אורות עליונים שהם נשמה להם, הם הנק' כסא, והרי איך הבריאה היא עשרה והיא י"ג, והבן היטב כל זה.

והנה אלו הד' היכלות הנכללין בזה ההיכל העליון דבריאה הנק' ד' רגלין דכורסייא, הלא הם כחב"ד עולם הבריאה, ובאלו הד' ראשונות דבריאה מתלבש בחי' הכסא הנז', שהוא כולל ג' אורות, שה"ס אימא עילאה מקננא בכורסייא כנז'. וזה ענינם, כי המלכות עליונה דאצילות, הנה ה"ס ד' כנודע⁸²⁷, והטעם הוא⁸²⁸ לפי ששיעור קומתה הוא ד"ס דז"א שהם תנה"י כנ"ל, והנה מן שיעור קומתה הנז' מתאצל אור אחד, והוא בסוד ד' אורות לסיבת הנז', ונגנזים בד' היכלי הבריאה העליונים הנק' כולם יחד בשם היכל א', הנק' היכל ק"ק.

והנה בזה תבין, כי כמו שהמוחין דז"א דאצילות הם ד', והם בחי' התנה"י דבינה העליונה, כן המוחין דמלכות דאצילות, נוקבא דיליה, הם ד', והם תנה"י דז"א דאצילות. וכן המוחין דעולם הבריאה הם ד' תנה"י דמלכות דאצילות. ונמצא כי ד' אורות האלו הם הם הכסא, והם הם ד' המוחין דבריאה, והם הם נשמת הבריאה, כי המוחין סוד נשמה הם, והבן זה היטב. ותכוין איך כל המדרגות והעולמות הם בסדר א' שוה. ואע"פ שבתיקונים אמרו דאימא מקננא בכורסיא בג"ס, ואנו אמרנו שהם ד', הענין הוא, כי ספי' הדעת איננה נכנסת לעולם בחשבון הי"ס כנודע (שער כסא הכבוד ו), לפי שהוא נעלם מאד ונגזוז בין החכמה והבינה, ולכן לא הזכירו שם רק ג"ס בלבד, אבל ד' הם.

גם אל תחשוב כי התנה"י עצמן דמלכות דאצילות, הם הם היורדין ומתלבשים בסוד כסא⁸²⁹ בהיכל ק"ק דבריאה, אמנם הם אורות נמשכין מהן, ונעשין מוחין בעולם דבריאה כנז'. והרי איך מן התנה"י דז"א בה⁸³⁰ דאצילות נתהוו ד' אורות מוחין דנוקבא, וכל מציאות הי"ס אשר בה, ולפי שלעולם הוא שיעור קומתה בד' ספי' הנז', לכן גם ממנה נתפשטו ונתהוו מתנה"י שבה ארבע אורות ונתלבשו בהיכל ק"ק דבריאה, ונעשו שם בחי' הכסא⁸³¹ שהיא נשמת הבריאה כנז'. ואלו הד' אורות מאירים בד' ההיכלות שבהיכל ק"ק אשר הי"ס ד' מוחין של בריאה.

והנה הו"ק דבריאה הם הו' היכלות תחתונים, שהם מלבנת הספיר עד היכל הרצון כנ"ל. ודע כי היכל לבנת הספיר איננו רק בחי' היסוד בלבד⁸³², המכריע וכולל מן נו"ה,

- מאיר הכוונה -

⁸²⁷ עי' ספר הדע"ה &

⁸²⁸ כנודע, והטעם הוא – נמחק בפע"ח.

⁸²⁹ ר"ל שאל תחשוב שהם עצמן נעשין הכסא (לש"ו).

⁸³⁰ ?

⁸³¹ והרי הוה הכסא רק אותן הארבע אורות אשר נתפשטו מתנה"י שבה ובעת המיעוט הנה ירדה המלכות עצמה כנ"ל ונתלבשה באותה הכסא (לש"ו).

⁸³² עי' שער מו פרק ד: דע כי ז' היכלות דבריאה אין המלכות דבריאה בכללן, כי המלכות נקודה בכתר דיצירה, בהק"ק, וכן הוא בשאר עולמות. והנה ההיכל הא' הוא היכל לבנת הספיר, והוא ביסוד דבריאה, וז"ש (שמות כד י) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כי רגליו הם נו"ה, ותחתיהן הוא היסוד. וז"ש פרשה בראשית (דף מה ע"א) יוסף הצדיק נטל היכל לבנת הספיר, ואף על גב דכתב ותחת רגליו בגין יקרא דמלכא. פי' כי היסוד הוא ענין שצריך להיותו מכוסה ונעלם, ולכן בגין יקרא דמלכא לא פרסמו בשמא רק ברמז ביאר את מקומו שהוא נתון תחת רגליו כנ"ל. והנה היסוד הוא זכר ונקבה לפי (שיש בחי' עטרה שבו כי) אין בחי' העטרה בחי' מלכות עצמה רק כללות מל' הזכר שיהיה כלול מ"ס, כי המלכות האמיתית היא רחל אשת יעקב ואיננה העטרה שביסוד, ואמנם מבשרי אחזה אלוה. לכן נקרא לבנת הספיר, לבנת עטרה נוקבה, הספיר יסוד זכר.

שעה"כ

וזהו לבנת הספיר, לובן וספיר. ואיננו כאשר טעו רבים וחשבו שהיכל זה כולל יסוד ומלכות, כי המלכות דבריאה איננה עומדת בעולם הבריאה, אבל היא בהיכל ק"ק דיצירה כמש"ל, כי סדר כל העולמות הוא כך, כי מלכות העולם העליון היא בכתר העולם שלמטה ממנה, כי כל זה הוא בסוד מעוט הירח, וירידתה למטה⁸³³ להיות ראש לשועלים⁸³⁴ לעולם שלמטה ממנה. אמנם דע כי יש חילוק א' בד' עולמות אבי"ע, והוא כי המלכות דאצילות, כל כללותה בכל הי"ס שבה⁸³⁵, הם מתלבשים באותם הד' אורות הנמשכים ממנה הנק' כסא הכבוד בראש הבריאה. ונמצא כי המלכות מתלבשת בכסא הכבוד, והכסא מתלבש בהיכל ק"ק, אבל אין הדבר כן בשאר העולמות, כי המלכות דבריאה אין כל הי"ס שבה מתלבשים בכסא אשר בראש היצירה, אמנן החלק העשירי שבה בלבד, היא היורדת ומתלבשת בהיכל ק"ק דיצירה, וכן מיצירה לעשיה.

ובזה תבין למה בין כל עולם ועולם תקנו לומר קדיש א', חוץ מן עולם הבריאה לעולם האצילות, שהוא בין גאולה לתפלה, לפי (טו ע"א) שכל כללות מלכות דאצילות היא בראש הבריאה⁸³⁶, ואין לך סמיכות גדול מזה, ואין צורך להעלות הבריאה באצילות, כי כבר הבריאה קשורה קשר אמיץ עם המלכות דאצילות בתכלית האחרון. וזהו טעם מאמרם ז"ל (&) שצריך לסמוך גאולה לתפלה, שהיא הבריאה במלכות דאצילות. ובה תבין מה שאמר הכתוב (&) שבעה בשבעה מוצקות, מוצקים לא כתיב אלא מוצקות, וז"ס מ"ש בפ' פקודי (דף רסא ע"א) לאעלאה שביעאה בשביעאה⁸³⁷, ונקרא⁸³⁸ ז' ימים וז'

- מאיר הכוונה -

⁸³³ עי' ביאורים ח"א כז ע"א: בשער א"א (סוף פרק ח וסוף פרק ט) ובמוחין דצלם (סוף פרק ד) ובפרטי עי"מ (סוף פרק ד), שרק המלכות דמלכות של המלכות דאצילות (והוא המלכות הג' ממנה הוא אשר) מתלבש בבריאה, וכן בכל ספירה וספירה כן והכוונה הוא על ההארה הנז', שהוא בחי' המלכות הג' שאמר.

⁸³⁴ מלשון המשנה באבות (פ"ד מט"ו), ועי' עי' זהר ח"ב קמח ע"א ותיק"ז קיז ע"ב.

⁸³⁵ עי' ע"ח שער ג סוף פרק א שזה רק ז"ת ועי' לש"ו ביאורים ח"א טז ע"ב וע"ג: באמת לאמיתה אין התלבשות של ספירות כל עליון בתחתון, וכל עולם ועולם הוא עומד בפני עצמו הן בעיגוליו והן ביושר שלו. אלא שההתלבשות היא בטפה הזרעית הנמשכת מהנה"י דכל עליון [עי' ע"ח שער כג סוף פרק ד], הרי הם כלל חלקי הפרצוף העליון הכלולים בטיפה הזרעית (דהיינו שעל אף שהטיפה נמשכת מכל הקומה, עיקר גילוייה והתהוותה נגמרת בנה"י), והן נעשות בתחתון לעצם מעצמו.

יש מקומות בדברי רבינו שכתוב שהתחתון מלביש על הנה"י דעליון, ויש מקומות שכתוב שהתחתון מלביש על ב' שלישי ת"ת, ויש מקומות שכתוב שהוא מלביש על כל הז"ת. והנה הסדר של הדברים לאמיתם הוא כדלהלן: כל המציאות דהתחתון הוא רק מהנה"י דעליון ובאופן זה: ג' פרקי הנצח דעליון המה שורש לחח"ן דהתחתון, וג' פרקי ההוד דעליון המה שורש לבג"ה דהתחתון וג' פרקי היסוד המה שורש לדת"י דהתחתון. ושני שלישי הת"ת דעליון המה שורש לכתר דהתחתון, והכתר נחלק לרדל"א גלגלתא ומו"ס, והגלגלתא נחלק לגלגלתא ואורא, ובד' בחי' הכתר האלה נחלקו בדברי הרב עד היכן הם מתלבשים, שכן הרדל"א מתלבשים על השליש העליון דהת"ת, ואז התחתון כולל את כל הז"ת דעליון, אך כללות הרישא תניינא (הרי הוא גלגלתא ואורא) נמשכת מהשליש האמצעי דת"ת דעליון. ואז ההתלבשות היא מהחזה ולמטה, והרישא תניינא נחלק לב' והם גלגלתא ואורא. לכן יש מקומות שנאמר שההתלבשות היא עד חצי הת"ת שהוא רק האורא דהתחתון, וכללות רישא תליתאה הוא המו"ס, והוא מתחיל ונמשך מטבורא דגופא דעליון הרי הוא השליש התחתון דת"ת (ביאורים ח"ב פט ע"ד, כן דע"ה ח"ב צו ע"ד).

⁸³⁶ יש הפרש בין עולם האצילות לשאר העולמות כי בשאר העולמות אין המלכות שבעולם ההוא מתלבשת בראש העולם שלמטה ממנו רק חלק ה' שבה בלבד אבל המלכות של אצילות כולה ירדה למטה בראש הבריאה ואין לך קשר גדול מזה וא"צ להעלות את הבריאה כי היא קשורה עם מלכות דאצילות (פע"ח לא ע"א).

⁸³⁷ ז"ל רס ע"ב: היכלא שביעאה אדני שפתי תפתח רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע קלא הכא איהו רעותא דלבא לאתכוונא ולסלקא רעותא מתתא לעילא עד אין סוף ולקשרא שביעאה בשביעאה (וכלא חד בחד) דא בדא מתתא לעילא ולבתר מעילא לתתא לאמשכא ברכאן בכלהו עלמין ממקורא דחיי דאיהו שביעאה לעילאה (ודא שכינתא) ברעותא דלבא ובסתימו דעיינין ברזא דאתון דשבע שמהן עלאין קדישין היכלא שביעאה עילאה דא דאיהו מקורא דחיי דא איהו ברכתא

שעה"כ

ימים⁸³⁹. והענין הוא כי כל אלו הי"ד הם נוקבין, לפי שהם ז' דבריא⁸⁴⁰ וז' דמלכות דאצילות, והוא כי הנה בזה ההיכל העליון דבריא הנק' היכל קה"ק, יש בו ד' היכלות שהם כחב"ד דבריא כנ"ל, ובתוכם מתלבשים ג' אורות הנק' כסא, וגם נק' ק"ק כנ"ל, והם הם ז' דבריא, וגם המל' דאצילות היא ז' לפיכך⁸⁴¹.

- מאיר הכוונה -

קמיתא ודא איהו היכלא קדמא שירותא דכלא מעילא לתתא ולנטלא שביעא מתתא לאתחברא דא בדא שביעא בשביעא דהא מהאי דלתתא עייל מאן דעייל להיכלא עלאה תרגום: ההיכל השביעי אדני שפתי תפתח סוד הסודות בלחש שלא נשמע הקול כאן הוא רצון הלב להתכון ולהעלות רצון ממטה למעלה עד אין סוף ולקשר שביעי בשביעי (וכל אחד באחד) זה בזה (ממטה למעלה) ואחר כך ממעלה למטה למשך ברכות לכל העולמות ממקור החיים (שהוא שביעי למעלה) שהוא ההיכל השביעי העליון (וזו השכינה) ברצון הלב ובסתימת העינים של סוד האותיות של שבעה שמות עליונים קדושים ההיכל השביעי העליון הזה שהוא מקור החיים זוהי הברכה הראשונה וזהו ההיכל הראשון ראשית הכל ממעלה למטה ולטל השביעי מלמטה לחבר זה בזה שביעי בשביעי שהרי מזה שלמטה נכנס מי שנכנס להיכל העליון.

ועי' עוד ח"א מה ע"א: דהא כד מתחברן כלהו רוחי דא בדא ואשתלימו דא עם דא כדקא חזי כדן אתער רוחא עלאה נשמתא דכלא לגבי עילא סתימא דכל סתימין לאתערא על כלא לאנהרא לון מעילא לתתא ולאשלמא לון לאדלקא בוצינין וכד כלא (נ"א איהו) בשלימו בנהירו דכלא ונחית נהירו עלאה כדן האי היכלא שביעא איהו היכלא סתימא בסתימו דכלא לקבלא ההוא קדש הקדשים נהירו דנחית ולאמליא מתמן כנוקבא דמתעברא מן דכורא ואתמלייא ולא אתמלייא אלא מהאי היכלא דמתקנא לקבלא ההוא נהירו עלאה ורזא דא היכלא שביעא איהו אתר דחבורא דזווגא לאתחברא שביעא בשביעא⁸³⁷ למהוי כלא חד שלימו (ד"א חד)⁸³⁷ כדקא חזי ומאן דידע לקשרא יחודא דא זכאה חולקיה רחים לעילא רחים לתתא קב"ה (איהו)⁸³⁷ גזיר ואיהו מבטל סלקא דעתין דאיהו מקטרגא במאריה⁸³⁷ לאו הכי אלא בגין דכד איהו קשיר קשירין וידע ליחדא יחודא וכל אנפין נהירין וכל שלימו אשתכח וכלא אתברכא כדקא יאות כל דינין מתעברין ומתבטלין ולא אשתכח דינא בעלמא זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי דא הוא לתתא דכתיב ביה (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם דא הוא קיומא דעלמא בכל יומא קארי עלוי כרוזא (ישעיה מא טז) ואתה תגיל ביהו"ה בקדוש ישראל תתהלל:

תרגום: שהרי כשמתחברים כל הרוחות זה בזה ונשלמים זה עם זה כראוי, אז מתעורר רוח עליון נשמת הכל כלפי מעלה נסתם כל הסתומים להתעורר על הכל ולהאיר להם מלמעלה למטה, ולהשלים אותם להדליק נרות. וכשהכל (הוא) בשלמות באור של הכל, ויורד אור עליון, אז ההיכל השביעי הזה הוא היכל בסיתום הכל סתום כנגד אותו קדש הקדשים אור שירוד, ולהתמלא משם כמו נקבה שמתעברת מן הזכר ומתמלאת, ולא מתמלאת אלא מהיכל זה שמתקן לקבל אותו אור עליון. וזה סוד ההיכל השביעי, הוא מקום של חבור הזווג להתחבר שביעי בשביעי, להיות הכל אחד שלמות (אחת) כראוי. ומי שיודע לקשר יחוד זה, אשרי חלקו, אהוב למעלה ואהוב למטה, הקדוש ברוך הוא (הוא) גוזר והוא מבטל. היעלה על דעתך שהוא מקטרג ברבוננו, לא כך, אלא משום שכשהוא קושר קשרים ויודע ליחד יחוד וכל הפנים מאירות, וכל השלמות נמצאת, והכל מתברך כראוי, כל הדינים מסתלקים ומתבטלים ואין דין נמצא בעולם. אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא. זהו למטה שכתוב בו "וצדיק יסוד עולם", זהו קיום העולם. בכל יום קורא עליו הכרוז "ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל".

⁸³⁸ ונאמר (פ"ח).

⁸³⁹

שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך, שבעת ימים אלין, לאו אינון כשבעת הימים דסכות, דאינון עלאין, ואלין תתאין, ועל דא באינון הלל גמור, ובהני לאו הלל גמור, ועל דאינון לתתא, שבעת ימים

⁸⁴⁰ ז' דהיכל ק"ק, שהם ד' היכלין, שהם כללות כל היכל הז', וג' אורות [הנק' כסא] המתלבשים בתוכה הרי ז' (ע"ח שער מו פרק ב).

⁸⁴¹ שכחתי עניינם (ע"ח שער מו פרק ב).

כי היכל ק"ק כולל ד"ס וז' היכלות תחתונים הרי הם י"ס דמלכות דאצילות נחלקים לז' היכלות הרי ז' בז' (פ"ח שער הקדשים פרק א). שגם בהמלכות דאצילות יש גם כן ז' היכלות כי היכל ק"ק דילה כולל ג"כ ד"ס והששה היכלות התחתונים שלה הרי הם י"ס דמלכות דאצילות ונחלקים ג"כ לז' היכלות הרי כו' (כצ"ל מהגהת הר"ש שרעבי שללה"ה בשער הכוונות טו ע"א) ועי' בע"ח שער כסא הכבדו פ"ה ושם פ"ב (לש"ו שם). עוד נשאר ז' ספירות עליונות דמלכות דאצילות שהם כחב"ד חג"ת, זהו הנקרא אדם יושב על הכסא, הרי ז' מתלבשות (בז' אלו) (ע"ח שם פרק ה).

שעה"כ

ונהזר לענין הקדישים שבתפלת שחרית. הנה מן התחלת התפלה עד הודו לה' כו' הוא בחי' ו' היכלות התחתונים דעשיה. ומן הודו עד ברוך שאמר הוא בחי' היכל ק"ק דעשיה, שמתהפך וחוזר להיות יצירה ממש ע"י המלכות דיצירה העומדת בהיכל הזה כנ"ל. וז"ס תוספת שבת בסוד קלי' נוגה, שלפעמים נהפכת לקלי' ופעמים לקדושה⁸⁴². ונמצא כי בד' עולמות אבי"ע יש שני מציאות: הא', היא בחי' הו' היכלות שיש בכל עולם מהם, כי אלו הם נכללים למעלה זב"ז בחי' כללות בלבד⁸⁴³. והב', הוא בחי' ההיכל הו' העליון שנקרא היכל ק"ק, אשר הוא נכלל למעלה, וחוזר ונהפך להיותו במציאות העולם שלמעלה ממנו, משא"כ כו' היכלות התחתונים כנו". וזהו טעם הדבר שאנו אומרים הודו לה' כו' בעולם העשיה, עם היות שכל המזמורים הם ביצירה⁸⁴⁴, אבל הטעם לפי שזה ההיכל הו' דעשיה חוזר להיות ממש בחי' יצירה.

ובזה תבין כי אחר שנכללו ו' היכלות התחתונות דעשיה זב"ז וזב"ז בתיקון התפלה שיש מן התחלת התפלה עד הודו לה' כו' כנ"ל, אז אנו צריכין להעלות אותם בסוד עמוד א' שיש בין כל עולם ועולם⁸⁴⁵, ובאמצע כל היכל והיכל, ודרך העמוד הזה עולה כל היכל והיכל בחבירו שלמעלה ממנו ונכלל בו, כנו' בפ' פקודי (רמז ע"ב). והנה סוד הקדיש הזה

- מאיר הכוונה -

⁸⁴² עי' שער מאמרי רשב"י (לב ע"ב): שם בד"ג ע"א וז"ל תא חזי בשעתא דיומא שתיתאה מטי זמנא דערב כדין ככבא חד מסטרא דצפון נהיר ועמיה שבעין ככבין אחרנין כו'. דע כי השבעה ספירות שהם חסד גבורה ת"ת נצח הוד יסוד מלכות הם משפיעין בעולם ושולטין בשבעת ימי השבוע כסדרן חסד ביום ראשון גבורה ביום שני כו' מלכות ביום השבת. ולכן בהתקרב זמן השבת בין הערבים של יום ששי רואים הקליפות כי מתקרב זמן שליטת מלכות שהיא סיום וסוף הקדושה והנה הם קרובים אליה ואז הם רוצים לעלות כדי להתאחז במלכות כדי להתעלות עמה. ואז הוא יתברך זורקן ומשליכן למטה אל נוקבא דתהומא רבא המבואר אצלנו בפ' ויחי בדף ר"ז. שם בד"ג ע"ב שו' י"ט וז"ל בהאי נוגה מכתי לאחתא לנטלא נהורא ועל דא כתיב וחלק משמן חכה שוי ההוא נהורא לקבלא דברית כו' עיין בפ' נשא בדקצ"ח ע"ב בביאור האדרא במ"ש יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו' ושם ביארנו ענין זה. ודע כי בחינת קליפה זו הנקרא נוגה רמזו אותה רז"ל בפ"ב דמס' מצינא וז"ל וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה כו'. והענין הוא כי הירדן הוא סוד קליפת הנוגה הסובב לארץ ישראל שהוא סוד הקדושה ולפעמים קליפת הנוגה חוזרת ומתהוות קצת בקדושה ופעמים מתהפכת ויוצאת אל הקליפה והיא כדמיון הירדן אשר בעת שמימיו מתרבין לוקח קצת חלק מקרקע ארץ ישראל וכאשר מימיו חסרים מתמעט ואדרבה ארץ ישראל ניתוספת ונוטלת חלק ממנו ונכנס קצתו בתחום קרקע ארץ ישראל. וזה עצמו הוא בחינת תוספת שבת בסוד מיעוט וחסרון הירדן כי אז ניתוספה קדות השבת.

שם דע כי בכל מקום דביקות עולם בעולם יש בו תוספת שבת פירוש כי היכל קדש הקדשים העליון של העשיה חוזר להיות בחינת יצירה בערב שבת והיכל קדש הקדשים דיצירה מתהפך להיות בריאה וכיוצא בזה בכלם ואותה הבחינה אשר מתהפכת אל עילוי בדמיון מה שלמעלה ממנו הוא סוד תוספת שבת בעצמו.

⁸⁴³ היינו באותו עולם שונה מהיכל ז' ש"ש).

⁸⁴⁴ עי' שער הגלגולים (הקדמה לט, וכן הוא בפע"ח קריאת התורה ה'): כל המזמורים הם בעולם היצירה, וכו', כי כל המזמורים הם בחי' גבורות כנודע. ועי' שער מאמרי רשב"י (&): תיקון דוד הע"ה שתיקן במזמורים הוא ביצירה הנקראים נופלים אבל בעשיה אינם נקראים נופלים כי שם הם עומדים ממש בתוך הקליפות והוא יותר ממדרגת נפילה. עי' זהר ח"ג רכג עב, שזמר היא בחי' הגבורה.

⁸⁴⁵ עי' לעיל הערה 809.

עי' זהר ח"א מב ע"א: ההוא רוחא סלקא לאתקשרא וההיא חיותא אסתכייא לעילא לגבי היכלא תניינא ואסתכייין⁸⁴⁵ דא בדא באמצעיתא דהיכלא דא נעיץ חד עמודא דסלקא עד אמצעיתא דהיכלא אחרא ואיהו נקיב ונעיץ (נ"א נתיב נעיץ) מתתא לעילא לאתדבקא רוחא ברוחא וכן עד לעילא מכלהו למהוי כלהו רוחא חדא כמה דאת אמר (קהלת ג יט) ורוח אחד לכל⁸⁴⁵: תרגום: אותה רוח עולה להתקשר, ואותה חיה מסתכלת למעלה אל ההיכל השני, ומסתכלים זה בזה. באמצע ההיכל הזה נעוץ עמוד אחד שעולה עד אמצע ההיכל האחר, והוא נקיב ונעוץ (נתיב נעוץ) מלמטה למעלה להדבק רוח ברוח, וכן עד למעלה מכולם להיות כולם רוח אחת, כמו שנאמר "ורוח אחד לכל".

שעה"כ

הוא בחי' העמוד הנז' אשר באמצעות עולם העשיה, ואמנם אופן העלאתו אל עולם היצירה כבר נתבאר, איך יש בקדיש ב' בחי' כ"ח וב' בחי' מ"ב. והענין הוא כי יש כ"ח אותיות בז' תיבות של יהא שמייה רבה מברך לעלם ולעלמי עלמיה, גם יש כ"ח תיבות מן אמין יש"ר מברך כו' עד דאמירן בעלמא, וע"י כ"ח אותיות הנז' אנו מעלים הו' היכלות התחתונים דעשיה זב"ג, לפי שכל בחי' אותיות הם בגבורה, כנודע בענין שם ע"ב שיש בו ע"ב תיבין ור"י אותיות, שהם גימ' גבורה, אבל התיבות הם ע"ב כמנין חסד. ולכן ע"י כ"ח אותיות הגבורה, אנו מעלים הו' היכלות, וע"י כ"ח תיבות אנו מעלים את היכל הו' הנק' ק"ק למעלה ביצירה. ומעם הדבר הוא, כי אין שום עליה בעולמות אלא ע"י שם בן מ"ב⁸⁴⁶, ושם זה של מ"ב הוא אשר מעלה כל העליות שיש בכל העולמות, משום דאיהו סליק ולא נחית כנז' פ' תרומה (קלב ע"ב)⁸⁴⁷.

והנה בחי' הכ"ח הנזכר הוא הויה דמילוי מ"ה, כנודע כי שם הויה דמ"ה דמילוי אלפין בפשוטו ומילוי ומילוי מילוי הוא מ"ב אותיות, אך במילוי המילוי לבד אין בו רק כ"ח אותיות. נמצא כי גם הכ"ח הוא בחי' מילוי המ"ב, וגם לעולם אין עליה אלא בשם מ"ב, ולכן צ"ל הקדיש בנוסח זה כנ"ל: וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל, לפי יש בהם ז' ויין לרמוז אל שם מ"ב שהוא ז"פ ששה שמות, וכל שם מששה אותיות, וכן תמצא ג"כ כי בכל תיבה מאלו של וישתבח כו' יש בה ששה אותיות. והרי נתבאר איך נרמז בזה כל שם מ"ב, ולכן אותם האומרי' ישתבח יתפאר ביודין טועים הם, לפי שאז יעלו ז' יודין בחי' שם ע"ב, והנה אין עליה אלא בשם בן מ"ב, וגם כי לעולם כ"ח אותיות הם בסוד שם בן מ"ב.

והנה אחר אשר העלינו היכל הו' דעשיה למעלה ביצירה ע"י כ"ח תיבות של הקדיש, הנה אח"כ יכול הוא להתהפך ולהזור ולהיותו הוא עצמו בחי' יצירה, וכנגד זה אנו אומרים הודו לה' כו'.

והנה כבר ידעת כי ארבע הויות הם בארבע עולמות אבי"ע, והם כסדרן מלמעלה למטה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והנה בג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה, יש בכל אחד עשרה אותיות, ולכן יש בכל אחד מג' הנז' במילוי מילוי כ"ח אותיות, אבל בהויה דב"ן, שאין במילוי רק ט' אותיות, א"כ גם במילוי מילוי ג"כ לא יש בה כ"ח אותיות, ולכן אין בו שום עליה ע"י, אבל ע"י כ"ח אותיות של שם מ"ה דאלפין אנו מעלין בתחילה את ששה היכלות התחתונים דעשיה אל היצירה, וע"י כ"ח תיבין (טו ע"ב) אנו מעלים אח"כ את ההיכל

- מאיר הכוונה -

⁸⁴⁶ עי' לעיל הערה 55.

⁸⁴⁷ ז"ל: שמא דמ"ב אתון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרן בעלמא עלאה ועלמא עלאה במה דלעילא (ס"א וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף) ועל דא סליק ולא נחית ואתעטר גו מחשבה עילאה זכאה חולקא דמאן דידע ליה ואזדהר ביה וכו' א"ת ב"ש סלקין ונחתין כמה דאתמר א"ל ב"ם סלקין ולא נחתין וסימניך דא שבת בלחודוי ודא שבת ויום הכפורים דסלקא רזא לעילא לעילא עד דמתעטרא כלא באין סוף

תרגום: השם של מ"ב אותיות הסוד שלו האבות שמתעטרים בעולם העליון והעולם העליון במה שלמעלה (ועולה הסוד שלמעלה למעלה עד שמתעטר באין סוף) ולכן עולה ולא יורד ומתעטר בתוך המחשבה העליונה אשרי חלקו של מי שמכיר אותו ונזהר בו. וכו' א"ת ב"ש עולים ויורדים כמו שנתבאר א"ל ב"ם עולים ולא יורדים וסימניך זו שבת לבדה וזו שבת ויום הכפורים שעולה הסוד למעלה למעלה עד שהכל מתעטר באין סוף.

עי' שער המצות מ ע"א ז"ל: כל עליה היא בשם בן מ"ב, ותכוין כי ברוך הוא בגימ' קכ"ו וק"ב, פי' כי ע"י ג' המלויים דג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה שבחג"ת, שהם מ"ו ל"ז י"ט, הם בגימ' ק"ב הנז'. וגם ע"י ג"פ מ"ב שבג' הויות הנז', שהם מ"ב אותיות שיש בפשוט ומלוי ומילוי דע"ב, וכן בס"ג, וכן במ"ה. וג"פ מ"ב עולים קכ"ו

ועי' נהר שלום (&): שם מ"ב הוא ביצירה שהוא פרצוף חג"ת והוא נקרא ז"א ו"ק דמקנן ביצירה. גם נודע כי כל מ"ב איהו ברישא.

שעה"כ

העליון הז' אשר הוא חוזר להיות יצירה ממש ע"י כ"ח דשם ס"ג אשר בבריאה, נמצא כי מקום הקדיש הזה הוא קודם הודו כו'.

כונת הקדיש השני שבין ישתבח ליוצר. הנה גם הוא דוגמת הקדיש הראשון שבעשיה בשני מיני הכ"ח, א' אל ששה היכלות, וא' אל היכל הז'. אבל הכ"ח אותיות הם משם ס"ג שבבריאה, והכ"ח תיבות הם משם ע"ב שבאצילות. ואחר שהעלינו היכל הז' דיצירה אל הבריאה, אז הוא חוזר להיותו בריאה ממש, כי גם בו נכללת מלכות דבריאה כנוז', ולכן אחר הקדיש אנו אומרים ברכו, והוא כדוגמת מ"ש בהודו לה' כו'. וכבר נת"ל כי המזמורים הם ביצירה, ולהורות כי זה ההיכל הז' דעשיה נהפך ליצירה, לכן אנו אומרים מזמור היצירה. וכן הענין כאן, כי כל בחי' ברוך הוא בבריאה, כי שם הוא נקרא ברוך בכל מיני ריבויים דברכאן כנודע⁸⁴⁸. ולכן כאן אנו אומרים ברכו לרמוז כי היכל השביעי דיצירה חוזר להיות בריאה ממש, בין גאולה לתפלה, אע"פ שהם ב' עולמות בריאה ואצילות, לא תיקנו לומר בהם קדיש לסיבה הנ"ל (סוף יד ע"ד).

קדיש ג' שלאחר העמידה קודם אשרי יושבי ביתך, הכונה לפי שבתחלה העלינו כל העולמות למעלה, כדי שכל העולמות יוכלו בעולם האצילות, לעשות שם זיווג עליון דת"ת ומלכות לבדם, ושאר כל העולמות הם נעשים להם כדמיון כנפים החופפים ומכסים עליהם, בסוד (&) אגן הסהר הנז' במאמר הזוהר בכ"י הנקרא סתרי אותיות של ה' ית' (&)⁸⁴⁹, וע"ש⁸⁵⁰. ואחר הזיווג אנו צריכים לחזור להעלות העולמות שיקבלו השפע הנשפע מחמת הזיווג שנעשה אז, ולכן אומרים עתה זה הקדיש כדי לכלול פעם אחרת הבריאה באצילות לקבל שפע הזיווג ההוא, ולכן כוונת זה הקדיש ע"י שם ע"ב, הויה דיודין במ"ב אותיותיו בפשוט ומילוי ומילוי המילוי, ואח"כ הבריאה מקבלת תוספת קדושה בקדושת ובא לציון.

- מאיר הכוונה -

⁸⁴⁸ עי' לקמן ק"ש ח שמציין לזהר פקודי, ונ"ל שהוא:

עי' זהר ח"ב רסב ע"א: כתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה מההוא רבויא דברכאן וקדושה ותוספת קדושה דקא נטלא כמה דאת אמר (בראשית מט כז) ולערב יחלק שלל דפליגת חולקא לכלא ואפילו לסטרא אחרא חולקא בלחודהא תרגום: כתוב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' מאותו רבוי של ברכות וקדושה ותוספת קדושה שנוטל כמו שנאמר ולערב יחלק שלל שמחלוקת חלק לכלם ואפילו לצד האחר חלק לבדו.

⁸⁴⁹ לא מצאתי בזו"ח ואולי הוא בתיקו"ז: עץ הדעת טוב דלית ביה רע מתתא לעילא כגוונא דא אדנ"י שכינתא תתאה יהו"ה עמודא דאמצעייתא ואיננו בתרין ירכין ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא והכי בתרין דרועין מתפרדין ענפין לימינא ולשמאלא בצדיק איננו ביחודא חדא יאקדונק"י ודא רזא דחשמ"ל חיוון דאשא ממללן כל הכורע כורע בברוך דאיהי יאקדונק"י וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן ודא יהו"ה אה"ה

ובהון הוה משבח שכינתא בשיר השירים מתתא לעילא הה"ד מה יפו פעמך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן שררך אגן הסהר שני שדיך צוארך ראשך הא הכא מתתא לעילא⁸⁴⁹

תרגום: עץ הדעת טוב שאין בו רע ממטה למעלה, כמו זה אדנ"י שכינה תחתונה, יהו"ה העמוד האמצעי. ובשתי ירכים הענפים שנפרדים לימין ולשמאל, וכך בשתי הזרועות נפרדים ענפים לימין ושמאל, בצדיק הם ביחוד אחד יאהדונה"י. וזה סוד החשמ"ל, חיות של אש מדברות. כל הכורע כורע בברוך (&) שהיא יאהדונה"י, וכל הזוקף זוקף בשם בשני שמות וזה יהו"ה אה"ה. ובהם היה משבח את השכינה בשיר השירים ממטה למעלה, זהו שכתוב "מה יפו פעמך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן שררך אגן הסהר", "שני שדיך", "צוארך", "ראשך" (שיה"ש ז ב - ו), הרי כאן ממטה למעלה.

⁸⁵⁰ עי' עולת תמיד (&): אגן הסהר חצי גורן עגולה ופניה למעלה לכסות ולהעלים הזיווג העליון מן החיצונים (כזה) כנזכר במאמר כתיבת יד של הזוהר בפ' בראשית הנקרא סתרי אותיות הש"ת (זוהר חדש א' ע"א) המתחיל ר"ש פתח מי ימלל גבורות ה' וכו':

שעה"כ

קדיש ד', לכלול היצירה עם הבריאה ע"י הויה דס"ג וע"ב, ואח"כ היצירה, תפלה לדוד. ואח"כ קדיש ה', להעלות העשיה אל היצירה ע"י הויות ס"ג ומ"ה, ואח"כ העשיה היא פטום הקטרת, והרי נשלמה התפלה.

אמנם קדיש בתרא אינו מכלל הקדישים הנז', לפי שכבר עלו כל העולמות, אמנם זה הקדיש נקרא קדיש יתמא, ר"ל קדיש שאומרים אותו היתומים, והענין הוא שהקדיש הזה הוא בעולם העשיה, ששם בחינת המיתה, כדי להעלות כל הנשמות והנפשות בסוד תחית המתים, וע"כ אומרים אותו היתומים על מיתת אב ואם. ויש בקדיש הזה שם בן מ"ב, אלא שהוא באופן אחר, ונתבאר אצלנו בענין נטילת ידים, שה"ס יהוה אלהינו יהוה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, יהוה, יוד הא ואו הא, שה"ס ג' ידות כנ"ל (ב ע"א), וע"ש. ודע כי ע"י שם במוכס"ז יהיה ענין תחית המתים, ולכן קדם אליו שם כוז"ו שהוא גימ' ט"ל, והוא הט"ל שעתידי הקב"ה להחיות בו את המתים, כמ"ש חז"ל (&).

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל שטוב לומר הקדיש הזה על מיתת אביו ואמו כל השנה כולה אפילו בשבתות ויו"ט, לפי שאין הטעם כפי מה שחושבים המון העם, שמועיל להציל נפש המת מדינא של גהינם לבד, כי הנה עוד יש תועלת א', והוא להכניסו לג"ע ולהעלותו ממדרגה למדרגה, וכפי זה גם בשבתות ויו"ט יש לאמרו. ואני ראיתי למורי ז"ל שהיה אומר קדיש בתרא בכל שנה ושנה ביום שמת בו אביו בג' תפילות, והיה אומרו בנוסח קדיש של בני ספרד כמו שנעתיקו לקמן בע"ה, לא כמנהג המוסתערבים המוספים בו דברים אחרים ע"ד מ"ש בהרמב"ם ז"ל⁸⁵¹.

- מאיר הכוונה -

⁸⁵¹ עי' זהר ח"א סב ע"ב: ולא עוד אלא בזמנא דישראל אחיבו בקול רם אמן יהא שמייה רבא מצד קב"ה אחמלי רחמין וחיים על כלא ורמיז (למלאכא) [למלאכא] דממנא על תרעי דגיהנס סמריאל שמייה ותלת מפתחון זידיה ופתח תלת תרעין⁸⁵¹ דצסטור מדצרא וחמאון נהורא דהאי עלמא אחא תננא דנורא וסתים אורחין כדן תלת ממנן לתחות ידיהו⁸⁵¹ תלת מגרופין⁸⁵¹ מנשצן זידיהו ואתיבו תננא לתחריהו ורוחין לון⁸⁵¹ שעתא ופלגות⁸⁵¹ שעתא ולצתר תייצין לאשייהו וכן תלת זמנין זימא וצכל זמנין דאמרי ישראל אמן יהא שמייה רבא מצד וכו'⁸⁵¹ אינון רווחין לון זכאין אינון דליקיא דאורחיהון מנהרא דהוא עלמא לכל סטרין כמה דאתא למר (משלי 7 יח) ואורח דליקיא כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום⁸⁵¹ [עד כאן לשון התוספתא]⁸⁵¹:

תרגום: ולא עוד, אלא בזמן שישראל עונים בקול רם אמן יהא שמייה רבא מצד, הקדוש ברוך הוא מתמלא רחמים וחם על הכל, ורומז למלאך הממונה על שערי הגיהנס ששמו סמריאל ושלשה מפתחות זידו, ופתח שלשה שערים שצ'ל המדצר, ורואים את אור העולם הזה. דא עשן של אש וסתים הדרכים. ואז שלשה ממונים שתחת ידיהם שלש מגרפות, מנשצים זידיהם ומחזירים עשן למקומם, ונותנים להם רוחה שעה וחצי. ואחר כך שצים לאש שלהם, וכך שלש פעמים זיום. וצכל זמן שאומרים ישראל אמן יהא שמייה רבא מצד וכו', מרוויחים להם, אשריהם הדליקים שדרכם מאירה בצורתו עולם לכל האלדים, כמו שנאמר "ואורח דליקיא כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום". (עד כאן התוספתא)

עי' זו"ח מט ע"א וע"ב ז"ל: ות"ח כל איניש דאיהו דל וחצ קמי קב"ה לא חשיב ליה קב"ה חובה בגין דלאו איהו דלעתיה ומנא לון מאיוצ דשעתא דאמר קב"ה לשטן מאין תצא כו' השמת לצד אל עבדי איוב אמר ליה השטן לקב"ה אית צ"נ בעלמא דיהיב ליה מאריה כספא ודהצא ומרגליות וצנים וכל טובא דעלמא ויהא ציפ א"ל הנה כל אשר לו בידך רק אליו אל תשלח ידך יהב ליה זידוי וקטיל צנוי ולא נשאר זידוי כלום לצתר הדך ואמר וגע אל עצמו ואל צפרו עד דקב"ה אמר ליה הנו בידך אך את נפשו שמור דהיא שעתא נפק איוב מדעתיה ואמר הכי הטוב לך כי תעשוק הטוב זה העשוק שתעשה לי צדי ואמי עשו הגוף ואתה התחצרת עמהם בצותפות ונתת צי

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

נפש ונשמה הנפש שהוא שלך אמרת אך את נפשו שמור והגוף שעשו לי אזי ואמי אמרת עשה בו כל מה שתראה וכי הוא טוב זה העושה שתעשה לי ד"א אשרי משכיל אל לל מהו לל אדם שימות בלא בנים יאלה נשמתו ממנו בשעת פטירתו מן העולם ראה מה אמר עליו הפסוק יד ליד לא ינקה רע ואם נשאר לו בן בעולם אם יחזיק בו א' וילמדנו תורה יעשה שלום לי וביום רעה ימלטהו ה' ות"ח גברא חד אזיל לבי טורי קרדונייא הוא ותרין עמיה וחמא גומין בקיעין לאשא ותננא נפיק מן גומין ושמע גברא חד לאמר ווי ווי אמר ודאי אתר חד מן דוכתי גגיהנס הכא אלמוך וחזא בחלמיה לאינג חד והדא גדישא מן קולין על כתפוי ותרין ממונין מן גגיהנס עאלין נורא תחות גדישא דמן קולין ואיתקד והוה לעיק והוה אמרין ליה תרין מלכאין קדישין שלוחין מן השופט דלעילא דדן ליה את שבקת להקב"ה ולמלכאין דליה דהו נטרין לך בעלמא דין ובעלמא דאתי ואת עבדת רעווא דקולין דאינון רשעים דאינון מסטרא דסמאל ונחש הקולין יסרפו אותך א"ל להווא חייבא גגיהנס מאן אנת אמר יודאי חייבא אנת וממונין גגיהנס לא מדכרין לי שמי ותלת זמנין דיינין לי ביומא ותרין בליליא אמר ליה שמא דדוכתך ידעית אמר ליה גלילא עילאה ושבקת בר בעלמא אמר ינוקא שבקנא ואנא קבא הוינא ומן ביסין סגיאין לעבידנא בקדמיתא הו דיינין לי מפי ומרגלי ומידי ומלאך שהוא ממונה על הקברות אומר לי בשעתא דיינין לי אוי למי שנשבע לקיים את התורה ונשבע על שקר ווי לקרפתא ללא מנחא תפלין מעולם ואו לידים שמשו בהבלי העולם ומט ע"ב ואוי לרגלים שהיו הולכים בהבלי העולם בשעתא שהיו מלקין אותי מכות מרדות אמרתי כל מה שעשיתי וצאה נשמתו והמלאך שהיה ממונה על נשמתו ונתנו כתב אחד מכל מה שעשיתי ונשמתו עשתה עדות עם המלאך ואמרו ע"פ שנים עדים או שלשה עדים יומת המת וע"ד משוכבת חיקך שמור פתחי פיד ומאן איהו דא נשמתא דהיא מעידה על בר נש בשעת מיתתו איתער משינתיה ההוא גברא אזיל לגלילא עילאה ואמר לגברא חד חזיתא לינוקא דאיהו בן קבא דמית בזמן פלוני א"ל ינוקא דא דאת שאיל עליה אינו אזיל צבי מטבחיא ואיהו רשע כאצוהי כך וכך יהא ליה ולצוה ולמיניקתא דיניקא ליה אזיל למדרשא חד שמע לינוקא דהוה אמר אם תבקשה ככסף וגו' אזל לבי מטבחיא וחזא לינוקא דהוה משחק עם הנערים צבי מטבחיא א"ל צבי זיל עמי ואזל עמיה ואלציק יתיה ויהב ליה לרב חד דהוה אוליק ליה אורייתא עד דרבא רביא וקרא ועבד ליה דיימר הפטרה בצית הכנסת ועבד ליה ליתפלל עד דקרא וזנה ואתחכם יותר עד דקרו ליה רבי ההוא צ"ג מית דהוה אצוהי דינוקא דהו דיינין ליה אתא בחלמא לחכם דא ואמר ליה רבי כמה דנחמת לי ינחם לך קב"ה בשעתא דאמר בני ההפטרה בקהל אפקעי לי מן דינא בשעתא דעבר לתפלה ואמר קדיש קרעו לי גזר דין מכל וכל ובשעתא דאתחכם יהבו לי חולקא בגנתא דעדן ודא הוא חלק דאמרי חלק לעה"ב חלק שיש לכל לדיק ולדיק בפני עצמו ועאלו לי עם הלדיקים בישיבה דילהון ובשעתא דאתחכם יותר וקרו ליה רבי אעטרו לי בכתרא דלדיקייא אתעטרין ביה ויהבו לי אכילה ושתיה מההיא שנהנין מזיו השכינה ודא הוא דאמרי לדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה וכל גברא דנהנה מזיו השכינה כאלו אכל ושתה ובשביבך רבי זכינא לכל האי יקר זכאה חולקך שבשביבך דא אית לך חולקא עילאה יתיר בעלמא דין ובעלמא דאתי וזכאה איהו מאן דזכי דישבוק ברא בעלמא

תרגום: וצא ראה כל איש שהוא לל וחוטא לפני הקדוש ברוך הוא לא מחשיב לו הקדוש ברוך הוא חטא משום שאינו בדעתו ומנין לנו מאיזו בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לשטן (איוב א) מאין תבא בו' (איוב ב) השמת לבך אל עבדי איוב אמר לו השטן לקדוש ברוך הוא יש אדם בעולם שנתון לו אדונו כסף וזהב ומרגליות ובנים וכל טוב העולם ויהיה רע

אמר לו הנה כל אשר לו בידך רק אליו אל תשלח ידך נתן אותו בידו והרג את בניו ולא נשאר בידו כלום אחר כך חזר ואמר (שם) וגע אל עצמו ואל בשרו עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא (שם) הנו בידך אך את נפשו שמר

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

באותה שעה ילא חיוז מדעתו ואמר כך (שם י) הטוב לך כי תעשק הטוב זה העשק שתעשה לי
אבי ואמי עשו הגוף ואתה התחזרת עמהם בשתפות ונתת בי נפש ונשמה הנפש היא שלך אמרת אך
את נפשו שמר והגוף שעשו לי אבי ואמי אמרת עשה בו כל מה שתראה וכי הוא טוב זה העשק
שתעשה לי

דבר אחר (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל מה זה דל אדם שימות בלא בניס יראה נשמתו ממנו
בשעת פטירתו מן העולם ראה מה אמר עליו הפסוק (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע ואם נשאר לו
בן בעולם אם יחזיק בו אחד וילמדנו תורה יעשה שלום לי וציוס רעה ימלטהו ה'
ובא ראה אם אחד הלך לבין הרי אררט הוא ושנים עמו וראה גמות ובקעים של אש ועשן יורא
מהגמות ושמע איש אחד שאומר וי וי אמר ודאי מקום אחד ממקומות הגיהנם כאן
נרדם וראה בחלומו איש אחד וגדיש זה של קוליס על כחפיו ושני ממנים מהגיהנם מכניסים אש
תחת הגדיש של הקוליס ונשרף והיה לוועק והיו אומרים לו שני מלאכים קדושים שלוחים מהשופט
של מעלה שדן אותו ואתה עזבת את הקדוש ברוך הוא ואת מלאכיו שהיו שומרים אותך בעולם הזה
ובעולם הבא ואתה עשית הרצון של הקוליס שהם הרשעים שהם מלדו של סמאל ונחש הקוליס
ישרפו אותך

אמר לו אותו יהודי לאותו הרשע של הגיהנם מי אתה אמר יהודי רשע אני והממנים של הגיהנם
לא מזכירים את שמי ושלש פעמים דנים אותי ציוס ופעמים בלילה אמר לו את שם מקומך ידעת
אמר לו הגליל העליון והשארית בן בעולם

אמר תינוק השארתי ואני הייתי קצב ומהרעות הרבות שעשיתי בראשונה היו דנים אותי מפי
ומרגלי ומידי והמלאך שהוא ממנה על הקברות אומר

עד כאן לא מסודר התרגום

לי בשעה שדנים אותי אוי למי שנשבע לקים את התורה ונשבע על שקר אוי להקפתה שלא
הניחה תפלין מעולם ואוי לידים ששמחו בהבלי העולם ואוי לרגלים שהיו הולכים בהבלי העולם
בשעה שהיו מלקים אותי מכות מרדות אמרתי כל מה שעשיתי וזאה נשמתו והמלאך שהיה
ממנה על נשמתו ונתנו כתב אחד מכל מה שעשיתי ונשמתו עשתה עדות עם המלאך ואמרו (דברים
יו) על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת ועל זה (מיכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך ומי
הוא זו הנשמה שהיא מעידה על אדם בשעת מיתתו

התעורר משנתו אותו איש הלך לגליל העליון ואמר לאיש אחד ראית תינוק שהוא בן של קצב
שמת בזמן פלוני אמר לו התינוק הזה שאתה שואל עליו הוא הולך לבית המטבחים והוא רשע כמו
אביו כך וכך יהיה לו ולאביו ולמינתה שהיניקה אותו הלך לבית מדרש אחד שמע תינוק שהיה אומר
(משלי ז) אם תבקשנה ככסף וגו'

הלך לבית המטבחים וראה תינוק שהיה משחק עם הנערים בבית המטבחים אמר לו בני לך
עמי והלך עמו והלביש אותו ונתן אותו לרב אחד שהיה מלמד אותו תורה עד שגדל התינוק וקרא
ועשה אותו שיאמר הפטרה בבית הכנסת ועשה אותו שיתפלל עד שקרא ושנה והתחכם יותר עד
שקראו לו רבי

אותו האיש המת שהוא אבי הילד שהיו דנים אותו בא בחלום לחכם זה ואמר לו רבי כמו שנחמת
אותי ינחם אותך הקדוש ברוך הוא בשעה שאמר בני הפטרה בקהל הפקיעו אותי מן הדין בשעה
שעבר לתפלה ואמר קדיש קרעו לי גזר הדין מכל וכל ובשעה שהתחכם נתנו לי חלק בגן עדן וזהו
החלק שאומרים חלק לעולם הבא החלק שיש לכל לדיק ולדיק בפני עצמו והכניסו אותי עם
הלדיקים לשיבה שלהם

שעה"כ

ודע כי בשבת נמשכת תוספת הקדושה כל היום, משא"כ בחול שאין תוספת קדושה אלא בשעת תפלה לבד, וזהו הטעם שאין תוספת נשמה רק בשבת בלבד, אבל עכ"ז ליראי ד' ולחושבי שמו, יש להם איזה קצת הארת קדושה גם בימי החול בשעת התפלה.

גם יש חילוק אחר, והוא כי בשבת נמשכת תוספת קדושה מעצמה כל מה שנעשה ע"י תפלתנו בימי החול, ולכן יש תוספת נשמה בשבת. גם יש חילוק אחר, והוא כי בשבת עולים כללות כל העולמות⁸⁵², משא"כ בחול שאין עולים בעת התפלה רק בחינת נשמות לבד, שעולים עם השכינה להיות לה בסוד מ"ן כנודע. גם דע בענין תפלת החול, שענין העלאתם צריכה להעשות על ידינו קודם התפלה, אבל אחר שכבר קבלו השפע העליון, אין אנו צריכין להורידן, כי מעצמם הם יורדין אחר עלינו לשבת^{853 854}.

(טו ע"ג) ונבאר כוונת הקדיש בעצמו. הנה הקדיש נתקן בלשון תרגום וכנו' בזהר פ' תרומה (קכט ע"ב)⁸⁵⁵ וז"ל דאיהו מתבר שלשלאין דפרזלא כו', והענין הוא במה

- מאיר הכוונה -

ובצעה שהתחכם יותר וקראו לו רבי עטרו אותי זכתי שאלדיקים מתעטרים זו ונתנו לי אכילה וסתייה מאותו תענוג שנהנים מזיו השכינה וזהו שאומרים לדיקים יושבים ועטרותיהם זראשיהם ונהנים מזיו השכינה וכל איש שנהנה מזיו השכינה כאלו אכל ושתה וצצילך רבי זכתי לכל הכבוד הזה אשרי חלקך שצציל זה יש לך חלק יותר עליון בעולם הזה ובעולם הבא ואשריו מי שיזכה

שישארין בן בעולם

⁸⁵² עי' לעיל יא ע"ד ולקמן נט ע"ב סח ע"א ובע"ח שער מ דרוש ג' ה' טו ושער נ פרק ו. (לש"ו).

עי' הערה 675.

⁸⁵³ עולת תמיד (&): אח"כ אנו כוללין פעם אחרת עשיה עם היצירה ואז מקבלת שפע העשיה מן היצירה, וזה נעשה מן קוה אל ה' חזק וכו' אין קדוש כה' וכו' עד עלינו לשבח. ואח"כ בעלינו לשבח יורדים כל העולמות למטה כל א' וא' במקומו.

⁸⁵⁴ והנה ע"ד שביארנו באלו הקדישים של תפלת השחר כך הם הקדישים של תפילת מנחה וערבית כמ"ש במקומו ויש עוד קדישים שהם באמצע היום בקריאת ס"ת ועל הדרשה והוא נקרא קדיש דאגדתא וגם ענינו ע"ד הנז' אבל יש בו חילוק כי אם הקריאה היתה ביום במקרא שהוא בעשיה לכן הקדיש יהיה בכוונת ב' מ"ב וב' כ"ח א' של מ"ה דיצירה וא' של ס"ג דבריאה ואם הקריאה היתה של משנה ואגדה או הלכה שהם ביצירה ובבריאה הקדיש יהיה בכוונת ב' מ"ב וב' כ"ח א' של ס"ג וא' של ע"ב שהם מבריאה ואצילות ואם הקריאה היא של קבלה שהם באצילות הקדיש יהיה בכוונת ב' מ"ב וב' כ"ח א' של ע"ב דנוקבא דאצילות וא' של ע"ב דכורא דאצילות שהוא ז"א (פע"ח).

⁸⁵⁵ ואי תימא הא קדושתא דקדיש דאיהו תרגום אמאי לאו איהו ביחיד תא חזי קדושתא דא לאו איהו כשאר קדושתא דאינון משלשין אבל קדושתא דא איהי סלקא בכל סטרין לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא ותברא מנעולין וגושפנקן דפרזלא וקליפין בישין (ס"א ודא איהו שבחא דאסתלק ביה יקרא דקודשא בריך הוא יתיר משבחא אחרא ואסתלקותא דא יתיר מכלא מאי טעמא בגין דאיהו לאתכפייא סטרא אחרא ולאסתלקא) לאסתלקא יקרא דקודשא בריך הוא על כלא ואנן בעינן למימר לה בלישנא דסטרא אחרא ולאסתלקא בחילא תקיף אמן יהא שמיה רבא מברך בגין דיתבר חילא דסטרא אחרא ויסתלק קודשא בריך הוא ביקריה על כלא וכד אתבר בקדושתא דא חילא דסטרא אחרא קודשא בריך הוא אסתלק ביקריה ואדכר לבנוי ואדכר לשמיה ובגין דקודשא בריך הוא אסתלק ביקריה בקדושתא דא לאו איהי אלא בעשרה

תרגום: ואם תאמר הרי הקדשה של הקדיש שהיא תרגום למה אינה ביחיד בא וראה קדושה זו אינה כשאר הקדשות שהם משלשים אבל קדושה זו היא עולה בכל הצדדים למעלה ולמטה ולכל צדדי האמונה ושוברת מנעולים וחותרות של ברזל וקלפות רעות (וזהו השבח שמתעלה בו כבוד הקדוש ברוך הוא יותר משבח אחר והתעלות זו יתרה מהכל למה משום שהוא גורם להרפות את הצד האחר ולהעבירו) להעלות את כבוד הקדוש ברוך הוא על הכל ואנו רוצים לומר אותה בלשון של הצד האחר ולהשיב בכח חזק אמן יהא שמיה רבא מברך כדי שישתבר כחו של הצד האחר ויתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו על הכל וכשנשבר בקדשה זו כחו של הצד האחר הקדוש ברוך הוא מתעלה בכבודו ונזכר לבנוי ונזכר לשמו ומשום שהקדוש ברוך הוא מתעלה בכבודו בקדשה הזו אינה אלא בעשרה.

שעה"כ

שהודעתך בשער המצות בפרשת ואתחנן⁸⁵⁶ איך התרגום ה"ם אחוריים דקדושה, והוא קדושה⁸⁵⁷ ג"כ, אלא שהחיצונים יונקים משם. וכבר נתבאר שהקדיש נתקן להעלות את העולמות למעלה ממדרגתם, כגון העשיה ביצירה וכיוצא. והנה אנו מתייראים פן ח"ו ע"י עליית העולמות יעלו גם הקליפות⁸⁵⁸ עמהם, ויתאחוזו בהם ויינקו שפע מהם, ולכן נתקן בלשון תרגום, דאיהו לישנא דלא משתמע למלאכין עלאין, כנז' בזוהר פ' נח (דף עח ע"ב)⁸⁵⁹ ובפ' לך לך (דף פט ע"א)⁸⁶⁰. והטעם הוא לפי שהם מצד הפנים, והם מדברים בלשון הקדש שהוא בחינת הפנים. אך הקליפות הם נאחזים באחוריים⁸⁶¹ והם מבינים בלשון תרגום שהוא אחוריים⁸⁶², ובהיותו אומרים השבח הגדול והקדוש הזה של הקדיש בלשון תרגום שהם מבינים אותו, אז הם נכנעים ואינם עולים למעלה⁸⁶³. והנה הקליפות הם כולם נמשכים מסוד י"א סממני הקטרת⁸⁶⁴, שהם סוד עשתי עשרה יריעות עזים⁸⁶⁵, אשר סודם הם שני אותיות אחרונות דשם הויה, שהם ו"ה, שהם בנימי י"א. והענין הוא במה שהודעתך, כי י"א סמנים הם אחוריים שלמעלה שירדו בעת מיתת המלכים וביטולם, וירדו אחוריים דאו"א במקום זו"ן⁸⁶⁶, שהם ז"ם האחרונות, וגם הם בחינת שני אותיות ו"ה הנז' של שם הויה. ואלו האחוריים נכללין בכלל זו"ן, ולכן תמצא כי

- מאיר הכוונה -

⁸⁵⁶ לו ע"א: מצות ת"ת כבר ביארתי ענין כונה שמו"ת וע"ש כי שנים מקרא הם הת"ת ויסוד וא' תרגום הוא באחוריים שלהם, ושמעתי מזולתי באופן אחר והוא כי א' תרגום הוא בנוק' דז"א כי היא בחינת האחורים שלהם היושבת באחורי ז"א כנודע.

ונבאר עתה ענין כונת התרגום דע כי בכל פעם ופעם שתקרא איזה מקרא אפילו בשאר ימי השבוע צריך לקרותו שמו"ת והכוונה היא כי המקרא הוא בחינת פנים דהו"ה של ב"ן ותרגום הוא אחוריים שבקדושה. והענין הוא כי תרגום בגי' תרדמה כאשר הנביאים אינם מוכנים לדבר עמהם בלשון הקדש אלא בלשון תרגום אז נופלת עליהם תרדמה כמ"ש היה דבר ה' אל אברם במחזה וכו' וכתוב בתריה ותרדמה נפלה על אברם. הרי כי במחזה שהוא תרגומו של במראה בו נגלה עליו ואז נפלה עליו תרדמה.

⁸⁵⁷ קדוש (פע"ח).

⁸⁵⁸ החיצוניות (פע"ח).

⁸⁵⁹ ז"ל:

תרגום:

⁸⁶⁰ ז"ל:

תרגום:

⁸⁶¹ החיצונים שיונקין מן האחוריים (פע"ח).

⁸⁶² עי' ע"ח & שתרדמה בגימ' תרגום.

⁸⁶³ נמצא כי יש ב' כוונות בקדיש א' הוא להעלות העולמות הב' להכניע הקליפות שלא יתאחוזו בהם לעלות גם הם עמהם וב' הכוונות הם א' כמ"ש בע"ה (פע"ח).

אמנם הכנעת החיצונים תחלה נרמז בד' תיבות יתגדל ויתקדש שמייה רבא (פע"ח).

ונבאר עתה ענין הכנעת החיצונים ב' הכוונות יחד שהן הכנעת הקליפות והעלאת העולמות כי זה גורם לזה והענין כי הנה נודע שכל אחיזת החיצונים הוא מבחי' המוחין שהם אלה"ם והנה הם ג' (פע"ח).

⁸⁶⁴ הנה הקליפה הם י"א בחי' כנז' אצלינו בענין י"א סמני הקטורת (פע"ח).

עי' לעיל הערה 758.

⁸⁶⁵ עי' לעיל הערה 756.

⁸⁶⁶ עי' ע"ח שער ט פרק ב שפשטות הלשון היא שאחוריים דאו, א ירדו למקום הזר"ן באצילות, אמנם עי' מבר"ש נו ע"ד: ועיקר הדבר איך היו ז' ונעשו י"א הוא כי ד' אחוריים נשברו מן חו"ב וישסו"ת ונתחברו למעלה משבעה מלכים אלו עמהם והיו י"א. ואל תתמה איך מחו"ב כו' היו קליפות כי זהו מבחי' שמתלבשת בזר"ן למטה להיות להם מוחין ובאותה הבחי' נחשבת כזר"ן ממש וכמו שנעשו ראש לד"א כן נעשו סיגיהם ראש אל ז' מלכים והיו י"א סמני הקטורת כי כיון שירדו למקום זר"ן בעת שבירתם א"כ יחשבו כזר"ן ממש כמבואר בסוד הקדיש ועיין בפרק שלאחר זה פירוש אחר.

שעה"כ

אין שום פגם תחתון מגיע אלא בזו"ן ולא באו"א, ולכן תקנו י"א אותיות בשני תיבות יתגדל ויתקדש כנגד הי"א הנו'.

עוד ירצה, כי כבר ביארנו, כי יתגדל ויתקדש יש בהם אחת עשרה אותיות כנגד י"א סממני הקמרת, וסוד הענין הוא כי שם הויה נרמז בה ענין שני חיבורים דאו"א וזו"ן בד' אותיותיה. והנה בזמן הגלות, כביכול אין השם שלם (&), ואינו נק' אלא בשם י"ה, כמ"ש (&) כי יד על כס יה כו'. והענין הוא, כי הנה כל הקל"י יצאו מן הבידורים דז' מלכי אדום, והנה הם סוד י"א, לפי שה"ס זו"ן, שהם בחי' ז' מלכים דמיתו כנודע. אמנם באו"א לא היה בהם בחי' מיתת המלכים, והנה זו"ן ה"ס שני אותיות אחרונות של שם הויה, שהם ו"ה, שהם בגימ' י"א כנגד הקליפות שנתבררו ויצאו משם, ומן ב' אותיות אלו נמשכת להם הארה ומזון, להיות שרשם משם כנו'. וזהו הטעם שאין אחיזה לקל"י בשני אותיות י"ה הראשונים, שהם או"א, רק בשני אותיות ו"ה האחרונות שהם זו"ן. וזהו הטעם שאין הקליפות יכולין לעלות מן בינה דאצילות ולמעלה⁸⁶⁷, כי בבי"ע ודאי שמתאחים הקל"י בכל הי"ס שלהם⁸⁶⁸, אבל באצילות אין להם אחיזה מבינה ולמעלה, לפי שאין שרשם ומקורם משם.

וז"ס מ"ש רז"ל (&) אין השם שלם ואין הכסא שלם, והוא לפי שהציו הראשון שהוא י"ה, שהם או"א, אין לקליפות אחיזה בהם, ונשארים למעלה. אבל שני אותיות האחרונות ו"ה, נאחזות הקליפות בהם, ויש להם אותו הרוחניות, שהם י"א סממני הקמרת הנמשך להם משם.

והנה כוונת הקדיש הוא לסלק ולהסיר אותו הרוחניות שהם הי"א סממנים משם, וזה נעשה ע"י העלאת⁸⁶⁹ ב' אותיות ו"ה עד או"א, שהם י"ה, ואז יתחברו עמהם, ועי"כ יתבטלו הקליפות. וזמ"ש יתגדל ויתקדש שמייה רבא, פי' כי השם של י"ה, הרמוז במלת שמייה, ר"ל שם י"ה, שהם או"א, יהיו שם י"ה רבא, וזה ע"י שנתחברו עם שני אותיות אחרונות ו"ה, ועי"כ יהיה השם גדול ושלם, כי בעוד שהאותיות אלו נפרדות זו מזו ח"ו, אין השם שלם וגדול. ולכן יתגדל שמו של י"ה, ויעשה רבא. ולכן יש י"א אותיות בב' תיבות ראשונות יתגדל ויתקדש, להורות על שני אותיות ו"ה, שהם גימ' י"א, שיעלו עד שני אותיות י"ה, ויתחברו ויהיו שם א' גדול ושלם. ואז בעלותם שם, לא יהיה כח בקל"י לעלות עד שני אותיות י"ה.

עוד ירצה, כי כבר נתבאר אצלנו כי י"א אותיות יש ביתגדל ויתקדש, לרמוז על ניצוץ א' של קדושה שיש בתוך י"ס דקל"י להחיותם. וכונתנו היא לסלק משם, כדי להכניע הקליפות.

- מאיר הכוונה -

⁸⁶⁷ שער יעקב ולא סוף פרק ב ושער לר"ר פרק ז (לש"ו).@
אין לקל"י אחיזה באצילות עצמה בכלל שכתוב לא יגורך רע (ע' בהגר"א בסד"צ כו ע"א וענין הפרסה בשם הזהר בכ"מ), אלא כל החסרון היא היות שאין המאורות האצילות מאירים למטה מהם בכל פרטיהם, ונעשה מחיצה מבדלת ביניהם (פת"ש שער הקל"י פ"א). ועי' הגהות הלש, U בע"ח שער מח פרק א: כי הקליפות בעולם אצילות אינם אחוזים אלא בזו"ן לבד - ר"ל באור הזו"ן המתפשט למטה.

ע' לעיל שער ג' פרק ג' וז"ל לכן תראה שאפילו הקליפות שכנגד האצילות אינם שם אלא בבריאה.

⁸⁶⁸ שער הקליפות פרק א' וע"ש פרק ב עש"מ (לש"ו).

ספה"כ ח"ב דף קל"ז ע"ד שליש תחתון והלאה

דע"ה ח"ב דף קט"ז ע"ד שליש תחתון ⁸⁶⁹

שעה"כ

גם הבנת לשון יתגדל, ר"ל ירום ויתגדל ויסתלק ניצוץ החיות שבתוכן, ויכנס למעלה ויתחבר עם הקדושה, וזהו ויתקדש. ומקום עלייתו הוא למעלה, בו היכלות הקדושה הנודעים הכוללים י"ם של הקדושה כנודע. וכנגד זה אומרים שמיה רבא, כי יש בהם ז' אותיות, ושם מקום העליה הנז'.

גם נתבאר אצלנו כי במילת יה"א רמוזים ג' מיני מילויים שיש בשם י"ה, והם דיודין דאלפין וההיין, ונמצא כי אות אלף של יהא רומזת בדעת דזמן הקטנות, וכבר ידעת כי הדעת כלול מהח"ג, עם היות שני בחי' (טו ע"ד) הדעת א', ולכן בו נרמז אות א', אחת, אלא שיש בה שני מיני ציורים, יו"י⁸⁷⁰ כנגד חסדים, יוד⁸⁷¹ כנגד הגבורה. גם נתבאר אצלנו כי בנוסח הקדיש יש ב' פעמים י"ד: אחד דאותיות ואחד דתיבות. וב' פעמים כ"ח, א' דאותיות וא' דתיבות. וב' פעמים מ"ב, אחד דאותיות ואחד דתיבות. וכל כונתנו למתק ג' אלקים דמוחין דקטנות, שבימי הגלות נעשה אל"ם, ועתה יגדלו ע"י שם י"ה ויהיה אלקים. והנה זה השם של י"ה שאנו ממשיכין עתה, בכל אחד מג' מוחין דקטנות, יש בו ג' מילויין דיודין ואלפין וההיין. ואמנם אין שינוי המילויים רק באות ה', ולכן אין אנו מזכירין כי אם אות ה'. ואמנם כשתמלאם בשלשה מילויים, ה"י ה"ה ה"א, יהיו בהם ו' אותיות, ואם תחזור למלאם, הי יוד, הא אלף, הה הה, יהיו בהם י"ד אותיות, בשם י"ה מאלקים. ולכן תכוין להמתיק אלו הי"ד של י"ה דקטנות, ע"י י"ד אותיות דפשוט ומילוי הויה דע"ב, כזה יהוה יוד הי ויו הי. וז"ס מ"ש ב' פעמים י"ד דאותיות ותיבות שיש בנוסח הקדיש.

עוד יש שני פעמים כ"ח בקדיש כנז', והם כ"ח אותיות מילוי ומילוי דהויה דמילוי דע"ב, ותסיר מהם הי' אותיות שהם בחי' המילוי, אשר כבר נרמזו בבחינת י"ד הנז', וישארו בבחי' י"ת, ותמתיק בהם י"ה אותיות שיש באלקים פשוט ומלא כזה, אלקים אלף למד הי יוד מ"ם.

עוד יש ב"פ מ"ב בקדיש, ותכוין להמתיק ע"י הפשוט ומילוי ומילוי דהויה דע"ב, שבהם מ"ב אותיות אל אלקים הנז', להמתיקו ולהגדילו, כי הנה הוא מוח קטן דקטנות, וצריך להרחיבו ולהגדילו, כדי שיסבול בתוכו ההויה דגדלות, והיה יב"ק כנודע אצלנו⁸⁷².

כלל כל הדברים הוא, שע"י הד' והי' והכ"ח והמ"ב אותיות, וכן של תיבות שיש בקדיש הזה, אשר הם כנגד הד' והי' והכ"ח והמ"ב של הויה דע"ב כנז', אנו מעלים את שני אותיות וא"ו ה"א של שם ההויה הרומזים אל זו"ן, אשר מהם נפלו י"א ניצוצין דסממני הקטרת בתוך הקלי', והם כמספר אותיות ו"ה עצמן, ואנו מעלים אותם עם ב' אותיות הראשונות י"ה דהויה, שה"ס או"א, ונעשה יהוה גדול. וזהו יתגדל ויתקדש שמיה רבא, כי נגדל ועלה אל הקדושה הנקרא יה, כי עד עתה היה שם י"ה לבד, ועתה שם י"ה נעשה גדול, וזהו שמיה רבא, ר"ל שם יה גדול, כי נעשה הויה שלימה.

וכבר ביארנו לעיל שמציאות הקדיש הוא להעלות העולמות, וכבר הודעתך כי כל העלאה היא ע"י שם מ"ב⁸⁷³, שיש בו ג"פ י"ד⁸⁷⁴, האוחזים בעולם ההוא ומעלים אותו, ולכן כללות הקדיש הוא מ"ב תיבות.

- מאיר הכוונה -

870

871

872 עי' לעיל הערה 620, ותפילין ב' ד"ה וענין המעברתא.

873 עי' לעיל הערה 55.

874 עי' לעיל ב ע"א שזה: יהוה אלהינו יהוה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, יהוה, יוד הא ואו הא

שעה"כ

וכבר נת"ל כי כפי בחי' הקדיש כך היא כוננתו, כי הקדיש של הודו יכוין בשם הויה דמ"ה באלפין במ"ב שלו כו', ונמצא כי שם בן מ"ב של כוונת הקדיש איננו שם בן מ"ב הנודע אצלנו בר"ת של אנא בכח כו'⁸⁷⁵, רק הוא שם מ"ב היוצא מכל הויה והויה כפי מקומה באופן זה, כי ארבע אותיות פשוטות של הויה הם בחי' א', ואח"כ הם י' אותיות המלוי, הרי בחי' שנית. ואח"כ הם אותיות מלוי המלוי והם כ"ח, והרי בחי' ג'. והרי נרמז שם בן מ"ב בנימ' בחי' אלו, שהם ד' י' כ"ח, הרי מ"ב. ולכן יתגדל ויתקדש שמייה רבא הם ארבע תיבות כנגד בחי' הראשונה שהם ארבעה אותיות דהויה פשוטה, ולכן בכאן צריך לענות אמן, כדי לעשות הפרש א'. ואח"כ יש י' תיבות מן תיבת בעלמא עד תיבת משיחיה, ואלו הם: בעלמא די ברא ברעותיה וימליך מלכותיה ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה, כי די ברא הם שתי תיבות, לא כאותם הקוראים דברא, והרי בחי' ב' דעשרה אותיות המילוי, ולכן צריך לחזור לענות אמן ג"כ פעם שנית, כדי לעשות הפרש ב'. והנה בחיכון וביומיכון, הוא תפלה ואינה מכלל נוסח הענין, אח"כ יש כ"ח תיבות מן יהא שמייה רבא עד בעלמא, ואלו הם: יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא, יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמייה דקב"ה, לעילא מכל ברכתא שירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, והיא בחי' הג' של מילוי המילוי, ולכן צריך לחזור ולענות אמן פעם שלישית.

וג' אמנים אלו הם זולת אמן יהא שמייה רבא כו', ואם העונה מסיים לומר עד דאמירן בעלמא, קודם שיאמר החזן שמייה דקב"ה, צריך לענות כאן פעם אחרת אמן, באופן שיהיו ה' אמנים.

גם צריך לכוין, כי הלא נתבאר שכונת הקדיש הוא להכניע הקליפות כנ"ל בפ' תרומה⁸⁷⁶, והנה כל אחיזת הקליפות היא במוחין דקטנות, שהם שמות אלקים כנודע (&), והם שלשה מוחין מלובשים תוך נה"י דאימא, ועוד שלשה מוחין אחרים מלובשים בנה"י דאבא, הרי הם ששה מוחין, שהם ששה שמות אלקים, ומאלו האלקים (טז ע"א) יונקים החיצונים. ולכן צריך בראשונה לתקן המוחין אלו ולהמשיך המוחין דגדלות כדי שיסתלקו החיצונים משם ולא יתדבקו בהם.

והנה אלו המוחין הם מלובשים תוך נה"י דאימא כנו', והם ג' שמות אהיה, כי אהיה הוא באימא כנודע (&), ואמנם במוחין דגדלות הנה"י דאימא הם בסוד ג' מילוי אהיה דיודין ואלפין וההין, שהם גימ' תנ"ה. אבל במוחין דקטנות אינם אלא בבחי' מילוייהם לבד, שהם ק"מ קכ"ב ק"ל שהם שצ"ב. ותחילה אנו מזכירין נה"י דאימא להיותם חיצונים יותר קרובים ומושגים אלינו מנה"י דאבא, וכנגדם אנו אומרים יתגדל, שהם אותיות תג"י ד"ל, פי' כי תג"י⁸⁷⁷ הוא שצ"ב ואהיה, כי השצ"ב הם נה"י דאימא דקטנות כנו', וגם אנו מחברים עמהם שם אהיה, ויהיה הכל בגימ' תג"י, והם בחי' המוחין דקטנות דז"א. ואמנם גם המוחין דקטנות דנוקבא דז"א, הם שמות אלקים, אבל הם לוקחים הארה מנה"י דאימא אשר בז"א כנודע, כי יוצאים הארות נה"י דאימא, וגם יוצאת הארת המוחין המלובשים בתוכם לחוץ אל הנוקבא, וא"כ נמצא כי הלבושין דמוחין דנוקבא אינם מילוי אהיה כמו דז"א, אבל יהיו בסוד תמורת וחילוף שם אהיה, שהוא שם בוכ"ו, כמבואר אצלנו בברכת אבות בענין מלך עוזר ומושיע ומגן. ונודע כי שם זה הוא בגימ' ד"ל, לפי שבבחי' זאת נק' - מאיר הכוונה -

⁸⁷⁵ עיי' דברי הרב בהערה 762. ועיי' ש"ש שאנא בכח הוא בבחי' החיצוניות העולמות ב"ע התחתונים, ומ"ב זו הם מבחי' ב"ע דאצילות.

⁸⁷⁶ עיי' ליעל הערה 855.

⁸⁷⁷ ותגי הוא סוד התגין שהם בכתר של הבינה אשר שם הוא שם ד"ל פי' כי בוכ"ו הוא חלוף אהי"ה שבבינה והוא מנין ד"ל (פע"ח).

שעה"כ

המלכות דלה ועניה⁸⁷⁸, לפי שאינה לוקחת אלא תמורת שם אהי"ה ולא עצמותו. וז"ס יתגדל תג"י ד"ל, תג"י לז"א⁸⁷⁹ וד"ל לנוקבא.

והנה כיון שאנו רומזים שם בוכ"ו אל הנוקבא באותיות ד"ל, א"כ מוכרח הוא ששם אהיה הוא בדכורא, והוא שם אהיה שחברנו עם שצ"ב, ויהיה הכל סוד תג"י כנזכר. ונמצא כי תיבת יתגדל, הכונה לומר כי אלו המוחין דקטנות דנוקבא ודכורא שהם בגימ' יתגדל יוגדלו ויהיה להם מוחין דגדלות, וגם המוחין עצמם דקטנות הם בעצמם יוגדלו, וכמ"ש ענין הגדלתם במלת איש"ר זה, ואח"כ אנו רומזים נה"י דאבא במלת ויתקדש. והענין הוא כמבואר אצלינו כי כל קדוש הוא באבא כנו' שלהי פ' האזינו בזוהר⁸⁸⁰, אבל הו' בבחינת המוחין אשר מלוכבים תוך הנה"י דאבא⁸⁸¹, ולכן כנגד אימא הנקרת עלמא אריכא (תיקו"ז ג ע"א ע ע"ב) כמ"ש חז"ל (קידושין לט ע"ב) לעולם שכלו ארוך, שהוא עוה"ב⁸⁸², אנו אומרים יתגדל. וכנגד אבא אנו אומרים ויתקדש. ולהיות כי הנה"י דאבא מתלבשים תוך נה"י דאימא, ואין מתגלה מהם רק בחי' היסוד דאבא לברו, מן החוה דז"א ולמטה, כנודע (ע"ח שע"ה הנסירה פרק ח) לפי שהיסוד דאימא קצר ודאבא ארוך, ולכן אין אנו מזכירין עתה רק בחי' היסוד דאבא לברו המגולה, כי הנ"ה מכוסים הם, ואין שם שום אחיזה.

וזהו ויתקדש שהם אותיות שד"י ת"ק. ונודע כי שדי הוא ביסוד כנו' בפרשת ויקרא (יא ע"ב). והנה מילוי שדי הוא בגימ' ת"ק, ונמצא כי יתקדש הוא שם שדי עם מילואו, והוא בחי' היסוד דאבא.

אח"כ אנו אומרים שמה רבא, פי' כי הנה נתבאר אצלינו, כי המוחין דאלקים לפעמים נקרא אלם (ע"ח שע"ה כח פרק ה), והוא כשקלי' נאחזות בהם, פי' כי ב' אותיות י"ה מאלקים הם מתכסים ונעלמים, ונשאר אלם מן אלקים. ז"ס פסוק (&) נאלמתי דומיה כו', פי' כי כאשר היא דומיה, פי' דו"ם י"ה (&), ר"ל שאותיות י"ה משם אלקים הם דומים בשביל החיצונים ואינם מתגלים, ואז נאלמתי, ושם אלקים נעשה אל"ם. ובפרט עתה

- מאיר הכוונה -

⁸⁷⁸ עי' לעיל הערה 3.

⁸⁷⁹ לדוכרא (פע"ח).

⁸⁸⁰ רצו ע"א: אר"א שירותא וסיומא דכלא אתכליל בקדש (ס"א א') וחכמה עלאה קדש אקרי וכד נהיר דא חכמה עלאה חכמה דשלמה נהיר כמה דכתיב (&) ותרב חכמת שלמה דקיימא באשלמותא והא אוקימנא וכד אתברכא מיסוד הכי קרינן לה קדש דאיהו אנהיר בשלימו תרגום: אמר רבי אלעזר התחלה וסיום של הכל נכלל בקדש (א') וחכמה עליונה נקראת קודש וכאשר מאירה החכמה העליונה הזו מאירה חכמת שלמה כמו שכתוב ותרב חכמת שלמה שעומדת הלבנה בשלמותה והרי בארנו וכאשר מתברכת מהיסוד כך קוראים לה קודש שהיא מאירה בשלמות.

והענין כי כל קדש הוא במוחין ולכן אין להקשות אם נרמז מלת קדש בז"א או במלכות אע"פ שכל קודש הוא בחכמה הוא בסוד המוחין (פע"ח).

⁸⁸¹ והענין כי כל קדש הוא במוחין ולכן אין להקשות אם נרמז מלת קדש בז"א או במלכות אע"פ שכל קודש הוא בחכמה הוא בסוד המוחין (פע"ח).

⁸⁸² עי' ע"ח שע"ה טו פרק ה: וגם לסיבה זאת⁸⁸² נקראת זאת תבונה ראשונה עולם הבא, והטעם כי הנקבות נקראות עולם⁸⁸² כמ"ש בזוהר (ויחי קנח ע"א) על פסוק (תהלים קו מח) מן העולם ועד העולם. וזה התבונה נקרא עולם הבא, עלמא דאתי, לפי שהיא יורדת למטה ומתגלית תמיד⁸⁸². אבל בינה עליונה נשארת למעלה ואינה יורדת, לכן בינה נקראת לעתיד לבא⁸⁸², כי המוחין עליונים דז"א המלוכבים בנה"י דבינה עליונה, הם עתידין לבא אח"כ כאשר יתגדל מעלתו⁸⁸², ויהיה לו מוחין עליונים יותר⁸⁸², מן בינה, ולא מן התבונה, ואז יהיה לע"ל. אבל מוחין דנצח הוד {עח ע"א} יסוד דתבונה הם נמשכין בו תמיד, ולעולם הם נמשכין ובאין, וזהו פי' עולם הבא, עלמא דאתי, כי תמיד נמשך ובא. וזהו ההפרש שיש בין עולם הבא ובין לעתיד לבא, כי זהו בתבונה וזהו בבינה, בבחי' הנצח הוד יסוד שבהם הנעשין מוחין דז"א. וזהו מ"ש בס' הבהיר (אות קס) ששאלו התלמידים לר' רחומאי מהו עולם הבא, א"ל עולם שכבר בא⁸⁸², והדבר מובן עם הנ"ל שכתבתי⁸⁸².

שעה"כ

בגלותינו זה המר⁸⁸³, שחזר הז"א לבחי' קטנות, ובו נאמר נאלמתי דומיה, ולכן אנו מתפללין שאלו המוחין דקטנות שהם שמות אלקים, יוגדלו ויתקדשו, פי' כל בחי' קדש הוא במוחין כנ"ל (ו ע"א), והענין כי עיקר ושרש המוח הוא שני אותיות י"ה שבשם אלקים, שה"ם חו"ב הנקרא י"ה כנודע. וכאשר יסתלקו שרשי המוחין, נשאר אלם, וכשיחזרו לבוא שרשי המוחין הנז', שהם ב' אותיות י"ה מן אלקים, אז יתקדשו, כי ימשכו המוחין ושרשם יוגדלו, וזהו יתגדל ויתקדש.

ולפי שיש ב' מיני הגדלות בענין זה כמ"ש לקמן, לכן ביאר כי הגדלות והקדושה הזאת היא ממטה למעלה, כי הגדלה הראשונה היא באופן זה, כי עד עתה היו המוחין בבחינת אלם, ואח"כ נגדלו ונעשו בבחי' אלקים, אלא שעדיין הוא פשוט בלתי מילוי, ולכך צריך הגדלה שנית, והוא שיתמלאו אלקים האלה במילוייהם הנודעים שהם אלקים במילוי יודין במוח הנק' חכמה, ואלקים במילוי ההין במוח הנק' בינה, ואלקים במילוי אלפין במוח הנק' דעת. והנה צריך להתחיל ממטה למעלה, והוא שמן אלם יעשה אלקים, והרי נגדלו שני אותיות י"ה, ונעשה שם גדול, וזהו מה שאומרים שמיה רבא, פי' שיתגדל שמו של ז"א בבחי' המוחין שלו, ויעשה רבא וגדול, כי מאלם יהיה אלקים. וזה עצמו נרמז במלת שמיה, שהם אותיות שם י"ה, כי שם י"ה אשר בתוך שם אלקים יהיה רבא ויגדל ויתגלה פעולתו ושרשו. והנה רמזנו הלבושים שהם נה"י דאז"א.

ואמנם המוחין עצמן דאלקים נרמזו בר"ת וס"ת של יתגדל ויתקדש שמיה רבא, (טז ע"ב) שהם יוש"ר⁸⁸⁴, וה"ם מה שאמר הכתוב (&) ידין לאומים במישרים, וכנז' בזהר (&) כי

- מאיר הכוונה -

⁸⁸³ בגלותינו זה המר נמחק בפע"ח ובמקומו איתא בגלות.

⁸⁸⁴ ##* מה הקשר? אולי הכוונה לשם י"ה?

ע"י ז"ח (&): כתיב אתה כוננת מישרים וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים כלהו ברזא דאלין אתוון אינון דאקרון מישרים ואלין אתוון כתרין גניזין גו עלמא דאתי אינון וכלהו נביעו בתר נביעו גו מחשבה בגליפו דרזין דשמהן קדישין בגליפו דכר ונוקבא לאסתכמא כחדא דהא לית בכל אתוון אסקמותא אלין באלין למהוי דא בדא בר אלין תו מישרים אלין יה דרחימו דלהון לגבי ו' ואינון אסקמותא דכלא וברעותא חדא לגבי ו ועל דא משכני לגביך למהוי עמך דהא אתוון קדישין עילאין אינון יה אתחבר עמהון ו' ואיהו שמא קדישא עילאה ה דיתבא תחותיה ולית לה מגרמה כלום תיאובתה ידיה לסלקא לגביה לאתחבר בהדיה ולא סלקא אלא ברשו ואיהי אומרת משכני למהוי בהדך בחיבורא חדא הביאני במלך חדריו ואתקין לי בכל זיני תיקונין בשפירו עילאה בגין למהוי לגבך וע"ד נגילה ונשמחה בך אנא וכל תיקוני כד אהא לגבך בחיבורא חדא נזכירה דודיך כמה דאיתמר נרווי לכל חד וחד ונחדי לון מההוא יין דחדי כולא ולא נפסיק מלמחדי לון דהא מישרים אהבוך ולא יפסקון למיתן לך הואיל והם אהבוך למיתן לך ולאקרא בך ולאנהרא לך אר"ש אי ניחא קמי דמר הא כתיב אתה כוננת מישרים אי אינון יה מאן יכיל לאתקנא לון בר עתיקא דכל עתיקין דלא ידע כלל וההוא דלא אתידיע טמיר וגניז לא אקרי אתה והיכי קאמר וכתב אתה כוננת מישרים אמר ליה הא אתמר דלית דיוקנא לאתוון דגלימו דלהון עד דנפקי לבר כיון דנפקי אתגלימו ואתקנו ואתקרי בהו באינון אתוון קב"ה ובגין כך אתה כוננת מישרים כיון דמטו ליהוא אתר דאקרי אתה כדן אתתקנו מישרים

תרגום: וכתוב (תהלים צט) אתה כוננת מישרים (שיר ז) וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים כלם בסוד האותיות הללו אותם שנקראים מישרים והאותיות הללו הם כתרים גנוזים בתוך העולם הבא וכלם נביעה אחר נביעה תוך המחשבה בחקיקת הסודות של השמות הקדושים בחקיקת זכר ונקבה להסכים יחד שהרי אין ככל האותיות הסכמה אלו עם אלו להיות זה עם זה פרט לאלו

עוד מישרים אלו יה שאהבתם לו' והם הסכמת הכל וברצון אחד לו' ועל זה משכני לגבך להיות עמך שהרי האותיות הקדושות העליונות הן יה מתחבר עמהם ו' והוא השם הקדוש העליון ה' שיושבת תחתיו ואין לה מעצמה כלום תשוקתה לעלות אליו להתחבר עמו ואין עולה אלא ברשות והיא אומרת משכני להיות עמך בחבור אחד

הביאני המלך חדריו והתקין אותי בכל מיני תקונים ביפי עליון כדי להיות אצלך ועל זה נגילה ונשמחה בך אני וכל תקוני כשאהיה אצלך בחבור אחד

נזכירה דדיך כמו שנאמר נרוה לכל אחד ואחד ונשמח אותם מאותו היין שמשמח את הכל ולא נפסיק מלשמח אותם שהרי מישרים אהבוך ולא יפסיקו לתת לך הואיל והם אהבוך לתת לך

שעה"כ

הגבורה נק' מישרים⁸⁸⁵, וכן בזהר שיר השירים (זו"ח טו ע"ג) על פסוק (&) מישרים אהבוך כו' ביארוהו על ה' אותיות מנצפ"ך⁸⁸⁶. וכבר הודעתך, כי אלו האותיות הם ה"ג הנודעות, ולהיות כי אלו המוחין דאלקים הם דינין וגבורה, לכן נק' יושר. גם הענין הוא, כי הנה הג' מוחין דאימא וג' דאבא, הם ששה אלקים, והם בגימ' יושר.

וכבר ביארנו במ"א, כי כאשר באין המוחין הגדלות, אע"פ שאח"כ מסתלקין, אינן מסתלקין לגמרי, ובהכרח שנשאר רשימו דילהון תמן, והוא רישמו הוא ממתיק הגבורה דאלקים דקטנות, אבל בתחילה בהיותם בסוד אלם, אז אין הרשימו דמוחין גדלות ניכר. אבל כאשר הגדיל הגדלות ראשונה, ומן אלם נעשה אלקים, אז ניכר הרשימו של הגדלות. ונודע (ע"ח מוחין דקטנות ג) כי המוחין הגדלות הם בחי' הויות, ונמצא כי הרשימו דמוחין גדלות, גם הוא יהיה בבחינת הויות, ואם תחבר הויה ואלקים יהיו בגימ' יב"ק⁸⁸⁷, בסוד (&) ויעבר את מעבר יב"ק, כמבואר אצלנו.

ונמצא כי ג' מוחין⁸⁸⁸ דקטנות שהם ג' אלקים, מתחברים עם שלש הויות⁸⁸⁹, וסך כולם הם בגימ' של"ו, כמנין ס"ת יתגדל ויתקדש שמייה רבא, והם בחי' שלשה אלקים דאימא הנמתקים עתה, עם⁸⁹⁰ ג' ההויות דההוא רשימו דמוחין גדלות כנוז. וכיון שרמזנו אלו המוחין דאימא במספר של"ו וכנוז, אין צורך להזכיר גם המוחין דאבא, כיון שהם מלובשין בתוך של אימא, ובפרט כי גם המוחין דאבא נרמזו בר"ת של יתגדל ויתקדש שמייה רבא, שהוא בגימ' יושר כנוז"ל, ולכן אין צורך לחזור ולזכורם בס"ת.

עוד ירצה, כי כבר נתבאר לעיל שהכוונה היא למתק המוחין דקטנות דאלקים ע"י המוחין דהויות הגדלות, אבל אין כל הקדישים שוים, כי אם הקדיש שהוא בעולם העשיה, נמצא שתהיה הכונה בשמות אלקים והויות דעשיה כנוז"ל באורך. והנה מה שצריך לכיון, הוא כי הנה בנוסח הקדיש מצאנו ב' פעמים י"ד, וב' פעמים כ"ח, וב' פעמים מ"ב⁸⁹¹, באופן

- מאיר הכוונה -

ולהריק בך ולהאיר לך

אמר רבי שמעון אם נוח לפני מר הרי כתוב (תהלים צט) אתה כוננת מישרים אם הם יה מי יכול לתקן אותם פרט לעתיק כל העתיקים שאינו ידוע כלל וההוא שלא נודע טמיר וגנוז לא נקרא אתה ואיך אמר וכתוב אתה כוננת מישרים

אמר לו הרי נתבאר שאין דיוקן לאותיות בהתגלמות שלהם עד שיוצאות החוצה כיון שיצאו התגלמו ונתקנו להקרא בהם באותן האותיות הקדוש ברוך הוא ומשום כך אתה כוננת מישרים כיון שמגיעים לאותו מקום שנקרא אתה אזי התקנו מישרים

⁸⁸⁵ עי' זו"ח (נא ע"א): וע"ד כתיב מישרים אהבוך מאי מישרים כד"א אתה כוננת מישרים ומאן אינון כד"א משפט וצדקה אליו איקרון מישרים ודאי כד"א צדיק וישר הוא ואתכליל דכורא עם נוקבא משפט אתכליל בצדק וצדקה איתערת בעלמין כלהו וע"ד מישרים אהבוך ודאי תרגום: ועל זה כתוב (שיר א) מישרים אהבוך מה זה מישרים כמו שנאמר (תהלים צט) אתה כוננת מישרים ומי הם כמו שנאמר (שם) משפט וצדקה אלה נקראים מישרים ודאי כמו שנאמר (דברים לב) צדיק וישר הוא ונכלל הזכר עם הנקבה המשפט נכלל בצדק וצדקה מתעוררת בכל העולמות ועל זה מישרים אהבוך ודאי

⁸⁸⁶ ז"ל: מישרים אהבוך מישרים אינון שאר אתוון דאשתארו ומאן אינון מנצפ"ך דלית בכל אתוון דאיקרון מישרים בר אליו {סו ע"ד} ואינון דאתכפלו מישרים אליו באלין מ' בס' ג' בן' צ' בן' פ' בן' כ' בן' אליו מישרים אליו באלים ודא בדא תרגום: מישרים אהבוך מישרים אותן שאר האותיות שנשארן ומי הם מנצפ"ך שאין בכל האותיות שנקראו מישרים פרט לאלה ואלו שנכפלו מישרים אלו באלו מ' בס' ג' בן' צ' בן' פ' בן' כ' בן' אלו מישרים אלו עם אלו וזה עם זה

⁸⁸⁷ עי' לעיל הערה 620, ותפילין ב' ד"ה וענין המעברתא

⁸⁸⁸ דאמא (נוסף בפע"ח).

⁸⁸⁹ דאמא (נוסף בפע"ח).

⁸⁹⁰ ע"י (פע"ח).

⁸⁹¹ וב' פעמים מ"ב - נמחק בפע"ח.

שעה"כ

זה, כי מן יתגדל ויתקדש עד משיחיה, הם י"ד תיבות⁸⁹². וגם במילת ד"י ברא נרמוז י"ד אחרת, והרי הם ב"פ י"ד, אחד מן תיבות ואחד מן אותיות. וצריך לכוין בהם בענין ב' הויות הנ"ל, שצריך לכוין בכל קדיש, כי אם הוא בקדיש של הודו, אשר הכונה בו הוא בשני הויות דמ"ה וס"ג, תכוין בי"ד הראשונה של אותיות הנרמוזות במלת ד"י ברא כנוז, אל בחינת הי"ד אותיות דהויה דמ"ה, שהם ד' אותיות הפשוט וי' אותיות המילוי כנוז, ותכוין להמתיק בזה לאלקים דקטנות דאימא לכל כללותם, כי כולם נקרא בשם אלקים. וכן גם המוחין דגדלות, עם היותם ד' מוחין, אין אנו מכוונים בהם אלא בבחי' הויה א', ולכן תמתיק י"ד אותיות שבשם הויה דגדלות דמ"ה דאלפין, לאלקים דמוחין דקטנות דאימא, שהוא במלוי י"ג אותיות כנודע, ועם הכולל הם י"ד.

והי"ד הב' של תיבות, תכוין בי"ד דהויה דס"ג, להמתיק בהם את אלקים דקטנות דמצד אבא, שהוא ג"כ י"ד כנוז. וכבר ידעת שהאותיות הם מצד הבינה, והתיבות מצד החכמה⁸⁹³.

ואמנם אלו הי"ד צריך לחלקם לשנים, ותחילה תעורר את ארבע אותיות הפשוטות של ההויה, שהם ד' תיבות יתגדל ויתקדש שמייה רבא, ואח"כ תעורר את עשרה אותיות שבמילוי הויה, ב' תיבות שמן "בעלמא" עד "משיחיה" כנוז. ואח"כ צריך לעורר את הי"ד זולת החלוקות הנז', כי כן הכ"ח והמ"ב האחרים הם זולת אלו הי"ד⁸⁹⁴.
וכבר כתבנו לך (טו ע"ד) ש"בחיכון וביומיכון כו", הוא תפלה ואינו מן נוסח הקדיש.

ונחזור לענין, כי גם יש ב"פ כ"ח וב"פ מ"ב. והנה בכ"ח של ס"ג, תכוין להמתיק אלקים דקטנות דאבא, ובכ"ח דמ"ה תכוין למתק אלקים דאימא, ע"ד הנז'. וכן במ"ב דמ"ה, תמתיק אלקים דאימא, ובמ"ב דס"ג תכוין למתק אלקים דאבא. אמנם המיתוק הזה לא קבלתיו אני ממורי ז"ל, אבל קבלתיו מאיש אחר⁸⁹⁵ שקבלו ממורי ז"ל⁸⁹⁶, והאיש ההוא אמר לי שאיננו זוכר היטב עניינו, אבל מה שהיה זוכר בכללות הוא כך, שצריך לכוין להמתיק הי"ח אותיות של אלקים, שהם ה' אותיות הפשוטות וי"ג דמלוי, סך שניהם י"ח אותיות, ותמתיקם בכ"ח אותיות דהויה דגדלות⁸⁹⁷. ואע"פ שאלו הם כ"ח ואלו הם י"ח, עכ"ז כבר העשרה היתרים אנו צריכין אל החשבון האחר, ואינו זוכר יותר מזה⁸⁹⁸.

גם במ"ב דהויה היה ממתיק המ"ב של אלקים, וגם זה אינו זוכרו היטב. והנלע"ד בזה כפי דברי האיש ההוא, הוא בב' פנים, או אם נאמר כי הנה בשם אלקים באחוריים שלו יש בהם מ"א אותיות, ועם הכולל הם מ"ב, בזה האופן: אלף, אלף למד, אלף למד הא, אלף למד הא יוד, אלף למד הא יוד מם, והכולל הם מ"ב דאלקים⁸⁹⁹.

- מאיר הכוונה -

⁸⁹² כי מלת די ברא הם ב' תיבין (נוסף בפע"ח)?

⁸⁹³ מקור?

⁸⁹⁴ ונלע"ד שזהו הטעם של האשכנזים שבנוסח שלהם יש י"ד תיבות מן בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב הם י"ד תיבין אך אני לא קבלתי רק כפי נוסח הספרדים (פע"ח).

⁸⁹⁵ ממהר"ם (פע"ח לגע, ד),

⁸⁹⁶ בפע"ח לב ע"ב מובא לא בשם

⁸⁹⁷ נמחק בפע"ח. היינו במילוי דמילוי.

⁸⁹⁸ ואינו זוכר מה הוא גם במ"ב דהויות היה ממתיק המ"ב של אלהים ואינו זוכר גם זה היטב

(פע"ח).

⁸⁹⁹ הרי מ"ב דהויה נגד מ"ב דאלהים וכו' וזהו טענה נכונה אם לא מה ששכח בענין הכ"ח עם י"ח העודפים עשרה לכן נלע"ד באופן אחר ויתיישבו כל דבריו היטב כי הוא דוחק להכניס בכאן סוד אחוריים של אלהים (פע"ח).

שעה"כ

ואמנם נראה דוחק בכאן להכניס בחינת האחוריים דאלקים, וגם שעדיין לא נתקן בזה העשרה היתרים מן הכ"ח של הי"ח (טז ע"ג) כנו', ולכן נלע"ד באופן אחר והוא יותר אמיתי כפי דעתי, והוא שתקח הי"ח מן הכ"ח דהויה, ותמתיק בהם הי"ח דאלקים דפשוט ומילוי, והי' היתרים מן הכ"ח של ההויה תחברם עם המ"ב של ההויה ויהיו ב"ן, ותמתיק בהם הב"ן של אלקים, שהם ב"ן אותיות, שיש בפשוטו ה', ובמילוי י"ג, ובמילוי מילוי ל"ד, סך הכל ב"ן שבשם אלקים כנודע. ובוה הפירוש יתיישב הכל, כי תחילה תמתיק ה' אותיות הפשוטות משם אלקים בד' תיבות של יתגדל ויקדש שמייה רבא, אע"פ שחסרים א', ואח"כ תמתיק ב"ד⁹⁰⁰ תיבות שיש מן "בעלמא עד משיחיה" אל י"ג אותיות מלוי, והרי באה הא' החסר. ואח"כ תצרף ותחבר פשוטו ומילוי, שהם י"ח אותיות ב"ח של הויה, ואח"כ תחבר פשוטו ומילוי ומילוי במ"ב של הויה, שהם עשרה העודפים מן הכ"ח כנ"ל.

עוד יכוין כנ"ל⁹⁰¹, כי יתגדל הם אותיות תנ"י ד"ל כנו' פירושו (טז ע"א), כי שם בוכ"ו הוא תמורת שם אהיה אשר בבינה, והוא בגימ' ד"ל כנו'. ותנ"י הוא סוד התנין אשר בספי' הכתר דבינה כנו' אצלינו בשער היחודים (&) וע"ש ושם,⁹⁰² הוא בחי' שם ד"ל כנו'. וזהו יתגדל ויתקדש, הם אותיות שדי ות"ק, כי שדי במילואו כזה: שין דלת יוד, הוא בגימ' יתקד"ש. וגם כי שדי עצמו הוא רמוז באותיות יתקדש, ושאר אותיות יתקדש, הם ת"ק של מילוי של שם שדי העולה ת"ק, והרי איך נרמז בו שם שדי בין באותיותיו בין במספר שלו ג"כ.

ועתה נבאר ההגדלה השנית באומרו "אמן יהא שמייה רבא מברך". והענין הוא, כי סוד אמן בגימ' צ"א, והוא סוד שלשה מילויי שם י"ה של אלקים הנ"ל, ביודין באלפין בההיין, יו"ד ה"י, יו"ד ה"א, יו"ד ה"ה, הם בגימ' צ"א, כמנין אמן. ולפי ששאר אותיות המילוי דשם אלקים שהם אותיות אל"ם, הם שוים במילויים, בשלשה שמות אלקים, ואין שינוי ביניהם רק בשני אותיות י"ה דאלקים בלבד כנו', כי הראשון⁹⁰³ הוא ביודין, והב' באלפין, והג' בההיין, כנזכר⁹⁰⁴. לכן אין אנו רומזין רק מלוי שתי אותיות י"ה בלבד כפי ההפרש שבהם, ואנו מתפללים שיתמלאו עתה שלשה מוחין דאלקים דאימא. וכבר ביארנו, כי גם המוחין דאבא הם מתמלאים מאליהם, ואין צריך להזכירם גם הם, כי כונתינו היה בג' מוחין דאימא⁹⁰⁵, וגם כונתנו פעם ב'⁹⁰⁶ בשלשה מוחין דאבא במלת אמן, והנה זהו סוד אמן, ועי"כ יהא שמייה רבא, ויתגדל הגדלה שנית זולת הראשונה, ואז ימתקן מתוק שני יותר. וזה עצמו נרמז במילת יהא, שהוא רמז אל שלשה שינויים שיש בשלשה שמות י"ה הנז', שהם במילוי דיודין⁹⁰⁷ בחכמה, ודההיין⁹⁰⁸ בבינה, ודאלפין⁹⁰⁹ בדעת, וזהו

- מאיר הכוונה -

900 בי' (פע"ח).

901 נמחק בפע"ח.

902 אשר שם (נוסף בפע"ח).

903 ראושנה?

904 כי הראשון⁹⁰⁴ הוא ביודין, והב' באלפין, והג' בההיין, כנזכר – נמחק בפע"ח.

905 כונתנו בג' דאמא מספיק כי מלובשים באמא גם כונתנו פעם ב' באמן הה' שהוא בעלמא

(פע"ח לב ע"ד).

906 פיתוח הראשי תיבות על פי הפע"ח.

907 י' (פע"ח).

908 ה' (פע"ח).

909 א' (פע"ח).

שעה"כ

יה"א כסדרן, יודין ההין אלפיין⁹¹⁰. וביאר היכן הוא ענין יהא הנו', ואמר שהוא בשמיה רבא, פי' בשם י"ה כנוז"ל, כי שלשה שמות י"ה יתמלאו בשלשה מילויין שסדרן יהא, ועייז יהיה רבא וגדול במעלת אחרת יותר גדולה מן הראשונה⁹¹¹.

גם תכוין במלת רבא שהם אותיות באר, שה"ס ד' שמות הויה אלקים, הויה אדני⁹¹², כי עיי שלשה מילויים הנו', תחזור מן בור להעשות באר מים חיים⁹¹³. וענין באר הזה, כי הנה המוחין האלו הם מלובשים תוך נה"י דאימא, שהם בחי' שם אהיה כנודע (&),

- מאיר הכוונה -

⁹¹⁰ יודין ההין אלפיין – נמחק בפע"ח.

⁹¹¹ וגדול במעלת אחרת יותר גדולה מן הראשונה – נמחק בפע"ח ובמקומו איתא "וגדל באופן אחר יותר מעולה".

⁹¹² גימ' באר (נוסף בפע"ח).

⁹¹³ תחזור מן בור להעשות באר מים חיים – נמחק בפע"ח ובמקומו איתא מן בור נעשה באר. עיי' זהר ח"א ס ע"א: רבי שמעון אמר בשעתא דקב"ה מתעטר בעטרות⁹¹³ מתעטר מעילא ומתתא מעילא מאתר דעמיקא דכלא⁹¹³ מתעטר מתתא במה שנשמתהוין דצדיקא כדין אתוסף חיים מעילא ומתתא ואתכלל אתר מקדשא מכל סטרין ובירא אתמליא וימא אשתלים וכדין יהב לכלא⁹¹³:

כתוב (משלי ה טו) שתה⁹¹³ מים מבורך ונוזלים מתוך בארך אמאי (הכא)⁹¹³ בורך בקדמיתא ולבתר בארך דהא בור לא אקרי אלא ריקניא דלא נביע באר מיין דנבעין אלא כלא אתר חד הוא אלא אתר דמסכני (נ"א דמסכנותא) אחידן ביה אקרי בור דלית ליה מדיליה אלא מה דיהבין בגויה ומאן איהו דלית לבתר אתעביד באר דאיהו נביע ומליא⁹¹³ (ד"א דמליא) מכל סטרין ומאן איהו ה"א אתמליא מעילא ונביע מתתא⁹¹³ אתמליא מעילא כמה דאמרן ונביע מתתא מנשמתהוין דצדיקיא⁹¹³:

תרגום: רבי שמעון אמר, בשעה שהקדוש ברוך הוא מתעטר בעטרותיו, מתעטר מלמעלה ומלמטה, מלמעלה ממקום של עומק הכל. מתעטר מלמטה במה, בנשמות הצדיקים. ואז נוספים חיים מלמעלה ומלמטה, ונכלל מקום המקדש מכל הצדדים, והבאר מתמלאת והים נשלם, ואז נותן לכל.

כתוב "שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך". למה (כאן) בתחלה [כתוב] "בורך" ואחר כך "בארך", שהרי בור לא נקרא אלא ריק שאינו נובע, ובאר מים שנובעים. אלא הכל מקום אחד הוא, מקום שהעניינים (שהענין) אחוזים בו נקרא בור, שאין לו משלו אלא מה שנותנים לתוכו, ומיהו, דל"ת. אחר כך נעשה באר שהוא נובע ומלא (שמתמלא) מכל הצדדים, ומיהו, ה"א. מתמלאת מלמעלה ונובעת מלמטה, מתמלאת מלמעלה כמו שאמרנו, ונובעת מלמטה מנשמות הצדיקים. ועיי' עוד שם רלה ע"א: רבי אלעזר שאיל שאלתא לרבי שמעון אמר הואיל וקב"ה גלי קמיה דבני נשא ימותון אמאי נחית נשמתין לעלמא ואמאי אצטריך ליה אמר ליה שאילתא דא קמייהו דרבנן שאילו כמה וכמה ואוקמוה אבל קב"ה יהיב נשמתין דנחתין להאי עלמא לאשתמודעא יקריה ונקיט לון לבתר אי הכי אמאי נחתו אלא רזא דא הכי הוא פתח ואמר (משלי ה טו) שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך הא⁹¹³ אוקימנא בור אתר דלא נביע מגרמיה ואימתי נבעין הני מיא בשעתא דאשתלים נשמתא בהאי עלמא⁹¹³ כד סלקא להווא אתר דאתקשר ביה כדין הוא שלים מכל סטרין מתתא ומעילא (ס"א ומכל סטרין) וכד נשמתא סלקא כדין אתער תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא⁹¹³ וכדין נבעין מיא מתתא לעילא ובור אתעביד באר מיין נביעאן וכדין אתחברותא (נ"א ויסודא) ויחודא ותיאובתא⁹¹³ ורעוא⁹¹³ אשתכח (להא)⁹¹³ דהא בנשמתא⁹¹³ דצדיקא אשתלים הווא אתר ואתער חביבותא ורעותא לעילא ואתחבר כחד:

תרגום: רבי אלעזר שאל שאלה את רבי שמעון. אמר, הואיל וגלוי לפני הקדוש ברוך הוא שבני אדם ימותו, למה הוריד נשמות לעולם, ולמה הוא צריך את זה. אמר לו, שאלה זו לפני רבנן שאלו כמה וכמה, ובארוה, אבל הקדוש ברוך הוא נותן נשמות שיורדות לעולם הזה להודיע את כבודו, ולוקח אותן אחר כך. אם כך למה ירדו, אלא סוד זה כך הוא, פתח ואמר, "שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך". הרי פרשוה, "בור", מקום שלא נובע מעצמו. ומתי נובעים המים הללו, בשעה שנשלמה הנשמה בעולם הזה, כשעולה לאותו מקום שנקשרה בו, אז הוא שלם מכל הצדדים, ממטה וממעלה (ומכל הצדדים). וכשנשמה עולה, אז מתעוררת תשוקת הנקבה לזכר, ואז נובעים מים מלמטה למעלה, ובור נעשה באר, מים נובעים, ואז התחברות (ויסוד) ויחוד ותשוקה ורצון נמצאים (לזה), שהרי בנשמת הצדיק נשלם אותו מקום, ומתעוררת חביבות ורצון למעלה ומתחברים כאחד.

שעה"כ

וכאשר יוצאין⁹¹⁴ המוחין לכנוס בנוקבא דז"א הנקרא אדני, הם מתחברים ב' שמות אהיה ואדני ונעשים אלקים. והז"א הוא שם ההויה, הרי לך בהדיא איך ע"י שם אדני ואהיה נעשים הויה אלקים הויה⁹¹⁵ אדני.

ובעלמי עלמיה תכוין אל מה שנודע, כי בתחי' יש לו מוחין⁹¹⁶ דקטנות דעיבור הא', ואח"כ מוחין דקטנות⁹¹⁷ דיניקה, ואח"כ מוחין דגדלות העיקריים, וזה נרמז במלות אלו, כי מלת לעלם הוא עיבור הא', ולעלמי הוא היניקה, ועלמיה הוא הגדלות. והרי עתה נגדלו המוחין בכל צרכן, כי מוחין דעיבור נרמזו בתחילת הקדיש עד לעלם, ומוחין דיניקה נרמזו במלת לעלמי, ומוחין דגדלות נרמזו במלת עלמיה.

ולהיות שעיקר הכל הם המוחין דגדלות, לכן צריך לכלול כל הז' תיבות שיש מן אמן עד עלמיה בבחי' הגדלות באופן זה, כי הנה הם ד' מוחין, שהם חו"ב ודעת כלול מחו"ג, ובהתלבשם תוך נה"י דאימא, נעשין שלשה מוחין בלבד, כנודע (&⁹¹⁸), וכמבואר באדרא זוטא (&), והרי הם שבעה. וגם אם תחבר ד' המוחין עם ג' הלבושיין, שהם עצמן נה"י דאימא, הרי הם שבעה, כמנין שבעה התיבות הנז'.

⁹¹⁹ואמנם כבר הודעתוך למעלה שיש שינויים בענין הקדישים כפי מקומם, כי בקדיש הודו תכוין אל מ"ב דהויה דאלפין דמ"ה, ואל הויה דס"ג, ובקדיש דיוצר תכוין אל מ"ב דס"ג, והויה דע"ב כו', וע"ש ושם ביארנו, כי לכך יש שני מיני מ"ב ושני מיני כ"ח בקדיש בזה האופן, שבעה וויין שיש מן וישתבח כו' (טז ע"ד) עד ויתהלל, הרי מ"ב, א' באותיות והוא מ"ב אותיות התחתון, שהוא בהויה דמ"ה דאלפין, ואח"כ ז' תיבות עצמן כל תיבה מו' אותיות שיש מן וישתבח עד ויתהלל, הרי מ"ב שני של תיבות, ולכן הוא מעולה ומשובח מן הראשון, והוא מ"ב דהויה דס"ג כנז' בסוד הקדיש דהודו.

ועד"ו הוא בשאר הקדישים, ועד"ו יש כ"ח תחתון דאותיות, וכ"ח עליון דתיבין, וגם הם כ"ח דמ"ה וכ"ח דס"ג. והנה עם הדרך שביארנו כאן שהם בחי' מוחין דגדלות, נבאר ג"כ עתה ענין שני כ"ח וב' מ"ב עם הדרך הנז', עם ששניהם אמתיים, וצריך לכוין ב' הכוונות האלו ביחד.

והענין הוא כי מוחין דגדלות דאימא ויש מוחין דגדלות דאבא, והנה המ"ב הא' שהוא דאותיות, הם בחינת מוחין דאימא, כי הם היותר ראשונים ומתגלים בתחילה. וכבר ביארנו כונתם במלת אמן יהא שמיה רבא מברך כו' כנ"ל, אבל המוחין דאבא נרמזו בכ"ח האחרות, שהם התיבות שיש עד אמן האחרון, ולזה נאמר בהם מלת אלו על הסדר הזה, לעילא מכל ברכתא, לפי שאבא הוא לעילא מן אימא. ואנו חוזרים לומר באחרונה הכ"ח והמ"ב שהוא עד מלת בעלמא, ואז אנו אומרים פעם אחת⁹²⁰ אמן, ולכן צריך לכוין בו בבחינת מוחין דאבא ג"כ, ע"ד מ"ש באמן יהא שמיה רבא כו'. וצריך לכוין בג' שמות י"ה שיש בג' שמות אלקים, שיש בג' מוחין דאבא שיתמלאו בג' מלויים דיודין ההין אלפין, שהם בנימא אמן כנ"ל.

- מאיר הכוונה -

⁹¹⁴ יורדים (פע"ח).

⁹¹⁵ מוסגר ע"י הלש"ו אמנם מופיע בפע"ח, וצ"ע.

⁹¹⁶ דאלה"ם (נוסף בפע"ח).

⁹¹⁷ מוחין דקטנות נמחק בפע"ח ובמקומו איתא אלקים.

⁹¹⁸ עי' שער כה פרק א.

⁹¹⁹ @@@@מכאן צריך לעושת פע"ח

אמנם כבר הודעתוך לעיל כי הכל הוא כפי מציאות הקדיש

⁹²⁰ אחרת?

שעה"כ

וכבר ידוע שיש קדישין שחותמים בהם ואומרים יה"א שלמא רבא, וצריך לכון במלת יה"א, דיהא שלמא רבא אל ג' מלויין שסדרן יה"א, כמו שכוננת באמן יהא שמיה רבא כו'. ובמלת שלמא, תכוין שהוא בחי' היסוד המגולה דאבא הנקרא שלום כנודע (עי' זחר ח"ג קטו ע"ב). ובשאר הקדישין לא קבלתי טעם ממורי ז"ל למה לא נזכר בו ענין יהא שלמא רבא כו', ע"ד שרמזוהו ביהא שלמא רבא כנו'.

והנה כל שאר מלות אמן שיש בקדישין, אין בהם כוונה זו, אלא באלו שני אמנים בלבד, שהם באמן יהא שמיה רבא מברך כו', ובדאמירן בעלמא ואמרו אמן. אבל בשאר האמנים, יש להם כוונה אחרת, וביארנו אותה בענין סדר כל האמנים והברכות, כנודע שיש חילוק בין ברכות התפלה והמצות וברכת הנהנין ע"ש (&).⁹²¹

והנה הקדיש שיש בין השכיבנו לתפלת י"ח דערבית, משא"כ בשחרית שצריך לסמוך גאולה לתפלה, כבר נת"ל טעם לדבר הזה. גם מן הטעם ההוא עצמו צריך לומר קדיש בערבית, לפי שכבר ביארנו, כי בתפילת ערבית אין עולם הבריאה עולה למעלה, אמנם עולם האצילות הוא היורד למטה בהיכל הז' דבריאה כנ"ל, ולכן צ"ל אותו הקדיש קודם העמידה, להוריד האצילות למטה.

וגם במנחה אומרים קדיש קודם העמידה, לפי שלא זכרנו כלל ענין הבריאה כנודע, כי אין חיוב בתפלת המנחה רק לומר תפלת י"ח לבד, ושם ביארנו הטעם, לפי שאין בנו כח להעלות הבריאה למעלה, מפני שהדין שולט אז בעת המנחה, ומכ"ש שלא יעלו יצירה ועשיה.

והנה הקדישים שיש קודם העמידה ואחר העמידה, כולם הם מסוד ע"ב כמבואר אצלנו, וצריך שגם בהם יהיו ב' כ"ח וב' מ"ב. ודע כי הנה אנן⁹²² מכנים הויה דע"ב אל האצילות, ודס"ג אל הבריאה, ודמ"ה אל היצירה, ודב"ן אל העשיה. והנה כל האצילות כללותם הוא שם ע"ב, ולכן צריך שתכוין מ"ב הראשון⁹²³ הויה דע"ב דיודין שבנוק' דאצילות, ואח"כ תכוין המ"ב הב' מן הויה דע"ב דיודין שבז"א דאצילות.

והנה ע"ד מציאות הקדישין שבתפלת שחרית, כן הם במנחה וערבית ובשאר היום, כי הקדיש אשר קודם העמידה דתפלת מנחה, תכוין אל הויה דע"ב דיודין, וכן בקדיש שאחר העמידה דתפלת מנחה, תכוין ע"ד שביארנו בתפלת השחר. ובקדיש שקודם יוצר דערבית, הוא ע"ב ס"ג, ושל קודם העמידה ואחר העמידה דערבית ג"כ הוא ע"ב וע"ב, ושל אחר ערבית הוא ס"ג ומ"ה. והקדישים שבשאר היום, כפי מה שתקרא כך תכוין, כי אם למדת מקרא הוא בעשיה, ולכן הקדיש הוא מ"ה וס"ג, ואם שנית משנה אשר היא ביצירה, תכוין בקדיש ההוא בס"ג וע"ב, ואם עסקת בחכמת הקבלה ג"כ תכוין ע"ד הנזכר בס"ג וע"ב, כי כל זה ביצירה⁹²⁴.

מורי ז"ל לא היה קם מעומד בענית אמן יהא שמיה רבא של הקדיש, ואמר לי כי הלשון הנז' בירושלמי⁹²⁵ דמשמע ממנו שצריך לקום מעומד, הוא מוטעה, ואינו מתלמוד

- מאיר הכוונה -

⁹²¹ צריך לענות אמן בכל קדיש ד' אמנים והם יתגדל ויתקדש שמיה רבא אמן ויקרב משיחיה אמן אמן יהא שמיה רבא דאמירן בעלמא ואמרו אמן ואם העונה מסיים עד דאמירן בעלמא קודם שאומר שמיה דקב"ה צריך לענות כאן אמן ג"כ והם ה' אמנים (פע"ח לג ע"ד).

⁹²² עי' שבירה ב'.

⁹²³ הראשונה

⁹²⁴ ?

⁹²⁵ דרכי משה על או"ח סימן נו

[ה]:

וע"ל סימן נ"ט מי שמתפלל ביחיד מה יאמר במקום קדיש וברכו ואמן ובמהר"ל שהוא לא היה עומד בשעת קדיש וברכו אך כל קדיש שתפסו מעומד נשאר עומד עד שיסיים ובאמירת אמן יש"ר

שעה"כ

ירושלמי עצמו, אלא הגהת איזה חכם היתה, והאחרונים הדפיסו אח"כ בתוך דברי הירושלמי. אמנם כשהיה בקדיש דאחר העמידה דשחרית או דערבית או דמנחה, וכן בקדיש תתקבל של אחר חזרת ס"ת להיכל, אז היה נשאר מעומד, וגומר ענית הקדיש ואח"כ היה יושב. גם מה שרגילין העם לומר פסוק (&) ועתה יגדל נא כח ה' בעת שהש"ץ אומר קדיש, וכנז' בספר התיקונים (יד ע"א)⁹²⁶, הנה מורי ז"ל מנעני (זו ע"א) מלאומרו, ולא גילה לי טעמו של דבר. ואולי⁹²⁷ שגם זה אינו מהתיקונים כנ"ל. גם בענין מה שנהגו האבלים לומר קדיש על מיתת אביהם ואמם בשנה ההיא, טוב לאומרו אפילו בשבת ויו"ט ור"ה, לפי שטעם הדבר הוא כדי להעלות נפש המת בג"ע עצמו ממדרגה למדרגה, ולכן נכון לאמרו אפילו בימים שאין בהם דינה של גהינם⁹²⁸, וכבר נתבאר לעיל זה ע"ש.

דרושי תפילת השחר דרוש א

ענין תפלת השחר

ונבאר עתה ענין הודו לה' כו', כבר ביארנו לעיל (&) כי כוונת הקדיש דקודם הודו הוא כדי להעלות היכל הו' דעשיה אל היצירה ע"י כ"ח תיבות שיש בקדיש הזה. והנה אחר אשר כבר עלה ע"י הקדיש, יש בו כח עתה לחזור הוא עצמו ממש בחינת היצירה, כנגד זה אנו אומרים הודו לה' כו'.⁹²⁹ והענין הוא, כי הנה מן הודו לה' עד ברוך שאמר הכל הוא בתיקון ג"ר דעשיה שעלו ביצירה כנז'⁹³⁰. ואמנם מנהג אשכנזים לאומרו אחר ברוך שאמר, וטעם סברתם הוא, לפי שעתה הוא כבר נק' אלו יצירה, וא"כ ראוי לאומרו באמצע תיקוני

- מאיר הכוונה -

המנהג לעמוד ובן מצאתי בהגהת מרדכי בדפוס החדש פרק תפלת השחר בירושלמי קום כי ה' דבר אליך מכאן א"ר אליעזר כד עניי אמן יהא כו' וכל דבר שבקדושה בעי למיקם ארגלוהי עכ"ל:⁹²⁶ ז"ל: והמשכילים (דניאל יב ג) בהון אשתמודעין אתוון דאתמר בהון יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ ואינון כ"ח אתוון וארבע סרי אחרנין גניזין בהון ואלין אינון כ"ח אתוון בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (בראשית א א) ועליהו אתמר כח מעשיו הגיד לעמו (תהלים קיא ו) ובגלותא אסתלק האי כ"ח מנייהו ואתמר בהון וילכו בלא כח לפני רודף (איכה א ו) ובגין דא אמרין בקדיש ועתה יגדל נא כח אדנ"י (במדבר יד יז) לקבל כ"ח אתוון אחרנין דאית באלין שבע תיבין דאינון יהא שמיה רבא מברך לעלם לעלמי עלמיה ודא איהו העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו י"ד אחרנין אינון יהו"ה אלהינו יהו"ה וסימן אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר {יד ע"ב} ובאלין י"ד אתוון אומאה הדא הוא דכתיב כי י"ד על כס י"ה (שמות יז טז)

תרגום: "והמשכילים", בהם נודעים האותיות, שנאמר בהם יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהן נבראו שמים וארץ (ברכות נה ע"א), והם כ"ח אותיות, וארבע עשרה אחרות גנוזות בהן. ואלו הן כ"ח אותיות "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ", ועליהן נאמר "כח מעשיו הגיד לעמו", ובגלות הסתלק כ"ח זה מהם, ונאמר בהם "וילכו בלא כח לפני רודף", ולכן אומרים בקדיש "ועתה יגדל נא כח אדנ"י", כנגד כ"ח אותיות אחרות שיש באלו שבע התיבות שהן, אמן, יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה, וזהו העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו (שבת קיט ע"ב). י"ד אחרות הם, יהו"ה אלהינו יהו"ה. וסימן (פסחים ב ע"א) אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, ובאלה הי"ד אותיות שבועה, זהו שכתוב "כי י"ד על כס יה".

⁹²⁷ ונלע"ד חיים (פע"ח)

⁹²⁸ קדיש יתום המ"ב אשר בזה הקדיש הוא ע"ד מ"ב אשר בני"ה שהוא יהו"ה אלהינו יהו"ה ר"ה כוזו במוכס"ז כוז"ו יהו"ה יוד ה"א וא"ו ה"א והענין זה כי הקדיש הזה הוא בעולם העשיה ששם בחינת המיתה כדי להעלות הנפש רוח נשמה בסוד תחיית המתים וע"כ אומרים היתומים שמתו אביהם או אמם (פע"ח).

⁹²⁹ לכן נעשו יצירה גמורה ויש בהם נשמה מיצירה (פע"ח על פי תיקון הגהות הלש"ו).

⁹³⁰ לפי שאחר קדיש תעלה היצירה למעלה כמבואר דג"ר דיצירה חיצונית ופנימיות שלהם עולה במקום ג' האמצעים וכו' הרי חוזרים אז להיות עשיה כבראשונה רק שהם במקום יצירה אך אינם דבוקים ביצירה ממש כבראשונה שהיו פנימית ג"ר דעשיה חיצונית לג"ר דיצירה ואז ישארו בלי בחי' נשמה כי יצירה מסתלק למעלה לכן אומרים הודו קודם ב"ש שהוא תיקון יצירה כי אז מסתלק בחי' זו (פע"ח).

שעה"כ

היצירה, שהם מן ברוך שאמר עד יוצר כנודע, אבל הספרדים אומרים אותו קודם ברוך שאמר, לפי שעדיין כל זה הוא בחי' תיקון עולם העשיה, כי יצירה עצמה עדיין אינה נתקנת, ואינה מקבלת אור אליה עצמה, רק מן ברוך שאמר ואילך, ולכן אין לאומרו רק בין העשיה ליצירה, שהוא אחר קדיש העשיה, וקודם ברוך שאמר שהוא תיקון היצירה, ומורי ז"ל נהג בזה כמנהג הספרדים.

והנה כוונת הודו כו' הוא זה, כי הנה בתחילה ע"י תיקון המעשה, שהוא לבישת הטלית קטן ועיטוף בטלית גדול, נפרדו הקלי' דיצירה ונסתלקו משם כנ"ל. ואמנם מה שעשינו אז, הוא כדי שלא יתאחוזו קלי' היצירה ביצירה עצמה, ועתה אשר ג"ר של העשיה נעשים חיצונים אל ג' תחתונות דיצירה, והנה נודע כי בלי ספק שחיצוניות היצירה גדול מפנימיות העשיה, וא"כ עתה אשר החיצוניות דיצירה הוא תחתון כי הוא מן העשיה, א"כ יש פחד מן הקלי' עתה, פן יתאחוזו שם בג"ר דעשיה שעלו שם, ולכן אנו אומרים מזמור הודו לה' כו', פירושו, אתם מלאכי קדש⁹³¹ הודו לה' אשר בעולם היצירה, והודיעו בעמים עלילותיו, שהם הקלי', וע"כ מתפחדין הקלי' ואינם נאחזים שם בג' אחרונות דיצירה אשר עלו שם ג"ר דעשיה. וכמעט כל המזמור הזה וכל הפסוקים עד ב"ש, כולו מתעסק בסיפור שבחיו יתברך נגד העמים והקלי', שיכירו אלהותו ונדלותו ויתפרדו מעל הקדושה כנו'.

ופקה עיניך וראה אופן הסתלקות הקליפות מעל הקדושה באיזה אופן הוא, והענין הוא, דע כי כדי שיסתלקו הקליפות מעל הקדש⁹³², צריך שגם הקלי' עצמם יעלו ויוכללו זו בזו, ע"ד שנתבאר בענין הכחות של הקדושה, ויעלו הקלי' שכנגד ג' תחתונות דיצירה במקום ג' אמצעיות דיצירה של הקלי', וע"י עלייתם יתמתקו הקלי' יותר, וע"כ לא יתאחוזו בקדושה.

וזה"ש (&) הוד והדר לפניו כו', והענין הוא שפסוק שלפניו הוא, כי כל אלהי העמים אלילים, שהם בחי' הקלי', וכונתינו לשבר כח הקלי' ולהכניעם, שלא יתאחוזו בג' אחרונות דיצירה, שהם נרמזות בפסוק שלאחריו, הוד והדר לפניו כו'. כנודע שהוד והדר הם נו"ה⁹³³, ועוז וחדוה הוא יסוד, שהוא עוז וחדוה דמטרוניתא⁹³⁴. והכונה היא כי ג' תחתונות דיצירה אלו, לא ישלטו בהם הקלי', אלא אדרבא יהיו הוד והדר עוז וחדוה.⁹³⁵ כי בא לשפוט את הארץ, תכוין כי ר"ת הוא לאה, כי משם נמשכין הדינין והמשפטים, כנודע כי לאה נקרא דינא קשיא (&).⁹³⁶

- מאיר הכוונה -

⁹³¹ מלאכים קדושים וכתות הקדושים קראו בשמו של הש"י (פע"ח).

⁹³² עי' שער מב פרק ג' @

⁹³³ עי' זהר ח"ב סא ע"א: מאן לבושו דקודשא בריך הוא הוד ונצח (נ"א והדר) דכתיב (תהלים

קד א) הוד והדר לבשת.

תרגום: מהו לבושו של הקדוש ברוך הוא הוד ונצח (והדר), שכתוב הוד והדר לבשת.

⁹³⁴ עי' זהר ח"ב פח ע"ב: אמר רבי אלעזר לאביו אלין סעודתי⁹³⁴ היך מתתקנן אמר ליה ליליא דשבתא כתיב (&) והרכבתיך על במתי ארץ⁹³⁴ ביה בליליא מתברכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין ומתברכא פתוריה דבר נש ונשמתא אתוספת וההוא ליליא חדוה דמטרוניתא הוי ובעי בר נש למחדי בחדוותא ולמיכל סעודתא דמטרוניתא

תרגום: אמר רבי אלעזר לאביו איך מתקנים את הסעודות הללו אמר לו ליל שבת כתוב והרכבתיך על במתי ארץ בו בלילה מתברכת המלכה וכל שדה התפוחים ומתברך שלחנו של אדם ונשמה נוספת ואותו הלילה שמחת המלכה הוא וצריך אדם לשמח בשמחה ולאכול סעודת המלכה.

⁹³⁵ וה' שמים עשה פי' פנימית חב"ד דעשייה שעלו לחיצונית נה"י דיצירה ישארו שם ולא יאחוזו בהם הקליפות (פע"ח).

⁹³⁶ וכן וישב משה "לשפוט" את "העם כי הוא ב"ד העליון שבבינה (פע"ח).

שעה"כ

והלל לה' תכוין לחבר אדני נוק' דז"א הרומזת במלת והלל, שהיא בנימ' ס"ה כמנין אדני, לחברה לה' שהוא ז"א, ולזה לא אמר ויהללו לה'.

נפשנו חתה לה', תכוין בהויה דההין העולה ב"ן, וגם תכוין אל ל"ו אותיות שיש בהויה הפשוטה הזו ומלוייה ומילוי מלוייה. והנה ב"ן ול"ו גימ' נח"ל, שהוא ר"ת נפשינו חתה לה'. ונודע שהויה זו היא בעולם העשייה הנקרא נפש.

⁹³⁷אל נקמות ה', הנה כונתינו עתה היא, שעל יד תפלתינו להעלות העולמות ולכלול אותם עד עולם האצילות, וללקט כל ניצוצות הקדושה שנתפזרו ונתערבו בין קלי' ג' עולמות בי"ע, ולהעלותם למעלה באצילות, וללקט הנשמות והניצוצות של המלכים שמתו, ואלו הניצוצות המתלקטות נעשה אח"כ בחי' מ"ן למלכות בעת נפילת אפים, וה"ס הנשמות המתערבות אז ברחם הנקבה ע"י זיווג נפילת אפים. ואמנם הניצוצות אשר נפלו בעולם העשייה, אינם דומים לאותם שנפלו ביצירה ובבריאה, לפי שבעשייה הקלי' עצמות וחזקות וגדולות, ואין כח להוציא אותם הניצוצות משם אלא (יו ע"ב) בכח עשרה הרוגי מלוכה, כמבואר אצלנו במאמר הזוהר פ' פקודי (דף רנד ע"ב) ⁹³⁸בענין גופין ורוחין דילהון דאתמסרו בידא דמלכות חיבא כו' ⁹³⁹, וע"ש. ושם נתבאר אצלנו ⁹⁴⁰ כי הגופין

- מאיר הכוונה -

⁹³⁷@פע"ח: אח"כ אנו אומרים אל נקמות ה' וכו' והוא כי הלא כוונתנו עתה ע"י תפלתנו להעלות

⁹³⁸ז"ל: תא חזי נשמתא דאלין לאשלמותא דרוחא קדישא דלהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות וגופא דילהון יתמסר למלכו חייבא כל חד נטיל חולקיה ברזא דקרבינין תרגום: בא וראה הנשמות של אלו להשלמת רוח הקודש שלהם עשר רוחות מלמטה כראוי וגופם נמסר למלכות הרשעה כל אחד נוטל חלקו בסוד הקרבנות.

⁹³⁹ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק א'.
⁹⁴⁰שער מאמרי רשב"י לד ע"ב: ועתה אבאר לך לשון הזוהר וז"ל תא חזי נשמתא דאלין לאשלמותא דרוח' קדישא דליהוון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות וגופא דילהון יתמסר למלכו אחרא כו' פירו' כי הנה ביארנו שעת' צריך שיתבררו מיין נוקבין של אימא שכבר היו מבוררין ועתה נפלו בקליפות ונתערבו שם וגם צריך לברר מיין נוקבין של נוקבא דז"א אשר עדין לא נתבררו ותמיד היו נתונים בעמקי הקליפות. והנה הנשמות של אלו העשרה הם מעלים תמיד מאז ועד ביאת המשיח כנז' בחינת מיין נוקבין של אימא אשר נפלו למטה בקליפות. וזמ"ש תא חזי נשמתא דאלין רוצה לומר בחינת הנשמות של אלו העשרה הרוגי מלוכה הוא לאשלמותא דרוחא קדישא כלומר להשלים החסרון של רוחא קדישא עלאה סטרא דקדושה שהרי אותם המיין נוקבין שלהם הנתונים בעמקי הקצ' וכדי להעלותם משם. בעי דלהוון עשרה רוחין מתת' (ע"ג) כדקא יאות רוצה נומר שאלו העשרה דורות ונשמות של אלו הצדיקים הרוגי מלוכה שיהיו מתתא רוצה לומר שיעלו את המיין נוקבין מתתא לעילא כדקא יאות וזה מדבר בבחינת מיין נוקבין של אימא וכנגד העלת מיין נוקבין של המלכות אמר וגופא דלהון יתמסר למלכו' אחרא פירוש כי על ידי הצער שסבלו גופם ממש במה שנהרגו יש יכולת בגופם לעלות את המיין נוקבין של המלכות הנתונים ומוטבעים תוך הקלי' הנקראים מלכו אחרא שכנגד המלכות דקדושה וכיון שאותם {ע"ג} הגופים שלהם נמסרו ביד מלכות הרשעה של הקליפות היה יכולת בהם ללקט משם הנשמות הנק' מיין נוקבין הנתונים שם ולהעלותם אל המל' של הקדושה. וכמו שביארנו בפסוק עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. וגם נתבאר בריש סבא דמשפטי' כי סטרא אחרא אדם בליעל שלט באדם דקדוש' לחטוף ממנו הנשמות העשוקות וכל זה הוא לרע לו של אדם הבליעל כדוגמת ארון פלשתים וע"ש. ונמצא כי גופותם שהם המקבלים צער ההריגה ונמסרו ברשות מלכות אחרא לכן הם יכולים להוציא המיין נוקבין של המלכות המוטבעים שם במלכו' אחרא אבל נשמתא שהם יותר רוחניות הם מעלין מיין נוקבין של הבינה העליונה ואל תתמה לומר איך אפשר כי גופתם יש בהם כח להעלות מיין נוקבין כי על ידי מעשיהם הגדולים ובפרט כאשר נהרגו אח"כ על קדוש השם אין ספק כי נזדככו גופם בתכלית הזיכוך ונעשה רוחני ממש כנודע כי לסיבה זו לא נזכרה מיתה בצדיקים ועוד ראייה גמורה ממש ע"ה שעלה גופו למרום. ואליהו ז"ל שעלה גופו בסערה השמימה וחונק ז"ל וכן אותם העשרה שנכנסו חיים בגוף ונפש בג"ע הארץ כו' יהושע בן לוי וחביריו ומה גם אלו שנהרגו באותה ההריגה המשונה נוסף על גודל חסידותם ושרש נפשם היותם סוד השבטים בעצמן כי בלי ספק שנתעלו גופם יותר מנשמו' שאר בני אדם והבין זה. אמר עוד ומהכא רזא דקרבינין זה תבין במה שביארנו בכונת התפילות בפרשת קרבן התמיד איך ע"י הקרבן ההוא היו מתקרבים העולמות ועולים ממטה למעל' ועולם העשייה נקשר בעולם היצירה ויצירה

שעה"כ

עצמן דילהון נעשו בחי" מ"ן אל המלכות, והם המלקטים את הנצוצות הנשמות שבעשיה, כי א"א ללוקטן בשום אופן אחר, זולתי ע"י אותם הנשמות של עשרה הרוגי מלוכה. וכל זה הוא בעשיה, משא"כ בשאר העולמות. וזהו הטעם שהוצרכו ליהרג אותם י' אבירי ישראל, כדי שיוכלו ללוקט אותם הנצוצות שבעשיה מיום שנהרגו עד ביאת המשיח כמ"ש אצלנו שם. וזהו מה שאנו רומזים ואומרים (&) אל נקמות ה' אל נקמות הופיע, שינקום נקמת אותם עשרה הרוגי מלוכה, וע"י הזכירה הזאת, הם מתגברים ולוקטים הנצוצות של הנשמות הנתונות תוך הקלי' דעשיה.

גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, שצריך לכזין בפסוק (&) אשירה לה' כי גמל עלי, שבס"ת נרמז שם ילי⁹⁴¹, כי שם זה מעלה נשמות דעשיה, כמבואר אצלנו בקבלת שבת (סה ע"ג) בפסוק (&) ה' למבול ישב, וע"ש. גם פסוק (&) העלית מן שאול נפשי, הוא סוד העלאת המ"ן מבחינת הנפשות שבקלי' העשיה, שאין שם אלא בחינת הנפש, וקלי' העשיה נקר' שאול, דרנא תתאה דגיהנם⁹⁴², וזהו העלית מן שאול נפשי. גם כל שאר הפסוקים מכאן עד (&) ה' מלך, כולם מדברים בענין י' הרוגי מלוכה.

- מאיר הכוונה -

בריאה כו' עד רזא דא"ס כנז' בסוף פרשה זו דרס"ח ע"ב. וכן הדבר הזה כי מעלים את המיין נוקבין מלמטה למעלה עד שגורמין התקשרות וזווג עליון כנז'. אמר עוד ות"ח רישא שירותא דמהימנותא כו'. כבר נתבאר לעיל ברחשית הדרוש הזה כי עתה בא לבאר בחינת המיין נוקבין שמעלין אלו הנשמות של עשרה הרוגי מלוכה מה ענינם וביאר כי הם סוד המלכים דארץ אדום שהם דינין תקיפין אשר בטש בוצינא דקרדינותא גו מחשבה עלאה מוחא סתימאה דעתיקא קדישא וזריק ניצוצין אלו של המלכים שהם דינין וניצוצות של אש ונזרקו לש"ך עיבר אשר ביארנו ענין מספרם למעלה ואלו הם עצמם סוד מיין נוקבין הנז' ואח"כ בירר הפסולת מתוך המחשבה ובאדרת האזינו ביארנו כי גבורה דעתיק יומין הגנוזה במוחא סתימאה דא"א היא הנק' בוצינא דקרדינותא וזמ"ש בטש בוצינא דקרדינותא גו מחשבה עלאה כו' וע"ש היטב:

⁹⁴¹ עי' זהר ח"א קח ע"ב שזה שם ע"ב ויסע ויבא ויט. וכן הוא בפע"ח לד ע"ג

⁹⁴² עי' עירובין יט ע"א: אמר רבי יהושע בן לוי שבעה שמות יש לגיהנם ואלו הן שאול ואבדון ובאר שחת ובור שאון וטיט היון וצלמות וארץ התחתית. מדרש תהלים (מזמור יא): שבע כתות הן שהן עתידין לעמוד לעתיד לבוא לפני חי וקיים קודשא ב"ה. וכו' וכל כת וכת יש לו מדור בפני עצמו בגן עדן. וכנגדם שבע בתי דירות בגיהנם, ואלו הן - שאול, ואבדון, גיא, דומה, וצלמות, וארץ תחתית, וארץ ציה. הרי שבע בתי דירות לרשעים ולצדיקים, לכל אחד ואחד לפי מעשיהן בתי דירתן.

זוהר חלק א דף סב/ב

נכון היום. (עד כאן לשון התוספתא) רבי אבא אמר, בגיהנם אית מדורין על מדורין, תניינין תליתאין עד שבע, והא אוקמוה חברייא, וזכאין אינון צדיקא דאינון מסתמין מחובי חיביא, ולא אזלי בארחייהו ולא מסתאבי בהו, וכל מאן דאסתאב כד אזיל להווא עלמא נחית לגיהנם, ונחית עד מדורא תתאה, ותרין מדורין אינון דסמיכין דא עם דא, שאול ואבדון, מאן דנחית לשאול דינין ליה תמן ומקבל ענשיה, וסליקו ליה למדורא אחרא עלאה, וכן דרגא בתר דרגא, עד דאינון סלקין ליה, אבל מאן דנחית לאבדון לא סלקין ליה לעלמין, ובגין כך אקרי אבדון דהא אביד הוא מכלא. תא

לאבדון לא סלקין ליה לעלמין • כתב הרב כי שאול היא יסוד דנוקבא דקליפה ואבדון היא ת' דנוקבא דקליפה עכ"ל •

(מ"מ זהר ח"א סב ע"ב)

זוהר חלק ב דף רסב/ב

כפשע ביני ובין המות, דהא נחית בדרגוי עד דהוה ביה האי שעורא, וזכאה חולקיה מאן דאסתמר מהווא סטרא בישא, ומכל דרגין דהווא סטרא דמשתכחי בעלמא. דכמה סטרין ודרגין אית ליצר הרע, נחש עקלתון, שטן, מלאך

זוהר חלק ב דף רסג/א

המות, יצר הרע, והא אוקמוה, דאף על גב דבשמהן אלין אקרי, שבע שמהן אינון ליה, שטן, טמא, שונא, אבן מכשול, ערל, רע, צפוני. אלין אינון שבע שמהן לקבל שבע דרגין דהיכלין דיליה, דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן, לקבל אלין שבעה שמהן, אינון דאקרי בהו גיהנם, אתר דאתדנו

שעה"כ

ענין ה' מלך (תהלים י טז) ה' מלך (תהלים צג א) ה' ימלך (שמות טו יח)⁹⁴³, הנה פסוק⁹⁴⁴ זה עניינו הוא ענין המ"ן אשר העלינו באל נקמות ע"י עשרה הרוגי מלוכה כנ"ל, וקודם שנבא אל ביאורם נכתוב הקדמה קטנה על הגז' והיא זאת. כי כבר נתבאר אצלנו שבתחילה קבלו ג"ר דעשיה בחי' נפש, וע"י הקדיש עלו אל ג' תחתונות דיצירה, וקבלו בחי' רוח. ועתה באמרנו הודו כו', הנה הוא מזמור, ונודע שהמזמורים הם ביצירה⁹⁴⁵, ונמצא עתה כי ג"ר דעשיה שעלו אל היצירה, נעשו יצירה ממש, וקבלו בחי' נשמה מצד היצירה. גם טעם אחר אל נתינת נשמה זו להם, לפי שאח"כ באומרנו ברוך שאמר, תעלה היצירה בבריאה, כמבואר אצלנו שחיצוניות ופנימיות ג' תחתונות דיצירה עולים במקום שלשה אמצעיות יצירה, ונמצאו אלו הג"ר דעשיה בלתי יצירה הנעשית נשמה להם, ולכן אנו צריכין לתת לג"ר דעשיה אור מג' תחתונות דיצירה ממש, קודם שיסתלקו ג' תחתונות דיצירה ויעלו למעלה בבריאה בברוך שאמר כנ"ל, כי אז תסתלק הנשמה מן העשיה, כי אע"פ שהוא במקום היצירה, האמנם נפרדה מן היצירה כנז'. וגם לטעם הזה אומרים הודו קודם ברוך שאמר, שלא כמנהג האשכנזים כאמור, אח"כ יאמר ה' מלך ה' מלך כו', הנה פסוק זה ענינו הוא ענין המ"ן אשר העלינו באל נקמות ה' ע"י נשמות עשרה הרוגי מלוכה כנ"ל, הנה הם בחינת עשרה ניצוצות אשר בעולם העשיה. ולפי שעולם העשיה הוא סוד המלכות, לכן כל העשרה שלהם הם בסוד מלכים, וז"ס ה' מלך ה' מלך, שחזרו לחיות ונעשו מלכים נמורים כבתחילה קודם שנפלו ונתבטלו ממלכותם.

וזה סדר רמיזת אלו העשרה בפ' זה, הנה בפ' זה נזכרו ג"פ הויה, וג"פ שם מלכות, ותכוין בזה אל ג"ר דעשיה, והם ג' הויות, וג' מלכים והם חב"ד, וגם באלו הג' הויות תכוין ג"כ אל הג' אמצעיות הג"ת⁹⁴⁶. ובאומרך לעולם ועד, תכוין אל בחינת המלכות הנקרא עולם כנודע (&). וגם ידעת כי גם בעשיה יש א"א ואו"א וזו"ן, ונוקבא דז"א דעשיה היא המלכות דעשיה, ואל זה המלכות אנו קורין בשם עולם. וכבר נתבאר לעיל אצלנו בענין מ"ש רז"ל בגמרא (כתובות &) האשה עולה עמו ואינה יורדת, כי יש ג' בחינת אל המלכות בהיותה דבוקה בז"א, וכמעט שהם שלשה בחי' פרצוף. וכבר נתבאר זה במ"א (ע"ח שער תיקון הנוק' פרק ג), והם בשלשה מקומות בדעת ובת"ת וביסוד דז"א. ובדמיון מה שתכוין לכפול את שלשה הויות הגז' בסוד ג' ספירות ראשונות וג' אמצעיות כנז', כך תכפול לכוין תיבת לעולם ב' כונות בשני בחי' שיש אל המלכות, א' בדעת ואחד בת"ת. אח"כ כופלים פסוק הנזכר פעם שנית כנודע, ואז תכוין בשלש הויות אל ג' ספי' האחרות, שהם נה"י. ובתיבת לעולם, תכוין אל בחינת השלישי של המל', שהיא למטה תחת היסוד דז"א. אח"כ

- מאיר הכוונה -

ביה חייביא דעלמא, ואלין אינון, בור, שחת, דומה, טיט היון, שאול, צלמות, ארץ תחתית, כל אלין שבע מדורין דגיהנם, לקבל אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע. והא אוקימנא, דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר קדושה, הכי נמי לסטר מסאבא, וכלהו משתכחי ושלטי בעלמא בסטר (ס"א שמאלא) מסאבא, שבעה היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו גיהנם (ס"א יצר הרע) וכלהו קיימי (לאסטאה דגיהנם, לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא: דבר אחר, כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. בגיהנם אית ביה מדורין על מדורין, מדורא תתאה שאול, מדורא תתאה מניה אבדון, ודא סמיך לדא, מאן דנחית לשאול, ידונון ליה, ומתמן יצפצף ועולה, הדא הוא דכתיב, (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל, ומאן דנחית לאבדון, תו לא סליק לעלמין:

⁹⁴³ עי' תיקו"ז קנח ע"ב.

⁹⁴⁴ זה לא פסוק אלא פסוקים וצ"ע.

⁹⁴⁵ עי' לעיל הערה 844.

⁹⁴⁶ ובאמרו ה' מלך וכו' צריך לכוין שהם נגד חג"ת וחב"ד דאצילות דעשיה שעלו למעלה עם ראשו כתם פז דב"ש שהוא כתר דאצילות דעשיה לכלול הכל ביצירה ומפני זה אנו עומדים (פע"ח).

שעה"כ

אומרים פסוק (&) והיה ה' למלך על כל הארץ, והוא סוד פריצוף י"ם דמלכות אחרונה, נוקבא דו"א, אשר בעשיה הרמוזה בכללות במלת לעולם כנזכר⁹⁴⁷. ועתה אנו מפרטים כל העשר ספירותיה.

ונחזור עתה לבאר בפרטות התיבות של הפסוק הנז'. הנה ניקוד הויה הראשונה שהוא ה' מלך, היא סגול באות יוד ובאות ואו, אבל בשני ההיין אין צריך נקודות, והם נקודות דמלת מלך, כזה יהנה מלך. והויה ב', בשני פתחים תחת היוד והואו, כניקוד מלך, כזה יהנה מלך. והויה ג' הוא נקוד ג"כ וזו ע"ג בתיבת⁹⁴⁸ ימלוך, והיא חיריק ביוד, שבא בהא, חולם בואו, ה' אחרונה בלתי ניקוד, כזה יהנה ימלוך.

ובתיבות לעולם תכוין בה אל מלכות תתאה דעשיה כנז', ותכוין שהיא הויה אחת נקוד בנקוד לעולם, שהיא שבא ביוד, וחולם בהא ראשונה, וקמץ בואו, והא אחרונה אין בה נקוד, כזה יהנה. והנה בהויה הג' הנז' של ה' ימלוך, תכוין אז כי כל הנקוד של שלשה שמות הנז', שלשתם ביחד הם בנימי' יב"ק, שהוא סוד יהוה אלקים כנז' ברע"מ פרשת פנחס (דף ריו ע"א⁹⁴⁹). גם תכוין באומרך ה' מלך הראשון הנקוד בסגול, תכוין כי מלך הוא בנימי' כמנין מים, לרמוז אל הנז"ל, כי אלו המלכים הם המ"ן דעשיה. ובמלת ימלוך תכוין כי מלך ומלך וימלוך הנז' בפ' הראשון, שלשתם הם בנימי' מנצפ"ך, שהוא סוד הה"ג של המ"ן. ומלת ימלוך חסרה וא"ו, וכזה יעלו הכל למספר פ"ר, שהם מנצפ"ך. ואם תמלא ימלוך בו, צריך לחשוב כללות ה' אותיות מנצפ"ך והכולל לכולם, הרי פ"ו.

ועיין בתיקונים תיקון ע' (דף קלג ע"ב קנח ע"ב⁹⁵⁰) ומשם יתבאר כל מה שכתבנו לעיל, כי שם אמרו בפירוש כי ה' מלך כו' אינון ראשין, פי' שהם ג"ר. ואח"כ אמר נקוד דילהון ה' מלך, פי' שצריך לנקוד את ההויה כנקוד מלך ומלך וימלוך. אח"כ אמר, והכי אינון לתתא בתרין שוקין ואמה, ובג"ד כפל לון תרין זמנין כו'. והנה שלשה האמצעיות חג"ת לא זכרם, והענין הוא כמ"ש, כי השלשה אמצעיות, כבר נרמוזו גם הם בפעם הראשונה, כי שם צריך לכוין בג' ההויות אל ג"ר וג' אמצעיות, אבל השלשה האחרונות צריך לכפול הפסוק פעם שנית כדי לכוין בהם, וזמ"ש, והכי אינון לתתא בתרין שוקין ואמה ובג"ד כפל לון, פי' כי הכפל אינו רק בשביל ג' אחרונות בלבד. אח"כ אמרו שם לעולם ועד, שכינתא ונקודה דיליה כו', פי' כי בתיבת לעולם תכוין אל השכינה שהיא מלכות דעשיה כנ"ל, ותכוין שהיא הויה א' נקוד בניקוד לעולם כנ"ל. או אפשר לחברו למטה, והוא כי הי"ם דשכינתא רמוזות בפ' השני, שהוא והיה ה' למלך כו', ואמר כי סוד (&) כ"י ב"י חש"ק, שראשי תיבותיו הוא כתר בינה חכמה, והוא סוד פסוק והיה ה' מלך כו'

- מאיר הכוונה -

⁹⁴⁷ וצ"ל ג' פסוקים אלו מעומד כי הם כל הי"ם דעשיה ובהם א"א ואו"א דעשיה וכבר ידעת כי בכל מקום תיקון א"א או או"א נאמר מעומד בהכרח כנזכר בזהר (פע"ח).

⁹⁴⁸ עי' ריש אדרא שרשב"י עמד בתפילתו קודם אמירת האדרא רבא. כתיבת?

⁹⁴⁹ עי' לעיל הערה 620, וכן לעיל תפילין ב' ד"ה וענין המעברתא

תרגום:

⁹⁵⁰ ז"ל: ראשין יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך (תהלים צג א) יהו"ה ימלך (שמות טו יח) נקודה דילהון יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלך והכי אינון לתתא בתרין שוקין ואמה ובגין דא כפל לון תרי זמנין ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד שכינתא ונקודה דיליה יהו"ה ודא רזא כ"י ב"י חש"ק ואפלטו ראשי רישין (תיבין) דאינון כתר עלאה חכמה בינה והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) והיה יהו"ה אבא ואמא יהיה ה' אחד ושמו אחד כתר עלאה.

תרגום:

שעה"כ

על כל הארץ, כמ"ש שם. והיה הוא אבא, ה' אימא, יהיה ה' אחד כתר, הרי נרמז ג"ר שלה בפ' זה, ושאר הז' דידה כלולות בהם.

שני פסוקים אלו של ה' מלך והיה ה' למלך, צריך לאומרם מעומד, כי הוא סוד הי"ם של עולם העשיה, הכוללת אריך ואו"א וזו"ן. וכבר ידעת כי בכל תיקון דא"א או דאבא או דאימא צריך לאומרם מעומד. ואף גם זאת אם אדם אומר פסוקים אחרים או סדר הקרבנות, ושומע שאומרים ה' מלך, צריך לקום מעומד עמהם בעוד שהצבור אומרים אותו, ואף שהוא בסדר הקרבנות. ואין צריך להפסיק ולומר עמהם ה' מלך כו', כי אם לקום עמהם. בימי החול אומר (&) מזמור אלקים יחננו, ובשבת (&) השמים מספרים כו'.

ענין ברוך שאמר. בהגיעך אל ברוך שאמר, תקום מעומד כמו שיתבאר, וגם תאחוז בידך הימנית שני הציציות של הטלית, אותם שהם כנגד פניך, ותכוין כי ברוך שאמר הוא בעולם היצירה, בבחינת הדיבור בערך חלק המעשה שהוא הציצית, שגם הוא ביצירה כמבואר לעיל (&) ⁹⁵¹. וזה כוונתו, הנה נת"ל כי מן ברוך שאמר עד יוצר אור הוא בעולם היצירה, אמנם כבר הודעתך, כי בכל עולם מד' עולמות אבי"ע יש בו א"א ואו"א וזו"ן. והנה ענין ברכת ברוך שאמר לבדה עד ברוך אתה ה' מלך מהולל בתשבחות, הוא בא"א, דאיהו רישא בלא גופא, ולכן יש בה י"ג ברוכים כנגד י"ג תקוני דיקנא דא"א ⁹⁵². והנה שלשה ברוכים הראשונים הם כח"ב כסדר, ושאר הברוכים לא זכרם הרב, ולהיותם בא"א לכן צריך לקום מעומד ולברך ברכה זו להיותה ברישא דא"א. ואמנם גם הוא כולל שרשי זו"ן דנפק מן א"א, וביה תליין כנז' באד"ז ⁹⁵³, ולכן הברכה הזו יש בה פ"ז תיבות כמבואר אצלינו לקמן בסוד נוסח ברכה זו. וטעם פ"ז תיבות אלו הוא כנגד י"ג תיקוני דיקנא דאריך דיצירה, וכנגד ט' תיקוני דיקנא דז"א, אשר אלו הם סוד שם כ"ב אתוון כנז' בפ' נשא (&) בענין ברכת כהנים, כנז' שם בזוהר, וכנגד שם אדני העולה ס"ה. ונמצא כי הנה שני שמות שהם כ"ב וס"ה עולים בגימ' פ"ז, אשר בהם נכללים א"א וזו"ן. אמנם הכל הוא בחי' א"א, כי משם נפקו זו"ן, וז"ס (&) ראשו כתם פ"ז. והנה שלשה שמות יש אל הת"ת, ושלשה אל המלכות, לפי שהת"ת והמלכות הם נקראים שמש וירח בעולם הבריאה, חמה ולבנה בעולם היצירה, חרס וסחר בעולם העשיה. והנה עתה אשר אנו בעולם היצירה, אשר (זו ע"ד) המלכות שלה נקרא לבנה, שהיא גימ' פ"ז, אנו אומרים פ"ז תיבות אלו. ונמצא כי המלכות שביצירה כוללת אלו הפ"ז תיבות, לכן נקרא לבנה, שהיא גימ' פ"ז.

אבל דע, כי הנה מה שנקרא פ"ז, הענין הוא כי הכ"ב ⁹⁵⁴ תיקוני דיקנא שבא"א ושבו"א, העשרים בלבד הם בא"א ובז"א ולא בנוקבא, אבל השנים הם אפילו בנוקבא. והענין כי בחינת תיקון תרין תפוחין קדישין שבא"א ותרין תפוחין שבז"א הנה הם שני תיקונים מכלל הכ"ב אלו, ואלו השני תיקונים ישנן גם בנוקבא, כי גם היא יש לה בחי' הפנים, אבל שאר התיקונים שהם כולם בחי' השערות דזקן ⁹⁵⁵, אינם רק בזכר שהם א"א וז"א ⁹⁵⁶. ונמצא שהעשרים תיקונים הם זכרים, והב' ישנם גם בנקבה.

- מאיר הכוונה -

⁹⁵¹ וכ"כ בזוהר ח"ב דף ר"ב ענין ב"ש (פע"ח). ולא מצאתי שם רק בדף רטו ע"ב ולא מוזכר שום דבר שם.

⁹⁵² זה מפורט בפע"ח, ובסוף - בתשבחות בחירק תחת התי"ו על משקל תפארת.

⁹⁵³ כנז' באד"ז - נמחק בפע"ח.

⁹⁵⁴ שם כ"ב אותיות דברכת כהנים כנודע בפרשת נשא (פע"ח).

⁹⁵⁵ בחי' השערות דזקן נמחק בפע"ח ובמקומו איתא בסוד הזקן.

⁹⁵⁶ קשה שהרי הב' ארחין (תיקונים ג' וה'), וכן השפתיים (תיקון יב) הם ג"כ ללא שערות - אד"ר קלא ע"א ובהגר"אב ספד"צ יט ע"א, וזה בא"א וכן פשוט תיקון ז' דז"א [אד"ר קמא ע"א].

שעה"כ

וכן בענין שם ס"ה הנז' הרומז אל שם אדני, הנה הוא כנגד היסוד והמלכות, וזה נרמז בוזה פרשה לך לך (דף צ ע"א)⁹⁵⁷ בפסוק (&) וה' בהיכל קדשו ה"ם מפניו כו' שיתין אינון וחמש אינון. והענין הוא כי הס' הם בבחי' היסוד הכולל ו"ק, וכל א' כלול מעשר, הרי ששים. והה' היא מלכות הנקרא ה' תתאה. נמצא שגם בשם ס"ה, הס' הם זכרים והחמש נקבות. ונמצא כי העשרים וששים הם זכרים, והם בנימ' שמונים, והב' והה' הם נקבות, והם בנימ' ז', וז"ס פ"ז, פ' זכרים, וז' נקבות.

גם דע, כי ענין פ"ז הנז' הם בחי' החיצוניות שבו, שהרי הוא בחי' זקן ושערות שבו. ואמנם יש עוד כוונה אחרת בזה הפ"ז, בסוד פנימיות שבתוכו⁹⁵⁸, והוא זה, כי הנה יש הויה דמ"ה ביצירה, כנודע בענין כוונת מודים, בתפלת המנחה בערב שבת, ובמקומות הרבה גם כן. והנה הויה זו היא בגימטריא מ"ה. ואמנם השבון אותיותיה הם מ"ב, שהם ד' אותיות הפשוט, וי' דמילוי, וכ"ה דמילוי המילוי הרי מ"ב אותיות. והנה מ"ב ומ"ה הם בגימטריא פ"ז.⁹⁵⁹

מזמור לתודה – הוא בבחינת או"א שבעולם היצירה, והטעם הוא כי אמת שכל הקרבנות הם למטה בעולם העשיה, לתקן ולזכך קטרוג הקליפות שבעשיה, אבל קרבן תודה עולה על כולם, כי הוא ביצירה ועולה עד או"א דיצירה. וזהו טעם אומרם ז"ל (ויק"ד פ"ט סי' ז'⁹⁶⁰) שלעתיד לבא כל הקרבנות יהיו בטלים חוץ מקרבן תודה⁹⁶¹. וזה מה שאמר הכתוב (&) עבדו את ד' בשמחה בואו לפני ברננה, כי עבדו⁹⁶² את ה' הוא אבא, ובשמחה היא אימא, ומלת עבדו היא במטמרו"ן, ו"ק דיצירה⁹⁶³, ובעבד זה בסודו נעבוד⁹⁶⁴ את או"א. גם ז"ס (תהלים ק ג) דעו כי ה' הוא אלקים, הוא חיבור או"א דיצירה, ה' ואלקים⁹⁶⁵.⁹⁶⁶

- מאיר הכוונה -

ועי' ב"ע רכז ע"ב: הוא פה דז"א אשר בו גניזת הדעת, שבכל מקום שיש בו גילוי של הדעת אין שערות שכן השערות מעכבות את פעולתו. וכמו כן כאן בפה הרי הוא מקום להארות זיווגי הנשיקין והדיבור, וצריך שהשערות לא תפרענה (ב"ע):⁹⁵⁷ ז"ל:

תרגום:

⁹⁵⁸ עי' ביאורים ח"א נד ע"ב והוא בנוי על הע"ח ח"א כב ע"ב: האור הנמשך ויוצא דרך האזן הוא זך מאד, וכאשר נמשך האור הזה בפנימיות הא"ק עד הגיעו אל החוטם ויצא קצת דרך שם הוא מתעבה וקונה איזה עביות וגסות.

⁹⁵⁹ גם צ"ל בתשבחות בחירק ולא בשורק גם צ"ל מרחם על הבריות ניקוד שב"א בב"ית בחירק הרי"ש חולם ביו"ד כנזכר בוזה בסדר היכלות (ניקוד היות של ב"ש בפתחה וסיום הכל בחולם נ"א יכוין לנקוד חולם בהין וי"ו בקמץ) (פע"ח).

⁹⁶⁰ רבי פנחס ורבי לוי ורבי יוחנן בשם ר' מנחם דגליא לעתיד לבא כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל כל התפלות בטלות ההודאה אינה בטלה הה"ד (ירמיה לג) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות וגו' זו הודאה ומביאין תודה בית ה' זה קרבן תודה וכן דוד אומר (תהלים נו) עלי אלהים נדריך אשלם תודות לך תודה אין כתיב כאן אלא תודות ההודאה וקרבן תודה:

⁹⁶¹ (לפי שכל הקרבנות באו על חטא לכן הם למטה במקום שיש אחיזה לקליפות אבל קרבן תודה אינה באה על חטא לכן הוא למעלה ביצירה ואינו אלא שבח ותודה) (פע"ח).

⁹⁶² נמחק בפע"ח.

⁹⁶³ נמחק בפע"ח.

⁹⁶⁴ בסודו נעבוד נמחק בפע"ח ובמקומו איתא בסוד עבודו.

⁹⁶⁵ הוא חיבור או"א דיצירה, ה' ואלקים נמחק בפע"ח ובמקומו איתא הם או"א ונלענ"ד חיים כי דעו הוא לשון זיווג כמו שנא' וידע אדם את אשתו.

⁹⁶⁶ מזמור לתודה הוא מ"ב תיבין מלבד מלת מזמור שאינו עולה בחשבון שבו נברא שמים וארץ (פע"ח).

שעה"כ

ענין הי"ח פסוקים של יהי כבוד ה' לעולם כו' והנמשכין. הנה באלו הי"ח פסוקים עד תהלה לדוד יש בהם י"ח אזכרות, וה"ם ט"ט של מטטרו"ן. והענין הוא במה שנודע, כי שם אכתריאל הוא ביצירה⁹⁶⁷, באופן זה, אכתריאל בא"א, י"ה באבא, ה' צבאות באימא, לפי ששם הוא סוד עונה בשם צבאות⁹⁶⁸, כנו' בסבא דמשפטים (&⁹⁶⁹) בסוד (&) שארה כסותה ועונתה לא יגרע, עונה שמירא. אבל מטטרו"ן הוא בו"ק דיצירה, שהוא ז"א דיצירה בלבד, ולא בכח"ב, ולכן יש בו ששה אותיות כנגד ו"ק. והנה ט"ט מן מטטרו"ן הוא רישא דז"א, סוד ט' תיקוני דיקנא דיליה, אשר הם כפולים, ט' מעילא לתתא וט' מתתא לעילא, וכנגדם הם הי"ח אזכרות אשר בפסוקים אלו, והם כנגד הי"ח ברכאן דה"י עלמין כנודע (&).

וכבר ידעת מ"ש הז"ל (חולין ט ע"א) בפסוק זה דיהי כבוד, דשרו של עולם אמרו. ושר העולם הוא מטטרו"ן (&). והרי הדבר נכון על מקומו, הפסוקים של יהי כבוד ה' לעולם כו' שאומרים אחר מזמור לתודה, תמצא שהם הי"ח פסוקים, ובהם הי"ח אזכרות, הרומזים לח"י עלמין שמקבל היות ושפע רב מאילנא דחיי, וז"ס (&) חי חי הוא יודך כו', וכל זה להטיל לחקל תפוחים קדישין, ולכן באלו הי"ח פסוקים יש קל"ז תיבות, וע"ה הרי חקל, כמנין חקל תפוחין. והשפע בא לו מד' הויות וג' אהיה, וז' שמות אלו הם בגימ' פות"ר, ועם הכולל תרפ"ז. והנה ר"ת פסוקים הגז' הם בגימ' תרפ"ו, ועם הכולל תרפ"ז, כמנין ז' שמות הגז'. ויוסף נק' פותר כנודע (&⁹⁷⁰). ובוזה נעשה כתר לחקל תפוחין קדישין כנ"ל, ולזה ס"ת⁹⁷¹ עולה כתר⁹⁷², לרמוז כי הוא סוף כל דרגין⁹⁷³, וזה הכתר הוא מכ"ב אתון, ולכן אומרים תהלה לדוד אחריו מיד בלי הפסק, אפילו בשבת, שנרמזו בה הכ"ב אתון, ולכן

- מאיר הכוונה -

⁹⁶⁷ עי' שער מ דרוש טו שזה בעשיה (אמנם שם מנוקד בקמצים. יש סתירה אם זה בבריאה או ביצירה או בעשיה, והעיקר שזה בבריאה, ומש"כ עשיה היא טעות סופר (דע"ה ח"ב קיב ע"ד) ועי' שער מז פרק ו שזה בכלים דא"א דבריאה, ועי' שם ז"ל: העצמות של יצירה הוא כי נשמת א"א דיצירה הוא מהכאת מסך ושבירת ובקיעה אכתריאל שלמעלה. ובפע"ח איתא בריאה.

⁹⁶⁸ לפי ששם הוא סוד עונה בשם צבאות - נמחק בפע"ח.

⁹⁶⁹ ז"ל:

תרגום:

⁹⁷⁰ מדרש אגדת בראשית - פרק פג

עסוקין בתורה וחיביבין לפני הקב"ה כאילות שנאשר אילת אהבים ויעלת חן (משלי ה יט). בן פורת יוסף בן פותר יוסף כשראה פרעה את החלום שאמרת לו את הכל שמא שם היית שנאמר אין נבון וחכם כמוך (שם מא לט). עלי עין (בראשית מט כב) בן שפרה ורבה ואין עין הרע שער הפסוקים - פרשת וישב

הגוף). והוא כי החלום הוא, בהיות המוחין דגדלות סתומים בגרון, תוך המוחין דקטנות. והפתרון הוא, בהיות המוחין דגדלות מתפשטים עד היסוד, ושם הם מגולים ומאירים, והם מפרשים מה שהיה סתום למעלה בהיותם בגרון, והפתרון הוא, לגלות ההויות שהם החלום, ע"י הפתרון, שהם ז' שמות שביסוד, כמ"ש בעה"ת במלת פותר, וע"ז מתמתקים דינים של אלהים, שגרמו השינה. ולכן יוסף היה פותר החלומות, כנזכר בפרשה. וז"ס (בראשית מ"ט כ"ב) בן פורת יוסף, כי פורת, הם אותיות פותר, כנז"ל בתחלת הדרוש:

הנה טעם קראתו פותר, ולא בשם אחר הוא, כי הנה המוחין דהויות דגדלות, הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, בסוד חו"ב ותריין עיטריין דחו"ג שבדעת, והם מלובשים תוך נה"י דאימא. שהם ג' שמות דאה"ה, ביוד"ין ואלפ"ין והה"ן, והנה ז' שמות הנזכרים הם בגימטריא תרפ"ז, כמנין פותר עם הכללות. נמצא, שיוסף בבחי' האורות דמוחין דהויות ואה"ה דגדלות המתקבצים כלם בו כנודע, אז נקרא פותר, כי בו מתגלים ונפתרים האורות המכוסים. גם הוא בעל החלומות, כנזכר בפרשה, והוא מבחי' הויות אשר בו, שמהם נמשך החלום כנז"ל, בהיותם בגרון גם אלהים דקטנות, הגורמים השינה, ושההויות דגדלות יהיו בחי' חלום ילון בהקיע, הם ביוסף, כנז"ל, כי בו יורדים גם המוחין דאלהים דקטנות. והרי הם ג' בחי' כלולות בו. ולזה אמר יוסף, הלא לאלהים פתרונים ספרו נא לי:

⁹⁷¹ דח"י פסוקים אלו (פע"ח).

⁹⁷² עם ח"י עצמו (נוסף בפע"ח).

⁹⁷³ ונקרא כתר בסוד אבן מאסו הבונים ובסוד אני ראשון ואני אחרון (נוסף בפע"ח).

שעה"כ

אין להפסיק בין הפסוקים האלו לתהלה לדוד בשום פסוק אחר כלל, להיות כי פוגם בכתר הנז' ח"ו, ולכן תיכף יתחיל לומר אשרי כו' תהלה לדוד כו'⁹⁷⁴, וה"ס הכתר דיצירה כנו' בתיקונים (&) שכל אשרי הוא בכתר. (יח ע"א) פסוק (&) להודיע לבני האדם גבורותיו ר"ת יכוין שהם שם לל"ה, והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט'⁹⁷⁵, וגם הוא בגימטריא אדני.

פסוק (&) פותח את ידיך, הנה מזמור הזה נתקן לאומרו ג' פעמים ביום, כנודע בסדר התפלה, ב' פעמים בתפלת השחר ופעם א' במנחה, בכל זמן מג' זמנים הנז' יש כוונה בפני עצמה, עם היותם דרך אחד. ונבאר עתה כוונה שבזמירות דתפלת השחר, הנה ר"ת פותח את ידיך, פא"י, והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט, גם סודו הוא חיבור ב' שמות הויה ואדני, יאהדונהי, וכבר ידעת מ"ש בזהר ובתיקונים (ח ע"ב)⁹⁷⁶ פותח את ידיך, אל תקרא ידיך אלא יודיך. והם שני יודין של יאהדונהי, ראשונה ואחרונה, וביניהם ו' אותיות כמנין ו', וצורת ו' היא נקודת פתח, וזהו פותח את ידיך יודיך כנו' בהקדמת התיקונים (ח ע"ב). גם ס"ת פותח את ידיך חת"ך, והוא שם קדוש המכונה בספרי המקובלים שם הפרנסה. גם תכוין כי שם הנז' בחילוף אתב"ש הוא סא"ל, והוא שם א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט. גם שם סא"ל הוא בגימטריא שם פא"י, כמנין יאהדונהי כנו' בר"ת⁹⁷⁷ פא"י.

והנה כל הכונות שבפסוק הזה הם שוות בשלשה זמנים שאומרים אשרי, והחילוק שביניהם אינו אלא בכונת שם חת"ך בלבד, וזה ענינו, כי בזמירות דשחרית, תכוין כי שם חת"ך שרשו הוא יוצא מחילוף ותמורת ההויה שהיא בגימ' מצפ"ך, שהוא בגימ' ש', גם שם אלקים במילוי יודין הוא בגימ' ש'. וכבר נתבאר במ"א (&) כי שם מצפ"ץ להיותו תמורת ההויה, לכן הוא רחמים מעורב בדין, ולכן הוא בגימ' אלקים דיודין. וזה סדרן: הויה ואח"כ מצפ"ץ, ואח"כ אלקים, כי שם אלקים הוא יותר דין מכולם. והנה בזמירות שעדיין לא התפללנו תפלת השחר ולא ירד שפע עליון, אלא שעכ"ז הוא בחינת בקר, אשר בו שולט אברהם איש החסד, ולכן שם מצפ"ץ שהוא ממוצע בדין הוא המאיר עתה. ונמצא כי שם זה הוא הנק' חת"ך, עם היות שמקורו הוא מג' שמות שהם הויה מצפ"ץ אלקים, עכ"ז כל אחד הוא כפי הזמן והשעה כמו שיתבאר.

והנה עתה בזמן הזמירות לסבה הנז', הנה השם הזה יונק משם מצפ"ץ הממוצע, והנה הוא באופן זה, כי מצפ"ץ גימ' ש', כמנין אלקים דיודין, ואם תסיר שורש שם אלקים כפשוטו, שהוא פ"ו, שהוא שרש הדינין, ישאר בגימ' רוח, כמבואר אצלנו בפסוק (&) ורוח אלקים מרחפת כו'. והנה בבקר שעדיין זו"ן הם אהור באהור, ושני האהוריים הם

- מאיר הכוונה -

⁹⁷⁴ אמנם נלע"ד כפי הנזכר צ"ל הפסוק של והוא רחום יכפר עון וכו' אפילו בשבת לאפוקי מקצת אנשים שאין אומרים זה הפסוק וא"כ אינם משלימים הענין הנז"ל (נוסף בפע"ח).
⁹⁷⁵ עי' לעי להערה 941.

⁹⁷⁶ ז"ל: ועוד רזא נקודי צריך לאחזרא עלייהו פתח בחושבן אותיותיו איהו יו"ד וכתוב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון (תהלים קמה טז) ואוקמוהו⁹⁷⁶ אל תקרי ידך אלא יוד"ך ואינון י"י מן יאקדונק"י ובאן אתר מתפתחין ברקיעא דאיהו פתח ואיהו מפתח כליל אקדונ"ק שית אתון באמצע י"י ותרין יודין עם רקיע דאיהו ו' סליק לחושבן יְדָך. תרגום: ועוד הסוד של הנקודות צריך לחזר עליהם. פתח בחשבון אותיותיו, הוא יו"ד, וכתוב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. ופרשוהו אל תקרי ידך אלא יוד"ך, והם י"י מן יאהדונהי"י. ובאיזה מקום נפתחים, ברקיע, שהוא פתח, והוא מפתח הכולל אהדונ"ה, שש אותיות באמצע י"י, ושני יודים עם רקיע שהוא ו' עולה לחשבון יהו"ה.

שעה"כ

בחינת דינין כנודע, וכל אחר הוא שם אלקים, ונמצא ששני האחוריים הם שני פעמים רוח, וב"פ רוח הוא גימ' חת"ך. גם פי' חת"ך הוא לפי שכל האחוריים הם בסוד רבוע השמות כנודע (&), וכאשר תרבע שם אלקים כזה, א' אל' אלהי אלקים, בגימ' ר', ועם הי"ג אותיות דמילוי יודי"ן והכולל, הרי רי"ד, כמנין רו"ח כנו'. והנה הם ב' אחוריים, שהם שני פעמים רו"ח, שהם בגימ' חת"ך. גם זה עצמו הוא הבנת לשון חת"ך, כי בחי' האחורים, שם מקום החתוך, כי שם מתחתכין וננסרין לשנים בעת הנסירה כנודע. ונמצא כי שם חת"ך הנז' בס"ת ה"ס ב' האחוריים דזו"ן, הנקרא הויה אלקים, הנרמזים בר"ת פא"י העולה יאהדונה"י, שהוא חיבור זו"ן. אבל כוונת שם חת"ך בזמן המנחה, הוא נגזר משם אלקים, לפי שאז הוא זמן הדין, והכונות שוות אל הנז', כי כאשר תסיר ב' האחוריים דאלקים במילוי יודין, ב' שמות שרשי אלקים, שהם פ"ו פ"ו, ישארו חת"ך ע"ד הנז' ממש.

וכונת שם חת"ך באשרי שקודם ובא לציון, אשר אז כבר התפללנו תפלת שחרית, וירד השפע, וגם הוא בחינת בקר שהוא חסד גמור, אז הוא נגזר משם ההויה, שהוא רחמים, והיא הויה דע"ב, שהוא מבחינת החכמה, ששם הוא הויה דע"ב דיודין כנודע.

והנה נודע בסוד (&) והחכמה תחיה בעליה, כי כל המזון והפרנסה באה מן החכמה, כנו' בזוהר פ' בשלח (&) בענין המן, וה"ס פותח את ידיך יודיך, שהם הד' יודין שבהויה דע"ב דיודין כנו'. וכל אחד כלולה מעשר, וי' מי', הרי הארבע יודין הם ת', וכ"ח אותיות שיש במילוי המלוי שיש בהויה זו, הרי הכל גימ' חתך, וכזה תבין היות השם הזה נקרא אצל המקובלים שם הפרנסה.

והרי נתבאר ג' חילוקים שיש בכונת שם חת"ך בג' זמנין הנז', אבל כל שאר הכונות שבפסוק (יח ע"ב) הויה הם שוים בג' זמנים הנז'. הנה במלת ומשביע, ג"כ תכוין שהוא בגימטריא חת"ך הנזכר, ותכוין גם כן בו בענין כונות שם חתך הנז'. ובמלת רצו"ן תכוין להמשיך מן הרצון העליון, שהוא הויה העולה קפ"ד, שהם אחוריים דהויה דיודין שהוא ביסוד דאבא שבתוך רישא דז"א בדעת שבו כנודע, שהם אחוריים דהויה דיודין אהיה דיודין העולה בגימ' קס"א, שהוא היסוד דאימא, שגם הוא ברישא דז"א בדעת שבו כנודע. והנה קפ"ד וקס"א עם הכולל הם בגימ' רצו"ן, ותכוין להמשיך מב' יסודות הנז', שפע ומזון וברכה אל כל העולם, ותכוין שעל ידם יתמתקו ב' כוחות של דין המונעים הפרנסה, שהוא סוד שני עינים הנזכר בפ' שקודם לזה, והוא עיני כל אליך ישברו כו'.⁹⁷⁹ והנה בעינים יש שני דמעות, שמהן יוצא הדין כנו' בפ' שמות⁹⁸¹ והם למטה בנוקבא דז"א הנקרא רחל, אשר גם היא בגימ' דמעה שני פעמים, ולכן נרמזת רחל בר"ת לכ"ל ח"י רצו"ן. ותכוין להמתיק את רחל הנז', שהיא נוקבא תתאה, ואת שני דמעות שהם בגימ' ג"כ

- מאיר הכוונה -

⁹⁷⁸ ספר עץ חיים - שער יא פרק ד

עד יסוד דאבא נעשו כל ה"ח חיבור חסד א' וכעד"ז באמא עטרה דגבורה ואח"כ כשנתלבשו המוחין תוך נה"י דאר"א לכנוס ברישא דז"א אז נתלבשו נה"י בנה"י ואז יסוד אבא נתלבש ביסוד אמא ונתערבו שם יחד החו"ג כנודע לכן נקרא היסוד מערב כי שם הוא עירוב החו"ג יחד ועי' עוד שער פנימיות וחיצוניות ח.

⁹⁷⁹ לגבי חת"ך: ונלע"ד חיים כי הראשון הוא ב' אחוריים דלאה וישראל והב' נגד אחוריים דרחל וישורון (פע"ח).

⁹⁸⁰ אינון ב' עיינין של רחל דאינון דינא ומונעין את הפרנסה והם ב' דמעין דנחתין לימא רבא

(פע"ח).

⁹⁸¹ אולי יט סוף ע"א

ז"ל:

תרגום:

שעה"כ

כמנין רחל, אשר אלו הדמעות הם יורדים בימא רבא⁹⁸², שהיא הנוקבא כנז' שם בזהר בפ' שמות, ותמתיקם ע"י הרצון הנז' שהוא קפ"ד וקס"א.

פסוק ואנחנו נברך יה כו', מורי ז"ל היה נוהג לומר פסוק זה אחר סיום תהלה לדוד כו' בכל פעם מני' זמנים הנז', שלא כאותם הנוהגים שלא לומר פסוק זה אלא בשחרית בעת הזמירות בלבד.

תהלה לדוד, ובו תכוין לחתום המלכות בחותם אמת, כי תהלה היא המלכות כנודע (&)⁹⁸³. והנה תהלה בנימ' אמת עם הכולל של תהלה, גם תהלה היא כמו תפלה

- מאיר הכוונה -

⁹⁸² עי' אד"ר קלז ע"ב: וזה לשון האדרא: תאנא, בהני עיינין בתרין גווינין מנייהו בסומקא ואוכמא שראן תרין דמעין, וכד בעי קודשא דקודשין לרחמא על ישראל, אחית תרין דמעין לאתבסמא בימא רבא, מאן ימא רבא, ימא דחכמתא עלאה, כלומר דיתסחון בנהרא (ס"א בחוורא) במבועא דנפיק מחכמתא רבא ומרחם להו לישראל [תרגום: למדנו, באלה שני העינים בשני צבעים, מהם באדום ושחור, שורות שתי דמעות. וכאשר רוצה קדש הקדשים לרחם על ישראל, מוריד ב' דמעות למתקם בים הגדול. מי הוא הים הגדול? זהו הים של החכמה העליונה. כלומר שיתרחצו בנהר, במעיין היוצא מהחכמה הגדולה ומרחם על ישראל], עכ"ל. ועי' לקמן כב ע"א. וכן עי' זהר שמות יט ע"א ז"ל, אמר רבי אלעזר, בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, כשהוא מרחם על ישראל, כופה למדת הדין ומורידה ומרחם עליהם, והיינו דתנן שהקדוש ברוך הוא מוריד שתי דמעות לים הגדול, מאן אינון שתי דמעות, וכו' אית תרין דמעין לקודשא בריך הוא, והן שתי מדות דין שהדין בא משתיהן, וכו' וכשהקדוש ברוך הוא זוכר את בניו, הוא מוריד אותם לים הגדול שהוא ים החכמה להמתקן, והופך מדת הדין למדת רחמים, ומרחם עליהם, עכ"ל. ועי' ב"ע קסו ע"ב ז"ל, שהב' דמעות ב' עיינין חו"ג יורדים לים הגדול נוק' ע"י הנסירה. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ג, שהורדת הדמעות היא מיתוק הדינים שנמתקו ברחמים ויוצאים ונפרדין ועי"ז מתכפין כל הדינים קשים. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב צג ע"ב, שמ"ש שהקב"ה מוריד ב' דמעות היא ע"ד שכתוב אל גינת אגוז ירדתי וכו', כי האי ירידה עליה הוא, שעולין הב' דינים למו"ס, ושם הם נמתקין. אם כן הם עולים למ"ס שהוא הימא רבא ושם הם נמתקין (מאור החמה). ועי' המשך צג ע"ג, שב' דמעות היורדים הם סומק ואוכם, הסומק נמתק, ואילו האוכם הוא דין קשה. ושניהם יורדים [עי' לקמן כב ע"ב שאוכם לא נמתק אלא נדחה] לחו"ב דבריאה, והחכמה דבריאה נקראת גם כן ימא רבא, ונמשכת משם ההנהגה בדינים מתוקין, והדין הקשה יורד בבניה דבריאה ונקרא תהום רבא, ונשאר שם. והנה בעת הזכות, תחילה הדין הקשה נכנס לחכמה למתקה, ואח"כ הוא יורד בתהום לנקמא נוקמין מאותן דמעיקין לישראל.

ושנים אלו הם קין והבל, שקין הוא שורש הקלי' והבל שורש הדינים (לקמן לא ע"א). ועי' בבהגר"א על ת"ז צ' ע"ב ד"ה ואינון ז"ל, הם ב' אבנין אוכמא וסומקא דאתפרשין באסחותא דימא רבא, ואינון ב' דינין דב' אלקים, ה' עילאה וה' תתאה, אוכם וסומק, והן ב' אבנין דלוחות שהן ה' עילאה וה' תתאה כו' והן בית ראשון ושני בב' בתי לבא וכו' הכל מסט' דעץ הדעת טוב ורע כו' אבל בעה"ח א"צ הדמעין אלו דשם כולו חיים, עכ"ל.

עי' לקמן לא ע"א, שהדמעות הם הדינים הנאחזים בנו"ה, ועי' ב"ע נח ע"ב ז"ל, נו"ה נקראים 'אפיקי מים', ובנו"ה עילאין נדרשים כמין חומר שהם באמת מליין ממים של מו"ס, וז"ס גדול מ"ש רז"ל שהקב"ה מוריד ב' דמעות לים הגדול, והם סוד ב' עיינין דז"א, כשהם בגוון סומק ומלאים דין ורפואתם ע"י מים חיים, כמ"ש בגמ', והוא סוד מיתוק העינים ע"י שורשם בעינא דע"ק דמתסחאן בחלבא דנהיר, ומתמתקין בשורשם במו"ס, שכל הגבורות נמתקים בשורשם כמ"ש כמ"פ, והוא סוד ים הגדול שהוא כלול בבטישו דאוריא חסד עילאה שנק' גדולה, עכ"ל. כלומר תיקונם של הדמעות היא להוציא אותם החוצה על ידי השפע מהמו"ס שהוא תוספת מים לעין לנקותו.

⁹⁸³ עי' זהר ח"ג רכג ע"ב: כתר בתהלה מלכות. אמנם עי' זר"ח (סג ע"א): כתיב שיר וכתוב לך דומיה תהלה וגו' דוד מלכא הוה ידע ברוח קודשא דאזדמן שיר דא לאתגליא בעלמא ואמר שיר דאזדמן לאתגלי לך דומיה איהו בחשאי דלית רשו לאתגלייא תושבחתא דא אלא תושבחתא ותהלה דא אלהים בציון כד אתבני בי מקדשא דאיהו לקביל מקדשא עילאה כדין לך ישולם נדר.

תרגום: כתוב שיר (תהלים סה) וכתוב (שם) לך דמיה תהלה וגו' דוד המלך היה יודע ברוח הקדש שהזדמן השיר הזה להתגלות בעולם ואמר השיר שעתיד להתגלות לך דומיה הוא בחשאי שאין רשות לגלות השבח הזה אלא שבח ותהילה זה אלהים בציון כשנבנה בית המקדש שהוא כנגד המקדש העליון ואז לך ישולם נדר.

משמע שזה בינה.

תהלה ע"ה גי' אמת ויכוין לחתום את המלכות בחותם אמת (פע"ח).

שעה"כ

בגימ' אלא שהתפלה עודף בגימ' על תהלה ע"ה, שהם ג"פ כ"ה כ"ה כ"ה, וה"ס⁹⁸⁴ מוחזן של הנקבה, וכל א' נקרא כ"ה, וה"ס כ"ה א' שבברכת כהנים שאנו אומרים בבקר אחר ברכת השחר קודם הקרבנות, וכ"ה ב' כנגד ברכת כהנים דחזרת העמידה, וכ"ה ג' כנגד כ"ה שבקטרת. והכ"ה שבברכת כהנים נתבאר במקומו שם. והענין הוא בקיצור, כי עתה המלכות נקרא כ"ה, בסוד (&) כה תברכו כו', והם כ"ה אותיות שיש בפ' (&) ישא ה' פניו כו', וכ"ה שבקטרת לא מצאתי בהם רמז בדברי הרב ז"ל, ונלע"ד שיש כ"ה תיבות באלו שני הפסוקים (&) ויאמר ה' אל משה קח לך סמים כו' טהור קדש, ע"כ.⁹⁸⁵

כונת החמשה הללויות, הללויה הללי נפשי את ה' כו' (&), היא במלכות דיצירה הנקרא נפש. ופ' האחרון שבו, והוא ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון כו', היא יסוד.

הללויה כי טוב זמרה אלהינו כו' (&), הוא ביסוד דיצירה, בסוד (&) אמרו צדיק כי טוב, שהוא היסוד⁹⁸⁶. ואמנם הנו"ה, להיותם סוד הדינין כמבואר אצלנו, והנה עתה אנחנו ביצירה, אשר שם תוקף הדין, בסוד עין הדעת טוב ורע, ולכן אין אנו מזכירין עתה את הנו"ה, אמנם נטפלו אל היסוד, ונרמזו עמו בסוד פסוק (&) לא בשוקי האישי ירצה כו', פי שאינו מתרצה בשוקי האישי לבדם, שהם הנו"ה, להיותם דינין, אלא בהצטרפות היסוד. גם נרמזו במ"ש (&) כי נעים נאווה תהלה, שהוא הנצה, דכתיב ביה (&) נעימות בימינך נצה, וההוד נרמזו במ"ש (&) ומשפטיו לישראל, וכן (&) ומשפטים בל ידעום, והוא הוד, ששם המשפטים והגבורות. בפסוק (&) הרופא לשבורי לב, ר"ת לל"ה, והוא א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט, והוא בגימ' אדני.

הללויה הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים כו' (&), הוא ת"ת דיצירה, ופסוק (&) לבני ישראל עם קרובו הללויה, הוא בגבורה, מלשון (&) המלמד ידי לקרב. וז"ס (&) אשר לו אלקים קרובים, שהוא הגבורה, וקרובים מלשון כלי הקרב וכלי זיין. הללויה שירו לה' שיר חדש כו' (&) הוא בחסד דיצירה, וזה ש"ה⁹⁸⁷ (&) תהלתו בקהל חסידים. אבל הגבורה, להיותה דין, אנו כוללים אותה עם החסד למתקה עמו, וז"ש (&) וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים כו'. לעשות בהם משפט כתוב (&), הוא בכינה, שהוא משפט וגבורה עלאה.

הללויה הללו אל בקדשו (&), הוא בשלש ראשונות דיצירה, ובאומרו הללו אל בקדשו, יכוין שהוא רמז בחכמה הנקרא קדש עילאה (זחר ח"ג סא ע"א⁹⁸⁸). ואני מסופק אם אלו הי"ס הרמוזים באלו החמשה הללויות, אם הם י"ס דיצירה, או אם עשר ספירות דמלכות (יח ע"ג) דיצירה, וכונת כל הנשמה תהלל, עיין בשער מאמרי רשב"י בזוהר בשלח (דף כז ע"ג) וז"ל ובהיא שעתא כו' וז"ל שמעתי אומרים כו'⁹⁸⁹, ע"ש.

- מאיר הכוונה -

⁹⁸⁴ ג' (נוסף בפע"ח).

⁹⁸⁵ בדרושים סומך ה' לכל הנופלים כאשר תתפשט התבונה למטה אז גם הז"א מתפשט למטה ממקומו {לו ע"ב} וגם הנוקבא תרד למטה ממקומה בסוד המדרגות ולהיות התבונה זו בסוד אחוריים לכן יש אחיזה לקליפות עד התבונה זו ואז כולם נקראים נופלים וכאשר נתעלו כל אלו אחוריים למעלה אזי תתעלה המלכות למעלה וגם הז"א יעלה למעלה וגם התבונה תחזור להיות כמו בתחלה ואחוריים דבינה נקראים ס' ושם אין מקום אחיזה לחיצונים ואז ע"י זאת הסמך יהיה סומך ה' לכל הנופלים ע"ש (פע"ח).

⁹⁸⁶ עי' זהר ח"א ל ע"ב.

⁹⁸⁷ וזה ש"ה נמחק בפע"ח ובמקומו איתא וזהו.

⁹⁸⁸ עי' לעיל הערה 393 ודף ו ע"א ד"ה וזהו הטעם שציץ של והערה 880.

⁹⁸⁹ ז"ל הזהר (נד ע"א): ובהיא שעתא דנפק⁹⁸⁹ לנחתא לארעא בזרעא דלוי אתתקנו ארבע מאה ועשרין וחמש בוצינין⁹⁸⁹ למלכא⁹⁸⁹ וארבע מאה ועשרין וחמש גליפין ממנן אוזפווהו לההוא רוחא לאתריה כד נפק לעלמא אתנהרא ה' באנפוי וביתא אתמלייא מזיותיה ביה שעתא קרא עליה קודשא בריך הוא בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך רבי

שעה"כ

ויברך דוד את ה' כו', צריך לקום מעומד מן ויברך דוד כו' עד אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברהם כו' ועד בכלל, להיות כי שם אהיה רמוז בר"ת את"ה ה"וא ה' האלקים כו', וכל אהיה הוא בכתר, ולכן צריך לקום מעומד עד סוף ארבעה תיבות הנז' בלבד. והנה כבר נתבאר כי בכל עולם ועולם יש כמה פרצופים, ולכך אל תתמה אם תראה שנוכח הדברים כפולים ומכופלים, כי אע"פ שכבר רמזנו הי"ם דיצירה למעלה בחמש הללויות, עכ"ז אנו צריכין לחזור ולהזכירם בפסוק (&) לך ה' הגדולה כו', כנודע שבפ' הזה נרמזו הי"ם.

גם צריך ליתן צדקה בכל בקר, בסוד (&) ואני בצדק אחזה פניך, קודם שיתפלל תפלת י"ח. וצריך לתת תחילה ביד הגבאי שני פרוטות ביחד, אחד כנגד לאה, ואחד כנגד מלכות דבינה שבתוך ראש ז"א, אשר ממנה יוצאת לאה כנז'. ולכן שני הפרוטות אלו ניתנים ביחד. ואח"כ נותן עוד ביד הגבאי פרוטה ג' כנגד רחל, נוקבא תחתונה דז"א. והענין הוא, כי שלש בחינות אלו, כל אחד מהן נקרא צדק, אשר זהו בסוד הפסוק (&) צדק צדק תרדוף כו', כנז' בתיקונים (&) ⁹⁹⁰ שהם צדק עילאה וצדק תתאה, שהם לאה ורחל. וגם מלכות דבינה נקרא בכלל צדק עילאה, אבל להיות שהיא עצמה היא בחינת לאה, לכן לא נזכרה גם היא בפסוק בפני עצמה בשם צדק שלישי כי אם ב' פעמים צדק בלבד. ותכוין כי הם צדק, שהם דינין כנז' באדרת האזינו, וז"ל (&): כד אתער צדק בשלהובוי כו' ⁹⁹¹, וע"י צדקה זו שנותן, נעשית צדקה, כי צדקה היא רחמים כנודע (&) ⁹⁹². ולכן צריך ליתן צדקה

- מאיר הכוונה -

יצחק אמר ביה שעתא קטל (נ"א אפיל⁹⁸⁹) קודשא בריך הוא לרברבא ממנא דמצראי וחמו ליה משה ובני ישראל כדין אמרו שירה הדא הוא דכתיב (&) וירא ישראל את מצרים מת (&) אז ישיר משה ובני ישראל.

תרגום: ובאותה שעה שיצא לרדת לארץ בזרע של לוי נתקנו ארבע מאות ועשרים וחמש נרות למלך וארבע מאות ועשרים וחמש חקיקות ממונים לוו את אותה רוח למקומה כשיצא לעולם האירה ה' בפניו והבית התמלא מזיוו באותה שעה קרא עליו הקדוש ברוך הוא בטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך. רבי יצחק אמר באותה שעה הרג (הפיל) הקדוש ברוך הוא את השר הממונה של מצרים וראו אותו משה ובני ישראל ואז אמרו שירה זהו שכתוב וירא ישראל את מצרים מת אז ישיר משה ובני ישראל.

וז"ל השער מאמרי רשב"י (יח ע"א): שמעתי אומרי' משם מורי ז"ל בביאור לשון הזה כי הענין הוא רומז אל שם כה"ת היוצא מן ר"ת כל ה'נשמה ת'הלל יה והוא יוצא מן שם י"ה באופן הזה יר"ד פעמים ה"י הם ש' ויר"ד ה"י עצמו הרי של"ה. ועוד יש בו גם כן שלשה מילויים שהם יוד הי יוד הא יוד הה. והם בגמטריא צ"א ועם של"ה הרי תכ"ח (א"ש עם הכולל). וכולו הוא משם יה וזהו כל ה'נשמה ת'הלל י"ה כי מן יה יוצא ר"ת כ"ל ה'נשמה ת'הלל. ויען השם הזה נעשה על ידי הכאת יר"ד בה"י כנז' לכן נקרא גם כן כה"ת לרמוז שנעשה על ידי הכאות הנז'.

⁹⁹⁰ לא מצאתי בתיקו"ז אמנם עי' זוהר ח"ג רעד ע"א: חרב דקודשא בריך הוא, י' רישא דחרבא, ו' גופא דחרבא, ה"א ה"א תרין פיפיות דילה, צדק צדק תרדוף, חתכין תרין דינין, דינא מפי בית דין דלעילא, ודינא מפי בית דין דלתתא, ומהכא אשתמודע, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שניתן לו רשות מלמעלה, נרתקא דחרבא אדנ"י, תמן אשתכח דינא.

תרגום:

⁹⁹¹ ז"לב שלימתו:

תרגום:

⁹⁹² זוהר חלק ג דף רצב/א

תא חזי, כד מתבסמא האי צדק ממשפט, כדין אקרי צדקה, ועלמא מתבסמא בחסד, ואתמליא מניה, דכתיב (שם לג ה) אוהב צדקה ומשפט חסד יהו"ה מלאה הארץ:

תיקוני זהר דף טז/ב

צ' בההוא זמנא אתמר בה צדקה תרומם גוי, ולית צדקה אלא צלותא, הא אוקמוהו, ואיהי אימא עלאה דנחתא לגבי צדק ואתעבידת צדקה (צדיק), ואתכליל י"ה בתרווייהו בצדיק וצדקה, ק', בההוא זמנא יסלקון ליה קלין דצלותין קלין דאורייתא, ובההוא זמנא יהא הקול קול יעקב: עי' גר"א בתיקו"ז יח ע"א ד"ה מארי תורה – ר"ל שהלילה נחלק לב' חלקים פלגא דינא ופלגא רחמי והן ליל ולילה בתוס' ה' בסוד נער נערה דאנהר לה אימא ה"ג ממותקות והיא בזיווגא שאז נקרא ה' שד' דרגין באשה קטנה נערה בוגרת נשואה שנקראה ה' הוא חכם והיא חכמה והא עשיר

שעה"כ

עתה מעומד, והטעם הוא, לפי שהצדקה היא מצות עשה, וראוי לעשות המצות מעומד. עוד טעם אחר, כי כיון שהטעם הוא כדי לתת צדקה לעני שהיא השכינה והמלכות כנוז. והנה המלכות נופלת לארץ בעונותינו הרבים, ולכן צריך שיתננו מעומד, וכיון להקימה ולהעמידה מעומד ע"י הצדקה, שהוא הת"ת דכורא, כמו שאמר הכתוב (&) משפט וצדקה ביעקב אתה עשית⁹⁹³. ולהיות שצדקה זו ניתנת מן הת"ת למלכות ע"י היסוד, לכן צריך ליתנה ביד הגבאי צדקה, שיסוד נקרא גבאי צדקה (זחר ז"א רח ע"א), שהוא היסוד דאימא, או יסוד דז"א, אשר הוא גובה כל הצדקה, בסוד (&) וילקט יוסף את כל הכסף, והוא נותן לעני שהיא השכינה, הנקרא עני⁹⁹⁴. ומזה הטעם עצמו צריך ליתנה בעת שאומר, כי כל בשמים ובארץ, שהוא רומז אל היסוד הנקרא כל⁹⁹⁵.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, שצריך שיתננה בעת שאומר, ואתה מושל בכל, שהיסוד נקרא כל, והוא גבאי צדקה. ונותן אותה למלכות, אשר גם היא נקרא בכל, זה כל וזה בכל. כמ"ש רז"ל (&) בת היתה לו לאברהם ובכל שמה, והוא במה שידעת, כי הויה דמילוי ההין היא בגימ' בכל, שהיא במל'. והכונה היא שע"י צדקה זו שנותן לה היסוד, שהוא שם ב"ן כנוז, יגדל פרצופה ושיעור קומתה.

והוא כי כבר ידעת, כי קו המידה דז"א, הם הנה"י דבינה, המתפשטים דרך קוים ומדות דז"א. והנה הם סוד אהיה, שהיא הבינה, והם ג' אהיה: א' דיודים, וא' דאלפין, ואחד דההין, כמבואר אצלנו שהם בנה"י דבינה הנז'. ואמנם ההארות הנמשכות מן הבינה אל המלכות, אינם משם אהיה ממש, אלא מהארות, והוא שם בוכ"ו⁹⁹⁶, שהוא יוצא משם אהיה בחילוף אלפא ביתא דאבג"ד כמבואר אצלנו, ולכן נרמז שם זה בר"ת ב"כל ו"בידך כ"ח ו"גבורה, ולכן סמך לו אחריו, ובידך לגדל ולחזק לכל, בסוד הנז' בווהר ובמאמר קו המדה (&) דכת"י, כי הנטיעות היה בוצינא דקרדינותא מכה בהם ואומר להם גדל⁹⁹⁷, וכן במלכות אשר היא נקבה, השם המכה בה ומגדל בסוד קו המדה, הוא שם בוכ"ו הנז', וזהו ובידך לגדל ולחזק לכל, כי ע"י שם בוכ"ו קו המדה שלה, בידו לגדלה ולחזקה, או לפחות ממנה כפי רצונו. וזהו ובידך לגדל ולחזק לכל, פי' אל המלכות הנקרא כל.

והנה שם זה של בוכ"ו הוא קו המדה של המלכות, והוא המוסף חיות במוחין שלה, ואז ניתוסף בה כח המשכת חיות אל המ"ן שלה, שהוא ההויה דההין, שהוא בגימ' בכל, וזהו ואתה מושל בכל.

- מאיר הכוונה -

והיא עשירה הוא איש והיא אשה והן ר"ת של נקב"ה ולכן דווקא בחצות והוא בסט' דעד"א שהוא בין חסד לגבורה והוא בחצות ממש וז"ש ואיהי שומר מה כו'.

⁹⁹³ עי' זהר ח"ג רצב ע"א: ת"ח כד מתבסמא האי צדק ממשפט כדין אקרי צדקה ועלמא מתבסמא בחסד ואתמליא מניה דכתיב אוהב צדקה ומשפט חסד י"י מלאה הארץ. תרגום: בא וראה: כשזה הצדק מתמתק מהמשפט, אז הוא נקרא צדקה, ואז העולם נמתק בחסד ומתמלא ממנו. שנאמר "אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ". השערי אורה לומד את זה על יסוד.

⁹⁹⁴ עי' לעיל הערה 3.

⁹⁹⁵ עי' זהר ח"א יז ע"א: לית זרעא דאזדרע בר ברזא דא ואתחבר כלא בעמודא דאמצעיתא ואפיך יסודא דעלמא ובגין כך אקרי כל דאחיד לכלא בנהירו דתיאובתא. תרגום: אין זרע שנזרע מלבד בסוד הזה. והכל התחבר בעמוד האמצעי והוציא יסוד העולם, ולכן נקרא 'כל', שאוחז את הכל באור ההשתוקקות.

⁹⁹⁶ עי' ע"ח שער ט"ל פרק יא אות ט וטו, שזה יד הבינה. ובעיקר עי' שער מיעוט הירח א' שזה בכפיפת הראש דבינה.

⁹⁹⁷ עי' מדרש

שעה"כ

ואמרו ובידך כח וגבורה כו', הענין הוא בסוד מה שביארנו בפ' (&) כרוה נדיבי העם כו', בסוד מ"ש רו"ל (&) כל מועכות של בית רבי תמר שמן⁹⁹⁸, כי מן הבינה אשר ממנה נמשך שם בוכ"ו הנז', הנה מן היר שלה נעשית כלי המלכות למ"ן שלה, כי ויה ע"ד שם הה"ג בה' אצבעות היר, ודי בזה, ולכן בידך הוא בגימ' שם בוכ"ו.

והנה יש כאן ב' פעמים ובידך, והם הא' ובידך כח וגבורה, והב' ובידך לגדל ולחזק כו', וה"ס שם ב"ן הנז', שהיא בגימ' בכ"ל המעלה מ"ן אשר בעולם היצירה, אשר אנו עתה בתיקונו. ובחי' המ"ן שבו הם חו"ג, שה"ס ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות כנודע, וה"ס שני ידים ימין ושמאל, ובהם עשרה אצבעות, כנגד י' אותיות מנצפ"ך הכפולות. ועיין בפסוק (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי כו', כי שם נת' ענין זה היטב.

ואתה מחיה את כולם (&), הנה המלכות נקרא אתה⁹⁹⁹, והיא המחיה את כל העולם ע"י שם ההויה העולה ס"ג, כמנין מחיה. והענין הוא, כי מוח הנקרא בינה שמצד מוחין ראבא¹⁰⁰⁰, נתחלף ונעשה מוח חכמה מצד אימא¹⁰⁰¹, והיא הויה דס"ג כמנין מחיה, אשר משם נמשך כל בחי' החיות, וז"ס (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית כנז' בפ' תזריע (מג ע"א¹⁰⁰²).

פסוק (&) נ"הלת ב"עוך א"ל נ"וה ק"דשך, ר"ת עולה ב"ן קנ"א, והם ההויה דב"ן דההין ואחיה דההין, ושניהם בגימ' עולים בא"ר.

ישתבח שמך לעד מלכינו כו', ענין הי"ג שבחים¹⁰⁰³ אלו, שהם: שיר ושבחה הלל וזמרה כו', שמעתי שהם ע"ד מש"ל בברייתא דרבי ישמעאל, ב"ג מדות שהתורה נדרשת

- מאיר הכוונה -

⁹⁹⁸ עי' ע"ח שער טז פרק ה: תמר שמן ע"ש שמעכו באצבע, ולא הוצרכו אלא ביאה ראשונה. והענין הוא כי הלא להיות כי א"א הוא זכר בלי נוק', והזווג הוא מקצתו אל קצתו בלי נוק', לא {פב ע"א} הוצרך לזה לעשות כלי, ומכח זה נמשך אל יעקב ולכל מעכות של בית רבי, ועכ"ז הוצרך להיות חצי היסוד דא"א באבא⁹⁹⁸ בסוד מ"ד, וחצי באמא בסוד מ"ן ביסוד שלה, אך לא הוצרך לביאה ב' לטעם הנ"ל.

⁹⁹⁹ ש"ש לא מצא.

¹⁰⁰⁰ עי' ציצית ג' ד"ה והנה סיבת התלבשות.

¹⁰⁰¹ היינו אמא עלאה נהפכה ליש"ס*##.

¹⁰⁰² אמר רבי אבא מה רבו מעשיך יה"ה (&) כמה סגיאין אינון עובדוהי דמלכא קדישא וכלהו סתימין בחכמה הדא הוא דכתיב כלם בחכמה עשית כלהו בחכמה כלילן ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען לגבי בינה ומתמן אתעבידו כלא ואתתקנו הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן ועל דא כלם בחכמה עשית

תרגום: אמר רבי אבא מה רבו מעשיך ה', כמה רבים מעשי המלך הקדוש, וכולם סתומים בחכמה. זהו שכתוב כולם בחכמה עשית, כולם כלולים בחכמה ולא יוצאים החוצה אלא בשבילים ידועים כלפי הבינה, ומשם נעשים הכל ונתתקנים, זהו שכתוב ובתבונה יתכונן, ועל זה כולם בחכמה עשית.

¹⁰⁰³ עי' בזהר פרשת תרומה קלב ע"א (לש"ו). ז"ל: כיון דמטי בר נש לישתבח נטל קודשא בריך הוא ההוא כתרא ושוי ליה קמיה וכנסת ישראל שריאת לאתתקנא למיתי קמי מלכא עלאה ואצטריך לאכללא לה בתליסר מכילן דרחמי עלאי דמנהון אתברכת ואינון תליסר בוסמין עלאין כמה דאת אמר (שיר ד יד) נרד וכרכום קנה וקנמון וגו' והכא אינון שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה ותפארת קדושה הא תריסר ולבתר לחברא לה בהדיהו ולומר ומלכות הא תליסר בגין דאיהי מתברכא מנייהו.

תרגום: כיון שמגיע אדם לישתבח נוטל הקדוש ברוך הוא אותו הכתר ושם אותו לפניו וכנסת ישראל מתחילה להתתקן לבא לפני המלך העליון וצריך לכלל אותה בשלש עשרה מדות הרחמים העליונות שמהן מתברכת והם שלשה עשר בשמים עליונים כמו שנאמר (שיר השירים ד) נרד וכרכום קנה וקנמון וגו' וכאן הם שיר ושבחה הלל וזמרה עז וממשלה נצח גדולה ותפארת קדושה הרי שנים עשר אחר כך לחברה עמם ולומר ומלכות והיו שלשה עשר משום שהיא מתברכת מהם.

שעה"כ

בהם כו' כנז' שם (&). והוא כי עתה גם היצירה שהיתה י"ס, נעשית י"ג ספירות, בסוד ג"ר שבה שעלו למעלה בבריאה, וע"ש. גם שמעתי שהם כנגד י"ג ברוכים שבברוך שאמר. והח"י הויות שבשירת הים, הם כנגד ח"י הויות שבפסוקים של יהי כבוד כו', והוא בסוד הפרצופים שביצירה.

גם הקדיש הזה כבר נת"ל עניינו, בענין הקדישים בקדיש הקורבנות ע"ש (&). גם יתבאר עניינו היטב בברכו השני שאומרים אחר קדיש בתרא קודם עלינו לשבח, וע"ש היטב. וכשיתחיל הש"צ לומר ברכו, יאמר בלחש אותו הסדר הכתוב בסידורים, והוא ישתבח שמו של ממ"ה הקב"ה כו'.

ברכת יוצר אור כו', הנה כשמתחיל ברכה זו, תמשמש בתפילין של יד אשר הוא בעולם הבריאה בסוד המעשה, כנגד תפלת יוצר שהוא בבריאה בסוד הדבור כמבואר לעיל.

והנה נת"ל (&) כי מן יוצר אור עד העמידה הוא בבריאה, ושם נכללים היצירה והעשיה. והנה בפ' פקודי (&) בענין אותם הז' היכלות, נתבאר בזוהר ענינם איך נרמזים באלו הברכות של יוצר אור, וזה ענינם בקיצור, דע כי אותם ההיכלות דפ' פקודי ודפ' בראשית (דף מה¹⁰⁰⁴) הם היכלות עולם הבריאה¹⁰⁰⁵. והנה ז' היכלות הם בבריאה, ואין המלכות דבריאה במספרם, כמבואר לעיל (&) בענין הקדיש שאומרים קודם הודו לה' כו' וע"ש. והטעם הוא לפי שהמלכות דבריאה היא נקודה מתלבשת בכתר דיצירה אשר בהיכל ק"ק דיצירה, ועד"ז הוא בשאר העולמות. ונמצא כי היכל לבנת הספיר הוא ביסוד דבריאה, וזה מה שאמר הכתוב (&) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כי היסוד הנקרא לבנת הספיר, הוא תחת רגליו שהם נו"ה, (וי"ס) [ו"ז"ס] מ"ש בזוהר בראשית (דף מה ע"א) וז"ל: לבנת הספיר יוסף נטל היכלא דלבנת הספיר, אע"ג דכתיב ותחת רגליו בגין יקרא דמלכא הוא, פי' כי היסוד הוא בחינה שראוי לכסותה ולהעלימה, ומשום כבודו ית' לא פרסמו רק באר מקומו, שהוא תחת רגליו כנז'. והנה היסוד עצמו כלול מזכר ונקבה, בסוד יסוד ועטרה שבו, כמו שהודעתוך (&) שהעטרה איננה סוד מלכות בפני עצמה, רק כללות הדוכרא בכל י"ס, והוא בחי' מלכות שבו. אבל המלכות העיקרית, היא רחל נוק' דז"א. וזה פשוט כי מבשרי אחזה אלוה, שהעטרה דבר א', והנקבה דבר א' בפני עצמה. ושני בחי' אלו שהם יסוד ועטרה, אשר בו נקרא לבנת הספיר, לבנת עטרה, הספיר יסוד¹⁰⁰⁶. למעלה

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁰⁴ דמ"א (לש"ו).

¹⁰⁰⁵ לקמן לב ע"ד נב ע"ב סג ע"ב עג ע"א (לש"ו).

##* שער ההקדמות - דף נ עמוד א

הנוקבא כסדרם, מכתר שבה עד מלכות שבה. ועיין לקמן, כי ההיכלות של בראשית, הם דכורין. ושל פרשת פקודי, הם נוקבין. הנשמה ל"ס

ספר לשם שבו ואחלמה - ספר הדע"ה חלק א - דרוש ו סימן ב

שבכל עולם. ומ"ש ההיכלות. אין כוונתו על העגולים הכלליים שבכל עולם שנקרא ג"כ בשם היכלות ובתים. וכמ"ש בדרושי אבי"ע פ' ב' ג' ד'. אלא כוונתו הוא על היכלות דגן עדן אשר ישנם בכל עולם דהבי"ע והם כל ההיכלות אשר נזכר בזוה"ק בראשית בד' מ"א ע"ב. ומשם ולהלאה. שהם ההיכלות דאו"א דבריאה וכן ההיכלות דפ' פקודי בד' רמ"ה. שהם ההיכלות דהזו"ן דבריאה. וכן ההיכלות אשר בפ' בראשית בד' מ"א ע"א. שהם ההיכלות דהיצירה. והם ג"כ ההיכלות אשר בפרקי היכלות דר' ישמעאל כה"ג הנדפס בספר ארזי לבנון. וכן ההיכלות אשר בפ' בראשית בד' ל"ח ובד' ט"ל והם ההיכלות דהעשיה אשר בגן עדן התחתון (כמ"ש הרב בשער כסא הכבוד פ"ב ושם פ"ו ובמאמרי רשב"י בראשית ד' י"ט ע"ב) וכל אלו ההיכלות הם אינם בהעגולים אלא הם כולם רק בהיושר שבכל עולם ובספ"ה הבינה דהיושר. וכמ"ש

דע"ה ח"ב דף קס"ז ע"ב שליש תחתון

1006

שעה"כ

ממנו הוא עצם השמים בהוד, היכל נוגה בנצח, היכל זכות בגבורה, היכל אהבה בחסד, היכל רצון בת"ת, היכל ק"ק בג"ר. וכבר נתבאר סדרן בפ' פקודי (&) איך מסודרים בתפלת יוצר אור, והוא כי בתחילת ברכת יוצר אור עד אל ברוך גדול דעה, הוא היכל לבנת הספיר, ומשם עד לאל ברוך נעמות יתנו, הוא היכל עצם השמים, ומשם עד המחדש בטובו כו', הוא היכל הנוגה, ומשם עד אהבת עולם הוא היכל הזכות, ומשם עד אמת ויציב הוא היכל אהבה, ומשם עד העמידה הוא היכל הרצון. ואדני שפתי תפתח הוא היכל ק"ק. ובתפלת ערבית נתבאר ענין אלו הו' היכלות, שהם היכלין דכורין דז"א (יט ע"א) דבריאה, וע"ש כי שם נתבאר אמיתות ענין זה.

ועתה נבארם דרך פרטות, ברכת יוצר אור היא בלבנת הספיר, ולכן נאמר בו "עושה שלום ובורא את הכל", כנגד היסוד, הנק' שלום (&), ונק' הכל (זהר ח"א יז ע"א). יוצר אור ובורא הושך, נודע הוא כי אור דכורא וחשך נוק'¹⁰⁰⁷, ולכן ביצירה שהוא דכורא, כתיב אור, ובבריאה שהיא נוק' כתיב חשך, ואע"פ שהבריאה למעלה מן היצירה, הטעם הוא שהיא הבריאה הגוברת על היצירה.

ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, כך צ"ל, ובטובו לפי שהדבר הזה גורם ענין קדימת הזרעת טיפת הזכר, אשר הנקבה גוברת על הזכר, בבית, ולא יאמר וטובו מחדש כו'. והענין הוא, כי המאציל העליון מחדש בכל יום מעשה בראשית ע"י טובו, שהוא החסד, כמו שאמר הכתוב (&) אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי. וזהו ובטובו, כי ע"י החסד הנקרא טוב, מחדש כו', בסוד (אינה ג נג) חדשים לבקרים¹⁰⁰⁸, שהחסד מתעורר בבקר, ומחדש כו', כמבואר אצלנו בברכת מלביש ערומים והנותן ליעף כח, וע"ש.

מה רבו מעשיך, תכוין אל מ"ש בווהר תזריע (דף מא ע"ב) וז"ל, כולם בחכמה עשית בבינה¹⁰⁰⁹, ונתבאר אצלנו במקומו, וע"ש. והענין הוא, שהיסוד דאבא מתלבש תוך

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁰⁷ עי' שער מז פרק ד

¹⁰⁰⁸ עי' לעיל הערה 99.

¹⁰⁰⁹ עי' מב ע"ב: אשה כי תזריע רבי חזקיה פתח (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה כמה

סגיאין עובדוהי דמלכא קדישא בעלמא משל לבר נש דנטיל בידוהי כמה מקטורין כחדא זרע לון בזמנא חדא ולבתר נפיק כל חד וחד בלחודוהי כך קודשא בריך הוא עביד עובדוהי בחכמה ובחכמה נטיל כלא כחדא זרע לון ולבתר נפקו כל חד וחד בזמניה הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית אמר רבי אבא מה רבו מעשיך יהו"ה (&) כמה סגיאין אינון עובדוהי דמלכא קדישא וכלהו סתימין בחכמה הדא הוא דכתיב כלם בחכמה עשית כלהו בחכמה כלילן ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען לגבי בינה ומתמן אתעבידו כלא ואתתקנו הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן ועל דא כלם בחכמה עשית בבינה מלאה הארץ הארץ דא כנסת ישראל דמתמן אתמליא מכלא כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו' קנינך דהיא אפיקת לון לבתר הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם בגיני כך מלאה הארץ קנינך:

תרגום: אשה כי תזריע, רבי חזקיה פתח מה רבו מעשיך ה', כמה רבים מעשי המלך הקדוש בעולם. משל לאדם שלקח בידו כמה קשרים [של זרעים] יחד זרע אותם בפעם אחת, ואחר כך יוצא כל אחד ואחד לבדו. כך הקדוש ברוך הוא עשה מעשיו בחכמה, ובחכמה נטל הכל יחד זרע אותם, ואחר כך יצאו כל אחד ואחד בזמנו, זהו שכתוב כולם בחכמה עשית. אמר רבי אבא מה רבו מעשיך ה', כמה רבים מעשי המלך הקדוש, וכולם סתומים בחכמה. זהו שכתוב כולם בחכמה עשית, כולם כלולים בחכמה ולא יוצאים החוצה אלא בשבילים ידועים כלפי הבינה, ומשם נעשים הכל ונתתקנים, זהו שכתוב ובתבונה יתכונן, ועל זה כולם בחכמה עשית. בבינה מלאה הארץ, הארץ זו כנסת ישראל, שמשם מתמלא מהכל, כמו שנאמר כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. קנינך, שהיא מוציאה אותם אחר כך, זהו שכתוב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם, לכן מלאה הארץ קנינך.

עי' שער מאמרי רשב"י (לה ע"ג): הנה החכמה הוא האומר ובינה הוא העושה כנודע והענין הוא כי כבר ידעת כי יסוד דאבא נעלם ומתלבש תוך היסוד של בינה. כמבואר אצלנו בדרוש המוחין של ז"א ונמצא כי יסוד בינה הוא המתגלה והוא העושה כל הדברים ואם כן מ"ש כולם בחכמה

שעה"כ

יסוד דאימא, ויסוד דאימא תוך היסוד דז"א¹⁰¹⁰. ונודע הוא כי החכמה אומר והבינה עושה מאמרו כנז' בזהר בראשית (&), בסוד ל"ב אלקים דמעשה בראשית, כי ל"ב נתיבות דאבא אומרים ול"ב אלקים דאימא עושין. וזהו ויאמר אלקים, ויעש אלקים. נמצא כי כל הדברים וכל הפעולות, כולם נמשכים מן החכמה, אמנם הם נעשים ע"י אימא שהיא מלבשת אותו, וזהו (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, כי כל מעשיך נמשכים מן החכמה, אלא שנעשים ע"י הבינה המלבשת את החכמה.

ותכוין אל כל מ"ש בזהר בפרשת פקודי (&) בענין ברכה זו, שכולה מדברת בענין החיות והאופנים שבהיכל הזה, ועליהם הוא אומר, מלאה הארץ קנייך המלך המרום כו', נתבאר בפרשת פקודי (&) כי הוא שם יאהדונה"י, וביאורו הוא כי הנה נתבאר שהיכל הזה הוא ביסוד הבריאה. והנה כבר עתה עולים העשיה והיצירה והמלכות דבריאה, אשר עומדת בהיכל ק"ק דיצירה, אשר העשיה והיצירה כלולים בה, והיא עתה עולה להיכל זה, ומתחברת עם היסוד דבריאה. וז"ס חיבור שם זה של יאהדונה"י, כנודע, כי שם זה הוא ביסוד¹⁰¹¹, בהתחבר עמו המלכות, כדי להעלותה אל הת"ת, כמו שאנו עתידים לעשות בעמידה. וכונת שם הנז' הוא במלת "מאז". כי אז הוא בגימ' ה' אותיות של שם הנז', ובכמה מקומות נתבאר, כי מלת אז רומזת אל השם הזה.

יוצר משרתים ואשר משרתיו, ר"ת מו"ם, והוא שם א' משמות ע"ב, דויסע ויבא ויט¹⁰¹², והוא האחרון שבכולם, והוא בגימ' פ"ו, אלקים. ולכן צ"ל, ואשר משרתיו, באות ו', שלא כאותם הטועים לומר, אשר משרתיו בלא ו'.

סוד קדושת יוצר ביארתי למטה בקדושת העמידה.

המחדש בטובו בכל יום תמיד מ"ב, כבר נת"ל בברכת יוצר, כי צ"ל המחדש בטובו באות בית, שלא כאותם האומרים טובו בלא בית, כי מעשה בראשית מתחדש ע"י טובו שהוא החסד, בסוד (איכה ג נג) חדשים לבקרים¹⁰¹³ כנ"ל.

¹⁰¹⁴ ברכת אהבת עולם כו', אין ראוי לומר אהבה רבה, לפי שאהבה רבה היא בחסד שבעולם האצילות, ועתה אנו בהיכלות הבריאה, ולכן צ"ל אהבת עולם, שהיא אהבה זוטא של המלכות הנק' עולם¹⁰¹⁵, אשר היא עדיין למטה בעולם הבריאה. והנה נת"ל, כי אהבת עולם הוא סוד היכל אהבה, שהוא החסד שבבריאה.

מהר והבא עלינו ברכה ושלום מהרה מארבע כנפות כל הארץ, בהגיעך כאן תתיר כנפות הטלית המונחות על כתפך, ותניחם שיפלו הציציות למטה, והוא מה שנז' בתיקונים (כו ע"ב) דבעידן קריאת שמע שמטי חיון גדפייהו כו'¹⁰¹⁶. ופ"א שמעתי ממורי ז"ל

- מאיר הכוונה -

עשית אין פירושו שהחכמה הוא העושה אלא שהחכמה בהיותה מתלבשת בבינה עושה הבינה כל המעשים וזמ"ש כולם בחכמה עשית בבינה כלומר בהיותה מלובשת בתוך הבינה.

¹⁰¹⁰ היסוד הז"א נמחק בפע"ח ובמקומו איתא הז"א.

¹⁰¹¹ והוא הפנימי שבו כמ"ש בשער השמות פרק ג (לש"ו).

¹⁰¹² עי' לעי להערה 941.

¹⁰¹³ עי' לעיל הערה 99.

¹⁰¹⁴ פע"ח ק"ט ג.

¹⁰¹⁵ עי' לעיל הערה 882 וזהר ויחי קנח ע"א.

¹⁰¹⁶ ואיהי כלילא מארבע פרשיין דקריאת שמע דאינון רמ"ח תיבין עם א"ל מלך נאמן ובגין דלא יעבדון הפסקה תקינו למהדר שליחא דצבורא ה' אלקיכ"ם אמת וכד ישראל אמרין שמע ודאי (נ"א מארי) חיוון שמטין גדפייהו באן אתר בכנפי מצוה דאתמר בהון על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה דאיהו כגוונא דמעיל האפוד דפעמונים ורמונים אינון לקבל חליין וקשרין שולי המעיל אינון לקבל כנפי מצוה

תרגום: והיא כלולה מארבע פרשיות של קריאת שמע, שהן מאתים ארבעים ושמונה תיבות עם

שעה"כ

באופן זה, כי בהגיעך אל מקום הזה, תשים שני צדדי המלית על כתפך, כדרך שנוהגים קצת בני אדם, וה"ם (&) ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכמ שניהם. והוא מ"ש בביאור סוד הציצית לעיל, שבתחילה אין המלכות לוקחת רק שני הציציות שמצד פנים, ועתה צריך שיאירו בה כל הד' ציציות¹⁰¹⁷. ובפרט מי שהוא משרש קין והבל, הם צריכים יותר אל הכונה זו, ולשים הציציות על כתפיהם, כיון שקין והבל הם בחי' שני הכתפים כמבואר במקומו. ולכן מי שהוא משרשם, ראוי לו לכונן בזה יותר משאר בני אדם. ובאומרך מארבע כנפות כל הארץ, תכוין כי הם בחי' ד' כנפות הציציות של המלכות, הנקרא ארץ¹⁰¹⁸, לקבצם יחד בהיותם מפוזרים, כדי שיאירו ארבעתם יחד במלכות. ולכן צריך שתעלה שני צדדי המלית ותשימם על שני כתפך, ואחר כך תקבץ הארבע ציציות בידך שמאלית, לפי ויט ע"ב} שהמלכות בשמאל אתאחדת¹⁰¹⁹, ושרשה משם¹⁰²⁰. ותניח ירך השמאלית בהיותה אוהז ד' הציציות כנגד הלב¹⁰²¹, שהוא בשמאל, כי משם מקבלת המלכות תדיר. ותעשה כך עד שתאמר, ודבריו חיים וקיימים ונאמנים כו' אחר אמת ויציב כו' כמשי"ת שם.

ובנו בחרת מכל עם ולשון כו', דע כי ארבעה מצות עשה צריך האדם לקיים בכל יום, שהם ענין זכירה, והם ארבעה זכירות הכתובים בתורה שתלויים בזכירת הלב, ואלו הם: א', היא זכרון מעמד הר סיני וקבלת התורה, וכמו שאמר הכתוב (&) יום אשר עמדת כו' בחורב כו', וכתוב בתריה (&) פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך כו', והיא א' מרמ"ח מ"ע להרמב"ן ז"ל. זכירה ב', זכור את אשר עשה לך עמלק, והיא מצוה שנית. זכירה ג', זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים, והיא מ"ע ג'. זכירה ד', זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, והיא מ"ע ד'. והנה ד' מצות עשה וארבע זכירות אלו, הם כנגד ד' ימים טובים שיש בשנה. יציאת מצרים כנגד חג המצות, שבו יצאו ישראל ממצרים. מתן תורה כנגד חג השבועות שבו ניתנה התורה. זכירת עמלק כנגד חג הסוכות כמשחז"ל (&) שעמלק היה מזונב והורג כל הנחשלים אחריו, אותם שלא היו ענני כבוד מקבלן, וענני כבוד כנגד הסוכות. וזכירת מרים שדברה על משה דלטוריא, הוא כנגד ראש השנה, שאז כל המקטרגים והדילטורין מתעוררין. וכבר ידעת¹⁰²² כי מרים היא סוד כל הדינים המרים

- מאיר הכוונה -

אל מלך נאמן, וכדי שלא יעשו הפסקה תקנו שיחזיר השליח צבור יהו"ה אלהיכ"ם אמת. וכשישראל אומרים "שמע", ודאי (אדוני) החיות שומטות כנפיהם באיזה מקום, בכנפי מצוה, שנאמר בהם "על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה" (דברים כב יב) שהיא כמו מעיל האפוד, שהפעמונים והרמונים הם כנגד חוליות, וקשרים שולי המעיל הם כנגד כנפי מצוה.

¹⁰¹⁷ עי' לעיל הערה 445.

¹⁰¹⁸

¹⁰¹⁹ זוהר חלק א דף יא/ב

פקודא תניינא דא איהי פקודא דפקודא דיראה אתאחדת בה, ולא נפקא מינה לעלמין, ואיהי אהב"ה, למרחם בר נש למאריה רחימו שלים,

¹⁰²⁰

¹⁰²¹ עי' לעיל הערה 353

¹⁰²² ספר הליקוטים - פרשת שמות

דע כי המילדות העבריות הם סוד בינה ותבונה. ולפי שפעמים הם כלולים זו בזו, ולכן כתיב חסר, ולפי שהם בחינת אם ובת, כי תבונה היא סוד מלכות דבינה, ולכן יוכבד ומרים הם היו אימא וברתא, וכן יוכבד גי' מ"ב ע"ה, סוד אימא עילאה, ומרים סוד תבונה, ובה דינין תקיפין, וז"ס מ"ש בס"ה מינה דינין מתערין, היינו מבחינת תבונה ולא מן בינה. ולכן היא הו"ה בניקוד אלהי"ם, כי היא גופא רחמים, אך תבונה היא דינים, ולכן מרים גופא היא דינים:
ספר לקוטי תורה - פרשת שמות

שעה"כ

והקשים, והיא בנימ' מנצפ"ך, שהם בנימ' פ"ר, והנה הם חמש אותיות כפולות שהם עשר, ועם פ"ר הרי ר"ץ, כמנין מרים.

ואמנם יוה"כ נקרא שבתון ואינו מכלל המועדים, כי אין בין שבת ליוה"כ אלא שזה זדונו בכרת וזה זדונו בסקילה כמ"ש רז"ל (&). והנוכה ופורים הם מדרבנן, א"כ אינו רק ד' מועדים הנו, והנה ג' הזכירות אנו מזכירים עתה כאן, וזכירת יציאת מצרים נזכיר אותה בסוף פרשת ציצית, בפסוק (&) אני ה' אלקיכם כו'.

וזה סדרן: מתן תורה, צריך לרמוז אותה באומרך "ובנו בחרת מכל עם כו' וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול באהבה", כי ע"י התורה קרבנו לשמו הגדול, ובהר בנו מכל עם, וקבלנו אותו עלינו למלך, וזהו וקרבתנו מלכינו.

זכירת עמלק, נרמוז אותה במלת "לשמך הגדול", כנודע כי בעבור עמלק, אין השם שלם ואין הכסא שלם (&), ואנו מתפללין שימחה זכרו של עמלק, ויהיה שמו גדול.

זכירת מרים, נרמוז אותה במלת "להודות לך", פירש כי הלשון והפה והשפתים הם כלי הדיבור, שיצר בנו הוא ית', נודה אותו בהם, ולא נשתמש בהם בסיפור לשון הרע ח"ו, ונזכור לשון הרע של מרים ולא נעשה כמו שעשתה היא.

וזכירת יצ"מ תבאר במקומה בע"ה.

כוונת ק"ש

דרוש א'

בענין דרוש זה צריך להרחיב בחזקת היד. ועיין בכוונת הב' הקצרה דברכת אבות שכתבנו אותה בסוף כל תפלת השחר (כוונת העמידה דרוש ד¹⁰²³), ושם נתבאר הקדמה אחת עצומה בתכלית בענין הק"ש ובענין העמידה והוא דרוש גדול מאד בענין המוחין דז"א. ואמנם ראינו לכתוב בתחילה דרך קצרה ענין מה שתקנו לומר הק"ש ד' פעמים, ומה חילוק יש ביניהם. ואח"כ נכתוב כוונות קצרות ששמעתי ממורי ז"ל בענין כוונת ק"ש, ואח"כ נבאר ענין הק"ש דשחרית באורך על מתכונתה.

בראשונה נבאר ענין הק"ש שתיקנו לאומרים בתפלת השחר ובתפלת ערבית ובעת ששוכב על מיטתו, וגם מדוע בתפלת מנחה אין בה ק"ש, וגם מדוע בשחרית ומנחה יש בה נפילת אפים ובערבית אין בה נפילת אפים. והענין יובן במ"ש בהקדמת ביאור אדרת

- מאיר הכוונה -

ויאמר מלך מצרים. דע כי מילדות העבריות הם בינה ותבונה ולפי שלפעמים נכללים זו בזו לכן המילדת כתיב חסר גם שהם בחי' אם ובת כי תבונה סוד מלכות דבינה לכן יוכבד ומרים אמא וברתא וכן יוכבד גי' מ"ב והוא אם ע"ה שהוא סוד אמא עילאה ומרים סוד תבונה ובה דינין מתערין וז"ש בזוהר ומינ' דינין מתערים היינו מבחי' תבונה ולא כן בינה לכן היא הויה בניקוד אלדים כי היא גופא רחמים אך תבונה דינים לכן מרים גימ' פ"ר דינים. וכבר ידעת שבאמא שם ס"ג יש ג' מלואי אהיה המלבישים בתוכן ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן לכן העברי"ת גימ' תרפ"ז כמנין כל השמות. ושם השנית פועה גימ' קס"א שבתבונה כי ס"ג באמא וקס"א במלכות דאמא תבונה כנודע. ושם האחת שפר"ה היינו אמא שופ"ר העליון כנודע וכוונת פרעה לבטל הארת מוחין דז"א לכן אם בן והמיתן אותו אבל הבת דהיינו הנוקבא תחיון כדי שיינקו ממנו השפע ויקח הוא כל השפע:

(5) מדרש רבה שיר השירים פרשה ב פסקה כח

(א) יא כי הנה הסתו עבר אלו ת' שנה שנגזרו על אבותינו במצרים הגשם חלף הלך לו אלו מאתים ועשר שנים ולא הוא הגשם ולא הוא הסתו אמר ר' תנחומא עיקר טרחותא מיטרא הוא כך עיקר שעבודן של ישראל במצרים שמונים ושש שנים היו משעה שנולדה מרים (פירושה שלכן נקרא שמה מרים על שום שנאמר (שמות א') וימררו את חייהם כי מרים לשון מירור הוא): (ש"ש).

¹⁰²³ עי' שמן ששון וז"ל: לקמן דף נט ע"א.***

שעה"כ

האזינו¹⁰²⁴ ענין העלאת מ"ן מה ענינה. והנה תפלת שחרית או הזווג הוא בבחי' פב"פ, ולכן יש בו נפילת אפים וגם קריאת שמע, וכוונת אותה הק"ש הוא ליחד את או"א יחוד מעולה מאד כדי שימשך משם, שייחדו¹⁰²⁵ זו"ן פב"פ. ובמנחה או הזווג הוא בבחי' אחר באחור¹⁰²⁶.

ונודע שהיום והלילה הם כ"ד שעות, ונחלקים לד' זמנים, כי היום מתחלק לב' זמנים שהם ב' הצאין, וכן הלילה מתחלק לב' הצאין. וממשלת עליון באלו ארבעה זמנים אינם שוין, כי אחר חצי היום מתעורר כח גבורת יצחק¹⁰²⁷. ואמנם אותם המוחין שנמשכו בתפלת שחרית אל זו"ן מיחוד או"א בעת הק"ש כנוז', הנה נפסקו המוחין ההם וכבר הולידו והוציאו נשמות מתוספת המוחין ההם וכבר נפסקו. האמנם להיות כי הייחוד ההוא היה נעלם ומעולה מאד, עד שהועיל אל זווג זו"ן פב"פ, לכן נראה¹⁰²⁸ שהיה כחו גדול, והוא מספיק אל זווג המנחה, לפי שאינו רק זווג אחר באחור, (יט ע"ג) ולכן אין צ"ל קריאת שמע פעם אחרת במנחה.

אבל זה הזווג דמנחה, אע"פ שהוא אב"א, הנה הוא מעולה עד מאד¹⁰²⁹, ואיננו כשאר הזווגים דאב"א, ולכן צריך בו נפילת אפים. והענין הוא, שעתה עולה המלכות¹⁰³⁰ אב"א שיעור קומתו ממש¹⁰³¹, אבל בערבית אין המלכות עולה¹⁰³² רק אחר באחור מן החוזה שלו¹⁰³³ ולמטה בלבד, שהוא שיעור קומת תנה"י בלבד, ולכן אין צורך לנפילת

- מאיר הכוונה -

¹⁰²⁴ עי' הערה 600, והוא נה ע"ג, ועי' ע"ח שער הנסירה פרק ג' הנה נודע כי תמיד הבנים צריכין לעלות למ"ן¹⁰²⁴ אל אביהם ואל אמם בסוד התעוררות תחתון. והנה הצדיקים מעלים בנשמותיהן מ"ן אל המלכות והם¹⁰²⁴ בניה, והטעם כי סתם נשמה הוא מהבריאה. והנה¹⁰²⁴ עולם הבריאה הם בני מלכים¹⁰²⁴ דאצילות¹⁰²⁴, לכן נשמת הצדיקים הבאים מבריאה הם מעלין מ"ן אל המלכות דאצילות, אמנם זו"ן שהם בני או"א, הם מעלין מ"ן¹⁰²⁴, ז"א לאבא ונקבה לאמא כנודע. וכמו שנשמת הצדיקים מעלין מ"ן בכל לילה בעת השינה אל המל', והיא¹⁰²⁴ מחדשת אותן בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים¹⁰²⁴. וביאור הענין חידוש הזה הוא שמאירה בהם בחי' מוחין דגדלות שהם הנקרא (נשמות) שמות¹⁰²⁴ בני אדם. כן הז"א בעלותו בסוד מ"ן מתחדש ג"כ ע"י או"א, וחידוש זה הוא ע"י¹⁰²⁴ לקיחת המוחין אלו דגדלות. והרי ידעת ענין עיבור זה הב' בז"א¹⁰²⁴ איך נמצא באדם התחתון, (בראשית ט ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם¹⁰²⁴. {כב ע"א} כי נשמת האדם היושבת במוח שלו עולה בכל לילה בסוד מ"ן ומתעברת בתוך¹⁰²⁴ מלכות עיבור גמור, ומחדש לו נשמתו היושבת במוח שלו, כן הענין בז"א ג"כ¹⁰²⁴.

¹⁰²⁵ שיתייחדו (שער התפילה).

¹⁰²⁶ עי' נפילת אפים דרוש א' דף מו ע"ד (לש"ו).

הש"ש מקשה שהרי רואים שכל התפילות שוות, ובכולם אפילו ערבית יש זיווג פב"פ בשים שלום, ומתרץ ששחרית באב"ע הפנימי, ומנחה באב"ע האמצעי וערבית באב"ע החיצון (נה"ש יג ע"ד), וכלים האמצעים וחיצונים הם נקרא אב"א בערך כלים הפנימים, שזה בחב"ד זה בחג"ת זה בנה"י. עי' ביאורים ח"א נו ע"א שאין שום זיווג אלא פב"פ.

¹⁰²⁷ עי' לקמן דרוש א' דף נא ודרוש ב' דתפילת מנחה והוא שם אלהים (שמן ששון).

¹⁰²⁸ כלומר לשון של רואים ולא לשון של ספק?

הקדו"ש דף ק"ב ע"ג שליש תחתון וע"ד
שליש עליון

¹⁰²⁹

¹⁰³⁰ עיי' לקמן דף נא ע"ד סמוך לסופו, ודף נט ע"ג סמוך לסופו, ושם ע"ב וכן דרוש א' דנפ"א דף מו ע"ד (לש"ו).

¹⁰³¹ עי' לעיל הערה 1026.

הקדו"ש דף ק"ב ע"ב שליש עליון

¹⁰³²

¹⁰³³ של ז"א.

שעה"כ

אפים בערבית, כי מאחר שהיא אינה עולה למעלה במקום המוחין שלו עד או"א¹⁰³⁴, א"כ אין תועלת בעליית מ"ן של הנשמות בנפילת אפים. אבל במנחה שהיא עולה עד או"א כמוהו¹⁰³⁵, אע"פ שהיא אחור באחור, היא צריכה אל מ"ן מנשמות הצדיקים, וז"ס אומרם ז"ל (ברכות ו ע"ב) לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה, והטעם שלא יש שום זמן שתהיה היא והוא אחור באחור, ותהיה שיעור קומתה שוה לו אלא במנחה¹⁰³⁶.

וטעם שלא נענה אליהו אלא בתפלת המנחה הענין הוא, דע כי אליהו ז"ל יש בו בחינות נשמות¹⁰³⁷ נדב ואביוהו כגודע¹⁰³⁸, והנה הם מבחינת קין שהיא בחינת הנפש¹⁰³⁹ הנקרא מלכות, בסוד (במדבר ט ז) אנחנו טמאים לנפש אדם¹⁰⁴⁰. וא"ל נדב ואביוהו הם בחי' מ"ן דמלכות, וזהו הטעם שזכה אליהו לאותה מעלה הרמה והנפלאה אחר שנתעברו בו נשמות נדב ואביוהו, ולכן נשתנה שמו מפינחס לאליהו¹⁰⁴¹, לפי שאלהו בנימ' ב"ן כמנין הויה דב"ן דההי"ן, והיא בחי' המ"ן דמלכות כגודע. ולכן אליהו נענה בתפלת המנחה, כי אז העלה מ"ן אלו, כי אז היא היתה צריכה לזה כנוז.

וכבר הודעתוך במ"א (ע"ח שער מיעוט הירח פרק ג) כי מיציאת מצרים עד בנין בית המקדש תמיד היו זו"ן אחור באחור¹⁰⁴², ואין קומתה שוה לו רק היא עומדת מן החזה שלו ולמטה ששם מקום לבו של ז"א. ונמצא שהמלכות הנקרא לבם היתה אחורנית עם ז"א, וראשה מגיע עד שם, עד מקום טיבורא דלבא דז"א בלבד לא למעלה מזה, וזש"ה (מלכים א' יח ז) ואתה הסבות את לבם אחרונית, שעיי"כ הקל"י היו מתגברים בימים ההם, ובכל זמן שהיו ישראל עע"ז על אדמתם, וכיון שנברו הקל"י גרמו לישראל לחטוא, ולכן אליהו ז"ל תיקן הדבר הזה, כי ע"י תפילתו העלה אז מ"ן, ועיי"כ עלתה הנקבה אחורנית למעלה עד רישא דז"א ממש ולא עד הלב בלבד בתחילה.

ונחזור לעניננו, כי אע"פ שמחצות היום ואילך משתנה הזמן והממשלה, עכ"ז עדיין הוא מכלל ממשלת היום, ומשום הכי מספיק קריאת שמע דשחרית לצורך זוג המנחה. אבל בערבית שהוא מדת לילה, כבר נפסק וכלה המ"ן בב' הזווגים דשחרית ומנחה, ולכן צריך עתה ייחוד דק"ש אחר מחדש לצורך זוג אחור באחור דערבית¹⁰⁴³, ולכן קורין קריאת שמע בערבית. אבל להיות שאין זוגם עתה רק בבחי' אחור באחור ושיעור קומתה עד הלב בלבד כנוכר, ולכן אין צורך לנפילת אפים פעם אחרת עתה.

- מאיר הכוונה -

¹⁰³⁴ עד נה"י דאו"א (פע"ח דרוש ח').

¹⁰³⁵ כמו ז"א.

¹⁰³⁶ בתפלת שחרית אינם שוים בקומתם אלא היא עומדת עד החזה עי' ע"ח שער לו פרק א

וב' (שמן ששון).

¹⁰³⁷ בחינות נשמות נמחק בפע"ח ובמקומו איתא "סוד".

¹⁰³⁸ עי' שער הגלגולים פרקים לא לב ולג.

¹⁰³⁹ של אדה"ר (נוסף בפע"ח דרוש ח').

¹⁰⁴⁰ עי' סוכה דף כה ע"א תניא ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם וגו' אותם אנשים מי

היו נושאי ארונו של יוסף היו דברי רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקין בנדב ואביוהו.

¹⁰⁴¹ עי' זהר ח"ב קצ ע"א וכן ז"ח פד ע"ב: אמר ר"א אליהו דא פנחס.

¹⁰⁴² עי' לעיל הערה 1031.

¹⁰⁴³ עי' לקמן נט ע"ב (לש"ו).

שעה"כ

והנה זה היחוד דק"ש דערבית אינו מעולה כ"כ כמו הק"ש דשחרית¹⁰⁴⁴, כיון שאינו רק אחר באחר, וגם כי היא עד הלב כנז, ולכן אין בו כ"כ כח כמו הק"ש דשחרית שהועיל אפילו למנחה, אבל זה הק"ש דערבית אינו מועיל אלא לבחי' חיבוק בלבד¹⁰⁴⁵. והענין הוא, שאחר הצות הלילה מתעורר השמאל לחבק את המטרוניתא לצורך היום מה שיהיה אח"כ, בסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת ראשי, וזה החיבוק נעשה ע"י היחוד דק"ש דערבית.

ואמנם הק"ש שעל המטה איננו מענין הנז' כלל¹⁰⁴⁶, אמנם הכוונה הוא כדי להמשיך ע"י היחוד ההוא אור חזק מן או"א אל זו"ן, כדי שהם יתחדשו ויחזקו את הנשמות העולים שם בכל לילה, בסוד (אינה ג נג) חדשים לבקרים¹⁰⁴⁷. ונמצא כי הק"ש דערבית הוא לצורך החיבוק הנעשה אחר הצות, וזה היחוד דק"ש שעל המטה הוא לצורך חידוש הנשמות כנז¹⁰⁴⁸.

קריאת שמע דרוש ב

בענין שינוי והפרש שיש בארבע בחינות של הק"ש שבכל יום, והם: הק"ש שאומרים בסדר הקרבנות, פסוק ראשון דשמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלבד, וק"ש דשחרית, וק"ש דערבית, וק"ש שעל המטה¹⁰⁴⁹. הנה לקמן (&) יתבאר ענין קריאת שמע דשחרית דיוצר באורך גדול, ומשם תלמד לכל אלו הד' קריאת שמע. והנה שם יתבאר, כי טרם שנאמר קריאת שמע דיוצר, כבר היו בז"א כל המוחין דקטנות¹⁰⁵⁰ חוץ מן המקיף מצד אבא¹⁰⁵¹, אשר זה נכנס במלת "ישראל"¹⁰⁵². ואח"כ במלת "אחד", נכנסים

- מאיר הכוונה -

הקדו"ש דף ק"ב ע"ב שליש עלין

1044

הקדו"ש דף ק"ב ע"ד (מס"פ)

1045

הקדו"ש דף ק"ב ע"ד קרוב לאמצעיתו

1046

¹⁰⁴⁷ עי' לעיל הערה 99. לכן אנו צריכין אל יחוד ק"ש מחדש ולא יספיק אותו של ערבית רק לחבק אחר הצות אך זהו לחדש נשמות (פע"ח דרוש ח').

¹⁰⁴⁸ אמנם בקריאת שמע שעל המטה אנו צריכין לעשות מחדש מוחין ואינו מספיק בקריאת שמע דערבית כמו שהספיק ק"ש של שחרית אל זווג המנחה והטעם כשהוא יום אין המוחין מסתלקין לגמרי כנ"ל אך בלילה מסתלקין לגמרי ולכן צריך קריאת שמע מחדש לצורך זיווג שלאחר הצות וכו' עכ"ז להיותה לילה ממש יותר משל ערבית לכן הוא זיווג תחתון כי אינו מושכין רק מחיצונית או"א לבד (פע"ח פרק יז).

¹⁰⁴⁹ עי' פע"ח פרק ה' וז"ל יש הפרש בין הד' פעמים שאנו אומרים ק"ש כנ"ל כי אין כולם שוים וסוד הדבר כי הלא כבר ביארנו כי מחמת הגלות והחורבן יש שינוי ופגם בג"ר מה שאין כן קודם כי תמיד היו זו"ן במוחין דגדלות שלימים אמנם עתה אין השינוים שוים כי הלא יותר יש חסד בשחרית על העולם מבערב כי בערב הם דינין תקיפין.

¹⁰⁵⁰ דהיינו פנימי ומקיף דאימא ופנימי דאבא, עי' לקמן הערה 1056.

¹⁰⁵¹ עי' פע"ח פרק ה' וז"ל: בק"ש אנו צריכים תחלה להשלים מוחין דיניקה ואח"כ להמשיך מוחין דגדלות, גם אנו צריכין אל דבר אחר והוא הנ"ל כי הנה כל המוחין דזו"ג שהם הבנים כולם נמשכים מהאבות שהם או"א, וא"כ אנו צריכים תחלה לזווג לאו"א, ועל ידי זיווג או"א יורדין המוחין הנ"ל אל הזו"ן. גם אנו צריכין אל דבר אחר והוא להעלות מ"ן אל או"א כדי שיזדווגו. והנה כל אלו הדברים נעשים ביחד.

¹⁰⁵² עי' פע"ח פרק י' וז"ל: ונבאר מלת ישראל פי' כי עתה מקבל הז"א מן אבא הארה כדי שיוכל לעלות מ"ן אח"כ דוגמת מלת שמע לנוקבא ובזוהר ח"ב דקמ"ב אמרו כי זה ישראל הוא יש"ס וכו' ונקרא סבא בערך ז"א שנקרא ישראל זוטא.

וזה המשך לשון הפע"ח פרק י': אמנם סוד אלו המקיפים של אבא הם רמוזים במלת ישראל ותכוין באופן זה, כי הם סוד ב' אותיות י"ה מן אלהים ואלו הם מקיפים של אבא והם ג' מקיפין

שעה"כ

המוחין דו"ק דגדלות¹⁰⁵³, לפי שכבר כל הקטנות נגמר לכנס בתחילה. ולכן אלו המוחין הנכנסים בו עתה בזו"ן במלת "אחד", הם מזווג או"א, אשר הם המשיכו אותם המוחין מלמעלה מן החיצוניות דעתיק¹⁰⁵⁴, כי מן הפנימיות דעתיק אי אפשר להמשיך עד זמן ביאת הגואל במהרה בימינו אמן.

והנה הקריאת שמע דסדר יט ע"ד הקרבנות דשחרית, הוא נרוע מן הקריאת שמע דיוצר דשחרית, לפי שבמלת "ישראל" נכנסים יחד פנימי דאבא ומקיף דמצד אמא דקטנות¹⁰⁵⁵ ביחד¹⁰⁵⁶. ואח"כ במלת "אחד" נכנס מקיף דאבא¹⁰⁵⁷ יחד עם המוחין דו"ק דגדלות¹⁰⁵⁸, ולכן אין כח באו"א או להמשיך מוחין הנו"ע ע"י זווגם, אלא מן פנימיות דאריך בלבד ולא מלמעלה דעתיק¹⁰⁵⁹.

- מאיר הכוונה -

לג' מוחין, א' הוא י"ה במלוי יוד"ן, והוא ע"י הכאה כיצד אם תכה יו"ד בה"י, יהיה יו"ד פעמים ה"י גי' ש' מישראל, וזהו מקיף חכמה. הב' מקיף בינה הוא י"ה במילוי הה"ן ע"י הכאה, כי יו"ד פעמים ה"ה גי' ר' מישראל. הג' מקיף הדעת הוא י"ה באלפ"ן בלתי הכאה כי אין בכאן בדעת דקטנות כח כדי להכות, כי הלא בעיבור לא היה דעת כלל אך עתה יש בו אך אין בו כח כדי להכות. והוא גימטריא כ"ו, ועם שם י"ה עצמו אשר בו כל הג' מילואים הנ"ל, הרי כ"ו וי"ה גימטריא מ"א, והם ג' אותיות אל"י מישראל.

וז"ל בפרק יז: אמנם החילוק הג' שיש בין הד' קריאת שמע הוא זה. כי הלא אע"פ שאנו אומרים כי בקריאת שמע נכנסו כל המדרגות עם הו"ק דאמא דגדלות דפנימים, עכ"ז אלו המדרגות שיש בינתיים יש הפרש ביניהן, כי יש פעם שנכנסין כולם ביחד, ופעם נכנסין בפירוד. וסוד זה תלוי במלת ישראל, פי' כי הלא בארנו בקריאת שמע דיוצר כי כל סוד ק"ש הוא להעלות מ"נ מזו"נ לאו"א, ואז או"א מזדווגין ומורידין מוחין לזו"נ. אמנם קודם העלאת מ"נ אלו, עדיין הז"א אינו ראוי להעלותן, וצריך להביא לו הארה מלמעלה כדי שיוכל להעלותם. אמנם הארה זו ניתנת במלת ישראל כנ"ל בק"ש דיוצר.

אמנם ביאור הדברים הוא, כי הז"א כדי שיעלה מ"נ לעילא בהכרח צריך שיהיה לו לפחות מוחין דקטנות, כדי שיוכל להעלות מ"נ אחר כך כדי לקבל המוחין דגדלות. אמנם בשחרית במלת ישראל נגמרים כל המוחין דקטנות, אפילו המקיפין דאבא דקטנות כולם נכנסין במלת ישראל, וזה תוספת הארה שניתן לו אז כדי שיוכל אחר כך להעלות מ"נ במלת אחד כנודע, כדי לקבל אז מוחין דו"ק דגדלות כנ"ל.

¹⁰⁵³ ז"ל פע"ח פרק י': ואח"כ מעלה מ"ן במלת אחד ואז מקבל ו"ק דמוחין דגדלות.

וז"ל הפע"ח פרק ט"ו: מלת אחד נכנסין ו"ק דגדלות, כי כל הקטנות נשלם, לכן גם אלו המוחין הנמשכין עתה אל הז"א ונוקבא.

¹⁰⁵⁴ איפה זה בסידור? בהורדת הטיפה*## עי' שם הלשון: ויכוין לזווג חב"ד דנה"י דעתיק

¹⁰⁵⁵ ולכן הם שמות אלקים?##כך משמע מפע"ח פרק ה' וצ"ע. וזה נקרא יניקה בסידור.

¹⁰⁵⁶ בז"א (פע"ח פרק ה'). וזה ל"ד ביחד אלא תחילה מקיף דאימא ואח"כ פנימי דאבא (שמן ששון, וכן משמע מסידור, ועי' פיסקא הבאה לענין ערבית). ועי' פע"ח פרק י' וז"ל: סדר מעלתן הוא כך, תחלה פנימים דאמא ואחר כך פנימים דאבא ואחר כך מקיפין דאמא ואחר כך מקיפין דאבא. ואני מסופק אם הוא להיפך, כי הסדר הוא מקיפין דאמא ואח"כ פנימים דאבא (וכל זה במוחין דקטנות דאלהים).

¹⁰⁵⁷ הוא המוזכר אחרי הצ' דאבא השני במש"כ ל"מ דיניקה דאמא.

¹⁰⁵⁸ הוא המוזכר בסידור כו"ק דג"ר דתבונה".

עי' פע"ח פרק ה' וז"ל: כל בחי' מוחין הם מתפשטין בכל הז"א, בג"ר ובג' אמצעים ובג"ת. וכשמתחילין לכנוס, נכנסין תחלה ג' פרקין תתאין דאמא בג"ר דז"א, ואח"כ יורדין ג' פרקין תתאין הנ"ל דאימא בג' אמצעים דז"א, ויורדים ג' אמצעים דאימא בג"ר דז"א. וכאשר נכנסין כל אלו הנ"ל, אז נקרא מוחין דו"ק, כי הנה כל אלו עתידין לירד מחסד דז"א ולמטה. ואח"כ יורדין ג' פרקין תתאין דאמא בג' תחתונים דז"א, וג' אמצעים באמצעים, והראשונים בראשונים, ואז הז"א נק' גדול ודעתו שלם במוחין דלילה. וכל זה עדיין במוחין דאמא. ואח"כ עד"ז במוחין דאבא. והנה בזיווג ק"ש אין נכנסין בז"א רק מוחין דו"ק דאמא לבד, אך ג"ר דאמא וכל הט' דאבא כולם נכנסים בברכת אבות. והנה כל זה שביארנו הוא במוחין דגדלות שהם מוחין של הו"י"ת, אמנם קודם כל זה צריך שיכנסו המוחין דקטנות שהם המוחין של אלהים.

¹⁰⁵⁹ בסידור כאשר הוא מזכיר ו' פעמים בהורדת הטיפה איהיהוה זה השני.

שעה"כ

והק"ש דערבית גרוע מק"ש דסדר הקרבנות, כי במלת ישראל אינו נכנס בז"א רק הפנימי דאבא דקטנות בלבד¹⁰⁶⁰, כי המקיף דאימא¹⁰⁶¹ כבר היה בו בתחילה. ובמלת אחד נכנס מקיף דאבא עם המוחין דו"ק הגדלות¹⁰⁶², ואז אין או"א ממשיכין המוחין אלא מן החיצוניות אריך בלבד¹⁰⁶³.

והק"ש שעל המטה גרוע מכולם, כי במלת ישראל אינו נכנס בז"א אלא המקיף דאימא דקטנות בלבד¹⁰⁶⁴, כי כבר ביארנו, כי לעולם אי אפשר לז"א שיחסר ממנו הפנימי דאימא דמוחין דקטנות. ובמלת אחד, נכנסים בו פנימי ומקיף¹⁰⁶⁵ דאבא דקטנות, עם ו"ק דמוחין הגדלות, ואז אין או"א ממשיכין להם מוחין אלא מחיצוניות או"א עצמן¹⁰⁶⁶, כי מפנימיות עצמן, אין שום זמן שימשכו מוחין. ושאלתי טעם הדבר ממורי ז"ל, והשיב לי כי כ"כ הוא פנימיות דאבא כמו חיצוניות דעתיק, ואיני מבין דבריו¹⁰⁶⁷ אלה מה פירושם.

והרי לך סדר ד' מיני קריאת שמע מלמטה למעלה, בתחי' הגרועה מכולם, הוא קריאת שמע שעל המטה, ואחריו קריאת שמע דערבית, ואחריו קריאת שמע דקרבנות, ואחריו קריאת שמע דיוצר, וזה המעולה שבכולם. ולעולם אין הו"ק הגדלות נכנסים במלת אחד, עד שיכנסו כל המוחין דקטנות לגמרי. אמנם השינוי הוא בסדר כניסת המוחין דקטנות כנז'. והנה כפי ערך שלימות המוחין דקטנות שיש לו או, טרם שיאמר קריאת שמע, כך כפי הערך ההוא מושכין או"א מוחין דו"ק מלמעלה. כי הנה הכלל הוא, שלעולם הזווג של או"א הוא להוריד אורות עליונים מן המדרגות שלמעלה מהם אל המדרגות שלמטה מהם, אבל לא כל הזווגים שוים כמ"ש.

כוונות קריאת שמע דרוש ג

בענין ד' מיני יחודי קריאת שמע: שעל המטה, ושל ערבית, ושל שחרית בסדר הקרבנות, ושל שחרית בתפלת יוצר. ולעיל בדרוש שקדם ביארנו כי כל השינוי הוא במלת ישראל בסדר כניסת המוחין דקטנות, ונבאר עתה הדרוש הזה יותר באורך בע"ה. דע כי ארבע מיני זווגים הם, ר"ל כי הנה נודע הוא, שכאשר מזווגים זו"ק, כוונת זווגם הוא כדי להוריד נשמות לתחתונים בעוה"ז. וכבר נתבאר אצלינו כי טיפת הזווג אינה

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁶⁰ דהיינו הצ' דצלם דאבא דיניקה.

הגרעון הוא רק ביחס לזה שרק מוריד מחיצוניות או"א שהרי עצם זה שרק נכנס פנימי דאבא נראה כמעלה, שכבר יש מקיף דאימא, וצ"ע.

¹⁰⁶¹ דהיינו הל"מ דצלם דאימא.

¹⁰⁶² כמו בק"ש של קרבנות, והוא הנקרא בסידור בשם ל"מ דיניקה דאבא וו"ק דג"ר דתבונה.

¹⁰⁶³ בסידור כאשר הוא מזכיר ו' פעמים איהיהוה זה השני.

¹⁰⁶⁴ ולא פנימים דאבא כנ"ל.

וז"ל פע"ח פרק יז: ק"ש שעל המטה: נמצא שקודם ק"ש אין לו לז"א רק פנימית דקטנות דאמא לבד, לכן כשאנו אומרים ישראל כדי להמשיך לו אז הארה מלמעלה כדי שיוכל להעלות אח"כ מ"נ לקבל גם המוחין הגדלות, והנה אז אינו יכול להמשיך הארה גדולה רק מדרגה אחד לבד יותר ממה שהיה לו בתחלה, כי בתחלה היו לו פנימית דקטנות דאמא, ועתה במלת ישראל הארה ניתוספת לו, אז הוא מקיפים דקטנות דאמא. נמצא עתה כשמעלה מ"נ במלת אחד כנודע, אין לו רק מקיפין דאמא, ועדיין חסרים ממנו אותן פנימים ומקיפים דאבא דקטנות כפי מה שהיה לו בשחרית במלת ישראל כנ"ל.

¹⁰⁶⁵ לאמצאתי מקיף דאבא

¹⁰⁶⁶ בסידור כאשר הוא מזכיר ו' פעמים איהיהוה זה השני. @

¹⁰⁶⁷ הם מובנים היטב ע"פ דברינו בספר הכללים כלל ח ענף ג' (לש"ו). כל הגילוי של נה"י דרדל"א הנ"ל היא רק עד ג"ר דאצילות ואינו מתגלה יותר למטה כלל, וזה דוגמת כל עולם ועולם, שיש לו ה' פרצופים למטה מאמיתתו הנעלמה (א"א או"א וזו"ן), ורדל"א מרמז על אמיתתו הנעלמה, ולכן הוא מתפשט עד או"א שהם הנסתרות ולא עד זו"ן.

שעה"כ

משלהם עצמם, אמנם הם צריכים לקחתה בתחלה ממי שלמעלה מהם¹⁰⁶⁸. כיצד, הרי כאשר ז"ן מזדווגים, הנה הז"א הוא נוטל טפת הזווג ההוא מתחלה מן או"א, ואח"כ נותנה ז"א בנוקבא בעת הזווג. וכן אבא לוקח לצורך זווגו בתחלה מלמעלה ממנו כגון מא"א, ואח"כ נותנו לאימא בסוד זווג.

ונדבר עתה בענין זווג ז"ן. הנה פשוט הוא שאין זווגם שוים בכל הזמנים, וגם כמה מיני זווגים יש בו, אם בחינת זווג ישראל ורחל¹⁰⁶⁹, ואם זווג ישראל ולאה, ואם זווג יעקב ורחל, ואם זווג יעקב ולאה כו'. וגם נתבאר אצלינו סדר מעלת הזווגים, כי הנה יש זמן שהטפה של זווג דו"א נמשכת מן אבא בלבד, פי' ממה שהוא חלקו של אבא, ולפעמים מושך הטיפה יותר מלמעלה שהוא מן אריך, ולפעמים מושך יותר מלמעלה מן עתיק. והכלל הוא, כי כפי גדול מעלת הזווג דו"א, כך מעלת המשכת טיפת זרעו מלמעלה.

גם דע, כי הנה בכל פרצוף ופרצוף יש פנימיות וחיצוניות, ולפעמים נמשכת טיפה מן החיצוניות, ולפעמים מן הפנימיות. והוא כי לעולם כאשר ז"א ממשיך אותה טיפה מן אבא, אינו יונק אלא מן חיצוניות בלבד, כי הפנימיות דאבא הוא נחשב כאלו יונק מן עתיק הגנוז ומתלבש תוך א"א. והטעם הוא, כי כשנתקן עתיק, היו או"א אהור באהור, ונמצא, כי זווג או"א אהור באהור, הוא נמשך מתיקון עתיק יומין. אלו הם דברי מורי ז"ל ואיני זוכר הבנתם ופירושם, אמנם הכלל הוא כי אין המשכה לעולם אל ז"א אלא מחיצוניותו, אבל בא"א ובעתיק יש בהם המשכה מחיצוניותם ופנימיותם¹⁰⁷⁰.

והנה ד' זווגים אלו, כל אחד נמשך ממקום אחר, כיצד: זווג תפלת שחרית הוא הזווג המשובח מכל הזווגים¹⁰⁷¹ שיש בימי החול, והוא זווג יעקב ברחל. והנה בזווג הזה הוא מושך הטפה מחיצוניות עתיק, ומשם נמשכין המוחין דו"א בעת קריאת שמע דיוצר¹⁰⁷², ואז ז"א נותן אל יעקב אותה הטפה כדי שיזדווג הוא יעקב ברחל. ובק"ש של הקרבנות, גם אז נכנסין מוחין גדולות בז"א כנודע, וגם המוחין ההם (כ ע"א) תכליתם הם לצורך הזווג הגז' של יעקב ורחל שבתפלת שחרית בזמן העמידה, כי הנה אין זווג אחר בעת הק"ש הזו של הקרבנות, ואותם המוחין נמשכין מפנימיות א"א, שהיא מדרגה למטה מחיצוניות דעתיק וניתנים בז"א, ומשם נמשך כח אל יעקב להזדווג ברחל בעת העמידה כנז'. ואח"כ נבאר צורך ב' קריאת שמע אלו לזווג א' למה הוצרכו שניהם.

והזווג דערבית בעת העמידה הוא זווג יעקב בלאה, בהיותם מן החוזה דו"א ולמעלה¹⁰⁷³, והוא גרוע מזווג יעקב ברחל אשר בשחרית, וזווג הזה איננו ממשיך אלא מן המדרגה שלמטה מהשני מדרגות הגז', והוא מחיצוניות אריך.

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁶⁸ עי' ע"ח שער טל פרק ז.

¹⁰⁶⁹ שבת ביום.

¹⁰⁷⁰ דהיינו פנימיות א"א וחיצוניות עתיק (שמן ששון).

הקדו"ש דף ק"ב ע"ג באמצעיתו
הקדו"ש דף ק"ג ע"ג שלישי עליון

¹⁰⁷¹

¹⁰⁷² טיפה ומוחין הם דבר א' (שמן ששון).

הקדו"ש דף ק"א ע"ד קרוב לאמצעיתו

¹⁰⁷³

שעה"כ

והק"ש שעל המטה הוא לצורך זיווג של חצות לילה שהוא יעקב¹⁰⁷⁴ בלאה למטה מן החזה, והזיווג ההוא איננו ממשיך אלא מחיצוניות או"א. הרי ביארנו ג' בחינות הזווגים, כי הזיווג הד' שהוא בתפלת המנחה, אין בו קריאת שמע, וכמו שנבאר עניינו בע"ה לקמן.

ונחזור לבאר הטעם למה הוצרכו שני מיני קריאת שמע לצורך זיווג א' דתפלת שחרית, משא"כ בשאר הזווגים. והטעם הוא, לפי שהמוחין של חצות לילה היו נמשכין מחיצוניות דאו"א, ואחר כך נסתלקו כל המוחין לגמרי, כנודע כי אחרי כל זיווג, חוזרין ומסתלקין כל המוחין לגמרי. וז"ס הגלות, כי בזמן החרבון, לא יש למעלה מוחין אלא בעת התפלה בלבד, ואח"כ הם מסתלקים שלא יגיע בהם הפגם. וגם טעם אחר, לפי שאין בידינו כח כדי לקיימם כל היום רק בעת התפלה בלבד¹⁰⁷⁵. והנה בזמן תפלת שחרית, אשר הזיווג ההוא הוא עליון מאד¹⁰⁷⁶, שהוא זיווג יעקב ברחל, ובפרט כי הם מושכין מן חיצוניות דעתיק, והנה הכל הוא ריקם וחסר, ואי אפשר להמשיך הכל בפעם א', שיושלם ז"א מכל המדרגות האלו עד עתיק, כי הנה כאשר כתבנו לעיל כי הוא מושך מן עתיק, אין ספק שמכל שכן שמושך מכל המדרגות האלו. האמנם צריך שיושלם בהם לאט לאט, וז"ס טעם מה שתיקנו קריאת שמע בבקר בעת הקרבנות זולת הק"ש השנית העיקרית אשר ביוצר. והנה בק"ש של סדר הקרבנות, אנו ממשיכין מן פנימיות א"א, ואח"כ בק"ש דיוצר אנו ממשיכין מן חיצוניות עתיק כנ"ל, שהוא מקום יותר גבוה ועליון. ואחרי אשר כבר המשכנו די סיפוקו החלק (הא') הראוי בזיווג הזה, אנו מזווגים אותם יחד בתפילה של עמידה. הרי לך בהדיא איך מוכרח הוא לומר ב' פעמים קריאת שמע לצורך הזיווג הנז' הזה. אמנם שאר הזווגים אשר אינם עולים רק מדרגה א', די להם בהמשכת קריאת שמע א' בלבד וכמ"ש בע"ה.

ובזה יתבאר לך ענין מעלת הותיקין שהיו נוהגין להתפלל קודם הנץ החמה. וסוד הענין הוא, הנה האמת הוא, כי לא היה צריך אל הזיווג ההוא רק קריאת שמע אחד כשאר הזווגים, אבל הטעם למה היו בו ב' פעמים קריאת שמע הוא לטעם שנתבאר. כי כיון שנסתלקו כל המוחין לגמרי, לכן צריך להמשיכם בב' פעמים, כי לא יספיק פעם אחת. והנה טעם זה אינו אלא כאשר אנו מתפללים ואומרים קריאת שמע כאשר האיר היום וזרח

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁷⁴ ר"ל הזיווג דק"ש שעל המיטה הוא למטה מן החזה, וכמ"ש ג"כ לקמן ע"ד שורה ו' ז', אבל הזיווג דיעקב ולאה אשר אחר חצות הנה הם אז בכל אורך קומת ז"א כולו, וכמ"ש לקמן נד ע"א וע"ב עש"ה וכן הוא ג"כ לקמן נט ע"ד (לש"ו).

הקדו"ש דף ק"א ע"ד שליש תחתן
הקדו"ש דף ק"ב ע"ב שליש עליון

¹⁰⁷⁵ עי' לעיל ט ע"ג: כי אחר התפלה הם מתמעטין, אין הכוונה לומר מיעוט ממש, אלא כיון שאין נשאר בהם רק הרשימו בלבד

הקדו"ש דף ק"ג ע"ג שליש עליון

¹⁰⁷⁶

שעה"כ

השמש והוא יום ממש. והענין הוא, כי זווג יעקב ולאח של אחר חצות לילה¹⁰⁷⁷, הנה הוא מתמיד ונמשך כל חצות לילה עד אור הבקר¹⁰⁷⁸, וז"ס (בראשית כט כה) ויהי בבקר והנה היא לאה, כי עד היות בקר ממש עדיין לאה עם יעקב בזווג יחד במקומה, ובפרט במה שנתבאר אצלנו (&) כי יש בחי' זווג ליעקב עם לאה בסוד אילת השחר¹⁰⁷⁹, שאז התחיל היום להאיר כדמשמע מן הזוהר (פרשת וישלח דף קע"ח ע"א¹⁰⁸⁰), ובוזה לא יקשה¹⁰⁸¹ בעיניך אם נראה מזוהר במקום הנז' שהזווג הוא בעת אילת השחר, ובמ"א מהזוהר משמע שהזווג הוא בעת נפילת אפים אחר העמידה, דע כי שני המאמרים הם אמיתים, כי זווג דקדרותא דצפרא הוא זווג יעקב עם לאה¹⁰⁸², ודנפילת אפים הם יעקב ברחל. ונמצא כי המוחין שבאו מחצות לילה ואילך אינם מסתלקים עד אחר היות היום ברור, כי בעת אילת השחר עדיין לא נסתלקו המוחין, ולכן כשאומרים קריאת שמע של שחרית קודם הנץ החמה, אין טורח כל כך להחזיר המוחין, כי כמעט שלא עבר רגע קטן שנסתלקו, ולכן בקל אפשר להחזיר, וזהו הטעם שהותיקין היו גומרים אותה קודם הנץ החמה, ועי"כ לא היו צריכים לקרות קריאת שמע ב' פעמים בתפלת שחרית. אבל אנו כללות העולם, שאין אומרים הק"ש קודם הנץ החמה אלא עד אחר הנץ החמה ממש, הנה אז כבר נסתלקו המוחין לגמרי ולא נשאר מהם דביקות ברישא דז"א, ולכן אנו צריכין לקרות ב' פעמים קריאת שמע כדי להחזיר המוחין ע"י מדרגה אחר מדרגה, משא"כ כמנהג הותיקין לפי שהמוחין אשר באו אחר חצות לילה, אין צורך לטרוח להחזירם, וכמעט שהם חוזרים מעצמם. וכאשר אומרים קריאת שמע אז באים מוחין אחרים חדשים מעולים מאותם (כ ע"ב) שהיו מחצות לילה. אבל עתה אנו צריכין לק"ש הראשונה להמשיך אותם מוחין דחצות לילה, וק"ש הב' להמשיך המוחין האחרים היותר עליונים, וזהו הטעם שתיקנו לומר אותנו הפ' דשמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דסדר הקרבנות למי שאינו נוהג כמנהג הותיקין.

- מאיר הכוונה -

הקדו"ש דף ק"א ע"ד שליש תחתן
הקדו"ש דף ק"ב ע"א שליש עלין
ביאורים ח"ב דף מ"ו ע"ג שליש תחתן

1077

¹⁰⁷⁸ מ,ש שהוא מתמיד עד אור הבוקר הכוונה רק שכל חצות לילה הוא הכל בזווג יעקב בולאה אבל באמת נעשה אז שני הזיווגים דיעקב ולאה כי באילת השחר הוא זווג שני והוא יורת מעולה כמ,ש בשער הגלגולים דף כז ע"א וסח ע"א (לש"ו).
ע"י לעיל ט ע"ד: וט"ס האחרות הם מתחברות עם פרצוף לאה, ועי"כ נגדלת בכל קומת ז"א, ונשארין כך עד אור הבוקר. ובאור הבוקר מתמעטת לאה וחוזרת לשיעורה הראשונה בלבד, ועומדת באחורי ז"א במקומה כנודע. ואז אותם הט"ס שלקחה מן רחל, הם יורדות למטה גם הם בעולם הבריאה להתחבר עם אותה הנקודה עצמית של רחל שירדה בחצות הלילה.

1079

1080

¹⁰⁸¹ ע"י שמות דף י ע"א ובפרשת בשלח מו ע"א עש"ה כל הדיבור (לש"ו).

ז"ל שמות:

ז"ל בשלח:

¹⁰⁸² ע"י לקמן נד ע"ב מ,ש בגליון שם (לש"ו).

שעה"כ

האמנם אני ראיתי למורי ז"ל, שאפי' כשהיה מתפלל כמנהג הותיקין ולומר קריאת שמע קודם הנץ החמה, אפילו הכי היה אומר קריאת שמע ב' פעמים, והטעם הוא לפי שגם לזה צריך תנאי אחר, והוא שאותם שמתפללין תפלת הותיקין וקורין קריאת שמע עם הנץ החמה, צריך שיהיו חסידים גמורים שתועיל כוונתם ומחשבתם לקיים אותם המוחין שלאחר הצות לילה שיחזרו מעצמן. והנה אין כל אדם ראוי לכך בזמנינו זה, ולכן אפי' המתפללים תפלת הותיקין צריך שיקראו קריאת שמע ב' פעמים בתפלת השחר.

אמנם בתפלת המנחה הוא זווג ישראל עם לאה מן החוזה ולמעלה, ואין צורך לקרות קריאת שמע. והענין הוא כי הלא בשחרית כבר אמרנו קריאת שמע והמשכנו מוחין עליונים, ואע"פ שהם מסתלקים אחר התפלה, עכ"ז נודע כי מדת היום הוא חסד ומדת הלילה הוא גבורה, ולכן היום אשר הוא חסד ואין החיצונים שולטין בו כל כך, לפי שהוא יום והחסד גובר בעולם, לכן בבא עת תפלת המנחה אין צורך לקרות קריאת שמע וליחד יחוד העליון, כי המוחין חוזרים לבא אז מעצמן. אבל עכ"ז צריך קצת התעוררות, והוא ע"י תפלת המנחה, כי הוא ענין זווג ישראל עם לאה. וכיון שאנו מתפללין כדי לזווגם, אז מתעוררין המוחין העליונים וחוזרין לבא מעצמן מבלתי שנצטרך להביא מוחין חדשים ע"י הק"ש.

ועיין בדרוש התפילין¹⁰⁸³ טעם למה זמן התפילין נהג ביום ולא בלילה, ושם יתבאר לך היטב ענין הדרוש הזה, איך ביום אין המוחין מסתלקים לגמרי, אבל הם נשארים על ראשו בסוד אורות מקיפין, אמנם בלילה הם מסתלקים לגמרי, וע"כ בתפלת ערבית צריך לומר פעם אחרת קריאת שמע כדי לעשות זווג אשר בעת ההוא, לפי שאז כבר הוא לילה והדינים גמורים שולטים, ולכן צריך לקרות פעם אחרת קריאת שמע מחדש¹⁰⁸⁴ כדי להמשיך מוחין לצורך הזווג ההוא.

גם טעם אחר קרוב אל טעם הנו', והוא, כי בתפלת המנחה סמכנו על הק"ש דשחרית, ומן השיריים שנשתייר מן הזווג דשחרית, וכן מה שנשאר מן המוחין אחר שנעשה הזווג ההוא דשחרית מן השיריים ההם אנו עושים זווג תפלת המנחה. אבל איננו מספיק גם לעשות בו זווג תפלת ערבית על סמך המוחין דק"ש דשחרית, כי כבר כלו ונפסקו בתפלת המנחה. ועם הטעם הזה ית' לך טעם אחר למה זווג המנחה אינו מעולה כל כך בתפלת שחרית אע"פ ששניהם ביום. אבל הטעם הוא כי זווג תפלת המנחה הוא מן השוירין דמוחין של תפלת שחרית. וגם בזה תבין למה הדינין מתגברין בתפלת המנחה, בסוד (ירמיה ו' ד) כי ינטו צללי ערב, הטעם הוא לפי שהמוחין הולכין ומתמעטין, אבל עכ"ז עדיין נקרא מדת יום. אבל בתפלת ערבית שנפסקו כל המוחין לגמרי, ולכן כל שליטת החיצונים והמוזיקין הוא בלילה, כנו' בר"מ (פ' פנחס &) בלילה אסתמו תרעי ג"ע ואתפתחו תרעי גהינם דאיהו מרה כו'¹⁰⁸⁵, כנודע שהדינין וגבורות של הלילה הם גדולים כמה מדרגות יותר מן הדינין שבשעת המנחה, כי שליטת וממשלת החיצונים האמיתית אינה אלא בלילה כנודע.

והק"ש שעל המטה אנו צריכין לעשותו מחדש, ואינו מספיק בק"ש דתפילת ערבית כמו שהספיק הק"ש דשחרית אל זווג תפלת המנחה, והטעם הוא כי כשהוא עדיין

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁸³ דרוש ה.

הקדו"ש דף ק"ב ע"א באמצעית

¹⁰⁸⁴

¹⁰⁸⁵ ז"ל:

תרגום:

שעה"כ

יום אין המוחין מסתלקין לגמרי, ולכן במנחה א"צ קריאת שמע פעם אחרת מחדש, משא"כ כשכבר נעשה לילה, שאז מסתלקין המוחין לגמרי, ולכן צריך קריאת שמע מחדש לצורך הזווג שיהיה אח"כ בחצות הלילה. והטעם שאנו מקדימין לקרות אותה קריאת שמע בעת השכיבה יתבאר במקומו לקמן בע"ה¹⁰⁸⁶. והנה להיות שעתה הוא לילה ממש יותר מבשעת תפלת ערבית, לכן הזווג הזה הוא גרוע ואינו כ"כ מעולה, ולכן אינו מושך אלא מחיצוניות או"א בלבד כנ"ל. והרי נתבאר שני חילוקים שיש באלו הארבעה מיני קריאת שמע, והחילוק הא' שביניהם הוא בענין המשכתן אשר אין המשכתן שוה, והחילוק הב' הוא בענין הזווגים הנמשכין מהם כי אינם שווים.

דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ד

דרוש ד'

בענין ד' מיני יחודי קריאת שמע הנז"ל. עוד יש חילוק שלישי בענין ד' קריאת שמע, והוא כי הלא ביארנו בענין קריאת שמע של יוצר (לקמן דרוש ו'), כי ז"א יש לו מוחין דקטנות ודגדלות, ובחינת המוחין דקטנות יש בה מוחין פנימיים ומקיפין, וכן בבחינת המוחין דגדלות, ושם אמרנו כי בכל קריאת שמע מאלו הארבע נכנסין בזעיר אנפין שש קצוות דמוחין פנימיים דגדלות דמצד אימא, ואי אפשר שיכנסו אלו עד שיכנסו כל מה שלמטה ממדרגתם, והם כל המוחין וכ"ע"ג דקטנות הפנימיים והמקיפין מצד אבא ומצד אימא, ואח"כ נכנסים ו"ק הפנימיים¹⁰⁸⁷ דמצד אימא. וכל אלו המדרגות נכנסות בכל קריאת שמע מאלו הד' מיני קריאת שמע הנז', ובדבר הזה כולם שווים. האמנם החילוק שיש ביניהם הוא במדרגות הנכנסות מכאן ואילך כמשי"ת בע"ה.

והנה הזווג דשחרית¹⁰⁸⁸ כבר ביארנו (&) שנכנסים בז"א קודם הזווג ההוא כל המוחין דגדלות הפנימיים והמקיפין דאו"א, ואח"כ נעשה הזווג ההוא בעת נפילת אפים, אבל בשאר הזווגים אין הדבר כן כמשי"ת בע"ה. וגם ענין זה תלוי טעמו במש"ל (&) שאין הד' זווגים שווים, לפי שבשחרית הז"א שלם וממולא בכל המוחין האלו כולם, לכן הזווג ההוא מעולה, והוא זווג יעקב ורחל. אבל בשאר הזווגים כפי ערך המוחין אשר הוא לוקח כך הוא ערך הזווג ההוא, או יהיה זווג ישראל עם לאה, או יעקב עם לאה, וכן כיוצא בזה. וגם הטעם הזה תלוי במש"ל (&) כי בשחר הוא חסד גמור, ולכן המוחין של אז הם מעולים, וגם הזווג ההוא גדול ומעולה, ובמנחה מתגברין הדינין מעט, ולכן המוחין והזווג אשר אז הם יותר ממועטים במעלה, ועד"ז הם מתמעטין בתפלת ערבית יותר וכיוצא בזה. והנה החילוק הזה שבארנו אינו אלא בזווגים עצמם, אבל בעת הק"ש כולם שווים, כי בכלם נכנסים בז"א עד המוחין דו"ק דגדלות ג"כ הפנימיים מצד אימא.

ואמנם החילוק הג' שיש בד' מיני קריאת שמע עצמם הוא זה, כי הנה אע"פ שאנו אומרים שבעת הק"ש נכנסים כל המדרגות עד הו"ק דמצד אימא דגדלות הפנימיים, עכ"ז אלו המדרגות שבנתים יש ביניהם הפרש, כי יש פעם שנכנסים כולם יחד, ויש פעם שנכנסים מפורזין ומפורדין, וסוד זה תלוי במלת "ישראל". פי' כי כבר ביארנו בק"ש דיוצר (דרוש ו'¹⁰⁸⁹) כי סוד הק"ש היא להעלות מ"ן מן זו"ן אל או"א, כדי שיזדווגו או"א ויורידו מוחין אל זו"ן. אמנם קודם העלאת מ"ן אלו, אין הז"א עדיין ראוי להעלותם, וצריך להמשיך

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁸⁶ נז רע"א (לש"ו).

¹⁰⁸⁷ דגדלות.

¹⁰⁸⁸ של י"ח.

¹⁰⁸⁹ כך כתוב בשמן ששון, וצ"ע.

שעה"כ

לו הארה מלמעלה כדי שיוכל להעלותם. והנה ההארה הזאת ניתנת אליו במלת ישראל כמשי"ת לקמן בק"ש דיוצר. וביאור הדברים הם, כי ז"א כדי שיוכל להעלות מ"ן למעלה, צריך שבהכרח יהיו לו לפחות מוחין דקטנות מצד אימא¹⁰⁹⁰ כדי שיוכל אח"כ להעלות מ"ן כדי שיקבל אח"כ מוחין דגדלות.

והנה בק"ש דשחרית במלת ישראל נגמרים לכנס בו כל המוחין דקטנות אפילו המקיפים דמצד אבא, וזו היא תוספת הארה הניתנת לו אז במלת ישראל, כדי שאח"כ יוכל להעלות מ"ן במלת אחד, כדי שיקבל אז מוחין דגדלות דו"ק כנ"ל. וכבר ביארנו בדרוש ו' דק"ש דיוצר, כי לעולם אי אפשר שיחסרו מן ז"א כל המוחין דקטנות, כי בהכרח שמוחין פנימים דקטנות דמצד אימא לא יסתלקו כלל ממנו לעולם, לא ביום ולא בלילה, לפי שבהכרח צריך שתהיה לו איזה בחינה של מוחין כדי שיתקיים בהם, כי המוחין הם הם חיות וקיום האדם בסוד (קהלת יב) והחכמה תחיה את בעליה. אבל המוחין המקיפין דמצד אימא, והפנימיות והמקיפין דמצד אבא, ג' מדרגות אלו יכולות להסתלק לפעמים מן ז"א, כמו שגם מסתלקים המוחין דגדלות. אבל השינוי וההפרש הוא כפי ערך הזמנים כך סדר מדרגת הסתלקותם.

ונתחיל לבאר מן הק"ש שעל המטה, כי היא המדרגה התחתונה שבכולם, כי הנה בלילה ודאי הוא שאינם מסתלקים כל המוחין כנ"ל, ונשארים בהכרח המוחין הפנימים מצד אימא כנו. וכשאנו קורין קריאת שמע שעל המטה נמצא שקודם שנאמר קריאת שמע, הנה לא היו בז"א רק מוחין פנימים דאימא בלבד, ולכן כשאנו אומרים "ישראל" כדי להמשיך לו הארה מלמעלה כדי שיוכל להעלות אחר כך מ"ן, כדי לקבל גם המוחין דגדלות, והנה אז איננו יכול להמשיך הארה גדולה, רק מדרגה א' בלבד יותר ממה שהיה לו תחילה. והוא, כי בתחילה היו לו מוחין פנימים דקטנות דאימא, ועתה במלת ישראל ההארה שניתוספה לו עתה, היא מקיפין דקטנות דאימא. ונמצא, כי כאשר מעלה מ"ן במלת אחד כנודע, הנה אין לו עדיין רק עד מדרגת מקיפין דאימא, וחסרים ממנו פנימים ומקיפים דאבא דקטנות, והוא השיעור של המדרגות שהיו בו כבר במלת ישראל בקריאת שמע דשחרית.

ובזה תבין טעם אמיתי למה אין הד' זווגים והד' המשכות דק"ש שוות, והכל תלוי במה שנוז', כי הנה כפי ההכנה שיש לז"א בעת שמעלה מ"ן במלת אחד, כך יש בו כח למשוך המשכה עליונה או תחתונה. וגם בענין זה תלוי כניסת המוחין דגדלות בו אח"כ, אם נכנסים כולם או מקצתם. וגם בזה תלוי הפרש מעלת הזיווגים אשר זווג זה גדול מזה, וכל זה תלוי בהתחלה הנ"ל, כי אם ההתחלה היא מעולה בעת העלאת מ"ן, כך יש לו כח להמשיך {ב ע"ד} המשכות עליונות מלמעלה, ונמצא שהכל תלוי בענין זה.

ונחזור לענין כי עתה בעת קריאת שמע שעל המטה¹⁰⁹¹ שאין לו רק מדרגה א' לבד מן הג' הנז', אשר היא מקיפין דאימא, לכן אין בו כח להמשיך רק מחיצוניות דאבא ודאימא בלבד כנוז', ולכן אין נכנסין בו רק המוחין דו"ק דגדלות מצד אימא ולא יותר כמשי"ת בע"ה. ולכן גם הזווג ההוא הוא תחתון, והוא יעקב ולא אהרן בהיותם למטה מן החזה בלבד. ודע כי אח"כ כשיורדין ונכנסין בו המוחין דגדלות במלת "אחד" כנודע, הנה אז נכנסין לו ביחד מחדש פנימים ומקיפין דקטנות דאבא, וגם פנימים דו"ק דגדלות דאימא.

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁹⁰ עי' בפיסקא הבאה שהרי אין שום זמן שאין לז"א מוחין דקטנות דאימא, ולכן צ"ע כוונתו. ויש אותו קושיא על הסידור
¹⁰⁹¹ כלומר אחרי אמירת ישראל.

שעה"כ

ולכן כיון שאלו המדרגות באים לו עתה ביחד, אין בו כח לקבל עוד מדרגות עליונות מאלו, ונשאר באלו המדרגות הראשונות לבדם.

אמנם בתפלת ערבית, עדיין הוא התחלת הלילה, ולא נתחזקה שליטת החיצונים, לפי שעד אז היה יום והחסד והרחמים גברו בעולם, ולא נסתלקו כל המוחין דקטנות לגמרי, אבל נשארו בו שני מדרגות: הא', היא המוחין פנימים דקטנות דאימא, אשר אלו קבועים בו תמיד ואינם מסתלקין בשום זמן כנ"ל, וגם נשארו בו המקיפין דקטנות דאימא. ולכן כשאומרים מלת "ישראל" כדי להביא לו תוספת הארה כנז', הנה אנו ממשיכין לו מדרגה אחרת יותר על הנז' והוא מוחין פנימים דקטנות דאבא. ונמצא כי כאשר מעלה מ"ן במלת "אחד" לגבי או"א, הנה הוא כבר שלם וממולא יותר, ולכן הנה הוא מושך מן חיצוניות א"א שהיא מדרגה מעולה יותר. ואח"כ במלת "אחד" נכנסין בו מוחין מקיפים דקטנות דאבא וו"ק פנימים דגדלות דאימא. וכיון שלא קבל עתה מחדש הארות יתירות, לכן יש בו כח לקבל בתפלת ערבית מוחין אחרים גבוהים יותר, והם ו"ק פנימים דגדלות דאבא כמשי"ת במקומו בע"ה. ולכן גם הזווג ההוא הוא יעקב ולאה בהיותם למעלה מן החוה.

והנה בק"ש של הקרבנות, אשר כבר הוא יום ומדת החסד מתעורר, ולכן הוא יותר מעולה מן מדרגת קריאת שמע שעל המטה, אמנם הוא שוה אל ערך קריאת שמע דערבית בבחי' א', עם היות שיש ביניהם חילוק, והוא, כי בתפלת ערבית נשאר בו הארת המוחין מן היום, אלא שזמנו ועונתו הוא לילה, אבל הק"ש של הקרבנות, הנה היא נמשכת מן הלילה אשר לא נשאר לו הארה, אבל יש לו יתרון אחר, והוא כי זמנו ועונתו הוא יום. ונמצא כי בבחי' אחת הוא שוה אל קריאת שמע דערבית, ובבחי' אחרת הוא גבוה ומעולה ממנה. והענין הוא, כי לפי שהוא בא אחר הלילה, שלא נשארו בו רק פנימים דקטנות דאימא בלבד, לכן צריך שבמלת "ישראל" נמשיך לו מדרגה אחרת, והוא מקיפים דקטנות דאימא. ובבחי' זו הוא פחות מן קריאת שמע דערבית, כי אז כבר היו בו מקיפים דאימא ממילא בלתי מעשינו, אבל להיות כי היום מעולה מן הלילה, כי כשנעריך ערך קריאת שמע דערבית עם קריאת שמע דקרבנות, ודאי שהק"ש דקרבנות הוא יותר מעולה מפאת עצמה, לפי שמעלת קריאת שמע דערבית אינה תלויה בה בעצמה רק מפאת מה שקדם אליה שהיא בחי' יום, אבל היא בעצמה איננה אלא מדרגה גרוע להיותה מדת לילה. אבל קריאת שמע של הקרבנות פחיתותה אינה מפאת עצמה, אלא מפאת מה שקדם אליה שהיא בחי' לילה, אבל היא בעצמה היא מעולה לפי שהיא מדת יום. וכשנעריך ב' ערכים אלו, ודאי שיותר גדול ערך המעלה הנמשכת מפאת עצמה מן ערך המעלה הנמשכת מפאת מה שקדם אליה, שהוא כח אחרים ואינו כח עצמו. ולכן יש בק"ש של הקרבנות כח ויכולת להמשיך שני מדרגות ביחד, והם מקיפים דקטנות דאימא ופנימים דקטנות דאבא. אך ודאי שבבחי' אחרת הם שוים, והוא כי במלת ישראל עדיין אין בז"א בק"ש דקרבנות יותר ממה שיש לו בק"ש דערבית, אבל עכ"ז גדול כח קריאת שמע דקרבנות שהמשיכה שני מדרגות ביחד, משא"כ בק"ש דערבית שלא המשיכה רק מדרגה א', ולכן להיות שיש לק"ש דקרבנות יתרון הזה על קריאת שמע דערבית, לכן יש בה כח להמשיך ממדרגה יותר עליונה, והיא מן פנימיות דא"א. ואח"כ במלת "אחד" נכנסים המקיפים דקטנות דאבא עם הפנימים דו"ק דגדלות דאימא.

והנה אם לא היה בשחרית רק קריאת שמע של הקרבנות בלבד, היה זווג שלו גרוע, דוגמת זווג דערבית, ולכן הוצרך פעם אחרת קריאת שמע של יוצר כדי לעשות זווג אחר יותר עליון, ולהמשיך המשכה יותר עליונה, והיא מחיצוניות עתיק, ואז יכנסו בז"א כל המוחין דגדלות פנימים ומקיפים דא"א. וגם כי הזווג ההוא היה יותר עליון, והוא זווג

שעה"כ

יעקב ברחל, לפי שבבקר הוא שעת החסד והרחמים יותר מכל שאר זמני היום והלילה, ולכן זווג הנעשה בעת ההיא צריך שיהיה הגדול והמשובח שבכולם.

והנה נת"ל כל החילוקים שיש בד' מיני קריאת שמע ובג' הזווגים באר היטב, ולכן ג"כ יש הבדל בשלשה מקומות מן הק"ש כפי חילוק (כא ע"א) הזמנים וראוי לכוין בהם. והנה שאר המשך ג' פרשיות קריאת שמע וגם המשך פסוק א' דשמע ישראל יתבאר לקמן, אבל עתה נבאר חילוקים אלו בלבד אשר ביניהם.

הנה החילוק הא' הוא במלת "ישראל", כי בק"ש של הקרבנות תכוין שעתה הם נכנסים בז"א המקיפים דקטנות דאימא, והפנימים דקטנות דאבא, לפי שכבר היו בו הפנימים דקטנות דאימא, ובכח אלו המוחין שבו יכול להעלות מ"ן במלת אחד. ובק"ש דיוצר תכוין כי כבר יש בו פנימים ומקיפין דקטנות דאימא ופנימים דקטנות דאבא, ובמלת "ישראל" נכנסים מקיפים דקטנות דאבא, ובכח אלו המוחין הוא מעלה מ"ן במלת "אחד".

ובק"ש דתפלת ערבית תכוין כי כבר יש בו פנימים ומקיפים דקטנות דאימא, ובמלת "ישראל" נכנסים בו פנימים דקטנות דאבא, ובכחם מעלה מ"ן במלת "אחד". ובק"ש שעל המטה תכוין כי כבר יש לו פנימים דקטנות דאימא, ובמלת "ישראל" נכנסים בו מקיפים דאימא בלבד, ובכחם מעלה מ"ן במלת "אחד".

החילוק הב' נמשך מן הקודם, והוא במלת "אחד". כי הנה ביארנו בק"ש דיוצר שצריך לכוין במלת "אחד" לשלב שם הויה בשם אהיה ביחד, אשר הוא סוד חיבור או"א, ושאה"כ תכוין בהויה דיודי"ן דע"ב אשר היא סוד טיפת הזרע היוצא מאבא לאימא, אשר בה כלולים המוחין דו"א ביחד באותה ההויה. והנה בכונת ההויה זו הוא ענין זה החילוק השני, כי בק"ש של הקרבנות תכוון כי זו ההויה שהיא טפת זרע דאבא נמשכת שרשה מלמעלה מפנימיות א"א, ומשם המשיכה או"א ע"י חיבורם וזווגם בעת הזו. ובק"ש דיוצר תכוין כי ההויה הנז' המשיכה מן היצוניות ע"י. ובק"ש דערבית תכוין כי זאת ההויה המשיכה מן היצוניות א"א. ובק"ש שעל המטה תכוין שהויה זאת המשיכה אבא ואימא מחיצוניות או"א עצמן.

החילוק הג' הוא ג"כ במלת "אחד", והוא כי כבר ביארנו בק"ש דיוצר שאחר שתמשיך ההויה הנז' שהיא טפת זרע דאבא כנוצר, צריך שתכוין אח"כ כי אחרי שנצטיירה טפה זו במעי אימא כנודע ויורדין המוחין לז"א שהיא נחלקת לד' מוחין כמ"ש, ואלו המוחין הם המוחין דו"ק דגדלות דאימא כנז' שם. והנה בענין זה הוא החילוק הג' הנז', כי בק"ש דקרבנות תכוין כי כאשר יורדין אלו המוחין דגדלות, הנה ג"כ נכנסים עמהם בז"א המקיפים דקטנות דאבא אשר היו חסרים לו בתחילה במלת "ישראל". ובק"ש דיוצר תכוין כי כל הקטנות אפי' דאבא כבר היו בתחילה במלת "ישראל", ואין נכנסים בו עתה רק המוחין דו"ק דגדלות דאימא. ובק"ש דערבית תכוין כי נכנסים עתה עמהם המקיפים דקטנות דאבא אשר היו חסרים לו במלת ישראל. ובק"ש שעל המטה תכוין שנכנסים עמהם הפנימים והמקיפים דקטנות דאבא אשר היו חסרים בו בתחלה במלת ישראל.

ועתה נבאר הכונה שצריך לכוין בחילוק הא' הנ"ל שהוא במלת ישראל. והנה כוונת ישראל בק"ש דיוצר תתבאר לקמן במקומו. והק"ש של הקרבנות אשר אז נכנסין המקיפים דקטנות דאימא והפנימים דקטנות דאבא, צריך ג"כ לכוין כוונה אחרת, שהיא ג"כ בנימ' ישראל, כדוגמת אותה כוונה דק"ש דיוצר, והיא זאת¹⁰⁹², שתכוין אל שם שדי

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁹² בסידור נ"ל שזה בכוונת של מילה "אחד".

שעה"כ

במילואו, אשר מילואו לבד עולה ת"ק. ואח"כ תכוין אל שם אהיה דמילוי אלפין בפשוטו ומילוי ומילוי מילוי, שהם מ"א אותיות ותחבר מ"א עם ת"ק יהיו בגימ' כמנין ישראל. ובק"ש דערבית תכוין במלת "ישראל" לשם אלקים באופן זה, כי באות שין דישראל תכוין באלקים דיודי"ן שעולה ש'. ואות ר' דישראל תכוין אל רבוע אלקים העולה ר'. ובג' אותיות הנשארים מישראל שהם א' ל' י' גימ' מ"א, תכוין בהם אל אחריים דאלקים במילואם, אשר אז יש בהם מ"א אותיות. ובק"ש שעל המט' תכוין במלת "ישראל" אל שם אהיה דיודין ברבועו הנקרא אחריים, כי כשתקח המלוים בלבד יהיו גימ' ת"ק, ופשוטו ומלווי ומלווי דשם זה, אהיה דיודי"ן, יש בו מ"א אותיות, והנה ת"ק ומ"א הם גימ' ישראל. ואמנם יש כמה חילוקים אחרים בין קריאת שמע שעל המטה לשאר קריאת שמע וכבר נתבאר לקמן במקומו, אבל בענין כללות כוונת קריאת שמע בעצמה כולם שוים, וכן בק"ש דערבית ודיוצר ודקרבות כולם שוות, זולת בג' החילוקים הנז"ל. ואמנם החילוק האחד {כא ע"ב} שאמרנו שיש בין הזיווגים האלו אינם נוגעים אל הק"ש בעצמה רק בסוד המוחין דגדלות, ובמקומם יתבארו כולם בע"ה.

קריאת שמע דרוש ה

בענין הרמ"ח תיבין שיש בק"ש כנגד רמ"ח איברים שבאדם כמ"ש חז"ל (&). הנה כבר נתבאר כי בק"ש דשחרית וכן בק"ש דערבית, אינם נכנסים רק המוחין דו"ק דגדלות בלבד, והענין הוא, כי השית פרקין תתאין שיש בנה"י דאימא נכנסים בו"ר דז"א, ונשארים ג' אחרונות שבו בלתי מוחין, והג' פרקין קדמאין דנה"י דאימא נשארו למעלה ולא נכנסו תוך ז"א. אבל החילוק שיש בין קריאת שמע דשחרית לק"ש דערבית, הוא בענין תפלת י"ח, כי בברכת אבות דשחרית נכנסין כל הפרקין קדמאין באופן שנכנסין כל המוחין דאז"א, אבל בערבית אינם נכנסים רק ו"ק דאז"א בלבד, והפרקין קדמאין שלהם אינם נכנסין, באופן כי הפרקין אמצעים שהיו ראויים להיות בחג"ת דז"א הם עתה בכח"ב שלו. והנה בק"ש דשחרית אשר שם אתה מכוין במלת אחד באות ד' שבו אל הד' מוחין היורדין בז"א, והם ד' הויות דעסמ"ב כנודע¹⁰⁹³, ובגימ' הם רל"ב, ויש בהם י"ז אותיות בד' הויות ותצרפם עם רל"ב יהיו רמ"ח, שהם רמ"ח איברים הנכנסים בו. וכבר ביארנו כי אלו הו"ק דגדלות הם מוחין דגדלות, אמנם כאשר אלו נכנסין בז"א, כבר אז יש בז"א מוחין דקטנות, שהם מבחי' אלקים כמבואר אצלנו. והנה הם ג' מוחין דקטנות בנה"י דאבא, וג' מוחין דקטנות בנה"י דאימא, והם ששה שמות אלקים, וכשתחבר ו' שמות של אלקים אלו דקטנות עם הרמ"ח איברים דגדלות כנו' יהיו שניהם בגימ' רומ"ח, וז"ש בינוקא פ' בלק (&) כי הק"ש נקרא רומ"ח. והנה רומ"ח הם אותיות חמור¹⁰⁹⁴ [והם סוד (&)] יששכר חמור גרם.

ואח"כ בהגיעך אל עזרת אבותינו כו', שירה חדשה שבחו גאולים כו', אשר השירה ההיא יוצאה מהגרון, וכמ"ש (&) וענו ואמרו ה' ימלוך כו', אז תכוין במלת גרון, כי הנה תחילה היה לנו ענין הרומ"ח הנז', ואם תוסיף עליו כללות ד' הויות הנז' דעסמ"ב, יהיו בגימ' גרון. והענין הוא, כי בתחילה בעת הק"ש, ירדו המוחין בראש ז"א, ועתה בשירה חדשה הם מתחילין להתפשט הטיפה שלהם עד הגרון, ויורדים שם ומתעכבים שם במקום צר, ואז שם נתוספה הארתם בכח ד' כוללים ונעשים גרון.

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁹³ האם זה בו"ק דג"ר דתבונה או שזה בד' מיתות ב"ד? @?

¹⁰⁹⁴ עיין ס' הליקוטים פ' וחי (לש"ו). ז"ל:

שעה"כ

ואח"כ באתה קדוש כו', כבר הודעתך במקום אחר (&) כי עד עתה היה בחי' החיבוק בימינא ובשמאלא ובאמצעיתא, וכאשר הגיע החיבוק אל בחינת אמצעיתא, אז מתחילין המוחין להתפשט ולצאת מחוץ לגרון למטה אל הגוף, וזהו הטעם שתקנו ברכת אתה חונן אחר ברכת אתה קדוש, לפי שעתה כבר מוח הדעת התחיל להתגלות לצאת אל מקום מרחב ומגולה, ואז אנו שואלים אתה חונן לאדם כו'. גם בזה תבין, כי מן ברכת אתה חונן ואילך מתחיל תיקון י"ס דנוקבא כמבואר במקומו. והענין הוא, כי עתה אשר כבר התחילו המוחין להתפשט למטה מן הגרון, ושם הוא התחלת פרצוף הנקבה מהחזה ולמטה, ואנו מתקנין אותה. וגם טעם אחר, לפי שעל ידי הקדושה ניתן בחינת הדעת אל הנוקבא דז"א כמבואר במקומו, ולכן אנו שואלים עתה, אתה חונן לאדם דעת כו'.

ונחזור לענין ראשון, שצריך לבוין בברכת אתה קדוש כו' שהמוחין יורדין ויוצאין מן הגרון כדי להתפשט בגוף החסדים העומדים תוך יסוד דאימא, ובהיותם בגרון היו סתומים שם בסיתום גדול. ותכוין כי ענין גרון, הנה נתבאר אצלנו כי הוא ג"פ יב"ק, שהוא בחינת המוחין דקטנות שהם שם אלקים, ובחינת המוחין דגדלות הנקרא שם הויה. ובהיותם מתלבשין ביחד זב"ז בתוך הגרון, שהוא מעבר צר, אז נקרא הגרון מעבר יב"ק, שהוא מעבר של שם הויה ואלקים שעולים בגימ' יב"ק¹⁰⁹⁵. והנה הה"ח או ה"ג הנה הם עוברים בתוך המעבר האמצעי של יב"ק שהוא היסוד שהוא קו האמצעי. והנה כל בחינת חסד או גבורה היא הויה א', נמצא כי הה"ח או הה"ג הם ה' הויות שהוא בגימטריא ק"ל. וכן ה' הויות של גבורות גימטריא ק"ל, ולכן תכוין להוריד אותם הק"ל דרך מעבר היב"ק הנז', שיצאו משם למטה מן הגרון. והנה ק"ל ויב"ק הם גימטריא גר"ם¹⁰⁹⁶.

{כא ע"ג} והנלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, שאלו הק"ל הם הה"ג היוצאין לעשות דעת הנקבה¹⁰⁹⁷. והרי נתבאר שלש כוונות שהם רמ"ח ורומ"ח וגרון, ושלשתם בשחרית. אבל בערבית הם משונים לטעם הנז"ל, כי יש הפרש בין שחרית לערבית, וזה ביאורו, ענין הרמ"ח תכוין שהם ג' הויות סמ"ב, כולם בבחי' ע"ב באופן זה, ס"ג עם עשרה אותיותיו, ע"ב. מ"ה כו', ע"ב. הויה דב"ן באחוריים הוא ע"ב¹⁰⁹⁸. ונמצא שהם ג"פ ע"ב הם רי"ו, ותחבר עמהם ל"ב אלקים הרי רמ"ח, ואם תחבר עמהם ו' אלקים דקטנות הרי רומ"ח.

ואח"כ בברכת אתה קדוש תכוין אל גר"ם, ע"ד שכונת בשחרית שהוא ק"ל ויב"ק. אבל יש בזה הפרש אחר, והוא כי בשחרית אשר כבר נכנסו בברכת אבות כל הנח"י דאו"א, לכן כוונת גר"ם היתה בגרון, לפי שמקום הגר"ם הוא היסוד דאימא למטה בבחינת העטרה שבה, ושם הוא בחי' יב"ק כנו', אבל עתה בערבית שאין בו אלא מוחין דו"ק נמצא כי זו העטרה היסוד דאימא הוא למעלה בכתר דז"א, ולכן צריך שתכוין שם ענין הגרם הזה, כי שם בהיות היסוד שם למעלה יוצאין ממנו ק"ל הגבורות כנו'. והרי נתבאר כוונת קריאת שמע דערבית.

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁹⁵ עי' לעיל הערה 620, ותפילין ב' ד"ה וענין המעברתא

¹⁰⁹⁶ חמור גרם הנ"ל.

¹⁰⁹⁷ עי' שער כה פרק ב' (ב) אות יב.

י"ב: בדעת דז"א יש ה"ח וה"ג, והם י' הויות גימ' ק"ל ק"ל¹⁰⁹⁷, ב"פ עי"ן כמנין (שמות ג ד) ס"ר לראות, כי משם נמשכת ראייה אל העיניים היושבים ממש כנגד הדעת. אך בדעת דנוקבא יש ק"ל גבורות לבד. וכאשר מתפשטות ברו"ק שהם בחי' חג"ת נה"י¹⁰⁹⁷, נשארין בחי' ו' בכל אחד מה"ק שבה והם ל', ואלו נקראו (חגיגה טו ע"ב) מגדל הפורח באויר. ונשאר ק' מהק"ל דגבורות ביסוד שלה, ואח"כ כשמזדווגין נותן בה הזכר גם ק"ל ראשון דחסדים ומתחברים עם הק' שביסוד דילה, והנה ק' וק"ל גימטריא יר"ך כי היסוד נתון בין ב' הירכיים.

¹⁰⁹⁸ עי' שער רפ"ח פרק ג.

שעה"כ

וגם בק"ש שעל המטה קבלתי עניינה ושכחתי קצתה, וזהו הנז' אצלנו, כי ענין כוונת הגרון הנ"ל, צריך שתכוין אותו בעת שתאמר הפסוק (&) רוממות אל בגרונם, ושם תכוין כוונת הגרון הנ"ל. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי אין לכוין בגרון הנ"ל בק"ש דערבית, אבל תמתין עד קריאת שמע שעל השכיבה, ושם תכוין בפסוק רוממות אל בגרונם כנז'.

אזהרות שקודם השמע.

קודם שתאמר היחוד דשמע ישראל, צריך שתכוין אל היחוד שביארנו בדרוש הציצית (דחוש ז' דף ז' ע"ב) בענין ד' כוונת שיש בד' אותיות הויה, והכונה הנוגעת אל יחוד דשמע ישראל היא שתכוין תחילה אל ה' תתאה, ואח"כ תחברה עם ו', ואח"כ תחבר י' עם ה' ראשונה, וע"ש ותמצא ביאור כוונה זו מה ענינה.

גם קודם שתאמר שמע ישראל תסגיר שני עיניך ביד ימינך, ותכוין למ"ש בסבא דמשפטים (&) עולימתא שפירתא דלית לה עיינין¹⁰⁹⁹, ושם ביארנו¹¹⁰⁰ שהכונה היא על רחל¹¹⁰¹ שהיא העולה עתה בבחינת מ"ן לגבי או"א, ועי"ש בסבא דמשפטים. ובידך השמאלית תאחוז ד' ציציות ויהיו מונחים על לבך כמבואר לעיל (ציצית ב' ה ע"ב). גם קודם שתאמר קריאת שמע צריך שתכוין אל מ"ע שנצטוינו לקרות קריאת שמע ב"פ בכל יום.

כוונת יחוד קריאת שמע עד עזרת אבותינו.

דע כי הנה ברכת אהבת עולם ה"ם היכל אהבה הנז' בפ' פקודי (&)¹¹⁰². והנה היכל אהבה ה"ם החיבוק. והיכל הרצון הוא סוד הנישוק, והוא בברכת אמת ויציב. וכבר נודע כי אין נישוק אלא אתדבקותא דרוחא ברוחא (זהר ח"ב קנד ע"ב), וא"א זה אלא עד שירד ז"א שבאצילות אל היכל הרצון, וגם הוא איננו יכול לירד עד שיתוסף בו כח מן רוח או"א, ולכן אנו מייחדים את או"א בשמע ישראל כו', ואז מאירים בזו"ן בחי' מוחין, ואז הוא יורד למטה כנז'. ונמצא כי בעת זה היחוד נעשו מוחין לו ולה, וזה טעם משרז"ל שהק"ש

- מאיר הכוונה -

¹⁰⁹⁹ צד ע"ב: רבי חייא ורבי יוסי אערעו חד ליליא במגדל דצור אתארחו תמן וחדו דא בדא אמר רבי יוסי כמה חדינא דחמינא אנפי שכינתא דהשתא בכל ארחא דא אצטערנא בחדא סבא טייעא דהוה שאיל לי כל ארחא מאן הוא נחשא דפרח באוירא ואזיל בפירודא¹⁰⁹⁹ ובין כך ובין כך אית נייחא לחד נמלה דשכיב בין שנוי שרי בחבורא וסיים בפירודא ומאי איהו נשרא דקא מקנא באילן דלא הוה בנוי דאתגזלו ולא מן בריין דאתבריא דלא אתבריא כד סלקין נחתין כד נחתין סלקין תרין דאינון חד וחד דאינון תלתא מהו עולימתא שפירתא ולית לה עיינין וגופא סמירתא ואתגליא איהי נפקת בצפרא ואתכסיאת ביממא אתקשטת בקשוטין דלא הוה תרגום: רבי חייא ורבי יוסי נפגשו לילה אחד במגדל צור התארחו שם ושמחו זה בזה אמר רבי יוסי כמה שמחתי שראיתי פני השכינה שעכשיו בכל הדרך הזאת הצטערתי בזקן אחד סוחר שהיה שואל אותי כל הדרך. מי הוא נחש הפורח באויר והולך בפירוד ובין כך ובין כך יש מנוחה לנמלה אחת ששוכבת בין שני התחיל בחבור וסיים בפירוד ומה הוא נשר שמקנן באילן שלא היה בנוי שנגזלו ולא מהבריות שנבראו במקום שלא נבראו כשעולים יורדים כשיררדים עולים שנים שהם אחד ואחד שהם שלש מה זה נערה יפה ואין לה עייניים והגוף נסתר ומתגלה היא יוצאת בבוקר ונתכסית ביום ומתקשטת בקשוטים שלא היו.

¹¹⁰⁰ שער מאמרי רשב"י ו ע"ד: אמנם נתינת עין שאמרו נותן עיניו בו הוא משו' דכוס של ברכה היא עולימתא שפירתא ולית לה עיינין דמסטרא דחשך קא אתיא וצריך ליתן עיניו בה להיות לה לעיניים להאיר בה ועוד שהעיני' הם נצח והוד שבחמה כי משם נמשך האור לעיניים ושפתים הם בסוד נצח הוד שבבינה סוד פומא וצרי' להאיר ולהמשיך לה רחמי' מהחכמ' העליונ' למתק גבורותיה ולמזגם ולמשוך מאור נצח הוד שבחכמ' למטה?.

¹¹⁰¹ וכן בכ"מ הנוגע לתיקון רחל, ובמנחה כל העמידה צ"ל בעינים סגורות, ובערבית כל תפלת מעריב, היינו משהתחיל המעריב ערבים עד תשלום העמידה (נוסף בפע"ח).
¹¹⁰² עיין נה"ש דף ח"י ע"א ד"ה עיקר הק"ש – לש"ו.

שעה"כ

מדאורייתא והתפלה מדרבנן¹¹⁰³, והענין הוא במה שנודע, שנה"י דז"א מאירים בנוקבא בסוד ד' מוחין שבה, אמנם יורדין לה ג"כ בעת יחוד קריאת שמע ד' מוחין ממש מלמעלה מאו"א, וזה אומרם דתפלה מדרבנן, כי רבנן הם הנה"י בסוד מ"ש רו"ל בברכות (&) הני ברכי דרבנן דשלהי כו', כי ה"ס (&) ת"ח מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' כו', שהם תרין לימודין, תרי ערבי נחל, נצח והוד¹¹⁰⁴. ונמצא שבאותו הרגע של יחוד קריאת שמע יש יותר הארה בהם ממה שנעשה בתפלה, כי אין ניכר אח"כ אור זה, והוא מסתלק אחר זמן הק"ש. ואח"כ ברמ"ח תיבין דק"ש אנו מורידין סוד הז"א כולו ברמ"ח איברים שבו, ולכן אלו הרמ"ח תיבין דק"ש הם פרשיות תורה שבכתב, כנודע (&) כי ז"א נקרא תורה שבכתב, ולכן בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק (&), כי אנו צריכין להוריד ז"א בהיכל הרצון הרמוז בברכת אמת ויציב, ולכן לא יפסיק בנתיים.

ודע כי בהיכל הרצון יש בתוכו ו' היכלות, והוא כולל ו' היכלין אחרנין, ושם יורד ומתלבש ז"א עם ו"ק, והנה עדיין חסרים ד' היכלות אחרים, כי יש בז"א י"ס, ולכן צריכין אנו להוריד שם בהיכל הרצון בחי' היכל הז' שהוא כללות ד' היכלות כמשי"ת בע"ה, ושם מתלבשים ד' ראשונות שהם כחב"ד דז"א, והרי נשלמו לירד כל י"ס. וז"ס שתקנו באמת ויציב (כא ע"ד) ד"פ אמת קודם עזרת אבותינו, כי שם נגזרים ומתלבשין תנה"י דז"א בד' היכלות אשר שם בהיכל הרצון. ואמנם עוד יש ב' היכלות אחרים שם, אשר בתוכם מתלבשים חו"ג דז"א, ולא תקנו לומר כנגדם ב"פ אמת, לפי שעיקר כוונתנו היא בתנה"י לבד, ולפי שהם מאירים בקומת המלכות נוק' דז"א, לכן לא תקנו רק ד' פעמים אמת בלבד. ואח"כ בעזרת אבותינו כו', אז הוא סוד הורדת היכל ק"ק למטה בהיכל הרצון כנו', וההיכל ההוא נק' עזרת אבותינו, ושם ג"כ תיקנו לומר ד' פעמים אחרים אמת, לפי ששם מתלבשים ד' ראשונות דז"א כנו'. והרי נשלמו ליכלל י"ס דז"א תוך היכל הרצון הכולל ו' היכלין בתוכו, מלבד ו' היכלין תתאין הנק' היכל אהבה היכל זכות כו', וגם נכללין בו ג"כ ד' היכלות עליונים אשר בהיכל קה"ק. והנה, ענין אלו ד' היכלות הכלולים בהיכל קה"ק, ואלו הו' היכלין הכלולים בהיכל הרצון, נתבארו לעיל באורך בסוד כוונת הקדיש שתקנו לומר קודם הודו ע"ש היטב, כי שם נתבאר כל הצורך.

כוונת יחוד קריאת שמע הוא, כי ג' שמות ה' אלהינו ה' הוא יחוד או"א ודעת, ובאחד תכוין להעלות הת"ת ומל' בסוד מ"ן, ואז יכוין שאז מזדווגים או"א ודעת ואז יורד השפע ההוא למטה בת"ת ומל', ואז יכוין כי נמשכין אל הת"ת אותם ג' שמות (אחרים) הראשונים שהם ה' אלהינו ה', שהם ג' מוחין הראשונים. וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שם תכוין אל המלכות ע"ד מ"ש במ"א. וענין ואהבת והיה ויאמר, הוא כי אחר שיורד השפע אל ג' מוחין שבת"ת, יורד אח"כ גם אל הג"ת שהם גופא ותרין דרועין.

כוונת יחוד שמע ישראל.

הנה יחוד זה הוא זווג או"א, כי זווג הנעשה בשים שלום הוא זווג ת"ת ומלכות, ולכן צריך להקדים זווג או"א העליון לתחתון. והנה כמו שלצורך זווג זו"ן אנו צריכים אל התעוררות מ"ן, שהם נשמות התחתונים הנקרא בנים לת"ת ומל', כמו שאמר הכתוב (&) בנים אתם לה' אלקיכם. כמו כן בזווג או"א, הם צריכים אל מ"ן של זו"ן בניהם, ולפי שהן צריכין בתחילה לתקן עצמן כדי שיוכלו לעלות ולהיות בסוד מ"ן, לכן אנו ממשיכין לשניהם שפע בסוד ב' תיבות שמע ישראל, כי שמע היא המלכות הנקרא שם ע',

- מאיר הכוונה -

¹¹⁰³ קשה עי' תיקו"ז נח ע"א דצלותא שקילא ככל פקודין
¹¹⁰⁴

שעה"כ

שהמלכות נק' שם, בסוד שני שמות הויה ושר"י העולים בנימ' ש"ם, ואנו ממשיכין אל המלכות שנקרא שם, שפע מן הע' שהיא מאותיות גדולות, שהוא סוד ע' שמהן עלאין דאילנא דהיי שהיא בינה¹¹⁰⁵. ואלו הע' הוא סוד ז"ס תחתונות דבינה, אשר כל א' כלולה מעשר שהם ע'. וז"ס ע' רבתי דשמע שהיא הבינה.

ואח"כ ישראל, ר"ל שי"ר א"ל, כי הבינה נקראת שיר, והחכמה נק' א"ל, והת"ת הנקרא ישראל מקבל עתה השפע משניהם.

ואחר שהמל' והת"ת קבלו השפע הנז' במלת שמע ישראל כנו', אז עולים בסוד מ"ן, ואז מזדווגים או"א בסוד הדעת המזווגם, וז"ס ה' אלהינו ה', שהם או"א ודעת כנו'.

ואחר אשר כבר נזדווגו או"א, אז אנו מורידים שפע ג' מוחין הנז' אל הת"ת הנקרא א"ח דאחד, ואנו מכוונים שהג' מוחין הנז' נמשכין בסוד חב"ד אל ז"א, וחוזרים להיות בו ג"כ ג' שמות האלו בא"ח דאחד שהוא הז"א.

¹¹⁰⁶ובד' דאח"ד תכוין אל המלכות המתייחדת¹¹⁰⁷ עם הת"ת הנק' א"ח, ולכן ד' זו היא גדולה¹¹⁰⁸ להיות עתה למעלה במקום או"א בסוד מ"ן.

ועתה בברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אנו ממשיכין המוחין אל המלכות¹¹⁰⁹, וזה סדרן: "ברוך שם כבוד" חב"ד, "מלכותו" כתר גלגלתא דרישא דילה¹¹¹⁰, "לעולם" הם ויק' דידה, "ועד" מלכות העשירית שבה. ולכן תיבה זו מסיימת בד' שהיא בחי' תתאה דילה¹¹¹¹.

אמנם דע כי בזווג זו"ן אנו אומרים נפילת אפים בסוד המיתה, שאנו נחשבים כמתים ומעלים שם נשמתינו, וזמ"ש (&) אליך ה' נפשי אשא, מלת אליך דייקא לרמוז שאנו מעלין נשמותינו¹¹¹² עד ה' ממש שהוא הת"ת. אבל עתה בק"ש אנו כוללים עצמינו ג"כ בסוד המ"ן דזו"ן¹¹¹³, אבל אינו מספיק שנמסור נפשותינו בסוד מיתה אלא בסוד קידוש ה' שהוא מסירת נפשינו להריגה¹¹¹⁴, ולכן צריך לכוין במלת אחד בשם

- מאיר הכוונה -

1105

1106 פע"ח מ ע"ד.

1107 זהר ח"א רנו ע"ב ועי' ח"ג צג ע"ב ורלו ע"ב (לש"ו).

¹¹⁰⁸עי' תיקו"ז קל"ד ע"א וז"ל, אמר ליה א' עלאה (נ"א אות א') לעילא מן א' דאית א' מאתון ברבון, ואית א' מאתון זוטרון, ואית א' מאתון בינוניים, אינון אדם דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשיה, ועליהו אתמר כי גבוה מעל גבוה שומר, עכ"ל, ועי' שם קנ"ח ע"ב, שמפרש שהם אימא ז"א ונוק'. ועי' שער רוח הקודש ג ע"ב: כ"ב אותיות של הנפש הם קטנות, וכ"ב אותיות שברוח הם בינונים. וכ"ב אותיות של הנשמה הם גדולות

¹¹⁰⁹עי' לשון הסיודור: יכוין להאיר מחב"ד דז"א לחב"ד דלאה. עי' ש"ש שמביא מדרוש ו' וז' שזה לאה@. ועי' ש"ש עמדו כה ע"א אות לט שזה זיווג נשיקין, וכן הוא בפיסקא הבאה ואהבת וכו' והנה ביחוד ק"ש הוא סוד הנשיקין עליונים לכן הוא סמוך אל היכל אהבה אשר שם הנשיקין צריך לייחד לכן ד' דאחד גדולה לרמוז על ה' עליונה דה' עליונה נמי ד' היות כנזכר בזוהר ואנו מייחדין אותה בסוד נשיקין עילאין ובשכמל"ו הוא סוד נשיקין תתאין ת"ת ומלכות לכן צריך לכוין להמשיך לה מן א"ח לד' והוא אחד כדאיתא בזוהר תרומה ולעתיד תהיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה וגו' אז יהיה ה' למלך על כל הארץ ולא יהיה אחיזה לקליפות כלל זה שמלכות יהיה בסוד והיה ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד @@

¹¹¹⁰עי' הערה הקודמת, ולפי זה צ"ל שזה לאה וצ"ע. אמנם עי' לקמן כב ע"ב שמשמע שזה רחל. ועי' סידור: לנמשכם ללאה בפקדון לצורך רחל.

1111 ##*

1112 עצמינו (פע"ח פרק יט).

1113 של כללות זו"ן (פע"ח).

1114 וזהו כי עליך הורגנו כל היום וכו' (פע"ח). עי' כד ע"ב שזה בגלל הגלות.

שעה"כ

יאהדונה¹¹¹⁵ ויכוין בד' מיתות ב"ד סקילה שריפה הרג וחנק ע"ד שידעת¹¹¹⁶, וז"ס הכתוב (&) כי עליך הורגנו כל היום, שלא אמר "אליך" אלא "עליך", פי' במי¹¹¹⁷ שהוא עליך, שהיא החכמה שעל הת"ת אשר עליו ממש, הורגנו¹¹¹⁸. וז"ס משרו"ל¹¹¹⁹ (מנחות כט ע"ב) על ר' עקיבא שעלה אל המחשבה שהיא החכמה¹¹²⁰ בסוד מסירת נפשו להריגה ודי למבין.

והנה אחר שיחדנו הת"ת בג' מוחותיו בסוד א"ה דאחד דרך (כב ע"א) כללות, אנו חוזרים לפרטם דרך פרט, פרשת ואהבת, ופרשת והיה, ופרשת ויאמר, והם ג' מוחין דיליה¹¹²¹. ואל תתמה איך אל הת"ת לא יחדנו רק אלו הג'¹¹²² מוחין דיליה בלבד. ואף גם זאת לא היה בפירוש ובגילוי אלא בדרך נסתר, בשני אותיות א"ה דאחד, ולנקבה יחדנו כל עשר ספירותיה. והתשובה היא כי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אינו כתוב בתורה, ולכן אנו אומרים אותו בלחש, אבל יחוד הת"ת הוא בפ' שמע שנכתב בתורה, אשר לכן נאמר בקול רם. ולכן אף אם אין בו יחוד אלא דרך רמז, הנה הוא יותר נגלה מיחוד המלכות שלא נזכר בתורה, וגם אין אנו אומרים אותו רק בלחש.

עוד פי' כוונת פסוק שמע ישראל כו'. שמע ישראל הוא הכנת קבלת אור ת"ת ומלכות¹¹²³ מלמעלה מהם, כדי שיוכלו לעלות בסוד מ"ן אל או"א, וזה הת"ת ומל' ה"ס לאה וישראל. וה' אלהינו ה' ה"ס תב"ד, כי ה' הוא הויה דיודי"ן באבא, ואלהינו ה"ס אהיה דיודי"ן באימא, וה'¹¹²⁴ הג' הוא הדעת המזווגם¹¹²⁵ אשר הוא מתעורר עתה אל הזווג, ועתה הוא בסוד הויה דמילוי ס"ג¹¹²⁶, ועדיין אל תחבר שם הויה עם שם אהיה¹¹²⁷.

ובמלת אחד תכוין להעלות ישראל הנקרא א"ה¹¹²⁸ בסוד הויה דמ"ה דאלפין, ואות ד' דאחד שהיא בחי' לאה¹¹²⁹, תכוין בה בסוד שם אדני במילואו כזה אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד,

- מאיר הכוונה -

1115 לא נ"ל שזה מובא בסידור. אמנם עי' זהר ח"ג לג ע"א: וצריך למתודה לקודשא בריך הוא וכו' מקבל עליה מיתה ויסורין ובנשמתא מודה בכמה ודויין ומתחרט בנפש מקבל עליה מיתה שחיטה שריפה ואי צריך ארבע מיתות בית דין דאינון סקילה שריפה הרג וחנק מקבל ליה מאדנ"י בנפש דיליה ובנשמתיה מודה בכמה ודויין וחוזר בתיובתא לגבי אה"ה דאחיד בתרין שמהן יה"ה במחשבתיה.

1116 עי' דרושי הלילה דרוש ה'. עי' לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**

1117 במה (פע"ח).

1118 "אשר עליו ממש, הורגנו" נמחק בפע"ח ובמקומו איתא "ועליו הורגנו ממש".

1119 ז"ל: ראה ששוקלין בשרו במקולין אמר לפניו רבש"ע זו תורה וזו שכרה א"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני. ועי' שעה"ג הק' כח: כאשר ר' עקיבא נהרג, נתעלה ועלה עד המחשבה העליונה, וז"ס מ"ש הקב"ה למרע"ה על הריגת ר' עקיבא, שתוק, כך עלה במחשבה, כדי לתקן הפגם. ועיי"ש הק' לח: כמו שנצוץ נפש ר' עקיבא, עלה באותה המדרגה הנקראת מחשבה. ועי' דע"ה ח"א א ע"ד שלומד את זה במו"ס דא"ק, וכן בח"ב עד ע"א.

1120 וז"ס ר"ע שעלה במחשבה שהוא החכמה שהוא על הת"ת בסוד מסירת נפשו על ההריגה (פע"ח).

1121 עי' לעיל כא ע"ד שזה חג"ת ולא חב"ד.

1122 "אל הת"ת לא יחדנו רק אלו הג'" נמחק בפע"ח ובמקומו איתא "איך לא יחדנו לת"ת רק ג'".

1123 ת"ת ומלכות נמחק בפע"ח ובמקומו איתא ז"ן.

1124 והשם (פע"ח).

1125 עי' לקמן כד ע"א: הוא בחי' מזלא דא"א הנקרא דעת.

1126 עי' לקמן דרוש ו' שזה מילוי ע"ב ועי' סידור שמכוונים לשניהם (ש"ש), ויתכן שזה פשוט, שהרי כל עלייה לס"ג היא כדי לעשות זיווג לע"ב.

1127 דהיינו שאין זיווג בין או"א עד מילת אחד, עיי"ש בסידור.

1128 ר"ל כמ"ש לעיל פרק יב ע"ש (הגהות לש"ו לפע"ח), שהוא אח המלכות וכו' גימ' ט' כי הוא הז"א הכולל ט'.

1129 עי' לקמן דרוש ו' שזה רחל, ונראה דשניהם עולים למ"ן (ש"ש).

שעה"כ

ותכוין לשתף נשמתך עמהם אחר שמסרת עצמך על קדוש ה'. וכל זה תעלהו ע"י¹¹³⁰ שם הויה דס"ג למ"ן, ואז תתחבר¹¹³¹ ותשלב ב' שמות של הויה ואהיה בזה האופן יאההויה¹¹³². ואח"כ תכוין להוריד מ"ד בסוד הויה דע"ב דיודי"ן. ואח"כ תכוין להוריד מן הזווג הזה מוחין אל הו"א, והם ד"פ יהו"ו¹¹³³, הראשון במילוי ע"ב, והב' במילוי ס"ג, והג' במילוי מ"ה, והד' במילוי ב"ן. ותכוין כי ד' שמות יהו"ו הנז' הם גימ' מקו"ם, שה"ס: נ"ז ומ"ח וט"ל ומ"ב¹¹³⁴, והוא חשבון שם הויה בריבועו¹¹³⁵, כזה שעולה מקום, י' פעמים י', ק'. ה' פעמים ה', כ"ה. ו' פעמים ו', ל"ו. ה' פעמים ה', כ"ה. סך הכל גימ' מקום.

וז"ס מ"ש רז"ל (מנחות לה ע"א) תפילין מרובעות הלמ"מ, כי התפילין הם אלו הד' מוחין הנז', וצריכים להיותם מרובעות כנגד שם הויה המרובע העולה בגימ' מקו"ם. והנה מאלו הד' שמות יהו"ו הנזכרים חסרים ד' ההי"ן והם לצורך המלכות¹¹³⁶, והנה הד' ההי"ן הנז' בארבע מילויי עסמ"ב הם בגימ' מ"ו, בזה האופן ה"י ה"י ה"א ה"ה, וז"ס פסוק (&) הנה מקום אתי¹¹³⁷, שר"ת שלו¹¹³⁸ מ"ו. והנה מקו"ם ומ"ו בגימ' רל"ב כמנין ד' שמות עסמ"ב. ואחר כך בברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד תכוין להוריד המוחין של לאה¹¹³⁹. והענין הוא כי הכתר דלאה אינו נעשה רק אחר ביאת המוחין, והוא כי המוחין הם ד' שמות אהיה, והד' אלפין אשר בהם מתעלים ועולים על המוחין ונעשין כתר שלה¹¹⁴⁰. והנה ד' אלפין במלואם עולים תמ"ד, וה"ס עולת תמיד, דמלת תמיד חסרה יו"ד וצ"ל תמ"ד לא תמיד¹¹⁴¹. וז"ס (בראשית כה כז) ויעקב איש תם¹¹⁴², והד' הנשארת מן תמ"ד היא בחי' המלכות העשירית שבה שנכנסת תוך רחל¹¹⁴³ ומתלבשת בה.

- מאיר הכוונה -

¹¹³⁰ בסוד (פע"ח).

¹¹³¹ תחבר (פע"ח).

¹¹³² עי' תיקו"ז לד ע"א: כד אינון באבא ובאימא לימינא ושמאלא כל חד איהו שם בפני עצמו וכד אינון בכתר עליון אינון ביחודא חדא כגוונא דא יאההויה"ה. ועיי"ש סח ע"ב: י' רישא דחרבא ו' גופא דחרבא תרין פיפיות דילה ה"ה נרתקא דחרבא אה"ה והכי לתתא נרתקא דהאי דחרבא אדנ"י ואיהו יאקדונק"י לתתא יאההויה"ה לעילא.

¹¹³³ במילואם (נוסף בפע"ח).

¹¹³⁴ שה"ס: נ"ז ומ"ח וט"ל ומ"ב – נמחק בפע"ח.

¹¹³⁵ בהכאה (פע"ח). ריבוע של הו"ה גימטריא קפ"ד, ועי' שעה"ק נ ע"ב שקורא לזה רבועו במספר הנקרא הכאה. עי' תיקו"ז צא ע"ב: מקו"ם דסליק יהו"ה בחושבנא כגוונא דא י' ק' ה"ה כ"ה כ"ה ו' ל"ו סליק כלא קפ"ו כחושבן מקו"ם.

¹¹³⁶ ונרין להמשיך אליה הד' יהו"ו הנ"ל והיא בחי' ה' וזכה נשלמו ד' הויו"ת (פע"ח).

¹¹³⁷ עי' תיקו"ז עה ע"א: ושכינתא בה אתמר הנה מקום אתי בההוא זמנא אתקיים בה קרא גדלו לה' אתי. בגימ'.

¹¹³⁹ וזהו צרוך חכמה קס צינה כבוד דעת ח"ג מלכותו היא סוד כתר קל ללאה (פע"ח).

¹¹⁴⁰ עיין לקמן דף כ"ה ריש ע"ב (לש"ו).

¹¹⁴¹ בחומשים שלנו כתוב תמיד מלא, וצ"ע. עי' ל"ר א, ח.

¹¹⁴² עי' ל"ר ח': דע כי גם זה לעומת זה עשה אלהים, והנה המוחין של לאה הם ד' אה"ה: ב' דיודי"ן וא' דאלפ"ן, וא' דהה"ן. ולא נקרא מד"ת ע"ש ד' אלפ"ן, שהם בד' אה"ה הנ"ל. וזהו מדת ימי מה היא (תהלים לט ה) כנ"ל (שער לז פרק ד). ולעומת זה יש קליפה הנקרא מ"ת, כי שם סוד הקלי' כנודע. והענין כי שורש ד' אלפ"ן עצמו אנו מסירין מן הקלי', שהוא החיות שלהם, וכשתסלק ד' מן מדת אשר אחזו הקלי', ישאר מ"ת. אמנם בקדושה עצמה יש ב' בחי' אלו שהם מד"ת ות"ם, כי בקלי' מת ובקדושה ת"ם. ויעקב לא השיג בכל מדת רק בב' אותיות ת"ם, כי בשורש ד' אלפ"ן לא השיג. וזהו (בראשית כה כז) ויעקב איש תם.

¹¹⁴³ כסוד עקב ענוה ירחת ה' (נוסף בפע"ח).

שעה"כ

ובמלת מלכותו תכוין מלכות ו', שהיא לאה הנקרא מלכות ז"א¹¹⁴⁴ הנקרא ו'¹¹⁴⁵.
לעולם, ה"ם ו"ק שלה, אשר כבר ידעת כי ו'¹¹⁴⁶ תחתונות שלה ה"ם שם ס"ג¹¹⁴⁷.
והנה במלואו ורבעו עולה קס"ו, ועם עשר אותיות הרי קע"ו כמנין לעולם.
"ועד" הוא בחי' היסוד שלה המתחברת עם המלכות שבה.

והנה בשם ס"ג הנז' העולה ברבעו ובמלואו קס"ו יש בו ח' יודי"ן, ותכוין כי ו' יודי"ן
הראשונים של שם¹¹⁴⁸ הם עד הת"ת שלה, וזהו ו' של ועד, והיו"ד השביעית ביסוד שלה,
ושם כלולים כל הז' יודי"ן שהם בנימ' ע' של ועד, והיו"ד הח' במל' שלה, כי היא דלת של
תמ"ד הנזכרת שמתפשטת ברחל.

כוונות אחרות קרובות אל האמור¹¹⁴⁹.
¹¹⁵⁰שמע אות ש', ה"ם מצפ"ן¹¹⁵¹, והיא הויה באתב"ש. והנה ההויה הנז' יש בה
יו"ד בתחילתה, ועם הר"ת של יהו"ה ישראל¹¹⁵³¹¹⁵², הרי בנימ' שם אהיה¹¹⁵⁴. גם בתיבת
ישראל, כבר נת' שהוא שיר אל, והענין הוא כי אל הוא שם ייא¹¹⁵⁵ שבהויה דס"ג, והוא
בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא. ושי"ר הם הה"ג דאימא עצמה.
שמע ישראל כו' כבר נתבאר בביאורינו שיכוין אל המל' שנקרא שם מ"שמע",
וה"ם שדי והויה. והענין הוא כי ה"ם הת"ת ויסוד, שהם שני שמות הנז', ומכחם נק' המל'
ש"ם. גם יכוין בד' תיבות ה' אלהינו ה' אחד שהם ד' פרשיות דתפילין של ראש, והם ד'
אותיות ההויה, וד' תיבות של ברוך שם כבוד מלכותו הם ד' אותיות ההויה, והם ד'
פרשיות דתפילין של יד.

וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.¹¹⁵⁶ תכוין לב' בחי', (כב ע"ב) האחת היא
לעשות התפשטות כל הפרצוף לאה מאחורי ז"א מחציו ולמעלה, והשנית לתת בחי' מוחין
בלבד לרחל באחורי ז"א מחציו ולמטה¹¹⁵⁸¹¹⁵⁷. וזה ענינו, ברוך, חכמת לאה, והוא אהיה
דיודי"ן. שם בינת לאה, והוא ג"כ אהיה דיודי"ן. כבוד, דעת לאה כלול מהו"ג, והיא אהיה

- מאיר הכוונה -

- 1144 ז"א (פע"ח).
1145 נמחק בפע"ח.
1146 ז' (פע"ח).
1147 הש"ש התקשה בזה עי' ע"ח שכ"ט פרק ב: הוא תבונה עצמה הנקרא ז"ת דאמא. ועי' לקמן
הערה 1162.
1148 הקס (פע"ח).
1149 מכאן עד סוף הדרוש הוא מזולתו (הגוב"י), וי"ח (ש"ש).
1150 פע"ח ק"ק ו.
1151 גימ' ש'.
1152 וצ"ע נדצ"ל הוי"ה אלקינו.
1153 ישראל ה' (פע"ח).
1154 משפט זה לא זכיתי להבין, ולא ראיתי בשער התפילה של חברת אהבת שלום, וצ"ע.
1155 עי' לעיל הערה 374.
1156 צ"ע על פסיק.
1157 לא מצאתי הזהר המוזכר בפע"ח.
1158 עתה תכוין צסוד ה' מוחין עלמנן ללחה לע"פ שאינו רק הארת אור לצד כנ"ל אמנס כזר
ביארו צוהר כי צרוך וכו' (פע"ח ק"ק ו').

שעה"כ

דאלפי"ן ואהיה דההי"ן. מלכותו, יכוין להמשיך ד' אלפי"ן מן ד' אהיה הנז"ל לעשות ד' מוחין ברחל הנקרא מלכות¹¹⁵⁹.

גם יכוין להמשיך לה עשרה אהיה פשוטים שהם בגימ' ציק"י שהם לבושי של ה"ח וה"ג כגודע, כי עתה לא יש לרחל רק אלו הלבושים עד אח"כ בעמידה, שלוקחת גם המוחין שבתוכם וימשיכם לשם אלקים שבה מלא ביודי"ן, אשר השם הזה במילואו ומילוי השם והכללות עולה הכל בגימ' קדרה¹¹⁶⁰. וז"ס מ"ש רז"ל (פסחים &) משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה, והביאו לה בחשאי.

אח"כ חוזרין בפרצוף לאה, בתיבת לעול"ם תכוין לעשות כתר¹¹⁶¹ אל לאה¹¹⁶², והוא מאחוריים מלאין מהויה דס"ג העולה קס"ו¹¹⁶³, ועם י' אותיות רבוע¹¹⁶⁴ הרי קע"ו כמנין לעול"ם.

- מאיר הכוונה -

¹¹⁵⁹ גם תכוין עתה ברחל שגם היא נוק' והיא מלכות אמיתית ספירה העשירית והענין כמו שכתבתי לעיל כי אע"פ שרחל עלתה בסוד מ"ן אין לה כח עתה לקבל המוחין עד ברכת אבות רק שעתה אנו מכינין לה למעלה המוחין שלה וכאשר תבא בברכת אבות תטלם ועכ"ז איזה דבר יורד לה עתה מן הזיוג זה של מוחין אלו אשר באצילות עד היכל אהבה דבריאה שהיא עומדת שם והם סוד ציקי קדרה שהביאו לה עצדיה בחשאי והוא סוד י"פ אהיה שהם גי' ציק"י והענין כי הל"א כבר נכנסו המוחין בז"א ונכנס שם הדעת שלו עם ה"ח וה"ג רק שהם מבחינת התפשטותן בז"ק כי הג"ר עדיין לא נכנסו עד ברכת אבות וכבר ידעת כי אלו ה' חסדים וה"ג כשנכנסים להתלבש ביסוד אמא הנקרא אהיה כי כל אהיה הוא באמא הנה לוקחים משם עמהם הארת י' פעמים אהיה וכשיוצאין ומתפשטין למטה אף על פי שכבר כלה יסוד דבינה בחינה [בחזה – לש"ן] דזעיר על כל זה אותן האחרות הם יורדין ומתפשטין למטה עם החו"ג.

ועתה רחל אינה יכולה ליינק מן החו"ג עצמן רק מן לבושי אהיה שלהם שהם י"פ אהיה גי' ציק"י קדרה ואלו ציקי קדרה מביאין לה עצדיה למטה עד היכל אהבה דבריאה ע"י תפלתם וזווגם בחשאי כדי שלא יתאחזו בהם החיצונים שעדיין לא נגמרה פרטופה כי בהיותה נקודה י"ן קאת אחיזה אל החיצונים זה ואמנם המוחין אמיתים שלה הם נשארים למעלה והם מוכנים למעלה בללאה עד שתבא רחל ותטלם

אמנם סוד המוחין שלה הם הנשאר מד' אהיה הנ"ל במילואם כי אחר שנטלם ללאה הד' אלפי"ן במילואם שהם מד"ת נשארו אורות לרחל כמנין עק"ב כי הל"א הד' אהיה הנ"ל הם גי' תרי"ו תסיר מד"ת נשאר מנין עק"ב אורות לרחל ואלו הם המתפשטים בכל גוף רחל כמו שנודע כי רחל היא נקראת יראה והיא עקב אל ללאה הנקראת ענוה כמ"ש עקב ענוה יראת ה' ואין כאן מקום ביאורו נמצא כי במלכותו יכוין אל כתר ללאה ואז תיכף תכוין אל הנמשך לרחל שהוא עק"ב וכל זה הוא הכנה לבד כנ"ל אך הנמשך משם הוא ציקי קדרה (פע"ח).

¹¹⁶⁰ אל"ף למ"ד ה"י יר"ד מ"ם גימ' ש, ועוד ט' אותיות של ל"ף מ"ד י' ו"ד ם ועוד א' של הכללות.

¹¹⁶¹ ר"ק (ש"ש), ועי' הערה הבאה.

¹¹⁶² לעולם אח"כ במלת לעולם תחזור להשלים פרטוף ללאה והם ז"ת שלה כי כבר הכתר שלה דרך כולל נעשה בד' דאחד והמוחין בצדו שם כבוד והכתר נעשה לגמרי במלת מלכותו ומשם נשאר עקב לרחל ועתה הז"ת ללאה הנקראת עולם תכוין להמשיך בהם עוד שם ס"ג של הבינה אחוריים שלה כי הפנים לקחם ז"א אך ללאה אין לה רק אחוריים של אמא והם אחוריים של שם ס"ג שהם גי' קס"ו וי' אותיותיו כמנין לעולם והם נמשכין בז"ק שלה (פע"ח).

¹¹⁶³ יר"ד, יר"ד ה"י, יר"ד ה"י וא"ו, יר"ד ה"י וא"ו ה"י.

¹¹⁶⁴ ריבוע דהוי"ה פשוט (ש"ש), ול"נ י' אותיות של ס"ג פשוט כמ"ש בפע"ח בהערה 1162.

שעה"כ

וע"ד, בגימ' פ', כמנין ה' יודי"ן שיש באחורי הויה הנז', וחי' יודי"ן אלו הם התפשטות שאר פרצוף לאה¹¹⁶⁵.

גם במלת אחד כבר נתבאר אצלינו (&) שיכוין בשם א"ל כו', והענין הוא כי משם אדני במלואו הנרמז במלת ד', כי הוא מלשון דלת, ותרגומו תרעא, שהוא מילוי אדני¹¹⁶⁶. ותסיר מתרע"א שם א"ל, ישאר בגימ' תמר, ויחבר עמו שם א"ל מן אותיות ייא¹¹⁶⁷, שבהויה דס"ג שנשארו מקודם כנזכר אצלינו, ויהיו שניהם בגימ' עם הכולל הויה א' דס"ג ביסוד דאימא, ואז מזדווגים יחד.

ענין הק"ש דשחרית הוא, כי הנה כבר ע"י התפילין שהנחנו, נתנו תפילין לז"א דאצילות. ואמנם היחוד דק"ש הוא לתת התעוררות אל זו"ן שבבריאה שיזדווגו.

גם ראיתי באופן אחר וזה עניינו, בתיבת יהוה אלהינו יהוה, יכוין שז"א דאצילות לוקח עתה ג' מוחין חב"ד, ויכוין כמו שזו"ן דאצילות עלו בסוד מ"ן אל אימא דאצילות¹¹⁶⁸, בן עולם היצירה והעשיה שה"ס זו"ן עלו בסוד מ"ן אל הבריאה שה"ס אימא הנק' אמת. וז"ס מה שרמזו בזה"ק (פ' שלח לך קטב ע"א¹¹⁶⁹) כי ה' אלהינו ה' הם נקרא חותמא דגושפנקא אמת. והנה ע"י היצירה והעשיה שעלו בסוד מ"ן בבריאה, מזדווגים גם או"א

- מאיר הכוונה -

¹¹⁶⁵ ועד אח"כ במלת ועד תכוין להמשיך סוד המלכות הז' שבה וזהו ועד דתמן וועודא לכולא מקום כניסת הכל ולכך מסתיים ג"כ היחוד בראות ד' של ועד כנגד המלכות ללאה הנקראת לז"ת שהיא לזה ועניה ללא נהרא מגרמה (פע"ח).

אמנם מה שראוי שתכוין הוא כי הנה מלת ועד הוא סיוס לזה שהוא במלכות שלה ואז שם הוא מקום התחלת פראוף רחל ולכן אנו מכוונים לתקן כתר דרחל ולהכינה מעתה והענין צמה שגודע בפסוק עקב ענוה יראת ה' כי כתר דרחל היא עקביים של לזה לכן אנו מוכרחים מעתה לתקן כתר דרחל כי הלל עדיין לא נגמרו עקב רגליים של לזה אך פראוף של רחל לא נזכר כאן כלל אמנם כתר דרחל נרמז במלת ועד הנה כי אחר אשר כיוונו במלת מלכותו דרך כולל להכין ולהניח עקב"ב אורות מן הד' אהיה לרחל שהם ג' אותיות אחרונות מן הד' אהיה ממולאים הם גי' עקב"ב אמנם כל העקב הם מתפשטים בכל הפראוף רחל דוגמת הד' אלפין העולה מד"ת שצארכו שהם כללות כל הפראוף לזה מראשו ועד סופו אך הכתר שלה אינה רק מן הד' אלפין פשוטים אך מילואם הוא בשאר פראוף אך להיות כי הכתר כולל כל הי"ס שלה שלמטה ממנה לכן אמרנו כי הכתר שלה נרמז במלכותו בסוד מד"ת אך עיקרו של דבר כי ד' אלפין פשוטים הם בכתר נרמזו בד' של אחד ומלואם הם בשאר הפראוף וכן הענין ברחל כי ד' פשוטים הי"ה נשארו מלאה מד' שמות אהיה הנה אלו ד' פעמים הי"ה בפשוטים הם כתר של רחל והם גי' פ' כמנין ועד אך במלואו הם עקב והם מתפשטין בכל פראוף רחל (פע"ח).

¹¹⁶⁶ צ"ל אדני" במילוי (ש"ש).

¹¹⁶⁷ עי' ע"ח שער כט פרק ב שזה בפנימיות דס"ג. ועי' לעיל הערות 374, 375.

¹¹⁶⁸ ג' שמות ה' אלהינו ה' הוא יחוד או"א ודע"ת ובאומרו אחד תכוין לעשות זו"ן מ"ן ואז יכוון כי אז הם מזדווגים או"א ודע"ת ואז נחית מנייהו שפע לתת בזו"ן ואז יכוון כי נמשך אל הת"ת ג' מוחין הראשונים ג' שמות הנ"ל ובברוך שם כבוד תכוין אל המלכות הנ"ל וענין ואהבת והיה ויאמר כי אחר דנחית השפע לג' ראשונות דת"ת נחית אח"כ אל חג"ת דז"א גופא וב' דרועין (פע"ח).

¹¹⁶⁹ אמרו ליה תו אמר תרין אינון וחדא אשתתף בהו ואינון תלתא וכד הוו תלתא אינון חד אמר לון אלין תרין שמהן דשמע ישראל דאינון יי' יי' אלהינו אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא אמת וכדומתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא

שעה"כ

דבריאה, ונותנים מוחין לזו"ן דבריאה כדוגמא הנעשה באצילות כנז' אצלינו, אבל יצירה ועשיה אינם בעלי זווג כלל כמבואר אצלנו¹¹⁷⁰, כי אין להם מוחין. ונמצא כי ע"י זה היחוד דק"ש נעשים ב' בחי', כי נמשכין מוחין פנימים אל זו"ן דאצילות, וכן מוחין פנימים אל הבריאה, אלא שהפנימים דאצילות נעשים מקיפין לאותן של הבריאה¹¹⁷¹. ואח"כ בעמידה נמשך מוחין מקיפים לזו"ן דאצילות כנז' אצלינו. וכבר נתבאר אצלינו, כי אלו הפנימים דאצילות הנמשכין בק"ש, אינה רק בחינת ו"ק מצד מוחין דאימא, וכל שאר בחינת המוחין נכנסין בעמידה עם המקיפין, וע"ש.

כונה אחרת. הנה כמו שבשמע ישראל ביארנו שאז מקבלין זו"ן הכנה לשיוכלו להזדווג אח"כ בנפילת אפים, כן עד"ז צריכין או"א לקבל הכנה בתחילה לשיוכלו להזדווג אח"כ במלת אחד כמו שנבאר. ואמנם ההכנה הזו היא שמקבלים ג' הארות בג' תיבות אלו מן א"א כמו שנבאר. ואמנם הנה נודע כי בא"א יש בו הויה אחת הכוללת כל הי"ס שלו, ותכוין שהיא במלוי יודי"ן. והנה בשם הויה הראשון, תכוין שהיא דיודי"ן שמקבל עתה אבא מן י' של הויה א"א, ובאלהינו תכוין שהוא אהיה דיודי"ן שמקבלת עתה אימא מן ה' ראשונה של הויה א"א, ובהויה אחרונה תכוין הויה דס"ג והוא בחינת הדעת המזווגן לאו"א המקבל עתה הארה זו מן אות ו' של הויה א"א.

אח"כ במלת אחד תכוין להוריד הארה מן אות ה' אחרונה של הויה א"א אל זו"ן, שהם הויה אדני הנרמזים באחד, א"ה ד'¹¹⁷², כדי שיעלו זו"ן עתה בסוד מ"ן אל זווג או"א. ואח"כ תכוין גם במלת אחד להמשיך מזווג או"א ד' מוחין לז"א שהם ארבע יה"ו וד' אה"י כסדר מלוי עסמ"ב, ותכוין כי ארבע יה"ו הנז' יוצאין מארבע יודין שיש בהויה דע"ב דיודי"ן דאריך כנז'. גם תכוין בד' דאחד שהיא בלאה ותכוין כי אלו המוחין הם בחינת אור פנימי אל לאה ובחי' אור מקיף אל ז"א, כי לא נכנסו המוחין במצחו.

אח"כ במלת "מלכותו" תכוין אל רחל שהיא מלכות ו' רומז אל הז"א, כי רחל היא (כב ע"ג) הנוק' העיקרית כנודע. ולזה רמזו רז"ל (&) לבת מלך שהריחה ציקי קדרה, כנודע כי לאה היא דמיון אימא עלאה דאתכסיא (זחר ז"א קנב ע"א)¹¹⁷³, אבל רחל היא בת ממש. ואומרו שהריחה כדמיון המריח מרחוק, כי המוחין הנז' נתעלמו ממנה, כי הרי לז"א עצמו אינם אלא בסוד אור מקיף נעלם, ולכן הצדיקים הנק' עבדיה, ע"י שמסרו נפשם על קדוש ה' במלת אחד כנז' (ד"ה ובמלת אחד תכוין להעלות), יכלו להמשיך אליה הארה בעלמא בחשאי אל המוחין שלה ולא מוחין ממש. וזה נרמז במלת בחשאי, ולכן בתיבת מלכותו צריך להשפיל ראשו מלמעלה למטה, להורות שממשיך ומוריד הארה הנז' למטה עד רחל כנז'.

- מאיר הכוונה -

¹¹⁷⁰ ע"ח סדר אבי"ע סוף פרק ד ופרק ה (הגהות הלש"ו על הפע"ח), וכן בשעה"ק פח ע"ב. ז"ל סוף פרק ד: האמנם להיות כי שורש ב' זווגים אלו נמשך מזו"ן אשר שרשם לא היה רק ו"ק לבד בלתי מוחין, ולכן כאשר הוא מאיר ביצירה בסוד ו' ספיראן מקננן ביצירה, אינן מאירין ביצירה רק ו"ק לבד, ואין פרצוף בכל היצירה יותר מו"ק בלתי מוחין, לכן אין הולדה לזו"ן דיצירה וכ"ש בעשיה.

¹¹⁷¹ ע"י שער המקיפים פרק ג ופרק ד.

¹¹⁷² ע"י לעיל הערה 661.

¹¹⁷³ ז"ל: תרין עלמין אחסין יעקב חד עלמא דאתגליא¹¹⁷³ וחד עלמא דאתכסיא¹¹⁷³ כגוונא דלהון ממש מחד נפקו (תרין) [שית] שבטין ומחד נפקו תרין שבטין עלמא דאתכסיא אפיק שית סטרין עלמא דאתגליא אפיק תרין ואינון תרין כרובין דתחותה ויעקב בין תרין עלמין אשתכח בדיוקנא דלהון ממש ובגין כך כל מלוי דלאה הוו באתכסיא ודרחל באתגליא. לאה נקראת עלמא דאתכסיא מאחר שכתר דז"א מכסה על בחינת האחוריים שלה (ע"ח שער כג פרק ד).

שעה"כ

גם באות ד' של ועד יכוין לגמור פרצוף רחל בפרשות כמו בלאה ממש, כי עד עתה כל הכוונות היתה בלאה כנוז, ולכן גם בד' זו של "ועד" יכוין להמשיך ברחל בסוד אור מקיף, ולכן סמוך לו "ואהבת את", כי א"ת היא רחל נוק' דז"א, הנק' ה'¹¹⁷⁴ אלקיך¹¹⁷⁵. והאהבה היא שתמשיך לה ההארה הנז', וזמ"ש (&) ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך שני לבבות, והוא שיחבר ויכלול הימין שהוא החסד עם הגבורה, ואח"כ תכלול המלכות עמהם, וזהו ובכל נפשך, הוא המל' הנק' נפש, ואח"כ תכלול כולם ותעלה למעלה בחב"ד, וזהו ובכל מאריך.

ודברת ב"ם תכוין אל מ"ב תיבות שבפרשת שמע, וה"ם שם בן מ"ב שהוא בג"ר הנק' רישא דז"א כנוז' בתיקונים (תיקון ע קלז ע"ב¹¹⁷⁶). וגם בפ' והיה אם שמוע עד ושמתם יש ע"ב תיבות, וה"ם שם ע"ב, והוא בשלשה אמצעיות דז"א. וגם זה תכוין במלת עש"ב, שהם אותיות ע"ב ש', כי ש' היא שלש אמצעיות, ג' קוי השי"ן, ובהם ע"ב שמות דויסע ויבא ויט'¹¹⁷⁷ המתחלקים בג' אותיות כ"ד כ"ד לכל א', עד מלת ושמתם שהוא עד הטבור.

דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ו

בענין כוונת יחוד קריאת שמע בארוכה בתכלית הביאור לגמרי.

¹¹⁷⁸ ונתחיל מן ברכת אהבת עולם. דע כי הנה ענין ברכת אהבת עולם הוא בהיכל אהבה שהוא בחי' החסד. ונודע מה שאמר הכתוב¹¹⁷⁹ (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא¹¹⁸⁰,

- מאיר הכוונה -

¹¹⁷⁴ נמקח צפע"ח.

¹¹⁷⁵ ע"כ מהחכמים (פע"ח).

¹¹⁷⁶ ועוד בראשית ברא אלה"ם ברא שית שית היכלין אימא עלאה היכלא שביעאה תא חזי שבע היכלין אינון דבניינא דילהון בשבע שמהן אבגית"ץ וכו' היכלא קדמאה מרקמא בכל מה דאית ביומא קדמאה דבראשית א' מן אבגית"ץ איהו כתר אמון מופלא ומכוסה {קלח ע"א} את ב' איהו שני אלפים (יום) דהוה אורייתא טמירא בחיקו שעשועים יום יום.

¹¹⁷⁷ עי' לעי להערה 941.

¹¹⁷⁸ פע"ח ק"ט 7.

¹¹⁷⁹ פיתחתי ראשי תיבות.

¹¹⁸⁰ אור התיקון דימות המשיח, שהוא בעטרת היסוד, מלך הדר, מלכות דז"א, ועל המלכות נאמר (שם ה) והוכן בחסד כסא (ביאורים ח"א כא ע"ד),

זהר תרומה קלג סע"א ופקודי רכ ע"ב (לש"ו פע"ח) ז"ל הזהר פקודי: רבי אלעזר פתח ואמר (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת וגו' והוכן בחסד כסא הא אוקימנא כד מחשבה¹¹⁸⁰ סליק ברעו¹¹⁸⁰ דחדוה מטמירא דכל טמירין דלא אתידע ולא אתדבק מטי ההוא חדוה ובטש גו מחשבה וכדין עאל באתר דעאל¹¹⁸⁰

עד דאתגניז בחד היכלא עלאה דאיהו טמיר לעיל ומתמן נגדין ואתמשכן כל נהורין דימינא דנטיל בקדמיתא ולבתר נטלי כלהו ומההוא סטר ימינא אתקן כרסייא לתתא דהא קודשא בריך הוא אתקין לההוא כרסייא בחסד וישב עליו באמת דאיהו תקונא דחותמא דכלא ולא יתיב על ההוא כרסייא אלא בחותמא דא דאיהו אמת באהל דוד דאיהו בי כרסייא לתתא

תרגום: רבי אלעזר פתח ואמר (ישעיה טז) והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת וגו' והוכן בחסד כסא הרי בארנו כשעלתה מחשבה ברצון של שמחה מטמיר כל הטמירים שלא נודע ולא נדבק הגיעה אותה שמחה והכתה לתוך המחשבה ואז נכנס למקום שנכנס.

עד שנגזז בהיכל עליון אחד שהוא טמיר למעלה ומשם שפעו ונמשכו כל האורות של ימין נסע בראשונה ואחר כך כולם נסעו ומאותו צד הימין נתקן הכסא למטה שהרי הקדוש ברוך הוא התקין אותו הכסא בחסד וישב עליו באמת שהוא התקון של החותם של הכל ולא יושב על אותו כסא אלא בחותם שהוא אמת באהל דוד שבו הוא הכסא למטה.

עי' מקורו בתיקו"ז עד ע"ב: וה' דא רזא דאתקשר שביעי ביומא קדמאה ומאן שביעי דא צדיק אות דשבת וימין טבין ורזא דמלה חי ה' שכבי עד הבקר (&) ודא בקר דאברהם ההוא דאתמר ביה וישכם אברהם בבקר (בראשית יט כז) ואיהו חסד דיליה בגין דבהאי חסד אתתקן כורסיא דאיהו

שעה"כ

וגם הפסוק אומר (&) ואיש כי יקח את אחותו בת אביו או כו' חסד הוא, לפי שמדת החסד הוא המתקן לזו"ן והמזווג אותם¹¹⁸¹. והנה כבר ידעת כי כוונת התפלות הם לחבר ולזווג זו"ן, ובזמן שהיה בית המקדש קיים היו המוחין שלהם תדירין ולא היו מסתלקין¹¹⁸², אבל

- מאיר הכוונה -

נפילה הה"ד (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא וביה תקום ורזא דמלה ובחסד עולם רחמתיך וכל ספירן מתקשרין בימינא בגין דעליה אתמר מימינו אש דת למו מימינא אתייהב אורייתא בגין דא מוליך לימין משה זרוע תפארתו ובוקע מים דאורייתא מתמן מה' דאברהם למהוי ליה בה שם עולם ובה אשתלים ה' דמשה דאיהי במשכונא לגביה דאברהם במשה דאיתי אורייתא עד דיפרוק לבנוי ורזא דמלה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

תרגום: וה', זה הסוד שנקשר השביעי ביום הראשון. ומי השביעי, זה צדיק, האות של שבת וימים טובים. וסוד הדבר "חי יהו"ה שכבי עד הבוקר", וזה הבוקר של אברהם, אותו שנאמר בו "וישכם אברהם בבקר", והוא החסד שלו, משום שבחסד הזה נתקן הכסא, שהיא נפילה, זהו שכתוב "והוכן בחסד כסא". ובו תקום וסוד הדבר ובחסד עולם רחמתיך וכל הספירות נקשרות בימין משום שעליו נאמר מימינו אש דת למו מימין נתנה תורה בגלל זה מוליך לימין משה זרוע תפארתו ובוקע המים של התורה משם מה' של אברהם להיות לו בה שם עולם ובה השתלמה ה' של משה שהיא במשכון לגבי אברהם במשה שהביא את התורה עד שיפדה את בניו וסוד הדבר כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ועי' ע"ח שער לה פ"ד: לעולם המגדיל המלכות הם החסדים (המתפשטים שם) שהם סוד המים המגדילין האילן ואת הנטיעות והוא סוד והוכן בחסד כסא.

¹¹⁸¹ עי' זהר ח"ג ז ע"א: ובוצינא קדישא הכי אמר הנה מה טוב ומה נעים וגו' כמה דאת אמר (ויקרא כ יז) ואיש אשר יקח את אחותו ובספרא דרב ייבא סבא ואיש דא קודשא בריך הוא אשר יקח את אחותו דא כנסת ישראל וכל כך למה חסד הוא חסד הוא ודאי והא אוקמוה ועל דא הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד קודשא בריך הוא וכנסת ישראל גם לרבות ישראל דלתתא כדאמרין דהא בשעתא דכנסת ישראל (ס"א באחוותא) באחדותא בקודשא בריך הוא ישראל דלתתא שריין בחדוותא גם אינון בקודשא בריך הוא ובגין כך גם יחד כתיב

ובספרא דרב המנונא סבא גם יחד לרבות צדיק בה בכנסת ישראל דאינון זווגא חד וכלא מלה חד ותנינן בפרשתא דשמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד (דברים ו ד) מהו אחד דא כנסת ישראל דאחיד ביה בקודשא בריך הוא דאמר רבי שמעון זווגא דדכר ונוקבא אקרי אחד באתר דנוקבא שריא אחד אקרי מאי טעמא בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי ופלג לאו הוא חד וכד מתחברן כחדא תרי פלגי אתעבידו חד גופא וכדין אקרי אחד והשתא קודשא בריך הוא לא אקרי אחד

תרגום: והנר הקדוש כך אמר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', כמו שנאמר (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותו. ובספרו של רב ייבא סבא, ואיש זה הקדוש ברוך הוא, אשר יקח את אחותו, זו כנסת ישראל. וכל כך למה, חסד הוא. חסד הוא ודאי, והרי פרשוה, ולכן הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל שלמטה, כמו שאמרנו, שהרי בשעה שכנסת ישראל (באחיה) באחדות עם הקדוש ברוך הוא, ישראל שלמטה שרוים בשמחה גם הם עם הקדוש ברוך הוא, ולכן כתוב גם יחד.

ובספרו של רב המנונא סבא, "גם יחד" לרבות צדיק בה בכנסת ישראל, שהם זווג אחד והכל דבר אחד. ושנינו בפרשת שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, מהו אחד זו כנסת ישראל, שאחזה בקדוש ברוך הוא. שאמר רבי שמעון זווג של זכר ונקבה נקרא אחד, במקום שהנקבה שורה אחד נקרא. למה, בגלל שזכר בלי נקבה נקרא חצי גוף, וחצי אינו אחד. וכשמתחברים כאחד שני חצאי נעשים גוף אחד, ואז נקרא אחד, ועכשיו הקדוש ברוך הוא לא נקרא אחד.

ועי' בהגר"א בספד"צ יז ע"א: יום אחד שנתייחדו שניהם ע"י יום אחד שהוא ת"ת¹¹⁸¹, וייחודם ע"י חסד¹¹⁸¹ כנ"ל, בסוד ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא (ויקרא כ יז) כידוע¹¹⁸¹, לכן נאמר יום אחד שהוא חסד יום ראשון, והוא יומא דכלהו יומין¹¹⁸¹ וזהו יום אחד, ע"כ. ועיי"ש י' ע"ד וז"ל, חסד בפום אמה כנ"ל, והוא אור יום הראשון שאדם רואה מסוף העולם עד סופו, שהוא יומא דכלהו יומין שכולל כל ה"ק שהן כל העולם.

¹¹⁸² עי' המשך הזהר הנ"ל ז ע"א: ורזא דמלה כנסת ישראל בגלותא וקודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא וזווגא אתפרש ושמא קדישא לא אשתכח שלים ואחד לא אקרי ואימתי יתקרי אחד בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא ויזדווגון כחדא הדא הוא דכתיב (עובדיה א כה) והיתה ליהו"ה המלוכה מאן מלוכה דא כנסת ישראל דמלכו בה אתקשר

תרגום: וסוד הדבר, כנסת ישראל בגלות והקדוש ברוך הוא עולה למעלה למעלה, והזווג נפרד, והשם הקדוש לא נמצא שלם, ולא נקרא אחד. ומתי יקרא אחד, בשעה שהמלכה תמצא עם המלך ויזדווגו כאחד, זהו שכתוב (עובדיה א) והיתה לה' המלוכה, מי המלוכה זו כנסת ישראל, שהמלכות קשורה בה.

שעה"כ

אחר החורבן המוחין באים לפרקין וחוזרין ומסתלקין מהם¹¹⁸³. וזהו הטעם שנקרא ז'ון נופלים¹¹⁸⁴ ואובדים¹¹⁸⁵.

וזהו סוד תפלותינו כדי להחזיר בהם המוחין שנסתלקו מהם. והענין הוא כי הנה כוונתנו היא כדי לזווגם שיולידו שפע ונשמות בעולם¹¹⁸⁶. והנה הורדת השפע¹¹⁸⁷ הוא מן

- מאיר הכוונה -

על אף ששמע שזה מדבר על לעתי דלבה מהמשך הזה, אבל נראה כאן ראייה מפורש לדברי האריז"ל.

ע' מיעוט הירח פרק ב: ואח"כ כאשר נבנה בית ראשון ע"י שלמה, נתוסף עוד בה בחי' אחרת, והיא כי בין בשבת בין בחול לעולם היתה עמו פב"פ, בחי' ו¹¹⁸². אמנם הבחינת ז' שהוא היות (חולין ס' ע"ב) ב' מלכים משתמשין בכתר אחד כנ"ל, לא היתה כך לעולם¹¹⁸² עד לע"ל, ואילו היה כן בבית ראשון לא היתה אומה ולשון שולטת בנו כלל עוד.

ע' לעיל ט ע"ב: וראוי שתדע כי הענין אינו כפשוטו, לומר שהמוחין עצמן שבאים הם הם מסתלקים והם הם שחוזרים ובאים בכל תפילה, לכן דע לך שאין כן הדבר. אבל הענין הוא, כי בכל תפילה ותפילה באים מוחין חדשים גמורים לגמרי.

ע' דע"ה ח"ב נה ע"א

¹¹⁸³ ע' זהר ח"ג ד ע"ב: רבי שמעון אמר כלא שפיר אבל רזא דמלה (שיר ה א) אכלו רעים לעילא שתו ושכרו דודים לתתא אמר ליה רבי אלעזר מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא אמר ליה יאות שאילתא דא אתר עלאה דאינון באחדותא בחדוותא דלא מתפרשין לעלמין אלין אקרונ רעים הדא הוא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן ועדן והוא נהר לא מתפרשן לעלמין ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדוותא שתו ושכרו דודים אלין אינון לתתא דאקרונ דודים לזמנין ידיען והא אוקימנא

תרגום: רבי שמעון אמר הכל יפה אבל סוד הדבר אכלו רעים למעלה, שתו ושכרו דודים למטה. אמר לו רבי אלעזר מי הם למעלה ומי הם למטה. אמר לו יפה שאלת, זה המקום העליון שהם באחדות ובשמחה שאין נפרדים לעולמים, אלו נקראים רעים, זהו שכתוב (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן, ועדן ואותו נהר אין נפרדים לעולמים, ונמצאים לעולמים ברצון ובאחדות ובשמחה. שתו ושכרו דודים, אלה הם למטה שנקראים דודים, לזמנים ידועים, והרי בארנו. ועי' ע"ח שער הכללים פרק ב שדודים הם ז'ון ורעים הם או"א.

¹¹⁸⁴ ע' זהר ח"ב רמא ע"ב: ויקם משה את המשכן רבי יהודה פתח (מיכה ז ח) אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי וגומר מאן אויבתי לי דבבו דמלכו חייבא במלכו קדישא והאי קרא כנסת ישראל אמר ליה אל תשמחי אויבתי לי נפלתי קמתי מה דלית לך הכי (נ"א לה הכי למלכו אחרא) דכיון דתפול לא תקום לעלמין אבל כנסת ישראל אף על גב דנפלת תקום וקמת שאר זמנין דכתיב (&) כי נפלתי קמתי

דהא כמה זמנין נפלת כנסת ישראל בגלותא ויתבא בין אינון מארי דבבו ושאר עמין קמו עלייהו דישראל לשיצאה לון מעלמא (ולא יכילו) כמה דאת אמר (תהלים פג ד) על עמך יערימו סוד וכתביב (&) כי נועצו לב יחדו וגומר אמרו לכו ונכחידם מגוי ועם כל דא אף על גב דשאר עמין קמו עלייהו קודשא בריך הוא לא אנח לון בידייהו ואי נפלו קמו דכתיב (&) כי נפלתי קמתי דהא קודשא בריך הוא אקים לה תדיר.

תרגום: ויקם משה את המשכן רבי יהודה פתח אל תשמחי איבתי לי כי נפלתי קמתי וגו' מי איבתי לי זו מלכות הרשעה ששונאת את מלכות הקדושה ופסוק זה אמרה אותו כנסת ישראל אל תשמחי איבתי לי כי נפלתי קמתי מה שאין לך כך (לה כך) במלכות אחרת שכיון שתפל לא תקום לעולמים אבל כנסת ישראל אף על גב שנפלה תקום וקמה שאר הפעמים שכתוב כי נפלתי קמתי. שהרי כמה פעמים נפלה כנסת ישראל בגלות וישבה בין אותם שאר בעלי יריבות ושאר העמים קמו על ישראל להשמידם מהעולם כמו שנאמר על עמך יערימו סוד וכתוב כי נועצו לב יחדו וגו' אמרו לכו ונכחידם מגוי ועם כל זה אף על גב ששאר העמים קמו עליהם הקדוש ברוך הוא לא הניח אותם בידיהם ואם נפלו קמו שכתוב כי נפלתי קמתי שהרי הקדוש ברוך הוא מקיים אותה תמיד.

נראה שהנפלותי היא הירידה לבריאה, וזה האיבוד מוחין.

¹¹⁸⁵ ע' זהר ח"ג רסו ע"ב: ד"א ובאו האובדים מאן אינון אלין צדיק וכנסת ישראל דאקרונ אובדים מנלן כנסת ישראל דכתיב (&) על מה אבדה הארץ אבודה או נאבדת לא כתיב אלא אבדה הארץ דא כנסת ישראל צדיק דכתיב (&) הצדיק אבד אבוד או נאבד לא כתיב (&) אלא אבד והא אוקמוה

תרגום: דבר אחר ובאו האובדים מי הם אלו הצדיק וכנסת ישראל שנקראים אובדים מנין לנו כנסת ישראל שכתוב על מה אבדה הארץ לא כתוב אבודה או נאבדת אלא אבדה הארץ זו כנסת ישראל הצדיק שכתוב הצדיק אבד לא כתוב אבוד או נאבד אלא אבד והרי פרשוה.

¹¹⁸⁶ כי א"א להוציא אורות אלא בכח זווג (מבר"ש ש"ב ח"א פ"ו).

שעה"כ

המוחין, ואם אין להם מוחין איך יולידו, כי כן מצינו כי ביאת הקטן אינה נקראת ביאה עד שיגדל, והטעם הוא לפי שאין המוחין באים בו עד היותו בן י"ג שנה, ולכן צריכין אנו לתת מוחין לזו"ן¹¹⁸⁸.

והנה המוחין הם בשני בחי', או מוחין דג"ר או מוחין דו"ק וכמשי"ת בע"ה. והנה קודם שנוווגם בעמידה בתפלת י"ח, צריך שיהיו להם מוחין, ולכן בהיותינו עתה בהיכל אהבה, אשר בו סוד הימין, המכין בחסד כסא, נעשין בו בחי' המין לעורר זווג עליון דאו"א שבעולם האצילות, כדי שע"י זווגם יולידו וימשיכו מוחין לזו"ן כדי שגם אלו יזדווגו אח"כ בעת תפלת י"ח.

ונמצא כי ענין קריאת שמע הוא זווג או"א והורדת המוחין אל זו"ן, ואח"כ ענין העמידה הוא זווג זו"ן. וזהו הטעם גודל חומר הק"ש מהתפלה, כי הנה רשב"י וחבריו שהיתה תורתם אומנתם, לא היו הוששים להתפלל בזמנה¹¹⁹⁰¹¹⁸⁹, אבל כשהיה מגיע זמן קריאת שמע היו נוהרין מאד לקרות קריאת שמע בזמנה, דהיינו פסוק ראשון של שמע ישראל, כי בו הוא סוד זווג או"א, אבל שאר הק"ש הוא תיקון אל רמ"ח איברים דז"א כמשי"ת בע"ה¹¹⁹¹.

וזהו הטעם שצריך למסור נפשו בד' מיתות ב"ד כשאומר אחד משא"כ בעמידה¹¹⁹². ומן הראוי היה לקום מעומד בעת הק"ש להיות סוד זווג עליון דאצילות, אבל להיותנו עתה עדיין בעולם הבריאה אין אנו חייבין לאומרה מעומד כמו תפלת י"ח, לפי שאז אנו בעולם האצילות. אבל עתה בק"ש שאדרבא להיותו זווג עליון ונעלם מאד אין בנו כח לעוררו בהיותנו למעלה בעולם האצילות אלא בהיותנו למטה בעולם הבריאה¹¹⁹³, ולכן אין אנו צריכין לקרות קריאת שמע בעמידה. וזהו טעם סברת ב"ה שאמרו (&) כל אדם קורא כדרכו בין עומד בין יושב.

- מאיר הכוונה -

¹¹⁸⁷ ירדת טיפת הזרע (פע"ח).

¹¹⁸⁸ עי' שער מ"ד ומ"ן ז: והנה כאשר רוצין זו"ן להזדווג יחד מאז ואילך, הנה נודע שאין שום זווג בעולם לזו"ן אם לא שיקדים להם בתחלה זווג או"א¹¹⁸⁸. וטעם הדבר, שאלו ב' עטרין הנ"ל שלקחו זו"ן לצורך עצמן וגופם, אבל לחדש מחדש בנים אחרים אינן יכולים אם לא שיקחו התוספת ההוא מאביהם מלמעלה מאו"א, וגם או"א לוקחין מהיותר למעלה עד המאציל עליון¹¹⁸⁸, שהוא לבדו יש לו כח לחדש תמיד לפי שאין לו סוף, משא"כ בנאצלים, שאין להם אלא לעצמן מה שניתן להם מלמעלה, נמצא שאין זווג בעולם של זו"ן כלל אא"כ יהיה הזווג ההוא נמשך מלמעלה עד א"ס. וז"ס כוונת יחוד ק"ש באמתותה¹¹⁸⁸, שכבר נודע שהוא בחי' זווג או"א כדי לתת להם מוחין חדשים לזו"ן בניהם, כדי שיוכלו להזדווג גם הם להוליד בנים אחרים. וצריך לכוין בק"ש ולהשלים כל הזווגים עד א"ס, כי ז"א יקבל מאו"א, ואו"א מא"א, וא"א מעתיק יומין כו' עד א"ס. ואנו בעונותינו לא נמסר לנו תשלום ענין זה אצלינו.

נמצא כי אע"פ שכבר לקחו זו"ן בתחלת אצילות הב' עטרין, שהם תכלית ועיקר הזווג כנודע, כי אין קישוי אלא לדעת (יבמות נג ע"ב), בסוד (בראשית ד א) ואדם ידע את חוה אשתו וידע אלקנה, עכ"ז בכל פעם שצריכין להזדווג, הם צריכין ליקח מחדש ולחדש אותן הב' עטרין משרשם העליון כמ"ש.

¹¹⁸⁹ "חושקים להתפלל בזמנה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "מתפללים".

¹¹⁹⁰ עי' שבת יא ע"א: חברים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחי וחביריו שתורתן אומנותן אבל כגון אנו מפסיקין לקריאת שמע ולתפלה.

¹¹⁹¹ לעיל כא ע"ג.

¹¹⁹² עי' לעיל כא ע"ב.

¹¹⁹³ עי' ש"ש: ולא זכיתי להבין דברי רבינו ולא קל וחומר הוא השתא בהיותנו בעולם האצילי אין בנו כח כ"ש בהיותנו בברי' ועוד שבהיותנו בעולם האצילי ג"כ אנחנו עושים בחי' זווגים היותר עליונים במילת באהבה של עמידה עד ע"ב וס"ג דא"ק וגו'.

שעה"כ

ולכן אנו צריכין לומר פסוק שמע ישראל שהוא מפסוקי התורה שבכתב בעולם הבריאה, לפי שפרשת¹¹⁹⁴ שמע אינה אלא באצילות, אמנם נעשה הזווג הזה ע"י התעוררות מ"ן דהיכל אהבה שבבריאה.

ונמצא כי סוד קריאת שמע הוא לזווג את או"א ולתת מוחין אל זו"ן. ואלו המוחין ירדו¹¹⁹⁵ עד מקום¹¹⁹⁶ היכל אהבה שבבריאה, (כב ע"ד) ואז תוכל המלכות לעלות בעולם האצילות להעשות פרצוף גמור מ"ס.

וסוד ענין זה הוא במה שנודע, כי המלכות נתמעטה בסוד חד נקודה בלבד, וירדה עד עולם העשיה. אבל ז"א לא נתמעט ממנו רק ג"ר שהם בחי' המוחין שבו, ולא נשארו לו אלא ו"ק כמספר ו' של הויה הרומזת אליו¹¹⁹⁷. ולסיבה הנז' הם¹¹⁹⁸ יורדין אלו הבחינות של זו"ן שנמשכו¹¹⁹⁹ אליהם מן הזווג הנעשה ע"י הק"ש מן או"א, וירדו עד הבריאה, וע"כ¹²⁰⁰ יש בהם כח ויכולת לעלות אח"כ בעולם האצילות להזדווג שם. ולהיות כי כוונתינו היא להמשיך ההמשכות האלה בבריאה, לכן אין אנו ממשיכין עדיין רק המוחין דו"ק¹²⁰¹ כמ"ש עניינם, ואחר כך בתפלת י"ח בברכת אבות נמשכות ג"ר עצמן¹²⁰² אל ז"א ג"כ כמו שית' שם.

ודע כי קודם שתאמר קריאת שמע צריך שתכוין לקיים מ"ע שנצטוינו לקרות קריאת שמע ב"פ בכל יום, ובכה מצוה זו תכוין כי ע"י כן תוכל להעלות המ"ן אלו ולהוריד¹²⁰³ המוחין כמ"ש בע"ה.

¹²⁰⁴ גם דע כי ד' פעמים תקנו לומר קריאת שמע בכל יום, והם ב' בבקר וא' בערבית וא' על המטה, וכבר נתבאר עניינם לעיל ע"ש (&). גם כבר הודעתך כי יש לז"א שני בחי' דמוחין, א' מסטרא דאבא וא' מסטרא דאימא. גם כבר הודעתך כי כל בחי' מוחין הלא הם מתפשטין בכל הז"א, בג"ר, ובג' אמצעיות, ובג' אחרונות. וכאשר הם מתחילין לכנס בו, בתחילה נכנסין ג' פרקין תתאין שלהם, דנה"י¹²⁰⁵ דאימא, תוך ג"ר דז"א, ואח"כ יורדין שלשה פרקין אמצעים בג"ר דז"א, וע"י זה¹²⁰⁶ יורדין הג' פרקין תתאין בג' אמצעיות דז"א. ובהיות אשר אלו הו' פרקין ירדו ונתלבשו בג"ר דז"א ובג' אמצעיות דידיה, אז הם נק' מוחין דו"ק, לפי שאין אלו אלא הו' פרקין תתאין של המוחין. ועוד¹²⁰⁷ כי הלא אלו עתידין אח"כ לירד יותר למטה בו"ק דז"א כמ"ש בע"ה.

- מאיר הכוונה -

¹¹⁹⁴ פסוק (פ"ט).

¹¹⁹⁵ יורדין (פע"ח).

¹¹⁹⁶ נמחק בפע"ח.

¹¹⁹⁷ עליהם (פע"ח).

¹¹⁹⁸ נמחק בפע"ח.

¹¹⁹⁹ הגמשכין (פע"ח).

¹²⁰⁰ ואז (פע"ח). וע"כ (שער התפילה).

¹²⁰¹ דאמא (נוסף בפע"ח).

¹²⁰² וכל הט' לאבא (פע"ח).

¹²⁰³ להוריד (פע"ח).

¹²⁰⁴ פע"ח ק"ש ה.

¹²⁰⁵ שלהם, דנה"י (נמחק בפע"ח).

¹²⁰⁶ וע"י זה (נמחק בפע"ח).

¹²⁰⁷ לפי שאין אלו אלא הו' פרקין תתאין של המוחין. ועוד – נמחק בפע"ח.

שעה"כ

וכאשר אח"כ יורדין גם הג"פ עלאין בז"א, אז יורדין ג"פ תתאין בג' תחתונות דז"א, וג' אמצעים בג' אמצעיות, וג' עליונים בג' עליונות, ואז הז"א שלם במוחותיו ונק' גדול ודעתו שלימה בכל המוחין הראוים לו¹²⁰⁸. והרי זה¹²⁰⁹ בבחינת המוחין דאימא וכעד"ז בבחי' המוחין דמסטרא דאבא. והנה בזווג קריאת שמע אין נכנסים בז"א רק המוחין דו"ק דאימא בלבד, אבל כל המוחין דאבא וגם ג"ר דמוחין דאימא אינם נכנסין עד ברכת אבות כמשי"ת שם בע"ה.

והנה כל זה שביארנו¹²¹⁰ הוא בבחינת המוחין דגדלות שהם מוחין דהויות. אבל נודע כי קודם שיכנסו אלו צריך שיקדימו לכנס בז"א המוחין דקטנות, שהם מוחין של שמות אלקים. ונודע מ"ש כי יש ג' מיני מוחין: א' מוחין דזמן העיבור, וא' מוחין דזמן היניקה, וב' בחי' אלו הם שמות אלקים, והג' הוא מוחין דגדלות שהם של הויות. ונמצא שעתה בק"ש אנו ממשיכין מוחין דגדלות דו"ק בלבד. גם הודעתך כי יש בכל בחי' מוחין ענין המוחין הפנימים והמקיפין, הן במוחין דעיבור הן במוחין דיניקה הן במוחין דגדלות. גם דע כי כמו שיש מוחין מסטרא דאבא ומסטרא דאימא בזמן הגדלות, כך יש מוחין דאו"א בזמן העיבור והיניקה אמנם הם שמות אלקים כנז' וע"ש.

ונבאר עתה ענין הק"ש. כי הנה בזמן הק"ש עדיין אין הז"א שלם בכל בחי' המוחין דיניקה כולם, ולכן צריך בתחילה להשלים בו המוחין דיניקה, ואח"כ צריך להשלים לו המוחין דו"ק דגדלות. אמנם יש שינוי בין הד' פעמים שאנו אומרים קריאת שמע בכל יום כנז' ואין כולם שוים. וטעם הדבר הוא במה שנתבאר לעיל כי לסבת גלות וחורבן בית המקדש, היה¹²¹¹ שינוי ופגם ח"ו במוחין עלאין¹²¹² דז"א, משא"כ בזמן בהמ"ק, שאז תמיד היו זו"ן שלמים במוחין דגדלות שלהם, אבל אחר החורבן נחסרו. אמנם אין הזמנים שוים, כי הלא פשוט הוא שמדת החסד יותר מתפשטת בעולם בבקר מבערב, לפי שבערב הם דינין תקיפין¹²¹³. ונמצא שהד' קריאת שמע הם משונים זו מזו, וגם לסבה זו נמשך שינוי

- מאיר הכוונה -

¹²⁰⁸ "הראוים לו" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "דיליה".

¹²⁰⁹ וכל זה עדיין (פע"ח).

¹²¹⁰ שער כג פרק ו

¹²¹¹ יך (פע"ח).

¹²¹² בג"ר (פע"ח).

¹²¹³ עי' זהר ח"א קלב ע"ב: ותא חזי צלותא¹²¹³ דמנחה אתקין ליה יצחק ודאי כמה דאתקין אברהם צלותא דצפרא לקבל ההוא דרגא דאתדבק ביה (וכן) [כך] יצחק אתקין צלותא דמנחה לקבל ההוא דרגא דאתדבק ביה¹²¹³ ועל דא צלותא דמנחה מכי נטי שמשא לנחתא בדרגוי לסטר מערב דהא עד לא נטה שמשא לצד מערב אקרי יום מצפרא עד ההוא זמנא דכתיב (תהלים נב ג) חסד אל כל היום ואי תימא עד חשכה תא שמע דכתיב (ירמיה ו ד) אוי נא לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב¹²¹³ כי פנה היום לקבל צלותא דצפרא דכתיב חסד אל כל היום דהא כדין שמשא איהו לסטר מזרח כיון דנטה שמשא ונחתא לסטר מערב הא כדין איהו זמן צלותא דמנחה וכבר פנה היום ואתו צללי ערב ואתער דינא קשיא בעלמא ופנה היום דאיהו דרגא דחס"ד ונטו צללי ערב דאינון דרגא דדינא קשיא וכדין אתחרב בי מקדשא ואתוקד היכלא ועל דא תנינן דיהא בר נש זהיר בצלותא דמנחה דאיהו זמנא דדינא קשיא שרייא בעלמא.

תרגום: ובא וראה, יצחק תיקן את תפלת מנחה ודאי, כמו שאברהם תיקן תפילת הבוקר כנגד אותה הדרגה שנדבק בה. וכן (כך) יצחק תיקן תפילת מנחה כנגד אותה דרגה שנדבק בה. ועל כן תפילת מנחה מאז שנטה השמש לרדת בדרגתו לצד מערב, שהרי בטרם נטה השמש לצד מערב, נקרא יום מן הבקר עד הזמן ההוא, שכתוב "חסד אל כל היום". ואם תאמר עד חשכה, בא וראה, שכתוב "אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב". "כי פנה היום" כנגד תפילת הבוקר, שכתוב "חסד אל כל היום", שהרי אז השמש היא לצד מזרח. כיון שנטה השמש וירד לצד מערב, הרי אז הוא זמן תפילת המנחה, וכבר פנה היום ובאו צללי ערב והתעורר הדין הקשה בעולם. ופנה היום שהיא

שעה"כ

אחר, כי גם ענין הזווגים אינם שוים, כי כפי המוחין שיש בזמן הזווג ההוא, כך יהיה כחו ופעולתו. והנה שינוי הזווגים הם ד' כנגד ד' קריאת שמע. וגם לסיבה זו גם התפלות אין ענינם שוה. והנה טעם היותם ג' תפלות ולא ד' הוא כנגד ג' זווגים, כי הזווג הד' איננו צריך אל התפלה כמ"ש בע"ה.

והנה נמצא¹²¹⁴ כי עתה בק"ש אנו צריכים להשלים בתחילה המוחין דיניקה, ואח"כ להמשיך בו המוחין דגדלות. גם אנו צריכין לדבר אחר שני, והוא מש"ל כי כל המוחין דזו"ן בני או"א, נמשכין מאבותיהם, אשר ע"כ אנו צריכים בתחילה אל זווג או"א, וע"י זווגם ימשיכו לזו"ן מוחין הצריך להם. גם אנו צריכים אל (כג ע"א) בחי' שלישית והוא להעלות מ"ן אל או"א כדי שיזדווגו, וג' בחי' אלו נעשות בבת אחת, ולכן נבאר ג' בחי' אלו על הסדר.

דע כי זו"ן נק' בנים דאו"א, ואנחנו עם בני ישראל¹²¹⁵¹²¹⁶ נק' בנים לה' אלהינו שהם זו"ן¹²¹⁷. והנה המ"ן אשר מעלה המלכות אל ז"א היא בחי' נשמות הצדיקים שהם הבנים שלהם כנז'. והמ"ן אשר מעלה אימא לאבא ה"ם המוחין הפנימים¹²¹⁸ דזו"ן בני או"א, ואלו המוחין שלהם ה"ם הנשמה הפנימית שלהם. ודע כי יש לאדם התחתון ד' בחי', והם נשמה לנשמה מצד אבא, ונשמה מצד אימא, ורוח מצד הת"ת, ונפש מצד הנוק¹²¹⁹¹²²⁰.

והנה הנפשיין והרוחין של הצדיקים הם המ"ן ומ"ד בזו"ן, והנשמה ונשמה לנשמה שלהם הם מ"ן ומ"ד לאו"א, יען כי משם נחצבו וכמבואר אצלי ביחוד מכ"י מורי ז"ל על ענין השתטחות על קברי הצדיקים לדבר עמהם¹²²¹. ונמצא שכאשר מזדווגים או"א ועולים מ"ן דזו"ן לגביהם, הנה גם הנשמה ונשמה של הצדיק עולה עמהם בסוד מ"ד ומ"ן שלהם. אבל עדיין לא זכיתי שיפרש לי מורי פרמי ב' בחי' אלו דנשמה ונשמה לנשמה, אבל דרך כללות אמר לי שאכוין להעלות הנשמה של האדם ביחוד קריאת שמע, ולא הזכיר לי בחי' נשמה לנשמה¹²²².

- מאיר הכוונה -

הדרגה של חסד, ונטו צללי ערב שהם הדרגה של הדין הקשה, ואז נחרב בית המקדש ונשרף ההיכל. ועל כן שינוי שיהיה אדם זהיר בתפילת המנחה, שהוא הזמן ששרוי הדין הקשה בעולם.¹²¹⁴ נמחק צפע"ח.

ע"י זהר ח"ג מח ע"א: תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש אדם גבר אנוש איש גדול שבכלם אדם (משום) דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלה"ם את האדם בצלמו וכתוב (שם ט ו) כי בצלם אלה"ם עשה את האדם.¹²¹⁵ בני אדם גם בני איש היושבים צעה"ז (פע"ח).¹²¹⁶

וזהו הענין מ"ש בזוה"ק ויקרא (ז ע"ב) כי בג' מיני שמות נקרא ישראל להקב"ה היינו עבדים ובנים ואחים, וכו' כי מצד שרשם הראשון הנעלם הרי הוה הבי"ע עם האצילות משורש אחד ובזה הם נקראים אחים, אבל מצד התפשטות הב' שהוא מציאותם העיקרי אשר בזה הם נמשכים רק מהאצילות וכנז', הנה מצד זה הם נקראים בנים, ובחי' עבדים יתבאר למטה (כללים ח"ב צה ע"ג).¹²¹⁷

המוחין שלהם שהם סוד הנשמה הפנימית דזו"ן (פע"ח).¹²¹⁸

מלכות (נוסף צפע"ח).¹²¹⁹

ע"י זהר חדש עה ע"א: בא וראה כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא ליקרא דיליה שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בארתיו יצרתיו אף עשיתיו. הקב"ה ברא בר נש בעלמא ויהיב ביה שמיה ידוד. ה' נפש. ו' רוח. ה' נקראת נשמתא. י' נשמתא לנשמתא. וקראם י"ה אב ואם. ו"ה בן ובת.¹²²⁰

ענין השתטחות על קברי הצדיקים לדבר עמהם – נמחק צפע"ח.¹²²¹

הנלע"ד שראוי לכוין ע"ד היחוד שמסר לי זכתי מורי זלה"ה כי לריך להעלות שתייהן זו מ"ד לחז"ד וע"י לקמן צפרק יז וחולי ט"ס יז כאן – לש"ן] זו מ"ן להעלותן (נוסף צפע"ח).¹²²²

שעה"כ

¹²²³ והנה כוונתינו היא להעלות זו"ן בסוד מ"ן לגבי או"א, אמנם מפני היות זמן הגלות והחורבן, אין בהם כח לעלות עד שנמשיך להם תחילה איזה הארה מלמעלה¹²²⁴ כדי שיהיה בהם כח אח"כ לעלות, ואז אח"כ יזווגו או"א. ואמנם ההארה הזו העליונה אי אפשר לקבלה מלמעלה בלתי זווג עליון¹²²⁵, וכיון שאין עדיין העלאת מ"ן, אי אפשר אל זווג עליון, ולכן לדעת הענין הזה איך אפשר להיות צריך לבאר לך הקדמה והיא זו. דע¹²²⁶ כי למעלה באו"א יש ב' מיני זווגים, הא' הוא כדי לתת קיום וחיות ומזון אל כל העולמות ולקיימם קיום ההכרחי להם, אמנם זווג הזה הוא תדירי ואינו נפסק שום רגע, כי אם יפסק רגע א' יתבטלו כל העולמות מקיומם והוייתם¹²²⁷. והב' הוא כדי להמשיך ולתת מוחין לזו"ן כדי להוליד נשמות¹²²⁸ בני אדם התחתונים בעוה"ז. ונדע כי נשמות של הצדיקים הם פנימיות העולמות¹²³⁰¹²²⁹, והזיווג הזה איננו מוכרח להיות תדירי ולפעמים נפסק¹²³¹¹²³², ובוה ית' לך שינוי מאמרי רז"ל, כי במקום א' מהזוהר משמע שפגם התחתונים מטי האי פרודא עד או"א, וכדוגמא זו מצינו בדברי רז"ל (זהר ח"ג טו ע"ב) נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה¹²³³, וה"ס זווג אבא באימא הנקרא ירושלם של מעלה, עד שיכנס בירושלם של מטה, וה"ס זווג ז"א בנוק' הנק' ירושלם שלמטה. ומצינו בזו במ"א דלעילא באו"א לא מתפרשן לעלמין וזווגייהו תדיר, בסוד (&) ונהר יוצא מעדן יוצא תדיר ולא פסיק¹²³⁴. אך אמנם זה הזווג דלא פסיק הוא זווג חיות העולמות כנ"ל. והנה המ"ן דאימא אשר הם לצורך הנשמות שהם פנימיות העולמות, הנה הם זו"ן העולים בסוד מ"ן לצורך הזווג הנ"ל, ואם הם אינם עולים, אין הזווג נעשה למעלה, ולכן בזמן החורבן אשר זו"ן נופלים למטה, נפסק לפרקים הזווג העליון הנז' וכמ"ש בע"ה. וכבר הודעתך במ"א (&) בענין מציאות מ"ן מה ענינם, והוא כי בעת בעילה¹²³⁵ וביאה ראשונה שביק בה בעלה באתתיה רוחא חדא דיליה, וההוא רוחא אשתאר תמן בה

- מאיר הכוונה -

¹²²³ והנה כוונתינו להעלות זו"ן בסוד מ"ן רק שאין צהן כח להעלות מחמת הגלות ואנו לריכין לתת להם תחלה איזה הארה מלמעלה כדי שיוכלו אח"כ לעלות ואח"כ יזווגו או"א והנה אותה הארה איך תוכל לקבל מלמעלה אם לא יש למעלה זיווג כי עדיין לא עלו מ"ן עי' כללים ח"א לו ע"ב שמציין למוחין דצלם ו: והנה הז"א, המוחין שבו אינם תמיד מתקיימין כנודע, כי הם מסתלקין וחוזרין בסוד תוספת, ע"כ. היינו שז"א לא יכולים לעשות שום דבר חדש, בשום זיווג (עי' לעיל הערה 1186) ללא מוחין, ורק מקבלים מוחין בזמן הגלות כאשר או"א מורידים להם.
¹²²⁴ עי' לעיל הערה 1186.
¹²²⁵ שער כ"ג סוף פ"ו
¹²²⁶ מקיומם והוייתם – נמחק צפע"ח.
¹²²⁷ חדשות (נוסף בע"ח שער יד פרק ז).
¹²²⁸ עי' ע"ח שער פו"ח פרק א: כי יש בהם ב' בחי': א', הוא בחי' העולמות עצמן, ובחי' זו נקרא חיצוניות הספי'. הב', הוא בחי' נשמות עצמן, ובחי' זו נקרא פנימיות הספי', ע"כ. וכל מה שיש בפנימיות יש בחיצוניות (דע"ה ח"א מה ע"א), וכל חיצוניות הוא בחי' עיגולים וכל פנימיות הוא בחי' ישר (דע"ה ח"א ס ע"ג)
¹²²⁹ בני אדם התחתונים בעוה"ז. ונדע כי נשמות של הצדיקים הם פנימיות העולמות – נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "שהוא פנים העולמות".
¹²³⁰ "מוכרח להיות תדירי ולפעמים נפסק" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "תדירי".
¹²³¹ עי' לעיל הערה 1183.
¹²³² כי ב' ירושלים הם סוד אמא ומלכות (פע"ח)
¹²³³ זהו ח"ב צ ע"א.
¹²³⁴ נמחק צפע"ח.
¹²³⁵

שעה"כ

תדיר. וזהו הטעם שאין האשה מתעברת מביאה ראשונה, לפי שבתחילה בביאה ראשונה צריך לעשותה כלי לקבל הטיפה העליונה, ולכן בביאה ראשונה עושה אותה כלי ומשם והלאה כל שאר הבעילות הם מצטיירות ונעשות בחי' נשמות וולדות ע"י ההוא רוחא דשביק בה בביאה קדמאה. וזהו משרוז"ל (&) אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, והוא ההוא רוחא דשבק בה.

והנה כל הבנים הנולדים משם ואילך הם נעשים בכח ההוא רוחא דשבק בה בעלה, וכולם לוקחים דבר מועט ואיזה ניצוץ מן ההוא רוחא עד שנשלם ההוא רוחא. וכיון שנשלם ההוא רוחא ולא נשאר באשה כלום מן ההוא רוחא, אין האשה יולדת עוד.

וזהו הטעם שאדם חייב בכבוד אחיו הגדול, כמ"ש רז"ל (&) את לרבנות אחיך הגדול, והטעם הוא כי הנה אחיו הגדול הוא לוקח בתחלה עיקריות ההוא רוחא, והאח הב' נוטל מה שהשאיר אחיו הגדול. ונמצא שהשני טפל לראשון, ועד"ז האח הג' טפל לב' אחים הראשונים, לפי שלוקח השיריים שנשארו ממה שלקחו. והנה זו"ן הם ב' אחים הגדולים, וכל¹²³⁶ הנשמות המהורות היוצאים מן זווג העליון דאו"א, הנה הם אחים אל זו"ן, וז"ם (&) למען אחי ורעי, (כג ע"ב) שקראם הקב"ה לישראל אחים ורעים, ולכן אל תתמה מגדולת מעלת נשמות הצדיקים כמה גבוה לאין קץ, ואין כאן מקום ביאורו. ואמנם זו"ן הם אחים הגדולים אשר כולנו חייבים בכבודם.

שער הכוונות דרושי העמידה

ועתה נבאר דרושי העמידה בע"ה

דרוש א'

ונבאר ענין אדני שפתי תפתח כו' (&) שתקנו לומר בתחילת העמידה. ולכאורה היה נראה שהוא הפסק גדול בין גאולה לתפלה, והנה רז"ל במס' ברכות (&) הרגישו בקושיא זו, ותירצו דכתפלה אריכתא דמיא. וביאור הענין הוא במה שכתבתי לעיל, כי בתהלות לאל עליון גואלם, אז התחילו יעקב ולאח ורחל לעלות אל היכל קה"ק שבבריאה מן היכל הרצון, ושם חזרו פב"פ. והנה פסוק זה של אדני שפתי תפתח, הוא כנגד היכל קה"ק שבבריאה ממש¹²³⁷, כי הנה סוד שם אדני הוא כאן בבריאה כמ"ש אצלינו בשער שמות הספירות (פרק ה), וכנז' בהקדמת ס' התיקונים, כי שם אדני הוא בבריאה, משום דתמן לאו איהו וכינויה חד כו'¹²³⁸, והנה מוכרח הוא שבתחילה יעלו אל היכל קה"ק דבריאה, כדי שאח"כ משם יעלו אל האצילות, ולכן תקנו פסוק זה כאן. אמנם ביאור דברי רז"ל שאמרו דכתפלה אריכתא דמיא, יובן עם מה שנבאר במלת ברוך דברכת אבות, ששם יתבאר כי הוא סוד היכל ק"ק דבריאה, דכען הוא ברוך¹²³⁹ ברבויא דברכאן¹²⁴⁰. וביאורו הוא כמ"ש במקום אחר, כי ע"י עליית העולמות והתכללותם זב"ז, חוזרין ג"ר

- מאיר הכוונה -

¹²³⁶ קאלר (נוסף צפע"ח).

¹²³⁷ עי' ש"ש כאן אות ג' שמקשה שבסידור הרש"ש כתוב שעזרת אבותינו הוא בהיכל ק"ק דבריאה וכאן איתא שהוא בהיכל הרצון, ומתרץ ששם הוא בהיכל ק"ק דהיכל הרצון, ולכן כאן כתוב קה"ק שבבריאה ממש.

¹²³⁸ ד ע"ב: בעשר ספירות דבריאה דלאו אינון וחייהון חד לאו אינון וגרמיהון חד

¹²³⁹ דכען הוא ברוך – נמחק בפע"ח

¹²⁴⁰ עי' לעיל הערה 848.

שעה"כ

דעשיה ונעשיין ממש בחינת יצירה, וכן ג"ר דיצירה נעשים בריאה ממש, וכן עתה הג"ר שבהיכל ק"ק דבריאה הם נכללים עם המל' דאצילות הנקרא תפלה¹²⁴¹, ונעשית חיבור א', ועולים יחד אל עולם האצילות. ונמצא כי היכל קה"ק דבריאה שהוא בחי' פסוק ה' שפתי תפתח כנ"ל, הנה כתפלה אריכתא דמיא, שהוא המל' דאצילות הנקרא תפלה, וכאלו נתארכה ונגדלה יותר ע"י התחברות היכל קה"ק דבריאה עמה, ונעשו הכל בחי' אצילות, וזהו אומרם ז"ל כתפלה אריכתא דמיא.

¹²⁴² ואמנם תכוין שעדיין בפ' זה אנו בעולם הבריאה כנ"ל, והנה אדני היא המלכות¹²⁴³, ושפתי הם הנצח והוד¹²⁴⁴, הנפתחים ע"י הת"ת, הנרמז במלת תפתח. וע"י פתיחת השפתים אלו, משפיעים בעולם הבריאה. ואז "ופי" שהיא המלכות הנקרא פה¹²⁴⁵, תגיד¹²⁴⁶, ותמשיך, תהלתך מן האצילות לבריאה, ועי"ז תוכל הבריאה לעלות אל עולם האצילות.¹²⁴⁷

דרושי העמידה דרוש ב

בברכת אבות.

דע כי מורי ז"ל ביאר לי כמה כונות בענין התפלה והעמידה הזו של שחרית דימי החול, ועלה ברצוני לכתוב עתה הכונה היותר ארוכה מכולם, ואבאר סדר תפלת השחר בלחש, ובחזרה עם כוונת ברכת כהנים, ואח"כ אשיבה ידי לבאר פרטי כונות רבות קצרות ביחד, ואח"כ אחזור לכתוב משם ואילך מן כוונת נפילת אפים עד סיום התפלה כולה, וכונת עלינו לשבח בע"ה, וזו היא הכונה הארוכה.

דע כי המלכות הנקרא נוק' דז"א, יש בה י"ס, ובלילה שאז הוא זמן שליטת החיצונים, היא מתמעטת ויורדת למטה בעולם הבריאה, כמבואר אצלינו בסדר שכיבת הלילה (&). והענין הוא כי ספי' הכתר, אשר בה היא בלבד נשארת למעלה תמיד בעולם האצילות, כמבואר אצלינו בענין תפילין של יד (&) מה עניינה, וע"ש¹²⁴⁸, ולעולם ספי' י

- מאיר הכוונה -

¹²⁴¹ עי' לעיל הערה 6.

¹²⁴² ע"כ הוא בכוונת ק"ש בפע"ח ומכאן מתחיל כוונות העמידה.

¹²⁴³ כאן נמנה כל הספירות שבמלכות דאצילות, ועוד דרך שכולם ספירות דאצילות (ש"ש אות

(ח)

¹²⁴⁴ עי' תיקון ז' ל ע"א: תרי בדי ערבות לקבל תרין שוקין ולקבל תרין שפון

¹²⁴⁵ עי' תיקון ז' יט ע"א.

¹²⁴⁶ מלשון ארמית נגיד.

¹²⁴⁷ ומורי זלה"ה היה מתפלל מתוך הסידור הקרבנות ומזמורים וק"ש חוץ מן העמידה והיה מתפלל בעינים סגורות וידיו אסורות ימין על שמאל נגד לבו גם בחזרת עמידה עיניו סגורות והיה מכוין לענות אמן אחר כל ברכה וברכה והיה שומע מפי הש"ץ ע"כ (פע"ח).

ופי יגיד תהלתך מצד הבינה הנקרא תהלה ופי רומז למלכות יגיד פי' ימשיך תהלתך היא הבינה שמושכת השפע מלמעלה (פע"ח).

¹²⁴⁸ עיין לעיל דף ט ע"ד (לש"ו).

שעה"כ

הכתר שבה נשארת באצילות תמיד¹²⁴⁹, ואינה יורדת. אמנם הט"ס האחרות מן חכמה ולמטה אשר בה, הנה הם יורדות בלילה אל עולם הבריאה. ונמצא כי מש"ל שהנקבה עומדת עד עתה בעולם הבריאה בהיכל קה"ק, ועתה עולה אל האצילות, אינו אלא בבחי' אלו הט"ס תחתונות שלה, אשר הם נתונים בלילה בהיכל קה"ק דבריאה, ועתה עולים כל הט' אלו למעלה בעולם האצילות.

אמר הכותב חיים ויטאל, וצ"ע כי בברכת אבות¹²⁵⁰ דר"ה נת' שמה שיורד מן המלכות בעולם הבריאה אינו רק נקודה אחת בלבד, וע"ש (&) ענין ד' בחי' ושרשים של המלכות כו'. והנלע"ד בזה הוא, כי אלו הט"ס לא ירדו רק אחר שנתמעטו הם בעצמם, ולא ירד מהם רק בחי' המלכות שבכל ספי' מהם, ומ' בחי' מלכיות האלו שירדו (כט ע"א) בעולם הבריאה, הם נעשים נקודה קטנה כלולה מעשר כנודע. ושאר בחי' של ט"ס, נשארו דבוקות למעלה אחור באחור עם ז"א, מרגליו עד החזה. ובעלות אותה נקודה בברכת אבות אחורי ז"א דאצילות, מתחברת מדרגה אחר מדרגה עם כל הט"ס, ונעשית פרוץ שלם. ודבר זה מוכרח להיות כך, שאל"כ מה הוא המיעוט שנתמעט וירדה בסוד נקודה קטנה כנודע. וזה יובן במ"ש במ"א, כי בחינת המלכות שבמלכות בלבד, היא היורדת בכל עולמות בי"ע, כנלע"ד חיים¹²⁵¹.

וכבר נת"ל איך ע"י סדר הקרבנות וזמירות ותפלת יוצר דשחרית, נכללים כל שאר העולמות של עשיה יצירה בריאה זה בזה, כמבואר במקומן, עד שנמצאים עתה כולם כלולים בהיכל קה"ק דבריאה. וגם ההיכל הזה כלול הוא במלכות דאצילות. והרי כל העולמות כולם קשורים ונכללים. ונבאר עתה ענין עליית ט"ס אלו של הנקבה, הנקראת עתה אצילנו דרך סתם בשם מלכות דאצילות, וזה החלי בע"ה.

- מאיר הכוונה -

דע"ה ח"ב דף קט"ו ע"ב קרוב לאמצעיתו
דע"ה ח"ב דף קנ"ה ע"ב קרוב לאמצעיתו
ביאורים ח"ב דף ס"ו ע"ב שלישי תחתון
וע"ג שלישי תחתון

1249

וצ"ע כי בברכת אבות. נ.ב. עיין לעיל דף
ט' ע"ד.

1250

כנלענ"ד חיים. נ.ב. עיין שער כסה"כ פ"ב
וספ"ה, ובשמות פ"א.

1251

שעה"כ

ברוך. כבר נתבאר בס' התיקונים¹²⁵² ענין שני כריעות שצריך לכרוע בכל ברכה, ולזקוף שני זקיפות. וזה ביאורם, הנה בכריעות התפלה באבות תחילה וסוף יש שני כריעות ושני זקיפות, בסוד מ"ש (&) כל הכורע כורע בברוך, וכל הזוקף זוקף בשם¹²⁵³. וסוד שני כריעות י' לגבי ה', ו' לגבי ה'. וסוד שני זקיפות¹²⁵⁴ ה' לגבי ו', ה' לגבי י', וזה בכל אחד ואחד. וכן בסוף ברכת הודאה. אבל בתחלת ברכת הודאה, אין בה רק כריעה א' וזקיפה א', כי כולם גופא גחין לגבי ברכיין, סוד ו' לגבי ה', ורישא גחין לגבי גופא, י' לגבי ה'. וזקיף ברכיין לגבי גופא, סוד ה' לגבי ו', וגופא לגבי רישא, סוד ה' לגבי י'. ואמנם בתחלת ברכת הודאה לא יש שם ברוך ולא הש"ם, נמצא שבכריעה זו היא בסוד ו' לגבי ה', והזקיפה ה' לגבי ו' בלבד. ולפיכך צריכים אנו לחזור ולעשות כריעה שנית וזקיפה שניה במודים דרבנן, להוריד י' לגבי ה' ולזקוף ה' לגבי י'¹²⁵⁵.

הנה במלת ברוך צריך אתה לכרוע כריעה א', ואל תכרע עתה רק גופך בלבד. ובמלת אתה תכרע פעם ב', ואז תכרע את ראשך. וז"ש בתיקונים דבעי למכרע ואו לגבי הא, יוד לגבי הא, פי' כי ואו הוא גופא, ויוד הוא רישא. ובמלת יהוה, תזקוף שני זקיפות, בתחלה תזקוף גופך לבד, וזהו ענין הא תתאה לגבי ואו, ואח"כ הזקיפה הב', הוא שתזקוף ראשך, וזהו ענין הא עלאה לגבי יוד.

והנה נמצא בס' התיקונים¹²⁵⁶ שצריך לכרוע בשם אהיה, ר"ל במלוי יודין, ולזקוף בשם ההויה, ר"ל במלוי יודין ג"כ. ועתה נבאר בפרטות דברים אלו. הנה נת"ל כי בק"ש לא נכנסו בז"א זולתי המוחין דו"ק בלבד מצד אימא, אבל הג"ר דמוחין דמצד אימא וכל הטי' מוחין דמצד אבא, כולם נשארו למעלה בסוד אור מקיף על ראשו. והנה ע"י זווג או"א הנרמז בג' שמות ה' אלהינו ה' בפסוק שמע ישראל, נכנסו ו"ק דמוחין. ועתה צריך לעשות זווג אחר אל או"א בברכה זו, כדי להכניס בו ג' המוחין הראשונים דמצד אימא ע"י תוספת

- מאיר הכוונה -

¹²⁵² עי' תז"ח מ ע"ב: תרין כריעות אנון י"ו לגבי מאן לגבי ה"ה ותרין זקיפות בה"ה לסלקא ה' ב' ה' בו' כגוונא.

ועיי"ש: כריעות אנון עשר מעלא לתתא זקיפות עשר מתתא לעלא ורזא דמלה אל"ף ה"א י"ד ה"א י"ד ה"א ו"א"ו ה"א הכריעות בעשר מן אלף דאדנ"י עד זקיפות מן י' דאדנ"י עד אלף מן אדנ"י איהו אהיה י' מן אדנ"י איהו יהו"ה ובגין דא כל הכורע כורע בברוך אל"ף ה"א י"ד ה"א וכל הזוקף זוקף בשם י"ד ה"א ו"א"ו ה"א הא הכא זקיפה חד והכרעה חד הכרעה באהיה זקיפה ביהו"ה וכלא באדנ"י א"כ זקיפה תנינא והכרעה תנינא במאי

הכריעות הן עשר ממעלה למטה וזקיפות עשר ממטה למעלה וסוד הדבר אל"ף ה"א י"ד ה"א י"ד ה"א ו"א"ו ה"א הכריעות בעשר מן אלף של אדנ"י עד עשר זקיפות מן י' של אדנ"י עד אלף מן אדנ"י הוא אהיה י' מן אדנ"י הוא יהו"ה ומשום זה כל הכורע כורע בברוך אל"ף ה"א י"ד ה"א וכל הזוקף זוקף בשם י"ד ה"א ו"א"ו ה"א הרי כאן זקיפה אחת וכריעה אחת הכריעה באהיה זקיפה ביהו"ה והכל באדנ"י

¹²⁵³ עי' תיקו"ז ט ע"ב: ת' תפארת דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג) וביה כל הזוקף זוקף בשם אבל לגבי יסוד כל הכורע כורע בברוך הדא הוא דכתיב ברכות לראש צדיק (משלי י ו).

ועיי"ש (לג ע"א): כורע לגבי אדנ"י בצדיק דאתמר ביה והמלך שלמה ברוך (מלכים א' ב מה) וזוקף לגבי יהו"ה לחברא לון תרוייהו כגוונא דא יאקדונק"י ועיי"ש (לד ע"א): כל הכורע כורע בברוך דאיהי יאקדונק"י וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן ודא יהו"ה אה"ה

¹²⁵⁴ כתבתי אחרת ממש"כ בשעה"כ כמו הפע"ח שזה מבלבל ולא נכון שהיה צריך להחות שמות הו"ה דע"ב - (לש"ו?), אמנם לא מצאתי אחרת בפע"ח נב ע"ג? אולי ההגה שם אחרת ¹²⁵⁵ בסידור לא כך, אלא יש ב' במודים א' דראש וא' דגוף, ועי' ע"ח שער המוחין פרק ט: והנה בעמידת לחש דחול הם לוקחים אחור ופנים דאמא דיש"ס ותבונה, ובחזרה הם לוקחים אחור ופנים דחכמה דישסו"ת.

¹²⁵⁶ עי' לעיל הערה 1252.

שעה"כ

הארה שתמשך בז"א ע"י זה הזווג הב' דא"א, וכנסו ג"כ אח"כ כל המ' מוחין דמצד אבא ע"י תוספת הארה וכמשי"ת בע"ה.

והנה הג"ר דמצד אימא הם למעלה בסוד אור מקיף ברישא דז"א. וכבר ידעת ענין שם הויה, אשר כוללת כל עולם האצילות באופן זה: א"א, בקוצו של י'. אבא ב', אימא בה' ראשונה, ז"א ב', נוקביה בה' אחרונה.¹²⁵⁷ וגם מלבד הויה זו, עוד יש הויה אחרת כוללת בחי' ז"א כולו עד"ו, כי הכתר שלו רומז לקוצו של יוד, וחז"ב ל"ה, ו' קצוותיו לוא"ו, והמל' נוקבא דידיה באות ה' אחרונה. וגם מלבד זה עוד יש הויה אחרת כוללת ספי' הת"ת לברא של ז"א, כמבואר אצלינו בשער שמות הספירות (פרק ג), וזכור היטב הקדמות אלו למה שנבאר עתה.

גם צריך שתדע, כי בחינת אימא הנכנסת ומתפשטת ומתלבשת תוך ז"א, והמוחין דז"א מלוכשים בתוכה כנודע, הנה בחי' אימא זו היא נקרא שם אהיה במלוי יודין¹²⁵⁸, שהיא בנימ' צלם המתפשט תוך ז"א, בסוד (&) אך בצלם יתהלך איש. והנה, כמו שביארנו בשם הויה, כי ג"ר נרמזו בשני אותיות י"ה, וז"ת נרמזו בב' אותיות ו"ה. כן הוא ממש בשם אהיה, כי ג' מוחין עלאין נרמזו בשני אותיות א"ה, והמוחין דו"ק תתאין רמזים בשני אותיות י"ה. ונמצא שעדיין לא נכנסו ברישא דז"א אלא ב' אותיות אחרונות י"ה משם אהיה, שהם בחינת מוחין דו"ק.

גם צריך שתדע כי ז"א נעשה ע"י כ"ב אותיות האלפא ביתא כנודע (&). והנה הם מתחלקות (כט ע"ב) בו לג' חלוקות¹²⁵⁹ בג' קוין שלו, ז' אותיות הראשונות בקו ימינו, וז' אותיות שניות בקו שמאלו, וח' אותיות הנשארות בקו האמצעי שלו, וכן נזכר בזוהר (פ' אהיה).

- מאיר הכוונה -

¹²⁵⁷ ע"י זהר (ח"ג רנח ע"א): י' חכמה, ה' בינה, ו' עמודא דאמצעייתא, ה' מלכות קדישא.
¹²⁵⁸ ע"י אח"ף ג' שבינה היא אה"ה דיוד"ן ותבונה הוא שם ס"ג וצ"ע לכאן. וע"י שער כה פרק א: ונבאר עתה איך אלו מוחין נקרא צלם¹²⁵⁸ ונעשין בחי' צלם. והענין, כי הנה נת"ל כי יצאו מרחם של תבונה הא' שהיא הב', ומתלבשים בתבונה הב' שהיא הג'. ואמנם התלבשות זה נחלק לכמה בחי', כי הנה תחלה קודם יציאת המוחין האלו היה ז"א איש בעל ו"ק, והיה לו אז צלם א' אל הו"ק, ועל אותו צלם נאמר (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, כי עדיין ז"א נקרא איש ולא אדם. ועתה בבוא לו המוחין האלה הנקרא צלם כנ"ל, נקרא צלם אדם, כי כבר הוא נקרא אדם שלם¹²⁵⁸, ועל צלם זה נאמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכן (בראשית ט ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, כי ז"א נקרא אדם, וצלם זה נקרא צלם אדם. ודע, כי כללות כל בחי' צלם הזה כמ"ש¹²⁵⁸ בעז"ה הוא שם א' הנקרא הו"ה, כי המוחין דגדלות נקרא הו"ה, ותבין זה. וג' אותיות ראשונות שהם י"ו נקרא צלם ג' אותיות, וה' אחרונה נקרא דמות. וז"ס (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, וכללות צלם ודמות הוא אדם שלם הכולל ז"ו, שהם אותיות י"ו עם ה' אחרונה.

ועי"ש פרק ח: (גם דע)¹²⁵⁸ בהיות ז"א בן ו"ק נקרא איש, וגם הצלם שלו נקרא צלם איש בסוד (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש. ואחר שבאו לו מוחין דגדלות נקרא ז"א אדם שלם ב"ס, ואז הצלם שלו נקרא צלם אדם כמ"ש (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, וכן (שם כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכן (שם ט ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, וזה הצלם הולך תמיד עם האדם.

וע"י שער כו פרק ג: ז"ס (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, כי איש שהוא ז"א, הוא בסוד צלם¹²⁵⁸ הבינה הנקרא אה"ה גימטריא א"ך, ואה"ה זו במילוי יוד"ן גימטריא צלם עם הכולל, וזהו אך בצלם יתהלך איש, וזהו (בראשית ט ו) כי בצלם אלקים.

ספה"כ ח"ב דף כ"א ע"ד שליש תחתן
ביאורים ח"א דף ע"ג ע"ג שליש תחתן

1259

שעה"כ

בראשית דף מז ע"ב¹²⁶⁰) וזהו סדרן אבנדהו"ז בחסד, הטיכלמ"נ בגבורה, סעפצקרש"ת בת"ת, כך פי' מורי ז"ל¹²⁶¹. וז"ס (&) להנחיל אוהבי יש, אשר סודו ביארו בזוהר פ' תרומה

- מאיר הכוונה -

¹²⁶⁰ ז"ל: יהי אור (בראשית א ג) כל מה דנפק ברזא דא נפק¹²⁶⁰ יהי על רזא דאבא ואימא דאיהו י"ה ולבתר אתהדר לנקודה קדמאה¹²⁶⁰ למהוי שירותא לאתפשטא למלה אחרא אור¹²⁶⁰ ויהי אור אור דכבר הוה אור דא רזא סתימא¹²⁶⁰ אתפשטותא דאתפשט ואתבקע מרזא דסתרא דאור עלאה סתימא¹²⁶⁰ בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה סתימא מרזא דיליה דהא אין סוף בקע מאורא דיליה¹²⁶⁰ וגלי האי נקודה י כיון דהאי י אתפשט מה דאשתאר אשתכח אור מההוא רזא דההוא אור סתימא כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י אתגלי לבתר עליה מטי ולא מטי¹²⁶⁰ כיון דאתפשט נפק ואיהו הוא אור דאשתאר מאור¹²⁶⁰ והיינו אור דכבר הוה והא קיימא נפק ואסתלק ואתגניז¹²⁶⁰ ואשתאר¹²⁶⁰ חד נקודה מניה למהוי מטי¹²⁶⁰ תדיר באורח גניזו בההיא נקודה מטי ולא מטי נהיר ביה בארח נקודה קדמאה דנפק מניה ובגין כך כלא אחיד דא בדא נהיר בהאי ובהאי¹²⁶⁰: כד¹²⁶⁰ סליק¹²⁶⁰ כלא סלקין ואתאחדן ביה¹²⁶⁰ ואיהו מטי ואגניז באתר דא"ן סוף וכלא חד אתעביד ההוא נקודה דאור אור איהו ואתפשט ונהירו ביה שבע אתון דאלפא ביתא ולא אקרישו ולחים הוו נפק חשך לבתר ונפקו ביה שבע אתון אחרן דאלפא ביתא¹²⁶⁰ ולא אקרישו וקיימו לחים נפק רקיע דאפריש מחלוקת דתרין סטרין ונפקו ביה¹²⁶⁰ תמניא אתון אחרנין כדן כ"ב דלגו¹²⁶⁰ שבע אתון¹²⁶⁰ דהאי סטרא ושבע דהאי סטרא ואתגליפו כלהו בההוא רקיע והוו קיימי לחים אקריש ההוא רקיע ואקרישו אתון ואגלימו ואתציירו בציורייהו ואגליפו תמן אורייתא לאנהרא לבר יהי אור דהוא אל גדול רזא דנפיק מאור קדמאה ויהי¹²⁶⁰ רזא דחשך דאקרי אלה"ם אור דאתכליל שמאלא בימינא וכדן מרזא דאל הוי אלה"ם אתכליל ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא¹²⁶⁰:

וירא אלה"ם את האור כי טוב (בראשית א ד) דא עמודא דאמצעיתא כי טוב¹²⁶⁰ אנהיר עילא ותתא וכל¹²⁶⁰ שאר סטרין ברזא יה"ה שמא דאחיד לכל סטרין ויבדל אלה"ם וגו' (שם) אפריש מחלוקת למהוי כלא שלים:

תרגום: "יהי אור", כל מה שיצא בסוד זה יצא. "יהי" על סוד של אבא ואמא, שהוא י"ה, אחר כך חזר לנקודה הראשונה להיות ראשית להתפשט לדבר אחר, "אור". "ויהי אור", אור שכבר היה. אור זה סוד סתום, התפשטות שהתפשטה ונבקעה מסוד של סתר האור העליון הסתום. בקע בתחילה והוציא נקודה סתומה אחת מסוד שלו, שהרי אין סוף בקע מאור שלו וגילה נקודה זו י'. כיון ש' זו התפשטה, מה שנשאר נמצא אור מאותו סוד של אותו אור סתום. כשנמצאה ממנו נקודה ראשונה, י' התגלתה אחר כך עליו הגיע ולא הגיע. כיון שהתפשט יצא, והוא הוא האור שנשאר מאור, והיינו אור שכבר היה, וזה עומד. יצא והסתלק ונגז, ונשארה נקודה אחת ממנו שתהיה מגיעה תמיד בדרך גניזות באותה נקודה, מגיע ולא מגיע, מאיר בו בדרך נקודה ראשונה שיצאה ממנו, ולכן הכל אחוז זה בזה, מאיר בזה ובזה.

כשעולה, הכל עולים ונאחזים בו, והוא מגיע ונגז במקום של אין סוף, והכל נעשה אחד. אותה נקודת אור היא אור, ומתפשט ומאירים בו שבע האותיות של א"ב, ולא נקרוש ולחים היו. יצא חושך אחר כך, ויצאו בו שבע אותיות אחרות של הא"ב ולא נקרוש ועמדו לחים. יצא רקיע שהפריד מחלוקת של שני צדדים, ויצאו בו שמונה אותיות אחרות, אז כ"ב. דלגו שבע אותיות של צד זה ושבע של צד זה, ונחקקו כולם באותו רקיע, והיו עומדים לחים. נקרוש אותו רקיע, ונקרוש האותיות, והתגלמו והצטיירו בציוריהם, ונחקקה שם התורה להאיר החוצה. "יהי אור" שהוא אל גדול, סוד שיצא מאור ראשון. "ויהי" סוד של חושך שנקרא אלהים, אור שנכלל שמאל בימין. ואז מסוד של אל אלהים, נכלל ימין בשמאל ושמאל בימין.

"וירא אלהים את האור כי טוב", זה עמוד האמצעי. "כי טוב", האיר מעלה ומטה ולכל שאר הצדדים בסוד יה"ה, השם שאוחז את כל הצדדים. "ויבדל אלהים וגו'", הפריד מחלוקת להיות הכל שלם.

¹²⁶¹ עי' ביאורים ח"א עג ע"ג שזה כאשר הם בבחי' מציאות העקרי שבו שהוא ה"ק, כי בבחי' כללותו עם הג"ר, והוא בט"ס, הוה הכ"ב אותיות שבו בסוד א"ק בכ"ר.

ועיי"ש ע"ג: והנה יש בז"א גופה ג"כ ב' בחי': אחד, מה שנוגע לעצמותו גופה. ואחד, מה שנמשך ממנו בהעולמות ב"ע, והם אינם מקבלים ממנו אלא מבחי' ה"ק שבו. ור"ל כי גם בעת שהוא עומד בבחי' הגדלות וממשיך ומשפיע מהג"ר ג"כ, עכ"ז הנה הוא רק שנמשך הארת הג"ר בה"ק ומאירים ה"ק למטה, כי אין התחתונים יכולים לקבל אלא מהו"ק, ובזה הנה מדבר בפע"ח ושער הכוונות הנז' בענין קבלת התחתונים מהו"ק אחר שנמשך הארת הג"ר בהם, וכמו שאמר שם כי נמשך הארתן בהו"ק, ע"ש. אך עכ"פ היא כי אינו מדבר שם אלא בהמשכת השפע למטה שהוא מהו"ק. ומבאר שם את סדר הכ"ב אותיות המתגלים ומאירים בהו"ק לצורך המשכת השפע למטה,

שעה"כ

(דף קסו ע"ב¹²⁶²) כי ש"י עולמות אלו שריין תחות כורסייא תחות עלמא דאתי כו'. והענין הוא שהתבונה המתלבשת תוך ז"א לתת לו מוחין נקראת עלמא דאתי, מפני שתמיד אתי¹²⁶³ ונמשך ההוא שפע גו רישא דז"א. ואלו הי"ש עולמות הם הכ"ב אותיות עצמם¹²⁶⁴ אשר הם בבינה, וכולם מתחלקות בז"א. האמנם עיקרם הם למעלה בג"ר דז"א, אבל

- מאיר הכוונה -

ואמר כי מאירים הז' אותיות הראשונים בחסד, וז' השניות בגבורה, וח' האחרונות בת"ת וכנ"ל [וכן הוא עד"ז בבינה בבחי' השפעתה לד"א]. אבל בפרקי הצלם מדבר הרב בז"א עצמו מה שנוגע לעצמותו גופה, וכמו שמוכח הענין שם.

אמנם בזוהר הרקיע (יא ע"א), שסדרן הוא ז' אותיות הראשונות בהקו ימין חח"נ, וז' אותיות האחרונות אשר מע' עד ת' בקו שמאל בג"ה, וח' אותיות האמצעיות אשר מאות ח' עד סוף אות ס' בהקו אמצעי דת". ועוד כי הרי בפירוש אמר שם הרב בזוהר הרקיע הנז', וכן הוא במאמרי רשב"י שם (יב ע"א), כי כשם שהם מסודרים בבינה כן הם מסודרים בזו"ן, ואמר שם זה לשונו: וכיון שאם הבנים היא כך, כולם נחתמו בחותמה על דרך זה, כי ממנה יצאו, עכ"ל ע"ש.

ועל זה אומר הלש"ו (ביאורים ח"א עט ע"ב): ואחר כ"ז הרי מוכרחין אנו לומר כי יש ט"ס ושיבוש באחד מן המקומות הללו, ונראה לענ"ד שהעיקר הוא כמ"ש בזוהר הרקיע שהח' האמצעיות אשר מאות ח' עד סוף אות ס' הם בהקו האמצעי, והז' האחרונות הם בקו שמאל, כי אותיות האחרונות הם יותר דין, וכמו שמבואר בזוהר הרקיע ובמאמרי רשב"י שם.

¹²⁶² ז"ל: י"ש אלין תלת מאה ועשר עולמות גניזין תחות עלמא דאתי (ועל) אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא דימינא אקרון אור קדמאה בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור אבל אור קדמאה איהו זמין למעבד תולדין לעלמא דאתי ואי תימא לעלמא דאתי ולא יתיר אלא אפילו בכל יומא ויומא דאי לא הוה האי אור עלמא לא יכיל למיקם דכתיב (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה תרגום: י"ש אלה שלש מאות ועשרה עולמות שגנוזים תחת העולם הבא (ועל) אותם מאתים ושבעה שהם מצד הימין נקראים אור ראשון משום שאפילו אור השמאל נקרא אור אבל האור הראשון עתיד לעשות תולדות לעולם הבא ואם תאמר לעולם הבא ולא יותר אלא אפילו בכל יום ויום שאם האור הזה לא היה העולם לא יוכל להתקיים שכתוב אמרתי עולם חסד יבנה.

¹²⁶³ עי' שער מאמרי רז"ל סנהדרין, שמשמע שאין לזה מקור קדום לאריז"ל. ועי' ע"ח שער טו פרק ה: זה התבונה נקרא עולם הבא, עלמא דאתי, לפי שהיא יורדת למטה ומתגלית תמיד. אבל בינה עליונה נשארת למעלה ואינה יורדת, לכן בינה נקראת לעתיד לבא.

¹²⁶⁴ והנה הם סוד להנחיל אוהבי יש כי ש"י עולמות הם בבינה וכולם מתחלקים בז"א וז"ש בזוהר כי ש"י עולמות אלו הם שריין תחות כורסייא תחות עלמא דאתי וכבר הודעתך פירוש עלמא דאתי שהיא התבונה בהתלבשותה תוך ז"א שתמיד הוא משם בא השפע ונמשך תוך הז"א אמנם עיקרית הם בג"ר דז"א אך הארתן יוצא לחוץ אחר כלות יסוד בינה אשר בחזה דז"א כנודע ואז הם מתחילין דרך ג' קוין ונמצא כי עיקר הארתן הוא בחג"ת דז"א וז"ש בזוהר שהם תחות עלמא דאתי שהיא בסיום דיסוד בינה אשר בחזה דז"א (פע"ח) [לא ברור לי מה נוסף בפע"ח זן] עי' זהר ח"א קנו ע"ב: מה אתיבת איהו לכן ישכב עמך הלילה (בראשית ל טו) בכל אתר לכן שבועה איהו ישכב מהו ישכב אלא שכיבה בכל אתר תקוונא דנוקבא לגבי דכורא לאעלא בה ציורא דאתוון כלהו ודא איהו ישכב י"ש כ"ב י"ש דא איהו עלמא עלאה (ס"א כ"ב רזא) רזא דאורייתא נקודה טמירא דאתער לגבה כ"ב אתוון ודא הוא ישכב י"ש עלמא דאתי דכתיב (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש כ"ב נקודה עלאה דאעיל כל כ"ב אתוון רזא דכל אורייתא

תרגום: מה היא משיבה, "לכן ישכב עמך הלילה". בכל מקום "לכן" היא לשון שבועה. "ישכב", מה זה "ישכב", אלא שכיבה בכל מקום היא תיקון הנקבה לזכר, להכניס בה ציור של כל האותיות, וזהו "ישכב", י"ש כ"ב, י"ש זהו העולם העליון, הסוד של התורה, נקודה טמירה שמתעוררים אליה כ"ב אותיות, וזהו ישכ"ב, י"ש, העולם הבא, שכתוב "להנחיל אוהבי יש", כ"ב, נקודה עליונה שמכניסה כל כ"ב האותיות, הסוד של כל התורה.

הכ"ב אותיות עצמן. נ.ב. ר"ל הארת
הכ"ב עצמן וכנ"ל כ"ט עד סמוך לסופו.
משא"כ בכריעה הא' היה רק הארה
דהארה. עיין לעיל דף כ"ט ע"ג ושם ע"ב.
עש"ה.

שעה"כ

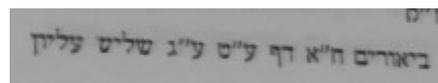
הארתם יוצאת ונגלית לחוץ במקום שנגמר ונשלם היסוד דאימא שהוא בחזה דז"א, כנודע (ע"ח שער כא פרק ג). ואז משם ואילך הם מתחלקין לג' קוים. ונמצא שעיקר הארתם הם בחג"ת דז"א, וז"ש בזהר דאינון תחות עלמא דאתי, שהוא במקום סיום היסוד דאימא הנקרא עלמא דאתי, שהוא בחזה דז"א.

גם פירושו הוא באופן זה, כי מקום אלו הכ"ב אותיות הם למטה ממקום מוח הבינה דז"א עצמו, אשר גם היא נקרא עלמא דאתי. האמנם שרשם האמיתי הוא בג' מוחין עלאין, אלא שהארתם מתגלה למטה בחג"ת דז"א¹²⁶⁵, אבל אין ענין זה רק כאשר הט' מוחין כולם נכנסים בז"א. אמנם עתה, שעדיין לא נכנסו רק המוחין דז"ק, נמצא כי כל הארה של אותם הכ"ב אותיות שבבינה הנמשכין אל ז"א, הם עדיין על רישא דז"א, וההארה שהיתה נמשכת בחג"ת דז"א היא עתה ברישא דז"א¹²⁶⁶, ובג"ר שבו מתחלקות אלו הי"ש עולמות שהם הכ"ב אתוון הנז'.

ועוד נשארים מן אלפא ביתא ה' אותיות אחרות הכפולות הנקראות מנצפ"ך¹²⁶⁷. וכבר הודעתך כי אלו ה"ם¹²⁶⁸ הה"ג הנז' בזהר, ואנו מזכירין אותם פעמים רבות¹²⁶⁹. והיותם אותיות כפולות, הוא לפי שיש בדעת דז"א ה' חסדים וה"ג, ובהכנס כל המוחין ברישא דז"א¹²⁷⁰, היסוד שלו הוא כולל כל הכ"ב אתוון, כנזכר בזהר (ח"ג רלט ע"א) על פסוק וישכב במקום ההוא¹²⁷¹, וי"ש כ"ב, פירושו כי הי"ש עולמות הנז', הם סוד הכ"ב¹²⁷² אתוון עצמן, וכולם נתונים תוך היסוד דאימא בהיותה מלוכשת תוך החזה דז"א, ומשם יוצאים הארותיהם ומתגלים בז"א, ונחלקים כל הכ"ב אתוון בחג"ת דז"א. וגם הב' עיטרין ניתנים¹²⁷³ הה"ג עצמן אל הנקבה והה"ח מתפשטים בו"ק דז"א כנודע.

אבל עתה כל החו"ג הם למעלה על רישא דז"א בסוד אור מקיף, כי עדיין לא נכנס היסוד דאימא. והנה מן אותה העת שאמרנו תהלות לאל עליון גואלם כו' כנ"ל (ק"ש ח), אשר אז מלכא נפיק לקבלה, ר"ל שאז מתחלת הארת הדעת בהיותה למעלה להאיר דרך קו האמצעי תוך ז"א עד היסוד בו, ומאז ואילך מתחיל לכנס הארת הדעת והארת החו"ג תוך ז"א, אבל שרשם נשאר למעלה.

- מאיר הכוונה -

1265

אותה הארה שהיתה נמשכת בחג"ת דז"א היא עתה בכתר והיא הארה מועטת כמ"ש בסמוך ברישא דיליה ובג"ר שבו מתחלקין אלו ש"י עולמות שהם כ"ב אתוון הנ"ל (פע"ח).

1266

עי' תיקון הנוק' ד: והנה ה' אותיות מנצפ"ך היתרות הזכרים, הם המ"ד עצמן שבתוך פי היסוד שלו, שנעשה מכ"ב אתוון, והם ה"ח

1267

הם (פע"ח).

1268

הנז' בזהר, ואנו מזכירין אותם פעמים רבות – נמחק בפע"ח.

1269

ברישא דז"א נמחק בפע"ח ובמקומו איתא בז"א.

1270

זכאה איהו מאן דאשתדל בגלותא בתראה, למנדע לשכינתא, לאוקיר לה בכל פקודין, ולמסבל בגינה כמה דוחקין, כמה דאתמר, אגרא דכלה דוחקא. וישכב במקום ההוא (בראשית כח יא) אם יש כ"ב אותיות דאורייתא, איהי שכיבת עמיה, מאן י"ש, חכמה מאין, דבאתר דשכינתא עלאה תמן, חכמה תמן, ובגינה אתמר (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש, והיינו (שמות כ ו) ועושה חסד לאלפים לאוהבי, מסטרא דאהבת חסד, ויש דאיהי חכמה לימינא, דהכי אוקמוה, הרוצה להחכים ידירים, ובגין דא להנחיל אוהבי יש:

1271

תרגום: @

"כי הי"ש עולמות הנז', הם סוד הכ"ב" נמחק בפע"ח ובמקומו איתא "כי י"ש שהם י"ש עולמות וכ"ב הם סוד הכ"ב".

1272

נותנים (פע"ח).

1273

שעה"כ

ואמנם גם בהיות כל המוחין תוך ז"א, היה פה¹²⁷⁴ היסוד דאימא מתגלה במקום רחב, שהוא בתוה דו"א, והיו האורות מתגלים הרבה מאד ומאירים מאד בנה"י דו"א, יותר מן הארה שיש עתה בחג"ת דו"א, לפי שעתה, אע"פ שנכנסו כבר ו"ק דמוחין בז"א, ונמצא שההארה שהיתה ראויה לרדת בתוך נה"י דו"א, ירדה עתה בחג"ת שלו, עכ"ז עתה ההארה הזו היא יותר גרועה משעה שהיא למטה במקומה בנה"י לסיבה הנז', כי להיות ההארה הזאת בנה"י, הנה היסוד דאימא היה אז בתוה דו"א, והיה מתגלה במקום רחב גדול. אבל עתה פה¹²⁷⁵ היסוד דאימא הוא למעלה בכתר דו"א, אשר שם הוא מקום צר, ואין מקום לסבול ג' קוים של כח"ב¹²⁷⁶, ולכן ההארה המתפשטת משם אל חג"ת ג' אמצעיות, היא מועטת מאד, והרי הצענו לך כמה הצעות אשר בהם תבין כל מה שנבאר בביאור המלות.

ברוך.

בכאן תכרע גופך בלבד, ותכוין להוריד ו' לגבי ה', פירוש כי הלא המלכות היא ה' תתאה, והיא עתה בהיכל קה"ק דבריאה, וצריכה לעלות, ולכן אנו מכוונים להוריד ה' לגבי ה"א תתאה להעלותה. והנה זה הו' הוא בחי' ת"ת דו"א שהוא סוד הו' כנ"ל, והוא בחי' גופא דו"א, ולכן גם בענין הכריעה, צריך לכרוע הגוף לבר לא הראש, וצריך להמשיך בתחלה הארה מן המוחין אל הת"ת דו"א, כדי שיוכל לרדת ולהעלות את המלכות, ולכן צריך לכוין להוריד שני אותיות י"ה האחרונות שבשם אהיה אל זו הו', ואח"כ להוריד זו הו' לגבי ה"א שהיא מלכות אשר בהיכל קה"ק דבריאה.

וכבר (כט ע"ג) נת"ל ביאור ענין זה, אבל כאן נבארהו בקצרה, והוא, כי הנה המוחין דו"ק הם רמוזים בשני אותיות י"ה האחרונות שבשם אהיה, ואלו שני אותיות י"ה הם עתה בג"ר דו"א, ולכן אנו מורידין הארה מאלו ב' אותיות י"ה, שהם המוחין דו"ק העומדים עתה בג"ר דו"א, ואנו מורידין אותם אל ג' אמצעיות דו"א, ומשם ולמטה אשר הם רמוזים באות ו' של ההויה הכוללת את כל ז"א כנו', ואז תוכל לרדת ו' זו דו"א עד ההו' שהיא המלכה ויעלנה למעלה.

אמנם צריך לכוין כי ב' אותיות י"ה הנז' הנה הם מלאים ביודי"ן כזה יו"ד ה"י, והסיבה הוא לפי שהם בחי' מוחין, וכל מוחין הם מלוי יודי"ן, כנודע¹²⁷⁷. אבל אותיות ו"ה יהיו פשוטים, לפי שהם בחי' גופא שהוא הת"ת דו"א הנקרא ו', והמלכות נקרא ה'. וכיון שאינם בחי' מוחין אינם ממולאים במלוי.

גם צריך לכוין, כי עתה חיבור אלו הד' אותיות הנז', נעשה מהם שם יהוה¹²⁷⁸, שהם שני אותיות י"ה אחרונות משם אהיה, ושני אותיות ו"ה אחרונות משם הויה. והרי איך בכריעה ראשונה יש בה הויה.

גם תכוין כי שני אותיות י"ה הנז' הנה הם במלוי יודין, יו"ד ה"י, שהם בנימי' ל"ה, ועם שני אותיות ו"ה הפשוטות, יהיה הכל גימ' מ"ו. ותכוין בזה אל אותיות המלוי דהויה דע"ב דיודין, כי נמשך הארה מן אבא ומן חכמה דו"א, אשר שניהם הם הויה דיודין, ומשניהם יורד הארה למטה, והארה זו הוא זה המלוי שלהם, שהוא בנימי' מ"ו כנו'.

- מאיר הכוונה -

¹²⁷⁴ היה פה נמחק בפע"ח ובמקומו איתא הנה.

¹²⁷⁵ כי (פע"ח).

¹²⁷⁶ הרב התקשה בזה, אמנם עי' לקמן שזה לא האור עצמו אלא רק הארה, ואם כן זה לא ג' קווין אלא טיפה וצ"ע.

¹²⁷⁷ עי' שער א"א פרק ד: הויו"ת הנשמה במילוי יודי"ן שהוא ע"ב, והויו"ת הרוח במילוי ס"ג, והויו"ת הנפש במילוי אלפי"ן

¹²⁷⁸ כדי שיוכל לירד ולהעלות את המלכות (פע"ח).

שעה"כ

והנה זו ההארה היא סוד מש"ל, כי ה"ס הארות הכ"ב אתון שביסוד הבינה הנקרא ברוך¹²⁷⁹. וענין זה תכוין במלת ברוך. אמנם אינם כ"ב אתון עצמן, לפי שהם עדיין על רישא דז"א בסוד אור מקיף. אמנם הוא¹²⁸⁰ הארה היורדת משם בג"ר דז"א, אשר אלו הם הארות יותר מועטות וגרועות מן הארת הכ"ב אתון המתפשטות בחג"ת דז"א, אחר שנכנסו כל המוחין בתוכו להיותו¹²⁸¹ מקום צר כנ"ל. ואמנם זו ההארה של אלו הכ"ב אתון, תכוין בשני אותיות ב"ך שבמלת ברוך, ותכוין להורידן מן יסוד דבינה אשר עומד למטה¹²⁸² בראש ז"א, ואיננו ממש עצמותו אלא הארתו בלבד כנ"ל. ותכוין להוריד מן הארת יסוד דאימא הנקרא ברוך, אלו הכ"ב אתון הנרמזות גם כן במלת ברוך. גם תכוין כנ"ל, והוא להוריד הארת הה"ג דברישא דז"א, כי הגבורות עצמן הם ג"כ למעלה, אמנם הארתם בלבד תוריד עד המלכות ע"י הכריעה הנז'. והנה הארה הזו היא בנימ' ברוך ע"ד שביארנו בתפלת ר"ה, שה"ס כ"ו ע"ב ק"ל¹²⁸³, שהם בנימ' ברוך, ושם נתבאר ביאורו. גם תכוין, כי הנה עתה המלכות צריכה לעלות בתחילה באחורי ז"א, וצריך להמשיך כל הארות הנ"ל דרך אחור ז"א. והנה הפנים דז"א הוא בחי' כ"ו שבמלת ברוך, שהוא בנימ' שם הויה, אלא שהוא במלוי אלפין, שעולה מ"ה. ואח"כ עובר דרך אחוריים דז"א, שה"ס ע"ב ק"ל, שהם רבוע האחוריים דהויה דמ"ה דאלפין כנז'. הרי נתבאר מלת ברוך, שהיא כ"ו ע"ב ק"ל בב' פירושים.

גם תכוין כי הלא כל זה נמשך אליה ע"י גלוי היסוד העליון דאבא, שהתחיל להאיר כמבואר לעיל בענין תהלות לאל עליון גואלם ברוך הוא ומבורך כו'. ותכוין להמשיך מן ברוך שהוא אל היסוד דז"א, הנקרא גם הוא ברוך, והוא הקצה היותר תחתון שבכל ו"ק הגוף, הנרמז בכריעה הראשונה, בסוד ו' לגבי ה'. ומן היסוד, שהוא סיום זה הו', משם יורד אל הה', ואז גם המלכות נעשה גם היא בחי' ברוך, ע"ד הנז', וז"ס סמיכת גאולה לתפלה כנ"ל.

גם תכוין כי על ידי כריעה זו של ו' לגבי ה', עולה הה' שהיא המלכות עד כנגד אחורי היסוד דז"א ממש, הנקרא ברוך. והנה עליה זו היא עליה ראשונה של המלכות. גם תכוין, כי ע"י עליה זו, עלתה ג"כ עמה היכל קה"ק דבריאה, וכל שאר העולמות כלולים בו. כי לטעם זה נקרא זה ההיכל של קה"ק דבריאה גם הוא ברוך, בסוד ריבוייא דברכאן¹²⁸⁴, שכולל כל העולמות בתוכו, כנז' בזוהר פר' פקודי, וביארנוהו לעיל. וכבר הודעתך במקומו (תיקון הנוק' ב), כי ה' בחי' יש אל המלכות: בתחי' היא נקודה קטנה.

ועוד היא נגדלת כמדת היסוד ממש כמוהו, ובשיעור גדלותו וכמבואר אצלנו בפסוק (ישעיה מ יב) וכל בשליש עפר הארץ, שהוא שלישי מדה אחת לבר¹²⁸⁵, וזו ההגדלה הוא שנגדלה עתה במלת ברוך כנז'.

- מאיר הכוונה -

¹²⁷⁹ עי' לעיל ג ע"א שכל ברוך הוא ביסוד, ועי' לעיל הערה 189.

¹²⁸⁰ מן (נוסף בפע"ח).

¹²⁸¹ (פי' בחג"ת) ונגמרו המוחין להיות – כן הגיה הש"ש.

כנ"ל להיות המוחין במקום (פע"ח).

¹²⁸² למעלה (פע"ח).

¹²⁸³ עי' לעיל הערה 62.

¹²⁸⁴ עי' לעיל הערה 848.

¹²⁸⁵ עיי"ש שכתוב: מדדו המאציל כשיעור העטרה שהוא שלישי היסוד. וכאן משמע כל היסוד?

שעה"כ

עוד נגדלה גדלות ג', והוא שתהיה מדה א' שלימה, ככל המדות הגדולות, שהוא שתהיה כשיעור מדת הת"ת, שהוא גופא דז"א שהוא מדה אחת גדולה, ולא כמדת היסוד שהוא מדה קטנה.

עוד נגדלת גדלות ד', והוא שנעשית פרצוף גמור, אלא שהוא פרצוף קטן, כשיעור פרצוף הנקרא יעקב, שהוא כשיעור שיש מן החזה דז"א עד רגליו.

עוד נגדלת גדלות ה', והוא שנעשית פרצוף גדול שוה בשוה (כט ע"ד) בכל קומת ז"א. והנה זה הגדלות, הגדולה מכולם, אינו אלא בזמן תפלת השחר של שבת, כמו שיתבאר בע"ה שם במקומו. אבל עתה במלת ברוך, הגדילה גדלות שני הנ"ל, והוא שנגדלה כשיעור מדת היסוד דז"א, אלא שעומדת עמו אבא.
אתה

עתה תכרע כריעה שניה בסוד י' לגבי ה', פי' כי עתה צריך להמשיך אור גבוה יותר, כדי שעל ידי כן תתעלה המלכות יותר מבראשונה. וצריך להמשיך הארה זו מן ג' מוחין עלאין שעל גבי רישא דז"א, אשר לא נכנסו עדיין בתוכו, ולכן צריך לכרוע עתה בחינת הראש, להורות שהז"א כורע את ראשו, שה"ס י"ה, י' לגבי ה' עלאה, שה"ס ג' מוחין עלאין הנכנסין עתה לצורך הארה זו תוך ז"א לפי שעה, ותיכף חוזרים להסתלק, ואינם נכנסים בקבע עד במלות אלקי אברהם כו' וכמשי"ת בע"ה. ולכן תכוין להמשיך ב' אותיות ראשונות של אהיה, שהם המוחין, ולכרוע ולהורות הכנסת ג' מוחין עלאין, שה"ס א"ה של אהיה במלויים אל"ף ה"י, ע"ד הנז"ל במלת ברוך, ולהורידם ברישא דז"א, שהיא י"ה. ובתחילה לוקחם אות י' שהיא החכמה שבו, ומשם נתנים אל הבינה שבו הנק' ה', וז"ס י' לגבי ה', ומשם יורדים אל אות ו' שהוא הת"ת דז"א, ומשם יורדים אל ה"א תתאה שהיא המלכות. ואע"פ שבזוהר לא אמרו אלא י' לגבי ה', עכ"ז מוכרח הוא שירדו ג"כ עד ו' לגבי ה', אמנם כוונת דברי הזוהר הם לומר שבתחילה, במלת ברוך, היה ו' לגבי ה' בלבד, אבל עתה, בכריעה שניה של אתה, מתחלת הכריעה הזו מלמעלה, גם מן י' לגבי ה', ומכ"ש שנמשכת למטה עד ו' לגבי ה', אלא שאין צורך להזכיר רק תחלת המשכה.

והנה בכריעה הראשונה היו ב' אותיות אחרונות של אהיה לשני אותיות אחרונות של הויה, וד' אותיות אלו היו שם א' של יהוה כנ"ל. ועתה הם שני אותיות ראשונות א"ה של אהיה, ושני אותיות י"ה של הויה, וארבע אותיות אלו הם שם א' של אהיה. ונמצאים ב' כריעות אלו ע"י הויה ואהיה, אמנם עיקרם הם מן אהיה, כי משם יורד אל ההויה, שהוא מן המוחין אל כללות י"ס דז"א.

ובכך אל תתמה אם תמצא כתוב בס' התיקונים ובוהר ובר"מ כמה נוסחאות מחולפות ומנגדות זו את זו בענין אלו הכריעות, כי יש מאמר אומר שצריך לכרוע ו' לגבי ה', וי' לגבי ה'. ויש מאמר אומר שכורע באהיה וזוקף בהויה, ויש מאמר להפך מזה. אך אמנם במה שכתבנו יובנו כל דבריהם, כי כולם חיים וקיימים יוצדקו יחדיו, כי בבחי' א' הוא כדברי המאמר הראשון, ובהצטרף ההארות נעשים שם א', על דרך מש"ל, וכמו שראית בעיניך כמה שמות הויה ואהיה יש פה מחולפות זה מזה.

והמשביל יבין ויסתכל בדברינו, גם תראה במה שבארנו, איך כריעה הא' היתה בסוד מ"ו, שהוא מילוי הויה דיודין, שהוא בחכמה, שהם שני אותיות י"ה מן אהיה דמלוי יודין, ושני אותיות אחרונות משם הויה פשוטות. ועתה בכריעה שניה, הוא שני אותיות א"ה דאהיה במלוי יודין, ושני אותיות י"ה ראשונות משם הויה פשוטות, והם נעשים שם א' של אהיה. אבל בכריעה ראשונה היה שם א' של הויה, גם החשבון של אלו הד' אותיות הנז' אשר בכריעה שניה, הם בנימ' ק"מ, שהם בנימט' מנין אותיות המלוי של אהיה ביודין, להורות כי עתה בכריעה זו הב', ירד אור מן אימא, וגם מן מבינה דז"א למטה, כי כל אחת

שעה"כ

משתייהם נקרא שם אהיה כנודע. ואם תחבר ב' המילויים שבשתי הכריעות שהם מ"ו וק"מ, יהיו אותיות מקום, וה"ם מ"ש רז"ל (&) כל הקובע מקום לתפלתו, שע"ז המקום, יוכל האדם להעלות את תפלתו עד מקום שירצה למעלה.

ונודע כי התפלה היא בחי' מלכות הנקרא תפלה¹²⁸⁶, היא העולה למעלה ע"י שני המלויים הנז', העולים בנימ' מקום. וצריך שתכוין כי משני מלויים אלו נעשה שם הויה א', שהוא בנימ' מקום.

והוא ענין שם הויה ע"י הכאה באופן זה: י' פעמים י', ה' פעמים ה', ו' פעמים ו', ה' פעמים ה', הרי הכל בנימ' הוא מקו"ם. והענין הוא, שע"י הארת ב' המלויים הנז', מ"ו וק"מ, מתרבים הכאת האורות של ז"א, הנק' יהוה, זה בזה, ונגדלים ומתרבים האורות לשיעור מספר מקום כנו'. והנה סוד ההארה הזו היורדת עתה, הוא הארת הכ"ב אתון עצמם, משרשם מן ג' עליונות, שה"ם שני אותיות א"ה של אהיה כנ"ל. וזה נרמז בשתי אותיות א"ת של מלת אתה, והם כ"ב אותיות מן אלף עד תיו. וכיוצא בזה פירשו בזהר פ' בראשית (טו ע"ב)¹²⁸⁷ על מלת א"ת, שר"ל כללות האלפא ביתא, מן אלף עד תיו, שסימנים א"ת¹²⁸⁸.

גם עתה נכנסין הה"ג עצמן משרשם העליון, ולא הארה בלבד כבתחילה, ויורדין אל המלכות, וזה נרמז באות ה' של אתה, שה"ם ה"ג, וה"ם ה' אותיות מנצפ"ך¹²⁸⁹ היתירות על כ"ב אותיות, הנרמזות (ל ע"א) במלת אתה באותיות א"ת מן אתה. גם עתה נכנסין הארת ה' חסדים, אבל אינם נכנסים החסדים עצמן כמו הגבורות, רק הארתם בלבד. וגם זה נרמז באות ה' של אתה.

גם ז"ם מ"ש בזהר על מלת אתה, שהיא בחסד, והוכן בחסד כסא (ישעיה טז ה)¹²⁹⁰, וה"ם הכהן, בסוד (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם¹²⁹¹, שה"ם הארת החמשה חסדים כנו'. והנה כל אלו ההארות שלוקחת עתה בעת הכריעה הב' יותר מבכריעה הא', הוא כי בכריעה א' לא לקחה רק הכ"ב אותיות והארת הה"ג, אבל עתה בכריעה הב', לוקחת הכ"ב אותיות עצמן והה"ג עצמן. והטעם הוא, מפני שעתה צריכה המלכות לעלות עליה א' יותר עליונה, עד כנגד נו"ה דז"א, אב"א¹²⁹², אשר הם גבוהים מן היסוד. וגם יש לה עתה הארה א' יתירה, והיא הארת ה' חסדים הנז'.

- מאיר הכוונה -

¹²⁸⁶ עי' לעיל הערה 3.

¹²⁸⁷ את השמים דלא לאפרשא לון דכר ונוקבא כחדא א"ת¹²⁸⁷ כד נטיל אתון כללון כללא¹²⁸⁷ דכלהו אתון אינון רישא וסופא

¹²⁸⁸ וזהר חלק ב דף רסא ע"א: את"ה עטורא דסתימו דאתון כללא דכלהו כ"ב אתון ודא הוא א"ת ה' דכליל לון מעילא בהאי ה' וכניש לון בגויה ודא איהו א"ת ה' וכד איהו בשלימו בהווא נהר דאחיד בה סלקא לאתעטרא לעילא ודא איהו רזא דכתיב (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך וכדין (שם) את כל אשר תאמר ינתן לה ודא איהו רזא ברוך אתה ובעי לאתכוונא בהאי רזא ולקשרא רעותא בהאי רזא.

תרגום: את"ה העטור של סתר האותיות הכלל של כל כ"ב האותיות וזהו א"ת ה' שכולל אותם מלמעלה בה' הזאת וכונס אותם לתוכו וזוהי א"ת ה' וכשהיא בשלמות באותו נהר שאוחז בה היא עולה להתעטר למעלה וזהו סוד הכתוב (אסתר ב) ובזה הנערה באה אל המלך ואז את כל אשר תאמר ינתן לה וזהו סוד ברוך אתה וצריך להתכוון בסוד הזה ולקשר את הרצון בסוד הזה.

¹²⁸⁹ עי' לעיל הערה 1267.

¹²⁹⁰ עי' זהר ח"ב קלג ע"א: כסא אתקין אברהם באתקשרותא דיליה דעביד טיבו ושליומו דנשמתין לכל בני עלמא ולית תקונא דכסא אלא בחסד דאברהם כמה דאת אמר (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא

תרגום: כסא תקן אברהם בהתקשרותו שעשה טוב ושלמות הנשמות לכל בני העולם ואין תקון הכסא אלא בחסד של אברהם כמו שנאמר (ישעיה טז) והוכן בחסד כסא.

¹²⁹¹ עי' לעיל הערה 179.

¹²⁹² עי' שער כט פרק א.

שעה"כ

והטעם הוא, כי בתחילה היה שיעורה מדה א', בענין הרוחב, שהוא ברוחב היסוד. אבל עתה, אמת הוא שבשיעור הגובה איננו רק מדה אחת בלבד, לפי שנו"ה הם זו בצד זו, ואינם זה למטה מזה, אבל בענין הרוחב, יש לה רוחב של ב' מדות, שהם נו"ה, העומדים זו בצד זו, ולכן צריכה עתה לקחת הארה זו¹²⁹³ היתירה מן הה"ה. ואמנם אל תטעה לחשוב כי עתה שעולה כנגד הנו"ה, שגם היא נגד היסוד, דע לך שאינו כן¹²⁹⁴, אמנם נעקרת ממקום אחורי היסוד, ועולה ועומדת כנגד אחורי הנו"ה בלבד, והטעם הוא לפי שעדיין איננה פרצוף שלם.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי זה ג' נרמז במלת אתה, ר"ל א"ת ה¹²⁹⁵, כי עתה המל' נקרא ה' בשלימותה, לפי שעתה היא במקום אצילותה הראשון, שהוא באחורי נה"י דז"א. ועוד לסיבה אחרת, כי עתה כבר עלתה בג' קוי ז"א, שהם היסוד והנו"ה, אשר ציורם נצטייר בג' קוים שיש בציור אות ה', כזה ה', כנלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל¹²⁹⁶. והנה ב' עליות אלו הם ע"י שני הכריעות הנז'. והענין הוא, כי ע"י הכריעות של ז"א שיורד אליה, ע"כ היא עולה העליות האלו. אמנם אותם ההארות אינם חוזרים לזקוף ולעלות, כי צריכה היא להם, ואעפ"י שבערך המלכות הם נקראים זקיפות, כיון שהיא עולה ע"י כל אלו המדרגות, שהם נה"י דז"א, עכ"ז נק' כריעות, לפי שאע"פ שהם זקיפות בערכה, עכ"ז מפני שמקום המלכות וכו'¹²⁹⁷ ונקודת אצילותה הראשון העיקרי הוא כנגד החוזה דז"א, וכל זמן שלא עלתה שם, נקרא כריעה ולא זקיפה. כי זקיפה האמיתי איננה אלא אשר תעלה אל מקומה האמיתי, אבל כל שאר העליות שלה, נקרא כריעות, אלא שהם כריעות משונות זו מזו במעלה, כי עדיין כורעת היא למטה, ולא נזקפה במקומה האמיתי, ולכן אין הזקיפות אלא במלת יהוה, לפי שאז היא עולה בת"ת דז"א, שהוא מקומה האמיתי וכמו שנבאר.

יהוה

הנה עתה צריך לזקוף ב' זקיפות, חילוף ב' כריעות הנז', וז"ס שאומרים ז"ל (&) כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם, רמזו בדברים אלו אל ב' הכריעות ושני הזקיפות, כי לא אמרו צריך לכרוע בברוך ולזקוף בשם. והשני זקיפות הם, הראשונה זקיפת הגוף, הב' זקיפת הראש. וכבר נתבאר שע"י ב' הכריעות עלתה המלכות עד נו"ה דז"א אחור באחור. ועתה בשתי זקיפות אלו, עולה עד הת"ת דז"א מאחוריו. וכבר נתבאר שלהיות כאן מקומה האמיתי, לכך אלו הם נק' זקיפות ולא כריעות. ואמנם היותה צריכה ב' זקיפות לעלות אל אחורי הת"ת, הוא במה שנודע, כי ז"א היה בתחילה, בזמן העיבור, בבחי' ג' כלילן בג', ואח"כ בזמן היניקה הוא בבחי' ו"ק, ואחר כך בזמן הגדלות הנק' עיבור ב', של המוחין, היה בבחי' י"ס גמורות. ולעיל בענין הק"ש נת' קצת מזה, איך נגדלים הו"ק ונעשים י"ס גמורות, ע"י התחלקות השלישים שבו, ע"י כניסת נה"י דאימא עלאה לתוכן, ואז נגדלים.

וכבר נת' איך מוכרח הוא שהקטן מיום שנגמרה צורתו במעי אמו¹²⁹⁸, כבר נגמרו כל הרמ"ח איברים שבו¹²⁹⁹. אמנם אח"כ בזמן היניקה נגדלים אבריו בהגדלה, אבל לא

- מאיר הכוונה -

¹²⁹³ יותר מהכריעה הראשונה (פע"ח).

¹²⁹⁴ הרב התקשה מה חסרון בזה, ול"נ שאם זה כנגד שלשתם זה ג' קוים ופרצוף שלם.

¹²⁹⁵ ע"י לעיל הערה 1288.

¹²⁹⁶ ואיני זוכר זה באמיתית (פע"ח).

¹²⁹⁷ נמחק בפע"ח.

¹²⁹⁸ היינו מ' יום לזכר ופ' יום לנקבה ע"י ע"ח שער יט פרק ג.

שעה"כ

שנתוספו בו מנין אבריו. וכן בזמן הגדלות ועיבור ב¹³⁰⁰, נגדלים איבריו יותר ויותר. והנה בחינת הת"ת דז"א אשר היא אות ו' של ההויה הכולל ז"א כנ"ל, ושם נתבאר שבתחילה, היתה ו' זו קטנה בלתי ראש, ואח"כ נעשית ו' זו גדולה עם ראש. והנה לעולם בחי' אות ו' רומזת בז"א בערך שאר האצילות, ורומזות בת"ת דז"א בערך שאר גופו וי"ס שבו. והנה בזמן קטנותו היה גופו קצר וקטן, כדמיון ו' זעירא בלתי ראש, וכאשר הגדיל נגדל גופו יותר ונעשה כדמיון צורת ו' גדולה עם ראש.

והנה ראש הו' היא בחינת יוד קטנה¹³⁰¹, כי צורת אות ו' היא יוד קטנה על ו'. והענין הוא, כי בהיותו בעיבור היה ו' בלא ראש, ועתה ביניקה, ובפרט אחר שנכנסו בו ו"ק המוחין דגדלות בעת (ל ע"ב) קריאת שמע, כבר הגדיל ונעשה לו ראש באות ו' שבו. וא"כ נמצא, כי שני בחינות יש אל הת"ת דז"א: אחד, בזמן קטנות, ואחד, בזמן הגדלות, וכנגדם הם ב' זקיפות הנ"ל. האחד להעלותה עד מקום התחלת ראש הת"ת, הא' דומן הקטנות, והשני להעלותה עד ראשית הת"ת שנגדל אח"כ יותר בעת הגדלות. והנה הת"ת הא' הוא בחי' ו' בלי ראש, והת"ת השני הוא בחי' ו' עם ראש שהוא זמן ההגדלה.

ונבאר עתה סדר שני זקיפות אלו. הנה בתחילה תתחיל לזקוף גופך בלבד, ותכוין לזקוף המלכות הנקרא ה' לגבי ו', שהוא מקום הת"ת הראשון, שהם שני שלישי הת"ת של ההגדלה. ואח"כ תזקוף ראשך, ותכוין לזקוף ולהעלות את המלכות הנק' ה' לגבי י', שהוא ה' שבראש הו', זו היא שלישי העליון של הגדלת הת"ת. ובוזה תבין ג"כ טעם אל מש"ל, שאף על פי שבמלת ברוך אתה, עלתה המלכות אל נה"י דז"א, עכ"ז עדיין הראש והגוף דז"א הם כפופים בכריעה. אבל עתה במלת יהוה, שהם ב' זקיפות, הנה הת"ת דז"א שהוא בחי' אות ו' הכורע לגבי ה', הנה הוא עולה ונזקף במקומו, אבל בהיותו¹³⁰² בנה"י, עדיין היה כורע כל זמן שלא עלה אל מקומו. והרי עתה עלתה המלכות אל שרשה הראשון, וכבר יש לה שיעור מדה ספי¹³⁰³ א' בלבד, שהוא מדת הת"ת דז"א באחוריים שלו¹³⁰⁴. וכל כוונה זו תהיה להעלותה ע"י שם ההויה במלוי יודין, וה"ם (ברכות &) וכל הזוקף זוקף בשם, כי הכריעה היתה ע"י אהיה דמלוי יודין כנ"ל.

וצריך שנבאר עתה איך המלכות עלתה עד ראש הת"ת דז"א, כי שם הוא מקום לאה, לפי שרחל מתחלת מן החוזה ולמטה, ולהבין זה נלע"ד לומר¹³⁰⁵ שהוא סוד עליית לאה ורחל, שהם ב' הההין של ההויה, שעל זה אמרו, כל הזוקף זוקף בשם. וה' תתאה העולה לגבי ו' הוא הת"ת דקטנות, שהוא עתה עד כנגד החוזה, וה' עלאה לאה עולה כנגד

- מאיר הכוונה -

¹²⁹⁹ בשער מוחין דצלם (פרק ז'), והוא מרע"מ (פ' נשא קכ"ג ע"ב) דגופא ורישא לבר היינו שכל הו"ק כולל הראש, וכל הג"ר הם פנימיות.

¹³⁰⁰ ועיבור ב' נמחק בפע"ח, וכן מוזכר בש"ש אבל לא ראיתי שום תועלת מההערה הזאת.

¹³⁰¹ עי' הקדו"ש מא ע"ב: כל זמן שהוא עומד בבחי' האות ו' לבד ולא נתגלה עדיין להו"ה שלימה, הרי הוא בבחי' קטן שנוולד, שכל המוחין שבו הם רק כלולים ונעלמים בו בהעלם גדול, וכ"ז הוא הוראת דאות ו', (וכן הוא הוראתו ג"כ על הו"ק דמוחין דגדלות, שגם אז אין לו עדיין המוחין בשלימות, וכמ"ש בפע"ח (שער העמידה פ"י) ע"ש כי עיקר הוראת הו' הוא רק על המוחין הכלולים בהז"ת עצמן, וע' בנסירה (פרק ד') ובפע"ח (שער התפילין פ' י"ד) כי ראש אות ו' הוא הדעת הנמשך מכח"ב, והרי עכ"פ הוא כי אינם הכח"ב ממש.

¹³⁰² בהיותה (פע"ח ולש"ו).

¹³⁰³ נמחק בפע"ח.

¹³⁰⁴ בזמן היניקה.

¹³⁰⁵ ומטעם זה הקושיא נלע"ד (פע"ח).

שעה"כ

שליש העליון הנק' י, ראש הו', כי שם מקומה. כי כל אלו היו למטה בסוד תהלות לאל עליון גואלם כנו"ל (&), ועתה עולים שתיהן, אבל לא קבלתי זה מפי מורי ז"ל¹³⁰⁶.

אבל מה שאני מסופק ששמעתי ממנו ז"ל, הוא בשני פנים: או אם נאמר כי הוא בסוד (&) ותגנוב רחל את התרפים, כמבואר אצלנו בשער הפסוקים בפ' ויצא¹³⁰⁷, שפעמים רחל גונבתו אותו, ועולה באותו השליש העליון כנגד אחורי הת"ת דז"א. או אם נאמר שאע"פ שאנו אומרים שעולים ד' עליות אלו, הכונה היא שעולה תחת אלו המקומות ולא בהם עצמם כנגדם. והוא, כי בתחילה היא עולה תחת היסוד, כי שם הוא שורש א' של המלכות כנוצר אצלנו בפירוש ברכת אבות של ר"ה (דרוש ו' &) וע"ש. ואחר כך עולה תחת נו"ה, ואחר כך עולה תחת הת"ת, כי שם יש לה שרש אחר כנו' שם ג"כ. ואח"כ עולה תחת הי' ממש כנגד החזה. ואני מסופק אם שמעתי א' משני דרכים אלו.

ואל תתמה איך בתחלה היתה עולה מדה אחת שלימה בכל פעם, ועתה בבי' הזקיפות לא עלתה רק מדת הת"ת בלבד. והטעם הוא, כי אור הת"ת גדול ומעולה מכל מה שלמטה ממנו כנודע. ועוד, כי גם בשיעור מדה הנה מדת הת"ת גדול מאד מהם¹³⁰⁸.

והרי עד עתה נתקנה מדרגה אחד אל המלכות, והוא כי בהיותה בבריאה היתה נקודה קטנה, ועתה העלינו אותה אל מקומה האמיתי שהיתה בעת שנאצלה, והוא באחורי החזה דז"א. גם יש לה עתה תוספת אחר, והוא כי עתה יש לה שיעור קומה של מדת ספי' א' וזה נראה הפך ממה שהקדמנו בתחי' הברכה, שכל הט"ס שבה ירדו בבריאה, וצ"ע גדול¹³⁰⁹. והנה עתה אנו צריכין לעשותה שיעור פרצוף גמור כנגד אחורי ז"א, מן החזה שבו עד סיום רגליו, ואח"כ תוכל לחזור עמו פב"פ. ונמצא כי הגדלת ז"א בסוד ו"ק של המוחין דק"ש, נגדלה¹³¹⁰ המלכות כנגדו להיותה מדת ספי' א', ועמדה כנגד החזה שלו. וכאשר יבואו מוחין דג"ר של ז"א, וגם כל המוחין דאבא כולם, אז גם המלכות תשתלם ליגדל ולהעשות פרצוף גמור שלם. ונמצא שעתה אנו צריכים להכניס ג"ר דמוחין דז"א מצד אימא וגם כל המוחין מצד אבא, וענין זה א"א לעשותו עד שנעשה זוג אחר מחדש של או"א¹³¹¹, כמבואר אצלנו לעיל בתחילת הברכה הזו, וענין הזווג השני נרמז במלות אלהינו ואלהי אבותינו כמ"ש בע"ה.

אלהינו. תכוין כי הוא באימא, כי כל מקום שנזכר מלת אלהינו הוא או באימא או בקו שמאלי. וכיוצא בזה במלת אלהינו שבשמע ישראל, נתבאר עד"ו שאלהינו הוא באימא.

ואלקי אבותינו, תכוין באבא ובדעת המזווג לאו"א.

- מאיר הכוונה -

¹³⁰⁶ אך לא שמעתי זה מפי מורי זלה"ה ולא אוכל לכוין בזה (פע"ח).

¹³⁰⁷ ועתה נבאר ענין רחל, איך גנבה אותם התרפים. דע, כי הנה לפעמים לוקחת רחל כל השליש האמצעי דת"ת דז"א, הנקרא בית התורף, ואין עקבים דלאה הנקראים תרפים, נכנסים בתוך כתר שלה, כמו שנבאר, ואז בחי' זו נקראת גניבה, כי הנה כל המקום הזה לאביה הוא, והוא אשר נתנו אל לאה בתו, שתתפשט עקביה בו, והיא גנבתו, ועי"כ נסתלקו אותם האורות מעקבי לאה, והחיצונים והקליפות אשר נקראים תרפים, על היותם נאחזים באורות ההם, לא היו עתה יכולים להתאחז בהם, ונסתלקה חכמתם. ולבן אביה בקש את התרפים, הם אורות היוצאים מעקבי לאה אל החיצונים, ולא מצאם, ולא הגידו לו כי יעקב ברח, וגם כי רחל גנבתם.

¹³⁰⁸ וכן בשיעור ג"כ אינו בערך עם שאר ספירות כי הוא גדול מהם מאוד (פע"ח)

¹³⁰⁹ הרב לא הבין.

וזה נראה הפך ממה שהקדמנו בתחי' הברכה, שכל הט"ס שבה ירדו בבריאה, וצ"ע גדול – נמחק בפע"ח.

¹³¹⁰ בזקיפות (ש"ש).

¹³¹¹ בבחי' אמצעי שלהם וכו' לכן אומרים אלהינו ואלהי אבותינו שהוא סוד הזיווג הזה דאו"א (פע"ח).

שעה"כ

וסוד הענין הוא כי הנה עולם האצילות כולו מתחלת ב"ס, וח"ב שבהם הם סוד הנק' או"א, ומחסד ולמטה עד סוף ו' תחתונות נק' ז"א. ונמצא כי ג' אבות הם ג' ספי' חג"ת (ל ע"ג) הכלולים בז"א. נמצא כי אלקי אבותינו הוא אבא, אשר הוא אלקי חג"ת שהם אבותינו, בסוד אברהם יצחק ויעקב. גם צריך לדעת מה שהודיענו מורי ז"ל, והוא כי ברכת אבות הזו שאנו מבארים עתה, הוא בבחי' מוחין הפנימיים. אבל עוד יש בה פירוש שני, והוא בבחי' מוחין המקיפים. ונלע"ד שהוא הכוונה הב' דברכת אבות שכתבתי לקמן אחר נוסח התפלה באותיותיה, וע"ש היטב מאד (&), כי היא רבת התועלת אם תשים לבך ודעתך אליה.

גם שמעתי ממורי ז"ל, כי אותו הפירוש שביארנו בברכת אבות דר"ה, היא ממש כברכת של תפלת החול דשחרית, ואין הפרש ביניהם אלא בענין הרי"ו אשר נתבאר שם בתפלת ר"ה, כי להיות ר"ה יום הדין והגבורה, ונדע כי הגבורה גימ' רי"ו, ולכן צריך לעשות כל¹³¹² בחי' תפלת ר"ה בסוד רי"ו, ולכן כל בחי' הרי"ו שביארנו שם בברכת אבות דר"ה איננו רק לאותו היום בלבד. אבל כל שאר הביאור הוא על סדר של חול ממש, וזכור ב' אלה הדברים אשר הודעתך.

ונחזור לענין ראשון, כי הנה אלהינו רומז באימא, ואלקי באבא, לפי שאלקי הוא בגימ' מ"ו, והוא השבון אותיות מלוי הויה דע"ב דיודין. ובאות הו' של ואלקי, תכוין אל הדעת המזווגם ומחברן אשר הוא ג"כ בחי' ו' כנודע¹³¹³ (&). גם תכוין כי הדעת העליון הוא בסוד ששה פעמים ו', והוא בגימ' ל"ו, ועם י' של ואלקי, הוא בגימ' מ"ה. והוא הויה דמלוי דאלפין, שה"ס הדעת¹³¹⁴ המכריע בנתיים.

ואבותינו, הוא בהינת שלשה מוחין אשר אנו רוצים להמשיך עתה ע"י זה הזווג, שהם ג"ר דמוחין מצד אימא, וגם כל המוחין דמצד אבא.

והנה תיבת אלהינו הרומזת באימא, תכוין בשני אותיות א"ל מאלהינו אל שם ס"ג אשר באימא, אשר נרמז בו שם ייא"¹³¹⁵ העולה גימ' א"ל כנודע, וז"ס א"ל מאלהינו. ובברכת אבות דר"ה נתבאר זה יותר באורך וע"ש. וגם נתבאר היטב שם ענין ד' אותיות הנשארות, שהם אותיות הינ"ו שבמלת אלהינו, גם נתבאר שם טעם למה אנו מקדימין אימא לאבא. ודע, כי אע"פ שבברכת אבות דר"ה ביארנו כוונת מקיפין דמוחין דמצד אימא ומצד אבא, עכ"ז עתה בימי החול, אל תכוין אלא במקיפין דמצד אימא, כי המקיפין דאבא אינם נכנסין עתה עד ברכת כהנים, כמו שיתבאר במקומו לקמן. ותכוין במלת ואלקי להמשיך בחי' לאה באחורי ז"א כמשי"ת בתיבות אלקי אברהם כו', כי ד' פעמים נזכרו כאן אלקי. ועיין לקמן באלקי אברהם.

והנה אחר שעשינו זווג או"א באלו התיבות הנז', מורידין אנו המוחין ברישא דז"א וזהו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב¹³¹⁶, ויובן זה כמ"ש בדרושי המוחין דקטנות¹³¹⁷,

- מאיר הכוונה -

¹³¹² הרש"ש אמר רק שחרית ב' הימים.

¹³¹³ כפנימיות הו"ק? תיקו"ז כט ע"ב?

¹³¹⁴ עי' תיקו"ז יט ע"א שקיא דאילנא.

¹³¹⁵ עי' לעיל הערה 374.

¹³¹⁶ אנו מחדשין כל האצילות כמו שנתאצל תחלה קודם בריאת העולם ואנו מתחילין מן אלהינו ואלהי אבותינו הם או"א ואינם אלו חו"ב רק או"א כמו שידעת בסדר האצילות והענין כי האו"א הם אשר מתחילין לתקן מציאת הז"א ותחלת מציאותו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב הם סוד ג' מוחין דז"א הנקרא חב"ד אשר היותן תחלה חג"ת ואח"כ נתהווה הם עצמן ג' מוחין כמו שידעת לכן נזכרו כאן אברהם יצחק ויעקב כי כך היו תחלה ואח"כ היו מוחין (פע"ח).

¹³¹⁷ פרק ג: אמנם כשבאין ימי גדלות, אז נכנסים המוחין דגדלות שהם הויר"ת, ומתפשטין בכל הז"א כנודע, ואז יורדין כל המוחין של אלקים למטה עד היסוד.

שעה"כ

דשם אלקים ענין סדר כניסת המוחין דז"א, ושם ביארנו כי נכנסים ג"ר דמוחין דמצד אימא הנק' חב"ד, ואז תיכף נכנסים עמהם ביחד שלשה אחרונות נה"י דמוחין דמצד אבא, וזהו ביאור המלות הנז': אלקי אברהם הוא חכמה, הנקרא אלקי אברהם שהוא החסד הנקרא אברהם. ואלקי יצחק הוא הבינה, אלקי הגבורה שנקרא יצחק. ואלקי יעקב הוא הדעת, אלקי הת"ת הנק' יעקב. ובתחילה תכוין איך הם ג"ר, חב"ד, מצד אימא הנכנסים בז"א, והם הרמוזות באלקי אברהם כו' כנו'.

גם תכוין במלות אלו אל מה שהודעתך בענין הגדלת ז"א (&), כי מן שני שלישים העליונים של מדת החסד נעשה כלי הגלגלת לז"א, לקבל בתוכו מוח החכמה. ושליש תחתון של החסד עם שלישי העליון דנצח, נעשה כלי וגוף אל החסד כו'. וכן עד"ז בקו שמאלי ובקו אמצעי, וכמ"ש בענין קריאת שמע של שחרית (&).

והנה עתה בברכת אבות הוא בחי' הגדלות, כי עתה נכנסים כל המוחין בשלימותם. וכאשר נכנס עתה מוח של החכמה נקרא אלקי אברהם, יען הוא הרוחניות והפנימיות הנכנס תוך חלל הגלגלת הימני הנקרא אברהם¹³¹⁸, כי ה"ם שני שלישי החסד הנעשה כלי אל זה המוח הנקרא חכמה, כי פנימיות המוח יקרא אלקי בערך החיצוניות שהוא הכלי שלו, וזה נרמז במלת אלקי אברהם. ועד"ז תפרש ענין אלקי יצחק ואלקי יעקב. והרי נתבאר ביאור מלת אלו בענין ג' מוחין ראשונות דמצד אימא.

והנה ג"כ צריך שבמלות אלו הנז' תכוין ג"כ כוונה אחרת והוא בבחי' המוחין דג"ת, נה"י דמצד אבא, הנכנסים יחד עמהם כנו'¹³¹⁹. והנה הם ג' פרקין תתאין דנה"י דאבא. וכמו שהג' פרקין תתאין דנה"י דאימא נכנסו תחילה בג"ר דז"א, ואח"כ ירדו ירידה שניה אל ג' אמצעיות דז"א, ואח"כ ירדו ירידה ג' במקום הראוי להם, שהם נה"י דז"א. כן הוא עתה באלו הג' פרקין תתאין דנה"י דאבא, כי תחילה נכנסין עתה בג"ר דז"א, ושם עומדים ביחד בתוך (ל' עד) ג"ר דמוחין דמצד אימא. וכיון שהדבר כן, א"כ גם תכוין בהם עד"מ"ש במלת אלקי אברהם כו', כי הם עתה למעלה בג' עליונות, ולכן הם ג"כ יכולים להקרא אותם בשם אלקי אברהם כו', עד"הנז"ל בסוד ג"ר דמוחין דמצד אימא, עד"השני כוונות הנ"ל.

אבל עתה תכוין עוד תוספת כוונה אחרת ג"כ, והיא כי אלקי בנימ' מ"ו, כמנין אותיות המילוי ההויה דע"ב דיודין, הרומזת באבא כנודע. ותכוין כי אלו הג' מוחין הם מצד אבא, שהוא הויה דיודין דע"ב, ואלו הם הג' מוחין הנמשכין ממנו, והם ג' מלווי הויה דע"ב דיודין, הנרמזים בג"פ אלקי אלקי אלקי¹³²⁰. אמנם באלקי יעקב נתוסף אות ו' יתירה ואלקי יעקב, והטעם הוא כי הנה ביארנו (שער כ"ה פרק ב כלל יז, יח) בפסוק, כי אל דעות ה' (שמואל א' ב ג), כי שני דעות הם בז"א, א' מצד אבא וא' מצד אימא.

עוד יש פי' אחר, והוא כי גם במוחין דמצד אבא לבדם או במוחין דמצד אימא לבדם, יש בכל בחי' מהם ב' דעות, והוא במה שהודעתך, כי הדעת דז"א הוא נמשך מן

- מאיר הכוונה -

¹³¹⁸ דע כי בחג"ת דז"א שנתעלו ונעשו בסוד חב"ד הנה המוחין שלהם הם בחי' הדעת הכולל ג' מוחין כי הם ב' עטרין כנודע הנקרא חו"ג ובאמצעית יש בחינת הדעת המחברם ונקרא תפארת וכללות שלשתן נקרא דעת ונקרא חג"ת ונקרא אברהם יצחק ויעקב אלא שהכלים נקרא אברהם יצחק יעקב ג' אבות להיותן למעלה ברישא אך המוחין שבתוכם שהם הב' עטרין והמכריע כנ"ל נקרא אלהי אלהי וג' כלים אלו נקרא דעת (פע"ח).

עי' הקדר"ש לח ע"ג שמביא רע"מ נשא קצו ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו, היינו שהראש הוא בכלל הו"ק.

¹³¹⁹ ג"ת דאבא דפנימית נה"י דיש"ס הנקרא גדלות ראשון דאבא (פע"ח).

¹³²⁰ עי' ש"ש בשם העולת תמיד שזה מילוי ע"ב שהוא בג' פרקין תחתונים ואל אמצעים שהוא היה הויות פשוטות ובפרקין עליונים היו ע"ב מלא.

שעה"כ

החסדים ומן הגבורות המתפשטים בו"ק גופא דאבא או דאימא, כמבואר אצלנו בדרוש ד' נכנסו לפרדס (שער מאמרי רז"ל חגיגה יד ע"ב¹³²¹) ובדרוש חטא אדה"ר (ספר הליקוטים &). והרי זה ענין דעת אחד. עוד יש בז"א דעת שני יותר עליון מזה, והוא נמשך ממוח הדעת עצמו העליון דאבא או דאימא, המכריע בין מוחין דחו"ב, דכל חד מנייהו ברישא דילהון, וזה הדעת הוא ג"כ בז"א למעלה ברישא דילהו, מכריע בין חו"ב דילהו. וזה הדעת העליון דז"א עליון ונעלם מאד, כי הוא מכריע ומזוג בין חו"ב שבו, וזה הדעת העליון עליו נאמר (&) ונהר יוצא מעדן כו¹³²². ולא אתגליא, ואיהו טמיר תדיר גו בינה דז"א, ואינו ניכר, כי שם תדיר עומד נעלם בסוד הזווג התדיר.

ובזה יובן שעם למה לא נזכר הדעת בכלל הג"ר שבו, וכן בזה לא נזכר בחי' זה הדעת העליון לטעם הנז', רק אותו הדעת התחתון אשר בו, ולכן אותו הדעת התחתון הב', הנכנס במספר, אשר הוא נמשך מן התפשטות החו"ג שבו"ק דאו"א כנו', הוא הנק' באדרא (&) בשם תרין עיטרין כמבואר אצלנו (שבירה א' שער הזווגים פרק ה שער דרושי הצלם פרק א) שהם בחי' ב' כתפין דאריך, אשר אינם נחשבים מכלל או"א, כי אינם בתוכם רק גנוזים בסוד פקדון¹³²³. האמנם הדעת העליון דז"א הנמשך ממוח הדעת עצמו דאו"א, אינו נחשב בחשבון, לפי שהוא נעלם מאד, ומכריע בין חו"ב דז"א כנו', וזכור היטב ענין ב' דעות אלו שבו"א.

ונחזור לעניננו, כי כאשר תכוין באלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב אל המוחין דמצד אבא או¹³²⁴ דמצד אימא, תמיד תכוין אל זה הדעת העליון דז"א, בין במוחין דמצד אבא בין במוחין דמצד אימא. והכוונה תהיה באות ו' היתירה שבמלת ואלקי יעקב כנו'¹³²⁵.

גם תכוין כוונה אחרת, ע"ד מה שהודעתך בענין כוונת (כתובות קיא ע"א) המהלך ד"א בארץ ישראל¹³²⁶, שהוא להמשיך ד' אמות, שהוא מלוי ארבע הויות דע"ב דיודין, כי כל מילוי שבו הוא מ"ו, בגימ' אמ"ה, ותכוין להמשיכם אל ד' פרצופי לאה שיש בז"א,

- מאיר הכוונה -

¹³²¹ וז"ל ת"ר ד' נכנסו בפרדס ואלו הם בן עזאי ובן זומא ואלישע (ע"ב) אחר ור' עקיבא כו' הנה אחר שאדה"ר חטא החטא העצום ההוא אשר עדיין פירותיו אנו אוכלים בעוה"ז ולא נתקן עד ביאת המשיח והנה ד' חכמים אלו היו מופלגים בחכמה ובחסידות כנודע והיו צופים ברוח הקדש ובמעשה מרכבה ועלה בדעתם לתקן הפגם ההוא שנפגם על ידי חטאו של אדה"ר או לפחות לתקן החלקי' של שרשי נשמתם הנאחזים באדה"ר והנה הפגם שנפגם ע"י חטאו של אדם הי' כי הגדיל הכתר של ז"א שלא בזמנו קודם שיכנסו המוחין של אבא ועי"כ נפל הדעת של ז"א מצד אי' למטה בין הכתפ' בשליש עליון של הת"ת וכמו כן פגמים אחרים כמו שנתב' אצלנו בענין חטאו של אדם וע"ש ונמצא שאי אפשר לתקן הפגם ההוא ולעלות את הדעת למעלה במקומו אלא עד שימשיכו את המוחין דאבא לתוך ז"א ואז אח"ך יתקן הכתר שבו ויוכל הדעת לעלות למקומו ונמצא שצריך שימשיכו ד' מוחין דאבא שהם חו"ב ותרין עיטרין דדעת חסדים וגבורות הכל יחד אמנם ד' חכמים אלו עלה בדעתם שבין ארבעתם יחד יתקנו הפגם הנז' וכל אחד יתקן וימשיך מוח אחד מאלו הארבעה כי אין כח בהם להמשיך כל אחד מהם כל הד' מוחין אבל טעו בזה כי היה צריך שכל הארבעה מוחין ישלמו ע"י אחד מהם בלבד וכמו שיתבאר ולכן אף לר' עקיבא שנכנס בשלום ולא חטא כלל בקשו מלאכי השרת לדוחפו. ולכאורה הענין זר אלא כי אעפ"י שע"י שהמשיך המוח האחד לבדו ע"י תקונו ממילא נמשכו כל הד' מוחין כמו שיתבאר עכ"ז היה ראוי שיתקן הוא לבדו את כולם וימשיכם בז"א ולכן בקשו לדוחפו והשי"ת הצילו באומרו כי כבר נמשכו כל הד' מוחין בסבתו כמו שיתבאר אעפ"י שלא תקן אלא מוח אחד בלבד:

¹³²² עי' זהר ח"א כו ע"א שמשמע שזה דעת המתפשט.

¹³²³ עי' ע"ח שער כט פרק ו ז"ל: @.

¹³²⁴ עי' ש"ש ונדצ"ל או.

¹³²⁵ הש"ש ציין לדרושי ר"ה דרוש ו'.

¹³²⁶ עי' לקמן הערה 1525.

שעה"כ

כמבואר בדרוש תאומה יתירה דהבל, יע"ש¹³²⁷. ולכן הוזכרו פה ד' פעמים אלקי, והם אלו: אלקי אבותינו¹³²⁸, אלקי אברהם, אלקי יצחק, ואלקי יעקב, וכולם מצד החכמה דמצד מוחין דמצד אבא, או ממוחין דמצד אימא¹³²⁹, להמשיכם אל ארבעה בחי' לאה הנז'. וכן אלקי ג"כ שהוא מ"ו כמנין אמ"ה.

האל. תכוין בתחלה כי אחר שנכנסו ג' מוחין עלאין דמצד אימא, והשלשה מוחין תתאין דמצד אבא¹³³⁰, כבר נגדל ז"א ונק' גדול, ומתחיל לצמוח שערי זקנו, ונעשים בו י"ג תיקוני דיקנא, שהם רמוזים ביי"ג מדות (&) אל רחום והנון כו'. והתיקון הראשון מכולם נק' א"ל, וזה נרמז במלת הא"ל. ואות ה' יתירה שבמלת האל, הוא לרמז למה שהודעתך במ"א¹³³¹ וכן באדרת נשא¹³³², כי זה תיקון העליון הנק' א"ל הוא מתפשט בג' עולמות

- מאיר הכוונה -

¹³²⁷ עי' לקוטי תורה - פרשת יתרו: ויקח יתרו חותן משה את צפורה אשת משה אחר שלוחיה, צריך לדעת כי קין והבל היו מבחינת יסודות דא"ו"א שבתוך הז"א קין מיסוד אמא המכוסה והבל מיסוד אבא מכוסה קודם שיתגלה למטה לכן קין עולה גי' קס"א אהי"ה דיודין, והנה משה הוא הבל ויתרו הוא קין שבא לתקן מה שהרג להבל והנה ארז"ל שהרגו בשביל תאומה יתירה שנולדה עם הבל וזהו את את הכתוב בהבל את אחיו את הבל ובקין לא נאמר אלא ותלד את קין שלא נולדה עמו רק תאומה א', והנה ענין תאומות הללו כי היסוד דאמא שבתוך הז"א מאיר למ"ל דאמא שיוצא' מאחורי יסוד אמא היא לאה והיא תאומת' של קין שהוא ג"כ מיסוד אמא ומאור מ"ל דאבא יוצאת ג"כ תאומה א' מאחורי יסוד אבא עצמו ועוד שניה מהכאת אורות זה דמ"ל דאבא ביסוד דאמא יוצאה עוד תאומה אחרת באחורי יסוד דאמא ואלו הב' תאומות דהבל שהוא מיסוד אבא, והנה קין על התאומה הב' שיוצאת מהכאת אור אבא ביסוד אמא היה אומר זו שלי דאבא ביסוד אמא הוציאה אף אם היא מאור אבא וע"ז קם עליו והרגהו. והנה יתרו שהוא קין בא לתקן זה והנה צפורה היתה תאומה זאת שהיתה ביסוד אמא לכן היתה בת יתרו שמאור דאבא המכה ביסוד אמא יצאה ויתרו הוא מיסוד אמא שהוא קין לכן הביאה למשה שהוא הב' להורות כי שלו היא לתקן את אשה עיות בראשונה וז"ש ויקח יתרו וכו' את צפורה אשת משה אחר שלוחיה אחר שמשה שהוא הבל דהיינו יסוד אבא שלח אור זה ליסוד אמא וא"כ הי' ראוי' להיות של קין ולא של הבל שכבר שלחה ליסוד אמא ואעפ"כ חזר והביאה למשה. ואמר ואת שני בניה בפנוי אליה ולא של משה משום ששניהן היו מבחינת יסוד אמא ולא מיסוד אבא לכן כינה אותם אליה וזהו שם הא' גרשם שעולה קדמ"ת אחורים דאהיה דיודין וכן אליעזר עולה ש"ח כי אמא היא ה' ראשונה של שם והיא בחינת ס"ג כנודע וה"פ ס"ג עולה שט"ו והה' עצמו הרי ש"ך והם ש"ך דינים שבה וחסרו ממנה הב' שרשים העליונים הממתיקים כל הש"ך דינים לכן נקרא אליעזר עולה ש"ח [והשאר כתוב בגלגול קין בלקוטי']:

¹³²⁸ התקשה הש"ש איך במילת אלהי אבותינו נמשך מיסוד אבא מוחין ללאה הלא עדיין לא נכנסו נה"י דאבא בג"ר דד"א רק באלהי אברהם, אמנם לקמן לא ע"ב ד"ה ואח"כ תכוין במלת נראה שמתרץ שכאן מדובר על הוצאת המוחין בשביל ולא עצם בנינה*##.

¹³²⁹ וכולם מצד חכמה או מצד אבא או מצד אמא (פע"ח).

היינו הד' בחי' לאה ב' מצד אבא וב' מצד אמא.

ועי' שער מאמרי רז"ל שם: והנה כל אלו הד' הם מוחין דאבא ואין לנו עתה עסק במוחין דאי' והנה אעפ"י שהם ד' מוחין דאבא בבחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כנודע עכ"ז נודע כי כללות כל אבא הוא הוי"ה דע"ב דיודין וכולם נק' בחינת הוי"ה דיודין.

¹³³⁰ עילאין ותתאין הוא המוזכר לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

¹³³¹ למה שהודעתך במ"א נמחק בפע"ח.

¹³³² עי' אד"ר (קלב ע"א): עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק לאלף אלפין ורבוה רבבן מארי תריסין ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא שליט ונפיק ונחית וסליק לשבעה וחמשיין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדן מניה לאכפייא בקודלא בחיורא (ס"א בחיזרא) עלמא תליתאה דנפיק מהאי תיקונא לצ"ו אלפין מארי דיללא ומתאחדן מני' בבוסטיא לקוסיטרא (ס"א כבוסינא לקוסרא)

תרגום: העולם הראשון שיצא מהתיקון הראשון שולט, ויורד ועולה לאלף אלפין ורבוה רבבות, בעלי מגינים וממנו נאחזים במידה קטנה בטבעת גדולה. העולם השני שיצא מהתיקון הזה שולט, ויוצא ויורד ועולה לחמשים ושבעה אלף מדרגות. בעלי יבבה נאחזים ממנו [כדי] לכפות בעורף, ב[חלק ה]לבן.

שעה"כ

בי"ע, והוא מנהיג כל העולמות בי"ע כמבואר אצלנו. וה"ם אל שדי שבבריא, אל יהוה ביצירה, אל אדני בעשיה¹³³³. ונמצא כי אל זה דתיקונא קדמאה דדיקנא מתפשט ומתחלק אל ג' א"ל. והנה שני פאות הזקן הם בשתי צידי הפנים למעלה, וכל פאה מהם יש בו שלשה שמות אל¹³³⁴, וטעם היותם שלשה פעמים אל בכל צד, הוא כי הנה נמשכין מן ג' מוחין דחב"ד שבו דבתלת חללי גלגלתא, וסיום מקומם הוא עד המצח, ומשם ולמטה יורדת ומתפשטת הארתם ומאירה דרך צדדי הדיקנא והפנים, ומהארת המוחין האלו נעשו בו י"ג תיקוני דיקנא. וההארה הראשונה שלהם הוא בתיקונא קדמאה, ונק' א"ל. והנה כאשר יוצאת הארה זו של הג' מוחין מאירה ג' א"ל בלחי הימין וג' א"ל בלחי השמאל, מכח ג' המוחין, ונמצא שהם ו"פ א"ל.

אמנם אינם מתגלים רק הה' אל בלבד, והא"ל השישית נעלם. וטעם הדבר הוא לפי שמוח החכמה מאיר בלחי הימין א"ל שד"י וכן בלחי השמאל, {לא ע"א} ומוח הבינה מאיר בלחי ימין א"ל יהו"ה וכן בלחי השמאל, והרי ד"פ א"ל.

אמנם מוח הדעת, להיותו כלול מחו"ג, ושניהם בחי' מוח א' בלבד, לפי שהגבורות נכללות בחסדים, ולכן גם כשיוצאות הארתם לחוץ, הם יוצאות כלולות ביחד, כי מן הארת החסדים יוצא א"ל אדני בלחי הימין, ומהארת הגבורות יוצא אל אדני בלחי השמאל, אמנם שניהם כלולים זב"ז, ולכן אינו ניכר רק האל אדני אשר בלחי הימין הכולל את השמאלי עמו. ונמצא כי אינם ניכרים ונגלים רק ה' פעמים א"ל, וז"ס האל, ה' א"ל.

וכוונתנו עתה לעשות בז"א י"ג תיקוני דיקנא, ולהמשיך הארתם, ולזה קשיא לי, כי הרי בסוד ויעבור נעשה הדבר הזה כמשי"ת שם. והנלע"ד בזה הוא, אעפ"י שלא קבלתי ממורי ז"ל, כי אלו הם מצד מוחין דאימא אשר כבר נכנסו המקיפים שלהם כנ"ל, ואותם של ויעבור הם מן המקיפים דמצד אבא, אשר עדיין לא נכנסו עד ברכת כהנים כנ"ל וכמשי"ת במקומו. ובוה תבין, כי יען אלו הם מן המקיפין דמצד אימא, לכן אינם צריכין בקיעה, לפי שהם עומדין מחוץ אל נה"י דאימא. אמנם אותם דויעבור, הם ממקיפי אבא,

- מאיר הכוונה -

העולם השלישי שיצא מהתיקון הזה שולט, ויורד ועולה לתשעים ושישה אלפים בעלי יללה. נאחזים ממנו בתואר הפנים שבשוטר ומושל.

עי' זהר הרקיע ש"עלמא קדמאה" הינו העולם הראשון מבין ג' העלמין בי"ע שנתבררו מג' מלכים הראשונים שכולם נתבררו במו"ס ואח"כ נתגלו בתיקון הא' דדיקנא, ומשם נתפשטו בג' עולמות שהם כנגד ג' פעמים א-ל: "א-ל שד"י" בבריא, "א-ל י-הוה" ביצירה, ו"א-ל א-דני" בעשיה. ועי' מבו"ש כט ע"ב שזה מדבר באמת על בינה ת"ת ומלכות דאצילות וענפיהם שהם בי"ע ועי' ב"ע צט ע"ב שזה מדבר על ג' מוחין דמ"ס ותולדותם בב"ע.

¹³³³ ענין ג' אל אלו הם נמשכים מג' מוחי חב"ד היושבין בגולגלתא לעילא גו תלת חללי דגולגלתא וסיומם עד המצח ומשם ולמטה יורדין הארתן ונמשכים למטה ואז מאיר הארתן דרך צדדי דיקנא והפנים ואז נעשה י"ג ת"ד מהארת מוחין הנ"ל הנמשך למטה והארה הראשונה הוא אל תקונא קדמאה (פע"ח).

¹³³⁴ עי' לקמן מד ע"ד שזה המלכות של הגלגלתא, ובראש א"א הם שמות מצפ"ץ [א"ת ב"ש דשם הו"ה - וכל תמורה וחילוף הוא בחי' דין], ובראש ז"א הם שמות אלקים. ועי' לקמן מה ע"ב

לזוהר חלק ב דף קלב ע"ב: כוונא דא מצפ"ץ מצפ"ץ שמא דתליסר מכילין דרחמי אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא עלייהו.

תרגום: כעין זה מצפ"ץ, מצפ"ץ שם של י"ג מידות הרחמים, הם י"ב סוד המרכבה הקדושה שיוצאים מאחד ששורה עליהם.

עי' ע"ח שער א"א פרק יא: תיקון ראשון שבדיקנא הוא א"ל, והוא מלכות, ופאה בחינת מלכות. נמצא שב' מלכיות סמוכים ודבוקים זה לזה, כי במקום שמסתיימת מלכות שבראש, שהיא פאת הראש, משם מתחלת מלכות דדיקנא שהוא תיקון ראשון*, ואז יונקת זו התתאה מן העילאה אמנם הרב אמר שזה פאת הזקן ולא פאת הראש וצ"ע.

שעה"כ

אשר הם מלובשים תוך נה"י דאימא, ולכן צריכין בקיעה הנה"י דאימא, כדי שיצאו הארת מקיפי אבא לחוץ בסוד ויעבור כמבואר שם.

גם אפשר לומר, כי עתה נעשים ט' תיקוני דיקנא דו"א בלבד, ואח"כ ע"י ויעבור נשלמים בו כל י"ג תיקוני דיקנא¹³³⁵. וכ"ז נלע"ד אבל לא שמעתיו ממורי ז"ל¹³³⁶.

ונחזור לבאר ביאור הנו"י איך אינם רק ה' פעמים א"ל בלבד, והוא כי הנה ג' מוחין הם חב"ד, וכל אחד מאיר בשני צידי הפנים בלחי הימין ובלחי השמאל. והנה מוח הדעת מלובש תוך היסוד דאימא הנקראת שדי כנודע (&). ונמצא כי שני שמות א"ל שדי שיש בפאת הראש¹³³⁷ הימנית והשמאלית, נמשכים ממוח הדעת, ומוח הבינה מאיר בשני צדי הפנים, שני שמות אל אדני, לפי שהבינה היא דינין וגבורה¹³³⁸, ולכן נק' אל אדני. ומוח חכמה מאיר בשני צדי הפנים שני שמות אל יהוה, ועכ"ז סדרם הוא אל שדי למעלה, ואחריו אל יהוה, ואחריו אל אדני, וה"ם דעת ובינה וחכמה¹³³⁹ שבן¹³⁴⁰.

ונודע כי אל שדי הוא בגימ' משה הנמשך מהדעת שהוא בחי' יסוד¹³⁴¹. ומעם הדבר הוא, לפי שהנה הג' מוחין האלו הם סתומים תוך נה"י דאימא, ואינם מאירים עד שירד אור שלהם ומתפשט למטה בפאתי הזקן בב' צדדי הלחיים, ובהכרח הוא שהדעת שהוא תחתון מן חו"ב, שהוא יקדים לצאת בתחילה ומתגלה בדיקנא, ומניח מקום פנוי לשיירו חו"ב גם הם דרך הדעת, אשר שם הוא פתח היסוד דאימא, כי דרך הקוים שלהם אין להם פתח לצאת. וכיון שמוכרח הוא לדעת לצאת בתחילה, ולכן כאשר יוצא, נשאר במקום ההוא העליון והפנוי והריקם, ונעשה שם אל שדי. וכאשר יורדין אח"כ החו"ב, ונודע כי למעלה במקומם הם יושבים זה בצד זה שוים¹³⁴², משא"כ בדעת שהוא למטה מהם, וכיון שהם שוים למעלה, וכאשר יורדים אין שניהם יכולים לרדת ביחד, ולכן החכמה שהיא יותר מעולה יוצאת בראשונה, כי גם הדעת לולי שהוא תחתיהן היה ממתין עד שיורדין היותר עליונים וגדולים ממנו. ולכן עתה יורדת החכמה ואינה מוצאת מקום פנוי אלא תחת מקום הדעת, שהוא א"ל שדי, ויורד למטה ממנו, ונעשה שם בחי' אל

- מאיר הכוונה -

¹³³⁵ טעם זו לא מובא בפע"ח.

¹³³⁶ אך האמת יורה דרכו (נוסף בפע"ח).

¹³³⁷ נמחק בפע"ח וכן מדגיש הש"ש כעיקר, ולא הבנתי השינוי.

¹³³⁸ נמחק בפע"ח.

¹³³⁹ והם דעת וחו"ב (פע"ח).

¹³⁴⁰ עי' ש"ש שזה סותר למה שכתב לעיל שמוח החכמה מאיר אל שדי ולקמן (ריש לא ע"ב)

דברי רבינו רואים שמועה זו אחרונה היא אמיתית.

¹³⁴¹ עי' ספר הפליאה (&): גם אמר לי אבי משה בגימ' אל שדי בהם נשתמש משה רבינו ע"ה.

ועי' לקמן (דרושי הפסח דרוש יב): ובזה תבין ענין משה שכתוב בו וינס משה מפניו כו' כנ"ל כי הנה נתבאר אצלינו כי בכל הדברים יש קטנות וגדלות וגם יש בחי' משה של זמן הקטנות והוא סוד ב' שמות א"ל שדי שהם בגימ' משה, ועי' שעה"ג (הקדמה לו) גם הרמב"ם ז"ל שחבר ספר היד הנקרא משנה תורה, והרמב"ן ז"ל, שרשם הוא בשתי פאות ז"א בדיקנא דיליה, בתקון האחד הנקרא א"ל, וכבר נתבאר אצלינו, כי הפאה נקרא א"ל, והוא סוד אל שדי, שהוא בגימטריא משה, ולכן ב' הפוסקים האלה נקראו משה. אמנם הרמב"ם הוא מן פאה השמאלית ולכן לא זכה לידע חכמת הזהר, אבל הרמב"ן ז"ל הוא מן פאה הימנית. ולכן זכה אליה כנודע.

ועי' שער הפסוקים (פרשת תשא): ענין א' זעירא של ויקרא, שרומזת אל הסתלקות השגת משה ממנו עצמו, ולא נשתייר בו אחר חטא העגל, רק חלק אחד מאלף חלקים שהיו לו בתחלה. והנה בתחלה היה משיג אלף חלקים שבעולם הבריאה, הנקרא אלף, בסוד א"ל שדי, שהוא בגימטריא משה. ובמלואם הם בגימטריא אל"ף, והוא שם עולם הבריאה כנודע, להורות כי משה השיג תחלה כל האלף.

¹³⁴² עי' ע"ח שער טז פרק א שבינה בגרון אבל שם זה ישסו"ת עי' &.

שעה"כ

יהוה, ואח"כ יורדת הבינה למטה מן החכמה, ונעשית אל אדני תחת החכמה, והרי נתבאר
טעם אל הסדר שלהם.

שעה"כ

דרושי הפסח דרוש א¹³⁴³

- מאיר הכוונה -

¹³⁴³ סידור היר"א א 335

שעה"כ

בענין פסח ויציאת מצרים¹³⁴⁵¹³⁴⁴. הנה נודע מ"ש ז"ל (ב"ד פ"ט ס"י¹³⁴⁶) כי אותם

- מאיר הכוונה -

¹³⁴⁴ עי' שעה"ק פד ע"ג וע"ד ז"ל: ועתה צריך לדעת, למה מאצרהם ואילך, לא האירו ה"ר שבו בנוקבא, והיה מן הראוי. שכמו שאצרהם הורידה רקיע א', גם יגרום שאחד מן הה"ס הראשונות שבו, יאירו בנוק'. וכן יחקה, יגרום שיאירו ב"ס וכו'. אבל הענין הוא, דע, כי עיקר זו השאלה, היא אחר שמל אצרהם א"ע, כי בתחלה שהיה ערל, אין בו כח להמשיך אור הספירות העליונות אל הנקבה. והנה זמן זה הוא, בזמן מראת בין הצתרים, והיה ראוי להתגלות אור הגזכר. ולכן מאז התחיל ענין גלות מצרים כנודע. ונמצא, שאע"פ שלא היה תוספת גלות וגירעון, ממה שהיתה בתחלה, מזמן בריאת העולם כנז"ל, עד זמן יציאת מצרים. עכ"ז, ממראת בין הצתרים ואילך, נקרא ימי גלות, לפי שאז הגיע זמן גילוי אור ה' ראשונות לנוקבא, ולא נתגלה, ועתה נרגש חסרון האור ההוא.

וצריך לתת טעם, למה היה הגלות הזה, ולמה נמנע אור ה' ראשונות שלו בנוק', כיון שכבר היה זכות בתחתונים כנזכר. והענין הוא סוד עמוק, דע, כי אדה"ר באותם ק"ל שנים הראשונים, היה מוסיף קרי לבטלה, והם נשמות של קדושה, העתידות לאצת ממנו, ועל ידי שהוסיף לבטלה, נעשו שדין ורוחין ולילין כנודע. ואח"כ נולד שם, שהוא משה רע"ה כנודע, ואח"כ הולך הקב"ה לזכך הנשמות ההם הטפות שנתערבו ברע, והביאם בדור המבול, ולפי שהיו תחלה שדין ורוחין, לכן היו אח"כ גוים בדור המבול. ולפי ששרשם היו טפות זרע לבטלה, לכן אחזו מעשיהם הרעים בידיהם, וחזרו לקלוקלם, להשחית זרעם גם הם כאבותם. וכמו שאמר הכתוב, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. וזהו סוד, וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, כי אלו האנשים של דור המבול הם רעת אדה"ר ממש, כנודע כי המשחית זרעו, נקרא רע, כמו שאמר הכתוב והי ער בכור יהודה רע. עוד אותם הנשמות נתגלגלו בזמן דור הפלגה. וראו לעבוד ע"ז, כמו אדה"ר אביהם וזהו סוד וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם ודרשו רז"ל בנוי לאדם קדמאה, והבן זה. אח"כ כשנולד אצרהם, נודע הוא, כי הוא גלגול אדה"ר, כנזכר בסי"ז בסתרי תורה פרשת קדושים, ואז אמר לו הקב"ה, ענין גלות מצרים במראת בין הצתרים, והודיע סיבתו, באומרו כי גר יהיה זרעך וגו'. והענין הוא, כי אתה גלגול אדה"ר, וכל אותם הנשמות שנתגלגלו בדור המבול והפלגה כלם הם זרעך ממש, ר"ל טפות זרעך ממש, אשר הולאת לבטלה, אשר לכן היו בתחלה גוים גמורים כנזכר, אמנם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך, אותו זרע שהיו גוים עד עתה כנזכר, יהיו אח"כ גרים בימי גלות מצרים, ויחזרו להיות בני"י, כמו שנבאר. ובזה יובן טעם הגלות וחסרון האור הנז"ל, כי כל זמן שלא נתקנו אלו הנשמות לגמרי, אין אור ה' ראשונות שבו נגלים ומאירים בנקבה, והנה לא נשלם תקונם עד יציאת מצרים. ולכן לא האירו ה' ראשונות בימי החול, עד שיאלו ישראל ממארים.

ונחזור עתה לבאר, איך חזרו להתגלגל בזמן ירידת מצרים. דע, כי אחר שירדו ישראל למצרים, נתעכבו שם מאתיים וי' שנים, כמנין רד"ו. אבל ק"ל שנים הראשונים, עד שנולד משה, לא היה להם שעבוד. ואח"כ היו בשעבוד שנים שנה בלבד כנודע. וטעם הדבר הוא, כי כמו שהאדם הוליד שדין ורוחין רעים ק"ל שנים, ואח"כ נפסק מן הרע, והוליד לשת בנו, שהוא הטוב. כן בק"ל שנים הראשונים, נולדו כל אותם הנשמות הרעות, שהיו בדור המבול ובדור הפלגה כנזכר, ונתגלגלו בבני ישראל, באופן שעתה נתקיים מה שאמר הכתוב, כי גר יהיה זרעך כנז"ל. וכשנפסק הרע ההוא, אז נולד משה רבינו ע"ה, שהוא בחי' הטוב, גלגולו של שם, הנולד גם הוא אחר ק"ל שנים כנזכר:

וכמו שחיה היתה בת ק"ל שנים כשהולידה לשת, כך היתה יוכבד בת ק"ל שנה, כשילדה את משה. וזהו סוד פסוק, ותרא אותו כי טוב, הוא למעוטי כל הראשונים, שהיו מן הרע של זרע לבטלה, וכמו שביארנו בפסוק ואל אראה ברעתי, כי דור המדבר כלם, היו בני אדם אציו של משה שהוא שם, והיו אחיו, אלא שיאלו לבטלה ברע של הקליפה. ומשה היה הטוב המובחר שיש בתוכם.

שעה"כ

הדורות הראשונות דור אנוש¹³⁴⁷ ודור הפלגה סילקו את השבינה למעלה מרקיע השביעי מחמת עונותם¹³⁴⁸. ודע, כי ישראל שהיו באותו הדור של שעבוד מצרים היו בחינת אותם הנצוצות של קרי שהוציא אדה"ר באותם ק"ל שנים עד שלא נולד שת כמ"ש ז"ל (ב"ד פנ"ד סי' 1349¹³⁵⁰). ואח"כ באו בגלגול בדור המבול, ולכן היו גם הם משחיתים זרעם על הארץ

- מאיר הכוונה -

וזהו אומרו, שש מאות אלף רגלי העס אשך אנכי בקרבו בקרבו ממך כנזכר, והנה אעפ"י שכולו הם, ומשה ג"כ, עם כ"ז עדיין לא נתקנו, עד שיזכנו, כמו שיתבאר. ולכן לא האירו אז ה"ס הראשונות בנקבה:

והנה אותם שחטאו דור המבול, הושלכו ליאור אל המים, כמו שאמר הכתוב, כל הצן הילוד היאורה תשליכוהו, כדוגמת מה שאירע להם דור המבול, ואז הוצרכו הרעים ומתו ביאור, והטובים נולדו כנודע. ואותם שחטאו דור הפלגה, באומרם הבה נלצנה לבנים וגו', נשתעבדו בחומר ובלבנים. ואז הוצרכו הרעים, ומתו בתוך הטיט כנודע. והטובים המעורבים זרע, נשתעבדו בחומר ולבנים, לכפר עונם. עד שנזכנו, וילאו ממלכיים:

וזהו הטעם, שהולכך משה להיות עמהם בארץ מצרים ככור הצול, עד יזכנו, ויוסר הכסף הטוב מתוך הסיגים. ודע, כי אעפ"י כן, התחיל השעבוד ו' שנים, קודם שנולד משה מכסנולדה מרים, כדי שיהיו פ"ו שנים של שעבוד, כמנין אלהי"ם:

¹³⁴⁵ ע"י לעיל הקדמה אחת בענין צרות המשיח עמוד 7. וע"י שעה"ק הובא בהערות סופיות.

¹³⁴⁶ ז"ל: עיקר שכינה בתחתונים היתה, כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון, חטא קין נסתלקה לרקיע השני, דור אנוש לג', דור המבול לד', דור הפלגה לה', סדומיים לו', ומצרים בימי אברהם לז'. וכנגדן עמדו ז' צדיקים, ואלו הן אברהם יצחק ויעקב לוי קהת עמרם משה, עמד אברהם והורידה לו', עמד יצחק והורידה מן ו' לה', עמד יעקב והורידה מן הה' לד', עמד לוי והורידה מן הד' לג', עמד קהת והורידה מן הג' לב', עמד עמרם והורידה מן הב' לא', עמד משה והורידה מלמעלה למטה, ע"כ.

¹³⁴⁷ דור המבול (פע"ח).

¹³⁴⁸ ע"י שער מיעוט הירח פרק ב.

¹³⁴⁹ ז"ל: זה ספר תולדות אדם אליו תולדות ואין הראשונים תולדות ומה הן אלהות בעון קומי אבא כהן ברדלא אדם שת אנוש ושתק אמר להם ע"כ בצלם אלהים וכו' (כדכתיב לעיל) ד"א אלו תולדות ואין הראשונים תולדות ומה הן רוחות דא"ר סימון כל ק"ל שנה שפרשה חוה מאדם היו רוחות הזכרים מתחממים ממנה והיו מולידים ממנה ורוחות נקבות מתחממות מאדם ומולידים ממנו הה"ד (שמואל כו) אשר בהעותו והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם בנוי דאדם קדמאה מאן דאמר דרוחי דביתא טבין דרבו עמיה ומאן דאמר דאינון בישין דחכמין יצריה מאן דאמר דרוחי דחקלא בישין דלא רבין עמיה ומאן דאמר דאינון טבין דלא חכמין יצריה ד"א אלו תולדות ואין הראשונים תולדות למה שהן כלין במים דא"ר יהושע בן לוי כל השמות הללו לשון מרדות הן עירד עורדן אני מן העולם וכו' עד מה לי ללמך ולתולדותיו. ע"י הערות סופיות.

¹³⁵⁰ וע"י ספר הגלגולים פרק מה דף נד ואין פרק מה ואין דף נד בנוגע) וע"י עוד בספר זוהר הרקיע דף לג ע"א ורע"ב כי לדאה"ר היה זה לתועלת ותיקון וכן הוא בזהר בראשית נה ע"א וע"י עירובין יח ע"ב כי כ"ז היה בש"ז דחזא לאונסיה (לש"ו בגליונות לפע"ח).

ז"ל הזהר הרקיע: כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, מאן דאתדבק בינה"ר ואתמשך בתר רע אסתאב הוא ויסאבון ליה. פי' הקב"ה רואה לדאה"ר מכל עץ הגן הכול תאכל ומעץ הדעת שהוא חוץ לגן לא תאכל כדי שיהיה כולו טוב וכיון שקצר נדבק זרע ונכנס בו יאה"ר וקין והבל נולדו בלא תיקון מכח ההוא ולא נתקיימו בעולם וז"ש צפ' זה דף מד בשעתא דאטיל נחש זוהמא כו' וכיון שחזר בתשובה שמש ק"ל שנה ברוחין ושלזין ונכנס בנהר גיוחן עד קדליה ודחה הרע לחוץ ואחר ק"ל שנה הוליד את שת בלמותו כו' נמצא ששמושו ברוחין הוא תקנתו אבל לשאר בני אדם הוא פגם גדול כי הזרע הראוי להוליד בנים באשתו דחזי ליה ללמדם תרוה להרבות הדמות כמ"ש כחלים ביד גבור וגו' ולכן מי ששופך זרעו לחוץ לריק באתר ללא אנטריך נעמר ואגרת מגדליו הטפה ההיא עם הנפש הנכלל באותה הטפה ומתהווה ממנו שידין שעליהם נאמר נגעי בני אדם להיותם כלאים

שעה"כ

בעין השורש אשר משם נוצרו וחוצבו, עד שנימוחו. וזה מה שאמר הכתוב (בראשית ו ה) וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, ונודע כי הקרי נק' רע, והמוציאו נק' רע, כמו שאמר הכתוב (בראשית לח ז) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה', וכתוב (ישעיה ג יא) אוי לרשע רע, וכתוב (תהלים ה ה) לא יגורך רע, כנדרש בס"ה (ח"א נו ע"ב נו ע"א). ונמצא כי הדור ההוא היו ממש רעת האדם הידוע הוא אדה"ר, וזה מה שאמר הכתוב (בראשית ו ז) אמחה את האדם אשר בראתי, הוא אדה"ר עצמו שנברא ע"י השי"ת עצמו, ואלו ניצוצותיו, ורצה למחותם.

ואח"כ הם עצמם חזרו ונתגלגלו בדור הפלגה, ועליהם כתיב (בראשית יא ה) וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם, בנוי דאדם קדמאה (זחר ח"א עד ע"ב), והבן זה. ולכן נק' בני האדם לרמוז כי היו טיפות קרי, ולכן הם בני האדם דכורא בלי (עט ע"ב) נוק'. וגם אז הוסיפו לחטוא עוד למרוד בעליון, אבל לא היו באותו עון הא' של השחתת זרע כדור המבול.

וצריך שתדע כי ענין הנשמות הם כענין הזהב הנוצר בבטן האדמה, וכשמוציאין אותו הוא מלא טינוף וסיגים¹³⁵¹, דבר אשר לא ישוער ולא תואר זהב לו ולא הדר, עד יתחכם הצורף להגות סיגים מכסף פעם אחר פעם זיכוך אחר זיכוך, לא ראי זה כראי זה, ובכל זיכוך מזדכך לאט לאט עד אשר כל הסיגים נפרדים מן הזהב, ואחר כך ניכר היותו זהב. וכן הענין בנשמות, כי בחטאו של אדה"ר נתערב טוב ברע ובפרט בניצוצות האלו של הקרי שהוליד בק"ל שנים. וכבר נתבאר אצלנו בדרוש שכיבת הלילה ובק"ש שעל המטה (לא מצאתי) כי ניצוצות הקרי הם השובות מאד וקדושות¹³⁵², אלא שיוצאים ומתערבים בקליפות וצריכים בירור אחר בירור לתקנם. ועד"ז היו אלו הניצוצות הולכות ונתקנות לאט לאט עד אשר התחילו להתקן ולהראות בחי' הזהב שבהם, וזה היה בדור מצרים.

- מאיר הכוונה -

מחוצרים קדים ואנשים וע"ז נאמר אוי לרשע רע כי רע יותר מרשע כי ה' הוא סוד של שק"ר ומטע אמת יש בו ויש לה ג' ראשים רומז לג' אצהן וכיון שהרשע מקלקל ומשחית זרעו נעשה רע ומסתלק ה' מן רש"ע שהיא מיעוט קדושה שבו ונשאר וכלו רע וזהו מאן דמחבל וכו' לא חמי אפילו שכינתא ואלו השדין נקרא נגעי בני אדם.

ז"ל הזהר: כהאי מה כתיב (שם ה ג) ויולד דמותו כללמו רבי שמעון אמר מאה ותלתין שנין אחתהו אדם מאתתיה וכל אינון מאה ותלתין שנין הוה אוליד רוחין וקדין בעלמא בגין ההוא חילא דזוהמא דהוה שאיב ביה כיון דחסיל מניה ההוא זוהמא תב וקני (דלעדי) לאנתתיה ואוליד בר כדון כתיב ויולד דמותו כללמו:

תרגום: כזה מה כתוב, "ויולד דמותו כללמו". רבי שמעון אמר, מאה ושלושים שנים נפרד אדם מאשתו, וכל אותם מאה ושלושים השנים היה מוליד רוחות ושדים בעולם, בגלל אותו כח הזוהמא שהיה שרוב בו. כיון שחסיל ממנו אותה הזוהמא, שב וקנא (שעבר) את אשתו והוליד בן, אז כתוב "ויולד דמותו כללמו".

הגם שכלל אדם הוה ענין כזה פגם גדול רח"ל, אבל לאדם וחיה היה זה לתיקון ולזכות, שכן עי"ז נלחם מהם הרע לחוץ ואח"כ הולידו את שם שיהיה כזר דמותו כללמו (דע"ה ח"ב קמז ע"ב). ועי' שם ע"ג וע"ד שזה דבחי' סירס את הזכר.

¹³⁵¹ ואחר שיצטרפו ויזדככו יהיו נשמות קדושות אחר תום חלאת טומאתן מהם וכבר ידעת כי אדרבא אין החיצונים אוחזים רק בנשמות שהם יותר קדושים (פע"ח חג המצות א).
¹³⁵² עי' לעיל הערה 1351.

שעה"כ

ובזה תבין טעם נכון למה נגזר עליהם אותו השעבוד הקשה שאין כמותו, כי כנגד מה שחטאו בדור המבול להשחית את זרעם, נגזר עליהם (שמות א' כב) כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, דוגמת עונש המבול עצמו. וכנגד מה שחטאו בדור הפלגה (בראשית יא ג) הבה נלבנה לבנים כו', נאמר (שמות א' יד) וימררו את חייהם בחומר ובלבנים כו'. וכבר הארכתי במ"א בזה בסוד שבת ודינין במרה איפקוד¹³⁵³ וע"ש היטב.

ואמנם היות השעבוד בארץ מצרים, הטעם הוא כי הנה נודע שכל הנשמות באות מן החסדים והגבורות אשר במוח הדעת, כי שם תלוי סוד הזווג כמו שאמר הכתוב (בראשית ד' א) והאדם ידע את הוה אשתו כו', (בראשית כד טז) ואיש לא ידעה, לכן נקרא דעת, להורות כי משם נמשכת טפת הזווג הנק' בלשון ידיעה כנז"ל¹³⁵⁴. ומה גם אותם הנשמות של הדור ההוא של מרע"ה, וכבר נתבאר אצלנו כי משה הוא מבחי' הדעת¹³⁵⁵, וכן כל הדור ההוא הם מבחי' הדעת¹³⁵⁶, אלא שהם יצאו אל הקליפות לסבת היותם טיפות קרי בק"ל שנים קודם שנולד שת. אבל משה היה מבחי' שת עצמו כנודע (תיקון ק"ג ע"א וע' שענה"ג הק' כט), ולכן עליו אתמר (שמות ב' ב) ותרא אותו כי טוב הוא, ואינו כשאר טיפות רעות של אדה"ר בק"ל שנה, כי אחר כלם נולד שת בדמותו כצלמו (בראשית ה' ג), אבל האחרים היו בדמות שדין ורוחין ולילין, ולכן אמר משה עליהם (במדבר יא טו) ואל אראה ברעתי. וכבר נתבאר זה במ"א (#*#).

- מאיר הכוונה -

¹³⁵³ עי' שעה"פ שמות נו ע"ד ד"ה נבאר עתה: אבל הענין הוא, כי הנה אעפ"י שדור המדבר היו נתקנים, ונבררים טוב מן הרע כנזכר, עדיין לא פסקה זוהמתם הראשון לגמרי מהם, עד שעמדו על הר סיני, כמ"ש חז"ל. וסוד הענין הוא, כי עדיין לא נתקנו עבירות של אדה"ר, ועבירות שלהם, בהיותם בגלגול דור המבול, ודור הפלגה, ואנשי סדום כנז"ל, ואעפ"י שקבלו עונשם בגלות מצרים, היו צריכים בקום עשה, לחזור ולקיים המצוות ההם, אשר עברו עליהם, ולכן הוכרחו לתקנם ולקיימם, טרם נתינת התורה בהר סיני. וזה עניינם, הנה, כנגד עון דור הפלגה, שכפרו בעיקר ועבדו ע"ז כמו אדה"ר גם כן, לכן נתן להם במרה שבת ודינים שלה, ובזה נתקן עון ע"ז. וכו' ודרשו רז"ל אפילו עובד ע"ז כאנוש, שהיה בדור המבול, מקיים השבת מוחלים לו כל עונותיו. וכו' וכנגד עון דור המבול בעון הגזל כאדה"ר, נתן להם פרשת משפטים. וכו' וכנגד עון אנשי סדום, שכפרו בדינין כאדה"ר, לכן ניתן להם פרשת (שמות י"ח כ"א) ואתה תחזה מכל העם, ומינוי שופטים ודיינים.

¹³⁵⁴ עי' שער ט"ל פרק יד: הנה ו' דשמה קדישא היא דיוקנא דברית, כי היסוד הוא ארוך דומה לאות ו', וזהו דיוקנא דברית. והנה זה ו' הוא סוד חוט השדרה המושכת הטפה ממוח הדעת לתתא ביסוד, שאחר שנזדווגו בסוד זווג העליון ג"ר בסוד הפה הנ"ל שהם הנשיקין, והם ב' אותיות י"ה מיה"ו, אז אח"כ נתפשטה הטפה ההיא שיצא מאותו זווג העליון וירדה דרך חוט השדרה שהוא ו' דהויה, ואז נתפשטו ה"ח מחדד עד הוד, ואח"כ כללות ה"ח ביסוד ונשלמה אות ו"ו. ונמצא שתחלה היתה הטפה אות י', ואח"כ נתארכה ונעשית ו' ב"ק שנתפשטה בהם, וז"ש בתיקונים (סא ע"ב) שהאי טפה אתארכת בעמודא דאמצעייתא ואתעביד אות ו' ע"ש.

¹³⁵⁵ עי' ע"ח מוחין דזו"ן פרק א.

¹³⁵⁶ עי' שער הפסוקים (ספר יחזקאל): לפי שכבר ביארתי לך בשער הגלגולים בענין עשרה הרוגי מלכות, שהיו מטיפות קרי של יוסף, ושם נתבאר שהנשמות היוצאות בבחי' טיפות קרי לבטלה, הם יותר גדולות במעלה משאר הנשמות, לפי שהם מבחי' הדעת עצמו, כי הם מאתערותא דדכורא. ושאר הנשמות הבאות בזיווג דכר ונוקבא, הם מאתערותא דנוקבא, ואינם אלא מן החסדים או הגבורות המתפשטים למטה ב"ק דגופא דז"א. ולהיותם גבוהות ומעולות מאד, לכן הקליפות שולטים מאד באלו טיפות הקרי.

ועי' ע"ח שער הארת המוחין פרק ב: בזה תבין ענין ערב רב שטרח משה לגיירם, כי היו ניצוצותיו, וכמ"ש לך רד כי שחת עמך וכמ"ל. כי דור המדבר היו מבחי' הדעת דמצד אבא שבז"א הנקרא דעת עליון, גם הערב רב נמשכים משם כנזכר, לכן גם ערב רב גימטריא דעת. גם בלעם הי' מבחי' קליפה הנאחזת בדעת הזה, וכמ"ש (במדבר כד טז) ויודע דעת עליון, ממש. ולכן היה מקטרג בהם בדור המדבר לפי כי בו היה דבוק, ואח"כ נפרד מהם, ולכן היה שונא אותם מחמת קנאה. עי' זהר ח"ב סב ע"ב שדור יוצאי מצרים ודור המדבר נקראים דור דעה. ועי' זו"ח תחת אבותיך יהיו בניך. דכלהו ברחימו, כאינון דרא דמדברא, כאינון דאיקרונן דור דעה. ועי' ע"ח שער הכללים פרק יא.

שעה"כ

ולהיות כי כל אותו הדור היו מבחי' הדעת, ונודע כי כשח"ו פוגמים למטה באיזו מדה וספי' עליונה, הנה הם גורמים הקל' שיתאחזו ויקחו שפע מן המקור ההוא שנפגם¹³⁵⁷. ולכן ירדו ישראל למצרים, שהם סוד הקל' היושבת באחוריים של דעת העליון, וכמ"ש אצלנו בענין מצרים, שהוא מצר העליון¹³⁵⁸, שהוא הגרון, ופרעה הוא העורף הקשה שבאחורי הדעת¹³⁵⁹. והיו אותם הקל' נאחזים ויונקים כל שפע הנמשך מן הדעת דז"א, ולכן ישראל שבאותו הדור שהם מן הדעת, אלא שהיו בסוד הפגם שהיו בחי' הנצוצות קרי, לכן נשתעבדו לפרעה ולמצרים היונקים כל שפע הדעת, יען כי הם גרמו לכל זה. וכל ענין הגלות הזה של מצרים היה לצרף ולתקן בחי' ניצוצות הקדושות ההם, בסוד (דברים ד ט) ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים, והבן זה. כי נדמה מצרים אל הכור אשר בתוכו ניתך הזהב ונפרד מן הסיגים ונתקן. והנה נודע כי בהיות למעלה אחיזת החיצונים באיזו ספירה ח"ו מהמת מעשה התחתונים הרעים, הנה מסתלק השפע מן המקום ההוא כדי שלא יצא שפע רב משם אל החיצונים. וכמו שהודעתך (ע"ח שער השבירה פרק ח) בענין

- מאיר הכוונה -

¹³⁵⁷ עי' ש"ש: נ"ל להגיה כי כשח"ו פוגמים למטה גורמים פגם באיזה מידה וספירה עליונה. ז"ל הפע"ח: והענין כי לעולם כשישראל פוגמים למטה ועושין פגם באיזה מדה חס ושלוש וספירות עליונים הנה החיצונים יונקים משם ובו יתאחזו כולם.

¹³⁵⁸ ז"ע שהרי עי' שער הכלל פרק ג: והנה נגד אותו א"ל שבדיקנא הנקרא מלך עליון בסוד מן המלך קראתי י"ה יש ג"כ (ה') אלקים בגרון של בחי' קטנות ואלו נקרא מלך תחתון שהוא כרות גרון. וכשאלו ה' א"ל שבמלך העליון מאירין אל ה' אלקים שבמלך תחתון, אז מתבטלים החיצונים היונקין מן הגרון, וזהו (ישעיה יט ז) וסכסכתי מצרים במצרים תחתון בעליון, ועי"ז (שם ח) ונעו אלילי מצרים.

עי' שעה"פ וישב: והנה הקליפות נאחזים בכל האחוריים דז"א, האמנם יש בחי' פרטיים בקליפות, הנקראים ארץ מצרים, והיא בחי' הגרון שלהם, שהוא המלך היותר רב שבכל הגוף כנזכר. ומקום אחיזתם בקדושה, אינו בצל פנים של הגרון לקדושה, רק באחוריים הנקרא עורף. ולכן שם כל מלכי מצרים הוא פרעה, ואינו שם פרטי למלך א' כנודע. והנה פרעה בגימט' עורף ע"ה. גם פרעה יש בו אותיות הערף, לרמוז כי אחיזתו הוא בערף שבקדושה.

שער רה"ק יב ע"ג: ונחזור לענין מצרים, כי בהיות הקליפות נאחזות במקום מלך התחתון שהוא הגרון, שכלו הם דינים, הם מתגברים, וז"ס תגבורת מלכות ושולטנות פרעה ומצרים, וכאשר הקב"ה רצה להכניעם אז נאמר וסכסכתי מצרים במצרים (ישעיה י"ט) והענין הוא צמה שהודעתך כי אין דינים נכנעים אלא ע"י שרשם ומקורם ואז נשבתים ומתבטלים, והנה המלך התחתון שבו נאחזים פרעה ומצרים הוא הגרון כנז' הוא תלוי ונשרש בשרש העליון שהוא המלך העליון שהוא מקום תקונא קדמאה דליקנא שהם הפאות העליונים של הזקן שעליו נאמר מן המלך קראתי י"ה.

אלא נראה שיש כאן טעות סופר ול"ע מלך תחתון כמ"ש בע"ח ושער רה"ק. עי' ש"ש שהקשה איך מצרים יונקים ממקום סתום. ול"נ ול"ע שכלן זה קודם מתן תורה שגילוי הדעת היה בהעלם.

עי' פע"ח מלך גרון העליון, היינו דז"א.

¹³⁵⁹ עי' ע"ח שער הארת המוחין פרק ה שמציין לענין פעור, וצ"ע אם כוונתו לשער מאמרי רשב"י (פרשת תצוה לב ע"א) ודע כי כמו שכאן למטה יש אחיזה אל החיצונים בסוד פעור כך יש אחיזה אל החיצונים מכוון כנגדו ממש בקו ישר במקום העורף של ז"א וזהו סוד כי פנו אלי עורף ולא פנים והנה עורף אותיות פעור. וכבר נתבאר אצלנו כי פרעה מלך מצרים היתה אחיזתו שם ולכן פרעה אותיות הערף וגם הוא בגימטריא עורף עם הכולל גם כל אנשי מצרים נאחזים שם ומשם יניקת ממשלתם וכבר נתבאר במקומו כי שם בגרון הוא המוחין דקטנות דאלהים והיו יונקים מצד אחורי הגרון מאותם האלהים במקום הנקרא עורף ועיין בביאור ברכת אשר יצר כו' ענין פעור הנזכר פה.

שעה"כ

אצילות ז"א בתחילת אצילותו בבחי' ו"ק בלבד, ולא כלול מי"ם שבו. ונמצא כי בהתאחה פרעה ומצרים בדעת העליון¹³⁶⁰ בדור ההוא, חזר ז"א לקדמותו, כבזמן היותו בעיבור א' גו אימא עילאה¹³⁶¹, בסוד ג' כלילין בג' כנודע אצלנו¹³⁶². (עט ע"ג)

- מאיר הכוונה -

¹³⁶⁰ היינו דעת דז"א.

¹³⁶¹ עי' מצו"ש ש"ה ח"א פט"ו כי לא נסתלקו ממנו המוחין דיניקה לגמרי אלא שהאותיות י' ה' (דאלהים שהוא מוחין דיניקה) לא היו מתגלין בו, ונשארו דוממין בסוד נאלמתי דומיה, דוס י' ה'. ולא נגלה בו רק מוחין דעיבור שהם האותיות א' ל' ס' מאלהי"ם וכמ"ש בעיבורים פ"ה ובכ"מ, אבל באמת הנה אינם מסתלקים המוחין דיניקה למד אימא לעולם, וכן הוא ג"כ בע"ח שער המוחין לכלם פרק ו' (לש"ו).

עי' ביאורים (ח"צ י ע"ג): מאחר אצילותם הראשונה, שהוא אחר שנוולו ונשלמו, הנה הגם שיש בהם עליות וירידות רבות, והם עולים ויורדים תמיד בבחי' קטנות וגדלות לפי מעשה התחתונים כנודע, עכ"ז הנה אי אפשר שיוחזרו ממש לכנוס לסוד עיבור במעני האם, כי הוא דבר שאי אפשר להולמו, שאחר שנוולו יחזרו למעני האימא בבחי' עיבור. וגם אם שהיה כן היה מתחבר כל העולמות בז"ע ממציאותם לגמרי, כי כל מציאותם הוא תלוי ועומד על הזו"ן דאצילות אחר שילא הזו"ן על מציאותם וקלימותם, ע' בזוה"ק בראשית (כט ע"ב, ל ע"א) ובכ"מ וכנודע ופשוט.

אמנם בפע"ח (שער חג המצות פרק א') אמר שם כי בעת גלות מצרים חזרו הזו"ן לסוד עיבור, אך כבר העיר הרמ"פ ז"ל שם, וכן בשער הכוונות (דרוש א' דפסח), כי הוא דבר שאי אפשר ע"ש. וע' במצו"ש שערים (ש"ה ח"א פי"ב) שהכוונה הוא רק על הסתלקות המוחין, כי בעת גלות מצרים וכן בעת חורבן בית המקדש, נסתלקו המוחין מהזו"ן ונשארו רק בהמוחין דעיבור לבד, וירדו אז להקטנות היותר אפשרי, שהוא ג' כלילין בג', חג"ת צנה"י. ור"ל שהמוחין דחג"ת שהם המוחין דיניקה נכללו ונתלבשו בהמוחין דנה"י, שהם המוחין דעיבור כי נסתלקו המוחין דגדלות, וגם המוחין דיניקה נתעלמו ג"כ, ולא נשארו רק בהמוחין דעיבור לבד שהוא המוחין דנה"י, ע' מצו"ש שערים שם. אבל לא שחזרו ליכנוס במעני האם למציאות עיבור ממש כי זה דבר שאי אפשר כנ"ל. וכן הוא מוכח ג"כ בדברי הרב (בשער מיעוט הירח פרק ב) כי בעת גלות מצרים וכן בחורבן בית המקדש לא היה רק אלא שחזרו אז הזו"ן להקטנות היותר אפשרי ע"ש, אבל לא שחזרו ממש למציאות העיבור ח"ו. וכן כתב מהר"ש שרעבי ז"ל (בספר נהר שלום דף מא סע"א מדפוס ווארשא תרנ"א), כי מ"ש בכוונות פסח (דרוש א') שבגלות מצרים חזר הזו"ן לעיבור ג' גו ג', אין הכוונה כפשוטו שחזר ממש לתוך אימא, אלא ר"ל שנסתלקו כל המוחין ולא נשארו בו כי אם מוחין דעיבור שהם אל"ם, ואפי' מוחין דיניקה לא נסתלקו אלא שלא היו פועלים, והיו שם דוממים בסוד דומיה עכ"ל, ע"ש. ועי' עוד ביאורים ח"א נה ע"ד. ועי' לקמן הערה 1394.

עי' הגהת השמ"ש בע"ח שער הפרצופים סוף דרוש ד' דף א' ע"א (לש"ו על פע"ח) ז"ל: נ"ב, ז"ע כי כבר כתב לעיל דרוש א' כי כשנאכל ז"א נאכל צב' הפרצופים החיון והאמאעי שבכללותם נקרא ו"ק דז"א דגדלותו. ולא ידעתי מי הכריחו למהרה"ו ז"ל לכתוב כן, כי הנה אותו הדרוש דלעיל אמיתי מיוסד על כמה דרושים אמיתיים. ועוד כתב (כאן) ובזה לא יחלקו הדרושים כו', ואיך לא יחלקו ואדרבא בזה תפול המחלוקת. ואין לומר כי הצ' פרצופים החיון והאמאעי שכתב שם הם דפרצוף דאחור שכולו בחי' נפש, זה א"א, כי הנה נודע מ"ש הרב בכמה מקומות ובפרט משער המוחין כי האריך אנפין כלול מנרנח"י והוא יחידה דכללות האצילות, ואו"א עילאין כלולים מנרנח"י והם חיה דכללות האצילות, וישקו"ת כלולים מנרנח"י והם נשמה דכללות האצילות, וז"א כלול מנרנח"י הוא רוח דכללות האצילות, והנוקבא רחל כלולה מנרנח"י היא נפש דכללות האצילות.

עי' דע"ה ח"ב קיב ע"ג: הנה הרב אמר בפע"ח שער חג המצות (פרק א') כי בגלות מצרים היו הזו"ן בבחי' תלת כלילין בתלת כזמן היותו בעיבור ראשון, ור"ל כי נסתלקו מהם המוחין והיו רק

שעה"כ

והנה ז"א אחר שנולד ויצא מבטן אימא עילאה יש לו זמן קטנות וזמן גדלות, ומוכרח הוא שבכל זמן מאלו הג' יהיו לו בחי' מוחין. גם נודע שא"א לו לקבל המוחין אם לא עד שיתלבשו תחילה תוך נה"י דאימא, ואח"כ יתלבשו בתוכו¹³⁶³. אלא שבזמן העיבור הא' או בזמן הקטנות, אין לו אלא נה"י דאימא בבחי' חיצוניותם בלבד כמבואר אצלנו במקומו (אנ"כ¹³⁶⁴). ונמצא כי זמן גלות מצרים אשר חזר ז"א ליכנס בסוד עיבור תוך אימא עילאה, היה שם אז בבחי' ג' כלילן בג', כדי שלא יתאחזו הקלי' בו וינקו שפע ממנו. הנה גם אז היו לו בחי' מוחין מלובשין תוך חיצוניות נה"י דאימא, ואז כל ג' מוחין שלו ובפרט מוח הדעת שבו, החסדים והגבורות אשר שם תלוי פגם הדור ההוא, כולם היו מסתלקים אז ממנו, ולא היו מאירים בתוכו רק חיצוניות הלבושים והכלים של נה"י דאימא בלבד.

- מאיר הכוונה -

בבחי' הקטנות היותר לפשרי. והיינו כי גם המוחין דיניקה שהם שמות אלהים הנה גם הם לא האירו בשלימות כהזו"ן, ונתעלמו האותיות יה שבהם ולא נחגלו רק האותיות אלס לכד שהם המוחין דעיבור, ונעשו כסוד (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה, דוס יה. כי האותיות יה שצאלהים נעשו דוממין כי נתעלמו וכמ"ס בזה"ק (פ' ולראו כו ע"א וזרע"מ פנחס רכז ע"א), והרי היו אז רק בבחי' המוחין דעיבור לכד וע' מזו"ס (שער ה ח"א פט"ו). וזה שאמרנו שהיו בבחי' תלת כלילן בתלת שהיא בחי' עיבור, ר"ל שלא היה מתגלה בהם רק המוחין דעיבור לכד. והנה היו אז רק אחור באחור, והיתה רק מהחזה ולמטה שבו. וכן לא קבלה אז מהה' ראשונות שבו מאומה, אלא רק מהחזה ולמטה שבו לכד וכמ"ס הרצ בשער מיעוט הירח (פרק ז).

¹³⁶² פ"ח: והיתה היציאה בחצי הלילה ולא ביום משום דבימי הגלות הם בסוד ג' כלילן בג' כמ"ש לעיל ואז הנקבה בסוד פסיעה לבר סוף הו' למטה כנודע ובעת הלידה היא יוצא תחלה שהיא מדת לילה והיא גבורות לכן יצאה היא ועשתה בהם שפטים ואח"כ נשלמה לידת הזכר וזהו היום אתם יוצאים בחי' הזכר והוצרך שם דם פסח ודם מילה – מקום @?

¹³⁶³ ז"ל הפ"ח: הלבושים של נצח הוד יסוד או של חג"ת ממוחין דקטנות הם הלבוש עצמו דאמא והוא עצמו משמש במקום מוחין אל הזעיר אנפין בעת קטנותו ולכן יש הפרש בין קטנות נצח הוד יסוד לחג"ת אך מוחין דגדלות אינם הפנימים עצמן דנצח הוד יסוד או דחג"ת דאמא כדי שיהיה הפרש ביניהן רק הם טיפות הנמשכין ממוחין דאבא ואמא ושניהם הם היות דד' בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן חו"ב חו"ג והם בין אותן המתלבשין בנצח הוד יסוד או בחג"ת דאמא ולכן הם תמיד היות.

¹³⁶⁴ ז"ל: דע, כי תחלה יצאו ז' כלים עם ניצוצין ואורות, וכלים עיבור יב"ח, וניצוצין ט' חדשים, ואורות ז' חדשים. והנה הכלים הם ג' בחי', חיצון ואמצעי ופנימית. חיצונית הם כ"א אזכרות של תפילין, גימטריא אה"ה, כי עיבור ויניקה ע"י אמא דנקראת אה"ה. והניצוצין (הם האמצעות) הם המוחין שבתוכן והם אלה"ם. ואח"כ באין פנימים דז"א והם האורות והם המוחין דהו"ת, והם באים מלובשים תוך הנה"י דאמא. והו"ת דמוחין דעיבור תוך החיצונית נה"י דאימא, והו"ת דמוחין דיניקה תוך אמצעית נה"י דאמא, והו"ת דמוחין דגדלות תוך פנימיות נה"י דאמא. והנה המוחין דאלקים, שהם מוחין דחיצוניות דג' כלים, הם נעשין קרומות בערך המוחין דהו"ת שהם פנימים. אח"כ בעיבור ב' דהגדלה נתוספו ג"ר דז"א בבחי' כלים דחיצוניות לכל ספירה מהם, ובזה נשלמו י"ס דכלים בג' בחי', וכל זה נקרא חיצוניות. וגם נתוספו ג' מוחין דחיצונית, שהם אלהים דג"ר והם מהניצוצין, וגם נתוספו פנימית ג"ר שהם המוחין דהו"ת, והם מתלבשים תוך פנימית נה"י דאמא.

ע"י ע"ח שער כה דרוש ח: אמא עילאה לא מתפרשת לעלמין מאבא, בסוד (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, תדיר ולא פסיק, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א יתבטלו זווג אר"א, כי אחר שהיסוד שלה סתום ברישא דז"א, היאך תוכל להזדווג עם אבא. לכן מה היא עושה, חוזרת למציאותה הראשון ונחלקת לב' חלקים, שהם בינה ותבונה. והנה נה"י של אימא עילאה נעשה מהם פרצוף תבונה כולה, ומחצי אמא עילאה נעשה פרצוף אחד עליון ונקרא בינה. ואז באותו בינה עילאה נתקיים קרא ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ולא אתפרשו לעלמין, כי נעשה לה נה"י חדשים למעלה מן התבונה. ואז נמצא תבונה נעשה מבחי' הראשונים דנה"י בזמן שהיה פרצוף אחד, והנה"י ראשונים מתחלקים כל אחד ואחד לג' פרקין, ג"ר נעשו חב"ד של תבונה, וג' אמצעים חג"ת שלה, וג"ת נה"י שלה. צ"ע אם זה המקום הכי מתאים לו.

שעה"כ

והנה נודע כי החסדים שבדעת הם ה', וכן הגבורות שבדעת הם ה'. והנה מוכרח הוא שכלי היסוד דאימא, כיון שהוא מלביש בתוכם¹³⁶⁵ את עשרת החסדים והגבורות, ודאי שבלבוש הזה עצמו הנק' יסוד של אימא יהיו בו בחי' עשר בחי'¹³⁶⁶. ולפי שאימא נקראת אהי"ה כנודע, ובפרט בזמן היות ז"א בתוכו בסוד העיבור, אשר ע"ש כן נקראת אימא בשם אהי"ה, כמ"ש בס"ה בפ' אחרי מות (דף טו ע"ב) אנא עתיד לאולדא ולאנתגליא. ולכן אלו הי' בחי' אשר ביסוד דאימא יהיו עשרה שמות של אהי"ה, והם נעשים מלבושים אל עשרה חו"ג של הדעת בזמן הגדלות. אבל עתה שהוא בזמן העיבור הא', אין מאירין בדעת דז"א רק עשרה לבושין האלו, שהם עשר שמות אהי"ה הכלולים ביסוד דאימא¹³⁶⁷. גם צריך שתדע כי לעולם כל מה שהוא למעלה בבחי' אחוריים ברדתם למטה נעשים שם בחי' פנים¹³⁶⁸, ונמצא כי בחי' הפנים והפנימיות הם שמות אהי"ה כסדרן¹³⁶⁹, אבל בחי' חיצוניותם שהם בחי' האחורים, הם הריבוע של שם אהיה כזה: א אה אהי אהיה העולה מ"ד. ונמצא כי העשר שמות דאהיה שביסוד דאימא המתלבשין בדעת דז"א הם בסוד האחורים שלהם, אשר בהתלבשם בז"א נעשים שם בבחי' פנים¹³⁷⁰, והם עשר פעמים דם. ואלו הם סוד עשר דמים שבאשה¹³⁷¹, ה' דם טוהר¹³⁷² וה' דם טמא כנו' בתלמוד במסכת נדה (יט ע"א) ובס' הזוהר בר"מ (פ' תזריע צו לג ע"ב)¹³⁷³.

- מאיר הכוונה -

¹³⁶⁵ נדצ"ל מתלבשים בתוכה? לשון הפע"ח שהם מלבושים אל החו"ג.
¹³⁶⁶ ז"ל פע"ח: בהיות בבחי' ג' כליל גו ג' תוך בטן אמא היה לו מוחין מחיצוניות נצח הוד יסוד דאמא ואז כל המוחין ובפרט כל החו"ג של הדעת שבו תלוי הגלות ההוא כולם היו מסולקים ממנו ולא היו מאירין בו רק חיצוניות יסוד אמא לבד והוא כי כבר ידעת כי דעת הוא ה"ח וה"ג נמצא ממילא כי היסוד דבינה הוא כולל ומלביש את הי' בחי' הנ"ל, ע"כ. וצ"ע אם זה מסביר העברתו של הרב מנה"י ליסוד.

פע"ח: בגדלות א' וב' ששניהן שוין ששניהן הם היות דד' בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם חו"ב חו"ג והטעם כי המוחין דגדלות בין אותם דגדלות א' בין אותן דגדלות ב' שניהן הם טיפה הנמשכין ממוחי אר"א לכן אינם משתנים כי ב' הבחי' הם ממקום א' ממוחי אר"א אמנם הקטנות הם משתנים כי הקטנות לעולם המוחין שלהם אינם דבר א' זולתי הלבושים דאמא הגהה (א) לענד"נ שצ"ע כי הרי נתבאר במקום אחר כי כל המוחין דעיבור או דיניקה או דגדלות כולם הם בחי' מוחין תוך לבושי דאו"א וגם נתבאר כי המוחין הם מאורות של המלכים דז"א עצמו והקרומית מניצוצין שלהם וצ"ע

¹³⁶⁷ עי' לעיל הערה 1364.

¹³⁶⁸ עי' ע"ח שער המוחין פרק יא: הנה כבר ידעת סדר המדרגות ומעלת השמות, כי יש אחוריים גדולים מהפנים, כי הפנים דכתר גדולים מאחוריים שלהם, אך האחוריים שלהם גדולים מהפנים דחכמה, וכעד"ז בכל הי"ס.

ועי' שער הזווגים פרק ו: כל מקום אשר התחתון עולה למעלה במקום העליון להיותו נכלל שם עמו, הוא שהעליון עומד בבחי' פנים והתחתון עומד שם בבחי' אחוריים שלו
¹³⁶⁹ בחי' הפנים והפנימיות הם שמות אהי"ה כסדרן - לא מופיע בפע"ח.

¹³⁷⁰ היינו פנים דז"א וכדלקמן וכן הוא בפע"ח.

¹³⁷¹ עי' ביאורים ח"א פז ע"ג: יקנס הן בזכר והן בנקבה כל הד' יסודות כולם, אלא שזה גובר האש שהוא האחרון מאמ"ש, והיה נמשך זריאתה מהיסודות ממטה למעלה, שהוא מהיסוד האחרון תחילה, ונעשה עיקרה מהגבורות שהוא אש, והמים שהוא חסד הוא טפל זה, ומזה הוא ריבוי הדמים בלשון, והוא דס נדה, כי מוכרחים הם ללאת ממנה משום שזהגבורות הוא אחיזת החילונים שיאלו ונעשו ע"י החטא דעץ הדעת. ואם שלא היה יולא ממנה לא היה אפשר לה להתקיים ע"י אחיזתם זה, ולכך הם יולאים ממנה, ואחר שיואל המותרות והפסולת הנה נעשה אח"כ מריבוי הדם שזה כל חלקי הולד אשר מהאם, וכמו שאמרנו בנדה (לא ע"א) אמו מזרעת אודם שממנו עור ובשר ודם כו', וכן צימי היניקה הנה נעשה מזה החלב להניק את הולד. והרי יולא כל ריבוי הגבורות שזה או בפסולת ומותרות או בצנין הולד וסיפוקו, ולכן הנה הנקבה חלושה בטבע משום שהיסוד העיקרי

שעה"כ

¹³⁷⁴ והענין הוא כי אלו הה' חסדים והה' גבורות שבדעת ז"א הנה הה' חסדים עם ה' לבושים שלהם יורדין ביסוד דז"א, והה"ג עם חמשה לבושים שלהם יורדין ביסוד

- מאיר הכוונה -

מהד' יסודות, אשר ממנה היא נבראת שהוא בחי' הגבורות, הנה הם אינם משתמשים בה לכורך עצמותה אלא שהם הולכים ועולים למציאות אחרים, והוא מה שאמרו (סוף תענית דף לא ע"א) אין אשה אלא לבנים, ובפרט מה שנתהפך בה למוותרות ופסולת ע"י אחיזת החיזונים ומוכרח לנאת ממנה כנז'. וע"י כ"ז נשארה חלושה, ולכן לעתיד לבוא כשיתבטלו כל החיזונים ויתהפכו כל הגבורות לשלהובין דרחימו בין ישראל לאביהם שבשמים, שיעשו כולם לרשפי אש שלהבת י"ה, אז יתקיים מה שנאמר (יחזקאל טז ו) ואומר לך בדמך חיי ואומר לך בדמך חיי, והם הב' מיני דמים, דם טהור ודם טמא, כמבואר בכוונת פסח (שעה"כ פסח א) שיתהפכו שניהם לקודש קדשים, להאיר על ידיהם בלור החיים.

ועי' דע"ה ח"צ קכד ע"א: אמנם כאשר שאין זכות בתחתונים, והשכינה הקדושה הרי היא מזכר ביוריים תמיד, הנה נעשה אז הלידה רק בלור הגבורה, והוא בשם קר"ע שט"ן. אמנם הנה אז נתקיים מה שנאמר (בראשית ד י) לפתח חטאת רובץ, והוא כי הרי ע"י העיבור מתזכרים סוד הי' מיני דמים, ה' דם טהור וה' דם טמא, כמ"ש בכוונת פסח (שעה"כ לרוש ה), וכשמתפשטים בעשיה יונקים הקליפות מהה' דם טמא וכמ"ש בשער הפסוקים וכן בלק"ת (תהלים מה), והנה הוא סוד הכתוב בעצב תלדי בנים (בראשית ג טז), וכמ"ש בזה"ק (ויקהל ריט ע"ב).

ועיי"ש קכה ע"א: ע"י גילויים הגדולים ליל א' של פסח, היה עומד שיתבטל הרע מכל וכל, אך ע"י הזוג דסוד לרך נחש עלי לור (משלי ל יט) נעשה ונתחדש מעתה כח חדש ויניקה חדשה להחיזונים ג"כ, והוא מסוד הה' דם טמא שנתבררו בהעיבור וכמ"ש בשעה"כ (דף עט ע"ג סמוך לסופו). ונעשו אלו הדם טמא מתוקף הדינין דהקטנות, וכנ"ל שתיכף אחר יום א' של פסח חזרו לקטנותן ולמדרכתם הראשונה, ועי"ז הנה נתברר בה בהעיבור דינים קשים ממותרות הגבורות. ואחר שילאו ממנה בהלידה, נעשו סיגים ופסולת. ואחר שירדו ונתפשטו בעשיה נעשו כסוד דם טמא, ויונקים מהם החיזונים. והרי עכ"פ כי ע"י שחזרו להקטנות, הנה חזר ונעשה מקום לשליטת הדינין, וע"י שזוגם אז המאכל ית"ש בסוד לרך נחש עלי לור, הנה חזר ונתחדש יניקה חדשה להחיזונים ג"כ. והרי נעשו אז שני פעולות הפכיים יחד, אחד הגילוי דתרין עטרין דחור"ג דהדעת עלאה שהוא שפעת לור החסד וגילוי לור קדושתו ית"ש על ישראל, והם העשרה נסים שנעשו לאבותינו על היס' כמ"ש בחדר"נ (פרק לג) וראתה שפחה על היס' מה שלא ראו הנביאים (מכילתא שירה ג), והם ב' עטרין דחור"ג שנתגלה אז להם ממלכת כהנים וגוי קדוש (שמות יט ו), ברכה וקדושה, כמ"ש הגר"א בספד"ל (פרק א ג ע"א ד"ה וזוניהון בהגהה שם), והשנית הוא הכח חדש אשר נתחדש אז להחיזונים ג"כ כנז', והרי נעשה אז שני הפכים יחד, והם הג' הבחנות שאמרנו לעיל סי' ד' שנתחדש ונעשה אז ע"ד תחילת הבריאה ע"ש.

¹³⁷² עי' לש"ו דע"ה ח"ב קכא ע"א שקורא לדם טהור לדם בתולים.

¹³⁷³ עי' תיקו"ז ק ע"א: ובגין דא מני קודשא בריך הוא לישראל לנטרא גרמיה בפריה ורביה הה"ד ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו טוב מסטרא דדם טהור ורע מסטרא דדם נדות דהאי בר גרים אבודא דתרין עלמין הה"ד כי ביום אכלך ממנו מות תמות מות בעלמא דין תמות בעלמא דאתי

תרגום: ולכן צוה הקדוש ברוך הוא את ישראל לשמר את עצמו בפריה ורביה זהו שכתוב ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו טוב מצד של דם טהור ורע מצד של דם נדות שהבן הזה גורם אבדן של שני עולמות זהו שכתוב כי ביום אכלך ממנו מות תמות מות בעולם הזה תמות בעולם הבא.

¹³⁷⁴ כאן סוגיא בזו"נ המקביל לשער תיקון הנוק' פרק ג', וזה דוגמא בז"א ונוק', מה שמדברים כאן באימא. rankery impor@ אמן כדלקמן שיש הי' דמים האלה בז"א עצמו כאן, שהרי זה המוחין שלו, כאשר חסר לו הויר"ת.

שעה"כ

הנקבה¹³⁷⁵. ואח"כ בעת הזווג נותן הז"א מן היסוד שבו אל היסוד דנוק' גם את הה' חסדים עם ה' לבושיהם¹³⁷⁶, ונמצאו ביסוד הנקבה כל עשרה הלבושים שהם י' פעמים ד"ם¹³⁷⁷ כנ"ל. ואח"כ מן החסדים ומן הגבורות עצמן נוצר מהם הולד בבטן הנקבה. אבל הי' לבושים שהם י' דמים, הנה מתבררים בבטנה, וחציים שהם ה' דמים הי' לבושי החסד נק' דם טוהר, כי בערך היותם אחוריים נקרא דם לסבה הנז', ובבחי' היותם לבושי החסדים נקרא טוהר. ואמנם לפעמים מתבררים לגמרי ומתהפכין לחלב להניק בהם את הולד הנולד כנודע (בנורות ו ע"ב), ואז הוא בחי' בירורם וזיכוכם¹³⁷⁸. אבל יש בהם קצת פסולת הנעשה דם טוהר. אמנם הי' לבושי הגבורות הם מתבררים, והפסולת היוצא מהם אחר שמתבררים נעשה קליפה גמורה הנק' דם טמא. ונמצא כי הם עצמם הלבושים בין של החסדים בין של הגבורות, הם מתבררים, ועצמותם הוא קדושה. אבל הנשאר מהם בבחי' פסולת אחר התבררם נחלק לב' חלקים, כי פסולת לבושי החסד נעשה דם טוהר שהוא בחי' דין קשה וקדוש, ולפעמים נעשה חלב כנז', ופסולת לבושי הגבורות הם קלי' גמורות דם טמא¹³⁷⁹.

ונבאר ענין זה יותר בביאור, כי נודע שהויה דמ"ה דאלפין היא בז"א, ובהויה זו יש ג' אלפין, וכל א' מהם מורה על שם אהיה בהיותו בסוד ריבוע ואחוריים שעולה בג' ד"ם

- מאיר הכוונה -

¹³⁷⁵ עי' תיקון הנוק פרק ג' ז"ל: דע, כי הדעת כולל ב' עטרין והם חו"ג, והחסדים נק' זכרים, והגבורות נקראים נקבות, ואעפ"כ, יש גבורות זכרים ויש גבורות נקבות. והענין הוא, שודאי הוא שעטרא חסדים נשאר בז"א ועטרא דגבורות לוקחת רחל, והנה בארנו במ"א שלפי שאין הנקבה לוקחת רק עטרא דגבורה, לכן ארז"ל (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קלה, וא"כ גם הזכר יהיה דעתו קל אם אין בו רק מחצית דעת דוגמתה, שהם עטרא חסד. אמנם בהכרח הוא, ששורש עטרא דגבורה נשארת בדעת הזכר. ולא די בזה, גם הו"ק דזכר כמו ששם מתפשטין הה"ח כנודע, כן מתפשטין שם הה"ג עם הה"ח, וע"כ גם אלו הגבורות שנשארו בו נקראו זכרים, וכאשר ניתנין בעת הזווג מן הזכר לנקבה דרך היסוד, יוצאין משם בגלוי מפי היסוד, ואין שם מחיצה ואין האור נחלש כחו ממה שהיה, לכן נקרא זכרים. HIS CLEAR א IS@

¹³⁷⁶ עי' ביאורים ח"א נד ע"ג: הם המנצפ"ך שבאמצע האותיות, שהם המנצפ"ך דז"א עצמו וכמ"ש בתיקון נוק' (פרק ב סימן כ). והרי לנו עכ"פ, כי ישנם ג' מיני מנצפ"ך: אחד, מבחי' הגבורות עצמן, והם שרשם שבתחילה. ואחד, מבחי' הגבורות ממותקות, והם בסופן. ואחד, מבחי' חסדים ממש, והם המנצפ"ך שבאמצע. ולכן אמרנו כי נמשך מהמנצפ"ך כל סוד ההנהגה כולה כנ"ל אות ב' ויתבאר עוד למטה.

¹³⁷⁷ עי' שער כ' סוף פרק ט': בענין ר"ע וכן בענין הקטע שלפני זה, וצ"ע איזה שייך לכאן*##.

¹³⁷⁸ עי' ע"ח שער טז פרק ג: ג' אה"ה הם באו"א: א', למעלה במילוי יוד"ן בג"ר. וא', בג' אמצעיות במילוי אלפ"ן. וא', בג"ת במילוי הה"ן. וגם בארנו כי ג' מ"ב הם, א', מיה"ו של הזכר אשר אח"כ נחלק לב' אה"ה שהם ג"כ מ"ב, וב' מ"ב אחרים הם בב' אה"ה דיוד"ן ואלפ"ן, כי באה"ה הג' דהה"ן אין במילוי מ"ב אתון כנודע. ואמנם המ"ב הא' של הזכר ממנו נעשה החלב שהוא לובן דז"א, ומאה"ה דאמא נעשה הדם שהוא אודם, והנה דם וחלב הם כמספר ב"פ מ"ב, ולכן חלב ודם לעולם לגבוה סלקי. אמנם האה"ה הב' שהוא מ"ב הב', שהוא בג' אמצעיות במקום דדים של האשה, ושם אחר לידת הולד חוזר הדם העליון להיות חלב. וכו' והנה סוד הדם כפי האמת הוא יורד למטה באה"ה של הה"ן דג"ת, ושם נעשה הדם, כי אז נעשה באחוריים של ג"ת שהם רבוע של אה"ה העולה מ"ד, ושם הוא ד"ם. ואמנם ב' אה"ה הראשונים דיוד"ן ואלפ"ן הם גימטריא ש"ד, כזה: אל"ף ה"י יו"ד ה"י, אל"ף ה"א יו"ד ה"א, ומהם מתהוים ונעשו שדים והדדים, שיורד אה"ה דיוד"ן למקום אה"ה דאלפ"ן, שמקומו בת"ת נגד החזה, ושם מתחברים שניהם ונעשו שדים ודדים, ואז גם אה"ה האחרון העולה דם עולה למעלה באה"ה דאלפ"ן, ושם מתחלף ונעשה חלב לינק הולד אחר שנולד.

¹³⁷⁹ ז"ל הפע"ח ויש בהם איזה פסולת אך הדמים של ה"ג הם דם טמא והם קליפה גמורה פי' כי מה שנשאר מהם אחר כל הבירורים הוא דם טמא ממש ויצא אל הקליפות אך לא עצמותן ח"ו מה שאין כן בה' דמים של טהור שתמציתם אחר הבירור נעשה ממנה קדושה הנקרא דם טהור אך לא קליפה ממש הנקרא דם טמא. עי' ליקוטי תורה מה ע"א (מובא בגליונות הלש"ו).

שעה"כ

כנז', והוא בחי' אימא עילאה המתפשט תוך ז"א¹³⁸⁰, והיא נקרא אהי"ה כנודע (זהר אחרון מות סה ע"ב). {עט ע"ד} ולהיות כי מינה דינין מתעריין (זהר ד"א ר"כ ע"ב), לכן היא נעשית בבחי' ד"ם כנז'. וזה סדר התפשטות והתחלקות שם הויה דמ"ה דאלפין בז"א¹³⁸¹: כי אות יוד היא בראשו דז"א, וה"א הא' בגרון דז"א, אשר שם מתלבש היסוד דאימא¹³⁸², אשר בתוכו מוח הדעת הכלול מה' חסדים וה"ג, ובחי' היסוד הזה דאימא אשר בגרון דז"א הוא בחי' א' של מילוי ה' ראשונה, כי ה' עצמה היא בגרון¹³⁸³, וא' שבמילוייה הוא היסוד דאימא שבתוך הגרון. ולכן זו הא' היא שם אהיה בריבוע העולה דם, וזה נקרא דם חיות¹³⁸⁴ המחיה את ז"א בסוד הדעת שבתוכו¹³⁸⁵, אשר בו כתיב (משלי כד ד) ובדעת הדרים ימלאו. ונודע כי הדם שבגרון נקרא דם חיות, וזה פשוט.

ואות וא"ו הוא למטה, כאשר מתפשט הדעת ויורד למטה בשליש עליון דת"ת דז"א עד מקום¹³⁸⁶ החזה שבו¹³⁸⁷, ואז מתגלה הדעת בהתפשטות ה' חסדים וה' גבורות¹³⁸⁸.

- מאיר הכוונה -

¹³⁸⁰ עי' שעה"ק לז ע"ב: בזה יתבאר לך סיבת היות ז"א הויה דמ"ה אלפין ויש בה ג' אלפין להורות כי כל א' הוא אהי"ה כנז' בס' התיקוני' תי' ע', והנה ג' אלפין הם ג' שמות אהי"ה שסודם בתבונה והם עולים בגי' ס"ג, להורות אל הנז' כי בבחי' זו של התבונה שנתלבש בסוד מילוי תוך ההויה של ז"א יש בה הכללו' ס"ג שלם.

ועי' תיקר"ז קלח ע"ב: ועוד נעשה אדם עלת העלות למאן אמר האי אלא עלת העלות אמר ליר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו לגו מעשר ספירן ומאי ניהו עשר ספירן אל"ף ה"א יר"ד ה"א וההוא דאמר נעשה אדם איהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א.

תרגום: ועוד נעשה אדם למי אמר את זה עלת העלות אלא עלת העלות אמר ליר"ד ה"א וא"ו ה"א שהוא לפנים מעשר הספירות ומה הוא עשר הספירות אל"ף ה"א יר"ד ה"א ואותו שאמר נעשה אדם הוא יר"ד ה"א וא"ו ה"א. ועיי"ש אריכות בגר"א.

אבל נראה יותר שכוונתו לדברי התיקוני' קמא ע"ב: שמא דאיהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א איהו כליל תלת אלפין א' א' א' אינון תלת אורין דמתלבשין בהון תלת מוחין י' י' י' שמא חד איהו גופא ושמה תניינא מוחא דא מלגאו ודא מלבר.

תרגום: שמו שהוא יר"ד ה"א וא"ו ה"א הוא כולל ג' אלפין א' א' א' שהם ג' אוריים שמתלבשים בהם ג' מוחין י' י' י' שם אחד הוא גוף ושם השני הוא מוח זה בחוץ וזה בפנים.¹³⁸¹ עי' עוד מב"ש מח ע"א.

¹³⁸² עי' שער הפסוקים וישב שיסוד דאימא מתפשט מהגרון עד החזה, וכן הוא בשער לידת המוחין פרק ג, וכן הוא לקטן עט ע"ד, אם כן צ"ע כוונתו כאן, ויתכן ששם מדובר בתיקון, וכאן בגלות וצ"ע. ועי' שעה"פ בראשית דורש ב': פגם ה', בשאר גופו דז"א והוא, כי נודע שמוח הדעת מלובש ביסוד דאימא. ובהיות הדעת למעלה, גם היסוד דאימא היה למעלה. ובחינת המלכות דאימא, שהיא עטרת היסוד שבה, היתה בשליש עליון דת"ת דזעיר עד החזה, ועתה שירד מוח הדעת למטה, גם הכלי שלו שהוא היסוד דאימא, ירד עמו שם, ונמצא שירד שעור ספירה אחת שלימה. כי בתחלה היה היסוד בדעת, והעטרה בשליש עליון דת"ת. ועתה היסוד דאימא הוא בת"ת דזעיר, והעטרה שלה בשליש העליון דיסוד דז"א. ועי' שעה"ק עו ע, ד.

ע"י החסדי' וע"ם היטב הנה נת' כי הדעת של ז"א כלול מב' עיטריין
ח"ג מלובש' תוך כלי היסוד דאימא וזה היסוד דאימא מחלבש תוך
כלי הדעת של ז"א והעטרה של היסוד מלובשת תוך השליש עליון
דת"ת דז"א שהוא עד החזה דז"א ונודע כי פי היסוד דאימא אינו רחב

¹³⁸³ עי' הערה 1358.

¹³⁸⁴ נראה שצ"ל דם הנפש, וכן הוא בכריתות כ ע"ב וכב ע"א, וכן הוא בע"ח שער ט"ל פרק ה.

¹³⁸⁵ עי' לשון דורש ט': ונודע כי מקום יסוד דאי' הוא שם בגרון דז"א והדעת שם הוא מתלבש

תוך היסוד דאימא, ע"כ.

¹³⁸⁶ עד מקום נמחק במבו"ש ובמקומו איתא למטה מהחזה.

¹³⁸⁷ עי' ע"ח ח"ב ה ע"ג שזה סיום הגרון.

¹³⁸⁸ בגילוי (נוסף במבו"ש).

שעה"כ

והנה אות אלף שבמילוי אות וא"ו הנתונה בין ב' הוויז הוא שם אהיה ג"כ בריבועו העולה ג"כ ד"ם, והם בחי' לבושי החסד והגבורות המתפשטים שם.

והנה אות א' זו היא בגימ' ד"ם, ואם תסיר אות א' זו מן ההוי"ה דמ"ה תשאר ההוי"ה כחשבון ד"ם ג"כ. ונמצא כי כל ההוי"ה זולת א' זו היא בגימ' ד"ם, וא' זו הרומזת לשם אהי"ה בריבועו גם הוא בגימ' ד"ם, א"כ הוא דם בתוך דם. ובהתחברות דם אהיה בדם שארית שם ההוי"ה דאלפין יהיה הכל מ"ה כמנין אדם. וז"ס (בראשית ט ו) שופך דם האדם באדם כמבואר במ"א (ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק ה, ושעה"פ וישב)¹³⁸⁹.

והנה בהתגלות החסד והגבורה¹³⁹⁰ למטה מן החזה או יש קצת אחיזה אל החיצונים בהם כמבואר אצלינו בדרוש הדעת טו"ר (שעה"ק סה ע"ב)¹³⁹¹, וז"ס פסוק (קהלת א יח) ויוסיף דעת יוסיף מכאוב, כי בהיות הדעת נעלם ומכוסה תוך היסוד דאימא שהוא עד החזה, אז אין הקלי' נאחזין בו. ובהתגלותו למטה מן החזה, אשר אז ודאי הארתו נתוספת שם בהיותו בגלוי, אז יוסיף מכאוב שהם הקלי' הנאחזים שם, ואין מכאוב גדול ממכאוב זה. ואז בהיות החסדים והגבורות שם למטה מהחזה, מתחלקים לב' בחי', ה' דם טוהר, וה' דם טמא, וכ"ז בהיותם שם תוך ז"א¹³⁹².

ואח"כ כאשר אלו החסדים והגבורות ניתנים אל רחל נוקבא דז"א, הנקראת ה' האחרונה של הוי"ה דמ"ה דאלפין בסוד הזווג, אז אותה הא' שבמילוי אות ה"א הזאת האחרונה, היא רומזת אל שם אהי"ה בריבועו העולה ד"ם הניתן ברחל, ואז נעשין בה ה' דמי טוהר וה' דמי טומאה¹³⁹³.

- מאיר הכוונה -

Error! Bookmark not defined. עי' לעיל הערה ¹³⁸⁹

צ"ל חסדים וגבורות (וכ"ה בשר התפילה של הוצאת אהבת שלום). ¹³⁹⁰

{הש"ש מצייין לשעה"פ בראשית ולקוטי תורה שם} ¹³⁹¹

ז"ל: הנה עה"ד טו"ר הוא בזו"ן ואמנם בז"א הוא ממקום סיום היסוד דאמא שהוא מן החזה ולמטה כי משם ולמטה (ע"ב) מתגלים החסדים בגילוי גדול ולכן אפשר אל החיצונים לינק ולהתאחז בחסדים ההם המגולים ולכן משם ולמטה בז"א נק' רע של עץ הדעת כי החסדים הם בחי' הדעת דזעיר כנודע

¹³⁹² ואז בהיות החסדים והגבורות שם למטה מהחזה, מתחלקים לב' בחי', ה' דם טוהר, וה' דם טמא. וכ"ז בהיותם שם תוך ז"א. – לא מופיע במב"ש.

אמנם עי' פל"ח: מ"ב בענין מה שנתבאר כי ה' דמים טמאים וה' טהורים באשה וזה סוד הפסוק ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיק הנזכר בפסח כמבואר אצלינו ע"ש והנה י' היות הם ה' חסדים וה' גבורות וי' אהי"ה במרובע הם בסוד דם שהם י' דמים הנ"ל הם ה' חסדים וה' גבורות מאמא ואני לא קבלתי כן ועיין בקונטרס והנה נתבאר שם כי בגלות מצרים חזר ז"א בסוד קטנות ונסתלק אור ז"א למעלה בבחינת גדלות ואז לא היו מתפשטים בו רק ה' חסדים וה' גבורות של קטנות בסוד י' דמים הנ"ל.

היינו ה' דמים בז"א הם הלבושים של אמא ללא פנימיות שהוא ההוי"ה"ת.

¹³⁹³ ז"ל מב"ש: ואח"כ כשנותנם לנוק' לעשות פרצופה מאלו החסדים והגבורות עם לבושיהם כנז' אז הוא שם ה"א אחרונה של ההוי"ה ואותה הא' היא רמז אל שם אהי"ה של דם הניתן בנוק' דז"א ג"כ ואז נעשה בה בחינת דם במקור שלה ומתחלקים לי' דמים חמשה טהורים וחמשה טמאים והענין כי הנה נתבאר לעיל שהם ה"ח והג, וכנגדם י' לבושים עשרה דמים של י' שמות אהי"ה ונודע כי ז"א לוקח כל י' אלו אמנם בהתקן נוק' נמשכים בה הה"ג עם חמשה לבושיהם ואח"כ מתקבצים ביסוד שלה ושם נעשים בחינת חמשה דמים שהם חמשה לבושי הגבורות והה' חסדים עם ה' לבושיהן שהם חמשה דמים אחרים נשארים ביסוד של הזכר כנז' ואמנם בעת הזיווג אזי נותן הזכר בנקבה גם אותם ה"ח בסוד טיפת מיין דוכרין ואז מתקבצים ביסוד שלה כל ה"ח בסוד טיפת מיין דוכרין ואז מתקבצים ביסוד שלה כל ה"ח והה"ג עם י' לבושיהם שהם י' דמים ואח"כ הם מתבררין שם ברחמה בהמשך ימי העיבור ואז הוולד הנוצר.

שעה"כ

ונהזר לענין הראשון, כי ענין גלות מצרים גרם שישראל העליון שהוא ז"א יחזור להתעלם בסוד העיבור תוך אימא עילאה בבחי' ג' כלילן בג'¹³⁹⁴, ושם הם מקום¹³⁹⁵ שלימת מצרים ופרעה קל' העליונים שבמצר העליון¹³⁹⁶ כנודע אצלנו. ואז לא היו מאירים בדעת הז"א רק עשרה הלבושים, שהם עשרה אהי"ה בריבוע, שהם י' פעמים דם, שהם¹³⁹⁷ בנימי כמנין רד"ו, ולכן היו מספר שני גלות מצרים רד"ו שנה, בסוד (בראשית מב ב) רדו שמה, כמשרז"ל (ב"ר פצ"א סי' ב)¹³⁹⁸. וטעם הדבר הוא, כי הנה עשר שמות של אהי"ה במילוי מילויים, יש בכל מילוי מהם בסוד מילוי המילוי ז"ך אותיות כנודע¹³⁹⁹. והנה עשר פעמים ז"ך הם בנימי ע"ר, ואלו הניצוצות של קרי דאדה"ר עשאום רע, בסוד (בראשית לח ז) ויהי ער רע¹⁴⁰⁰, ולכן שנות מספר גלות מצרים הם תלויים בשם אהיה, אשר עשרה אחוריים שלו הם כמספר רד"ו שנה כנו'.

אמנם מרע"ה במראה הסנה שהוא בענין גלות מצרים, היה חושב כי כיון שישראל שבאותו הדור גרמו אל הסתלקות הדעת העליון¹⁴⁰¹, שהם עשר הויות של הה"ח וה"ג, א"כ המשך שני גלותם יהיה כמספר הי' הויות אשר נסתלקו בעונם, שהם בנימי ר"ס, וזמ"ש (שמות ג ד) וירא ה' כי ס"ר לראות, ר"ל שכפי ראות שכלו של משה היה העון תלוי בי' הויות שחשבונם ס"ר, ולכן כפי מספרם יהיו בגלות, וכפי זה לא הגיע עדיין זמן הגאולה אז. א"ל השי"ת כי אין קץ גלותם תלוי בהויות הדעת שנסתלקו, אלא באחוריים דשמות אהיה שנשארו בדעת דז"א, אשר מהם יונקים החיצונים בגלות הזה¹⁴⁰², וכפי מספר (פ ע"א) מקום יניקתם כך המשך מספר שני ממשלתם, והם רד"ו שנה כנו'. וזה מה שאמר הכתוב (שמות ג יד) ויאמר כה תאמר לבניי אהיה שלחני אליכם, להורות כי אחוריים של אהיה הם המתגלין עתה, ומהם אחיות ממשלת החיצונים שהם רד"ו שנה, וא"כ כבר הגיע זמן גאולתם¹⁴⁰³.

- מאיר הכוונה -

¹³⁹⁴ עיין תורת חכם דף נט ריש ע"א (לש"ו), ז"ל: מ"ש שבגלות מצרים ובשעת החרבן חזר הז"א בסוד עיבור ר"ל שלא נמשכו לו המוחין גדלות שהיו נמשכים לו באותו זמן כי אם מוחין דעיבור וכן בלילה שחוזר הז"א בסוד עיבור ר"ל העיבור של המוין העתידים לבאוא לו למחר וכן מש"כ בע"ח שער ל"ה שער מיעוט הירח פרק ב' שבעת החרבן נמעטה הנוק' מיעוט אחרון מכולם שנשארה בבחי' נקודה כלולה מעשר תחת היסוד ע"ש הכל הוא כמ"ש שלא נמשכו לה בעת ההיא כג, מוחין דעיבור שזה נקרא בחי' נקודה. ועי' לעיל הערה 1359. ועי' לעיל הערה 1358 ושעה"פ שם.

עי' בזה שאין הויות אלא דמים אבל כ"ז בז"א עצמו.

¹³⁹⁵ היינו בגרון, שהרי העיבור היא ביסוד אימא אשר היא בגרון.

¹³⁹⁶ עי' לעיל הערה 13591358.

¹³⁹⁷ י' פעמים אהי"ה. וז"ל פע"ח: נמצא שהם י' שמות אהיה ברבועם וי' אהי"ה הם גי' רד"ו כמנין שני גלות מצרים וז"ס רדו שמה.

¹³⁹⁸ ז"ל: רדו ושברו לנו משם, א"ר אבא בר כהנא, בישרם שהן עתידין לעשות שם ר"י שנה,

מנין רד"ו.

¹³⁹⁹ אל"ף למ"ד פ"ה הי"י יר"ד יר"ד וי"ו דל"ת הי"י יר"ד

¹⁴⁰⁰ עי' לעיל עט ע"א.

ועי' ביאורים ח"ב קא ע"ג בהגה"ה – צ"ע מקומו, ולא מצאתיו. @.

¹⁴⁰¹ היינו דעת דז"א והיינו דעת המתפשט.

¹⁴⁰² צ"ע אם זה פשר הפסוק: דברים (ט ה) לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא לרשת את ארצם

כי ברשעת הגוים האלה ה' אלהיך מורישם מפניך ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבתך לאברהם ליצחק וליעקב.

¹⁴⁰³ עי' לקמן הערה 14261427.

שעה"כ

והנה פרעה הרשע מכשף גדול היה אין כמוהו כמשו"ל¹⁴⁰⁴, וידע בחכמתו הסתלקות ז"א הקדוש וחזרתו ליכנס בסוד העיבור תוך אימא עילאה, וראה כי אין ז"א הנק' שם הויה משגיה ושליט אז בעולם, ולכן בבא משה אליו כפר בעיקר, ואמר (שמות ה ב) לא ידעתי את ה', כי ראה כי יניקת קליפה העליונה השולטת עליו, על פרעה, לא היתה יונקת משם, וזהו לא ידעתי את ה', הוא ז"א הנק' הויה כנודע (זהר ח"ב טד ע"ב). גם אמר (שמות שס) מי ה' אשר אשמע בקולו, ר"ל הנה ז"א הנק' יהוה אשר אתה בא בשליחותו אל, היכן הוא כדי שאשמע בקולו, והלא סילק השגחתו ונכנס בסוד העיבור. ועד"ז ביארו בס"ה (ח"ב נב ע"ב¹⁴⁰⁵) בפ' (שמות ט יב) ויחזק ה' את לב פרעה, כי כשהיה שומע שם ה' מפי משה זה היה גורם לו לחזק את לבו, כי ידע בחכמתו שלא היה אז מתגלה והיה נעלם בסוד העיבור¹⁴⁰⁶.

האמנם בשם אלקים היה מודה, כי הרי יוסף א"ל (בראשית מא טז) אלקי"ם יענה את שלום פרעה, והוא השיב ואמר (שם לט) אחרי הודיע אלקים אותך כו', ונמצא שהיה כופר בשם הויה ומודה בשם אלקים. והענין הוא זה, כי הנה בהיות זמן גדלות דז"א יש לו מוחין דשם ההויה, ובהיותו בזמן הקטנות או בזמן העיבור יש לו מוחין דאלקים כמבואר אצלנו (שער אנ"כ פרק י). והנה עתה שהיה ז"א בסוד העיבור, היה לו מוחין דאלקים ולא דהויה, ולכן היה כופר בהויה ומודה באלקים¹⁴⁰⁷¹⁴⁰⁸. גם הענין הוא, כי הנה נודע ששליטת

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁰⁴ עי' זהר בשלח נב ע"ב: אמר רבי יהודה אמר רבי יצחק פרעה חכים מכל חרשוי הוה ובכל אינון כתרין ובכל אינון ידיען אסתכל ובכל סטרא דלהון לא חמא פורקנא דלהון דישראל ולא הוה תלי בחד מנייהו ועוד דהא בכלהו קשירו קשרא עלייהו דישראל ופרעה לא סבר דאית קשרא אחרא דמהימנותא דאיהו שליט על כלא ועל דא הוה אתקיף לביה רבי אבא אמר לא אתקיף לבא דפרעה אלא שמא דא דכד הוה אמר משה כה אמר יהו"ה דא מלה ממש אתקיף לביה הדא הוה דכתיב (שמות ט יב) ויחזק יהו"ה את לב פרעה דהא בכל חכמתא דיליה לא אשתכח דשמא דא שליט בארעא ועל דא אמר מי יהו"ה ולבתר אמר יהו"ה הצדיק אמר רבי יוסי לבתר אמר (שם י יז) חטאתי ליהו"ה ההוא פומא דאמר דא אמר דא:

תרגום: @

¹⁴⁰⁵ עי' לעיל הערה הקודמת.

¹⁴⁰⁶ צ"ע אם בחי' זו שמשה רבינו גילה שם הויה הוא מושרש בזה שהוא שייך לגלגל שת שונה מכלל ישראל שהם שייכים לק"ל שנה של קרי כנ"ל.

¹⁴⁰⁷ פע"ח: כל בחינת אלהי"ם הוא מוחין דיניקה או דעיבור ואז נקרא ז"א בשם אלהים כנודע לכן היה כופר בעיקר שם הויה ומודה בשם אלהי"ם.

¹⁴⁰⁸ עי' דע"ה ח"א עז ע"ד: והנה דדברינו הללו יוצן לנו מ"ס האריז"ל (בשער הקליפות פרק ג') כי הקליפה בחפלה תמיד לדמות לעליון וכקוף בפני אדם, ועל זה נאמר (עוזדיה א' ד) אם תגביה כנשר כו' משם אורידיך ע"ס. ולכאורה יפלא כי איך חפץ להקליפה להעזי פניה כ"כ, הללא יודעת בעלמא היטיב שכל מציאותה וקיומה הוא רק מהקב"ה. וכבר העיר בזה האריז"ל עצמו במאמרי קצ"י פ' תלא (דף רע"ז ע"ב) דדברי הרע"מ שם, שאמר: לבתר דעבידו גרמייהו אלהות עתיד קב"ה לאעצר לון מעלמא כו' כו', אמר שם האריז"ל זה נראה תימה גדול איך סמ' ונוקביה יהיו כל כך פתאים למרוד בקונס ולחשוב בלבבם שהם אלהות, הרי הם יודעים ומכירים שהם רק שלוחיו ית"ס. אך הענין הזה יוצן בסוד (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה שאמרו בתיקונים (וכן ברע"מ פנחס רמ"ג ע"ב דזיומין דחול) שכינתא תתאה אתלבשת צאלין קליפין, והוא בזמן שישארל חוטאין, כי אז השכינה גולה בגלות ומתלבש בתוך הקליפות. ובד"אוקס כי הם נעשה גוף וכלי אל נילוף האלהות המתלבש בתוכם, אז הם חושבים כי הם עצמם גוף האלהות ח"ו, ועי"ז הם עבדי גרמייהו אלהות עכ"ל. וכו' עי' תיקו"ז קכו ע"א: זה אשר אמרנו כי לאחר החורבן אתי ליה כביכול ע"י קב"ה שהוא עד"א דהבי"ע המתלבש בהון, הנה כ"ז הוא ג"כ רק אם ישארל אזלין צאורח מישור ומקיימין אורייתא ופקודין דיליה, ואם ח"ו לא מקיימין אורייתא ופקודין דיליה יהיב עשר

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

כתרין (נוכראין שהם כלל הד' עולמות אבי"ע דקליפה שמקומם הוא מתחת האילנות עד סוף העשיה כנ"ל דרוש ה' סי' ה' אות כ"ג) זידוי דסמ', ולא כריך מזונא לא מידא דקב"ה (ר"ל מעד"א דבי"ע) כש"כ משליחא דיליה. (כי הוא מקבל אז את שפעו מאילנות עצמו מהארת אחוריים שהמלכות לאילנות המתפשט בעולם הבריאה וע' עוד לקמן ח"ב דרוש ד' ענף י"ד סי' ב'). ודא גרים לפרעה לאמר לי יאורי ואני עשיתי, בגין לחזא כתרין נוכראין זידא דסמ'. [תרגום: וזה אם ישראל הולכים בדרך הישרה, ומקיימים את התורה ואת מצוותיו. ואם חס ושלום לא מקיימים את התורה ואת מצוותיו, נותן עשרה כתרים זידוי סמא"ל, ולא כריך מזון – לא מיד הקדוש ברוך הוא, כל שכן משלוחו, וזה גרם לפרעה שאמר "לי יאורי ואני עשיתי" משום שראה כתרים נכרים זיד של סמא"ל.]

הגם דקר של מצרים הוא רהב והוא ג"כ קר של ים וכמ"ש בזוה"ק (סוף ח"ב דף רעב ע"ב)* והוא ג"כ קר של ישמעאל, אבל סמ' הוא קר של עשו, ע' פ' בלק (קב"ע"ב) ופ' פנחס (רמו ע"ב) אמנם אז היה מלכות מצרים שולט על כל האומות, כמ"ש בפ' שמות (דף ו ע"א) ופ' בשלח (מ"ט רע"א) והיו אז סמ' ורהב שותפים בשליטת פרעה, ר"ל כי שליטת פרעה היה זכח שניהם, וכן הוא בהגהות מהרח"ו בפ' בשלח (מט ע"א), על פסוק (שמות יד כה) ויסר את אפן מרכבותיו, כתב שם מהרח"ו ז"ל: אפן גימ' סמא"ל. והרי לנו כי שליטת פרעה היה מסמ' ורהב יחד, וזה שאמר התיקונים דענינונו דלכך אמר פרעה לי יאורי ואני עשיתי, בגין לחזא כתרין נוכראין זידא דסמ', ור"ל שראה כי הוא המושל בכל הד' עולמות אבי"ע דקליפה, וחשב פרעה הרשע שהמאליל עליון ית"ש סילק את רשותו מכל הקליפה כולה, אלא שנתן את כל הקליפה כולה זיד הסמ' לעשות הכל כחפצו בלי מושל עליו, והרי אפשר לו לעשות כל מה שבצדו, וע"ד שאמר איוב (איוב ט כד) ארץ ניתנה זיד רשע, וזהו שאמר (שמות ה' ב') מי ה' אשר אשמע בקולו לא ידעתי את ה'. ולכן אמר (יחזקאל כט ג) לי יאורי ואני עשיתי, ור"ל על מזלו וכחו שהוא נשמתו וחיותו, והוא הסמ' שהוא קרו ונשמתו המתיוחד בו, הוא עצמו עשה אותה, ואין בעולם הזה אלוה זלעזו. וכמ"ש במדרש (שמות רבה פ"ה סי' י"ד) שאמר פרעה הרשע למשה רב"ה, אני הוא אלוה העולם, ואני בראתי את עממי ואת נילוס, ור"ל על נשמתו ורוחו שהוא הסמ' השורה בו ומתייחד עמו ככל נשמה עם גוף. וכן אמרו שם בשמו"ר עוד (פ"ח סי' א' ב') כי פרעה הרשע היה אחד מד' בני אדם שעשו עצמן אלהות בו, ואמר הקב"ה למשה פרעה הרשע עשה עצמו אלוה הריני עושה אותך אלוה עליו, והוא מה שנאמר (שמות ז א) ראה נתתיך אלהים לפרעה.

וכל זה הנה היה משום שראה שניתן זידו כל העשר כתרין נוכראין כנז' שהם כלל הד' עולמות אבי"ע דקליפה שניתנו כולם להסמ', והרי אפשר לו להשתמש עמהם ולעשות את כל חפצו. אמנם האמת כי לא היה כן כלל וכלל ח"ו וכמו שיתבאר. ואמר שם התיקונים עוד (קכו ע"א) דבדקמיתא כד הוו כתרין תתאין זידא דקב"ה מה כתיב בישראל וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ובזמנא דאינון כתרין נוכראין זידא דסמ' לא דחלין אומין דעלמא מישראל ועבדין זהו כרעותייהו, עד שעתא דפורקנא דיתקיים זהו ואת רוח הטומאה לעביר מן הארץ [תרגום: שבתחילה כשהיו הכתרים התחתונים זידוי הקדוש ברוך הוא, מה נאמר בישראל, וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך. ובזמן שאותם כתרים נכרים זיד סמא"ל, לא פוחדים אומות העולם מישראל, ועושים בהם כרונם עד שעת הגלות שיתקיים בהם "ואת רוח הטומאה לעביר"י]. עד כאן לשון התיקונים לענינונו וע"ש עוד ועוד.

והענין זביאור הוא, כי נודע הוא שעשר ספי' דקדושה הנה הם מתפשטים עד סוף העשיה, והם בפנימיות כל העולמות, והם התפשטות אורו ית"ש המתפשט ושורה בכל העולמות כולם בזחי' נשמה לנשמה, והוא המקיימם ומנהיגם. והגם שהתפשטותם הוא דרך מסך שזין כל עולם ועולם, ואינו דומה ה' ספי' דבריאה לה' ספי' לאילנות, וה' ספי' דיצירה לה' ספי' דבריאה, וה' ספי'

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

דהעשיה ליהי' ספי' דהי'ירה, כי בכל א' נתפשטו ע"י מסך ונתמעט אורם, והם בכל א' כמו מחוחם לנחחס, עכ"ז הרי הם כולה אורו עצמו ית"ש, והם כולם אלהות גמור יחיד ומיוחד, מהתחלת י' ספי' דאזילות עד סוף י' ספי' דהעשיה, וישנם בכל א' כל הה' פראופים ועח ע"ב א"א א"א ז"ו, וכמ"ש בשער השמות (פרק א') וכנודע.

והנה עד"ז הנה הוא גם (קהלת ז יד) את זה לעומת זה עשה האלהים, וישנם עשר ספירין דקליפה, וד' עולמות אבי"ע דקליפה. והתחלתם הוא מתחת האזילות דקדושה עד למטה מהעשיה, אלא שהם בהיפוך מהקדושה, כי הקדושה הרי כל מה שהוא יותר עליון הוה שם האור יותר גדול ויותר נעלה ומרומם באין ערך על התחתון, והקליפה הוא להיפך, כי כל יותר תחתון הוה הטומאה והזהמא והרע יותר מרובה בו באין ערך על העליון שעליו. והנה כל הקליפה כולה הרי קיומה וחיותה הנה הוא מתמלית הארת האחוריים דקדושה אשר כנגדה, כי הקליפה דאזילות היא יונקת מתמלית הארת אחוריים דהיכל קה"ק דז"א דבריאה, וכן מסוד דדי בהמה דהנוק' דאזילות המתפשטים בגבול עולם הבריאה, וכמו שיתבאר לקמן ח"ב דרוש י"ד ענף י"ד. והאמת הוא, כי גם הקליפה דאזילות הנה מקומה העיקרי הוא ג"כ רק נגד ו' היכלין תתאין דז"א דבריאה, אך לפעמים הנה יש לה שליטה להתאחז ממקומה גם בהארת אחוריים דהיכל קודש הקדשים שבו ג"כ, וכמ"ש הרב בשער הקליפות (פרק ב') ובמאמרי רשב"י (פ' ויחי דף ע"ו רע"ד). וכן עד"ז בכל הקליפות שצכל עולם הוה היניקה דכל א' רק מהאחוריים דהו' היכלין תתאין דהקדושה אשר כנגדו ולא מיותר למעלה וכמבואר בדברי הרב בשער הקליפות (פרק ב') הנז'.

והנה על זה מלמדינו התיקונים דענינינו חידוש גדול, ואמר כי בזמן שבית המקדש היה קיים הנה היה יניקת הקליפה שצכל עולם מהקדושה שכנגדה רק ע"י המלאך גבריאל, אבל מאחר החורבן ולהלאה, הנה מתלבש קב"ה ושכינתיה השורה בכל עולם, והוא הזו"ן שצכל עולם, הנה מתלבשים הם בהי' ספי' דקליפה שצכל עולם, ע"ד שישאל הם בגלות זין א"ו, וכמ"ש (ישעיה סג ט) בכל ארתם לו אר, והוא בגין לנטרא לישראל שלא ישלבו הקליפה על ישראל כ"כ הרבה, ועומד הקליפה שצכל עולם תחת רשות קב"ה ושכינתיה השורה בכל עולם, כדי לקיים (תהלים מז ח) כי מלך כל הארץ אלהים ומלכותו בכל משלה. והנה מקבל אז הקליפה דכל עולם את יניקתו לא ע"י מלאך אלא ע"י קב"ה ושכינתיה השורה באותו העולם ומתלבשים בו כנז'. ועל זה מקונן השכינה הקדושה ואומרת (שיה"ש א ו) שמוני נוטרה את הכרמים, למהך בגלותא, לנטרא שאר עמין בגיניהון דישראל, כרמי שלי לא נטרתי, דהא לא יכילנא לנטרא לון כד בקדמיתא, בקדמיתא נטירנא כרמי שלי כו', השתא נטירנא שאר כרמין בגין כרמי שלי דלהו נטיר בינייהו [תרגום: "שמוני נוטרה את הכרמים" ללכת בגלות לשמור על שאר העמים בגלל ישראל, "כרמי שלי לא נטרתי" שהרי איני יכול לשמרם כבתחילה, בתחילה שמרתי כרמי שלי וכו', עכשיו אני שומר שאר כרמים בגלל כרמי שיהא שמור ביניהם]. וכמ"ש בזוה"ק (פ' תזריע מה ע"ב) וע' עוד פ' בלק (רט ע"ב). ועכ"פ הוא כי קב"ה ושכינתיה המתפשטת ושורה בכל עולם, הנה לאחר החורבן והלאה הם מתלבשים בהקליפה שצכל עולם כדי ליתן מעטור לרוחה שלא תעשה ככל חפצה ח"ו, ואז הנה מקבל הקליפה את יניקתה מקב"ה בעצמו לא ע"י שליח, ור"ל שהקליפה דכל עולם מקבל את יניקתה מקב"ה השורה באותו העולם וכנז'. והרי עכ"פ הוא כי אינו יונק ומקבל מיותר למעלה אלא רק מאור הקדושה אשר בתוך אותו העולם לבד, וכן אותו אור הקדושה הוא שולט עליה בסוד ומלכותו בכל משלה וכנ"ל. ואח"כ אמר התיקונים עוד, כי גם כ"ז הנה הוא רק כאשר ישראל הולכים בדרכי התורה והמורה, אבל אם לא ח"ו הנה מקבל אז גם הקליפה התחתונה את יניקתה וקבלתה מרום המעלות, שהוא מאזילות עצמו, ור"ל מסיוס האזילות ומתחתיו ואינה צריכה לקבל אז מאור הקדושה אשר כנגדה בכל עולם, וכן כביכול אותו אור הקדושה אינו שולט עליה להגן בעד אותו העולם, כי היא אינה עומדת אז תחת רשותו אלא רק תחת רשות האזילות עצמו.

שעה"כ

החיצונין אינם ח"ו בשם ההויה אלא בשם אלהים¹⁴⁰⁹, ולכן עתה אשר ז"א היה בסוד העיבור היה בבחי' מוחין דאלהים והיה יכולת אז בחיצונין לינק ולהתאחו שם. והטעם הוא כי שם זה דאלקים מתפשט מדרגות רבות, עד שבסוף מדריגה האחרונה מן השמרים של יין אשר בו יוצא מסופם בחינת הקלי' הנקרא¹⁴¹⁰ אלהים אחרים¹⁴¹¹ כנז' בסבא דמשפטים (בדרף צו ע"א) ע"פ (תהלים מז ט) מלך אלקים על גויים כו'¹⁴¹². והענין הוא כמבואר אצלנו, כי

- מאיר הכוונה -

והנה נעשה אז בהקליפה סוד הכלילות, שנכלל כל תחתון בהעליון שעליו, ובסוד (תהלים קלו ז) ערו ערו עד היסוד רח"ל (כמ"ש הרב בהארת המוחין פ"ז וזכרושי מ"ן ומ"ד לרוך א' בהמ"ק שם ובפרט במאמרי רש"י בדפוס"ח דף מ' ושער הקדמות דף ל"ו ובמבוא"ש שער הקליפות פרק ב'). והוא ג"כ סוד הכלילות שאמרנו לעיל לרוך ה' סי' ה' אות כ"ג צפי' הב' שם ע"ש. וזהו מ"ש התיקונים (עמ' ע"ג) ואם ח"ו לא מקיימין אורייתא ופקידון דיליה יהיב עשר כתרין בידוי דסמ', ור"ל כי נכלל למטה למעלה ממלכות דקליפה עד הכתר דקליפה, כי הסמ' וכת זוגיה אשר אותה התיקונים מדבר בו, הנה הם מהמלכות והיסוד דקליפה, וכמבואר באותו ענין שם ע"ש, ובהגר"א שם (דף קכ"ו סע"א ורע"ב) ועל זה אמר יהיב עשר כתרין בידוי דסמ', ור"ל כי עולה בסוד הכלילות ממלכות דקליפה עד הכתר דקליפה, ואז הנה הוא מקבל ויונק מהסיוס דהאלימות עצמו. וזהו שאמר התיקונים עוד, ולא כריך מזונא לא מידא דקב"ה, ור"ל מהז"ן דעשיה שהוא אור הקדושה אשר כנגד הסמ' דעשיה, כל שכן משליחא דיליה שהוא המלאך גבריאל כנ"ל, כי הרי ע"י סוד הכלילות הנה יונק גם הסמ' דעשיה שהוא היותר תחתון וגרוע לכל הקליפות, הנה מקבל אז גם הוא מהסיוס דהאלימות עצמו. ודא גרים לפרעה דאמר לי יאורי ואני עשיתני, והוא כי הרי ראה שיש לו השליטה לעשות עם ישראל כל מה שלבזו חפץ רח"ל, והוא ע"י שהסמ' שהוא כחו ונשמתו נשתרצב ועלה אז עד למעלה, ולא היה כח לאור הקדושה השוכן בהעשיה לדחותו, כי נתמעט ונלטמאס, אבל כחו ונשמתו של פרעה עלה אז עד למעלה, שהיא עד הכתר דקליפה, אשר שורשו הוא בהעורף דא"א, וכמ"ש האריז"ל (בכוונת הגדה בפע"ח שער חג המזות פ"ו בסוד עצדים היינו לפרעה במצרים, וכן בשער הכוונות שם דף פ' ע"א ע' שם ושם), ולכן אמר פרעה הרשע שהוא אלוה בעוה"ז, ולכך אמר הקב"ה למשה רב"ה, פרעה הרשע עשה עצמו אלוה, הריני עושה אותך אלוה עליו, וזהו שנאמר ראה נתתיך אלהים לפרעה, וכמ"ש בתנחומא (פ' וארא סי' ט') וכנ"ל. וכ"ז הוא בפרעה, ומכש"כ הסמ' הרשע עצמו, אחרי שראה שעושה בעולם הזה כל חפצו ואין מוחה בידו גם בכל מה שעושה נגד רצונו ית"ש, הנה הוא מורד בקונו, שהוא בהשם הויה ב"ה, ואומר כי ניתן לו השליטה מאור א"ס ח"ו לעשות בעוה"ז כל מה שלבזו חפץ, ועושה עצמו אלוה. וזהו שאמרו ברע"מ (פ' תלא רע"ב ע"ב) נוקבא דסמ' שפחה הות למטרוניתא, וסמ' אל אחר עבד הוה ליה לקב"ה, לכתר דעבדו גרמייהו אלהות קב"ה עתיד לאעבר לון מעלמא כו', הה"ד ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ותרגום: נקבה של סמאל שפחה היתה למלכה, וסמאל – אל אחר היה עבד לקדוש ברוך הוא. לאחר שעשו עצמם אלהות הקדוש ברוך הוא עתיד להעבירם מהעולם וכו', זהו שנאמר "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ". במהרה בימינו אמן.

¹⁴⁰⁹ ע"י ע"ח שער מוחין דקטנות פרק ב: כל אחיזת החיצונים וקיומם הם במוחין אלו דקטנות, ולכן הסט"א נקרא בשם אלהים אחרים.

¹⁴¹⁰ הנקראת?

¹⁴¹¹ פע"ח: ג' מוחין הם והם ג' פעמים אלהים"ם ומשם יניקת מצרים ופרעה בסוד העורף וג' שריו שר המשקים וכו' הם ג' אלהים האלו כנזכר במקומו כי מג' אלו הם יונקים וזהו אלהים אחרים כי אחרים גימ' חרן*## וגרון שהם ג' אלהים הנ"ל אשר מהתפשטותן יוצא עמהם השמרים ונעשין אחרים

¹⁴¹² ז"ל: אמר ליה רבי חיילא והא כתיב (תהלים מז ט) מלך אלהים על גוים וגו' אמר ליה אנא חמינא דכתר כחלייהו הוית ונפקת בהאי קרא לסייעא לון הוה לי לאתבא בקדמיתא על מה דאמינא

שעה"כ

ג' מוחין יש בזמן הקטנות והעיבור¹⁴¹³, והם סוד ג' שמות אלקים, ומשם נאחזים קלי' מצרים ופרעה שהוא נאחו בבחי' העורף¹⁴¹⁴ שבאחורי הדעת, וג' שרי פרעה הם שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים שהם מסוד שלשה אלקים הנז' כמבואר אצלנו בדרוש בפ"ע, וע"ש היטב (שעה"פ וישב¹⁴¹⁵). ויניקתם הוא משם, מג' אלקים שבשליש המוחין אלו דעיבור, וזהו סבת היותם נקרא אלהים אחרים, כי אחרים הוא בגימ' כמנין גרון, שהם בגימ' שלשה

- מאיר הכוונה -

אבל כיון לאשכחנא לך בארמא לעבר לך מתמון ומתמון איהך לאעצרא כלל תא חזי כל שמהן וכל כנויין דשמהן דאית ליה לקודשא בריך הוא כלהו מתפשטן לארחייהו וכלהו מתלבשין אלון באלון וכלהו מתפלגין לארחין ושבילין ידיען בר שמה יחידאה בריר מכל שאר שמהן דאחסין לעמא יחידאה בריר מכל שאר עמין ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו וכתיב (שם ד 7) ואתם הדבקים ביהו"ה בשמא דא ממך יתיר מכל שאר שמהן דא ממך חד מכל שאר שמהן דיליה ההוא דאתפלבג לכמה ארחין ושבילין ואקרי אלהי"ם ואחסין שמא דא ואתפלבג לתתאי דהאי עלמא ואתפלבג שמא דא לשמשין ולממנו דמנהגי לשאר עמין כמה דאת אמר (במדבר כב ט) ויבא אלהי"ם אל בלעם לילה (בראשית כ ג) ויבא אלהי"ם אל אבימלך בחלום הלילה וכן כל ממנא וממנא דאחסין לון קודשא בריך הוא לשאר עמין בשמא דא כלילין ואפילו ע"ז בשמא דא אקרי ושמא דא מלך על גוים ולאו הוא שמא דא ההוא דמלך על ישראל דאיהו יחידאה לעמא יחידאה לעמא דישראל עמא קדישא.

תרגום: אמר לו רבי חייא והרי כתוב מלך אלהים על גוים וגו' אמר לו אני ראיתי שאחר הכתל שלהם היית וילאת בפסוק הזה לעזור להם היה לי להשיב בתחילה על מה שאמרתי אבל כיון שמלאתי אותך בדרך אעביר אותך משם ומשם אלך להעביר את הכל. בא וראה כל השמות וכל כנוי השמות שיש לקדוש ברוך הוא כולם מתפשטים לדרכיהם וכולם מתלבשים אלה באלה וכולם נחלקים לדרכים ושבילים ידועים פרט לשם היחיד הנבחר של כל שאר השמות שהוריש לעם היחיד הנבחר מכל שאר העמים והוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א שכתוב כי חלק ה' עמו וכתוב ואתם הדבקים בה' בשם זה ממך יותר מכל שאר השמות. ושם אחד מכל שאר שמותיו אותו שהתפשט ונחלק לכמה דרכים ושבילים ונקרא אלהים והוריש את השם הזה ונחלק לתחתונים של העולם הזה ונחלק השם הזה לשמשים ולממונים שמנהיגים את שאר העמים כמו שנאמר ויבא אלהים אל בלעם לילה ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה וכן כל ממנוה וממונה שהוריש הקדוש ברוך הוא אותם לשאר העמים נכללים בשם הזה ואפילו עבודה זרה נקראת בשם הזה ושם זה מלך על גוים והוא אינו שם זה שהוא מלך על ישראל שהוא יחיד לעם היחיד לעם ישראל העם הקדוש. ע"י לקמן הערה 1418.

1418. וע"י שער הארת המוחין ז"ן פרק ז.

¹⁴¹³ היינו עיבור דמוחין כנ"ל הערה 1394.

¹⁴¹⁴ ע"י לעיל הערה 1359.

¹⁴¹⁵ ז"ל: והנה פרעה הוא כללות העורף כלו, ויש לו ג' פרטים שהם תחת ידה שהם, שר המשקים כנגד הקנה, שבו מתלבש מוח החכמה כנז"ל. ושר האופים, כנגד הושט, ששם מתלבש מוח הבינה. ושר הטבחים, כנגד הוורדין והמזרקים של הדם, שבהם מתלבש מוח הדעת. ונמצא כי ג' שרים אלו, הם כנגד ג' המוחין עצמם דקטנות, אחר שירדו בגרון, ושם נאחזים בהם. ולכן נקראים שר, כי אות ש' היא אלקים במלוי יודי"ן, והוא בגימטריא ש', והוא בחי' הפנים דאלהים. ואות ר', הוא האחוריים הפשוטים של אלהים, שהם בגימטריא ר' ונמצא כי שם שר כולל ב' בחי', פנים ואחור דאלהים דיודי"ן. ואעפ"י ששלשה מוחין אלו מחולקים זה מזה, כי הימני הוא דיודי"ן, והשמאלי דהי"ן, והאמצעי דאלפ"ן. עכ"ז, להיות כי הגדול שבהם הוא ביודי"ן, כלם נכללים בו, ונקראים על שמו ש"ר.

ונבאר עתה שמות, של משקים, ואופים, וטבחים, כי החכמה נקראת שר, המתפשט בקנה הנקרא משקה המלך, כנז"ל כי ריאה שואבת כל מיני משקין, ע"י הקנה שבו. והבינה נקראת שר, המתפשט בושט, הנקרא אופה, כי הוא האופה כל המאכל, כי דרך בו עובר אל האצטומכא, כנודע. והדעת נקרא שר, המתפשט בוורדין, ובמזרקים, שבהם הדם מתפשט בכל איברי הגוף, ובהם ענין הטביחה והשחיטה.

שעה"כ

שמות אלקים¹⁴¹⁶ הנז' המתפשטים בגרון, וע"י התפשטותן אל מדרגות רבות יוצא מהם השמרים בסיום התפשטותם ונעשין אחרים כמנין גרון, ששם ראשית יניקתם, ששם הוא מצר העליון¹⁴¹⁷ אשר שם אחיזת מצרים כמבואר אצלנו.

ואמנם שיעור התפשטות שם אלקים הוא עד שיעור ק"ך צירופים שיש בו כגודע (שער השמות ה), כי כל תיבת בת חמש אותיות בונה ק"ך בתים (ס"י פ"ד מט"ז), ואלו הק"ך צירופים הם בבחינת מדרגת הקדושה, והם מתחילין מז"א דבריאה עד סוף העשיה, כמבואר אצלנו באד"ר (דף קכח ע"ב) דיתב על כורסיא דשביבין כו¹⁴¹⁸, ומשם ולמטה

- מאיר הכוונה -

¹⁴¹⁶ עם הכולל.

¹⁴¹⁷ עי' לעיל הערה 1358.

¹⁴¹⁸ ע' שער מאמרי רש"י דף מ ע"ד [נלכ"ל ע"ב] ועי' מצו"ס דף נז ע"א ושעה"ק דף לו ע"ב

סמוך לסופו ובמצו"ס לב ע"ד ולג ע"ב (לש"ו).

עי' שער מאמרי רש"י מ ע"ב: בין אור מקיף אל חזירו רואה לומר בין כל ספירה וספירה יש אור בין זה לזה כנז' והנה שם יש בחינת אור אחד הנק' בשם אלהים ואור הזה הוא מתפשט גם הוא ע"ד התפשטות הי"ס מלמעלה באילנות עד למטה בסוף עולם העשיה אלל שהוא עומד וסובב מחוץ אל אור המקיף שלהם ובין מקיף כל ספירה וספירה והנה שם אלהים הזה הוא בחינת הדינין והגבו' כולם דז"א ונוק' אמנם התחלתו הוא מתחת הכתר של האילנות בינו לבין ספי' החכמה ונמשך עד סיום העשיה אלל בין האין סוף והכתר ובין סביבות הכתר עלמנו אין אלהים הנז' עולה עד שם רק תחת הכתר זמ"ס שם דעתיקא קדישא שהוא הכתר לאיל' כגודע הנה הוא יתיב על כורסיא דשביבין לאכפיה לון כי אלהים הנז' נקרא כרסיא דשביבין די נור גבורות חזקות והוא כעין כסא למטה מן הכתר הנז' ועל ידי זה כופה אותם שלא ילטו הגבורות ההם.

והנה נודע כי שם אלהים יש בו ק"ך צירופים וכל אלו הק"ך הם אורות קדושים אלל שהם דינים וגבורות כנז'. ובסיום ק"ך צירופים אלו שהם אלהים קדושים, שם עומדים הקלי' הנקרא' אלהים אחרים. וטעם קריאתם לשון אחרים הוא לפי שהם מחוץ אל הי"ס, בסוד אחרים כנז' והבן זה. גם בזה תבין טעם למה שאר השמות של הצורה יתברך הם בלשון יחיד ושם אלהים הוא לשון רבים, ואינו נקרא אל בלבד אלל אלהים בלשון רבים, וסיבת זה הוא מה שביארנו כי שם אלהים כולל בחינת קדושה ובחינה קליפה כנז', כי גם הוא נקרא אלהים אחרים ולכן נקרא שם זה אלהים בלשון ריבוי.

וזהו הסוד הגרמזי בסבא דפ' משפטים דלז"ו ע"א בפסוק מלך אלהים על גוים וז"ל ושמה חד מכל שאר שמהו דיליה איהו דאתפשט ואתפלג לכמה אורחין ושביבין ואקרי אלהים ואחסין שמה דא כו' ואתפליג שמה דא לשמשין ולממנן דמנהגי לשאר עמין כד"א ויבא אלהים אל לבן כו' ואפילו ע"ז בשמה דא אקרי כו' והבן זה מאד. ודע כי שם אלהים הזה הוא בחינת הגבו' כולם דז"א ונוקב' ובעת הזווג שלהם של ז"א ונוקב' נכנסין אלו האלהים קדושים בנקודת איון יסוד לנוקבא דז"א כי הם סוד חמשה גבורות מנפ"ך ואז מתמתקין ע"י החסדים ואלו הם הגורמים החימוד והתאווה בעת הזווג וזכור זה מאד ענין חמש' גבורות מנפ"ך שהם סוד ה' אותיות אלהים קדושים הנז'.

והנה כאשר ח"ו חוטאין ישראל למטה מעוררין את הקלי' הנק' אלהים אחרים וכמו שאלו האלהים הקדושים נכללים בעת הזווג בחוד נקו' איון שבנוק' ע"י תפילות ישראל ויחודם כמבואר אללנו בכונת התפי' איך אנו מייחדים ומעלים וכוללים פנימי' העשיה והיצירה והבריאה והאזי' כדי שידווגו ז"א ונוק' לאזי' ובעת זווגם אז גם הקלי' הנקראים אלהים אחרים עולים ונכללן דרגין בדרגין עד שנכללן באותם אלהים קדושים שיש בד' עולמות אבי"ע כנ"ל ע"ד מה שישראל עושים על ידי תפילות' בפנימיות אבי"ע כנז' ויש בעלייתם ב' בחינות בחי' א' היא כאשר פגם החטא של ישראל עלה עד נוקב' דז"א בלבד:

שעה"כ

הם הקליפה הנקרא אלהים אחרים. וכל יניקת הקליפה היא מן ק"ך צירופים האלו, אעפ"י שהם קדושה גמורה בסוד יין העליון¹⁴¹⁹, אשר השמרים שהם הקליפה, נאחזים בו. והנה יניקת ארץ מצרים ופרעה אינה מכל ק"ך צירופי שם אלקים, רק מן מ"ח צירופים האחרונים שבו, התלויין בב' אותיות י"ם מן אלקים כנודע. כי כ"ד צירופים מתחילין באות א', וכ"ד באות ל', וכ"ד באות ה', וכ"ד באות י', וכ"ד באות מ', ומספר כולם הם ק"ך צירופים. וז"ס (שמות ה ב) מי ה' אשר אשמע בקולו, כי בכח יניקתו מן מ"ח צירופים האחרונים שכנגד שני אותיות מ"י של אלקים, היה כופר בשם ההויה. לפי שאם מוחין דהויה דגדלות היו מתגלים, היתה יניקתו מן אותיות מ"י של אלקים דעיבור מתבטלת כנודע¹⁴²⁰. ובראותו שהיה לו אז יניקה ואחיזה שם באותיות מ"י של אלקים, היתה הוראתו כי לא נגלית ההויה, ולכן היה כופר בשם ההויה. ואמנם השם יתברך כדי להכניעו הכה אותו עשר מכות מן ג' אותיות אלה משם אלקים, אשר הוא לא היה נאחו ויונק מהם. וזמ"ש (שמות י א) למען שתי אותותי אלה

- מאיר הכוונה -

אז הנק' של הקלי' הטמאות יש בה כח לעלות ולהתדב' ולהכלל עד שם אלהים הקדוש שיש בנקודת ליון שבנוק' דז"א ואז אתקיים וספחה כי תירש גבירתה לפי שהיסוד העליון הזכר משפיע והספע היורד לוקחת אותה הספחה הנז'. בחינה השנית היא אם הפגם יותר גדול ועולה עד ז"א דכורא כי אז גם הכללות של האלהים הנז' עולה עד למעלה בז"א עצמו ואז הזכר של הקליפה נדבק ונכלל עד אלהים הקדוש המקיף מחו' היסוד של ז"א ובהכללתו שם אזי ינקא נוקבא דזעיר אפין טעמא מרירא והוא סוד נחש בא על חוה. כנז' צפר' אחרי מות דזע"ל ע"א צפסוק ערות אביד וערות אמך לא תגלה כו' ר' יהודה אמר בשעתא דאסגיאז זכאי בעלמא כו' וזמנא דאסגיאז חייבין בעלמא כביכול כנסת ישראל לא סלקא ריחין טבין וטעמא מסטרא אחרא מריר' והבן שתי בחינות אלו וזכרם. אבל כריך שתדע כי חלילה חלילה מלהאמין שהזכר של הקליפה הנקרא נח"ש שבא על חוה שח"ו נכנס תוך פנימיות נקודת ליון שבה וכן להפך כאשר שפחה תירש גבירתה שהיא הבחינה הראשונה. אמנם הענין הוא כי כיון שהאלהים דקדושה הם שם ציבור שלו וציבור שלה בתוך חמשה גבורות מנלפ"ך דבגו נקודת ליון שבה, לכן כאשר אלו האלהים אחרים עולים ונכללים עמהם כנז', אז אעפ"י שאינן נכנסין ח"ו בתוך נקודת ליון ממש עכ"ז היותה נכללת באלהים דקדושה אשר שם על דרך כללות פנימיות העולמות זה בזה בעת התפילה כנ"ל זה יקרא כאילו ח"ו ממש בא נחש על חוה.

ועי' שער ט"ל פרה א': הענין כי האחוריים הם סוד אלהים, והם ק"ך צירופי אלהים¹⁴¹⁸, והם עד סוף העשייה כמבואר. ושם אחריהן¹⁴¹⁸ באים הקליפות, ונמשכין שם צסוף העשייה, ונק' צסוד אלהים אחרים בערך אלו הק"ך אלהים, שהם אלהים חיים דקדושה, כמ"ס (יהושע כד יט) כי אלהים קדושים הוא¹⁴¹⁸. והנה כשיש ח"ו חטאים ועונות, אלו אלהים אחרים נכללין בשרשם צסוד אלהים הקדושים שבאחוריים, וע"י כללותם בשרשן הם יונקין מן השכינה. וז"ס כל אחיזת החילונים בקדושה, כי אינם אוחזין רק ע"י כללותן בשרשם ולא ח"ו שנכנסין הם עצמן.

¹⁴¹⁹ עי' לקוטי תורה (פרשת תולדות) והנה יעקב הוא סוד הארת יסוד אבא שע"כ הוא בחיר שבאבות רק הוא שלישי לפי שקודם הכל יצא אברהם שהוא חסדים ואח"כ נתפשטו וירדו הגבורות [יצחק] מתוך היסוד דאמא וכ"ז תוך ז"א, ואח"כ יוצא הארת יסוד אבא לחוץ דז"א והם סוד יעקב. והנה יעקב [רצה] למתק באותו יין שהשקה ליצחק אביו, שהם שורש מקום הגבורות, יין העליון היוצא מבינה, שהוא עיטרא דגבורה, רצה יעקב להטיל בו מים כדי למוותקו, ובזה יתנו לו הברכות ולא לעשו אחיו וכו'.

¹⁴²⁰ שהיה אז גילוי של הוי"ה אהי"ה עי' סוד נ"ר &.

שעה"כ

בקרבו¹⁴²¹, ר"ל כי שלש אותיות אלה דאלקים אשר לא היה לפרעה אחיזה (פ ע"ב) ויניקה בהם, היה רוצה להכותו ע"י ולהברם עם ב' אותיות מ"י אשר בקרבו של פרעה שהוא יונק מהם. ועל ידי התחברותו יושלם שם אלקים שהוא כח הדין, ואז יכהו על ידו¹⁴²². ואל תתמה אם מצרים ראש הממלכות, כי ראש ארבע נהרות גן עדן הוא פישון¹⁴²³, וא"כ איך יונק מב' אותיות אחרונות של אלקים, בעבור כי הנה אותיות מ"י מעולות מאותיות אלה¹⁴²⁴ וכנו' בסבא דמשפטים (קד ע"ב קה ע"א), ע"פ (ישעיהו ס ח) מי אלה כעב תעופינה, מ"י הוא למעלה מאלה כמבואר סודו אצלינו¹⁴²⁵. ובאולי כי כנגד ב' אותיות אלו דמ"י הם

- מאיר הכוונה -

¹⁴²¹ עי' שער הפסוקים (פרשת בל) והש"ת רצה להכניע לבו, ולבטל מליאותו, כדי שלא יתאחז סם, ויאלו ישראל מתחת ידו, ולכן לא הספיקה הודאה זו שהודה בנס הוי"ה צבחי' הדינים, ולזה אמר הכתוב, למען שתי אותותי אלה, פי' אותות י' אלה בקרב, והיא הוי"ה במילואה, שיס זה עשר אותיות, כי רצה הקב"ה למלאת זאת ההוי"ה, אשר זה הודה פרעה, ולקיים בקרב אותה ההוי"ה, צחי' המלוי, ותושלם בעשר אותיות, וזהו אותותי, אותות י'. וכבר ידעת כי אחיזת פרעה, היא מן האלהים למוחין דקטנות, וכשנכנסו ההוי"ת בתוך האלהי"ם, אז מתבטלים, וזהו בקרבן של פרעה ממש.

ועי' לקמן הערה 1425 שגראה שכוונת אלה לתבונה, אבל אם זה פנימיות הו"ק מתאים צ' הלשונות.

¹⁴²² כי משום שגאולת ישראל לא היה אז ע"י זכותם לכן לא היה אפשר שיאירו האותיות מ"י עצמם אלא רק ע"י האור דאותיות אל"ה שלא היה לו אחיזה שם אבל אם שהיה גאולתם ע"י זכות ומעשים טובים אז היה נתקדשו האותיות מ"י גופה והיה נעשה הנקמה בפרעה מהם עצמם (לש"ו על הפע"ח).

עי' פע"ח קיט ע"ד (הובא בנספח): אחיזתו בב' אותיות מ"י דאלהי"ם, וזה בעורף. ושאר אותיות אלהים שהם אל"ה הם בפנים.

¹⁴²³ עי' זהר (חיי שרה קכה ע"א): שם האחד פישון, מאי שם האחד פישון, המיוחד מכלם פישון, והוא הנופל בארץ מצרים, ולפיכך היתה חכמת (לישראל) מצרים יותר מכל העולם. עי' רש"י בראשית ב יא ד"ה פישון ז"ל: הוא נילוס נהר מצרים.

¹⁴²⁴ ז"ל הפע"ח: כי בידיעתך פי' אלהי"ם מ"י אל"ה תכוין [תבין – לש"ו] כי מ"י למעלה מאלה. ועי' פע"ח: אחיזתו בב' אותיות מ"י דאלהי"ם וזה בעורף ושאר אותיות אלהים שהם אל"ה הם בפנים כי דוד הוא כי אל בפנים ושם נאחזין ישראל.

¹⁴²⁵ ז"ל: כל אלזין אינון דיוקנין עללזין דיוקנא דלעילא וצגין דהוו צריין ממש בהאי עלמא אחתקנת בהו שכינתא ועל דא לית סליאו לישראל לעלם ולעלמי עלמין וחם ושלום אלמלא יסתאיו שמה דא לא הוי הדא הוא דכתיב (יהושע ז ט) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול שמה גדול דא צניינא קדמאה שמה קדמאה אלהי"ם והשתא לישראל אינון בגלותא כזיכור כל צניינא נפל ולזמנא דאתי כד יפרוק קודשא בריך הוא לבנוי מגלותא (אחחצר) מ"י ואל"ה דהוה בהו פרודא בגלותא יתחברון כחדא ושמה דאלהי"ם יהא שלים על תקוניה ועלמא יתבסס הדא הוא דכתיב (ישעיהו ס ח) מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם וצגין דאיהו שמה חדא לא כתיב מי ואלה אלח מי אלה שמה חדא בלא פרודא והוא אלהי"ם דהשתא בגלותא אסתלק מי לעילא כזיכור אימא מעל צנין וצנין נפלו ושמה דהוה שלים דהוא שמה עלאה רברבא קדמאה נפל ועל דא אנו מלכין ומקדשן צבתי כנסיות על שמה דא דיתצני כמה דהוה ואמרי יתגדל ויתקדש שמה רבא אמנו יהא שמה רבא מצרך מאן שמה רבא ההוא קדמאה דכלא צגין דלית ליה צניינא אלח בהדן מ"י לא יתצני לעולם אלח באלה ועל דא בההוא זמנא מי אלה כעב תעופינה ויחמון כל עלמא דהא שמה עלאה אחתקן על תקוניה.

תרגום: כל אלה הם דיוקנאות עליונים דמות שלמעלה ומשום שהיו צריות ממש בעולם הזה נתקנה בהם השכינה צננים עשר הפרקים הללו שחיים עשרה התפשטיות שנתפשטו ממש מישראל

שעה"כ

סוד נ' ימים שבין פסח לעצרת, והם סוד נ' שערי בינה דגדלות, כנגד הנ' דקטנות¹⁴²⁶, ואלו הם אותיות מ"י כמבואר אצלנו. והנה להיות כי הנה הצירופים שהתחלתם בב' אותיות מ"י, הם כ"ד צירופים מתחילין באות י', וכ"ד צירופים מתחילין באות מ', ושניהם הם מ"ח צירופין, לבן נקרא ארץ מצרים ע"ש ארץ חם, וכמו שאמר הכתוב (תהלים קו כב) נפלאות בארץ חם, על היותם יונקים ממ"ח צירופים הנז'. גם ז"ס חם בן נח אבי מצרים כמו שאמר הכתוב (דבה"י א' א' א' ח) בני חם כוש ומצרים כו'¹⁴²⁷.

- מאיר הכוונה -

שכתוב כל אלה שצטי ישראל שנים עשר התפשטות של ישראל אלה נקראים להתפשטות שם של מ"י להיות בנין כראוי להיות ישראל בכלל של שם אלהים אל"ה הוא ישראל בכלל מ"י חבר (ברא) אלה עמו והיה בנין שלם על תקונו שם אחד ממס.

זהו שאמר לו ליעקב אותו הממונה של עשו שכתוב (בראשית לב) כי שרית עם אלהים (עם אנשים וחוכים) למעלה בתקון ראשון צבנין ראשון כל אלה ולחי בנין ראשון הוא.

ולכן אין כליון לישראל לעולם ולעולמי עולמים וחם ושלום אלמלא יכלו השם הזה לא היה זהו שכתוב (יהושע ז) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמן הגדול שם הגדול זה הבנין הראשון שם הראשון אלהים ועכשיו לישראל בגלות (יתחבר) כזיכור נפל כל הבנין ולעתיד לבא כשיגאל הקדוש ברוך הוא את בניו מהגלות מ"י ואל"ה שהיו צפירוד בגלות יתחברו כאחד ושם האלהים יהיה שלם על תקונו והעולם יתבסס זהו שכתוב מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארצתיאם. ומשום שהוא שם אחד לא כתוב מי ואלה אלא מי אלה שם אחד ללא פירוד והוא אלהים שעכשיו בגלות התעלה מי למעלה כזיכור האם מעל הצנים והבנים נפלו והשם שהיה שלם שהוא השם העליון הגדול הראשון נפל.

ועל זה אנו מתפללים ומקדשים צבתי כנסיות על השם הזה שיבנה כמו שהיה ואומרים יתגדל ויתקדש שמייה רבא אמן יהא שמייה רבא מצרך מי זה שמו הגדול אותו הראשון של הכל משום שאין לו בנין אלא עמנו מ"י לא יבנה לעולם אלא באלה ועל זה באותו זמן מי אלה כעב תעופינה ויראו כל העולם שהרי השם העליון נתקן על תקונו.

עי' עוד זהר בראשית א' ע"ב מי ברא אלה, מי היא מידת הבינה, ואלה הם הו"ק. עי' שער לו"ר פרק ב' שמי"י הוא בינה, ואלה היא תבונה (לראה), ואין גילוי של אלקים כאשר בינה ותבונה נפרדים.

ועי' זו"ח & בריאה באלקים לאייהי בינה, ה"ד בראשית ברא אלקים. ועי' תיקון"ז קא ע"ב: בראשית (בר"א ש"ת) ברא אלהים האל אלהים אייהי אימא עלאה. ועי' ע"ח שער האלילות פרק ב' שאלקים דבראשית היא מלכות דא"ק.

¹⁴²⁶ עי' ש"ש שהתקשה מהיכן מצאנו נ' יום דקטנות, ועי' פע"ח שכתוב "נגד מ"י הם נ' יום מפסח עד עצרת והם סוד נש"ב דגדלות כנגד נ' יום דקטנות". עי' שער המצות לט ע"ב:

כל צמי' מים האלו הם צמי' אלהים והם שני אותיות מ"י של אלהים והם ממשיך יודין שיש צד' אמריים של ד' הוי"ת ע"ב ס"ג מ"ה צ"ן וכד' אמריים של ד' שמות אלהים צ' דיוין וא' דאלפין וא' דהי"ן כנודע וכנ' אמריים של נ' שמות דאלהים דיוין דאלפין ודהי"ן (*):

¹⁴²⁷ פע"ח: ודע כי אלו ה' שמות הם ב' שהן ד' כזה מ"ם מ"ם יר"ד יר"ד וי' אותיות שבהם עולין רד"ו לכן שליט פרעה רד"ו שנים על ישראל כמנין אחיזתו בב' אותיות מ"י וכאשר שמע שם הוי"ה מפי משה עליו השלום תמה והנה י' הוי"ות גימטריא ס"ר והנה מחשבון רד"ו עד ס"ר חסר חמשים לכן אמר מ"י ה' פי' כשיבא ס"ר אז אשמע בקולו עוד אפשר לפרש אשר אשמע בקולו לומר שעדיין לא יש בו מוחין ואינו יכול לצאת מרשות שאני נאחז בראש שהוא עורף כי מלת רא"ש הוא אש"ר והם הג' מוחין דקטנות כמ"ש לעיל לכן אמר עדיין חסר מ"י כמ"ש לעיל וחסר מוחין שהם סוד אש"ר וכאשר ראה כי יצאו קודם זמן אמר ברח העם שלא בזמנו וכן בר"ח מנין רד"ו וגם משה טעה שחשב שהגלות שהיה בסוד הוי"ה העולה ס"ר כמ"ש לעיל וג"כ שעדיין אין לו מוחין ואמר מי אנכי כי אלך אל פרעה ר"ל מצד החשבון מ"י וגם מצד המוחין והשיב לו השם יתברך כי הגלות מצד אה"ה כמ"ש לקמן וגם המוחין מצד אה"ה והם קס"א עם י' אותיות וד'

שעה"כ

והנה פרעה הרשע היה חושב כי כיון שז"א הנק' ברא בוכרא (זחר ח"א כד ע"א, שם כנד ע"ב), חזר להתעלם תוך אימא בסוד העיבור שח"ו לא יחזור לקדמותו להתגלות ולצאת לחוץ מבטן אימא עילאה, ועי"כ גם בני התחתונים הנקראים ישראל על שמו של ז"א הנקרא ישראל (אד"ד קל ע"א), גם הם ישארו בגלות תוך מצרים, כיון שישראל העליון השולט עליהם נתבטל ח"ו מציאותו. לכן שלח לו השי"ת ע"י משה (שמות ד כב) כה אמר ה' בני בכורי ישראל¹⁴²⁸, לרמוז אל הבן בכור העליון הנק' ישראל, כי קיומו קיים ולא נתבטל ח"ו. והודיעו כי לפי שכפר במציאותו לכן יהיה נענש מדה כנגד מדה במכת בכורות¹⁴²⁹, לפי שכפר בבן הבכור העליון יתברך. וזה מה שאמר הכתוב (שמות ז כז) ואם מאן אתה לשלח כו' הנה אנכי הורג בנך בכורך כו'. וזה מה שאמר הכתוב (שמות יג יד) והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר¹⁴³⁰, כי הבן הבכור הנמשך מן הבן הקדוש הבכור העליון, הוא אשר ישאלך שאלה זו, יען אליו נוגע זו השאלה, כי בו היה רוצה פרעה לכפור בו ולעכב את ישראל בגלות תחת רשותו¹⁴³¹.

ונחזור לענין הראשון, כי גלות מצרים טוב על ב' קוטבים: הא', הוא ענין ישראל העליון ז"א שחזר ליכנס בסוד העיבור בבחי' ג' כלילן גו ג', והוא עצמו ענין גלות ישראל¹⁴³² התחתון תוך מצרים¹⁴³³. והב', הוא כי מחמת עלייתו למעלה כנז', נסתלק ממנו בחי' התפשטות הה' חסדים המתפשטים בו"ק כנודע¹⁴³⁴, ונתעלו למעלה בשרשם במוח הדעת שבו במקום הגרון שבו, ששם הוא סיום היסוד דאימא שבתוך ז"א כנודע (עי' פרצופי

- מאיר הכוונה -

אותיות השורש והכולל הוא קע"ו וקנ"א וי' אותיות וד' אותיות השרש והכולל הוא קס"ו וקמ"ג עם י' אותיות המלוי וד' אותיות השורש והכולל {קח ע"ב} הוא קנ"ח וכללות כולם הם גי' רא"ש הרי המוחין מצד אה"יה ולא מצד אלהים והבן זה.

¹⁴²⁸ פע"ח: הז"א הנקרא ישראל ונקרא בני בכורי כמ"ש לעיל וכל בחי' בן הוא מ"נ כמו שנשמות הצדיקים עולות למ"נ לזו"נ כי הם הבנים שלהם כן פנימיות זו"נ עולים למ"נ לאימא עילאה כי הם בניה וזהו בני מ"נ בכורי הוא בר"ך סוד יסוד אימא שהוא מ"נ ליסוד דילה לכן כדי שיצא הבן לחוץ ויגדל הוצרך להרוג הבכורות דס"א ולהפילה

¹⁴²⁹ עי' נספח מפע"ח קח ע"ב בסוף הספר בענין מכת בכורות.

¹⁴³⁰ השאלה מדובר על פדיון הבכור.

¹⁴³¹ פע"ח: אמר הש"י בני בכורי ישראל נגד בן העליון הנקרא ישראל בכור [ג"כ על שמו - לש"ו] וכנגדו היה מכת בכורות נגד שכפר בבן הבכור ישראל העליון כמ"ש.

¹⁴³² פע"ח: הטעם שהיתה מתבוססת באותן העבודה הקשה בחומר ובלבנים היה באותן הדמים ההם אשר מהם יונקים הכוחות החיצונים של מצרים וזהו מתבוססת בדמייך ולכן ואומר לך בדמייך חיי פי' במקום הדמים ההם המורים ומביאין מיתה וגלות כי י"פ דם גימטריא מ"ת.

¹⁴³³ עי' פע"ח שער ק"ס פרק ג: זכירה ד' והיא יליאת מצרים תכין צפ' יליאת צפסוק אני ה' אלהיכם אשר הולאתי אתכם מארץ מצרים אמנם ענין זכירה זו הוא ענין כי הטעם שיותר נזכיר יליאת מצרים משאר יליאות כגון צבל מדי ויון וכיוצא דע כי הלך ארץ מצרים ארץ טומאה הוא מכל הארצות והשכינה היה גולה עם בגלות ישראל וכבר ידעת איך אותו הגלות היה ע"י חכמה נפלאה של כשפים שעשו המצרים שלא יכלו ישראל לעלות משם כנז' צוהר ואמנם כבר הודעתך ענין גלות השכינה באמתיות מה ענינו כי הלך ע"י חטא אדה"ר נפלו כל הנילוזין של נשמות הקדושות לתוך הקליפות ואין בהם כח לצאת משם לולי רחמי הש"י שגלתה שכינה עמנו ואז ע"י הכנסתה תוך הקליפות היא מלקטת אותן הנשמות הקדושות וכאשר יסתיים קיבץ גלות זה מזלוע הקליפות אז הוא עידנא דהוי מטא רגלין כרגלין ואז יתקיים הכתוב בלע המות לנח כנז' צוהר פ' (לט ע"ד) פקודי.

ול"ע שכלן משמע שזה חסרון צרחל, וע"כ דברנו על חסרון צו"ק.

¹⁴³⁴ פע"ח: וזה התחתון גורם אל העליון

שעה"כ

ז"ן פרק ג). ושם בגרון הוא אחיזת קליפת מצרים שהוא מקום צר כמבואר אצלנו¹⁴³⁵. ולא היה אז מאיר מוח הדעת בגופא דז"א אלא בבחי' האחוריים של הלבושים של יסוד דאימא, שהם י' דמים הנ"ל.

וב' עניינים אלו הם אחוים יחד, כי מעם התחתון גורם אל העליון, כי לכך הוצרך לחזור לבחי' ג' כליל בנ', וזמ"ש ביחזקאל (טו ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיק בוי¹⁴³⁶, ר"ל כי סיבת היותך מתבוססת בעבודות קשות בחומר ובלבנין, הוא בסיבת דמיק, ר"ל כי בסיבת אלו הי' דמים¹⁴³⁷ שהם המאירים ומתפשטים בז"א, לכן יש התגברות ויניקה אל החיצונין בהם, ולכן נתגברו לשעבר את ישראל באלו העבודות הקשות. ולתקן ענין זה, לכן, ואומר לך בדמיק חיי, ר"ל כי תמורת אלו הדמים אשר בסיבתם נשתעבדו, ימשכו לך חיים העליונים¹⁴³⁸, שהוא ענין לידת ז"א והתגדלותו, ואז יכנסו בו מוחין דגדלות הנק' חיים, שהם סוד אהי"ה יהו"ה אהי"ה כמבואר אצלנו¹⁴³⁹, ע"י חיים אלו תצאו מן

- מאיר הכוונה -

¹⁴³⁵ עי' הערה 1358.

¹⁴³⁶ כדי שלא יתפשטו החסדים למטה וכדי שלא ינקו החיצונים (לש"ו על פע"ח).

¹⁴³⁷ ללא הויר"ת.

¹⁴³⁸ עי' זהר (חלק ב דף לה ע"ב): אמר רבי יהודה, אי הכי אמאי דמא, דהא תנינן חוור וסומק וחד דכליל ביני גווני, אמר ליה, תרי דמי הוו, חד דמילה וחד דפסחא, דמילה רחמי, דפסחא דינא, אמר רבי יהודה, לאו הכי, אלא כמה דאוליפנא, דקודשא בריך הוא אחזר הוא דמא לרחמי, כאילו הוו חוור בגו גווני, הדא הוא דכתיב (יחזקאל טז ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיק ואומר לך בדמיק חיי וגו', ואף על גב דהוה סומקא אתחזר לרחמי, דכתיב בדמיק חיי. תרגום: אמר רבי יהודה אם כך למה דם שהרי שנינו לבן ואדום ואחד שכלול בין הצבעים אמר לו שני דמים היו אחד של מילה ואחד של פסח של מילה רחמים ושל פסח דין. אמר רבי יהודה לא כך אלא כמו שלמדנו שהחזיר הקדוש ברוך הוא את אותו דם לרחמים כאלו היו לבן בתוך הצבעים זהו שכתוב ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיק ואמר לך בדמיק חיי וגו' ואף על גב שהיה אדום החזיר לרחמים שכתוב בדמיק חיי.

עי' לעיל פיסקא ד"ה אמנם מרע"ה במראה, שמשם משמע שאז נגמר יניקת הקלי', ולכן במקום זה ימשך להם מוחין דגדלות וצ"ע.

¹⁴³⁹ עי' לעיל קידושי ליל שבת דרוש א': מלת כל חי הוא בגי' ס"ח אהי"ה הויר"ה אהי"ה והם בגי' חיים והם סוד התפילין הנק' חיי המלך. והכוונה היא כי זה הוא תמורת התפילין שבימי החול. וכן הוא לקמן דרוש ח.

ועי' שעה"פ תפילין ב: כבר הודעתך כי ג' בחינות היו בז"א, ושנים מהם, הראשונה והשלישית נקראים עיבור, והאמצעי נקרא זמן היניקה. ולכן הראשונה והשלישית נרמזים בשם אהיה, ששם אהיה מורה על בחי' העיבור

ועי' פע"ח שער התפילין פרק ג: ג' בחי' של רישא דז"א, שהם ג' הבחי' הנ"ל, כולם נרמזו בתפילין בלבד, שהם - מקיף עליון, ופנימי, ומקיף קטן. והם בחי' - אהי"ה, הויר"ה, אהי"ה. ובמ"א ביארנו זה דרך הסתר והעלם, ואמרנו, כי אהי"ה הראשון של כ"א אזכרות, הוא נגד עיבור א'. ואהיה הב' של בתים, הוא נגד עיבור הב' ושם הויר"ה שבאמצע, הוא ד' פרשיות. ועתה גלינו לך סודו יותר בפרטיות.

ועי' נהר שלום יז ע"א: כל אלו השלשה בחינות וכו' שהם בחי' מקיף דל' שע"ג רישא דז"א והמוחין פנימים שבתוך רישא דז"א והמוחין מקיפים שמחוץ מצח דז"א, כל אלו השלשה הארות מתקבצים ויוצאים ונעשים בחינת תפילין מחוץ למצח דז"א, וכנגדם הם השלשה שמות אהי"ה הויר"ה אהי"ה שכולם הם מחוץ במצח דז"א. וכל אלו הם מוחין דישסר"ת והם מוחין דעיבור ויניקה ומוחין דמוחין שהם דגדלות הנכנסים בחב"ד דחכמה דז"א זהו בתפילין דרש"י. ועי' לעיל ציצית ד' שמדיגש זה חר"ב ולא דעת.

צ"ע אם לפי זה החסרון הראשון הקטוב הראשון הוא מקיפים והשני הוא אורות פנימיים. או (וזה יותר עומק) שיש חסרון של התגלות המוחין, רק מתגלה הלבושים שלהם, ויש העלם המוחין לגמרי, וזה ב' סוגי המוחין שהיו חסרים, והתגלות הלבושי מוחים ללא מוחין פנימיים נותן לקלי' על מה לאחז, ולכן היה שעבוד, וצער, ותיקונו הוא על ידי התגלות המוחין שהיו בעיבור, וכתוצאה זה יביא למוחין פנימיים של דעת המתפשט בתוך ז"א במוחין דהויר"ת.##* ציצית ג'##* כך מצוין בש"ש ולא מצאתי

שעה"כ

הגלות. ולפי שב' בחינת דמים הם: דם טוהר, ודם טמא. לכן כפל ואמר ב"פ בדמיך חיי בדמיך חיי. וגם נרמז במלת בדמיך כאלו אמר ב' דמיך.

ודע כי אלו עצמם הם סוד משז"ל (שמ"ד פ"ז ס' ג) שהם ב' דמים דם פסח ודם מילה. והענין הוא כי דם מילה הם דם טוהר, כי הם מן החסד המתגלים בפומא דאמה¹⁴⁴⁰ יסוד דכורא, ודם פסח הוא כנגד הגבורות שהם בנוק' כנודע, כי סוד הפסח הוא בנוק' כנו' בס"ה¹⁴⁴¹. ולסיבה זו תיקנו המסדרים ההגדה פסוק זה באמצע סדר הגדה ליל פסח. ונמצא כי ענין גאולת גלות מצרים היה על ידי נס גדול מאד^{1442, 1443}, וזהו ענין גדולת נס יציאת מצרים. כי הנה עם מצרים ופרעה היו כ"כ אחוזים ומשורשים לינק מן

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁴⁰ עי' אד"ר קמב ע"א ועי' עוד רצו ע"ב.

¹⁴⁴¹ עי' לעיל הערה 1438.

¹⁴⁴² בליל א' של פסח הנה נעשה גם עתה כל התיקונים למעלה רק מאליו ע"פ נס שלא על ידינו כלל וכו' מה שנעשה על ידינו בתפילת ערבית דליל א' של פסח, הנה הוא רק עליית ותיקון המלכות בהנה"י דז"א. אמנם תיכף אחר שנתקדש היום בתפילת ערבית, הנה מתגלים ומאירים למעלה למעלה האורות העליונים מאליו ומעצמו, ר"ל שלא על ידינו כלל, אלא בגילוי אור המאציל א"ס ית"ש והוא נס גדול כמו שהיה אז בעת גאולת ישראל ממצרים. והוא מ"ש (הגש"פ) ובמורא גדול זו גילוי שכינה, שנתגלה השכינה הקדושה למטה בעת הגאולה, וכן היה למעלה למעלה עד גילוי אור המלכות דא"ס ית"ש, ונכללו אר"א עלאין וישסו"ת בחד, ונתלבו בהז"ן, והוא ענין עלייתם בחג"ת שהוא סוד פסח, פה סח כנודע (פע"ח שער מקרא קודש פרק ד). ומתפשטים ומתלבשים כל המוחין דגדלות א' והב' אשר הן מצד אימא והן מצד אבא, מתפשטים ומתלבשים בהז"ן תיכף אחר תפילת ערבית ברגע אחד מאליו ומעצמו ע"פ נס, ולכן אומרים הלל גמור תיכף אחר ערבית כמ"ש הטור בסי' תע"ג והש"ע סי' תפ"ז, שכן היה מנהג קדמונים משום שאז נעשה תשלום כל התיקונים למעלה מאליו ומעצמו בדרך נס. אך כל התיקונים שאנו עושין בכל מצות הכוסות והמצה וכל הסדר כולו, הוא רק לכלול את עצמנו באותן התיקונים ג"כ, ולהמשיך אותם עלינו, אבל למעלה נעשה הכל מעצמו תיכף אחר תפילת ערבית, כן נראה לענ"ד ברור וה"י יכפר. וכו' הזווג דפב"פ העיקרי דהז"ן הנעשה בליל א' של פסח ע"י המשכת המוחין דהגדלות שני בהם, הנה לא היה ע"י עלייתם בהיכלין דאר"א, אלא שנמשך ונתפשט המוחין דגדלות שני בהז"ן במקום הז"ן עצמן, והיה זה באמת ע"פ נס גדול, כי מדרגת הז"ן היה אז בהקטנות ביותר אפשרי, והיתה המלכות בסוד בתולה (דע"ה ח"ב קד ע"ד). ועי' לקמן דרוש ג', והערה 1488.

עי' נהר שלום הובא בהערות סופיות. ועי' זהר אמור הערה 1503.

¹⁴⁴³ נהר שלום: זי"ט מתעלים ויוצאים פרכופי האלילות מתוך זי"ע לקדושה וגם זי"ע לקדושה מתעלים ויוצאים מתוך ימי החול ר"ל לקלי' עד שיעור שנשאר נה"י וחג"ת דעשיה מלוצקים זימי החול וזהו מה שנעשה מאליו ואח"כ ע"י התפילות דיו"ט מתעלים העולמות ועולים עוד מדרגה א' עד שעולים גם החג"ת דעשיה מתוך ימי החול ולא נשאר רק נה"י דעשיה מלוצקים תוך ימי החול ולפיכך הותר מלכת אוכל נפש שהם הנה"י. וזהו אללי מ"ש הרב ז"ל כי גדלות א' נכנסת מאליו והוא כי בעליית העולמות עלו ז"ן למקום שהו עומדין יסו"ת ואחר כך ע"י התפלות דיו"ט עולים עוד עד מקום או"א כל זה הוא סדר שיעור עליית העולמות אמנם המשכת המוחין לז"ן צריך להמשיך להם גם מישסו"ת ממקום שהם עומדים בו עתה ויוצו עם מ"ש דהקדמה ע"ש היטב וזה ודאי בין ביזויות בין בפנימיות.

והנה עתה דערבית דליל פסח יכוין להמשיך כל המוחין דקטנות וגדלות שני דאר"א בזו"ן כי גדלות א' כבר נמשך מאליו כי מה שנעשה על ידינו בחול נעשה מעצמו זי"ט אע"פ שערבית היא מדת לילה עכ"ז נמשכין כל המוחין דמדת לילה ויוס כי זאת היא המעלה שיש לליל פסח על כל שאר שקצתות וימים טובים שבהם אין מוחין אלו נמשכין בזו"ן אלכא לאט לאט בהמשך סדר התפילות דערבית שחרית מוסף ומנחה משא"כ בליל פסח כי מה שהיה ראוי להמשיך בתפילות הנזכר נמשך הכל בתפלה א' דערבית והוא זיווגא עילאה ולפיכך אנו אומרים הלל גמור אחר ערבית הנאמר בשאר הימים טובים ציוס דאל"כ מאי רבותא דליל פסח מכל הליכות שזכר הליכות

שעה"כ

הדעת העליון דז"א, עד שגרם לחזור ז"א בסוד העבור בסוד ג' כלילין בג', שהיא בחי' בתכלית המיעוט והגירעון שאין למטה ממנה. והוצרך המאציל העליון לחזור להוליד את ז"א ולהגדילו בתכלית האחרון של ההגדלה, ופ' ע"ג כדי שיתבטל יניקת החיצונים משם מחמת תוקף האור הגדול שהוא ועי"כ יצאו מן הגלות.

דרושי הפסח דרוש ב

בענין תוקף הגדלת ז"א ביציאת מצרים. ובתחילה נקדים הקדמה א' בענין סדר הגדלת ז"א, דע כי כשנולד ז"א אז הוא זמן קטנותו עד היותו גדול בן י"ג שנים¹⁴⁴⁵¹⁴⁴⁴.

- מאיר הכוונה -

נתקן מדת הלילה דז"ן של היום הבא ונמשכים להם מוחין ממדת לילה דפראופים העליונים שיעור המוחין דמדת היום והיא גדולה בערבית דמדת היום אלא שבערך הכולל אינה אלא כמדת הנה"י דמדת היום הוא אצל עתה כליל פסח נמשכין כל המוחין דמדת יום ולילה דז"ן וזה לא בא מכחינו אלא מכח וראון המאציל העליון שראה ונתן כח בתפילה אחת דערבית להמשיך כל המוחין ולפיכך זיווגא אסיר לן כנזכר כל זה דכרוש ג' דכרוש פסח ע"ש.

ולכאורה נראה דכשחל פסח בשבת שצריך לכוין במנחה לאותו השבת כשאר מנחה דכל שבת להעלות לז"א דליקנא דא"א אמנם כד דייקת שפיר נראה שאין לכוין בה כלל וכנזכר לקמן.

כ"ז בפנימיות וכנגדו נמשכים כל המוחין בחיצוניות דמעשה המלאה שבהגדה כנזכר בשער ב' משער חיצוניות ופנימיות כי כל מלות מעשיות הם וברכותיהם כגון ליכית ותפילין ושלש סעודות דשבת ואכילת מנה ופסח וקידוש על היין וסוכה ולולב והיוצא הנה הם לתקן ולהמשיך מוחין לחיצוניות העולמות וכל מלות שהם דדיבור לבד כגון התפילות ועסק התורה וכיוצא הוא לתקן ולהמשיך המוחין לפנימיות העולמות ע"כ וכתב עוד דכרוש ג' שאין הפרש בין המוחין לחיצוניות לדפנימיות כלל אלא כדי להבין היכן אנו מדברים ראה אם המלאה שאתה מתעסק בה היא מעשית הנה היא בחיצוניות ואם היא דדיבור (ע"ב) היא בפנימיות ואל תטריח עצמך עוד כלל עכ"ל הרי דפי' כל מה שאמרנו ולפי דרכנו למדנו שענין זה נעלם מקצת מקובלים שכתבו שאחר ערבית לליל פסח מסתלקין כל המוחין מזו"ן וחוזרים להמשיך בסדר הגדה ע"כ שאין הענין כן אלא כמ"ש הרב זל"ה"ה שזה בפנימיות וזה בחיצוניות אלא שצריך להזהר שלא לכוין להמשיך מוחין ללאה.

¹⁴⁴⁴ עי' שער כה פרק ח: כמו שנשמט האדם אינה נכנסת בו עד י"ג שנים, כן נשמט הז"א שהוא המוחין שלו אינן נכנסים בו עד י"ג שנים.

¹⁴⁴⁵ עי' ע"ח שער דרושי הכלל דרוש השלישי: הנה הז"א¹⁴⁴⁵ לא היה רק בעל ו"ק הנקרא קטן, והוא גדל והולך עד תשלום י"ג שנה ויום אחד ע"י החסדים כנ"ל דכרוש הקודם לזה, שהם ה"ח של הדעת התחתון הנ"ל הנקרא מים, ומטבע המים להגדיל האילן ולהחיותו, ולטעם זה נקרא ז"א אילנא דחיי. וכבר נתבאר במ"א ענין ג' בחי' שיש לז"א שהם עיבור וניקה ומוחין. והנה אחר היניקה שהם ב' שנים דיניקה כנודע, אז מתחילין לבא המוחין ולהתגדל מעט מעט עד תשלום י"ג שנה ויום אחד כמ"ש בע"ה, וכל זמן זה הוא זמן המוחין דז"א הבא אחר זמן היניקה. ודע כלל זה, כי כל מה שאנו מדברים בו שצריך זמנים לגדלות דז"א, כל זה היה בעת אכילת הראשון, אך משם ואילך אחר שנאלץ ז"א בעת אכילת ונתקן, הנה אע"פ שבכל יום ויום חוזר לקבל מוחין חדשים כבתחילה, כמ"ש דכרושים אחרים שאין פה מקומם, הנה א"כ להמתין זמן. כי ברגע אחד נעשה, ולא בזמנים ארוכים הללו, ושומר כלל זה בידך.

וז"ל השמ"ש שם: נ"ב, ל"ע למה לא הזכיר עוד הימים שמראש השנה עד שמיני עצרת שגם הם דוגמת בריאת העולם שבהמשך כל אותם הימים נתפשטו המוחין דזו"ן אותם המוחין המתפשטין בהם בתפילת שחרית לחול לבד, וכן בהמשך מ"ט ימי העומר מתפשטין דזו"ן המוחין אותם המוחין המתפשטין דזו"ן בכל יום שבת, וכנזכר כל זה בספר הכוונות כל אחד במקומו. ונלע"ד כי מה שבא

שעה"כ

ובזמן הקטנות הזה ודאי שיש לו ג"כ מוחין דקטנות כנ"ל, והמוחין האלו דומין הקטנות הם בחי' הלבושים והכלים¹⁴⁴⁶ של נה"י דאימא, ובתוכם מתלבשים גם הלבושים של נה"י דאבא¹⁴⁴⁷. וכל אלו נכנסין תוך ז"א בסוד מוחין דקטנות עד היותו גדול מבין י"ג שנים ומעלה. ואמנם בחי' הלבושים הנז' דנה"י דאימא בזמן הקטנות הם שמות של אלקים¹⁴⁴⁸,

- מאיר הכוונה -

הרב ז"ל לשלול, הוא הזמן שהוא דוגמת צריחת העולם שהיה בו המשך זמן י"ג שנים אשר לא יהיה עוד המשך זמן ארוך להכנסת המוחין בז"א כזה עוד עד עולם, אבל בהמשך ימים מועטים כגון הימים שמר"ה עד שמיני עשרת או מ"ט ימי העומר אינו בכלל זה הכלל, כנ"ל.

עי' פת"ש גדלות דז"א לו ז"ל, ענין הזמן שאנו מדברים באילנות ובפרלופים, אינו זמן ח"ו כפי שהוא למטה רק שורש הזמן, וענין הזמן הוא דבר נעלם מאד, והוא סוד ההדרגה שעשה המאליל ית' שכל פרטי המאורות שמסודרים לתיקון הולאת הנצראים ולהנהגתם לא יאירו כולם ביחד, שאם היה כן היה מתבטל הבחירה וננין העולם, ולריך שיאיר כל מאור בפ"ע כפי שיעור הדרכה שעשה המאליל ית', והם סוד הרגעים המתקצרים, שכל רגע הוא מאור פרטי, וכלל תת"ק רגעים הם הפרטים הנכנסים בסוג של מאור כללי הנקרא שעה, ואלו הסוגים נכללים בסוג כללי יותר הנקרא יום, וכן הוא שבועות וחדשים ושנים, וזה נעשה ע"י צול"ק קו המדה שעשה גבול למאורות¹⁴⁴⁵ שלא יכנסו א' תוך גבול חברו, והם סוד הגבורות שנעשה ע"י גבול לכל מאור בפ"ע שע"י נעשה השינויים בהנהגה ובנצראים בכלים שלהם, שכל א' הוא מדרכה בפ"ע, וכל המדרגות קשורים ונמשכים זה מזה שהוא סוד קישור הזמן של כל הו' אלפים שנים, שכל רגע מחובר לחברו ונמשכים זה מזה עד שבכלות הארת כל המדרגות, יכלה זמן הנהגת העולם כפי סידורו עתה והם ו' אלפי שנים, ומשם יעלה אח"כ לנצחיות, שכל המאורות יאירו בז"א, והיינו, שבזמנה"ז כל מדרכה שנתקן ע"י התחתונים ונעשה, אותו המאור הוא מתעלם ומסתלק למעלה וכו' כל המאורות שהם הימים והשנים שחולפים ועוזרים עד שבהשתלם השנים שנקצרים לכל אדם כפי מספר מדרגות המאורות שצריך לתקן לפי שורש נשמתו (עי' ע"ח שער הכלל פרק א'), אז הוא מת ונפשו מסתלק ממנו, ושם נהנה מכולם בז"א, ולכן שם אינו זמן. וכן הוא בכלל העולם, בכל יום נעשה תיקונים חדשים, ואחר כלות כל התיקונים אז יהיה נשלם ו' אלפי שנים, וכולם סלקין לאימא לאלף השביעי לסוד הנצחיות¹⁴⁴⁵, ושם יקבלו שכרם ויעלו ממדרגה למדרגה עד א"א שהוא למעלה מן הזמן, ששם אינו גדלות שלו בדרך זמן כמו בז"א, והתחלקות הזמן בחמש מדרגות, רגעים ושעות וימים וחדשים ושנים, והוא ענין עמוק, כי הזמ"ן הוא דבד"ן סוד מ"ה וצ"ן וכו' והנה כל סדר גדלות הזה הוא בתחילת אילנות שהוא ע"פ סדר זמנים הנ"ל שנסדרו המאורות שלא ע"י התחתונים, והיה משער המאורות בהולאתם מן הקלקולים והשצירה בהדרגה זה אחר זה, משצירה (ו)נקודות לפרלופ ובסדר יניקה ומוחין, וגם המוחין היו בהדרגה כדי ליתן בהם שורש למה שיהיה אח"כ הבחירה {נלכך?}

¹⁴⁴⁶ עי' ע"ח שער מ פרק י: אך דע כי כמו שיש (ג') כלים דחיצונית דז"א עצמו ועוד ג' מיני מוחין בתוכה שהם ג' לבושי נה"י דאמא, ע"כ. היינו שהלבושים היינו הכלים.

¹⁴⁴⁷ עי' ע"ח שער כה פרק ח: ואמנם כשרוצין לכנוס בז"א הם מתלבשין תחלה בסוד נה"י, כיצד, מוחין דאבא מתלבשין בנה"י דאבא, ומוחין דאמא בנה"י דאימא, ואח"כ מתחברין ביחד, כי נמשכין נה"י דאבא בנה"י דאמא, ואח"כ נכנסים נה"י דאמא תוך ז"א.

¹⁴⁴⁸ עי' ע"ח שער המוחין פרק א: אלו המוחין חומריים הם נעשין מבחי' האורות הם הוי"ת ממש אפי' בימי עיבור ויניקה. והקרומית לבד הם נקרא אצלינו תמיד מוחין דאלקים דקטנות, וזכור זה מאד לפי שהם מבחי' הניצוצין שהם הדינין, אבל המוחין הם שמות הוי"ת.

ועי' מבר"ש מג ע"א: אלהים דינים והאורות שהם הויות הם המוחין ואע"פ שאנו אומרים תמיד כי המוחין דעיבור ויניקה הם שמות אלהים אינו על המוחין עצמן כי המוחין הם הויות ממש אף בעיבור ויניקה אמנם הכוונה היא על אלו הניצוצות שהם שמות אלהים וכולו דינין וזכור כלל זה.

ועי' שער מוחין דקטנות פרק א': והנה בימי העיבור ויניקה הם סוד דינין, ויש להם מוחין ג"כ והם סוד אלה"ם, ולפי שסוד המוחין הם עיקרם רחמים, כי הלא הם באים להשלים הזו"ן ל"ס, א"כ צריכים שיהיו רחמים שהם סוד הוי"ת, ולכן מוחין דגדלות הם הוי"ת, ומוחין דקטנות שהם

שעה"כ

כי הנה הבינה נקרא אלקים כנודע (עי' תיקו"ז קא ע"ב), ובפרט בבחי' האחוריים של נה"י דאימא¹⁴⁴⁹ שהם הלבושים היותר חיצונים של נה"י דאימא, והם בחי' המוחין דקטנות. ולפי שנה"י דאבא באים מלובשים תוך נה"י דאימא, ואינם מתגלים בז"א אלא ע"י הבינה, לכן גם הלבושים דנה"י דאבא הם נקרא מוחין דאלקים ע"ש אימא¹⁴⁵⁰, והבן זה.

ואמנם בגדלות דז"א אז הלבושים דנה"י דאימא הם יותר פנימיים והם בבחי' שמות של אהי"ה כנ"ל, כי במוח הדעת בלבד שהוא היסוד דאימא יש עשרה דמים, והם עשר שמות אהיה בסוד האחוריים שלהם, ועד"ז גם הנצח וההוד יהיו בבחינת אהי"ה¹⁴⁵¹. ונמצא, כי מה שאמרנו לעיל שבגלות מצרים היו מתגלים עשרה דמים אלו, הנה הם בחי' הלבושים שבזמן הגדלות, כי בזמן הקטנות הם לבושים הנקרא אלקים, כי בבינה יש שם אהי"ה¹⁴⁵² ושם אלקים כנודע¹⁴⁵³.

ואח"כ בא זמן גדלות ז"א והוא בן י"ג שנים, ונכנסים בו ממש בחינת מוחין פנימיים דהויות תוך הלבושים דנה"י דאימא מבחינת שמות אהיה כנ"ל. וכעד"ז מוחין פנימיים דהויות תוך לבושים דנה"י דאבא¹⁴⁵⁴. ואלו הם בחי' צל"ם, והם אות צ' דצל"ם כמבואר אצלנו¹⁴⁵⁵.

אח"כ בז' שנים האחרים נכנסים¹⁴⁵⁶ ז' מקיפים דמוחין דגדלות, והם ב' אותיות ל"מ דצל"ם שחשבונום ז'¹⁴⁵⁷. ואז ז"א הוא בן ד' שנה גמורים ויכול לישא וליתן בנכסי אביו אפילו בקרקעות (גיטין סה ע"א).

- מאיר הכוונה -

עיבור ויניקה הם אלה"ם, ולכן אינם נקרא מוחין ממש רק אותן דגדלות, ועיי"ש פרק ב: ואמו הוא סוד אמא עלאה אשר היא מתפשטת נה"י שלה ונכנסת ברישא דז"א עם המוחין דקטנות כנ"ל, וזהו תעשה לו אמו.

ועי' שער מ' דרוש י: נמצא כי המוחין דהויות עיבור ויניקה וגדלות הם ג' כלים הפנימיים, ואלו אינם בחי' נה"י דאמא רק פנימותן, והם טפת זוג דא"א, והם מוחין עצמן דז"א. אך המוחין דחיצונית הם אלם אלהים אהי"ה הם ג' בחי' נה"י דאמא, חיצונית ואמצעית ופנימיות, ובערך אמא הם לבושים ובערך ז"א הם המוחין דחיצונית. כנ"ל דרוש א'¹⁴⁴⁹.

עי' ע"ח שער א"א פרק ח אות ב': ב', המוחין דאבא כיון שמתלבשין במוחא דאמא נקראו אהי"ה כמותן. ועי' לקמן פג ע"ב שיש ב' מילויים שונים א' של אבא וא' של אמא.¹⁴⁵⁰ שהם כלולים ביסוד. ועי' פע"ח שלא מביא עדד"ז גם הנו"ה יהיהו בבחינת אהי"ה.¹⁴⁵¹ עי' זהר ח"ג קח ע"ב.¹⁴⁵²

עי' ע"ח שער א"א פרק ו: לעולם אין העליון מתלבש בתחתון רק האחוריים שבו לבד ונעשים פנימים לתחתון. והנה נודע כי אין העליון מתלבש בתחתון אלא המלכות שבו לבד, נמצא א"כ כי האחוריים של מלכות דאמא עלאה הם מתלבשים בתבונה, ונעשין שם פנים, והבן זה מאד. והנה אחוריים של חו"ב דמלכות דאמא עלאה (דאהי"ה) הם תקמ"ד, וב' אלפים קנ"ו מילוי המילוי ברבוע, ואחוריים של כתר מלכות דאמא הם מ"ד, הרי מ"ד ותקמ"ד וב' אלפים קנ"ו כח"ב דאחוריים דמלכות דאמא, ואלו הם בחי' פנים בעצמן כח"ב דתבונה עצמה ולא במלכות שבה וכמו שכתבתי. וכ"ז בחי' אהי"ה שהוא פנימיות, וכנגדן בחי' אלקים דחיצונית. ועי' שער הזווגים פרק ו שבינה נקראת אהי"ה ותבונה נקראת אלקים. שמתלבשים תוך נה"י דאמא (עי' ע"ח שער כה פרק ח).¹⁴⁵³¹⁴⁵⁴

לשון הפע"ח: אח"כ בא הזמן דגדלות והם המוחין הפנימים בתוך נה"י דאמא והם סוד הוית' כמבואר אצלנו ואז הוא נקרא בן י"ג שנה ונקרא גדול כנודע ואלו הם סוד צ' דצל"ם. ועיי"ש המשך דבריו¹⁴⁵⁵ היינו יורדים.¹⁴⁵⁶

עי' ע"ח שער כה פרק ח: אותן ב' בחי' לפי שאין יכולין ליכנס תוך ז"א בסוד אר"פ, נשארים למעלה (הצ"ל) [צל] על ראשו, לכן הוא אר"מ, כי משם הוא מאיר אל הז"א לתתא, אך אינם מקיפין מצדדים רק על ראשו לבד. אמנם מה שהבנתי מתוך דברי מורי זלה"ה הוא זה, כי הוא אמר כי מ' הוא כחב"ד דתבונה, ל' חג"ת דתבונה, וכפי דברינו אלו נ"ל לומר שאין אנו צריכין [לומר], שמה שאנו קורין מ' של צלם [הוא], לפי שהם מוחין בלי לבוש וניכרים שהם ד', כי הרי צלם גימ' אהי"ה יודי"ן שהוא בתבונה, ולפי זה הם' אינו בכלל אהי"ה דתבונה, אלא הם מוחין לבדם.¹⁴⁵⁷

שעה"כ

והנה ב' בחי' אלו דמוחין פנימיים ומקיפים אינם רק בחי' א', ושניהם נקרא זמן גדלות ראשון. והנה הענין הוא במה שנודע ענין אימא עילאה הנחלקת לב' בחי', בינה ותבונה (עי' שער אר"א פרק ח). כי מן החוזה ולמטה נקרא פרצוף תבונה, ומהחוזה ולמעלה נקרא בינה. והנה התבונה היא פרצוף בפני עצמה והבינה היא פרצוף בפני עצמה, ושניהם ביחד הם פרצוף אחד שלם כנוז, ונק' פרצוף אחד דאימא עילאה. ואלו הנה"י דמוחין פנימיים ומקיפים דאימא שלוקח ז"א בגדלותו בהיותו בן י"ג עד היותו בן עשרים שנה, הוא בבחינת כל פרצוף התבונה. כי בתחילה עולה ז"א ולוקח נה"י דאימא עם המוחין פנימיים שבתוכה, ונעשים בו מוחין פנימיים בהיותו בן י"ג שנה. ואח"כ בז' שנים אחרים לוקח המחצית תחתון של ת"ת דאימא עם המוחין שבו, ונעשים בו מוחין מקיפים. וכפי זה נמצא כי ל"מ דצל"ם הם שיעור ב' שלישים תחתונים דת"ת דאימא¹⁴⁵⁸, ואז נשלם לך' שנה. ונמצא כי כבר לקח כל פרצוף התבונה כולו, אבל איננו רק מחצית פרצוף אימא עילאה בלבד כנוז.

ונודע כי כמו שאימא עילאה נחלקת לב' פרצופים בינה ותבונה, כן אבא עילאה נחלק עד"ו ממש לב' פרצופים חכמה ויש"ם¹⁴⁵⁹. והנה כמו שלקח ז"א מבן י"ג עד בן עשרים מוחין דאימא הפנימיים ומקיפים בפרצוף התבונה, אשר כולו איננו רק מחצית פרצוף דאימא. כמו כן לקח ג"כ מוחין דאבא פנימיים ומקיפין בפרצוף יש"ם אשר כולו איננו רק מחצית פרצוף דאבא. ונמצא כי בקטנותו דז"א לקח מוחין פנימיים ומקיפים מצד היצונית יש"ם ותבונה, ובגדלותו לקח מוחין פנימיים ומקיפים מצד פנימיות יש"ם ותבונה.

ואח"כ חוזר ז"א לבחי' קטנות וגדלות אחרים יותר עליונים, והוא בבחי' פרצוף חו"ב שהם חצאין העליונים של פרצוף או"א, מהחוזה שלהם ולמעלה. ולכן הקטנות והגדלות הראשון אנו מכנים אותם וקורין אותם נה"י דאו"א, והקטנות והגדלות השני אנו מכנים וקורים אותם בחי' חג"ת דאו"א¹⁴⁶⁰, לפי שהח"ב הם מן החוזה דאו"א ולמעלה אשר שם הוא בחי' חג"ת שלהם¹⁴⁶¹.

ונמצא כי אחר עשרים {פ' ע"ד} שנה חוזר ז"א לעלות עלייה אחרת, ולוקח היצונית או"א חו"ב בסוד מוחין פנימיים ומקיפים, ואז נקרא קטנות שני דז"א, ואח"כ חוזר לעלות עוד ולוקח פנימיות חו"ב בסוד מוחין פנימיים ומקיפים ואז נקרא גדלות שני דז"א. והרי הם ב' מיני קטנות וב' מיני גדלות ביש"ם ותבונה ובחו"ב, וכולם אינם רק ב' פרצופים דאו"א.

- מאיר הכוונה -

ועיי"ש: אך כוונתנו לבארם אחר ה"ג שנה ויום א' עד כ' שנה ואילך, כי עתה חסרים עדיין מוחין פנימיים צ' דצלם אבא לכנוס, גם מקיפים אבא גם מקיפים אמא של צלם, הרי הם ג' בחי'. ותחלה נכנסים מקיפים אמא, ל' ס' של צלם בה' שנים מ"ג שנה עד י"ח שנה ויום א', כי אז נאמר (אבות פ"ה מכ"א) בן שמונה עשרה לחופה, אח"כ ב' שנים מ"ח עד כ' שנים נכנסים בו פנימיים דאבא צ' דצלם, ואח"כ מכ' שנה ואילך נכנסים מקיפי אבא.

¹⁴⁵⁸ חצי ת"ת (פע"ח).

¹⁴⁵⁹ שער אר"א פרק ד.

¹⁴⁶⁰ עי' דע"ה ח"ב קכג ע"ב: והקטנות ראשון והגדלות ראשון הוא מכונה בשם נה"י, כי אז עולים ז"ן רק בנה"י דכללות. והקטנות שני והגדלות שני מכונה בשם חג"ת, כי אז עולים ז"ן בחג"ת דכללות.

שער המוחין פרק יב ושם פ"ד ושער אר"א פרק ג (גליונות הלש"ו על פע"ח).

¹⁴⁶¹ עי' ע"ח שער כ פרק יב ז"ל: וטעם הדבר כי או"א שרשם הם חג"ת נה"י לבד, כי חב"ד דאו"א לקחם עתיק והבן זה. עי' שער יד פרק ג: והנה המוחין שלהם נעשו ע"י חג"ת דאו"א אשר בתוכם נה"י דעתיק, שהם מוחין דאו"א. עי' לש"ו הערה &.

שעה"כ

ואז ז"א הנקרא בן בכור יורש מקום אביו ואמו עליונים ונקרא זקן¹⁴⁶² ממש ואינו בחור, לפי שעלה למדריגה חו"ב העליונים הנקרא זקנים¹⁴⁶³.

ואח"כ חוזר עוד הז"א לעלות בא"א בדיקנא עילאה דיליה כנו' אצלנו בסוד תפלת מנחת שבת (דרושי סדר שבת דרוש א), ואין זה מקום הרחבת ביאור אופן עלייה זו. ומשם והלאה אין עוד עליה אחרת אל ז"א, כי שם הוא תכלית עלייתו. וכל בחי' עליות ז"א מן קטנותו הראשון שבכולם על סדר¹⁴⁶⁴ תכלית גדלות האחרון, ועלייתו העליונה נרמו בפרקי אבות (פ"ה מכ"א) במשנת הוא היה אומר בן ה' שנים למקרא כו' בן מאה כאלו מת ועבר מן העולם, וכל אותם המדריגות הם בחי' עליות ז"א ממדריגה ראשונה עד מדריגה אחרונה¹⁴⁶⁵. ואין אנו עתה בפרטות ביאור המדריגות על דרך סדר משנה זו, אבל כלל העולה בדרך קצרה הוא, כי אחר שנולד ז"א יש לו קטנות ראשונה, והוא לקיחתו הלבושים והכלים בלבד שהם היצוניות די"ש"ס ותבונה, ונעשים לו מוחין פנימיים ומקיפים. ואלו המוחין אנו מכנים אותם וקורים אותם בשם נה"י ראבא ונה"י דאימא¹⁴⁶⁶.

ואח"כ יש לו גדלות ראשון, והוא לקיחתו המוחין פנימיים שבתוך הנה"י דאו"א שהם פנימיות יש"ס ותבונה. ואח"כ חוזר לוקח הלבושים והחיצוניות של חו"ב עילאין ונעשים לו מוחין פנימיים ומקיפים דקטנות שני, ואלו המוחין אנו מכנים וקורים בשם חג"ת דאו"א. ואח"כ לוקח גדלות שני, והם פנימיות המוחין שבתוך חו"ב ואנו מכנים וקורים אותם בשם חג"ת דאו"א בבחי' פנימיות. ואח"כ עולה בדיקנא דא"א כנ"ל.

ונלע"ד חיים כי המוחין פנימיים דקטנות ראשונה הם היצוניות יש"ס ותבונה מן החוזה שלהם ולמטה, הנקרא נה"י, צ' דצלם. והמקיף שלהם דקטנות, הם היצוניות דישסו"ת מן החוזה שלהם ולמעלה, ב' מקיפין שהם בחי' חג"ת וחב"ד¹⁴⁶⁷ שלהם, והם ל"מ דצל"ם. ואח"כ גדלות ראשון הוא פנימיות המוחין דנה"י דישסו"ת מן החוזה שלהם ולמטה. ב' המקיפים שלהם הוא פנימיות ישסו"ת מן החוזה שלהם ולמעלה חג"ת וחב"ד, וכעד"ז הוא פעם ב', קטנות וגדלות השני בפרצוף חו"ב עילאין, וזכור זה היטב.

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁶² עי' תיקוני זהר מא ע"ב: מ"י ברא אלה מי ברא באלין תלת אינון שית סבין ומאן נינהו את השמים ואת הארץ הא אינון שבעה סבין ותלת גניזין עליהו באלין שבעה סבין וכו'. תרגום: מ"י ברא אל"ה (&), מי ברא באלו השלש (והיא רביעית ושביעית, בראשית). הם ששה זקנים, ומי הם, "את השמים ואת הארץ" הרי אנו שבעה זקנים ושלושה גנוזים עליהם. בשבעת הזקנים הללו וכו'.

ועי' בהגר"א בספד"צ ה ע"א: וענין עתיקא דעתיקין ג"כ כנ"ל, לפי שאו"א נקראו זקנים כידוע (ת"ז מא ע"ב), והוא זקן לכל הזקנים, ואפי' חג"ת דז"א נקראו זקנים כידוע, וכמ"ש (יומא כח ע"ב) אברהם זקן כו' יצחק זקן כו' יעקב זקן כו', וכ"ש חב"ד דז"א, וכ"ש או"א, וכן בענין הזה טמירא דטמירין.

¹⁴⁶³ פע"ח: אז יורש הבן מקום אמו לגמרי וגם מקום אביו שהוא חכמה ע"ד הנ"ל כי כבר ידעת כי היות יש"ס נגד תבונה חכמה עלאה נגד בינה עלאה כנודע ואז נקרא הז"א זקן ממש דוגמת חו"ב עילאין הנקראים זקנים שהם סוד תרין סבין עילאין כנודע וכו' וזה סוד משנה בפרקי אבות בן ה' שנים למקרא בן י' למשנה וכו'.

¹⁴⁶⁴ היה כתוב ע"ס וצ"ע אם פיתוח הראשי תיבות הוא עד סוף*##

¹⁴⁶⁵ עי' שער מאמרי רז"ל טו ע"ג עד טז ע"א.

¹⁴⁶⁶ שישסו"ת הם נה"י דאו"א (ש"ש).

¹⁴⁶⁷ נדצ"ל כחב"ד עי' לעיל הערה 1457, ושער פרקי הצלם פרק ה.

שעה"כ

והנה הקטנות הראשון התחתון שהוא מנה"י דאימא¹⁴⁶⁸, שהוא בחינת התבונה כנוז, לכן הוא נקרא בשם אלקים, כי שם זה מורה על בחי' הדין. האמנם הלבוש דנצח הוא אלקים במילוי יודי"ן, כי קו הימין סודו יודי"ן, כי הוא קו החכמה הנקרא יו"ד. ולבוש ההוד הוא אלקים דמילוי ההי"ן, כי קו שמאל הוא קו הבינה הנקרא ה'. ולבוש היסוד הוא אלקים דמילוי אלפי"ן כי קו האמצעי הוא קו הדעת הנקרא אלף¹⁴⁶⁹. וסימנם יה"א, יודי"ן ההי"ן אלפי"ן¹⁴⁷⁰. והקטנות השני העליון שהוא מן הג' דאימא שהוא בחי' בינה, אין הדינים מתגלין שם כמו בתבונה ולכן הוא נקרא בשם אכדט"ם¹⁴⁷¹, שהוא חילוף אלקים באבג"ד כנודע, והוא מתחלף באותיות שלפניו. ואמנם אות אלף אין אות לפניה, ולכן אינה יכולה להתחלף. אבל אות למ"ד מתחלפת באות כ' שלפניה, ואות ה' באות ד' שלפניה, ואות יו"ד באות ט' שלפניה, ואות מ"ם סתומה באות מ' פתוחה שלפניה. האמנם לפי שעתה היא בסוף התיבה אי אפשר להשאר פתוחה, ולכן נכתבת סתומה. והנה שם הזה הוא יותר רחמים ופנימי משם אלקים, כי הרי הוא בחי' האותיות הקודמות לאותיות אלקים, ואלו היה מתחלף באותיות המאוחרות לשם אלקים והוא שם במוכ"ן ודאי שהוא יותר דין ויותר חיצון משם אלקים, וב' תמורות אלו נזכרו בס"ה בפרשת פקודי (רסא ע"א¹⁴⁷²). עוד סיבה ב', כי כיון ששם אלקים הוא דין, א"כ תמורתו יהיה רחמים יותר ממנו. משא"כ בשם ההויה שהוא רחמים, כי בהתחלפו מורה על הדין, שהוא תמורת הרחמים¹⁴⁷³. ולבחי' שם זה של אכדט"ם נקראת הבינה אלקים חיים¹⁴⁷⁴. ובכל מקום שזכר שם אלקים חיים רומז אל שם אכדט"ם, כי הוא יותר רחמים ויותר פנימי ויותר עליון משם אלקים סתם.

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁶⁸ אלו המוחין דקטנות ראשון וכן דקטנות שני האמור בפרק הזה ר"ל על המוחין דיניקה דראשון ושני כי הקטנות דימי הפסח הוא הקטנות דיניקה וכמ"ש בפע"ח פרק א' בדף הקודם ע"ג בד"ה ודע כי בקטנות כו' ולכן הם אותיות אלהים אבל המוחין דעיבור הם רק האותיות א'ל'ם' לבד (וכמ"ש בשער פרקי הצלם פ"ב ובעיבורים פ"ה ועי' מוחין דקטנות פרק א' ב') מאלו הבחינות דאלהים וגם אין ניכרים רק הב' א'ל'ם' דחו"ב לבד ולא הא'ל'ם' דהדעת ועי' במ"ח במסכת עיבור זר"ן פרק ב' במשנה ג' ד' ה' ובביאור טעם ע' שם מ"ה ד"ה וקרומין אחר זמן מצאתי שכן כתב רמ"פ בשער הכוונות ד' פז ע"ב וע"ש עוד מ"ש ג"כ ד' פג ע"ב (גליונות הלש"ו על הפע"ח).

¹⁴⁶⁹ עי' ע"ח שער אר"א פרק ח אות ד' הפוך שה' אחר הא'.

עי' ע"ח שער טז פרק ג: ג' אה"ה הם באר"א: א', למעלה במילוי יודי"ן בג"ר. וא', בג' אמצעיות במילוי אלפי"ן. וא', בג"ת במילוי ההי"ן.

¹⁴⁷⁰ עי' שער יג פרק ד: הויו"ת הנשמה במילוי יודי"ן שהוא ע"ב, והויו"ת הרוח במילוי ס"ג, והויו"ת הנפש במילוי אלפי"ן.

¹⁴⁷¹ עי' שער מ"ד ומ"ן פרק יב.

¹⁴⁷² ז"ל: ולבתר בסטר שמאלא ברזא דא אתה גבור והאי איהו חבורא אתה וגבור תרין דינין וכיון דאתמשכאן ברכאן אתכליל ברחמי ואשתכח בההוא סטרא כלא כחדא ודא הוא מחיה מתים סומך נופלים ורופא חולים וכולי ודא איהו ברזא דשמא קדישא דאקרי אכדט"ם רזא איהו באתון דשמא דאקרי אלה"ם בגין דאלין אתון סלקין לאתעטרא לעילא (ואפיקו להו אלין לאתקרי בהון וסלקין לאתעטרא לעילא) אלהים חיים וגרע באתון לאחדא בגריעו ומהכא אתפשט לתתא לנטלא מגו אלין אתון אחרנין ולסלקא מאלין אתון לשמא דאלהים

תרגום: ואחר כך בצד השמאל בסוד זה אתה גבור וזהו חבור של אתה וגבור שני דינים וכיון שנמשכות הברכות נכלל ברחמים ונמצא באותו הצד הכל כאחד וזהו מחיה מתים סומך נופלים ורופא חולים וכו'.

וזהו בסוד השם הקדוש שנקרא אכדט"ם סוד הוא באותיות השם שנקרא אלה"ם משום שהאותיות הללו עולות להתעטר למעלה ומוציאות אותן אלו להקרא בהם ועולות להתעטר למעלה אלהים חיים וגורע באותיות לאחד בגריעות ומכאן להתפשט למטה ליטול מתוך האותיות האחרות האלו ולעלות מהאותיות הללו לשם של אלהים.

¹⁴⁷³ שם טדה"ד מוזכר בשבועות פרק א'.

¹⁴⁷⁴ עי' זהר ח"ב רנז ע"א: והכא אתרשים שמא קדישא דאקרי אלה"ם בגין דאית אלהים חיים דאיהו לעילא לעילא סתים מכלא ואית אלהים דאיהו בי דינא דלעילא ואלהים דאיהו בי דינא

שעה"כ

ואמנם הלבושין דנה"י דגדלות {פא ע"א} ראשון או דחג"ת דגדלות שני, הם בחינת שמות של אהיה כנ"ל בתחילת הדרוש, והם אהיה דיודין בנצח, ודאלפין בהוד, ודההין ביסוד. וסימנם יא"ה, כמבואר בדרוש הצללים בליל הושענא רבה (דרושי יום הכיפורים דרוש ה), אבל לא קבלתי חלוקיהם ושנוייהם מה בין נה"י דגדלות ראשון לחג"ת דגדלות שני, כי כבר נתבאר כי בקטנות ראשון הנה"י הם אלקים ובקטנות שני דחג"ת הם אכדט"ם¹⁴⁷⁵. ואמנם זה הוא בבחינת לבושי הגדלות, אבל בבחינת המוחין הפנימיים עצמם המתלבשים בתוכם כולם הם בחי' הויות ואין בהם שינוי. וטעם הדבר הוא כמש"ל, כי בזמן הקטנות בין קטנות הראשון ובין בקטנות השני, אין לו לז"א מוחין אחרים זולת אלו הלבושים בלבד דחיצוניות דנה"י דאימא, או דחג"ת דאימא¹⁴⁷⁶. ואלו הלבושין עצמן לבדם הם הם המוחין דז"א בקטנותו הראשון או השני, ולכן יש חילוק בשמות לבושין דנה"י אל שמות לבושין דחג"ת, כי אלו אלקים ואלו אכדט"ם. אבל בגדלות דז"א בין בגדלות הראשון בין בגדלות השני, אינן בחינת פנימיות עצמן דנה"י דאימא או דחג"ת דאימא, אמנם הם טיפות מוחין ממש הנמשכים ממוחין דאבא ואימא ממש בעת הזווג, ואין ביניהם שינוי בין גדלות ראשון לשני, וכולם הן בחינות הויות. אבל אה"נ שגם הם באים מלוכשין תוך נה"י או דחג"ת דאימא מבחינת פנימיות כנודע, אבל כיון שיש מוחין עצמן בתוכם אינם נקראים אלא על שם המוחין עצמם שהם הויות, ולא ע"ש הלבושין, ע"כ לשון הקדמה שיעדנו לך לבארה.

דרושי הפסח דרוש ג

יבאר בו ענין יציאת מצרים וענין פסח. הנה בהיות שבגלות מצרים היו החיצונים נאחזים בתכלית בקדושה, עד שחזר ז"א למדרגה היותר גרועה, שהוא היותו בבחינת ג' כלילן בני¹⁴⁷⁷. לכן עלה ברצון המאציל העליון להוציא את ז"א בסוד לידה ממעי אמו, ולהגדילו בתכלית הגדלות שאפשר להיות לו¹⁴⁷⁸, ועי"כ תתבטל אחיות החיצונים ממנו מפני רוב הארותיו של עתה, ולא הספיק במה שיתגדל גדלות הראשון בלבד, אשר הוא בחי' שאר ימים טובים, כמבואר אצלנו לעיל בענין הימים טובים (דרוש בית מועד עז ע"א)¹⁴⁷⁹ שאין עליית זו"ן אז רק בנה"י דתבונה¹⁴⁸⁰ לבד כנודע, כי שם אהיה במילוי יודיין

- מאיר הכוונה -

דלתתא הדא הוא דכתיב (תהלים נח יב) אך יש אלהים שופטים בארץ אלהים עלאה רזא דאלהים חיים כליל לאלין דלתתא וכלא איהו חד.

תרגום: וכאן נרשם השם הקדוש שנקרא אלהים משום שיש אלהים חיים שהוא למעלה למעלה נסתר מהכל ויש אלהים שהוא בית דין שלמעלה ואלהים שהוא בית דין שלמטה זהו שכתוב אך יש אלהים שופטים בארץ אלהים עליון סוד של אלהים חיים כולל את אלה שלמטה והכל הוא אחד. משם משמע שאלקים חיים היא בינה, וצ"ע אם זה כוונתו כאן.

¹⁴⁷⁵ פג"ח: קטנות שני והוא אכדט"ם בנצח (נ"ל חיים שצ"ל בחדסד¹⁴⁷⁵) פי' שתכוין בו בסוד ה' אותיות שלו לבד שהוא חילוף ה' אותיות אלהים אח"כ בהוד (נל"ח שצ"ל בגבורה) הוא שם אכדט"ם ג"כ רק שתכוין בו כוונה אחרת והוא שתחלקהו לב' חלקים שהם א"ם ג"ל עי' לקמן פ"ו בד"ה מגיד (דף קיט ע"א) שכאשר נכללים בין הותבונה יחד אז הוי שם חג"ת דבינה וכאש רנחלקים אז הוי שם נה"י דבינה (גליונות הלש"ו על הפע"ח).

¹⁴⁷⁶ עי' לעיל הערה 1448.

¹⁴⁷⁷ עי' לעיל הערה 1394.

¹⁴⁷⁸ היינו בחי' נס עי' לעיל הערה 1442.

¹⁴⁷⁹ עי' ש"ש שאין בסדר הכוונות לכוין כך בשאר יו"ט, ועי' דבריו בר"ח אות ט &.

¹⁴⁸⁰ נראה שכוונתו לנה"י שהיא בתבונה, וצ"ע עיי"ש, ועי' לעיל פ ע"ג בסוף שאר"א מכוונים חג"ת וישסר"ת נה"י.

וז"ל הפע"ח: ודע כי אלו המקיפים ל"מ דצלם יש גם כן בנצח הוד יסוד וחג"ת כפי הזמן כי יש בחינת צלם שלם בנצח הוד יסוד וצלם שלם בחג"ת אמנם בצאת ישראל ממצרים להיות

שעה"כ

הוא בבינה, והויה דס"ג היא בתבונה¹⁴⁸¹, ולכן יום טוב הוא בנימ' ע"ג כמנין הויה דס"ג עם עשר אותיות, הם ע"ג כמנין יום טוב.

אבל דע כי אין זה אלא מה שנעשה מאליו¹⁴⁸², אבל אח"כ ע"י תפילותינו, ודאי שעולים עד חו"ב עילאין כמבואר שם (עו ע"א) בפ' (ויקרא כג ד) אלה מועדי ה' מקראי קודש בו¹⁴⁸³. אבל עתה בליל פסח, גדל הז"א אפי' גדלות השני, שהוא בבחי' חו"ב עילאין¹⁴⁸⁴. ולא עוד אלא שליל פסח גדולה מליל שבת, כי בליל שבת אין אל ז"א זולתי גדלות הראשון לבד¹⁴⁸⁵ והל' של בחי' מקיפין דצלם, ואפי' המקיף דאות מ' דצלם אין לו בליל

- מאיר הכוונה -

החיצונים כל כך אחוזים ורצה המאציל העליון להגדיל אל הזעיר אנפין כל בחי' הגדלות האלו שעל ידי זה יתבטלו החיצונים ולא הספיק בגדלות ראשון כמו בשאר הזמנים וזה סוד כל הימים טובים שאין עלייתן רק בנצח הוד יסוד דתבונה לבד כמבואר אצלנו כי שם אה"ה דיוד"ן בינה ושם ס"ג בתבונה לכן יום טוב גימטריא ס"ג עם י' אותיות הרי ע"ג אם לא על ידי תפילתנו שאנו מעלין עד אבא ואמא כמבואר בפסוק אלה מועדי ה' ולכן הפסח הוא גדול מכל המועדים בבחי' זו.

¹⁴⁸¹ עי' אח"ך ג, ד.

¹⁴⁸² בשאר יו"ט.

¹⁴⁸³ עי' נהר שלום לד ע"ג: אמנם ב"ט מתעלים ויוצאים פרצופי האצילות מתוך ב"ע דקדושה וגם ב"ע דקדושה מתעלים ויוצאים מתוך ימי החול ר"ל דקלי' עד שיעור שנשאר נה"י וחג"ת דעשיה מלובשים בימי החול וזהו מה שנעשה מאליו ואח"כ ע"י התפילות דיו"ט מתעלים העולמות ועולים עוד מדרגה א' עד שעולים גם החג"ת דעשיה מתוך ימי החול ולא נשאר רק נה"י דעשיה מלובשים תוך ימי החול ולפיכך הותר מלאכת אוכל נפש שהם הנה"י. וזהו אצלי מ"ש הרב ז"ל כי גדלות א' נכנסת מאליו והוא כי בעליית העולמות עלו ז"ן למקום שהו עומדין יסוד"ת ואחר כך ע"י התפלות דיו"ט עולים עוד עד מקום אר"א כל זה הוא סדר שיעור עליית העולמות אמנם המשכת המוחין לז"ן צריך להמשיך להם גם מיסוד"ת ממקום שהם עומדים בו עתה ויובן עם מ"ש בהקדמה ע"ש היטב וזה ודאי בין בחיצוניות בין בפנימיות.

¹⁴⁸⁴ עי' ע"ח שער פנו"ח פרק א: כל בחי' י"ס דקטנות נחלקות לג', והם עיבור יניקה ומוחין, שהם ג"ת דאלקים וג' אמצעים וג"ר, וכל זה נקראו חיצוניות. ואח"כ כל בחי' הגדלות יש בהם עיבור ויניקה ומוחין שהם ג"ת דהויות וג' אמצעיות וג"ר, וכל זה נקרא פנימיות. ועי' לעיל דרוש ב' ונלע"ד חיים. ועי' שער מיעוט הירח פרק ב' ד"ה אח"כ בהגיע תורה

עי' נהר שלום לד ע"ג ע"ע"ד: והנה עתה בערבית דליל פסח יכוין להמשיך כל המוחין דקטנות וגדלות שני דאר"א בזו"ן כי גדלות א' כבר נמשך מאליו כי מה שנעשה על ידינו בחול נעשה מעצמו ב"ט אע"פ שערבית היא מדת לילה עכ"ז נמשכין כל המוחין דמדת לילה ויום כי זאת היא המעלה שיש לליל פסח על כל שאר ששבתות וימים טובים שבהם אין מוחין אלו נמשכין בזו"ן אלא לאט לאט בהמשך סדר התפילות בערבית שחרית מוסף ומנחה משא"כ בליל פסח כי מה שהיה ראוי להמשך בתפילות הנזכר נמשך הכל בתפלה א' דערבית והוא זיווג עילאה וכו' וזה לא בא מכחינו אלא מכח ורצון המאציל העליון שרצה ונתן כח בתפילה אחת דערבית להמשיך כל המוחין, וכו' כ"ז בפנימיות וכנגדו נמשכים כל המוחין בחיצוניות במעשה המצוה שבהגדה כנזכר בשער ב' משער חיצוניות ופנימיות כי כל מצות מעשיות הם וברכותיהם כגון ציצית ותפילין ושלש סעודות דשבת ואכילת מצה ופסח וקידוש על היין וסוכה ולולב והיוצא הנה הם לתקן ולהמשיך מוחין לחיצוניות העולמות וכל מצות שהם בדיבור לבד כגון התפילות ועסק התורה וכיוצא הוא לתקן ולהמשיך המוחין לפנימיות העולמות.

אמנם עי' פע"ח: כי בפסח אין שום זיווג למעלה מסיטרא דילן פירוש כי בשאר זמנים כל זיווג עליון אינו נעשה רק על ידי תפלתנו אך עתה אין בנו כח להמשיך המוחין ההם שלא כדרך הטבע רק שהוא יתברך למען רחמיו הפליא לעשות הדבר הזה ולא ע"י תפילתנו ולכן הוא זיווג מסטרא דלעילא ולא מסטרא דילן דלתתא.

¹⁴⁸⁵ עי' דע"ה ח"ב קט ע"ב: בעת הזווג אינו יוצא הוא עצמו אלא רק נהיר לנוק' דרך דופן וכנ"ל סי' ב', ועי"ז הנה זיווג עתה רק לפרקים, כגון במוסף שבת, ובליל א' של פסח, ובשבעות, ושמיני עצרת, שאז הוא הזיווג המעולה ביותר עיקרי, שהוא ישראל ורחל פב"פ, משא"כ בשאר שום זמן. והוא משום כי אינם נשלמים בהמוחין דגדלות שני, שהוא המוחין דאר"א עילאין, שהם המוחין דחיה כהראוי, אשר על ידם הוא הזיווג דפב"פ העיקרי דישאל ורחל, אלא רק באלו הזמנים לבד וכו' ונחשב כל הזווגים דכל שאר הזמנים כולם שהם בלתי המוחין דחיה, רק לבחי' זווגים דאחור באחור כנודע משער העקודים (פרק ב ופ"ח). ועכ"פ הוא כי הזיווג העיקרי דפב"פ המעולה הוא עתה רק לפרקים, והוא ע"י גניזת האור שנתעלם, ואינו מתגלה בפועל אלא שעומד ביסוד רק בכח לבד, ונצרך לסיבובים שונים להוציאו מן הכח אל הפועל, וגם זה רק במיעוט מאד כנ"ל וכנ"ל סי' ב'.

שעה"כ

שבת כנו' במקומו¹⁴⁸⁶. אבל בליל פסח יש לו אף גדלות שני דחו"ב עילאין כנו'. עוד יש בחי' מעלה אחרת בליל פסח יותר משאר י"ט ושבתות, והוא כי ביו"ט ובשבת אין ז"א עולה מדרגותיו בפעם אחד, אבל עולה מדרגה אחר מדרגה, ובכל תפלה ותפלה עולה מדרגה א' כנו' אצלנו בתפלת שחרית ומוסף ומנחה דשבת. אבל בליל פסח בפעם אחד עולה כל המדרגות שלא ע"י תפלות רבות¹⁴⁸⁷ זו אחר זו, אלא בפעם אחת עולה עד גדלות השני¹⁴⁸⁸ כמ"ש בע"ה.

האמנם יש יתרון לשבת מליל פסח, כי בליל פסח עולה עד חכמה ובינה עילאין לבר, אבל ביום שבת במנחה עולה עד (פא ע"ב) דיקנא דאריך אנפין כמבואר שם במקומו, אבל בפסח אינו עולה בדיקנא דא"א עד חג השבועות כמ"ש להלן בעזרת ה' ית'. וכל הסיבה¹⁴⁸⁹ היא כדי שיתבטלו החיצונים מלהתאחו בו בהיותו גדל בפעם אחת תכלית כל מדרגות ההגדלה והעליה כנו'¹⁴⁹⁰. וענין זה נרמז בפסוק אחד שסדרוהו בעלי ההגדה דליל פסח לאמרו בתוך סדר ההגדה, והוא פסוק (יחזקאל טו ז) ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים כו'¹⁴⁹¹. והוא עם מה שביארנו, כי עתה ביציאת מצרים רבה וגדל ז"א בתכלית מדרגות גדולתו בפעם א' עד שגדל עד חג"ת דא"א¹⁴⁹², שהם בחינת החו"ב עילאין כנו'. ושם בחג"ת הוא מקום הדדים והשדיים, וזמ"ש ותרבי ותגדלי כו' שדים נכונו כו'. ואמר "ותרבי" כנגד גדלות ראשון דנה", ואמר "ותגדלי" כנגד גדלות שני דחג"ת. וביאר הענין הגדלות זה הב' באיזה מקום הוא¹⁴⁹³, ואמר ותבואי בעדי עדיים, והם שלשה

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁸⁶ סד ע"א וע"ב עג ע"א וע"ב (לש"ו)

¹⁴⁸⁷ ע"י לעיל הערה & ורש"ש שם ויש כאן דיוק שבתפילה אחת נעשה.

ע"י הערה 1585, וע"י דע"ה ח"ב ככג ע"ג: וזהו הענין ג"כ מ"ש הרב בכוונת פסח בתיקוני הכוסות והמצה, שהכוסות הוא בתיקוני המוחין דהאימא, והמצות הוא בתיקוני המוחין דאבא. הנה אמר הרב שם (דרוש (ח) [ה]) שכל התיקוני מוחין דהאבא אשר נעשים בהמצה הנה הם רק ברמז קטן לבד, ואינם מתתקנים הם ממש ע"ש. והוא ג"כ מהטעם שאמרנו, כי אין בנו כח להמשיכם, ולא זכה לזה, ר"ל לתקנם כהראוי ולהמשיכם בזו"ן בקביעות שיהיו קבועים בהם לעולם, וע"ז הם ביחוד תדירי דפ"פ העיקרי, הנה לא זכה לזה שום אדם מעולם, ולכן אין בנו כח להשיגם כלל, ולהמשיך אותם ממש אלא רק הרשימו שבהם לבד. והגם כי בליל א' של פסח הנה נתקן אז באמת המוחין דגדלות שני ג"כ בשלימות וכנודע בכוונת פסח (דרוש ג), אך זהו רק מה שנעשה ממילא ומעצמו, אך תיקוני הכוסות והמצות שאנו עושים, הרי הוא רק כדי לכלול את עצמינו ג"כ באותן התיקונים ולהמשיך אותן האורות עלינו ג"כ, וכמו שאמרנו לעיל דרוש ד' ענף כ"ד סי' ח' ע"ש. הנה ע"ז אנו אומרים כי אין בנו כח להשיגם ולכלול בהם אלא ברמז קטן שהוא ברשימו שבהם לבד וכנז' ודי בזה והבן.

¹⁴⁸⁸ וזה נעשה מאליו גם עתה אחר שנתקדש היום בתפילת ערבית וכל התיקונים שאנו עושים בהכוסות ובהמצות ובהגדה הוא רק להמשיך את כל אותן האורות עלינו ג"כ ולכלול את עצמינו בהם אבל למעלה הנה נעשה כל אותן התיקונים מאליו תיכף אחר שנתקדש היום בתפילת ערבית משא"כ בשבת ושאר כל הימים טובים הנה נעשה עתה גם כל התיקונים דכ"א אשר למעלה ג"כ רק על ידינו שהוא ע"י התפילות והמצות שבכ"א כן נראה לי עיקר ולא כמ"ש המפרשים בזה (לש"ו) וכן הוא בדע"ה ח"ב קד ע"ג, ע"י לעיל הערה 1442.

¹⁴⁸⁹ כנ"ל & שהיא עולה כל כך במהרה.

¹⁴⁹⁰ ע"י פע"ח: אך עתה בפסח נכנס הכל ברגע אחת ובפעם אחד וזהו כי בחפזון יצאת וכדי לשבר כח הקליפה מה שאין כן בשום פעם אחרת.

¹⁴⁹¹ ז"ל ההגדה: ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצינים שם גדול עצום כמה שנאמר ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם ורב כמה שנאמר רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים שדים נכונו ושערך צמח ואת ערום ועריה (ואעבר אליך ואראך מתבוססת בדמך ואמר לך בדמך חיי) בדמך חיי.

משמע שזה היה בגידולם בתוך מצרים לא כפי גדלותם ביציאה.

¹⁴⁹² היינו עד א"א המכונים חג"ת.

¹⁴⁹³ במקום באיזה מקום הוא איתא בפע"ח מה הפרש יש בו ובין גדלות א'

שעה"כ

שמות אכדט"ם שבחג"ת הנז' שכל אחד מהם הוא בנימ' ע"ד, וזהו בעדי עדיים, עדי א' עדיים ב', הרי ג' פעמים ע"ד. וביאר היכן הוא מקום שלשה שמות אלו של אכדט"ם ואמר שהם בחג"ת, אשר שם מקום הדדים והשדיים, וזמ"ש שדים נכונו¹⁴⁹⁴. או אפשר לפרש "ותרבי" כנגד קטנות ראשון, כי בתחלה בסוד העיבור היה בבחי' ג' כלילן בג', ועתה בקטנות ראשון שהוא זמן היניקה נגלו בו כל הו"ק "ותגדלי" כנגד גדלות ראשון, "ותבואי בעדי עדיים" קטנות השני שהוא שם אכדט"ם, "שדים נכונו" כנגד חג"ת גדלות שני.

ובזה יתבאר טעם למצות סיפור יציאת מצרים בליל פסח גם תבין הבנת מלת פסח מה ענינה. והענין הוא יובן עם הנז', כי הנה התבונה היא נה"י דאימא, והבינה הוא חג"ת¹⁴⁹⁵. ונמצא כי ראש התבונה הוא בסיום נה"י דבינה, עם היות שבהיותם נכללים יחד בפרצוף אחד הנק' אימא, נק' הבינה חג"ת דאימא כנו'. ונמצא כי התחלת מקום הגדלות השני דו"א הניתוסף עתה בליל פסח, משא"כ בשאר לילי יו"ט ושבתות כנו', הנה שם הוא במקום הפה של התבונה שהוא בג"ר שבת. וזהו לשון פסח, פ"ה ס"ח¹⁴⁹⁶, כי שם הוא הפה

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁹⁴ עי' פע"ח: ונחזור לענין הראשון כי שם אכדט"ם הוא גימט' ע"ד וזה ותרבי ותגדלי כי ביציאת מצרים לא היה כשאר הזמנים שיש שם גדלות אחד לבדו אך בכאן הוא גדלות אחר גדלות וזהו ותרבי ותגדלי ותרבי נגד נה"י ותגדלי נגד חג"ת

וביאר הענין הגדלות הב' מה הפרש יש בו ובין גדלות א' אמר ותבואי בעדי עדיים פי' ג' השמות אכדט"ם שיש בג' מדות חג"ת דאו"א וכל א' הוא ע"ד והם ג"פ ע"ד וזהו ותגדלי בעדי א' עדיים ב' הרי ג"פ ע"ד וכנגד הגדלות אמר שדיים נכונו שהם חג"ת דאימא שהם מקום השדיים.

¹⁴⁹⁵ עי' ע"ח שער המוחין פרק יב: או"א שרשם הם חג"ת נה"י לבד, כי חב"ד דאו"א לקחם עתיק והבן זה. נמצא, כי כל יש"ס ותבונה נקרא נה"י, וכל או"א נקרא חג"ת. ועי' טנתא סוף א' מה לקח או"א ממ"ה וב"ן. עי' לעיל הערה 1460.

¹⁴⁹⁶ עי' ע"ח שער אנ"כ פרק ד: תבונה אינה מלבשת הבינה רק מהחזה ולמטה, ושם הם ג"ר דתבונה ומלבישין בטן דבינה, ובג"ר דתבונה, דהיינו בבינה אשר לתבונה, שם היה עיבור ז"א. ונמצא שהוא מכוון ומלביש בטן דאימא. והרי העיבור הוא בבינה דתבונה ובטן דבינה, שהוא יסוד בינה עלאה.

נ"ב א"מ כפ"ז נמצא שעליית ליל פסח אינו אלא עד ראש התבונה דהיינו חזה דבינה, וא"כ איך אמר בפרק זה שאין חסר לו רק עליית הדיקנא, והרי חסר לו כל חצאי פרצופים העליונים דאו"א. ואני זוכר כי ראיתי בכתבי רח"ו ז"ל מ"ש בדרוש ליל פסח גדלות א' נה"י, גדלות ב' חג"ת ר"ל דאו"א, כי ישסו"ת כנגד נה"י ואו"א עילאה כנגד חג"ת. ונמצא כפ"ז לקח כל פרצופי או"א ואין חסר לו רק עליית הדיקנא וזה אמת גמור בעיני ואח"כ זכיתי ומצאתי למוהר"ו ז"ל בפ"ג משער או"א וז"ל או"א זה מחסד ולמטה וזה מגבורה ולמטה ונמצא חג"ת דבינה ונה"י דתבונה כנזכר בסדר ליל פסח אך ג"ר הם א"א עכ"ל ועיי"ש (הגוב"י אות יב).

איך אמר – נ"ב עיי' לעיל דף עז ע"ב במ"ש שם שנקדים לך הקדמה כו' וכן הוא בשער המוחין פרק ה' ובכ"מ והרי נמצא כי עלייתן באו"א עלאין הכוונה הוא שמתפשטים המוחין דאו"א עלאין בהזר"ן ע"י התלבשות הנה"י וחג"ת דהאו"א בהזר"ן והרי הם אז בג"ר דתבונה בבחי' הכלים דאו"א ובאו"א עלאין בבחי' המוחין דהאו"א (לש"ו). צ"ע בדברי הלש"ו אם כוונתו לזה שבכל עליית זר"ן יש עלייה לפרצופים עליונים, קשה איך שייך לכאן, אמנם יש דיבורים שם במוחין ה': לפעמים לוקח כולם ע"י בינה הכללית שהם בחי' יש"ס ותבונה, ולפעמים עולה יותר ולוקח כולם ממקום החכמה הכללית שהם או"א עלאין, ולפעמים עולה יותר ולוקח כולם ממקום הכתר הכללית שהוא א"א ונוקבא. אמנם דע כי לעולם אי אפשר שיקחם אלא ע"י ישסו"ת, כי הרי הם עליונים ממנו, עכ"ל. ולפי זה מובן שכאן מתגלה הג"ר דישסו"ת ככלי, והמוחין מבפנים וצ"ע. עי' פע"ח ז': והמוחין הם סוד חי"ם בגימט' ס"ח, עי' הערה 1439.

עי' דע"ה ח"ב קד ע"ד: והוא מ"ש (הגש"פ) ובמורא גדול זו גילוי שכינה, שנתגלה השכינה הקדושה למטה בעת הגאולה, וכן היה למעלה למעלה עד גילוי אור המלכות דא"ס ית"ש, ונכללו או"א עלאין וישסו"ת בחד, ונתלבשו בהזר"ן, והוא ענין עלייתם בחג"ת שהוא סוד פסח, פה סח כנודע (פע"ח שער מקרא קודש פרק ד). ומתפשטים ומתלבשים כל המוחין דגדלות א' והב' אשר הן מצד אימא והן מצד אבא, מתפשטים ומתלבשים בהזר"ן תיכף אחר תפילת ערבית ברגע אחד מאליו ומעצמו ע"פ נס, ולכן אומרים הלל גמור תיכף אחר ערבית כמ"ש הטור בסי' תע"ג והש"ע סי' תפ"ז, שכן היה מנהג קדמונים משום שאז נעשה תשלום כל התיקונים למעלה מאליו ומעצמו בדרך נס. אך כל התיקונים שאנו עושין בכל מצות הכוסות והמצה וכל הסדר כולו, הוא רק לכלול

שעה"כ

של התבונה, ולכן צריך להרבות בספור שבח¹⁴⁹⁷ יציאת מצרים. עוד יש בענין זה פירושים אחרים בענין פסח ובענין סיפור י"מ, ולקמן יתבאר בע"ה¹⁴⁹⁸.
ודע כי אלו המוחין הנ"ל שהם עד תכלית גדלות שני דו"א הנכנסים בתוכו בליל פסח¹⁴⁹⁹, הנה לסיבה זו אנו אומרים הלל גמור בליל פסח¹⁵⁰⁰, משא"כ בשאר לילי יו"ט¹⁵⁰¹.

- מאיר הכוונה -

את עצמנו באותן התיקונים ג"כ, ולהמשיך אותם עלינו, אבל למעלה נעשה הכל מעצמו תיכף אחר תפילת ערבית, כן נראה לענ"ד ברור וה"י יכפר.
עי' לקמן ריש דרוש יא והערה 1722. והיינו עד עכשיו הפה היתה סתום, ולא התגלה לא אורות המקיפים ואל הפנימים, וזה כולל הפנימיות של הפה שהוא ההו"ו"ת.

¹⁴⁹⁷ לא מופיע בפע"ח.

¹⁴⁹⁸ עי' נהר שלום לה ע"ג ד"ה יכוין לקיים מצות עשה.

¹⁴⁹⁹ עי' הערה 1585.

¹⁵⁰⁰ עי' נהר שלום & : ואגב נדרשתי ללא שואל כי בתפלת ערבית דליל פסח צריך לכוין להמשיך כל המוחין דקטנות וגדלות שניים דא"א עילאין דמדת לילה ומדת יום כי (נ"ט ע"א) שיעור מה שנעשה בשבת ושאר י"ט ע"י כמה תפלות נעשה הכל עתה בתפלת ערבית וע"ז אנו אומרים אח"כ ההלל להודות לאל על הנס הזה שנתן בנו כח להמשיך הכל בתפלה אחת ועי' הערה 1501.

¹⁵⁰¹ עי' זהר אמור כה ע"ב: ר' יהודה שאל לר' אבא הא כתיב (ס"א הא לכתוב) שבעת ימים שאור לא ימאץ צבתיכם וחדותא הוא כל שבעה אמאי לא אשתלים הלל כל ז' יומין כמו בסכות לאשתכח ח' יומין הלילא בשלימו דחדותא כל יומא ויומא א"ל שפיר קאמרת אבל ידיעא הוא דהא הכא לא אתקשרו ישראל כל כך בכלל כמה לאתקשרו לבתר בגין כך בהאי ליילא דזווגא לאשתכח (בכל אינון דרגין עלאין) וחדותא דכלל אשתכח וישראל אתקשרו בהוא חדותא עבידנא שלימו והלילא אשתלים (אבל באינון דרגין עלאין) לבתר אע"ג דכלהו משתכחי עד כען ישראל לא אתקשרו בהו ולא אתפרעו לאתגלייא קשימא קדישא ולא קבילו אורייתא ולא עאלו במה דעאלו לבתר בגין כך בסכות שלימו דכלל אשתכח ביה וחדותא דכלל יתיר אבל הכא עד כען לא זכו ולא אשתכח שלימו ביה כ"כ אע"ג לאשתכחו כל ז' לאו הוא באתגלייא וישראל עד לא אתקשרו בהו דקא חזי וע"ד חדותא דכלל ושלימו דהלילא בהאי ליילא בגין ההוא חולקא לאתקשרו ביה מ"ט דכיון דבהוא ליילא זווגא אשתכח כל קשורא דכלל אשתכח בסטרא דזווגא ולא בסטרא דישראל דכד זווגא אשתכח בה משתכחי אלין תרין (ס"א תלת) דרגין דקיימין עלה וכד אלין משתכחי הא כל גופא אשתכח בהו וכדין שלימו דכלל וחדותא מכלל והלילא אשתלים דהא כדין אתעטרת סיהרא בכלל אבל לא לבתר דכל יומא ויומא אשתכחי וישראל עד לא זכו בהו הא לאו הלילא שלימא כמו בזמנין אחרנין א"ל ר' יהודה שפיר הוא והכי הוא ודאי והאי זמנא אחרא שמענא ליה בהאי גוונא ואנשינא מלי:

תרגום: רבי יהודה שאל את רבי אבא, הרי כתוב (זהו שכתוב) שבעת ימים שאור לא ימאץ צבתיכם, ושמחה היא כל שבעה. למה לא נשלים הלל כל שבעת הימים כמו בסכות שנמאץ שמונה ימים הלל בשלמות של שמחה כל יום ויום. אמר לו יפה אמרת, אבל ידוע הוא שהרי כאן לא נקשרו ישראל כל כך ככל כמו שנקשרו אחר כך, לכן בליילה הזה שזווג נמאץ (בכל אותן דרגות עליונות) ושמחת הכל נמאצת, וישראל נקשרו באותה שמחה. עושים שלמות וההלל נשלים (אבל באותן דרגות עליונות) אחר כך, אף על גב שכולם נמאצים עד כעת ישראל לא נקשרו בהם, ולא נפרעו לגלות את הרושם הקדוש, ולא קבלו תורה ולא נכנסו במה שנכנסו אחר כך, לכן בסכות שלמות הכל נמאצת בו, ושמחה של הכל יותר. אבל כאן עד עכשיו לא זכו ולא נמאצת בו שלמות כל כך, אף על גב שנמאצים כל השבעה אינו בהתגלות, וישראל טרם שנקשרו בהם כראוי, ועל כן שמחת הכל ושלמות ההלל בליילה הזה, משום אותו החלק שנקשרו בו למה. שכיון שנמאץ באותו הליילה זווג, כל הקשר של הכל נמאץ בצד של הזווג ולא בצד של ישראל, שכאשר זווג נמאץ בה נמאצת שתי (שלש) הדרגות

שעה"כ

והם מתקיימים בו כל הלילה, וכל יום א' של פסח, ולכן אומרים הלל גמור ביום א' של פסח. ואח"כ מסתלקים לגמרי כמתחלה, ואחר כך חוזרים ליכנס בסדר המדרגות מדרגה אחר מדרגה, מן היום הב' של פסח עד תשלום נ' יום של ספירת העומר שהוא חג השבועות כמ"ש בע"ה בענין ספי' העומר¹⁵⁰². ולכן אין אומרים בשאר ימי הפסח הלל גמור אלא בדילוג, ומעם הדבר הוא כי לסבת אחיזת החיצונין בז"א בתכלית תוקף אחיזתם, לכן הוצרך להגדל בפעם אחת כל המדרגות של הגדלתו כדי שיתבטלו החיצונין, ואחר שנתבטל הוחזר הדבר לטבעו ליגדל בסדר הגדלתו מדרגה אחר מדרגה.

- מאיר הכוונה -

הללו פעומדות עליה, וכשאלה נמצאות, הרי כל הגוף נמצא בהם, ואז שלמות הכל ושמחה מן הכל, וההלל נשלם, שהרי אז מתעטרת הלכנה בכל, אזל לא אחר כך, שכל יום ויום נמצאים, וישראל טרם קזכו בהם הרי אין ההלל שלם כמו בזמנים אחרים. אמר לו רבי יהודה יפה הוא וכך הוא ולאי, והרי פעם אחרת שמעתי אותו בצורה הזאת ושכחתי את הדברים.

¹⁵⁰² עי' ש"ש: לפיכך אין לכוון כוונת התפילות הנז' לעיל בסדר תפילת השחר וק"ש והעמידה מיום ב' של פסח עד שבועות אלא לומר תפילה פשוטה. ועי' נהר שלום (לב ע"ב): לכאורה נראה שאין לכוין כלל בשום כוונה חוץ מכוונת המשכת המוחין שבסדר העומר ותו לא מפני פחד הקלי' שלא יתאחזו כנודע (ע"ו ע"א) כמ"ש האר"י ז"ל כי אחר עבר יום א' דפסח ונסתלקו המוחין חזרו החיצונים להתאחז אבל לא אחיזה גמורה כבתחילה כי כבר נתבטלה אחיזתם הגדולה וחזרו להתאחז בדמים ההם ואז נכנסין המוחין כסדר המדריגות וכפי סדר כניסתם כך הוא סדר ביטול אחיזתם לאט לאט בהמשך ימי ספירת העומר שהוא ענין שבעת ימי נקיים ואז נטהרת מטומאתה ונגמרת להטהר בחג השבועות ואז חוזרת להזדווג עמו ע"כ מדרוש ג' דדרושי הפסח ע"ש. ועי' לקמן הערה 1510.

שעה"כ

גם בזה תבין מ"ש בס"ה בפ' אמור (דף צה ע"ב¹⁵⁰³) כי בליל פסח הוא זיווגא עילאה מסטרא דלעילא ולא מסטרא דילן. והענין הוא, כי בשאר הי"ט נכנסין המוחין בסדר המדרגות בטבעם, ולכן נעשה הזיווג העליון ע"י בתפלותינו ומעשינו. אבל בליל פסח הוגדל ז"א שלא כדרך טבע, כי לא היה יכולת בדינו ע"י תפלותינו להגדילו (פא ע"ג) ברגע אחד תכלית ההגדלה, ואין זה אלא ברחמי המאציל יתברך אשר הפליג חסדו ברחמיו לעשות גם הגדול ההוא שלא כדרך טבע, ולא נעשה על ידינו אלא מאליו¹⁵⁰⁴. ובוזה תבין ענין

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁰³ ז"ל: ת"ח בארביסר (נ"א בחמיסר) ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח בשלימו עם שמשא וכתיב תתאין לא משתכחין כל כך בעלמא דהא בחדותי דסיהרא זינין זישין משתכחין ומתערי לאתפשטא בעלמא ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח בנהירו דשמשא בשלימו מתכנשי כלהו לאתר חד וקדושי מלכא אתערו כדין כתיב ליל שמורים הוא ליי' דהא זווגא קדישא אשתכח והוא שמורים בכלא:

ר' אחא אמר בגין כך תקונא לכלא (נ"א דכלה) בההוא יומא ובליילא אשתכח יקוצא דביתא ווי לאינון דלאו מבני ביתא נינהו כד אתאן לאזווגא אורייתא (ס"א אריותא) כחדא ווי לאינון דלא אשתמודען גבייהו בגין כך ישראל קדישין מתקנין לון ביתא כל ההוא יומא ועל ידיהו עיילי מאן דעיילי ואינון חדאן זמנן חדווייהו זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי א"ר יוסי למה לן לאטרחא כולי האי קרא שלים הוא דהא בהאי לילא זווגא עלאה קדישא אתער ואשתכח הה"ד הוא הלילה הזה ליי' שמורים מאי שמורים תרי זווגא דסיהרא בשמשא לכל בני ישראל לדורתם דהא מכאן ולהלאה נתאחדו ונתקשרו בקשרא דשמא קדישא ונפקו מרשותא אחרת בגיני כך בארבעה עשר מתקני גרמיייהו ומבערי חמץ מבינייהו ועיילי ברשותא קדישא וכדין מתעטרי חתן וכלה בעטרוי דאימא עלאה ובעי ז"נ לאחזאה גרמיה דאיהו בר חורין.

תרגום: זא וראה בארבעה (בחמשה) עשר, ובשעה שזווג הלבנה נמצא בשלמות עם השמש, והכתרים התחתונים לא נמצאים כל כך בעולם, שהרי בחדש הלבנה נמצאים מינים רעים ומתעוררים להתפשט בעולם, ובשעה שהזווג של הלבנה נמצא באור השמש בשלמות, כולם מתכנסים למקום אחד, והקדושות של המלך מתעוררות אז כתוב ליל שימורים הוא לה', שהרי הזווג הקדוש נמצא והוא שימורים בכל.

רבי אחא אמר לכן תקון של הכל [של הכלה] הוא באותו יום, ובליילה נמצא היקוצ של הבית, אוי לאותם שאינם מבני הבית, כשבאים להזדווג התורה [האריות] יחד, אוי לאותם שלא נודעים אלכם, לכן ישראל הקדושים מתקנים להם הבית כל אותו היום, ועל ידם נכנסים מי שנכנסים, והם שמחים ומזמרים שניהם, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא. אמר רבי יוסי, למה לנו להטריח כל זה מקרא שלם הוא, שהרי בליילה הזה הזווג העליון הקדוש מתעורר ונמצא, זהו שכתוב הוא הלילה הזה לה' שימורים, מה זה שימורים, שנים, הזווג של הלבנה עם השמש לכל בני ישראל לדורותם, שהרי מכאן והלאה נתאחדו ונתקשרו בקשר של השם הקדוש, ויאלו מרשות אחרת, לכן בארבעה עשר מתקנים את עצמם ומבערים חמץ מביניהם ונכנסים לרשות הקדושה, ואז מתעטרים חתן וכלה בעטרות האם העליונה, וכריך אדם להראות את עצמו בן חורין.

ז"ל השעה"פ (פנחס): ואמנם להיות כי שני מיני זווגים, אחד על ידינו ואחד ע"י זולתנו לכן לא כתיב ביה לא יעשה מאליו, ולא תעשו אותם. ואמנם בחג המצות, ובראשי חדשים, נעשה הזווג העליון, אבל אינו על ידינו אלא, מאיליו, כי ז"ס מ"ש בזהר בפרשת אמור, דזווגא דפסחא לאו איהו מסטרא דילן, ולכן נאמר בר"ח ובחג המצות, על עולת התמיד יעשה, כי יש זווג עליון ונעשה מאיליו:

¹⁵⁰⁴ ע"י לעיל הערה 1442 והערה 1443.

שעה"כ

איסור הזווג בליל פסח¹⁵⁰⁵ משא"כ בשאר הי"ט שהותר הזווג אלינו, ואדרבה יש חיוב מצות עונה, יען כי ע"י התחתונין נעשה אז הזווג העליון, אבל בליל פסח שאין הזווג העליון נעשה על ידינו, נאסר לנו הזווג התחתון¹⁵⁰⁶. ודע, כי ראיתי אנשי מעשה נוהגים לעסוק בתורה כל ליל פסח עד הבוקר, וכמ"ש"כ (הגש"פ) מעשה בר"א ור"א בן עזריא שהיו מספרים ביצ"מ כל אותו הלילה כו'.

גם בזה תבין מ"ש בס"ה בפ' אמור (צז ע"א) כי ענין ימי ספי' העומר הם בסוד ספירת ז' ימי נקיים כדי שתטהר האשה העליונה לבעלה בחג השבועות¹⁵⁰⁷. וקשיא טובא

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁰⁵ הובא לעיל הערה 1501. ועי' פע"ח: אסור לשמש מטתו אם אינו מטבילת מצוה. ועיי"ש בגליונות הלש"ו: ולכן אסור כדי שלא יתקנאו החיצונים וישלטו הם בהזווג הזה ח"ו ע"י שאין בנו כח להמשיך אז המוחין דזווג מלמעלה (לש"ו).

¹⁵⁰⁶ כי תכלית ההגדלה שהיה אז הרי היה בהכרח משום תוקף אחיזת החיצונים והיה כ"ז מגרמת וסיבת התחתונים וכנודע הללו עובדי ע"ז והללו כו' ולכן נאסר הזווג למטה שלא יגרום קטרוג ע"ז משום שהרי גודל העלייה שהיה אז היה רק בנס ע"י הכרח סיבת החטא (לש"ו).

¹⁵⁰⁷ ז"ל: רבי אבא ורבי חיאל הוו אזלי צאורחא א"ר חיאל כתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה מאי קא מיירי א"ל הא אוקמוה חזרייא אצל ת"ח ישראל כד הוו במצרים הוו ברשותא אחרא והוו אחידן במסאבותא כאתת לא כד היא יתבא ביומי למסאבותא בתר לאתגזרו עאלו בחולקא קדישא לאקרי ברית כיון לאתאחדו ביה פסק מסאבותא מנייהו כדא אתתא כד פסקו מנה דמי מסאבותא בתר לאתפסקו מנה מה כתיב וספרה לה שבעת ימים אוף הכא כיון דעאלו בחולקא קדישא פסקא מסאבו מנייהו ואמר קב"ה מכאן ולהלאה חושבנא לכוותא:

וספרתם לכם לכס דייקא כד"א וספרה לה שבעת ימים לה לעצמה אוף הכא לכם לעצמכם ולמה בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין ולבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא ולקבלא אורייתיה התם וספרה לה שבעת ימים הכא שבע שבתות אמאי שבע שבתות בגין למזכי לאתדכאה במיין דההוא נהר דנגיד ונפיק ואקרי מים חיים וההוא נהר שבע שבתות נפקו מניה ועל לא שבע שבתות ודאי בגין למזכי ביה כמה לאתתא דכיו לילה בלילא לאשתמשא בבעלה כך כתיב וברדת הטל על המחנה לילה על המחנה כתיב ולא כתיב וברדת הטל לילה אלא על המחנה בגין דיורד מההוא נקודה על אינון יומין לאתקריאו מחנה ומתחברת במלכא קדישא ואימתי נחת האזי טלח כד קריבו ישראל לטורא דסיני כדין נחת ההוא טלח בשלימו ואדכי לאתפסקת זומתן מנייהו ואתחברו ביה במלכא וכ"י וקבילו אורייתא והא אוקימנא ובההוא זמנא ודאי כל הנחלים הולכים אל הים לאתדכאה ולאסתחאה וכלא אתקשרו (ס"א אתקדשו) ואתחברו ביה במלכא קדישא:

תרגום: רבי אבא ורבי חיאל היו הולכים בדרך, אמר רבי חיאל כתוב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה, כמה מדובר. אמר לו הרי פרשוה החברים, אצל בא וראה כשהיו ישראל במצרים, היו ברשות אחרת והיו אוחזים בטומאה, כאשה הזו כשהיא יושבת בימי טומאתה. אחר שנמולו נכנסו בחלק הקדוש שנקרא ברית, כיון

שנאחזו בו, פסקה מהם הטומאה, כאשה הזו שפוסקים ממנה דמי טומאתה. אחר שפסקו ממנה מה כתוב, וספרה לה שבעת ימים, אף כאן כיון שנכנסו בחלק הקדוש, פסקה מהם טומאה, ואמר הקדוש ברוך הוא מכאן ולהלאה חשבון לטהרה.

וספרתם לכם, לכס דווקא, כמו שנאמר וספרה לה שבעת ימים, לה לעצמה. אף כאן לכם לעצמכם, ולמה, כדי לטהר במים קדושים עליונים. ואחר כך להתחבר עם המלך ולקבל תורה סם. וספרה לה שבעת ימים, כאן שבע שבתות. למה שבע שבתות, כדי לזכות לטהר במים של אותו נהר ששופע ויואל ונקרא מים חיים. ואותו נהר שבע שבתות ילאו ממנו, ועל כן שבע שבתות ודאי, כדי לזכות בו, כמו שאשה טהרה בלילה לשמש עם בעלה, כך כתוב וברדת הטל על המחנה לילה, על המחנה כתוב ולא כתוב וברדת הטל לילה, אלא על המחנה, משום שיורד מאותה נקודה

שעה"כ

דכיון שהיה זווג עליון בליל פסח כמו שזכרנו בשם ס"ה בפ' אמור¹⁵⁰⁸, א"כ הרי יצאת מחלאת טומאה של גלות מצרים ונטהרה לבעלה ונזדווגה עמו, ואיך חוזרת אחר הזווג ההוא לספור ימי נקיים¹⁵⁰⁹. אבל הענין יובן עם הגז', כי הגה ענין הטומאה הזאת היא נמשכת מאותם ה' דמים של טומאה שקבלה בזמן גלות מצרים מבחי' לבוש הגבורה, מתמצית הנשאר מסיגיה כנ"ל. ולכן היא צריכה להטהר מאותם הדמים הטמאים, כי אז היו החיצונין נאחזים בה ג"כ. ובליל פסח אשר הגדיל ז"א ברגע אחד כל ההגדלות ההם, נפסקו הדמים ההם ונתבטלה אחיזת החיצונין לא בז"א ולא בנוק' כלל ועיקר, ולכן נטהרה ולא הוצרכה למנות ז' נקיים בעבור כי נטהרה לפי שעה שלא בדרך טבע. אבל אחר עבור יום א' של פסח, ונסתלקו המוחין, חזרו החיצוניים להתאחו בדמים, אבל לא אחיזה גמורה כבתחלה, כי כבר נתבטלה אחיזתם הגדולה, וחזרו להתאחו בדמים ההם, ואז נכנסין המוחין בהם בסדר המדרגות, וכפי סדר כניסתם כך הוא סדר ביטול אחיזתם לאט לאט

- מאיר הכוונה -

על אותם הימים שנקראו מחנה, ומתחברת עם המלך הקדוש. ומתי יורד הטל הזה, כשקרב ישראל להר סיני, אז ירד אותו הטל בשלמות ונטהרו ופסקה זוהמתם מהם, והתחזרו עם המלך ועם כנסת ישראל, וקבלו תורה. והרי בארנו, ובאותו זמן ודאי כל הנחלים הולכים אל היס להטהר ולרחץ, והכל נקשרו (התקדשו) והתחזרו עם המלך הקדוש.

ועיי"ש צרע"מ: וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' פקודת לא לספור ספירת העמר הא אוקימנא ורזא לא ישראל אע"ג דאתדכו למעבד פסחא ונפקו ממסאבו לא הוּוּ סלמין ודכיין כדקא חזי וע"ד לאו הלל גמור ציומי דפסח דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות כאתתא דנפקא ממסאבו וכיון דנפקא מתמן ולהלאה וספרה לה אוף הכא ישראל כד נפקו ממאריס נפקו ממסאבו ועבדו פסח למיכל דפתורא דאצוהון מתמן ולהלאה יעבדון חשכנא למקרב אתתא לבעלה ללאתחברא בהדיא ואינון נ' יומין דלכיו לאעלא לרזא דעלמא דאתי ולקבלא אורייתא ולמקרב אתתא לבעלה ובגין דאלין יומין ימין דעלמא דדוכרא לא אתמסר חושכנא דא אלא לגברי בלחודייהו וע"ד חושכנא דא בעמידה איהו ומלין דעלמא תתאה בישיבה ולא בעמידה ורזא דא כלוחתא דעמידה וכלוחתא מיושב ואלין חמשין מ"ט אינון כלל אנפי אורייתא דהא ציומא דנ' איהו רזא דאורייתא ממש ואלין אינון חמשין יומין דביה שמטה ויובלא ואי תימא חמשין מ"ט אינון חד טמירא איהו ועלמא אסתמיך עליה ובהווא יומא דחמשין אתגליא טמירא ואתכסיא (נ"א ואשתכח) ביה כמלכא דאתי לבי שושביניה ואשתכח תמן אוף הכא יומא דחמשין והא אוקימנא רזא דא:

תרגום: וספרתם לכם ממחרת השבת וגו', מראה זו לספור ספירת העומר, הרי בארנו. וסוד זה ישראל אף על גב שנטהרו לעשות פסח ויאלו מן הטומאה, לא היו שלמים וטהורים כראוי, ועל כן אין הלל גמור צימי הפסח, שעד עכשיו לא השתלמו כראוי, כמו אשה שיואלת מטומאה, וכיון שיאלת משם והלאה וספרה לה, כמו כן כאן ישראל כשיאלת ממאריס יאלו מטומאה ועשו פסח לאכול בשלחן אביהם, ומשם והלאה יעשו חשבון לקרב אשה לבעלה להתחבר עמו. ואותם חמשים ימים של טהרה להיכנס לסוד העולם הבא ולקבל תורה, ולקרב אשה לבעלה, ומשם שהימים הללו ימים של עולם הזכר, לא נמסר חשבון זה אלא לגברים לבדם. ולכן חשבון זה הוא בעמידה, ודברי העולם התחתון בישיבה ולא בעמידה. וסוד זה תפלת העמידה, ותפלה של מיושב. והחמשים הללו הם ארבעים ותשע, כלל הפנים של התורה, שהרי ציום החמשים הוא סוד תורה ממש, ואלו הם חמשים ימים שבו שמיטה ויובל. ואם תאמר חמשים הרי הם ארבעים ותשע, אחד הוא טמיר והעולם נסמך עליו, ובאותו יום החמשים התגלה הטמיר והתכסה (ונמאל) בו, כמו מלך שצא לבית שושבינו ונמאל שם, אף כאן יום החמשים, והרי בארנו את הסוד הזה.

¹⁵⁰⁸ הובא לעיל הערה 1501.

¹⁵⁰⁹ ז"ל הפע"ח: ונודע הוא שאין לה טומאה אחרת רק אותה ראשונה של מצרים.

שעה"כ

בהמשך ימי ספירת העומר, שהוא ענין ספירת ז' נקיים, ואז נטהרה מטומאתה ונגמרה להטהר בחג השבועות¹⁵¹⁰, ואז חוזרת להודווג עמו כמ"ש לקמן בע"ה ענין זה. לפי שכפי הגז' יש קושיא גדול' שא"כ איך שאר ימי הפסח נק' יו"ט כיון שעדיין לא נטהרה מטומאתה עד חג השבועות, וגם שבתות ור"ח אשר בין פסח לעצרת, ולמטה בענין יום ז' של פסח ענין קריעת ים סוף יתבאר זה היטב בע"ה.

דרושי הפסח דרוש ד

יבאר ענין החמץ והשאור מה עניינם בפסח, אבל הדרוש הוא מלוקט¹⁵¹¹.
הנה כתוב בתורה כמה שנים ושמות מחולפים, כי כתיב (שמות יג ג) לא יאכל חמץ, וכתיב (שם יב כ) כל מחמצת לא תאכלו, וכתיב (שם יט) שאור לא ימצא בבתיכם, וכתיב (שם טז) משארותם צרורות בשמלותם כו'. והענין הוא זה, דע כי בז"א יש ב' בחי' מוחין, א' צלם דאימא, וא' צלם דאבא, ושניהם זה בתוך זה כנודע¹⁵¹². אבל אני מסופק במה ששמעתי, אם שמעתי שהוא בבחינת מוחין דקטנות או דגדלות, ויש פנים לכאן ולכאן ואין בידי להכריע. ולכן אכתוב את כל הדרוש בבחי' מוחין סתם ולא אזכיר אם הם דקטנות או דגדלות.

והנה בחי' שם חמץ הוא במוחין דמצד אבא, ושם שאור הוא במוחין דמצד אימא. כי דינים דאימא הם יותר תקיפין על של אבא, כדמיון השאור שכחו חזק מן החמץ, כי השאור מחמיץ לאחרים, ולסיבה זו יותר אחיזה אל החיצונים בשאור שהם מוחין דאימא מדאבא שהוא חמץ. והנה שם שאור הוא חסר ו' כנודע, והנה הש' הוא כנגד המוח דחכמה דאימא שהוא שם אלקים דיודיין העולה בגימ' ש'. ואות הר' היא כנגד המוח דבינה מצד אימא, והוא אלקים פשוט בריבועו שהוא עולה ר', ולפי שמוח הבינה הוא יותר דין ממוח החכמה לכן הוא בסוד האחוריים דאלקים¹⁵¹³. ואות א' הוא מוח הדעת דמצד אימא שהוא שם אלקים במילוי אלפיין¹⁵¹⁴, ולכן א' זו רומזת על היות מילוי באלפיין, אבל לפי שמוח הזה הוא גרוע וקטן מב' המוחין האחרים, לכן אין ניכר בו חשבון מילוי רק הוראת מילוי שהוא באלפיין כנו¹⁵¹⁵. ונמצא כי מלת שאר היא כללות ג' מוחין דז"א מצד אימא. והנה מזה נראה {פא ע"ד} כי אלו המוחין הן מן הקטנות¹⁵¹⁶.

וחמץ הוא במוחין דמצד אבא. וכבר הודעתך (שעה"פ בראשית¹⁵¹⁷) ענין עץ הדעת מו"ר שהוא בחי' היסוד דאימא שבדעת דז"א, אשר נפסק בחזה, ושם הוא מתגלה, ואז יש

- מאיר הכוונה -

¹⁵¹⁰ עי' פע"ח פסח ח: והנה כל שאר הימים עד שבועות כל הזיוגים הנעשים בימים ההם אפילו בשבתות ההם הם זיוג דקטנות דוגמת הזיוג הזה של יום ז' דפסח כפי בחי' המוחין שיש לו אז בזמן ההוא אמנם הם עד חג השבועות כנ"ל.

¹⁵¹¹ פע"ח: והנה מציאת דרוש אחד אמר לנו מורי זלה"ה ואיני זוכרו רק שמץ מנהו רק מעט מזעיר כמלקט שבלים.

¹⁵¹² פע"ח: יש לז"א מוחין בב' פנים א' מאבא וא' מאמא והנה כבר נתבאר זה בסוד עץ הדעת טוב ורע שהם סוד היסוד דאמא שבתוך ז"א שמשם יניקת החיצונים וריבוע הוא אחוריים עי' &.

¹⁵¹³ עי' לעיל סוד יה"א פ ע"ד ועיי"ש שזה קטנות.

¹⁵¹⁴ פע"ח: אינו ניכר בו רק כללות הארת הא'

¹⁵¹⁵ פע"ח: ואמנם כל זה הם בהיותן עדיין תוך הז"א שגם משם יש קצת אחיזה להחיצונים דהיינו אל הדינים לכן אנו מבערין חמץ ושאור שלא ינקו החיצונים עתה ואין אנו חפצים בדין בפסח כמש"ל באריכות.

¹⁵¹⁶ ז"ל: גם לסצה אחרת, כנודע כי אין אחיזת החיצונים אלא בז"ת לאחילות, אצל מן אימא ולמעלה, אין להם אחיזה. וכיון שאלו השני מוחין הם נחונים תוך הכלים של אימא, אין החיצונים

שעה"כ

מקום אחיזה אל החיצוני¹⁵¹⁸. והנה נמצא כי חמץ ושאר הם זכרים, כי הם מוחין דז"א מצד אבא ומצד אימא, ובהיותם עדיין בתוכו יש קצת אחיזה אל הדינין. ואמנם מחמצת ומשארית הם בחי' אלו בהיותם בסוד הנקבה.

והענין הוא, כי הנה לאה עומדת ממש באחורי המוחין דז"א ויונקת משם, ונעשים בה בחי' מוחין שבה¹⁵¹⁹. ובחינת הארה היוצאת ממוחין דאבא אל לאה נקראת מחמצת נוקבא¹⁵²⁰, והארה היוצאת ממוחין דאימא אל לאה נק' משארית נוקבא¹⁵²¹. ומלת מחמצת

- מאיר הכוונה -

שולטים פס, ולכן נקרא חיים. כי אין החיזונים הנקרא מות, שולטים בהם כלל. והם אורות טוב, ולא רע. חיים, ולא מות. ולכן לא נלטווה אדה"ר על עץ חיים, אבל על עץ הדעת, שהוא בחי' המוח השלישי של הדעת, אשר על שמו נקרא ז"א עץ הדעת כנזכר. הנה יש בו שני מוחין מוחין אחרים, בהיותו מתפשט מן החזה ולמטה, והוא, כי ראשיתו של הדעת הזה הוא טוב ולא רע, לפי שהוא נתון למעלה, באמצע ב' המוחין דז"א בראשו, וכבר ביארנו שכל בחי' ג' אין אחיזה בהם אל החיזונים. ועוד טעם שני, כי פס יש לו שתי כלים, שהם, כלי היסוד לאימא, וכלי הראש עממו דז"א, ואינם יכולים להתאחז בדבר המכוסה תוך ב' כלים. ועוד טעם ג', כי החיזונים אינם שולטים במקום שיש כלי לאימא כנז"ל. האמנם, סופו של הדעת הזה, והוא כשמתפשט מן החזה ולמטה אז הוא טו"ר כי החיזונים נאחזים פס, כי נחצטלו ג' הטעמים הנזכרים כי אעפ"י שהדעת גם הוא נקרא מוח, הוא במקום המוחין למעלה. אבל כשמתפשט במקום הת"ת הנקרא גוף, אינו בחי' מוח, והחיזונים נאחזים. גם היסוד לאימא, נשלים ונגמר עד החזה בלבד, וכיון שאין כלי לאימא מלביש הדעת, נאחזים בו הקליפות. ובפרט שאין להם פס רק כלי אחד בלבד, שהוא כלי גופא דז"א, ולכן החיזונים יכולים לשלוט בהם, ולהתאחז באורות הדעת המתגלים מן החזה ולמטה:

ויען היות הדעת הזה נחלק לב' בחי', שהוא עד החזה, ולמטה מן החזה. לכן לא קאמר ומעץ הדעת סתם, רק ומעץ הדעת טוב ורע, ר"ל, מבחי' סופו, מן החזה ולמטה, אשר פס הוא טוב ורע, משם לא תאכל. כי מה שיונקת סטרא דקדושה מהם נקרא טוב, ומה שיוכל הארתו לחוץ מגופא דזעיר דרך הדפנות של הכלי, ויונקים ממנו החיזונים, נקרא רע:

והרי נמצא, כי עץ הדעת הוא בחי' אורות הדעת במקום התגלותם, שהוא בקו אמצעי מן החזה ולמטה, בכל מקום שהוא, בד' עולמות אבי"ע, בז"א שבהם. ולהיות כי הדעת מלוכס ביסוד לאימא, לכן אמרו בס"ה ובתקונין, כי עץ הדעת הוא באימא. ולהיות כי התחלת ראש רחל נוקביה דזעיר, מתחיל מאחורי זעיר, מכנגד החזה ולמטה, לכן גם היא נקראת עץ הדעת בספר התיקונין, כי היא לוקחת מן אותם האורות המגולים, ונבנית מהם כנודע. והרי נתיישבו, כל המאמרים הסותרים זה את זה. ובפרשת ויאל, בפסוק ותגנוב רחל את התרפים, נתבאר היטב ענין חטאו של אדם, וענין עץ הדעת וע"פ

עוד אריך שתדע, כי ענין אחיזת החיזונים באורות המגולים האלו, שהם מבחי' הדעת דמלך אימא, אינו אלא בזמן שלא נכנסו המוחין המלוכסים בנה"י דאבא תוך זעיר. אבל כשנכנסים גם הם, אז אין אחיזה כלל אל החיזונים, באורות עץ הדעת דמלך אימא, אפילו שהם מגולים כנזכר. לפי שאבא הוא עליון מאימא, ואין שום אחיזה כלל לחיזונים, במקום שיש פס בחי' כלים והארות דאבא, כלל ועיקר, והוא דוחה את החיזונים לגמרי, כנזכר אצלנו בפרשת תזריע, בענין הארעה, בסוד (ויקרא י"ג ב') והובא אל אהרן הכהן. וע"פ ותבין, ענין אחיזת החיזונים בנה"ד מה ענינו, ואין אחיזתם נקרא רעת, שהם שאת או ספחת או בהרת. ולהיות, כי עתה עדיין לא נכנסו בז"א רק מוחין לאימא בלבד, לכן נלטווה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו:

¹⁵¹⁸ עי' לעיל עט ע"ד יוסיף דעת יוסיף מכאוב.

¹⁵¹⁹ עי' שער מוחין דצלם פרק ד.

¹⁵²⁰ נמחק בפע"ח.

שעה"כ

נגזר מן חמין, ומשארית מן שאור. והנה מחמצת הוא אותיות חמין תם, וכן משארית הוא שאר תם. וזה יובן במה שהודעתך¹⁵²² בפסוק (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, ר"ל בעלה דמטרוניתא (זהר ח"א כא ע"ב). לאה הנק' תם בסוד (תהלים לט ה) ומדת ימי מה היא (ע"ח שער לר"ד פרק א)¹⁵²³, מדת, ת"ם ד'¹⁵²⁴, ור"ל המוחין של חמין המאירין בלאה הנק' ת"ם נק' מחמצת, והמוחין של שא"ר המאירין בלאה הנקראת ת"ם נק' משארית. והרי נתבאר ענין הלאוין שבתורה קצתם בדכורא, והם לא יאכל חמין, שאור לא ימצא בבתיכם, וקצתם בנוקבא כמו כל מחמצת לא תאכלו.

ונרחיב הענין בביאור יותר, הנה הודעתך בענין כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל כו' (כתובות קיא ע"א), והוא בשער ג' בשער מאמרי רז"ל בדף ו'¹⁵²⁵, וע"ש כי ד' בחי'

- מאיר הכוונה -

¹⁵²¹ נמחק בפע"ח.

¹⁵²² צ"ע שלא מצאתי בכתבי אר"י לשון זו על יעקב אלא רק על משה רבינו. אולי עיי' לקמן הערה 1536.

¹⁵²³ עיי' לקמן הערה 1536.

ועיי' שער יעקב ולא ד': והנה נתבאר אצלינו בהרבה מקומות וגם בכוונת ק"ש בבשכמל"ו (שעה"כ ק"ש דרוש ו), כי לאה נקרא מד"ת, בסוד (תהלים לט ה) ומד"ת ימי מה היא, לפי שלוקחת ד' אלפ"ן שבד' שמות דאה"ה שבמוחין דז"א, ויש בה הארת ד' מוחין. והנה לאה בעצמה אין לה רק האחור של המלכות דאמא לבד, שהיא ספירה א' בלבד, אמנם כאשר עלה למעלה נגד הדעת דז"א, אז המלכות של אמא הפנימי אשר עומדת בפנים בדעת ז"א, נותנת בה כח הארתה, ג"ס תחתונות דאמא, שהם נה"י. ואע"פ שהאחוריים שלה לא עלו כנ"ל, ואז מתפשט לאה ונעשית פרצוף א' שלם מבחי' ד' ספי' שהם נה"ם דאמא בלבד. אבל רחל נוקבא דז"א, אע"פ שגם היא שיעור קומתה היא בד' ספי' תחתונות דז"א בלבד, עכ"ז יש בה כל ה"ס, אבל לאה אין בה רק ד"ס אלו בלבד וזכור זה.

והנה בהיות בה ד"ס אלו ונעשית פרצוף א' שלם, הנה נעשית בחינת אות ה' עליונה כנודע, כי לאה ורחל הם ב' הה"ן עילאה ותתאה. וכבר ידעת כי פרצוף הנקבה היא צורת ה', ושיש בה ג' קוין ימין ושמאל ואמצע, הכוללים כל פרצופה. וז"ש לעיל שלאה נקרא מדת, גימטריא ד' אלפ"ן שלוקחת מד' שמות אה"ה, כי הנה נודע שאמא נקרא אה"ה, וכל ספי' שלה נקרא אה"ה. ונמצא כי ד"ס תחתונות שבה שהם נה"ם הנכנסים בסוד מוחין תוך ז"א, הנה הם ד"פ אה"ה, ועיקרם הוא בז"א, וההארה שלהם בלבד היא בלאה, והם בחי' ד' אלפין הנ"ל. גם זהו ממש בחי' שם של לאה, כי א' של לאה היא בחינת המלכות שהיא שורש בחי' לאה כנ"ל, ול' של לאה הם בחי' ג"ס אחרונות נה"י דאמא, הרי הם ד"ס שלוקחת, ואז נעשית צורת ה', והיא ה' של לאה. ואז כל בחי' אלו יחד נקרא לאה. גם ז"ס (שמות טו א) אשירה לה' כי גאה גאה, כי פסוק זה נאמר על בחי' לאה שנתגאה ועלתה למעלה בדעת דז"א, למעלה מן ראש רחל כנ"ל במקום גבוה, ושם נעשית בחי' ג' אותיות גא"ה, כי ה"ג הם במקום הנה"י דאמא, וא' היא מלכות דאמא, ונתחברו ארבעתן ונעשו פרצוף בצורת ה' כנ"ל. וחיבור ג' אותיות הוא גאה, והם חשבון לא"ה כי ג' ול' הם חשבון אחד במספר אי"ק בכ"ר גל"ש כו'.

¹⁵²⁴ דהיינו של תפילין? עיי' פע"ח שער התפילין פרק ה שגם מביא את הענין של י"ח נשים.

פע"ח: מדת ימי מה היא וכנגד ד' אלפ"ן של ד' אה"ה אלו הוא קשר של תפילין צורת ד' וטעם הדבר

¹⁵²⁵ ז"ל: א"ר ירמיה בר אבא א"ר יוחנן כל המהלך ד' אמות בא"י מובטח לו שהוא בן עוה"ב כו', וכו' כוונה הב' שהיא בלאה באופן אחר, כי הנצח וההוד המהלכים בה הם תרין פירקין עילאין דנו"ה שיש באימא שבתוך חו"ב דז"א, משא"כ ברחל שהכוונה היתה בנו"ה עצמם דז"א. עוד יש שנוי אחר, כי שם היו שני מוחין בלבד דמצד אימא כנ"ל ונרמזו במלת הליכה, אבל בלאה הוא המשכת ד' מוחין וכולם מצד אבא כמו שנבאר. האמנם לפי שאינם מאירים בה ד' מוחין אלא באמצעות אימא המלבשת אותו כנודע, לכן צריך לכונן במלוי האחורים דהו"ה דס"ג דאימא שהם בגי' קס"ו, וכשתסיר מהם רבוע האותיות הפשוטות שהם בגי' ע"ב, ישאר המלוי בגי' צ"ו כמנין מהלך. וכו' משתי המלכיות דאו"ה המתלבשות תוך רישא דז"א נעשה ד' בחינות הנק' לאה, אחת ביסוד דאבא, ושנים ביסוד דאימא, ואחת באחורי הדעת דז"א בסוד קשר תפילה של ראש. והשתים הם ההארות של מלכות דאבא, והשתים מלכות דאימא, וזה סדרם: אבא אימא אבא אימא, וההארות ד' מוחין דז"א הם מצד אבא נמשכות.

ועיי' שער המצות וילך דף סא ע"ב: והאמנם היות שם א"י שדברו רז"ל בלאה הוא לפי שעיקר שם זה הוא בלאה לפי שז"א נקרא ישראל ולמעלה מן החזה יוצאת לאה לבדה מאחור ולכן נקרא ע"ש א"י אבל רחל יוצאת למטה מן החזה מאחוריו דז"א ולכן אין לה שם א"י בפרטות כמו בלאה.

שעה"כ

הם וכולם נק' לאה: ב' מצד מוחין דאבא, וב' מצד מוחין דאימא. גם נתבאר בדרוש הי"ח נשים שהמלך מותר בהם (סנהדרין כא ע"א) וע"ש¹⁵²⁶, ושם נתבאר כי הב' דמצד אבא, הא' - מאיר הכוונה -

¹⁵²⁶ עי' ספר טעמי המלות - פרשת שופטים: מלות לא ירבה לו נשים, ענין י"ח נשים שהמלך רשאי ליקח ולא יותר כמשארז"ל על דה"מ ע"ה, ואם מעט ואוסיפ' לך כו'. ראוי לידע למה לא הותר לו אלא זה המספר ולא יותר, ולמה נשתנה המלך משאר בני אדם. ואמנם בענין זה תבין כמה בחינות נשים שנזכר בתורה כגון לפורה ותמנע ואסנת וכו' ואין להאריך בענין זה. והנה בתחלת ביאור ענין זה יבואר כמ"ס למעלה בענין ד' בחינות לאה שיוצאת ממ"ל (דעת) שיש בנה"י לאבא וממלכות שיש בנה"י לאמא והענין כי הלא כבר בארנו כי כמה בחינות יש במוחין דז"א כי הלא יש לו מוחין דקטנו' והם סוד מוחין דאלהים שיש לו בזמן יניקה אח"כ יש לו בחינה ב' והוא כשנכנסו בו מוחין דהוי' גדלות ואמנם אלו נחלקים לב' בחינ' א' כשנכנסים המוחין דו"ק לבד וא' כשנכנסין בו כל המוחין כלם ואמנם הטעם שאנו מחלקין המוחין דגדלות לב' בחינ' הנזכר הוא כי בארנו שמוחין דקטנות דיניקה כשצאים מוחין דגדלות דוחין אותן למטה ואמנם כשעדיין לא באו כל המוחין רק בחינ' הו"ק דגדלות ואז אין המוחין נידחין ומתערבין ביחד מוחין דקטנות ומוחין דו"ק דגדלות, א"כ כשנגמרינן כל המוחין דגדלות לכנוסם אז דוחין אלדים דקטנות למטה נמצא כי ג' בחינ' הם בחינת מוחין דקטנות לבד שהוא זמן היניקה ב' בזמן שנכנסו ו"ק דגדלות אז הם מעורבין דקטנות וגדלות יחד ג' כשנכנסים כל המוחין דגדלות שאז עומדים לבדם כי ז"ס ק"ס ועמידה כי בק"ס עומדים יחד קטנות וגדלות כי עדיין לא נכנסו רק ו"ק לבד ובעמידה נכנסו כולם כמ"ס במקומו, ואמנם סוד הענין הוא בזמן שיתחברו יחד קטנות וגדלות בהיותם ביחד ילאו בחינ' חדשים שאינם לא בערך אלדים דקטנות לבד ולא בערך הוי' דגדלות לבד, והנה י"ח בחינ' של לאה ילאו בג' זמנים אלו וכלם בסוד מלכות דאו"א ונמצא שהם י"ח בחינ' של מלכות וכיון שלא יש למעלה אלא י"ח מלכות רשאי ליקח י"ח נשים כנגדם ולא יותר אך פחות יכול ליקח כי הם בחינ' נפרדות כנ"ל ולכן אינו מחויב ליקח כלם אבל יותר מהם אינו רשאי ליקח, ועתה נמנה אותן שבזמן היניקה שהוא הקטנות יוצאים ד' בחינות נשים ובגדלות דו"ק יוצאים י' נשים ובגדלות גמור ד' נשים הרי הכל ח"י נשים. ועת הנבאר אותן הד' דקטנות והם מלכות לאבא במקומו מלכו' לאמא במקומה מלכות לאבא במקום אמא מלכות לאמא מחוץ לז"א הרי ד' מ"ל דקטנות ואלו ד' מלכות דגדלות גמור הם ממס' ע"ד הנזכר כי אין שם רק מוחין דגדלות לבד ואז הם ד' מלכות מלכות לאבא במקומו מלכות לאמא במקומה מלכות לאבא במקום אמא מלכות מחוץ לז"א. ואלו הם מלכות דגדלות דו"ק ודשל הקטנות ממס' ע"ד הנזכר בזמן היניקה אך עתה הוסיפה אחרת והוא כי המלכות לאבא הוסיפה הארה ג' היורד מאחוריו לז"א נמצא כי מלכות לאבא הוסיפה ג' ומלכות לאמא ב' לבד וכן בענין הה' נשים אחרות הוסיפו המוחין דגדלות דו"ק עד"ז דקטנות הרי הם י' נשים. ואמנם הטעם למה כשהוא קטנות לבד או גדלות לבד אינם מוסיפין רק ד' ועתה מוסיפין ה' והוא כמ"ס כי עתה יש הארות רבות מוחין דגדלות ודקטנות ולכן יש עתה יותר כח למלכו' לאבא להוסיף אחרת גם באחורי ז"א בין בבחינ' קטנו' בין בבחינ' גדלות. וא"ת למה ניתנה כח זה במלכות לאבא שתוסיף ג' ולא במלכות לאמא שלא הוסיפה רק ב'. זו אינה שאלה אם היה מקום למלכות דבינה להוסיף אחרת היתה מוסיפה אבל אין לה מקום כי אחורי הז"א לא יש יותר היכן יכה אורה להוסיף אחרת. גם טעם איך לנו חוזרי' למנות הד' דקטנות ב"פ וגם הד' דגדלות ב"פ א' בהיותם לבד ב' בהיות' מחוברי' וזו כבר תרצנוהו לעיל כי הד' דקטנות כשהם בסוד הו"ק דגדלו' הוא מעולה הרבה וניתוסף בהם הארה גדולה ואינם דוגמת בתחלה. גם הד' דגדלות דו"ק הם מעורבין עם הקטנות ואינם דוגמת ד' נשים שהיו בזמן הגדלות לבד וגם זה פשוט. ועתה נבאר ונחלוק פרטי כל אחד איך נקרא ומ"ט הוא. דע כי לאה היוצאת מאמא דגדלות גמור הוא סוד לאה אשת יעקב או ז"א כנודע וכנגדה מ"ל לאמא דקטנות גמור מחוץ לז"א והיא תמנע. והמלכות תאומה יתירה

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

הפנימי דיסוד עצמו במקומה של הבינה [ומ"ל לחצא] צבחי' דקטנות גמור היא אשה הכושית ואח"כ נבאר פי' אלו' הד' נשים בע"ה, והנה כשצאו אלו המוחין דגדלות גמור צארנו שהם דוחין את מוחין דקטנות למטה והם מקום ירידתם הוא יסוד דז"א וכאשר יורדים המוחין דקטנות ג"כ עמהם יורדים המ"ל שנזכר שם דיסוד ואמנם המ"ל של הקטנות למטה דיסוד אין שם רק ב' נשים הנז' לצד כי הלא שם לא יש הכאת מ"ל לחצא במ"ל דאמא כי כבר פסק יסוד אמא ואינו רק מ"ל לחצא היורדת דיסוד היא אסנת בת פטיפרע אשת יוסף כי יוסף הוא היסוד דז"א ולקח אותה הנוק' שירדה ולהיותה מסוד הקטנות לכן היתה בת פטיפרע כהן און אך מ"ל דקטנות דמלד אמא היא אשת אדני של יוסף ונ"ל ששמעתי כי צרדת אלו של קטנות למטה דיסוד דאין שם רק ב' נשים הנז' לצד כי הלא שם לא יש צחי' הכאות מ"ל לחצא במ"ל דאמא כי כבר אין שם ב' מחיות של ב' יסודות כדי שיהיה שם הכאת אורות ואין שם רק יסוד לחצא לצד כי יסוד דאמא כבר הפסק ונגמר ולכן לא יש כאן רק ב' נשים הנז' כנלע"ד ששמעתי ואינו זוכר. גם נלע"ד ששמעתי מהר"ר יונה ששמע כי אסנת היא אחוריים של לאה ואשת פטיפר אחוריים של תמנע ונלע"ד שא"ל להיות כן דא"ל אין להם קשר עם י"ח נשים והם יתירים עליהם ואינם מכללם. ונבאר ענין הנשים הנזכר והוא כי הלא נודע משארז"ל כי יעקב נענש כשצאתה תמנע להתגייר להנשא לו ולא רצה ולכן היתה פילגש לאלפיזי ולא ממנה עמלק שהיאר לצניו תמיד וקשה טובא שהרי שבת הוא לו כי כן מנינו צינא ורצקה שלח היו רוצים בדבר כמ"ס קצתי צחי' מפני צנות חת כו' וכן אברהם אה לאליעזר שלח ליקח אשה לצניו כי אם אל ארצי וגו' והענין הוא כי תמנע כי אחת מצחי' קדושה כנזכר ולכן היתה רוצ' הלהתגייר והי' ראוי שיגיירה יעקב לישאנה כי כמו שלחה הגדלות החיאונה לקחה יעקב כן היה ראוי שיקח תמנע שהי' קטנות החיאונה דוגמת לאה כנ"ל ויכניסה בקדושה ולכן נענש וסבת יעקב שלח רצה בה היה להיות שהיא מלד הקטנות דינים גמורים וצפרט היתה חיאונה מכל הד' דקטנות ועד"ז נענש כי אדרב' להיות' חיאו' היתה ראוי האליו דוקא דוגמת לאה. ואמנם תמנע"ג גי' קס"ת הסופר והם ה"ג מנלפ"ך כפולות של הבינה שהיא מלד אמא לוקחת כל הגבור' שלה כי היא דינים גמורים אבל לא השהיתה מלד הגדלות עכ"ז להיותה חיאונה לא היה חפץ בה כמו צרחל דכתיב ויאהב יעקב את רחל ואינה בכלל ח"י נשי' כי היא העשירי' דאצילו' עקרת הבית כנודע ואינה הארה לצד כנשים הנזכר. והנה צמשה מינו שנסא לצפורה אמנם ידעת מה שכתבתי לך בפ' ותדבר מרים כי דיברו על אותה כושית שמנינו בספר הישר שמשא ישב מ' שנה מלך צמדינת כוש ולקח הכושית אשת המלך שמת וצקוודישן אך נעץ חרב בינו לבינה ולא נגע בה וראוי לידע למה קידש אותה ואם קידשה לה לא נגע בה ולמה צפורה לקח ונשא לה לו לאשה אך סוד הדבר כמ"ס"ל כי הכושית ההיא היא מסוד תאומה יתירה של משה מצחי' קטנות וא"כ היתה ראוי אליו ולכן קידשה אמנם לא בא עליה לפי שהיא דינים גמורים מלד הקטנות ולכן נקרא כושית כי כו"ס גימ' ש"ה דינים הנודעים והנה הם דינים גמורים, ובה תבין צמ"ס צמ"א כי דינים של ש"ה הם דכורים ומנלפ"ך נוקב' שהרי תמנע שהיא מנלפ"ך צאה מהארת מלכות דאמא אך כושית היא ממלכו' לחצא והם השכ"ה דינים ולכן נאמר צפ' פקודי כי הש"ך דינים אהצריכו צמחצבה שהוא אבא כי הם דינים דכורים, אבל לקח את צפורה שהיא תאומה יתיר' מצחינת הגדלות וכבר נאמר לעיל שעליה נאמר תפלה "למשה" איש "האלהים" ר"ת לאה [והענין כי הנוק' הנקראת תפלה כנודע תחבר למשה והיא לאה הנז' שהיא צפורה אשת משה] גם [תפלה מלשון] תפלה שהיא תפלה ומחוצרת למשה כי משה הוא יסוד אבא וצפורה תפלה ומחוצר' אליו שהיא תאומה יתיר', אמנם יוסף הוא צחי' יסוד דז"א ולקח לאסנת שהיא קטנו' היורד דיסוד מלד אבא והיא ממותקת יותר מאותה דאמא ולכן דחה יוסף לאשת אדוניו כי היא היתה אותה דאמא שירדה דיסוד וזה הטעם שהיתה רוצה אשת אדוניו להזדווג אליו כי לה היה אחיזה צו. ודע כי אחיזת החיאוניס הוא צסוד מוחין דקטנות הנקרא אלדים וז"ס הנזכר בצבא כי שם אלדים מתפשט אפילו בקליפות הנקרא

שעה"כ

מהם נדבקת ביסוד דאבא שבתוך דעת ז"א¹⁵²⁷, והאחרת¹⁵²⁸ היא נדבקת ביסוד דאימא שבתוך דעת דז"א¹⁵²⁹. והב' דמצד אימא, הא' מהם נדבקת ביסוד דאימא¹⁵³⁰, והאחרת עומדת בחוץ באחורי ז"א מן החוזה ולמעלה עד כנגד מוח הדעת דז"א¹⁵³¹. ונמצא כי הג' בחי' דלאה הם בפנים תוך ז"א, ובחי' הד' היא בחוץ לז"א, ולכן בזו הד' העומדת בחוץ אפשר שיתאחזו בה החיצונים, ולכן נק' זאת החיצונים "משארת", ר"ל שאר תם, כי היא לאה הנמשכת ממוחין דאימא הנק' שאר¹⁵³² כנוז'. ויש בה דינים רבים לב' סבות: אם להיותה ממוחין דאימא, ואם להיותה בחוץ, ולכן יש פחד שלא יתאחזו בה חיצונים וצריכה שימור גדול מן החיצונים. ולכן יש ב' בחי': הא', היא נק' מצה שמורה¹⁵³³. והא'', מצה שאינה שמורה. כי לאה ב'¹⁵³⁴ של אבא העומדת בפנים תמיד היא שמורה מן החיצונים ואינה מחמצת, כי אין החיצונים יכולים ליגע בה, אבל לאה הב'¹⁵³⁵ של אימא העומדת חוץ לז"א נק' מצה שאינה שמורה מעצמה להיותה בחוץ, ולכן צריך לזהר בה שלא תחמיץ ויתאחזו בה החיצונים. ומה היתה נק' תם תחזור ח"ו להתהפך לאותיות מ"ת¹⁵³⁶ המורות על אחיזת החיצונים הנק' מות כנודע. וענין השימור הוא שתחזור הארותיה ליכנס בפנים תוך ז"א ולא תשאר בחוץ כל ז' ימי הפסח.

- מאיר הכוונה -

אלהים אחרים כי מכאן נמשכים ונחאזים ואמנם כי כל מה שצקס זה מתפשט הוא יותר נמשך לקליפות לכן אלו הנשים דקטנות כל מה שהם יוצאים לחוץ הם יותר דינים קרובים לקליפות ולכן בחי' אמא היוצאת חוץ לז"א מצחינה דקטנות הם דינים גמורים והוא סוד תמנע ולכן לא לקחה יעקב כי היא קרובה לחיצונים, ואמנם כנגד חסנת שלקחה יוסף לקח דה"מ ע"ה את אביסג כי כבר לקח י"ח נשים שסה למעלה במקום המוחין כנ"ל ומאניו שלקח יתרי' עליהן אך לא נזדווג עמה ומה ראה לעשות כן אלא הכונה כי חסנת היא למטה ביסוד והיא יתירה על י"ח נשים ולכן מאל דהע"ה היתר לקחתה כי היא כבר היתה צללי' אמנם לא נזדווג עמה לפי שצקלמא ליוסף הותרה לפי שהיתה צבולו למטה ביסוד ז"א אצל דהע"ה שרקו למעלה צללה כי שם סוד משיח בן דוד כמבואר אצלנו ולכן הנשים שצבחינה לאה למעלה במקום המוחין הותרו אך זאת שהיא למטה הותרה לו.

¹⁵²⁷ פע"ח: הגהה (ב) ס"א צ"ל בפומא והוא העטרה של יסוד אבא וכן באמא בעטרה שלה הוא באחורי ז"א.

¹⁵²⁸ ר"ל אחד הוא מהיסוד דאבא עצמו והשני הוא מהיסוד דאבא אשר באימא והג' הוא מהיסוד דאימא עצמה והד' הוא מה שיוצא ממנה לחוץ ועי' פע"ח פ"ד (לש"ו).

¹⁵²⁹ פע"ח: א' ביסוד אבא (ב) במקומו וא' ביסוד אבא במקום יסוד אמא

¹⁵³⁰ במקומה (נוסף בפע"ח).

¹⁵³¹ פע"ח: הב' של אבא הם א' ביסוד אבא במקומו וא' ביסוד אבא במקום יסוד אמא אך הב'

דאמא הם א' ביסוד דאמא במקומה וא' ביסוד באחורי הז"א מבחוץ נמצא כי הג' הם בפנים בז"א וא' הוא בחוץ.

ועי"ש בהגה שצ"ל בפומא דאמה שזה בעט"י דאבא ואמא וצ"ע.

¹⁵³² שאר. @שוטנשטיין?

¹⁵³³ עי' לקמן פב ע"ב דרוש ה.

¹⁵³⁴ פע"ח: הב'. היינו זה שבתוך היסוד דאמא.

¹⁵³⁵ כנ"ל.

¹⁵³⁶ עי' ע"ח שער לר"ר ח: דע כי גם זה לעומת זה עשה אלהים. והנה המוחין של לאה הם ד' אה"ה: ב' דיוד"ן, וא' דאלפ"ן, וא' דהה"ן. ולא נקרא מד"ת ע"ש ד' אלפ"ן, שהם בד' אה"ה הנ"ל. וזהו מדת ימי מה היא (תהלים לט ה) כנ"ל (שער לז פרק ד). ולעומת זה יש קליפה הנקרא מ"ת, כי שם סוד הקלי' כנודע. והענין, כי שורש ד' אלפ"ן עצמו אנו מסירין מן הקלי', שהוא החיות שלהם, וכשתסלק ד' מן מדת אשר אחזו הקלי' ישאר מ"ת. אמנם בקדושה עצמה יש ב' בחי' אלו שהם מד"ת ות"ם, כי בקלי' מת ובקדושה ת"ם. ויעקב לא השיג בכל מדת רק בב' אותיות ת"ם, כי בשורש ד' אלפ"ן לא השיג, וזהו (בראשית כה כז) ויעקב איש תם.

שעה"כ

ובזה תבין מ"ש לעיל בדרוש הא' וגם בענין החרוסת כי כל כוונת ליל פסח הוא בבחי' רחל ולא בלאה¹⁵³⁷, לפי שלאה מתבטלת בפסח ונכנסת בפנים כדי שלא ינקו החיצונין ממנה¹⁵³⁸. והנה כיון שנעשה השימור הזה בז' ימי הפסח ונתבטלה אחיות החיצונין בלאה, היא נשמרת מאליה מכאן ואילך כל ימות השנה ואין חשש בעמדה בחוץ כנודע, ולכן לא נצטוינו על אכילת חמץ או שאור אלא בז' ימי הפסח, וזו היא התשובה שהשיבו רשב"י לר"א בנו בס"ה בפ' אמור (תצוה קפג ע"א¹⁵³⁹) בשאל לו למה לא נצטוינו כל ימות השנה על איסור חמץ והשאור יע"ש.

- מאיר הכוונה -

¹⁵³⁷ היינו לקמן פג ע"ג ד"ה מרור. ועי' לקמן סוף דרוש ה' שחרוסת בלאה.
¹⁵³⁸ פע"ח: והנה ענין השימור ההוא שתחזור לכנוס הארתה בפנים ולא תשאר בחוץ ולכן כל כוונת ליל פסח הוא ברחל ולא בלאה כי לאה מתבטלת עתה כדי שלא ינקו ממנה החיצוניים.
¹⁵³⁹ ז"ל: השתא אית לן לאסתכלא צפסח נפקו ישראל מנהמא דאתקרי חמץ כתיב (שמות יג ז) ולא יראה לך חמץ וכתיב (שם יב יט) כי כל אוכל מחמאת מאי טעמא זגין יקרא דהוא נהמא דאתקרי מלא השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה יתיר לא יאות הוה לאתבטל חמץ ולא אתחזיא כלל ואמאי קרבנא דא חמץ הוה דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפינה ותו דהשתא זיומא דא אתבטל יצר הרע ואורייתא דאתקרי חירו אשתכחא
אלא למלכא דהוה ליה צר יחידאי וחלש יומא חד הוה תאיב למיכל אמרו ייכול צריה דמלכא (ס"א מיכלא דאסותא) אסותא דא ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא צביתא עבדו הכי כיון דאכל ההוא אסותא אמר מכאן ולהלאה ייכול כל מה דאיהו תאיב ולא יכיל לנזקא ליה
כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הוה ידעי עיקרא ורזא דמהימנותא אמר קודשא בריך הוא יטעמו ישראל אסותא ועד דייכלון אסותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא כיון דאכלו מלא דאיהו אסותא למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא אמר קודשא בריך הוא מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ וייכלון ליה דהא לא יכיל לנזקא לון וכל שכן דזיומא דשבועות אדזמן נהמא עלאה דאיהו אסותא בכלא ועל דא מקרבין חמץ לאתוקדא על מדבחה ומקרבין תרין נהמין אחרנין כחדא וחמץ אתוקדא בנורא דמדבחה ולא יכיל לשלטא ולנזקא לון לישראל וזגיני כך ישראל קדישין אתדבוקו ציה בקודשא בריך הוא באסותא דאורייתא זיומא דא ואלמלי הוה נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אלון לא הוה עיילין צדינא לעלמין.

תרגום: עתה יש לנו להתבונן בפסח יאלו ישראל מלחם שנקרא חמץ כתוב ולא יראה לך חמץ וכתוב (שם יב) כי כל אוכל מחמאת למה צביל כבוד של הלחם ההוא הנקרא מלא ועכשיו שזכו ישראל ללחם עליון יותר לא ראוי היה שיתבטל החמץ ולא יראה כלל ומדוע קרבן זה היה חמץ שכתוב סלת תהיינה חמץ תאפינה ועוד שעתה ציוס זה מתבטל יצר הרע והתורה שנקראת חרות נמצאת.

אלא [משל] למלך שהיה לו צן יחידי ונחלה יום אחד היה מתאוה לאכול אמרו יאכל צן המלך (מאכל של רפואה) רפואה זו ועד שיאכל אותה לא ימצא מאכל ומזון אחר צבית עשו כן כיון שאכל הרפואה ההיא אמר מכאן ולהלאה יאכל כל מה שהוא מתאוה ולא יוכל להזיק לו.
כך כאשר יאלו ישראל ממצרים לא היו יודעים עקר וסוד של האמונה אמר הקדוש ברוך הוא יטעמו ישראל רפואה ועד שיאכלו רפואה זו לא יראה להם מאכל אחר כיון שאכלו מלא שהיא רפואה לעלות ולדעת בסוד האמונה אמר הקדוש ברוך הוא מכאן ולהלאה ראוי להם חמץ ויאכלו אותו שהרי אינו יכול להזיק להם וכל שכן שבועות שנתאכל לחם עליון שהוא רפואה לכל.
ועל זה מקריבים חמץ להקרף על המזבח ומקריבים שתי לחם אחרים כחדא וחמץ נקרף באש המזבח ולא יוכל לשלט ולהזיק להם לישראל ומשום זה ישראל קדושים נדבקים צו בהקדוש ברוך

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

הוא ברפואה של התורה ביום זה ואם היו שומרים ישראל שני נדדים של לחם אלו לא היו עולים בדין לעולם.

ועי' זהר בא מ ע"א: תנא לא נפקו ישראל ממזרים עד דאחזרו כלהו שלטונין דלעילא (משלשולהו) משולטניהו ונפקו ישראל מרשותהו ואלעו לרשותא קדישא עלאה דקודשא בריך הוא ואתקטירו ביה הדא הוא דכתיב (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם מאי טעמא עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים דאפקית להו מרשותא אחרא ועאלית לון ברשותי והיינו דאמר רבי שמעון מאי דכתיב אך ביום הראשון תשביתו שאור מצתיכם כי כל אוכל מחמאת אלא הכי אוקימנא האי שאור והאי מחמאת דרגא חד אינון וכלהו חד רשו אוחרי אינון שלטנין דממנו על שאר עמין וקרינון להו יצר הרע רשותא אחרא אל נכר אלהים אחרים אוף הכי שאור ומחמאת וחמץ וכלא חד אמר קודשא בריך הוא כל הני שני קיימיתו ברשותא אחרא עבדין לעם אחרא מכאן ולהלאה דאתון בני חורין אך ביום הראשון תשביתו שאור מצתיכם כל מחמאת לא תאכלו ולא יראה לך חמץ אמר רבי יהודה אי הכי כל ימי שתא נמי אמאי שבעת יומין דכתיב שבעת ימים שאור לא ימצא מצתיכם שבעת ימים ולא יתיר אמר ליה כל זמנא דאתחייב בר נש לאתחזאה גרמיה בן חורין הכי אכטריך כל זמנא דלא אתחייב לא אכטריך למלכא דעבד לחד בר נש רופינוס כל אינון יומין דסליק להאי דרגא חדי ולביש לבושי יקר לבתר לא אכטריך לשתא אחרא נטיר אינון יומין דסליק ליקירו לא ולבש אינון לבושי וכן בכל שתא ושתא כהאי גוונא ישראל כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא דאינון יומי חדותא יומין דסליקו ליקרא דא ונפקו משעבודא אחרא ובגין כך נטרין בכל שתא ושתא יומין דסליקו להאי יקר ונפקו מרשותא אחרא ועאלו ברשותא קדישא ועל דא כתיב שבעת ימים מות תאכלו אמר רבי שמעון מנת כתיב כמה דאתא דאתא (ויחזקאל

תרגום: שנינו לא יאלו ישראל ממזרים עד שגשברו כל השליטים שלמעלה (מהשתלשלותם) משליטתם ויאלו ישראל מרשותם ונכנסו לרשות הקדושה העליונה של הקדוש ברוך הוא ונקשרו בו זה שכתוב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם מה הטעם עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים שהוצאתי אותם מרשות אחרת והכנסתי ברשותי. והיינו שאמר רבי שמעון מה זה שכתוב אך ביום הראשון תשביתו שאור מצתיכם כי כל אוכל מחמאת אלא כך בארנו שאור זה ומחמאת זו הן דרגה אחת וכולם אחד רשויות אחרות אותם שליטים הממונים על שאר עמין וקוראים להם יצר הרע רשות אחרת אל נכר אלהים אחרים אוף כאן שאור ומחמאת וחמץ והכל אחד אמר הקדוש ברוך הוא כל השנים הללו עמידתם ברשות אחרת עבדים לעם אחר מכאן והלאה שאתם בני חורין אך ביום הראשון תשביתו שאור מצתיכם כל מחמאת לא תאכלו ולא יראה לך חמץ.

אמר רבי יהודה אם כן אז גם כל ימי השנה למה שבעת ימים שכתוב שבעת ימים שאר לא ימצא מצתיכם שבעת ימים ולא יותר אמר לו כל זמן שהתחייב אדם להראות את עצמו בן חורין כך כריך כל זמן שלא התחייב לא כריך. [משל] למלך שפגש לאדם אחד קצין¹⁵³⁹ כל אותם ימים שעלה לדרגה זו שמח ולבש בגדי כבוד אחר כך לא כריך לשנה אחרת שומר אותם ימים שעלה לכבוד זה ולבש אותם בגדים וכך בכל שנה ושנה כדוגמא זה ישראל כתוב שבעת ימים שאור לא ימצא שהם ימי שמחה ימים שעלו לכבוד זה ויאלו משעבוד אחר ולכן שומרים בכל שנה ושנה את הימים שעלו לכבוד הזה ויאלו מרשות אחרת ונכנסו ברשות הקדושה ועל זה כתוב שבעת ימים מות תאכלו.

הנה בפרשת בא לא מדובר על השמירה כל כך כמו על העליה, ועי' פע"ח: והנה ברדתו למטה בראש רחל הנה המוחין של רחל הם נעשין טפלים [נכפלים – לש"ן] למוחיין דלאה בודאי וז"ס ד' כוסות של פסח כדי שירדו אותן המוחין דרך הגרון למטה עד מקום ראש רחל והנה כשנעשה שמור הזה בימי פסח ממילא הם נשמרין בשאר ימות השנה אוף אם יאכלו חמץ וזה שאלת ר"א לרשב"י וכו', ע"כ וכאן משמע שזה כמו הזהר בא

שעה"כ

ונבאר עתה מה נעשה מבחי' זו של לאה המתבטלת¹⁵⁴⁰ בז' ימי הפסח ונכנסין אלו המוחין שלה בפנים תוך ז"א. והנה בהכנסה בפנים אין להם מקום לעמוד שם למעלה והם יורדים דרך פנימיות תוך הגרון דז"א עד למטה בז"א בחזה שלו, ושם יוצאות באחורי החזה ונכנסין בראש רחל העומדות שם אב"א עם ז"א¹⁵⁴¹.

ואח"כ נבאר מה נעשים ההארות האלו ברדתם בראש {פב ע"א} רחל¹⁵⁴². ובתחלה צריך לתת טעם למה נזהרנו שלא יצאו אלו ההארות אל לאה מפחד אחיות החיצוין, ואין אנו חוששים עתה בצאתם אל רחל. והטעם הוא לסבות רבות, כי אין החיצונים נאחזים ברחל כמו בלאה. והטעם הא' הוא, לפי שלאה אינה פרצוף בפני עצמה כשאר הפרצופים שבאצילות, אבל¹⁵⁴³ היא בחי' אחוריים דאימא שנפלו שם למטה בעת ביטול מלכי אדום¹⁵⁴⁴. והטעם הב', הוא לבחי' המקומות, כי לאה עומדת במקום האורות המכוסים, - מאיר הכוונה -

¹⁵⁴⁰ היינו היא במתבטלת כבחי' בפני עצמה, אלא נכנסת בראש רחל? עי' ש"ש, וצ"ע אם זה מעין לעתיד לבא ועי' הקדו"ש שער ז פרק ה. ולו"ר ט' וגם אם לאה הגילוי של מלכות דתבונה אם כן זה צריך להיות הגילוי הגדול בפסח? עי' פע"ח בהערה הקודמת. עי' ריש פיסקא הבאה שהארות יורדות, ולכן הש"ש למד שהארותיה נתבטלות (סוף דרוש ה).

¹⁵⁴¹ "העומדות שם אב"א עם ז"א" קשה להבין ולא מופיע בפע"ח. ועי' נהר שלום לט ע"גוע"ד ז"ל: ולר"י שבפסח התחלת תיקון והמשכת מוחין דאב"א לזו"ן הכוללים בזו השנה ונסירה והמשכת מוחין דפב"פ לזו"ן דשנה שעברה וזיווגא עילאה לזו"ן דשנת אשתקד (מהש"ש).

¹⁵⁴² פע"ח: ונחזור לענין כי כשירדת למטה כשמגיעת אצל ראש רחל יוצאת שם ומאירין בה והנה זהו התוספת שיש לרחל עתה בליל פסח מה שאין לה בשום פעם כי עתה יש לה שלה ושל חברתה בבת אחת והנה כשירד זה התוספת מלמעלה למטה בפוגעת במקום הפה [דז"א!!!] שם הוא מתבקע ויוצא ממנו אור לחוץ ונעשה שם בחי' א"מ אל רחל ג"כ והשאר נכנס ויורד בפנים וז"ס בפסח פ"ה ס"ח.

¹⁵⁴³ רק (פע"ח).

¹⁵⁴⁴ עי' שער הפסוקים (פרשת וילך) ונדע, כי לאה היא דינים גמורים, לפי שהנה שרשם נעשת מן המלכות דתבונה כנז"ל, והנה אימא עילאה עצמה, נקראת גבורות, משום דדינים מתערין מינה, והתבונה הוא נה"י דאימא כנז"ל. והנה כל בחי' נה"י הם דינים, לשתי סיבות, כי הם לזכר מגופא. ועוד, כי הם סופי הקאות התחתונים, הנקראים רגלים. ולכן התבונה היא דינים יתירים, וזפרט המלכות שבתבונה, שהיא האחרונה שבה. ולא עוד, אלא שלאה נעשת מן האחוריים של המלכות דתבונה. ולא עוד, אלא שעומדת אחורי זעיר בחוץ, כנגד האורות המכוסים כנדע, ואינם מאירים בה כראוי. ולכל אלו הסיבות, נקראת לאה דינא קשיא, ע"כ. ועי' הערה 2164. וצ"ע אם יש מקום אחיזה חיצונים יותר.

ועיי"ש שמות: והנה נתבאר לעיל, כי האורות דחו"ג דלעת דמלך אימא, יש בהם צ' בחי', כי מן החזה ולמעלה, הם אורות מכוסים, תוך יסוד דאימא. ומהחזה ולמטה, הם אורות מגולים, כי אין היסוד דאימא מתפשט שם, כנז"ל, ולכן אין הארותיהם שום. וצ"אחתם לזל האחור, נעשו שם שתי פרצופים, אחד למעלה מהחזה, והוא הנקרא לאה, ולהיותה אורות מכוסים, היא דינים. ואחד למטה מן החזה, והיא הנקרא רחל, עקרת הבית, עיקרה של בית, לשתי סיבות, האחת היא, לפי שהיא מן האורות המגולים, ולכן היא יותר ממותקת מן לאה, כי הארותיה הם גמורות ומגולות. ועוד, כי רחל היא ספירה העשירית די"ס דאצילות, נוקביה ממך דזעיר, אבל לאה היא נכנת מאחוריים דמלכות דאימא, כמבואר עניינה בצרך, צמנות ולא ירבה לו נשים:

עי' ע"ח שער יעקב ולאה פרק א': ונבאר עתה ענין יעקב ולאה דרך כללות. הנה לעיל בארנו כי אלו הם בחי' אחוריים של או"א שפלו בעת מיתת המלכים, ולא ירדו לעולם הבחיאה, אלא נשארו באצילות במקום רחל, שהיא נוקבא דז"א, לכן אין מיתה נזכר בהם, רק נפילה וביטול בעלמא, וכיון שכן לכן בעת התיקון של הזו"ן שהם ישראל ורחל, אחר שיתוקנו זו"ן, יתוקנו אלו האחוריים הנ"ל, ואין להם יכולת להתחנן כלל עד שיתוקנו זו"ן. ואע"פ שהם אחור דאו"א, שהם יותר גבוהים מזו"ן,

שעה"כ

ועי"ב יש יכולת לחיצונין להתאחו בה, אבל רחל יושבת תחת החזה אשר שם האורות הם מגולים ודומים לאור השמש היוצא מנרתקו¹⁵⁴⁵ שאין העין רעה של החיצונין יכולה להסתכל שם¹⁵⁴⁶. הטעם הג', ובו נבאר ג"כ טעם למה רחל עם ז"א עומדים אב"א ולאח עם ז"א עומדים פנים דלאה נגד אהור דז"א¹⁵⁴⁷, אבל הענין הוא בכונה גמורה, כי לאה להיותה עומדת במקום עליון למעלה מן רחל, אין החיצונין נאחזים בה הרבה, ואדרבא אנו רוצים לתת להם קצת אחיזה, דאם לא כן בלע המות לנצה (ישעיה נה ח), והקלי' צורך גבוה הם בעולמות, כמו שאמר הכתוב והנה טוב מאד (בראשית א לא) וארו"ל (ב"ד פ"ט סי' י) [טוב] זה מלאך החיים מאוד זה מלאך המות. ולכן פני לאה עומדת כנגד אהורי ז"א, ואהורי לאה נשארים בגילוי כדי לתת אחיזה אל החיצונין, שיקחו חלקם. ואין אנו יראים שיתאחו בהם מאד להיותם במקום עליון כנו'.

ואמנם רחל שהיא עקרת הבית (במ"ד פ"ד סי' ז), עיקרו של בית, כי היא פרצוף ממש בפני עצמה ככל שאר הפרצופים והיא נוק' אמיתית דז"א, אין רוצים שיתאחו בה החיצונין. ובפרט כי היא עומדת למטה מלאה, ואם יתאחו בהם תהיה אחיזתם יותר גדולה מאד, ותתגבר הרשעה ותשחית העולם כולו ח"ו. ולסיבה זו עשה המאציל העליון שיעמדו ז"ן אב"א, אחד באחד יגשו ורוח רעה לא תעבור ביניהם (איוב מא ח), כי אין להם מקום להדבק בבחי' הפנים אלא באחוריים כנודע. והנה אחוריה דבוקים באחורי ז"א, ואין להם מקום לכנס ולהתאחו שם. וכ"ז הוא בתחילת בנינה שעדיין הלבנה פגומה¹⁵⁴⁸, אבל אחר שתתמלא הלבנה ויתמתקו הדינין שבה ותנסר בסוד הנסירה, ויושם¹⁵⁴⁹ בשר תחתיה, שהם בחי' החסד והרחמים, אז חוזרים היא וז"א פב"פ ומזדווגים, ואין פחד מן החיצונין כי אין להם יכולת להתאחו באחוריים שלו ושלה אף אם הם בגילוי, כיון שכבר נתקנו ונתמתקו הדינין שבהם.

ובזה יתבאר הטעם הג' שזכרנו, והוא כי כיון שלאה אחוריה מגולים תמיד, כי פניה פונים באחורי ז"א, לכן אנו יראים שמא יתאחו באחוריה הקלי' בז' ימי הפסח ותחמיץ דיניה בסוד החמיץ, ולכן היא מתבטלת באלו הימים בלבד וההארות שלה יורדות בראש

- מאיר הכוונה -

והיה ראוי שיתקנו מקודם, עכ"ז כיון שהם אחוריים גמורים, חילונים שזאו"א שהם דינין, לכן כריך שיתקנו תחלה ז"ן צבחי' הגלות, כי יש צהם צחי' פנים ג"כ, ואח"כ יתקנו אחוריים של או"א. כי כיון שירדו במקום הנוקבא, א"כ צתיקונה יתקנו גם הם כנ"ל, ע"כ. היינו עכ"ז זה שלאה רק אחוריים הוא סיבת חסרונה.

¹⁵⁴⁵ פע"ח: דמיון השמש המכה במי שמסתכל בו

¹⁵⁴⁶ עי' לעיל עט ע"ד יוסיף דעת יוסיף מכאוב משמע הפוך, וצ"ע. ואולי אפשר לתרץ שבנוק' התגלות הדעת היא לתיקון ולז"א זה להפיק וצ"ע, ועי' שעה"פ שמות בהערה 1544. אמנם עי' שער הפסוקים (פרשת בלק) אח"כ מחיצת הכלי ראש רחל מצד הפנים, ואז יוצאים האורות ההם אל כתר דרחל, אשר מצד הפנים שלה, ובהכרח הוא שמתמעט ונחלש כח האורות ההם למאוד, ולכן נאחזים בהם החיצוניים. ובפרט עם טעם אחר שנתבאר אצלינו בענין עץ הדעת, כי במקום שאורות דאימא נגלים מחוץ לנרתקם, שם נאחזים החיצוניים. ולכן אותה ההארה המגיע אל הכתר עצמו דרחל, אשר בתוכו מובלעים ב' עקבים דלאה, יצא ממנה הארה לחוץ אל החיצוניים, והוא מקום אחיזת בלעם, ע"ש הכתר דרחל הבולע עקבי לאה. ואמנם עיקרו של בלעם, הוא מאורות דאבא שנכנסו בלאה, ונתפשטו עד כתר דרחל כנזכר. הרי כי בלק הוא מאורות דאימא שבעקבי לאה, ובלעם הוא מאורות דאבא שבכתר דרחל.

¹⁵⁴⁷ עי' שער מוחין דצלם פרק ד.

¹⁵⁴⁸ עי' ע"ח שער מיעוט הירח פרק ב.

¹⁵⁴⁹ נדצ"ל ויסגר.

שעה"כ

רחל העומדת אב"א עם ז"א¹⁵⁵⁰, ואין החיצונין יכולים להתאחו באחוריה ומכ"ש בפניה. ואף על פי שמקום החיצונין הוא כנגד פניה של רחל כנודע אינם יכולים להתאחו שם. ונבאר מה שיעדנו למעלה, והוא מה נעשה באלו ההארות של לאה הנכנסות בראש רחל. דע כי אלו ההארות של המוחין דלאה היורדין תוך פנימיות גרון דז"א נחלק לב' בחי', כי בתחלה ברדתם בתחי' הגרון ושם הוא מקום צר מאד מתבקע המקום ההוא ונעשה בחי' הפה דז"א, ויוצא משם בחי' הבל היוצא מהפה, ונעשה בחי' או"מ לרחל ג"כ, ע"ד מה שכתבנו לקמן בענין ברכת ספירת העומר (דרוש ז), שכולה בבחי' אור המקיף וע"ש. ושאר האורות נכנסים שם ויורדין בפנים עד החזה, ומשם יוצאים ונותנים¹⁵⁵¹ לרחל ונכנסין ברישא דילה, וז"ס פסת, פ"ה ס"ח¹⁵⁵², שהוא אור המקיף הזה היוצא בסוד שיחה מן הפה. וגם זה ע"ד מה שנת"ל בענין ספירת העומר וע"ש.

ואמנם הבחי' הב' היורדת עד החזה¹⁵⁵³, ומשם נתונים בראש רחל, הנה אז בלי ספק שנכפלין המוחין דרחל¹⁵⁵⁴, וזהו סוד ג"כ ד' כוסות בליל א' של פסת, שהכוונה הוא לשתות אלו הארות של המוחין דלאה שירדו בפנים דרך הגרון עד מקום ראש רחל, ושם יכנסו בראשה. ובוזה תבין ענין מ"ש בהגדת ליל פסח וז"ל, כנגד ד' בנים דברה תורה, אחד חכם, וא' רשע, וא' תם, וא' שאינו יודע לשאול. והענין הוא כי ב"ן בנימ' הוא ב' הוי"ות פשוטות¹⁵⁵⁵, ועתה יש לה ד' בנים שהם ד' מוחין כפולים, ד' שלה וד' של לאה, הם ח' הוי"ות, שהם ד' בנים, כל מוח כלול מב' הוי"ות שהוא ב"ן א'. ואלו ד' פעמים ב"ן הם בחינת הקדקד של רחל, כי קדקד בנימ' ד' פעמים ב"ן¹⁵⁵⁶.

האמנם בסדרן אני מסופק איך שמעתי ממורי ז"ל, אם הוא באופן זה או זה, ולכן אכתוב שניהם. האופן הא' הוא, כי בהתחברות חכמה וחכמה נקרא בן חכם. והתחברות חסדים עם חסדים {פכ ע"ב} נקרא תם. והתחברות גבורה¹⁵⁵⁷ עם גבורה דינים בדינים נקרא בן רשע. והתחברות בינה עם בינה שהם גם כן דינים בדינים, אלא שאינם דינים תקיפין נק' בן שאינו יודע לשאול. האופן הב' וזהו יותר נכון אצלי, כי הכל הוא בבחי' הה"ג, כי בהתחברות גבורת החסד דלאה עם גבורת החסד דרחל, נקרא בן חכם שהם ב' הוי"ות מב' גבורות ששתיהן בחי' חסדים שבגבורה והם בנימ' ב"ן, אבל הוא חכם לסיבת הגז'. והתחברות גבורת הגבורה דלאה עם גבורת הגבורה דרחל נקרא בן רשע. והתחברות

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁵⁰ הוא בערב פסח עד הלילה מזמן ביעור חמץ עד עת התקדש ליל חג פסח שאז עומדים עדיין אחור באחור ומתבטלת הארת לאה מעת זמן איסור חמץ דערב פסח וכן קאי דברי הרב גם על שאר ו' ימי הפסח שהם אז ג"כ אב"א כמ"ש לקמן ריש דרוש ח' אבל כל יום הראושן של פסח הרי פשוט הוא שהם פב"פ היותר עיקרי (לש"ו).

¹⁵⁵¹ נדצ"ל ונתונים.

¹⁵⁵² עי' לעיל הערה 1496, והערה 1439. כאן הוא פה דז"א ולעיל דרוש ג' זה פה דתבונה (ש"ש).

¹⁵⁵³ עי' ע"ח ח"ב ה ע"ג שזה סיום הגרון.

¹⁵⁵⁴ פע"ח: והנה ברדתן למטה בראש רחל הנה המוחין של רחל הם נעשין טפלים [נכפים] –

לש"ו] למוחין דלאה בודאי

¹⁵⁵⁵ עי' שער רפ"ג שזה מערת המכפלה, ב' פעמים שם הוי"ה.

¹⁵⁵⁶ עי' לעיל כז ע"ד: הקדקד שלה נעשה מהגבורות ולכן יצחק שהוא נמשך מהגבורות נק' יצחק כי הוא בגי' ד' הוי"ות ב"ן כמנין קדקד ויובן זה עם מה שביארנו בהגדה כנגד ד' בנים דברה תורה גם ביארנוהו בדרוש הארבה שהוא ג"כ גי' יצחק ואמרנו כי הה"ג נעשים ארבעה בנים לפי ששלשה מהם בלבד מתמתקות ביסוד דז"א ע"י הג' חסדים אשר שם וכל אחד מן החסדים או מן הגבורות הוא הויה אחת ונמצא כי הג' הגבורות המתמתקות עם הג' חסדים שהם ו' הוי"ות שעולים בגי' ג"פ ב"ן נשארו שני גבורות שלא נמתקו והנה הם שני הוי"ות שהם בגי' ב"ן והרי הם ארבעה בנים.

¹⁵⁵⁷ צ"ל גבורות, וכן לקמן.

שעה"כ

גבורת הת"ת דרחל בגבורת הת"ת דלאה נקרא בן תם. והתחברות ב' גבורות האחרונות דנצח והוד דרחל אשר ב' הם בחי' א' כנודע¹⁵⁵⁸, עם גבורת נו"ה דלאה שגם הם בחי' א', וב' בחינות אלו נעשות בן שאינו יודע לשאול. והנה ב' בחי' אלו הנוספות ברחל עתה שהם סוד אור המקיף היוצאת מפה דו"א, וסוד שארית האור היורד דרך פנימיות עד ראש רחל, הנה זה הוא בחי' התוס' שיש עתה לרחל בליל פסח מה שאין לה בשום זמן מהזמנים אחרים, כי עתה לוקחת חלקה וחלק לאה חברתה בבת א'.

דרושי הפסח דרוש ה

בענין גלות מצרים וענין פרעה. כבר נתבאר אצלנו (דדוש א) כי בגלות מצרים חזר ז"א להיות בבחי' קטנות, ונסתלקו ממנו המוחין הגדלות, ואז לא היו מתפשטין בו רק ה' חסדים וה"ג מבחי' הקטנות¹⁵⁵⁹, והם סוד ה' דמים טהורים וה' דמים טמאים שבאשה, והם סוד מה שאמר הכתוב (יחזקאל טו ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך כו'. והנה עשר הויו"ת הם ה"ח וה"ג מצד אבא, ועשר אהי"ה הם בסוד אחוריים העולים דם, שהם עשר דמים הנו', ה' חסדים וה"ג מצד אימא.

ואז פרעה שהוא סוד העורף, ומצרים שהוא מצד הגרון¹⁵⁶⁰, היו יונקים משם בהיות החסדים והגבורות ההם בגרון¹⁵⁶¹, וזמ"ש מתבוססת בדמיך, מ"ת בוססת, ר"ל כי הקלי' הנק' מת, שהוא אבי אבות הטומאה, דרגא דמותה, היתה בוססת¹⁵⁶² ונאחזת בדמיך שבגרון, ר"ל ב' דמיך שהם דמים טהורים ודמים טמאים.

ובצאת ישראל ממצרים, שהוא ממצר הגרון, ונתפשטו למטה בגוף, אז נפסקו הדמים ההם, ולא יוכלו פרעה ומצרים לינק מהם, ואז החסדים והגבורות שהיו בתחילה בגרון ירדו ונתפשטו למטה בנופא דו"א. ונמצא כי ענין ליל פסח הוא בסוד המוחין דקטנות¹⁵⁶³, והם שלשה פעמים אלקים, דיודי"ן¹⁵⁶⁴ בחכמה, ודההי"ן בבינה, ודאלפי"ן בדעת. אבל הא' בציור יו"י הוא בחסדים, והא' בציור יו"ד א הוא בגבורות.

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁵⁸ עי' ע"ח שער השמות פרק ו: והנה סוד השוקיים בזכר עדיין שם הוא גוף הנוקבא, כי מן הירכים ולתתא הוא כנגד שוקי האשה וירכותיה כמ"ש בע"ה. נמצא כי מה שהוא בזכר ב' שוקיים נפרדים הם בחי' גוף א' של הנוקבא, ובזה תבין למה נו"ה נקרא תרי פלגי גופא, כי לפי שמצד פנים נקרא שוקי האיש והם נפרדות, ומצד אחר הם גוף א' של הנוקבא, ובזה תבין איך נו"ה דז"א בסוד האחוריים הם מחוברים ובסוד הפנים הם נפרדים. גם דע כי מסבת בחי' פנימיות של נצח דז"א שהוא שם יהו"ה, מתקרב הת"ת בימי החול ועולה בנצח. ולסבה הפנימי' של הוד, שהוא אדנ"י, מתקרבת המלכות בחול ועולה בהוד כנזכר בתיקונים.

¹⁵⁵⁹ המכונה לבושים לעיל דרוש א.

¹⁵⁶⁰ צ"ע בדבריו כאן שמשמע בדרוש א' שכל אחיזת מצרים מצד הגרון היינו במאחוריו

¹⁵⁶¹ עי' פע"ח: ונסתלק אור ז"א למעלה בבחינת גדלות ואז לא היו מתפשטים בו רק ה' חסדים וה' גבורות של קטנות בסוד י' דמים, ועי' לקמן הערה 1738##, ולכן צ"ע בסידור שמכוונים להבלעם דמים, למה הרי זה היה בגוף ז"א ויתכן שצריכים לכוון לכלי יחד עם האור.

¹⁵⁶² לשון רומס (ישעיה כב ה)

¹⁵⁶³ ר"ל לתקן את המוחין דקטנות ג"כ כי גם הם היו צריכים תיקון גדול ע"י אחיזת פרעה ומצרים בהם והם מרומזים ג"כ בתיקוני הכוסות והמצה וכמו שמפרש והולך והוה תיקוני הכוסות והמצה (וכן ההגדה כנ"ל עמוד א' ד"ה ונבאר) הן לכל תיקוני הגדלות והן כלל תיקוני הקטנות ועי' לקמן ע"ד שורה כ"ב במ"ש שם והנה כוונתינו עתה וכו' (לש"ו).

הש"ש הבנין שזה התחלת התפשטותם, אבל זה קשה מאד. ועי' נהר שלום לד ע"ג ע"ע"ד: ולפי דרכנו למדנו שענין זה נעלם מקצת מקובלים שכתבו שאחר ערבית דליל פסח מסתלקין כל המוחין מזו"ן וחוזרים להמשך בסדר הגדה ע"כ שאין הענין כן אלא כמ"ש הרב זלה"ה שזה פנימיות וזה בחיצוניות אלא שצריך להזהר שלא לכוין להמשיך מוחין ללאה. מקצת מקובלים – משנת חסדים פא מ"ב וכן בספר ח"י דף כח ע"ג (לש"ו).

שעה"כ

והנה המצה הוא בסוד שתי מוחין הנק' חו"ב¹⁵⁶⁵, ואע"פ שהם של קטנות אין שום אחיזה אל הקליפה, ונקרא מצה שמורה¹⁵⁶⁶, כי הוא שמורה מן המזיקין, וכמשו"ל (ר"ה יא ע"ב¹⁵⁶⁷) על פסוק (שמות יב מב) ליל שמורים הוא לה'. ולכן מצה היא בנימטריא ע"ב ס"ג, שהם סוד חו"ב, שתי המוחין. ואמנם היו שלשה מצות, לפי שאות ה' יש בה ג' ציורים¹⁵⁶⁸, או ד"ו, או ד"י, או ו"ו כנודע¹⁵⁶⁹. ושלשה ציורים אלו הם בה' זו שבשם אלקים הנ"ל.

והנה כנגד ציור ד"י אנו בוצעין המצה העליונה להמוציא שיעור בזית שהוא י' שלימה. וכזית מן המצה הפרוסה שהיא סוד ד' כמו שיתבאר. וכנגד ציור ד"ו אנו בוצעין מצה האמצעית לב', וצריך שהחלק הראשון¹⁵⁷⁰ יהיה יותר גדול כנגד הו', והחלק הב' יהיה יותר קטן כנגד ד'. וכנגד ציור ו"ו אנו עושים זכר למקדש כהלל כו' במצה שלישי, שהיא

- מאיר הכוונה -

עי' דע"ה ח"ב קד ע"ד: הנה יצאתי מן הענין אגב דאתי לידן משום שראיתי לאיזה קדושי עליון שכתבו בדרך אחר, כי יש מי שכתבו שנשלמו כל התיקונים ע"י תפילת ערבית, ואח"כ הם מסתלקים אלא שחוזרים ובאים ע"י כוונת הכוסות והמצה וכל הסדר, וכמ"ש בספר מ"ח ליל פסח פרק א' משנה ב', וכן בספר ח"י פ"ו דף כ"ח רע"ג. והוא קשה מאד לומר כן, שמסתלקים אחר ערבית, כי לא נמצא מזה רמז רמזא בכל דברי האריז"ל. ויש מי שכתבו שבתפילת ערבית שהוא בדיבור נתקן ונשלם כל הפנימיות, ואח"כ בכל מעשה המצות שבהגדה נתקן ונעשה החיצוניות, כי הדיבור הוא בפנימיות וכל מעשה הוא בתיקון החיצוניות כנודע, וכמ"ש כ"ז מהר"ש שרעבי ז"ל בנה"ש (דף לד ע"ד) ע"ש בדפוס ווארשא תרנ"א. וגם בזה אני תמה מאד מהיכן שלקח כ"ז לומר כן, הלא הקידוש וכל ברכת הכוסות והמצה והמרור וההגדה וברכת הגאולה וההלל שבהגדה, הם ג"כ כולם בדיבור, וא"כ מאין לקח לחלק בין זה לזה. אך מה שנראה לי בזה אם יכשר בעיני הקב"ה, הוא כמו שכתבתי לעיל, כי העיקר הוא שבליל א' של פסח הנה נעשה גם עתה כל התיקונים למעלה רק מאלו ע"פ נס שלא על ידינו כלל וכמ"ש האריז"ל שם (שעה"כ דרושי פסח דרוש א בסופו וכן שם דרוש ג), ונעשה כ"ז אחר שנתקדש היום בתפילת ערבית, כי בתפילת ערבית עולה המלכות רק בנה"י לבד, ונתקנת לפרצוף גמור ממה שהיתה מקודם רק נקודה אחת תחת היסוד. וע"י תפילת ערבית נעשית לפרצוף גמור בכל אורך ורוחב נה"י דז"א, ואין לה אז עדיין מוחין ממש אלא רק הארתם לבד [וכמו שמבואר בכוונת ליל שבת (בדף סט ע"ד ובדף ע"א ע"ב ובדף ע"ג וע"ש עוד דף סז ע"ב ע"ד) ועד"ז הוא ג"כ בתפילת ערבית דיו"ט, אלא שבי"ט הוה כל המוחין עיקרם רק מסוד האימא לבד וכמו שמבואר שם (דף עח ע"ג ובכ"מ שם)]. והנה זהו מה שנעשה על ידינו גם בתפילת ערבית דליל א' של פסח, אלא שאז מאיר הכל בגילוי דאור החסד שבכל א' וכמ"ש שם (בדף עו סע"א ובדף עז רע"א), אבל עכ"פ הוא כי מה שנעשה על ידינו בתפילת ערבית דליל א' של פסח, הנה הוא רק עליית ותיקון המלכות בנה"י דז"א. אמנם תיכף אחר שנתקדש היום בתפילת ערבית, הנה מתגלים ומאירים מלמעלה למעלה האורות העליונים מאלו ומעצמו, ר"ל שלא על ידינו כלל, אלא בגילוי אור המאציל א"ס ית"ש והוא נס גדול כמו שהיה אז בעת גאולת ישראל מצרים.

¹⁵⁶⁴ הוא קטנות א' דאימא (לש"ו).

¹⁵⁶⁵ דאבא@

¹⁵⁶⁶ עי' לעיל פא ע"ד.

¹⁵⁶⁷ עי' לקמן הערה 1639@אולי@

¹⁵⁶⁸ הוא קטנות א' דאבא עי' פע"ח פ"ב (לש"ו). לא נוגע לכאן, אלא עי' פע"ח פרק ג: אלהים דחכמה הה' צורתה ד"י ושל בינה ד"ו ושל דעת ר"ו והענין כי ו' שבתוך הה' היא קטנה בלתי ראש ולפעמים נקרא י' והוא כשהוא מצד חכמה נקרא י' וכשהוא מצד הבינה נקרא ו' כי הוא סוד הז"א הנקרא ו' בהיותה בסוד עיבור בתוכה אך מצד החכמה היא טיפת י' לבד ומצד דעת נעשה ג' וזין הנודעים כי היא אמא שמתפשטת בג' קוי הז"א שצורתו ו' והדעת הוא קו האמצעי שצורתו ו' ולכן כל ההין נעשה וזין.

¹⁵⁶⁹ עי' שער מאמרי רז"ל (מסכת אבות פ"ו מ"מ) & ג' ראשונות שבה [שבלאה] יכוין להמשיך בהם בחי' אות ה' וג' מלויים שלה והוא ה"י דיוד"ן בחכמה שבה וה"א דאלפין בבינה שבה וה"ה דהה"ן בדעת וג' אמצעיות שבה ימשיך אות ה' בג' ציורים שבה שהם ד"י ד"ו ו"ו כנז' בענין ג' מצות דליל פסח ד"י בחסד ו"ו בגבורה ד"ו בת"ת וג' אחרונות שבה ימשיך אות ה' בג' מיני הכאות שבה והם ה"י פעמים ה"י דיודין בנצח, ה"א פעמים ה"א דאלפין בהוד, ה"ה פעמים ה"ה דהה"ן ביסוד, וכל אלו האורות תמשיכם בה מן היסוד דאבא.

ועי' דרושי תוספת שבת ג שג' ציורים בנה"י.

¹⁵⁷⁰ ראשונה.

שעה"כ

רמז אל שלשה ווי'ו הנז'. וכן הוא מצה שלישי גם רמז שהיה כורך שלשה דברים ביחד, שהם בשר הפסח ומצה ומרור כנגד שלשה ווי'ן.

ואמנם מוח הדעת החיצונים מתאחזים בחסדים וגבורות אשר בו, ולכן נאסרו בחמץ והשאור, כי החמץ הוא בחסדים והשאור אשר חימוצו יותר קשה הוא בגבורות.¹⁵⁷¹ כי שם מתאחזים יותר. והנה שאר הוא חסר ו', והוא אלקים של הגבורות דקטנות במילוי יודיין הוא ש' מן שא"ר, והאחוריים פשוטים שלו הם ר' מן שאר, וכללות השם עצמו שהוא אלקים כפשוטו, הוא א' מן שאר.¹⁵⁷²

ולחיות כי בימי הפסח הוא זמן היניקה¹⁵⁷³ של ז"א כנו"ל, אינו נגדל עד הג השבועות, לכן נצטוינו שלא יראה בפסח לא חמץ ולא שאור כדי שלא יינקו החיצונים מן החו"ג של הקטנות דו"א, וצריך לבער אותם מקודם הפסח כדי שלא יתאחו בהם החיצונים.

והנה ענין הד' כוסות של ליל פסח הם כנגד ג' אלקים במילוייהם, כי כן כוס הוא בגימ' אלקים. והנה כוס הא' הוא כנגד אלקים דיודיין¹⁵⁷⁴ שבמות החכמה, ולפי שהחכמה נקרא קדש כנודע¹⁵⁷⁵, לכן הקידוש של ליל פסח נאמר על הכוס הא'. והכוס הב' הוא כנגד אלקים דההיין שבמות (פב ע"ג) בינה, ולכן בו נזכר ההגדה של סיפור יציאת מצרים¹⁵⁷⁶, ונודע כי בכח ג' שערי בינה יצאו ישראל ממצרים¹⁵⁷⁷, וגם כי הסיפור עצמו הוא בבינה¹⁵⁷⁸, כי היא סוד הגרון הנק' קול עילאה, דמינה נפקו קול ודיבור¹⁵⁷⁹. והכוס הג' והד' הם כנגד

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁷¹ עי' לעיל פא ע"ג.

¹⁵⁷² פע"ח: ומן אלו אלהים שבדעת יוצאין ב' הפאות כי פא"ה גי' אלהים*##מוסיף?
פע"ח: ולפי¹⁵⁷² שהוא מוח ג' קטן שבכולם אינו ניכר בו רק כללות הארת הא' [אינו ניכר בו חשבון מילוי שהוא באלפ"ן (לש"ו)].

¹⁵⁷³ כן כתוב ג"כ לקמן ריש דרוש ז' ור"ל כי הקטנות שמכוונים בליל פסח כנ"ל בסמוך וכן לקמן דרוש ו' וכן כל הקטנות שמכוונים בכל ספירת העומר הוא הכל הקטנות דיניקה שהם שמות אלה"ם משא"כ הקטנות דעיבור הם רק אל"ם מאלה"ם וכמ"ש בפרקי הצלם פרק ב' וכן העיבורים פ"ה ואין לכוון בהם (וכמ"ש בשער המוחין פ"ד עיי"ש) כי הם נכללים ממילא אך המוחין דיניקה שהיו נעלמים בגלות מצרים צריך לכוון עליהם בימי הפסח שיאירו גם הם לעולם (לש"ו), וז"ל הפע"ח: דע כי בקטנות דימי פסח שהוא היניקה בו כלול גם עיבור וכן מ"ש לעיל קטנות ב' הוא היניקה דקטנות ב' בו כלול גם עיבור ב' דקטנות שני נמצא יש עיי"מ לתבונה ועיי"מ לבינה ובכ"א יש צלם שלם כנודע, וז"ל הגליונות הלש"ו: וכן הוא לקמן פרק ג' (קז ע"ב) בשורה יד שם, וכן לקמן קיח ע"ב סמוך לסוף פרק ה' וקכג ע"ג רפ"ד ועי' קכב ע"ד פ"א סמוך לסופו (לש"ו).

ועי' עוד פע"ח: הקטנות דליל פסח הוא היניקה ובו כלול גם העיבור וכן בקטנות ב' הוא יניקה וכולל גם קטנות דעיבור נמצא כי בהוליד ז"א נעשה לו צלם דתבונה ג' וביניקה צלם דתבונה ב' ובגדלות צלם דתבונה א' נמצא כי ג' כלים דתבונה הם עיבור יניקה ומוחין וכן בכל ג' כלים דבינה הם עיבור יניקה ומוחין ואחר כך עיבור ב' צלם דבינה ג' וביניקה צלם דבינה ב' ובגדלות צלם א'.
¹⁵⁷⁴ הם הקטנות הא' דאיאמ אך לקמן דרוש ו' מבואר שעיקר הכוונה דהקטנות שצריך לכוון אותם ג"כ בהכוסות הוא רק בהקטנות הב' שהם אכדט"ם (לש"ו).

¹⁵⁷⁵ עי' לעיל הערה 988.

¹⁵⁷⁶ עי' לעיל פא ע"ב, פ"ה ס"ח.

¹⁵⁷⁷ עי' תיקו"ז טו ע"ב: כ"ה איהי שכינתא עלאה דבה נפקו ישראל ממצרים כמה דאת אמר כה אמר ה' כחצות הלילה וכו'.

תרגום: כ"ה היא השכינה העליונה, שבה יצאו ישראל ממצרים, כמו שנאמר (שמות יא ד) "כה אמר יהוה כחצות הלילה וכו'".

¹⁵⁷⁸ עי' ש"ש שזה תבונה.

¹⁵⁷⁹ עי' זהר (חלק ב דף רנ ע"ב): ובאלין חרכים, וחייס על כלא. וכדין כד ישראל תקעין בההוא שופר, ואתער מתתא ההוא קול דנפיק משופר, כליל מאשא ומיא ורוחא, ואתעביד מכולא ההוא קול, בגין לאתערא קול עילאה, דנפקא מגו ההוא שופר, דאיהו כגוונא דא כליל באשא ובמיא ורוחא, כדין כרוזא נפקא, ואכריז בכלהו רקיעין,

שעה"כ

חסדים וגבורות, ושניהם הם אלקים במילוי אלפי"ן, אלא שהא' שבחסדים היא צורת יו"י, ושבגבורות היא צורת יו"ד. ולפי ששניהם כלולים יחד במוח הדעת, לבן בין ג' לד' לא ישתה (פסחים קז ע"א).

וענין המרור בגימ' מו"ת, והוא בחי' הדינים הקשים שצריך לטחנן וללעסן בשיניים כדי למתק המרירות שבהם, כנודע בסוד השחקים המוחנים מן לצדיקים לעת"ל¹⁵⁸⁰. וז"ש מ"ש רז"ל (פסחים קטו ע"ב) בלע מרור לא יצא, כי צריך ללועסו ולטחננו כדי למתק הדינים שבו.

וענין החרוסת הוא זכר לטיט, והוא בסוד לאה¹⁵⁸¹, כי אנו צריכים למתק הדינים שבה ג"כ. והנה אות י' שבאמצע ב' המיתו"ן עולה לכאן ולכאן ט"י י"ט, והוא סוד מילוי ההויה דאלפי"ן שעולה י"ט, והוא בגימ' חו"ה, וב"פ י"ט הם לאה¹⁵⁸² ורחל.

דרושי הפסח דרוש ו

נבאר בו באורך סדר ליל פסח¹⁵⁸³ והמצות וארבע כוסות והכרפס וגם החרוסת וכל עניני ליל פסח¹⁵⁸⁴. הנה נת"ל (דרוש ב ג) כי בליל פסח נכנסין בז"א מוחין דקטנות

- מאיר הכוונה -

ועי' זהר חדש (&): וחיזו פנימאה איהו חיזו בלחישו, כמא דאמר ואחר האש קול דממה דקה. ודא איהו רזא, דדיוקנא דכליל כל דיוקנין בחיזו דלעילא, קול עילאה, בלחישו דלעילא, דמניה נפקי כל דיוקנין. קול לתתא, כההוא קול עילאה דנקיט בגויה כל דיוקנין. ובגין דדא איהו בלחישו, כד נביאה מטי לגביה, נהיר ביה עיינין, ונהרין רעיונין:

ומש"כ קלא בלחישו, עי' זהר חלק א דף נב פטרא קמך א"ר שמעון, כגוונא דא אורייתא קאים בין תרי בתים כמה דכתיב (ישעיה ח יד) לשני בתי ישראל וגו', חד סתימא עלאה, וחד אתגליא יתיר (סתימא) עלאה (דא) קול גדול, דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף, והאי קול פנימאה איהו דלא אשתמע ולא אתגליא, ודא הוא כד נביע בי גרון אפיק (ביה) ה' בחשאי, ונביע תדיר ולא פסיק ואיהו דקה פנימאה

תרגום:

ועי' & שקול עליון היא בינה, וקול הוא וק, ודיבור היא מלכות.

¹⁵⁸⁰ עי' זהר (ח"ג רלו ע"א): שחקים דבהון ריחים דטוחנים מן לצדיקים לעתיד לבא ואינון אקרון שחקים ע"ש ושחקת ממנה הדק ואינון נצח והוד עליהו אתמר ושחקים יזלו צדק דאיהי שכינתא תתאה.

תרגום:

ועי' לעיל עמידה דרוש ה: הוא כי שני יודין אלו עם הוא"ו שבאמצע הנחלקת לשתי ווין כנ"ל הם ה"ו שינים העליונים ו"ו שינים התחתונים וכאשר השפע והדינין יורדין מן או"א הנק' ע"ב וס"ג שבהן ז' יודין יורדין לז"א הם נטחנין תחילה ע"י השינים הנז' שבפה העליון שה"ס השחקי' הטוחני' את המן וכאשר הז' יודין נטחנין תוך הב' יודין שבשינים מתמתקין שם ונעשה הכל מן זמ"ש חז"ל למה נק' שמם שחקים ששוחקים מן לצדיקים ואות ו' של ופי ה"ס ו' שבאות אלף הנז'. גם תכוין כי פי הוא הויה דס"ג ועם

ועי' לקמן דרושי ראש השנה דרוש ז: כי הקול היוצא הוא בחי' ב' הויות ע"ב ס"ג אשר בחיך ובגרון והנה יש בהם ז' יודין והם מתחברים עם ב' יודין שבאות א' של השינים ונכללין עמהם והרי הם ט' יודין והם ב' אותיות מ"ן מן מנצפ"ך שהם כוחות הדין ואותם ב' הוין שבאות אלף שוכבות זה ע"ג זה כזה \ והם רמז אל שני שורות השיניים ששוכבות זה ע"ג זה והם טוחנים ומתקנים כחות הדין ונקרא שחקים השוחקים מן לצדיקים וענין השחיקה והטחינ' הזו הוא כי בתחילה היו הדינין מתחברים יחד סוד היודין אשר בב' הויות ע"ב ס"ג וכדי למתקן צריך לפררן ולהפרידם כל יו"ד בפ"ע ואז הם מתחברין עם ב' יודין שבאות א' ונעשים ט' יודין שהם בגי' מ"ן דמנצפ"ך ובזה נמתקו ונעשו מ"ן שהם ב' אותיות של מנצפ"ך

¹⁵⁸¹ עי' לעיל פא ע"ד שנתבטלה, ועי' ש"ש שזה לא שהיא נתבטלה אלא הארותיה, אבל היא

צריכה מיתוק.

¹⁵⁸² ללאה (פע"ח).

¹⁵⁸³ עי' נהר שלום סוף סג ע"א (לב ע"ד): הובא לעיל הערה 1484 וכן שם לד ע"ד: הובא לעיל

הערה 1563.

¹⁵⁸⁴ עי' לעיל הערה 1484.

שעה"כ

ראשון, וגדלות ראשון, וקטנות שני, וגדלות שני. וצריך שתדע כי יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אימא¹⁵⁸⁵, ובכל בחי' מהם¹⁵⁸⁶ יש כל המדריגות של קטנות וגדלות הנז'. ונודע

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁸⁵ עי' דע"ה ח"צ קד ע"ד: ומדי עסיקנא באתו ענין הנה אומר עוד כמה שיש להעיר לכאורה בזה בדברי הרב שם (בשער הכוונות ריש דרוש ו דף פב ע"ג, וכן דף פז ע"ב ד"ה דע, ובפרט בפע"ח שם פרק ב) שמבואר שם כי ישנם קטנות וגדלות ראשון, וקטנות וגדלות שני בהזו"ן, הן בהמוחין למלך אימא והן בהמוחין למלך אבא שהן מאימא, והן מאבא ישנם כל הד' בחי'. והוא באמת דבר שאינו כלל, כי אין מאימא קטנות וגדלות שני כלל, ואין מאבא קטנות וגדלות ראשון כלל. כי המוחין למלך אבא הם עצמן הקטנות וגדלות שני, כי כאשר אין להזו"ן אלא המוחין למלך אימא לבד אז אין בהם רק הקטנות וגדלות ראשון. ואח"כ כאשר וקה ע"א נמשך בהם המוחין למלך אבא ג"כ אז הרי יש בהם הקטנות והגדלות שני, כי הרי הם שני להמוחין הקודמים למלך אימא שבאו בהם בראשונה, שהם הקטנות והגדלות ראשון. ועכ"פ הוא כי כל המוחין למלך אבא הם עצמם הקטנות והגדלות שני, כי הם באו בשניה, וכל המוחין לקטנות וגדלות ראשון הם עצמם רק המוחין למלך אימא, כי הם באו בראשונה. וכ"ז הוא נודע ופשוט מרוב דרושי הרב, וע' בכוונת חג השבועות (דרוש א דף פא ע"ד) ובפסח (ריש דרוש ג דף פא ע"א) וכן בפע"ח (פרק א) בספי' העומר בסדר הכוונות לכל יום ויום (אמנם נשתבש שם הרבה ותיקנתיו בספר פע"ח אשר לי) ע"פ ותמלא.

אך הענין מ"ש הרב כאן כי הן אבא והן באימא הנה ישנם בכל א' קטנות וגדלות ראשון וקטנות וגדלות שני, הנה הוא ע"פ מה שנודע שיש"ם וכן אימא עלאה הנה הם מתחלפים, כי לפעמים נכלל יש"ם עם תבונה והם שניהם אימא הכללי¹⁵⁸⁵, אבל אימא עלאה היא נכללת עם אבא עלאה והם שניהם אבא הכללי, ולפעמים הנה נכלל יש"ם עם אבא עלאה והם שניהם אבא הכללי, ואימא עלאה היא נכללת עם תבונה והם שניהם אימא הכללי, והיינו כי כאשר נעשים אבא עלאה עם יש"ם לפרטוף אחד, וכן אימא עלאה עם תבונה לפרטוף אחד, וכמ"ס באו"א (פרק ח) ובכ"מ, אז הוא אבא עלאה עם יש"ם לאבא הכללי, ואימא עלאה עם תבונה לאימא הכללי. אבל כשעומדים אבא עלאה עם יש"ם לב' פרטופים, וכן אימא עלאה עם תבונה לב' פרטופים, אז הנה נחשב ונקרא יש"ם עם תבונה לאימא הכללי, ואימא עלאה עם אבא עלאה לאבא הכללי. והנה הקטנות וגדלות ראשון הוא באמת לעולם רק ביסכו"ת, והקטנות וגדלות שני הוא לעולם רק באו"א עלאין וכנ"ל. אמנם כאשר נכלל יש"ם עם אבא עלאה לפרטוף אחד, והם שניהם אז לאבא הכללי וכנז', הרי ישנם אז בהזו"ן מאותו האבא הכללי הן המוחין לקטנות וגדלות ראשון, והן המוחין לקטנות וגדלות שני, כי הקטנות וגדלות ראשון הוא מיס"ם, והקטנות וגדלות שני הוא מאבא עלאה. ועד"ז הוא באימא עלאה עם תבונה, כי כאשר נכללו הם שניהם לפרטוף אחד, והם שניהם אז לאימא הכללי, אז ישנם לזו"ן מאותה האימא הכללי, הן המוחין לקטנות וגדלות ראשון, והן המוחין לקטנות וגדלות שני כי הקטנות וגדלות ראשון הוא מהתבונה, והקטנות וגדלות שני הוא מהאימא עלאה. והרי נמצא כי צעת שנקללים אבא עלאה עם יש"ם אחד, ואימא עלאה עם תבונה אחד, אז ישנם בהזו"ן כל הקטנות והגדלות ראשון וכל הקטנות וגדלות שני, הן מלך אבא הכללי והן מלך אימא הכללי.

ובאשר כי לצורך המשכת ולידת המוחין ליל א' של פסח, הנה נעשו אבא עלאה עם יש"ם אחד, ואימא עלאה עם תבונה אחד, וכמ"ס הרב הכלל בזה בשער ז"א (סוף פרק ב) ע"ש ובאו"א (פרק ח) ובדרושי האלם (דרוש ח), ולכן אמר הרב בכל דרושי פסח שהיה קטנות וגדלות ראשון וקטנות וגדלות שני, הן בהמוחין שמלך אבא והן בהמוחין שמלך אימא. משא"כ אחר יום א' של פסח, שאז חזרו זו"ן למדרגתם הראשונה, והיה נמשך תיקונם לאט לאט עד חג השבועות כנודע. וכן חזרו או"א עלאין עם יסכו"ת אחר לידת המוחין ליל א' של פסח ונעשו לפרטופים מיוחדים, או"א

שעה"כ

כי המוחין דאבא מתלבשין תוך המוחין דאימא. והנה בחי' המוחין דאבא נרמזים בסוד המצה, בסוד הלחם שהוא בחכמה¹⁵⁸⁷. ובחי' מוחין דאימא נרמזים בסוד הד' כוסות של יין, כי כל יין המשמה¹⁵⁸⁸ הוא באימא עילאה¹⁵⁸⁹. וטרם שנבאר סדר ליל פסח נבאר בקצרה בחינת כל המוחין הנז' כדי שיובנו אחר כך הדברים בקיצור.

דע כי קטנות הראשון הנכנס בתחילה הוא אלקים דמילוי יודי"ן בנצה, ואלקים דההי"ן בהוד, ואלקים דאלפי"ן ביסוד, וסימנו יה"א¹⁵⁹⁰. אח"כ נכנס גדלות הראשון והוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן בנצה, והויה דס"ג בהוד, והויה דמ"ה דאלפי"ן ביסוד. אבל צריך שתדע ענין אחד בבחי' היסוד שהוא מוח הדעת כנודע¹⁵⁹¹, כי הנה ד' מוחין הם חכמה בנצה ובינה בהוד וחסדים וגבורות ביסוד, וב' בחי' החסדים והגבורות הם מוח א' הנקרא דעת, אלא שנחלק לב' עטרין אלו. ונמצא כי ביסוד דקטנות ראשון אשר ביארנו שהוא אלקים דאלפי"ן שבו, הנה יש בו ב' בחי', כי החסדים שם אלקים דאלפי"ן שבו, צריך לצייר אות א' של המילוי דאות ה"א דאלקים שתהיה בציור יו"י כזה א. אבל הגבורות, שם האלקים שבהם צריך לצייר אות הא' דמילוי ה"א שבו בציור יו"ד כזה א, כמבואר אצלנו ענין ב' הציורים אלו בהרבה מקומות וכנז' בס"ה ובתיקונים. והטעם הוא כי י' התחתונה

- מאיר הכוונה -

עלאין לפראופים צפנ"ע, ויסקו"ת לפראופים צפנ"ע, ר"ל שנעשו אצח עלאה עם יס"ס לב' פרופים, וכן אימא עלאה ותצונה לב'. והרי עומדים מאז או"א עלאין לאצח הכללי ויסקו"ת לאימא הכללי, לכן אמר הרב צכוונת ספי' העומר צענין סדר הכוונה של כל יום ויום, שכל קטנות ראשון וגדלות ראשון הם רק ביסקו"ת, וכל קטנות שני וגדלות שני הוא רק צאו"א עלאין, כמבואר בפע"ח שם ע"ש, וכן הוא ג"כ בדרושי מ"ן ומ"ד (סוף דרוש יב).

עד כאן מה שהגיע לדברינו כעת צענין השייך לדרושי פסח אגב לחתי לידן. ועכ"פ הרי נתבאר מה שנראה לי כעת, כי הזווג לפצ"פ העיקרי להזו"ן הנעשה כליל א' של פסח ע"י המשכת המוחין דהגדלות שני בהם, הנה לא היה ע"י עלייתם בהיכלין דאו"א, אלא שנמשך ונתפשט המוחין דגדלות שני בהזו"ן במקום הזו"ן עצמן, והיה זה באמת ע"פ נס גדול, כי מדרגת הזו"ן היה אז בהקטנות היותר אפשרי, והיתה המלכות בסוד בתולה, ואיש לא ידעה (בראשית כד טז), אלא וקה ע"ב) שכליל פסח נתקנה ונעשית לאשה יראת ה' (משלי לא ל), אשת חיל עטרת בעלה (שם יב ז), ונזדווגה אז ונתעברה מאותו הזווג המעולה הנז'. ואחר יום ראשון של פסח, חזרה לסוד בתולה, והיתה בסוד בתולה שנתעברה עד יום ז' של פסח, שאז היה הלידה. ומשום שהיתה בסוד בתולה ופתחה סתום, היה סאון ורעש גדול כי לא היה אפשר לה שתלד מפני פחד החילונים. והנה היה הלידה אז ג"כ רק צנס גדול כמו שיתבאר בעה"י לקמן בדברינו בארוכה.

¹⁵⁸⁶ עי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כד סוף סי' ח' (לש"ו) הובא בהערה 1585.

¹⁵⁸⁷ עי' לקמן פז ע"ג שמוחין דאימא נכנסים ביין, ומוחין דאבא נרמזים במצה. עי' פע"ח שער העומר פ"א קב ע"ב סמוך לסופו מבואר שאינו נכנסת בהמצות המוחין דאבא ממש אלא רק ברמז בעלמא ע"ש (גליונות הלש"ו על הפע"ח). ועי' דע"ה ח"ב קכג ע"ג הובא לעיל הערה 1487.

¹⁵⁸⁸ עי' לעיל הערה 107.

¹⁵⁸⁹ עי' זהר ח"ג ק ע"א: ויבא לו יין דא יין דמנטרא יין דהוא חדו דלבא רזא דעלמא דאתי.

¹⁵⁹⁰ כנ"ל פ ע"ד.

¹⁵⁹¹ עי' תיקו"ז קיד ע"ב: בראשית ב' תרין חכמה ותבונה (ובינה) תליתאה יראת ה' ראשית דעת ובהאי דעת אתמר (בראשית ד א) והאדם ידע את חוה אשתו דלית זווג אלא בדעת דאיהו עמודא דאמצעייתא יחודא דאבא ואימא הכי איהו לתתא צדיק יחודא דעמודא דאמצעייתא ושכינתא דלתתא וגוף וברית עלייהו אתמר כי א"ל דעות ה' וגו' ותרווייהו עדות דלית עדות פחות מתרין תרגום: בראשית ב' שנים חכמה ותבונה (ובינה) השלישית יראת יהו"ה ראשית דעת ובדעת הזו נאמר והאדם ידע את חוה אשתו שאין זווג אלא בדעת שהוא העמוד האמצעי היחוד של האב והאם כך הוא למטה הצדיק היחוד של העמוד האמצעי עם השכינה שלמטה ועל הגוף והברית נאמר כי א"ל דעות יהו"ה וגו' ושניהם עדות שאין עדות פחות משנים

שעה"כ

של צורת אלף, בהיותה צורת ה' היא זכר כנגד החסד, ובהיותה צורת ד' היא נקבה כנגד הגבורה, כנודע כי הד' רומזת למלכות¹⁵⁹².

ואמנם ביסוד דגדלות הוא שינוי אחר, כי החסדים הם הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן והגבורות הם הוי"ה דב"ן דההי"ן.

ואח"כ נכנס קטנות שני והוא שם אכדט"ם בנה"י¹⁵⁹³, אבל השינוי שבהם הוא כי שם אכדט"ם שבנצח תכוין בו בבחי' ה' אותיות עצמם בלבד שהם חילוף ה' אותיות אלקים כנ"ל. ושם אכדט"ם שבהוד תכוין בו בבחי' היותו נחלק לב' חלקים, והם א"ם ג"ל, רצה לומר כי ב' אותיותיו, הראשונים והאחרונים, שהם אותיות א"ם אינם מתחלפות, כי כך הם עצמם בשם אלקים. ולמטה בענין ל"ג לעומר¹⁵⁹⁴ נתבאר טעם נכון כי זה מורה כי אותיות כד"ט נתחלפו לרחמים יותר מאותיות א"ם, וע"ש (דרוש יב). וג' אותיות אמצעיות שהם כד"ט העולים בגימ' ג"ל, הם מתחלפות באותיות לה"י דאלקים. ושם אכדט"ם שביסוד תכוין בו בבחי' מספר וחשבון אותיותיו שעולה מספרו ע"ד¹⁵⁹⁵, כמבואר אצלינו בדרוש רפ"ח ניצוצין (פרק ב) ענין המדריגות של אורות עליונים ומה הפרש יש בין האותיות בצורתם ובין האותיות במספרם ובחשבונם וע"ש.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי גם בשם זה שביסוד יש בו שינוי בין החסדים ובין הגבורות כדמיון הקטנות הראשון והגדלות הראשון. וזה עניינו, כי בשם אכדט"ם (פב ע"ד) של החסד תכוין כי עם הכולל שלו הוא בגימ' ע"ה, והוא רומז אל ג' פעמים יב"ק שהם ג' יחודים וחיבורים של הוי"ה אלקים העולים יב"ק¹⁵⁹⁶, וג' ההויות ההם וג' אלקים ההם כולם יהיו במילוי אלפי"ן, וכאשר תמנה במספר האותיות בהיותם במילוייהם הם ס"ט אותיות, ועם כללות הוי"ה שמות הרי ע"ה, כמנין אכדט"ם עם הכולל. ובשם אכדט"ם של הגבורות, תכוין בחשבון הפשוט בלבד שהוא בגימ' ע"ד, ולהיותם גבורות גרועות מן החסדים, אין אנו מוסיפין בהם הכללות להיותו בגימ' ע"ה, על דרך מ"ש בחסדים כנ"ל ששמעתי.

אח"כ נכנס הגדלות הב' והוא ממש כדרך גדלות הראשון, והנה אם אלו המוחין היו נכנסין בסדר המדריגות כשאר הזמנים, ודאי שהיו נכנסין לסדר הנו', והיינו מכוונים בהם כל מדריגה ומדריגה בפ"ע. אמנם עתה אינם נכנסים אלא ביחד, פי' הענין, כי קו הימין שהוא מוח החכמה דאימא¹⁵⁹⁷ נכנס יחד בכל בחי' קטנות וגדלות ראשון וקטנות וגדלות שני, וקו השמאל נכנס יחד אח"כ בכל בחי', וקו האמצעי נכנס אח"כ ביחד בכל בחי'.

וזה ביאור של דברים. בכוס א' תכוין אל קו ימין שהוא מוח החכמה שבז"א מצד אימא בלבד כנ"ל, וקו זה הוא נכנס ראשון לכולם, ולכן כוס זה אומרים עליו קידוש, כי כל

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁹² עי' דע"ה ח"א ד ע"ג ליקוט א.

¹⁵⁹³ עי' לעיל הערה 1475.

¹⁵⁹⁴ עי' פע"ח שזה ל"ג בעומר.

¹⁵⁹⁵ פע"ח: ביסוד (נל"ח שצ"ל בת"ת) תכוין לשם זה ג"כ רק שתכוין לס"ט אותיות דג' הויות מ"ה וג' אלהים מילואים כזה יוד אלף הא למד ואו הא יוד מס ועם ו' כללותיהם הם ע"ה והוא מספר אכדט"ם ע"ה וכל זה צד חסדים דדעת ובצד הגבורות דדעת [תכוין (נוסף בלש"ו)] לשם אכדט"ם רק שתכוין בחושבנו ומספרו שעולה ע"ד כי יש כאן חילוק גדול בין כאשר אם נקח השמות באותיות אם בחושבנם ובמספרם וכ"ז נכנס בחב"ד דז"א בימי קטנות הב' אח"כ גדלות ב' דאימא הוא כמו גדלות הא' ואין שנוי ביניהם הרי נתבאר קטנות וגדלות דאימא

¹⁵⁹⁶ הוי"ה אלקים בגימ' קי"ב, וזה נקרא יב"ק רמז ליחוד ברכה קדושה (תיקו"ז &).

¹⁵⁹⁷ עי' לקמן חכמה דז"א מצד אמא.

שעה"כ

קדש הוא בחכמה כנודע¹⁵⁹⁸. ומן הראוי היה שיכנס תחילה הקטנות ראשון דמוח זה דחכמה, ואחריו גדלות ראשון, ואחריו קטנות שני, ואחריו גדלות שני, כי בתחילה נכנסים נה"י האחרונים דאימא, ואחריו נכנסים חג"ת דאימא שהם קטנות שני וגדלות שני. אבל לפי שהקטנות ראשון הוא דין גמור ובו נאחזים החיצונים תכלית האחיזה, והנה כוונתינו עתה בליל פסח להשבית החמץ שהוא אחיזת החיצונים בקטנות דאלקים הנקרא חמץ ושאר כמ"ש ענינם בדרוש החמץ והשאור (דרוש ד), כי לולי היות הרחמים מתגברים בלילה הווי בתכלית, לא היו נגאלים כלל כנ"ל, ולכן אינן נכנסים הקטנות הראשון בתחילה. אמנם בתחילה נכנסים גדלות הראשון, ואח"כ קטנות השני, ואחריו גדלות השני, ואז כבר נתבטלה אחיזת החיצונים מחמת גדלות הראשון והב' שהם רחמים גמורים, ואפי' הקטנות השני איננו בבחי' דין כמו הקטנות הראשון כמבואר לעיל, ששם אכדט"ם הוא רחמים ונק' אלקים חיים¹⁵⁹⁹, יען כי אין החיצונים נאחזים שם הנק' דרגא דמותא, ואלהים אחרים¹⁶⁰⁰. ואז נכנס הקטנות הראשון באחרונה¹⁶⁰¹, כי אז אין חשש, כי לא יוכלו החיצונים לחזור עתה להאחו בהם מחמת האור הגדול של גדלות ראשון וב' שנכנסו כבר. ונמצא כי בכוס א' נכנס גדלות ראשון וקטנות שני וגדלות שני דמוח חכמה מצד אימא. האמנם גדלות הא' דרכו ליכנס תמיד מאליו כשאר לילי יו"ט ושבת¹⁶⁰², ואין צורך לכוין בו על הכוס, ולכן מה שצריך לכוין בכונת כוס א' הוא קטנות שני וגדלות שני, ותכוין כי מכל שכן שכבר נכנס בתחילה גדלות הא'¹⁶⁰³.

וזה סדר כוונת כוס א', תכוין בתחילה אל קטנות השני, והוא ענין הכוס בעצמו והיד האוחזת בו¹⁶⁰⁴ שהוא בחי' מעשה¹⁶⁰⁵. ותכוין¹⁶⁰⁶ כי ה' אצבעות יד ימינך אשר עליהם יושב הכוס הזה¹⁶⁰⁷ הם בחי'¹⁶⁰⁸ הקטנות השני שהוא הכלים והלבושים של חג"ת

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁹⁸ עי' לעיל הערה 988. זהר ח"ג רצז ע"א, ועי' תיקר"ז כח ע"א: בהאי זמנא כל חיוון יתערון בקלא ועופין מצפצפין בשיר לקבלא ברתא בחדוה בנגונא לקבלא קדושין מהחתן דאינון קדוש קדוש וכו' ולית קדושה פחות מעשרה וקדושין אינון מסטרא דחכמה דאיהו י' קדש ישראל לה' ראשית תבואתה ראשית ודאי ומתברכין בשבע ברכאן מסטרא דאימא עלאה דאיהי ברכה ועלה אתמר להניח ברכה אל ביתך

תרגום: בזמן הזה כל החיות יתעוררו בקול, והעופות מצפצפים בשיר לקבל את הבת בשמחה בניגון, לקבל קדושין מהחתן שהם "קדוש קדוש קדוש וכו'" (ישעיה ו ג), ואין קדושה פחות מעשרה, והקדושין הם מצד של החכמה שהיא י', "קדש ישראל ליה"ה ראשית תבואתה" (&), ראשית ודאי. ומתברכים בשבע ברכות מצד האם העליונה, שהיא ברכה, ועליה נאמר "להניח ברכה אל ביתך" (&).

¹⁵⁹⁹ עי' לעיל הערה 1474.

¹⁶⁰⁰ עי' הערות 1412 1418.

¹⁶⁰¹ עי' ש"ש שכוונתו לומר שנתפשטו מוחין דגדלות בגוף ז"א וקטנות נשאו בראשו עד

כרפס.

¹⁶⁰² עי' לעיל הערה 1483.

¹⁶⁰³ פע"ח: מה שאין רומזים אותו הוא לפי שגדלות א' דרכו ליכנס תמיד אך הב' הוא הפלא והנס שנעשה בכאן ביציאת מצרים ולכן מבחי' ב' אנו מתחילין לרמז והשאר מה שלמטה ממנו נכללו בו.

¹⁶⁰⁴ לשון פע"ח: ה' אצבעותיך הימינים האוחזין בכוס.

¹⁶⁰⁵ שזה חיצוניות וכלים ולכן במעשה.

¹⁶⁰⁶ זה לא כוונה אלא רק רמז (הרא"ש).

¹⁶⁰⁷ עי' אר"ח קפג סעיף ד: נוטלו בימינו, בא"ה@@?מי זה? – ויעמיד הכוס על כף ימינו והאמצעות יהיו זקופים סביב הכוס וכו', ובספר נגיד ומצוה כתב שיהא הכוס עומד על ה' אצבעות על גביהם ממש, ועי' מג"א סק"ו – ובש"ה כתוב בשם המקובלים שיעמיד הכוס על כף ימינו והאצבעות יהיו זקופים סביב הכוס וכ"מ בזהר בראשית ומ"מ אינו מוכח כ"כ ד"ל שיקיפם באצבעותיו כדרך אחיזה.

שעה"כ

דאימא¹⁶⁰⁹ הנכנסין עתה בז"א, ותכוין כי מכל שכן שכבר נכנס גדלות ראשון כנז¹⁶¹⁰. ותכוין כי הכוס עצמו הוא בגימט' אלקים שהוא הקטנות השני, אמנם הוא בבחי' תמורתו, שהוא שם אכדט"ם כנ"ל. והה' אצבעות יד ימינך הם סוד ה' אותיות אכדט"ם¹⁶¹¹.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי ה' אצבעות הם קטנות הראשון, והכוס הוא קטנות השני, אבל אין לסמוך ע"ז אלא על מה שכתבתי, כי מצאתי כתוב בקונט' מן העת ששמעתי מפי מורי ז"ל.

ואמנם פשוט הוא כי אף במוחין דקטנות יש בהם עצמות וכלים, שהם האורות שבתוכם הנק' מוחין ממש¹⁶¹², והכלים שהם הלבושים שלהם. והנה הכלי הוא הכוס כנז¹⁶¹³, והמוחין הם היין שבתוך הכוס, והוא ג"כ שם אכדט"ם, כי הנה היין בגימט' ע', ואם תחברוהו עם המשה אצבעות האוחזין בו הרי ע"ה, כמנין אכדט"ם עם הכולל¹⁶¹⁴.

וגדלות השני נכנס על ידי הדיבור ועל ידי הכוונה של ברכת הקידוש וברכת היין¹⁶¹⁵, ולכן תכוין בהויות שבברכות אלו שהם הויה דע"ב דמילוי יודיין, כי (פג ע"א) מילוי יודיין הוא במוח החכמה כנודע¹⁶¹⁶. והרי ביארנו מילת קדש.

- מאיר הכוונה -

נדצ"ל בחי' הכלים והלבושים. ¹⁶⁰⁸

עי' לעיל פב ע"ד. ¹⁶⁰⁹

מכוונים את השם. ¹⁶¹⁰

צ"ע למה זה לא מופיע בסידור היר"א, אבל כן באהבת שלום. ¹⁶¹¹

לאפוקי נה"י דאימא שהם כלים והם מוחין דז"א בקטנות. ¹⁶¹²

היינו יחד עם ה' אצבעות היד. ¹⁶¹³

עי' דרוש ב' שאין חילוק בין כלים למוחין בקטנות (מהרב שולץ). ¹⁶¹⁴

¹⁶¹⁵ עי' ע"ח שער מ פרק ב: וכללות הענין דע כי כל בחי' מצות מעשיות וברכותיהם, כמו ציצית ותפלין ואכילת מצה וסוכה ולולב וכיוצא בזה, כולן הם בחיצוניות העולמות, אע"פ שיש בהם בחי' מוחין, הם בחיצוניות. וכל מצוה שהוא בדיבור לבד, כמו תפלה, הכל הוא בפנימיות. וכו' כל המעשה הוא וברכותיה הכל הוא בחיצוניות¹⁶¹⁵, אר"פ כנגד המעשה, ואו"מ כנגד הברכה. [עי' זהר ויקהל רי ע"ב (הגהות הלש"ו על הע"ח)]. אכן כל דבר התלוי בפה לבדו כגון התפלה ועסק התורה, הכל תלוי בפנימיות. ואמנם הכוונה במחשבה הוא הנשמה בין בחיצוניות, כמו כוונת עשיית המצות (שהוא בחיצוניות וכן הוא) נשמה לפנימיות כגון כוונת התפלות כו', כי החיצוניות והפנימיות הכל הוא בבחינת הכלים.

עי' זהר ויקהל רי סע"א: מאן דזכי להני לבושי דקאמרן דמתלבשן בהו צדיקיא בגנתא דעדן (לתתא) אלן מעובדין טבין דעביד בר נש בהאי עלמא בפקודי אורייתא ובהון קיימא נשמתא בגנתא דעדן לתתא ואתלבשת בהני לבושיין יקירין כד סלקא נשמתא בההוא פתחא דרקיעא לעילא אזדמנן לה לבושיין אחרנין יקירין עלאין דאינון מרעותא וכונה דלבא באורייתא ובצלוחתא דכד סלקא ההוא רעותא לעילא מתעטר בה מאן דמתעטרא ואשתאר חולקא לההוא בר נש ואתעבד מניה לבושיין דנהורא לאתלבשא בהו נשמתא לסלקא לעילא ואף על גב דאוקמוה דאינון לבושיין בעובדין תליין אלן לא תליין אלא ברעותא דרוחא כמה דאתמר לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין ודא איהו ברירו דמלה ובוצינא קדישא אוליף הכי מאליהו לבושיין דלתתא בגנתא דארעא בעובדין לבושיין דלעילא (ס"א ברוחא ורעותא וכוונה דלבא) ברעותא וכוונא דרוחא בלבא

תרגום: מי שזוכה ללבושים הללו שאמרנו שמתלבשים בהם הצדיקים בגן עדן (שלמטה) אלה ממעשים טובים שעשה אדם בעולם הזה במצוות התורה ובהם עומדת הנשמה בגן עדן שלמטה ומתלבשת בלבושים הנכבדים הללו.

כשעולה הנשמה באותו פתח הרקיע למעלה מזדמנים לה לבושים אחרים נכבדים עליונים שהם מרצון וכוונת הלב בתורה ובתפלה שכשעולה אותו רצון למעלה מתעטר בה מי שמתעטר ונשאר חלק לאותו אדם ונעשה ממנו לבושים של אור להלביש בהם הנשמה לעלות למעלה ואף על גב שבארוה שאותם לבושים תלויים במעשים אלה לא תלויים אלא ברצון הרוח כמו שנתבאר לעמד בתוך מלאכים ורוחות קדושות וזהו ברור הדבר והמנורה הקדושה למד כן מאליהו הלבושים שלמטה בגן שבארץ במעשים והלבושים שלמעלה (ברוח ורצון וכוונת הלב) ברצון וכוונת הרוח בלב. ועי' ש"ש בשעה"כ קי ע"ב אות טז שדיבור ללא כוונה הוא בבריאה ועי' לקמן שער מ"ז סוף פרק ב שיחד עם מחשבה הוא באצילות. וז"ל בשער מ"ז: ואמנם כבר ידעת כי י"ס דאצילות נתחלקו לה' בחינות שהם א"א אר"א זר"ן, וכולם כללות אדם א'. וכל אלו הם מתנענעים ע"י מחשבה אחד כדרך כל איברי האדם שמתנענעים¹⁶¹⁵ ע"י מחשבתו, וא"צ שום אבר מאיברי האדם שיצוה לו

שעה"כ

אח"כ ורחץ, והוא ענין הרחיצה הא'. והנה הכוונת של הרחיצה היא בשם של י"ה במילואו, כי שם י"ה הוא סוד המוחין כנודע¹⁶¹⁷. ותכוין בי"ה במילוי ע"ב דיודי"ן כזה, יו"ד ה"י. וזהו כוונת הרחיצה זו של אחר הקידוש¹⁶¹⁸.

אח"כ ענין הכרפס, והענין הוא כי אחר שנכנסו הגדלות הא' והקטנות השני והגדלות הב' דמות חכמה דמצד אימא בכוס יין הקידוש כנו', הנה כבר החיצונים נסתלקו אחיזתם, וכבר יכול לכנס הקטנות הראשון¹⁶¹⁹ אע"פ שהוא דין קשה¹⁶²⁰. והנה מילת כרפס הוא בגימ' ש"ס, והוא שם אלקים במילוי יודי"ן שהוא ש', וכשתמלאנה במילואה שי"ן יהיה בגימ' כרפס, והוא הקטנות ראשון דמות חכמה שבנצח דאימא כנ"ל¹⁶²¹. ותכוין שגם כל

- מאיר הכוונה -

ולדבר לו שיעשה אותו מעשה הנוגע לו. המשל בזה¹⁶¹⁵, כשירצה אדם לילך לאיזה מקום שידבר הוא לרגליו שילכו, כי בעלות הדבר במחשבתו הולכין הרגלים עצמן, וכן בשאר פעולת איברים. גם נדקדק הענין בדקות יותר¹⁶¹⁵, כי הלא המחשבה עם הפעולה באים ביחד, כי כשאדם אוכל א"צ שתחלה יחשוב איך ילעוס המאכל בשיניו או איך יגביה רגליו לילך ואח"כ יאכל וילך, כי המחשבה מתפשט באיברים עצמן, ואז באים המחשבה והמעשה ביחד וזהו פשוט. ולכן עולם אצילות נקרא מחשבה, לפי שא"ס הוא וגרמוהי וחיוהי חד בהון (תיקו"ז ד ע"ב), כי המחשבה מתפשט תוך האצילות ממש, ואז המעשה והמחשבה שבאצילות הכל דבר א' ברגע א' בלתי שיקדים זה לזה, וזהו איהו וגרמוי חד בהון, כי הוא עמהון ביחד ואין הוא הנקרא מחשבה מקדים למעשה, כי הכל בא כאחד.

אבל הבריאה אינו כמו האדם עם מחשבתו עצמו, רק כב' אנשים וכמלך עם עבדיו, שכאשר ירצה המלך שיעשו עבדיו פעולותיו שהוא רוצה, לא יספיק במה שיתפשט מחשבתו תוך עבדיו, רק צריך שידבר הוא עצמו. ודבור זה הוא סוד הכאת הארת האצילות במסך דבריאה, ובתוך הכאת הכלים דאצילות שם הוא סוד הפה. גם העצמות הא"ס יוצא דרך שם בסוד הקול, והדבור היוצא מן ההבל הפה ע"י הכאת השפה אל שפה ושיניים אל שיניים וכיוצא בזה. וכבר ידעת כי מסך זה נעשה ע"י הבינה דאצילות כנ"ל, והבינה נקרא פה, שממנה יוצא הקול והבל, ולכן בי"ס דבריאה לאו איהו וגרמוי חד בהון, ולא¹⁶¹⁵ הא"ס חד בהון כמו האצילות. והרי יש בבריאה ג' בחי' שהם: הארת הכלים, והעצמות, והבינה של האצילות בבריאה. ועי' בזהר (פ' פקודי דף רס"ב ע"ב) במ"ש שם בענין מחשבה רעותא דלבא קלא ודבורא, שהם ד' עולמות אבי"ע.

¹⁶¹⁶ פע"ח: כוס זה רמז בחכמה דאמא הנכנסת בז"א אמנם תכוון כי כל קו הימין הוא נכנס עתה ואינו כשאר זמנים שנכנסים כפי סדר פרקי הצלם פי' כי נכנס עתה הגדלות א' של מוח חכמה שהוא שם ע"ב דמילוי יודין וגם מוח חכמה דקטנות ב' שהוא אכדט"ם וגם הגדלות הב' שהוא ע"ב וכל זה הוא מצד אמא אמנם גם הקטנות הא' דחכמה היה ראוי לכנס כי איך יכנסו הבחי' האחרונות אלו שהם גדלות א' וקטנות וגדלות ב' הנ"ל אם לא יכנסו תחלה קטנות א' כי אם לא יכנסו נה"י דאמא איך יכנסו חג"ת אמנם הטעם הוא כי קטנות א' הם דינין גמורין כי לכך הוא שם אלהים כמ"ש לכן הואיל וכוונתנו הוא עתה שיחזור הכל רחמים פשוטים ויכנסו המוחין דגדלות כל ב' בחי' יחד כדי שלא יתאחזו בהם החיצונים שאם לא כן לא היה אפשר ליגאל אז כנ"ל לכן הוכרח שלא יכנסו הקטנות א' שהם דינין שלא יתאחזו בהם החיצונים רק עד גמר כניסת כל המוחין ואפילו של גדלות ב' אמנם משם ולהלאה שהוא גדלות א' וקטנות ב' שאינו דין רק אלהים חיים כנ"ל והגדלות ב' נכנסו תחלה כסדרן ואחר כך יכנסו קטנות א' וכמ"ש בע"ה בסוד כרפס נמצא עתה כוונת א' שנכנס גדלות א' וקטנות ב' וגדלות ב' של מוח החכמה מצד אמא וכן גדלות הא' דמוח חכמה נכנס בכוס א' וכן מוח חכמה דקטנות ב' דאבא נכנס בכוס זה.

¹⁶¹⁷ עי' לעיל ב ע"א סוף פיסקא ד"ה ואמנם יד ימין שנטילה קשור לבחי' המוחין.

¹⁶¹⁸ עי' לקמן פז ע"ב לגבי הכאה שב"ורחץ".

וז"ל: ורחץ יכוין הב' ידיו ב' הוי"ת פשוטין ומלאין מ"ה וב"ן עם כולל גימטריא רחץ עי' ע"ח שער כח פרק ה: המוחין האלו נקרא אלקים, והם ג' אלקים בג' מוחין, שהוא סוד מלא ה", שיתמלאו המוחין הנקרא י"ה, והוא צירוף מלא י"ה. וצ"ע אם זה מוחין דיניקה*##

ועי' שער לד פרק ד: והענין כי שם הוי"ה דיניקה אשר בז"א לבדו ב' אותיות י"ה הראשונים הם מוחין דז"א והו' כוללת כל הו"ק שבו אבל עיקר הו' הוא בת"ת שהוא קו אמצעי שבו ושם באחור ו' זו שהוא בת"ת שם היא עומדת ה' תתאה שהיא הנוקבא.

¹⁶¹⁹ דחכמה דאמא עי' גלינות לש"ו על פע"ח קיח ע"ד.

¹⁶²⁰ עי' לעיל הערה 1573 וכן הוא בגלינות הלש"ו פע"ח קיח ע"ב.

¹⁶²¹ פע"ח: יכוין אלהים דיודין שהוא חצונית נצח דאימא שבה מוח חכמה דקטנות א' שעתה נכנס בחכמת ז"א ויכוין ג"כ אלהים דהה"ן מוח בינה שבהוד אימא שג"כ נכנס עתה בבינה דז"א

שעה"כ

שאר הקטנות ראשון דמות בינה ודעת דמצד אימא גם הם נכנסין יחד עם קטנות דמוח החכמה¹⁶²². ונמצא כי אין שינוי רק במוח החכמה שנכנס קטנות הראשון אחר גדולתו¹⁶²³ הב', אבל במוח הבינה ודעת נכנס קטנות ראשון שלהם טרם יכנסו הגדלות הראשון שלהם, והם נכנסים כסדרן ממש, ואין השינוי אלא במוח החכמה כנו'.

וז"ס משז"ל (פסחים קיד ע"ב¹⁶²⁴) בענין הכרפם שמביאים אותו כדי שישאלו התינוקות, ויאמרו עדיין לא אכלנו לחם ואנו אוכלים עתה ירקות בתחילת הסעודה. וסוד הענין הוא כי התינוקות רמו לזמן הקטנות הראשון, ולכן הם עצמם תמהים איך נכנס הקטנות הראשון שהוא אכילת הכרפם שלא כסדרן אחר שכבר נכנס גדלות ראשון וקטנות שני וגדלות שני בכוס של הקידוש¹⁶²⁵. וגם עד"ז יתבאר שאלת מה נשתנה הלילה הזה כו', שבכל הלילות אין אנו מטבילין כו'¹⁶²⁶. ותירוץ שאלה, והיא באמרנו עבדים היינו לפרעה כו'. ולכן כדי שלא ישלטו החיצונים הוצרך להקדים כניסת הגדלות אל הקטנות הראשון ע"ד הנ"ל. ובזה תבין כי לקיחת הכרפם בליל פסח אינה בהזדמון, כמ"ש הפוסקים שלוקח ירק אחר במקומו אם ירצה, ואין הענין כך, כי דברי חכמים ומנהגם תורה היא, וצריך לדייק ולהזהר לאכול דוקא הכרפם ולא ירק אחר.

כוס הב' הוא בחי' מוח בינה דמצד אימא, ובכל פרטי כוונותיו הם שוים אל כוונת כוס הא', רק שהכוס הא' הוא מוח חכמה דאימא, וזה הכוס הב' הוא מוח בינה דאימא, וזה ההפרש שיש ביניהם. הנה תחילה תכוין כי הקטנות הראשון דמוח הבינה דאימא כבר נכנס בענין כרפם כנ"ל, ועכ"ז תכוין עתה בו שהוא אלקים דמילוי ההי"ן¹⁶²⁷. ואח"כ תכוין הגדלות ראשון הוא הויה במילוי ס"ג, ואח"כ תכוין אל קטנות השני שהוא בחינת הכלי. והלבוש של המוח דבינה הנה הוא שם אכרפ"ם, אלא שהוא בבחי' התחלקותו לב' חלקים א"ם ג"ל כנ"ל (פב ע"ג). ובכל שאר הפרטים תכוין ע"ד מ"ש בכוס הא', ואח"כ תכוין אל גדלות השני וגם הוא הויה במילוי ס"ג¹⁶²⁸.

- מאיר הכוונה -

וכן ב' אלהים דקטנות שביסוד אימא נכנס בדעת ז"א דחסדים הא' בציור יו"י דמילוי ה"א ודגבורות הא' בציור יוד דמלוי ה"א ויכוין אותם בפנימית וחצונית כמ"ש גבי כוס א' כי מוח בינה ודעת דאימא יכולין לכנוס אחר מוח חכמה דקטנות לכן יכוין אותן הקטנות דג' מוחין דאימא בלקיחת הכרפס.

¹⁶²² עי' סידור שמכוונים חו"ב חו"ג כמש"כ בפע"ח לקמן הערה 1625.

¹⁶²³ גדלות (לש"ו).

¹⁶²⁴ צ"ע ששם מדובר בטיבול.

¹⁶²⁵ עי' פע"ח: והנה כרפס גי' שיי"ן במלוי נגד מוח חכמה דקטנות אימא שהוא אלהים ביודין העולה שי' ויי"ן דמלוי שיי"ן שהוא ס' הוא נגד הז"א שבו ר"ק כ"א כלול מי' הרי שיי"ן מלאה כמנין כרפס לכן לוקחים כרפס שעולה שין מלאה ובלקחו אותו יכוין אלהים דיודין שהוא חצונית נצח דאימא שבה מוח חכמה דקטנות א' שעתיה נכנס בחכמת ז"א ויכוין ג"כ אלהים דהה"ן מוח בינה שבהוד אימא שג"כ נכנס עתה בבינה דז"א וכן ב' אלהים דקטנות שביסוד אימא נכנס בדעת ז"א דחסדים הא' בציור יו"י דמילוי ה"א ודגבורות הא' בציור יוד דמלוי ה"א ויכוין אותם בפנימית וחצונית כמ"ש גבי כוס א' כי מוח בינה ודעת דאימא יכולין לכנוס אחר מוח חכמה דקטנות לכן יכוין אותן הקטנות דג' מוחין דאימא בלקיחת הכרפס.

¹⁶²⁶ סדר מה נשתנה ושאר הסדר עי' נספח מפע"ח קיט ע"ג בסוף הספר.

¹⁶²⁷ עי' ש"ש שזה לא לעיכובא דמה שהיה כבר היה אלא כוונתו להודיע לסדר המשכת המוחין

איך הם.

¹⁶²⁸ פע"ח: והנה אחר שנכנסו ב' כוסות אלו שהם ב' מוחין דאימא עתה נכנסים ב' מוחין דאבא של גדלות הב' כי אותן של גדלות הא' אפילו המוחין של אבא כבר נכנסו עם הכוסות והזהר שלא תטעה בזה כי האמת הוא שאין נשאר מלכנוס עתה רק מוחין דחב"ד דאימא האחרונים פי' אותן הנקראים גדלות ב' והנה אלו נכנסים עתה בסוד ג' מצות.

מש"כ חב"ד דאימא, עי' גליונות הלש"ו: צ"ל דאבא דגדלות ב' דאימא משמע דנכנס בכוונת ברכת היין כמו שכתב לעיל סוף פרק ב' במוח חכמה דגדלות ב' דאימא כן הוא כאן בבינה דגדלות ב'

שעה"כ

ענין מגיד וסיפור יציאת מצרים¹⁶³⁰. כבר נתבאר למעלה בענין שם פסח שהוא פ"ה ס"ח. גם בע"ה לקמן בכלל הדרוש יתבאר כמה טעמים וכמה כוונות אחרות, וגם יתבארו מקצת מפסוקי ההגדה.

רחצה. והיא רחיצה הב' גם היא בסוד י"ה ע"ד הנז' ברחיצה הא', אלא ששם י"ה הזה תכוין אל י"ה של הוי"ה דס"ג.

מוציא מצה. ענין המצה הנה נת"ל כי המוחין דמצד אימא נכנסין ע"י ד' כוסות היין, לפי שהיין המשמח הוא באימא, וגם ענין הכוס הוא בגימ' אלקים, וזה להורות על אימא דמינה מתערין הדינין (זהר ח"ג י ע"ב). אבל המוחין דאבא נרמזים באכילת מצה הנקרא לחם¹⁶³¹, כי לחם הוא בגימ' ג' הוי"ת. ונודע כי שם ההויה הוא באבא, (פג ע"ב) ושם אלקים הוא באימא. ודע כי ב' המוחין דמצד אבא מבחינת גדלות הראשון, כבר נכנסו מאליהן¹⁶³² בענין ב' הכוסות הראשונות. ואמנם הקטנות הראשון דאבא לא נכנס לסיבה הנ"ל, כי אינו יכול לכנס בראשונה לפי שהוא דינין גמורים, עד שיכנס גדלות השני¹⁶³³, כי כן קטנות הראשון דאבא לא נכנס עד שנכנס גדלות שני דאימא. ונמצא כי עתה באכילת מצה צריך לכוין בקטנות הראשון דמצד אבא ובגדלות הב' דמצד אבא. ואמנם קטנות השני דמצד אבא, גם הוא נכנס עתה, אבל לא קבלתי ממורי ז"ל זולתי כוונות קטנות ראשון וגדלות שני, וזה ביאורו, תכוין כי מצה היא בגימ' הוי"ה דע"ב דיודיין והויה דס"ג¹⁶³⁴, והם ב' מוחין חו"ב דמצד אבא דגדלות שני הנכנס קודם הקטנות הראשון לטעם הנ"ל. ואלו הן ב' המצות העליונה והאמצעית, והמצה התחתונה היא מוח הדעת דמצד אבא דגדלות שני, והרי נרמזו גדלות השני.

אח"כ תכוין בקטנות הראשון¹⁶³⁵ וזה עניינו, כי המצה העליונה היא אלקים דיודיין, חכמה דקטנות ראשון דאבא, והאמצעית אלקים דההי"ן בינה, והמצה התחתונה אלקים דאלפי"ן דעת. אבל בענין הגדלות כבר רמזנו הכוונה שלהם בענין השבון אותיות מצה שהוא ע"ב וס"ג כנז'. ובענין הקטנות אנו צריכים לכוין איך נרמזים ג' אלקים אלו בג' המצות האלו. ואמנם ענין כוונתם היא מחולקת כפי בחינת ציור אותיותיהם, ר"ל כי הנה כאשר יש כמה שמות וכולם שוים, ואין ביניהם חילוק ושינוי רק באות אחת מהם, אין צריך לכוין רק באותה אות לבדה אשר נפל בה השינוי¹⁶³⁶. והנה ג' אלקים הנז' כולם שוים ואין ביניהם שנוי אלא באות ה' בלבד, כי אות ה' זה של אלקים בהיותה בחכמה היא במילוי יו"ד¹⁶³⁷ כזה ה"י, ובהיותם בבניה מילוייה ה"ה כזה, ובהיותה בדעת מלויה בא' כזה

- מאיר הכוונה -

דאימא ולא נכנס בכוונת המצות אלא הגדלות ב' דאבא לבד דאל"כ יקשה דאבא ואמא יהיו שניהן שוין בכל גדלות א' וקטנות ב' של שניהם נכנסו בכוונת הכוסות ואם שגדלות הב' דשניהם יכנס בכוונת המצות א"כ במה נשתנו אלו מאלו ולעיל רפ"ב אמר דשל אימא נכנס בכוונת הכוס ושל אבא בכוונת המצות ועי' במ"ח בפ"ג ממשנה ג' עד ז' ובפ"ב ממשנה ה' ע דח ובפרק יג ממשנה ב' עד ז' ובפרק יד משנה ו וכן במאור לקמן בסמוך מסי' יחץ ע"כ נראה ברור שט"ס כאן במש"כ דחב"ד דיאמ וצ"ל דאבא, וכן מצאתי בכתי"י (לש"ו).

¹⁶²⁹ סדר הקערה עי' נספח מפע"ח קיח ע"ג בסוף הספר.

¹⁶³⁰ עי' אריכות בנהר שלום לה ע"ג.

¹⁶³¹ עי' לעיל הערה 1587.

¹⁶³² נדצ"ל מאליהן כנזכר אצלנו.

¹⁶³³ דאבא.

¹⁶³⁴ ביחד.

¹⁶³⁵ שלא היה בכרפס.

¹⁶³⁶ עי' ש"ש שודאי צריך לצייר בדעתו כל השם עצמו וכו' אך כדי להבחין שנוייהם צריך ליתן

בדעתו בסדר הכוונה לכוין בבחי' ההי"ן שבהם.

¹⁶³⁷ הוא הקטנות הא' דאימא (לש"ו).

שעה"כ

ה"א. ועד"ז ג"כ אנו מכוונים עתה בשנוי ג' שמות אלו של שם אלקים בג' מיני ציורים¹⁶³⁸ שיש באות הה"א, ולפי שאלו האלקים הם בחי' קטנות ראשון¹⁶³⁹, וגם שהם מבחי' -

- מאיר הכוונה -

1638 שהם הקטנות א' דהאבא והם מרומזים בהמצה (לש"ו).
1639 והנה לקמן בכוונת יחץ משמע שהם רק המוחין דקטנות הא' דעיבור אשר מצד אבא אבל במ"ח יניקה פ"ב אמר שם שהם מוחין דיניקה דמצד אבא ועיי' מב"ש ש"ה ח"ב פ"ז (מט ע"א - הובא בהערות סופיות) ע"ש הטיב (גליונות הלש"ו).
1640

היות בהם א"ס מאהים כג"ל פ"ו. אמנם ביניקה היה בהם הדרגו' אחרות והם כי תחילה היו המוחין בבחי' שמות אהים פשוטים ומן א"ס נעשו אהים ומלא כי מוחין דא"ס הם דעיבור ומוחין די"ה שבחוק א"ס הם מוחין דיניקה (ג) שהם בפנימיותם והבן זה היטב. אמנם בהיוסם עדיין שמות של אהים פשוטים אין היכר בין מוח זה למוח זה וזלתי בבחי' הליור של אות ה' של אהים ונלע"ד הטעם כמ"ש פ"ו כי מוח הבינה לבדה נחקקה ביניקה לגמרי והנה היא רמוזה בה' דאהים ולכן בה נשמנה הליור וההיכר בין בינה דבינה ובין בינה דחכמה ובין בינה דדעת והבן זה היטב. והנה ה' דאהים דמות החכמה לז"ך ד"י. והטעם כי הנה נחבאר לעיל פ"ד ח"א כי ו' שבחוק הה"א מורה על ז"א שבבינה והנה בהיות הו"א דחכמה עדיין בחוק מוח החכמה הוא בסוד עיפתי קטנה שהיא עיפה ההורעה דמיון דכורין. וה' דאהים דבינה לזורה ד"ו כי כבר בחי' ז"א שבחוק מוח הבינה נגדל בסוד העיבור ונעשה זורה ו' א"ס שאין בה ראש והוא רמוז להיותו כבר בן ו"ק א"ס שהוא בבחי' ג' כללן בג' כוודע. גם ט"א כי הנה ז"ן הם בעיבור חוץ הבינה ורמוזו בב' אותיות ד"ו שמהם נעשה * לז"ך דבינה כג"ל בח"א פ"ח ולבן ה' זו לזורה ד"ו וה' דאהים דדעת זורתה ד"ו וז"ו קיים והוא בחי' ז"א שבמות זה כי כבר נולד וז"ל וז"ל ה' דבינה דדעת מתפשטת בחוכמו בסוד תלת קוים שהם נה"י שבה כוודע לפשות בו מוחין בז"א אשר שם בדעת. גם ט"א מסיבת הדעת בעלמו שלרמוזו כ"ל ספ"ו גם סיבה אחרת לסיבת הו"א בעלמו שגם הוא נק' ו' הרי כי לז"ל סיבות שהם בבניה ודעת וז"א שכולם הם בחי' שבמות הדעת לכן נלטיירה ד"ו זו בליור וז"ו:

והנה חמ"ך נגדלים יותר מוחין יא והוא שאלו השמות של אהים הם מתמלאים בסוד מילויים. והנה היכר והחילוק שיש בין זה לזה הוא כי אהים דחכמה מילוייו ביד"ן ודבינה בההין ודדעת בלפ"ן (ג) וסימנם יה"א כמבואר אללנו בכונת אמן יהא שמה רבא כו' ע"ש (ד) וגמלא כי גם במילויים כל ההפרש וההיכר אינו ניכר אלא בה' של אהים. ונלע"ד חיים כי גם זה פ"ד הג"ל בליור דאהים א פשוטים כי הטעם קו"ל לזורות כי מוח בינה לבדה נחקקה. והנה אע"פ שאמרנו א גל"ן פ"י אין טעמו שריך בפ"ו שהדעת של זמן היניקה לז"ר אין טעמו שריך אינו רק דרך כללות יען אין ניכר בו רק הנצורה ולא החסד עכ"ז ודחי שגם הוא כולל חסדים ונצורות אע"פ שאין החסדים ניכרים. וגמלא כי לז"ך שהיו

שם ב' שמות של אהים ושיניהם הם במילוי אלפין. אך החילוק שבניהם הוא כי אות ה' דאהים שבחסד דדעת אותה האף שבמילוייה אברה **ו"א** וז"ל א"ל דדעת ה' של אהים דדעת שדעתה לז"ר ששמעתי אפשר להבין פרטים. והענין כי היה פעם אחת שמעתי כי המוחין והלבושין כולם נק' בשמות אהים על סדר הג"ל ממש כי גם נה"י דחיימתם אהים כוודע כי בינה נקרא אהים ונפרע שהוא בנ"ח שבה ונפרע בכלים חו"טנים שלה שהם דוינים אמנם נה"י דנדלות הם שלש אה"ה במילויים ועיין היטב בש"ד בין בלבה בין בלחיות. ופעם אחרת שמעתי כי ג' אהים פשוטים המשתנים בליור הההין שבהם כג"ל הם במוחין דאבא וב' סדרות או"ן בכוונת ל"ל פסח ע"ש (א). ופעם אחרת שמעתי כי השמות של אהים הם בקרומות של המוחין הבאים מן הנילוטות אמנם המוחין עצמן אפילו של עיבור ושל יניקה הם היות ממש וכג"ל ח"א פרק י"ג ע"ש:

ופעם אחרת שמעתי כי השמות של אהים הנ' הם בענין המוחין בעלמן אך נה"י שהם הלבושים הם בלופין אחר והם מחולקים נה"י דחיימת מהנה"י דאבא. והוא כי הגם הגה"י דחיימת אוחס שהם דנדלות הם שלשה שמות של אהיה במילויים וההפרש שבניהם הוא כי הגלת הוא אהיה דמילוי יודין וההוד אהיה דמילוי אלפין והיסוד אהיה דמילוי ההין וסיומנם יא"ה וכמ"ש בח"ג (א) אמנם נה"י של היניקה הם ג' אהיה הנ' בבחי' המילויים לפרס בלי פשוטים והם מילוי דאהיה דידין בגי' ק"מ והוא כנגת ודלפין הוא בגי' קכ"ב והוא כבוד ודההין בגי' ק"ל והוא ביסוד

ע"י

(3) ספר עץ חיים – סער כט פרק ג מ"ב

שעה"כ

מוחין דאבא, לכן אין אנו מכוונים בהם השינוי המילויין שבהם רק בשינוי ציורי אות הה"א הפשוטה עצמה שבשם אלקים, ובבחי' ציורה יוכר ההפרש שיש בין אלקים דחכמה לאלקים דבינה או דדעת. כי הנה יש זמן שאלו האלקים אינם ממולאים אלא פשוטים, ואי אפשר להכיר איזהו בחכמה ואיזהו בבינה ואיזהו בדעת אלא ע"י שינוי ציורים האלו כמו שנזכיר. וזה עניינה, הנה אות ה' דאלקים דחכמה ציורה וצורתה היא ד"י, ושל הבינה ד"ו, ושל הדעת ג' ווי"ן¹⁶⁴¹. והביאור הוא כי הנה צורת אות ה' היא ד' על ו', אבל זו הו' היא קטנה ואין בה ראש, ולכן לפעמים נציירה בצורת י' והוא בהיותה בצד החכמה, כי הנה זו הו' שבתוך הה' היא בחי' ז"א, ובהיותו תוך החכמה היא צורת י' שהוא טיפת מוח החכמה. ובהיותו בבינה אז נעשה ו', כי הוא מורה על זמן העיבור שהוא בתוכה שהוא ו' בסוד ו"ק. ובהיותו בדעת אז הוא הוראת התפשטות אימא בתוך הו"א הנקרא דעת בסוד מוחין שבו,

- מאיר הכוונה -

ואח"כ בימי היניקה נתפשט גם מוח בינה בז"א בסוד ל"ב אלהים ל"ב שנייים אשר שם יסוד
לא"א

(7) שער מאמרי רש"י - פירוש האלרא זוטא קדישא (המשך)

לילה. ודע כי היסוד לא"א הוא נשמה אל ז"א ונוקביה ובימי היניקה מוח בינה בז"א אשר בתוכו יסוד לא"א נתפשט אל ל"ב אלהים שבבינה ונעשו בחינת ל"ב שנייים. ואח"כ עד תשלוש
תשעה שנים

¹⁶⁴¹ פ"ח: ועתה נבאר קטנות וגדלות דצד אבא והוא קטנות א' דאבא הם אלהים פשוטים והשוני שביניהם הוא בצורת ה', ה' הראוי לחכמה דזעיר אנפין היא צורת ד"י ולבינה דז"א צורתה ד"ו ולדעת דזעיר אנפין צורתה ג' ווי"ן וגדלות א' וקטנות ב' וגדלות ב' הוא שוה לאימא. פ"ח: ההפרש שיש בג' אלהים אלו הוא באות ה' לבדה לכן אנו רומזים לג' שנויים שיש בג' ההין אלו בסוד ציור ה' ולא בסוד מילויים רק בסוד פשוטים ולפי שבהיותה פשוטים אין הפרש ביניהם להכיר איזה של חכמה ואיזה בינה ואיזה של הדעת.

¹⁶⁴² עי' ביאורים ח"ב ע"ב ע"ד: (פ"ח) בשער חג המלות (פרק ו' ז) בכוונת יחז בענין אורת ה' דאלהי"ם, כי ה' בצורת ד"י הוא מורה על מוח החכמה, וה' בצורת ד"ו הוא מורה על מוח הבינה, וכן הוא ג"כ שם (פרק ז). אמנם שם בכוונת הא' לחמא עניא אמר להיפך, כי ה' בצורת ד"י הוא מורה שהיא ללה ועניה ואינה מקבל אללא רק מיסוד לבד, ור"ל שהם רק בזווג דנה"י. אבל הה' בצורת ד"ו הוא מורה על קבלתה מת"ת שהוא זווג האמיתי זו"ן שהם אז בזווגא שלי. אך הענין הוא פשוט, כי החילוק בזה הוא בין ה' עלאה שהוא בינה לה' תתאה שהוא מלכות, כי הבינה הרי היא מקבל מהחכמה שהוא י' אבל הה' תתאה מלכות הרי היא מקבל מת"ת שהוא ו', ולכן הוא כי הה' עלאה כשהוא בצורת ד"י הוא מורה על העיבור דמוחין שהוא מהחכמה, אבל כשהוא בצורת ד"ו הוא מורה על עיבור ראשון דו"ק. משא"כ הה' תתאה שהוא מלכות, אשר לפעמים היא עולה בכל קומת ז"א שהוא ו', ואז הוא הוראת הה' שלה בצורת ד"ו, משא"כ כשירדת בנה"י אז הוא הוראת הה' רק בצורת ד"י, כי מקבלת אז רק מיסוד לבד ומהעטרה שבו אשר הוא כתר דהמלכות והוא י' זעירא כמ"ש בזוה"ק פנחס (רמ"ו ע"ב) ע"ש, והוא הוראת ד"י אשר ישנו בצורת ה' תתאה שהיא המלכות. והוא אותו ה' אשר בצורת ד"י דהה' תתאה שהיא המלכות רק ע"ש ה' זעירא שהוא העטרה והוא חכמה זעירא כמ"ש צפ' אחרי (סא ע"א) ובאד"ז (לכו ע"א) והוא למטה במדרגה מהו'. משא"כ ה' אשר בצורת ד"י דהה' עלאה הנה הוא על החכמה עלאה שהוא מעלה במדרגה הרבה מהו', ושם מורה הו' על עיבור ז"א שבתוכה, והי' מורה שם על המוחין דגדלות שהוא מהחכמה להמשיכם לז"א. אבל בה' תתאה הנה מורה הי' על קבלתה מהנה"י שהוא בחי' קטנותה, (עט ע"א) והו' מורה על שהיא עולה בכל קומת ז"א כולו.

שעה"כ

ומתפשטת בג' קוים שבו, לכן צורת ה' זו היא ג' ווי"ן כזה ה' שהוא הוראת ג' קוים כנוז', והנה הדעת הוא קו אמצעי שצורתו צורת ו'.

ועתה נבאר ג' מיני ציורים אלו איך מצטיירים בשלשה המצות. הנה נתבאר בענין גדלות השני כי מצה הא' היא הויה דע"ב מוח חכמה, והב' היא הויה דס"ג והוא מוח בינה, ולסיבה זו המצה הא' אינה נחלקת ונפרסת לב' פרוסת, כי היא כנגד החכמה הנקרא אות י', והיא אות אחת שלימה. אבל המצה הב' נחלקת ונפרסת לב' פרוסת כנודע, הציה לאכילת מצה וחציה לאפיקומן, לפי שהבינה נק' אות ה' והיא (פג ע"ג) נחלקת לציור ב' אותיות ד' על ו', ולכן נפרסת לשתי פרוסת שהם סוד וז"ן בהיותם תוך הבינה, כי הבינה נק' ה' בכללותיה, ונוק' נרמזת בציור אות ד' של ה', וז"א נרמזו באות ו' של ה', ובהיותם בתוכה בסוד העיבור שניהם מתחברים ונעשים אות ה' אחת, ולכן נחלקת לב'. וחציה הראשונה שצורתה ו' מניחין לאפיקומן, וחציה השני שצורתה ד' שהיא כנגד נוקבא אנו מחברים אותה עם החכמה שהיא מצה הא' השלימה ומכרכים עליהם המוציא ואכילת מצה. המוציא כנגד השלימה, ואכילת מצה כנגד הפרוסה, ועל זו הפרוסה הב' שהיא כנגד אות ד' של ה' אנו אומרים הא לחמא עניא, וכמאז"ל (פסחים קטז ע"א) מה דרכו של עני בפרוסה כו',¹⁶⁴³.

והענין הוא כי בתחלה צורתה ה', של הא לחמא עניא. ואחר כך נפרסת ונעשה לחמא עניא, שהוא הפרוסה כנוז' כי אות ד' הוא לשון ד"ל ועני, כי מה שהיתה אות ה' נעשית לחמא עניא שהוא אות ד'. והנה בהתחברו עם המצה השלימה שהיא אות י', אז נעשו שתיים ציור ד"י, הפרוסה היא אות הד' והשלימה היא י' שהיא שלימה בי' ספירותיה, ולפי שהיא פרוסה אנו צריכים לחברה עם השלימה, ואז השלימה נק' ד"י. והרי נתבאר הציור הב' שהוא דו במצה הב' טרם שנפרסה, והציור הראשון שהוא די נרמז בהתחברות השלימה עם הפרוסה. והציור הג' שהוא ג' ווי"ן נרמז במצה התחתונה הנז', כי עמה הם ג' מצות כמנין שלשה ווי"ן הנז'. והרי נכנסו כל המוחין הגדלות שני וקטנות ראשון דמצד אבא בבחי' שלשה המצות כנוז',¹⁶⁴⁴.

עוד ירצה ביאור הא לחמא עניא כו', פי' ה' אחרונה שבשם, הנק' לחם עוני בחסרון הלבנה, כשאין היסוד העליון מקבל שפע, נק' עני¹⁶⁴⁵, והיא נק' לחם עוני, כמד"א (בראשית

- מאיר הכוונה -

¹⁶⁴³ עי' שער מאמרי רז"ל ח ע"א: וענין ב' נשים הם סוד הא לחמא עניא מה דרכו של עני בפרוסה היא סוד המלכות הנק' עוני ובהיותה בסוד העוני שהוא בפסח קודם נתינת התורה אז נק' עוני ואז היא פרוסה בסוד פריס פריסת מלכותך והוזכרו ב' מיני פרסות אחד מה שנחלקה המלכות ממנו ונטלה וניתנה לזולתו ועוד כי גם היא פרוסה

¹⁶⁴⁴ פע"ח: הרי נתבאר סוד המצה ובזה נשלם כל גדלות ב' דאבא כי נכנסו כולם ביחד.

¹⁶⁴⁵ עי' זהר חלק א דף לג ע"א: רבי ייסא אמר אל מקום אחד דא איהו אתר דכתיב ביה (ישעיה נד י) וברית שלומי לא תמוט דהא איהו נטיל כלא ושדי בימא וביה אתתקנת ארעא דכתיב ותראה היבשה דא הוא ארץ כמה דאת אמר ויקרא אלהים ליבשה ארץ אמאי אקרי יבשה אמר רבי יצחק היינו דכתיב (דברים טז ג) לחם עוני לחם עני אקרי יבשה ושאיב בגוה כל מימין דעלמא ואיהי יבשה הוי עד דאתר דא אמלי לה וכדין נגדין מיא אורח דאינון מקורות ולמקוה המים קרא ימים דא הוא בית כנישות מיין דלעילא דתמן מתכנשין כל מיא ומתמן נגדין ונפקין.

תרגום: רבי ייסא אמר, "אל מקום אחד", זהו מקום שכתוב בו "וברית שלומי לא תמוט", שהרי הוא לוקח הכל וזורק בים, ובו נתקנת הארץ, שכתוב "ותראה היבשה", זוהי ארץ, כמו שנאמר "ויקרא אלהים ליבשה ארץ". למה נקראת יבשה, אמר רבי יצחק, היינו הכתוב "לחם עוני". כתוב "לחם עני". ובגלל שהוא לחם עוני נקרא יבשה, ושואב בתוכה כל מימי העולם, והיא היתה יבשה עד שמקום זה ממלא אותה, ואז שופעים מים דרך אותם המקורות. "ולמקוה המים קרא ימים", זהו בית כינוס המים שלמעלה, ששם כל המים מתכנסים, ומשם שופעים ויוצאים.

שעה"כ

לט ו) כי אם הלחם אשר הוא אוכל. והיא היתה בגלות מצרים עם אבותינו, ומשפעת להם כמד"א (תהלים צא טו) עמו אנכי בצרה. וזמ"ש (הגש"פ) די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים¹⁶⁴⁶.

והנה הה' יש לה שני ציורים אם סוד ד"ו ואם סוד ד"י, כי כאשר מקבל מהת"ת שהוא סוד ו' יצטייר בה סוד ד"ו, וכאשר תקבל מיסוד לבד בלי השפעה מהת"ת אז היא לחם עוני ויצטייר בה סוד ד"י¹⁶⁴⁷, וזמ"ש די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. ולפי שסוד יסוד הוא כל (זהו בראשית יז ע"א)¹⁶⁴⁸, לכן אנו אומרים כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי ויפסח, לומר שהיסוד העליון שהיה עני ורעב ללחם ולא היה מקבל מת"ת ייתי עתה ויכול, ויזדווג עם מלכות בסוד טיפה היורדת מן המוח דרך חוש השדרה שהוא ת"ת בסוד הדעת. וכאשר יתעורר ברית קדש לזווג יקדמו הזווגין בסוד הפה העליון בסוד פה ס"ח¹⁶⁴⁹, וזהו ייתי ויפסח¹⁶⁵⁰. והנה בחו"ל אין זווג כי אם בא"י¹⁶⁵¹, וזמ"ש השתא הכא, בלי זווג, לשנה הבאה בארעא דישראל, ויזדווג המלך עם ארץ ישראל העליונה, וזהו כנגד כל דכפין ייתי ויכול, שהוא סוד הזווג. ובא"י העליונה כאשר יהיה הזווג יהיו הנשיקין מצד הבינה שהוא מקום החירות, וזמ"ש אח"כ, השתא הכא עבדי לשנה הבאה בארעא דישראל בני הורין¹⁶⁵².

- מאיר הכוונה -

¹⁶⁴⁶ פע"ח: שיהיה עני"א בגלות מצרים אלא שרחמי המקום גאלנו משם בשם ע"ב שבו ר"ו אותיות והוא מספר ה"א לחמ"א עני"א
¹⁶⁴⁷ עי' הערה 1642.

¹⁶⁴⁸ פע"ח: כל דכפין ייתי ויכול הנה כי היסוד נקרא כל כי הוא כולל ה' חסדים וה' גבורות כמ"ש בזוהר כליל שית בקרטיפא חדא והנה ה' חסדים וה' גבורות מתפשטין מחסד עד הוד והם ה"ס כל א' כלול מ' הרי כל ואחר כך כולם מתקבצין ביסוד ובו נכללין וזהו כל דכפין כי כל השפע בא למלכות מצד היסוד וממנה לעולמות.
¹⁶⁴⁹ עי' לעיל

¹⁶⁵⁰ פע"ח: כאשר יתעורר ברית קודש לזווג יקדימו הנשיקין בסוד הפה עליון בסוד פ"ה ס"ח וזהו כל הוא יסוד דצריך לנוקבא ייתי ויפסח ימשיך מוחין פה עליון והמוחין הם סוד ח"י"ם בגימטר' ס"ח כנודע.

¹⁶⁵¹ פע"ח: ארץ ישראל הוא בלאה כי היא נקראת ארץ ועומדת אחורי ישראל פנים נגד אחורי ישראל כמ"ש לעיל לכן נקרא ארץ ישראל ושם סוד החירות כנודע לכן אמר תיכף השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין כי יזדווג המלך עם ארץ ישראל העליונה סוד לאה וכאשר יהיה הזווג זה אז הוא מקום החירות והבן זה

עי' עולת תמיד א ע"ב: בהפרש שיש בין ארץ ישראל לחוצה לארץ בימי החול, הוא כי לעולם ימי החול הם ו' ענפים דמט"ט שאמרנו שנסתעפו מן השכינה וייחוד של ת"ת ומלכות הוא שם [והדרים] בארץ ישראל מזונותם מן השכינה על ידה אבל הדרים בחוצה לארץ מזונותם על ידו. עוד יש לומר כי כל זה הוא בזמן שבית מקדש חרב אבל בזמן שבית המקדש קיים אין שום ייחוד על ידו וזה דחוק.

עי' פע"ח ד ע"ג { זה הקדמה של הגר"נ שפירא, וצ"ע אם בכלל להביאו*## }

בג"ד הא"י אל הבריאה והבריאה אל היצירה והיצירה אל העשי' כי כל מה שימסוך ההתפשטות יתגבש השנים ופעילות מחודשות לשריות עד כי העשיה אין פעולתה לכוף ולהעניש לרשעים וזוהו בח"ל כי בא"י אין העשיה שולטת כלל והשילו מלאך המוח והשילו הוא מלאך טוב רק שמחלבש בגין והאכזריות. וכוונת הגל' החול אז נשפץ מהוד היצירה ונשפח ו' ט' מתכבד בברי' ואחר ההשפח כעשה מהוד הגוף יושפע מאזילו. וההשפח שיש בין ח"י ל"ה"ל בימי החול הוא כי לעול' ימי החול הם שית ענפי' דמטטרון שהמרע שנסתעפו מן השכינה וייחוד' של ת"ת ומלכות הוא שם: וז"ר"ס בא"י מזונותם מהשכינה על ידה אבל הדרים בח"ל מזונות' על ידו. ועוד י"ל כי כל זה הוא בזמן שבהת' חרב אבל בזמן שבהת' קיים אין שום ייחוד על ידו וזה דחוק. ומליחות זה

¹⁶⁵² פע"ח: השתא הכא הנה אמרנו למעלה כי ה' יש לה ב' ציורים ופירשנו ה' צורת ד"י ועתה נבאר ה' צורת ד"ו והנה ד' זו מורה על המלכות שהיא דלה כנודע ו' הוא בחי' ז"א הרי ד"ו והוא

שעה"כ

מרור כורך. ועתה נבאר ענין החרוסת, דע כי הזווג הנעשה בליל פסח הוא עם רחל, ואין זווג עם לאה כלל בליל זה כמו שיתבאר למטה¹⁶⁵³. ועכ"ז אנו צריכים להמתיק את הדינין שבה, אע"פ שאין הזווג עמה¹⁶⁵⁴, וזה נעשה ע"י טיבול המרור בחרוסת, אשר מלת הרוסת הוא חיבור רו"ת ס"ח, פי' הענין הוא כי הנה נוק' דו"א בכללותה נק' שם אדנ"י, והנה נחלקת היא לב', והם לאה ורחל כאשר אינם נכללות יחד כנודע¹⁶⁵⁵. ולהיות כי לאה כולה דינין לפי שהיא אחוריים דאימא עילאה¹⁶⁵⁶ כנודע (שער יעקב ולא פרג א'¹⁶⁵⁷), לכן שם אדנ"י מתחלק בהם לב' בחי', כי שם אדנ"י בפשוטו הוא ברחל, ובמילואו הוא בלאה, לפי שמלוי הוא בגימ' אלקיים שהוא דין, ולכן ניתן ללאה. (פג ע"ד) והענין הוא כי אדנ"י במילואו הוא תרע"א, וכאשר תסיר פשוטו שהוא ס"ה מנין אדנ"י לרחל, ישאר מילוי שהוא בגימ' רו"ת אל לאה, וז"ס אותיות רו"ת שבחרוסת שהיא בחי' לאה¹⁶⁵⁸. וב' אותיות ס"ה שבחרוסת הנשארים הם בחי' המוחין דו"א, שהם הנק' חיי המלך¹⁶⁵⁹, כמנין ס"ה כמבואר בענין התפלין (דרוש ב דף פ ע"ג) שהם שלשה שמות אהיה הויה אהיה. והכונה היא להמשיך החיים הנז' מן המוחין דו"א אל לאה הנק' רו"ת כדי שיתמתקן דינים¹⁶⁶⁰.

וז"ס המרור שהיא בגימ' מו"ת¹⁶⁶¹, שהם סוד דינים המרים שבה¹⁶⁶², אשר בהם נאחזים הקלי' הנק' מו"ת, ולמתקה ע"י המשכת החיים הנז' שהם ס"ח. וזהו טעם שצריך שירגיש טעם מרירות, ואם בלעו לא יצא ידי חובתו (פסחים קטו ע"ב), עד שילעסנו בשיניו, כי ע"י טחינת השיניים מתמתקים ומתדקדקים כחות הדין שבה כמבואר אצלנו בענין כוונת האכילה ע"י ל"ב שיניים, וע"ש בשער המצות (פ' עקב &). ולהיות כי אין זווג בלאה בליל פסח¹⁶⁶³ לכן לא הוזכרה רק דרך עראי במנין החרוסת שאינו אלא זכר בעלמא מדברי סופרים, ואינו מצוה כמו היין והמצה כו'.

- מאיר הכוונה -

זווג האמיתי ז'ן זה יהיה מעצמו לע"ל בע"ה בביאת משיח שאז יהי' זווג שלם דוד"י וזהו בארעא דישאל דהינו ו' וזהו ד"ו ואנו בנים דז'ן אז נהיה בני חורין כי זווג שלו בז'ן גורם זווג שלם דא"י ששם הוא החירות ואז בני ישראל חורין הם לחירות עכ"ל

¹⁶⁵³ עי' לעיל פא ע"ד ד"ה ובזה תבין.

¹⁶⁵⁴ עי' לעיל הערה 1540.

¹⁶⁵⁵ עי' שער ז"א סוף פרק ב שכל זיווג גדלות הם מתחברי סיחד.

¹⁶⁵⁶ פע"ח על פי הגהות הלש"ו: להיותה כולה מן האחוריים העליונים דא"י

¹⁶⁵⁷ עי' הערה 1544.

¹⁶⁵⁸ עי' שעה"ק נב ע"ד: אדני במלואו תרע"א ומלוי לבדו בגי' רו"ת והוא סוד כללות כל הדינים שהם שכ"ה דינים ופ"ר כמספר מנצפ"ך ס"ה רו"ת עם הכולל.

¹⁶⁵⁹ עי' לעיל הערה 417.

¹⁶⁶⁰ פע"ח: ולהיות זה בלאה שאין כוונת ליל פסח בה רק דרך ארעי לכן אינו רק זכר בעלמא מדברי סופרים.

פע"ח קכא ע"א: מרור גי' ד' אלפ"ן מלאים דד' אה"ה ואם תסיר ד' אותיות השרשית ישאר מספר מ"ת כחשבון מר"ר והם דיני לאה ואם נמנה הו' שבדעת שלה יעלו מר"ר וצריך למתקם בחרוסת.

פע"ח שם: במרור נכנס גדלות שני דאבא דמוח דעת בדעת ז"א מ"ה וב"ן ומשם בכל קו אמצעי, ועי' לעיל פג ע"ב שזה נכנס במצה השלישית, ונראה מהסידור כדברי השעה"כ ולא פע"ח.

¹⁶⁶¹ עי' לעיל פא ע"ד, והערה שם & שהיפך ת"ם (בחי' לאה) היא מת.

¹⁶⁶² שבלאה.

¹⁶⁶³ עי' לעיל פא ע"ד ד"ה ובזה תבין.

שעה"כ

אח"כ ענין הב' כוסות האחרות והם בחי' ב' מוחי' דמצד אבא¹⁶⁶⁴ הנקרא חסדים וגבורות הנקראים יחד מוח דעת, ולכן אלו הב' כוסות אין ראוי להפריד ביניהם לשתות כוס אחר של רשות, לפי ששניהם הם מוח א' הנק' דעת וצריך לחברם יחד, ולכלול אותם זב"ז כמ"ש. ולכן בין ג' לד' לא ישתה כנו' במשנה (פסחים קח ע"א), והוא כי החו"ג הם זכר ונקבה וצריך לחברם יחד.

והנה נבאר עתה כוונת כל כוס מאלו השנים בפני עצמם, ובעת כונתך תכוין לכלול ב' יחד כמ"ש. הנה כוס הא' הוא החסדים שבדעת, והנה הקטנות ראשון שלו הוא אלקים דמילוי אלפי"ן, אבל צורת האל"ף שבמילוי אות הה"א דאלקים היא בצורת יו"י כנ"ל, כזה א'. וגדלות הראשון הוא הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן¹⁶⁶⁵, וקטנות השני הוא שם אכדט"ם בבחי' חשבונו שהוא בנימ' ע"ד¹⁶⁶⁶, וגדלות השני הוא הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן.

והכוס האחרון הוא כן, כי קטנות הראשון הוא אלקים דמילוי אלפי"ן, אלא שצורת הא' שבמילוי הה"א היא צורת יו"ד כזה א', וגדלות ראשון הוא הוי"ה דב"ן דההי"ן, וקטנות השני הוא אכדט"ם בבחי' חשבונו שהוא ע"ד, והגדלות השני הוא הוי"ה דב"ן דההי"ן. ואמנם אתה תחבר ב' הכונות יחד בכוס א'¹⁶⁶⁷, ואח"כ תכוין שתיהם בכוס הב', והסיבה היא כנ"ל לכלול אותם יחד בסוד זכר ונקבה.

וכבר אמרנו לעיל שהנלע"ד ששמעתי שיש חילוק בקטנות השני בין החסדים לגבורות בשם אכדט"ם, כי זה חשבונו ע"ה בסוד ג"פ יב"ק, וזה חשבונו ע"ד, אבל לא מצאתי כתוב בקונטרס שכתבתי בו מה ששמעתי ממורי ז"ל.

דרושי הפסח דרוש ז'

¹⁶⁶⁸ והוא דרוש א' לענין ספירת העומר. דרוש זה כתב הרח"ו ז"ל ששמעו מזולתו¹⁶⁶⁹. כבר נתבאר (סוף פ' ע"ב) כי בפסח הוא זמן היניקה של ז"א¹⁶⁷⁰, ואין בו אלא מוחין דקטנות שהם ד' אלקים: א' דיודין בחכמה, וא' דההי"ן בבינה, וא' דאלפי"ן בציוור יו"י בחסדים שבדעת, וא' דאלפי"ן בגבורות שבדעת בציוור יו"ד א'. ודע כי במוחין דגדלות, מקדימין החסדים לצאת מן הדעת ולהתפשט בנופא דז"א ואח"כ יוצאות הגבורות, אבל במוחין דקטנות אז הגבורות מתחילות להתפשט בנופא דז"א ואח"כ יוצאים החסדים¹⁶⁷¹. והטעם הוא¹⁶⁷² לפי שהמוחין דקטנות הם דינים קשים, וזהו ג"כ סוד היצה"ט והיצה"ר¹⁶⁷³,

- מאיר הכוונה -

¹⁶⁶⁴ נדצ"ל אמא.

¹⁶⁶⁵ היינו מצד החסדים שבדעת, ופיסקא הבאה מצד הגבורות שבדעת.

¹⁶⁶⁶ עי' לקמן פיסקא וכבר אמרנו שיש צד לומר כאן ע"ה וכן הוא בסידור למסקנה.

¹⁶⁶⁷ עי' סידור יר"א שמביא כוונותם יחד, שאין חילוק בין כוונות כוס ג' לד'.

¹⁶⁶⁸ 495-635 בסידור הירא.

¹⁶⁶⁹ לא מובא בסידור מאחר שזה מזולתו.

¹⁶⁷⁰ כי בגלות מצרים נתעלמו המוחין דיניקה אבל בפסח הם מתגלים ומאירים והנה הם מתקנים בליל ג' דספירה אחר הגדלות ראשון דיסו"ת ובליל ה' דספירה אחר הגדלות שני דהאימא עלאה וכמבואר לקמן בדרושי הספירה בדף פד ע"ב ע"ש מ"ש גליון (הובא לעיל הערה 1573) (לש"ו), ועי' ש"ש שזה מזולתו, וכן שם, ולכן אין לסמוך. ועי' סוף דורש ט' ונראה שכוונתו לאחר יום ראשון של פסח אלא עד שבועות שבשבועות זה גדלות.

¹⁶⁷¹ עי' הערה 340.

¹⁶⁷² עד"ז לקמן פט ע"ד (לש"ו).

¹⁶⁷³ עי' ע"ח שער קיצור אבי"ע פרק ג': ונבאר עתה ענין ב' המלאכים הנקרא יצ"ט ויצה"ר, כי הנה במ"א נראה כי יצ"ט ויצה"ר הם השומרים את אדם ומיעצים אותו לטובה, כנזכר פרשת וישלח (קסה ע"ב) ע"ש, ובמ"א אמר שהיצ"ט הוא מלאך והיצה"ר הוא שד. אך הענין, דע כי חטא האדם בעץ הדעת כאשר נתבאר אצלנו כי עץ הדעת הוא סוד הדעת הכולל חו"ג, אשר בקדושה

שעה"כ

כי החסדים הם יצה"ט שבאדם, והגבורות הם היצה"ר, ובימי הקטנות של האדם מתחיל היצה"ר להתפשט באדם קודם שיבא היצה"ט וזכור הקדמה זאת.

והנה ימי העומר הם זמן דינים כנודע¹⁶⁷⁴, ולכן הגבורות והדינים של הקטנות מתפשטים בגופא דז"א בז' שבועות, ואח"כ ביום {פד ע"א} חג השבועות שהוא יום מתן תורה, יוצאין גם החסדים של הקטנות שהיו עדיין בדעת של ז"א, מתפשטים בגופא של ז"א, ואז ג"כ נכנסין בז"א הד' מוחין כולם דגדלות כנודע.

והנה בשבוע א' מתפשטת ויורדת מן הדעת גבורה אחת ונכנסת בחסד דז"א¹⁶⁷⁵.

- מאיר הכוונה -

שניהן טובים, וכשהחצונים יונקים אז יכול להיות טו"ר כמ"ש. והענין, כי תחלה היו החסדים קודמין להתפשט בגופא דז"א קודם הגבורות, אך ע"י חטא אדה"ר ירד הדעת למטה בין תרין כתפין, ובהיותו שם ירדו הגבורות תחילה כמבואר בדרוש חטא אדה"ר. וע"ש כי ביארנו שם איך הגבורות נמתקין ע"י החסדים, וכיון שהגבורות ירדו תחלה לא נמתקו ע"י החסדים, והרי פגם א'. וגם פגם ב', כי לכן הגבורות מתפשטות תחלה בגופא דז"א, ואין שם עדיין התפשטות חסדים והחצונים נאחזין בהם. גם פגם ג' בחסדים עצמן המגולין, שהחצונים נאחזין בהם, אמנם כל אחיזת החצונים אינן אלא בגבורות, כי הרי הם שמרי הגבורה, אך אחיזתן בחסדים הוא דבר מועט מאד. והנה כשחטא אדם בעץ הדעת, שהיא מוח ג' דז"א הכולל חו"ג, וגרם בו ג' פגמים הנ"ל, נתאחזו בהן החצונים, ואותן קלי' דנוגה נתאחזו בהן החיצונים ולקחו אותן האורות, ואז קלי' נוגה נעשית עץ הדעת טו"ר, לפי שהחסדים לעולם נשארין טוב, ואין שם שדים אלא בחי' מלאכים ממש דממנין על צבא השמים כנזכר בתקונים ס"ו (דף קיב ע"ב), וכו'.

וכשאדם נולד, הנה אותו הנפש שלו צריכה לברר אותן הניצוצין המגיעין לחלקו שנפלו ממנה ע"י חטא אדה"ר בקלי' נגה, אשר זה כוונת לידת האדם בעולם הזה והבן זה. והנה ע"י המצות מבררת אותן החלקים שנפגמו ונפלו שם. וכו' העולה מזה כי יצר טוב ויצה"ר שניהן הם מלאכים, בחי' חו"ג של חלק אותו הנפש כנ"ל, כי המוחין הם כלים והנפש הוא עצמות, ולכן הנפש הוא מתלבשת באלו שני המלאכים שהם המוחין חו"ג. אך העצמות שהם הנפש דגדלות, אינה נכנסת כולה תכף בפ"א אלא כפי השנים והמצות. והנה אחר שנכנסו המוחין שהם הכלי יכולה הנפש ליכנס, כי א"א להכנס העצמות שהוא הנפש קודם הכלי. וז"ס בזהר משפטים (צ"ח וק') דבהוא יומא דזכי לתליסר שנין נקרא בן לכ"י, לפי שהוא בחינת נפש. גם בזה תבין ענין האדם שאפשר שכל ימיו לא יזכה להשלים נפשו לפי שלא עשה מצות לברר הלבוש שהוא בנוגה, ואין הנפש יכולה ליכנס בו. ואפשר לומר כי בהכנס היצה"ר שהם הגבורות נכנס בחי' הנפש של הגבורות, וכשנכנס היצ"ט נכנס בחי' הנפש של החסדים ואז נשלם.

גם תבין למה נקרא זה יצ"ט וזה יצה"ר. והענין כי אותו קליפת נוגה מדעתה ומרצונה עושה אותן מלבושין לנפש כדי לצוד את הנפש לחלקה ליהנות ממנה וז"ס כתנות עור משכא דחויא והיא נהנית שמתלבש הנפש טהורה שם. ואמנם הנשמות הקדושות שכבר נטהרו, נעשה להם לבושין מכתנות אור, אך אותן הנשמות שלא נטהרו לגמרי, תכף בצאתן נעשה להם מלבוש גוף מכתנות עור, וגם מזווג זכר ונקבה שבקליפת נוגה כנזכר פרשת ויקהל (רי"ט ע"ב) ע"ש היטב בענין הפסוק (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ, ושם תבין כי הלבוש והגוף ההוא נקרא יצה"ר שעליו נאמר לפתח חטאת רובץ. נמצא כי הלבוש הנעשה לנפש מצד הגבורות אשר בקלי' נוגה הם היצה"ר, כי עדיין לא נזדככו, והם עדיין מלאים קליפות וסיגים ונקרא שד, אך בבא היצ"ט שהוא לבוש החסדים, תכף בצאתן מקלי' נוגה הם נקרא יצ"ט, כי כבר נתרחקו מן הרע ואין הרע שולט בהם, כי הם חסדים. ואז דוגמת חסדים הממתקין הגבורות כנודע, יען הם זכר ונקבה, כן יצ"ט אחר הכנסו ממתיק את היצה"ר, ויכול לאחזרא ליה משד למלאך כנזכר פ' תצא (דף רעז ע"א), ואז שניהן נקראים מלאכים השומרים את האדם, כי אף הגבורה טהורה היא אלא שנעשית שד, ובהסיר ממנו הרע שבה חוזר למלאך טוב. והבן סוד זה היטב הרמוז פרשת וארא (דף כו ע"ב) על בכל לבבך דא יצ"ט ויצה"ר, דא ימינא ודא שמאלא כו', הרי מבואר כי הם החו"ג הנקרא ימינא ושמאלא. והרי מובן בביאור איך היצה"ר יכול להיות טוב גמור כמו יצ"ט ממש. גם תבין כי ז"ס קין והבל, יצ"ט ויצה"ר, כנזכר בתקון ס"ט (דף קלה ע"א), כי קין הם הגבורות לכן נקרא יצה"ר, שכל זוהמת נחש בקין אתתקפה שהוא הגבורות, משא"כ בהבל שהוא החסדים. והוא סוד יעקב ועשו, וכל הגרים הבאים מעשו היו מהגבורות ארץ אדום, שכן עשו נקרא אדום, והבן זה.

¹⁶⁷⁴ ע"י הערה 1507.

¹⁶⁷⁵ האם הרב בטוח שלא מכוונים את זה?

ע"י שער לד סוף פרק ז: והנה בסדר ירידתן אני מסופק בב' אופנים אלו איזה מהם {נ ע"ג} הוא, ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה שניהם אלא שאין בידי לישבן יחד, כמו שהקדמתי בהקדמת הספר שאיני רוצה להוסיף ולגרוע נקודה אחת מכל מה ששמעתי ממורי זלה"ה. א', כי בעת צאת הגבורות מן הדעת שלה יוצאות ב' גבורות ביחד, א' אל החסד שבה וא' בגבורה שבה, לכן אין

שעה כ

ובשבוע הב' יורדת גבורה א' מן הדעת ונכנסת בגבורה דז"א, וכן עד"ז עד שנמצא שירדה הגבורה הה' בהוד דז"א.

ובשבוע הו' מתקבצות כללות הה"ג ונכנסות ביסוד.

וכן בשבוע ז' כללות הה"ג נכנסות במלכות דז"א עד"הנו' בענין התפשטות הה' חסדים.

ואמנם להיות כל שבוע כלולה מז' ימים, הטעם הוא לפי שבכל בחי' מהם יש ז' בחי'. הא כיצד, שבוע א' נכנסה הגבורה הא' בחסד דז"א, ובספי' החסד עצמה יש ז' בחי' עצמן, שהם חסד שבחסד, וגבורה שבחסד כו', ומלכות שבחסד. והרי איך ז' בחי' בחסד כנגד ז' ימים שבשבוע א', וכעד"ז בשאר ז' שבועות.

ואמנם היות צריך האדם לספור ספי' העומר בפיו, הטעם הוא כי ע"י היות האדם סופר בפיו ומוציא הבל מתוך פיו לחוץ, גורם שיוצא הבל אור המקיף מפי האדם העליון שהוא ז"א¹⁶⁷⁶, ומקיף לכל ז' תחתונות שבו בז' שבועות של ספירת העומר, וע"י כן מתמתקות הגבורה דקמנות, ומתפשטות תוך ז"א בסוד או"פ כנוז, כי הם דינים קשים גמורים.

עוד בקונטרס אדם א' מצאתי באופן אחר בענין ספי' העומר. דע, כי הנה בצאת ישראל ממצרים יצאו החסדים והגבורות מן הדעת של הקמנות דז"א ונתפשטו למטה מגופו¹⁶⁷⁷ כנוז"ל בענין הפסח, ואמנם בעזר וסיוע ב' אורות מקיפים הם מורידים הה"ח מן היסוד דאימא המלוכש תוך שלישי העליון המכוסה של הת"ת דז"א¹⁶⁷⁸, והם מתפשטין למטה בשאר הגוף. והנה הם ב' מקיפים¹⁶⁷⁹ וה' חסדים, הרי הם ז'. וכנגד זה צריך שיתפשטו ג"כ הה' גבורות עם שני אורות מקיפים כדי שיוכלו להתפשט כנוז, והרי הם שבעה אחרים הם י"ד בחינות בז"א הנקרא ישראל, וכנגדם י"ד בחינות אחרות בפרצוף הנקרא יעקב, כי גם בו יש ה' חסדים וה' גבורות הרי הם כ"ח, ושבעה בחי' אחרות ברחל, ושבעה בחי' בלאה, לפי שהנקבה אינה לוקחת רק גבורות בלבד, הרי הם מ"ב, ושבעה גבורות אחרות שמקבלת רחל למטה¹⁶⁸⁰, הרי כללותם הם מ"ט בחי' כנגד מ"ט ימי העומר שהם ז' שבועות.

דרושי הפסח דרוש ח'

והוא דרוש שני בענין ספירת העומר. הנה נתבאר לעיל כי גדלות הזה דז"א היה לפי שעה בליל ראשון של פסח כדי שיוכלו ישראל ליגאל, ואחר יום ראשון של פסח

- מאיר הכוונה -

החסד צריך אל הגבורה שבה ואין הגבורה צריך אל החסד שבה, וגם ת"ת א"צ לא לחסד ולא לגבורה, כי אור גבורה¹⁶⁷⁵ שלו מתפשט מן הדעת ויורד אליו דרך קו האמצעי. והנה נו"ה א"צ זה לזה, וגם אין צריך אל חו"ג אשר למעלה מהם. אמנם נו"ה הם צריכין אל הת"ת, כי ב' אורות הגבורות¹⁶⁷⁵ שלהם יוצאין מן הת"ת, ונחלקים זה לימין וזה לשמאל בנו"ה. אח"כ כולם הם מתקבצין הארתן ביסוד כנ"ל. ואופן אחר נ"ל ששמעתי בודאי כי החסדים של ז"א וגבורות של נוקבא יורדין מדרגה אחר מדרגה, מן החסד עד הוד, כי מתחלה כולן יורדין בחסד ביחד ואח"כ נשארה גבורה שלו שם, ויורדין הד' גבורות אל גבורה ונשארה גבורתה שם, ויורדין ג' גבורות בת"ת ונשארה שם גבורתו, ויורדין ב' גבורות בנצח שלה ונשארה שם גבורתו, ויורדת גבורה אחרונה בהוד, ואח"כ הארת כל אחד יורדין ביסוד, ואח"כ הארת הארתן במל' שבה. אלו הב' אופנים נלע"ד ששמעתי גם שניהם כנ"ל.

¹⁶⁷⁶ עי' לעיל הערה 262.

¹⁶⁷⁷ בגופו (ש"ש).

¹⁶⁷⁸ עי' לעיל עט עד"ד בענין יוסיף דעת.

¹⁶⁷⁹ הבל הפה והם קול ודיבור עי' דרוש ב' (שהוא דרוש ח' אצלנו) (ש"ש).

¹⁶⁸⁰ דהיינו בעולם הבריאה?

שעה"כ

מסתלקין כל המוחין הנז' וחוזר לקדמותו, לבחי' ג' כלילן בג'¹⁶⁸¹, וזהו הטעם שאין אומרים הלל גמור אלא ביום ראשון של פסח בלבד. ואח"כ מליל שני ואילך אנו חוזרים להמשיך המוחין הנז' שנכנסו בליל פסח ונסתלקו, ועתה חוזרים לכנס כפי סדר המדרגות, כל מדרגה ביום שלה ע"י מצות ספי' העומר בנ' יום שבין פסח לעצרת. ונודע כי אין הכתר נמנה לעולם ואינו נכנס במספר רק מן החכמה ולמטה¹⁶⁸². והנה כאשר נספור ונמנה שבעה ספירות שיש מן החכמה דז"א ולמטה והם חב"ד חג"ת¹⁶⁸³, ושם הוא מקום התחלת בנין הנקבה מלכות מאחורי הת"ת כנודע, ועמה הם ז' ספי'. וכנגדם אנו סופרים ז' שבועות אלו, לפי שאי אפשר שיזדווגו זו"ן עד היות ז"ס אלו בנויים ומתוקנים, ואז תהיה ראויה היא לזווג. ולהיות כי כל א' מאלו הז' היא כלולה מכולם, לכן לא הספיק ז' ימים אלא ז' שבועות, וכל שבוע כולל ז' ימים. ונמצא כי בכל שבוע מאלו הז' שבועות נתקנת ספי' הא' מז"ס הנז', באופן כי בשבוע הא' נתקן מוח החכמה בנ' בחי' כו', ובשבוע הז' נתקנת המלכות¹⁶⁸⁴ בכל ז' בחינות.

והנלע"ד כי יש בזה ב' כוונות ושתיים אמיתיות. הא', היא כי בשבוע א' נגמר ליכנס מוח החכמה, ובו כלולים כל ז' בחי' הראויות למצוא תוך המוח הזה, כי הנה צריך שיהיה כולל בתוכו חב"ד חג"ת מלכות, וכולם נרשמים ונמצאים שם במוח החכמה, וכעד"ז בכל הז' ספירות הנז'. והב' הוא כי מוח החכמה מתפשט בכל ז' ספי' אלו, כיצד הנה בחכמה מתפשט חלק הראוי לה, וכן מתפשט מן החכמה בבינה חלק הראוי להתפשט בה, ועד"ז בכל הז' עד המלכות¹⁶⁸⁵. והנה ב' פי' אלו הם הפכיים זה מזה ואפשר ששניהם כא' טובים, ואמנם הפי' הא' הוא היותר אמיתי כפי מה שמצאתי כתוב בקונטרס מן העת ששמעתי הדרוש הזה {פד ע"ב} ממורי ז"ל.

ונבאר עתה סדר השבועות שבוע א' נתקן כל החכמה ולכן הוא בסוד הוי"ה דע"ב דיודין. שבוע הב' בבינה והוייתה בס"ג. שבוע הג' החסדים אשר בדעת, והיא הוייה דמ"ה דאלפין. שבוע הד' הגבורות שבדעת, והיא הוי"ה דב"ן דההי"ן. שבוע הה' חסד והיא הוי"ה דע"ב. שבוע הו' גבורה והיא הוי"ה דס"ג. שבוע הז' בת"ת ומלכות ששניהם יחד להיותם

- מאיר הכוונה -

¹⁶⁸¹ והוא מוחין דעיבור כונ"ל דרוש א' ועכ"ז נשאר בו רושם גדול מהאורות דלילא של פסח ועי"ז הנה מאיר בו המוחין דיניקה ג"כ וזהו שאמר בכ"מ לעיל ריש דורש ז' וכן בדורש ה' וכן הוא ג"כ בפע"ח פ"א ופ"ג כי בפסח הוא זמן היניקה אמנם הם אינם מאירים בו ממש אלא רק הארתם לבד ולכן אמר כאן שהוא רק בבחי' ג' כלילן בג' וזהו שאמרנו לעיל דף פב ע"א בגליון שם שכוונת כל הקטנות בימי הפסח וספה"ע צריך להיות על הקטנות דיניקה דוקא והוא כיד להתגלה אותם בו בכל עיקרם שיהיו מאירים בו הם ג"כ תמיד בכל אורם בשלימות לעולם משא"כ בגלות מצרים היו גם הם נעלמים בו והיו דוממין אבל באמת אינם מסתלקים המוחין דיניקה לעולם וכמ"ש במב"ש ש"ה ח"א פט"ו (לש"ו). ועי' הערה 1361.

¹⁶⁸² עי' זהר ח"א לא ע"ב: בראשית ב' ראשית (היא חכמה כמה דתרגם יונתן בראשית בחכמתא) בגין דאיהי תניינא לחושבנא ואקרי ראשית בגין דהאי כתר אלא טמירא היא קדמאה ועל דלא עייל בחושבנא תניינא הוי ראשית בגין דא ב' ראשית ועוד כמה דחכמה עלאה איהי ראשית חכמה תתאה ראשית נמי הויא ועל דא לית לאפרשא ב' מן ראשית.

תרגום: בראשית, ב' ראשית, (היא חכמה, כמו שתרגם יונתן "בראשית" בחכמה) בגלל שהיא שניה לחשבון, ונקראת ראשית, בגלל שכתר עליון זה טמיר הוא ראשון, ועל שלא נכנס בחשבון הראשית הוא שני, בגלל זה ב' ראשית. ועוד, כמו שחכמה עליונה היא ראשית, גם כך חכמה תחתונה גם היא ראשית, ולכן אין להפריד ב' מן ראשית.

¹⁶⁸³ חגת"ם (ש"ש), אמנם לפני מש"כ לקמן ד"ה ונבאר עתה סדר השבועות הדעת הוא ב' בחי' חו"ג, ואין המלכות נמנה שאין מכוונים אותה לבדה, וכן הוא לקמן ריש דרוש יב.

עי' דע"ה ח"ב קכד ע"ג: השלמת הזו"ן הוא ע"י התפשטות מוחין בחב"ד חג"ת מלכות.

¹⁶⁸⁴ סותר את עצמו לקמן.

¹⁶⁸⁵ עי' סידור שאין כוונות על המלכות, ולכן זה עד ולא עד בכלל

שעה"כ

דבוקים אחר אחר באחור יחד¹⁶⁸⁶, ולכן הם בחי' שבוע א' בלבד, ואמנם לפי שהם ב' ספירות ראוי לכוין בב' הוי"ת, והם בהוי"ה דמ"ה כנגד ת"ת, והוי"ה דב"ן כנגד מלכות דכר ונוקבא. עוד יש כוונה אחרת וגם היא אמיתית. והענין הוא כי הנה בכל מוח ומוח יש ז' בחי', וכן בכל מדה ומדה יש ז' בחי', וכנגדם הם ז' שבועות כמ"ש. ונתחיל לסדר בז' ימים שיש בכל שבוע ושבוע, ונתחיל משבוע א'.

שבוע א' נתבאר שהוא מוח החכמה, ואלו הם ז' בחי'. ודע כי אין סדרן עתה כמו בליל פסח, כי אז נכנסו ביחד בבת א', אבל עתה נכנסין א' לא', ממטה למעלה, ואין שינוי¹⁶⁸⁷ רק שהקטנות הראשון נכנס אחר גדלות ראשון, אבל בליל פסח היה נכנס אחר גדלות שני. והטעם עצמו אשר ביארנו שם הוא כאן, אלא שעתה שכבר נכנסו בליל פסח אין צורך עתה רק שיכנס אחר גדלות הראשון, ואיננו צריך להתאחר אחר גדלות שני.

וזה סדרו: יום א' חכמה דגדלות ראשון דאבא¹⁶⁸⁸, והוא קודם לאימא, והיא הוי"ה דע"ב. יום ב', גדלות ראשון דאימא¹⁶⁸⁹, והיא הוי"ה דע"ב. יום ג', קטנות השני¹⁶⁹⁰, שם אכדט"ם בבחי' ה' אותיותיו בלבד כנז"ל בליל פסח (פ ע"ד). יום ד', גדלות שני דאימא¹⁶⁹¹, והיא הוי"ה דע"ב. יום ה', קטנות הראשון¹⁶⁹², והוא אלקים דיודי"ן. יום ו', רשימו דגדלות שני דאבא¹⁶⁹³, והיא הוי"ה דע"ב. יום שביעי, גדלות שני עצמו דאבא¹⁶⁹⁴ והיא הוי"ה דע"ב.

שבוע שני כולה בבינה, ולכן כולה בהוי"ה דס"ג. יום א', בינה דגדלות ראשון דאבא והיא הוי"ה דס"ג. יום ב', בינה דאימא דגדלות ראשון והיא הוי"ה דס"ג. יום ג', קטנות שני דמוח בינה, והוא אכדט"ם בבחי' היותו מתחלק לא"ם ג"ל כנז"ל בליל פסח (פב ע"ג). יום ד', בינה דאימא דגדלות שני והיא הוי"ה דס"ג. יום ה', קטנות ראשון דמוח בינה והוא שם אלקים דמילוי ההי"ן. יום ו', רשימו דבינה דגדלות שני דאבא והיא הוי"ה דס"ג. יום ז', גדלות שני עצמו דבינה אבא והיא הוי"ה של ס"ג.

שבוע ג' כולה בחסדים דדעת וכולה בהוי"ה דמ"ה. יום א', גדלות ראשון דחסדים דאבא והיא הוי"ה דמ"ה. יום ב', גדלות ראשון חסדים דאימא והיא הוי"ה דמ"ה. יום ג', קטנות שני דחסדים, והוא אכדט"ם העולה ג"פ יב"ק והם ע"ה אותיות כנז"ל בכוס ג' דליל פסח (פב ע"ג). יום ד', גדלות שני דחסד דאימא והיא הוי"ה דמ"ה. יום ה', קטנות ראשון דחסד והוא אלקים דאלפי"ן, ואות א' דמילוי ה"א ציורה יו"י¹⁶⁹⁵. יום ו', רשימו של גדלות שני דחסדים דאבא והיא הוי"ה דמ"ה. יום ז', גדלות שני דחסד דאבא והיא הוי"ה דמ"ה.

שבוע ד' כולה בגבורות דדעת וכולה בהוי"ה דב"ן. יום א', גדלות ראשון דגבורות דאבא והיא בהוי"ה דב"ן. יום ב', גדלות ראשון דגבורות דאימא והיא הוי"ה דב"ן. יום ג', קטנות שני דגבורה דאבא והיא אכדט"ם בבחי' חשבון ע"ד. יום ד', גדלות שני דגבורות

- מאיר הכוונה -

¹⁶⁸⁶ קשה שלא מכוונים את הנוק' בסידור.

¹⁶⁸⁷ מכאן הנוסח קשה, וז"ל הפע"ח: רק שהקטנות הראשון נכנס אחר גדלות ב' כמו בליל פסח שהוא נכנס אחר גדלות ב' והטעם כמו שבארנו בליל פסח גם כן שלפי שהם דינין אינם נכנסין עד אחר גדלות ב' (וכן הוא בש"ש).

¹⁶⁸⁸ ר"ל יש"ס (לש"ו), וכן הוא בש"ש.

¹⁶⁸⁹ ר"ל תבונה (לש"ו).

¹⁶⁹⁰ שהוא דאבא עלאין (לש"ו), המכונה חג"ת דאבא לעיל פ ע"ד, אבל כאן אין השם של קטנות שני של אבא*##.

¹⁶⁹¹ עילאה (נוסף בלש"ו).

¹⁶⁹² שהוא דיססו"ת (לש"ו).

¹⁶⁹³ עילאה (נוסף בלש"ו).

¹⁶⁹⁴ עילאה ועד"ז הוא בכל הז' שבועות (לש"ו).

¹⁶⁹⁵ כנ"ל פג ע"ד.

שעה"כ

דאימא והיא הויה דב"ן. יום ה', קטנות ראשון דגבורות והוא שם אלקים באלפיי"ן, ואות א' במילוי ה"א ציורה יו"ד¹⁶⁹⁶. יום ו', רשימו דגדלות שני דגבורות אבא והיא הויה דב"ן. יום ז', גדלות שני עצמו דגבורות אבא והיא הויה דב"ן. שבוע ה' היא בספירת החסד, ולכן היא ממש כדוגמת שבוע א' שהיתה בספי' החכמה.

שבוע ו' היא בספירת הגבורה ולכן היא ממש כדוגמת השבוע הב' שהיתה בבינה. שבוע ז' צריך לכיין בה ב' כוונות, שבוע ג' ושבוע ד' ביחד, כי עתה היא בסוד ת"ת כנגד החסדים, ובסוד מלכות כנגד הגבורות.

וצריך ליתן טעם אל קצת השינוים הנ"ל, והוא כי סיבת כניסת גדלות ראשון דאבא קודם דאימא, הוא לפי שכיון שבלייל פסח נכנסו כל המוחין, לכן עתה הספיק טעם ההוא שיכנס עתה גדלות ראשון דאבא בתח"י, לפי שהוא אור יותר גדול, ובו נכלל מוח אימא. גם ענין כניסת קטנות הראשון אחר גדלות שני דאימא הוא לסיבה הנ"ל בלייל פסח, כי הוא דינים קשים ושלא יתאחו בו החיצונים, אינו נכנס עד שיכנס גדלות שני דאימא, אבל אין צורך שיתאחר עד כניסת גדלות שני דאבא ג"כ.

גם ענין הצטרפות ב' לילות, ליל ו' וליל ז', לגדלות שני דאבא. הטעם הוא, כי (פד ע"ג) עיקר ליל פסח היתה בעיקר ד' כוסות שבהם נרמזו ד' מוחין דאימא, אבל גדלות שני דאבא לא נכנסו רק דרך רמז קטן בענין המצה אחר שנכנסו כל שאר המוחין¹⁶⁹⁷, ולכן הוצרך עתה ב' לילות¹⁶⁹⁸, כי בלייל הא' נכנס תוך הגולגולת דז"א ומניח בו קצת רושם, ובלייל הב' נכנס הוא עצמו כנ"ל והם סוד ליל ששי וליל ז'.

ועתה צריך ליתן טעם למה כל השבוע א' נק' חול המועד וי"ט, כיון שאחר יום א' נסתלקו כל המוחין כנ"ל, וגם ענין יום ז' של פסח שהוא יו"ט גמור. אבל הענין הוא כי להיות שכבר כל המוחין נכנסו בלייל פסח הא', ובהכרח הוא כי שם הניחו רשימו שלהם וקצת ההארה ההיא, ובשבוע הא' חוזר¹⁶⁹⁹ מוח החכמה ליכנס לגמרי. והנה מוח זה גדול מכולם, כי כולם נרשמים ונכללים בו, בסוד (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, והוא עיקר כולם, ולכן השבוע הא' היא מכלל חג המצות. אבל עכ"ז אינה רק קדושת חול המועד קלה בלבד, כיון שלא נגמר מוח החכמה לכנס לגמרי עד יום ו' של שבוע א', כי אז נשלם לכנס אפי' גדלות שני דאבא דמוח החכמה כנ"ל. והנה יום ו' לעומר הוא ביום ז' של פסח, ולכן הוא יו"ט גמור, ואע"פ שלא נכנס רק הרשימו מספיק לפי שכבר נשלם מוח החכמה, ולכן ליל ז' של פסח הותר זווג התחתון, כי כיון שנכנס מוח החכמה כבר יש בחינת הזווג¹⁷⁰⁰, כי הוא עיקר כל המוחין¹⁷⁰¹. אבל יום ז' לעומר שהוא יום ח' של פסח, נקרא אסרו חג, לפי

- מאיר הכוונה -

¹⁶⁹⁶ כנ"ל פג ע"ד.

¹⁶⁹⁷ עי' לעיל הערה 1587.

¹⁶⁹⁸ ?

¹⁶⁹⁹ ממה שהיה בלייל יו"ט ראשון של פסח.

¹⁷⁰⁰ אמנם הוא רק זווג דקטנות כמ"ש לקמן דף פו ע"ב דרוש יב (לש"ו).

¹⁷⁰¹ עי' דע"ה ח"ב קכד ע"ג: וכשנשלם בשבוע ראשונה המוח הראשון, הנה נשלם מה שנוגע ממנו לכל הז' כולם. ונודע הוא כי מוח החכמה הנה הוא גדול מכולם והוא עיקר כולם, וכנודע בסוד כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), והוא כללות כולם עוד יותר מהשאר. ולכן כאשר נשלם הוא בשבוע ראשונה, כבר קנו הזו"ן על ידו קנין השלימות. ומה גם כי הרי נשאר רושם גדול בהזו"ן מהשלימות המעולה דליל א' של פסח וכמ"ש כ"ז בשעה"כ (דף פד ע"ג סוף דרוש ח ושם דף פו ע"ב בדרוש יב), ולכן בסיבת השלימות הנז' הנעשה בהנוק' ג"כ ע"י שנשלם המוח ראשון

שעה"כ

שאו נכנס עצמות גדלות שני דאבא דמוח החכמה, אבל אינו יו"ט ממש כיון שכבר הרשימו נכנס בליל ז' של פסח, ואין נקי' יו"ט אלא על שם חידוש הנעשה מחדש, אבל זה אינו חידוש כי כבר נכנס הרשימו ליל שלפניו¹⁷⁰².

דרושי הפסח דרוש ט'

והוא דרוש ג' בענין ליל פסח ובענין ספירת העומר. הנה נתבאר בדרוש שקדם כי עיקר הגלות מצרים היה לסיבת הדעת דז"א, כי בו פגמו ישראל ושם נאחזו ח"ו החיצונים בלבושים שלו כנ"ל, כי זו היתה סיבת היות מספר שנות הגלות רד"ו שנה (עט ע"ד). והענין יותר מבואר הוא, כי הנה הדעת יש לו ב' בחי': הא', הוא בחינתו למעלה במקומו בראש הנק' מוח הדעת. והב', היא בבחי' התפשטותו למטה, כנודע כי הוא מתפשט מן החסד עד ההוד. ואח"כ כללות כולם נכנס ביסוד הנקרא כל¹⁷⁰³ לסיבה זו, ואח"כ כללותם נכנס במלכות. וכ"ז בגופא דז"א, ועד"ז הוא התפשטות הגבורות של הדעת בגופא דנוק' דז"א¹⁷⁰⁴.

והנה בגלות מצרים, להיות כי אז היה הפגם נוגע בבחי' הדעת הנז', לכן בחי' התפשטות למטה בגופא בבחי' החסדים והגבורות, חזרה להסתלק ולהתעלות בשורשה שהוא הבחינה העליונה של הדעת העומד ברישא דז"א¹⁷⁰⁵, ומזה נמשך גלות מצרים. כי כבר הודעתך (עט ע"ב) כי הקליפות הנאחזות בגרון דז"א שהוא מקום צר יותר מכל שאר גופו, הנה היא נקרא מצרים. ונודע כי מקום יסוד דאימא הוא שם בגרון דז"א¹⁷⁰⁶, והדעת שם הוא מתלבש תוך היסוד דאימא. ובהיותם מתעלמים שם היו המצריים ופרעה מלכם נאחזין במקום העורף אשר באחורי הגרון, ולכן היו משעבדים לבני ישראל בגלות, כי לא היו החסדים מתפשטים בגופא דז"א הנקרא ישראל, ולא היו מאירים להם. ובהיות אלו החסדים דבחי' התפשטות נעלמים למעלה בשרשם, לא היו מאירים למטה זולתי אותם הלבושים של החסדים והגבורות, שהם עשר אחוריים דאימא דיסוד שלה, שהם עשרה שמות אהיה בריבועם, שהם סוד עשרה דמים כנ"ל בדרוש הא'.

- מאיר הכוונה -

דהחכמה בז"א בליל ז' של פסח, הנה נעשה אז הלידה לכל האורות שנתעברה מהם בליל א' של פסח.

¹⁷⁰² עי' דע"ה ח"ב קכג ע"ג: אך עומק הטעם בזה הוא, כי העצמות דמוח החכמה דאבא עלאה אין בנו כח להשיגו כלל, והוא ע"ד שאמר הרב בכוונת ציצית (תחילת דרוש ב) הטעם דאין קדושה בהטלית עצמו ועיקר המצוה הוא הציצית, משום שקדושת הטלית עצמו אין בנו כח להשיגו כלל, ולכן אין הקדושה חלה עליו ע"ש. וכן אמר הרב בשער הכוונות (דף יב ע"א) בסברת האומרים שאין מברכים על תפילין של ראש, כי ע"י הברכה דשל ראש הוא נתקן האור מקיף דהנשמה לנשמה, וזה אין בנו כח לעשותו כי הוא אינו נעשה על ידינו אלא שמעצמו הוא נעשה. וכן מטעם זה כתב הרמ"ז ז"ל באיגרות הרמ"ז סי' ה' שאין לברך על תפילין דרבינו תם, משום שהם מוחין דאבא כמ"ש בדרושי תפילין (דרוש ו), ואין בנו כח לתקן את הענין אשר הברכה מרמז עליו ע"ש. וכן הוא בענינינו כי ביום ז' לעומר, אשר אז נכנס העצמות דגדלות ב' דאבא עלאה, הנה משום שאין בנו כח להשיגו כלל, לכן הוא אינו יו"ט אלא רק אסרו חג, ואין בנו כח להשיג ממנו אלא רק הרשימו שלו לבד, ולכן נחלק המוחין דגדלות ב' דאבא עלאה לשני ימים, כי ביום ו' דכל שבוע נכנס הרשימו, וביום ז' דכל שבוע נכנס העצמות. וביום ו' לעומר שאז נכנס הרשימו דמוח החכמה שלו, שהוא המוח היותר גדול, הוא יו"ט שהוא היו"ט דיום ז' של פסח.

¹⁷⁰³ עי' לעיל הערה 995.

¹⁷⁰⁴ אמנם יש ה"ג המתפשטים בגופו דז"א, ליתן לנוק', אמנם כוונתו כאן לדעת ק"ל עי' שער כה דרוש ב (ב) כללי חו"ג אות י.

¹⁷⁰⁵ היינו הויו"ת עי' לעיל הערה 1364.

¹⁷⁰⁶ עי' לעיל הערה 1382.

שעה"כ

ולסיבה זו היו המצריים שופכים דמים של בני ישראל כמו שאמר הכתוב (שמות א' טו) אם בן הוא והמיתן אותו. והענין הוא, כי הנה נודע כי ז"א הוא הויה דמילוי אלפין, ובחי' אות אלף שבמילוי אות וא"ו היא בחי' אימא עילאה כנו' בתיק¹⁷⁰⁷ דאות א' מורה ע"ש אהיה שהוא בבינה. ונמצא כי א' זו הוא שם אהיה היא אימא עילאה המתפשטת תוך ז"א להחיותו. ונודע כי כל בחי' עליונה ברדתה למטה להתלבש תוך בחי' תחתונה פנימיותה נשאר למעלה וחיצוניותה שהיא האחוריים שלה יורד ומתלבש למטה¹⁷⁰⁸. ונמצא שם אהי"ה הזה היורד ומתפשט תוך ז"א להחיותו, הנה הוא ריבועו העולה בגימ' מ"ד כמנין ד"ם. ובהתפשטותו בתוכו נעשה ממנו בחי' ד"ם האדם, שהוא ז"א, הויה דמ"ה כמנין אד"ם. ובתחילה היו המצריים שואבים ולוקחים הדם הזה לפי שלא היה מתפשט ויורד ונבלע תוך איברי ז"א, ונשאר ז"א הנקרא אדם בלתי דם, ולכן היו המצריים שופכים דם של ישראל. והנה כשנגאלו ישראל ממצרים ירדו אלו החסדים שבדעת {פד ע"ד} דז"א ונתפשטו בו"ק כנודע, ונבלע דמו בתוך הורדין שלו, ובזה אין מקום אל החיצונים להתאחו בדם ההוא.

והנה התפשטות הוא בהמשך מ"ט ימים דספירת העומר, והוא כי הנה עשרה שמות הם של אהיה, וכולם בסוד דם כנ"ל בדרוש שקדם לזה. והנה בהיותם פשוטים יש בהם מ' אותיות, והעשרה שמות עצמן הם י' יום. וזהו הפי' הנכון עוד יש לפרש פירוש ב', והוא כי הנה כל שם של אחוריים הנז' יש בו עשר אותיות כזה: א אה אהי אהי"ה, ואם תחבר כללות עשרה אותיות אלו עם מ' אותיות שבי' שמות הנז' הם י', ואלו הם מספר י' יום שבין פסח לעצרת, ובכל יום נתקנה אות א' מן הנז'. ובהשלם תיקונם, אז הוא הג העצרת, ויש בו בחינת זווג עליון.

ונחזור לענין א', כי כמו שהם עשרה דמים, כן בז"א יש עשרה שמות מ"ה כנגד עשרה הדמים אשר בדעת¹⁷⁰⁹. גם טעם אחר כי ז"א הוא י"ס, וכל ספי' היא הויה"א דמ"ה, ונמצא כי העשר דמים הנז' שהם עשר שמות אהי"ה בריבועם הם מתלבשים ומתפשטים תוך עשר שמות מ"ה שהם כללות ז"א. ובתחילה שהיה ז"א בלתי דם הנז', כי היה חסר ממנו אותה האלף שבמילוי וא"ו דמ"ה, וממ"ה נהפך ונעשה דם, ואז נתקיים דמים בדמים נגעו (הושע ד' ב'¹⁷¹⁰), כי בהיותם מרוחקים זה מזה הם דם למעלה ודם למטה, ובכך יש שפיכות דמים, כי הם נשפכים לחוץ ואינם מתחברים דם בדם. אבל בהתלבש דם העליון בתוך ז"א ומתפשט בתוכו ונבלע הדם בתוכו, אז נעשה אדם. וז"ס מ"ש במסכת חולין (מ' ע"ב) על ר' נתן הבבלי שאמר לאותה האשה, המתניני למול את בניך עד שיבלע דמו בו. ואז נשלמים עשרה שמות דמ"ה שבז"א ונעשין בחי' מ"ה מ"ה, וז"ס (יחזקאל ט' ו) ואומר לך

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁰⁷ עי' לעיל הערה 1380.

¹⁷⁰⁸ עי' לעיל עט ע"ג והערה 1368.

¹⁷⁰⁹ עי' לעיל 1364.

¹⁷¹⁰ עי' פע"ח ספירה א': והנה גם בז"א יש יו"ד שמות מ"ה כנגד אותן י' דמים שבדעת וגם ט"א כי הז"א הוא י"ס והוא י' שמות מ"ה ולכן כוונתינו שיתפשטו ויכנסו אותן הדמים הם י' פעמים אהי"ה תוך י' שמות מ"ה שהוא ז"א ובתחלה היה שם מ"ה חסר אותו א' של מלוי וא"ו ולא היה רק דם בסוד דמים בדמים נגעו וכשהם מרוחקים זה מזה נעשה דמים למעלה ודמים למטה ולכן היה שפיכות דמים שנשפכין לחוץ והם נחלקין אך בהתפשטותן זה בזה נעשה אז אדם כנ"ל והוא שנבלע הדם תוך הז"א.

היינו שהדמים נוגעים בדמים ואל בהויר"ת?

ועי' שעה"מ נח: עולה ההויה"ה ההיא בגי' אדם ובהסתלקו משם שמסתלקת אימא מעל הבנים אז זו הויה"ה דז"א נשארת בסוד דם כזה יו"ד ה"א ר"ו ה"א ונמצא כי אלף זו בהסתלקת למעלה היא דם וגם שם הויה"ה דאלפין שבז"א תשאר דם וז"ס דמים בדמים נגעו, אבל בהתחברותם יחד יהיה אדם.

שעה"כ

בדמיך חיי, כי ממש ע"י דמיך הנז' תחיי. כי בעודם למעלה היה גלות הנמשל אל המות, ועתה בהתפשט דמיך למטה בגופך תחיי.

והנה נודע כי ג' זמנים הם זמן: עיבור א', ואז ז"א הוא בבחי' ג' כלילין בג'. זמן היניקה. זמן עיבור ב' של המוחין. והנה בגלות מצרים חזר ז"א לזמן עיבור א', והיה בבחי' ג' כלילין בג', לפי שלא היו החסדים מתפשטים בגופו, ולכן הוחזר ליכנס בסוד העיבור. ובגאולת מצרים נולד ז"א ויצא לחוץ למעי אימא עילאה, ואז היה זמן היניקה. ונודע כי אז הוא זמן הבלעת הדם בגופו של תינוק, כנודע כי הדם שבאשה מתהפך לחלב (בכורות ו ע"ב) וממנו יונק התינוק¹⁷¹¹, ואחר כך חוזר החלב ההוא לקדמותו ומתהפך בגוף התינוק לדם ונבלע בתוך הוורדין שבו. והענין הוא כי הנה תחלה היה דם, מותרות מעורב בסיגים, ובזמן הלידה יורדין הסיגים למטה ויוצאים בבחי' דם הלידה, ונשאר הדם המזוקק בתוך האשה, ואז יכול להתהפך לחלב. ואח"כ כשיונק אותו התינוק חוזר להיות דם טהור וזך כבתחלה, ואדרבה עתה הוא חיות התינוק. וכבר נתבאר אצלנו כי הדם המתהפך לחלב, הוא בירור מן זוהמת הדם שלא יכול להתברר בט' חדשי העיבור, ועתה הוברר ונודרך כנז'. וע"ש וז"ס ספי' העומר במ"ט ימים אלו, שהם ז' שבועות כנגד ז' ימי נקיים¹⁷¹², וימי טוהר הדם ההוא מתברר ונהפך לחלב ונכנס בז"א היונק אותו.

דרושי הפסח דרוש י'

הוא דרוש ד' על הנז' ובענין ספי' העומר. דע כי הנה עתה בגאולת מצרים נתפשטו הה' חסדים וה"ג שנעלמו למעלה בשרשם בדעת בזמן הגלות, ועתה נתפשטו בגופ' דז"א. והנה בעת יציאת מצרים נעתקו ויצאו משם ואח"כ בשבעה שבועות של ספי' העומר, יורדין ומתפשטין למטה בגופא דז"א. וטעם היותם ז' שבועות הוא עם הנ"ל, כי החסדים מתפשטין מחסד ועד הוד, ואח"כ כללותם ביסוד הנק' כל¹⁷¹³ שהוא כללות ה' חסדים, וכל חסד כלול מ'י, הם כ"ל בגימ'. ואח"כ כללותם במלכות הנק' כלה¹⁷¹⁴ לב' סבות הא', הוא

- מאיר הכוונה -

¹⁷¹¹ ע"י ע"ח שער הולדת אר"א וזו"ן פרק ג: המ"ב הא' של הזכר ממנו נעשה החלב שהוא לובן דז"א, ומאה"ה דאמא נעשה הדם שהוא אודם, והנה דם וחלב הם כמספר ב"פ מ"ב, ולכן חלב ודם לעולם לגבוה סלקי. אמנם האה"ה הב' שהוא מ"ב הב', שהוא בג' אמצעיות במקום דדים של האשה, ושם אחר לידת הולד חוזר הדם העליון להיות חלב. עוזר? מובן?

¹⁷¹² ע"י הערה 1507.

¹⁷¹³ ע"י זר ח"א יז ע"א.

¹⁷¹⁴ ע"י זהר ח"ג רנה ע"א: אמר בוצינא קדישא קום רעיא מהימנא משנתך דאנת ואבהן ישני עפר אתקרון דעד כען הויתון משתדלין באורייתא באינון ישנים במשנה דאתמר בהון על הארץ תישן וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליהו"ה אתון אינון (בני) בכורים דשכינתא ובעובדין דלכון איהי אתחדשת בצלותין דאבהן בכל יומא דאוקמוה מארי מתניתין תפלות כנגד אבות תקנום ובק"ש דאמר רעיא מהימנא שמע ישראל ואוקמוה כל הקורא ק"ש בכל יום כאלו הוא מקיים והגית בו יומם ולילה ודאי בצלותין דלכון בקריאת שמע דלכון שכינתא איהי אתחדשת קמיה דקב"ה ובג"ד והקרבנתם מנחה חדשה ליהו"ה בצלותין דאינון באתר דקרבינין באן קרבנין דצלותין איהי מתחדשת בשבועותיכם דהיינו שבועות דביה מתן תורה ואתקרי חמשים יום לעומר וביה שבעה שבועות מסטרא דההוא דאיתמר ביה שבע ביום הללתיך ואיהי מלכות כלה כלילא משבע ספירן כלילא בבינה דאיהי אתפשטת בה' ספיראן לחמשיין יסוד כל כלול מאלין חמשיין כל"ה כל"ה' כלילא מחמשים כלהו נבלעים בגו חמשים חכמה דאיהי י' עלאה מובלעת בגו חמשיין ה' זמנין עשר ה' בינה י' חכמה עשר זמנין ה' היינו חמשיין ובחושבן כל"ה ובחשבן י"ם ואיהו ים התורה מקורא דיליה כתר דלית ליה סוף שאר ספיראן אתקריאו על שמה שבעת ימים ומלכות ים סוף סוף דכל ימים ובג"ד דאינון חמשיין שבע שבועות מנחתם שלשה עשרונים ושני עשרונים חמש דאינון חמש זמנין עשר ה"ד ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר האחד ושני עשרונים לאיל האחד עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים ושבעת הכבשים לקבל שבע שבתות תמימות תהינה כל חד עם שית יומין דיליה:

שעה"כ

לפי שהיא ה' אחרונה שבשם ההויה, ולוקחת כללות החסדים הנק' כ"ל, הרי כ"ה. והסיבה ה' היא כי "כל" הם כללות החסדים, וה"ה" היא ה' גבורות הרי כ"ה. עוד סיבה ג', כי כל הוא הה"ג כל א' כלולה מ', והה' היא המלכות עצמה כנ"ל.

ונחזור לעניינינו, כי ז' בחי' יש בהתפשטות החסדים, וכנגדם הם ז' שבועות. ואמנם היותם ז' שבועות ולא ז' ימים, הענין הוא כי כל בחי' מהם כלולה מן הז' עצמם, ר"ל כי החסד הא' המתפשט בזרוע ימין הנקרא חסד, צריך שיהיו בו ז' בחי': א' כנגד החסד, וא' כנגד הגבורה כו'¹⁷¹⁵, וא' כנגד מה שצריך לתת ממנו חלק אל היסוד הכולל כולם כנו', ואחד כנגד מה שצריך לתת ממנו חלק אל המלכות הכוללת את כולם כנו', כי אם אין בחסד הזה כל אלו {פה ע"א} הז' בחי' של שרשים, איך היסוד ומלכות יוכלו לקבל הארה ממנו, וגם הה' חסדים עצמם איך יתקשרו זה בזה אם לא ע"י כך. ונמצא כי בכל חסד וחסד מן בחי' החסדים המתפשטים בז"א יש בו בכל א' מהם שורש לכל הז' בחי' הנז'.

ורצוני להרחיב הביאור בזה, דע כי בספי' החסד דז"א מתפשט בו החסד הא' מן הה"ח המתפשטים, ויש בו בחי' חסד גבורה ת"ת נה"י ומלכות, ומתחלקות בז"ס תחתונות באופן זה: חסד שבחסד, וחסד שבגבו', וחסד שבת"ת, וחסד שבנצח, וחסד שבהוד, וחסד שביסוד, וחסד שבמל'. וכל ז' בחי' אלו הם כללות החסד הא' שבחסד המתפשטי' בז"א. אח"כ החסד ה' הנקרא גבורה שבחסד, הנה יש בו ז' חסדים מתחלקות בז' הספי', וכולם בחי' הגבורה שבהם. וכעד"ז בכל הז' חסדים המתפשטים בגופא דז"א. ונבאר הקדמה זו בסדר ז' שבועות העומר.

שבוע הא' כולה בחסד הא'. יום א' נכנסת בחינת מלכות שבחסד הא' בתוך החסד הנק' זרוע ימין¹⁷¹⁶. יום שני נדחית המלכות בגבורת ז"א, ונכנס בחינת היסוד שבחסד הא'.

- מאיר הכוונה -

תרגום: אמר הנר הקדוש, קום רועה נאמן משנתך, שאתה והאבות נקראים ישני עפר, שעד כאן הייתם עוסקים בתורה, באותם ישנים במשנה, שנאמר בהם, על הארץ תישן, "וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה'", אתם הם (בני) בכורים של השכינה, ובמעשים שלכם היא מתחדשת בתפלות של האבות בכל יום, שבארו בעלי המשנה תפלות כנגד אבות תקנום. ובקריאת שמע שאמר הרועה הנאמן "שמע ישראל", ופרשוה כל הקורא קריאת שמע בכל יום, כאלו הוא מקיים "והגית בו יומם ולילה". ודאי בתפלות שלהם, בקריאת שמע שלכם, השכינה היא מתחדשת לפני הקדוש ברוך הוא, ומשום זה נאמר "והקרבתם מנחה חדשה לה'", בתפלות שהן במקום הקרבנות,¹⁷¹⁴ באילו קרבנות של התפלות היא מתחדשת. "בשבועותיכם", כלומר שבועות שבו מתן תורה, ונקרא חמשים יום לעומר, ובו שבעה שבועות מצד אותו שנאמר בו "שבע ביום הללתיך", והיא מלכות, כלה כלולה משבע ספירות, כלולה בבינה שהיא מתפשטת בחמש ספירות לחמשים. יסוד, כל, כלול מאלו החמשים. כ"ה, כ"ל ה' כלולה מחמשים, כולם נבלעים בתוך חמשים. חכמה שהיא י' עליונה מובלעת בתוך חמשים, ה' פעמים עשר, ה' בינה, י' חכמה, עשר פעמים ה', כלומר חמשים, ובחשבון כ"ל, ובחשבון י"ם. והוא ים התורה, המקור שלו כתנ, שאין לו סוף. שאר הספירות נקראות על שמה, שבעת ימים, והמלכות ים סוף, סוף כל הימים. ומשום זה שהם חמשים, שבעה שבועות. "מנחתם שלשה עשרונים" ו"שני עשרונים", חמש, שהם חמש פעמים עשר, זהו שכתוב "ומנחתם סולת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר האחד ושני עשרונים לאיל האחד עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים", ושבעת הכבשים כנגד שבע שבתות תמימות תהיינה, כל אחד עם ששה הימים שלו.

ע"י תיקו"ז י ע"ב: ואתפשטותא דה' עלאה עד הוד באת י' איהו דאיהו קשר של תפלין דרישא דאיהי ה' עלאה סליקת לחמשיין חמש זמנין עשר באת י' {יא ע"א} והיינו ה"י מן אלה"ם חמש זמנין ה' באת י' חמשיין בחמש ספירין יסוד כ"ל נטיל לון כלהו וירית לון לכלה והיינו כ"ל כ"ה תרגום: והתפשטות של ה' העליונה עד הוד. באות י' היא, שהוא הקשר של תפלין של ראש, שהיא ה' עליונה, עולה לחמשים. חמש פעמים עשר באות י', והיינו ה"י מן אלה"ם, חמש פעמים ה' באות י', חמשים בחמש ספירות, יסוד כ"ל, נוטל אותם כולם ומוריש אותם לכלה, והיינו כ"ל כ"ה.

¹⁷¹⁵ ע"י עוד בענין בשער כה ב (ב) אות ח.

¹⁷¹⁶ ע"י שער לד סוף פרק ז שמסתפק בזה וכאן אין כאף א' ז"ל: והנה בסדר ירידתן אני מסופק בב' אופנים אלו איזה מהם הוא, ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה שניהם אלא שאין בידי לישבן יחד,

שעה"כ

בחסד דו"א. יום שלישי נדחית המלכות בת"ת, והיסוד בגבורה, ובחי' ההוד דחסד הא' נכנסת בחסד דו"א. יום ד' נדחית המלכות בנצח, והיסוד בת"ת, וההוד בגבורה, והנצח בחסד דו"א. יום ה' נדחית המלכות בהוד, והיסוד בנצח, וההוד בת"ת, והנצח בגבורה, והת"ת בחסד דו"א. יום ו' נדחית המלכות ביסוד, והיסוד בהוד, וההוד בנצח, והנצח בת"ת, והת"ת בגבורה, והנבורה נכנס בחסד דו"א. יום ז', כל אחד יורד במקומו, מלכות במלכות, יסוד ביסוד, הוד בהוד, נצח בנצח, ת"ת בת"ת, גבורה בגבורה, חסד בחסד. והרי כי בשבעה ימי השבוע הא' לא נתפשט רק החסד הא' בלבד, ונתפשט בשבעה הספירות כולם כנו'.

שבוע השני היא ממש ע"ד השבוע הא', אלא שכל בחינות הם בחסד השני מן החסדים המתפשטים, וכן כיוצא בזה בשאר הז' שבועות, עד שנמצא כי בשבוע הז' נכנס החסד הז' הנק' מלכות הנעשית מכללות כל הז' ספי'. והנה אע"פ שנתבאר כי בדעת דו"א יש ה"ח וה"ג, צריך שתדע כי הנה הדעת הוא הנשמה המתפשטת בכל הגוף, וא"כ מוכרח הוא שבדעת יהיו ז' בחי' החסדים המתפשטים בז"ת הנקרא גוף, וכנגדם הם ז' גבורות¹⁷¹⁷. ודע כי אלו הם סוד י"ב שבטים¹⁷¹⁸, י"ב בני יעקב ושני בני יוסף, מנשה ואפרים, שנאמר בהם (בראשית מז ה) כראובן ושמעון יהיו לי. וכבר נתבאר דרוש זה בענין י' הרוגי מלוכה והרוגי לוד (שעה"ג הקדמה כו דף כז¹⁷¹⁹).

- מאיר הכוונה -

כמו שהקדמתי בהקדמת הספר שאיני רוצה להוסיף ולגרוע נקודה אחת מכל מה ששמעתי ממורי זלה"ה. א', כי בעת צאת הגבורות מן הדעת שלה יוצאות ב' גבורות ביחד, א' אל החסד שבה וא' בגבורה שבה, לכן אין החסד צריך אל הגבורה שבה ואין הגבורה צריך אל החסד שבה, וגם ת"ת א"צ לא לחסד ולא לגבורה, כי אור גבורה¹⁷¹⁶ שלו מתפשט מן הדעת ויורד אליו דרך קו האמצעי. והנה נר"ה א"צ זה לזה, וגם אין צריך אל חו"ג אשר למעלה מהם. אמנם נר"ה הם צריכין אל הת"ת, כי ב' אורות הגבורות¹⁷¹⁶ שלהם יוצאין מן הת"ת, ונחלקים זה לימין וזה לשמאל בנר"ה. אח"כ כולם הם מתקבצין הארתן ביסוד כנ"ל. ואופן אחר נ"ל ששמעתי בודאי כי החסדים של ז"א וגבורות של נוקבא יורדין מדרגה אחר מדרגה, מן החסד עד הוד, כי מתחלה כולן יורדין בחסד ביחד ואח"כ נשארה גבורה שלו שם, ויורדין הד' גבורות אל גבורה ונשארה גבורתה שם, ויורדין ג' גבורות בת"ת ונשארה שם גבורתו, ויורדין ב' גבורות בנצח שלה ונשארה שם גבורתו, ויורדת גבורה אחרונה בהוד, ואח"כ הארת כל אחד יורדין ביסוד, ואח"כ הארת הארתן במל' שבה. אלו הב' אופנים נלע"ד ששמעתי גם שניהם כנ"ל.

¹⁷¹⁷ בנוק' (ש"ש).

ע' ביאורים ח"א פג ע"א: והז' כפולות עם ת"ת בעצמו יהיה י"ד - והם סוד הי"ד שבטים שהיה עתיד להוולד מיעקב אבינו ע"ה אלולא שבלבל ראובן את יצועי אביו, ואח"כ השלימו מנשה ואפרים החשבון וכמ"ש בספר הליקוטים (פ' וישלח) ובלק"ת (פ' ויחי), והם מושרשים בהדעת אשר שם הוא ז' חסדים וז' גבורות, כמ"ש בפע"ח שער חג המצות (פרק ב), והם שורש הי"ד שבטים עם מנשה ואפרים, וכמ"ש בספר שער הגלגולים (דף ס"ז סע"א מדפוס ירושלים ע"ה). ואלו הי"ד בחי' שבדעת, הם עצמן הז' כפולות דענינינו, שהם י"ד, כי הדעת הוא פנימיות הת"ת¹⁷¹⁷, שהוא מדת יעקב כמ"ש בזוה"ק (פ' ויצא קנ"ז ע"ב בסתרי תורה שם) ויבא יעקב דא תפארת קדישא כו' וכנודע.

¹⁷¹⁸ י"ד (שער התפילה, וכן בפע"ח ספירה ב).

¹⁷¹⁹ הש"ס התקשה איך זה מסתדר עם דבריו כאלו.

ז"ל: זווג הג': כפי סדר מעלת הזווגים, הוא יעקב עם לאה, אחר חרות לילה, כי אז אע"פ שלאה יש זה דינים, להיותה עתה מצחי' לאה, אחר חרות לילה נמתקים דינים שבה. ועוד, כי עתה אחר חרות לילה, היא ויעקב מתפשטים בכל ערך ז"א כלו, משא"כ בזווג הקודם לזה של יעקב ורחל. והנה ביסוד של הזווג הזה, ילאו ממנו עשר טפות, שהם, חמשה חסדים, וחמשה גבורות מן אצא. ולכן בשני הזווגים אלו, שהם הזווג השני של יעקב ורחל, וזווג הג' של יעקב וצלה לאחר חרות, אין בהם הריגה, לפי שהם מיסוד ליעקב, שהוא מלך מוחין לאצא, ואינם לאימא שהם דינים:

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

ודע, כי בזה הזווג השלישי, נכלל בו עוד זווג אחר, אע"פ שלא כתבנוהו לעיל, והוא, כי נודע, דבקריותא דלפרא, הוא יותר רחמים ממה שהוא בחזות לילה האחרונה, לפי שכבר אז כמעט נקרא יום, ואז חוזרים יעקב ולאה הנז', להזווג שנית, כנזכר בזהר בפרשת שמות ד' י' ע"א. ומהזווג ההוא יוצאים ב' טפות בלבד, האחת כוללת חמשה חסדים, והשנית כוללת חמשה גבורות, ואלו השתי טפות, הם מעולות יותר מכל העשרה הנז' שיצאו מזווג שלאחר חזות לילה, והרי הם י"ב טפות:

ודע, כי הגה קודם חזות לילה, היו יעקב ולאה מהחזה ולמעלה של ז"א, כמו שיתבאר בזווג החמישי לקמן. ואחר חזות לילה, נתארכו ונתפשטו בכל קומת ז"א כנזכר, ולכן רושם הראשון של היסוד הא', שהיה ליעקב קודם חזות לילה, לא נתבטל, לפי שלא חזרו יעקב ולאה אחר חזות אחר באחור, כדי שנאמר שנתבטל בחינתם הראשונה. אמנם בהיותם עדיין פנים בפנים, נשארו במציאותם, אלא שנתארך קומתם יותר, ונתפשטו עד למטה, ולכן מה שהיה להם בתחלה לא נתבטל. ונמצא, כי יש עוד עשר טפות אחרות שיצאו מהיסוד, שהיה קודם חזות, אלא שלא יצאו רק אחר חזות לילה. וכן ע"ז יש עוד שנים אחרות היוצאים משם, מזמן קדמותא דלפרא, והם מעולים מן אלו העשרה. ואמנם אלו הי"ב השניים הם גרועים במעלה מן הי"ב הראשונים. ואפשר שאלו השנים השניים של קדמותא דלפרא, יוכלו עם עשרה ראשונים, לפי שהם מעולים יותר מן העשרה שניים. והבט נא וראה, כי בזה הזווג השלישי, נכללו בו ארבעה זוגים, ומהם ארבעה ועשרים טיפות, וארבעתם נקראים זוג אחד, ולכלם יש יסוד אחד שממנו יצאו, לפי ששתי היסודות אחד של קודם חזות זה, ואחד שלאחר חזות, זה נכלל בזה, והכל יסוד אחד. ובסוף הדרוש הזה נבאר, מי הם אלו הארבעה ועשרים טפות, ומי הוא הרב שלהם:

זווג הד':

כפי מעלת סדר הזווגים, הוא זווג ישראל ולאה במנחה בימי החול. ולפי שהם עומדים מן החזה דז"א ולמעלה, אין שם מקום התפשטות אל החו"ג, ולכן החסדים מתקבלים בזרוע ימין, והגבורות בזרוע שמאל. ולכן אינם נקראים רק בשם שתי טפות בלבד. ולהיות הזווג הזה דמנחה עם לאה, שהם דינים קשים, לכן היו טפות אלו בחי' ב' אחים, פפוס ווליאנוס, הנקראים הרוגי לוד כנודע, וגברה מעלתם להיותם מצחי' ישראל, ולא יש שם יסוד ניכר ממש, ולכן אין להם יסוד ורבי מיוחד:

זווג הה':

והוא האחרון שבכלם כפי סדר מעלתם, הוא יעקב ולאה קודם חזות לילה, ואלו הם דינים גמורים, ונקראים הרוגי ביתר. והיסוד והרבי שלהם, הוא ר' אלעזר המודעי, אשר נהרג שם בביתר כנודע. ודע, כי יש חלוק והפרש בין אלו החמשים טפות או יותר, הנכללים בחמש הזווגים הנז', ובין כל שאר הנשמות, ויש לאלו מעלה גדולה ועאומה, על כל שאר הנשמות, והוא, כי כל שאר הנשמות, הם באים מן התערוכתא דנוקבא, שהיא מתעוררת אל הזווג בתחלה, ומתאוה אל הזכר, ואח"כ מתעורר הזכר גם הוא. והנה כיון שהזכר לא היה בו התעוררות מרצונו, אלא שיתעורר על ידה, לכן אותם הטפות של החו"ג הנמשכות בזווג ההוא, אינם נמשכות מן הדעת עצמו של הזכר, אשר משם נמשכת תשוקתו, אמנם נמשכות מן החו"ג המתפשטים בו למטה בשש קלוותיו כנודע, אחר שנתלבשו אותם הטפות, ונתעכבו שם בהיותם למטה בו"ק. אבל אלו החמשים טפות שבחמשה הזווגים הנז', מאתערוכתא דלכורא אינון בלבד, כיון שהם טפות קרי, מורה על כי הזכר אותה נפשו להזווג בנוקביה, ולהשפיע בה טפות אלו, ולא מצאה, יען כי נוקביה היתה אז למטה בעולם הבריאה, או כיוצא בזה, ואז יצאו לבטלה. ובזה תבין היטב, סבה אל טפות הקרי, איך הם לבטלה. ונמצא כי כיון שטפות אלו נמשכים מאתערוכתא דלכורא עצמו, כי מצאו נחעורר, והנה אין התעוררות הזווג אלא ממוח הדעת, ולכן ודאי כי טפות אלו נמשכו ממוח הדעת עצמו מן החו"ג אשר שם, וכשנמשכו דרך

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

השק קאוות שבו, לא נתעבדו ונתלכשו סם, רק עזרו לך מעבר לבד, ונשאר בזכותם הראשון, ולכן מעלתם גדולה ועזומה, על כל שאר הנשמות עד אין קץ:

והנה כל זה שאמרנו, הוא בענין הלבזקים של הנשמות, אשר מהם נעשים רמ"ח איברים, והנשמה מתלכשת בתוכם. ודע, כי כל הלבזקים, אינם כי אם מהחסדים הראשונים, שבזמן אילוח ז"ו, ולא מן החסדים של אח"כ כנזכר. ולפי שגם בחי' הנשמות של כל אלו הלבזקים הנז"ל, כלם הם גם כן ע"ד הנז"ל, מבחי' מוח הדעת עצמו, ולא מהתפשטותו למטה, לכן נתנו להם אלו הלבזקים שהם הטפות הנז', אשר הם מן הדעת עצמו. האמנם אע"פ שביארנו כי יש קשר אמיץ בין כל אלו הטיפות הנז', עכ"ז כל זה הוא במציאות הטפות עצמם, שהם הלבזקים. אבל הנשמות עצמם המתלכשות בתוכם, כל נשמה מהם, היא מן השרש שלה, ואינם כלם מן שרש אחד. אמנם האל השואר שבהם כי כלם הם מבחי' מוח הדעת עצמו למעלה, אבל אינם קשורות יחד, כי אינם משרש אחד כלם:

גם דע, כי באלו הטפות שהם בחי' לבזקים, יש בהם פנימיות וחילוניות, כי יש טפות שנמשכות מן המוחין עצמם המלבזקים תוך נה"י דאבא או דאימא, ויש טפות נמשכות מן החילוניות, שהם הלבזקים של המוחין הנז', והם הכלים של נה"י דאו"א. ושתי בחי' אלו, שייכי בין בז"א בין ביעקב. ואמנם כל ז' בחי' אלו, כלם הם מן המוח של הדעת עצמו למעלה כנזכר:

ודע, כי כל אלו הטפות והלבזקים הנז"ל, שהם בעשרה הרוגי מלכות, ובעשרה תלמידי רשב"י, ובהרוגי לוד וביתר, כלם כנז"ל, הם מבחי' הפנימיות. ועוד כנגדם טפות אחרים וכנגדם וכמספרם, והם מבחי' החילוניות. ואמנם לא ביאר לי מורי ז"ל עניינם, מי הם האדוקים אשר לקחו הלבזקים האלה:

ודע, כי כל בחי' אלו הטפות והלבזקים הנז"ל, הם הנקראים בדברי הנביאים, בלשון שארית. אלא שאותם שהם מבחי' ישראל, נקראים שארית ישראל, וכמס"ה שארית ישראל לא יעשו עולה וגו'. ואותם שהם מן בחי' יעקב, נקראים שארית יעקב. וכמס"ה, והיה שארית יעקב בגוים. ולפי שיש חמשה בחי' בחמשה הזווגים הנז"ל, לכן כנגדם נזכר בדברי הנביאים פעמים רבות שארית יעקב שארית ישראל. גם נזכר ז' פעמים שאר צפסוק, שאר ישוב, שאר יעקב, כנגד שארית ישראל, ושארית יעקב:

ונבאר עתה, מי הם הטפות של הזווג השלישי. דע, כי אע"פ שכפי סדר מעלת הזווגים האלו, הטפות של הזווג השלישי, הם גדולים משל הרביעי וחמישי. אמנם לענין תולדותם וביאתם בעה"ז, הם אחרונים שבכל החמשה זווגים, ואלו הם עתידים לבא בדור אחרון, קודם ביאת משיחנו בעה"ת. ולפי שהם עתידים לבא בגלות זה האחרון, לכן נרמז ביאתם בנבואת ישעיה הנביא ע"ה, בפסוק משא דומה אלי קורא משעיר וגו'. וכבר נתבאר בזוהר, כי נבואה זו, נאמרה על גלות זה האחרון. והענין הוא במה שגודע מספר הזוהר בפרשת בא, כי ליל הוא קודם חצות, ולילה הוא לאחר חצות. והם ענין שתי הכחות הנז"ל בזווג השלישי, אשר כלם הם מן הזווג של אחר חצות לילה, אלא שהי"ב מהם הם מכללות החי הראשון של הלילה, ועליהם נתנבא ישעיה ע"ה, שהשכינה לוועקת מתוך גלותה בשעיר, שהיא גלות אדום, ואומרת לש"י"ת, שומר מה מלילה, שהם הכת האחת של הי"ב טפות, שמן הזווג שאחר חצות לילה, הנקרא לילה. וכנגד הכת האחרת, שהם הי"ב טפות, שיאלו מזווג כללות חי הראשונה של לילה, הנקרא ליל, אמר שומר מה מליל. והקב"ה הנקרא שומר, משיב לה, כמט"ה אמר שומר אחא בוקר וגם לילה, כי אחא בוקר, הם אותם הגולדים מזווג קדרותא דלפרא שהוא בקר. וכנגד העשרים הגולדים מזווג שלאחר חצות, אמר וגם לילה. גם אמר אם תבעיון בעיון, פי', כי להיות ארבעה ועשרים טפות אלו, של השתי כחות הנז', באים דברא בתראה, לכן נריכים שישתדלו להרבות בתשובה, ובשאלות ובתחנונים לפני הקב"ה, שישועם מן הגלות ויגאלם. ולכן בפסוק שאר ישוב שאר יעקב, נזכרו שתי פעמים שאר, כנגד ז' הכחות הנז'

שעה"כ

ובזה יתבאר מעם למה השבוע הא' אינה חול גמור אבל נקרא חול המועד. והמעם הוא כי כל הה"ח נכללים בחסד הא', כנודע כי שבעה ענני כבוד הם (תנחומא בשלח ג), וענן הראשון מכולם הוא הנקרא ענן של אהרן, והוא כנגד חסד הא', והוא כולל את כולם כנז' בס"ה בפרשת אמור (קג ע"א¹⁷²⁰). וז"ס מ"ש (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו¹⁷²¹, כי החסד א' נקרא יומם, לפי שבו נכללים שאר החסדים הנקראים ימים, והגבורות נקראים לילות, אלו זכרים ואלו נקבות, וכל א' משבעה בחי' החסדים כנ"ל הם שבעה ימי השבוע, וכל א' נק' יום אחד. אבל החסד הא' נקרא יומם ולא יום, ופירושו יום הכולל ימים רבים, כי כל שאר החסדים אין להם שורש ומעבר אלא בו. וז"ס (שמות יד יט) ויסע עמוד הענן יומם, כי שבעה עננים היו, אבל הא' שבכולם נק' יומם, ולכן הוא לבדו נזכר, והשאר נכללין בו.

ובזה תבין פ' הנז' של יומם יצוה ה' חסדו, כי ע"י יומם והוא החסד הא' שבכולם, ע"י הוא מפקיד שאר החסדים בידו, שיהיה הוא פקיד עליהם והרשות בידו להוציאם ולהוריד ולפשט אותם למטה כפי רצונו. ואולי נוכל לומר כי חסדו, ר"ל חסד ו', ר"ל ששת החסדים האחרים כולם מצויים תחת ידו של החסד הא' הנק' יומם כנז'. אבל בלילה אז שירה עמי, ר"ל שיר ה', שהם ה"ג הנק' שיר. והשיר הזה הנה הוא עמי. ואלו הם דברי דוד המשורר ע"ה האומר דברים אלו ברוח הקדש, כאלו השכינה שהיא המלכות העליונה אומרת אותם, והוא כי הגבורות הם ממש עמה, אבל החסדים אינה רק בבחי' פקדון (וצוות) בלבד להורידה בה ביום בעת הזווג.

ונחזור לענין, לפי שבשבוע א' מתחיל לכנס ולהתפשט החסד הא', לכן הוא חול המועד מכלל חג המצות, אבל לפי שעדיין לא נשלם לכנס עד יום ה' לכן אינו יו"ט גמור רק חוה"מ. אבל בז' של פסח שאז נשלם להתפשט נק' יו"ט גמור, (פה ע"ב) ולכן יש זווג תחתון למטה כבשאר הי"ט, כי הנה כל הזווג אינו נמשך אלא מבחי' החסד, כי היא טיפת הזווג של מ"ד, ועתה שנשלם החסד הא', כבר יש זווג. אבל לפי שלא נכנס רק החסד הא' שלא נשלמו כל החסדים להתפשט, לכן אין אומרים הלל גמור, וגם אינו זווג גמור כמש"ל

- מאיר הכוונה -

כאשר כתבתי לעיל וע"ס. (הגהה - אמר שמואל, ל"ע, שכפי הדרוש הזה היה לו הפסוק להקדים מלת ליל בתחלה. הי"ל"ל שומר מה מליל שומר מה מלילה, ו"ע:

¹⁷²⁰ באר דא באר דיצחק. עננים אלין עננים דאהרן. א"ר יצחק מפני מה זכה אהרן לדא בגין דאיהו קשיר בעננים (נ"א רישא לעננים) והוא אקשיר כל יומא ויומא לכלהו כחדא דמתברכאן כלהו על ידו. ת"ח על כל חסד דעבד קב"ה בישראל קשיר עמהון ז' ענני יקירן וקשיר להו בכנסת ישראל דהא עננא דילה אתקשר בשיתא אחרנין ובכלהו שבעה אזלו ישראל במדברא. תרגום:

ועיי"ש קג ע"ב:

(14) זוהר חלק ג דף קג/ב

בסכות תשבו חסר ודא עננא חד דכלהו קשירין ביה דכתיב כי ענן יי' עליהם יומם. וכתב ובעמוד ענן אתה הולך לפנייהם יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דכתיב יומם יצוה יי' חסדו עננא חד נטיל עמיה חמש אחרנין ואינון שית. ועננא אחרא דכתיב ובעמוד אש לילה דא נהרא להו לישראל מנהירו דאינון שית:

תרגום:

¹⁷²¹ ע"י מאמרי רשב"י י"ח ע"א, אמנם במבו"ש לב ע"א וע"ח שער הזווגים ה' משמע שזה דעת המתפשט בו"ק בפנימיותם, וצ"ע. וז"ל השער הזווגים:

(35) ספר עץ חיים - שער טו פרק ה

בינה ונגלית החכמה ובאות ה' נגלית הבינה ונעלמת החכמה. והענין כמ"ש בדרוש אחר כי ב' כתרין דא"א הם בגרון א"א אשר שם הוא בחי' בינה דא"א גם בארנו בפ' יומם יצוה ה' חסדו כי יש ב' מיני חסד א' הוא חסד עליון אחר הבינה אשר מקום זה הוא ברישא דכתפין דא"א קודם התפשטות והתחלקות הב' זרועות ושם הוא מקום החסד העליון הנקרא יומא דכולהו בס"ה. וכבר ידעת כי לעולם חסד מצד הזכר והנה האור הנמשך מגרון העליון דא"א מתלבש (ירד ונתלבש) בחסד זה

שעה"כ

בע"ה. ואע"פ שאינו נגמר להתפשט אלא ביום אסרו חג, עכ"ז כיון שעיקר טפת החסד אינה אלא לצורך היסוד, טפה דדכורא, ולכן בהכנס בחי' היסוד של החסד הא', מספיק לזווג, אבל ביום שלאחריו שנכנס אף בחי' המלכות של החסד הא', לכן יש בו קצת קדושת ונק' יום אסרו חג, והוא ע"ד מש"ל בדרוש הח', כי בהכנס רשימו דמות החכמה הוא יו"ט גמור, וביום שלאחריו אע"פ שנכנס עצמותו אינו נק' אלא אסרו חג. עוד יש ענין אחר בענין ספירת העומר והוא נקשר עם הדרוש הנז' ושניהם הם בחי' אחת.

דרושי הפסח דרוש יא

הוא דרוש ה' בענין ספי' העומר הנה נודע כי כמו שיש בז"א מוחין דאורות פנימיים גם יש לו אורות מקיפין, וממזה הדעת שבו יורדים ומתפשטים בו אורות פנימיים ואורות מקיפין. והאור הפנימי מתפשט ויורד דרך הגרון ומתפשט בגופא דז"א, אבל האור המקיף הנה הוא יוצא מן הפה ולחוץ ומקיף את הז"ת¹⁷²², ע"ד האמור לעיל ממש בבחינת החסדים הפנימיים המתפשטים בז"ת. ועתה נבאר עניינם.

הנה אלו החסדים והגבורות שבתוך היסוד דאימא, הם אורות רבים וגדולים ועומדים במקום צר ודחוק, כנודע כי מוח החכמה והבינה גדולים מאד ממות הדעת, ובפרט במקום התפשטות יסוד דאימא תוך הגרון דז"א¹⁷²³, כי הוא מקום צר עד קצה אחרון, והם ב' מוחין דחסדים וגבורות, ואינם יכולים לידחק שם, ואז מחמת הדחוק הם בוקעים המקום ההוא, וז"ס בקיעת הפה הנבקע במקום הגרון, והבן טעם זה. ואז יוצאות קצת האורות ההם דרך הפה ולחוץ וקצתם נשארים בפנים כנ"ל. ואמנם בחי' הגבורות הם אש ובחי' החסדים הם מים, ולכן הגבורות הם חזקות מאד, ומרוב חמימות אשם אינם יכולות להשאר בפנים, והם הבוקעות ויוצאות לחוץ דרך הפה ונעשית בחי' אור המקיף. אבל החסדים נשארים בפנים בסוד אור הפנימי. וכבר נתבאר אצלנו כי אור המקיף גדול מאור הפנימי¹⁷²⁴, אע"פ שהאור הפנימי הוא חסדים כנז' והאור המקיף הוא גבורות, עכ"ז

- מאיר הכוונה -

¹⁷²² ז"ל הע"ח ח"ב סוף דף ד ע"ד: ה"ח הם נכנסין תוך הגוף, והם אר"פ. אמנם ה"ג הם פוגעות ברדתן אל הגרון בפה ויוצאות משם לחוץ, ושם נעשין אור מקיף מבחוץ בז"ת, והם סוד ז' הבלים דקהלת, וכנגדן הם ה"ח מבפנים. והנה החסדים ודאי שהם גדולים ומעולים מן הגבורות, ואמנם להיות החסדים תוך הז"א והגבורות מקיפים חוצה לו, הם מאירות יותר, ויש להם בבחי' זו מעלה על החסדים. עי' שער ז"א פרק ד' אות ב' וז"ל, מן הפה דז"א יצאו ז' הבלים דקהלת, והם מקיפין אל ז"ת דנוק' דז"א, דוגמת הבל הפה דא"א המאיר לז"א כנ"ל.
¹⁷²³ כנ"ל פסח דרוש א.

¹⁷²⁴ עי' שער ב פרק ג: והנה כמ"ש שאר"מ גדול מאר"פ, כן חיצון הכלי יותר מעולה מפנימיות הכלי. ואע"פ שבחוש הראות אנו רואין שפנימיות הכלי הוא יותר זך ומעולה מחיצוניות הכלי הענין הוא באופן שנבאר עתה. דע כי הנה האור כולו שוה, וכאשר נכנס ונתלבש תוך הכלי אין הכלי יכול לסובלו כולו, אז בחי' אור שלא יוכל ליכנס [להישאר – שעה"ק] בפנים נשאר בחוץ בבחי' אר"מ עליו, ואז ב' אורות אלו מאירים בכלי כי אר"פ מאיר חצי עובי כותל מצד הפנימי, ואר"מ מאיר חצי עובי הכותל מצד החיצון, ועי' ב' אורות אלו מאיר ומדכך הכותל של הכלי מבית ומחוץ. במבד"ש (שע"ג ח"א סוף פרק ג) אמר כי לעולם הוא שכל אור מקיף הוא נקבה בסוד (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר, ושם (בשער ב ח"ג פ"ה) אמר כי המקיפים הם גבורות.

ועי' ביאורים ח"א כב ע"ג: אך עומק הענין בל"ז הוא, כי סוד שורש השרשים דאור המקיף ואור הפנימי, הנה הוא מאור א"ס המקיף והמוקף, וכו' עיקר האדם שהוא הרוח שבו, וכן כל הנרנח"י העיקרים אשר בהם נשלם על שלימותו, הנה הם מסוד אור א"ס המוקף, שהוא סוד הקו דאור א"ס הנמשך ומתפשט בתוך הצמצום, כי ממנו נעשה צורת בנין כל העולמות כמו שהם כולם עתה לפנינו, וממנו הוא צורת בנין האדם בכל הנרנח"י שבו, כי הצמצום שהוא סוד היסודות והעגולים, שם הוא רק השורש. וכו' הנה מלבד זה הרי מתנהג גם עתה המציאות ג"כ בעוד הנהגה עליונה מזה הנמשך מאור המקיף את הקו מכל סביביו, שהוא אינו מצומצם בכלי כלל, והוא שולט על

שעה"כ

הטעם הוא נרמזו כמו שאמר הכתוב (משלי כו ה) טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, פי' כי הגבורות הם כוחות הדין הנק' תוכחת, שמהם באים התוכחות והיסורין לעולם, הנה הם יותר טובים ויותר מאירים להיותם מגולים בבחי' אור המקיף יותר מן החסדים הנק' אהבת חסד להיותם מסותרים בבחי' אור הפנימי, אורם מסותר ואינו נגלה ומאיר עם היות כי בבחי' עצמם החסדים הם מעולין יותר מן הגבורות.

ובזה תבין מ"ש בתיקון"ז תיקון ע' (קס ע"א) בענין ה' מוצאות הפה הנק' פתוחי חותם, דא אימא עילאה כו'¹⁷²⁵. והענין הוא כי כיון שפתיחת הפה נבקעת מחמת ה' גבורות מנצפ"ך כנ"ל, הנה הם עצמן ה' מוצאות הפה, והם סוד הכ"ב אותיות, אחע"ה בומ"ף כו' כנודע (ס"י פ"ב מ"ג). כי האותיות נפקא מבינה כנז' בהקדמת ספר התיקון"ז (**#), גם שם נתבאר כי האותיות נק' נפש, והטעם הוא כי להיותם מבחי' הגבורות שהם עמרא דמלכות הנק' נפש, לכן גם הם נקראים נפש. ובוזה יתיישבו ב' מאמרים הנז' בס"ה, שהמאמר הא יראה כי אותיות הם יוצאים מן הפה, וממאמר אחר הב' יראה כי הם יוצאים מן חותם אימא עילאה, ושניהם הם אמיתיים. כי הנה האותיות הם בחינת הגבורות הנתונים תוך היסוד דאימא עילאה ומתלבשת בז"א, ואלו הגבורות הם הנק' חותם דאימא עילאה כמבואר אצלנו בהרבה מקומות, אם בענין הצלם דהושענא רבא הנקרא ליל החותם (סוכות דרוש ה), ואם בענין משו"ל (ע"ז לט ע"א) באותם הד' דברים הנק' חבי"ת שצריכים חותם בתוך חותם, והם יסוד ומלכות שבה, שהם ב' החותמות הנז'. והנה היסוד דאימא מלובש בפומא דז"א, ושם נבקע ויוצא ממנו אלו הכ"ב אותיות שהם בחי' הה"ג כנ"ל. ונמצא כל דבריהם אמת.

- מאיר הכוונה -

האור הפנימי להטותו לחפצו, והוא מנהיג את האור הפנימי ג"כ שיהא הולך ונמשך בכל הנהגתו רק ע"פ הכוונה התכליתית תמיד. אמנם הנהגה הזו היא בהעלם גדול, כי התכלית האחרון הנה נעלם השגתו מכל בריה, אבל עכ"פ הוא כי היא שולט בהעלם תמיד, ומשם הוא סוד כל הכבשי דרחמנא¹⁷²⁴, וסוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), וכן כמה פליאות שאנו רואין בהנהגה תמיד, כי הוא מהנהגת אור המקיף המשלח הארתו באור הפנימי להנהיג את הכל תמיד רק ע"פ הכוונה התכליתית. והרי נמצא, כי באור המקיף הנה הוא פועל גבורות תמיד, כי בו הוא כל ההנהגה אשר נגד החק והטבע. כי כל החק והטבע הוא רק ע"י אור הפנימי אשר הוא מצומצם בהגוף וכלי, אבל אור המקיף שהוא מבחוץ הנה ממנו הוא כל הנסים והנפלאות, ובו הוא פועל גבורות תמיד. וכו' והנה הוה אור המקיף בבחי' נוק', ובסוד נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא), שהיא לוקחת אליה אל חדר הורתה להעשות בה כל תכלית פעולת הזכר, כן הוא אור המקיף עם אור הפנימי, שכל הפעולות שנעשה בו הנה ממשיך האור המקיף את הכל אליו והם נשמרים בו, ונעשים בו להכוונה התכליתית שבהם. והרי עושה אור המקיף ב' מיני פעולות: כי בתחילה משלח הארתו בהאור הפנימי לשלוט עליו ולשמרו, שיהא כל הטייתו ופנייתו אליו וכנ"ל. ואח"כ לוקח הוא כל מה שנעשה בו ויצא ממנו, וממשיך אותם בתוכו לשומרם ולהשלימם לכוונתו ולחפצו התכליתית, והם נשמרים בו לעת קץ הימין. וכ"ז הנה הוא פעולת נוק', ובסוד (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, שבה יתעלה ויושלם כל פעולתו לתכליתם האחרון. והנה הוה אור המקיף הישר מסוד היחידה שבכל פרצוף ושכל עולם, שהוא הכתר המיוחד בא"ס כמ"ש ברע"מ (פ' בא דף מב ע"ב, ופ' פינחס דף רנח סע"א), כי כן הוא האור המקיף הראשון אשר להקו, הנה הוא מאור א"ס המקיף, אשר בו יוחזר הכל ויתוקן הכל לסוד האחדות הנעלמה, שהוא תכלית כל התכליות שאין לו קץ ותכלית.

והנה נמשכין כל המקיפים רק מבינה, כי הכתר עצמו הוא נעלם, וכל גילוי הוא רק ע"י הבינה, ולכן נקרא הבינה ג"כ בשם אה"ה שהוא שם הכתר, כי בה הוא כל גילוי, וכמ"ש הגר"א בתיקונים (דף מו ע"ד). וכן הוא אור המקיף הראשון הכללי המקיף להקו, הנה הוא נמשך שם ג"כ מסוד שורש בחי' בינה שבמלכות דא"ס, כי על ידה נבחן הענין דאור א"ס המקיף, כי לולא הבינה לא היה הצמצום כלל, כמו שמתבאר בדברינו בהקד"ש שער הפונה קדים פ"ה. ועומד הצמצום על עמדו רק ע"י הבינה, ונבחן ע"י מאור א"ס המקיף, וכל גילוי הוא בה, וכן נמשך על ידה ג"כ האור המקיף להקו.

¹⁷²⁵ עי' לקמן הערה 1729.

שעה"כ

גם בזה תבין מ"ש בפ' משפטים (קכג ע"א) כי דעת גניז בפומא דמלכא¹⁷²⁶, פי' כי הדעת הוא בחי' עטרא דגבורות והחסדים, והוא מלוּבש ביסוד דאימא ונבקע ויוצא עטרא דגבורה דרך הפה ולחיוץ. וכשהוא רוצה לדבר מוציאן לחיוץ בסוד קול ודיבור, שהוא בחי' אור המקיף כמבואר אצלנו, כי כל הבל הפה הוא אור המקיף¹⁷²⁷, ולפעמים נשארים בפנים ואינם יוצאים, ואז (פה ע"ג) כתיב (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה כו'. והנה ה' אותיות מנצפ"ך הם שורש הה"ג (זהר ח"א קא ע"א), ולכן הם אותיות סתומות כנודע¹⁷²⁸, כי הם בציוור מקום פתיחת הפה סתומה ועגולה, ולכן נקרא בס"ה בשם פתוחי חותם¹⁷²⁹, כי הוא מקום הנפתח ומגולה עתה, והוא נמשך מן אימא עילאה הנק' חותם כנודע (תיקו"ז צ ע"ב), כי עטרא דגבורה גניז באימא. והרי נתבאר בחי' אור המקיף מה ענינו ואיך הוא בחי' עטרא דגבורה, ואיך הוא מן אימא עילאה, כי הגבורה מן אימא עילאה אינון, וכמ"ש כמה פעמים כי כל אור המקיף הוא מבינה¹⁷³⁰ הנק' שם אהיה¹⁷³¹ וזכור הקדמה זו.

- מאיר הכוונה -

¹⁷²⁶ ז"ל:

תרגום:

¹⁷²⁷ עי' לעיל הערה 1722.

¹⁷²⁸ עי' שעה"ק סח ע"ג: הפתוחות הם ה' חסדים ולכן הם פתוחות להשפיע והסתומות הם הגבורות כי הם דינים ונסתמו מלהשפיע.

לשון אותיות סתומות ישנם בטנת"א ג', ולא מצאתי בספר הזהר חוץ מהספד"צ כט ע"ב, ושם הגר"א מתייחס לחכמה, ומלכות, ואין סתירה כל כך אבל שם הוא כ"ב אותיות סתומות, וכ"ב אותיות מגולות, וצ"ע, וכן הוא באד"ז רפט ע"א אבל לא מצאתי קשור למנצפ"ך. ונראה שכוונתו למ' סתומה, ופ' סתומה. עי' גליונות הלש"ו ע"ח שער כה פרק ב (ב) שהפתוחות הם הסופיות [קשה מאד נגד הגמ' במגילה ג ע"א שפתוחות הם באמצע?].

אין כוונתו לצורתם של המנצפ"ך אלא לכך שהם סתומות ועגולות משורשם וכן בתכונתם, והוא במה שכולם הם רק בסופי תיבות, ולכן נקראו "סתומות" שכן בהם מסתיימת ונסתמת התיבה. וכמו כן שורש מציאות היות המנצפ"ך אותיות סופיות הוא מבחינתן שבשרשן, שם הם סתומות מצד עצמן שאין להן גילוי למטה וכן הן סתומות את גילוי האור הגנוז. ולכן נקראו ג"כ "עגולות", כי כן הוא תכונת העיגול שהוא הולך וחוזר מעצמו אל עצמו ואינו נותן מקום להתפשט ולהתחבר עם זולתו, ועי"ז הוא נבדל מזולתו. וכן הוא תכונת כל המנצפ"ך שהם יוצרים וגומרים את התיבות שכן על ידם נפסקת כל תיבה מחברתה. זהו מבחי' ה' הגבורות, ואין להם צורה של סיתום ועיגול, שכן המנצפ"ך אינם כי אם כללות המנצפ"ך הכפולים. והמנצפ"ך, הרי הם הגבורות העגולים והסתומים, לא נתגלו אלינו כלל, שכן הם נותרו למעלה (והם בכלל האור הגנוז). והמנצפ"ך שבסוף כ"ב האותיות נקראו "סתומות" ע"ש שרשם (ביאורים ח"א נד ע"ד). וכן עי' דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח שנדפס בסוף ספר הדע"ה.

¹⁷²⁹ עי' תיקו"ז ה ע"א: לקבל ה' קדמאה כלילא מחמש אור דאיהו אַאָאָאָ פְתוּחֵי חוּתֵם.

תרגום: כנגד ה' ראשונה, כלולה מחמשה אור, שהוא אַאָאָאָ, "פתוחי חותם.

ז"ל קס ע"א: אלין נקודין עליהו אתמר פתוחי חותם פתוחי דאימא עלאה דאיהי חותם.

תרגום: אלה הנקודות, עליהם נאמר פתוחי חותם, פתוחי של אמא עליונה שהיא חותם.

ועי' ע"ח שער כה פרק ב (ב) כל מוצא כלול באות א' של מנצפ"ך. he xhis is a clear kis i@.

chei hosam and mazspachאוween pikakesher be

¹⁷³⁰ עי' טנת"א ג: כל המקיפין נמשכין מבינה¹⁷³⁰, כי היא נקראת (סד"צ לג ע"א) פום ממלל רברבן, ע"כ. והנה באמת הם נמשכים מהכתר, אמנם מאחר שהכתר נעלם וכל גילוי הוא על ידי הבינה, לכן נאמר שהוא נמשך מהבינה (ביאורים ח"א כג ע"א). הטעם שהיא נקראת "פום ממלל רברבן", הוא מכיוון שיוצאים מפיה אורות מקיפים לזו"ן והם גדולים בהרבה מהאורות הפנימיים. אמנם עיקר מה שנקרא "פום ממלל רברבן" הוא א"א [עי' בבהגר"א על ספד"צ סוף יד ע"ד]. אמנם אין אורות א"א יוצאים לז"א אלא על ידי א"א, לכן גם אמא נקראת פומא ממלל רברבן (ביאורים ח"א נה ע"ב).

ועי' ע"ח שע רטו פרק א: בחי' אמא רביעא על בנין (זהר ח"ב קכז ע"א¹⁷³⁰) והוא כאשר אמא, הנח"י שלה, מתלבשין המוחין דז"א בתוכם, ע"כ. כלומר שנה"י לבוש של המוחין, ועי' שעה"ק עא ע"ג שזה מקיפים*###, ומשמע מהתיקו"ז כג ע"א שהם אותו דבר. ועי' לעיל דרוש א ז"ל: והנה ז"א אחר שנולד יוצא מבטן אימא עילאה יש לו זמן קטנות וזמן גדלות, ומוכרח הוא שבכל זמן מאלו הג' יהיו לו בחי' מוחין. גם נודע שא"א לו לקבל המוחין אם לא עד שיתלבשו תחילה תוך נה"י

שעה"כ

ונהזר לענין ספירת העומר, כי עתה אנו צריכים להמשיך ב' בחי', אורות פנימיים ואורות מקיפים. והנה כדוגמת מה שנת"ל בענין המשכת האור הפנימי במ"ט ימי ספירת העומר, כך ממש היא המשכת אור המקיף, ולכן צריך שנרחיב הביאור בזה, ובו נבאר ענין עומר השעורים שהיה קרב בלילה הא' של ימי הספירה מה ענינו.

דע כי בזמן שבהמ"ק קיים על ידי קרבן מנחת השעורים בלילה הזה היו יורדין בחי' החסדים והגבורות אל הדעת, ומשם נתפשטו עד הגרון. אבל עתה אין בנו כח להמשיך אור הפנימי, כי אור הפנימי לא היה נמשך אלא על ידי קרבן השעורים כנו'. ואמנם עתה אנחנו צריכים שיתפשטו אלו החסדים והגבורות בגופא דז"א, ובכל לילה ממ"ט ימי ספירת העומר אנחנו מורידים בחינת החסדים והגבורות למטה, כל מדריגה ובחינה ביזמן, עד מלאת ימי העומר. והנה כל כוננתנו עתה אינו אלא בבחי' אור המקיף להמשיכו ולהוציאו דרך מוצאות הפה, ואחר צאתו נעשה אור מקיף כנ"ל, וזו היא סוד הברכה של על ספירת העומר, כי בבחי' דיבור והבל היוצא דרך הפה, והוא בחי' אור המקיף, כי אור הפנימי היה נמשך בזמן שבהמ"ק קיים ע"י קרבן העומר, והנה עתה שנחרב בעוה"ר ואין בנו כח להמשיכו, לכן אנו אומרים אחר ברכת העומר שהוא בחי' אור המקיף, הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה ב"ב, וע"י כך נתקן איזה תיקון בבחינת אור הפנימי.

ונמצא עיקר כל הכונה היא באור המקיף, כי עדיין לא יצא כלל, אבל האור הפנימי כבר נכנס ואינו צריך רק התפשטות למטה בלבד, ולכן כאשר תכוין בבחי' אור המקיף תכוין ג"כ להמשיך אור הפנימי. אבל עיקר הכונה תהיה באור המקיף כנו', ובו תבין טעם למה מצות ספי' העומר תלויה באנשים ולא בנשים, והטעם הוא לפי שאין בחי' זו נעשית¹⁷³² אלא בפי הזכר ז"א כנודע¹⁷³³. גם בזה תבין למה חג המצות נק' פסח, והענין הוא פ"ה ס"ח, כי בחג הזה יוצא אור המקיף בסוד דיבור ושיחה מן הפה ולחוץ ע"י ספי' העומר הנספר במוצא הפה. ובו תבין טעם מצוה לספר ביציאת מצרים בליל פסח, כי פסח, ר"ל פ"ה ס"ח שהם בחי' אור המקיף היוצא מן הפה בבחינת שיחה ודיבור, לכן צריך לספר ביציאת מצרים, כי יצי"מ הוא יציאת החסד מן הגרון הנק' מצרים, מקום צר, ולמטה בגופא דז"א, לכן אנו מספרים אותו כדי לכוין להמשיך לאותו י"מ¹⁷³⁴ הנז' שג"כ תצא דרך הפה הסמוך לגרון בבחי' הגבורות שהם אור המקיף כנו'. ואמנם ענין מנחת שעורים עצמה ענינה הוא, כי המלכות בתחלה לוקחת עטרא דילה, שהם הה"ג, שהם ה' אותיות הנקראות

- מאיר הכוונה -

דאימא, ואח"כ יתלבשו בתוכו. עי' לקמן מוחין דצלם פרק ח' שחיצוניות הכתר מאמא ופנימיות מז"א עצמו.

¹⁷³¹ עי' הערה 1724. מקור*##.

¹⁷³² אור מקיף שיוצא מפי ז"א.

¹⁷³³ עי' זהר ח"ג צז ע"ד: אינון נ' יומין דדכיו לאעלא לרזא דעלמא דאתי ולקבלא אורייתא ולמקרב אתתא לבעלה ובגין דאלין יומין ימין דעלמא דדוכרא לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי בלחודייהו וע"ד חושבנא דא בעמידה איהו ומלין דעלמא תתאה בישיבה ולא בעמידה ורזא דא צלוחתא דעמידה וצלוחתא מיושב.

תרגום: אותם חמשים ימים של טהרה להיכנס לסוד העולם הבא ולקבל תורה, ולקרב אשה לבעלה, ומשום שהימים הללו ימים של עולם הזכר, לא נמסר חשבון זה אלא לגברים לבדם. ולכן חשבון זה הוא בעמידה, ודברי העולם התחתון בישיבה ולא בעמידה. וסוד זה תפלת העמידה, ותפלה של מיושב.

¹⁷³⁴ יציאה מהמקום צר?##

שעה"כ

אותיות כפולות¹⁷³⁵, ואם תכפלם ב' פעמים יהיו עולים בנימ' כמנין שעורה, שהם ב"פ פ"ר פ"ר, הרי תק"ס ועם כללות הה"ג הם תקס"ה כמנין שעורה¹⁷³⁶.

ובחג השבועות שהוא הזווג אז ניתן בה בחי' החסד בסוד טפת הזווג, ולכן אז היו מקריבים שתי הלחם דחטים כמ"ש לקמן בע"ה.

והנה עתה אנו צריכים לבאר ברכת ספי' העומר ע"ד הכוונות כולם שביארנו למעלה בא"י¹⁷³⁷. הנה בשם ההויה הזאת תכוין אל הויה דמ"ה דמילוי אלפין, לפי שכל ענין ברכה זו וספי' זו תלויה בז"א כנ"ל, ותכוין כי בזו ההויה כלולות עשר הויות דמ"ה דאלפין. והכוונה היא כמש"ל, כי בזמן גלות מצרים לא היו מאירים בז"א אלא בחינת עשר הלבושים דאחוריים דיסוד דאימא בסוד עשרה דמים כנ"ל¹⁷³⁸, אשר לכן היו החיצונים נאחזים בהם. ועתה בגאולת מצרים אנו ממשיכין החסדים והגבורות עצמן, שהם עשרה תוך ז"א, ואנו ממשיכים אותם העשר דמים של הלבושים שיהיו נבלעים תוך גופא דז"א, ע"ד מ"ש למעלה (פד ע"ד), כי ז"ס בחי' אות א' שבמילוי ואו של הויה דמ"ה דאלפין, והיא בחי' שם אהי"ה בריבוע העולה ד"ם כנ"ל, וע"ש היטיב, ולכן אנו מכוונים עתה בעשר הויות (פה ע"ד) דמ"ה דז"א שהם סוד ה' חסדים וה' גבורות שבו, שיבלעו בתוכה אלו ה' דמים תוך עשר הויות דמ"ה ממש, ע"ד מש"ל (עט ע"ד) בסוד (בראשית ט ו) שופך דם האדם באדם כו'.

"על ספי' העומר", תכוין כי ר"ת הוא ס"ה כמספר שם אדנ"י. והענין הוא כי כמו שאנו ממשיכים האורות אל ז"א, כן אנו צריכים להמשיך ולתקן בנין הנוק'. וכמ"ש במלת העומר, והוא כי העמר תכוין חסר כמש"ל (##*), כי הם עשרה אחוריים דאהי"ה הנק' עשרה דמים. ואמנם עתה בהתמשכם תוך ז"א ונבלעים בו נעשים בבחי' פנימיים, ואינם בבחי' ד"ם אלא ביושר, ונעשין עשר שמות של אהיה, אשר כ"א הוא בנימ' כ"א, וכשתמלאהו יהיו בו עשר אותיות, הרי הוא בנימ' א"ל. והנה עשר שמות אל הם בנימ' עמ"ר. ותכוין להמשיך משם א"ל הנז' היוצא משם אהיה הנז' בחשבוננו הפשוט¹⁷³⁹

- מאיר הכוונה -

¹⁷³⁵ מנצפ"ך.

¹⁷³⁶ ומעתה נבוא לענייננו, כי הנה מצות העומר אשר הוא ממחרת דיום ראשון של פסח, הנה נודע הוא מדברי האריז"ל (בכוונת ליל ז' של פסח, ע' שער הכוונות פו ע"ג פט ע"ב) כי הוא להמשיך בהנוק' העטרה דגבורה לצורך בניינה, כי ממחרת יום א' של פסח עד חג השבועות נמשך ונעשה בנין הזו"ן ושלימותם, ובנין הנוק' הרי הוא מהגבורות, וזה נמשך בה ע"י העומר שהוא מן השעורים. כי הגבורות הנה הם מה' אותיות מנצפ"ך הכפולות, וב' פעמים מנצפ"ך הרי הם תק"ס, ועם העשר אותיות הוא תק"ע, ועם ה' אותיות השרשיות הוא תקע"ה כמנין שער"ה חסר ו' (כי כן הוא בתורה ס"פ וארא ט לא) כי השערה אביב, אשר משם הוא הלימוד על העומר שהוא מן השערה, כמ"ש בתו"כ ויקרא ב' י"ד הובא במנחות סח ע"ב). ולא היה העומר רק עשרון אחד שהוא כנגד הנוק' אשר עיקר בניינה הוא מהגבורות. משא"כ שתי הלחם אשר בחג השבועות שהם להמשיך את החסדים, הנה הם באו מן החיטים, כי חטה הוא גימ' כ"ב שהם הכ"ב אותיות החסדים. ולכן הם שני עשרונים, והם שתי לחם, כי הם כנגד הזו"ן להמשיך ולהשלים החסדים בשניהם, [וע' עוד ברע"מ פ' אמור צח רע"א] כי בשבועות נשלמים שניהם בהמוחין דגדלות, ומתמתקים אז עי"ז הגבורות ג"כ. ולכן הם נאפות חמץ, כי הם באים לתקן את הגבורות ג"כ, ולתיקון שניהם שהוא הן לז"א והן להנוק', משא"כ העומר תיקונו הוא רק להנוק' לבד, ולכן הוא עשרון אחד ולהמשכת הגבורות לבד ולכן היא מן השעורים (דע"ה ח"א פ ע"א).

¹⁷³⁷ ##*?

¹⁷³⁸ עי' פע"ח הערה 1561.

¹⁷³⁹ עי' זהר פנחס רכ ע"ב: כל גימטריאות ותקופין ועבורין דעלמא בסיהרא הוא, ועי' מבו"ש

לג ע"א שכל גימטריות הם בחי' נוק'.

שעה"כ

ובחשבון עשר אותיותיו אל שם אדנ"י, הנרמז בר"ת ספירת העומר כנז'. ואז תהיה בה בחי' אל אדנ"י כנודע¹⁷⁴⁰.

ובאמרך "היום כך וכך לעומר", תכוין כי יום הוא בגימ' א"ל יהוה, והכונה היא כי כמו שכונת להמשיך אל באדנ"י, כן תכוין להמשיך שם אל בז"א הנקר' הויה. ובאמרך המספר "היום כו"ב לעומר", אז תכוין בס'¹⁷⁴¹ כל הכונות הנ"ל בס'¹⁷⁴² המדרגות כל יום ויום. והמשל בזה, כי ליל א' תאמר היום יום א' לעומר, ותכוין להמשיך בז"א גדלות ראשון דאבא של מוח החכמה של ז"א, והיא הויה א' דע"ב דיודין. גם תכוין אל אות א' שבשם אהיה הא' שבעשרה אהיה הנקר' עשרה דמים. גם תכוין להמשיך או"מ ואו"פ מן בחי' המל' שבחסד הא' מן הה' חסדים, ונכנס בחסד שהוא זרוע ימין. ועד"ז תכוין בשאר הימים.

ודע כי יראה לי שאלו י"פ אל הנרמזים במלת העומר כנז' הם עשרה מקיפים, כי כן שם אל במילוי הוא אלף למד והוא בגימ' הק"ף, והדבר אצלי הוא בספק.¹⁷⁴³ עוד יש כוונה אחרת בענין ספירת העומר, וצריך לכוין בה. הנה ימי העומר הם בחי' דינין וגבורות, והם ענין הש"ך דינין הנודעים, והם בגימטריא העומר. והנה שורש כל הדברים הם אלו הש"ך דינין, ולכן אנו צריכים למתקם ולבסמם. והנה ענין אלו הש"ך דינין הם בחכמה וגם בבינה¹⁷⁴⁴, כי הנה בחכמה יש בו ל"ב נתיבות כל נתיב כלול מ"ס, הם בגימ' ש"ך ניצוצין, ואלו נרמזו ב' פעמים בספר הזהר בפ' פקודי¹⁷⁴⁵ ואמרו שם דבוצינא דקרדינותא בטש במחשבה עילאה וניצוצין זריק לשכ"ה עיבר כו', והם סוד הל"ב נתיבות חכמה, כי במחשבה הובררו אלו הש"ך ניצוצין, והו ענין ל"ב אלקים דמעשה בראשית, שהם ל"ב נתיבות חכמה וכולם דין משם אלקים. ואחר שנמשכים מן החכמה אל הבינה, נעשים שם נ' שערים, הם בחי' ה' גבורות כל א' כלולה מ'. והנה כל שער ושער כלול מכולם, ונמצא כי י' מיני ש"ך ניצוצין הם, כל שער ושער חלוק ומשונה מחבירו, והם בבחי' צרופים או גימטראות, כ"א משונה מחברתה¹⁷⁴⁶. ומאלו הן' שערים שהם ה"ג נמשכות

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁴⁰ עי' אד"ר קלב ע"א ג' עלמין דנפקין מדיקנא וא"ל אדנ"י היא מוח הדעת שיוצא לעולם העשיה. אמנם נראה יותר שזה א"ל (חסד) לנוק' (אדנ"י), עי' פיסקא הבאה.

¹⁷⁴¹

¹⁷⁴²

¹⁷⁴³ יש את זה בסידור

¹⁷⁴⁴

¹⁷⁴⁴ עי' דע"ה ח"ב קמא ע"א: הש"ך ופ"ר ורפ"ח שהם מחב"ד כנז', הנה הם זה לפנים מזה ומתגלים זה ע"י זה, כי הש"ך דהחכמה שהם מל"ב נתיבות חכמה הם מתלבשים בהבינה ונעשים בה הל"ב אלהים, והם נפתחים ומתגלים בהה' גבורות שבה, אשר כל א' הוא כלול מ', והם נ' שהוא הנ' שערים שבה, ומתגלה בה הש"ך דהחכמה לנ' שערים, והם הנ' פעמים ש"ך שאמר הרב בדרושי ספירת העומר (דרוש יא). אך הבינה מצד עצמה הנה היא רק הפ"ר דמנצפ"ך הכפולים, ועומדים בה הש"ך בפנימיותה ובהעלם, כי הם מחכמה המתלבש בה, והפ"ר בחיצוניותה ובגילוי, כי הם מעצמותה גופה. אמנם הוא, הנה נודע שהחכמה ובינה הנה הם כלולים זב"ז בסוד הנאמר בספר יצירה (פ"א מ"ד) הבן בחכמה וחכם בבינה, ועי"ז הנה ישנם באמת בחי' הפ"ר בחכמה ג"כ, אך הם בו רק בכח לבד. ונמצא כי בחכמה הוה הש"ך בגלוי והפ"ר בהעלם, כי הם בחכמה רק מכח הבינה הכלול בו, אבל עצמותו גופה הוא הש"ך.

¹⁷⁴⁵ בפרשת תזריע דף מח ע"ב, ז"ל: תנא, מן בוצינא דקרדינותא, נפקין תלת מאה ועשרין וחמש ניצוצין, מתגלפין ומתאחדן כחדא מסטרא דגבורה, דאקרון גבורות, (ס"א ומתלכדן כחדא) ואתעביד חד (גופא), וכד עיילין אלין בגופא, אקרי איש.

¹⁷⁴⁶ עי' שער ההקדמות (דף צה ע"ד) ואח"כ נותנם החכמה אל הבינה, ואז נעשים שם, בבחי' נ' שערים, כי הנה שרשם הם ה' גבורות, וכ"א כלולה מ', הרי נ' שערי בינה. ואז בכל שער מאלו הנ' שערים, נכללים בו, הש"ך ניצוצין, ומאלו הש"ך ניצוצין שבכל שער ושער מהנ', משם נמשכות

שעה"כ

נשמות בני אדם כל א' וא' נמשך משער פרטי, ולא קבלתי ממורי ז"ל פרטן זולתי ה' או ו' שערים מהם, ואלו הן שער א' הוא. כי הנה בינה היא הויה דס"ג, גם הוא ה' ראשונה שבשם הויה, ולכן כנגדה הם נ' שערים. ונמצא כי כל חלק מה' חלקי הבינה היא כלולה מי' שהם נ' שערים. ונמצא כי ה' חלקי הבינה הם ה' שמות דהויה דס"ג, וה"פ ס"ג הם בנימי' שט"ו, ועם הה' עצמה של בינה שהם ה"ג מנצפ"ך יהיו ש"ך ניצוצין. ואמר לי מורי ז"ל כי מזה השער נמשך שורש נשמותי, ולכן צריך אני לכוין בשער הזה ולא באחרים.

ושער הב' הוא כי כשתקח ג' אותיות דין של אדני, ותמנה ה"פ דין כמספר ה' עילאה שהוא הבינה יהיו בנימי' ש"ך, כנודע כי הה' אלפין שבה' שמות של שם אדנות הם בחי' המיתוק והביסוס של ג' אותיות דין כמבואר אצלנו (##*), ואז נעשים כמנין שב"ה. השער הג' תמנה ז' הויות דמ"ה דמילוי אלפין, שכל הויה היא בנימי' אד"ם, והם סוד ז' מלכים שמלכו בארץ אדום, וכל א' מהם נקרא אד"ם. וז"פ אדם עם ה' עילאה שהיא בינה הם ש"ך.

השער הד' הוא ל"ב אלקים שהם הל"ב נתיבות הנ"ל כל א' כלול מי"ס, הם ש"ך כנ"ל.

השע' הה' שם שד"י, אם תחבר עמו חשבון ו' צירופים שיש בו כנודע, והם שד"י ש"ד דש"י די"ש יש"ד יד"ש, יהיו ש"ך.

השער הו'¹⁷⁴⁷ שם א"ל אהי"ה, כי יש בהם ו' אותיות וכנגדם תמנה ו"פ א"ל אהי"ה יהיו בנימי' שי"ב, ועם ו' אותיות הרי (פו ע"א) שי"ח, ועם כללות הב' שמות הם ש"ך.

ודע כי אלו הו' שערים אינם כסדר ואינם אלו הו' שערים הראשונים שבן' שערי בינה, אבל הם ו' שערים מפוזרים אחד מכאן ואחד מכאן.

ועתה נבאר סדר הכונה בספירת העומר.

הנה מי ששורש נשמתו בשער הא' מאלו הו' שערים הנז' צריך שיכוין בכונת השער הזה למתק אלו הש"ך דינים ולחלקם בז' חלקים כנגד שבעה שבועות. כי הלא הם בחי' ז"פ אדם כנ"ל, שהם בחי' מלכי אדום כנ"ל, וזה סדרן. הנה באמרך "על ספירת העומר", תכוין כי מלת העומר היא בנימי' ש"ך, אשר כונתנו היא למתקם ולבסמם כנו'. ותכוין כי אלו הש"ך הם ה' הויות דס"ג, שהם שט"ו ועם ה' שבבינה הרי ש"ך. וצריך לחלקם לשבעה חלקים, ולכוין בהם חלק אחד בכל לילה מן השבוע באופן זה: ליל ראשון תכוין להמתיק החלק הא' שהם מ"ה ניצוצות, וז"פ מ"ה הם ה"פ ס"ג, ואלו הם יו"ד ה"י ו"א, ועוד חציה של ו"י אחרונה שהם שלשה ניצוצין, והרי נמתקו מ"ה ניצוצין בליל א' שהוא אד"ם א'.

ליל שני תכוין להמתיק ג' ניצוצין שנשארו מאות ואו האחרונה, ותוסיף עליהם ב' אותיות ה"י של תשלום הויה א' ויהיו ח"י ניצוצין. ועוד תוסיף ותקח מהויה הב' דס"ג

- מאיר הכוונה -

הנשמות כל א' וא' משער שלו. ואמנם הם בבחי' צרופים וגימטריאות, כ"א משונה מחבירו. ונמצא, שהם ג' מיני ש"ך, ואלו נזכרים בליל פסח, ע"ש כי שם מקומם:

והנה נתבאר כי הנ' שערי בינה, הם ה' גבורות שבה, גם יש בה נ' שערים, מה' חסדים ג"כ, כ"א כלולה מי', הם נ'. ואלו ה' חסדים, שהם נ' שערים נכללים מז"א, ומתפשטים בו כנודע. והנה משליש החסד שבת"ת, המתחלק חציו לכתר דנוק', וחציו לכתר שבו, ואז ע"י עליית זה החסד, יורד ת"ת של אימא, להעשות כתר בראש ז"א כנודע. ונמצא, כי אותו החסד, גורם כניסת הכתר. וכן נאמר בתקונין, כי הכתר נקרא שער החמשים, יען אינו נגמר ליכנס, עד עלות החסד ההוא, והוא נקרא שער החמשים, של הה' חסדים, הנחלקים לחמשים כזכור. לפי שאין חסד זה עולה שם, אלא אחר שנגמרו כל הנ' שערים של ה' חסדים להתפשט בז"א, וזה בא באחרונה, ונק' שער החמשים לסבה זו:

¹⁷⁴⁷ עי' מדרש תלפיות בסופו שהביא כל החמישים שערים ומהם אלו החמשה שערים שהביא רבינו כאן (הגוב"י). מדרש קצח ע"ג עד דף רסה ע"ג (לש"ו).

שעה"כ

אותיות יוד ה' ו' ניצוצות של אות יוד דמילוי ה"י, והרי אדם ב' בליל ב'. וכעד"ז תשלים לכוין בו' לילי השבוע הא', להשלים ז' חלקים שבה' שמות ס"ג כנז'.

ועד"ז תכוין בכל שבוע מז' שבועות הספיי'. והענין הוא כי ז' אדם הם שהם שבעה מלכי אדום, וכל אדם מהם הוא כלול מכל הז', ולכן בשבוע א' אנו מכונים באדם הא' שהוא כלול מכל הז', וכן בשבוע הב' באדם הב' כלול מכל הז', וכעד"ז בכל הז' שבועות. ונמצא כי בכל שבוע ושבוע תכוין להשלים ה' היות דס"ג שהם כנגד הבינה שהיא ה' ראשונה שבשם, ועוד ה' ניצוצות אחרות להשלים מנין הש"ך. ואלו הה' היתירים הם כנגד הבינה המתפשטת בתוך ז"א כנודע, והיא נק' עילאה, וכשנכנסת ומתפשטת בו היא בבחי' אות ה' שהיא הוי"ה דס"ג ג"כ, כנודע כי אות ה' ראשונה בה נרמז שם ס"ג.

ועד"ז בשאר הין' שערים כל איש ואיש היודע שורש נשמתו באיזה שער מהם הוא יכוין בכונת השער ההוא לחלקו אל ז' חלקי' בו' כל ימי שבוע ושבוע משבעה שבועות ספירת העומר כנגד ז"פ אדם כנ"ל, אשר אלו הם עיקר הש"ך דינין.

עוד יש כוונה אחרת בענין ס"ה, צריך שתכוין להשפיע מן המ"ט יומין דכורין אל מ"ט יומין נוקבין¹⁷⁴⁸, וכיון שהכונה היא להשפיע במל', א"כ צריך להשפיע ממעלה למטה מחסד עד מלכות, ולהוריד השפע מעילא מדכורא לתתא אל נוקבא. ולכן בשבוע הא' יכוין להשפיע מחסד שבזכר אל חסד נוקבא, עד שבוע הז' יכוין להשפיע מן בחי' המל' שבזכר שהיא הבחי' שנשארה מן הנקבה מושרשת בזכר, בסוד (שיה"ש ח ו) שימני כחותם¹⁷⁴⁹. וממלכות זו שבו ישפיע אל המלכות שבנוקבא גם יכוין דרך פרט בו' ימי השבוע, כי בשבוע א' שהיא כנגד החסד יכוין בליל ראשון להשפיע מחסד שבחסד הזכר אל חסד שבחסד הנוקבא. בליל שני מגבורת החסד שבזכר אל גבורת שבחסד הנוקבא, וכן עד ליל ז' יכוין להשפיע ממלכות דחסד של הזכר אל מלכות דחסד דנוק'. ועד"ז בשבוע השני בשבעת הימים שבה, כולם הם מבחי' הגבור' שבזכר לגבו' שבנקבה, וגם גבור' זו נחלקת לז' בחינות לז' ימי השבוע ע"ד מ"ש בו' ימי השבוע הא', הנחלקים בו' בחינות החסד. ועד"ז בכל הז' שבועות.

גם יכוין כוונה אחרת, והיא בשם בן מ"ב הרמוז בר"ת תפלת אנא בכח גדולת כו', והוא אבגית"ן, וחבריו שהם ז' שמות, ובכל שם ו' אותיות בשבוע הא' תכוין לשם הא'

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁴⁸ עי' לעיל הערה 1733.

¹⁷⁴⁹ עי' ע"ח עקודים ו: לעולם אפילו כשמסתלקין אינם מסתלקין לגמרי בכל בחינותיהן עצמן ועולין, אמנם מניחין מכחן ומבחי' עצמן קצת הארה למטה במקום אשר עמדו שם בראשונה, וזה הארה אינה נעקרת משם לעולם ועד אף גם בעת עלותן למעלה, הארה הזאת נקרא רשימו בסוד (שיה"ש ח ו) שמני כחותם על לבך הנזכר סוף פ' משפטים בסבא (דף קיד ע"א). והטעם הוא כי האורות העליונים הם לאורות התחתונים בבחי' האב על הבנים אשר חשקו תמיד להשפיע בהם, כמבואר אצלינו בכבוד אב ואם כי ניצוץ א' מהאב נמשך אל הבן ואינו זז ממנו לעולם.

וז"ל הזהר משפטים: פתח רבי חייא ואמר (שיר ח ה) שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו' שימני כחותם בשעתא דאתדבקא כנסת ישראל בבעלה איהי אמרת שימני כחותם ארחא דחותם כיון דאתדבק בההוא אתר דאתדבק שביק ביה כל דיוקניה אף על גב דההוא חותם אזיל הכא והכא ולא קיימא תמן והא אתעבר מניה כל דיוקניה שביק תמן ותמן קיימא אוף הכי אמרת כנסת ישראל כיון דאתדבקא בך כל דיוקני ליהויו חקיק בך דאף על גב דאיזיל הכא או הכא תשכח דיוקני חקיק בך ותדכר לי

תרגום: פתח רבי חייא ואמר שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו' שימני כחותם בשעה שנדבקה כנסת ישראל בבעלה היא אמרה שימני כחותם על לבך דרך החותם כיון שנדבק באותו מקום שנדבק משאיר בו את כל דיוקנו אף על גב שאותו חותם הולך כאן וכאן ולא עומד שם ונעבר ממנו כל דיוקנו משאיר שם ושם עומד אף כך אמרה כנסת ישראל כיון שנדבקתי בך כל דיוקני יהיה חקוק בך שאף על גב שאלך לכאן ולכאן תמצא את דיוקני חקוק בך ותזכר אותי. עי' שער לד פרק ב כלל ט

שעה"כ

שהוא אבנית"ן ותחלקהו ב' ימי השבוע ההיא בזה האופן, אות א' בליל א', אות ב' בליל ב', אות ג' בליל ג', אות י' בליל ד', אות ת' בליל ה', אות צ' בליל ו', וכל הו' אותיות עצמם בליל ז'. ועד"ז בכל שבוע בשם של חלקו.

גם יכוין כוונה אחרת ג' בסוד ההויה, בשבוע א' יכוין אל הו"ה א' שבספ"י החסד כולה מנוקדת בסגול¹⁷⁵⁰, ובשבוע שני בנקוד שבא שהיא הויה גבורה, ובשבוע הג' בהויה הת"ת והיא כולה בנקודת בחולם, ובשבוע הד' בהויה הנצה וכולה מנוקדת בחיריק, ובשבוע הה' בהויה ההוד כולה מנוקדת בקיבוץ, ובשבוע הו' בהויה יסוד כולה מנוקדת בשורק ו', ובשבוע הז' בהויה המלכות (פו ע"ב) בניקוד צבאות שבא וקמץ וחולם.

ויחלק כל שבוע לפרשות ז' ימים שבה, כיצד: ליל א' משבוע א' יכוין בהויה בניקוד סגול עם הרוחניות שבתוכה¹⁷⁵¹ שהיא נשמה אליה, והיא הויה אחרת גם היא כולה בסגול. בליל ב', בהויה בניקוד שבא עם רוחניותה שהיא הויה בסגול. וכן בשבוע ב', יום א' יכוין בהויה בניקוד סגול עם רוחניותה שהיא הויה בניקוד שבא. ועד"ז בכל שאר הלילות עד ליל ז', שאז יכוין בהויה בניקוד צבאות עם רוחניותה, שהיא הויה בשבא. ועל ד"ז בכל שבוע מז' שבועות.

גם טוב לאדם לכוין במ"ט ימים אלו לתקן כל אשר חטא בכל הז' ספירות. והמשל בזה, בהיותו בשבוע א' יכוין לתקן את אשר חטא ופגם בספירת החסד. ובשבוע הב' יכוין לתקן את אשר חטא ופגם בספירת הגבורה. וכעד"ז ב' השבועות.

גם ראיתי למורי ז"ל מקפיד וזהיר מאד לומר אחר ספירת העומר מזמור (תהלים טז) אלקים יחננו כו' כולו מעומד, ולכוין בכל יום ויום מן המ"ט ימים בתיקון א' מ"ט תיבות¹⁷⁵² שיש בזה המזמור. גם יכוין באות א' מ"ט אותיות שיש בפסוק (תהלים טז) ישמחו וירננו כו'. וזה מספר אותיות המ"ט של הפ' ישמחו כו', כדי שלא תטעה בהם תיבת לאמים חסר ו' תשפוט מלא ו', תיבת משור מלא ו', ע"כ הגיעו לידי דרושי ספירת העומר.

דרושי הפסח דרוש יב

מדבר בענין יום שביעי של פסח ובו יתבאר ענין קריעת ים סוף שנקרע ביום הזה. הנה למעלה בדרוש הא'¹⁷⁵³ ובדרוש הב' ביארנו טעם אל היות היום הזה נק' יו"ט, ושם ביארנו כי להיות שבשבוע א' נכנס מוח החכמה אשר בו נכללין כל המוחין, כמו שאמר הכתוב (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ולכן כשנשלמה כניסתו כי אז בלילה ההוא נכנס רשימו דגדלות שני דאבא מוח החכמה, לכן אז הוא יו"ט גמור¹⁷⁵⁴. וביום שלאחריו, אע"פ שבו נכנס עצמות גדלות שני, אין זה חידוש כיון שכבר נכנס בליל ז' של פסח והניח בו רשימו, ולכן אינו אלא אסרו חג בלבד, כי בסבת שאין בו חידוש לכן איננו

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁵⁰ עי' תיקו"ז קנא.&

¹⁷⁵¹ הרב ש"ש התקשה בלשון כאן.

¹⁷⁵² מחוץ ל"למנצח בנגינת מזמור שיר".

¹⁷⁵³ לעיל פד ע"ג סוף דרוש ח' (לש"ו).

¹⁷⁵⁴ עי' דע"ה ח"ב קכד ע"ג: כאשר נשלם הוא בשבוע ראשונה, כבר קנו הזו"ן על ידו קנין השלימות. ומה גם כי הרי נשאר רושם גדול בהזו"ן מהשלימות המעולה דליל א' של פסח וכמ"ש כ"ז בשעה"כ (דף פד ע"ג סוף דרוש ח' ושם דף פו ע"ב בדרוש יב), ולכן בסיבת השלימות הנז' הנעשה בהנוק' ג"כ ע"י שנשלם המוח ראשון דהחכמה בז"א בליל ז' של פסח, הנה נעשה אז הלידה לכל האורות שנתעברה מהם בליל א' של פסח.

שעה"כ

יו"ט ממש¹⁷⁵⁵. ולהיות כי בו נכנס עיקר גדלות שני דאבא לכן הוא אסרו חג ואינו חול גמור.

והנה לכן ביום ז' של פסח יש חיוב זווג, לפי שכבר עתה יכול ז"א להזדווג עם המלכות. ומעם הדבר יובן במש"ל (&) כי המוחין מתפשטים בז' בחי', הלא הם חכמה ובינה ועטרא דחסדים ועטרא דגבורות שבדעת וחסד וגבורה ות"ת. ואמנם בבחי' הז' שהיא הת"ת צריך לכוין בה ב' בחי' יחד, והם בת"ת ומלכות העומדת באחוריו כנודע. וכל בחי' מאלו הז' כלולה מכולם, ולכן הם ז' שבועות, וכל שבוע ז' ימים. ועתה ביום ז' של פסח שהוא יום ו' של שבוע א' דספירת העומר, נתקן בחי' הת"ת¹⁷⁵⁶. ולכן הרי הוא כאלו נתקנה גם המלכות שהוא באחוריו, ולכן הוא יו"ט וראוי לזווג. האמנם כיון שלא נתקנו כל המוחין, לכן אינו זווג גמור מעולה, אמנם נקרא זווג דקטנות, כיון שעדיין לא נגדל ז"א.

ובזה יתבאר לך לשון מאמר א' מספר הוהר בפ' בשלה (דף נב ע"ב) בענין קריעת י"ם בפסוק (שמות יד טו) מה תצעק אלי, ואמר שם רשב"י ע"ה, בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה את ה'¹⁷⁵⁷. ובודאי שביאור המאמר הזה עמוק מאד כיון שמצינו לרשב"י ע"ה

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁵⁵ עי' לעיל הערה 1702 ופה ע"ב.

¹⁷⁵⁶ עי' פע"ח: והענין כי הנה ביארנו איך המוחין הם נכנסים ומתפשטים בז' בחי' שהם חב"ד ודעת נחלק לב' חו"ג הרי ד' ואח"כ חג"ת הרי ז' בחי' נגד ז' שבועות אמנם בחי' הו' [הז' – לש"ו] שהוא ת"ת צריך לכוין בה ב' כוונות והם ת"ת ומלכות שהוא מאחוריו כנודע אמנם כל מוח ומוח מאלו הז' מוחין ובחי' הנ"ל כלול מכל הז' כמבואר אמנם עתה ביום ו' של עומר עדיין לא נתקנה בחי' ז' שהוא סוד המלכות ועל"ז כיון שנתקן בחי' הו' שהוא ת"ת הרי הוא כאלו נתקנה גם המלכות כי היא מאחור ת"ת ולכן ביום ו' לעומר הוא י"ט ויש בו זווג אמנם זווג זה אינו זווג גמור כיון שלא נשלמה כל המוחין ונקרא זווג זה זווג דקטנות.

¹⁷⁵⁷ ז"ל: ביה שעתא חמו ישראל עאקו מכל סטרין ימא בגלוהי דזקפן קמייהו בתרייהו כל אינון אכלוסין כל אינון משיריין דמצרים לעילא עלייהו כמה קטיגורין שריאו צווחין לקודשא בריך הוא כדין כתיב ויאמר יהו"ה אל משה מה תצעק אלי ותאנא בספרא דצניעותא אלי דייקא בעתיקא תליא כלא ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין כדין נהירו דכלא אתנהיר אמר רבי יצחק כדין כד אתנהיר כלא כחדא ועבד ימא נימוסין עלאין ואתמסרו בידוי עלאין ותתאין ובגיני כך קשיא קמי קודשא בריך הוא כלא כקריעת ים סוף וכלא הכי אוקמוה מאי טעמא בגין דקריעת ים סוף בעתיקא תלייא.

אמר רבי שמעון חד איילתא אית בארעא וקודשא בריך הוא עביד סגיא בגינה בשעתא דהיא צווחת קודשא בריך הוא שמע עאקו דילה וקביל קלה וכד אצטריך עלמא לרחמי למיאי היא יהבת קלין וקודשא בריך הוא שמע קלה וכדין חייס על עלמא הדא הוא דכתיב (תהלים מב ב) כאיל תערוג על אפיקי מים וכד בעיא לאולדא היא סתימא מכל סטרין כדין אתיאי ושויאת רישה בין ברכהא וצווחת ורמת קלין וקודשא בריך הוא חייס עלה וזמין לקבלה חד נחש ונשיך בערייתא דילה ופתח לה וקרע לה ההוא אתר ואולידת מיד אמר רבי שמעון בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה את יהו"ה והכי דייקא.

תרגום: באותה השעה ראו ישראל צרות מכל הצדדים הים בגליו שעולים לפניהם מאחוריהם כל אותם אוכלוסים כל אותם מחנות מצרים למעלה מעליהם כמה קטגורים התחילו צווחים לקדוש ברוך הוא. אז כתוב ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי ושנינו בספרא דצניעותא אלי דווקא הכל תלוי בעתיק באותה השעה נגלה העתיק הקדוש ונמצא רצון בכל העולמות העליונים ואז האור של הכל האיר. אמר רבי יצחק אז כשהכל מאיר כאחד ועשה הים מנהגים עליונים ונמסרו בידו עליונים ותחתונים ולכן קשה לפני הקדוש ברוך הוא הכל כמו קריעת ים סוף והכל כך פרשוה מה הטעם משום שקריעת ים סוף תלויה בעתיק.

אמר רבי שמעון יש אילת אחת בארץ והקדוש ברוך הוא עושה הרבה בשבילה בשעה שהיא צווחת הקדוש ברוך הוא שומע את הצרה שלה ומקבל קולה וכשהעולם צריך לרחמים היא נותנת קולות למים¹⁷⁵⁷ והקדוש ברוך הוא שומע את קולה ואז חס על העולם זהו שכתוב כאיל תערוג על אפיקי מים. וכשרוצה להוליד היא נסתרת מכל הצדדים אז באה ושמה ראשה בין ברכיה וצווחת ומרימה קולות והקדוש ברוך הוא חס עליה ומזמין כנגדה נחש אחד ונושך בערוותה ופותח אותה וקורע לה אותו מקום ומולידה מיד אמר רבי שמעון בדבר הזה אל תשאל ואל תנסה את ה' וכך דוקא.

שעה"כ

שהפליג בהסתרת סודו ואמר בהאי מלה לא תשאל. וביום שמורי ז"ל ביאר לנו המאמר הזה, היינו יושבים בשדה תחת האילנות, ועבר עליו עורב אחד צועק וקורא כדרכו, ומורי ז"ל ענה ואמר אחריו ברוך דיין האמת. שאלתי את פיו, ואמר לי כי אמר לו העורב ההוא, כי לפי שגילה הסוד הזה לכל בני האדם בפרהסיא לכן נענש בעת ההיא בב"ד של מעלה, ונזרו עליו שימות בנו הקטן. ותיכף הלך לביתו ובנו היה מטייל בחצר, ובאותה הלילה חלה את חליו ומת אחר ג' ימים רחמנא ליצלן. ולכן ראוי לכל בעל נפש הרואה¹⁷⁵⁸ הדברים האלו להסתירם בתכלית ההסתרה, זולת הכלל הנודע בכל החכמה הזו, כי כבוד אלקים הסתר דבר (משלי כה ב)¹⁷⁵⁹. ואין מקום להאריך בזה כי הדברים נודעים, וכל מה

- מאיר הכוונה -

ועי' דע"ה ח"ב קכ ע"ד שמציין עוד ל: משפטים (ק"ט ע"ב), ויקהל (רי"ט ע"ב), אחרי מות (סז ע"ב), פינחס (דף רמט בארוכה), וע' בהגר"א בספר יהל אור (פ' פקודי דף ל"ד).
זוה תמצית דברי הדע"ה שם: אמנם כאשר נמשכת עת התגברות הדינין זמן רב, ונצרך העולם לרחמים, אז נאמר כאיל תערוג על אפיקי מים, שכן באותו הזמן שהוא זמן תגבורת הדינים (הרי הוא זמן הגלות) מכונה השכינה הקדושה בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, שכן תרעין דילה סתימין, משום שפתחה סתום ורחמה צר.
בעת שאין זכות ומעשים בתחתונים לגרום זיווג לז"ן, והעולם מתמוטט ע"י תוקף הדינים קשים, מתעוררים הרחמים, ועולים הז"ן למעלה להיכלין עילאין דא"א ומלבישים על א"א ומזדווגים שם פב"פ.

והוא על הדרך שמצאנו דוגמתו למטה ג"כ, שכאשר אנו נצרכים לרחמים ואין אנו ראויים מצד מעשינו, אזי אנו באים לפניו ית"ש מצד זכות אבות וברית אבות, וכן מצד שמו הגדול ית"ש. ועי"כ שאנו מזכירים ומעוררים את הדברים הנ"ל, אנו גורמים עי"ז שיעלו ז"ן בהיכלין דא"א, ויטייחו שם פב"פ.

אמנם בשעה שנעשה ענין כזה אפילו אחר שעלו ז"ן למעלה וקבלו שם אור וברכה ככל הראוי להם, עכ"ז מאחר שאין התחתונים כדאים לזה, ממילא כאשר יורדים הז"ן למקומם ע"מ להשפיע למטה, יש עיכובים גדולים בדבר, שכן במקומם הוה אז מדרגת הז"ן רק אחר באחור, ולא נשתנו עדיין במקומן ממדרגתם כלל, והם בבחי' הקטנות.

1758
##*?

1759
עי' זהר ח"ג כח ע"א: אמר חד תנא בודאי בגין דא אתמר בך (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה בגין כלה דילך דלא יהא לך שלימו אלא בה דכד אנת תהא שלימא בה אתמר בך (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות במראה כגוונא דכלה דאתפשטת מלבושהא ומתייחדת עם בעלה בקירוב בשר ברמ"ח אברים דילה ולא כסיאת אבר חד מינה והאי איהו במרא"ה רמ"ח בחושבן אמר בוצינא קדישא בקדמיתא אתחזי לך האי חיזו דאתמר בה במראה דאיהו לך המראה הגדול בסנה דאדכר ביה חמש זמנין הסנה וכען אתגלייא לך חיזו דא ברמ"ח פקודין דאינון בחמשה חומשי תורה ולא בחידות דאינון לבושין דילה דבהון חזו כל נביאי דלית ארח לאתגלאה כלה בקירוב בשר אלא לחתן דילה בהווא זמנא יתקיים בהו (בראשית ב כה) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו כגון אדם ואשתו דכבר אתעבר ערבוביא בישא ערב רב קושיא בישא מעלמא דאינון עריין דקודשא בריך הוא ושכינתיה עריין דישאל כל שכן עריין דילך רעיא מהימנא ומהלכה דילך דבגינייהו צריך לכסאה רזין דאורייתא כמה דאוקמוה (משלי כה ב) כבוד אלהים הסתר דבר עד דמתעברין מעלמא ולית מלכים אלא ישראל כמה דאוקמוה כל ישראל בני מלכים הם בהווא זמנא וכבוד מלכים חקור דבר אמר רעיא מהימנא בריך אנת לעתיק יומין דמתמן אנת כענפא דאתפשט מאילנא הכי נשמתך ענפא מניה:

תרגום: אמר תנא אחד ודאי שבגלל כך נאמר בך מוליך לימין משה, משום הכלה שלך שלא תהיה לך שלמות אלא עמה, שכאשר אתה תהיה שלם עמה נאמר בך פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות. במראה, כדוגמת כלה שפושטת מלבושיה ומתייחדת עם בעלה בקירוב בשר ברמ"ח איברים שלה, ולא מכסה אבר אחד ממנה, וזהו במראה, רמ"ח בחשבון. אמר הנר הקדוש, בראשונה נראה לך המראה הזה שנאמר בו במראה, שהוא לך המראה הגדול בסנה, שנזכר בו חמש פעמים הסנה, וכעת התגלה לך המראה הזה ברמ"ח מצוות, שהם בחמשה חומשי תורה. ולא בחידות, שאותם לבושים שלה, שבהם ראו כל הנביאים, שאין דרך שתתגלה כלה בקרוב בשר אלא לחתן שלה, באותו זמן יתקיים בהם (בראשית ב) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו, כמו אדם ואשתו שכבר העביר הערבוב הרע של ערב רב, קושיה רעה מן העולם, שהם העריות של הקדוש ברוך הוא ושכינתו, העריות של ישראל. כל שכן העריות שלך, רועה הנאמן, ומהלכה שלך, שבשבילם צריך לכסות את סודות התורה כמו שבארוה, (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר, עד שעוברים מן העולם, ואין מלכים אלא ישראל. כמו שבארוה, כל ישראל בני מלכים

שעה"כ

שיסתיר האדם הסודות מלגלותם למי שאינו ראוי, הוא משובח ומכובד בפמליא של מעלה. והעושה היפך מזה מכניס עצמו בסכנה עצומה בעוה"ז במיתת עצמו בהכרת ח"ו ובמיתת בניו הקטנים, נוסף על עונש נשמתו בנהינם שאין קץ לעונשו, וכמו שהזכיר רשב"י ע"ה בסוף אדר"ז (רצד ע"ב*##), וע"ש¹⁷⁶⁰.

והטעם שנענש מורי ז"ל בביאור מאמר זה וכמו שהזכיר רשב"י ע"ה עצמו שאמר בהאי מלה לא תשאל, הענין הוא כי הנה נודע שאין החיצונים (פו ע"ג) נאחזין אלא במוחין של קטנות כי הם דינין תקיפין. ובהיות האדם מתעסק בסודות התורה, אם יהיה בענין זמן הגדלות העליון או בשאר דרוש חכמת האמת שהם ענינים למעלה, אין לאדם כל כך סכנה כמו בזמן שעוסק בסודות זמן הקטנות, כי בהתעסקו בהם הנה החיצונים מתעוררים בהם ומתאחזין שם, ומזכירים עונותיו של האדם המתעסק בהם¹⁷⁶¹.

וזה משה רבינו ע"ה רבן של נביאים שנאמר בו (שמות ד ג) וינס משה מפניו, והטעם הוא לפי שענין המטה אשר נהפך לנחש הוא בחי' קטנות דז"א הנקרא נחש כמ"ש בע"ה (&). ובהיותו מתעסק בדרוש ההוא נתיירא וינס מפניו, ולכן הסוד הזה צריך להעלימו אם מפאת עצמו, ואם מפני שאין אנו יודעים אמיתתו אפי' טפת גרגיר של חרדל מן הדרוש ההוא¹⁷⁶².

ונחזור לענין לבאר אותו¹⁷⁶³ המאמר בענין האילה ההיא שרחמה צר וחביבה על בעלה, ובעת לידתה מזדמן לה נחש א' ונושך בערייתא ויולדת כו¹⁷⁶⁴. דע כי האילה הזו

- מאיר הכוונה -

הם, באותו זמן וכבד מלכים חקור דבר. אמר הרועה הנאמן ברוך אתה לעתיק הימים, שמשם אתה כענף שמתפשט מן האילן, כך הנשמות ענף ממנו.

¹⁷⁶⁰ ז"ל: זכאה חולקיהון דצדיקיא דעלייהו כתיב ונאמן רוח מכסה דבר (משלי יא) נאמן רוח ודאי דהא רוחא דלהון מאתר עלאה קדישא אשתליף ובג"כ נאמן רוח אקרון וסימן דא אוקימנא כל ההוא דמגלה רזין בידוע דנשמתא לאו איהו מגופא דמלכא קדישא ובג"כ לית ביה רזא ולא מאתר דרזא הוא וכד תיפוק נשמתיה לא אתדבקא בגופא דמלכא דהא לא אתריה הוא ווי לההוא בר נש ווי ליה ווי לנשמתיה זכאה חולקיהון דצדיקיא דמכסין רזין כל שכן רזין עלאין דקודשא בריך הוא (רזין עלאין דמלכא קדישא) עלייהו כתיב (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ תרגום: אשרי חלקם של הצדיקים שעליהם נאמר "ונאמן רוח מכסה דבר". "נאמן רוח" ודאי, כי הרוח שלהם נשלף מהמקום העליון הקדוש, ומשום זה נקראים "נאמן רוח". והעמדנו סימן זה: מי שמגלה סודות, ידוע שנשמתו אינה מגוף המלך הקדוש, ומשום זה אין בו סוד, ואינו ממקום הסוד. וכשנשמתו יוצאת אינה מידבקת בגוף המלך, כי אינו מקומה. אוי לאותו האדם אוי לו אוי לנשמתו, אשרי חלקם של הצדיקים המכסים את הסודות. כל שכן הסודות העליונים של הקב"ה (של המלך הקדוש), עליהם נאמר "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ".¹⁷⁶¹

וכ"ש מי שמתעסק בקלי'.¹⁷⁶¹ פ"ח: לכן בעת שהאדם עוסק בהם אז החיצונים מתעוררים ומזכירין עונותיו של אדם ולכן בכל פעם שמורי ז"ל היה עוסק בשום דרש מן הקטנות היה נענש וא"צ להאריך ע"ז.

¹⁷⁶² פ"ח: והנה היסוד המזדווג עמה עתה אין לו רק בחי' קטנות כי עדיין לא נכנסו בו המוחין והנה בחי' היסוד דקטנות נקרא נחש עלאה והענין כי היסוד נקרא שדי ובהיותו בסוד קטנות אין לו רק מן האחורים של הדעת [רק מן האחורים של הדעת נמחק, בלש"ו בומקומו איתא מן הדעת רק אחוריים של אה"ה ועי' במ"ח בש"פ פ"ב] אה"ה ברבוע שהוא גימט' מ"ד והוא סוד הד"ם שבארנו לעיל והנה שד"י עם ד"ם גי' נחש והענין כי הלא אינו ממשך הטיפה זו רק מן אחוריים של היסוד דאמא שבתוך הז"א והנה ידעת כי אמא הוא אה"ה דין ואחוריים של אה"ה הוא תקמ"ד והנה המלוי של תקמ"ד גי' ת"ק כמו מלוי של שדי ולכן תסיר מן תקמ"ד מלוי שלו שהוא ממש מלוי שם שדי ישאר מ"ד ויהיה שד"י ומ"ד גימטריא נחש וזהו חיבור יסוד זעיר אנפין ביסוד אמא כי אז משם יניקת הטפה לתת לנוקבא

¹⁷⁶³ עי' דע"ה ח"ב קד ע"ב: אמנם זה היה רק ביום ראשון של פסח, אמנם תיכף לאחמ"כ חזרו לקטנותן, ועל"ז נשאר בהם רשימו הגדול מאורות ליל א' של פסח, ונתבטל תוקף אחיזת החיצונים מהם. שכן נתחלפה הנוק' ממה שהיתה בתחילה, מסוד בתולה שעיברה המלאה דינין לסוד בתולה שעיברה המלאה רחמים, והיתה בסוד בתולה שעיברה עד יום ז' של פסח, שאז היתה הלידה.

שעה"כ

היא נוקבא דז"א החביבה מאד על בעלה ז"א¹⁷⁶⁵, והנה בליל א' של פסח נודונו יחד, ואז היה זווג מעולה גמור, לפי שהז"א נגדל בתכלית הגדלות, וגם בחי' היסוד שנודונו אז עמה הוא יסוד הגדלות. ולהיות זווג ההוא זווג עליון ולא נעשה על ידינו, נאסר בזווג תחתון כנ"ל. והנה הנוק' מעוברת מן הזווג ההוא כל ימי הפסח, וביום הז' של פסח יולדת אותו. ועיין בדרוש יום אסרו חג של סוכות (&), כי שם נתבאר באופן אחר¹⁷⁶⁶. והנה נתבאר כי תיכף אחר יום א' של פסח חוזר ז"א לבחי' קטנות הראשון וצריך להיות נתקן והולך מאז ואילך, ואם הוא בימי קטנות, מכ"ש נוק' שאינה נבנית אלא על ידו שהיא עדיין קטנה, ולכן נק' עתה בשם האילת אשר רחמה צר¹⁷⁶⁷, כי הנה אין ברחמה רק הה' גבורות דמנצפ"ך, שהם בחי' עומר מנחת שעורים שנקרב ביום א' לעומר. כמבואר לעיל (&) כי מנצפ"ך כפול הוא בגימ' שער"ה¹⁷⁶⁸, כי ב"פ מנצפ"ך הם תק"ס, ועשרה אותיות שלהם הרי

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁶⁴ עי' ב"ב טז ע"ב: חולל אילות תשמור אילה זו רחמה צר בשעה שכורעת ללדת אני מזמין לה דרקון שמכישה בבית הרחם ומתרפה ממולדה ואלמלי מקדים רגע אחד או מאחר רגע אחד מיד מתה. ועי' ליעל הערה 1757.

¹⁷⁶⁵ עי' שער המוחין פרק ג.

¹⁷⁶⁶ עיין סוד הענין בכ"ז בספר הדע"ה ח"ב דרוש ה' ענף ב' סימן יא (לש"ו).

¹⁷⁶⁷ עי' הערה 1764, ועי' עירובין דף נד ע"ב, אמר רבי שמואל בר נחמני מאי דכתיב אילת אהבים ויעלת חן וגו' למה נמשלו דברי תורה לאילת לומר לך מה אילה רחמה צר וחביבה על בועלה כל שעה ושעה כשעה ראשונה אף דברי תורה חביבין על לומדיהן כל שעה ושעה כשעה ראשונה ויעלת חן שמעלת חן על לומדיה. אבל לא נ"ל שזה שייך לכאן אלא רק ב"ב.

פ"ח: ולפי שעתה אינה נתקנת לגמרי כי אם הז"א עצמו הוא בסוד קטנות מכ"ש היא לכן עתה נקראת איילה ורחמה צר [גלינוות הלש"ו: והוא כל האורות והמוחין אשר זכו כל ישראל ביום ז' של פסח בעת קריעת ים סוף, וכמ"ש ראתה שפחה ביס מה שלא ראו ישעיה ויחזקאל. אמנם ע"י שינקו החיצונים הדינים דהקטנות כנ"ל אות ו' ז' היה בהם כח להיות למסך מבדיל לפני אותן האורות, ולכן לא זכו ישראל אז להזדככות הגוף, כי הגוף הוא מצד הס"א כמ"ש בזהר שלח ק"ע ע"א ונשאר גופם כמקדם ועי"ז נסתלק מהם אח"כ האורות ג"כ כמ"ש בפרשת בשלח ס סוף ע"א, א"ר שמעון כו' [אמר רבי שמעון עד דהו אזלי במדברא אתגלי עליהו רשותא אחרא דשאר עמין ההוא דשליט במדברא ואערעו בהו תמן חמו ישראל דלא הוה ההוא זיוא יקרא דמלכיהון הדא הוא דכתיב ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה מאי טעמא כי מרים הם לא אתבססם נפשיהו כקדמיתא ולא עוד אלא דאתי לקטרגא עליהו. תרגום: אמר רבי אלעזר הם יצאו למדבר להסתכל והקדוש ברוך הוא נטל זיו כבודו משם והם הלכו להסתכל (לקדוש ברוך הוא) בו ולא מצאו אותו ולמדנו שהקדוש ברוך הוא נקרא תורה ואין מים אלא תורה ואין תורה אלא הקדוש ברוך הוא. אמר רבי שמעון עד שהיו הולכים במדבר התגלה עליהם רשות אחרת של שאר העמים אותו ששולט במדבר ופגש בהם שם ראו ישראל שזה לא היה אותו זיו כבוד מלכם זהו שכתוב ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה מה הטעם כי מרים הם לא התבשמה נפשם כבתחלה ולא עוד אלא שבא לקטרג עליהם]. ולא ניתן להם בשלימות לקנין עצמי שהוא בהזדככות הגוף ג"כ רק במתן התורה כמ"ש בס"פ יתרו. ועכ"ז ע"י אותה היניקה דהקטנות הנז' היה כח להס"א עי"ז להשלים אח"כ במעשה העגל, וכ"ז הוא הכל משום שעיקר יציאתם ממצרים היה בלא זכות, ולכן היה כל הקטנות הנז' ויניקת החיצונים הנז', ולכן גרם עי"ז כל מה שגרם עד שירחם הקב"ה עלינו למען שמו ית'. ועומק סוד הענין הזה הוא ב'פ' פנחס רמט ע"א וע"ב וב'פ' ויקהל ריט ע"ב ובאחרי מות סז ע"ב וסח ע"א ברע"מ שם וב'פ' משפטים קיט ע"ב ובספר יהל אור להג"ר א ב'פ' פקודי דף לד וה"י יאיר עיניו בתוה"ק למען שמו ית'.]

¹⁷⁶⁸ עי' דע"ה ח"א פ ע"א: ומעתה נבוא לענינינו, כי הנה מצות העומר אשר הוא ממחרת דיום ראשון של פסח, הנה נודע הוא מדברי האריז"ל (בכוונת ליל ז' של פסח, ע' שער הכוונות פו ע"ג פט ע"ב) כי הוא להמשיך בהנוק' העטרה דגבורה לצורך בניינה, כי ממחרת יום א' של פסח עד חג השבועות נמשך ונעשה בנין הזו"ן ושלימותם, ובנין הנוק' הרי הוא מהגבורות, וזה נמשך בה ע"י העומר שהוא מן השעורים. כי הגבורות הנה הם מה' אותיות מנצפ"ך הכפולות, וב' פעמים מנצפ"ך הרי הם תק"ס, ועם העשר אותיות הוא תק"ע, ועם ה' אותיות השרשיות הוא תקע"ה כמנין שער"ה חסר ו' (כי כן הוא בתורה ס"פ וארא ט לא) כי השערה אביב, אשר משם הוא הלימוד על העומר שהוא מן השערה, כמ"ש בתו"כ ויקרא ב' י"ד הובא במנחות סח ע"ב. ולא היה העומר רק עשרון אחד שהוא כנגד הנוק' אשר עיקר בניינה הוא מהגבורות. משא"כ שתי הלחם אשר בחג השבועות שהם להמשיך את החסדים, הנה הם באו מן החיטים, כי חטה הוא גימ' כ"ב שהם הכ"ב

שעה"כ

תק"ע, ועם ה' אותיות השרשיות שהוא ענין הכללותם חמש בחמש הרי תקע"ה כמנין שער"ה¹⁷⁶⁹, ולכן רחמה צר מאד כי לא נתנו בה הה' חסדים¹⁷⁷⁰, ולכן אינה יכולה לילד לפי שאם תלד יתאחזו בה החיצונים באותם הנשמות דוונ¹⁷⁷¹ גמור דליל פסח הא' אשר אז בתוכה בסוד העיבור. ובצאתם מפתח רחמה יתאחזו בהם בסוד לפתח הטאת רובין (בראשית ד ז), לפי שהיא עתה בזמן הקטנות¹⁷⁷². והתיקון לזה הוא שיחזור ז"א שהוא עתה בסוד הקטנות להזדווג עמה עתה בליל ז' של פסח בבחי' היסוד שבו שהוא בבחי' קטנות¹⁷⁷³, ועי"ז נפתח רחמה ויולדת, ואז החיצונים יונקים הסיגים והזוהמא והפסולת הנשאר מן הדין ההוא של זווג הקטנות, ואינם נאחזים בנשמות הנולדות מן הזווג דגדלות

- מאיר הכוונה -

אותיות החסדים. ולכן הם שני עשרונים, והם שתי לחם, כי הם כנגד הז'ין להמשיך ולהשלים החסדים בשניהם, [וע' עוד ברע"מ פ' אמור צח רע"א] כי בשבועות נשלמים שניהם בהמוחין דגדלות, ומתמתקים אז עי"ז הגבורות ג"כ. ולכן הם נאפות חמץ, כי הם באים לתקן את הגבורות ג"כ, ולתיקון שניהם שהוא הן לז"א והן להנוק', משא"כ העומר תיקונו הוא רק להנוק' לבד, ולכן הוא עשרון אחד ולהמשכת הגבורות לבד ולכן היא מן השעורים.

והנה כ"ז הוא יסוד ושורש לתיקון העתיד, וכמ"ש ר' יהושע (ראש השנה יא ע"א) בניסן נגאלו בניסן עתידין ליגאל. כי התחלת הגאולה יהיה בניסן, ויתחיל אז תיקון הז'ין ושלימותם וימשך עד חג השבועות, שאז יושלם כל שלימות הז'ין, וכן יהיה {פ ע"ב} אז סוף הגאולה בשבועות, כמ"ש הגר"א בתיקונים (דף ס"ב עמוד ג' ד"ה ובסוכות) ע"ש כל הענין בתיקונים בארוכה. והנה על זה הוא כל מצות הקרבת העומר וספירת העומר ושתי הלחם, לתקן את בנין הז'ין ושלימותם לעת תיקון העתיד, ונעשה כ"ז עתה לאט לאט בכל שנה ושנה, עד שיושלם בזמן ביאת המשיח. והוא ע"פ מה שאמרנו בכמה מקומות מדברינו, כי כל הדורות כולם הם קומת פרצוף אחד כללי, הנמשך ונשלם בביאת המשיח, ובסוד מה שאמרנו (יבמות ס"ב סע"א) אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף, וכל דור ודור הוא פרט אחד מהקומה הכללי, והוא נעשה ונתקן במשך זמנו ע"י התורה והמצוה והמאורעות שבכל עת עד שיושלם כולו בעת קץ הימין.

¹⁷⁶⁹ פע"ח: כי שערך גימ' תקע"ה שהם סוד ב"פ מנצפ"ך כפולות שהם גי' פ"ר ועם ה' אותיות גימטריא פ"ה ועוד ב"פ פ"ר עם ה' אותיות הרי ב' פעמים פ"ה וגימ' תק"ע וכשכוללן ה' בה' תקע"ה כמנין שערך

¹⁷⁷⁰ כי הגבורות מדרך לצמצם ואינם מניחים את החסדים להתפשט כי הרי לכך נקראו דינין שאינם מניחים ליתן אלא רק בדין ובמשפט ולפי המעשים דוקא והוא מעומק כוונתו ית"ש כדי שלא יתאחזו החיצונים באור העליון ח"ו כמשר"ה (לש"ו בפע"ח).

¹⁷⁷¹ הבאים מזווג (פע"ח).

¹⁷⁷² אשר לא היה אז לפי המעשים כלל אלא רק בדרך נס כנ"ל פ"א (לש"ו על פע"ח) כי באמת לא היו עדיין כדאי לזה וכמ"ש ואת ערום ועריה (לש"ו על פע"ח).

¹⁷⁷³ פע"ח: ולכן נחש עילאה נושך ערייתה הוא בסוד היסוד דבחי' קטנות מזדווג עמה וזווג ההוא נקרא בלשון נשיכה לפי [משום שאין בכח להיסוד דקטנות לכנוס ולהגיע בפנימיותה כלל אלא רק בהחיצוניות לבד וכל פעולתו הוא רק שקורע ובוקע את המסך הסותם לכך נקרא בשם נשיכה (לש"ו)] שהוא בסוד הקטנות דין ואז [ואינו מעורר בהמוחין הפנימית מאומה לא בו ולא בה וכנודע שבקטנות אין להם מוחין פנימיות כלל (לש"ו)]. על ידי הזיוג ההוא רחמה הצר נפתח ואז החיצונים יונקים הזוהמא והדין [כי בגבורות דקטנות יש בהם איזה בחי' שפע השייך לחיצונים והוא אשר נקראת בשם זוהמא (לש"ו)] ונשארת הקדושה [כי ע"כ שיונקים גם מהגבורות הטהורות ג"כ וכידוע שניקתם הוא מהגבורות כי זהו חיותם כנודע והוא אשר נקראת בשם דין כי הגבורות הם דינים כנ"ל הערה 1770 ומה גם כי ע"י יניקתם וחיותם נעשו הם שלוחי הדין לענוש ולחבל רח"ל (לש"ו)]. שאין נוגעים בה רק מבחי' הנחש ולא מבחינת הגדלות [שאינם יונקים רק מאותה השפע אשר נעשה מהזווג דקטנות כי הרי יש גם בהם בחי' מ"ד ומ"ן ושפעת הזווג אלא שהוא רק מהמוחין דחיצוניות ואותה הזווג דקטנות הוא נקרא בשם נחש שהוא היסוד דקטנות (לש"ו)]. ואין להאריך בזה [כי בעת אשר הם מטרידים את עצמם ועוסקים ביניקת שפעת הגבורות דהקטנות אז ביני לביני נולדו ויצאו האורות והנשמות דחסדים וניצולו מהם שנשארו נקיים והוא משום כי הגבורות הם שרשם דהחיצוניים כנודע וגם הם באים מתחילה שהוא מעת ההתחלת הזווג דקטנות ולכן נמשכים החיצונים מתחלה אחר יניקת השפע דגבורות כי כל דבר משתוקק אחר שרשו ועי"ז ניצולול החסדים מהם כי כל אפשרות יניקתם מהם לא היה רק בעת לידתו ויצאתו מהיסו כי שם הם אורבים כנודע אבל אחר שנולדו ויצאו ונעשו אורות ונשמתו שלימות וקדושות הם בורחים משם כי נשרפו ונתבטלו ע"י קדושתם (לש"ו)]. כנ"ל.

שעה"כ

דיום א' של פסח. ולפי שהזווג הזה הוא מבחי' היסוד דקטנות הנקרא נח"ש כמ"ש בע"ה, כי הוא דינין תקיפין, לכך הזווג ההוא מכונה בשם נשיכה כמ"ש (ב"ב טז ע"ב) ונשיך בערייתה כו'. ואמנם היסוד הזה בהיותו בבחי' קטנות נקרא בשם נח"ש, והטעם הוא כי היסוד נקרא שד"י כנודע (זהר ח"ב קנח ע"א תיקו"ז קמב ע"ב), ובזמן הקטנות אין לו אלא חיות מן האחוריים של הדעת דז"א שהוא בחי' שם אהי"ה בריבועו העולה ד"ם כנ"ל, ובהתחבר דם עם שדי יהיה בנימ' נח"ש.

והענין הוא כי עתה אין היסוד הזה ממשיך טפת הזרע אלא מן האחוריים של היסוד דאימא שבתוך דעת דז"א, שהם הלבושין של המוחין דהו"ג כנ"ל (עט ע"ג). והנה אימא נקראת אהיה ביודין, והאחוריים שלה הוא ריבועו שהוא עולה בנימ' תקמ"ד. ואמנם ריבועו הפשוט של אהי"ה היא גימ' ד"ם, ואותיות מילוייהם בנימ' ת"ק כמו המילוי של שם שד"י שהוא ת"ק כנודע. ולכן תסיר מן תקמ"ד מילוייה שהוא ת"ק וישאר ד"ם, גם תסיר מן שד"י אותיות מילואו שהוא ג"כ בנימ' ת"ק וישאר שד"י פשוט, ואז תחבר שדי פשוט עם ריבוע שם אהי"ה פשוט שהוא דם ויהיה הכל בנימ' נח"ש.

והענין יותר בביאור הוא, כי ריבוע אהי"ה הנז' העולה דם הוא בחי' היסוד דאימא, אשר ממנו נמשכת הטיפה ביסוד ז"א הנק' שד"י, ניתנת בבחי' זווג אל הנקבה. והתחברות יסוד דאימא עם יסוד דז"א הרי נחש, כי כל אלו הם בבחינת דינין קשים, וז"ס הנחש העליון שבקדושה הנושך רחם האילה, ולכן בלילה אז יש זווג תחתון ואנו מותרים בתשמיש המטה, אבל אין זה נקרא זווג גמור לפי שעדיין הוא מבחי' זמן הקטנות.

ובזה תבין ענין קריעת ים סוף שנקרע ביום זה, שהוא קריעת רחם האילה, שהוא היסוד שבה, סוף לכל דרגין שבה, ע"י זווג נשיכת נחש העליון דקטנות. וזה ביאור מאמר פ' בשלח הנ"ל (פו ע"ד) וז"ל: ובספרא דצניעותא מה תצעק אלי אלי דייקא בעתיקא תליא מלתא. ר"ל כי להיות אז ז"א בבחי' קטנות לא היה יכול להזדווג עם נוק' בסוד נשיכת הנחש כדי לקרוע קריעת ים סוף, אם לא ע"י הארה הנמשכת לו מעתיקא קדישא הוא א"א כנודע (ע"ח שער עתיק א). כי נה"י דא"א מתלבשת בז"א, ועי"כ מתעורר א"א להאיר בז"א, ועי"כ מזדווג ז"א בנוק' בסוד נשיכה הנז'. אבל שאר ההארות הנמשכות לו עתה מאו"א אין בהם כח לעוררו אל הזווג הזה, ולכן בעתיקא תליא מילתא.

ובזה תבין ענין משה שכתוב בו (שמות ד ג) וינס משה מפניו כו' כנ"ל, כי הנה נתבאר אצלנו כי בכל הדברים יש קטנות וגדלות, וגם יש בחי' משה של זמן הקטנות, והוא סוד ב' שמות א"ל שד"י שהם בנימ' משה. וכשתוסיף עליהם ט' אותיות שיש במילוי שם שד"י, יהיו בנימ' שנ"ד, ואם תוסיף ה' אותיות שיש במילוי א"ל או ה' אותיות של א"ל שד"י בפשוטם, יהיה הכל בנימ' שנ"ט, שהוא בנימ' נח"ש ע"ה. וז"ס (שמות כח טו) ועשית חשן משפט, כי החשן הוא אותיות נחש, וכו' משפט ודינין תקיפין. וזהו ג"כ מ"ש בסוף פרשת ויקהל (דף ריט ע"ב) וז"ל חיה חדא אית בעלמא ואיהי שלטא על אלף מפתחן כו'¹⁷⁷⁴, שהוא סוד שני שמות א"ל שד"י כנז' אשר במילואם הם עולים בנימ' אלף, וז"ס אלף מפתחן הנז' והבן זה.

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁷⁴ ז"ל: פתח רבי שמעון ואמר (תהלים מב ב) כאיל תערג על אפיקי מים האי קרא אוקמוה אבל חיה חדא אית בעלמא ואיהי שלטא בשולטנא על אלף מפתחן בכל יומא ואיהי נוקבא ותיאובתה (דילה) תדיר על אפיקי מים למשתי ולא תרוואה מצחותא דכתיב כאיל תערוג וגו' הכא אית לאסתכלא בקדמיתא כתיב כאיל ולא כתיב כאילת ולבתר תערוג ולא כתיב יערוג אבל רזא דא דכר ונוקבא תרוויהו כחדא והאי נוקבא תערוג על אפיקי מים ואיהי מתעברא מן דכורא וקשי עלה דהא על דינא קיימא וכד אולידת קודשא בריך הוא זמין לה חד חויה עלאה רברבא ואתי ונשיך לגבי ההוא אתר ואולידת ורזא דא הרבה ארבה עצבונך והרוגך בגין דאיהי מתחלחלא בכל יומא ובעציבו על עובדין דעלמא בעצב תלדי בנים בעצב דא רזא דחויא דעציב אנפיהון דעלמא ואל

שעה"כ

ענין כל¹⁷⁷⁵ המ"ט ימים של ספירת העומר דע כי הזווג אשר באותם השבתות ויום ר"ח אייר¹⁷⁷⁶ אשר הותר לנו הזווג ההוא, עכ"ז איננו זוג גמור של גדלות, כי עדיין ז"א בסוד הקטנות כנ"ל בענין זוג ליל ז' של פסח, וכל הזווגים שבימים האלו הם ע"ד מ"ש בזוג ליל שביעי של פסח (&), אלא שיש בהם שינוי קצת כפי בחינת מדריגות המוחין שנכנסו בו בזמן ההוא כנ"ל, כי אינם נשלמים לכנס כולם עד חג השבועות ואז הוא זוג גמור גדלות כמ"ש בע"ה.

ענין הגילוח במ"ט ימים אלו. לא היה מורי ז"ל מגלח ראשו אלא בערב פסח ובערב חג השבועות, ולא היה מגלח לא ביום ר"ח אייר ולא ביום ל"ג לעומר בשום אופן. ענין ל"ג לעומר שאסור בהספד ותענית ובנפילת אפים. דע כי הנה מ"ט ימי העומר הם ימי הדין, כנ"ל שהם סוד הש"ך דינים המתמתקים בימים האלו בענין העומר (&). והטעם הוא לפי שעדיין ז"א הוא כל מ"ט ימים אלו בבחי' קטנות עד חג השבועות, ובה יתבאר טעם ענין מיתת כ"ד אלף תלמידי ר"ע בימים האלו, והטעם למה פסקו למות בל"ג

- מאיר הכוונה -

אישך תשוקתך כמה דאת אמר תערוג על אפיקי מים והוא ימשל בך הא אוקימנא רזא דאיהו שליט עלה וכל דא למה בגין דאמרה סיהרא כמה דתנינן ובגיני כך אזעירת נהורא ואזעירת שלטנא ולית לה רשו מגרמה בר כד יהבין לה חילא בעצב תלדי בנים כמה דאוקימנא ואי תימא אמאי אצטריך חויה לדא אלא דא פתח ארחא לנחתא כל אינון נשמתין דעלמא דאלמלא לא פתח אורחין לנחתא לתתא לא ישרי בגויה דבר נש מה כתיב (שם ד ז) לפתח חטאת רובץ מאי לפתח להווא פתח דאתעתדא לאולדא לאפקא נשמתין לעלמא איהו קאים לגבי ההוא פתח וכל אינון נשמתין דאצטריכו לנחתא בגופין קדישין לא קאים איהו להווא פתח ולית ליה רשו בהאי נשמתא ואי לאו הא חויה נשיך ואסתאב ההוא אתר ולא איהי נשמתא דאתדכיא והכא איהו רזא עלאה בעצב תלדי בנים רזא דא נחש דהא

תרגום: פתח רבי שמעון ואמר כאיל תערג על אפיקי מים וגו' פסוק זה פרשוהו אבל חיה אחת יש בעולם והיא שולטת בשלטון על אלף מפתחות בכל יום והיא נקבה ותשוקתה תמיד על אפיקי מים לשתות ולהתרוות מצמאונה שכתוב כאיל תערג על אפיקי מים.

כאן יש להתבונן בראשונה כתוב כאיל ולא כתוב כאילת ואחר תערג ולא כתוב יערג אבל סוד זה זכר ונקבה שניהם כאחד שאין להפרידם ואחד הוא שלא צריך להעלות אותם זה מזה אלא שניהם כאחד והנקבה הזו תערג על אפיקי מים והיא מתעברת מן הזכר וקשה עליה שהרי על דין עומדת.

וכשמולידה הקדוש ברוך הוא מזמין לה נחש אחד עליון גדול ובה ונושך באותו מקום ומולידה וסוד זה הרבה ארבה עצבונך והרנך משום שהיא מתחלחלת בכל יום ובעצב על מעשי העולם בעצב תלדי בנים בעצב זה סוד הנחש שמעצב פניהם של העולם.

ואל אישך תשוקתך כמו שנאמר תערג על אפיקי מים והוא ימשל בך הרי בארנו הסוד שהוא שולט עליה וכל זה למה משום שאמרה הלבנה כמו ששינינו ולכן הקטינה אורה והקטינה שלטונה ואין לה רשות מעצמה פרט לכאשר נותנים לה כח.

בעצב תלדי בנים כמו שבארנו ואם תאמר למה צריך נחש לזה אלא זה פתח דרך להוריד כל (בכל) אותן נשמות של העולם שאלמלא לא פתח דרכים למטה לא ישרה בגוף האדם מה כתוב לפתח חטאת רבץ מה זה לפתח לאותו פתח שנועד להוליד ולהוציא נשמות לעולם הוא עומד לאותו פתח.

וכל אותן נשמות שהצטרכו לרדת בגופים קדושים הוא אינו עומד לאותו פתח ואין לו רשות בנשמה ההיא ואם לא הרי הנחש נושך ונטמא אותו נהר (מקום) ואינה נשמה שנטהרה וכאן הוא סוד עליון בעצב תלדי בנים סוד זה זה נחש.

¹⁷⁷⁵ עי' דע"ה ח"ב ככד ע"ד: והאמת הוא כי בודאי יותר טוב ויותר ראוי היה שיהיה הלידה רק בליל מ"ט לעומר, שהוא אחר גמר השלמת כל הז' מדות כולם ממש, ואחר שנשלמו בכל המוחין כולם ממש, כי אז הרי נתקנו הז' שניהם בגדלות גמור, שהוא גם בהגדלות שני. אבל עד יום מ"ט לעומר, הרי היו שניהם רק בקטנות עכ"פ וכמ"ש בשעה"כ (דף פו ע"ד ד"ה ענין כל המ"ט ימים) וכנודע. אך באם שהיה הלידה אחר שנתקנו בהגדלות גמור, הנה אז היה מתבטל הרשעה כולה בביטול גמור מכל וכל, והרי לא היה עוד מציאות היצה"ר בהעולם כלל ולא היה מקום לבחירה, והיה מתבטל הסיבה המכוונת הנ"ל סימן ב' וכנ"ל בכל דברינו. ובאשר שהיה כל הגאולה וכל שפעת האורות שלא בזכות, לכן נעשה הלידה בעת היותן עדיין בהקטנות דוקא, כדי ליתן מקום להדינן וכמו שיתבאר.

¹⁷⁷⁶ סיון לא מוזכר וזה ל"ד (ש"ש).

שעה"כ

לעומר. דע כי ר"ע ע"ה שורש נשמתו היתה מן הה' גבורות בהיותם בשרשם למעלה בדעת דז"א, ולא בבחי' התפשטותם למטה לגופא. והנה הוא בסוד הדעת בין בסוד הגדלות בין בזמן הקטנות כמש"ל בענין מרע"ה שנאמר בו וינס משה מפניו (שמות ד ג), וע"ש בענין קריעת י"ם (&).

והנה נודע כי הדעת דקטנות גם הוא כלול מחו"ג, וב' עטרין אלו הם שם אלקים דמילוי אלפין, אלא שהאלקים דחסד האלף דמילוי הה"א שבו הוא בציור יו"י, ושל הגבורות בציור יו"ד א כנ"ל בדרוש א' (&), בענין ב' כוסות דליל פסח הג' והד' וע"ש. ולכן נקרא עקיבא, כי ג' אותיות עקב הם בגימ' ב' שמות אלקים דחו"ג, וב' אותיות י"א מן עקיבא¹⁷⁷⁷ הוא בחי' שני ציורי האלפין כנז, כי של חסד הם ציור יו"י שהוא צורה אות א', ושל הגבורה הוא בציור יו"ד דעקיבא במילואה. ונמצא כי ב' אותיות י"א של עקיבא הם ב' ציורי אלפין של ב' אלקים הרמוזים בג' אותיות עק"ב מן עקיבא. והנה רבי עקיבא¹⁷⁷⁸ הוא היה אב ורבי לכל הנשמות הנמשכות מאלו הגבורות המתפשטים בגופא דז"א, לפי שהוא כללות הדעת העליון למעלה בשרשו ובמקומו.

אבל תלמידיו הם בחי' הגבורות המתפשטות ממנו ומתפשטים בגופא דז"א, ולפי שהקטנות קודם אל זמן הגדלות, לכן הקדימו בתחילה אותם הכ"ד אלף תלמידים שהיו לו בבחירתו מגבת ועד אנטיפרס כמ"ש רז"ל. וטעם היות מספרם כ"ד אלף לפי שהדעת של הקטנות הוא שם אלקים כנז, והוא מצטרף לק"ך צירופים כנודע, כי כל תיבה בת ה' אותיות בונה ק"ך בתים (ס"י פ"ד ט"ז). ונמצא כי יש בהם כ"ד צירופים מתחיל באות אלף, וכ"ד מתחיל באות למד כו', ואלו הכ"ד אלף תלמידים כולם היו מבחי' כ"ד צירופים. הא' של אלקים, הא' שבעטרא דגבורות המתפשט בגופא דז"א. וכולם מתחילים באות אלף, כי אלף ואלף הכל א'. גם זולת זה נודע כי שם אלקים במילוי ההי"ן בריבועו עולה בגימט' אלף. והרי ב' טעמים למה היה מספרם כ"ד אלף.

ולסיבת היותם ממוחין דקטנות לכן היו מבחינת הדינין הקשין, והיו קנטרנין ושונאין זה (פז ע"א) את זה, כמשז"ל (יבמות טב ע"ב) שלא היו נוהגין כבוד זל"ז. וכאשר באו ימי העומר שביין פסח לעצרת שאז הוא זמן קטנות ז"א והם ימי הדין כנ"ל, ואז הוא זמן יניקת החיצונים, לכן פגעה בהם אז מדה"ד של הקטנות על שלא נהגו כבוד זל"ז ומתו בימים ההם בהיותם קטנים, ולא הגיעו להגדיל ולהאריך ימים לסיבה הנז'.

ובבוא יום ל"ג לעומר, אז נתגלה קטנות שני של אימא שהוא שם אכדט"ם אשר באימא, והנה הוא חילוף שם אלקים אשר הוא בחי' רחמים בסוד אלקים חיים¹⁷⁷⁹ כנ"ל בדרוש הא' של פסח (פ ע"ד). והנה ה' אותיות אכדט"ם הם סוד ה' גבורות דגדלות, וע"ז אמר הכתוב (ישעיה כו ד) בטחו בה' עדי עד, כי הוא באימא עילאה והוא רחמים¹⁷⁸⁰, ולכן בו תלוי הבטחון וכבר נת"ל כי נדרש בס"ה בפר' וארא (כב ע"א)¹⁷⁸¹ על בינה עילאה שהוא שם אכדט"ם והוא רחמים.

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁷⁷ עי' רמב"ם כלים פרק ב משנה ג וכן הקדמת האור זרוע שעקיבה נכתב בה' ולא בא'. ועי' בבלי שיש 1429 מקומות שמוזכר עקיבא באלף, ובירושלמי 88, ועם ה' מוזכר בירושלמי 551 פעמים ולא בבבלי. ועי' ספר הליקוטים תהלים צז (וכן בליקו"ת שם ופע"ח פורים): אור זרוע"ע לצדיק"ק ולישרי ל"ב שמח"ה. ס"ת עקיב"ה, לרמז שצריך לכתוב עקיבה בה', ולא בא'. ועי' מגלה עמוקות אופן עא בענין.

¹⁷⁷⁸ עי' לקמן הערה 1784.

¹⁷⁷⁹ עי' לעיל הערה 1474.

¹⁷⁸⁰ עי' לעיל תפילין ו דף יא ע"א שזה באבא.

¹⁷⁸¹ ז"ל: וידבר אלהי"ם אל משה ויאמר אליו אני יהו"ה, וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי וגו', רבי אבא פתח, (ישעיה כו ד) בטחו ביהו"ה עדי עד, כי ביה"ה יהו"ה צור עולמים,

שעה"כ

והנה כבר נת"ל בדרוש הא' של פסח (פב ע"ג) בענין ד' כוסות כי שם אכדט"ם נתחלק לב' בחי': ג' אותיות אמצעיות והם כד"ט הם בנימ' ג"ל, והם מתחלפים בג' אותיות לה"י דאלקים. וב' אותיות א"ם אינם מתחלפות. ונמצא כי נחלק לב' תיבות א"ם ג"ל, כי אותיות ג"ל כיון שהם מתחלפות נעשים רחמים, כי אותיות לה"י שהם דין דאלקים נתחלפו ונעשו רחמים, משא"כ בב' אותיות א"ם. וז"ס מ"ש יעקב אע"ה (בראשית לא נב) ע"ד הג"ל הזה, רמז אל השם הנז' שהוא בנימ' ע"ד, ואמנם האותיות המתחלפות בו הם בנימ' גל. והנה בהגלות נגלות השם הנז' ביום ל"ג לעומר, שהוא סוד אותיות המתחלפות שהוא יותר רחמים כנו', אז פסקו מלמות.

והנה אחר זמן הקטנות בא זמן הגדלות ואז מתבטלים דיני הקטנות ומתקיימים בחי' הגדלות, ולכן סמך אח"כ ר"ע את חמשה תלמידיו הגדולים¹⁷⁸² מבחינת ה' גבורות גדולות, שהם כנגד חמשה אותיות אכדט"ם שהם רחמים, ואלו נתקיימו בעולם והרביצו תורה ברבים, והם ר' מאיר ור' יהודא ור' אלעזר בן שמוע ור"ש ור' נחמיה. ואמנם ר' עקיבא איננו כל בחי' ה' גבורות שבדעת, רק בחי' גבורה הנקרא הוד האחרונה שבהם כמבואר אצלנו במקומו¹⁷⁸³ (&) ¹⁷⁸⁴. אבל תלמידיו הם הה' גבורות

- מאיר הכוונה -

בטחו ביהו"ה, כל בני עלמא בעיין לאתתקפא ביה בקודשא בריך הוא, ולמהוי רחצנו דלהון ביה, אי הכי מהו עדי עד, אלא בגין דיהא תוקפא דבר נש באתר דאיהו קיומא וקשורא דכלא, ואקרי עד, והא אוקמוה, כמה דאת אמר (בראשית מט כז) בבקר יאכל עד. והאי עד אתר דאחיד לכל סטרין, לסטרא דא ולסטרא דא, לאתקיימא ולאקשרא קשרא די לא תעדי, והאי עד תיאובתא דכלא ביה, כמה דאת אמר (שם כו) עד תאות גבעות עולם, מאן אינון גבעות עולם, אלין אינון תרין אמהן, נוקבי, יובל ושמטה, דאקרון גבעות עולם, כמה דאת אמר (תהלים קו מח) מן העולם ועד העולם (יובל ושמטה כל חד מנהון אקרי עולם, ואלין אקרון גבעות עולם). ותיאובתא דילהון בהאי עד, דאיהו קיומא דכל סטרין, תיאובתא דיובלא לגבי דעד לאעטרא ליה, ולנגדא עליה ברכאן, ולאקרא עליה מבויעין מתיקין, הדא הוא דכתיב (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו, תיאובתא דשמטה לאתברכא מניה, ולאנתהרא מניה, ודאי האי עד תאות גבעות עולם איהו. בגין כך בטחו ביהו"ה עדי עד, דהא מתמן ולעילא אתר טמייר (הוא) וגניז איהו, דלא יכיל לאתדבקא, אתר הוא דמניה נפקו ואצטיירו עלמין, הדא הוא דכתיב כי ב"ה יהו"ה צור עולמים, והוא אתר גניז וסתים, ועל דא בטחו ביהו"ה עדי עד, עד הכא אית רשו לכל בר נש לאסתכלא ביה, מכאן ולהלאה לית ליה רשו לבר נש לאסתכלא ביה, דהא איהו גניז מכלא, ומאן איהו, י"ה יהו"ה, דמתמן אצטיירו עלמין כלהו, ולית מאן דקאים על ההוא אתר. אמר רבי יהודה, קרא אוכח עליה, דכתיב (דברים ד לב) כי שאל נא לימים

תרגום:

¹⁷⁸² עי' יבמות סב ע"ב: והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה אותה שעה. ועי' ב"ר (סא ג) י"ב אלף תלמידים היו לר"ע מעכו ועד אנטופרס וכולם בפרק אחד מתו למה שהיתה עיניהם צרה אלו באלו ובסוף העמיד שבעה רבי מאיר ורבי יהודה רבי יוסי ור' שמעון ורבי אלעזר בן שמוע ורבי יוחנן הסנדלר ור' אליעזר בן יעקב ואית דאמרי ר' יהודה ור' נחמיה ורבי מאיר רבי יוסי ורשב"י ור' חנינא בן חכינאי ורבי יוחנן הסנדלר א"ל בניי הראשונים לא מתו אלא שהיתה עיניהם צרה אלו לאלו תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה.

¹⁷⁸³ עי' שער הגלגולים הק' כו: היסוד דאבא המתלבש תוך ז"א, הנה הוא מגיע ומתפשט עם סיום היסוד דז"א ממש, והנה העשר גבורות, שהם, חמשה דאבא, וחמשה דאימא, הם בחי' עשרה הרוגי מלכות, אשר נשמותיהם נתלבשו באלו הטיפות. והחמשה גבורות דאבא, הם. ר' עקיבא, רשב"ג, ר' ישבב הסופר, ר' ישמעאל בן אלישע כ"ג, ור' יהודה בן בבא. ונלע"ד, כי סדרם כך ממש, כי ר' עקיבא הוא חסד שבגבורות. ורשב"ג גבורה שבגבורות וכו'.

(3) שער הגלגולים - הקדמה לח

שבפרצוף של שרש נפשי. ויונתן בן הרכינס, הוא מן הגבורה של הגבורה שבחמש גבורות שבדעת. ור' עקיבא הוא מן גבורת הוד שבדעת. ואני מן גבורות הוד שבדעת לאה חיצונה. ויחזקאל הנביא, הוא מטפת אדה"ר, קודם שנולד קין. דוגמת מה שהודעתך בענין מיכה המורשת, ונחום האלקושי. ור'

שעה"כ

המתפשטות בנופא. ולהיות כי הוא בחי' עליונה, גבורת ההוד שבדעת עצמו, היה רבי לכולם, אעפ"י שהם כוללים כל הה' גבורות, לפי שהם התחתונים המתפשטות בנוף. וכבר ביארנו (&) כי ר"ע הוא גבורת ההוד שבדעת דקטנות וגם דגדלות. ודע כי אעפ"י שביארנו שה' החכמים האלו ר"מ וחבריו הם ה' גבורות האלו המתפשטות, הנה זה הוא השורש של נשמתם בעת לידתם, ואחר שגדלו במעשיהם עלו והגדילו יותר כל א' כפי מציאותו ובהינתו.

ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג לעומר על קברי רשב"י¹⁷⁸⁵ ור"א בנו אשר קבורים בעיר מירון כנודע, ואוכלים ושותים ושמים שם. אני ראיתי למורי ז"ל שהלך לשם פעם אחת ביום ל"ג לעומר¹⁷⁸⁶, הוא וכל אנשי ביתו, וישב שם שלשה ימים ראשונים של השבוע ההוד, וזה היה פעם הא' שבא ממצרים. אבל אין אני יודע אם אז היה בקי ויודע בחכמה הזו הנפלאה שהשיג אח"כ. והה"ר יונתן שאני"ש העיד לי שבשנה הא' קודם

- מאיר הכוונה -

(1) שער הגלגולים - הקדמה לו

גם א"ל מורי ז"ל פעם אחרת, כי ר' יוסי הגלילי, הוא מן פאה שמאלית שבראש, מבחי' שם א"ל שד"י, אשר בפרצוף כתף השמאלי שבפרצוף של שרש קין הנזכר, כי יוסף בגי' פאה. ויונתן בן הרכינס, הוא מן הגבורה הנקראת גבורה שבחמשה גבורות שבדעת של ז"א. ור' עקיבא בן יוסף, הוא מן הגבורה הנקראת הוד, שבחמשה גבורות שבדעת הנזכר. ולהיות כי יונתן בגבורה, ור' עקיבא בהוד, לכן היה יונתן יותר חריף ומפולפל ממנו, כנזכר במסכת יבמות דתלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי בענין צרת הבת. ור' חוצפית התורגמן הוא מן גבורת ההוד שבדעת מצד אבא, והאור של גבורה זו, בוקע ועובר דרך גבורת ההוד שבדעת דמצד אימא, כי אבא גניז גו אימא כנודע, ומשם בוקע ויוצא עד הדעת של ולעיל תפילין דרוש ו

¹⁷⁸⁴ עי' דע"ה ח"ב קז ע"א: אמנם ר' עקיבא הנה ע"י גדולת תורתו וקדושתו, שהיה כל ימיו עובד מאהבה, וכמ"ש (ברכות סא ע"ב) כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך כו', וכן בזה"ק בהיכלות פקודי (רנד ע"א) נשמתין עלאין דמתערי תיאובתא דרחימו דלעילא ותתא כחדא אינון נשמתין עלאין כגון ר' עקיבא וחברוי כו', הנה נתעלה ע"י מעשיו עד מוח הדעת עצמו ובהחסדים שבדעת, [ע' שער המוחין (סוף פרק ט) ובמפרשים שם מה שהעירו בזה, וע' פע"ח (שער ספירת העומר פ"ז) וכן בשער הכוונות (שם דף פו ע"ד ופז ע"א), וע' שם ושם שאמר כי ע"י המעשים טובים נתגדלו ועלו למעלה למעלה ע"ש. וכן היה בר' עקיבא במכל שכן, כי נתגדל ועלה עד מוח הדעת עצמו ובהחסדים שבו, ונעשה שרשו בהחסדים כמ"ש בהיכלות פקודי (רנד ע"ב) ע"ש. ולכן אמר האריז"ל (בלק"ת בראשית ובספר הליקוטים פקודי ובמאמרי רשב"י חגיגה) היה תיקונו בהחסדים שבדעת והבן כ"ז]. והנה היה כל הילוכו מתתא לעילא הכל בימין, ע"ד שנאמר באברהם אבינו ע"ה (בראשית יב ט) הלוך ונסוע הנגבה וכמ"ש בפרשה לך לך (פ ע"א פג ע"א פד ע"א), כי בצד ימין אין אחיזה כ"כ לס"א אפי' למטה, ושם מתגבר הקדושה ביותר לעולם. והיה הילוכו דרך ימין, שהוא דרך יסוד המים מהד' יסודות ארמ"ע, ומצד דרום העולם שבד' רוחות העולם, אשר משם הוא הנהר פרת מהד' נהרות, דביה פריה ורביה וכמ"ש בפ' בראשית (כו ע"ב) וכן בגמרא בכורות (נה ע"ב) למה נקרא שמו פרת שמימיו פרים ורבים, כי הוא בימינא דעלמא העולה עד מוח החכמה, (ע' בהגר"א בספר יהל אור פ' פקודי כט ע"ב), אשר בו מתלבש אור א"ס כמ"ש בסוף שער השמות (פרק ז) וכנודע. ולכן הוא בנביעו תדיר, ומימיו פרים ורבים, כי הוא בימינא דעלמא, מצד הימין של השכינה, ושם עומד מיכאל ומשמש, שהוא הראש והראשון מהד' מחנות המקיפין לשכינה, כמ"ש בברייתא דפרקי מרכבה (פרק ו) ובזהר חדש (בראשית דף ב ע"ב בסתרי אותיות שם ב ע"א) וע' פדר"א (פרק ד) ובזהר במדבר (ק"ח ע"ב), ובימין הנה שם הוא הגילוי דאור הגנוז, והוא בחלק הסוד מהד' חלקי פרד"ס, כי בחלק הסוד מתגלה האור הגנוז הנמשך גילויו מצד החסד דאצילות הנמשך מעטרה דהחסדים שבדעת העולה עד החכמה מהגילוי דאור א"ס שבו כנז'.

¹⁷⁸⁵ פע"ח: והטעם שמת רשב"י ביום ל"ג בעומר כי הוא מתלמידי רבי עקיבא הנ"ל שמתו בספירת העומר הנ"ל.

¹⁷⁸⁶ לשון פע"ח: אני ראיתי למורי ז"ל זה שמונה שנים שהלך עם אשתו ועם ביתו והיה שם ג' ימים ההם.

שעה"כ

שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, (פז ע"ב) שהוליך את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילוהו את ראשו כמנהג הידוע, ועשה שם יום משתה ושמחה. גם העיד הה"ר אברהם הלוי כי בשנה הנז' הלך גם הוא שם, והיה נוהג לומר בכל יום בברכת תשכון נחם ה' אלהינו את אבלי ציון כו', וגם בהיותו שם אמר נחם כו'. ואחר שגמר העמידה, א"ל מורי ז"ל, כי ראה בהקיץ את רשב"י ע"ה עומד על קברו ואמר לו, אמור אל האיש הזה אברהם הלוי כי למה אומר נחם ביום שמחתו. והנה לכן הוא יהיה בנחמה בקרוב, ולא יצא חדש ימים עד שמת לו בן א', וקבל עליו תנחומין. וכתבתי כל זה להורות כי יש שרש במנהג הזה הנז', ובפרט כי רשב"י ע"ה הוא מחמשה תלמידיו הגדולים של ר"ע, ולכן זמן שמחתו ביום ל"ג לעומר¹⁷⁸⁷ כפי מה שביאר לעיל ביום ל"ג לעומר.

דע כי בליל פסח¹⁷⁸⁸ נכנסין בז"א מוחין דקטנות ראשון וגדלות ראשון וקטנות שני וגדלות שני. עוד צריך שתדע, כי יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אימא, ובכל בחינה מהם יש כל בחי' המוחין דאבא נרמזים בסוד המצה בסוד הלחם שהוא בחכמה, ובחי' מוחין דאימא הם נרמזים בסוד הד' כוסות של יין¹⁷⁸⁹, כי כל יין המשמה הוא דאימא עילאה¹⁷⁹⁰. ואינם נכנסים כסדרן אלא בתחי' נכנס גדלות הראשון, ואחריו קטנות השני, ואחריו גדלות השני, ואחריו קטנות הראשון באחרונה, והטעם נתבאר בדרושים הקודמים וזה סדרן.

קדש. ותכוין¹⁷⁹¹ כי הכוס בעצמו הוא בגימ' אלקים, שהוא הקטנות השני, אמנם הוא בבחי' תמורתו שהוא שם אכדט"ם. והה' אצבעות יד ימינך הם סוד ה' אותיות אכדט"ם, והיין הוא בגימ' ע', וה' אצבעות האוחזים בו הרי ע"ה כמנין אכדט"ם עם הכולל. וגדלות השני נכנס ע"י הדיבור וע"י הכוונה של ברכת הקידוש וברכת היין, ולכן תכוין בהיות שבברכות אלו שהם הויה דע"ב דמילוי יודין, ותכוין אל קו הימין שהוא מוח החכמה שבז"א מצד אימא בלבד. וקו זה הוא נכנס א' לכולם, ולכן כוס זה אומר עליו קידוש, כי כל קדש הוא בחכמה. ונמצא כי בכוס א' נכנס גדלות ראשון וקטנות שני וגדלות שני דמות חכמה דמצד אימא. האמנם גדלות הא' שבו דרכו ליכנס תמיד מאליו כשאר לילי יו"ט ושבת ואין צורך לכוין בו על הכוס¹⁷⁹².

ורחץ. עתה נכנס אור החכמה דאימא, וכוונת הרחיצה הזו היא בשם י"ה, וזהו רחיצה, רחץ י"ה, ר"ל תכה יו"ד בה"י ויהי בגימ' רחץ עם ב' אותיות י"ה, והוא משורש י"ה דמלוי ע"ב¹⁷⁹³.

כרפס. הענין הוא, כי אחר שנכנסו הגדלות הראשון כמנהגו והקטנות הב' והגדלות הב' דמות חכמה דמצד אימא בכוס יין הקידוש כנז', הנה כבר החיצונים נסתלקו אחיזתם,

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁸⁷ פע"ח: והטעם שמת רשב"י ביום ל"ג בעומר כי הוא מתלמידי רבי עקיבא

¹⁷⁸⁸ לעיל ריש דרוש ו פב ע"ג (לש"ו).

¹⁷⁸⁹ עי' לעיל הערה 1587.

¹⁷⁹⁰ עי' לעיל הערה 107.

¹⁷⁹¹ עי' כ"ז לעיל פב ע"ד.

¹⁷⁹² עי' לעיל הערה 1483.

¹⁷⁹³ פע"ח קיח ע"ד: נכנס שם י"ה במלוי יודין בגוף ז"א וברדתו מכה אותיות זה בזה והם יו"ד פעם ה"י שמספרם ש' וב' אותיות השרשים נשארים למעלה בחכמה דז"א ששם נכנסו כנ"ל [על ידי הדיבור של קידוש כנ"ל ספ"ב ועי' מ"ח פרק ג' מ"ו וריש פ"ד - לש"ו] ונשאר מספר רחץ מתפשט בגופו כנ"ל

שעה"כ

ואז נכנס קטנות הראשון. והנה מלת כרפס היא בגימ' שי"ן, והוא שם אלקים במילוי יודין שהוא ש', וכשתמלאנה במילואה יהיה שי"ן כמנין כרפס, והוא הקטנות הראשון דמות חכמה שבנצח דאימא, ותכוין שגם כל שאר הקטנות ראשון דמות בינה ודעת דמצד אימא גם הם נכנסים יחד עם קטנות דמות החכמה. {פז ע"ג}

כוס הב'. הוא בחי' מוח בינה דמצד אימא, ותכוין בו שהוא אלקים דמילוי ההין, ותכוין בגדלות הראשון הוא הויה במילוי ס"ג, וקטנות השני הוא שם אכדט"ם בבחי' התחלקותו לב' א"ם ג"ל, וגדלות השני גם הוא הויה במילוי ס"ג.

יחי'. יתבאר לקמן בענין מוציא מצה.
מגיד. כבר נתבאר ענין כוס הב', עוד יכוין למצות סיפור יצי"מ, ונתבאר בענין פסח פ"ה ס"ח.

רחצה. והיא רחיצה הב', גם היא בסוד י"ה ע"ד הנז' ברחיצה הא', אלא ששם י"ה הזה תכוין אל שם י"ה היוצא מהויה דס"ג, וגם הוא בהכאה יו"ד פעמים היי כנ"ל, ונכנס גדלות שני בינה שבנבורה.

מוציא מצה. כבר נתבאר כי המוחין דמצד אימא נכנסין ע"י ד' כוסות היין, אבל המוחין דאבא נרמזים באכילת מצה הנק' לחם, ולחם הוא ג' הויות¹⁷⁹⁴. ונודע כי שם ההויה הוא באבא ושם אלקים באימא (&). ועתה באכילת המצה צריך לכוין בקטנות הראשון דמצד אבא ובגדלות השני דמצד אבא, וגם בקטנות השני דמצד אבא. האמנם לא קבלתי כוונתו. וגדלות ראשון דמצד אבא כבר נכנסו מאליהם בענין ב' כוסות הא' כנ"ל, וזה ביאורם: תכוין כי מצה בגימ' הוא¹⁷⁹⁵ הויה דע"ב והויה דס"ג, והם ב' מוחין הו"ב דמצד אבא וגדלות שני הנכנס קודם הקטנות ראשון, ואלו הם ב' המצות העליונה ואמצעי, והמצה התחתונה הג' היא מוח הדעת דמצד אבא וגדלות שני, והרי נרמזו גדלות שני. אח"כ תכוין בקטנות הראשון וזה עניינו, כי המצה העליונה הוא אלקים דיודין, חכמה דקטנות ראשון דאבא, והמצה האמצעית אלקים דההין דבינה, והמצה הנז' אלקים דאלפין דעת. עוד תכוין כי אות ה' דאלקים דחכמה דיודין ציורה ד"י, ושל הבינה ד"ו, ושל הדעת ג' ויין, ולכן המצה הא' שהיא י' אינה נפרסת, וגם הג' שהיא ו' אינה נפרסת, האמנם האמצעי שהיא כנגד ה' היא נפרסת, כי ציורה היא דו, ולכן חציה הא' שהוא ו' מנחין אותה לאפיקומן, וחציה הב' שהיא ד' שהיא כנגד נוק', אנו מחברים אותה עם החכמה שהיא המצה הא' השלימה ומברכים עליה המוציא ואכילת מצה, המוציא כנגד השלימה ואכילת מצה כנגד הפרוסה, ועל זו הפרוסה הב' שהוא כנגד אות ד' של אות הה' אנו אומרים הא לחמא עניא, והכוונה היא כי מה שהיתה ה' שלימה נעשית לחמא עניא שהוא ד'.

מרור כורך, ויתבאר עמם ענין החרוסת. דע כי הזווג הנעשה בליל פסח הוא עם רחל ואין זווג עם לאה בליל זו¹⁷⁹⁶. עוד מצאתי כתוב לזולתי וז"ל, וסוד החרוסת רמז לטיט סוד לאה, ואנו צריכין למתק דיניה. והנה טיט, והוא בגימ' הו"ה, וב"פ י"ט הם לאה ורחל, ואין זווג י"ט, והוא מילוי מ"ה שהוא בגימ' י"ט, והוא בגימ' הו"ה, וב"פ י"ט הם לאה ורחל, ואין זווג עם לאה בליל זה ועב"ז אנו צריכין להמתיק את הדינין שבה ג"כ, וזה נעשה ע"י טיבול המרור בחרוסת. ומלת חרוסת הוא חיבור רו"ת ס"ח, ורות הוא בחינת לאה, להיות כי שם אדנ"י במילואו תרע"א, וכשתסיר פשוטו שהוא ס"ה מנין אדני לרחל, ישאר מילוי שהוא רו"ת אל לאה. ושתי אותיות ס"ח הם המוחין של ז"א, והם ג' שמות אהי"ה יהו"ה אהיה

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁹⁴ עי' לעיל הערה 1587.

¹⁷⁹⁵ נדצ"ל הוא בגימ' ##*.

¹⁷⁹⁶ עי' לעיל הערה 1581.

שעה"כ

העולים בנימ' ס"ח כמנין היים¹⁷⁹⁷, הממתקין את דיני לאה הנק' רו"ת, וזהו הרוסת, רו"ת ס"ח.

וז"ס המרור שהוא בנימ' מות, ולכן צריך למתק את המרור ואת רו"ת הנז' באותיות ס"ח שהם היים הנז', שהם מוחין של ז"א. ובכורך נכנס פנימיות ת"ת דאבא שהוא מ"ה ב"ן בדעת דז"א גדלות שני, והוא ה' בעיור ג' ווי"ן.

שולחן עורך. צריך לכיין כוונת האכילה הכתוב אצלינו במקומו.

צפון. והוא האפיקומן, יכוין כי עתה נכנסה הו' שנשארה מאות הדו.

הלל נרצה. אח"כ יכוין בב' כוסות האחרים הנק' מוח דעת, והם הסדים וגבורות, ולכן בין ג' לד' לא ישתה (פסחים קח ע"א), כדי שלא להפריד ביניהם. והנה כוס הא' הוא הסדים שבדעת, והנה הקטנות הראשון שלו הוא אלקים במילוי אלפין, אבל צורת הא' שבמילוי אות ה"א היא צורת יו"י, וגדלות הראשון הוא הויה דמ"ה דאלפין, והקטנות השני הוא שם אכדט"ם בבחי' השבונו שהוא בנימ' ע"ד. וגדלות השני הוא הויה דמ"ה דאלפין. והכוס האחרון קטנות ראשון דאלקים דמילוי אלפין, אלא שצורת האלף שבמילוי ה"א היא צורתה יו"ד א, וגדלות הראשון (פז ע"ד) הוא הויה דב"ן דההין, וקטנות השני הוא אכדט"ם בבחי' השבונו שהוא ע"ד, והגדלות השני הוא הויה דב"ן דההין, ואמנם אתה תחבר ב' הכונות יחד בכוס א'. ואח"כ תכוין ב' בכוס הב', והסיבה היא לכלול אותם יחד בסוד זכר ונקבה. וכבר כתבתי בדרושים הקודמים ששמעתי שיש חילוק בקטנות השני בין החסד לגבורה בשם אכדט"ם, כי זה השבונו ע"ה בסוד ג"פ יב"ק כמנין אותיותיהם (&), וזה השבונו ע"ד, וזהו בטחו בה עדי עד (&) תם¹⁷⁹⁸.

הנה נתבאר כי הגדלות הוה דז"א היה לפי שעה בליל א' של פסח, ואחר יום א' של פסח מסתלקין כל המוחין הנז' וחוזר לקדמותו. ואח"כ מליל ב' ואילך אז אנו חוזרין להמשיך המוחין הנז' כפי סדר המדריגות, כל מדריגה ביום שלה ע"י מצות ספירת העומר בן' יום שבין פסח לעצרת. ונודע כי אין הכתר נמנה לעולם ואינו נכנס במספר, רק מן החכמה ולמטה. והנה כאשר נספור ונמנה שבעה ספי' שיש מן החכמה דז"א, והם חכמה בינה דעת חסד גבו' ת"ת¹⁸⁰⁰¹⁷⁹⁹, ושם הוא מקום התחלת בנין הנקבה מלכות מאחורי

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁹⁷ עי' הערה 1439.

¹⁷⁹⁸ ##*

¹⁷⁹⁹ כל המשכת המוחין לגדלות שני שנמשכו לזו"ן, וכן הופעת אור הקדושה של מעלה וגילוי ית"ש אשר הופיע ונתגלה אז בישראל כליל א' של פסח, הנה היה כ"ז רק צחי' הכנה בלזד. דהיינו שהמוחין לגדלות שני אשר נמשך בזו"ן, היה אז לצחי' זיווג ועיבור, שכן עי"ז נזדווגו זו"ן בזיווג המעולה דפצ"פ, ונתעברה הנוק' על ידי האורות העליונים אשר בהם תלויה כל חמדת ישראל. אמנם הלידה, הרי הוא גמר יציאתם לחוץ, לא היתה עדיין באותו הלידה כלל, והיה הדבר רק כליל ז' של פסח. ובהיות שאחרי יום א' של פסח חזרו הזו"ן לקטנותן משום שהגאולה היתה שלא בזכות ממילא תיכף לאחר שנגאלו, חזרו למדרגתן הראשונה כדי שיחזור הכל להיות ניתקן מעתה בזכות מעשיהם בלזד. אמנם נשאר בהם רושם גדול מהאורות כליל א' של פסח, והוא אור הקדושה שנתחדש ונשאר בהם לעולם, כדי שיהא אפשר להם ליתקן ולהתקדש מאז בקדושה של מעלה ע"י זכויות ומעשים טובים.

והנה סדר פרטי האורות והמוחין אשר מתחילת הקטנות עד גמר תשלום הגדלות שני, האורות שבהם תלויה שלימות הז"ת, בהתפשטות הדעת שבהם. והדעת הרי הוא ה"ח וה"ג, וכללותם ביסוד הוא ו', וכללות כללותם במלכות הוא ז', והחסדים נעשים לז"א והגבורות לנוק' שכל א' מהז' כלול מז', וזמן כניסתם בזו"ן הוא צמ"ט ימי העומר. אמנם אורות המוחין, הרי הם קטנות ראשון, גדלות

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

ראשון, קטנות שני וגדלות שני, נחלקים לב', דהיינו של או"א ושל יססו"ת (ב' קטנות וב' גדלות בכל א'). הקטנות הראשונה והגדלות הראשונה מכונים נה"י, שכן אז עולים זו"ן בנה"י לכללות בלבד. וקטנות השניה והגדלות השניה מכונים חג"ת, שכן אז עולים זו"ן בחג"ת לכללות.

והנה המשכת אלו המוחין בזו"ן הוא ג"כ בז' השבועות דימי העומר [שכן בכל שבוע נתקנת ספי' אחת מהז' הנ"ל], שכן הם נמשכים ומתפשטים בז' הספירות של ז"א, הרי הם חז"ד חג"ת, והדעת כולל שנים דהיינו חו"ג. והגם שהמוחין הם רק בחז"ד, אמנם המשכתם בחג"ת הוא ללורך הנוק', שכן משם היא מתחילה.

והנה המוחין עצמן, הרי הם ח' בחי', דהיינו ד' וד' כנ"ל, כאשר ד' דיססו"ת נמשכים בנה"י דיססו"ת, והד' לאו"א עילאין נמשכים בנה"י שלהם, הנקראים בשם חג"ת כנ"ל. ור"ל כי כל א' מד' הנז' מתלבשים בזו"ן ע"י הנה"י הנז', שכן הקטנות הראשונה דיניקה מתלבשים ע"י הנה"י דיססו"ת, והקטנות השניה דיניקה ע"י הנה"י לאו"א עילאין. וכן עד"ז הוא ב' מיני הגדלות, הראשונה ע"י הנה"י דיססו"ת, והשניה ע"י הנה"י לאו"א עילאין.

ובז' השבועות מתלבשים כל א' מאלו הנה"י ב' פעמים: פעם אחת ללורך ז"א, והוא בחז"ד דז"א, והוא בד' השבועות הראשונים, מדה אחת בכל שבוע. ואח"כ מתלבשים אותן הנה"י גם בחג"ת דז"א ללורך הנוק', והוא בג' השבועות האחרונים, מדה אחת בכל שבוע.

והנה סדר התיקון של כל שבוע הוא כלהלן:

בשבוע הראשון – נלח בחכמה דז"א.

בשבוע השני – הוד בבינה דז"א.

בשבועות השלישי והרביעי – יסוד בדעת דז"א, כי הדעת לריך לב' שבועות, אחד ללד החסדים שבו ואחד ללד הגבורות שבו.

בשבוע החמישי – נלח בחסד דז"א ללורך החכמה לנוק'.

בשבוע השישי – הוד בגבורה דז"א ללורך הבינה לנוק'.

בשבוע השביעי – יסוד בת"ת דז"א ללורך הדעת לנוק', ואין לריך כאן ב' שבועות לחו"ג שדעת, שכן עיקר הדבר המשמש את הנוק' הוא רק עטרה דגבורה.

והנה סדר התיקון של כל יום שבכל שבוע ושבוע הוא כלהלן:

ביום הראשון לכל שבוע נתקנת הגדלות הראשונה דיס"ס שבמידה של אותו השבוע,

ביום השני – הגדלות הראשונה דתבונה שבאותה המדה,

ביום השלישי – הקטנות השניה דיניקה לאו"א עילאין, שניהם יחד באותה המדה,

ביום הרביעי – הגדלות השניה לאימא עילאה שבאותה המדה,

ביום החמישי – הקטנות הראשונה דיניקה דיססו"ת, שניהם יחד באותה המדה,

ביום השישי – הרשימו דגדלות השניה לאבא עילאה שבאותה המדה,

ביום השביעי – עצמות דגדלות השניה לאבא עילאה אשר באותה המדה.

וסדר זה, שתיקון הרשימו קודם לתיקון עצמות אבא הוא עומק הטעם שהיום השישי לעומר הוא יום ז' של פסח, שכן אז נכנס רק הרשימו דגדלות השניה דמוח החכמה לאבא עילאה – הוא יו"ט גמור, ואילו יום ז' לעומר, אשר אז נכנסת העצמות דגדלות השני דמוח החכמה לאבא עילאה הוא רק אסרו חג. שכן אין בנו הכח להשיגה, לכן הוא אינו יו"ט אלא רק אסרו חג.

והסיבה בזה הוא שהמשכת המוחין דגדלות השניה היא שהיתה עיקר עניין ההשתדלות לאדם הראשון, וכאשר לא עלתה בידו, נכשל בחטא דעץ הדעת. וכן אח"כ נכנסו בזה כמה קדושי עליון עד הד' שנכנסו לפרדס, וגם הם לא האליחו בזה, וכמ"ס לעיל באריכות. למימרא שאין בנו כח להשיג אותם כלל, ולא יתוקן כראוי אלא לעתיד לבוא ע"י הקב"ה בעצמו.

שעה"כ

הת"ת כנודע (&), ועמה הם ז"ס, וכנגדם אנו סופרים שבעה שבועות אלו. ונמצא כי בכל שבוע מאלו הז' שבועות נתקנת ספירת א' מז' ספירות הנז'. ולהיות כי כל א' מאלו הז' היא כלולה מכולם, לכן לא הספיק ז' ימים אלא ז' שבועות, וכל שבוע כולל ז' ימים. גם יכוין להשפיע מז' שבתות שהם מ"ט יומין דכורין אל מ"ט יומין נוקבין, וכיון שהענין הוא להשפיע במלכות צריך להשפיע בסדר מחסד עד מלכות. גם צריך לכוין בז' שבועות הנז' לתקן מה שפגם בז"ס, ר"ל שבשבוע הא' יכוין לתקן כל מה שפגם בספירת החסד, ובשבוע הב' כל מה שפגם בספירת הגבורה, וכעד"ז בכל הז' שבועות.

סוד הברכה היא בסוד דיבור, ההבל היוצא מן הפה, שהוא סוד אור מקיף. בא"י יכוין בזו ההויה בשם מ"ה כזה יוד הא ואו הא, יען כי זאת הברכה היא כולה בז"א, ולכן תכוין לכלול בשם זה עשר שמות של מ"ה דאלפין, להבליע אותם עשר דמים של החו"ג בז"א עצמו, כי הלא הדעת שלו הוא עשרה מדות, ה' חסדים וה' גבורות.

על ספירת העומר, תכוין בר"ת ספירת העומר אל שם אדנ"י העולה בגימ' ס"ה, והענין הוא, כי כמו שאנו ממשיכין שפע אל הז"א, כך אנו צריכין להמשיך ג"כ אל הנוקבא. העומר הם עשרה אחוריים דאה"י הנקרא י' דמים, ואמנם עתה בהתמשכם תוך ז"א ונבלעים בו, נעשים בו בבחי' פנימיים, ואינם בבחי' ד"ם אלא ביושר¹⁸⁰¹, ונעשים י' שמות של אה"י הוא בגימ' כ"א, וכשתמלאו יהיו בו עשרב אותיות, והרי הוא בגימ' א"ל. והנה עשרה שמות א"ל הם בגימ' עמ"ר. ותכוין להמשיך משם א"ל הנז' היוצא משם אה"י כאמור אל שם אדנ"י הנרמז בר"ת ספירת העומר כנז', ואז תהיה בה א"ל אדנ"י כנודע (&).

ובאומרך היום כך וכך לעומר, תכוין כי יום הוא בגימ' א"ל הויה, והכונה הוא כי כמו שכוונת להמשיך א"ל באדנ"י, כך תכוין להמשיך שם א"ל בז"א הנקרא יהו"ה. ובאמרך המספר היום כך וכך לעומר, אז תכוין בסדר כל הכוונות שנבאר בע"ה.

הרחמן הוא יחזיר עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו, הוא תיקון האור הפנימי¹⁸⁰². ונתחיל בשבוע א'. שבוע א' בחכמה, והויתו בע"ב. ליל א' נכנס מלכות דחסד א', ומתפשט ממוחא בגופא דז"א בחסד של חסד שלו. וכן בנוקבא נכנס מלכות דגבורה א' בחסד דחסד שלה. ויכוין בזו הלילה היא חסד שבחסד, והיא הויה נקודתה בסגול יְהוָה, ופנימיות שלה ג"כ הויה בסגול, ובמוח ע"ב גדלות ראשון דחכמה דאבא. וגם נכנס אות א' דאה"י ראשונה, ויכוין אות א' של שם אבגית"ן, ויכוין במזמור¹⁸⁰³ מלת אלקים, ויכוין בפסוק של ישמחו (&) י' של ישמחו.

ליל ב' נכנס יסוד דחסד א' בחסד של חסד שלו, ומלכות בגבורה של חסד, וכן בנוקבא נכנס יסוד דגבורה בחסד דחסד ומלכות בגבורה שלה, והיא הויה נקוד' בשבא כזה יְהוָה, ופנימיות שלה הויה בסגול כזה (פח ע"א) יְהוָה, ובמוח ע"ב גדלות ראשון

- מאיר הכוונה -

וזהו ג"כ ענין ג"כ מ"ש הרצ כוונת פסח, שהכוסות הם תיקוני מוחין לאימא, והמלות המה תיקוני מוחין לאבא, וכל תיקוני מוחין לאבא שנעשים במלה הם רק רמז קטן כלבד, ואינם נתקנים ממש אלא התיקון שנעשה ממילא ע"ש. אמנם עניין תיקוני הכוסות והמלות שאנו עושין, הוא רק כדי לכלול את עצמנו בלחותם התיקונים, להמשיך גם את אותם האורות עלינו. ואין צנו כח להשיגם ולכלול עצמינו בהם אלא ברמז קטן שכן הוא רק ברשימו שבהם וכנז.

¹⁸⁰⁰ עי' כ"ז בספר הדע"ה ח"ב דרוש ה' ענף ב' סימן ו' (לש"ו), ותמצית דבריו תמצא בהערות סופיות.

1801

1802 עי' לעיל &

1803 תהלים סז כנ"ל סוף דרוש יא

שעה"כ

דאימא, וגם נכנס אות ה' דאהי"ה ראשונה, ויכוין באות ב' של שם אבגית"ץ, ובמזמור יחננו, ובפסוק¹⁸⁰⁴ ש' של ישמחו.

ליל ג' נכנס הוד דחסד א' בחדס דחסד שלו, ויסוד ומלכות בגבורה ות"ת, וכן בנוק' מגבורה א' בחדס גבורה ת"ת שלה, והיא הויה נקודה בחולם כזה יהוה ופנימיות שלה הויה נקודה בסגול כזה יהוה, ובמוח אכדט"ם קטנות שני דאו"א. וגם נכנס אות י' דאהיה א'. ויכוין באות ג' של אבגית"ץ, ובמזמור ויברכנו, ובפסוק אות מ' של ישמחו.

ליל ד' נכנס נצה הוד יסוד מלכות בחדס גבורה ת"ת נצה כסדר האמור, וכן בנוקבא, והיא הויה נקודה בחירק כזה יהוה, ופנימיות הויה נקודה בסגול כזה יהוה, ובמוח ע"ב גדלות שני דאימא, וגם נכנס אות ה' דאהי"ה א', ויכוין באות י' של אבגית"ץ, ובמזמור מלת יאר, ובפסוק אות ח' של ישמחו.

ליל ה' נכנסים תפארת נהי"ם בחדס גבורה ת"ת נצה הוד א' בא' וכן בנוקבא, והיא הויה ניקודה בקיבוץ כזה יהוה, ופנימיות הויה נקוד בסגול כזה יהוה, ובמוחא אלקים ביודין קטנות ראשון דאבא ואימא, וגם נכנס אות אלף דאהי"ה הב', ויכוין באות ת' של אבגית"ץ, ובמזמור מלת פניו, ובפסוק אות ו' של ישמחו.

ליל ו' נכנסים גבורה תנהי"ם בחדס גתנה"י א' בא' וכן בנוק', והיא הויה נקודה בשורק ויהוהוהו, ופנימיותה הויה נקוד' בסגול יהוה, ובמוחא ע"ב רשימו דגדלות שני דאבא, וגם נכנס אות ה' דאהיה הב', ויכוין באות צ' של אבגית"ץ, ובמזמור מלת אתנו, ובפסוק אות ו' של וירננו.

ליל ז' נכנסים חג"ת נהי"ם בחדס ג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוק', והיא הויה נקודה בנקוד צבאות יהוה¹⁸⁰⁵, ופנימיותה הויה נקודה בסגול יהוה, ובמוחא עצמות ע"ב גדלות שני דאבא, וגם נכנס אות י' דאהיה הב', ויכוין בשם אבגית"ץ כולו, ובמזמור מלת סלה, ובפסוק אות י' של וירננו.

שבוע ב' בבינה והוייתה דס"ג.

ליל ח' ס"ג גדלות ראשון דאבא שהוא הוד לבינת ז"א זהו במוח, ובגופא מלכות דחסד ב' בחדס דגבורה ז"א, וכן בנוק' מלכות דגבורה ב' בחדס דגבורה שלה, והיא הויה נקודה בסגול יהוה, ופנימיות הויה נקוד בשבא יהוה, וגם נכנס אות ה' של אהיה ב', ויכוין באות ק' של קר"ע שט"ץ, ובמזמור מלת לדעת, ובפסוק אות ר' של וירננו.

ליל ט' במוחא ס"ג גדלות ראשון דאימא שהוא הוד דאימא, ובגופא יסוד בחדס דגבורה ומלכות בגבורה דגבורה וכן בנוק', והיא הויה נקודה בשבא יהוה, ופנימיות הויה נקודה בשבא יהוה, וגם נכנס אות א' של אהיה ג', ויכוין באות ר' של קר"ע שט"ץ, ובמזמור מלת בארץ, ובפסוק אות נ' של וירננו.

ליל י' במוחא א"ם ג"ל (עי' לעיל פב ע"ג) קטנות שני דאו"א, ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוק', והיא הויה נקודה בחולם יהוה, ופנימיותה הויה נקודה בשבא יהוה, וגם נכנס אות ה' של אהיה ג', ויכוין באות ע' של קר"ע שט"ץ, ובמזמור מלת דרכך, ובפסוק אות נ' של וירננו.

ליל י"א במוחא ס"ג גדלות שני דאימא שהוא פנימיות גבורה ובגופא נהי"ם בחג"ת וגם בנוק', והיא הויה נקודה בחירק יהוה ופנימיות נקודה בשבא יהוה, וגם נכנס אות י' של אהיה ג', ויכוין באות ש' של קר"ע שט"ץ, ובמזמור מלת בכל, ובפסוק אות ו' של וירננו.

- מאיר הכוונה -

1804 אות (נוסף).

1805
##*

שעה"כ

ליל י"ב במוחא אלקים דההין קטנות ראשון דאו"א יחד, ובגופא תנהי"ם בחג"ת נו"ה וכן בנוק, והיא הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה, ופנימיות הויה נקודה בשבא יְהוָה, וגם נכנס אות ה' של אהיה ג', ויכוין באות ט' של קר"ע שט"ן, ובמזמור מלת גוים, ובפסוק אות ל' של לאומים.

ליל י"ג במוחא רשימו דגדלות שני דאבא שם ס"ג, ובגופא ג"ת נהי"מ בחג"ת נה"י וכן בנוק, והיא הויה נקודה בשורק יוהוהוהו ופנימיות הויה נקודה בשבא יְהוָה, וגם נכנס אות א' דאהיה ד', ויכוין באות ק' של קרע שט"ן, ובמזמור מלת ישועתך, ובפסוק אות א' של לאומים.

ליל י"ד במוחא שם ס"ג שהוא עצמות גדלות שני דאבא שהיא גבורה דאבא, ובגופא חג"ת נהי"מ בחג"ת נהי"מ א' בא' וכן בנוק, שכבר נכנס חסד ב' דגבורה שבו, וכן גבורה בגבורה שבה, והיא הויה נקודה צבאות יְהוָה, ופנימיות הויה נקודה בשבא יְהוָה. וגם נכנס אות ה' של אהיה ד', ויכוין בשם קר"ע שט"ן כולו, ובמזמור מלת יודוך, ובפסוק מלת מ' של לאומים.

שבוע ג' החסד שבדעת והויתה מ"ה.

ליל ט"ו במוחא שם מ"ה גדלות ראשון דאבא חסדים שבדעת שהוא יסוד דאבא שנכנס בדעת דז"א, ובגופא מלכות דחסד ג' בחסד דת"ת דז"א וכן בנוק. גבורה ג' בחסד שלה, והיא הויה נקודה בסגול יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחולם יְהוָה, וגם נכנס אות י' של אהיה ד', ויכוין באות נ' של שם נג"ד יכ"ש, ובמזמור מלת עמים, ובפסוק אות י' של לאומים.

ליל י"ו. במוחא שם מ"ה גדלות ראשון דאימא, ובגופא יסוד ומלכות דחסד ג' בחג"ת דת"ת דז"א וכן בנוק, והיא הויה נקודה בשבא יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחולם יְהוָה. וגם נכנס אות ה' של אהיה ד', ויכוין באות ג' של נג"ד יכ"ש, ובמזמור מלת אלקים, ובפסוק אות ס' סתומה של לאומים.

ליל י"ז. במוחא¹⁸⁰⁶ ע"ה קטנות שני דאו"א יחד, ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוק, והיא הויה נקודה בחולם יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחולם יְהוָה, (פח ע"ב) וגם נכנס אות א' של אהיה ה', ויכוין באות ד' של נג"ד יכ"ש, ובמזמור מלת יודוך, ובפסוק אות כ' של כו.

ליל ח"י. במוחא שם מ"ה גדלות שני דאימא שהיא ת"ת, ובגופא נהי"מ בחג"ת וכן בנוק, והיא הויה נקודה בחירק יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחולם יְהוָה. וגם נכנס אות ה' של אהיה ה', ויכוין באות י' של נג"ד יכ"ש, ובמזמור מלת עמים, ובפסוק אות י' של כו.

ליל י"ט. במוחא אלקים דאלפין, וצורת האלף של מילוי הה"א יו"י, והוא קטנות ראשון דאבא ואימא, ובגופא תנהי"מ בחג"ת נו"ה וכן בנוק, והיא הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחולם יְהוָה, וגם נכנס אות י' של אהיה ה', ויכוין באות כ' של שם נג"ד יכ"ש, ובמזמור מלת, ובפסוק אות ת' של תשפוט.

ליל ק'. במוחא שם מ"ה, והוא רשימו דגדלות שני דאבא שהיא ת"ת שלו בחי' החסדים, ובגופא גבורה תנהי"מ בחג"ת נה"י וכן בנוקבא, והיא הויה נקודה בשורק יוהוהוהו, ופנימיות הויה נקודה בחולם יְהוָה, וגם נכנס אות ה' של אהיה ה', ויכוין באות ש' של נג"ד יכ"ש, ובמזמור מלת ישמחו, ובפסוק אות ש' של תשפוט.

שעה כ

ליל כ"א. במוחא שם מ"ה, והוא עצמות גדלות שני דאבא, ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"מ א' בא' וכן בנוק, והיא הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה, ופנימיות הויה נקודה בחולם יְהוָה, וגם נכנס אות א' של אהיה ו', ויכוין בשם נג"ד יכ"ש כולו, ובמזמור מלת וירננו, ובפסוק אות פ' של תשפוט.

שבוע ד' הגבו' שבדעת והוייתה ב"ן.

ליל כ"ב. במוחא שם ב"ן והוא גדלות ראשון דאבא גבורות שבדעת שלו, ובגופא מלכות של חסד ד' בחסד דנצח דז"א וכן בנוק' מלכות דגבורה ד' בחסד דנצח שלה, והוא הויה נקודה בסגול יְהוָה, ופנימיות הויה נקודה בחיריק יְהוָה. וגם נכנס אות ה' של אהי"ה ו', ויכוין באות ב' של שם בט"ר צת"ג, ובמזמור מלת לאומים, ובפסוק אות ו' של תשפוט.

ליל כ"ג. במוחא שם ב"ן והוא גדלות ראשון דאימא, ובגופא יסוד ומלכות בח"ג וכן בנוק, והיא הויה נקודה בשבא יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחיריק יְהוָה. וגם נכנס אות י' של אהי"ה ו', ויכוין באות ט' של שם בט"ר צת"ג, ובמזמור מלת כי, ובפסוק אות ט' של תשפוט.

ליל כ"ד. במוחא ע"ד¹⁸⁰⁷ והוא קטנות שני דאו"א יחד, ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוק, והיא הויה נקודה בחולם יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחיריק יְהוָה, וגם נכנס אות ה' של אהי"ה ו', ויכוין באות ר' של שם בט"ר צת"ג, ובמזמור מלת תשפוט, ובפסוק אות ע' של עמים.

ליל כ"ה. במוחא ב"ן והוא גדלות שני דאימא שהוא הגבורה שבת"ת שלה, ובגופא נהי"ם בחג"ת וכן בנוק, והיא הויה נקודה בחיריק יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחיריק יְהוָה, וגם נכנס אות א' של אהי"ה ו', ויכוין באות צ' של שם בט"ר צת"ג, ובמזמור מלת עמים, ובפסוק אות מ' של עמים.

ליל כ"ו. במוחא אלקים דאלפין שצורת האלף יו"ד א, והיא קטנות ראשון דאו"א יחד, ובגופא תנהי"ם בח"ג תנ"ה וכן בנוק, והיא הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בחיריק יְהוָה. וגם נכנס אות ה' של אהיה ו', ויכוין באות ת' של שם בט"ר צת"ג, ובמזמור מלת מישור, ובפסוק אות י' של עמים.

ליל כ"ז. במוחא ב"ן, והוא רשימו דגדלות שני דאבא בחי' גבורה שבת"ת שלו, ובגופא ג"ת נהי"ם בחג"ת נהי" וכן בנוק, והוא הויה נקו' בשורק יוהוונהו, ופנימיותה הויה נקודה בחיריק יְהוָה. וגם נכנס אות י' של אהי"ה ו', ויכוין באות ג' של שם בט"ר צת"ג, ובמזמור מלת ולאומים, ובפסוק אות מ' סתומה של עמים.

ליל כ"ח. במוחא ב"ן, והוא עצמות גדלות שני דגבורות דעת דאבא, ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוקבא, והיא הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה, ופנימיותה היא הויה נקודה בחיריק יְהוָה. וגם נכנס אות ה' של אהי"ה ו', ויכוין בשם בט"ר צת"ג כולו, ובמזמור מלת בארץ, ובפסוק אות מ' של מישור.

שבוע ה' בחסד והיא הויה דע"ב.

ליל כ"ט במוחא ע"ב והוא גדלות ראשון דאבא, שבשבוע א' נכנס במוחא דחכמה דז"א, ועכשיו אנו ממשיכין אותו בחסד שבו ובגופא מלכות שבחסד ה' בחסד של הוד דז"א, וכן בנוק' מגבורה ה' בחסד דהוד שבה, והיא הויה נקודה בסגול יְהוָה, ופנימיותה

שעה"כ

הויה נקודה בקיבוץ כזה יְהוָה, וגם נכנס אות א' של אהי"ה ח', ויכוין באות ח' של שם חק"ב טנ"ע, ובמזמור מלת תנחם, ובפסוק אות י' של מישור.

ליל ל'. במוחא ע"ב מחכמה בחד גדלות ראשון דאימא, ובגופא יסוד ומלכות ה' בחד גבורה דהוד דז"א וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בשבא יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה. וגם נכנס אות ה' דאהיה ח', ויכוין באות ק' של שם חק"ב טנ"ע, ובמזמור מלת סלה, ובפסוק אות ש' של מישור. (פח ע"ג)

ליל ל"א. במוחא אכדט"ם קטנות שני דאו"א יחד, ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוקבא, והיא הויה נקודה בחולם יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה. וגם נכנס אות י' דאהיה ח'. ויכוין באות ב' של שם חק"ב טנ"ע, ובמזמור מלת יודוך, ובפסוק אות ו' של מישור.

ליל ל"ב. במוחא ע"ב, והוא גדלות שני דאימא, ובגופא נהי"ם בחג"ת וכן בנוק, והיא הויה נקודה בחיריק יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה. וגם נכנס אות ה' דאהיה ח', ויכוין באות ט' של שם חק"ב טנ"ע, ובמזמור מלת עמים, ובפסוק אות ר' של מישור.

ליל ל"ג. במוחא אלקים דיודין והוא קטנות ראשון של או"א, ובגופא תנהי"ם בחג"ת וכן בנוק, והיא הויה נקו' בקיבוץ יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה. וגם נכנס אות א' דאהי"ה ט', ויכוין באות נ' של חק"ב טנ"ע, ובמזמור מלת אלקים, ובפסוק אות ו' של ולאמים.

ליל ל"ד. במוחא רשימו דע"ב גדלות שני דאבא בחד, ובגופא גתנהי"ם בחג"ת נהי"י, וגם נכנס אות ה' דאהי"ה ט', ויכוין באות ע' של שם חק"ב טנ"ע, ובמזמור מלת יודוך, ובפסוק אות ל' של ולאמים.

ליל ל"ה. במוחא עצמות ע"ב גדלות שני דאבא, ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוק, והיא הויה נקודה בניקוד צבאות יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה. וגם נכנס אות י' דאהי"ה ט', ויכוין בשם חק"ב טנ"ע כולו, ובמזמור מלת עמים, ובפסוק אות א' של ולאמים.

שבוע ו' בגבורות והיא הויה דס"ג.

ליל ל"ו. במוחא ס"ג מבינה לגבורות שבו, והוא גדלות ראשון דאבא, ובגופא מלכות דכללות ה"ח שביסוד בחד דיסוד דז"א וכן בנוק. והיא הויה נקודה בסגול יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בשוריק יְהוָה. וגם נכנס אות ה' דאהיה ט', ויכוין באות י' של שם יג"ל פז"ק, ובמזמור מלת כולם, ובפסוק אות מ' של ולאמים.

ליל ל"ז. במוחא שם ס"ג גדלות ראשון מבינה שהיא בבינה, ויורד בגבורות שבו, ובגופא יסוד ומלכות בחו"ג וכן בנוק, והיא הויה נקודה בשבא יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בשוריק יְהוָה. וגם נכנס אות א' דאהיה עשירי, ויכוין באות ג' של יג"ל פז"ק, ובמזמור מלת ארץ, ובפסוק אות י' של ולאמים.

ליל ל"ח. במוחא א"ם ג"ל מבינה שבו לגבורות שבו, והוא קטנות שני דאו"א, ובגופא הי"ם (פח ע"ד) בחג"ת וכן בנוק, והיא הויה נקודה בחולם יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בשוריק יְהוָה. וגם נכנס אות ה' דאהיה עשירי, ויכוין באות ל' של שם יג"ל פז"ק, ובמזמור מלת נתנה, ובפסוק אות מ' אחרונה של ולאמים.

ליל ל"ט. במוחא שם ס"ג גדלות שני דאימא מבינה שבו לגבורות שבו, ובגופא נהי"ם בחג"ת וכן בנוק. והיא הויה נקודה בחיריק יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בשוריק יְהוָה. וגם נכנס אות י' דאהיה עשירי, ויכוין באות פ' של שם יג"ל פז"ק, ובמזמור מלת יכולה, ובפסוק אות ב' של בארץ.

שעה"כ

ליל מ'. במוחא אלקים דההין, והוא קטנות ראשון דאו"א מבינה שבו לגבורות שבו, ובגופא תנהי"ם בחג"ת נו"ה וכן בנוק, והיא הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בשוריק יתוואהו. וגם נכנס אות ה' דאהיה עשירי, ויכוין באות ז' של יג"ל פוז"ק, ובמזמור מלת יברכנו, ובפסוק אות א' של בארץ.

ליל מ"א. במוחא רשימו דגדלות שני אבא דשם ס"ג, ובגופא ג"ת נהי"ם בחג"ת נה"י וכן בנוק, והיא הויה נקודה בשוריק יתוואהו, ופנימיותה הויה נקודה בשוריק יתוואהו. וגם נכנס כללות דאהי"ה א', ויכוין באות ק' של שם יג"ל פוז"ק, ובמזמור מלת אלקים, ובפסוק אות ר' של בארץ.

ליל מ"ב. במוחא שם ס"ג עצמות גדלות שני דאבא מבינה לגבורות, ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוק. והיא הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בשוריק יתוואהו. וגם נכנס כללות דאהי"ה ב', ויכוין בשם יג"ל פוז"ק כולו, ובמזמור מלת אלהינו, ובפ' אות ין של בארץ.

שבוע ז' בת"ת ומלכות והם הוי"ה דמ"ה וב"ן.

ליל מ"ג. במוחא שם מ"ה וב"ן מדעת שבו לת"ת שבו, גדלות ראשון דדעת אבא המ"ה שהם חסדים לז"א, והב"ן שהם גבורות לנוק. ובגופא מלכות דכללות הה' חסדים שבמלכות בחסד דמלכות שבו וכן בנוק. והיא הויה נקודה בסגול יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה. וגם נכנס כללות דאהי"ה ג', ויכוין באות ש' של שם שקוצי"ת, ובמזמור מלת יברכנו, ובפסוק אות ת' של תנחם.

ליל מ"ד. במוחא מ"ה ב"ן מדעת לת"ת גדלות ראשון דאימא, ובגופא יסוד ומלכות בחו"ג וכן בנוק. והיא הויה נקודה בשבא יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה. וגם נכנס כללות דאהיה ד', ויכוין באות ק' של שם שקוצי"ת, ובמזמור מלת אלקים, ובפסוק אות נ' של תנחם.

ליל מ"ה. במוחא ע"ה ע"ד מדעת לת"ת קטנות שני דאו"א, ע"ה לז"א וע"ד לנוק. ובגופא הי"ם בחג"ת וכן בנוק. והיא הויה נקודה בחולם, ופנימיותה הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה. וגם נכנס כללות דאהי"ה ה', ויכוין באות ו' של שם שקוצי"ת, ובמזמור מלת ויראו, ובפסוק אות ח' של תנחם.

ליל מ"ו. במוחא מ"ה וב"ן מדעת לת"ת גדלות שני דאימא, ובגופא נהי"ם בחג"ת וכן בנוק. והיא הויה נקודה בחיריק יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה. וגם נכנס כללות דאהי"ה ו', ויכוין באות צ' של שם שקוצי"ת, ובמזמור מלת אותו, ובפסוק מ' של תנחם.

ליל מ"ז. במוחא אלקי"ם דאלפין צורת האלף של מילוי ה"א יו"י והא¹⁸⁰⁸, הב' צורת יו"ד מדעת לת"ת, והוא קטנות ראשון דאו"א, ובגופא תנהי"ם בחג"ת נו"ה וכן בנוק. והיא הויה נקודה בקיבוץ יְהוָה, ופנימיותה הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה. וגם נכנס כללות דאהי"ה ז', ויכוין באות י' של שקוצי"ת, ובמזמור מלת כל, ובפסוק אות ס' של סלה.

ליל מ"ח. במוחא מ"ה ב"ן מדעת לת"ת רשימו דגדלות שני דאבא, ובגופא ג"ת נהי"ם בחג"ת נה"י וכן בנוק. והיא הויה נקודה בשוריק יתוואהו, ופנימיותה הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה. וגם נכנס כללות דאהי"ה ח', ויכוין באות ת' של שקוצי"ת, ובמזמור מלת אפסי, ובפסוק אות ל' של סלה.

שעה"כ

ליל מ"ט. במוחא מ"ה ב"ן מדעת בת"ת עצמות גדלות שני דאבא ובגופא חג"ת נהי"ם בחג"ת נהי"ם א' בא' וכן בנוק'. והיא הויה נקודה בנקוד צבאות יְהוָה, פנימיותה הויה בנקוד צבאות יְהוָה, וגם נכנס כללות דאהי"ה מ', ויכוין בשם שקוצית כולו, ובמזמור מלת ארין, ובפסוק אות ה' של סלה.

ויכוין בשבוע ז' זאת שהחסדים הם לז"א, והגבורות לנוק' להגדילם ולתקנם להיות מוכנים לזווג. ובליל נ' שהוא חג השבועות נשלם ז"א וגם נוק' כאשר נבאר בע"ה בדרושים שלהם.

דרושי חג השבועות דרוש א'

לחג השבועות צריך שתזכור כל הדרושים שנתבארו לעיל בענין הפסח ובענין ספירת העומר, ובוזה תבין מה שנבאר עתה בדרך קצרה. הנה נת"ל כי בז' השבועות מתפשטים המוחין בז"א בז' בחי' שבו, שהם חו"ב וחו"ג שבדעת והחסד והגבורה והתפארת, וגם המלכות נכללת עם הת"ת, יען כי היא דבוקה יחד עמו אחור באחור. ועתה בחג השבועות נתפשטו גם בנצח והוד שבו¹⁸⁰⁹, והם סוד שתי לוחות האבנים שניתנו ביום שבועות, כנז' בזוהר (תיקו"ז יג ע"א) דתריין לוחין אינון נצח והוד¹⁸¹⁰. וכיון שנתפשטו עד שם אז מזדווג היסוד דז"א¹⁸¹¹ עם המלכות בבחינת זווג דגדלות גמור.

גם יש ענין אחר זולת זה, והוא כי הנה בז' שבועות של ספירת העומר הגדיל ז"א גדלות גמור אפי' בגדלות השני שהוא בחי' חו"ב עילאין שהם למעלה מיש"ס ותבונה הנקרא גדלות א', ונמצא כי כבר ז"א הגדיל עד שיעור קומת כל או"א ואין בו אלא בחי' גדלות מן חו"ב שבו ולמטה שהם מקום המוחין שלו¹⁸¹². אבל בחי' הכתר שבו עדיין חסר ממנו, כי הוא נעשה מן א"א עצמו כנודע, כי או"א הם בחי' חו"ב דא"א¹⁸¹³, ולכן צריך שיעלה עתה ז"א בחג השבועות עד למעלה עד א"א, כי זהו תכלית גדלות ז"א, כי אז גדל ז"א ולוקח כל קומת א"א ונעשה כמוהו.

וכבר ביארנו זו למעלה בדרוש הא' דחג הפסח (פ ע"ד), בענין משנת פרקי אבות (אבות פ"ה מכ"א) הוא היה אומר בן ה' שנים למקרא כו', כי כמה מדרגות יש בענין גדלות ז"א ותכליתם הוא בעלותו עד א"א, כי אז עולה עד מקום הדיקנא קדישא דיליה¹⁸¹⁴, וכמו

- מאיר הכוונה -

¹⁸⁰⁹ כולל יסוד בהעלם (ש"ש).

¹⁸¹⁰ ז"ל: וביומא תליתאה נחיתת לעמודא דאמצעיתא על ידי משה הדא הוא דכתיב ויהי ביום השלישי בהיות הבקר בתרי לוחי אבנין נצח והוד הדא הוא דכתיב כתובים משני עבריהם ואינון תריין נביאי קשוט תרגום: וביום השלישי ירדה לעמוד האמצעי על ידי משה, זהו שכתוב "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר" (שמות יט טז), בשני לוחות אבנים, נצח והוד, זהו שכתוב "כתובים משני עבריהם" (שמות לב טו), והם שני נביאי אמת.

¹⁸¹¹ צ"ע אם זה ממילא.

¹⁸¹² פע"ח: נכנסו כל המוחין והגדיל ז"ן בכל קומת או"א עלאין [ומשם ירדו החסדים כולם בז' שבועות דימי עומר]###האם יש לזה הבנה*## אמנם עדיין הז"א לא הגדיל רק מן החו"ב ולמטה שהם סוד המוחין.

¹⁸¹³ פע"ח: ח"ג דעתיקא, ומש"כ חו"ב דא"א נמחק. עי' ש"ש, והיינו כללות האצילות, שכללות האצילות מתחיל מא"א.

¹⁸¹⁴ עי' דע"ה ח"א ט ע"ג: והוא ג"כ מ"ש הרב בכ"מ שע"ב הוא כתר וטעמים, והכוונה הוא על המ"ס שהוא הכתר, כי הוא הא"א העיקרי כנ"ל. וכן ה"ג ת"ד הנה הם ג"כ רק בחי' הכתר, וכמ"ש בפע"ח (בכוונת חג השבועות), והם כולם ר"ל המ"ס עם ה"ג ת"ד הנה הם כולם השם ע"ב העיקרי, והוא הע"ב הכללי העיקרי, כי הב' רישין עלאין הרי הם לא נתגלו כלל כנז', והוה הע"ב הכללי רק המ"ס וה"ג ת"ד, אבל או"א אשר הם מהגרון ולמטה, הם רק הס"ג הכללי וכנ"ל מדברי הרב. אם כן נראה שכוונת הרב הוא שעולים עד מו"ס שאוירא ולמעלה הם בכלל אור הגנוז עי' &.

שעה"כ

שדיקנא דא"א היא לבנה דיקנא חוורא, כדכתיב ושער רישא כעמר נקא (דניאל ז ט), בן דיקנא דו"א בעלותו עד שם נהפכת גם היא ללבן, וגם הוא נקרא זקן, כי הגיע לימי הזקנה כבן ע' שנה או פ' שנה שמלבין זקנו.

ובזה תבין מ"ש רו"ל (פסיקתא רבתי פרשה כא, ומכילתא פרשת השירה פרשה ד) כי בים סוף נדמה הקב"ה לישראל כדמות בחור וזקנו שחורה כאיש מלחמה, יעיר קנאה להלחם עם המצרים ולהטביעם בים סוף, ובמתן תורה בחג השבועות נדמה¹⁸¹⁵ להם כזקן שזקנו לבנה כשלג. והענין הוא כי ביום ז' של פסח היה בזמן קטנותו כנ"ל, ולכן דיקנא דיליה שחורה, כי כך הוא דיקנא דו"א שחורה כעורב כנז' באדרא רבא (קלב ע"א). ובמתן תורה בחג השבועות עלה עד דיקנא דא"א ונהפכה זקנו ללבן, ולכן נדמה להם אז כזקן לובש לבנים, כמו שאמר הכתוב (דניאל ז ט) לבושין כתלג חיזור, הנדרש בביאורנו על הדיקנא דיליה הנקרא בשם מלבוש (שער מאמרי רשב"י כב ע"ג)¹⁸¹⁶.

ואמנם זה הכתר הניתן לז"א עתה הנה הוא מתחיל ליכנס בו בתחלת ליל שבועות, ואינו נגמר ליכנס עד אשמורת הבוקר, ואח"כ בתפלת שחרית ומוסף של יום שבועות אז מזדווג עם נוק' רחל כבשאר השבתות וי"ט, שאז הוא זמן זווגם. אלא שעתה עלה עד א"א מבאשמורת הבוקר, משא"כ בשבתות וי"ט, וזהו ענין מעלת חג השבועות. ולכן (פט ע"א) הזווג התחתון נאסר בליל שבועות, כי גם למעלה לא יש זווג עד היום כנז'. ולא עוד אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל, ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה כנז' באורך בהק' ספר הזוהר בפ' בראשית (ח ע"א¹⁸¹⁷) ובפ' אמור (צז ע"ב¹⁸¹⁸). ודע כי כל מי

- מאיר הכוונה -

¹⁸¹⁵ היינו ז"א.

¹⁸¹⁶ עי' ספד"צ ג ע"א לבושין דיקר, אמנם במאמרי רשב"י משמע שלבושין דיקר הולך על ת"ג ולא ת"ד וצ"ע*##.

עי' שער הפסוקים (ספר איוב) כבר נתבאר, כי עתיק יומין מתלבש תוך א"א, ונמצא כי א"א נקרא לבושין דעתיק יומין הנזכר. ואמר, כי זה הא"א נקרא לבושיה, יש לו דיקנא קדישא, חוורא כתלג חיזור, ושער ראשה דא"א הנקרא בשם לבושיה דעתיק יומין כנזכר, היא עמר נקי: או ירצה, כי עתיק יומין זה, הוא א"א, ואמר, כי לבושיה של זה הא"א, היא כתלג חיזור, והיא בחי' דיקנא קדישא דיליה, ונקרא לבושיה, לפי שהיא משתלשלת עד טבורא דיליה, וחופפת על חג"ת דיליה, וג"כ היא חופפת על או"א העומדים מימינו ומשמאלו דא"א, ודיקנא דא"א מלבישתם כנודע, והם מכוסים תחתיה, ואומרו ושער רישיה, חוזר לאריך עצמו:

¹⁸¹⁷ רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא כליליא דכלה אתחברת בצעלה לתנין כל אינון חזרייא דבני היכלא דכלה אכטריכו בהיא ליליא דכלה אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בצעלה למהוי עמה כל ההוא ליליא ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים וזמדרשות דקראי וזרזי לחכמתא בגין דללין אינון תיקונין לילה ותקשיטהא ואיהי ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהו ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדיהו ואלין אהרון בני חופתא וכיון דעאלת לחופתא קב"ה שאיל עלייהו ומצדך לון ומעטר לון צעטרהא דכלה זכאה חולקהו ויהו רבי שמעון וכלהו חזרייא מרננין ברנה לאורייתא ומחדשן מלין לאורייתא כל חד וחד מנייהו והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חזרייא אמר לון רבי שמעון בני זכאה חולקכו בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדיהו בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדלון בה כללה יהו קיימין וכתביזן בספרא דדכרניא וקב"ה מצדך לון בצעין צרכאן ועטרין דעלמא עלאה:

פתח רבי שמעון ואמר (תהלים יט ב) השמים מספרים כבוד אל וגו' קרא לא הא אוקימנא ליה אבל צומנא לא דכלה אתערא למיעל לחופה ציומא דמחר אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא בהדי חזרייא דחדלון עמה כל ההיא ליליא ואיהי חדלת עמהו וציומא דמחר כמה אוכלוסין חיילין ומשריין מתקנין בהדיה ואיהי וכלהו מחכאן לכל חד וחד דתקינן לה בהאי ליליא כיון דמתחברו

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

כחדא ואיהי חמאת לצעלה מה כתיב השמים מספרים כבוד אל השמים דא חתן לעאל לחופה מספרים מנהרין כזהרא דספיר דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא כבוד אל דא כבוד כלה דאקרי אל דכתיב (תהלים ז יב) אל זועם בכל יום בכל יומי שתא אקרי אל והשתא דהא עאלת לחופה אקרי כבוד ואקרי אל יקר על יקר נהירו על נהירו ושלטנו על שלטנו כדין בהיא שעתא דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה כל אינון חזרייא דאתקינו לה כלהו אתפרשי בשמהן תמן הה"ד (שם יט ז) ומעשה ידיו מגיד הרקיע מעשה ידיו אלון אינון מארי קיימא דברית כלה ואינון מארי קיימא דברית אקרון מעשה ידיו כמה דאת אמר (שם ז יז) ומעשה ידיו כוננהו דא ברית קיימא דחתים בצשרא דבר נש:

תרגום: רבי שמעון היה יושב ועוסק בתורה כלילה שבו הכלה מתחזרת בצעלה. שנינו, כל אותם החזרים בני היכל הכלה, הצטרפו באותו לילה שהכלה עתידה להיות ליום אחר בתוך החופה עם צעלה להיות עמה כל אותו הלילה, ולשמוח עמה בתקוניה שהיא מתקנת לעסוק בתורה, מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ודדרשות הפסוקים, ובסודות החכמה, בגלל שאלו הם תקוניה ותכשיטיה, והיא ונערותיה נכנסות ועומדות על ראשיהם [של הלומדים], ומתקנות על ידיהם, ושמחה בהם כל אותו הלילה. ולמחרת לא נכנסת לחופה אלא יחד איתם, ואלה נקראים בני החופה. וכיון שנכנסת לחופה, הקדוש ברוך הוא שואל עליהם ומברך אותם, ומעטר אותם בעטרת הכלה. אשרי חלקם. והיה רבי שמעון וכל החזרים מרננים ברנת התורה, ומחדשים דברי תורה כל אחד ואחד מהם, ורבי שמעון וכל שאר החזרים היו שמחים. אמר להם רבי שמעון, בני, אשרי חלקכם, בגלל שמחר לא תכנס הכלה לחופה אלא יחד אתכם, בגלל שכולם שמתקנים תקוניה כלילה הזה ושמחים בה, כולם יהיו ראומים וכתובים בספר הזכרונות, והקדוש ברוך הוא מברכם בשבעים ברכות ועטרות של עולם העליון.

פתח רבי שמעון ואמר, "השמים מספרים כבוד אל וגו'", פסוק זה הרי בארנוהו. אבל בזמן הזה שהכלה מתעוררת להכנס לחופה, למחרת מתקנת ומאירה בקשוטיה יחד עם החזרים ששמחו עמה כל אותו הלילה, והיא שמחה איתם. ולמחרת כמה אוכלוסים, לבאות, ומחנות נכנסים איתה, והיא וכולם מחכים לכל אחד ואחד שתקנו אותה כלילה הזה. כיון שמתחזרים כאחד והיא רואה את צעלה, מה כתוב, "השמים מספרים כבוד אל". "השמים" זה החתן שנכנס לחופה. "מספרים" מאירים כזהר הספיר שמאיר וזהר מסוף העולם ועד סוף העולם. "כבוד אל" זה כבוד כלה שנקרא "אל", שכתוב "אל זועם בכל יום". בכל ימי השנה נקרא "אל", וכעת שהרי היא נכנסת לחופה, נקרא "כבוד" ונקרא "אל". כבוד על כבוד, אור על אור, שלטון על שלטון. ואז באותה השעה שהשמים נכנס לחופה וברא ומאיר לה, כל אותם החזרים שהתקינו אותה, כולם מתפרשים בשמותם שם. וזהו שכתוב "ומעשה ידיו מגיד הרקיע". "מעשה ידיו" אלה אותם בעלי הברית יחד עם הכלה. ואותם בעלי היום הברית נקראים "מעשה ידיו", כמו שנאמר "ומעשה ידיו כוננהו", זו ברית שחתומה בצפר הבן אדם.

¹⁸¹⁸ ז"ל: ת"ח כל ז"נ ללא מני חושבנא דא אינון שבע שבתות תמימות למזכי לכיותא דא לא אקרי טהור ולא ככלל דטהור הוא ולא הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מניה כד מאטי להאי ליליא לבעי ליה למלעי באורייתא ולאתחזרה בה ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא ואתדכי ואוליפנא:

דאורייתא דבעי ליה למלעי בהאי ליליא אורייתא דבע"פ בגין דיתדכון (ס"א דיתדבק) כחדא ממזבעא דנחלא עמיקא לבתר בהאי יומא ליתי תורה שבכתב ויתחבר (ס"א בהו) בה וישתכחון כחדא בזווגא חד לעילא כדין מכריזי עליה ואמרי ואני זאת בריתי אותם אמר יי רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתו בפיך וגו' ועל דא חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

ואמרי נתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין והוא ליליא כנסת ישראל אתעטרנא עלייהו ואתיא לאזדוגא ביה במלכא ותרוייהו מתעטרי על רישייהו דאינון זכאן להכי: ר"ף הכי אמר בשעתא דמתכנסי חברייא בהאי ליליא לגביה נתי לתקנא תכשיטי כלה בגין דתשתכח למחר בתכשיטה ותקונהא לגבי מלכא כדקא יאות זכאה חולקהון דחבריא כד יתבע מלכא למטרוניתא מאן תקין תכשיטהא וואנהיר עטרהא וקוי תקונהא ולית לך בעלמא מאן ידיע לתקנא תכשיטי כלה אלא חברייא זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי תא חזי חברייא מתקני בהאי ליליא תכשיטהא לכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא ומאן מתקין ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה לאזדוגא בה במטרוניתא נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין אימא עלאה הה"ד לאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' לבתר דאתקינת ליה למלכא ואעטרת ליה אתיית לדכאה לה למטרוניתא ולאינון דמשתכחי גבה למלכא דהוה ליה בר יחידאי אתא לזוגא ליה במטרוניתא עלאה מאי עבדת אמיה כל ההוא ליליא עאלת לבי גניזאה אפיקת עטרה עלאה בשבעין:

רבני יקר סחרנהא ואעטרת ליה אפיקת לבושין דמילת ואלבישת ליה ואתקנת ליה בתקוני דמלכין לבתר עאלת לבי כלה חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא ולבושהא ותכשיטהא לתקנא לה אמרה לון הא אתקינת בי טבילה אחר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה לכלתי ליתי כלתי מטרוניתא דברי ועולימתהא ויתדכון בהוא אחר דאתקינת בהוא בי טבילה דמיין נבעין דעמי לבתר תקינו לה בתכשיטהא אלבישו לה לבושהא אעטרו לה בעטרהא לבתר כד ייתי ברי לאזדוגא במטרוניתא יתקין היכלא לכלהו וישתכח מדוריה בכו כחדא כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחברייא כהאי גוונאי ואימא עלאה דמתקנת כלא אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא ולא מתפרשין לעלמין הה"ד יי' מי יגור באלהך וגו' הולך תמים ופועל דק מאן הוא פועל דק אלא אלין אינון דמתקני למטרוניתא בתכשיטהא כלבושהא בעטרהא וכל חד פועל דק אקרי א"ר חייא אלמלא לא זכינא בעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא דרעותא דלהון באורייתא עלייהו כתיב כי בי חשק ואפלטוהו וכתיב אהלכהו ואכבדהו.

תרגום: בא וראה כל אדם שאינו מונה חשבון זה, אותן שבע שבתות תמימות לזכות לטהרה הזו, לא נקרא טהור, ואינו בכלל של טהור, ואינו כדאי להיות לו חלק בתורה. ומי שמגיע טהור ליום הזה, והחשבון לא נאבד ממנו, כשמגיע ללילה הזה, כריך לו לעסוק בתורה ולהתחבר עמה, ולשמור טהרה עליונה שמגיעה עליו באותו הלילה ונטהר. ולמדנו שהתורה שפריך לו לעסוק בלילה הזה תורה שבעל פה, כדי שיטהרו (שיתדבק) כאחד ממעייני הנחל העמוק, אחר כך ביום הזה תבא תורה שכתב ויתחבר (בהם) עמה, וימצאו כאחד בזווג אחד למעלה, אז מכריזים עליו ואומרים, ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפין וגו', ועל כן חסידים הראשונים לא היו יסנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואומרים נביא את הירושה הקדושה לנו ולבנינו בשני עולמות. ואותו הלילה מתעטרת כנסת ישראל עליהם ובאה להזדווג עם המלך, ושניהם מתעטרים על ראשם של אותם שזוכים לזה.

רבי שמעון כך אמר, בשעה שמתכנסים החברים בלילה הזה אליו, נבוא לתקן את תכשיטי הכלה, כדי שתמצא למחר בתכשיטיה ובתקוניה אל המלך כראוי. אשרי חלקם של החברים, כשיבקש המלך את המלכה מי תקן תכשיטיה והאיר את העטרת שלה ושם את תקוניה. ואין לך בעולם מי שיועד לתקן את תכשיטי הכלה אלא החברים. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא. בא וראה החברים מתקנים בלילה הזה את התכשיטים לכלה ומעטרים אותה בעטרה שלה אל המלך, ומי מתקין למלך בלילה הזה להמצא עם הכלה להזדווג עם המלכה, הנהר הקדוש העמוק של כל הנהרות, האם העליונה, זהו שכתוב לאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו', אחר שהתקינה את

שעה"כ

שלא ישן בלילה הזאת כלל אפילו רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, וכמ"ש הרשב"י בהקדמת בראשית וז"ל, דיפוק ההוא שתא בשלם כו', ע"ש. ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה. ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות. ואמנם הענין הוא זה, כי ע"י היותם עוסקים בתורה כל הלילה, הם ממשיכים את הכתר הנז' בז"א¹⁸¹⁹ שהוא בחי' דיקנא דא"א, שז"א עולה עד שם כנז'¹⁸²⁰.

וזהו הסדר של המקרא שתעסוק בו בלילה הזה כדי להמשיך הכתר הנז', תתחיל מפרשת בראשית, ותקרא פרשת בראשית עד (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כו'. ואח"כ תדלג ותקרא ג' פסוקים האחרונים של בראשית, ומשם ואילך תקרא ג' פסוקים הראשונים וג' האחרונים מכל פרשה ופרשה משאר הפרשיות. ואם נודמנה פרשה קטנה של ד' או של ה' פסוקים, הן בהתחלת איזה פרשה הן בסופה, תקראנה כולה. וכשתגיע לפרשת יתרו אז תקרא ג' פסוקים הראשונים, ותדלג ותקרא מן (שמות יט א) בחדש השלישי לצאת בני ישראל עד סוף פרשת יתרו¹⁸²¹. וכשתגיע לפ' משפטים, תקרא שלשה פסוקים הראשונים, ותדלג ותקרא מן (שמות כד א) ואל משה אמר עלה אל ה' כו' עד תשלום הפרשה. וכשתגיע לפרשת ואתחנן, תקרא שלשה פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא עשרת הדברות השניות, שהם מן (דברים ה א) ויקרא משה אל כל ישראל עד סיום פרשת שמע ישראל, שהוא עד (שם ו ט) ובשעריך, ומשם תדלג ותקרא שלשה פסוקים האחרונים. וכשתגיע לפרשת ראה, תקרא ג' פסוקים הראשונים, ותדלג ותקרא מן (שם טז ט) שבעה שבועות תספר לך עד סוף הפרשה. וכשתסיים לקרוא כל הפרשיות על הסדר,

- מאיר הכוונה -

המלך ועטרה אותו, היא צאה לטהר את המלכה ואת אותם שנמצאים עמה. (משל) למלך שהיה לו בן יחיד, צא לזווג אותו עם המלכה העליונה, מה עשתה אמו כל אותו הלילה נכנסה לבית גזיזה הוליאה עטרה עליונה עם שבעים חזנים יקרות סביבה, ועטרה אותו הוליאה כלי מילת והלבישה אותו ותיקנה אותו בתקוני מלכים, אחר כך נכנסה לבית הכלה ראתה את נערוותיה שמתקנות את העטרה שלה ואת לבושה ואת תכשיטיה, לתקן אותה אמרה להן, הרי התקנתי בית טבילה, מקום שמים נוצעים וכל הריחות והצמחים סביב אותם המים, לטהר את כלתי שתצא כלתי המלכה של בני ונערוותיה, ויטהרו באותו מקום שהתקנתי באותו בית הטבילה של המים הנוצעים שעמי. אחר כך תקנו אותה בתכשיטיה הלבישו אותה את לבושה עטרו אותה בעטרה שלה. למחר כשיבא בני להזדווג עם המלכה, יתקן היכל לכלם וימצא את מדורו עמכם כאחד. כך המלך הקדוש והמלכה והחזרים כדוגמא זה, והאם העליונה שמתקנת את הכל נמצא שהמלך העליון והמלכה והחזרים מדורם כאחד ואין נפרדים לעולמים, זהו שכתוב ה' מי יגור בזהלך וגו' הולך תמים ופעל דק, מיהו פעל דק, אלא אלו שמתקנים את המלכה עם תכשיטיה בלבושה ובעטרה שלה, וכל אחד נקרא פעל דק. אמר רבי חייל, אלמלא לא זכיתי בעולם אלא לשמוע את הדברים הללו די לי. אשרי חלקם של אותם שעוסקים בתורה ויודעים את דרכי המלך הקדוש, שרונם בתורה, עליהם כתוב כי צי חשק ואפלטוהו, וכתוב אהלכחו ואכבדהו.

¹⁸¹⁹ בפע"ח דז"א ונ"ל שזה טעות.

¹⁸²⁰ עי' לש"ו כללים ח"א לו ע"ג (וכן הוא בח"ב יז ע"ב בשם הרש"ש), שייסד שכל עילוי באורות אינו יכול להיות עלייתם למעלה ממש, דא"כ לא יהיה זה עילוי, אלא אדרבא כעין מיתה, שכן עיקרם הפך להיות נעלם. אלא בע"כ דעיקר עניינו הוא שנמשך מבחינות עליונות יותר אור גדול לבחינות התחתונות, עד שמתעלה התחתון במקומו ונהפך להיות במדרגת העליון. עי' לעיל הערה 677, ויתכן שהכל שם.

¹⁸²¹ לא מובא בפע"ח לקרא ביתרו יותר מכל פרשה, וכן בכולם חוץ משל בראשית.

שעה"כ

תקרא כל נביא ונביא, וכל כתוב וכתוב מן הכתובים ע"ד הנו', ג' פסוקים ראשונים וג' אחרונים שבכל א' וא', מהם עד שתסיים כל הכ"ד ספרים. והפסוקים של מגילת איכה תקראם בלחש, מפני שהוא יו"ט. ומגלת רות תקראנה כולה. ובהגיעך אל יחזקאל, תקרא הפטרת יום א' של שבועות כולה, שהיא מן (יחזקאל א א) ויהי בשלשים שנה כו' עד תשלומה¹⁸²². ותדלג אל פסוק (שם ג יב) ותשאני רוח כו', ומשם תדלג אל שלשה פסוקים האחרונים שבו. ובהגיעך אל חבקוק, תקרא שלשה פסוקים הראשונים שבו, ותדלג אל פסוק (חבקוק ב כ) וה' בהיכל קדשו כו' (ג א) תפלה לחבקוק כו' עד סוף חבקוק, כי זאת היא הפטרת יום ב' דשבועות. וזהו הסדר המוכרח בענין המקרא, ואח"כ שאר הלילה בסודות התורה, ובס' הזוהר כפי השגת שכלך¹⁸²³.

ובהגיע אשמורת הבוקר, מעט קודם עלות השחר בעת שמשחירין פני הרקיע במזרח, אשר אז נק' אילת השחר כנודע (זהר ח"ב י ע"א, מדרש תהלים נב), אז צריך שתטבול במקוה, ותכוין אל המקוה העליון¹⁸²⁴. שהוא כתר עליון דז"א¹⁸²⁵ הנמשך לו בלילה הזה, והוא נקרא שער החמשים כמ"ש¹⁸²⁶, ועליו נאמר (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים כו', ועי"כ אנו מקבלים תוספת קדושה מבחי' הכתר הזה. וטעם הדבר הוא לפי שאנחנו בלילה הזה עושים ב' דברים: הא', הוא להמשיך את כתר העליון דז"א¹⁸²⁷ ע"י עסק התורה כנו'. ואחר כך, באשמורת הבוקר אנו נעשים שושבינין¹⁸²⁸ דמטרוניתא רחל נוק' דז"א, ומוליכין את הכלה הכלולה לבית הטבילה, וטובלת במקוה העליון הנו' שהוא הכתר הנו'. וגם אנחנו שושבינין דילה טובלים עמה, אבל אל תטעה לומר כי אז היא עולה עד (פט ע"ב) הכתר דז"א, אבל היא מקבלת במקומה למטה טהרה וטבילה מלמעלה מכתר דז"א, בסוד (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים כנו'. ואחר כך ע"י תפלת שחרית ומוסף דיום שבועות ממש, אז היא עולה כמוהו, ואז הם מזדווגים יחד כנ"ל¹⁸²⁹. ובחי' טבילת הכלה ושושבינין דילה נזכרים בס"ה בפ' אמור¹⁸³⁰.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל תוספת ביאור בענין הזה, והוא כי כבר נתבאר אצלנו כי הכתר דז"א והכתר דנוק' תמיד נעשים ברגע אחד¹⁸³¹. והענין הוא כי החסד המתפשט

- מאיר הכוונה -

¹⁸²² של הפרק ואשמע קול מדבר.

¹⁸²³ עי' נספח בסוף הספר מפע"ח קכז ע"ג.

¹⁸²⁴

¹⁸²⁵ בז"א *##??

עליון דז"א נמחק בפע"ח.

¹⁸²⁶ עי' לקמן הערה 1833.

¹⁸²⁷ בז"א *##או שעכשיו ז"א עלה לא"א

¹⁸²⁸ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

¹⁸²⁹ אם היא עלתה כמוהו ממש בכתר א' א"כ גדלה עלייתה ביו"ט של שבועות יותר משל

שבת, ועי' ע"ח שער מיועט הירח פרק ב: אלו לא חטא אדם הראשון, היה מעורר מ"נ באותו שבת הראשון ועל ידי זה היו מזדווגין זו"נ פנים בפנים, בבחי' יותר¹⁸²⁹ עליונה שבכולם, שישתמשו שניהן בכתר אחד, ופנים בפנים, אשר אין הגדלה גדולה מזה, ותהיה היא מקבלת מאמא עלאה שלא על ידו. וכו' ואח"כ כשבא יום שבת ראשון, חזרה הנוקבא להתתקן בכל הו' בחי' הנ"ל, ונגמרה בחי' הו' והוא שחזרה עמו פב"פ בכל שיעור קומתו, זולת בחינת הכתר לבד שהיה גדול מכתרה, אחר שהיא בחי' יותר עליונה מכולם¹⁸²⁹ וגבוה ממנה, ולכן היתה עדיין צריכה לקבל מאמא על ידו, ואז לא היו משתמשין בכתר אחד, שהיא הבחי' היותר עליונה מכולם כנ"ל. @

¹⁸³⁰ עי' לעיל הערה 1818. וצ"ע אם יש שם מקוה @

¹⁸³¹ פע"ח: והענין נ"ל שכך שמעתי ממורי ז"ל כי הנה ידעת איך הכתר של ז"א וכתר של נוקבא נעשין ברגע א' והוא כי החסד שבת"ת ז"א היינו חסד ג' נחלק לב' חציו עולה למעלה בכתר וחציו יוצא אל האחוריים לצורך המלכות וכאשר עולה החסד למעלה אז יורד הכתר של ז"א מלמעלה ויורד עד ראש ז"א ונתקן אז בחינת הכתר של ז"א נמצא כי בחי' החסד העולה היא גורם ירידת

שעה"כ

בת"ת דז"א להיותו במקום מגולה כנודע, לכן ניתוסף הארתו ונגדל כפלים ונחלק לב, חציו עולה למעלה בכתר דז"א וחציו יוצא ממקום החזה דרך אחורי הת"ת וניתן אל רחל נוקבא דז"א לצורך כתר שבה. והנה בעלות חצי החסד הנז' עד מקום הכתר דז"א, אז יורד הכתר דז"א מלמעלה שהוא בחי' דיקנא דא"א¹⁸³² כנז', ויורד עד ראש ז"א, ונעשה בו בחי' כתר על ראשו. ונמצא כי עליית חצי החסד הנז' גורם ירידת הכתר בראשו של ז"א, ולכן הכתר של ז"א נקרא שער החמשים של בינה כנז' בס' התיקונים (עו ע"ב¹⁸³³). והענין הוא כי נודע שאין כתר דז"א נעשה¹⁸³⁴ אלא מחצי הת"ת האחרון של אימא עצמה, והוא עצמו נעשה כמו שהוא בבחי' הכלי והעצמות שבתוכו בחי' כתר על ראש ז"א. והנה יש באימא נ' שערים, שהם סוד ה' חסדים שבה¹⁸³⁵, וכשנגמרים אלו ה' חסדים שלה להתפשט (בכח"ב) דז"א, אז יורד חצי הת"ת של אימא להיות כתר בראשו. ונמצא כי ענין הכתר אינו אלא ע"י החסדים של אימא שהוא החסד שבת"ת דז"א כנז' ולכן נקרא שער החמישים, ולכן בא הכתר דז"א באחרונה מכל שאר בחינות דז"א. והנה באותו חציו של החסד דת"ת דז"א הנחלק ועלה למעלה בכתר דז"א, וגורם לכתר ההוא שירד ברישא דז"א, הנה מאותו החצי החסד שהוא בחינת מים כנודע (זהר ח"ב קעה ע"ב), משם נמשכים בנקבב וטובלת בהם כנז' בסוד (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים כו'. ואמנם בענין כוונת טבילה זו שבאשמורת הבוקר שמעתי ושכחתי, ושאלתי את פי הה"ר יצחק ז"ל אם היה זוכר, וא"ל כי לא היה זוכר היטב. אבל הנלע"ד שזה הוא מה

- מאיר הכוונה -

הכתר והנה כתר נקרא שער הנ' דבינה לפי שאין הכתר ז"א נעשה כל עצמו רק מגופא דבינה כנודע והנה יש בה נ' שערים והם סוד ה"ח וכשנגמר תכלית כל החסדים לכנס אז יורד הכתר נמצא כי הכתר כל עיקרו אינו אלא מבחינת החסדים והוא אחרון שבכולם ולכן באותו החסד הנחלק וגורם לכתר לירד הוא משפיע אל הנוקבא וטובלת בו ונטהרת.

ע"י ע"ח שער כה (ב) פרק ב כלל ו': הנה נ' שערים שבבינה הם ה"ג שבה, כל א' כלול מ'. גם יש נ' שערים מה"ח כל א' כלול מ', הם נ', ואלו ה"ח שהם נ' שערים נכללין בז"א ומתפשטין בו כנודע. והנה משליש החסד שבת"ת המתחלק חצי לכתר שבה וחצי לכתר שבו, אז ע"י עליית החסד יורד ת"ת דאמא להעשות כתר לז"א כנודע. נמצא שאותו חסד גורם כניסת הכתר, לכן נאמר בתקונים (דף סח ע"ב עו ע"ב) כ"ע דא איהו שלימו דנ' שערי בינה, כי הכתר נקרא שער הנ', יען אינו נגמר ליכנס עד עלות החסד ההוא, והוא נקרא שער הנ' ההוא של ה"ח, הנחלקים לנ' כנזכר, לפי שאין חסד זה עולה אלא אחר שנגמרו כל הנ' שערי בינה, שהם ה"ח להתפשט בז"א, וזה בא באחרונה ונקרא שער נ' לסבה זו.

¹⁸³² שהוא בחי' דיקנא דא"א נמחק בלש"ו ובפע"ח.

¹⁸³³ ז"ל: כתר עליון דא איהו שלימו דחמשיין שערי בינה ודא איהו דלא אתייהיב למשה דעליה אתמר נתיב לא ידעו עיט ועליה אמרו זכרונם לברכה במופלא ממך אל תדרוש וכו' בגין דאיהו מקור דלית ליה סוף ובמקור דלית ליה סוף מאן יכיל לאשגא ולאשכחא ליה (סיפא). תרגום: כתר עליון זוהי שלמות של חמשים שערי בינה וזהו שלא נתן למשה שעליו נאמר נתיב לא ידעו עיט ועליו אמרו זכרונם לברכה במפלא ממך אל תדרוש וכו' משום שהוא מקור שאין לו סוף ובמקור שאין לו סוף מי יכול להשיג ולמצא לו (סוף). וע"י הערה 1831.

¹⁸³⁴ ע"י כללים ח"א כט ע"א, הכתר דז"א הוא מת"ת דא"א ומהמזלין, ע' מוחין דצלם (פרק ז). ז"ל הע"ח: כלי הכתר דז"א נעשה מת"ת דאמא, ומת"ת דאבא נעשה (לו) נשמה שבכתר (שהוא ג' אור הדעת) [שהוא אור]. וכבר ידעת שהכתר (דז"א) בבחי' או"מ [מכאן עד הסוף הערת הצמח], וגם הכתר דז"א נעשה מת"ת דא"א וכתר אמיתי נעשה מא"א עצמו, כנזכר בכוונת ליל שבועות, ואין הכתר נמשך ובא עד שיושלם להתקן כל גופא.

¹⁸³⁵ ע"י תיקו"ז ג ע"ב: כגוונא דא יר"ד איהו עשר ה' חמש עשר זמנין חמש אינון חמשיין עשר בכל ספירה מאלין חמש מחסד עד הוד יסוד נטיל לון כלהו ואיקרי כ"ל כליל מאלין חמשיין וכורסיא דלתתא ים המלח כסא דין תרגום: כדוגמא זה, יר"ד הוא עשר, ה' חמש, עשר פעמים ה' הם חמשים, עשר בכל ספירה מחמש האלו מחסד עד הוד, היסוד נוטל את כולם ונקרא כ"ל, כלול מהחמשים הללו, והכסא שלמטה ים המלח, כסא הדין.

שעה"כ

ששמע ממורי ז"ל¹⁸³⁶, והוא שיכוין להמשיך בחי' הכתר שבה ג"כ כנוז, וזהו יהיה ע"י הטבילה הזו, ותכוין בב' אותיות י"ה הראשונות שבהויה דע"ב ודס"ג, שהם יו"ד ה"י יו"ד ה"י, והם בנימ' ע'. ותחבר ג"כ עמהם שני מילויי הויות דע"ב ס"ג, שהם מ"ו ל"ז כנודע, והם בנימ' פ"ג, ויהיה הכל בנימ' קנ"ג, הסר משם ב' כוללים של ב' השמות הנז', וישארו בנימ' קנ"א כמנין מקו"ה. ותכוין שהיא טובלת עתה במקוה הזוה לקבל הכתר שבה כנוז, וזהו הנראה לע"ד ששמע בזה ואינו זוכר היטב.

ענין ב' הלחם שהיו מקריבים ביום חג השבועות יובן במש"ל בענין השעורים¹⁸³⁷ שהיו מקריבים בלילה הא' בספירת העומר. ושם ביארנו כי אז לא נתנו בנקבה רק הה' גבורות מנצפ"ך, שהם אותיות כפולות. ואם תכלם ב"פ יהיה מספרם תק"ס, ועשרה אותיות שבהם, הם תק"ע. ועם ה' אותיות השרשיות, הרי הם תקע"ה כמנין שער"ה. אבל עתה ביום חג השבועות יום החמישים לספירת העומר, אז מודווגים זו"ן, ונותן בה טפת מ"ד שהם ה' חסדים, וכנגדם היו מקריבים שתי הלחם מן החטים, כי חטה היא בנימ' כ"ב, והם סוד כ"ב אותיות דאלפא ביתא, שהם כלולים בטיפת הה' חסדים¹⁸³⁸ שמהם נוצר הולד כנודע, כי ה' אותיות מנצפ"ך היתירות על כ"ב אותיות האלפא ביתא שהם בחי' הה"ג¹⁸³⁹, וכבר נכנסו בליל א' של העומר בסוד מנחת שעורים לטעם הנז'¹⁸⁴⁰.

יום שבועות יקרא ג"פ י"ג מדות, ואח"כ יאמר תפלה זו: רבש"ע מלא כל משאלותי והפק רצוני ותן שאלתי לי ולבני ביתי (ופט ע"ג) לעשות רצונך בלבב שלם, ומלטנו מיצר הרע ומפגע רע, ותן חלקנו בתורתך וזכנו ללמוד תורה וחכמה לעשות מע"ט בעיניך וללכת בדרכים ישרים לפניך, וקדשנו בקדושתך כדי שנוכה לחיים טובים הארוכים ולחיי

- מאיר הכוונה -

¹⁸³⁶ פע"ח: ובענין הטבילה של אשמורת יום השבועות כנ"ל אמר לי רבי יצחק הכהן כי גלענ"ד שהם אלו השמות ואינו זוכר היטב והם להמשיך אל כתר שלה שעושה עתה כנ"ל ע"י הטבילה הם בחי' כתר זה

¹⁸³⁷ עי' דע"ה ח"א פ ע"א: מצות העומר אשר הוא ממחרת דיום ראשון של פסח, הנה נודע הוא מדברי האריז"ל (בכוונת ליל ז' של פסח, ע' שער הכוונות פו ע"ג פט ע"ב) כי הוא להמשיך בהנוק' העטרה דגבורה לצורך בניינה, כי ממחרת יום א' של פסח עד חג השבועות נמשך ונעשה בנין הזר"ן ושלימותם, ובנין הנוק' הרי הוא מהגבורות, וזה נמשך בה ע"י העומר שהוא מן השעורים. כי הגבורות הנה הם מה' אותיות מנצפ"ך הכפולות, וב' פעמים מנצפ"ך הרי הם תק"ס, ועם העשר אותיות הוא תק"ע, ועם ה' אותיות השרשיות הוא תקע"ה כמנין שער"ה חסר ו' (כי כן הוא בתורה ס"פ וארא ט לא) כי השערה אביב, אשר משם הוא הלימוד על העומר שהוא מן השערה, כמ"ש בתו"כ ויקרא ב' י"ד הובא במנחות סח ע"ב). ולא היה העומר רק עשרון אחד שהוא כנגד הנוק' אשר עיקר בניינה הוא מהגבורות. משא"כ שתי הלחם אשר בחג השבועות שהם להמשיך את החסדים, הנה הם באו מן החטים, כי חטה הוא גימ' כ"ב שהם הכ"ב אותיות החסדים. ולכן הם שני עשרונים, והם שתי לחם, כי הם כנגד הזר"ן להמשיך ולהשלים החסדים בשניהם, [וע' עוד ברע"מ פ' אמור צח רע"א] כי בשבועות נשלמים שניהם בהמוחין דגדלות, ומתמתקים אז עי"ז הגבורות ג"כ. ולכן הם נאפות חמץ, כי הם באים לתקן את הגבורות ג"כ, ולתיקון שניהם שהוא הן לז"א והן להנוק', משא"כ העומר תיקונו הוא רק להנוק' לבד, ולכן הוא עשרון אחד ולהמשכת הגבורות לבד ולכן היא מן השעורים.

¹⁸³⁸ פע"ח: "הה' חסדים" נמחק, ובמקומו איתא "החסדים".

¹⁸³⁹ עי' שער כה סוף ד ע"ג ז"ל: סוד (אותיות) מנצפ"ך כפולות פתוחות וסתומות. והטעם כי הפתוחות הם ה' חסדים שהם פתוחות להשפיע, וסתומות הם גבורות והם דין. מש"כ הפתוחות - היינו הארוכות שהם בסוף התיבות (לש"ו), אמנם עי' שעה"כ פה ע"ג ששמע אחרת. וכן עי' שעה"ק סח ע"ג: הפתוחות הם ה' חסדים ולכן הם פתוחות להשפיע והסתומות הם הגבורות כי הם דינים ונסתמו מלהשפיע. אמנם בשמן ששון סוף דרושי שבועות משמע כדברי הלש"ו.

¹⁸⁴⁰ א"ש הרי נתבאר טעם למה הם מחיטים אמנם לא נתבאר למה הם שתי הלחם ואפשר שלהיות מנצפ"ך כפולים גם שאר הכב, אותיות הם כפולות פעמים ולכן הם שתי הלחם ב"פ חטה שהם כ"ב כנלענ"ד (הגוב"י). אמנם לא נתבאר - עי' רע"מ ח"ג צח ע"א ובספר הדע"ה ח"א דורש ו' סי' ד' אות יג אות קטן ג' (לש"ו).

שעה"כ

העוה"ב, ושמרנו ממעשים רעים ומיצר הרע ומכל שעות רעות המתרגשות לבא בעולם, והבוטח בה' חסד יסובבנהו, אמן כן יהי רצון. ויחזור התפלה ג"פ, ואחר כך יקרא ג"פ ואני תפלתי לך ה' עת רצון כו' (תהלים טט טד), וכן יעשה במוסף וביום ב' ביוצר.¹⁸⁴¹

ענין בין המצרים

והם כ"א ימים שביין י"ז לתמוז עד תשעה באב מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום בכל אלו הימים ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית וטעם היות זה אחר חצות היום הוא כי אז הוא התעוררות הדינין בסוד כי ינטו צללי ערב (ירמיה ד ט) אשר לסבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום ודבר זה עושה תועלת גדול בנפש האדם וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו כי אפי' בכל שאר הלילות צריך להתאבל על החורבן ומכ"ש בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בבכי ועליו נאמר שמהו את ירושלים כו' כל המתאבלים עליה

גם צריך לזיז ולחמנע מלאכול בימים ההם שום פרי חדש ושלא ללבוש שום לבוש חדש כדי שלא יצטרך לברך עליו ברכת שהחיינו וכמו שנזכר ענין זה בספרי הפוס' האחרוני וענין זה נוהג בשבתות ובר"ח אב

גם צריך לכוין כוונות אלו בעמיד' בכל הימים ההם הנה בברכ' אבות באותה ההויה הא' תכוין שתאיר זו ההויה אל תמורת' היוצאת בחילוף אותיות שלפניה והיא טדה"ד ובהויה של אתה גבור תכוין שתאיר הויה זו אל תמורת' היוצאת בחילוף אותיות שלאחריו והיא כוז"ו ובהויה ג' שבאתה קדוש תכוין שתאיר זו ההויה אל תמורתה בא"ב דא"ת ב"ש והיא מצפ"ץ והנה ג' שמות הנז' טדה"ד וכוז"ו ומצפ"ץ הם בנימ' שי"ן עם הכולל ובברכת רצה תכוין כי מלת רצה היא בנימ' אלקים דמילוי ההין כי רצה הם אותיות צרה והוא סוד ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע שהוא שם אלקים דההין וז"ס בין המצרי' כי מן השם הנז' שהוא דין יוצאות בימים האלו הצרות גם תוסיף שם אדני עם רצה של אלקים הנז' ויהיו בנימ' שי"ן ותכוין כי ב' בתי דינין אלו שהם אלקים ואדני שהם סוד בין המצרים ב' מצרי' העולים בנימ' שי"ן יתמתקו ע"י ג' השמות הראשו' שנתכוונ' בהם בג' ברכות הא' והם טדה"ד כוז"ו מצפ"ץ העולים בנימ' שי"ן כנז' ועי"כ אותו צרה יתהפכו לרחמים ויהיו רצה ה' אלהינו

ובברכת שים שלום באותם ב' שינין שבר"ת של שים שלום תכוין אל ב' השינין הנ"ל גם התיבות עצמם של שים שלום שניהם יחד עולות בנימ' שי"ן שי"ן הנז' ועוד יתירים ו' כנגד ו' שמות הנז' והם שם יהו"ה וג' תמורות והם טדה"ד כוז"ו מצפ"ץ ושם אלקים ושם אדני

ענין ט"ב

מה שנהגו ביום ט"ב במנחה לומר פסוקים של נחמות וגם לקום ולשבת על הספסלים למעלה ואדרבא נראה מן התלמוד בבלי כי לעת ערב הציתו אש בהיכל ביום ט"ב ונשרף בעת המנחה וכפי"ז היה ראוי להחמיר במנחה יותר מבשחר אבל הענין יובן במה שדרשו בגמרא ע"פ מזמור לאסף אלקי' באו גוים כו' והקשו מזמור קינה מבע"ל ותי'

- מאיר הכוונה -

¹⁸⁴¹ פע"ח: וכן בפסח ובסוכות ויכוין כ"ד שמות הנ"ל בניקודים הנ"ל מ"ש בזוהר פרשת בראשית (על' הערה 1817) כל שתא איקרי אל והשתא איקרי כבוד אל כי לכל השנה אין לה שם א"ל אבל עתה יש לה דעת יותר פנימי והוא שם ס"ג גי' כבוד א"ל ודעת זה אין לה אלא בעת הזווג שהוא יום השבת ויום שבועות שאז דוגמת שבת כנודע לכן אינו רק יום א' ולא ז' ימים כמו פסח וסוכות.

שעה"כ

כי בתחילת התחילו האויבים להרוג את בני ישראל ואז חשבו ישראל שלא יהיה ח"ו תקומה למפלת' ויכלו ח"ו בחרב האויבים ובראותם שהציתו' אש בהיכל לעת ערב שהוא זמן המנחה אז אמרו מזמור ושמחו שמח' גדולה וקבלו נחמה כי אם ח"ו לא היה הקב"ה משליך חמתו על העצים ועל האבנים לא היתה תקומה לשונאי ישראל וכמשו"ל בלה את חמתו ויצת אש בציון ונמצא כי לעת מנחת ערב שהציתו אש בהיכל אז אמרו ישראל מזמור וקבלו נחמה על צרתם א"כ המנהג הנז' הוא טוב ונכון ונלע"ד ששמעתי ג"כ ממורי ז"ל טעם אחר והוא כי אז במנחת ט"ב נולד המשיח הנקרא מנחם כנז' במדרש איכה רבתי (פט ע"ד)

דרושי ראש השנה הקדמה דרושי ר"ה

ענין הסליחות של בני ספרד באשמורת הבוקר ליל ח' אלול עד יוה"כ, העיד לי כהר"י סאני"ש ז"ל שהוא ראה למורי ז"ל שהיה אומר מלה במלה עם הצבור. ענין ר"ה ויוה"כ נתתי אל לבי לחקור¹⁸⁴² ולתור בענין זה שתיקנו חז"ל בג' ראשונות ובג' אחרונות, והוקשה לי שינוי הלשונות, כי בברכת אבות תיקנו זכירה וכתובה, ובברכת גבורות זכירה לבד, כמ"ש "זוכר יצוריו" כו'. ובהודאה תיקנו כתיבה לבד, וכמ"ש "וכתוב לחיים טובים" כו', ובשים שלום זכירה וכתובה. ועוד כי הזכירה שבאבות היא זכירה בפני עצמה ואינה חוזרת על הספר, ובשים שלום אומר "ובספר חיים כו' נזכר ונכתב" כו'. ועוד כי בתחילה אנו מתפללים בעדינו ואומרים "זכרנו לחיים", ואח"כ אנו אומרים סתם "זוכר יצוריו". ובהודאה אנו אומרים "כל בני בריתך", ובשים שלום אנו אומרים "וכל עמך ישראל" כו'. ועוד מה לנו לשאול על הזכירה אחר שאנו שואלים על הכתיבה שהיא העיקר, ועוד מה ענין זכירה בתחיית המתים שאנו סומכים לה, ונאמן אתה להחיות מתים, ע"כ מצאתי.

עוד נמצא שנית קרוב אל האמור וז"ל, ענין ר"ה ויוה"כ נתתי אל לבי לחקור ולתור בענין תפילת ר"ה ויוה"כ לעבוד את בוראי עבודה שבלב זו תפילה (תענית ב ע"א) בימים נוראים אלו, אשר המלך העליון יושב על כסא דין, וראיתי כי הוסיפו בברכות מעין הימים, כי באבות הוסיף "זכרנו", ובגבורות "מי כמוך", ובקדושת ה', במקום "האל הקדוש" "המלך הקדוש". ובהודאה "וכתוב לחיים טובים", ובשים שלום "ובספר חיים ברכה", ובעבודה לא הוסיפו כלום. וראיתי שינויים בענין תוספות אלו, כי באבות תיקנו לומר זכירה וכתובה, ובגבורה זכירה בלא כתיבה, ובהודאה כתיבה לבד, ובשים שלום זכירה וכתובה. ועוד כי באבות תיקנו זכירה לחיים וכתובה בספר חיים, ובגבורה זכירה לחיים ובהודאה כתיבה לחיים, ובשים שלום זכירה וכתובה בספר חיים. ועוד כי באבות אנו מתפללים עלינו, ובגבורה על כל העולם סתם "זוכר יצוריו", ובהודאה על בני בריתנו, ובשים שלום אנו חוזרים ומתפללים עלינו "נזכר ונכתב לפניך אנו" כו'.

ויראה לי¹⁸⁴³ כי בכל ר"ה חוזר האצילות העליונה¹⁸⁴⁴ לכמות שהיה בתחילת בריאת העולם¹⁸⁴⁵. וכבר ידוע דנוק' דז"א נפקא מתדבקא באחורי ז"א, לעומת החזה כנגד ת"ת שבו¹⁸⁴⁶. ובהיותם בסוד אחור¹⁸⁴⁷, שהם דין, נפקא מסטרא דגבורות, והמות הקודם

- מאיר הכוונה -

¹⁸⁴² פע"ח: זה מצאתי מכת"י מורי זלה"ה: ואין בעוד מקום בשעה, כ כדבר הזה.

¹⁸⁴³ יש רק עוד פעם אחת בשעה"כ.

¹⁸⁴⁴ ז"ן (ש"ש).

¹⁸⁴⁵ פע"ח: אלא להיות כי הדברים חוזרים בזמנם בכל השנה למציאות הראשון

¹⁸⁴⁶ ע' שער לו פרק ב: ועתה נבאר ג' בחי' אלו איך היו מתחלת בריאת העולם עד עתה. הנה

בזמן העיבור היתה היא עדיין בבחי' נקודה א' כלולה מ', והיתה למטה מאחורי היסוד דז"א.

שעה"כ

בראש¹⁸⁴⁸ היא גבורה, שנעשה לה בינה¹⁸⁴⁹, ואח"כ חסד בסוד חכמה¹⁸⁵⁰, בסוד ה' על י', סוד ה"י מאלקים¹⁸⁵¹. ולפי שהמות הקודם בראשה הוא גבורה סוד הדין, לכן נעשה הדין ביום זה. ולכן נק' ראש השנה, כי גבורה היא ראש השנה שהיא נוק' דז"א הנק' שנה, וגבורה היא ראשה, ונעשה בינה לה¹⁸⁵² לנוק'¹⁸⁵³ דז"א. ונמצא שר"ה הוא כנגד בינה דנוק' דז"א שהיא גבורה. וכנגדה נאמר אני בינה לי גבורה (משלי ח יד).

והנה בז"א יש זכירה מצד חסד שיש בו¹⁸⁵⁴, וכתובה מצד גבורה שבו ע"י הבינה הנקראת כתיבה¹⁸⁵⁵, וזכירה שמצד החסד היא ע"י היסוד ברית קדש, שממנו יוצאים הנשמות ומתגלה חסד בפום אמה¹⁸⁵⁶, וממנו תוצאות חיים¹⁸⁵⁷. ואנו מתפללים לה' ית',

- מאיר הכוונה -

וכאשר נברא העולם של אצילות ונולדו זר"ן, התחילה היא להתגדל עד יום ד' של ימי בראשית, ואז נגדלה כל ג' בחי' הנ"ל שיש בבחי' אחר באחר, והוא עד שתהיה בחי' פרצוף גמור בל"ס באחור באחורי החזה, ושם היה שיעור קומתה משם ולמטה, וגם האורות של ה' ספירות ראשונות דז"א היו מאירין בה מלמעלה למטה אב"א. וכו' אח"כ ביום ו' חזרה להתגדל בבחי' הג' הנ"ל היותר פרצוף שלם בבחי' אחר באחור נגד החזה דז"א, ואז יש בה ה' אורות של ה"ס ראשונות דז"א, שהם בחי' ה' ימים ראשונים דימי בראשית.

1847 פע"ח: אחוריים, ויש עוד מקום & אב"א.

1848 בראשה (כדלקמן וצ"ע).

1849 לה בינה נמחק בפע"ח ובמקומו איתא לבינה.

1850 עי' ביאורים ח"ב צד ע"ג: בהיותם בבחי' דין, יוצא תחילה מוח הגבורה שהוא בינה, ואח"כ מוח החסד שהוא חכמה.

1851 עי' ע"ח שער כה פרק ב אות ד: דע, שיש חילוק בין ראש השנה שהוא דוגמת (מעת) [עת] בריאת עולם לשאר ימות החול, והוא שבעת בריאת עולם וכן בר"ה נמשכין בה (ה"ג) ע"י אמא עצמה בסוד (בראשית ב כב) ויבן ה' אלקים את הצלע, אך בשאר ימות, השנה אינן נמשכין לה הגבורות אלא ע"י זעיר אנפין לבד מאחוריו (וצ"ע כי גם בחול בשינת הלילה לוקחתם על ידי אימא עצמה וצ"ע וע"ש (קה"י)).

עי' פרשת זהר בראשית כד ע"א ז"ל, ויבן יהו"ה אלה"ם את הצלע הכא אתרמיז רזא דיבוס דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה הה"ד (דברים כה ט) אשר לא יבנה את בית אחיו אבל לגבי קב"ה אתמר ביה ויבן יהו"ה אלה"ם אבא ואימא בני לה לגביה הה"ד (תהלים קמז ב) בונה ירושלם יהו"ה ו' דאיהו בן י"ה אבא ואמא עלייהו אתמר ויבן יהו"ה אלה"ם את הצלע אשר לקח מן האדם. ובתקו"ז כח ע"א ז"ל, אתמר התם לגבי אדם ויבן ה' אלקי"ם את הצלע אשר לקח מן האדם דא חכמה וביאה אל האדם דא עמודא דאמצעיתא דרגא דמשה והאי צלע איהו ודאי כלת משה (מהגוב"י). כאן רואים הארת הנוק' שלא על ידי הז"א.

נעשה המלכות בסוד מעיין חתום ונשמרת משום מגע זר כי הם נמשכים בה מאו"א והוא פירוש סוד ויבן ה' אלקים את הצלע (דע"ה ח"ב קכט ע"ג).

1852 פע"ח: לה בינה.

1853 עיקר המוחין דנוק'?

1854

1855 עי' זהר ח"א ריש לז ע"ב וצ"ע

1856 עי' אד"ר קמב ע"א, ותאנא בצניעותא דספרא (כו ע"ב) אתפשט דכורא ואתתקן בתיקונוי אתתקן תקוונא דכסותא דכיא [כאן הוא מקום תיקון המלכים, ה"ה מלך הדר, דהיינו הגילוי שבפומא דאמה - בהגר"א על ספד"צ כז ע"א ד"ה וז"ש מלכין], והאי הויא אמה דכיא. ארכיה דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין, וכלהו תליין בפומא דאמה דאתקרי יו"ד [תכלית המשכת הטיפה אל היסוד, ששם מתקבצים כל רמ"ח עלמין, ואח"כ מתגלים בעט' היסוד (ה"ה) פומא דאמה] כדי ליתנם לנוק' (ב"ע רלד ע"ב). פומא דאמה אתקרי יו"ד מתגלה באופן כזה, י' הוא בסוד מידת החכמה, וגילוי הו"ד הוא כנגד גילוי העטרין דחור"ג הנמשכים מלמעלה למעלה ואתמליא החכמה מיניה (לש"ו דע"ה ח"ב ד ע"ב) וכיון דאתגלייא יו"ד פומיה דאמה, אתגלי חסד עלאה [הכל נתקן ע"י חסד דאתגליא בפום אמה, הרי הוא עטרת היסוד, וע"י החסד נתקנו הכל - בהגר"א על ספד"צ י ע"ב ד"ה ושם עירו], והאי אמה חסד הוא דאתקרי, ותלי בהאי פום אמה, ולא אקרי חסד עד דאתגלייא יו"ד דפום אמה.

תרגום: ולמדנו בספרא דצניעותא: התפשט הזכר ונתקן בתיקונוי, נתקן תיקון של הכסות הטהור וזו היא האמה הטהורה, ארכה של זו האמה רמ"ח עולמות, וכלם תלויים בפי האמה, הנקראת י'. וכיון שנתגלה ה', פי האמה, אז נגלה החסד העליון. אמה זו נקראת חסד ותלויה בפי

שעה"כ

שיהיה מתגלה חסד עליון, לא לצורך נשמות כדרך הזווג, אלא לצורך חיים כדרך זווג חו"ב לצורך המלאכים¹⁸⁵⁸, שהוא לצורך לתת להם חיים נצחיים לבד¹⁸⁵⁹, ולפיכך נקראים חו"ב חיים, כי מהם תוצאות חיים למלך, ונקרא חיי המלך¹⁸⁶⁰ כנו". וזהו "מלך חפץ בחיים", והכוונה הוא כמו שהמלך העליון שהוא ז"א חפץ בחיים, ומושך משם¹⁸⁶¹ משך החיים לצורך עצמו, כך ימשיך משם¹⁸⁶² חיים לנשמתו, ויתגלה חסד ביסוד¹⁸⁶³ שמשם נשמתו, להמשיך לנו משם חיים, וזהו "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים". וכל זה בסוד הנשמות אשר בנו.

ואח"כ אנו מתפללים להמשיך משם חיים לגופינו בסוד הכתיבה שהיא בינה, גופא דחכמה עילאה, וזהו ענין הכתיבה, התעבות הדברים, כדמיון הכתיבה להחיות הנפשות בגויתנו, וגם זה יהיה ע"י היסוד הנקרא ספר החיים כנודע (תיקו"ז לג ע"א)¹⁸⁶⁴, אלא שזה בסוד פנימיות לחיי הנשמות, וזהו בסוד היצוניותו להחיות הגוף. והנה חיות הנשמה נמשך מחכמה לבינה היורד לחסד ומתגלה ביסוד, וחיות הגוף נמשך מבינה ויורד לחסד ומתגלה ג"כ ביסוד, ומפני שחיות הגוף נמשך מבינה, אנו אומרים "למעןך אלקים חיים" שהיא {ע"א} בינה כנודע¹⁸⁶⁵.

בליל ר"ה טוב לקרוא על השולחן קודם שיטול ידיו למים אחרונים שקודם ברכת המזון מסכת ר"ה, שהם ד' פרקים של משנה, ותכוין כי הם ארבעה פרקים כנגד ד' אותיות הוי"ה, וכנגד ד' בחינות שיש אל המלכות. ועיין בברכת אבות דתפלת ר"ה לקמן וע"ש (דרוש ו' במילת אלהינו דף &)¹⁸⁶⁶, ושם יתבאר ד' בחינות המלכות הנ"ל. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל פעם אחת, שאלו ד' בחי' הם סוד ארבעה אותיות של שם אדנ"י, וכנגדם הם ד' פרקים דמסכת ר"ה הנז'. וכוונה זו צריך לכוין בקריאתם בליל ר"ה על השולחן.

- מאיר הכוונה -

האמה הזו ואינה נקראת חסד עד שנגלית הי' של פי האמה. ועי' בהגר"א על ספד"צ ט ע"ד ד"ה ואח"כ יצא.

ועי' לקמן קא ע"ג, וע"ש קו ע"ב, ועי' הגר"א ספד"צ (כז ע"א).

עי' זהר ח"ג קכב ע"ב שמשמע שזה בינה או שתוצאות חיים מושרש בבינה.

עי' שער מ"ן ומ"ד פרק ד שזה זיווג הנשיקין, ועי' אריכות שם פרק ט.

איך מתפללים על זה אם הוא תמיד.

עי' לעיל הערה 417.

ח"ב? או בינה?

כנ"ל הערה הקודמת.

ז"א?

ז"ל: וביד כל אדם יחתום ואיהי לשמאלא דתמן איהי אימא עלאה דאתמר בה חתמנו לחיים וצדיק על שמה אתקרי ספר חיים כמה דאמרין ובספר חיים וגו' הא אתפתחת היכלא הא קא אתיין נביאיא מארי דרגלין דקא דפקין לתרעא ואמרין לההוא דסגיר היכלא סגרו"ן ואתקרי אדנ"י שמה כשם רביה.

תרגום: "וביד כל אדם יחתום" (&), והיא לשמאל, ששם היא האם העליונה, שנאמר בה חתמנו לחיים. וצדיק על שמה נקרא ספר חיים, כמו שאמרנו "ובספר חיים וגו'" (&), הרי נפתח ההיכל, והרי באים הנביאים בעלי הרגלים שדופקים בשער, ואומרים לאותו שסוגר ההיכל, סגרו"ן ונקרא אדנ"י, שמו כשם רבו.

עי' לעיל הערה 1474.

לא מצאתי וכנראה שעיקר מקום להארות כאן הוא שם.

עי' שער מאמרי רשב"י פרשת חיי שרה: יצחק ברזא דארבע דסטירו דרבקה דכתיב ויקח את רבקה כו' כבר הודעתין כי החמש גבורות היורדות ביסוד דז"א השלשה מהם נמתקות שם עם החסדים. והשתים לא נמתקו ונתחברו שתיהן יחד והיו לאחת נמצא שהם ארבע גבורות וכלולתם ברבקה אשת יצחק ואלה הם ד' נשי יצחק [יעקב]. הש"ש ציין לע"ח שער כט פרק א ושער לד פרק ג ולא הבאתי שמקומם שם בדרוש ו.

שעה"כ

וד' בחינות הנז' נרמזו במשנה¹⁸⁶⁷ ראשונה שהיא (ר"ה פ"א מ"א) ארבעה ראשי שנים כו', וזה פירושו. דע כי ד' בחי' יש אל המלכות נוק' דז"א, כנודע אצלנו כי כל דבר של קדושה בכל מקום ששורה נשאר ממנה רושם שם קבוע תמיד לא ימוש משם, ואלו הם ד' בחי'¹⁸⁶⁸: הא', היא בהיותה בראש הבריאה¹⁸⁶⁹, כנודע כי בימי החול בלילות ההם יורדת היא למטה בהיכל ק"ק דבריאה בסוד מיעוט הירח, ושם נשארתי באי¹⁸⁷⁰ א' שלה תמיד. והב', הוא תחת היסוד דז"א. והג', הוא כנגד הת"ת. והד', הוא כנגד הדעת דז"א. ואלו הם ד' שרשים¹⁸⁷¹ שיש אליה, ונקרא ארבעה ראשי שנים כי הם ארבעה ראשים שלה. בליל הב' של ר"ה צריך לברך ברכת שהחינו בקידוש של הלילה, ואין צורך לחפש אחר פרי חדש כלל¹⁸⁷².

בכל עשרת ימי תשובה טוב ונכון מאד לומר בין ישתבה ליוצר מזמור (&) ממעמקים קראתיך ה' כו', כי בכל יום מאלו העשרה ימים מתעורר אחד¹⁸⁷³ מי' עומקים הנז' בס' יצירה (פ"א מ"ה) שהם עומק ראשית ועומק אחרית כו', כנודע כי כולם הם בחי' רי"ו שהם גבורות¹⁸⁷⁴, כי רי"ו הם בגימטריא גבורה, וכן עומ"ק בגימטריא רי"ו. בכל י' ימי תשובה צ"ל אחר העמידה עושה השלום במרומו בה"א יתירה, ולכוין כי השלום הוא בגימ' ספריאל¹⁸⁷⁵, המלאך שהוא הסופר הכותב בספר החיים את כל בני אדם בי' ימי תשובה, משא"כ בשאר תפלת השנה שאין אומר אלא עושה שלום במרומו חסר ה'.

ענין אבינו מלכנו שאומרים בעשרת ימי תשובה אחר העמידה. מורי ז"ל לא רצה שיאמרו בשבת שבין ר"ה ליום הכפורים, ולא בב' ימים טובים של ר"ה אבינו מלכנו הטאנו לפניך, אבינו מלכנו מחול וסלה לכל עונותינו, וכיוצא בזה בשאר אבינו מלכנו שנזכר בהם בחי' הטאות ועונות ווידוים¹⁸⁷⁶. וכנראה מלשון ספר הזהר¹⁸⁷⁷ שאין להזכיר שום חטא ביום ר"ה. האמנם בענין הוידוי ביום ר"ה נמצאו בספר הזהר מאמרים חלוקים,

- מאיר הכוונה -

¹⁸⁶⁷ עי' לקמן צג ע"ג.

¹⁸⁶⁸ פע"ח: ד' בחי' יש למלכות א' בסוד קשר של תפילין של ראש תחת ג' ראשונות דז"א שהם חב"ד ויש לה שם שורש א' עוד יש לה שורש ב' תחת ג' אמצעיות שהם חג"ת ושם הוא במקום החזה עוד שורש ג' תחת ג' תחתונות נה"י ושם הוא בסוד ה' אחרונה שבשם עוד שורש ד' למטה בראש הבריאה בסוד נקודה אחת כלול מ' בלתי פרצוף וכוונתינו עתה להמשיכה אל שרשים העליונים, ע"כ. עי' תיקר"ז ה' ע"א רביעאה לכל תלת.

¹⁸⁶⁹ עי' דע"ה ח"ב קטו ע"ב, הכוונה הוא על ה'ט' אחרונים הפרטי פרטים דאותו הכתר דנוק'.

¹⁸⁷⁰ בחי', וכן הוא בשער מאמרי רז"ל.

¹⁸⁷¹ היינו הבחי' שבז"א.

¹⁸⁷² עי' אר"ח ת"ר: בקידוש ליל שני ילבש בגד חדש או מניח פרי חדש ואומר שהחינו ואם אין מצוי (בגד חדש או) פרי חדש עם כל זה יאמר שהחינו.

¹⁸⁷³ אחת?

¹⁸⁷⁴ הש"ש ציין זהר ח"ג קפה ע"ב, ועי' קז ע"א: אני חבצלת השרון דבעיני לאשתקאה משקיו דנחלא עמיקא מבוועא דנחלין כד"א (ישעיה לג ט) והיה השרון (כערבה) (לאגם מים) שושנת העמקים דקיימא בעמיקתא דכלא שושנת העמקים מאי אינון עמקים כד"א ממעמקים קראתיך יי' חבצלת השרון מההוא אתר דשקיו דנחלין עמיקין נפקין ולא פסקין לעלמין שושנת העמקים דההוא אתר דאקרי עמיקא דכלא סתים מכל סטרין:

תרגום:

עוי"ש שציין עוד לשער מאמר רשב"י מז ע"ב ששואל למה מוזכר במזמור זה שם אדנ"י ולא הו"ה לרחמים, ותירץ שאדנ"י במילוי הוא י"ב אותיות, ועה"כ י"ג כמנין י"ג ת"ד דא"א?

¹⁸⁷⁵ עי' תיקו, כתביאל"ל בזמנא דכתב חובין וזכוון וכל מלאכא כפום שמיה אית ליה קרא

באורייתא כתביאל"ל על שם (שמות ל"ב) והמכתב מכתב אלה"ם הוא וגו'

¹⁸⁷⁶ פע"ח: ושאר שאינו וידוי היה אומר

¹⁸⁷⁷

שעה"כ

כי ממאמר אחד (&) נראה דאסור לפרשא חטאוי בהאי יומא, ובמקום אחר נראה להיפך. ומורי ז"ל היה נוהג להתודות על חטאיו בלחש שלא ישמעו הדברים לאזניו, והיה אומר כי המאמר הא' שבספר הזהר לא אסר אלא בקול רם ולא בלחש. ואמנם אפילו בלחש לא היה נוהג להתודות אלא בעת תקיעת שופר דמיושב, לפי שאז מתערבב השמץ ואינו משגיח¹⁸⁷⁸ לקטרג, ואז דברי הוידוי עולים למעלה בהתחברות קול השופר העולה למעלה. גם היה נוהג מורי ז"ל לבכות הרבה בתפלת ר"ה אפילו שהוא יו"ט, ומכ"ש בתפילת יוה"כ. והיה אומר מורי ז"ל, כי מי שאין בכיה נופלת עליו בימים האלו, הוא הוראה שאין נשמתו הגונה ושלימה. גם היה אומר כי יש בני אדם נידונין ביום ראשון, ואז הם¹⁸⁷⁹ דינא קשיא. ויש נידונים ביום ב' שהוא דינא רפיא, ורוצה הקב"ה לרחם עליהם, ודן אותם ביום הב'. ואמר כי האדם הנופלת עליו בכיה רבה מאליו בימים האלו בתפילה, הוא הוראה שנידון באותה שעה למעלה, אם ביום א' ואם ביום שני.

ענין השינה ביום ר"ה. נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל שאין לישן ביום ר"ה, לפי שז"א הוא ישן למעלה עד שמתעורר ע"י תקיעת שופר כמבואר לקמן במקומו, אשר ז"ס משז"ל (רמב"ם תשובה פ"ג ה"ד) כי תקיעת שופר הוא לומר עורו ישנים מתרדמתכם כו'. וכבר יתבאר ג"כ לקמן, כי עד יום ב' של ר"ה הוא ישן, וכוונתינו הוא לעוררו, ולכן אין ראוי לישן. האמנם נלע"ד ששמעתי ג"כ ממורי ז"ל שאין זה אלא עד חצי היום, ומאז ואילך יכולים לישן, כי כבר נתעורר ז"א על ידי התקיעות דמיושב ומוסף. ואני זוכר שראיתי למורי ז"ל שאחר חצי היום שכב על מטתו וישן. (וצ"ע"ב)

ענין המנהג שנהגו האשכנזים לילך ביום ראשון דר"ה אחר תפלת המנחה מעט קודם שקיעת החמה אצל הים הגדול או אצל מעיין או באר מים חיים וקורים אותו תשליך, הנה הוא מנהג יפה, ויותר טוב הוא אם יהיה חוץ לעיר ויעמוד על שפת הים או על שפת הבאר או המעיין, ויקרא שם ג' פסוקים של (&) מי אל כמוך כו' תתן אמת ליעקב כו' שבסוף מיכה המורשת¹⁸⁸⁰ שאלו הם בחי' י"ג תיקוני דיקנא עילאה דא"א. וצריך שתכוין בפירוש המלות איך נרמזים בהם מספר הי"ג ת"ד כנודע (&), והיכן הוא מקום כל תיקון ותיקון באיזו מקום מן הפנים העליונים דא"א¹⁸⁸¹, ע"ד שנתבארו אצלינו בענין ויעבור וי"ג מידות דתפלת שחרית דחול, וע"ש. ובאד"ר (&) נתבאר על סדר ה' ה' אל רחום וחנון כו'. ואלו הם: מי אל כמוך א', נושא עון ב', ועובר על פשע ג', לשארית נחלתו ד', לא החזיק לעד אפו ה', כי הפץ חסד הוא ו', ישוב ירחמנו ז', יכבוש עוונותינו ח', ותשליך במצולות ים כל הטאתם ט', תתן אמת ליעקב י', חסד לאברהם י"א, אשר נשבעת לאבותינו י"ב, מימי קדם י"ג.

וכשתאמר ותשליך במצולות ים כל הטאתם, תכוין שיושלכו כל הטאתיך ועונותיך, וגם המקטרג העליון יושלך במצולות הים העליון¹⁸⁸², כי לסיבה זו הוצרך לאומרו על הים או על המים חיים. אבל צריך שתכוין למה שביארנו בדרוש של י"ג מידות בתיקון הט' הנרמז במלת לאלפים¹⁸⁸³, וביארתי בענין היחודים¹⁸⁸⁴.

- מאיר הכוונה -

1878 משגיח ?

1879 הוא ?

1880 עי' ירמיה (כו יח), שכך מכונה נביא מיכה, ועיי"ש ברש"י שפי' דמן מרישה.

1881 ואין בזה משום התגשמות.

1882

1883 עי' דרוש ג' וו' אבל לא מצאתי מה שהוא רצה

עי' פע"ח פג ע"ד: ובפרט בגליונות הלש"ו שם.@@

1884 ל אמצאתי ?

שעה"כ

וזה היחוד הנז' הנה כאשר מתגרה היצה"ר באדם ושולטין עליו סמאל ונחש הנק' מצולות ים, כי מצולות הם אותיות צ"ל מו"ת, דכורא ונוק', כנז' בס"ה (&). וצריך תמיד לכוין בזה השם שנכתוב¹⁸⁸⁵, ובפרט בעת שהאדם עוסק בתורה, אל ילזו מעיניו שם הזה, ועיי"כ לא ישלטו עליו מצולות ים הנז', ולא יתגרה בו היצה"ר.

וזה ענין השם הנז'. דע כי שורש כל הדינים והגבורות הם ב' שמות: אלקים אדני. כי גם הגבורות הם ב' בחי', זכרים ונקבות. והזכרים הם ארבעה¹⁸⁸⁶ אותיות מנצפ"ך, והם שם אלקים. והנקבות הם שכ"ה¹⁸⁸⁷ דינים שהם בגימ' נע"ר¹⁸⁸⁸, והם שם אדני כמבואר אצלנו (שער מאמדי רשב"י יז ע"ג¹⁸⁸⁹), ועיי"ש היטב. והנה אלו הם השרשים של מצולות הדינים ואלו הם סוד התיקון הט' של י"ג תיקוני דיקנא הנרמז במלת לאלפים כמבואר בכוננת ויעבור וי"ג מידות של רחמים, ושם ביארנו כי הם ענין אותם השערות דלא תליין והם עומדים באמצע בין התיקון הח' אל התיקון הי"ג, הנקרא מזלזא עילאה ותתאה, והם נקראים מצולות ים העליונים בסוד הי"ג מידות שהזכיר מיכה המורשתי באמרו מי אל כמוך כו' ותשליך במצולות ים כו'.

והנה ב' שמות אלו של שם אלקים ואדני הם בגימ' קס"א, ומקורם ושרשם הוא שם אהי"ה במילוי ההין שעולה בגימ' קנ"א, ועם י' אותיות הם קס"א כמנין ב' שמות הנז'. גם מלת אלפים הוא בגימ' קס"א, גם נק' זה התיקון הט' לאלפים על שם ג' שמות הנז' המתחילין באות אלף, והם אהי"ה אלקים אדני, וזהו מלת לאַלְפִים¹⁸⁹⁰. וענין מה שצריך לכוין הוא להמשיך מן המזל העליון תיקון הח' הנקרא נוצר חסד שהוא שם הויה במילוי יודין, שהוא בגימ' חסד כמנין ע"ב, וממנו תמשיך ותשפיע הארה אל התיקון הט' הנקרא לאלפים, שהוא שם אהי"ה במילוי ההין, אשר הוא בגימ' קנ"א, ועם י' אותיות הוא קס"א כמנין לאלפים. ואז תכוין להמתיק עם זה את ב' שמות אלקים אדני הנקרא מצולות ים כנז', והם ג"כ בגימ' לאלפים, ועיי"כ ותשליך במצולות ים כל הטאתם שהוא התיקון הט'.

- מאיר הכוונה -

עיי' שעה"ג ע ע"ב: עוד א"ל מורי ז"ל, כי עתה כבר התחלתי לתקן פגם עון קין, ולכן כשאני מחשב באותו סדר שסדר לי מורי ז"ל, שאכוין בעת שמצולות ים גוברים עלי להעציבני ולהחטיאני, לכוין בנוצר חסד לאלפים כנודע במלת לאלפים, שאכוין לשם אדני"י ואלהי"ם, שהם ב' אלפי"ן. והם כך בגימטריא, וא"ל כי בזה השם של אלהים הנזכר, יהיה מלואו אלפי"ן, והוא בגי' ארץ. וזה אכוין תמיד בכל יום, ואהיה מכוין בו תמיד, ומחשב בו, ויועיל לי מאד, ובפרט ביום שאעסוק בתורה, אני צריך להזהר יותר בזה הענין. וסוד הענין הוא, לפי שקין הביא זרע פשתן וכבר ביארנו ענינו באורך כי הוא מכחיש כח הקרקע ומה שהיתה המלכות נקראת ארץ, חזרה להיות יבשה, ולכן נגזר על קין נע ונד תהיה בארץ. והנה שם אלהי"ם דמלוי אלפי"ן כנזכר הוא במלכות, בזמן שנקראת ארץ, שהוא כנוי לשם הנזכר. ותכוין לתקן פגם שנפגמת לעשותה יבשה עיי' הפשתן, ואתה חוזר לתקנה ולעשותה ארץ עיי' מלוי זה. והנה כל החיצונים נדבקים בקליפת הרע שנדבק בקין, וכלם הם רוצים להדביק ולהשיג אות אלף שבמלוי אות ה' של אלהים הנזכר, ואינם יכולים להשיגה.

¹⁸⁸⁵ ?

¹⁸⁸⁶ חמשה ?

¹⁸⁸⁷ דע"ה ח"ב קמ ע"ב תחתון#

¹⁸⁸⁸ נערה ?

¹⁸⁸⁹

דע כי שם אדני"י הוא מורה על הדין כי לכן נקראת דינא רפיא וכן אדני"י בהיפוך אתוון הוא דינ"א ואמנם סוד האלף שבזה השם מורה על שתוף הרחמים אשר בו כי שלשה אותיו' האחרונות הם דין ואות אלף הראשונה הם רחמים והיא סוד שם אהיה שהוא רחמים. ובזה תבין למה זה השם נקרא דינא רפיא והטעם הוא לפי שיש בו שתוף הרחמים שהיא אות האלף המורה על שם אהיה שהוא רחמים הממתק ומרפא את שלשה אותיות דל"ן אשר בו. וכבר ידעת כי שורש כל הדינים הם החמש גבורות הנודעות ואם כן כל גבורה מאלו החמשה נקראת דל"ן. ואם תמנה חמשה פעמים דל"ן הם בגימטריא ש"ך.

@¹⁸⁹⁰

שעה"כ

ג"כ של מי אל כמוך כנ"ל. ואז אותם החטאות שחטא האדם ועשה אותם מעשה ממש כנודע משז"ל (&) כל העובר עבירה א' קנה לו קטיגור א', כי ממש נבראים מלאכים רעים וקטיגורים ע"י אותם החטאות כנודע. ואלו הקטיגורים הנק' חטאתם, יורדים ונשלכים במצולות ים דסמאל ונחש, ואינם עולים משם, לפי שכבר נמתק שרשם שהם ב' שמות אלקים ואדני, ואינם משפיעים בהם. ונודע כי מוכרח הוא שבאותם הקטיגורים יתערבו עמהם נצוצות הקדושה בסוד טוב ברע, בכח החטא שחוטא האדם. ולכן בהגיעך אל תיקון הי"ג שהוא ונקה, אשר הוא שם של אהי"ה במילוי יודין כנ"ל בסוד י"ג מידות של ויעבור, וגם הוא עולה קס"א, אז תכוין להעלות אותם הניצוצות של קדושה ולבררם ולנקותם וצ"ע"ג משם, ולהוציאם ע"י שם זה של אהיה דיודין. וזהו מלת ונקה, לשון ניקוי.

ותמיד יהיו בין עיניך סדר השמות האלו, ובפרט בעת שתעסוק בתורה תכוונם תמיד במחשבתך אם תראה שהיצה"ר מתגרה בך. ובפרט אם האדם עושה תיקון ש"ז לבטלה שהוא תיקון טיפות ניצוצות הקדושה שנשפכו ונתערבו בקליפות, כי אז החיצוניות מתגרים באדם מאד.

עוד יחוד ב' על הנ"ל וז"ל: תיקון אחר כתבנו למי שמתגרה בו היצה"ר, ובפרט בעת שעוסק בתורה, שיכוין בנוצר חסד לאלפים לשם אדני ואלקים, ששניהם מתחילין באלף, וזהו לאלפים. גם יכוין ששניהם עולים בחשבון לאלפים. ודע כי מי שהוא משורש קין צריך שיכוין שם אלקים הנז' במילוי אלפין שהוא בנימ' אר"ץ כזה: אלף למד הא יוד מם. וסוד הענין הוא, לפי שקין הביא מנחה זרע פשתן שמכחיש את הארץ כמבואר אצלנו במקומו (&) 1891, וגרם שהמלכות הנק' ארץ (&) תחזור להיות יבשה, ולכן נתקלל (&) נע ונד תהיה בארץ. והנה המלכות בהיותה נק' ארץ, יש בה שם אלקים דמילוי אלפין העולה בנימ' ארץ, ולכן תכוין תמיד כל היום בשם הזה שעולה ארץ, ותכוין לתקן פגם קין שהחזירה יבשה ע"י הפשתן. ואתה מתקנה ע"י השם הנז', ונעשית ארץ. ודע, כי כל החיצונים נדבקין בקלי' רע שנדבק בקין, וכולם רוצים וחושקים לאחוזו ולינק מן אות אלף שבמילוי ההא של אלקים דמילוי אלפין הנז' ואינן יכולין להשיגה.

עוד יחוד ג', והוא בעשרת ימי תשובה, א"ל ה"ר משה גאלאנטי, ששמע ממורי ז"ל שאם האדם יתענה בז' ימים שבין ר"ה ליוה"כ ויעשה בהם תשובה גמורה כל יום מהם מכפר על כל העונות שחטא כל ימיו ביום שכינצא בו. כיצד הרי שחל יום א' של ז' ימי תשובה הנז' ביום א' של השבוע, והתענה בו ועשה תשובה בו, הנה הוא מכפר על כל עבירות שעשה האיש ההוא בכל ימיו ביום א' שבכל שבוע מכל ימי חייו. ואם התענה ועשה תשובה בכל ז' הימים ההם, יתכפרו לו כל עונותיו שעשה כל ימיו.

גם נלע"ד אני חיים כי גם אני שמעתי ממורי ז"ל, כי העושים ד' פעמים בכל שנה ג' ימים רצופים, הם ולילותיהן, שהם קודם ר"ה, וקודם יוה"כ, וקודם עשרה בטבת, וקודם י"ז בתמוז. אף אם לא עשאה רק פעם אחת בשנה בכל ימיו, יספיק ואין צריך לעשותה בכל שנה ושנה, אבל אינו מספיק רק לבטל מעליו מה שנזר עליו לבא בעוה"ז לסיבת עונותיו, אבל עונש עוה"ב אינו נמחל בזה.

מה שכתוב בס' התשובה שחיבר הרב ר' אליעזר מגרמיזא ז"ל הנק' מורה חטאים, המתענה ד' פעמים בכל שנה בד' זמני התקופות, ג' ימים רצופים בכל פעם מהם מתכפרים כל עונותיו כך הוא האמת. אמנם דברים אלו צריכים ביאור, והוא כי אין זה מספיק רק למחול ולכפר להעביר מעליו היסורים שהם עתידים לבא עליו בעוה"ז לסיבת עונותיו,

שעה"כ

אבל עיקר עונש עונותיו והוא מה שעתיד ליענש בגיהנם אחר פטירתו, אין זה נמחל ע"י התעניות הנו', אמנם צריך לתיקונים אחרים כאשר ביארנו בספרינו אלה.

שער ראש השנה דרוש א'

דרוש א' כולל בענין ר"ה. הנה נודע כי ביום ר"ה הראשון נברא אדה"ר¹⁸⁹², ויום ר"ה של בריאה העולם היה ביום ו' כנודע. והנה אם אדה"ר היה נמנע מן הזווג ביום ההוא וגם מן החטא¹⁸⁹³, והיה ממתין עד ליל שבת, היו כל העולמות כתיקונם כמבואר ענין זה בדרושינו אצלנו בחטא אדה"ר (&). אבל יען חטא בעצת הנחש הוא ואשתו, והנחש בא על חוה והטיל בה זוהמא (שבת &) קודם שנזדווגו אדם וחוה¹⁸⁹⁴, ומחמת כן יצאו קין והבל אחר הזווג דאדם וחוה מעורבים מו"ר מפני הזוהמא שקדם הנחש להטיל בחוה, כנראה מדברי רז"ל, ומקצת מאמרי הזוהר¹⁸⁹⁵.

אע"פ שיש מאמרי הזוהר אחרים¹⁸⁹⁶ דמשמע שבתחילה היו אדם וחוה עסוקים בתשמיש וראה אותם הנחש ונתאוה להם¹⁸⁹⁷, ואח"כ הטיל הזוהמא בחוה, עכ"ז הסברא נוטה כדברי המאמרים הנ"ל¹⁸⁹⁸. ולפי שחטא ואכל מעץ הדעת מו"ר, עבירה גוררת עבירה¹⁸⁹⁹, וגרמה לו להזדווג (צ ע"ד) ביום הו' עם אשתו, שעדיין היה חול¹⁹⁰⁰, ולא המתין עד ליל שבת, שהוא קדש. וז"ס אכילת¹⁹⁰¹ עץ הדעת מו"ר, כי דעת הוא מלשון זווג, כמו ידע אדם את חוה אשתו (בראשית ד א). ואיש לא ידעה (בראשית כד טז) וכאלה רבים.

הנה מה שגרם אדה"ר ע"י חטאו¹⁹⁰² שנזדווג ביום החול, הוא כי הנה יום ר"ה הוא דינא קשיא כנודע (זהר ח"ג דלא ע"א)¹⁹⁰³, ואם היה ממתין עד ליל שבת הוא דינא רפיא¹⁹⁰⁴ (&) והיה הזווג ההוא כתיקונו, והיו זו"ן מזדווגים באותו יום שבת בבחי' פנים בפנים. אבל ע"י שאדה"ר הקדים זווגו ביום החול, שאז היה יום ר"ה דינא קשיא ותקיפא, לכן גרם אל זו"ן שיתאחר זווגם עד יום ה' עצרת¹⁹⁰⁵, כדי שבהמשך הימים אשר בינתיים יתמתקו

- מאיר הכוונה -

1892

1893

משמע שחטא עץ הדעת והזיווג הם ב' דברים נפרדים ועי' שעה"ק צג ע"ד:

שחטא אדה"ר וז"ל מן הדעת מו"ר פירוש הדברים על אמתות' הוא כי הזווג נקרא אכילה בסוד אכלה ומחסה- פיה ובענין כשרב שבת היה בענין שערין לא סוברו תמין עין' של המלכות ועדיין היו הקלי' נלחמות בקדושה ובסודות כשרב שבת ועדיין היו זו"ן אחת כלאחר גרם סחויט הענין דו"ן יחודו או פכ"פ ועדיין היה הנפש פ"כ) נלחם בסו"הו מן הדעת טוב ורע כי הסו"ג שבעתה שגם היסודי' בעת הזווג עדיין היו טוב ורע למטה במלכים שערין לא סוברו וכשעלו בסוד הזווג כשרב שבת היו מורכבים חסוב ורע כי לא יכלו להסגר לנמרי ויכו סוד נפש דלמיל וזוהמא כחיה וזו שלג הנפש בקדושה

וכן הוא במבו"ש סא סע"ד.

1894 עי' לעיל הערה 1418

1895 ח"א נד ע"א וח"ג עו ע"ב ובאד"ר קמג ע"א וכן בספד"צ פרק ג (לש"ו).@

1896 ?

1897 עי' רש"י בראשית ג א.

1898 ממש"כ אע"פ שיש עד כאן נמחק בפע"ח.

1899 עבירה גוררת עבירה נמחק בפע"ח אמנם איתא שהיא גרמה לו.

1900 לא מופיע הענין של חול בפע"ח.

1901 נמחק בפע"ח.

1902 של תשמיש.

1903 ועי' שם קלז ע"א שזה מידת הגבורה שונה ממידת המלכות שהיא דינא רפיא.

נוסף בפע"ח: אז הוא יום אשר שמאלו תחת לראשי, [היינו שרחל לא פב"פ איתו רק עד החזה כדלקמן צג ע"א], ועי"ש שם עוד: ואמנם מה שגרם אדם הוא כי הלא סוד¹⁹⁰³ זה הוא סוד השמאל

דינא קשיא.

1904 שער רפח פרק ה מביא שדינא רפיא מלכות, והוא מהזוהר (ח"א קפ ע"א)

1905 עי' דרושי הצלם תחילת דרוש ג' (לש"ו), נראה שכוונתו לדברי השמ"ש שם ז"ל הע"ח: כל

מה שאנו מדברים בו שצריך זמנים לגדלות דז"א, כל זה היה בעת אצילות הראשון, אך משם ואילך

שעה"כ

הדינין הקשים אשר בו ובנוק, כנז' בפ' פנחס בתחילתו (ריד ע"ב)¹⁹⁰⁶, כי ר"ה הוא בחי' (& שמאלו תחת לראשי עד יוה"כ, וביוה"כ האירו ונתמתקו הדינים ההם ע"י אימא עילאה¹⁹⁰⁷,

- מאיר הכוונה -

אחר שנאצל ז"א בעת אצילות ונתקן, הנה אע"פ שבכל יום ויום חוזר לקבל מוחין חדשים כבתחילה, כמ"ש בדרושים אחרים שאין פה מקומם, הנה א"צ להמתין זמן. כי ברגע אחד נעשה, ולא בזמנים ארוכים הללו, ושומר כלל זה בידך. ז"ל השמ"ש: צ"ע למה לא הזכיר עוד הימים שמראש השנה עד שמיני עצרת שגם הם דוגמת בריאת העולם שבהמשך כל אותם הימים נתפשטו המוחין בזו"ן אותם המוחין המתפשטין בהם בתפילת שחרית דחול לבד, וכן בהמשך מ"ט ימי העומר מתפשטין בזו"ן המוחין אותם המוחין המתפשטין בזו"ן בכל יום שבת, וכנזכר כל זה בספר הכוונות כל אחד במקומו. ונלע"ד כי מה שבא הרב ז"ל לשלול, הוא הזמן שהוא דוגמת בריאת העולם שהיה בו המשך זמן י"ג שנים אשר לא יהיה עוד המשך זמן ארוך להכנסת המוחין בז"א כזה עוד עד עולם, אבל בהמשך ימים מועטים כגון הימים שמר"ה עד שמיני עצרת או מ"ט ימי העומר אינו בכלל זה הכלל, כנ"ל.

¹⁹⁰⁶ אמר רבי חייא לרבי אלעזר אלן יומין מראש השנה עד יומא בתראה דחג בעינא למיקם עלייהו א"ר אלעזר הא אתמר וחברייא אתערו בהו א"ר חייא ודאי הכי הוא אבל אנא שמענא לבוצינא קדישא עלאה מלה בהו אמר ליה אימא ההוא מלה א"ל עד לא קאימנא ביה א"ר אלעזר אף על גב דחברייא אוקמו מלה ושפיר הוא אבל סדורא דהני יומי רזא דחכמתא הוא בין מחצדי חקלא ת"ח הא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד היך הוי והא אתמר פתח ואמר חשף יי' את זרוע קדשו דא דרועא חדא דביה תליא ישועה דביה תליא נוקמא דביה תליא פורקנא ולמה למיקם לה לכנ"י מעפרא ולקבלא לה לגביה לאזדווגא כחדא וכד האי אתער לקבלא כמה דחילו שריא בעלמא עד דינח ההוא דרועא תחות רישהא לאתחברא כמה דאת דת אמר שמאלו תחת לראשי וגו' וכדין ניחא דינא ומכפר חובין לבתר אתי ימינא לחבקה כדין חדותא שרייא בעלמא וכל אנפין נהירין לבתר אזדווגת בגופא וכדין כלא אקרי אחד בלא פרודא כדין הוא שלימו דכלא וחדותא דכלא ואחדו ודאי מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני:

כגוונא דהאי סדורא דהני יומין מראש השנה עד יומא בתראה דחג בראש השנה אתער דרועא דשמאלא לקבלא לה למטרוניתא וכדין כל עלמא בדחילו בדינא ובעי ההוא זמנא בתיובתא שלים לאשתכחא עלמא קמי קב"ה לבתר אתיאת מטרוניתא ובעיין בני היכלא בתשעה לירחא למעבד חדותא ולמטבל בנהרא לדכאה גרמייהו בזווגא דמטרוניתא ביומא אחרא הוא זווגא דילה לשוואה שמאלא תחות רישהא (נ"א רישא דמלכא) כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי וכדין ישראל בתעניתא על חובייהו ומכפרא להו דהא אימא עלאה אנהירת אנפיה למטרוניתא בזווגא ומתכפרין כל בני היכלא כיון דשמאלא מקבלה לה בהאי יומא דרישא דמטרוניתא שרייא על שמאלא ביומא קדמא דחג יתער ימינא לקבלה בגין לחבקה וכדן כל חדווא וכל אנפין נהירין וחדותא דמים צליל לנסכא על מדבחא ובעיין בני נשא למחדי בכל זינין דחדוה דהא ימינא גרים בכל אתר דשאר ימינא חדותא אצטריך בכלא כדין חדותא היא לאשתעשעא לבתר ביומא תמינא חדותא דאורייתא הוא דהא כדין זווגא דגופא הוא זווגא דכלא למהוי כלא חד ודא הוא שלימו דכלא ודא יומא דישראל איהו ודאי ועדבא דידהו בלחודייהו דלית ביה חולקא לאחרא זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך וגו'.

תרגום: אמר רבי חייא לרבי אלעזר ימים אלו מראש השנה עד יום האחרון של חג ברצוני לעמוד עליהם. אמר רבי אלעזר זה נאמר, והחברים התעוררו בזה. אמר רבי חייא ודאי כך הוא, אבל אני שמעתי מהנר הקדוש עליונה דבר בהם. אמר לו אמור אותך. דבר אמור לו, עדיין לא עמדתי בו. אמר רבי אלעזר, אף על גב שהחברים בארו דבר ויפה הוא, אבל סדור הימים הללו הוא סוד חכמה בין קוצרי השדה. בא וראה, הרי נאמר סדור של יחוד הכל באחד איך היה, והרי נתבאר. פתח ואמר "חשף ה' את זרוע קדשו", זו זרוע אחת, שבה תלויה הישועה, שבה תלויה הנקמה, שבה תלויה הגאולה. ולמה, להקים את כנסת ישראל מהעפר, ולקבלה אליו להזדווג כחד, וכשזה מתעורר כנגדה¹⁹⁰⁶ לקבלה, כמה פחד שרוי בעולם עד שיניח אותה זרוע תחת ראשה להתחבר, כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי וגו'", ואז נח הדין ומכפר על חטאים. אחר כך באה הימין לחבק, ואז שמחה שרויה בעולם, וכל הפנים מאירות. אחר כך מזדווגת בגוף, ואז הכל נקרא אחד בלי פרוד, ואז הוא שלמות ושמחת הכל, ואחוזים בודאי מה שלא נמצא כך ביתר הזמנים.

כדוגמא שזה סדור הימים הללו מראש השנה עד יום האחרון של חג, בראש השנה מתעוררת זרוע שמאל לקבל את המלכה, ואז כל העולם בפחד בדין, וצריך אותו הזמן בתשובה שלימה שימצא העולם לפני הקדוש ברוך הוא. אחר כך באה המלכה ומתבקשים בני ההיכל בתשיעי לחדש לעשות שמחה, ולטבול בנהר לטהר עצמם בזווג המלכה. ביום האחר הוא זווג שלה, לשים שמאל תחת ראשה (ראש המלך) כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי". ואז ישראל בתענית על חטאיהם, ומכפרת להם, שהרי האם העליונה מאירה פניה למלכה בזווגה, ומתכפרים כל בני ההיכל. כיון שהשמאל מקבל אותה ביום הזה, שראש המלכה שרויה על השמאל. ביום הראשון של החג יתעורר הימין לקבלה בשביל לחבקה, ואז כל השמחה וכל הפנים מאירות, ושמחת המים הצלולים

שעה"כ

ובחג הסוכות בחי' (&) וימינו תחבקני. וביום ח' עצרת אז הוא זווג ממשי¹⁹⁰⁸, ואלו הם פשטן של דברים¹⁹⁰⁹.

ורצוני להרחיב הביאור בזה הענין. דע כי בחי' כל החדשים הם במלכות, אבל נחלקים לב' בחי': הא', הוא בהיותה מצד עצמה. והב', הוא מצד הזכר וכמ"ש בע"ה. ודע כי כל החדשים נק' ראשי חדשים¹⁹¹⁰, לפי שכולם הם בחי' ראש כמ"ש¹⁹¹¹. ונתחיל בו' חדשי הקיץ כי הם בנוקבא, והתחלתם מניסן¹⁹¹², כי לכן כל חדש וחדש יש בו מספר ימים רבים שהם ל' יום בכל חדש¹⁹¹³, להורות כי הם בחי' ראשים, שכל ראש מהם כולל בחינת ימים רבים. והנה ניסן הוא גולגולת הנקבה, אייר וסיון תרין אודנין דילה, תמוז ואב תרין עיינין דילה, ולכן נחרב הבית בב' חדשים אלו בסוד (&) עיני עיני יורדה מים, כי הם תרין עיינין כחות הדין¹⁹¹⁴. וכבר נתבאר אצלנו בהקדמת ביאור אדרת האזינו (&) כי העינים הם נצה והוד, ולכן נחרב הבית עיקר חורבנו בחודש אב, שהוא עין שמאל, שהוא ההוד, בסוד (&) כל היום דוה, שהוא היפוך אותיות הוד (&). אלול הוא בחוטם¹⁹¹⁵. והנה נשאר בחי' הפה שלה שאין לו רמז בחדשים. והנה גם ו' חדשי החורף הם בדכורא ע"ד הוה: תשרי הוא גולגולת הזכר, חשון וכסליו תרין אודנין, טבת ושבת תרין עיינין, אדר הוא החוטם. נשאר הפה של הזכר שאין לו רמז בחדשים.

ולסיבה זו נצטוו הסנהדרין לקדש את החדש מצות עשה, ויוציאו הדבר מפיהם, ויאמרו מקודש מקודש (&), וכמ"ש הכתוב (&) אשר תקראו אתם במועד, אתם כתיב (&). כי לסיבה שבחי' הפה של הזכר והנקבה אין לו רמז בחדשי השנה, צריך לרמוז אותו ע"י הסנהדרין המקדשין אותם בפיהם.

ובזה תבין טעם נכון למה אין מעברין את השנה אלא בחדש האחרון לו' חדשי החורף, ולמה אין מעברים את אלול שהוא בסוף חדשי הקיץ. גם תבין טעם למה טעה חזקיה שעובר ניסן בניסן (&), ולמה לא הודו לו. אבל הטעם הוא לפי שאדר הוא החדש הזכר, וחסר ממנו בחי' הפה, ולכן נשלם במה שמעברין החדש ההוא האחרון הסמוך אל

- מאיר הכוונה -

לנסך על המזבח, וצריכים בני אדם לשמוח בכל מיני שמחה, שהרי הימין גורם. בכל מקום ששרוי ימין, שמחה צריכה¹⁹⁰⁶ בכל, ואז שמחה היא להשתעשע. אחר כך ביום השמיני שמחת התורה היא, שהרי אז זווג הגוף, הוא זווג הכל, להיות הכל אחד, וזהו שלמות הכל, וזהו יום של ישראל הוא ודאי וחלק שלהם לבדם, שאין בו חלק לאחר, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו'".

¹⁹⁰⁷ שאז נעשה בה סוד החותם מה"ג ואז נגמר הנסירה ונשלם סוד שמאלו תחת ראשי (רח"ו שם).

¹⁹⁰⁸ שהוא זיווג ישראל ורחל (רח"ו שם).

¹⁹⁰⁹ עי' לקמן דרוש ג' דסוכות ד"ה יום שמחת תורה.

¹⁹¹⁰ עי' נהר שלום מז ע"ב: וצריך לעיין לאיזה ענין הביא זה.

¹⁹¹¹ כי הם כולם בגולגולתא ואודנין ועיינין וחוטמא כמו שמפרש והולך (לש"ו).

¹⁹¹² עי' ליקוטי תורה ויצא: אלו הי"ב הם מניסן ועד אלול הוא הקיץ זכרים מעילא לתתא

חג"ת נה"י וסיון בו נתנה תורה ת"ת ומתשרי עד חדוש אדר גבורות גשמים אור חוזר נוקבא

¹⁹¹³ כי כל ראש הוא בחי' כח"ב, והם רבים כי אין רבים פחות מג', וכאן הוא מספר גדול ונעשה

מג' ל' (לש"ו), היות הראש בחי' כח"ב מובא בפע"ח אמנם נמחק שם בגליונות הלש"ו.

¹⁹¹⁴ עי' אד" בענין עיני ז"א. שזה בחי' השגחה.

¹⁹¹⁵ פע"ח: ותשרי פומא דילה ונדחה על ידי רח"ו.

שעה"כ

בחי' הפה הזכר, ובאדר הב' נשלם בחי' הפה שלו¹⁹¹⁶. אבל ניסן הוא מן השנה האחרת הבאה. ועוד כי ניסן הוא מחדשי הנקבה, ואין בו תשלום לבחי' הפה של הזכר¹⁹¹⁷.

ודע כי פ"א שמעתי ממורי ז"ל דרוש אחר בענין זה, ואעפ"י שנראין היפוך ממ"ש למעלה, עכ"ז הדברים הולכים אל מקום אחד למי שיסבירם וזה עניינו. דע כי השבון השנים מתחילין מתשרי, והשבון החדשים מניסן כנז' במס' ר"ה (&). והענין הוא כי ו' חדשי החורף מתשרי ועד אדר הם סוד ו"ק הת"ת, מחסד ועד יסוד שבז"א, ולכן הם בסוד שנה ולא בסוד חדש. ואחר חדש אדר שהוא היסוד של ז"א כנז', אז למטה ממנו מתחיל¹⁹¹⁸ בנין הנקבה, מלכות וששה קצוותיה הם ו' חדשי הקיץ מניסן ועד אלול¹⁹¹⁹. ונמצא כפי זה כי חדש אב הוא בהוד של הנקבה ונהפך לדוה, ולכן נחרב בו בית המקדש.

וגם בזה תבין מאחז"ל (עי' ילקוט שמעוני תורה רמז קפז¹⁹²⁰) וז"ל: אמר רבי יצחק לא היה צריך התורה להתחיל אלא מהחדש הזה כו'¹⁹²¹, והטעם הוא לפי שניסן הוא ראש חדשי הנקבה הנקרא (תיקו"ז יג ע"א) זה השער לה', ולכן היה ראוי להתחיל (צא ע"א) בו התורה¹⁹²².

ונחזור לענין א' ולהבין הדרוש ההוא הראשון צריכים אנו לבאר ענין מחלוקת ב' תנאים ר"א ור' יהושע במס' ר"ה (&) וז"ל: תניא ר"א אומר בתשרי נברא כו', ר"א מנין שבניסן נברא העולם שנאמר ותוצא הארץ דשא כו' הוי אומר זה ניסן. וקשה שנראה כחולקין במציאות ח"ו וח"ו דברי א' מהם אינו אמת¹⁹²³, וזה תימא גדולה. אבל האמת הוא כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, אלא שזה מדבר בדרוש א' וזה מדבר בדרוש א'. והענין הוא זה, דע כי בעת ירידת המוחין ליכנס בז"א הנה ז"א מתחיל מחצי ת"ת דאימא ולמטה¹⁹²⁴, ובתחלה נכנסו אלו המוחין תוך חצי הת"ת דאימא התחתון, ומן חצי הת"ת התחתון הזה נעשה ממנו כתר דז"א כנודע (&), והניחו שם הרושם שלהם תמיד¹⁹²⁵, כנודע כי כל דבר שבקדושה אין מסתלק הרושם שלו, ובכל מקום ומקום שהיה שם מניח רשימו.

- מאיר הכוונה -

¹⁹¹⁶ פע"ח : ניסן הוא הפה דדכורא, פע"ח: והענין כי אדר הוא חוטם וניסן הוא הפה דדכורא וגלגלתא דנוקבא שיוצא ההבל מפה דכורא ונעשה גולגלתא דנוקבא

¹⁹¹⁷ עי' פע"ח פרק ד (לש"ו): ותשרי פומא דילה וגלגלתא דילה ונל"ח דלא שייך אלא בניסן דמפומא דילה נעשים גלגלתא דילה אך בתשרי אינו רק גלגלתא דילה ולא פומא דילה כי אין גלגלתא¹⁹¹⁷ נעשים מפומא דילה (.)

והענין כי אדר הוא חוטם וניסן הוא הפה דדכורא וגלגלתא דנוקבא שיוצא ההבל מפה דכורא ונעשה גולגלתא דנוקבא נמצא שמועיל ניסן לו ולה לכן מעברים אדר ואין מעברים ניסן עי' לקמן פרק ד' שניסן מחובר מפה דז"א וגולגולתא דנוק'.

¹⁹¹⁸ מתחילה?

¹⁹¹⁹ עי' הגהות מהרח"ו על זהר ח"ב יא ע"ב (לא ברור לי שיש בזה תוספת).

¹⁹²⁰ עי' זהר ח"ב לט ע"ב: אמר רבי יצחק לא אצטריך אורייתא למכתב אלא מהחדש הזה לכם ראש חדשים מאי טעמא משום דשירותא דסיהרא הוי ועל דא אורייתא הוה אצטריך למכתב מהכא דהא בקודשא בריך הוא אתקשר מלה

תרגום: אמר רבי יצחק לא הצטרכה תורה לכתוב אלא מהחדש הזה לכם ראש חדשים מה הטעם משום שזה היה תחלת הלבנה ועל זה התורה הצטרכה לכתוב מכאן שהרי בקדוש ברוך הוא נקשר הדבר.

¹⁹²¹ ז"ל:

¹⁹²² נמחק בפע"ח.

¹⁹²³ עי' דע"ה ח"ב סא ע"ב: מ"ש בגמרא ופליגא דרשב"ג, הנה כן דרכן דחז"ל באגדה בכמה מקומות על האומר ענין כזה על כוונה אחרת לומר לשון ופליגא.

¹⁹²⁴ פע"ח: כאשר ירדו המוחין ונכנסו שם הב' עיטרין החו"ג הנה כבר ידעת כי קודם שנכנסו בז"א הנה מציאות הז"א הוא בבינה מחצי ת"ת שלה ולמטה והנה שם תחלה נכנסו אלו המוחין בחצי ת"ת שלה

¹⁹²⁵ עי' יפ"ש שהקשה שהרי זה נשאר העצם שם ולא רק הרושם, וצ"ע.

שעה"כ

ואח"כ ירדו עוד אלו המוחין ירידה ב' בנה"י דאימא, ושם נתהוו לד' מוחין ברישא דז"א בחב"ד שלו. ואח"כ מהם נעשה כל¹⁹²⁶ ז"א מן מקום חצי הת"ת דאימא עד הסוף.

והנה בסדר כניסת אלו המוחין בכלי של חצי התחתון דת"ת דאימא להעשות כתר ברישא דז"א¹⁹²⁷, בזה הוא תלוי מחלוקת ר"א ור"י, כי ר"א סבר כי תחילה נכנס¹⁹²⁸ מוח חכמה הנקרא אורא דביא, ואח"כ נכנס מוח הבינה הנק' אשא דביא¹⁹²⁹. ועד"ז ג"כ בתרין

- מאיר הכוונה -

¹⁹²⁶ מוחין דז"א?

¹⁹²⁷ פע"ח נמחק: בכלי של חצי התחתון דת"ת דאימא להעשות כתר ברישא דז"א, ובמקום ואיתא " בעת כניסת המוחין אלו למטה בת"ת של בינה". צ"ע אם כוונתו לחו"ב ואם כן קשה למה מדבר על כתר, אמנם אם מש"כ אורא דביא היא בחי' חכמה דכתר דז"א אין שאילה.

¹⁹²⁸ צ"ע בלשון נכנס כאן, ועי' הערה 1929 שמשמע שחו"ב לא נכנסים לראש ז"א ואולי כוונתו למאירים.

¹⁹²⁹ עי' ע"ח שער הנסירה פרק ז שאוירא לכיא הוא קס לחסד דל"א שהוא מתלבש בתוך חכמה, אמנם בשער מאמרי רשב"י מה ע"כ מביא שזה חו"ב ולא חו"ג דל"א.

עי' אד"ר קלה ע"כ: אחר שביאר את ענין שצירת הכלים, מתחיל לזכור את תיקון ז"א בכל צנין פרטופו. והתחיל צנין הגלגלתא שלו, הרי הוא כתר דז"א, ודווקא בשורש השקשים של אותו הצנין. והוא כמ"ש בצדקתא למשפטים (קכז ע"כ) רישא למלכא בחו"ג אתתקו, וביארנו קס בצרכה שזה סוד זיווגא וצטיטו דאוירא וצוינא, שכן שורש עט' לחסדים הוא מאוירא חסד עילאה דרדל"א דגניז קס, וצוינא הוא מו"ס ששם נמצאת הגבורה דרדל"א (צ"ע קמח ע"א). תלמא כד סליק ברעותא דרישא חוורא למעבד יקרא ליקריה ודהיינו דיקנא דז"א שהוא לבוש של ע"ק (בהגר"א על ספד"ל כד ע"א ד"ה ואמר כל מה), 'רישא חוורא' הוא רישא דע"ק שכולו גוון חיוור וחסדים, ולקס עלה מ"ן שבמוחין. והנה על אף שכל התיקונים דזו"נ תליין בעבודת ישראל, כל זה אינו אלא בבחי' נשמות מ"ן דרחל, אבל פרטופי זו"נ עצמם, תיקונים היה זכרון א"ס, שלא ע"י מעשה התחתונים שעדיין לא באו לעולם. ומש"כ 'כד סליק', כוונתו היא שאו"א מלבישים את ע"ק, והיינו המכונים לבושין דיקר', מכיוון שע"י ניכר כבודו בעולם, וכן תלויים הם צב' המזלות דדיקנא, וזו"נ הם לבושין לאו"א (צ"ע קמח ע"כ). תקין וזמין [בשמועה זו מצינו ג' פירושים: א) "תקין" קאי על י"ג ת"ד ואילו "זמין" קאי על ז' תיקוני גלגלתא דל"א. שכן צב' תיקוני גלגלתא אינן שייך לשון תיקון, שהרי תיקון לעולם עניינו הוא גילוי ואילו גלגלתא הוא טמירא דטמירין, משא"כ ת"ד שבהם שייך לשון גילוי שכן אינם טמירין כולי האי (בהגר"א על ספד"ל ה' ע"א ד"ה וכמ"ש בא"ר). ב) 'הנה האמת היא דלא זו בלבד שאין גילוי בת"ג, אלא אף בכל ע"ק אין שייך לומר תיקון ממשי, שכן למעשה מע"ק אין קום גילוי לתחתונים, מכיוון שהוא נק' בשם אקו"ק ע"ש דלמא זמין לתגלייא (זהר ויקרא יא ע"א). למימרא דאין קס כי אם הזמנה לתיקוני זו"נ, ולכן נקט כאן בלשון 'זמין'. וממילא בע"כ לשון זמין קאי אזו"נ. ג) כלל התיקונים הם לזו"נ, שכן בז"א הוא שיאלו הנקודות שלא היו מתוקנים. והנה תיקונים דז"א באו ע"י עטרא דחסדים שהיה חסר לו בעולם התוהו, שהרי אז ילאו צסט' דדינא ה"ה מסט' דצוינא. לכן הוצרך להאיר בו את האור דאוירא, ועי"כ תיקון אותו. לכן דווקא בהם שייך הלשון 'תקין'. אמנם אורות הנוק' שלא מלכה כלל היו כריכים הזמנה ושורש למעלה בע"ק, שכן בתחילה לא היה לנוק' שורש כלל ולכן לא יראה. ואז הזמין אור דצוינא הרי הוא עט' דגבורות שנתחדש לה מאז שיאלה מאחלטיא, כך שאפילו לאחר התיקון אינה מקבלת אלא גבורות, וכל תיקונה הוא מדכורא ולכן עליה הוא שנקט בלשון 'זמין' (צ"ע קמח ע"כ). ואפיק מצוינא דקרדינותא חד ניצוצא נ'חד ניצוצא' הוא כינוי לשם חלקים, והם ה"ג כנגד ה' אותיות שבשם חלקים. וצוינא דמו"ס' הם כלילין בחד באשר קס עדין אין חילוקי גוונים אלא לאחר שירדו לתתא בז"א. ואמר שהו"א "חד ניצוצא" שכן למעלה בע"ק אין דין נגלה כלל, רק סתום מאד וכעין הניצוצ' הסתום שבגלגלתא ועדיין לא נתגלה כי אם בבחי' נקודות חלקים בלבד. והנה אימא' היא

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

הוי"ה צניקוד חלקים, וממילא אינו ניכר אלא בקריאה בלעד ולא בכתיבה. והענין, שכן כל קריאה היא צפה, הרי הוא בולד"ק דבפומא דז"א ובצחינת אותיות מנפ"ך (ב"ע קמח ע"ב). בולד"ק אינו כלי חשוק' הרי הוא העדר האור, אלא "נר" שהוא אור, מוגבל (מ"א קפ).¹ נשצ ביה אתתקר (ס"א אתתקו) ואתלהט האי ניולא ע"י רוחא, וידוע כי רוח הוא בז"א, דהיינו שהתלהטות באה על ידי נשיבו לרוחא בז"א, ששם נתפשט ממש, ושם נתלהב בסוד האש (ב"ע קמט ע"א).² וסליק רעותיה ודעת נק' רזון ה"ה היכלא דמשה, ולשון 'סליק' שמביא כאן הוא מזל עט' דגבורות שבו שציה סליק בסוד זהב התנופה³ (ב"ע קמט ע"א).⁴ ואתפשט לתלת מאה ושבעין עיבר ודהיינו שאור זה נחלק לש"ע, והחשבון הוא כדלהלן: תחילת ההתפשטות היא ע"י הב"ל (גי' ל"ז) ה"ה רוחא דפומא, וכל א' כלול מי' וממילא הם עולים ש"ע עיבר. והם כוללים את כל י"ס דז"א, ג"ר כנגד תלת מאה, ואילו ז"ת כנגד ע', וכולם נכללים בגלגלתא, שכן לעולם הכתר הוא כללות של כל הפרקוף, ואילו ט"ס תחתונות הוא בפירוט. וכבר אמרנו שעיקר בניין הכלים דז"א הוא ע"י הגבורות דבולד"ק, לכן ממנו באה ההתפשטות לש"ע עיבר (ב"ע קמט ע"א).⁵ וניולא קאים [ר"ל בכתר שלו העומד ע"ג הפרקוף ואינו מכללא, והיינו מש"כ 'קאים' דהיינו מעליו (ב"ע קמט ע"א).⁶ ושארי נפיק אוירא דכיא [אוירא הוא שורש ה"ח הגנוזים באבא, ואילו בולד"ק הוא שורש ה"ה הגנוזים באמא, ומהם נתקו הגלגלתא (בהגר"א על ספד"א כב ע"ד ד"ה וכו'ן). המדובר כאן הוא באוירא עילאה דע"ק והוא מוח חכמה המכונה או"ר, ולכן מ"ש כאן "נפיק" הוא בסוד יו"ד דנפיק מאויר' כנגד פרקוף אבא דנפיק מתמן ונתן מוח חכמה לז"א. והנה בולד"ק נקט האידרא בלשון "ואפיק" דהיינו בלשון עבר, ואילו כאן נקט "ונפיק" כלומר בלשון הווה. והענין, שהפרק גדול יש בין חסדים לגבורות, שכן הגבורות משתנים בירידתם למטה ואינם עוד במתכונת עזמותם הראשונה, משא"כ החסדים, וכמ"ש חז"ל שאור שנברא ביום ראשון היה מאיר מסוף העולם ועד סופו (חגיגה יב ע"א). למימרא שעד סוף העולם הוא אותו אור נברא, ואין בו שינוי כלל. לכן נקט בלשון "ונפיק" ר"ל שהוא נותר אפילו עתה כאן בתחתונים בבחי' עזמותו למרות שהוא ירד מעליונים לתחתונים (ב"ע קמט ע"א).⁷ ומתגלגל וכי הוא בסוד יו"ד שבסם הוי"ה ב"ה שהוא עיגולא, וכנגד חכמה יו"ד שבסם. ויותר נכון לפרש שחיבת 'ומתגלגל' קאי למטה, ר"ל כי מאלו הב', ה"ה אוירא ובזינא נעשית גלגלתא דע"ק שהוא בבחי' עיגול, וכעין כתר הסובב את הראש, והוא מ"ש 'ומתגלגל ואתפשט ונפיק חד גולגלתא כו'". ועומק הענין הוא, כי הכתר הוא בבחי' עיגול שאין בו היכר קוויין חד"ר, שכן אינו מכללא דז"א (ב"ע קמט ע"א).⁸ נשצ ביה אתתקו ונפיק וצבחי' חילוניות (ב"ע קמט ע"א).⁹ חד גולגלתא תקיפא, ואתפשט לחרבע סטריין [ב"ע קמט ע"א], משא"כ בז"א דהוא חד גלגלתא לבד, ומ"מ ד' מוחין כלולים בו (בהגר"א על ספד"א י"ח ע"ג ד"ה וידוע). והנה נקרא כאן "תקיפא" שכן היה בז"א גילוי תיקוני דדינא שצאו מהבזינא, משא"כ גלגלתא דע"ק שכולו חיוור (ב"ע קמט ע"א).¹⁰

ובהאי אוירא דכיא אשתאיב ניולא ועל אף שז"א כלול מב' בחי' חו"ג, מ"מ עיקרו הוא חסד, שכן ז"א מקבל עט' לחסדים לבניינו ואילו ה"ה אינם בו אלא בכלילות לבד (בהגר"א על ספד"א א' ע"ג ד"ה ואמר לשון). טעם הדבר, שכן עיקר הנהגת העולם הוא ע"י ז"א, מכיוון שתיקון העולם הוא שלא יתנהג ע"י חסד גמור, וכמ"ש חז"ל השפעת עליהם רוב טובה אין יכולים לקבל (תענית כ"ג ע"א) (בהגר"א על ספד"א א' ע"ג ד"ה ואמר לשון). לכן נכללות בו גם גבורות באופן כללי, כדי שיהיה הכל בצמחם לפי השיעור הראוי לפי עומק מחשבתו של א"ס ב"ה. לכן אמר ד"בהאי אוירא אשתאיב ניולא", ובסוד אור השמש הרי הוא ז"א, והאי שמשא, סומקא הוא לאשתאב¹¹ זה ניולא, ואור השמש הוא אור לאוירא. והנה נוק' הוא להיפך, שהיא בעיקרא סיהרא דהיינו בולד"ק, ה"ה חשוכא דלית לה נהורא מגרמה כלום (זהר וישב קפ"א ע"א) כלומר שעיקרה דינים. ומ"מ קאת בחי' חסד כליל בה, ולכן הלכנה היא חיוורת (ב"ע קמט ע"א).¹² ואתאחד וכליל¹³ (ס"א ואתכליל) ביה, ביה

שעה"כ

עמרי'ן דדעת¹⁹³⁰, כי תחילה נכנס עטרא דחסד דכורא ואח"כ נכנס עטרא דגבורה נוק'. ונמצא כי התחלת כניסת המוחין היתה בתחלה בחי' הזכר ואח"כ בחי' הנקבה. ור"י סבר היפך מכל זה, כי בחי' הנקבה נכנס תחילה.

ולחבין זה צריך שנודיעך מהיכן נתפשטו הדינים בזו"ן. והענין הוא כי עיקר תחלת בנינם הוא מן הנצח והוד ויסוד של אימא, והנה כל בחי' אימא בעצמה היא דינין כי ממנה הדינין מתערין (זהר ח"א ר"כ ע"ב), ובה נמצא מקור הדינין. ונוסף ע"ז היות הנצח והוד שבה שהם עיקרי ושרשי הדינים, ולכן מכאן נתפשטו הדינים בזו"ן. והנה לסברת ר"א שאמר שבתשרי נברא העולם, והנה תשרי הוא ר"ה והוא ראש ז"א דכורא¹⁹³¹, ונמצא כי הוא התחיל בתחלה לנכנס ונשלם שיעור קומתו, ואח"כ נכנס בחי' הנקבה ונשלם שיעור קומתה גם היא, אלא שהוא ע"י ז"א שקדם אליה בתחילה, וכיון שאין לה שלמות אלא על ידו, נמצא כי הוא נותן בה כל הדינין כדי להשלים שיעור קומתה, ונוסף ע"ז כי גם אח"כ בעת הנסירה בשננסרת מאחוריו, הנה כל הדינים אשר באחוריים דז"א מבחי' אחורי הכתר

- מאיר הכוונה -

ס"ד [שהרי כולו ועיקרו של ז"א הוא חסדים, ומכ"ס כתר דז"א שאינו מכללות פרטו אלא מת"ת דאימא, שכן גם כולו רחמים (ב"ע קמט ע"ב)]. אלא אחטמר ביה [מ"מ אמנס כח הדין כלול בו, רקאלא שמ"מ אינו נגלה עדיין עד שמתגלה בנוק' (ב"ע קמט ע"ב)]. ובגין כך האי גולגלתא אחפשט בסטרוי [מלך הדין שנכלל בו צולד"ק הוא שנתפשט הגולגלתא הרי הוא קו המדה למדיד משחתין (ז"ח נח ע"ב) (ב"ע קמט ע"ב)]. והאי אוירא הוא עמיר דטמירין לעתיק יומין [שכן היא מכונה חכמתא עילאה סתימא (בהגר"א על ספד"א ה' ע"ב ד"ה קרומא)]. האוירא הנזכר כאן הוא אור הא"ס המתלבש ב"א' (לס"י דע"ה ח"ב קט ע"א). דע"י דהיינו שהוא נמשך מרדל"א (לס"י כללים ח"א מה ע"א), כלומר שהוא נכלל ברדל"א, ואפילו המו"ס אינו משיגו אלא דרך הקד"א. ומכיוון שהוא דכר, ממילא עיקר הארתו הוא מלמעלה ממנו, דהיינו דעה עלאה (הרי הוא הדעת אשר ברישא ד"א כמש"כ ב"אד"ז (גליונות לס"י)) הבאה מאור התיקון הרי הוא הקו האמצעי (לס"י כללים ח"א מה ע"ד). והנה "האי אוירא הוא טמיר דטמירין" מכיוון שהוא (ז"ח ע ע"א) "אוירא דלא אחפשט" ואינו יכול להתלבש בכלי (לס"י כללים ח"א סא ע"ב)]. ברוחא דגניז בה [סוד האור הגנוז ללתיקים לעתיד לבא. וכן כאן הוא גנוז בהאי גולגלתא, וע"י הגבורות נמלא לז"א קצת גילוי שכן הוא שורש לקו המדה הנ"ל (ב"ע קמט ע"ב). נהורא דרדל"א גנוז בו, ולא נקט בלשון "אחלבש" שכן הוא נעלם (פת"ש ח"א ח'). עכשיו מפרש כל הד' מוחין הכלולין בגולגלתא דז"א (ב"ע קמט ע"ב). ד' סטרין כאן הם ד' מוחין הרי הם שורש לד' הפרטופין או"א וזו"ן (בהגר"א על ספד"א ד' ע"ג ד"ה וחבא מקבל)]. בהאי גולגלתא אחפשטו אשא מסטר חד [עיקר גולגלתא דז"א נעשה מחו"ג שצדעת. והנה ז"ע הרי יש בגולגלתא ד"א את כל הג' ומ"ט אינם מתפשטים חו"ב לגולגלתא דז"א. וז"ל שיש לחלק בין אוירא דכ"א ואשא דכ"א שהם צבחינת חו"ב לאוירא ואשא צבחינת חו"ג שצדעת (בהגר"א על ספד"א ד' ע"ג ד"ה וחבא), שהעליונים שהם 'דכ"א' מליחותם היא שהם "קאים" כלומר שהם עומדים במקומם ואינם מתפשטים, ואילו אוירא ואשא מתפשטים (בהגר"א על ספד"א כג ע"א ד"ה וכדין אוירא)]. מש"כ האידרא "אשא" דהיינו עט' דגבורות של הדעת, ונק' אשא סתם, שכן בו היו קצת סיגים בהתפשטו בגופא והוא מסטר שמאלא של הגולגלתא (ב"ע קמט ע"ב)]. ואוירא מסטר חד [עט' לחסדים של הדעת מימינא (ב"ע קמט ע"ב)]. ואוירא דכ"א קאים עליה מהאי סטר [מוח חכמה העומד למעלה מעט' לחסדים והוא ג"כ בסטר ימינא (ב"ע קמט ע"ב)]. ואשא דכ"א קאים מהאי סטר [מוח בינה העומד למעלה מעט' דגבורות בלא שמאלא. הרי ד' מוחין שלימים (ב"ע קמט ע"ב)].

¹⁹³⁰ הנק' אוירא ואשא ללא דכ"א (עי' בהגר"א בספד"א ד ע"ג).

¹⁹³¹ פע"ח: ובזה נמצא כי דיני הנוקבא אין להם קץ?

שעה"כ

שלו וע"ם קומתו כולם ניתנים בה. ונמצא כי הדינים שבנקבה רבו במאד מאד, כי ניתנו לה ע"י הזכר שקדם אליה, כי הרי בתשרי נברא העולם שהוא ר"ה, שהוא ראש דז"א הנקרא שנה¹⁹³².

ולסברת ר"י כי בניסן נברא העולם, והנה ניסן הוא ראש החדשים שהוא מלכות, ונמצא כי בחי' הנקבה¹⁹³³ התחילה להכנס בתחלה בחצי הת"ת התחונה דאימא, ואח"כ בנה"י שבה¹⁹³⁴. והנה בתחילה נשלם שיעור קומתה שלא ע"י ז"א, וא"כ לא קבלה הדין בה של חלק הזכר רק הדין הנוגעים לחלקה בלבד¹⁹³⁵, ואז הדין דנוקבא נייחין ברישא ואין בה כ"כ דינין¹⁹³⁶. ואח"כ בעת הנסירה אינה לוקחת כל הדינים שמן כתר עד סופו¹⁹³⁷ רק האחריים אשר כנגד שיעור חצי התחונן דת"ת¹⁹³⁸ ונה"י דז"א בלבד.

גם בזה תבין מ"ש בפ' תצוה ובספרא דצניעותא וז"ל: דינין דדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופה והנוק' איפכא. והענין הוא כי ו' חדשי הקיץ הם בנקבה והחדשים הראשונים ניסן ואייר נייחין והאחרות שהם תמוז ואב הם תקיפין, אבל ו' חדשי החורף הנרמזים בדכורא החדשים הא' שהוא¹⁹³⁹ טבת ושבת, הם תקיפין, והאחרון שהוא חדש אדר הוא נייחין. ורצוני עתה להרחיב הביאור בענין המאמר הנז' הנה בפ' תצוה (דף קפו ע"א) וז"ל¹⁹⁴⁰ כתיב יהי שם ה' מבורך מאי מבורך שירותיה קשה וסופיה רך מ"ב קשה ודינא איהו ודאי ולבתר רך כגונא דא יומא דר"ה מ"ב דהא במ"ב אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא ולבתר איהו רך כו'¹⁹⁴¹.

- מאיר הכוונה -

¹⁹³² מיקום? ז"ל פע"ח: ענין ויבן ד' אלהים את הצלע ז"ס הנסירה שנעשית בר"ה והוא שיוצאין המוחין מז"א ונכנסין בנוקבא בנקודת המלכות ונגדלת וזהו ויבן שניבנית ונגדלת וגם ויבן גי' חיי"ם סוד מוחין דז"א הנקראים חיי המלך שהם אהיה הויה אהיה גי' חיים וע"י אלו המוחין נבנית הנוקבא כי עתה ניתנין אליה ויש מוחין דאבא ומוחין דאמא ועל שניהן הוא אומר ויבן ה' אלהים את הצלע י"י אלהים אר"א את הצלע בחי' נקודה בלבד כלולה מי' ואח"כ נבנית ויביאה אל האדם סוד ז"א שם מ"ה גי' אדם

¹⁹³³ נוק' דז"א

¹⁹³⁴ עי' לעיל הערה 1851.

¹⁹³⁵ קשה שזה נגד כל דרושי הרב אמנם עי' לקמן צא ע"ג ד"ה ונחזור לענין א' לבאר

¹⁹³⁶ פע"ח: (ונכנסים ה"ג) [ונכנסה היא] תחלה ולוקחת הדינין שלה לבד לכן דינין דנוקבא נייחין ברישא, כי נר"ה (דת"ת) דז"א נעשין לה מוחין ואח"כ לוקחת שאר הדינין של הזכר והענין בבירור יותר הוא כי הנה אם בניסן שהוא ראש של המלכות אז נברא ואז התחילו בה לירד תחלה (ונכנסו) [ונכנסה] תחלה בתנה"י של הבינה הנה נמצא כי היא נעשה שלימה שיעור קומתה קודם אל הז"א נמצא שאינה צריכה לקחת מצדו שום דבר ולכן אין בה כ"כ דינין כי הנה אין בה דיני זכר רק הדינין שבה לבד

¹⁹³⁷ כן הוא בפע"ח.

¹⁹³⁸ חצי תחונן דת"ת נמחק בפע"ח.

¹⁹³⁹ למה דילג על תשרי חשון כסלו

¹⁹⁴⁰ ז"ל בשלימות: כתיב (איוב א כא) יהי שם יהו"ה מבורך מאי מבורך (אלא כלא ידעי) אבל רזא חדא ידע חד מחברנא במדברא אחזיאו ליה בחלמא ורבי יצחק כפתורא שמיה מאי מבורך שירותא קשה וסופיה רך מ"ב קשה ודינא איהו ודאי (ולבתר רך) כגוונא דא יומא דראש השנה מ"ב דהא במ"ב (וברזא דמ"ב) אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא לבתר רך ועל דא תנינן כל שירותין קשין וסופא דלהון רכין (ס"א דהא במ"ב וברזא דמ"ב אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא לבתר רך כגוונא דא) ביומא דראש השנה מ"ב קשה בדינא ביומא דעצרת רך בחזרה תרגום:

הפסוק מדבר על ה' נתן וה' לקח וכו' וזה מדבר על ראש השנה, ולא מוזכר על נוק' שדינים קשים בתחילה בכלל, וקשה.

¹⁹⁴¹ צ"ע אם שם מ"ב זה הוא אבג"י (כן הוא באור יקר בזהר תצוה) או פשוט ומילוי וכו' (כן הוא במאמרי רשב"י בזהר א ע"א וכן באור יקר שם), אמנם לא מוזכר בדף א שבו נברא העולם. אם כן צ"ע למה זה דינים, עי' אור יקר שזה מסתלק ונקשר למעלה, וסילוקו מורה על מניעת אור מהתחוננים.

שעה"כ

ולבאר המאמר הזה צריך שנבאר ענין הנקבה בכל פרטיה ובפרט בענין הנסירה¹⁹⁴², הנה בהתחלת האצילות¹⁹⁴³ היה ז"א בבחי' ו"ק לבד והנקבה היתה בחי' עשירית בסוד נקודה קטנה כלולה מ"י, ולא היה בה פרצוף שלם. והנה זו הנקודה אשר עליה אנו אומרים (&) ומאיר לאישון בת עין, כמבואר באורך בברכת המפיל חבלי שינה (צא ע"ב) כו'. וע"ש היטב כי שם נתבאר כל זה הדרוש¹⁹⁴⁴. וזאת הנקודה היתה בה כח לעמוד עמו פכ"פ כנו"ש שם, וטעם הדבר נתבאר היטב בדרוש ה' דתפילין למה נוהגים ביום ולא בלילה, והוא כי הנקודה הזו היא בחי' הכתר שבה עתה, ודי בזה. ולהיות כי הנקבה היתה בתחלתה מקבלת הארתה ע"י ז"א, לכן היתה גרועה ממנו, ולא היתה יכולה להתקן בבחי' פרצוף שלם, ואז הוצרך המאציל העליון להפיל תרדמה על האדם דא ז"א, ואז ז"א לבדו בבחינת נשמתו המסתלקת ממנו בעת התרדמה, והשינה עולה למעלה בסוד מ"ן אל אימא עילאה, כדרך האדם המפקיד נשמתו ביד המלכות לצורך מ"ן שבה כמבואר לעיל (&) בפ' (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי הנאמר בלילה כשהאדם ישן על מטתו. ואע"פ שכל העלאת מ"ן צריך שזו"ן יעלו ב', זה באבא וזה באימא¹⁹⁴⁵, עכ"ז עתה שכל צורך זווג הזה דא"א אינו אלא לצורך בנין המלכות שהיא נקבה לבדה, לכן מספיק בהעלאת מ"ן ע"י

- מאיר הכוונה -

וכן היה אז ענין הנסירה והחזרת פכ"פ באדה"ר עצמו ג"כ, וכמ"ש בזה"ק ח"א לה ע"א שהם תלויים זב"ז. וכ"ז נעשה ע"י המצות ומע"ט של אדה"ר. וכן הוא ג"כ בנקודות פ"ו ובמעוט הירח פרק ד' ובסדר אבי"ע פ"ה. אמנם ל"ז היה רק על החזרת פכ"פ לבד, ואולי היה נעשה ע"י נשיקין וחיבוק. אמנם הזווג תחתון הנה היה נתעכב עדיין, כי היה ממתין (על) [עד] שבת בראשית. אמנם אח"כ בסיבת הנחש והחטא דעץ הדעת, ונזדווג אדם עם חוה לאחר החטא ובזוהמת הנחש אשר על חוה, והולידו לקין והבל, והוא אחר החטא כמ"ש בזה"ר ח"א נד ע"א ובח"ג עו ע"ב ובאד"ר קמו ע"א וכן הוא בספד"צ פרק ג, והנה גרם ע"י פגם גדול למעלה, כי נעשה ע"י זווג למעלה ג"כ בעת החטא והפגם, ונעשה ע"י למעלה ג"כ סוד ביאת נחש על חוה. והיינו ע"י כלילות רח"ל שנאחזים להכלל בהק"כ צרופי אלהים רח"ל כמ"ש בשעה"ק לו ע"ב ורע"ג, וכן במאמ"ר דף מ ובמבר"ש נז ע"א, וע"י עוד כ"ז בפע"ח ראש השנה דף קכט ע"ג (ע"ד) וכן בשעה"ק דף עז ע"א וכאן לעיל בסמוך צ ע"ג וע"ד (לש"ו).

¹⁹⁴³ ע"י ע"ח שער לו פרק ב: ועתה נבאר ג' בחי' אלו איך היו מתחלת בריאת העולם עד עתה. הנה בזמן העיבור היתה היא עדיין בבחי' נקודה א' כלולה מ"י, והיתה למטה מאחורי היסוד דז"א. וכאשר נברא העולם של אצילות ונולדו ז"ן, התחילה היא להתגדל עד יום ד' של ימי בראשית, ואז נגדלה כל ג' בחי' הנ"ל שיש בבחי' אחור באחור, והוא עד שתהיה בחי' פרצוף גמור ב"ס באחור, באחורי החזה, ושם היה שיעור קומתה משם ולמטה, וגם האורות של ה' ספירות ראשונות דז"א היו מאירין בה מלמעלה למטה אב"א. וכאשר הירח קטרגה, אז נתמעטה מן שיעור הנ"ל וחזרה להיות כבתחלה, בבחינת המיעוט יותר גדול שאפשר להיות, והוא שהי' ספירות שלה חזרו ונתעלו ונסתלקו בשרשיהן, בט"ס של ז"א, כי משם יצאו כנ"ל. ולא נשאר רק המלכות שבה שהיא נקודה א' כלולה מ"י, תחת אחורי היסוד של ז"א, וזהו ענין (חולין ס ע"ב) לכו ומעטי את עצמך, שנסתלקו ט"ס שלה העליונים, ועלו בז"א, והיא נשארת נקודה מעוטה וירדה תחת אחורי היסוד.

¹⁹⁴⁴ ז"ל דף נו ע"א: הנקודה הזאת וע"י הארתו בה מגדילה ונעשי' פרצו' גמור כנ"ל וצריך שתדע כי זו הנקודה יכולה לעמוד עם ז"א פכ"פ בכל עת וזמן וזכור גם זה ועיין בהקדמת ביאור תפלות ר"ה ושם נתבאר היטב ענין ומאיר לאישון בת עין וגם בדרוש התפילין למה נוהגים ביום ולא בלילה נת' היטב טעם לזה שהנקו' הזו היא בחי' הכתר שבה ושאר הט' נקודות באים לה בסוד תוספת לבד

וע"י דרושי תפילין: ואז אותה נקודת הכתר דרחל להיותה שרש רחל ועצמות' לכן בעלותה באצילות יושבת עם ז"א פכ"פ ובפרט כי עתה נכנס בה אותו הרשימו שנסתלק ממנה בלילה כנו"ל וכמו שנבאר והענין הוא כי בלילה היא אומרת שימני כחותם על לבך כנז"ל שיוצא רשימו דילה ועומד בחזה שבו ובאור הבוקר היא א"ל כחותם על זרועך והוא כי בעלות ספירת הכתר שבה מן הבריאה לאצילות וחוזרת עמו פכ"פ כנו"ש הנה להיותה בחי' נקוד' בלבד ואינה פרצוף שלם לכן מקום חזרתה הוא בזרועו השמאלי הנקרא גבורה לפי שכל עצמה של הנוקבא

זה מאד קשה שהם ב' בחי' נפרדות, וצ"ע.

¹⁹⁴⁵ זה באבא וזה באימא לא מופיע בפע"ח וצ"ע.

שעה"כ

ז"א לבדו, וע"י העלאת מ"ן אלו מזדווגים או"א¹⁹⁴⁶, ומן הארת הזווג ההוא בונים ומתקנים את הנקבה ומורידין בה מוחין אחרים באותה הנקודה שבה, ונגדלת וניתוספין בה ט' נקודות אחרות, ונעשה פרצוף שלם די"ס, ועומדת עמו אב"א מן החוזה שבו ולמטה. והבנין הזה נעשה ע"י הפלת דורמיטה על ז"א, והנה סבת התדבקותם עתה בבחי' אב"א מה שלא היה כן בתחילה בחיותה בסוד נקודה כנ"ל, כי היתה עמו פב"פ בסוף היסוד שבו¹⁹⁴⁷, הטעם הוא כי הנה כל בחינת אחוריים הם דינים והם שמות אלקים כנודע (&), והקל"י נאחזות באותם האחוריים שהם שם אלקים כנודע בסוד (&) מלך אלקים על גוים, כנז' בסבא דמשפטים (צו ע"א)¹⁹⁴⁸. והנה אם קודם יצירת אדה"ר היו ז"ן בבחי' פב"פ

- מאיר הכוונה -

1946 פ"ח: ע"י זוג זה דאו"א הם עצמן יתקנו את המלכות שלא ע"י ז"א.
1947 פ"ח: והענין כי הלא ראשית הכל דע כי הת"ת היה כלול מו"ק ומלכות שביעית אליו בסוד נקודה א' כלולה מ' אך לא היה פרצוף שלם אמנם זו הנקודה יכולה להיות עמו פב"פ כי נקודה זו הוא סוד ומאיר לאישון בת עין שאנו אומרים בלילה והנה מזאת הנקודה מתחלת הבנין שלה אחר השינה ונעשין בה פרצוף שלם גמור של "ס בסוד אב"א ואח"ז בא ענין הנסירה.
ע"י ח"ב נ"ב נ"ג שזה בזמן שז"א בבחי' ו' נקודות בבחי' רה"ר. וכן הוא בשער לד פרק ד אות א' וב' שגם ביציאת הנקודות, וגם בעיבור ראשון הנוק' היא נקודה אחת על היסוד דז"א וממילא אפשר לקראתו פב"פ. ועי"ש בגליון הלש"ו שאין אף פעם שהם יחד. שהיא לא מלכה אלא רק אחרי שהיסוד מת והעטרה האמיתי רק יוצא בעולם התיקון, ולכן אף פעם לא היו יחד באותו עת (ד"ה ח"ב ז ע"א).

וע"י ע"ח שער לד פרק ב אות ח: בפנים, יש נקודה אחרת¹⁹⁴⁷ לבד מבחי' פנים, ויושבת בסוד תפילין דיד לעולם עמו, ואינה זהה משם לעולם, ואז כל הט' {מה ע"ד} בחינות¹⁹⁴⁷ דפנים שלה, אז ניתנין בה אחת לאחת, עד שנתגדלה פנים בפנים כמוהו, באופן כי כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אב"א, אז חוזרת להיות נקודה קטנה בפנים, פירוש הוא על אותה נקודה מבחינת¹⁹⁴⁷ פנים שעדיין בבחי' פנים שלה, אין לה רק נקודה אחת, אמנם כל האחוריים הם שלמים לגמרי והבן זה מאד. וז"ל השמ"ש שם: נ"ב, נלע"ד שלום שלא לאפוקי בחינת האחוריים שלה שאינם נחזרים לכנגד הפנים שלו קאמר, כמו שאמרו קצת מן החכמים שבזמנינו, אלא הכי קאמר, שאחר שנגדלת אחר באחור כנ"ל, אז חוזר פרצופה דאחור לעמוד אחורי נקודתה דפנים. ואז נגדלת אותה הנקודה דפנים, דהיינו שניתנים בה כל הט' ספירות דפנים שלה אחת לאחת עד שנגדלת פב"פ כמוהו, ויהיה פרצוף דפנים שלה שוה כקומת פרצוף דאחור שלה העומד באחורי נקודתה דפנים, ואז יהיו שניהם שוים בקומתם. באופן שכל הבנין הנזכר במלך עוזר ומושיע ומגן, הוא לבנות נקודת הפנים שלה בפנימיות נה"י דאמא, עד שישתוו להיות כשיעור קומת הפרצוף דאחור שלה, שנבנה מאחורי נה"י דאמא וכבר הוא שלם לגמרי קודם שחזר לעמוד אחורי הנקודה דפנים שלה נגד פני הז"א. באופן שעתה נמצאת הנוקבא בשתי בחינותיה - אחור ופנים, עומדת כנגד פנים דז"א. ובזה לא יחלוק זה הלשון עם כל ספרי הרב זלה"ה שבכולם הוא מודה מחזרת פב"פ, כי לא מצינו בזה הלשון שאמר שאינה חוזרת פב"פ, אלא שבא לשלול ממנו הטעות שלא נטעה במה שכתב בספר הכוונות שקודם שתחזור פב"פ חוזרת להיות נקודה קטנה, שאין כוונתו על פרצוף דאחור שלה אלא על פרצוף דפנים שלה שעדיין הוא בבחי' נקודה וצריך בנין. אבל פרצוף דאחור כבר הוא שלם לגמרי, וכבר ננסר מאחורי הז"א, ובא לעמוד אחורי אותה הנקודה דפנים שלה, ואז נבנית אותה הנקודה והיתה לפרצוף שלם. ואע"פ שיש בזה פנימיות וסוד ואין הדברים כפשוטן הכל הולך למקום אחד, כנלע"ד אני שלום.

1948 ע"י לעיל הערה 1412.

ע"י לעיל פ ע"א.

פ"ח: מ"ק טעם שבארנו למה בתחלה היו בסוד אב"א כדי שלא יתאחזו בהם הקליפות והענין כי אחוריים סוד אלהים והם ק"ך צרופי אלהים והם עד סוף עשיה כמבואר אצלנו ושם אחריהם באים הקליפות ונמשכין שם בסוף כל העשיה והם נקראים אלהים אחרים בערך אלו הק"ך צירופים שהם אלהים חיים דקדושה והנה כשיש ח"ו חטאים ועונות נכללין אלו אלהים אחרים בשרשם בסוד אלהים קדושים שבאחוריים וע"י כללותן בשרשם הם יונקים מן השכינה וז"ס כל אחיזת החיצונים בקדושה כי אינן אוחזין רק ע"י כללותן בשרש ולא ח"ו שנכנסין הן עצמן [ע"י לעיל הערה 1418]

וז"ס ערו ערו עד היסוד בה כי אלו אלהים שרשן הם (מן הז"א) [ממ"ן - וכן הוא בע"ח שער לט פרק א'] ביסוד הנוקבא כי הם ה"ג ה' אותיות אלהים וכאשר רצה המלכות להעלות מ"ן נכללין כל אלהים דקדושה שם ביסוד שבה וכשיש ח"ו פגם אז אוחזין אלהים אחרים בשרשן ונכללין עמהם ואע"פ שהם אינם נכנסין ח"ו עכ"ז הם יונקים בסוד הכללות¹⁹⁴⁸ וז"ס ושפחה כי תירש גבירתה

שעה"כ

היו אחוריהם מגולים, והיו הקלי" נאחזות בהם מאד, ולכן כדי שלא יתאחו הקלי" באחוריהם, הוצרכו להדבק אב"א דיבוק ממש גמור מן החזה דז"א ולמטה כנודע, ואז עיי"ב אין הקלי" יכולים ליכנס בינתים כדי להתאחו שם באחוריים שלהם.

והרי כל אחורי הנקבה מכוסים. אבל אחורי הזכר מן החזה ולמעלה היו מגולים. ואמנם ההוא קוצא דשערי דז"א נמשך מאחורי רישא דז"א עד מקום ראש הנקבה אשר בחזה דז"א, והיו גם אחוריו העליונים דז"א מתכסים תוך ההוא קוצא דשערי הנמשך וחופף ומכסה עליהם.¹⁹⁴⁹

ואח"כ נברא אדה"ר ועשה מצוה¹⁹⁵⁰ והתפלל תפיל¹⁹⁵¹, ועיי מעשיו היה כורת הקלי" בסוד האדם העובד את האדמה ומכלה קוצים מן הכרם, וכמו שאמר הכתוב (&) ואדם אין לעבוד את האדמה. וז"ס מ"ש רז"ל (&) על פסוק (בראשית ב ה) וכל שיח השדה

- מאיר הכוונה -

שצדיק עליון מזדווג עם השפחה כביכול ביסוד הנ"ל וזהו ערו עד היסוד בה כי שם מגיע הפגם כביכול וז"ס אלהים באו גוים בנחלתך פ"י כי החיצונים הנקרא אלהים אחרים הם נאחזין באלהים דקדושה ועיי"כ באו גוים בנחלתך נחלת הקודש ולזה אמר אלהים ולא אמר ה' והנה ענין היותם אב"א מפני שהם דינין ויוצאין ממנו אליה ואז נדבקים כי הענף נשאר דבוק באילן אשר משם יצא והנה בהיותן אח"כ פב"פ היה ראוי שיחזרו לדבק כמו בסוד האחוריים הנתנין ממנו אליה אך הטעם הוא כי אר"א שקומתן שוים פב"פ ולכן הם מתדבקים כחדא שווים ולא מתפרשין דא מן דא ולכן זוגם תדיר אבל זר"ן שאין קומתן שוה אין דבוקים זה בזה בהיותן פב"פ אמנם בענין הנסירה הוא כי הלא כאשר נדבקו הדינין יחד הנה כדי להחזירם פב"פ היה צריך להמשיך כל הדינין בנוקבא כדי שתוכל להתפרד מן הזכר וכל אותן הדינין שבאחוריו כולם ננסרו ונתנין לה והוא נשאר בסוד חסד והיא בסוד דין

¹⁹⁴⁹ עיי' שער מוחין דצלם פרק ד: ונבאר עתה ענין ירידת והשתלשלות הנה"י של תבונה החדשים מאחורי ז"א. והטעם שאינן יורדין ונמשכין דרך פניו הוא כדי שתוכל התבונה להסתכל פניה בפני הז"א כאשר תכפוף ראשה להסתכל בו וכו'. והנה שיעור אורך והתפשטות והשתלשלות נה"י החדשים הנ"ל באחורי ז"א, הוא עד סיום שליש עליון דת"ת דז"א, שהוא נגד החזה שלו, אשר משם ולמטה יוצאת רחל נוקבא דז"א באחורי ז"א כנ"ל, כי מקום שמסתיים היסוד דתבונה שנכנס בתוך פנימית ז"א, שם כנגדה מבחוץ מסתיימין נה"י דתבונה החדשים החיצונים [והטעם הוא כי כפי שיעור התפשטות הנה"י הראשונים דתבונה תוך ז"א בסוד מוחין פנימים, כן הוא שיעור התפשטות הנה"י החדשים מאחו' בסוד מקיפים (שעה"ק)]. והנה עיי' התפשטות אלו הנה"י החדשים באחור ז"א עד החזה, מתכסים אחוריים של ז"א, ואין החיצונים והדינין שולטין באותן אחוריים עליונים של ז"א.

ודע, כי כל בחי' אותו החיבור והלבנונית שבאחורי העורף דז"א, וכל הלבנונית אחורי הגוף והכתפים שלו, כולו הוא בחי' אלו הרגלים של אמא, אשר הם מכלל בחי' הכתר שלו המקיף את ז"א, באופן שכל אותו החוורא הנזכר באדרא שיש למעלה בגלגלתא [מש"כ באד"ר הכל על גלגלתא דא"א ומשם לומדים לגלגלתא דז"א], וכן אותה החוורתא המתפשטת באחוריים, הכל הוא בחי' הכתר הנזכר באדרא, הכותר ומקיף את ז"א. וז"ס מ"ש באדרא נשא (דף קכח ע"ב) על בחי' א"א וז"ל, ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חיור דנחית לגלגלתא דז"א כו', כי ודאי הוא יורדת דרך אחורי רישא דא"א. ודע, כי על הלבנונית שהוא בחי' הכתר הנ"ל, שהוא סיום הרגלים של התבונה החיצונית, נמשך ומלביש עליהם בחי' חד קוצי דשערי הנמשך מראש הא"א דרך עורפו בין תרין כתפין, כנ"ל באדרא (דף קכט ע"ב), ונמשך ג"כ עד החזה דז"א כדי לכסות הכתר מחשוף הלבן אשר שם [כדי להמתיק כל הגבורות שבעורף (דע"ה ח"ב מג ע"ב)], ולכן נמשך קוצי דשערי דרך אחור ז"א. ועוד טעם ב', כדי שלא לכסות הפנים של ז"א, לכן נמשך דרך אחוריו [גם דע, כי בהיות הכתר והחוורא הנזכר, מתפשטים דרך אחור ז"א עד חציו כנזכר, נמצא כי האחור דז"א, שהם דינים תקיפין כנודע, הם מכוסים בהאי חוורא, ואין הדינים יכולים לשלוט ולהתאחו בהם כלל. והנה משם ולמטה כבר עומדת שם רחל עמו אחור באחור דבוקים, וגם שם אין יכולת ושליטה אל הדינים להתאחו שם באחור, כמבואר אצלינו למעלה, וגם במקומות רבים, כי לסבה זו יצאו ז"א רחל ונוקבא, מחוברים אחור באחור דבוק גמור, כדי שלא יתאחו שם הדינים, טרם גמר תקון זר"ן, כי אחר כך יהיו פנים בפנים, ואין יכולת אל הדינים להתאחו באחוריהם (שעה"ק)].

¹⁹⁵⁰ פע"ח: מצות.

¹⁹⁵¹ נמחק בפע"ח. ועיי' ע"ח שער מיעוט הירח פרק ד: והנה אחר שנברא אדה"ר לעבוד את האדמה ולשמרה כמ"ש בפסוק (בראשית ב טו), אז עיי' תפלתו ביום ההוא קיצץ הקוצים מן הכרם וסילק הקלי" אשר שם, ועיי"כ חזרו זר"ן פב"פ שוין בכל קומתן, בבחי' ו' הנ"ל. ועיי' הערה הבאה.

שעה"כ

טרם יהיה בארץ, כי כל הצמחים והעשבים עמדו בפתח הקרקע ביום הג' שנאמר בו (&) ותוצא הארץ דשא כו', והיו שם עד שנברא אדם כו' והתפלל עליהם וצמחו ויצאו מפתח הקרקע לחוץ, והבן זה.

ואז כיון שאדה"ר היה כורת הקל"י, אין עתה יראה ופחד מן הקל"י, כי בודאי עתה לא יוכלו להתאחו באחוריים הנז', ואז היה בא ענין הנסירה וחזרת פב"פ כמ"ש בע"ה. והענין הוא כמ"ש' בתחלת הדרוש, שאם אדה"ר לא היה חוטא בע"פ הדעת ביום הו' כשנברא שהוא יום ר"ה, וגם היה מתאחר וממתין זוונו עד ליל שבת¹⁹⁵², היה גם זוונו ז' וז"ן דבחי' פב"פ נעשה ביום ש"ק, והיו העולמות נשארים בתיקונם ובמקומם ובמציאותם הא' קיימים תמיד. וכאשר חטא בע"פ הדעת ומזה נמשך ג"כ שנזדווג בו ביום שהיה חול, והנה נמצאו עתה ב' הפכיים: הא', הוא מה שחטא כנו'. והב', הוא המצות מה שעשה והתפללות שהתפלל כנו'. ולכן מצד המצוה ותפלה גרם תיקון בכל העולמות וגרם זוונו ז' וז"ן ביום ההוא¹⁹⁵³, ומצד החטא¹⁹⁵⁴ שחטא כנו' גרם קלקול בעולם וגם בזוונו ז' וז"ן, והוא כי לא נתקיים התיקון¹⁹⁵⁵ והזוונו ההוא אלא לפי שעה כשהתפלל. אמנם אח"כ נתקלקלו העולמות ונתבטל זוונו העליון, ואפי' ביום שבת בראשית שלאחר יום הו' שהוא ר"ה לא נעשה זוונו, ונתאחר זוונו עד יום שמיני עצרת כמ"ש' בתחלת הדרוש¹⁹⁵⁶.

- מאיר הכוונה -

¹⁹⁵² היינו היו פב"פ ללא זיווג [אמנם כ"ז היה רק על החזרת פב"פ לבד ואולי היה נעשה עי"ז נשיקין וחיבוק אמנם הזוונו התחתון הנה היה נתעכב עדיין כי היה ממתין עד שבת בראשית – לשון גליונות הלש"ו ע"ח שער לו פרק ד], ועי' שער לו פרק א: עוד יש ד' בחינות בבחי' פב"פ, והם אלו: א' שתהיה היא פרצוף שלם¹⁹⁵² פב"פ, אלא ששיעור קומתה הוא מחזה ולמטה דז"א, ועדיין אורות שלה דבחי' פנים שיש בה"ר של ז"א לא נמשכו להאיר בה. וצ"ע.

¹⁹⁵³ עי' לעיל הערה 1951 שמשמע שזה היה קודם החטא.

¹⁹⁵⁴ כי ענין גרם הזוונו אז היה מדצ החטא (לש"ו).

¹⁹⁵⁵ התיקון דפב"פ (לש"ו)

¹⁹⁵⁶ אמנם עי' ע"ח שער מיעוט הירח ב: ואח"כ כשבא יום שבת ראשון, חזרה הנוקבא להתתקן בכל הו' בחי' הנ"ל, ונגמרה בחי' הו' והוא שחזרה עמו פב"פ בכל שיעור קומתו, זולת בחינת הכתר לבד, שהיה גדול מכתרה (אחר שהיא בחי' יותר עליונה מכולם) וגבוה ממנה, ולכן היתה עדיין צריכה לקבל מאמא על ידו ואז לא היו משתמשין בכתר אחד, שהיא הבחי' היותר עליונה מכולם כנ"ל. ואח"כ ביום ראשון דחול חזרה לבחי' הב' והיתה פרצוף שלם מ"ס באחורי החזה דז"א, ועדיין ג"כ לא היו מאירין בה ה' ראשונות דז"א. והנה ענין זה נמשך מבריאת אדה"ר עד שיצאו ישראל ממצרים כי בכל יום שבת חוזרת עמו פב"פ שוה בשוה בבחינת ו' הנ"ל, ובימי החול היתה חוזרת אחור באחור פרצוף שלם בבחינת ב' הנ"ל, וה"ר דז"א לא היו מאירין בה. ועי"ש ש"ש כאן שמחלק בין בחי' הימים לבחי' הזמנים.

עי' פרע"ח קכט ע"ד: ואם היה ממתין מלהזדווג עד יום השבת היה גורם [מילת היה גורם כו' כ"ה בעולת תמיד ע"ב ע"ב אבל בשעה"ק ליתא (כ"ה האמת כי מעצמן היו חוזרים פב"פ כמו שכתוב בלק"ת בראשית ובכ"מ) (לש"ו)]. שבאותו יום שבת בראשית יוחזרו ז' וז"ן פב"פ וישארו כן לגמרי ויובררו אפילו המ"נ של המלכות דבחי' פב"פ כי כבר המ"ן דאמא ונוקבא דא"א ונוקבא דעתיק כולם הובררו לגמרי אפילו בבחי' פב"פ ולא נשאר לברר רק המ"נ דמלכות דבחי' פב"פ לבד ואלו היה נבררין בשבת בראשית כנ"ל היו כל המלכים נבררין לגמרי.

עי' דע"ה ח"ב לו ע"ג: הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש א) וכן בפע"ח ראש השנה (פרק ב) ובמאמרי רשב"י (פ' פקודי בדף כג כד) ע"ש בארוכה, כי המ"ן דהמלכות לא היה נתברר עדיין בעת התיקון דמעשה בראשית, והכוונה על כל אותן חלקי הנשמות דהבי"ע מאותן אשר לא נכללו באדה"ר והיו הם טבועים עדיין בתוך הקליפות, והם המ"ן דהמלכות אשר לא נתבררו עדיין מעולם כי כל הנשמות כולם הם המ"ן דהמלכות, ובסיבתם היו עומדים הז' אחור באחור משום שהחיצונים היו אחוזים עדיין באותן המ"ן דהמלכות, ולכן היה אסור לאדה"ר להזדווג ג"כ עם חוה כל זמן שלא היה מתתקן כל אותן המ"ן ג"כ, והיה תולה תיקונם או במעשים טובים של אדה"ר או בקדושת שבת בראשית. ולכן כשהזדווג אדם עם חוה קודם שנתקנו הם, הנה גרם עי"ז זוונו בהז' למעלה, ונאחזו {לו ע"ד} החיצונים באותה השפע דהזוונו רח"ל, ובפרט כי הרי היה כ"ז גם אחר החטא דע"פ הדעת, ולכן נשתרבב ועלה הקליפה למעלה ראש, ונולדו עי"ז קין והבל ונעשה עי"ז כל הקלקולים כולם.

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

והרי נתבאר לנו כי היה אסור לאדה"ר להזדווג ג"כ עד שהיה נתתקן כל אותן המ"ן דהמלכות, ואז היה מותר ומצוה שיזדווג הוא עם חוה, כי היה מתתקן אז כל אותן הנשמות שלא נכללו בו לצאת בהזווג דפב"פ מהזו"ן דאצילות, והיו נכללים גם הם בו ג"כ. ובאם שהיה זוכה העולם לזה, היינו לברר את כל המ"ן דהמלכות שהוא כל חלקי הבי"ע מאותן הנשמות שלא נכללו בו לבררם הם ג"כ ולהעלותם מהקליפות, וכן לתקן את כל חלקי האצילות שבהם לצאת מהזווג דפב"פ מהזו"ן, ושיכללו גם הם בו ג"כ, הנה היה מתתקן אז גם את כל התולדות דהלוי"ת נחש בריח ונחש עקלתון, וכן כל התולדות דהבהמות בהררי אלף היו מתתקנים כולם ג"כ לצאת בהעולם, ולא היו מסתרסים הזכרים שבהם ולא היה נהרג הנקבה בהלוי"ת, ולא היה מצטנן הנקבה בבהמות בהררי אלף, אלא שהיה נעשה אז הכל כמו בהתיקון דלעתידי. והרי נתבאר כי איסור הזווג לאדה"ר וענין הרג וצינן את הנקבות בלוי"ת ובבהמות בהררי אלף ענין אחד הם והבן כ"ז מאד.

ע"י דע"ה ח"ב קנב ע"ד: ע"י קדושת שבת בראשית, אלולא החטא, היה עומד להתתקן ולהשתלם הכל, כי היה נתוסף אור וקדושה מלמעלה למעלה ומאור דא"ס, והיו מתייחדים כל הג' רישין עלאין בעוצם היחוד הראוי להם, ועי"ז היו חוזרים הזו"ן, שהיו אז במדרגת א"א ואבא כנ"ל סימן י"א, היו חוזרים ג"כ פב"פ, וכן היו עולים ונכנסים כל הו' תחתונות דהעשיה כולו ג"כ באצילות לגמרי, כי היו נטהרים ומתבררים מכל סוג ופסולת, והיו עולים כולם למעלה לעמוד עם היצירה פב"פ בכל קומתם שוה, כי ע"י קדושת שבת היו נמתקים ומתבסמים כל הגבורות דהאחוריים, והרי היה מתבטל עי"ז כל שורש הרע שבהעץ הדעת, והיה נעשה כולו טוב וקדוש כמו העץ החיים ממש, והיו נעשים שניהם לאחד וכנ"ל. ועי' בזה בספר הגלגולים (פרק יז).

וכ"ז היה נעשה ממילא ע"י קדושת שבת בראשית אלולא החטא, וכן היו נתעלים אז אדם וחוה ג"כ, והיו כולם במדרגת האצילות לגמרי בלי סוג ופסולת כלל, והיו בטוחים מן החטא לעולם, כי היו שניהם על טהרת הקודש דאצילות, ועל האצילות נאמר (תהלים ה ה) לא יגורך רע. וכ"ז היה עומד להתתקן אלולא החטא ע"י קדושת שבת בראשית. והרי נמצא כי כשם שכל הענין דאחור באחור ויציאית הו' תחתונות דהעשיה לחוץ, שהוא כל סוד העץ הדעת כולו כנ"ל סימן ט' י', הנה היה כ"ז שלא מגרמת החטא וכמו שכתבנו שם לעיל, כן היה נעשה אח"כ תיקונם ג"כ שלא ע"י מעשים טובים דאדה"ר, אלא שהיה נעשה כ"ז ממילא ע"י קדושת שבת בראשית, כי כן יסד וסידר המאציל ית"ש את סוד התיקון דמעשה בראשית שנעשה ע"י האור דהשם מ"ה, שיתקן הכל לבסוף ממילא ג"כ, וכן היה נעשה כל התיקון הנז' ע"י קדושת שבת בראשית. אך ע"י המעשים טובים דאדה"ר, היו עולים העולמות בעליות עוד יותר, והיו עולים בעליה אחר עליה עד שורשם הראשון אשר משם נאצלו, וכמ"ש הרב בשער מאמרי רשב"י (פ' קדושים) ובכ"מ.

ודע כי בפע"ח (שער ראש השנה פ"ב) יש שם לשון הגורם לטעות קצת, וזה לשונו שם: ואם היה ממתין אדה"ר מלהזדווג עם חוה עד יום השבת, היה גורם שבאותו יום שבת בראשית יוחזרו זו"ן פב"פ וישארו כן לגמרי, ויבררו אפי' המ"ן של המלכות דבחי' פב"פ כו' ע"ש. והלשון הזה הוא מספר¹⁹⁵⁶ עולת תמיד (דף נו ע"א), ומהלשון הזה משמע שגם כל התיקון דהחזרת זו"ן פב"פ ובידור המ"ן דהמלכות דבחי' פב"פ שהיה נעשה בשבת בראשית, הנה היה נעשה כ"ז ג"כ ע"י אדה"ר, וכמו שאמר "היה גורם כו". ובאמת כי בספר שער הקדמות (דף עז סע"א) שם כתוב הלשון בזה בסגנון אחר קצת, וזה לשונו שם: ואם היה ממתין מלהזדווג עד יום שבת בראשית, וחזרו זו"ן פב"פ, וישארו ברורין לגמרי אפי' המ"ן של המלכות דבחי' פב"פ עכ"ל. והרי לא כתוב שם הלשון "היה גורם" כלל. וכן הוא באמת, כי בשבת בראשית היה מתתקן הכל אלולא החטא ע"י קדושת השבת גופה, ולא היה צריך לזה להמעשים טובים דאדה"ר כלל, וכמו שמפורש ומבואר בלק"ת (פ' בראשית) ובספר הגלגולים (פרק יז) ובמאמרי רשב"י (פ' קדושים) ע"ש כ"ז. אלא שע"י אדה"ר, ע"י תיקונו ומעשיו, היה נעשה עוד עליות יתירות וגבוהות {קנב ע"א} מאד מאד לכל העולמות כולם, כמו שמבואר שם ושם. אבל כל התיקון דבירורי המ"ן של המלכות, והחזרת פב"פ, וכל התיקון דסוד עץ הדעת כולו, הנה אלולא החטא היה מתתקן כ"ז ע"י קדושת שבת בראשית גופה, גם זולת המעשים טובים דאדה"ר וכנ"ל. ומ"ש הרב במאמרי רשב"י (פ' פקודי דף כג ע"ד), וכן הוא בדברי הרב בע"ח (בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש א), כי ע"י המע"ט דאדה"ר היה מתתקן כל בירורי המ"ן דהמלכות לגמרי, וכמו התיקון דלעתידי ע"ש, שם הוא הכוונה שהיה אפשר לאדה"ר לתקן הכל כנ"ל סימן י"ב גם בערב שבת, אבל בשבת לא היה צריך לעיקר התיקונים להמע"ט דאדה"ר כלל, אלא שהיה נתקן אז הכל מאליו וכמו שאמרנו. וכן הוא הכוונה גם בפע"ח הנז', והלשון "היה גורם" שאמר שם, הוא נמשך בו דרך אגב, כי אגב שמבואר שם שע"י שהזדווג בערב שבת, ואחר החטא היה גורם עיקר כל הקלקולים, לכן נמשך בדבריו אחר הכוונה הזו, ואמר ג"כ כי גם אם לא תיקן ע"י מעשיו הטובים, אלא שלא היה חוטא, אך היה מעכב את עצמו מלהזדווג עד שבת, היה נתתקן ג"כ כל התיקונים כולם ע"י קדושת שבת לבד בלתי מעשיו. והרי נמצא כי במה שהיה מתעכב את עצמו מלהזדווג עמה עד שבת, היה גורם בזה כל אפשרות התיקונים כולם שהיה נעשה ע"י קדושת שבת, כן הוא הכוונה בפע"ח שם ודי בזה.

וכ"ז הוא ע"פ מה שאמרנו לעיל סימן ט', שגם זולת החטא דאדה"ר היה חסר עדיין תיקון הרבה, והוא סוד כל העץ הדעת טוב ורע אשר יסד אותו המאציל ית"ש, והוא שורש כל הקלקולים

שעה"כ

- מאיר הכוונה -

כולם שנתייסד ונעשה בגזירת נורא עלילות כנ"ל סי' ח'. ועיקר יסודו ושורשו הנה הוא מסוד עולם התווה אשר יצא מעולם הנקודות, ונעשה אז כל הרע כולו ע"י התקע"ד דורות אשר קומטו ולא עת (איוב כב טז) וכמו שבארנו סודם בספר הדעה"ה ח"ב דרוש ב', שהגם שנחרבו ונתבטלו בעת התיקון, עכ"ז הנה נשאר תמצית מהם גם אחר התיקון דמעשה בראשית, והם אשר שתלן בכל דור¹⁹⁵⁶. וכן הרע שנעשה על ידיהם, הנה הגם שעיקרו נתבטל ע"י הבירורים שנבררו ע"י האור דהשם מ"ה, עכ"ז הרי נשאר עדיין חלק גדול מהם אשר בהם היו טבועים המ"ן דהמלכות שלא נבררו עדיין, כי לא הוברר ולא נתקן בתחילת הבריאה אלא רק מה שהיה נוגע למציאות העולמות אשר לפי מציאותם דששת ימי בראשית לבד. אבל כל תולדותיהם ותולדות תולדותיהם, וכן כל כחותיהם כולם שהיו עומדים לצאת מן הכח אל הפועל מעת אחר ששת ימי בראשית עד כל זמן קיום העולם, הנה הם לא נתבררו עדיין, והיו עדיין בתוך הקליפות שהוא בבחי' עולם התווה, כי היה תולה תיקונם במעשה אדה"ר או בקדושת שבת בראשית כנ"ל. וא"כ הרי היה עדיין להקליפה אחיזה גדולה בהקדושה, שהם כל הניצוצי קדושה והשברי כלים שלא נתבררו עדיין. וממילא הוא כי ע"ז היה להקליפה שייכות גדול גם בהשורש דהניצו"ק והשב"כ אשר באצילות ג"כ, שהם האורות דהנקודות שעלו למעלה בעת המיתנה והשבירה, אשר מהם ירדו הניצו"ק והשב"כ, והם כל הגבורות כולם. כי הבנים הם חלק מהאבות, ונמשכים מהם כענף מן השורש, ואחיזתם ושליטתם בענף מגיע ועולה עד השורש רח"ל. ולכך היו מוכרחים הזו"ן לעמוד אז אחור באחור, ומכש"כ אדם וחוה עצמן, שהיו מוכרחים למנוע מלהזדווג יחד כל זמן שלא נתקן עדיין כל בירורי המ"ן דהמלכות כדי שלא יהא אחיזה להרע בתולדותיהם. וע"י שהזדווגו אדם וחוה קודם שבת, וכל זמן שלא נתקנו המ"ן כולם, הנה גרמו בזה החזרת פב"פ וזווג בהזו"ן ג"כ, ונשפע ע"ז להחיצונים שפע רב, והשתרבבו ועלו למעלה ואחזו בהאורות והנשמות שנולד מאותו הזווג, והיה זה פגם וקלקול גדול גם זולת החטא דעץ הדעת.

אמנם כאשר נעשה כ"ז אחר החטא, ואחר ביאת נחש על חוה, הנה נגדל ונכפל הפגם והקלקול בכפליים וכנ"ל בסימן ה' ו', ולכן מרכיב הרב בפע"ח שם את דבריו בענין פגם הזווג דקודם שבת עם פגם החטא דעץ הדעת ביחד, משום שבאמת הרי היה כן, שהרי הזדווג עם חוה קודם שבת וקודם שניתקן המ"ן דהמלכות, וגם אחר החטא ואחר ביאת הנחש עליה, וע"ז נגדל הפגם בכפליים ושלש. אבל באמת גם זולת החטא היה לו ג"כ למנוע ולעכב את עצמו מלהזדווג עד שבת משום תוקף {קנג ע"ב} הדינין שהיה למעלה, והיה חסר שם המתקה וביסוס, והיו הזו"ן אחור באחור וכנז', וזה היה ג"כ מכלל איסור אכילת עץ הדעת וכנ"ל בכל דברינו, שנאסר לו הזווג כל הזמן דשליטת הדינין, וכל הזמן שעמדו הזו"ן אב"א. וכן היו ג"כ הד' ראשונות דהעשיה באחורי הד' תחתונות דהיצירה, והו' תחתונות דהעשיה היו עדיין למטה ומבחוץ, שהוא כל המציאות דעץ הדעת שהיה בכל הי' ספי' דהעשיה, ומהם היה כלול גופו דאדה"ר ג"כ מהחזה ולמטה שבו, ולכן היה אסור לו להזדווג עם חוה ולהוציא תולדות, כל זמן שהיה חסר התיקון בכ"ז. והרי היה אסור לו הזווג גם קודם החטא כל זמן שהיה חסר עדיין התיקון בכל הנז'.

וכאשר הזדווג עמה קודם התיקון, ובפרט אחר שנכשל בב' הפגמים הראשונים, שהוא בחטא ההסתכלות ובחטא האכילה, שירדו אז כל העולמות כולם ונשתרבבו הרע ועלה למעלה, ובפרט אחר שבא הנחש על חוה והטיל בה זוהמא רבא, הרי נגדל החטא והפגם בכפליים ושלש. והיינו: א', כי הרי גרם החזרת פב"פ למעלה בעוד שלא נתבסמו הדינין גם במדרגתן הקודמת. ב', כי הרי עתה הנה ירדו כל העולמות כולם, והקליפות עלו למעלה ראש, והיה שליטת הדינין למעלה הרבה מאד. והרי היה אז ההכרח דעמידה אחור באחור בהם במכש"כ וכש"כ. ג', כי הרי בא עליה אחר ביאת הנחש, ונתערב זרעו בזוהמת הנחש, ונדבק בו ונטמא על ידו בטומאה חמורה שאין למעלה מזה. והנה גרם ע"ז ג' פגמים: א', ירידת העולמות שירדו ממדרגתם הרבה מאד, ונתרחקו מאור א"ס ונמנע הטוב מכולם. ב', התגברות הדינין למטה. ג', התערבות רע בטוב, עד שאי אפשר שיתפרדו זה מזה, ורק המות יפריד ביניהם, כי ע"ז מתעכל הזוהמא ומתבטל כנודע. וכן גרם למעלה כי נשתרבבו השורש דעץ הדעת לעילא לעילא, והעץ החיים שהוא האור הדעת עלאה העולה עד רזא דאור א"ס, הוא נתעלם ונגנז, והוא האור הגנוז שנגנז במוצאי שבת בראשית וכמ"ש בב"ר (פי"א סימן ב), ומתגלה עתה רק שליטת עץ הדעת, כי נשתרבבו ועלה הרע לכלול בשרשו, שהוא בהגבורות שלמעלה, ובסוד (משלי ל כג) ושפחה תירש גברתה¹⁹⁵⁶ וביאת נחש על חוה רח"ל כנ"ל סימן ו'. ונמשך ע"ז השפע העליונה למטה מעורב ומלושב בהחיצונים והקליפה, והם הע' שרים שנוטלים הם השפע בתחילה וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קנב ע"ב), כי בא האור והשפע מלושב בהם, והוא גלות השכינה וגלות התורה¹⁹⁵⁶ וגלות ישראל רח"ל. והוא כי הרי כבר אמרנו שכל הכחות דהעולמות ב"ע, הן מה שנוגע לעיקר מציאותם, והן מה שנוגע לקיומם ולכל ההנהגה שבהם, הם כולם נמשכים ויוצאים מן המלכות דאצילות, שהיא השכינה הקדושה, ולכן נקראים כל העולמות ב"ע בשם עלמין דנוקבא, כי הם כולם חיילות המלכות וצבאיה, וכמ"ש בשער מ"ן ומ"ד (סוף דרוש יד) ובשער השמות (פרק א), וע' זוה"ק (ויחי רמו סע"א, ופ' בראשית כב ע"א, וכת ע"ב), כי הם כולם מהניצו"ק והשב"כ דהמלכות שנפלו בעולם התווה, והם המ"ן שלה אשר נתבררו תמיד. ומאחר שהם ממנה, והם טבועים בעמקי מצולות ים רח"ל, הנה מתפשט ויורד תמיד אור

שעה"כ

ונהזר לבאר ענין הנסירה. הנה אחר שנברא אדם הראשון והתפלל ועשה מצות והיה כורת הקלי¹⁹⁵⁷, ולא היה יכולת להם להתאחו באותם האחוריים¹⁹⁵⁸, אז בא ענין הנסירה. וענינה הוא, כי כל אותם האחוריים והדינים שהיו בזכר כולם ננסרו ונתפרדו מן הזכר וניתנו כולם באחוריים שלה, ועיי"כ נתפרדה ונתרחקה ממנו, ואז הז"א נשאר כולו בבחי' חסד והיא (צא ע"ג) בבחי' דינין ונבורות שלה ושליו. ואמנם ענין נסירת ודחיית דינין אלו מאחורי ז"א ליתנם באחוריים דנקבה הוא נעשה ע"י החסד העליון של אימא עילאה¹⁹⁵⁹, וז"ס פסוק (&) ואיש כי יקח את אחותו כו' חסד הוא כו', כי בכח החסד ננסרו זו"ן הנקראין איש ואחותו, ואתפרשו גזעין מתתא לעילא¹⁹⁶⁰, שהם האחוריים שלהם

- מאיר הכוונה -

השכינה עצמה ג"כ עמהם לשומרם שלא יאבדו ביניהם, והוא גלות השכינה, וכן שליטת עץ הדעת אשר עלה למעלה ראש ע"י כלילותם בשרשם כנ"ל, ושולטים החיצונים בשפעת אור הדעת היורד למטה, והוא גלות התורה, ולכן מתלבש התורה בהאי עלמא בלבושין וקליפין נוכראין שלא תואר להם ולא הדר להם, וכמו הפרשה דסוף פ' וישלח, וכן בפ' דברים (ב כג) והעוים היושבים בחצרים, וכן הרבה מקראות, וכמ"ש בחולין (ס ע"ב). ועד"ז כמה אגדות חז"ל אשר קשה לשומעין ולבו של אדם משתוממות עליהם, ובהם גנוזים רזי התורה¹⁹⁵⁶, והוא הכל מסיבת התלבשות שפעת אור הדעת בהקליפה והחיצונים רח"ל. והרי נעשה ע"י כל הנז' הענין דגלות השכינה וגלות התורה וגלות ישראל עד יערה רוח ממרום, להשיב את שבותו ולרחם על עמו למען תורתו ושמו יתברך ויתעלה ויתברר כל הטוב והקדושה מהרע והקליפה, ואז הרשעה כולה כעשן תכלה ויאיר ויתגלה כבודו וקדושתו ית"ש למעלה ולמטה ונשגב ה' לבדו ביום ההוא בב"א.

¹⁹⁵⁷ עי' הערה 1959.

¹⁹⁵⁸ ע"י תקוני אדם אז היה כורת הקליפות ואין יראה ופחד לשיתאחזו באחור ואח"כ חזרו פב"פ (פע"ח).

¹⁹⁵⁹ עי' ע"ח שער לו פרק ד: והנה אחר שנברא אדה"ר לעבוד את האדמה ולשמרה כמ"ש בפסוק (בראשית ב טו), אז ע"י תפלתו ביום ההוא קיצץ הקוצים מן הכרם וסילק הקלי' אשר שם, ועי"כ חזרו זו"ן פב"פ שוין בכל קומתן. עי' ע"ח שער ח פרק ו וכאשר אדם החזירם (נ"א וכשאדם מחזירם) פב"פ ע"י מצות ומעשים הטובים אז נגמר ונשלם אחור א' שלם לזה ואחור א' שלם לזה, ויכולין להחזיר פב"פ.

וטעם הדבר¹⁹⁵⁹ כי האדם התחתון ע"י מעשיו גורם זווג עליון¹⁹⁵⁹, ויורדין טפין עלאין למטה שהם בחי' המוחין דז"א והם בחי' החו"ג, אשר הם (נ"א משם)¹⁹⁵⁹ עיקר הטפה כנודע¹⁹⁵⁹. כי אין יוצא מיסוד דבינה רק חו"ג, כי מן החכמה ובינה דז"א אינו יוצא רק הארה בעלמא¹⁹⁵⁹, שמכים החסדים המגולין שם¹⁹⁵⁹ ומוציאין אורותיהן לחוץ¹⁹⁵⁹. והנה בבא אלו החו"ג בראש ז"א, כדין איהו נקיט החסדים ומשתלים אחור דידיה, ואיהי נקטא גבורה ומשתלים אחור דידיה וכדין אתהדרו פב"פ כמ"ש בברכת אבות (שעה"כ שער העמידה ב'), והרי בארנו איך החו"ג גורמין הגדלת אחוריים ועי"כ יכולין לחזור פב"פ.

עי' בהגר"א ספד"צ וסוד הנסירה הוא שמוחין דאבא מסתלקין להאיר¹⁹⁵⁹ לדעת¹⁹⁵⁹ ולנוקבא, ואח"כ מסתלקין מוחין דאבא למעלה לשרשו, ומתוך כך נחשכה הנוק' שרשה בחכמה¹⁹⁵⁹, ואז¹⁹⁵⁹ כל הדינין שבדכורא ניתנין לנוקבא ובו נשארו כל החסדים, ובשביל כך אין להם דיבוק יחד וננסרו לבא פנים בפנים

נ"ל שזה בחי' הדעת, והוא בחי' חו"ג וצ"ע

¹⁹⁶⁰ עי' זהר ח"ג עז ע"א: תאנא בתר דאסתלקו קין והבל אתהדר אדם לאנתתיה ואתלבש ברוחא אחרא ואוליד לשת מכאן אתייחסו דרי דצדיקייא בעלמא ואסגי קב"ה חסד בעלמא ובכל חד אתילידת נוקבא עמיה לאתישבא עלמא כגוונא דלעילא והא אוקמוה חברייא בסתימאה דמתני' דכתיב ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגו' חסד הוא חסד הוא ודאי ובתר דשארי חסד גזעין ושרשין נפקן מתחות לעילא ואתפרשן ענפין וקריב אתרחק כדין ענפא אסגי ואתי לאתחברא בזווגא חד באילנא האי בקדמיתא האי בסתימא דעלמא בגין דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה אבל מכאן ולהלאה בני נשא דישתכחון ביה ונכרתו לעיני בני עמם

תרגום: למדנו אחר שהסתלקו קין והבל, חזר אדם לאשתו והתלבש ברוח אחרת, והוליד את שת, מכאן התייחסו דורות הצדיקים בעולם. והגדיל הקדוש ברוך הוא את החסד בעולם, ולכל אחד נולדה עמו נקבה שיתיישב העולם כדוגמא שלמעלה, והרי פרשוה החברים בסתם משנה, שכתוב ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגו' חסד הוא, חסד הוא ודאי. ואחר ששרה החסד, יצאו גזעים ושרשים מתחת למעלה, ונפרדו הענפים והקרוב התרחק, אז גדל הענף

שעה"כ

שנפרדו ועי"כ לקחה לו לאשה ונזדווגה עמו פב"פ. ופי' הענין הוא, כי נודע הוא שבהיות האדם ישן בלילה נשמתו עולה ושואבת לו חיים מלמעלה כנז' בפרקי ר"א (&), וכן הענין בז"א, כי בהיותו ישן נשאר בו ההוא קיסטא דחיותא כנז' אצלנו בברכת המפיל חבלי (&), ונשמתו שנסתלקה למעלה היתה מושבת לו חיים מבחי' אותו החסד של אימא, והיה מתפשט בו בכולו, ואז הדינין אשר באחוריו היו נפרדים וננסרין מאליהן ונמשכין ונדבקין באחורי הנקבה.

וז"ס מ"ש באדרת נשא (דף קמב ע"ב) ע"פ (&) ויסגור בשר תחתונה ובאתראה שקיע רחמי וחסד כו'¹⁹⁶¹, פי' כי בהיות הדינין ננסרין מאחוריו אל אחורי הנקבה, היה לסבת התפשטות בחי' החסד בתוכו. וכל מה שהיה מתפשט ויורד החסד היו הדינין מסתלקין מאחוריו ונשאר החסד והרחמים שקועין במקום שהיו שם הדינין בתחלה. ועוד נרחיב ביאור בענין הנסירה לקמן בדרוש של הנסירה הננסרת בעשרת ימי תשובה (&) וגם בדרוש השופר (&) וע"ש.

ועתה נבאר מה שיעדנו לעיל בענין המאמר של פ' תצוה¹⁹⁶² כמה שאמר הכתוב (&) יהי שם ה' מבורך כו', כי הנה בעשרת ימי תשובה נגמרת מלאכת הנסירה אשר התחלתה היא מן האחוריים דכתר דז"א וניתנין בכתר דנוק', ובחי' זו של נסירת הכתר נעשית ביום א' של ר"ה, וביום הזה כל הדינין שבכתר הזכר ניתנין בכתר הנקבה, וז"ס יהי שם ה' מבורך, שהיא המלכות הנקראת שם ה' יהי מבורך, מ"ב ברישיה כנודע, כי שם בן מ"ב הוא בראש כנז' בספר התיקונים (תיקון ע' סוף קנז ע"ב)¹⁹⁶³, והוא ענין הדינין הניתנין

- מאיר הכוונה -

ובא להתחבר בזווג אחד עם האילן זה בראשונה, וזה בסתר העולם, משום שכתוב אמרתי עולם חסד יבנה, אבל מכאן והלאה אנשים שימצאו בו, ונכרתו לעיני בני עמם. ועי' לעיל דרושי ק"ש דרוש ו': ברכת אהבת עולם הוא בהיכל אהבה שהוא בחי' החסד ונודע מש"ה והוכן בחסד כסא וגם הפסוק אומר ואיש כי יקח את אחותו בת אביו או כו' חסד הוא לפי שמדת החסד הוא המתקן לזו"ן והמזווג אותם.

שקוע במקום הדין וז"ש ובאתראה שקיע רחמי וחסד עכ"ל הרב בסה"כ. וז"ל הרב בליקוטיס. כדרך שעולים החסדים בזעיר מן היסוד שבו עד כתר שבו להגדילו. כן הגבירות עולות בנוקבא מתתא לעילא עד הכתר שבה להגדילה עכ"ל. ובזה נבין לשון זה מ"ש ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא ר"ל מי גרם לזעיר שיזדווג במ' שהיא אחותו. הוא ע"י החסד דאימא שעל ידו היתה הנסירה. ומ"ש ובתר דשאר חסד וכו'. פי' שלקמן בדף זה ע"כ אמר אתא חסד ופריש לון. דהיינו שע"י חסד דאימא היתה הנסירה. ומ"ש שם ונפקו גזעין מתחות לעילא. פי' הם הגבורות והיו באחורי זו"ן שלקחתם המ' לבדה ועלו מן היסוד שבה עד הכתר שבה להגדילה כמ"ש בשם הרב. וז"ש ונפקו גזעין מתחות לעילא. ומ"ש ואתפשטו ענפין. פי' הם הקצוות דמ' שנתקנו וז"ש ואסגיא ואיתעבידת ה' תתאה. ובזה נבין ג"כ מ"ש בדף זה ובתר דשאר חסד. פי' אחר שהחסד גרם הנסירה אזי גזעין נפקין מתחות לעילא שהם הגבורות שלקחה המ' ועלו בה מן היסוד שבה עד כתר שבה להגדילה. ומ"ש ואיתפרשן ענפין. פי' הם הקצוות שבה שנתפשטו ומ"ש. וקריב אתרחק. פי' אחותו שהיתה מותרת לו נאסרה עליו ממתן תורה ואילך ומ"ש כדין ענפא אסגי וכו' פי' מ' נגדלה ע"י הגבורות ונזדווגה עם זעיר פנים בפנים. ומ"ש האי בקדמיתא פירוש תחלה היתה אחותו מותרת לו. אבל ממתן תורה ונכרתו וכו' כי הבא על אחותו בכרת.

¹⁹⁶¹ ז"ל: ויקח אחת מצלעותיו מאי אחת דא היא נוקבא וסלקא ואתתקנא ובאתראה שקיע רחמי וחסד הה"ד ויסגור בשר תחתנה (בראשית ב) וכתב והסירותי את לב האבן מברשכם ונתתי לכם לב בשר (יחזקאל לו)

תרגום: "ויקח אחת מצלעותיו" מאי "אחת"? זו היא הנקבה, עלתה ונתקנה, ובמקומה נשקעו רחמים, רחמים וחסדים. וזהו שנאמר "ויסגור בשר תחתנה" ונאמר "והסירותי את לב האבן מברשכם ונתתי לכם לב בשר".

¹⁹⁶² עי' לעיל הערה 1940.

¹⁹⁶³ ז"ל: שבעה שמהן דרישא דסלקין למ"ב אינון אב"ג ית"ץ וכו' רקיעא קדמאה

תרגום:

שעה"כ

ברישא דנוקבא ביום הזה הנק' שם בן מ"ב שהוא גבורה כנודע¹⁹⁶⁴. אמנם ספיה רך, כי כשנשלמת לקחת אותם הדינין הננסרין מן הזכר כולם, אין בו עוד מה ליתן, והיתה בנוק' דתקיפי חילהא בקדמיתא כל זמן שלוקחת דינין מן הזכר, וכשהשלימה לפעול את הדינין שקבלה ממנו, אין בה עוד מה ליתן וחליש חילהא, והרי רך¹⁹⁶⁵. אבל הזכר אינו כן, כי הוא אינו צריך לזולתו, וכל מה שהולך, מתגבר והולך. ואדרבה רישיה רך וסיפיה קשה.

ובזה יתורץ ענין המאמר הזה החולק עם ספרא דצניעותא, כי שם נאמר להיפך הדינין דנוק' נייחין ברישא ותקיפין בסיפא וההיפך בדכורא. אבל הענין הוא כי בספרא דצניעותא מדבר בבחי' הדינים בעצמם, אשר הם בחי' נה"י דו"א שבהם סוד הדינין כמבואר לעיל (צא ע"א), והנה הם נכנסין ונעשים בחי' מוחין ברישא דנוק'. אבל נה"י של הנוק' אין עוד פרצוף אחר באצילות תחתיה להעשות בו בסוד מוחין. ונמצא כי דינין דילה שהם הנה"י שבה תקיפין בסופא. אבל בפ' תצוה אינו מדבר בבחי' הדינין בעצמן אלא בבחי' מה שלוקחת הנוק' מן הדכורא, כי בתחילה בעודה מקבלת ממנו הם דינין קשים, ובסופה שכבר אין לה מה לקבל, אינון נייחין, ולא איירי הכא אלא בבחי' הנקבה בעצמה המקבלת הדינין, ולא בבחי' הדינים בעצמם.

ונחזור לענין א' לבאר ענין מחלוקת ר"א ור"י שנחלקו אם בניסן נברא העולם או אם בתשרי נברא העולם. וכבר נתבאר לעיל ביאור מחלוקתם מה עניינו, אבל עדיין נשאר לנו לבאר איך ב' הסברות הם אמיתיות דברי אלקים חיים ולא פליגי, וזה יובן במ"ש בדרוש אחר ביאור הקדמת אדרת האזינו, וע"ש (שער מאמרי רשב"י נב ע"א) איך כשנאצל ז"א היו לו ג' זמנים מן עיבור א' ואז היה בבחינת ג' כלילן בג', זמן היניקה ואז מתפשט לו"ק, זמן עיבור ב' לצורך המוחין דגדלות כמו שהודעתך בדרוש התפילין (&). והנה ב' בחי' יש בז"א¹⁹⁶⁶: הא', הוא בחי' היצוניותו¹⁹⁶⁷ שהוא כלל מציאות העולמות. והב', הוא פנימיותו שהוא סוד הנשמות¹⁹⁶⁸. והנה בכל בחינה מאלו הב' עברו ג' זמנים הנו', כי

- מאיר הכוונה -

¹⁹⁶⁴ עי' תיקו"ז כ ע"א, וזהר תצוה קפז ע"א. שם בן מ"ב אותיות הוא ברישא דמלכא, והוא מסטרא דגבורה והוא השם היוצא מהפסוק "והארץ היתה תוהו וכו'". שם זה היה בעולם התוהו, ואח"כ נפקא מאתלטיא, והיינו הדינים מסטרא דבוצינא שנכללו בגלגלתא, שכן משם היה כח עולם התוהו, והוא בהר"ד שבו נרמז שם מ"ב [והוא בשנה שלפני בריאת העולם שהיה תוהו] (ב"ע קמט ע"ב).

עי' ע"ח שער השבירה פרק ב: ובה תבין סוד שם מ"ב שהוא אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צי"ת, כי כבר ידעת כי שם מ"ב הוא ביצירה, ויצירה הוא בחי' ז"א כנודע, שהוא סוד הז' המלכים. נמצא כי שם מ"ב זה מדבר בסוד המלכים. ואם תסתכל תראה איך שם ע"ב הוא במוחין והוא נקרא טעמים, והוא נקרא אצילות, אח"כ הטעמים של ס"ג הוא בבריאה, והנקודות שלו ביצירה, והם סוד מלכים שמתו, כי הנקודות הם בחי' ז"ן שהם יצירה ועשיה (נ"א הוא בבחי' ז"א שהוא יצירה). אמנם כוונת מ"ב זה הוא להעלות כל הברורים משם אשר נשארו מזעיר ונוקבא ביצירה ועשיה, כי כל שם מ"ב הוא להעלות כנודע, אם כן ודאי הוא כי בשם זה נרמז מיתת המלכים, ועל סדר מיתתן הוא סדר העלאתן ע"י בירור בכח שם זה. ועי' לעיל הערה 55.

¹⁹⁶⁵ עי' שער מאמרי רשב"י לב ע"א: כאשר השלים ענין הנסירה ונשלמו בה כל הדינין שהיו בזכר אין עוד דינין בו לתת לה ולכן סופיה רך כי אז היא דומה אל הנקבה דחלש חילהא כי אין בה מעצמה רק מה שלוקחת ממנו והנה כבר נשלמו ואין עוד מה לקבל ולכן הם נייחין בסופה.

¹⁹⁶⁶ בעיבור ז"א (פע"ח קלב ע"א).

¹⁹⁶⁷ עי' ליקוטי תורה בראשית : @ויאמר אלהים נעשה אדם: הנה מתשרי שהוא עת העיבור עד ניסן ששה חדשים כי יש יולדת לז' ויולדת למקוטעין אף שלא נשלם זמן כל עי' שמון ששון שמציין לע"ח שער המוחין פרק א שמשמע אולי משם שמציאות המוחין כחלק מהגוף היא מהיצוניות, והפנימיות מהפנימיות.

¹⁹⁶⁸ עי' כללים ח"א לו ע"ד זה תמצית לשונו: בחיצוניות (ב"ן) יצא מלך הגבורה בראשונה, וזה בניסן נברא העולם, קדם למלך חסד, ובתיקון (מ"ה) יצא חסד (תשרי) קודם לגבורה. [כן הוא בספר הליקוטים (פ' וישלח) וכן במאמרי רשב"י (דף סב ע"ג מדפוה"ח תרנ"ח)¹⁹⁶⁸ וכן הוא דעת הגר"א

שעה"כ

בתחילה היו לז"א ג' הזמנים הנז' של: עיבור א', ושל יניקה, ושל עיבור ב' דמוחזין דגדלות, וכ"ו בבחי' החיצוניות. ואח"כ היה לז"א עוד פעם אחרת ג' הזמנים הנז' בבחי' הפנימיות. ועד"ו היה בכל העולמות כולם, כי יש בהם חיצוניות ופנימיות. והנה ר"א ור"י מר איירי בבחי' החיצוניות שהוא כללות העולמות בעצמם, ומר איירי בבחינת הפנימיות שהוא ענין הנשמות. ולא פליגי כי בבחינה זו נכנסת בחי' הנוק' בתחילה, ובבחי' זו נכנס הזכר בתחילה. ולא וצא ע"ד קבלתי ממורז"ל פרטן אמיתי באיזו בחי' מהם נכנסה הנקבה בתחילה, ובאיזה בחי' נכנס הזכר בתחילה¹⁹⁶⁹.

דרושי ראש השנה דרוש ב'

יבאר בו למה הם ב' ימים דר"ה מקושר עם האמור. וז"ל: ואחר שנתבאר ענין זה, נבאר ענין ב' ימים דר"ה מה עניינם. כי הרי נוהגים לעשות ב' ימים דר"ה גם עתה בא"י, משא"כ בשאר הי"ט. אבל הענין מובן עם הנז', כי ב' בחי' יש בז"א, והם חיצוניות ופנימיות, וכנגדם הם ב' ימים טובים דר"ה. והענין הוא במה שהודעתך בתפילת שחרית דחול, כי כל התפילה שאנו מתפללים בזמן הגלות והחורבן, אין בהם כח רק להעלות בחי' פנימיות העולמות בלבד¹⁹⁷⁰, ולכלול פנימיות דעשיה ביצירה וזה בזה וזה בזה עד האצילות, וזה בכח נשמותינו הנמשכות מבחינת הפנימיות. אבל בחי' החיצוניות, שהם העולמות בעצמם¹⁹⁷¹, והמלאכים אינם יכולים לעלות. וז"ס (&) הן אראלם צעקו חוצה¹⁹⁷², ר"ל כי המלאכים צועקים לסיבת היותם חוצה ואינם פנימיות כמו נשמת בני אדם. והנה

- מאיר הכוונה -

בספד"צ (פרק א ט ע"ג ד"ה מלך השני) אמנם אמנם עי' בע"ח בדרושי נקודות פ' ד' ה' ובשביה"כ פ' א' ב' החולק].

גם אפשר להעמיד דבריהם בעולם התהו, שבמלכי עיגולים גבורה קדם (בניסן נברא העולם) ובמלכי יושר חסד קדם (בתשרי נברא העולם). וכמובן שמאחר שהעולם שאנו חיים בו הוא אחר התיקון, ולכן להלכה כר"א, שבתשרי נברא העולם.

ניסן שייך להתפשטות הראשונה, כי מכלילות האור דהתפשטות הראשון הכלולה בהתפשטות השני הוציא מכחה ותכונתה את המציאות, לכן הוא שליטת החסד, שכל התגלות היא מכח החסד, ותשרי שייך להתפשטות השני שהוא מסוד הצמצום וגילוי הגבורות.

מש"כ שמציאות דתשרי הוא מסוד הצמצום זה לא על מציאותה גופה, אלא הכוונה על גילוי הגבורות ושליטת הדין שבתשרי, ואפילו שעיקר העולם היא רק התפשטות השני, אבל נכלל בו כח של התפשטות הראשון וזה כח ניסן.

אם כן יוצא שהמח' ר"א ור"י מח' במציאות העולם ממש, ועכ"ז שניהם אמת כי ההתפשטות הראשון מסוד ניסן הוא הגילוי הראשון והיסוד לכל הבריאה, אבל הוא עלה ונסתלק ונשאר עומד לעולם למעלה להיות שורש עליון לבריאה, אבל ממנו נעשה מקום דעולם שהוא כח הנושא אותו תמיד, ע"כ.

ר"ל כי בבחי' העולמו שהם העגולים ירד העטרה דגבורה תחלה (וכמ"ש הגר"א בספד"צ פ, א שבהגבורות יורד הגבורה תחלה) ובבחי' הנשמות שהוא היושר ירד החסד תחלה כמ"ש בע"ח נקודות ד (גליונות הלש"ו בפע"ח).

¹⁹⁶⁹ ז"ל גליונות הלש"ו על הפע"ח: כי מחלוקתם היא באמת ענין אחר והיינו כי ר"א מדבר בעת התיקון ור"י מדבר בעולם הנוקדות וכן הפרטיות הנה ר"א מדבר במלכי היושר ור"י מדבר במלכי העגולים.

¹⁹⁷⁰ עי' ע"ח שער מ דרוש ג: והנה תבין מכמה דרושים כי חיצוניות העליון גדול מאד מפנימיות התחתון. וכשעולה התחתון בעליון הנה הפנימיות של התחתון נעשה חיצוניות אל חיצון העליון, וחיצוניות העליון נשאר בחי' פנימי אל החיצוניות שהוא בחי' פנימי התחתון. וא"כ עם זה הדרוש נוכל לבאר דע כי עליות העולמות בתפלת החול, ובשבת מתערבין חיצוניות עם הפנימיות ע"ד הנ"ל ונעשה הכל חיבור א'. עי' לעיל הערה 447.

¹⁹⁷¹ לכן לא נראה תיקון לעין.

¹⁹⁷² עי' לעיל להערה 449.

שעה"כ

קודם החורבן היה כח ויכולת בתפלתנו להעלות הפנימיות והחיצונית ביום א' בלבד¹⁹⁷³, ולא היו עושים רק יום א' בלבד, זולתי כשלא באו העדים אלא מן המנחה ולמעלה¹⁹⁷⁴, אבל אחר החורבן הוא בהכרח לעשות ב' ימים של ר"ה וכו' בדברי רשב"י בספר הזהר (&) ובס"ה (תיקו"ז סב ע"א)¹⁹⁷⁵. וביום הא' עולה בחי' הפנימיות והנשמות, וביום הב' עולה אף בחינת החיצונית¹⁹⁷⁶, וזהו הטעם שאמרו בס"ה בפ' פנחס (דף רלא ע"ב) דיום הא' הוא דינא קשיא והב' הוא דינא רפיא¹⁹⁷⁷, והטעם הוא כי ביום הא' עדיין לא נתבסמו העולמות

- מאיר הכוונה -

¹⁹⁷³ עי' זהר ח"ג רלא ע"א: אמר רבי יהודה לימא לן מר (ס"א מאלין) מלין מעליתא דראש השנה פתח רבי שמעון ואמר ויהי היום בכל אתר דכתיב ויהי איהו צער ויהי בימי צער ודאי ויהי היום יומא דאית ביה צער ודא הוא ראש השנה יומא דאית ביה דינא קשיא על עלמא ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם יומא דראש השנה הוה ובכל אתר ויהי היום דא ראש השנה ויהי היום ויבאו בני האלהים יום ראש השנה הוה בכל זמנא תרין יומין אינון מאי טעמא בגין דלהוי יצחק כליל דינא ורחמי תרין יומין ולא חד דאלמלא ישתכח יחידי יחריב עלמא ועל דא כתיב תרין זמנין ויהי היום ויהי היום:

תרגום: אמר רבי יהודה, יאמר לנו הרב (מאלו) דברים עליונים של ראש השנה. פתח רבי שמעון ואמר "ויהי היום" בכל מקום שכתוב "ויהי" הוא צער, "ויהי בימי" צער ודאי, "ויהי היום", יום שיש בו צער, וזהו ראש השנה, יום שיש בו דין קשה על העולם. "ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם", יום של ראש השנה היה, ובכל מקום "ויהי היום", זה ראש השנה. "ויהי היום ויבאו בני האלהים", יום ראש השנה היה. בכל פעם, שני ימים הם, למה כדי שיהיה יצחק כלול מדין ורחמים, שני ימים ולא אחד. שאלמלא ימצא יחידי, יחריב העולם, ועל זה כתוב שתי פעמים "ויהי היום" "ויהי היום".

א ס"ה בין כחול בין כחול וזו אפטר לומר ככל זמן שארי קודם ריב"ז לא היו עושים רק יום א' כדאי' נכ"ה וז"ע ח"ן היה קודם לזמן יצחק יחידי ולא אפטר כי קודם לא היה שום סדר משה"כ עתה נגלות : ב נכוונות כתב שיאמר נחמה טעם תקיעת שופר :

ויזיזי אורוח

¹⁹⁷⁴ עי' ביצה &

¹⁹⁷⁵ סב ע"א: תרין יומין חד דראש השנה וחד דיום הדין דתנינא איהו מספק.

¹⁹⁷⁶ עי' ע"ח שער פנו"ח דרוש ד: אלו הב' גופים הם הא' נקרא חיצונית הספירות, כי ממנו נשמות המלאכים, הב' הוא שממנו נשמות הצדיקים ונקרא פנימית הספירות. אמנם נסתפקתי אימתי נכנסין, וכפי הנ"ל בענין ב' ימים דר"ה, נראה כי אחר גמר כל החיצונית נעשה הפנימיות. ואפשר כי נעשה (יום א' ויום ב' - נמחק באדם ישר) ביחד וצ"ע. זה בפשטות סתירה, ועי' לקמן הערה 1981.

¹⁹⁷⁷ לא מצאתי את זה בפירוש בלשון הזהר עצמו.

ז"ל: ביומי דר"ה מתקנין בי דינא כורסייא למלכא למידן כל עלמא וישראל עאלין בקדמיתא בדינא קמיה דליפוש רחמי (ס"א קמי דליפוש רוגזא) תנן ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו יום ביומו מאי הוא אלא הני תרי יומין דר"ה אמאי תרי יומין בגין דאינון תרי בי דינא דמתחברן כחדא

ב ר"ל בינה נופה א"ת
האלע וכוונת הנבואות
לכנין הטקנה וז"ס
דמתחברין כחדא דינא
עילאה אימא כדילא תהא

דינא עלאה דאיהו קשיא [מלכות: גבורה: ד בינה:] בדינא תתאה דאיהו רפיא ותרואיהו משתכחי ועל דא לא ידעי הני בבלאי רזא דיבבא ויללותא ולא ידעי דתרואיהו אצטריכו יללותא דאיהו דינא תקיפא תלת תבירין דאיהו דינא רפיא גנוחי גנה רפיא אינון לא ידעי ועבדין תרואיהו ואנן ידעינן ועבדינן תרואיהו (ס"א וע"ד רזא דיבבא ויללה ותרואיהו אצטריכו הני בבלאי אינון לא ידעי ועבדין תרואיהו) וכלא נפקין לארח קשוט:

פתח ואמר תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו תקעו בחדש שופר מאי בחדש דא בי דינא רפיא דאקרי חדש בכסה (כס דעלמא עלאה כ"ס ה' דא פחד יצחק דאיהו כס למלכא עלאה תו בכסה) דא דינא קשיא פחד יצחק דינא דאתכסייא תדיר דלאו איהו דינא באתגלייא כי חק דא דינא רפיא משפט דא דינא (קשיא) ברחמי ותרואיהו אינון כחדא בג"כ תרין יומין ותרואיהו ברזא חדא אשרי העם יודעי תרועה וגו' לא כתיב שמעי או תקעי תרועה אלא יודעי תרועה בגין (ס"א כגון) חכימין דדירין באורא דארעא קדישא אינון ידעי תרועה רזא דתרועה כמה דכתיב תרועם בשבט ברזל מאן עמא כישראל דידעין רזין עלאין דמאריהון למיעל קמיה ולא תקשרא ביה וכל אינון דידעי רזא דתרועה יתקרבון למיהך באור פניו דקב"ה ודא אור קדמאה דגניז קב"ה לצדיקייא וע"ד אצטריך למנדע לה:

תרגום: בימי ראש השנה מתקנים בית דין כסא למלך לדון את כל העולם, וישראל נכנסים בראשונה בדין לפניו, שירבו הרחמים (לפני שירבה הרוגז). למדנו, "ומשפט עמו ישראל דבר יום

שעה"כ

ואינם יכולין להתעלות ליכלל זה בזה, אמנם הפנימיות לבדו הוא העולה ונכלל כנו, ולכן הוא דינא קשיא. אך ביום הב' שכבר נכללת בחי' הפנימיות¹⁹⁷⁸ ביום הא', מכאן זה גם העולמות שהם בחי' החיצוניות עולין ונכללין ביום הב' גם הם¹⁹⁷⁹. ואף גם אז אינם עולין ונכללין מעצמם רק ע"י הפנימיות של הנשמות¹⁹⁸⁰, וכיון שעולים העולמות עצמן ביום הב', לכן נקרא דינא רפיא, ולמעט זה ביום א' עולה הפנימיות כדי שיהיה כח ביום ב' לעלות גם החיצוניות. משא"כ אם היה הדבר בהיפך, כי ביום א' אי אפשר אל החיצוניות לעלות, וכל בחי' הנסירה הנעשית ביום א' בענין הפנימיות בזכרנו לחיים בברכת אבות, חוזרת להיות ביום ב' להיות בבחי' החיצוניות, ולכן הם ב' ימים¹⁹⁸¹.

דרושי ראש השנה דרוש ג'

בענין הנסירה, ובו נשלים לבאר ענין הנסירה שנתבאר בדרוש שקדם לזה, ולכן נבאר כל ענין עשרת ימי תשובה שמן ראש השנה ליום הכפורים. כי הנה ענין הנסירה נמשכת בעשרה ימים אלו.

הנה נתבאר בדרוש שקדם, כי ענין הנסירה היא להסיר כל בחי' הדינין אשר באחורי ז"א אל הנקבה, וישאר ז"א בבחי' הסדים, ונוק' בבחי' דינין, ואח"כ אנו ממתקים ומבסמים את הדינין אשר בה¹⁹⁸². ודע כי בדרוש השופר יתבאר ענין הנסירה בתכלית הביאור, אבל בדרוש הג' (&) של חג הסוכות שם נתבאר בדרך קצרה כל בחי' הדורמיטא והחיבוק בשמאל, בסוד (&) שמאלו תחת ראשי, והנסירה וחיבוק הימין באר היטב, אלא שהוא דרך קצרה, ולכן צריך שתעיין שם היטב.

- מאיר הכוונה -

ביומ"ו, מהו "יום ביומ"ו, אלא אלו שני ימים של ראש השנה. מדוע שני ימים, משום שהם שני בתי דין שמתחברים כאחד, דין עליון שהוא קשה, בדין תחתון שהוא רפה, ושניהם נמצאים. ועל זה לא יודעים אלו הבבלים סוד של היבבה והיללה, ולא יודעים ששניהם צריכים. יללה שהוא דין תקיף, שלשה שברים שהוא דין רפה, גניחות שגונח ברפיון, הם לא יודעים ועושים שניהם, ואנו יודעים ועושים שניהם, (ועל זה סוד היבבה והיללה, ושניהם צריכים אלו הבבלים אינם יודעים ועושים שניהם) והכל יוצא לדרך אמת.

פתח ואמר "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו", "תקעו בחדש שופר" מהו "בחודש", זה בית דין רפה, שנקרא חודש, "בכסה" (כסא של העולם העליון, כסא ה', זה פחד יצחק, שהוא כסא למלך העליון. עוד "בכסה") זה דין קשה, פחד יצחק, דין שמתכסה תמיד, שאינו דין בגלוי, "כי חק", זה דין רפה, "ומשפט" זה דין (קשה) ברחמים, ושניהם הם כאחד. בגלל זה, שני ימים ושניהם בסוד אחד. "אשרי העם יודעי תרועה וגו'", לא כתוב "שומעי" או "תוקעי תרועה", אלא "יודעי תרועה" בגלל (כגון) החכמים שדרים באויר של הארץ הקדושה, אלו "יודעי תרועה", סוד של התרועה, כמו שכתוב "תרועם בשבט ברזל". מי עם כישראל שיודעים סודות עליונים של רבונם, לעלות לפניו ולהתקשר בו, וכל אלו שיודעים סוד התרועה, יתקרבו ללכת באור פניו של הקדוש ברוך הוא, וזה האור הראשון שגנז הקדוש ברוך הוא לצדיקים, ועל זה צריך לדעת אותה.

עי' מ"מ שמביא מלקמן צב ע"א/ע"ב שהדינא קשיא היא לאה, ויתכן שזה עומק כוונת הרח"ו. אמנם האור יקר לומד דינא קשיא כגבורה.

¹⁹⁷⁸ עי' לעיל הערה 1970.

¹⁹⁷⁹ כל חיצוניות כאן הוא לא חיצוניות הגמור, שזה רק נתקן בתיקון ביאת משיח.

¹⁹⁸⁰ לאפוקי עולמות ומלאכים.

¹⁹⁸¹ עי' שער אנ"כ פרק י': גם תבין מ"א איך הפנימית יש בו עיבור יניקה (ועיבור) [ומוחין],

והם מן ט' חדשים וז' חדשים, והחיצונית הם מט' ויב"ח. ובמ"א כתוב כי האורות הם מז', והכלים מ"ב חדשים, והבן זה. ובמ"א כתוב כי תחלה נעשה פנימיות ואח"כ חיצוניות, ובמ"א להיפך. ונראה לתרץ, כי אין חשש כי בתחלה בבריאת עולם הוצרך לעשות חיצוניות תחלה, כי כן סדר שתחלה נכנס הגוף ואח"כ הנשמה, אך אח"כ הוא להיפוך, כי החיצוניות אינו יכול לכנוס אם לא יכנס תחלה הפנימית. גם מ"ש כי היה כל א' בפ"ע, זה היה בבריאת עולם או בעת שהוא דוגמת בריאת עולם, (אמנם בכל יום בעת התפלה נעשה ביחד – נמחק באדם ישר).

¹⁹⁸² על ידי הורדת נה"י חדשה מאימא, עי' צב ע"א בתקיעת שופר.

שעה"כ

והנה בכל עשרה הימים ¹⁹⁸³אלו ז"ן עומדים אב"א ¹⁹⁸⁴מן החזה שלו ולמטה, לפי שלא נגמרה מלאכת הנסירה עד יוה"כ כמו שיתבאר. והנה בענין נסירת הדינין האלו יש ב' בחי': הא', הוא להמשיך כל הדינין שיש בכתר שבו וליתנם בכתר שבה ¹⁹⁸⁵, ושל חכמה שבו בחכמה שבה, וכעד"ז עד תשלום י"ם שבו בי"ם שבה. בחי' הב' היא, כי הנה בחי' הי"ם שבה הם עומדים מן החזה שלו ולמטה, וא"כ צריך שהדינין שבחצי התחתון דת"ת שבו ינתנו בכתר שבה, והדינין שבפרק א' דנצח שבו בחכמה בה, וכעד"ז עד תשלום הנה"י שלו בכל שיעור קומת שלה.

ונבאר ענין ב' בחי' אלו איך נעשות בי' ימים אלו, גם יתבאר היטב מפורש אופן מלאכת הנסירה.

הנה ביום א' דר"ה שהוא יום ¹⁹⁸⁶שנברא בו אדה"ר, אז הפיל ה' תרדמה על ז"א, כדי לנסור את הנוק' העומדת באחוריו. וזה ענין אופן נסירתה: כי בתחילה ¹⁹⁸⁷היו הדינין האלו באות לה ע"י ז"א, שנותן לה בחי' הגבורות אשר בדעת שלו ¹⁹⁸⁸, יען כי אימא עילאה היתה מתפשטת בו. אבל עתה שנפלה עליו תרדמה, ונסתלקו ממנו אימא עילאה, וגם נסתלקו ממנו המוחין שלו שהיו בתוכו, בתוך ¹⁹⁸⁹התפשטות נה"י דאימא עילאה בו כנודע, ואז גם עטרא דגבורות שבדעת נסתלקה ממנו. ואחר הסתלקותו מתוכו מתפשטת אימא עילאה בבחי' הנה"י שבה תוך הנקבה עצמה, ואותם הגבורות (צב ע"א) דעטרא דגבורות נמשכין אליה ע"י הבינה שלא ע"י ז"א, וכמ"ש זה היטב בברכת המפיל חבלי שינה כו' (&), וע"ש היטב ¹⁹⁹⁰.

גם יתבאר לקמן בענין כוונת השופר, כי שם נתבאר ענין מה שנסתלק מן ז"א שהם בינה ¹⁹⁹¹ועטרא דגבורה להכנס ברישא דנוק', אבל מוח חכמה ועטרא דחסד נשארו בסוד אור מקיף על רישא דז"א ¹⁹⁹². והרי איך נסתלקו הדינין והגבורות מז"א שהיו הולכות לצד אחוריו להכנס ולהתפשט בנקבה, ועי"כ היו מחוברים אב"א, ועתה בהסתלקם מתוכו

- מאיר הכוונה -

¹⁹⁸³ בכל עשרה הימים – נמחק בפע"ח ובמקומו איתא בימים.

¹⁹⁸⁴ והיא סנוסף בפע"ח).

¹⁹⁸⁵ עי' שמן ששון שלקמן בדרוש ג' איתא שבחי' זו נעשית ביום א' דר"ה כסברת ר"א שאמר

בתשרי נברא העולם, וכך אנו נוהגים בכוונות.

¹⁹⁸⁶ של בריאת עולם.

¹⁹⁸⁷ לפני הנסירה.

¹⁹⁸⁸ עטרא דגבורות כדלקמן (ש"ש).

¹⁹⁸⁹ שנה"י דאימא לבוש למוחין דז"א.

¹⁹⁹⁰ עי' פע"ח: והנה דוגמת מה שביארנו בעליות נשמות בעת שינה בלילה כן הוא סוד השינה

ודורמיטא בז"א כי נשמתו עולה למעלה אל הבינה להיות שם בסוד בחי' מ"נ כדי לזווג את אר"א שישפיעו באותו זיווג מוחין לצורך המלכות כדי לבנותה ולהגדילה כמוהו ואמנם אם גם שניהן ז"נ היו עולין בסוד מ"נ הנה אז היתה צריכה לקבל המוחין של ידו ובזה לא היתה נגדלת כמוהו שיעור מדתו כיון שהארתה באה על ידו אי אפשר שתהיה שוה אליו ולכן הוא לבדו עולה בסוד מ"נ ואח"כ המוחין ניתנין לה שלא ע"י

והנה הנשמות אנו רואין בסוד השינה שעולין של זכרים ושל נקבות והטעם שכיון שצורך מ"ן אלו של הנשמות הם לצורך התחדשות הנשמות של הזכרים ושל הנקבות עצמן לכן צריכין לעלות בין זכרים בין נקבות כי מ"נ של הזכרים מועילים לצורך הנקבות ומ"נ של הנקבות מועילים לצורך הזכרים כי לעולם אין המ"ן עולין אלא לצורך זולתן וכן כשצריכין ז"נ מוחין אז עולין שניהם בסוד מ"נ והז"א מעלה מ"נ לצורך הנוקבא ונוקבא מעלה לצורך ז"א ואז כיון שבא השפע לשניהן א"כ מוכרח הוא שתהיה הנקבה טפילה לזכר אך כשהמוחין לצורך הנוקבא לבד אז עולה הז"א לבדו בסוד מ"נ ואז היא נוטלת מוחין שלה לעצמה שלא על ידו כי אין באים מעורבים יחד מוחין שלו ושלה כדי שיטלם הוא תחלה הכל

¹⁹⁹¹ היינו נה"י דבינה.

¹⁹⁹² בשעת התרדמה.

שעה"כ

ונכנסו בה שלא ע"י ז"א נפרדת וננסרת מאתו וניתנו בה כל הגבורות ההם. נמצא כי נתינת הדינין והגבורות בה שלא ע"י ז"א היא גורמת אל הנסירה שתפרד ממנו¹⁹⁹³, כי אינה מקבלת ממנו דבר. וב' דברים אלו שהם נתינת הגבורות בה, והנסירה נעשות כא'. והנה ביום א' דר"ה כל הגבורות שהם בכתר שלו עד סיום כל הת"ת שבו ננסרו וניתנו אליה בכתר שבה העומד באחורי חצי התחתון דת"ת שבו, באופן כי הוא ננסר כחב"ד וחג"ת¹⁹⁹⁴ שבו, והיא לא ננסר ממנו רק הכתר שבה. וכל הגבורות ההם נתקבצו בכתר שבה.

ובזה תבין מה שנתבאר בדרוש שקדם לזה כי ר"ה הוא ראש וכתר דז"א עם היות שכל החדשים הם בנקבה¹⁹⁹⁵ כנודע¹⁹⁹⁶. אבל ביאור הדבר הוא כי אין ננסר ביום א' אלא בחי' הדינין שבכתר הזכר לתתם בכתר שבה מראשו לראשה. ונמצא כי סוד ר"ה הוא ראש הזכר, וגם הוא ראש הנקבה, זה נותן וזו מקבלת, ושניהם אמת¹⁹⁹⁷. והנה להיות כי הגבורות האלו ניתנין בה שלא ע"י ז"א הם דינין תקיפין בלי התבסמות ומיתוק¹⁹⁹⁸, ואח"כ ע"י השופר שתוקעין ביום ר"ה חוזרין נה"י דאימא עם המוחין שבתוכם לחזור ולכנס תוך ז"א כמש"ל ענין תקיעת שופר, וכבר הקי"ן ז"א מתרדמתו, ואז בהכרח הוא שחוזרם הגבורות להמשך בנקבה ע"י ז"א¹⁹⁹⁹, ונותן בה בחי' גבורות כיוצא בהם כנגד הא'²⁰⁰⁰ בנוק, אבל אלו הגבורות הם מתוקות ומבוסמות יותר²⁰⁰¹ מאותם הגבורות שניתנו בה

- מאיר הכוונה -

¹⁹⁹³ עי' לקמן פסקא ד"ה גם צריך שתדע כי ביום הא' בלבד, ששמע שיש נסירה גם קודם תקיעת שופר וגם אחר כך. ##*#*# עי" שם ספק.
¹⁹⁹⁴ נמנה גם כתר, וגם דעת, עי' שער כה פרק א, וצ"ע
עי' לעיל הערה 1988, הרב אמר שזה לא דעת אלא כל הריבועים הוי"ת שאחוריים שלהם, עי' שער לד פרק ב אות ה, שאל"כ אין דעת בכתר.
¹⁹⁹⁵ עי' לעיל צ' ע"ד ששל קיץ של נוק', ושלחורף דכר, אבל של חורף נקראים שנה.
עי' ליקוטי תורה פרשת ויצא מא ע"ב כי מניסן ועד תשרי הוא זכר ומתשרי ועד ניסן הוא אור חוזר נוק'
עי' פע"ח: כל החדשים הם במלכות האמנם יש בהם ב' בחי' הא' בהיותה מצד הזכר [עצמה והא' בהיותה מצד הזכר – כת"י מלש"ו].
סדר זה הוא בזכר כי תשרי גולגלת הזכר¹⁹⁹⁵ חשוון וכסלו ב' אודנין טבת ושבת תרין עינין אדר חוטם (פע"ח).
¹⁹⁹⁶ עי' מבו"ש סב ע"א: בר"ה יום א' נגמרה כל פרצוף לאה לגמרי אך רחל לא נתקנה עד שמיני עצרת בהמשך כל הזמן האמצעי וזה סדרם. ביום הא' ננסר ז"א ונעשה כלי כתר שבה ע"י איברי גוף הז"א עצמו ואז בא תרדמה לז"א ועלה בסוד מ"ן להמשיך פנימיות מוחין דכתר דנוקבא. ובין כך ובין כך ניתן לבושי ת"ת דאימא לעשות לבוש למוחין לכתר שבה ואלו נמשכו מאימא בה שלא ע"י זעיר כיון שהם איברים שלה דגופה עצמה ממש. אח"כ בא השופר ונתעורר ונכנסו המוחין בז"א ואז יצאו דינים מתוקים והם פנימיות המוחין לכתר דנוקבא ונכנסו בה בכתר שלה בסוד צלם שלה.
¹⁹⁹⁷ גם לבחי' ראש שלה וגם שלו. אולי גם בחי' הנסירה שבין כתר לכתר ולא בין חצי ת"ת לכתר.

¹⁹⁹⁸ היינו בתרדמה שעולים נה"י דאמא שבז"א לאימא [עי' לקמן הערה **Error! Bookmark not defined.** ועי' פע"ח קכח ע"ד: אז דרך חוץ שלא ע"י ז"א הבינה נותנת אלו הדינין כולם אל המלכות] וחוזרים לנוק' שלא דרך תיקון וזיווג ועליית מ"ן, ולכן הם לא מבוסמים, אמנם אחר כך בתקיעת שופר שיש עליית מ"ן וזיווג ומיתוק הגבורות, ואז חוזרים לז"א ליתנם לנוק', הם ממותקים ביותר.
¹⁹⁹⁹

²⁰⁰⁰ הראשונים (פע"ח).

היינו כנגד כל הי"ס שבגבורות עתה הם גבורות ממותקות, ועי' צא ע"ב שנראה שהיה עליית מ"ן בשופר של ז"א ונוק', וצ"##*#*G, אמנם עי' לשון הפע"ח הלא כאשר נסתלקו המוחין שלו למעלה נעשה שם מ"ן לזווג או"א.
²⁰⁰¹ האם זה זיווג פב"פ של הכתרים ##*#*?

שעה"כ

בהתפשטות אימא עילאה בתוכה בעת תרדמת ז"א כנז' בסוד הנסירה. והטעם הוא כי בעת תרדמת ז"א²⁰⁰² עלתה נשמתו שהן המוחין שבו למעלה באו"א בבחי' מ"ן²⁰⁰³, וגרם זווג עליון בהם. וע"י הזווג ההוא נתמתקו ונתבסמו אלו הגבורות יותר ממה שהיו בתחילה, ונותנם עתה בנוק', ע"י²⁰⁰⁴ תקיעת השופר. ונמצאו בה ב' בחי' גבורה: הא' שקבלה מאימא בעת הנסירה, היו גבורות חזקות ודינין תקיפין. והב', שקבלה מז"א אחר שהקיץ משנתו ע"י תקיעת שופר, הם גבורות ממותקות ומבוסמות יותר. גם נמצא כי מה שננסר ממנו ביום א' דר"ה הוא מן הכתר עד סיום הת"ת שבו, ומה שננסר ממנה הוא הכתר שבה בלבד. וכבר נודע כי לאה עומדת למעלה מכתר רחל, ונמצא כי פרצוף דלאה כולו²⁰⁰⁵, וגם הכתר דרחל, ננסרו ביום זה²⁰⁰⁶. וגם לסיבה זו נקרא יום זה דינא קשיא כנודע, כי בחי' לאה הם דינין תקיפין, ודרחל דינא רפיא²⁰⁰⁷.

וביום ב'²⁰⁰⁸ דר"ה כל חלק הגבורות של הכתר שלו נשאר בכתר שלה, ושאר הגבורות שנסתלקו ביום א' מן החכמה ובינה ודעת וחג"ת שבו²⁰⁰⁹ יורדות ועומדות בחכמה שבה, ואז ננסר פרק א' דנצח דז"א וגם החכמה שבנקבה העומדת כנגדו²⁰¹⁰. וכל הגבורות שבחכמה שלו ולמטה²⁰¹¹ יורדין בחכמה שלה שננסרה ביום זה²⁰¹². והנה בעת הורדת אלו הגבורות בחכמה שבה, הם מתמתקות יותר פעם ב'²⁰¹³, כי הלא יום ב' דר"ה נקרא דינא רפיא.

- מאיר הכוונה -

²⁰⁰² אז תוקעים בשופר.

²⁰⁰³ קשה שהם רק באימא, אבל אפשר שעלייה לאימא היא גורמת זיווג בין אר"א, או שאבא כאן הוא אר"א עלאין.

²⁰⁰⁴ כלומר כל זה על ידי תקיעת.

²⁰⁰⁵ עי' לקמן דרוש ו (&): אבל לאה ננסרת לגמרי ביום א' ובכל יום ויום וחוזרת פב"פ עמו ולזה תיקנו ענין זכרנו לחיים כו'

²⁰⁰⁶ קשה שהרי לאה היא פב"א עם ז"א ואיך יש נסירה, אלא כוונתו לחצי העליון של רחל שבו מתלבשת לאה, ולא בלאה עצמה (ש"ש). ועי' מב"ש ש סב ע"א (וכן שעה"ק צד ע"א): בר"ה ביום א' נגמרה כל פרצוף לאה לגמרי אך רחל אל נתקנה עד שמיני עצרת בהמשך כל הזמן האמצעי.

²⁰⁰⁷ עי' ש"ש שמצרף למש"כ לעיל שיום ראשון דר"ה הוא תיקון הפנימות ויום הב' החיצוניות.

²⁰⁰⁸ עי' אריכות במב"ש סב ע"א (וכן עי' שעה"ק צד ע"א):

גלס שלה. אח"ך ביום הב' חזר לעשות זעיר מן פרק א' דגלס
שלו דכתיב גופא כלי לחכמה שבה ואח"ך היה תרדמה להמשך
מוחין דחכמה לטוק' (- בין כך ובין כך ילאה אימא ונכנסה
בנוק' ועשתה בה מלבושים ממש כלי לחכמה דנוק' עד היסוד שבה
ואח"ך השופר שהוא חזרה המוחין דז"א בו ואז נתן בה פנימיות
מוח החכמה. ודע כי בחי' הכלים נקראים דינים גמורים וכתיב
המוחין פנימיים בהם נק' מחוק הדינים ועכ"ז דינים פנימיים
הם ומזם א' ואילך כל שאר הימים לא היה נעשה הכלים
והפנימיות שבה אלא ע"י הזעיר עלמו אפילו בחי' לבושים דאימא
כי די כמה שזים א' האיר בה אימא לבושים בכתר שבה ושם

יש המשך.....

²⁰⁰⁹ ועמדו בכתר שלה. ##*

²⁰¹⁰ הם לא עומדים כך אם הם אב"א (ש"ש).

²⁰¹¹ נמחק בפע"ח. היינו חב"ד חג"ת.

²⁰¹² מש"כ וכל הגבורות שבחכמה שלו וכו' אם זה הולך על הגבורות שבחב"ד חג"ת שלו שהיו

בכתר דנוק', אז הוא חזרה על השורה הקודמת, ואם לאו קשה הלשון "יורדין".

עי' לקמן צב ע"ג ד"ה והנה כדי להשלים אותם שיש ד' בחי' וצ"ע גדול.

²⁰¹³ וכן נמי ביום ב' דר"ה מקבלת כל אלו הדינין שבחב"ד חג"ת שלו בחכמה שלה והם ג"כ בב'

הבחי' כנ"ל מקודם קשים ואח"כ ע"י השופר דיום ב' מתוקים וכו' אך קבלתה ביום ב' הוא רק מז"א ולא מאימא כלל וכמ"ש למטה בסמוך שאחר תקיעת שורף דיום א' חזרה אמא תוך ז"א ולא

שעה"כ

וביאור העניין הוא במה שנבאר טעם למה הם ב' ימים ר"ה, ומה חילוק יש ביניהם, ומה טעם תקיעת שופר גם ביום הב' דר"ה. אבל העניין הוא, כי אעפ"י שז"א נתעורר והקיץ משנתו ביום א' ע"י תקיעת השופר, עכ"ז כיון שלא נסר מוח החכמה שבה²⁰¹⁴, רק הכתר שבה בלבד כנ"ל, לכן עדיין אין זה התעוררות גמור, ועדיין חוזר וישן עד יום הב', שננסרה החכמה שבה כנז, וירדו שם גבורות דחכמה שבו²⁰¹⁵. וכיון שירדו שם הגבורות דחכמה שבו, אז חוזרין לתקוע שופר ביום ב', ומתעוררין המוחין. וא"צ ז"א לחזור ולישן עוד, כי כיון שנתעורר המוח ההוא הנק' חכמה²⁰¹⁶, אין עוד שינה, ואין צורך לתקוע שופר בשאר עשרת הימים.

גם צריך שתדע כי ביום הא' בלבד קודם תקיעת שופר²⁰¹⁷ ננסרו הגבורות וניתנו בנוק' ע"י אימא שלא ע"י ז"א, אבל אחר תקיעת שופר ביום א' כל בחי' נסירת הגבורות ונתינתם בנוק' הוא ע"י ז"א עצמו שלא ע"י אימא²⁰¹⁸, כי אחר התקיעה ההיא חזרה אימא ונתפשטה בז"א. ואף אם אנו תוקעים פעם שנית ביום ב', הוא למעם הנ"ל, אבל אין הדינין ננסרין אחר תקיעת שופר דיום הא' אלא ע"י ז"א²⁰¹⁹, וממנו ניתנין אליה.

ועתה עדיין צריך לבאר ההפרש שיש בין יום (צב ע"ב) הא' ליום ב', והוא כי הנה נודע שעד מקום החזה דז"א אורות המוחין נסתרים ואינם מתגלים, להיותם תוך הכלי דיסוד דאימא הנשלם במקום החזה²⁰²⁰, ולכן כל הגבורות אשר שם למעלה בז"א נקרא דינא קשיא, שהם אותם הגבורות שאמרנו שננסרו ביום א' מן הכתר שלו עד סיום הת"ת שלו²⁰²¹. והם נקראין דינא קשיא, כי גם זהו הטעם למ"ש בפ' תצוה (דף קפו ע"א) דדינין דכורא תקיפין ברישא, והבן זה.

גם זהו טעם למ"ש בס"ה בפ' פנחס (ריט ע"ג) דיו"ט הראשון דר"ה נקרא דינא קשיא ויום ב' דינא רפיא, לפי שביום ב' הנסירה היא מן הת"ת ולמטה²⁰²², שהוא הפרק העליון דנצה שבו, ושם הוא מקום האורות המגולים כנז, ולכן הדינין והגבורות אשר במקום הזה ומשם והלאה נקרא דינא רפיא, כי האורות המגולין מאירין בהם וממתקים אותם. עוד יש בזה טעם ב', והוא במש"ל כי אחר תקיעת שופר דיום א' הגבורות נמשכות בנוק' ע"י ז"א ולא ע"י אימא עילאה, כי כבר ע"י תקיעת שופר נתמתקו ונתבסמו הדינין.

ונחזור לענין א', כי הגבורות היורדות בחכמה שבה ביום ב' דר"ה קודם תקיעת שופר, גם הם מתוקות ומבוסמות²⁰²³ לסיבה הנז', לפי שנמשכין ע"י ז"א כנז. ואח"כ ע"י תקיעת שופר ביום ב' חוזרות להתמתק פעם שלישית. נמצא כי בשני ימים דר"ה היו

- מאיר הכוונה -

יצאה משם לעולם ואינה לקוחת רק ע"י ז"א עצמו ולא ע"י אמא וכן אמר לק' ספ"ד ותחלת פרק ה' אלא הב' בחינות דיום ב' הוא אחד מה שמקבלת ממנו בעת הנסירה והוא בבחינת דינים והב' מה שמקבלת ממנו ע"י השופר והוא בבחי' מתוקים וכמ"ש כ"ז בתחלת פרק ה' (גלינוות הלש"ו על פע"ח).

2014 שבו*##

2015 שלא ממותקים.

2016 והיה תרדמה? שהמוחין המבוסמים מחכמה ולמטה לא הגיעו. ולפי זה מתורץ השאילה

בהערה 2012.

2017 בזכרנו לחיים (הרב).

2018 היינו בתקיעת שופר או ביום שני*##

2019 ולא דרך אמא כנ"ל בהערה 2013 בשם הלש"ו.

2020 יסוד אמא מסתיים במקום החזה.

2021 למה לא בשליש ת"ת?##*

2022 למטה מהת"ת שהוא תחלת הנצח.

2023 האם זה זיווג אב"א של אחוריים*##

שעה"כ

גבורות קשות פ"א²⁰²⁴, ואח"כ נתמתקו ג' פעמים, אבל כיון שהמיתוק הב' הנעשה ביום שני קודם תקיעת שופר, אינו נעשה ע"י אלא מאליו, לכן אין אנו מכניסין אותו בכלל חשבון המיתוק, רק בכלל הורדת הדינין והגבורות. וא"כ כפי זה נמצא שביום א' היה גבורות ומיתוק וכן ביום ב'. והרי בשני הימים האלו היה שתי בחי' גבורות ושתי מיתוקים, והם ד' בחי'.

ביום ג'²⁰²⁵ ננסר פרק א' דהוד דו"א והבינה שבנוק', ואז כל הגבורות שהם מן הבינה שלו ולמטה כולם יורדות בבינה שבה.

ביום ד' ננסר פרק א' דיסוד דו"א והדעת שבנוקבא, ואז כל הגבורות שהם מן הדעת שבו ולמטה כולם יורדות בדעת שבה.

ביום ה' ננסר פרק ב' דנצח שבו והחסד שבנוק', ואז הגבורות שהיו בחסד שלו הם לבדם יורדות בחסד שבה, אבל הגבורות שבגבורה ושבת"ת שבו נשארין למעלה עדיין בדעת שבה.

ולהבין טעם אל השינוי הזה צריך שנבאר חילוק א' שיש באלו הספירות, כי הם מתחלקות לג' בחי': הבחי' הא' היא כתר וחכמה, והבחי' הב' היא בינה ודעת, והבחי' הג' היא שאר הספי' התחתונות. והענין הוא, כי הנה נודע שבחי' הכתר והחכמה בלבד נקרא ראשים²⁰²⁶ כנז' אצלנו (שער מאמרי רשב"י מח ע"א ע"ב &) באדרת האזינו בענין (&) הנהו תלת ראשין דמתגלפין כו', ולכן אלו הם בבחי' שני ימים דר"ה, כי כל א' מהם נקרא ראש, וכל א' מהם ננסר ביום א' מהם כנ"ל, אבל משם ואילך אינם בכלל ימי ר"ה כו', ולכן שני ימים אלו הם שוים בבחי' א', והוא כי כאשר אנו אומרים שביום א' דר"ה מתקבצים כל הגבורות ויורדות בכתר של הנקבה, הענין הוא שהם מושרשות שם בכח ומתערבים שם. וכעד"ז בירידתם בחכמה שבה ביום ב' של ר"ה. אבל כשיורדות הגבורות ביום ג' בבינה שבה, וביום ד' בדעת שבה, אז הם באופן אחר, והוא כי אמת הוא שכל הגבורות יורדות שם בבינה או בדעת שלה, ובערך זה הם דומות אל הכתר והחכמה, אבל אין הבינה או הדעת שבה לוקחים רק הגבורות שבחלקם לבד, אבל שאר הגבורות אעפ"י שיורדות שם, אינם שם רק בתורת פקדון בלבד²⁰²⁷ ואינם מתגלות שם²⁰²⁸. וכשיורדות בז' הספירות התחתונות שבנוק', אז הוא בחי' ג' משונים מב' בחי' הראשונות, והוא כי הגבורות שאינם מחלקין²⁰²⁹ אינם יורדות שם כלל אפילו בתורת פקדון, רק הגבורות שהם חלקם. והמשל בזה כי ביום ה' ננסר פרק ב' דנצח שלו והחסד שבה כנ"ל, ואז יורדין הגבורות של החסד שלו בחסד שבה, אבל הגבורות דגבורה ות"ת שבו נשארים למעלה בדעת שבה. וכעד"ז ביום ו', כי אז נכנס פרק ב' דהוד שלו והגבורות שבה, ואז יורדין הגבורות של הגבורה שלו בגבורה שבה, והגבורות של הת"ת שבו נשארין בדעת שבה עד יום הז' כמ"ש בע"ה.

- מאיר הכוונה -

²⁰²⁴ פעם אחת. ביום ראשון.

²⁰²⁵ של עשרת ימי תשובה.

²⁰²⁶ שהבינה בגרון (שער מאמרי רשב"י), ועי' ע"ח א"א ג שהם גולגלתא ומו"ס דא"ס. ואלו התרין ראשין שהם כתר חכמה דא"א הנה הם בחי' גולגלתא ומוחא סתימאה דא"א הנזכר באדר"ז הנ"ל, ואמנם תרין רישין אלו מתחלקין ונעשין תלת רישין מלבד הרישא עילאה דל"א, אמנם השנים לבדם נחלקים ונעשין ג' רישין, וג' רישין אלו נקרא גולגלתא ומוחא ואוירא והם למטה מהאי דל"א כנ"ל. ועיי"ש פרק ח שמדגיש שבינה דא"א נקרא שופר.

²⁰²⁷ למעבר בעלמא (פע"ח).

²⁰²⁸

²⁰²⁹ מחלקה.

שעה"כ

ובזה יתבאר לך ענין צום הריגת גדליהו בן אחיקם ביום הג', כי הנה יש אל הבינה והדעת שבה יתרון בבחי' א' על שאר הז' ספי' תחתונות שבה, והוא מה שנתבאר כי כל הגבורות אע"פ שאינם מחלקם מתקבצות כל הגבורות שם ויורדת שם, אלא שהם שם בתורת פקדון בלבד²⁰³⁰. ונמצא כי ביום הג' מתקבצות כל הגבורות שם בבינה שלה, והדינים גוברים. ותקיעת שופר כדי למתקן, אין בו כשני ימים הא', ולכן בו ביום נהרג גדליהו בן אחיקם²⁰³¹. ולהיות כי גם בדעת שבה יש בה ג"כ קיבוץ הגבורות והתגבורות שם, לכן {צב ע"ג} כשחל יום שלישי בשבת נדחה תענית צום גדליהו ליום רביעי.

ונחזור לענין א' כי בב' ימים דר"ה היו בהם ב' בחינות גבורות, וב' בחי' מתוקים כנ"ל. וביום הג' יש בו ד' בחינות האלו²⁰³², ועוד כי ניתוסף בו בחי' ה', והוא כי הנה אז יורדין הגבורות דבינה דז"א בבינה שבה אחר שכבר היה בהם ד' בחי' הנז' שנמשכו בב' הימים הא'²⁰³³, ועוד נתוסף עתה בחי' ה', כי ננסר מחדש פרק א' דהוד של ז"א. וכן כיוצא בזה יש ה' בחי' ביום ד' והה' וו', עד הגיענו ליום הז', כי אז אין בו רק נסירה מחדש פרק ב' דיסוד דז"א והת"ת שבנקבה²⁰³⁴, ואז יורדין הגבורות של הת"ת שבו בת"ת שבה, אבל אותם הד' בחי' של שני גבורות ושני מתוקים שהיו בכל יום ויום מן ו' ימים הראשונים אינם עתה ביום הז', לפי שד' בחי' אלו לא היו רק במה שננסר ביום א' של ר"ה, שהוא מתחלת הכתר שבו עד שלישי הת"ת שבו, שהוא מקום החזה ושם היו הגבורות והמיתוקים

- מאיר הכוונה -

²⁰³⁰ ע' ש"ש שמציין לשער תיקון הנוק' פרק ז': ועתה צריך לבאר דרך פרט סדר ירידת אלו הגבורות וסדר התפשטות שלהן בגוף הנקבה, ואח"כ סדר עלייתן למעלה עד הכתר שבה. ונבאר דרוש זה על מצות העלאת המנורה, כמ"ש פ' בהעלותך את הנרות (במדבר ח ב) מה ענין מצוה זו הגדולה, ומה ענין שבחו של אהרן שלא שינה וכמארז"ל (ספרי בהעלותך ב). והנה הענין כי המנורה היא רחל נוקבא דז"א, העומדת באחור ז"א. וז' נרותיה הם שבעה קצוותיה, מחסד עד המלכות שבה. וכמו שהחסדים המתפשטין בו"ק דז"א הם נקראים ה'²⁰³⁰ אורות מאירין, שהם ה' אור דיום ראשון דפרשת בראשית, כן הה"ג המתפשטין בנוקבא בז"ק שלה²⁰³⁰, הם ג"כ אורות שבה המאירין בז' נרות המנורה שהם ז"ת²⁰³⁰, כי הם בחי' שלהבת הנר המאירה, אלא שהאורות של ז"א נקרא מאורי יום, ושל נוקבא נקראת מאורי לילה²⁰³⁰. וקודם שנבאר ענין העלאתן שהוא חזרת הגבורות ממטה למעלה עד הכתר כנ"ל, נבאר ענין הדלקתם שהוא ירידת אורות הגבורות מלמעלה מן הדעת שבה עד היסוד שבה, כמ"ש (במדבר ח ב) יאירו שבעת הנרות. אך החזרה נזכר במה שאמר הכתוב בהעלותך²⁰³⁰, וכמ"ש בע"ה.

והנה בסדר ירידתן אני מסופק בב' אופנים אלו איזה מהם {נ ע"ג} הוא, ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה שניהם אלא שאין בידי לישבן יחד, כמו שהקדמתי בהקדמת הספר שאיני רוצה להוסיף ולגרוע נקודה אחת מכל מה ששמעתי ממורי זלה"ה. א', כי בעת צאת הגבורות מן הדעת שלה יוצאות ב' גבורות ביחד, א' אל החסד שבה וא' בגבורה שבה, לכן אין החסד צריך אל הגבורה שבה ואין הגבורה צריך אל החסד שבה, וגם ת"ת א"צ לא לחסד ולא לגבורה, כי אור גבורה²⁰³⁰ שלו מתפשט מן הדעת ויורד אליו דרך קו האמצעי. והנה נו"ה א"צ זה לזה, וגם אין צריך אל חו"ג אשר למעלה מהם. אמנם נו"ה הם צריכין אל הת"ת, כי ב' אורות הגבורות²⁰³⁰ שלהם יוצאין מן הת"ת, ונחלקים זה לימין וזה לשמאל בנו"ה. אח"כ כולם הם מתקבצין הארתן ביסוד כנ"ל. ואופן אחר נ"ל ששמעתי בודאי כי החסדים של ז"א וגבורות של נוקבא יורדין מדרגה אחר מדרגה, מן החסד עד הוד, כי מתחלה כולן יורדין בחסד ביחד ואח"כ נשארה גבורה שלו שם, ויורדין הד' גבורות אל גבורה ונשארה גבורתה שם, ויורדין ג' גבורות בת"ת ונשארה שם גבורתו, ויורדין ב' גבורות בנצח שלה ונשארה שם גבורתו, ויורדת גבורה אחרונה בהוד, ואח"כ הארת כל אחד יורדין ביסוד, ואח"כ הארת הארתן במל' שבה. אלו הב' אופנים נלע"ד ששמעתי גם שניהם כנ"ל.

וצ"ע כמה זה עוזר??

²⁰³¹ עי' ר"ה יח ע"ב, ושו"ע תקמ"ט.

²⁰³² צ"ע עי' לעיל הערה 2012.##

²⁰³³ הראשונים.

²⁰³⁴ מה הקשר בין כחב"ד חג"ת של ז"א לכחב"ד חג"ת דנוק'##

שעה"כ

הנז'. אבל מה שננסר מן החזה ולמטה מיום הו' ואילך לא היו בו ד' בחי' הנז', רק בחי' א' בלבד שהיא הנסירה פ"א²⁰³⁵ בלתי מתוקים.

והנה כדי להשלים אותם הד' בחי' בשאר הימים מיום הו' ואילך היה עניינו באופן זה, כי הנה נודע כי הג' מוחין חב"ד דז"א דבחי' או"פ הנה הם מתפשטין בכל ז"א בט' ספירותיו²⁰³⁶, והוא כי כל מוח מהם מתחלק לג' פרקין²⁰³⁷. והנה ג' פרקים הראשונים של המו²⁰³⁸, מתפשטים בג' ספירות הראשונים חב"ד של ז"א, וג' פרקין אמצעיים בחג"ת שלו, וג' פרקים התחתונים בנה"י שלו. ונמצא כי גם ג' בחי' הגבורות והדינים אשר באלו המוחין גם הם ננסרין ומתפשטים בנקבה בג' מוחין שבה²⁰³⁹, אשר גם הם מתפשטים בט"ס שבה ע"ד הנז'. והרי זה בחי' א' של גבורות הנסירות ומתפשטות בה.

עוד יש בחי' גבורות אחרות שמתפשטות וניתנות אליה בסוד הנסירה, והוא כי במוח הדעת של ז"א יש בה עטרא דגבורה הכוללת ה"ג, ואלו הה"ג יורדים ומתקבלים בדעת של הנקבה כנודע²⁰⁴⁰, ואח"כ מתפשטות מחסד עד הוד שבה. אעפ"י שאמרנו כי ג' מוחין שבה מתפשטות בט"ס שבה, אין זה מעלה ומוריד, לפי שהענין הוא באופן זה, כי מוח חכמה שבה נחלק לג' חלקים הנק' תלת פרקין, ומתפשטים בקו ימין שבה שהם הח"ן, וכן מוח בינה שבה ע"ד"ז בג"ס קו שמאל בג"ה, וכעד"ז מוח דעת שבה מתפשט בקו אמצעי שבה בג"ס דת"י שבה²⁰⁴¹.

- מאיר הכוונה -

²⁰³⁵ פרק א', או פרק אחרון [דיסוד]

²⁰³⁶ מקור?

²⁰³⁷ מכח הנה"י?

²⁰³⁸ המוחין?

²⁰³⁹ היינו שיש נסירה מוחין שהם פנימיות הט"ס ויש נסירה של הט"ס עצמם.

²⁰⁴⁰ ע"י שער לה פרק ה': וא"ת שאר הגדלה דנוקבא מי גרם לה, התשובה כי מהדעת ולמטה הם נגדלין ע"י הגבורות, כי אין מתפשטין הגבורות רק מהדעת ולמטה. וכ"כ הם משמשות ומגדילות הגבורות את הנוקבא כמו החסדים את הז"א, כי גם הגבורות הם מים ממש המגדילין את האילן, רק שהם מ"ג, לכן נקרא גבורות גשמים (ברכות כו ע"ב), הרי שהם מים ממש. נמצא שמן הדעת ולמטה כל ההגדלה הוא ע"י הגבורות, והסדר הוא כך, כי הנה דעת נוקבא נגד יסוד ז"א כנ"ל בדרוש העבר, שאחר שכלו החסדים להתפשט עד ההוד אז ירדו הגבורות עד היסוד, ומשם לוקחם המלכות בדעת שלה המכוון נגדו, כי ת"ת דז"א כתר שלה, ויסוד שלו דעת שלה. והנה שם לוקחת ה"ג ביחד ונשארין שם מושרשים, אח"כ יורדין ומתפשטין הה"ג מחסד עד הוד שבה, ואחר כך מהארת אלו הגבורות המתפשטין מאירין ביסוד שלה כל ה"ג ביחד, וכן אח"כ במלכות שלה, וכ"ז הוא ממש כמבואר בחסדים המתפשטין בז"א, שכבר הודעתך שכולן נרשמין²⁰⁴⁰ בדעת, והארה שלהם לבד הוא המתפשט מחסד עד הוד, ואחר כך הארה ב' שנתוספו מאלו המתפשטין הם מתקבצין ביסוד, ואין צריך להאריך בזה.

ושער לג פרק א': ונבאר דין האונאה ובו יתבאר ענינים רבים שיש בז"א. הנה נודע, כי ה"ח אשר ביסוד דאמא, הנה הם מתפשטין בז"א מחסד שבו עד הוד שבו, אבל הה"ג יורדין בעטרת דיסוד²⁰⁴⁰ ז"א כנזכר לעיל בענין אפרים בן יוסף, כדי לתתם משם בדעת רחל מצד האחור המכוון ממש כנגד מקום זה²⁰⁴⁰. והנה קודם שאלו הה"ג ילכו אל דעת דנוקבא, צריך שיתמתקו תחלה עם החסדים, ולא יהיו דינין קשים וחזקים. אמנם מיתוקם הוא ע"י החסדים התחתונים המגולין, כי המכוסים אין אורם מאירין אפילו לצורך עצמם, מכ"ש לזולתם. ועוד טעם אחר כי הנה הם עומדין למעלה ואינן יכולין לירד למטה, כי מחיצות כלי היסוד דאמא הם מעכבות אותם לירד²⁰⁴⁰ עד היסוד. אמנם החסדים המגולין יש בהם ב' הכנות: א', כי הם תחתונים ויכולין לירד עד היסוד דז"א עצמו, לפי שאין להם מחיצות שמעכבין מליד. הב', הוא כי הם מגולין ויכולין למתק הגבורות הניתנין ביסוד דז"א. והנה נודע {מ ע"א} כי גלוי החסדים הוא מהחזה דז"א ולמטה, שהם ב"ש החסד שבת"ת דז"א וב"ח שלימים שבנ"ה דז"א הנקרא (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים.

²⁰⁴¹ והוא בחי' שניה דבחי' הא' הוא הנסירה של כל יום כנ"ל (לש"ו על הפע"ח). ##*

שעה"כ

ומלבד התפשטות הזו עוד יש התפשטות אחר של ה"ג מחסד עד הוד שבה, ועד"ז הוא בז"א בבחי' ה' חסדים המתפשטים בו, והוא זולת התפשטות ג' מוחין שבו במ"ס שבג' הקוים שבו, וזכור זה²⁰⁴², והרי זה בחינת אחרת של נסירת והורדת הגבורות בנקבה²⁰⁴³. ונבאר עתה סדר נסירת והורדת הגבורות של המוחין דז"א במוחין של הנקבה כמו שזכרנו²⁰⁴⁴ עתה בבחי' הא', כי כל הגבורות אשר היו בז"א בסוד המוחין כנו' מן החכמה שבו עד החזה שהוא שלישי עליון דת"ת שבו, ברדתם בנקבה להתפשט מחכמה שבה עד החזה שבה, ודאי שאינם באים בלתי לבוש²⁰⁴⁵. וכמו שבהיותם למעלה בז"א היו מלוכשים תוך הנה"י דאימא, גם עתה ברדתם אל הנקבה ירדו עם לבושיהם שהם נה"י דאימא, ויתפשטו בה עד החזה שבה. האמנם צריך שתדע, כי מה שיורד מן המוחין דז"א אל נוק' אינו אלא חצי מוח הדעת שבו, שהיא עטרא דגבורה, ובה מתלבש ג"כ תוך חצי השמאלי דיסוד דאימא, וזו הבחי' היא המתפשטת בנקבה עד החזה שלה כנו'.

והנה אלו הגבורות הם סתומות ע"י הלבוש דיסוד דאימא המתפשט עד החזה שבה, ואורותיהם סתומים ואינם מגולים, ואינם מאירים ע"ד מה שנתבאר בז"א. ואלו הגבורות הם הם ב' גבורות החסד והגבורה שבה, ושליש גבורה²⁰⁴⁶ הת"ת שבה. אבל ב' שלישי הגבו'²⁰⁴⁷ הת"ת שבה, וכל גבו'²⁰⁴⁸ דנצח, וגבורת ההוד שבה הם אורות מגולים, כי כבר נפסק ונגמר לבוש היסוד דאימא בחזה שבה, ולכן הם מאירות בה אור גדול בגילוי.

ובכח ההארה הגדולה הזאת נעשה היסוד והמלכות של הנקבה²⁰⁴⁹, לפי שהתפשטות הגבורה²⁰⁵⁰ הוא עד הוד שבה, ולא היה עדיין מציאות יסוד ומלכות בה אלא על ידי {צב ע"ד} ההארה הנז'.

וגם נעשו בה יסוד ומלכות מכח ההארה אחרת, והוא כי הנה ב' שלישי הגבורות שבת"ת שבה הוצרכו שם לצורך ב' שלישי הת"ת שבה, שאין שם שום בחי' מוח²⁰⁵¹. אבל

- מאיר הכוונה -

²⁰⁴² עי' שער כה פרק ג': והנה נת"ל כי המים המגדלין האילן הם החסדים הנקרא מים, וצריכין לחזור ולעלות ולהגדיל כולו, זולת מה שהם ממתקין הגבורות בעת עלייתן כנ"ל בדרוש, ואין פה מקום ביאור, רק פה נאמר ונבאר איך מגדלין את ז"א עצמו דוגמת המים הנכנסין בשורש האילן, ומשם יונק האילן שהוא ז"א הנקרא אילנא דחיי²⁰⁴², ועולין ממטה למעלה להגדילו²⁰⁴², והבן זה. לכן דע גם כן, כי תמיד נשארין אלו השלש חסדים פחות שלישי המגולין ביסוד ז"א, ועולה אורם החוזר ממטה למעלה להאיר ולהגדילו. גם דע, כי כל זה הוא עתה בעת הגדלות דז"א²⁰⁴², אמנם בעת הזווג, אז כל הה"ח יורדין ביסוד דז"א לצורך הזווג והבן זה. וצע אם זה מספיק. ועיי"ש פרק ח' שכל המוחין פנימיים דאמא נכנסים עד י"ג שנים.

²⁰⁴³ והוא בחי' רביעית ומ"ש אך הדעת כו' הוא חוזר לבאר ולברר על הבחי' ג' הנ"ל ומ"ש וגם באלו יש בחי' דינין נלע"ד שצ"ל יש ד' בחינות שנכנסין כו' וכן הוא לקמן פרק ה. ויותר היה נראה לומר שב' התפשטות המוחין שלו ושלה הם משלימים תמורת הב' מתוקים והתפשטות הדעת שהוא מהג' שבו הוא משלים הבחי' אחת מהדינין שחסר ומ"ש לעיל בבחי' השני' ונמצא כי מציאות הדינין כו' ר"ל דינין מתוקין ועיין לקמן סוף פרק ד' וא"כ לפי"ז יהיה מ"ש וגם באלו יש בחי' דינין ר"ל להשלים הב' בחי' דין שהוא מהדעת דוקא (לש"ו על הפע"ח).

²⁰⁴⁴ הנ"ל בפיסקא ד"ה והנה כדי להשלים.

²⁰⁴⁵ אמנם מתחת לחזה אין להם לבוש.

²⁰⁴⁶ גבורות?

²⁰⁴⁷ כנ"ל

²⁰⁴⁸ כנ"ל.

²⁰⁴⁹ עי' ע"ח שער לה פרק ב': ונמצא כי כשנבנית זאת הנוקבא, נעשה י' נקודות. ומנקודות הת"ת שבה לא הועיל בה כלל, ולא הוצרכה בה, לפי שכבר נבנית²⁰⁴⁹ ע"י הת"ת שלקחה מז"א²⁰⁴⁹ כנ"ל, ואז אותה הנקודה של הת"ת²⁰⁴⁹ ירדה עד היסוד בה ונצטרפה עם נקודות היסוד שבה²⁰⁴⁹, ומב' נקודות אלו נעשה יסוד דנוק', וז"ס גוף וברית חשבינן חד, כי הברית שהוא נקודת ציון שבה, נעשה מנקודת הגוף ומנקודת יסוד ביחד²⁰⁴⁹.

²⁰⁵⁰ רבים יחיד? בפע"ח פרק ה' איתא "הג".

שעה"כ

ב' הגבורות דנצח והוד שבה אין בהם צורך שם, לפי שכבר שני פרקין תתאין דמוח חו"ב²⁰⁵² שלה נתפשטו בתוכם כנז"ל, ונמצאו ב' גבורות אלו עומדות שם שלא לצורך. ולא עוד אלא שאורם גדול מאד בגילוי רב, ולכן היה בהן כח לעשות בנקבה בחי' יסוד ומלכות שבה, כדמיון ז"א אשר בתחילה לא היה מצד עצמו רק ו"ק חג"ת נה"י, וכשהגדיל נתעלו חג"ת ונעשו חב"ד, והנה"י נתעלו ונעשו חג"ת, והיו חסרים בו נה"י, ומכח האורות של ב' חסדים דנצח והוד הנגלים גילוי גמור, הוציאו נה"י חדשים בז"א, כי גם בנ"ה שבו מלובשין ב' פרקין תתאין דמוח חו"ב שבו, ואין צורך בב' חסדים המגולים אשר שם, ושמשו להגדיל ולהוסיף בו נה"י חדשים אחרים²⁰⁵³.

ונמצא כי ביום ה' שהוא כנגד ההוד שבנקבה שננסרה אז ביום הזה עם הפרק תחתון דהוד דז"א, והנה בהוד הזה של הנקבה כלולים יסוד ומלכות²⁰⁵⁴, מן הגבורות המתפשטים בו יצאו שניהם כנז". והנה לפי שהיסוד והמלכות שבה נעשו כא' ברגע א', לכן שניהם נכללים יחד ביום העשירי²⁰⁵⁵ של יוה"ב.

ואמנם לפי ששניהם יצאו מכח ההארת ההוד שבה, ושם היו כלולין ביום ה', לכן ארו"ל (&) כל האוכל ושותה ביום ה' מעלין עליו כאלו התענה תשיעי ועשירי. ולהבין מאמר זה צריך שתדע תחילה ענין תענית יוה"כ בה' העינויים אשר בו כמו שנבאר לקמן בע"ה במקומו (&). וקיצור הדבר הוא זה, כי הנה בדרוש ה' עינוי יוה"כ יתבאר לקמן כי ביום הכפורים עולה הנקבה אצל אימא עילאה לאכול ולשתות אכילה ושתיה פנימית הנקרא ה' קולות, וה' תפלות היוצאות בסוד הבל הפה כנז" שם. ונודע כי אימא נקרא שם אהי"ה (&), גם נודע כי המלכות נקרא גן נעול כו' מעין חתום (&), כי החותם והיסוד שבה הוא בגימ' חותם, שהוא שם אהי"ה בג' מילוייו שהם יודין ואלפין וההין, שהם בגימ' תנ"ה כמנין חותם עם הכללות, שהם קס"א וקמ"ג וקנ"א. וחותם הוא אותיות חומת, כי בחי' זו נקרא חומת ירושלים (&). גם הוא אותיות תחום, כי עד שם הוא גבול המלכות ותחום שלה. כי הנה ג' אהי"ה הם, ושלשתם מתחלין באות אלף, והם סוד ג' אלפים אמה, והא' האחד שנרמזו באהי"ה דיודין הוא רה"י בחי' מציאות עצמה, וב' אהי"ה האחרים דאלפין ודההין הם סוד אלפים אמה תחום שבת, משם ואילך נקרא רה"ר, אשר שם מקום החיצונים כנודע (שבירה ב)²⁰⁵⁶.

והנה ביוה"כ אז נעשה מעין חתום כי מעין הנחתם אז בסוד ג' אהיה אלו אשר הם בגימ' חותם, ועי"י²⁰⁵⁷ היא עולה למעלה²⁰⁵⁸ באימא עילאה הנקרא שם אהי"ה כנודע, כי ביום הכפורים סלקא ברתא לגבי אימא²⁰⁵⁹ (&). וכבר נתבאר מלת חתום.

- מאיר הכוונה -

2051 ##*?

2052 למה לא דעת? ##*?

2053 ##*.

2054 נ"ל שזה ל"ד נכלל בהוד אלא שזה סוף הענין.

2055 והם סוד העשירי שהוא יוה"כ (לש"ו).

2056 פע"ח: הנה הם ג' אהי"ה וכל א' מתחיל באל"ף לכן אלף הראשון שהוא אהי"ה יודין היא מציאותה עצמה אך הב' אהי"ה דאלפין וההין הם סוד ב' אלפים אמה דתחום שבת אח"כ הוא מקום רה"ר של החיצונים

2057 ועל ידיהם ##*.

2058 כי זהו החילוק בין שבת ליוה"כ כי בשבת אינה חוזרת היא לעלות אל הבינה אלא הבינה מתפשט ומאיר אליה שלא עי"ו"ק, אבל ביוה"כ עולה היא אל אימא (גר"א בספד"צ פ"א & ד"ה שביעאה) (לש"ו).

2059 ##* לא מצאתי.

שעה"כ

ונבאר מלת מעיין. כי הנה הוא בחי' ארבעה הויות במילוייהם עסמ"ב, ואם תקח מילוייהם בלבד שהם מ"ו ל"ז י"ט כ"ו כנודע, והם בגימ' קכ"ח, ועוד תוסיף עליהם הויה שלימה רב"ן, לפי שהנה היא בחינת מ"ן שבמלכות ואז יהיה הכל בגימ' מעיין²⁰⁶⁰.

ונמצא כי ההויות נקראין מעיין, ושמות אהי"ה נקרא התום. גם תיבת מעיין הוא סוד ג' אותיות מנ"צ מן מנצפך, שהם ביסוד מלכות²⁰⁶¹. גם הוא בגימ' ב"פ מ"ן, והוא מ"ש לקמן בענין ה' עינויים דיוה"כ אכילה ושתיה, ושם נתבאר כי האכילה היא ב' אותיות מ"ן, ואח"כ ע"י הטחינה בשיניים יש שם מ"ן שני. ונמצא כי האכילה היא ב"פ מ"ן כמנין מעיין, אבל השתיה נרמזה במלת התו"ם כמבואר שם, כי השתיה היא בחינת ג' אהי"ה במילואם שהם בגימ' תתו"ם. ונמצא כי מעיין התום הוא רמז האכילה ושתיה, אשר על ידיהם היא עולה למעלה באימא עילאה. כיון שיש אכילה שהיא המ"ן, ושתיה שהיא ג' אהי"ה, ואחר שהיא עולה למעלה באימא ביוה"כ, איננה אוכלת ושותה אכילה ושתיה זו החיצונית אלא הפנימית, בסוד ה' עינוין וה' תפלות, שהם הבל הפה היוצא מן אימא כנז' לקמן. ונמצא כי האוכל ושותה בט' גורם לה לעלות ע"י אכילה ושתיה זו למעלה בבניה ביוה"כ, והוי כאלו התענה בט' ובי', כי התענית ענינו הוא. ע"כ אינני זוכר עוד תשלום הדרוש הזה²⁰⁶². {צג ע"א}

דרושי ראש השנה דרוש ד'

בענין ר"ה, כבר נתבאר אצלנו עניינו, ושם (&) ביארנו בענין י"ב חדשי השנה, כי מן תשרי עד ניסן הם ו"ק של הזכר, ונמצא כי אדר הוא החוטם שלו, וניסן הוא מחובר²⁰⁶³ כי הוא בחי' פה של הזכר ובחי' גולגולת של הנקבה, והוא כי מן הבל היוצא מפיו של הזכר נעשית הגולגולת של הנקבה. נמצא כי ניסן מועיל לבי', לו ולה, ולכן מעברין חדש אדר ולא חדש אחר, לפי שאנו צריכין שיהיה החדש ההוא בסוד פה של הזכר. ולכן צריך

- מאיר הכוונה -

²⁰⁶⁰ עי' אנ"כ ג' צא ע"ג שמ"ו ל"ז י"ט הם הארת הז"א אל הקלי' אשר ברה"ר, וכאן הנ"ק לוקחת את הארה, ומעלה אותו למעלה ועושה לו חותם ותחום.###
²⁰⁶¹ נדצ"ל יסוד דמלכות. פע"ח: גם מעיין גי' מנ"ץ שהוא מנ"ץ מן מנצפ"ך שהוא מקו' המלכות [מקור המלכות היינו יסוד המלכות]

ופי' מעיין חתום, כי המלכות בעלותה ביום זה באמא, מקבלת ממנה הגבורה, הרומזת בה' אותיות מנצפ"ך, כי אע"פ שמקבלת ה"ג דז"א בזמן הנסירה, עכ"ז עתה יום זה מקבלת ג"כ ה"ג דאמא, שלא ע"י ז"א, שורש הגבורה שהם למעלה באמא, דמינה דינין מתעריין. לכן תקח ממנצפ"ך, מנ"ץ עולה גי' מעיין. חתו"ם, נעשה ע"י ג' שמות דאהיה כנ"ל, וזהו מעיין חתום. ג"כ ב"פ מ"ן דמנצפ"ך, עולה מעיין. גם המלכות לוקחת ביום זה ד' מלויים דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והוא נקרא ב"ן, הרי מ"ו ל"ז י"ט כ"ו ב"ן, כמנין מעיין. ומעין שהם סוד השתיה, הוא חתום ביום זה, לכן אסור בשתיה ביום זה, כי המעיין חתום (פע"ח):

ועי' עוד פע"ח יוה"כ דרוש א' ד"ה כל האוכל ושותה שא' פנימי וא' חיצוני.
²⁰⁶² פע"ח: ענין יוה"כ בקיצור נמרץ וענין כל האוכל ושותה בט' וכו' וכבר נתבאר לעיל כי בכל ימות השנה ע"י אכילתו ושתיתו הגופנית שאנו מברכין כמה ברכות כמו המוציא וברכת המזון וכיוצא בהם הנה על ידיהן אנו ממשיכין שפע ומזון אמא עלאה אל מלכות רחל נוקבא דז"א (כי אכילה גי' אדנ"י ע"ה) וגם היא אכילה גופנית מן חיצונית הבניה כנ"ל אך ביוה"כ אנו נותנין לה אכילה ושתיה ושאר דברים מסוד הפנימית דבניה שהם ה' קולות כי אז עולה היא עד בינה ממש לכן אנו מתעניין ביה"כ כדי להמשיך אליה אכילה ושתיה בסוד ה' קולות הפנימית שהם ה"ג מאימא ג"כ

גם התענית נקרא צו"ם וצו"ם גי' ק"ל כי הוא ממשיך הקולות הפנימים עליונים וז"ס מוצא פי' ה' שעליו יחיה האדם ביה"כ בלבד כי צו"ם אותיות מוצ"א ובשאר השנה יחיה במוצא פי' ה' השם המעורב תוך הלחם [עי' פע"ח ר"ה ד' שלח"ם בגימ' ג' פעמים הו"ה] הגופני וז"ש כי לא על הלחם לבדו וכו' רק בשתוף מוצא פי' ה' וז"ש כי לא על הלחם לבדו

[המשך הפע"ח נמצא בשעה"כ יוה"כ פרק א]

²⁰⁶³ נדצ"ל מחובר מב' בחי'. עי' לעיל הערה 1917

שעה"כ

לקדש החדש בפה ולומר מקודש מקודש כמ"ש ז"ל (&) ע"פ (&) אשר תקראו אותם במועדם, אתם כתיב. והטעם כי ע"י הבל פיו נעשה גולגולת שלה. ואמנם ו' חדשים מניסן ועד תשרי הם ו"ק הנקבה, ונמצא כי אלול הוא הוטמא של הנקבה, ותשרי הוא פה של הנקבה וגולגולת הזכר.

ואמנם נודע כי ר"ה אז הוא זמן שמאלו תחת לראשי בתוס' ל' כנז' בס"ה²⁰⁶⁴, והענין הוא כי יש ב' פסוקים בשיר השירים, הא' הוא (&) שמאלו תחת ראשי, והב' הוא (&) שמאלו תחת לראשי. והנה פסוק הא' נאמר על זמן ר"ה, כי הנה אז הוא הענין החיבוק. ואמנם בימי החול עומדים איהו יעקב בנצח דז"א, ואיהו רחל בהוד דז"א²⁰⁶⁵. ונמצא כי שמאלו של ז"א שהיא גבורה שבו עומדת למעלה מראשה של רחל העומדת בהוד, אבל בר"ה עולים ב' יעקב ורחל ועומדים בגבורה דז"א שהוא שמאלו, כמבואר אצלנו בסוד תפלת ר"ה בעלייתה. וא"כ עתה יכול ז"א לחבק לרחל ולהשיש שמאלו תחת ראשה ממש, כי עד שם עלתה ראשה ולא גופא, ואינו יכול לחבק גופא, ועל זה נאמר, שמאלו תחת ראשי ממש. אבל הפ' הב' נאמר על החיבוק הנעשה בשבת וי"ט, כי אז ז"ן הם שווים בקומתם ממש וראשם שוים, ואז הוא חיבוק יותר שלם, כי שמאלו מחבק את השמאל שבה ממש ולא ראשה כמו ביום ר"ה, וזמ"ש תחת לראשי, כלומר תחת שמאלי אשר שם היה בר"ה בחי' ראשי עצמה, אבל עתה אינו מקום ראשי אלא מקום שמאלי, וזמ"ש לראשי בתוס' ל', כלומר תחת המקום שהיה שם ראשי תחילה בזמן הבריאה, שאז יצא ראש הנקבה כנגד החזה של הזכר, בין חסד לגבורה, ב' זרועות. גם אותיות לראשי הם ישראל, לרמוז כי החיבוק הזה אינו מיעקב אלא מז"א עצמו הנקרא ישראל.

דרושי ראש השנה דרוש ה'

בענין השבת ויו"ט ור"ה²⁰⁶⁶, וכבר ביארנו למעלה בענין השינוי והחילוק שיש בין השבת ליו"ט ולר"ה²⁰⁶⁷ וע"ש (&). ונבאר כאן ענינים בקיצור. הנה שם נתבאר כי בבחי' היות שנוק' דז"א עולה ביום שבת בתפלת חזרת המוסף עד הכתר של או"א, והיא שוה אליו עתה ממש בכל שיעור קומתו, לכן קדושת השבת היא יותר גדולה מקדושת יו"ט. אבל בבחי' כי ביום השבת היא מקבלת ההארה שלה ע"י ז"א²⁰⁶⁸, לכן אין זה שלימות אליה. משא"כ בר"ה ויו"ט, שהיא והוא שוין ויונקין מכתר א', ואינה מקבלת הארתה על ידו.

אבל להבין זה צריכין אנו להודיעך ענין זה, דע כי כל הזווגים שיש בזו"ן, שכולם צריך שזו"ן יקבלו שפע והארה מן²⁰⁶⁹ ט"ס דא"א, ובכח זה יוכלו להזדווג²⁰⁷⁰. אבל אין כל הזווגים שוים, כי הנה בימי החול אז הז"א מקבל הארתו מן הנצח דא"א, וכל בחינותיו של

- מאיר הכוונה -

²⁰⁶⁴ עי' לעיל הערה 1906.

²⁰⁶⁵ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁰⁶⁶ ור"ח? עי' דרושי ר"ח וכן משמע.

²⁰⁶⁷ עי' הערה הקודמת.

²⁰⁶⁸ עי' גר"א בספד"צ יא ע"א: וזהו סוד השבת, אלא ששבת אינה חוזרת לשרשה אל בינה,

אלא בינה מאיר לה שלא ע"י ו"ק, ששת ימי המעשה, והיא שוה לגביה.

²⁰⁶⁹ היינו מא' מהט"ס דא"א.

²⁰⁷⁰ על אף שכל זיווג קודם לו זיווג ע"ב ס"ג דא"ק (עי' שער טל פרק ז), וכן כל הארת א"א בא

דרך או"א, אמנם החילוק בין כל הזיווגים היא בט"ס דא"א ולא באו"א ולא בע"ב ס"ג דא"ק, ועי' ש"ש שכל השגתנו של א"ק היא דרך א"א וכן בענין או"א שהרי עיקר מקור לאצילות היא א"א אמנם קבלתה היא דרך או"א.

שעה"כ

ז"א²⁰⁷¹ נכללין בקו הימין בנצח דא"א, ומלכות מקבלת הארתה מן ההוד דא"א וכל בחינותיה נכללות בקו שמאלי הוד דא"א, ועיי"כ אין זו"ן שוים כא'. ובר"ה או זו"ן משתמשין בכתר א', ר"ל ב'²⁰⁷² נכללים בנצח דא"א, וכולם מקבלים הארתם בהשואה א', ואין יתרון לזכר על הנקבה. ובשבתות או עולין זו"ן עד הכתר דא"א, וזה נכלל באבא וזו נכללת באימא, ואין ב' שוים בהשואה א', ולכן היא מקבלת הארתה על ידו. וזהו הטעם שהשבת נקרא קדש ממש, כמו שאמר הכתוב (&) ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם. אבל הימים טובים נקרא מקראי קדש, לפי שביום שבת ז"א מקבל מן הקדש דא"א ונותן ע"י חלקה אל נוק', ונמצא כי ז"א עצמו שהוא בחי' יום השבת נקרא קדש ממש. אבל שאר הי"ט, אינם עולים עד המקום שעלו ביום השבת. אבל בכל יו"ט עולים כפי בחינתו כמ"ש. ונמצא כי זו"ן שניהם אינם מקבלים משם כמו בשבת, ולכן הם מקראי קדש, מזומנים מן הקדש²⁰⁷³, אבל אינם קדש ממש, לא היא ולא הוא. ובי"ט אינם עולים זו"ן כמו בשבת עד כתר או"א²⁰⁷⁴, אלא כל יו"ט הוא משונה ומובדל מחבירו, לפי בחי' בענין עליית זו"ן כמ"ש בסוף הדרוש של יום שבת בענין השינוי וצנ"ע"ב שיש בין שבת ליו"ט ובין יו"ט לחבירו. ודע כי כפי בחי' עליית זו"ן באופן ההוא נכללין העולמות. והענין הוא כי הנה ביו"ט של ר"ה, עולין זו"ן יחד ב' בגבורה דא"א, וב' נכללין שם, ואפי' כל שאר הספי' אשר בא"א מגבורה שלו ולמטה כולם נעשין בחי' גבורה²⁰⁷⁵. ועד"ז בשאר היו"ט, כל א' כפי בחי'.

ונבאר עתה עליית זו"ן ביום ר"ה. הנה בליל ר"ה הראשונה נוק' דז"א היא בהיכל ק"ק דבריאה, ובתפלת ערבית עולה עד מקום ספירת הגבורה שלה עצמה אשר בעולם האצילות, ואז גם ז"א הוא עמה, שם משתמשין בכתר א'. ובשחרית בתפילת לחש, עולים הזכר והנקבה בספי' הגבורה של הזכר עצמו, ובחזרה עולים שניהם בעטרא דגבורה אשר בדעת של הזכר עצמו. ודע כי לעולם כל בחי' חזרת תפילה היא בסוד הג"ת, והם עולים למעלה בבינה ובמוחין. ובתפלת מוסף בלחש עולים שניהם בספי' הגבורה של אימא ובחזרה עולים שניהם בספי' הבינה של אימא. אבל אינם עולים בדעת שלה ע"ד מ"ש בחזרת דתפילת שחרית, והטעם הוא לפי שדעתן של נשים קלה (שבת לג ע"ב)²⁰⁷⁶, ואין בהם בחי' דעת, ולכן אינם עולים אלא בבינה שבאימא, כי הנה היא נמשכת מספירת הגבורה דא"א כנודע. ובמנחה בלחש שניהם הם למטה בספי' הגבורה של נוקבא דז"א כמו שהיו בתפילת ערבית, ובחזרה עולים שניהם בבינה של הנקבה עצמה אשר היא ג"כ נמשכת מצד עטרא דגבורות כנודע. וגם בזה שייך טעמא דלעיל, שמה שאינם עולים בדעת שלה הוא כי אין לה דעת כי נשים דעתן קלה.

- מאיר הכוונה -

²⁰⁷¹ עי' מבו"ש לח ע"א וע"ב (לש"ו), שבכל עליה זה רק הכלים ואל העצמות?##.ובע"ב כתוב שנוה נכללים נצח בהוד, וכן להיפך.
²⁰⁷² ר"ל יעקב ורחל (ש"ש).
²⁰⁷³

(1) זוהר חלק ב דף מז/א

וקראת לשבת, מאי וקראת, דיזמין ליה, כמה דאת אמר (ויקרא כג ב) מקראי קדש, כלומר זמנין, כמה דמזמין אושפיזא לביתיה, ועל דא וקראת לשבת ענג, דיזמין ליה כמה דמזמנין אושפיזא, בפתורא

²⁰⁷⁴ דאימא (ש"ש), עי' לעיל סוף עד ע,א?

²⁰⁷⁵ עי' לעיל הערה 2069, וכן הוא בש"ש שם, אמנם כאן נקט בדרך אחרת, שכוונתו לגבורה פרטי שבט"ס דא"א.

²⁰⁷⁶ עי' שער הצלם ג: ודע, כי יש ג' חלוקים מן הדעת דז"א לדעת דנוקבא: א', כי הדעת שלו יש בו ה"ח וה"ג וכל א' הו"ה א', והם גימטריא ק"ל ק"ל²⁰⁷⁶, אך דעת שלה ה"ג לבד, שהם גימטריא ק"ל א' לבד, וזהו (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קלה.

שעה"כ

בליל ב' דר"ה הנה נתבאר למעלה כי ביום א' דר"ה ננסרין כל הגבורות שיש מן הכתר דז"א עד החזה שבו, וכולם ניתנו בכתר שלה, כי שם הוא מקומה כנגד אחורי הת"ת. והנה כבר הה' חסדים נתפשטו בז"א, וכח הה"ג אשר מצד עטרא דגבורות שבה כבר הם מזומנים שם להכליל בה, כי אז מתחיל ענינם ומציאותם, והם שם עדיין בכח בראשה. והנה בתפילת ערבית דליל ב' עולים ב' בדעת שלה בגבורה הב' דעטרא דגבורות שבה, והיא אותה אשר אח"כ עתידה להתפשט בספי' הגבורה שבה.

ופעם אחת שמעתי ממורי ז"ל דרוש זה הנז' ויש בו קצת שינויים ואמרתי לכתבם. בליל א' של ר"ה בתפילת ערבית אז זו"ן עומדים בספי' ההוד של ז"א עצמו, האמנם להיות שאימא מסתלקת מעל ז"א ונשאר ישן בסוד הדורמיטא כנ"ל בדרוש שקדם, ולכן אין הנקבה מקבלת הארתה ע"י ז"א אלא מאימא עילאה בהיותה מחוץ דז"א. ואמנם היא עומדת אז בהוד שלו והיא מקבלת שלא על ידו. ואח"כ היא לוקחת ומקבלת ממנו, בהיותו עומד בהוד שלו כנז'. ובשחר בתפילה דלחש שניהם בספירת הגבורה שלו, ובחזרה שניהם בעטרא דגבורה שבדעת שלו, ובתפלת המוסף בלחש שניהם בספירת ההוד דאימא, ובחזרה שניהם בספירת הגבורה דאימא.

דרושי ראש השנה דרוש ו'

מדבר בענין כוונת העמידה בקיצור, ואח"כ אחזור לבארם באורך בע"ה, וז"ל. ברוך. הנה בתפי' יוצר עד גאל ישראל, העלינו את המלכות עד היכל ק"ק דבריאה, והנה היא בבחי' נקודה א' כלולה מי', ואינה עדיין בבחי' פרצוף, כי היא בסוד לכי ומעטי את עצמך (חולין &) מבלי היות בה בחי' פרצוף, ועדיין אף בהיותה בסוד נקודה, היתה הסרה ממנה בחי' הדעת שלה, שהוא סוד ע"ב ק"ל כנודע²⁰⁷⁷. ולכן עתה אנו רוצים לתת לה עתה במלת ברוך, וזה כונתו, כי עתה ע"י ריבויא דברכאן דאית בה בנקודה זו, שנכללה בכל היכולותיה כנז' בס"ה בפ' פקודי²⁰⁷⁸, אשר לסיבה זו נק' ברוך. הנה גם אנו רומזים במלת ברוך אל יסוד דז"א הנקרא ברוך²⁰⁷⁹, לפי שיורד בריבויא דברכאן עילאין, ונותן לה בחי' הדעת הנז', אשר הוא שם הויה שהוא בנימ' כ"ו. ובריבויא הפשוט שהוא בנימ' ע"ב²⁰⁸⁰, ובריבויא המלא במילוי אלפין כזה: יוד, הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא, העולה בנימ' ק"ל. אשר ג' בחי' אלו הם הדעת שבה, והם בנימ' כמנין ברוך, שהם כ"ו ע"ב ק"ל²⁰⁸¹.

אתה.

הנה עתה ניתן בה כח הכ"ב אתון שיש ביסוד כנודע²⁰⁸², כדי שבכח הזה תוכל להעשות אח"כ בחי' פרצוף שלם, וזהו תיבת אתה, א"ת ה'²⁰⁸³, כי היא סוד אות ה' תתאה,

- מאיר הכוונה -

²⁰⁷⁷ עי' לעיל הערה 62.

²⁰⁷⁸ עי' לעיל הערה 848.

²⁰⁷⁹ עי' לעיל ג ע"א שכל ברוך הוא ביסוד, ועי' לעיל הערה 189.

²⁰⁸⁰ י' י"ה יה"ו יה"ה.

²⁰⁸¹ עי' לעיל הערה 62.

²⁰⁸² עי' זהר (ח"ב רסא ע"א): את"ה עטורא דסתימו דאתון כללא דכלהו כ"ב אתון ודא הוא א"ת ה' דכליל לון מעילא בהאי ה' וכניש לון בגויה ודא איהו א"ת ה' וכד איהו בשלימו בההוא נהר דאחיד בה סלקא לאתעטרא לעילא ודא איהו רזא דכתיב (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך וכדין (שם) את כל אשר תאמר ינתן לה ודא איהו רזא ברוך אתה ובעי לאתכוונא בהאי רזא ולקשרא רעותא בהאי רזא

תרגום: את"ה העטור של סתר האותיות הכלל של כל כ"ב האותיות וזהו א"ת ה' שכולל אותם מלמעלה בה' הזאת וכונס אותם לתוכו וזוהי א"ת ה' וכשהיא בשלמות באותו נהר שאוחז בה היא

שעה"כ

ונמשיכין בה כ"ב אותיות שיש מן אלף ועד תיו, שהם א"ת. (צג ע"ג) גם תכוין באות ה' של אתה, אל ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות. יהוה.

עתה תכוין להעלות זאת הנקודה של המלכות עד מקום החזה דו"א באחוריו, במקום שהיתה שם תחילה אצילותה. אלהינו.

עתה אנו ממשיכין כה בזו"ן, כדי שעיי"כ יחזרו אח"כ פב"פ. וזה נרמז במלת "אל" של אלהינו כו' זה בקיצור. עוד ירצה באורך הדרוש הזה, וכונתו היא מה שראוי לכוין בה ביום ר"ה בתפ"י שחרית לבד.

והנה בתחיל' נקדים לה הקדמה א', והיא כי אין שינוי וחילוק בין כוונת ברכת אבות שבימי החול לימי ר"ה, אלא בענין כוונת הרי"ו שאנו מוסיפין לכוין ביום ר"ה בכל בחי' ובחי' בברכת אבות כמו שיתבאר, אבל בכל שאר הכונות הם שוים. ומעם הדבר הוא, לפי שעתה הם ימי הדין והגבורות, ורי"ו הוא בנימ' גבורה. וכונתנו עתה אינה לבטל מציאותם, אלא להמתיק ולבסס את הגבורות והרי"ו האלו. ונתחיל בביאור הברכה.

ברוך.

תכוין בזה, כי נודע הוא במשז"ל²⁰⁸⁴ שבברכות יוצר אור עד סוף גאל ישראל העלינו את המלכות עד היכל ק"ק דבריאה, הנה היא בבחי' נקודה א' כלולה מי', ואינה עדיין בבחי' פרציף, כי היא בסוד לבי ומעטי את עצמך. וכונתנו עתה להעלותה עד מקום אצילותה, שהוא כנגד החזה דו"א בסוד אב"א, ואח"כ נעשה אותה פרצוף שלם, ונהזירנה פב"פ. והענין הוא כי ד' בחי' יש אל המלכות כנ"ל²⁰⁸⁵ בביאור משנת (&) ד' ראשי שנים הם כו'²⁰⁸⁶: הא', היא בחי' בסוד קשר של תפילין של ראש תחת ג"ר, שהם חב"ד דו"א, ושם הניחה שורש א'. עוד יש לה שורש ב', תחת חג"ת דו"א, ושם הוא מקום החזה. עוד יש לה שורש ג' תחת נה"י דו"א, תחת היסוד, ושם הוא נקרא בסוד ה' אחרונה של הוי"ה. עוד יש לה שורש ד' למטה בהיכל ק"ק דבריאה, ושם היא בסוד נקודה א'²⁰⁸⁷ כלולה מי'. אבל אין בה בחי' פרצוף ואז נקרא שם אדנ"י, ועיין בפ' חיי שרה (&) בענין מערת המכפלה, ותבין מה ענין ד' בחי' אלו היטב. והנה כונתנו עתה היא להעלותה ולהמשיכה אל שרשיה העליונים הד' אלו הנז'.

- מאיר הכוונה -

עולה להתעטר למעלה וזהו סוד הכתוב (אסתר ב) ובזה הנערה באה אל המלך ואז את כל אשר תאמר ינתן לה וזהו סוד ברוך אתה וצריך להתכונן בסוד הזה ולקשר את הרצון בסוד הזה.

ועי' תז"ח לט ע"א שנהר היא יסוד.

²⁰⁸³ עי' לעיל הערה 1288.

²⁰⁸⁴ ??

²⁰⁸⁵ צ ע"א (לש"ו).

²⁰⁸⁶ עי' תיקו"ז רביעא לכל תלת

²⁰⁸⁷ עי' לעיל כט ע"א (לש"ו).

שעה"כ

דרושי יום הכיפורים הקדמה דרושי יוה"כ

ובתחילה אכתוב המנהגים ואח"כ אכתוב הדרושים בע"ה.

מנהג של הכפרה²⁰⁸⁸ המנהג הנזכר בספרי הגאונים, היה מורי ז"ל נוהר מאד לקיימו, והיה לוקח תרנגול א' לבן לכל א' מבני הבית הזכרים, ותרנגולת א' לבנה לכל א' מבני הבית הנקבות. ולפיכך לאשה מעוברת ישחוט עליה מספק ב', תרנגול א' זכר אולי הוא זכר, ותרנגולת א' נקבה אולי הולד נקבה, ועוד תרנגולת אחרת בשביל האשה עצמה, נמצא שהם ג' תרנגולים, ב' נקבות וא' זכר לכל אשה מעוברת. וזמן שחיטתו הוא בליל עיה"כ באשמורת קודם עלות השחר אחר סליחות.

וסוד הדבר הוא לכפות את הדינים, כי הנה התרנגול נק' גבר, כי הוא בחי' ה"ג אשר ביסוד דנוק' הנק' גב"ר²⁰⁸⁹, והוא נשחט ג"כ ביום המ' שגם הוא כנגד היסוד כנ"ל. וע"י השחיטה, נכנעים ונמתקים גבורות היסוד הנז'.

וכנגדו הוא השעיר המשתלח ביום הכפורים, כי הנה השעיר ההוא הוא גבורות שבמלכות דנוק', אשר הם דינין קשים יותר מן הגבורות שביסוד, שבו הנקרא גבר ותרנגול. ולפי שהוא יוה"כ, יש בנו כח למתק אפילו הגבורות קשות שבמלכות שבה הנק' שעיר, אבל בערב יוה"כ, אין בנו כח אלא בגבורות היסוד, שאינם כ"כ קשים²⁰⁹⁰. ואפילו הכי אינם נמתקים אלא באשמורת הבוקר, שהוא עת רצון והרחמים גוברים אז²⁰⁹¹. ועוד טעם אחר כמו שהקדמנו, כי יסוד נרמזו בט', והמלכות בעשור שהוא יוה"כ, ולכן כל בחי' נעשית ביום המיוחד לה.

המנהג שנחגו להתעטף בציצית בליל יוה"כ, מנהג נכון הוא. וטעם המנהג הזה הוא כי לעולם סוד הטלית הוא אור מקיף אל ז"א²⁰⁹², אם בבחי' ציצית קמן דעיבור או דיניקה או דגדלות, ולכן בליל יוה"כ שאז שליטת הנוק' רחל, לפי שמדת לילה גוברת בלילה, ואז עלתה רחל בראש²⁰⁹³ התבונה כנודע (&), ואז אימא עילאה מקפת אותה בציצית²⁰⁹⁴ גדול. אבל בשאר לילות, שאינה עולה, לא יש מצות ציצית, ואינה נוהג בלילה שהיא זמן הנוק'. ולפי שהענין הזה נעשה מאליו ליל יוה"כ, ולא הוצרך אל תפילתנו כמבואר אצלנו, לכן אין צורך לברך עליו ברכה להתעטף בציצית²⁰⁹⁵.

- מאיר הכוונה -

²⁰⁸⁸ ע"י ש"ע א"ח תרה: מה שנוהגים לעשות כפרות בערב יום כיפורים לשחוט תרנגול על כל בן זכר ולומר עליו פסוקים יש למנוע המנהג: הגה ויש מהגאונים שכתבו מנהג זה וכן כתבו אותו רבים מן האחרונים וכן נוהגין בכל מדינות אלו ואין לשנות כי הוא מנהג ותיקין ונוהגין ליקח תרנגול זכר לזכר ולנקבה לוקחין תרנגולת (ב"י בשם תשב"ץ) ולוקחין למעוברת ב' תרנגולים אולי תלד זכר ובוחרין בתרנגולים לבנים על דרך שנאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ונהגו ליתן הכפרות לעניים או לפדותן בממון שנותנים לעניים (מהר"ל), ע"כ, לשים לב שהנתנה לעניים היא דבר צדדי של המהר"ל.

²⁰⁸⁹ ע"י לעיל הערות 102, 103.

²⁰⁹⁰ נמצא כי התרנגול הזה הוא דוגמת השעיר רק שהוא נמתק יותר (פע"ח)

²⁰⁹¹ ע"י לעיל ב ע"ב: ובחצי הלילה נמשכת הארת הבינה בגבורה, וזמ"ש הנותן לשכוי בינה²⁰⁹¹, ואז היא מתמתקת בסוד מה שאמר הכתוב (בראשית כז כה) ויבא לו יין וישת²⁰⁹¹ דארמי ביה מיא²⁰⁹¹, בסוד יין המשמח²⁰⁹¹, והוא סוד היום.

²⁰⁹² ע"י לעיל ציצית א.

שלעולם טלית הוא דבינה המקפת לז"א אם בבחי' ג' גו ג' כשהוא בתוך העיבור בתוכה והיא מקפת עליו וזהו בחינת ציצית קטן והוא נגד עשייה ואם בבחי' ו"ק שהוא ט"ג בסוד יניקה (פע"ח).

²⁰⁹³ לראש (פע"ח).

²⁰⁹⁴ טלית (פע"ח).

²⁰⁹⁵ ואם יתעטף קודם הלילה יברך עליו (פע"ח).

שעה"כ

המנהג שנהגו להוציא ס"ת א' או ג' ס"ת בליל יוה"כ ואומרים עליו התרת נדרים, שהוא כל נדרי נזכר בספר הזוהר בפ' פנחס ברע"מ (דף רנו ע"א) וז"ל: ובג"ד תקינו למימר בו כל נדריי²⁰⁹⁶. ובענין הס"ת שמעתי מחבר א', הוא הרי"ם²⁰⁹⁷ ז"ל, שציוהו מורי ז"ל פעם א' בליל יוה"כ שיקנה מצות הוצאת ס"ת בלילה ההיא בכל מה שיוכל לקנותו, כי אז היה צריך לתקן איזה ענין, והודיע לו כוונה גדולה שיכוין בעת שיוציא הס"ת. ונראה מזה כי יש סמך במנהג הזה להוציא הס"ת.

גם היה נוהג מורי ז"ל להיות ניעור כל ליל יוה"כ ועוסק בתורה. ונלע"ד הטעם הוא כדי שלא יראה קרי בליל יוה"כ ח"ו. ולכן בליל יוה"כ נוהגים לקרות אחר כל סדר תפלת ערבית ד' מזמורים הראשונים שבספר תהלים, והם מן אשרי, ולמה רגשו, מזמור לדוד, למנצח בנגינות, עד לבטח. וסגולתה היא כי יש בהם י"ש תיבות כמנין קרי, ומי שקורא אותם ומכוין בהם, לא יראה קרי בליל יוה"כ ההוא. גם ר"ת וס"ת של ד' מזמורים האלו הם בגימ' קל"א כמנין כונ"ן שמים בתבונה (&). והם אלו: א' מן אשרי האיש, וס"ת ד' מתאבד, ל' מלמה רגשו גוים, וס"ת ו' מחוסי בו, מ' ממזמור לדוד, וס"ת ה' מן סלה, ל' מלמנצח, וס"ת יו"ד מן תושבני. ויתכן שהוא מונה בחשבון, א' מאשרי וה' מהאיש, והם קל"א, כנלע"ד. או אם נמנה גם ד' מזמורים עצמם, והכוונה לכולם, ויהיה ה' וקכ"ו הרי קל"א, ויכוין כי קל"א הוא בגימטריא סמאל. וסגולתם להעבירו מעליו²⁰⁹⁸, ולפיכך אמרוז"ל (יומא פז ע"א²⁰⁹⁹) הרואה קרי (ק ע"ב) בליל יוה"כ הוא מסוכן²¹⁰⁰ ח"ו.

זה מצאתי בספר המחזור של מורי ז"ל²¹⁰¹, כמנהג אשכנזים כתוב בחוץ קודם תפלת אלול וי' ימי תשובה יום צום, ישאל האדם חיים וכפרה ויעמוד בשעת הוצאת ס"ת, ויקרא ג"פ י"ג מידות, ואח"כ רבש"ע מלא כל משאלותי לטובה והפק רצוני ותן שאלתי לי ולבני ביתי חיים טובים וארוכים בכבוד ובמנוחה ביראתך ובתורתך בשלום ובהשקט ובבטחה, ופדני מכל צרה ויגון וממות ומכל שעות רעות המתרגשות ויוצאות לעולם, וכפר עונותינו ואשמותינו, אמן כן יהי רצון. ויזכור שאלתו ג' פעמים. וכן במוסף ובמנחה, כדי שישלים שאלתו ג"פ, ותנתן שאלתו. ויקרא ג"פ ואני תפילתי (תהלים טט יד).

גם זה מצאתי אחר כל הגז' וז"ל: יום צום ישאל אדם חיים וכפרה שכתוב למעלה, עד ויקרא ג"פ ואני תפילתי, גם זה כתוב סמוך לו, תיכף אלו השמות ואלו שצריך להזכירם או לכוין בהם אחר נוסח התפלה והשאלה הנ"ל ואלו הן:

בראשית	שמות	ויקרא	במדבר	דברים	שיר השירים	מגילה	רות
--------	------	-------	-------	-------	------------	-------	-----

- מאיר הכוונה -

²⁰⁹⁶ רנה ע"א ז"ל: וביה נפקן לחירות ביה נפקי משלשליהון אינון דאית עלייהו גזר דין בנדר ובשבועה ובגין דא תקינו למימר ביה כל נדרי ואיסרי כו' כולהון יהון שביתין ושביתין לא שרירין ולא קיימין ובגין דא נדר דיהו"ה דאיהו תפארת ושבועה דאדנ"י דאיהו מלכות דעבדו על גלותא דלהון בחכמה ובינה יהון שביתין ושביתין לא שרירין ולא קיימין.

תרגום: ובו יוצאים לחירות, בו יוצאים משלשלותיהם, אלו שיש עליהם גזר דין בנדר ובשבועה, ומשום זה התקינו לומר בו, כל נדרים²⁰⁹⁶ ואסורים וכו' כולם יהיו שובתים ועזובים בלי תקף ולא קיימים. ומשום זה נדר של יהו"ה שהיא תפארת, ושבועה של אדני שהיא מלכות, שעשו על גלות שלהם, בחכמה ובינה, יהיו נעזבים ומושבתים ללא תוקף וללא קיום.

²⁰⁹⁷ הרי משעון (פע"ח).

²⁰⁹⁸ ויכוין להשליך מעליו הסמאל ע"י המזמורים אלו כי מצדו בא הקרי (פע"ח).

²⁰⁹⁹ הרואה קרי ביום הכפורים עונותיו מחולין לו והתניא עונותיו סדורין מאי סדורין סדורין לימחל תנא דבי רבי ישמעאל הרואה קרי ביום הכפורים ידאג כל השנה כולה ואם עלתה לו שנה מובטח לו שהוא בן העולם הבא?????

²¹⁰⁰ ידאג (פע"ח).

²¹⁰¹ מכת"י מורי ז"ל (פע"ח).

שעה"כ

יֵפֶ	עֵנָה	הֵתָ	הֵתָ	הֵתָ	הֵתָ	מִי	הֵתָ
אֵיכָה	קָהֶלֶת	הוֹשַׁע	שׁוֹפְטִים	שְׁמוּאֵל	מַלְכִים	יִשְׁעִיָה	יִרְמִיָה
אִמָּ	אֶתָ	בָּנָה	הֵמָּ	שָׁמָּ	אֶתָ	וְוָ	אֶתָ
יִחְזַקְאֵל	תְּרֵי עֶשֶׂר	תְּהַלִּים	אִיּוֹב	מִשְׁלֵי	דְּנִיָּאֵל	דְּבַרֵי הַיָּמִים	עֲזַרָה
שָׁהָ	לֵבָ	הֵהָ	אֵבָ	לָהָ	לָךְ	אֵךְ	הֵמָּ

2102

ואני היים חקרתִי לידע מהיכן מוצא השמות האלו, וידעתי כי הם מתיבה שניה של פסוק אחרון של הספר או א', ואחרונה כזה: שם א' י"פ, הא' יוצא מפסוק אחרון של ספר בראשית, שהוא וימת יוסף, אות א', ואחרונה של יוסף, וכן כולם עד"ו. גם זה מצאתי בחזרת מוסף ש"ץ ביוה"כ, כתוב מבחוץ²¹⁰³ מכנגד איה מקום כבודו, עשוי סימן על תיבת איה כזה, ומבחוץ כתוב וז"ל: יר"מ אבינו שבשמים שתמלא את שאלתי ובקשתי כו', ולא מצאתי יותר מאלו התיבות הנזכר פה. ובמחזור שלו אחר מצאתי כת"י עצמו שמסיים בנוסח זה, שתמלא את שאלתי ובקשתי, בשם יפ ענ הת כסדר שכתבתי לעיל. גם זה מצאתי בספר המחזור של מורי ז"ל ממנהג אשכנזי בתפילת יום הכפורים, וז"ל: ביוה"כ בשעה שהש"ץ אומר איה מקום כבודו, ישאל א' מג' שאלות שירצה לשאול, ויאמר בשם יה, והם קיבוץ קמץ, והם בנימ' מ"ו. ונלעד פירושו שישאל שיתנו לו א' מג' שאלות שירצה לשאול ולא יותר, ובהכרח יענו ויתנו לו א' מהם. גם יכוין לשם י"ה בקיבוץ וקמץ אשר הם ד' יודין ופתח, שהם בנימ' מ"ו. וזה יכוין בב' אותיות י"ה הרמוזים במלת איה. ולא ידעתי אם זה כתבו מורי ז"ל בתחילת ימיו, אשר עדיין לא נכנס בפרדס החכמה, אלא העתיק זה מספרים אחרים, ולזה דעתי נוטה.

גם מצאתי בסדר מוסף יוה"כ בחזרת הש"ץ בפזמון המתחיל כן, האוחז ביד מדת משפט, הכל מאמינים שהוא אל אמונה, הבוחן ובודק גנזי נסתרות, וכל מאמינים שהוא בוחן כליות, ופזמון זה כתוב אחר קדושת המוסף, וכתוב בחוץ כתיבת מורי ז"ל, האוחז הוא שם בן ד' אותיות ובגימ' כ"י²¹⁰⁴ היוצא מפסוק (&) אוחזה בסנסניו, הבוחן צריך כך צריך להגיה כך, הבחן, והוא בנימ' אדני, והוא שם מעולה למעלה על ע"א שמות, הגואל צריך להגיה כך הגאל, והוא בנימ' שם כו"ו, ט"ל, והוא בנימ' הויה אחד, ובגימ' יד"י די"א, וטובים לגאולה ולישועה.

הדן בא"ת ב"ש צמ"ק, והוא שם של כתר הנק' צורטק. ההגוי והוא בנימ' אזבוגה ובגימ' דודי, וזמ"ש (&) דודי צח. הודאי, הוא שם המפורש י"ה במילואו יו"ד ה"א, אותיות הודאי. ובאותו שם עלה משה למרום. וכן ודאי הוא בנימ' אהיה. עוד ירצה, כי ודא"י הוא שם קדוש היוצא בר"ת (&) ויברך דוד את ה'. {ק ע"ג}

- מאיר הכוונה -

²¹⁰² וכתב מורי ז"ל האוחז גי' הו"ה כ"ו ויוצא מפסוק אוחזה בסנסניו הבחן צריך להגיה בלא ויו והוא גי' אדני והוא שם מעולה על ע"א שמות הגאל צריך להגיה הגאל גימ' כו"ו גם גי' יה"ה אחד גם גי' ט"ל וגם ידידי וכולם טובים לגאולה וישועה הדן וכו' ההגוי גי' אזבוגה ונלענ"ד חיים שאותיות הגוי לבד עולין כך חוץ מה' ראשונה שהיא שימוש התיבה וכן תבין מזה קצת שאר שמות הבאים אח"כ הודאי וכו' בסידור החתך צ"ל חסר ו' שהוא שם הפרנסה הטוב וכו' בסידור היודע גימ' המלך והוא שם של כתר דהקב"ה עד כאן מצאתי (פע"ח).

²¹⁰³ היינו בגליון

²¹⁰⁴ כ"ו (פע"ח).

שעה"כ

החותך צריך להגיה החתך, והוא שם המפורש יוצא מפסוק (&) פותח את ידיך, ס"ת הטוב בגימ' והו, והוא שם א' מע"ב שמות היודע, והוא בגימ' המלך, והוא שמו של כתר הקב"ה.

דרושי יום הכיפורים

דרוש א'

דרוש א' ליוה"כ ובו יתבאר מאמר רו"ל שאמרו (&) כל האוכל ושותה בעיוה"כ הרי הוא כאלו התענה ט' וי' כו', וע"ש. הנה למעלה (צב ע"ד) בענין ר"ה בדרוש הנסירה אשר בהמשך עשרת ימי תשובה נתבאר זה באורך.

ועתה צריכין אנו לבאר מה ענין התענית הזה, אשר נצטוו להתענות ביוה"כ בה' מיני עינוים, אכילה ושתיה כו', ונחזור לבאר מאמר רו"ל הנז'. דע כי כבר נת"ל בענין ר"ה כנז', כי כל ימות השנה, ע"י אכילתינו ושתיתינו הגופני, שאנו מברכין עליהם כמה ברכות המוציא וברכת המזון וברכת הנהנין כולם, הנה ע"י הברכות ההם, אנו ממשיכין לז"א ולנוק' רחל בחי' אכילה ושתיה רחיצה סיכה נעילת הסנדל תשמיש המטה מן אימא עילאה²¹⁰⁵. ואמנם האכילה ושתיה ההם, הם אכילה ושתיה גופנית, נמשך מן חיצוניות אימא עילאה. אבל ביוה"כ יש לנוק' דז"א, שהיא רחל, עילוי יתירה בב' בחי' שנבאר, אם בענין מציאות עילוי האכילה והשתיה כו' בעצמה, ואם בבחי' מקום מוצאם. והטעם הוא, כי עתה ביוה"כ כבר ננסרה רחל לגמרי, וקבלה הדינין מאחוריים דז"א, ע"י ביסוס ומיתוק, ונמשך לה ע"י ז"א עצמו כנ"ל בדרוש הנסירה. ועתה ביוה"כ היא צריכה לקבל מיתוק הדינין מן אימא עילאה עצמה, שלא ע"י ז"א, ולכן היא צריכה עתה לעלות עד אימא עילאה ממש, ומתעלית למעלה מז"א. וכיון שעלתה שם איננה מתפרנסת מן אימא אכילה ושתיה גופנית מחיצוניותה כבתחלה, אבל היא ניוזנת מן המקום שאימא עילאה מקבלת וניזונת ורוחצת וסכה ושותה ואוכלת. וכל אותם הה' דברים אכילה ושתיה כו', הראשונים נתבטלו עתה, לפי שהם באים לה ממקום גבוה, ולכן אינם מושגים אלינו במששות, רק בסוד הבל היוצא מן הפה, ומאותו הבל ניוזנת עתה רחל ביוה"כ. ולכן נצטוונו בה' מיני עינוים אלו, שהם, אכילה ושתיה, כי נתבטלו ממנה עתה ביוה"כ, ואינה ניוזנת אלא מהבל היוצא מפה עליון, ולכן כנגדם תיקנו ה' תפילות ביוה"כ, כנגד ה' דברים אכילה ושתיה כו'. כי התפלות הם בסוד הבלים היוצאים מן הפה.

וגם לטעם זו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ביוה"כ בקול רם, כי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד היא תיקון המלכות²¹⁰⁶, וכיון שעתה ניוזנת מן הקולות הפנימיים, לכן נאמר בקול רם.

גם יש טעם אחר, והוא כי לפי שרחל לוקחת עתה ביוה"כ הה' גבורות שלה ממותקות לצורך פרצופה מיד אימא עילאה עצמה שלא ע"י ז"א כמו שיתבאר לקמן בע"ה, ולכן כנגדם תיקנו ה' ענויים אלו שהם אכילה ושתיה כו', ודבר זה נרמז בס"ה פ' פנחס (דף רלא ע"ב)²¹⁰⁷.

- מאיר הכוונה -

²¹⁰⁵ (כי אכילה גי' אדנ"י ע"ה) וגם היא אכילה גופנית מן חיצונית הבינה כנ"ל אך ביוה"כ אנו נותנין לה אכילה ושתיה ושאר דברים מסוד הפנימית דבינה שהם ה' קולות (פע"ח).

²¹⁰⁶ עי' לעיל ק"ש ו.

²¹⁰⁷ נטלין שופר לאתערא ביה תרועה ותקיעה דינא קשיא ברחמי ושברים דינא קשיא בלא רחמי (ס"א ודינא רפיא ברחמי) וכדין הכי יתערו לעילא לאתערבא דא בדא אמר רעיא מהימנא בהאי אתבסם שטן וקמיט נז"ן מן ושט מה דהוה שטן לפנים תב לאחורא ואתהדר ושט כדבקדמיתא בגין דהקול קול יעקב ישראל לית חיליהון באכילה ושתיה כשאר עמין דירתין עלמא

שעה"כ

ונחזור לענין א', כי ע"י ה' תפלות שאנו מתפללים ביוה"כ, אנו ממשיכין אליה ה' בחי' אכילה ושתייה פנימיים, מפנימיות אימא בסוד ה' קולות היוצאות מהפה, בסוד הבל, כדמיון ה' קולות תפילתינו, כי גם אלו ה' בחי' הנז', הם סוד ה' קולות פנימיים, היוצאים מפי אימא, ומשם מקבלת המלכות עתה ה' בחי' אכילה ושתייה כו'. גם בחי' ה' ענויים עצמם הם כנגד ה' קולות אלו, לפי שהתענית נקרא צו"ם, וצום בנימ' קול, כי הוא ממשיך ה' קולות הפנימיים העליונים ע"י ה' צומות אלו מאכילה ושתייה וכו' הגופניים²¹⁰⁸. גם יובן הענין כפשוטו, כי הנה אלו הה' קולות שנמשכים לה עתה, הם מפנימיות הג"ת נו"ה דאימא, והנה זה עצמו הוא סוד התענית, כנודע מספר הזהר פרשת תרומה (קנ"ג ע"א)²¹⁰⁹ כי ביום התענית כל האברים נזונים ממוזן שמשלה המוח בהם, נמצא כי ע"י התענית וענויים הה' אלו, נמשיכין אליה ה' קולות, ומזונות רוחנים, שהם הה' תפלות מן המוחין אשר בה' קצוות אימא ממש, כמו שיתבאר עניינם לקמן בע"ה.

וז"ם מ"ש הכתוב (&) כי לא על הלחם לברו יחיה האדם כו', ר"ל כי בשאר ימות השנה, זו"ן נק' אדם, חיים וניזונים ע"י הלחם הגופני, שהוא סוד ג' היות, העולים בנימ' לחם, כמבואר אצלנו בסוד המוציא לחם מן הארץ בסעודות שבת (&). אבל אינו על הלחם הגופני לברו, רק בשיתוף מוצא פי ה', שהוא פנימיות ורוחניות, בסוד הבל היוצא מפי ה' המשתתף עמו. וזמ"ש כי לא על הלחם לברו, והוסיף מלת לברו, לשלול שאינו

- מאיר הכוונה -

דין דחליהון באכילה ושתייה אלא חליהון בקול דא דאיהו עלמא דאתי עולם ארוך דאתברי באת יו"ד ובגין דקול שופר מניה נפיק אמרו רבנן אין פוחתין מעשרה שופרות ובאות י' ודאי אתעביד עולם ארוך דאיהו ו' עלמא דאתי ובאת ה' ברא עלמא דין דאיהי ה' זעירא דבה אכילה ושתייה דאורייתא ועוד רזא אחרא בתר דאתגזר גזרה בתרין אתוון דאינון ה' ה' תרין בתי דינין מאן יכיל לבטלא גזרה דתרווייהו י"ו דאת ה"א אימא עלאה י' אב ומה כתיב (&) כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש דאיהי ה' אישה יקימנו ואישה יפרנו ובג"ד צריך לאתערא קלא דאיהו ו' בעשרה שופרות דאינון י' ועקרא דלהון בנשימה אחת כל סימן וסימן בפה דאיהי י' מעשרה:

תרגום: לוקחים שופר לעורר בו תרועה ותקיעה, דין קשה ברחמים, ושברים דין קשה בלי רחמים, (ודין רפה ברחמים) ואז כך יעוררו למעלה להתערב זה בזה. אמר הרועה הנאמן בזה מתמתק השטן ומתקצרת נו"ן מן ושט, מה שהיה שטן מקדם שב לאחוריו, וחזר ושט כבראשונה, משום שהקול קול יעקב. ישראל שאין כחם באכילה ושתייה כשאר האומות שיורשים עולם הזה, שכחם באכילה ושתייה, אלא כחם בקול זה, שהוא עולם הבא, עולם ארוך שנברא באות יו"ד. ומשום שקול שופר ממנו יוצא, אמרו חכמים, אין פוחתין מעשרה שופרות. ובאות י' ודאי נעשה עולם ארוך, שהוא אות ו', עולם הבא. ובאות ה' ברא עולם הזה, שהיא אות ה' קטנה, שבה אכילה ושתייה של התורה. ועוד סוד אחר, אחר שנגזרה גזרה בשתי אותיות, שהם ה' ה', שני בתי דינים, מי יכול לבטל גזרה של שניהם, י' ו', שאות ה"א היא אמא עליונה, י' אב. ומה כתוב "כל נדר וכל שבועת איסור לענות נפש", שהיא ה', "אישה יקימנו ואישה יפרנו", ומשום זה צריך לעורר הקול, שהוא אות ו' בעשרה שופרות, שהם י', והעיקר שלהם בנשימה אחת, כל סימן וסימן בפה, שהיא אות י' מעשרה.

²¹⁰⁸ כי עה"ב היינו הבינה אין בה לא אכילה ולא שתייה כי בז"א האור הבא אליו נקרא מזון ולחם ושמה יש אכילה אבל למעלה בבינה האור הבא אליה אינה אכילה ומן אור עליון שבא לאימא מאותו אור נוטלת רחל ביה"כ לכן אנו מתענים כי אור זה הוא בחי' קר"ל שכן עולה עניו וכן עולה צו"ם וכו' (פע"ח).

²¹⁰⁹ ז"ל: ביומא דתעניתא בר נש מקרב מיכלא ומשתיא לגבי כבדא עלאה ומאי איהו מקרב חלביה ודמיה ורעותיה ההוא כבדא נטיל כלא ברעותא כיון דכלא איהו לגביה נטיל ומקרב כלא לקמי לבא דאיהו רב ושליט עליה כיון דלבא נטיל ואתתקף ברעוא מקרב כלא לגבי מוחא דאיהו שליטא עלאה על כל גופא לבתר אהדר כבדא ומפלג חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא תרגום: ביום של תענית אדם מקריב מאכל ומשתה לכבד העליון ומה הוא מקריב חלבו ודמו ורצונו אותו כבד נוטל הכל ברצון כיון שהכל הוא אליו נוטל ומקריב הכל לפני הלב שהוא גדול ושולט עליו כיון שהלב נוטל ומתחזק הרצון מקריב הכל למח שהוא שליט עליון על כל הגוף אחר כך חוזר הכבד ומחלק חלקים לכל אותם מקורות ואיברים שלמטה.

שעה"כ

לבדו, רק בשיתוף מוצא פי ה'. אבל ביוה"כ, אין בו אכילת לחם, רק מוצא פי ה' קולות הרוחניים (ק"ע"ד) הפנימיים הנו²¹¹⁰.
ה"

דרושי חג הסוכות הקדמה דרושי חג הסוכות
וגם יתבאר בהם מעלת הימים שבין יוה"כ לסוכות, וגם ימי הסוכות עצמם מה טיבם. ובתחילה אכתוב ואבאר המנהגים הנצרכים לנהוג בהם, ואח"כ אסדר לפניך כל הדרושים זה אחר זה באר היטב.

הנה בעת נמילת הלולב, שלא ע"י זמן ההקפה, צריך לנענע הלולב, והנענועים הנודעים להמשיך החסדים ממקורם ושרשם אשר בדעת דו"א כמו שיתבאר בדרושים. אבל בזמן ההקפה, אין צורך לנענע הלולב, כי הוא בסוד אור המקיף הנגלה וא"צ לנענעו²¹¹¹.

גם צריך שלא להפריד כלל את האתרוג מן הלולב, אלא ב' ידיו סמוכות זו לזו, ומתדבקין יחד הלולב והאתרוג.

וגם בעת הנענוע תכוין בעת הובאת הלולב, שתביאהו כנגד החזה שבנופך לפי הכונה שנבאר לקמן בע"ה²¹¹².

גם סדר נענוע הלולב כך הוא, להוליך הלולב למרחוק ולהחזירו להביאו פעם א', וכן פעם ב', וכן פעם ג', הרי הם ג' הולכות וג' הובאות בכל קצה מו"ק, שלא (ק"ע"ד) כאותם הנהגים לעשות ג' נענועים בהולכה וג' נענועים בהובאה א', ומוליכין הלולב מעט מעט ג"פ בהולכה א' וכן בהובאה.

גם תזהר שלעולם תקח הלולב ותנענעו דרך גדילתו, שהוא שרשו למטה וראשו כלפי מעלה, אפי' בעת שתנענע נגד מטה, שלא כאותם הנהגים אז לכוף ראש הלולב כלפי מטה, והשורש בידהן כלפי מעלה, אבל תניה הלולב כמו שהוא ראשו למעלה וסופו למטה, אלא שתשפיל ידיך יותר למטה ממקומם, ושם תנענע הלולב ג"פ, ראשו למעלה וסופו למטה. והטעם יובן במ"ש בדרושים של הלולב, שכוונת הנענועים היא להמשיך הארת הדעת למטה, והו"ק כולם הם בדעת²¹¹³. ונמצא כי אפילו בנענוע של מטה של הדעת, הנה הוא למעלה מראש הלולב שהוא למטה בנופא דו"א כמ"ש במקומו.

גם סדר הנענועים הם בוק"ע"ד ו' צירופי יה"ו הנז' בס"י (&)²¹¹⁴, וגם נזכר בספר הזהר בפ' ויקרא בר"מ (זו ע"א)²¹¹⁵. והנה הם כסדר הו"ק ממש דו"א, שהם חג"ת נה"י, ולכן

- מאיר הכוונה -

²¹¹⁰ גם התענית נקרא צו"ם וצו"ם גי' קו"ל כי הוא ממשיך הקולות הפנימיים עליונים וז"ס מוצא פי' ה' שעליו יחיה האדם ביה"כ בלבד (פע"ח).

²¹¹¹ כי האורות הם מקיפים ומגולים ואין צריך לנענע רק להמשיך את אור פנימי שהוא סתום תוך היסוד דבינה ואינו יכול לירד רק על ידי נענוע כמו שכתבתי כנ"ל ובמקדש נוטלין כל שבעה ובמדינה יום אחד כי משם ולהלאה אין בנו כח להמשיכו יותר אלא נעשה מעצמו (פע"ח).

²¹¹² אנו מנענעין הלולב כנגדו ומביאין אותו אל החזה כי שם נגד החזה מאחוריו יוצאת רישא דנוקבא כי כל הכוונה להמשיך האור לרחל (פע"ח).

²¹¹³ כי הלא תמיד אפילו בהיותו יונק מצד מטה של דעת תמיד ראשו למעלה כי המטה של דעת הוא יותר גבוה מן הלולב ואם כן איך תהפוך ראש הלולב ותכופהו לצד מטה של הקרקע (פע"ח).

²¹¹⁴ (פ"א מ"ג) בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש²¹¹⁴, וקבעם בשמו הגדול, וחתם בהם ששה קצוות. חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו²¹¹⁴, שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בה"ו, שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בו"ה, שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בו"ה, תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו בו"ה, עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בה"ו.

שעה"כ

נענוע הא' הוא לצד דרום כנגד החסד, ואח"כ נענוע הב' הוא לצד צפון שהוא בגבורה, והג' במזרח שהיא בת"ת²¹¹⁶, והד' והה' מעלה ומטה, שהם שחקים, נצח והוד, זה על גב זה, והו' הוא במערב שהוא היסוד, שעליו אמרו (&) שכניה במערב. גם סדר ו"ק אלו נזכרו בס"ה (&).

סך מספר הפעמים של נטילת לולב הם: פעם א' בעת הברכה, ואח"כ ד' פעמים אחרות באמצע סדר ההלל, והם בהודו לה' כי טוב הא' פעם א', ובאנא ה' הושיעה נא כפול ב' פעמים, ובהודו לה' כי טוב האחרון פעם א'. והנה טוב הוא שאחר עלות השחר, שהוא כבר יום, קודם שתתפלל, תטול הלולב בתוך הסוכה²¹¹⁷, ותברך עליו. ואח"כ הד'.

- מאיר הכוונה -

²¹¹⁵ ז"ל: ומחיוון דכרסייא דדינא הוה נחית אריה דאשא למיכל קרבנין אינון דממנן על כל אבר דחב מחבל קטיגור אחד כמה דאוקמוה עשה עבירה אחת קנה לו קטיגור אחד ומיד דנחת אש של גבוה ואוקיד לון לאלין אברים ופדרין ואמורין דפריים וכבשים ועתודים ועזים יה"ה דנחית כאריה דאשא לאוקדא לון אתוקדון אברים דלהון אתוקדון מחבלן דממנן עלייהו ומתכפרין חובין דישאל דאינון אברים דשכינתא בההוא זמנא חיוון מתקרבין דממנן על זכוון דאינון מכרסייא דרחמי דאיהו תשובה אימא עלאה ובמה מתקרבין בשם יה"ה דעאל בהון ובגין דא קרבן ליה"ה דלית מאן דיכיל לקרב חיוון ויסודין לאעלאה שלם בינייהו אלא שמייה דקריב בשמיה מיס לאש ולא מכבה דא לדא וקריב רוחא לעפרא ולא מפריד ליה בההוא זמנא אינון שלמים חיוון ויסודין ואתקריאו קדשים דלית טמאים בינייהו ועוד שלמים דא ה' בתראה דאיהו שלימו דעמודא דאמצעייתא בכל הויות דכלילן ביה לכל שית סטרין דיליה דאינון שית ספיראן ורזא דמלה חתם רום ופנה למעלה ביה"ו לימינא דחסד בה"ו לשמאלא דגבורה וה"י בעמודא דאמצעייתא יו"ה בנצח בהוד ה"ו ביסוד וי"ה אילנא דאחיד לון כלהו תפארת עץ עושה פרי (בראשית א יא) ובגין דא (קהלת יא ג) מקום שיפול העץ שם יה"ו ואוף הכי בכל הויה"ה ה' בתראה שלמים לה ולכל הוויין דאחידן בה כגוונא דא יה"ו עם ה' יה"ה ה"ו עם ה' הויה"ה וה"י עם ה' וה"ה הכי שאר הוויין ואינון ח"י אתון דשית סטרין דכלילן בצדיק חי עלמין ועם ה' אתעביד ח"ה ורזא דמלה איהי ה' כגון תיבת נח דאתכניש בה מכל מין ומין דאינון שנים שנים שבעה שבעה לקרבנא שנים שנים ארבעה שבעה ארבעה עשר הא י"ח והתיבה ה' בה אשתלים חיה.

תרגום: ומהחיות של כסא הדין היה יורד אריה של אש לאכול את הקרבנות, אותם הממונים על כל אבר שחטא מחבל קטגור אחד. כמו שבארוה עשה עבירה אחת קנה לו קטגור אחד, ומיד שיורדת אש של גבוה ושורפת את אותם איברים ופדרים ואמורים של פריים וכבשים, ועתודים ועזים, יה"ה שיורד כאריה של אש לשרוף אותם נשרפים, האיברים שלהם נשרפים המשחיתים שממונים עליהם ומתכפרים חטאי ישראל, שהם אברי השכינה. באותו זמן מתקרבות החיות הממונות על הזכויות שהם מכסא הרחמים שהיא תשובה, האם העליונה, ובמה מתקרבים, בשם יה"ה שנכנס בהם, ולכן הקרבן ליה"ה, שאין מי שיכול לקרב חיות ויסודות להכניס שלום ביניהם, אלא שמו שמקרב בשמו, מיס לאש, ולא מכבים זה את זה, ומקרב רוח לעפר ולא מפריד אותו. באותו זמן אלו השלמים חיות ויסודות ונקראים קדשים שאין טמאים ביניהם. ועוד שלמים זו ה' האחרונה, שהיא שלמותו של העמוד האמצעי בכל ההויות שכלולות בו, לכל ששת הצדדים שלו, שהן שש ספירות. וסוד הדבר חתם רום ופנה למעלה ביה"ו לימין של חסד, בה"ו לשמאל של גבורה, וה"י בעמוד האמצעי, יו"ה בנצח, בהוד ה"ו, ביסוד וי"ה. האילן שאוחז את כולם תפארת עץ עושה פרי, ולכן מקום שיפול העץ שם יה"ו. וכמו כן בכל הויה ה' אחרונה שלמים לה, ולכל ההויות שאחוזים בה, כדוגמא זה יה"ו עם ה' יה"ה ה"ו עם ה' הויה"ה וה"י עם ה' וה"ה, וכמו כן שאר ההויות, והם ח"י אותיות של ששת הצדדים שכלולים בצדיק חי העולמים, ועם ה' נעשה ח"ה. וסוד הדבר היא ה', כמו תבת נח, שכנס בה מכל מין ומין, שהם שנים שנים, שבעה שבעה לקרבן, שנים שנים ארבעה, שבעה שבעה ארבעה עשר, הרי י"ח, ותיבה ה', בה נשלמת חיה.

²¹¹⁶ עי' גר"א ס"י ט ע"ב עומק מזרח - הוא תפארת, כמ"ש (תהלים יט ו) והוא כחתן יוצא מחופתו, ממזרח ועי' עוד זהר ח"ג קמח ע"ב.

²¹¹⁷ עי' תיקו"ז ג ע"ב: ז"ל: תלת הדסים רמיזין לתלת אבהן תרי בדי ערבות לתרי נביאי קשוט לולב צדיק כתמר יפוח (תהלים צב יג) אתרוג רמיז לשכינתא סוכה רמיזא לאימא דמסכת עלייהו הא אינון תמניא לקבל יאקדונק"י דאיהו חושבן סוכ"ה*²¹¹⁷ לקבל כ"ו ה"ס ותריין שמהן לקבל כתר חכמה ולמיהוי כולהו ע"ס בכל נענוע ונענוע דלולב ומיניו

תרגום: שלשה הדסים רומזים לשלשה האבות. שני בדי ערבות, לשני נביאי אמת. לולב, "צדיק כתמר יפוח". אתרוג רומז לשכינה. סוכה רומזת לאם שמסכת עליהם, הרי הם שמונה כנגד יאהדונה"י, שהוא חשבון סוכ"ה, כנגד כ"ו ה"ס. ושני שמות כנגד כתר חכמה, ולהיות כולם עשר ספירות בכל נענוע ונענוע של הלולב ומיניו.

שעה"כ

נענועים של הלל יהיו בבית הכנסת. ומה טוב היה אם היית מתפלל בסוכה, כדי שתתפלל ותטול הלולב בברכתו בשעה הראויה אליו, שהוא אחר תפלת שחרית קודם ההלל. וענין הד' נענועים שבתוך קריאת ההלל הנז', צריך שיכוין בכל פעם כנגד הוי"ה א' במילואה.

אמר הכותב חיים נלע"ד שהם סוד ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

גם בענין ההלל צריך לכפול כל הפסוקים ב' פעמים מן פסוק (&) אודך כי עניתני כו' על סדר ההלל, שהוא פסוק הודו לה' כי טוב האחרון. ואפי' הפסוקים שלאחר, אנא ה' הצליחה נא, ברוך הבא כו', אל ה' כו', אלי אתה ואודך כו', הודו כו', כל א' מהם תכפלנו ב' פעמים.

מנהג ליל הושענא רבה. והנה לקמן בע"ה נבאר ענין החותם הנעשה בליל ז', ולכן צריך להיות נעור כל הלילה הזה, יען כי בו נדונים כל הנבראים כנו"ל. וזה הסדר שתעשה, הנה בחצי הלילה הא', תקרא ספר ואלה הדברים כולו ע"ס²¹¹⁸ פרישת וזאת הברכה. וזה הספר נקרא משנה תורה כנו"ד²¹¹⁹. ואם תשלים קריאתו קודם שיהיה חצי הלילה, תעסוק בתורה ובסתרי קבלה אם תרצה, ולא בדבר אחר. ועיקר הדין הוא נידון בחצי הא' של הלילה כמ"ש לקמן בע"ה. ולכן אחר הצות לילה הוא שיוצאים לראות על שלהם בלבנה, כי כבר נגמר הדין, וזהו טעם אותם שנוהגים לומר סליחות בליל הושענא רבה אחר הצות קרוב לאשמורת הבוקר. האמנם אסור לומר ויעבור וי"ג מדות או סליחות, אשר הם כיוצא בזה. אלא יאמר רחמנא אדכר לן קיימיה כו', אלהינו שבשמים כו', דעני לעניי כו', ה' הוא האלקים כו', ה' מלך כו', עשה למען שמך, וכיוצא באלו יכול לומר, גם ביום הושענא רבה בתפלת שחרית יאמר ע"ד הנז', חוץ מן י"ג מדות של יעבור וכיוצא בזה כו'.

ליל שמחת תורה אסור בתשמיש המטה לפי שאין נוק' דו"א רחל מזדווגת²¹²⁰ עמו, עד תפלת מוסף של היום. ואעפ"י שבשאר הימים שבין ר"ה לח' עצרת מותרים בתשמיש המיטה, הטעם הוא כמ"ש, כי בכל אלו הימים יש זיווג עליון²¹²¹ של ישראל או יעקב עם לאה, אבל עתה ביום ח' עצרת, לא יש זיווג אלא ברחל לבדה. והנה אין זיווג שלה אלא בתפלת מוסף כנו'. {קד ע"א}

יום שמחת תורה. מה שנהגו להוציא הספרים מחוץ להיכל, וגם להקיף עמהם התיבה בשחר ובמנחה ובערבית דבמוצאי יום טוב, מנהג אמיתי הוא, וכבר נכתב בספר הזהר בפרשת פנחס (רנו ע"ב) ברע"מ וז"ל: ונוהגין ישראל למעבד עמה חדוה ואתקראת שמחת תורה, ומעטרין לס"ת בכתר דיליה כו'²¹²². וראיתי למורי ז"ל נזהר מאד בדבר זה להקיף אחר הס"ת או לפניו או לאחוריו, ולרקד ולשורר לפניו בכל יכלתו בליל מוצאי יו"ט אחר תפלת ערבית, והיה מקפיד מאד לעשות או ז' הקפות שלימות, זולת הקפות שלימות של יום שמחת תורה. אבל בענין ההקפות שביום, לא נמצאתי עמו ולא ראיתיו.

- מאיר הכוונה -

[*סוכה לקבל כ"ו ה"ס ותרין שמהאן לקבל כתר חכמה למיהוי כולהו ע"ס בכל נענוע ונענוע דלולב ומיניו וכן בכל פקודיא ופקודא ואלין דלא נטלין אלין סימנין בידייהו כתבי שלח תשלח את האם בכל אתר את רבבות חכמה עלאה (הגהות הגר"א)].

²¹¹⁸ עד סוף שהוא (פע"ח).

²¹¹⁹

²¹²⁰ הקדוש, קא ע"א תחתון

²¹²¹ הקדו"ש קד ע"א עליון

²¹²² ז"ל בשלימות:

תרגום:

שעה"כ

גם ראיתיו בליל מוצאי יו"ט, שהלך לבית הכנסת אחר, והקיף ז' הקפות, והלך לדרכו, ומצא בית הכנסת אחרת שנתאחרו בהקפות, וחזר להקיף עמהם.

ענין ר"ה ויוה"כ וסוכות. נודע דבעי ליחדא קוב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו²¹²³. והנה יש חיבוק של שמאלו תחת לראשי (&), ונקרא דחילו, יען כי הוא שמאל, וזה נעשה מן ר"ה עד יוה"כ, שעיי"כ יחזרו אנפין באנפין, ואח"כ בסוכות אז הוי רחימו, סוד חיבוק של הימין, וימינו תחבנקי (שם). ולכן יש בסוכות ניסוך המים ושאר המצות שבו, שהם לולב ואתרוג כו', וזהו הארת החכמה בחסד. אבל יוה"כ הוא הארת הבינה בחיבוק השמאל, שהוא גבורה, ואח"כ בח' חג עצרת הוא הזווג עצמו.

ודע כי ז' ימי חג הסוכות אז הוא הזווג בסוד ו"ק בלבד, אבל זווג ח' חג עצרת, הוא בבחי' היסוד, אחר שנכללו בו כל הו"ק, ולכן היסוד נקרא ו'²¹²⁴, וז"ס מ"ש בס"ה בפ' תצוה (&) באות א' כי בעת הזווג נעשה בחי' ו', כי הו"ק שהם גדפוי דאות א', כזה, הם סוד תרין יודין שבה²¹²⁵, ומתטמרין ונכללין תוך ו' שבאלף, ואין ניכרת אז רק אות ו' לבדה, ולכן ח' עצרת הוא יום א' בלבד, עם היותו חג בפני עצמו, אבל פסח וסוכות הם ז' ימים בסוד ז' קצוות.

ונבאר יום ח' חג עצרת, כי הנה הוא מלשון עצר ח' (&). והענין הוא, כי בליל יום ח' עצרת²¹²⁶ הזה, יש זווג ישראל שהוא ז"א עם רחל, וקולטת מיפת זרע העליון, וקולטתו ועוצרתו בתוכה, ואינה מפלת אותו ח"ו. כי הנה לפעמים יש למעלה ג"כ נפלים, בסוד הנפילים היו בארץ (&), כי הפילתם המלכות בסוד נפלים. ולהיות שהם באו מבחי' זו לכן גם הם היו אח"כ משחית' על הארץ את טיפות זרעם והבן הסוד הזה ואמנם טעם היותם נפלים הוא לפי שהיו דינים קשים והיה גלוי לפניו ית' שאין בהם תועלת ולכן הפילתם הנוק' העליונה

ונחזור לעניינינו כי הנה זמן קליטת הזרע הם ג' ימים כי לכן הפולטת ש"ז ביום חג' היא טהור יען כי כבר הסריחה ואינו ראוי להריון וסוד ג' ימים אלו הם סוד חג"ת שמהם מקבלת הנוק' המיפ' העליונ' כי אלו הם סוד ג' בני נח היוצא מן התיב' וסוד ג' מראות של הקשת ולכן צריכ' ג' ימים לקולטם והענין הוא כי טיפת מ"ד היא סוד החסדים והנה חסד הוא בגימ' ע"ב והוא מתחלק לג' חלקים כ"ד כ"ד כ"ד שהם ע"ב כנז' בס"ה בתיקון ט' וציורו כזה יהיה שהם ג' הויות ובכל א' כ"ד עיינין בסוד מה שאמר הכתוב וגבותם מלאות עינים וג' הויות אלו עד"ז הם א' חסד וא' גבורה וא' בת"ת וכלם הם בחי' חסד שהוא ע"ב ואמנם סוד האסרו חג שלאחר ח' חג עצרת הוא סוד קליטת הזרע כמבואר אצלנו וע"ש

דרושי חג הסוכות דרוש ג'

- מאיר הכוונה -

²¹²³ עי' שער רוה"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פע"ח שער הזמירות פרק ה': צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

²¹²⁴ היינו ו' זעירא עי' &

²¹²⁵ וז"ס הנזכר בזה בס"ת בזהר פרשת בראשית ד"ט ע"ב שחזרת להעשות בעת הזווג בחי' ו' כי הו' קצוות שהם ב' גדפוי דא' והם סוד ב' יודין שבה ומיטמרין ונכללין תוך ו' דא' ואינה ניכרת אלא ו' לבד לכן הוא יום א' (פע"ח9).

²¹²⁶ עי' לעיל קג ע"א וסע"ד ולקמן קח ע"ב (לש"ו). הקדו,ש קא ע"א תחתון, ביאורים ח" במח ע"א עליון.

שעה"כ

בענין הימים שבין יוה"כ לסוכות וגם כל ח' ימי החג בסדר נכון ובו נבאר בארוכה מתחילת יום ר"ה ויו"כ ודע כי להיות כי ביום ר"ה נברא העולם לכן חוזר להיות ביום ר"ה שבכל שנה ושנה כענין מה שהיה ביום ר"ה שבו נברא העולם והוא כי חוזרין ז"ן לעמוד אב"א וצריכי' נסירה וחזרת פב"פ וחיבוק ונישוק וזווג וזה נמשך מר"ה עד ח' עצרת ומעם אריכות זמן זה יתבאר לקמן בענין התפשטות החסדי' מצד אימא בנוק' דז"א והנה מיום ראשון של ר"ה עד יוה"כ ננסרין כל י"ס של רחל נוק' דז"א מאחורוי ואז בעיוה"כ נגמרה מלאכת נסירתה ונמצא שלא היתה ראוי' לזווג ולכן בכל אלו הימים²¹²⁷ שבין ר"ה לח' עצרת כל הזווגים כלם הם ישראל או יעקב עם לאה כאמור והנה כל הימים שבין ר"ה ליוה"כ הם בחי' שמאלו תחת לראשי שהוא ענין חיבוק השמאל והענין הוא כי הנה ענין הנסיר' (קד ע"ב) הוא ענין דחיית הדינים הקשים שיש באחוריים דדכורא וליתנם בנקב' ונשאר הוא חסד ונוק' כולה דין וכדי לבסס ולמתק הדינין שבנוקב' הוא מחבק' בשמאלו כנדוע כי אין הדינין מתבסמין אלא בשרשם והנה שורש הדין של נוק' היא שמאלו דז"א²¹²⁸ ולכן מחבק האחוריים של הנקבה אשר שם ניתנו כל הדינין על ידי הנסירה ומחבקה בשמאלו ואז מתבסמים ונכנעים ונמתקים וביאור ענין החיבוק הזה עניינו הוא כנ"ל בדרוש השופר כי ביום ר"ה בעת הפלת הדורמיטא והשינה עליו הם יוצאים המוחין שלו עם לבושיהם²¹²⁹ שהם נה"י דאימא ויוצאים מתוכו ונשאר ישן ואז תרין מוחין דכורין חכמה ועיטרא דחסד נשארים בלתי לבושיהם בבחי' א"מ על ראש ז"א ותריין מוחין נוקבין בינה ועטרא דגבורות מתלבשין תוך ההוד דבינה בלבד ונכנסין תוך נוק' בבחינת מוחין וענין לקיחת הנוקב' עטרא דגבור²¹³⁰ זו היא הנקר' בלשון חיבוק השמאל כי ע"י זה מתמתקין הדינים שלה כנז' באופן כי בזמן הדורמיטא אז בא ענין חיבוק השמאל ואז הדינין שלה מתבסמין ואז הוא זמן הנסירה וג' בחי' אלו²¹³¹ נעשות יחד כי ע"י הדורמיטא אין יניקה לנקב' ע"י הזכר ואז נפרדים מאחוריהם וננסרין²¹³² ואז נכנסת עטרא דגבור' ובינ' דז"א בסוד מוחין אלי' והוה חיבוק השמאל²¹³³ והבן כל זה היטב

וביוה"כ כבר הי"ס שלה ננסרו מעיוה"כ ולכן בתחילת ליל יום זה עולה מדריגה אחר מדריגה אל אימא עילא' בסדר הה' תפלות כנ"ל ובחזרת מוסף אז נגמר עליית' שם וענין עליית' שם הוא בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע כו' כי שם היא מתקשמת בקישוטין ולוקחת הה"ג מן אימא עצמה שלא ע"י ז"א כמו עד עתה בר"ה ובנעילה נעשה גם החותם

- מאיר הכוונה -

²¹²⁷ הקדו, ש קג ע"א אמצע. שם קד ע,א עליון

²¹²⁸ הוא עטרה דגבורה שלו השייך אליו (לש"ו).

²¹²⁹ מ"ש עם לבושיהן הוא רק על התרין מוחין דנוקבין שם בינה ועטרה דגבורה אבל התרין מוחין דכורין שהם חכמה ועטר הדחסד הנה הם יוצאים מלבושיהן והאורות לבד הם עולים לבחי' אור מקיף על ראש ז"א כמו שמפרש והולך ועי' לעיל צח ע,ג ד"ה ונחזור לענין ונמצא כי הלבושין דמוחין דכורין הם נשארים לעולם בז,א והם אז בלתי אורו תועי' שמן ששון אות ט' (לש"ו).

²¹³⁰ ר"ל מה שהיא לוקחת עטרה דגבורה שלו השייך לאליו הנה זה נקרא חיבוק השמאלי ומתבסמין ע"י זהדינין שלה (לש"ו).

²¹³¹ היינו א' הנסיר הוהם כל הדינין שלה השייך לאליה שהיו בהאחוריים שבו ובעת הנסיר הניתנין אליה ב' העטרה דגבורה שלו הנכנס בה ג"כ בעת הדורמיטא והוא חיבוק השאלי כנזכר ג' ביסום הנשה ע"ז כי ע"ז מתבסימן ומתמתקין הדינים שלה וכנזכר הנה אלו הג' דברים נעושת כולן יחד ועי' לעיל צב ע"א (לש"ו).

²¹³² והוא הגבורות דכל הי' ספירות שבה אשר נגמרו להנתן בה בערב יוה"כ והוא בחי' הא' (לש"ו).

²¹³³ והוא בחי' הב' ונמשך בה זה ג"כ בכל הט' ימים אשר מר"ה עד יוה"כ ועי"ז מתבסמין הגבורות שלה והוא בחי' הג' (לש"ו).

שעה"כ

של היסוד שבה שהוא הכלי שבו נתונין המ"נ שהם הה"ג שלקחה מאימא וכבר נתבאר לעיל²¹³⁴ כי החותם הזה איננו היסוד עצמו שבה

ובימים שבין מוצאי יוה"כ עד ח' עצרת ולא עד בכלל הכל הוא ענין חיבוק הימין וכבר היא יכולה באלו הימים לעמוד עם ז"א פב"פ עמו ממש ולא עם יעקב לבדו אלא עם ז"א עצמו ואמנם חיבוק הימין הוא לקחתה גם את עטרא דחסדים האמנם החסדים האלו יש בהם ב' בחי' הבחי' הא' היא החסדי' שלוקחת מן אימא עצמה שלא ע"י ז"א בהמשך כל הימים הנז' ויש בבחי' זו ב' חלקים החלק הא' הם החסדים דא"פ והחלק הב' הוא דאור מקיף ובחי' הב' היא החסדים שלוקחת מז"א עצמו ואינם מבחי' הדעת עצמו אשר בז"א אלא בבחי' החסדי' המתפשטין בו"ק דגופא דז"א כנודע אמנם בתחיל' צריך להמשיך להם בעצמ' אור גדול מן השורש והמקור שלהם שהם החסדים אשר בעטרא דחסד שבדעת דז"א כדי שיוכלו הם אח"כ להאיר אל נוקב' וליתן בה בחי' חסדים כנז' וגם בבחי' זו הב' יש בה ב' חלקים א"פ וא"מ ואמנם ענין המשכת החסדים דאימא בסוד א"פ הוא שלא ע"י מעשה אלא בכל יום ויום ממוצאי יוה"כ עד יום הא' של סוכות נגמרים לכנס בה והימים האלו בעצמם יש בהם שלימות הוזה והמשכתם בסוד אור מקיף הוא ע"י מצות סוכה שהוא בחי' אור מקיף עלינו כנודע והמשכת החסדים דז"א באור פנימי ואור מקיף שניהם נעשים ע"י מצות הלולב אלא שע"י נטילת לולב ועשיית הנענועים נכנס האור הפנימי וע"י ההקפת המזבח עם הלולב נכנס אור המקיף ואמנם צריך שתדע כי כל אלו החסדים כולם בכל בחינותיהם הם לצורך בנין גופה עצמה להעשות פרצוף שלם אבל מה שהוא לצורך בחי' הזווג שלה אינו נעשה אלא ביום הו"ר וביום ח' חג עצרת כמ"ש במקומו והרי נתבאר כל הבחי' דרך כלל

ועתה נבאר פרטן הבחי' הא' שהם החסדים שלוקחת מאימא הנה נודע הוא כי אלו החסדים שלוקחת מאימא עצמה הם מתפשטים בה ע"ד התפשטות החסדים שלוקחת מז"א ממש כי ה"ח מתפשטים מחד עד הוד שבה ואח"כ כללות הה"ח האלו יורדת ביסוד שבה הנקרא כל כנודע²¹³⁵ ואח"כ הארה אחרת יוצאה מתולדת הארה כללות החסדים דיסוד וגם היא כוללת כל הה"ח ויורדת במל' שבה והרי הם ז' בחי' חסדים דא"פ מתפשטים בז' ספי' תחתו' שבה ועד"ז הוא התחלקות והתפשטות החסדי' דא"מ בחוץ בז"ס האלו ע"י מצות הסוכ' כנז"ל ונחזור לענין החסדי' דא"פ {קד ע"ג} דע כי בכל הזמנים האחרים סדר התפשטות החסדים הוא מלמעל' למטה בין בא"פ בין בא"מ כי תחילה מתפשטים בחד ואח"כ בגבור' ואח"כ בת"ת כו' אבל עתה בימים האלו ובזמן הזה החסדים דא"מ הם נכנסים כדרכם מלמעל' למטה אבל החסדים דא"פ נכנסים שלא כדרכה מלמעלה כי תחילה נכנס בחי' המל' ואח"כ בחי' היסוד כו' וטעם השינוי הזה הוא לפי כי עתה הנקבה כול' גבו' ודינין בלבד אם גבו' שלקחה ע"י ז"א ואם גבו' שלקח' ע"י אימא ואינו כשאר הזמנים שתכף בפעם שניתנו בה הגבו' נכנסים החסדים כנודע כי מה שנעשה עתה בכל אלו הימים שבין ר"ה לח' עצרת נעשה בכל יום ובכל תפלה כנז"ל בענין חותם נעילת יוה"כ ולכן לא נתחזקו הגבו' בה אבל עתה שכל י' ימי תשובה לא היה בה רק הגבו' ודינין נתגברו ונתחזקו בה הדינין מאד זמן רב ואם החסדים הפנימיים היו נכנסים מלמעלה למטה כסדרן היו מתבטלים לפי שכמו שהגבו' נכנסו בהמשך הימים הנז' גם החסדים אינם יכולים לכנס יחד אלא בהמשך ימים וטעם אריכות זמן זה הוא לפי שע"י חטאו של אדה"ר ביו' שנברא שהוא יום ר"ה הטיל הנחש זוהמא בחוה והוצרכ' נוקב' דז"א

- מאיר הכוונה -

²¹³⁴ קג ע"ב שורה לא ולב (לש"ו).

²¹³⁵ ע"י לעיל הערה 995.

שעה"כ

להתעכב כל הימים האלו עד שתשתלם ביום ח' עצרת ולא יכלה להתקן בפעם אחד אלא מדריגה אחר מדריגה כנו"ל ונמצא כי מוכרח הוא שלא יכנס בכל יום רק חסד א' כמו שיתבאר ואם החסד הגדול שבהם שהוא החסד שבחסד נכנס בו בתחילה הנה להיותו יחידי בתוך הגבו' הרבות והגדולות והחזקות ההם היה מתבטל בתוכם ואחר שזה החסד הגדול נתבטל כאשר יכנסו החסדים האחרים ג"כ יחידים כל א' ביומו והנה הם גרועים ממנו בלי ס' שיתבטלו כי כל מה שהולכים הם גרועים וחלשים והנה תכלי' כניסת החסדים האלו הוא להמתיק הגבורות החזקות אשר בה ולבסמם בסוד וימינו תחבקני כנו"ל ולכן צריך שביום א' נכנס החסד הגרוע שב שהוא כללות הארת החסדי' אשר הם חלק המל' שבנוק' ואעפ"י שהיא מתבטלת בתוך הגבו' עכ"ז עושה שם איזה רושם של תיקון בהכרח וביום ב' נכנס חסד יותר משובח ועושה רושם יותר גדול וכעד"ו החסדים הולכי' ומתחזקים עד שבהכנס החסד הגדול שבכולם באחרונה יש בו כח להתגבר מחמ' הרשמים שעשו החסדים הראשונים ואז מתבסמי' ומתמתקים גבורותיה והנה פשוט הוא כי החסדים דא"פ מקדימי' להתפשט קודם החסדים דא"מ כנודע

ונבאר עתה סדר כניסתם וזה נתבאר לעיל בענין עיוה"כ כי טעם משחז"ל כל האוכל ושותה בט' כאלו התענה ט' ועשירי הוא מפני כי ביום ההוא נסרין ההוד והיסוד והמלכו' דרחל נוק' דז"א וגם נכנסו אז בחי' כללות הארת החסדים במל' שבה ואח"כ בחי' כללותם ביסוד שבה כנו' שם ואמנם ביוה"כ לקחה הגבו' והחותם מאימא עילאה כנו"ל במקומו ועתה בד' ימים שיש ממוצאי יוה"כ עד יום הא' דהג הסוכות נכנסים ד' החסדים האחרים ג"כ ממטה למעלה כנו"ל והם חסד שבהוד ביום א' וחסד שבנצח ביום ב' וחסד שבת"ת ביום ג' וחסד שבגבורה ביום ד' שהוא ערב חג הסוכות וביו"ט הא' של חג הסוכות יש בו ב' בחי' אם בחי' היום בעצמו ככל הימים הגו' ואם בחי' מצות הסוכה אשר בו לכן נכנסים בו החסד העליון שבכולם שהוא החסד שבחסד שבה וזה נעשה ע"י בחי' היום בעצמו כשאר הימים והנה נגמרו להכנס כל החסדים הפנימיים דאימא ועוד נכנס בו ג"כ החסד העליון שבכל החסדים דא"מ מצד אימא שהוא החסד שבחסד שבה כנו"ל כי כל המקיפים נכנסים כסדרן מעילא לתתא וזה נעשה מבחי' מצות הסוכ' אשר ביום זה ובזה יתבאר למה אנו עושים י"ט גמור ביו"ט א' דהג הסוכות וטעם הא' הוא מפני שבו נשלמו כניס' החסדים הפנימיים דאימא ולא עוד אלא שבו נכנס החסד העליון שבכולם הנקר' יומם יומא דבליל לכולהו יומין כנודע וטעם הב' הוא כי בו התחיל התפשטות החסדים המקיפים דאימא ולא עוד אלא שבו נתפשט המקי' העליון שבכולם כנו' והנה נודע כי חיבוק הימין אינו מתחיל להעשות אלא ביו' זה והנה כל עיקר תיקון נוקבא אינו אלא על ידי החסדים ובפרט המקיפי' הנקר' חיבוק כנו' כי זה סוד והוכן בחסד כסא כי כל הכנת תיקון המל' הנקרא כסא הוא ע"י החסדים הנקרא חיבוק הימין ונודע כי אין חיבוק אלא באור המקי' המחבק את הנקבה מחוץ שלה וא"כ (קד ע"ד) מיום א' דסוכות אז מתחיל חיבוק הימין וז"ס ולקחתם לכם ביום הא' כו' אעפ"י שכבר נכנסו החסדים הפנימיים כיון שעיקר החיבוק הוא ביום זה כי בו מתחיל התפשטות החסדים המקיפים הוא הנקרא יום הא' ולכן הוא י"ט גמור כי הימים שקדמו אליו היה חול גמור אעפ"י שנכנסו בהם חסדים הפנימיים לפי שאינ' ענין החיבוק ועוד שלא היה נכנס רק חסד א' בכל יום אבל עכ"ז אין בהם ג"א וסליחות והספד כו' אבל ביום א' דסוכות כי נכנסו בו ב' בחי' יחד פנימי ומקיף ולא עוד אלא שהם הפנימי הגדול שבכולם הכולל לכול' והמקיף הגדול שבכולם ג"כ ולכן הוא יו"ט גמור ובימים שלאחריו אעפ"י שאין נכנס בכל יום מהם רק מקי' א' בלבד עכ"ז כיון שהם בחי' מקיפין שהם אורות גדולים מאד יותר מן הפנימיים וכנו' כי אין נקרא חיבוק ימין אלא בבחינת המקיפים לכן אינם חול גמור ואינם יו"ט גמור אבל נק' חול

שעה"כ

המועד והנה מה שנכנס בהם הוא זה כי ביום ב' וג' וד' וה' דחג הסוכות נכנסים ד' מקיפים של גבורה ות"ת ונצח והוד שבנוק' כסדרן מעילא לתת' כנ"ל וביום ו' נכנס כללות החסדים המקיפי' ביסוד שבה וביום ה' הנק' הו"ר נכנס כללות החסדים המקיפי' במל' שבה והנה נתבאר בחי' הא' שהם החסדים הפנימי' ומקיפי' מצד אימא

הבחינה הב' היא החסדים פנימיים ומקיפים מצד ז"א המתפשטים בנוק' הם ג"כ ע"ד הנו' אלא שהם ע"י הלולב ומיניו הפנימיים ע"י נטילת הלולב ונענועיו כנודע והמקיפי' ע"י הקפת המזבח או התיבה בזמנינו זה של הגלות ע"י הקפת הלולב ומיניו והנה בז' ימי החג נכנסים ו' בחי' דפנימיו' כסדרן וז' בחי' המקיפי' כסדרם מעילא לתתא ואחר שביארנו דרוש הכולל בענין הימים בעצמם ובענין מצות הסוכה ובענין מצות הלולב נחזור לבאר כל דרוש מהם בפ"ע דרך פרט וזה החלי

דרושי חג הסוכות דרוש ד'

והוא דרוש הסוכה, ובראשונה נבאר הכולל שלה, ואח"כ נבאר דיני הסוכה בעצמה וציוורה ודמותיה והסכך מה ענינם בארוכה בע"ה.

הנה נתבאר לעיל בדרוש שקדם, כי ע"י מצות ז' ימי הסוכות, מתפשטין החסדים דאימא בסוד אור מקיף לנוק' דז"א בז"ת שבה²¹³⁶. ולפי שעיקר החיבוק בימין, הוא ע"י אלו המקיפין דחסדים דאימא, לכן אין חג הזה ולא הימים האלו נקרא חג הלולב או ז' ימי הלולב, רק חג הסוכות וז' ימי הסוכות²¹³⁷. והנה זהו טעם מצות סוכה כל שבעת הימים של החג, כי הנה ענין הסוכה הוא אור מקיף אל הנקבה מבחי' החסדים דאימא. ואנחנו ישראל בני מלכים, בני מלכות הנק' רחל, נוק' דז"א, עושים סוכה²¹³⁸, ויושבים בצל אור המקיף ההוא המתפשט בה, המקיף וסובב אותה כעין סוכה, כדי שנמשיך אלינו מן האור המקיף ההוא.

וז"ס מ"ש חז"ל (&) כי הסוכה היא כנגד ענני כבוד אשר במדבר. כי הנה כל ענן הוא בחי' חסד, כמ"ש הכתוב (&) כי ענן ה' עליהם יומם, ואין יומם אלא חסד, כמ"ש הכתוב (&) יומם יצוה ה' חסדו. ולכן היו ענני כבוד כנגד אהרן הכהן²¹³⁹, איש החסד. והם

- מאיר הכוונה -

²¹³⁶ ב' בחי' של החסדים הם בחי' א' מן הז"א עצמו וזה נעשה ע"י הלולב ובחי' ב' הוא שלוקחת מן אמא עצמה (פע"ח)

²¹³⁷ אלו החסדים נמשכין בה ע"י סגולת הימים עצמן הוא כי הלא מי הגורם שימים אלו יהיה ימי חג ו"ט ודאי הוא שהוא ע"י עשיית הסוכה כי הרי חג הסוכה נקרא וכו' והענין כי כבר בארנו כי החסדים הנכנסים בה בז' ימי הסוכה הם המקיפים כי הפנימיים כבר נכנסו מקודם (פע"ח). זה מגומגם וצ"ע כוונתו.

²¹³⁸ כנגדה ויושבים תחת הסוכה לקבל א"מ ההוא וישאר אור מקיף זה יסכך אלינו ויקיפנו מכל צדדים (נוסף בפע"ח).
²¹³⁹

שעה"כ

ז' עננים²¹⁴⁰, כנגד ז' מקיפים של החסדים²¹⁴¹, בז' ספי' תחתונות דנוק, מחסד עד מלכות שבה, וכנגדם הם ז' ימי הסוכות.²¹⁴²

ועתה נבאר צורת הסוכה בעצמה והדינין שבה. הנה אמרו בגמ' (&) כמה מיני סוכות הם סוכת גנב"ך ורקב"ש כו'. אבל שורש כולם אינה רק ג' בחי', אשר כנגדם נזכר בכתוב ג' פעמים סוכות, כמ"ש (&) בסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות (&), למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי כו' (&). ובזה תבין כמה מאמרים בספר הזהר ובס"ת, חילוקים בענין הסוכה, כי במקום א' אמר כי הסוכה היא אימא עילאה המסככת על בנין, ובמ"א אמר כי הסוכה היא מלכות תתאה, ופעם אחרת אמר כי סוכה היא כ"ו ה"ס, והם הויה ואדני, שהם ז"ן. והנה עיקר הדבר הוא, כי בחי' סוכה היא אימא עילאה המסככת על בנין בבחי' אור מקיף, אלא שנחלק לג' בחי' אור מקיף, של ז"א לבדו, ובחי' אור מקיף אל נוק' לבדה, ובחי' אור מקיף לשניהם ביחד. ושלשתם מאימא עילאה המסככת עלייהו ומקיפתן, ולכן ב' פעמים נזכרו בפסוק תיבת בסכת חסרים, כנגד המקיף דז"א לבדו, וכנגד המקיף דנוק' לבדו. ופעם אחרת נזכר בפסוק בסכות מלא כנגד המקיף דשניהם יחד. והוא כי בהיות סכה חסר ו', הנה הוא בנימ' אלקים עם הכללות, והוא רמוז אל הנקבה הנקרא אלקים, לרמוז {קה ע"א} כי היא לבדה מוקפת מאימא עילאה. או ירמוז אל ז"א המוקף הוא לבדו מאימא עילאה, הנקרא ג"כ אלקים כנגדו. אבל סוכה מלא ו' בנימ' הויה ואדני, והם אותיות כ"ו ה"ס כנו', שהם המוקפים יחד מן אימא עילאה.

ועתה נבאר גם²¹⁴³ ג' בחי' הנז'. הנה נודע כי הנקבה רחל, מתחלת מן אחורי החזה דז"א ולמטה. ובהיות אימא מקפת את ז"ן, נמצא כי בתחילה מקפת את חציו העליון של ז"א הוא לבדו, והרי זו היא בחי' א'. ואח"כ נמשך אור מקיף דאימא מקפת ע"ג הנקבה לבדה, כי הנה אין אותו האור מקיף ע"ג ז"א ממש מאחוריו, אלא ע"ג נוק', ונדבקת שם עמו אב"א, והרי זו בחי' ב'. ועוד יש בחי' הזרוע ימין דז"א, שבו מחבק את נוקבא, כמו שאמר הכתוב (&) וימינו תחבקני, בהיותם פב"פ, ושם ז"ן הם ביחד. ונודע כי החיבוק הוא אור מקיף, כנ"ל בדרוש הא' שקדם לזה. והנה אור המקיף ע"ג זרוע ימין של ז"א, כשהוא מחבק את נוק', ודאי כי גם היא מוקפת באותו האור המקיף. והרי נשלמו ג' הבחי'.

- מאיר הכוונה -

2140

(11) מדרש תנחומא במדבר פרק ב

שנאמר (דברים א) ויענך וירעיבך וגו' ובזכות אהרן הקפתי אתכם ענני כבוד שנאמר (שמות יג) וה' הולך לפניו יומם וכתוב (תהלים קה) פרש ענן למסך שבעה עננים היו מלמעלה ומלמטה ומארבע רוחות העולם ואחד הולך לפניו ומכה להם נחשים ועקרבים ומשוה להם את ההרים ואת העמקים ושורף את הקוצים ואת הסירות ומעלה עשן ורואין אותו כל מלכי מזרח ומערב והיו אומרים עכו"ם

דע"ה ח"ב קלג ע"ד אמצע²¹⁴¹

להרח"ו ז"ל ארז"ל כי הסוכה סודה למתק הדינין ובזה נבין מחלוקת רז"ל חד אמר סוכה דירת קבע בעינן וח"א דירת ארעי והענין שיש במלכות ב' בחי' אחר הנסירה ר"ל ב' אלהים כחות הדינין שננסרו ונתחברו לה וב"פ אלהים גי' קבע וסבר האי תנא כי לזה בא המיתוק ומ"ס שהמיתוק בא להמתיק הה"ג דמנצפ"ך שעולין ע"ה גי' ארעי וא"ת מאי נפקא מיניה אך הענין כי מר סבר כיון שבא להמתיק הב' אלהים שהוא סוד החיבוק ובזה לבד די ומר סבר שאינו אלא מתוק מנצפ"ך שהוא ענין הזווג (פע"ח).

נמחק בש"ש.²¹⁴³

שעה"כ

דרושי הג פורים דרוש א'

בענין הפורים. הנה נוסח ברכה אחרונה של המגילה היא חמשה מטבעות ואלו הם:
הרב את ריבנו, והדן את דינינו כו', והם כנגד ה' גבורות הנודעות, אשר על ידיהם יריב
את ריבנו, וידין את דינינו, כי בהם תלוי הדין והנקמה²¹⁴⁴.
עוד על ענין על הנסים כו'.

ועתה נבוא אל ביאור ענין ימי פורים, והמגילה, והמרדכי, ומעות מגבת פורים,
והמשתה, והשמחה.

הנה נתבאר אצלנו בדרושי נוקבא דו"א ובענין מיעוט הירח, כי בכל זמן של
הגלות עומדים זו"ן אב"א כל ימי החול, לולי בשעות התפלה ובשבתות²¹⁴⁵ וכיוצא בזה²¹⁴⁶,
כמו שנתבאר שם. והנה כאשר רוצים לחזור פב"פ צריך שתקדים בחי' הפלת הדורמיטא
על ז"א, כדי שתיעשה הנסירה ותוכל לחזור עמו אפין באפין כנו' בדרושי ר"ה²¹⁴⁷. ולהיות

- מאיר הכוונה -

²¹⁴⁴ בברכה אחרונה של המגילה הם ה' מטבעות ה"פ נ"ו הרב את ריבנו והדן את דינינו וכו'
כנגד ה"ג מנצפ"ך בעלי הדין והמריבה (פע"ח).

²¹⁴⁵ שאז כל היום כולו אין הסתלקות המוחין אחר תפילות ביום השבת עי' לעיל ס ע"א: עוד
יש הפרש ושינוי אחר בין חול לשבת דע כי בתחיל' היתה הנקבה אב"א עם הזכר ואח"כ ננסרה
וחזרה עמו פב"פ ונזדווגו יחד ואחר שחטא אדם חזרה באחורי ז"א כמתחי' והנה אחר החרבן בימי
הגלות עומדת עמו אב"א חוץ בזמן התפלה כי אז עי' תפלותינו אנו גורמים להם לחזור פב"פ
בברכת אבו' בתיבו' מלך עוזר ומושיע ומגן כמבואר אצלנו ואחר התפל' תיכף חוזר' לעמוד אב"א
והנה חסידים הראשונים היו שוהים שעה א' קודם תפל' ושעה א' אחר תפלה כדי לעכב האר'
הגורמ' להם לעמוד פב"פ שעה א' אחר התפלה ולא תחזור תיכף אל האחור אבל בשבת אז תמיד
עומדים פב"פ אלא שיש להם עליות ע"כ מדרגות כפי סדר התפלה כנ"ל, ע"כ. ועי' ע"ח שער מיעוט
הירח ב' שבזמן בית המקדש גם בימי חול היו פב"פ.

²¹⁴⁶ היינו לרבות יומים טובים (שמן ששון עי' דרושי פסח & - לא מצאתי).

²¹⁴⁷ דרוש א' ג' ח', ועי' ע"ח שער הנסירה פרק א.

ז"ל דרוש א': ונחזור לבאר ענין הנסירה הנה אחר שנברא אדם הראשון והתפלל ועשה מצות
והיה כורת הקלי' ולא היה יכולת להם להתאחז באותם האחוריים אז בא ענין הנסירה, וענינה
הוא, כי כל אותם האחוריים והדינים שהיו בזכר כולם ננסרו ונתפרדו מן הזכר וניתנו כולם
באחוריים שלה [ואח"כ אנו ממתקים ומבסמים את הדינין אשר בה - דרוש ג'], ועי"כ נתפרדה
ונתרחקה ממנו, ואז הז"א נשאר כולו בבחי' חסד והיא בבחי' דינין וגבורות שלה ושלו. ואמנם ענין
נסירת ודחיית דינין אלו מאחורי ז"א ליתנם באחוריים דנקבה הוא נעשה עי' החסד העליון של
אימא עילאה, וז"ס פ' ואיש כי יקח את אחותו כו' חסד הוא כו', כי בכח החסד ננסרו זו"ן הנקרא
איש ואחותו, ואתפרשו גזעין מתתא לעילא שהם האחוריים שלהם שנפרדו, ועי"כ לקחה לו לאשה
ונזדווגה עמו פב"פ. ופי' הענין הוא כי נודע הוא שבהיו' האדם ישן בלילה נשמתו עולה ושואבת לו
חיים מלמעלה כנו' בפרקי ר"א (&), וכן הענין בז"א, כי בהיותו ישן נשאר בו ההוא קיסטא דחיותא
כנו' אצלנו בברכת המפיל חבלי, ונשמתו שנסתלקה למעלה היתה מושכת לו חיים מבחי' אותו
החסד של אימא, והיה מתפשט בו בכולו, ואז הדינין אשר באחוריו היו נפרדים ונסרין מאליהן
ונמשכין ונדבקין באחורי הנקבה. וז"ס מ"ש באדרת נשא דקמ"ב ע"ב ע"פ ויסגור בשר תחתינ'
ובאתרא' שקיע רחמי וחסד כו' פי' כי בהיות הדינין ננסרין מאחוריו אל אחורי הנקבה היה לסבת
התפשטות בחי' החסד בתוכו וכל מה שהיה מתפשט ויורד החסד היו הדינין מסתל' מאחוריו
ונשאר החסד והרחמי' שקועי' במקום שהיו שם הדינין בתחלה ועוד נרחיב ביאור בענין הנסירה
לקמן בדרוש של הנסירה הננסרת בעשרת ימי תשובה וגם בדרוש השופר וע"ש.

וז"ל דרוש ח': והענין הוא כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא לפי שאחורים של זו"ן הם דינין
לפי שהם שמו' אלקים וכדי שלא יתדבקו החיצונים בהם נתדבקו הם אב"א, ובעלות רצון המאציל
להחזירם פב"פ הוצרך להפיל על ז"א תרדמה ועי' תרדמה זו ננסר' כל הדינין אשר באחורי ז"א
וניתנין אל הנקבה ובמקום הדינין שבאחורי הזכר באים במקומו חסדים בסוד ויסגור בשר תחתינה
ואז יהיה ז"א כולו חסדים ונוק' כולה דינין ועי"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א ויפרדו איש מעל
אחיו ואח"כ יתבסמו הדינין שבנקבה וזה נק' חיבוק השמאל ואח"כ יחבקה בימין ואח"כ יחזירנה
פב"פ עמו לצורך הזווג וכו' ענין השינה והחלום והפתרון מה עניינם והנה סודה היא הסתלקו'
פנימיות שהם ד' מוחין שבו חו"ב ודעת כלול מתרין עטרין בהיותם מלובשים תוך נה"י דאימא
כנודע באופן שיצאו המוחין הפנימיים הם ולבושיהם שהם הכלים דנה"י דאימא ויצאו ויחנו על
ראש ז"א ונשאר שם בבחי' או"מ עליו ואז ז"א ישן כי נסתלקה ממנו חיותו הנז' באופן כי אור

שעה"כ

כי ענין מרדכי ואסתר היה בסוף השבעים שנה של גלות בבל כנודע (מגילה יא ע"ב), לכן אז כבר בימיהם התחיל ענין תיקון ז"ן כדי לחזור אפין באפין ויגאלו ישראל. וענין התחלה זו היא ענין הדורמיטא שנעשה אז בימיהם²¹⁴⁸. וז"ס הצרה העצומה שהיתה אז לישראל, אשר עליו נאמר (בראשית טו יב) והנה אימה חשיכה גדולה בו, וארוז"ל (שמות פנ"א סי' ז) חשכה זו גלות מדי שהחשיך עיניהם של ישראל. וענינו הוא לפי שאז היה ז"א בסוד הדורמיטא²¹⁴⁹. ונודע כי המן הרשע היה אוסטורלוגוס גדול²¹⁵⁰, כנודע בענין (אסתר ג ז) ויפל פור הוא הגורל מיום ליום כו²¹⁵¹, ובפרט במ"ש בס"ה כי הוא ועשרת בניו כוללים כל עשרה קליפין החיצונים²¹⁵², וידע בחכמתו ענין מיעוט השגחתו ית' על ישראל בימים ההם, להיותו בבחי' השינה²¹⁵³, ולכן חשב ועלה בלבו כי הזמן מוכן לאבד שונאיהם של ישראל. וז"ס ענין ויכוח המן עם אחשוורוש אם יעלה בידם עצה זו, והשיב לו המן (שם ח) ישנו עם בו, ודרשו רז"ל ישן הוא האלוה שלהם²¹⁵⁴, והבן זה²¹⁵⁵. ולהיות כי הדורמיטא ההיא היא לטובתן של ישראל, כדי שתנסר הנקבה מאחורוי ויחזרו פב"פ ויגאלו ישראל ויבנה בית המקדש, לכן התייעצו שניהם, כי בזמן ההוא שהאלוה שלהם הוא ישן יקדימו הם לאבד ולהשמיד שונאיהם של ישראל, כדי שלא ישארו אפילו מתי מעט שיהיו ראויים לגאולה, ועי"כ לא יבנה בהמ"ק. ונודעת עצת המן מן שמשי ספרא בנו²¹⁵⁶, וכתביהם אל אחשוורוש הנק' ארתחששתא בספר עזרא (פרק ד)²¹⁵⁷, עד שביטלו בנין ב"ה בראותם כי הגיע זמנו להבנות, ודי בזה²¹⁵⁸.

- מאיר הכוונה -

הפנימי שלו חזר לעלות ונעשה או"מ עליו, ונבאר תחילה מי הם הישנים ואח"כ נחזור לבאר מה נעשה מן המוחין אשר עלו ונעשו או"מ. וז"ל שער הנסירה פרק א': והנה, אחר שירדו שם ונעשו כולם מקיף, אז מתחילין לכנוס תחלה בינה וגבורה בפנימית דז"א, ושניהן בהוד דאמא לבד.²¹⁴⁸ עי' לעיל הערה 2145 שבכל יום בתפילה עומדים פב"פ ואינו מתקיים ועתה בפורים ברחמיו מתקיים (שמון ששון).²¹⁴⁹ ואז היה מתחיל למעלה לעשות תיקון כדי להחזירם פנים בפנים אז הוא צריך הפלת דורמיטא בז"א שהוא הסתלקות המוחין מן הז"א ונכנסים תוך רחל ונתקנת פרצופה ועי"ז יכולה לחזור אחר כך פנים בפנים (פע"ח).²¹⁵⁰ עי' מגילה יג ע"ג. &²¹⁵¹ ז"ל הפסוק: בחדש הראשון הוא חדש ניסן בשנת שתיים עשרה למלך אחשוורוש הפיל פור הוא הגורל לפני המן מיום ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר. ועי' בראשית ב כא שהפעם הראשון שמוזכר בתנ"ך ויפל היא על התרדמה.²¹⁵² עי' תיקו"ז סה ע"א אתלבשו עשרה כתרין תתאין בעשרה בנין דהמן דתמן אל אחר. תרגום: התלבשו עשרה כתרין תחתונים בעשרה בנין של המן ששם אל אחר.²¹⁵³ עי' גמ' מגילה יג ע"ג & ישנים מהמצות.²¹⁵⁴ עי' אסתר רבה (פ"ס סי' יב) ויאמר המן למלך אחשוורוש ישנו עם אחד אותו שנא' בו (דברים ו') ה' אחד ישן לו מעמו.²¹⁵⁵ פע"ח פרק ה: אלהיהם ישן הוא פי' ישן הוא המלך שלהם שהוא ז"א. שם: וזהו נדדה שנת המלך מלכו של עולם כי חזרו המוחין בו ונתעוררו וזה סוד ונהפוך הוא דהיינו שנהפך הוא עי' אמא הנקראת הוא ונתלבנו ונתמתקו דיניו.²¹⁵⁶ עי' אסתר רבה הק' ה': וסמך ידו על הקיר ונשכו הנחש זה המן שהיה נושף עמא כנחש הדא הוא דכתיב (עזרא ד') רחום בעל טעם ושמשי ספרא זה בנו של המן (שם) כתבו אגרא חדא לארתחששתא מלכא כנמא ומה כתיב בה (שם) כען שימו טעם לבטלא וגו'.²¹⁵⁷ עי' אסתר רבה (פ"א סי' ג) אחשוורוש ר' לוי ורבנן ר' לוי אמר אחשוורוש הוא ארתחששתא, ורבנן אמרי אחשוורוש שכל מי שזוכרו חושש את ראשו. ועי' ר"ה (ג ע"ב) תנא הוא כורש הוא דריש הוא ארתחששתא. אמנם עי' רש"י (עזרא ז א): ארתחששתא - אמרו חכמינו ז"ל כי כל המלכים נקראים כן בלשון פרסיים וזה ארתחששתא הוא דריש.²¹⁵⁸ והנה המן גי' צ"ו ואין צו אלא עבודה זרה שהוא ראה זה הענין מתוך הקליפה שהיא ע"ז שהיא בעשיה שעולה אל אדנ"י והקב"ה ברחמיו עשה עמנו נסים ונפלאות בזמן ההוא וביטל

שעה"כ

והנה אף²¹⁵⁹ בזמן הדורמיטא אין הנקבה ישנה, כי אז מסתלקין המוחין מן ז"א ונכנסין בנקבה כדי להבנות ולתקן פרצופה, כדי שתוכל לחזור {קט ע"ב} אפ"ן באפ"ן כנודע בענין דרוש השופר של ר"ה²¹⁶⁰, ובהכרח יש הארה והשגחה זו על ישראל מצידה. וענין אותה הארה היתה ענין מרדכי הצדיק כמו שנבאר בע"ה. וכראות המן את מרדכי (אסתר ה ט), שע"י היתה הארה והשגחה על ישראל בזמן ההוא, נתיעץ עם זרש אשתו ושם"ה יועציו כו' (אסתר רבה פ"ט סי' ב), וארז"ל כי זרש אשתו היתה מכשפה גדולה, ועצתה שקולה מכל שם"ה יועציו²¹⁶¹, ועלתה עצתם להרוג את מרדכי ולתלותו על העץ, הוא זנבה של נחש, המשך רגל הקוף, כמבואר אצלנו²¹⁶² וכנז' בס"ה שיר השירים (##*) ודי בזה. ואם ח"ו ככה יעלה יוכל אח"כ לאבד את שונאיהם של ישראל, ואז השי"ת ברחמי האיר הארת נוק' העליונה, והיא גדולת מרדכי ואסתר, ועל ידם נושעו ישראל מן הצרה הגדולה ההיא כמו שנבאר. וזה ענין מרדכי והארתו,²¹⁶³ דע כי הנה בזמן הדורמיטא דז"א לא בלבד יוצאין המוחין דז"א מצד נה"י דאימא ונכנסין בנוק' רחל בהיותה אב"א, אלא (אף) גם המוחין דבנה"י דאבא, בסוד (בראשית ב כב) ויבן ה' אלקים את הצלע דא אבא ואימא²¹⁶⁴. ונמצא כי כמו בהיות המוחין ההם תוך ז"א היו יוצאים מהם ב' הארות לחוץ,

- מאיר הכוונה -

מחשבתו ולא עוד אלא שאותו הארה הבטיחנו שתהיה תמיד בזמן הזה ואע"פ שיחזרו המוחין למקומו בז"א שישאר אותו הארה ההיא במלכות כאשר היה באותו זמן וזהו ימי הפורים האלה וכו' נזכרים וכו' דהיינו יסוד הנקרא זכר יסו"ף יוסף שהוא יסוד מזרעם שנכנס ברחל (פע"ח).

²¹⁵⁹ נראה למחוק (שמן ששון).

²¹⁶⁰ דרוש א' ודרוש ח'.

²¹⁶¹ ז"ל: ויבא את אוהביו ואת זרש אשתו וגו' ובכולם לא היו יודעים לתת עצה כזרש אשתו שהיו לו שלש מאות וששים וחמשה בעלי עצה כמנין ימות החמה אמרה לו אשתו אדם זה שאתה שואל עליו אם מזרע היהודים הוא לא תוכל לו אם לא תבא עליו בחכמה במה שלא ניסה אחד מבני אומתו שאם תפילו לכבשן האש כבר הוצלו חנניה וחביריו ואם לגוב אריות כבר עלה דניאל מתוכו ואם תאסרהו בבית האסורים כבר יצא יוסף מתוכו ואם במולי תסיק תחתיו כבר התחנן מנשה ונעתר לו הקב"ה ונפק מיניה ואם במדברא תגלוניה כבר פרו ורבו אבותיו במדבר וכמה נסיונות נתנסו ובכולן עמדו וניצלו ואם עיניו תעוור הרי שמשון דקטל כמה וכמה נפשתא מפלשתאי כד עויר אלא צלוב יתיה על צליבא דלא אשכחינן חד מן עמוי דאשתזיב מניה מיד וייטב הדבר לפני המן ויעש העץ

²¹⁶² עי' לעיל סג ע"ד ז"ל: הנה נתבאר כי כל אחיזת החיצונים היא בנה"י לפי שהם לבר מגופא וכבר ביארנו כי הקלי' שולטים בנה"י ובפרט אחר שחטאו ישראל בעוה"ר וז"ס ש' דסקר ואח"כ רוצים הקלי' להתאחזו יתר ולוקח לעצמ' אותו העיבור שנתעברה המל' ממנו כנז' והנה הקלי' בתחילה היא סוד ר' כנודע בסוד אח"ר ואח"ד כי אות ד' היא בקדושה ואות ר' בקלי' ואז הקלי' הנק' אות ר' לוקחת אותו העיבור שהוא סוד ו' שבתוך ההא של שדה שהיא במל' ומחברו תוך אות ר' שלה ונעשית אות ק' ולא די שנעשית בה סוד אות ה' אלא שהיא פושטת אותה הו' שהיא העיבור שלקחה מן הקדושה ומחברת עמו בחי' הקלי' בסוד נחש כרוך על עקיבו ואז נעשית ק' בסוד הקלי' הנק' קוף בפני אדם כנודע

²¹⁶³ ז"ל הגוב"י - בסכ"י שבידינו ליתן מן דע עד סוף הדרוש, והרב ש"ש##* העיר ג"כ על זה וכתב ולא ידעתי מהיכן נלקח והדפיסו אותו, וכתב עוד שלא זכה לבניו ונלע"ד שהוא מזולתו. אמנם הוא מופיע בפע"ח.

²¹⁶⁴ עי' שעה"ק סה ע"א ז"ל: כבר הודעתך בשער התפילות בענין ימי הפורים ענין מרדכי כי כמו שבהיות נה"י דאז"א עם המוחין מלובשים תוך ז"א יוצאת הארת היסוד המגולה דאבא שמן החזה דז"א ולמטה יוצאת לחוץ דרך פני ז"א ושם נעשה פרצוף א' הנק' יעקב כך בזמן הנסירה של נוק' דז"א שאז מסתלקים נה"י דאימא מתוך ז"א שהיא סוד תרדמה ונכנסים תוך רחל ויוצא ג"כ ממנה פרצוף הנק' יעקב והוא הנק' בשם מרדכי ואמנם כשנכנסים תוך לאה אין יוצא ממנה פרצוף יעקב והטעם הוא לפי שכבר נת' למעלה כי רחל היא הספי' הי' שבי"ס עולם האצילות ויש בה בחי' פנים ואחור בפרצוף גמור כאשר כל הפרצופים כי לכן נקראת רחל עקרת הבית עיקרה של בית והיא נוק' דז"א האמיתית ולכן אינה צריכה ל"כ אורות כדי ליעשות פרצוף שלה ולכן האור הנותר יוצא ונעשה יעקב אבל לאה אינה אלא אחוריים חצוניים דמלכות שבתבונה וצריכה היא כל האורות ההם לתקן פרצוף שלה בצמצום ואין שם אור יתר לצאת ולעשות פרצוף יעקב.

שעה"כ

ומבחי' הארת המוחין דאבא יוצא יעקב מצד פנים דז"א, ומבחי' הארת מוחין דאימא יוצאת רחל מצד אחוריו. גם עתה יוצאות מרחל נוק' דז"א ב' הארות אלו ג"כ בלי ספק²¹⁶⁵. ולא עוד אלא שבהיות מוחין הנז' תוך הנקבה, נתוספה בחי' הארה שלישית, משא"כ בהיותם תוך ז"א. והוא כי הנה בהיותם תוך ז"א, היה היסוד דאימא נשלם בחזה דז"א, והיסוד דאבא²¹⁶⁶ שהוא יותר ארוך כנודע (נסירה ח) היה נשלם בסיום היסוד דז"א ממש, ולא היה יוצא ממוחין ליסוד כלל. אבל עתה בהיותם המוחין תוך הנקבה, אשר היסוד שלה נוקבי קצר, מוכרח הוא שהיסוד דאבא יתפשט ויצא ממוחין ליסוד נוקבא ולחוץ, ותתגלה הארתו בגילוי גמור לגמרי²¹⁶⁷. ונודע כי מה שהיה מתלבש ביסוד דז"א הוא בחי' העטרה של היסוד דאבא, שהוא בחי' המלכות דאבא. ואין ספק כי הארה זו הנגלית ממלכות דאבא היא הארה גדולה עד מאד. והנה שורש נשמת מרדכי היתה מן ההארה ההיא, ולכן על ידו היתה תשועת ישראל בזמן ההוא²¹⁶⁸.

וזה נרמז בשם מרדכי ממש, שארז"ל (חולין קלט ע"ב) שהוא לשון מורא דכיא, מ"ר דכ"י, והוא תרגום מר דרור, גם נק' מור עובר. והענין הוא כי ההארה הגדולה ההיא היא מר דרור, זך ונקי בתכלית העוברת מפי יסוד דנוק' ולחוץ²¹⁶⁹. וז"ס פ' (שיה"ש ה ה) וידי נטפו מר כו' עובר²¹⁷⁰, ובוזה תבין מעלת מרדכי שעלה לבחי' מלכות ומשנה למלך. וז"ס הפסוק (אסתר ח טו) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה. והמשביל יבין כל פרטי הפסוק זה.

ענין יציאה זו מלפני המלך היא רחל, ועטרת זהב גדולה מצד עטרה יסוד דאבא, ולכן נקרא גדולה כי החסד והחכמה נקרא גדולה²¹⁷¹, בסוד הגדול הגבור והנורא. גם המעמיק ישכיל היותו משבט בנימין²¹⁷² ודי בזה.

- מאיר הכוונה -

²¹⁶⁵ עי' כללים ח"א ע"א ז"ל: כשם שיש בחי' יעקב בז"א כן יש ג"כ בחי' יעקב ברחל בעת שמקבלת הנוק' המוחין שלא ע"י ז"א.
²¹⁶⁶ לעיל מח ע"ד (לש"ו).

²¹⁶⁷ וז"ס גם כן לקחה מרדכי לו לבת ואמרו רז"ל אל תקרא לו לבת אלא לבית כי יסוד אבא נכנס ברחל והיא לו לבית (פע"ח).

²¹⁶⁸ הנה המן הרשע רצה לאבד הארת אלו ולהרוג מרדכי הרמוז בהארה זו כדי שתתבטל בנין פרצוף נוקבא הנקרא רחל ולא יבנה בהמ"ק ח"ו והש"י ברחמיו רצה להטיב עמהם יותר מכל אשר היה בתחלה שכמוה לא נהיתה מימי קדם (פע"ח).

²¹⁶⁹ שלא נשברו מעולם בעולם התוהו ונשאר זך ונקי (פע"ח). וז"ס לקחה מרדכי לו לבת ואמרו רז"ל אל תקרא לו לבת אלא לבית כי יסוד אבא נכנס ברחל והיא לו לבית (פע"ח).

²¹⁷⁰ וזה סוד ואצבעותי מור עובר והמבין יבין בסוד אצבעות שהוא מר עובר כי הם עוברים ויוצאים לחוץ על כפות המנעול והבן זה (ס"א ובראשי הוא היסוד אמא ס"א ובראשי אצבעות כי שם פרקין עליונים דא"א אשר שם חב"ד דאבא ואמא ושם היסוד דעתיק וגם נתגלה במצח) (פע"ח).

²¹⁷¹ עי' לעיל ר"ה דרוש ח' ולא בדיוק.

²¹⁷² עי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק ח ז"ל: כן יש ג"כ בנוקבא תתאה דז"א הוי"ה א', וה' תתאה שלה, של זו הנוקבא הנקרא רחל שהיא אחרונה שבאצילות, יש בה צורת ד"ו, והוא שם ב"ן דהה"ן. וזהו הב"ן הוא סוד בנימין, והוא סוד מטטרון, לכן שופרי דבנימין הוא מעין שופרי דרחל אמו, שהוא מטטרון הנער בנה של רחל אחרונה שבאצילות, ע"כ. היינו יסוד דנוק'. ועי' ש"ש שהוא רמז למרדכי משבט בנימין להיות שבנימין יצא מרחל נוק' דז"א.

וז"ל השעה"פ ויצא: כבר הודעתך, כי יש מ"ד, והם ה' חסדים דאבא. ומ"ן, והם ה' גבורות דאימא. והנה בבנימין יש בו שני בחי' אלו, כי יש בו ה' גבורות שמאליות, הבאות מאימא. וכנגדם קראתו רחל, בן אוני, שהם צד הגבורות הקשות, והיותה נקבה קראתו על שמה, כי כאימא בתה, ולכן אוני בגימטריא בינה. אבל אביו יעקב, נגרר אחר אביו חכמה, וקראו בנימין, ע"ש הה"ח ימניים, הבאים לו מאבא, וזהו בן ימין.

שעה"כ

וז"ס קריאת המגילה וגם התפשוטותה בעת קריאתה למעם פירסום הנס, והוא ענין הארת עטרת מלכות דאבא המתגלית ויוצאה לחוץ, ולכן נקרא מגילה לשון גילוי, וצריך לגלותה ולפרסמה²¹⁷³. גם מגלה בלא יוד היא עולה בגימ' ע"ח כמנין ג' הוי"ת כ"ו כ"ו, שהם ענין ג' מוחין דחב"ד דנה"י דאבא המתגלים שם במלכות ההוא²¹⁷⁴. וזהו ענין היות המגילה נקרא אנר"ת, ונקרא ספ"ר, ויש לה דינין כתורה שבכתב, כי ספר התורה הוא יסוד דאבא²¹⁷⁵, הנקרא תורה שבכתב, צורת ספר כעין ו' ארוכה. והמגילה היא ההארה היוצאה מחוץ ליסוד כנו²¹⁷⁶, וגם הוא ארוכה בצורת ו', ובצורת מגילה ארוכה, ודי בהערות אלו אל המשכילים.

ואמנם היות ימי הפורים האלו נעשים בכל שנה ושנה ולא הספיק לעשות בזמן ההוא לברו, הטעם הוא כי השי"ת ברחמיו רצה שאותה ההארה המתחדשת בהיות המוחין דאו"א תוך הנקבה בזמן דורמיטת ז"א לא תתבטל לעולם בכל שנה ושנה בימים ההם עצמם, כי הנה אחר דורמיטת הזורים פב"פ, והמוחין הם בז"א. ואין בחי' ההארה זו יוצאת

- מאיר הכוונה -

²¹⁷³ וזה שאמרו רז"ל בענין המגילה נקרא ספר ונקרא אגרת כי מגילה לשון גילוי והוא יסוד אבא שהוא מגולה חוץ מיסוד רחל כשהוא במקומו בזעיר אנפין נקרא ספר וכשהוא בנוקבא נקרא אגרת (פע"ח).

²¹⁷⁴ הש"ש הקשה שהג' מוחין דחב"ד הם הוי"ת דע"ב ולא פשוטות, ומתרץ על פי הפע"ח ג' היות הפשוטות מג' מוחין דהיות דע"ב.

ועי' ע"ח שער אונאה פרק ד: הגמ"ל גימטריא ע"ח שהם כל ג' חסדים שלימים מגולין וגם שלישי המכוסה, שבין כולם הם ע"ח אורות המתגלין ביסוד ע"י פעולת המילה. וכריתת הערלה שהם ג' חסדים, ג' הוי"ת פשוטות כ"ו כ"ו כ"ו גימטריא הגמ"ל, ואלו מתגלין ע"י מילה שהם מ"ל מן הגמ"ל, וע"י נתגלו ע"ח אורות כמנין כל תיבת הגמ"ל.

באמרו ג' הוי"ת, עי' אד"ז רפח ע"ב: וכל אינון שערי וכל אינון נימין ממוחא סתימאה נפקין (תליין) וכלהו שעיעין (ס"א יתבין) בשקולא ולא אתחזי קדלא כלא הוא בגין דהאי עתיקא קדישא בחד הוי כלא בחידו ולא שניא מרחמי לעלמין בתלת עשר מכילן דרחמין אשתכח בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע וחד עתיקא כליל לון ושליט על כלא.

[תרגום: וכל אותם השערות, וכל אותם נימין יוצאים (תלויים) ממוחא סתימאה, וכלם רכים (יושבים) במשקל אחד, ואין העורף נראה. הכל הוא לפי שזה העתיקא קדישא באחת הם, הכל הוא בשמחה, ואינו משתנה מרחמים לעולם. בשלש עשרה מדות הרחמים נמצא, לפי שזו החכמה הסתומה שבו, מתחלקת ג' פעמים לארבע ארבע, וא' העתיקא כולל אותם וישלוט על הכל].

תחילת התיקון של א"א היא במו"ס הכולל ג' הוי"ת, וכל הוי"ה בפני עצמה היא מתקלא (בהגר"א על ספד"צ א ע"ד ד"ה והמתקלא, וכן בהגר"א על ספד"צ ב ע"א ד"ה וכן). והנה אפילו שאין במו"ס אלא מוח א', אבל היא כלולה מג' (בהגר"א על תז"ח כד ע"ג ד"ה קוטר). שורש המזלות הוא במו"ס, שכן יש שם ג' פעמים את ד' האותיות של ההוי"ת, וביחד עולין י"ב כמניין הת"ד (ונוסף עליהם התיקון ה"ג הכוללם) (בהגר"א על ספד"צ ט ע"א ד"ה היתה). י"ג התיקונים שבדיקנא יוצאים ממו"ס (בהגר"א על ספד"צ ח ע"ג ד"ה וז"ש שם). דברי האידרא באים לתרץ היאך ישנם י"ג בע"ק הרי למעלה מבוארים רק ג' שכן החכמה עצמה היא שנחלקת לג', וזה אינו במו"ס אלא בחכמה עצמה [כלומר שיש ג' בחי' במו"ס וכל א' מהם הוא בחינה של שם הוי"ה בפ"ע, ולכן יש י"ב מדרגות, ועם אחד הכוללם. המה עולים י"ג] (מ"א יט). מש"כ כאן חכמתא סתימאה איננה חכמה דא"ק שמתלבשת בא"א דאצילות על ידי מלכות דא"ק, אלא הוא הרישא תליתאה דמוחין דא"א דא"ק (והוא המו"ס שבו), וכוונתו לומר שהיא דוגמת חכמה דא"ק, שכן שכן מציאותה נמשכת ממנו, אמנם עיקרו נשאר למעלה (לש"ו ביאורים ח"א כח ע"ב).

²¹⁷⁵ עי' ע"ח שער יעקב ולא פרק א': בפסוק (דברים לג ד) תורה צוה לנו משה מורשה, כי חכמה זאת הוא בחי' כלי יסוד דאבא המלוּבש תוך ת"ת דז"א, ומכח האורות שיוצאין ונובלין מחוץ אל ז"א, משם הוא נעשה בחינת יעקב הנקרא תורה. וז"ס תורה צוה לנו משה, כי משה הוא בחי' יסוד אבא המתפשט תוך ז"א כמבואר אצלנו, והוא אשר הוציא לחוץ את התורה, שהוא בחי' קהילת יעקב, שבו מתקבצין ונקהלין האורות היוצאין מיסוד אבא לחוץ ונעשין בחי' פרצוף יעקב. ועי' שער הארת המוחין פרק ח ז"ל: יסוד אבא המתלבש תוך ז"א נקרא תורה שבכתב, אשר ז"ס שארז"ל (ב"ר פ"ז סי' ה) נובלת חכמה של מעלה תורה, פירוש כי אבא הנקרא חכמה, מה שנובל ממנו ויורד למטה הוא תורה, שהוא מן²¹⁷⁵ היסוד שלו המתפשט תוך זעיר אנפין.

²¹⁷⁶ כאן יוצא מנוק'?

שעה"כ

אז כלל כנ"ל, והארת מרדכי מתבטלת לגמרי ונעלמת בפנים, ורצה השי"ת שבכל שנה בימי הפורים כיוצא בהם אף אם יהיו ז' פ"ב תתגלה ההארה הנז' בימים ההם, ולא תתבטל. והענין הוא כי בכל שנה בימים ההם כאשר יכנסו המוחין ברחל בסוד דורמיטא דז"א, אעפ"י שאח"כ (קט ע"ג) יחזרו פ"ב לא תתבטל ההארה הנז',²¹⁷⁷ ותשאר שם קיימת ונרשמת אף גם אחר הסתלקות המוחין האלו ממנה ויחזרו בז"א. וז"ס מ"ש הכתוב (&) וזכרם לא יסוף מזרעם, כי אותה ההארה היא עמדת היסוד הזכר דאבא הנקרא זכר כנודע, וזכרם זה לא יסוף מזרעם בימי הפורים שבכל שנה ושנה כנז'.

לכן לעת"ל כל הספרים יתבטלו חוץ ממגילת אסתר²¹⁷⁸, והטעם הוא כי לעולם לא היה נס גדול כזה לא בשבתות ולא ביו"ט להתקיים ההארה זו אף אחר הסתלקות המוחין מן הנקבה אלא בימי הפורים בלבד. ובבחי' זו יש יתרון גדול אל פורים על כל שאר הימים אפילו בשבתות ויו"ט²¹⁷⁹.

והנה בכל שנה בימי הפורים כדי לקיים ההארה הנז' אנו צריכין לעשות ג' מצות, והם: קריאת המגילה, כדי להמשיך ולגלות ההארה הנז' היוצאת לחוץ בגילוי. והנה צריכות ב' בחי' אחרות, והם אלו: הא', בחי' ההארת היסוד ההוא דאבא ברחל לצורך תיקון בנין פרצופה, כי לכן נכנסים המוחין הנז' בה כדי להגדילה ולעשותה פרצוף כנז', וזה נעשה בסוד מתנות לאביונים, כי רחל נק' עני ואביון (&), והיסוד דאבא הנקרא צדיק (&), נותן לה צדקה ומתנות. והארות הנה מתקיים ע"י שאנו נותנים למטה מתנות לאביונים, וע"י מצוה זו נעשה דוגמתה למעלה²¹⁸⁰.

ובחי' הב', היא כי אחר שנתקן פרצוף רחל עצמו ע"י הצדקה ומתנות לאביונים, עוד צריך הארה שתתקיים בה בסוד המוחין עצמן שלו המתלבשין תוך פרצוף י"ס שלה בעת הדורמיטא כנודע, וצריך שתתקיים הארה הנז' במוחין שלה כל הימים ההם הנקרא פורים, וישאר קיימת שם אף גם אם יסתלקו המוחין דאו"א אחר הדורמיטא ותחזור פ"ב, ועכ"ז תשאר הארת המוחין ההם קיימים במוחין שלה ולא יסתלקו לגמרי כבשאר הזמנים כנ"ל, וענין זה תלוי בקיום מצוה אחרת והיא לעשות סעודת פורים, משתה ושמחה. וזו ענין אכילה ושתיה כמבואר אצלנו, שהמוחין של הנקבה²¹⁸¹ נקרא י"ה י"ה, ונעשים מבחי' י"ה,

- מאיר הכוונה -

²¹⁷⁷ היינו שיחזרו פ"ב בתפילות וישארו כך.

²¹⁷⁸ עי' רמב"ם (מגילה פ"ב ה"ח) כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר. ועי' שם בראב"ד: א"א דבר הדיטות הוא זה כי לא יבטל ספר מכל הספרים שאין ספר שאין בו למוד אבל כך אמרו אפילו יבטלו שאר ספרים מלקרות בהם מגילה לא תבטל מלקרות אותה בצבור. עי' ירושלמי מגילה ז ע"א: ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר הנביאים והכתובים עתידין ליבטל וחמשה סיפרי תורה אינן עתידין ליבטל מה טעמא קול גדול ולא יסף רשב"ל אמר אף מגילת אסתר והלכות אינן עתידין ליבטל נאמר כאן קול גדול ולא יסף ונאמר להלן וזכרם לא יסוף מזרעם הלכות הליכות עולם לו. ועי' שמ"ר (כג יא) כל השירות שנאמרו בעולם לשון נקבות לומר מה הנקבה הזאת מתעברת ויולדת וחוזרת ויולדת כך הן הצרות באות עליהן והיו אומרים שירות בלשון נקבות לכך עמדו בבל ומדי ויון ואדום ושיעבדו את ישראל אבל לע"ל אין עוד צרות בו שנאמר (ישעיה סה) כי נשכחו הצרות הראשונות וכתוב (שם לה) ששון ושמחה ישיגו וגו' באותה שעה אומרים שיר לשון זכר שנאמר (תהלים צח) שירו לה' שיר חדש:

²¹⁷⁹ היינו שהמוחין דגדלות (גם של אבא) בנוק' לא דרך ז"א (ש"ש). ועי' פע"ח הלא הארה זו של מרדכי אינה יוצאת רק בהיות סוד זמן דורמיטא אמנם אח"כ כשהם חוזרים פ"ב ומסתלקין הנה"י דאו"א עם המוחין מן הנוקבא רחל וחוזרין ונכנסים תוך הז"א כנודע.

²¹⁸⁰ אמנם כדי לקיים אותה הארה של מרדכי ברחל ביום פורים לכן אנו נותנין צדקה לעניים כדי שבכח הצדקה ההיא תנתן גם אותו הצדקה מן היסוד דאבא הנקרא צדיק לרחל הנקראת צדק וזהו לענין תיקון פרצוף של רחל עצמה ע"י צדקה דהא בהתחברות צדק וצדיק נקראת צדקה (פע"ח).

²¹⁸¹ של הנקבה – נמחק בפע"ח.

שעה"כ

והם נמשכין בה ע"י אכילה ושתייה. וזהו פ"י אכילה, אכ"ל י"ה, שתייה, ש"ת י"ה, כי ע"י המאכל והמשתה נמשכין לה מוחין הנקרא י"ה²¹⁸². גם נרמזה היא עצמה במלת אכילה שהיא בנימ' אדנ"י ע"ה, לרמוז כי אלו המוחין של י"ה הנמשכין ע"י האכילה הם בנקבה הנק' אדנ"י. גם אסת"ר היא בנימ' תרס"א, והנה שם אדנ"י במילואו הוא תרע"א, והנה שם אסת"ר חסרה י' ובתוכה מסתתרת הנקודה הפנימית עצמה הנק' י' של אדנ"י הנק' אסת"ר על שם שמסתתרת.

עד כאן הגיעו דרושי הרב זלה"ה וענין משלוח מנות איש לרעהו לא נתבארו מפי הרב ז"ל, ושמא רמז לענין הארת יסוד דדכורא הניתן ליסוד דנוק', והם נקראים איש לרעהו, יסוד ליסוד, כנלע"ד א"ש. עד כאן הגיעו כל ספר הדרושים של הרב זלה"ה ולא הפלתי דבר א' מדבריו ארצה תל"מ²¹⁸³.

מנות ומתנות ארו"ל ב' מנות לאיש א' וב' מתנות לב' אביוני' והנה יש לראו' למה ברעהו אמר מנות באות תיו א' ובאביונים ב' אותיות תיו האמנם כבר ידעת כי היסוד נקרא איש ועיקר האר' יום זה הוא גילוי יסוד אבא והוא זכר ובהיותו מלובש בתוך יסוד דאימא לכן אמר מנות בתיו א' כי אות תיו מצד הנוק' באופן כי ב' (קט ע"ד) מנות הם א' מצד אבא שהוא מ"נ דמנות כאשר ידעת ואחד מצד היסוד דאימא כנ"ל והם איש שהוא יסוד דאבא לרעהו שהוא היסוד דז"א כי אם היות אבא גדול הנה בהיותו יורד למקום יסוד ז"א נקר' רעהו ע"ד הז"א כשיררד ביצירה שנאמר עליו שלף איש נעלו ונתן לרעהו ומתנות לאביונים הם מצד אימא ולכן הם ב' תו"ן כי הם מצד הנוק' והם ב' מתנות לב' אביונים שהם נז"ה שהם אביונים כאשר ידעת בסוד הערבה לא ריה ולא טעם ונקראו אביונים כי אימא עד הוד אתפשט' וגם מ"ש רו"ל כי בימי הפורי' נותנים לכל מי שפושט ידו הענין הוא כי הגבאי של צדקה הוא היסוד ובימי החול אשר הוא יסוד דז"א צריך לראות למי נותן הצדקה אבל עתה שהוא יסוד דאבא הארה גדולה אין להקפיד אלא כל מי שפושט ידו נותנים ומ"ש רו"ל חייב אינש לבסומי בפוריא עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי כו' הכונה הוא כי לעולם תוך הקליפה יש ניצוץ של קדושה המאיר בתוכה ומחיה אותה ולכן צריך לומר ברוך המן להמשיך אל הניצוץ ההוא אור ולכן צריך לומר בלא כוונה אחר שהוא שיכור ויצא מדעתו שאם יהי' ח"ו בכוונה יאיר גם אל הקליפה ח"ו ונלע"ד כי כשאנו ממשיכין אור מוח הבינה ברחל ע"י שתיית יין בריבוי גדול יש הארה גדול' שיש בה כח להאיר גם אל הניצוץ ההוא אשר בתוך הקליפה וצריך לכוין באכילה בב' אותיות י"ה דיודין ולכוין שהם של ע"ב ובשתי' לב' י"ה של ס"ג שעולים כמנין יין כזה יורד ה"י יורד ה"י ולכוין להמשיך אליה מוחין דחכמה ע"י אכילה ומוחין דבינה ע"י שתייה ולהיות כי הנוק' גוברת מוח בינה גובר ולכן צריך השתייה מרובה מן האכילה וזהו אכילה אכ"ל י"ה שתייה שת י"ה ר"ל שימשכו אליה המוחין אשר כולם בסוד י"ה כמבואר אצלנו במקום אחר שהם בסוד חו"ב הנקרא י"ה י"ה כי הדעת שלה היא ק"ל ולית בה אלא נהירו דתרין מוחין גליפין בה כמבואר אצלנו במקום אחר

- מאיר הכוונה -

²¹⁸² והוא סוד החו"ב הנקראים י"ה י"ה כי הדעת שלה הוא ק"ל מצד הגבורות ולית בה אלא נהירין דתרי מוחין גליפין בה (פע"ח).

²¹⁸³ ז"ל הפע"ח ענין משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים המנות הם חו"ג שביסוד אבא, וניתנין למלכות. והם משתלחין מת"ת שבה ליסוד שבה, וזהו איש לרעהו, ומתנות לאביונים הם חו"ב שלה שנעשה לה מנה"י של אבא, וכל זה הוא להגדילה ולעשותה פרצוף אבא ג"כ. וכל זה הוא נעשה לה מבחי' אותו הארה שאמרנו דהיינו ממה שמגולה מיסוד אבא, דהיינו מגלה, ואח"כ אנו קוראין המגילה, והכוונה להמשיך אותו הארה ולחוש. ולזה אמרו שפושטה וקוראה כאגרת ואח"כ אכילה ושתייה. והכוונה שלאחר שעשינו אותה פרצוף אבא בסוד מנות ומתנות לאביונים אנו ממשיכין לה הארת המוחין בהיותה פנים בפנים מבחי' הנ"ל שהיא אותה הארה היוצאת לחוץ.

שעה"כ

אסתר בנימי' שושנה גם אסתר בנימי' תרע"א כמנין אדני במילואו הכונה הוא כי כשישראל עונים קדיש ואומרים אמן מקבלים אז הארה מב' אל א' של ז"א שהוא אל רחום והנון וא' מא"א שהוא מי אל כמוך ופירושו אל של אריך מאיר באל של ז"א ואז ז"א מאיר בנוק' פב"פ לפי כי אל הוא בפנים והארה הוא בפנים ואלו הב' אל במילואם עולים ש"ע נהורין והארה הנז' הוא בעני' אמן ולכך אמר דוד ע"ה מלא פניהם קלון זו אמן כי מאחר שהם לא האירו באמן ב' אל א' של אריך וא' של ז"א מלא פניהם קלון שלא רצו לקבל מאל העולה קפ"ה יהיו לו קלון שעולה ג"כ קפ"ה עם הכולל ויבקשו שמך ה' פירוש כי שמך הוא המלכות שנקרא שם והוא אדני והויה שעולים אמן והנה אסתר המלכה כאשר לבשה בגדי מלכות ובאה לדבר אל המלך וכשנכנסה לבית ע"ז מקום הקליפות הוסר הארת אריך ולא נשאר בה רק הארת ז"א שאם לא היתה לה הארה אפילו מז"א היתה שתורה ולא ירקרקת ולכן היא אמרה אלי אלי למה עזבתני שא' מאלו האלי שהוא של אריך למה עזבתני ולא האירו לה שניהם יחד

שעה"כ